سورەتی (الفاتحة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾
ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٢﴾ ٱلرَّحۡمَٰنِ
ٱلرَّحِيمِ ﴿٣﴾ مَٰلِكِ يَوۡمِ ٱلدِّينِ ﴿٤﴾
إِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَإِيَّاكَ نَسۡتَعِينُ ﴿٥﴾
ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ ﴿٦﴾ صِرَٰطَ
ٱلَّذِينَ أَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ
عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ ﴿٧﴾

(١) بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان (بە نـاوی ئەو خوایەی كانگای ڕحمەت و سۆزو بەزەییە).
(٢) سوپاس و ستایش هەر شایستەی خوایە و بـۆ خوایە، كە خاوەن و پەروەردگاری هەموو جیهانیان و هەموو بوونەوەرە.
(٣) بــەخشندەو دلۆڤــانە، كــانگای رەحـمەت و مـیهرەبانیە (رەحـمەتی لە دنـیادا هـەموو شـتێكی گرتۆتەوە، بەڵام لە قیامەتدا تەنها بۆ ئیماندارانە).
(٤) خاوەن و سەرداری رۆژی پاداشت و سـزایـە (پادشای رۆژی قیامەت كە دادپەروەری رەهاو بێ سنووری تێدا بەرپا دەكات).
(٥) خوایە؛ تەنها هەر تۆ دەپەرستین و هەر لە تۆش داوای یارمەتی و پشتیوانی دەكەین (لە كاروباری دین و دنیاماندا: بەتایبەت لەوكاروبارانەدا بە تۆ نەبێت بەكەسی تر لە بەندەكانت ناكرێت).
(٦) خوایە بەردەوام رێنموورییمان بفەرموو بۆ ئەم رێبازی راست و دروستی ئیسلامە.
(٧) كە بەرنامە و رێبازی ئەوانەیە لە نازو نیعمەتی خۆت بەهرەوەرت كردوون، نەمانخەیتە سەر رێبازی ئەوانەی خەشم و قینیان لێگیراوە (بەهۆی ئەوەوە دەیزانن و لایانداوە)، هەروەها نەمانخەیتە سەر رێبازی ئەوانەش؛ كە سەرگەردان و گومڕان (بەهۆی لاساری و یاخی بوون و نەزانینیانەوە)[١]

١- (لە فەرمودەیەكی قودسیدا خوای گەورە دەفەرموێت: من نوێژم لە نێوان خۆم و بەندەی خۆم، دابەش كردووە (مـەبەستیشی فاتیحەیە كە بەشێكی سەرەكی نوێژە): كاتێك ئیماندار دەڵێت الحمد لله رب العالمین خوا دەفەرموێت: ئـەوەتا بـەندەم سـوپاس و ستایشم دەكات، كاتێك دەڵێت: الرحمن الرحیم، خوا دەفەرموێت: ئەوەتا بەندەم ستایش و وەسفم دەكات، كاتێك دەڵێت: مالك یوم الدین: خوا دەفەرموێت: ئەوەتا بەندەم بە خاوەن دەسەلاتم دەزانێت كاتێك دەڵێت: ایاك نعبد و ایاك نستعین، خوا دەفەرموێت: بەندەم راست دەكات ئەوەتا هەر من دەپرستێت و هەر من بە پشتیوان دەزانێت: كاتێك ئایەتی ٦، ٧ دەخوێنێت: خوا دەفەرموێت: ئەوە بۆ بەندەم، هەرچی داواش بكات پێی دەبەخشم)، هەروەها لە فەرموودەیەكی راست و دروسـتی تـردا هـاتوو كـە پـێغەمبەرﷺ بـە گەورەترین و پیرۆزترین سورەتی قورئان ناوزدەی فەرمووە.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
الٓمٓ ﴿١﴾ ذَٰلِكَ ٱلْكِتَٰبُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٢﴾ ٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِٱلْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ
ٱلصَّلَوٰةَ وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣﴾
وَٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن
قَبْلِكَ وَبِٱلْءَاخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ عَلَىٰ
هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

سورەتی (البقرة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) چەند پیتێك لە سەرەتای هەندێ لە سورەتەكانی قورئاندا هاتوون ژمارەیان (١٤) پیتە، نیوەی كۆی پیتەكانی زمانی عەرەبین، بۆ سەلماندنی (إعجاز) و مەزنی و گرنگی قورئان كە لە توانای هیچ كەسدا نیە بەو پیتانە كتێبێكی ئاوا بێ وێنە دابنێت، بەرادەیەك هەتا ئەگەر هەموو گرۆی ئادەمیزاد و پەری كۆببنەوە بۆ ئەو مەبەستە بێگومان ناتوانن، وێنەی ئەم قوئانە، یانا دە سورەتی، یان تەنها سورەتێكی داڕێژن، هەروەها چەندەها نهێنی تریشی تێدایە، زاناكان لە هەندێكی دواون، هەندێكیشیان وتوویانە: هەر خوا خۆی زانایە بەنهێنی ئەو پیتانە.

(٢) ئەو قورئانە كتێبێكە هیچ گومانێكی تێدا نیە، (كە لە لایەن خوای پەروەردگارەوە ڕەوانە كراوە بە جبرەئیلدا بۆ (پێغەمبەر ﷺ) كە مایەی ڕێنموویی و سەرچاوەی هیدایەتە بۆ خواناسان و پارێزكاران (كە ئەوانەن فەرزەكات جێبەجێ دەكەن و لە حەرام خۆیان دەپارێزن، لە رووی بیروباوەڕو كردارو گوفتارەوە).

(٣) ئەوانەی باوەڕ بە نەبینراوەكان دەهێنن (وەك خواو فریشتە و ئەوانەی خوا باسی كردوون و ئێمە نایانبینین)، هەورەها نوێژەكانیان بەچاكی ئەنجام دەدەن و لەو ڕزق و ڕۆزییە (حەڵاڵەی) پێمان بەخشیوون، دەبەخشن.

(٤) (لە هەمان كاتدا) ئەوانە باوەڕ دەهێنن بەو (پەیامەی) كە بۆ تۆ (ئەی محمد ﷺ) دابەزێنراوە و بەو پەیامانەش كە بۆ (پێغەمبەران)ی پێش تۆ دابەزێنراوە، دڵنیاش دەبن كە رۆژی دوایی پێش دێت و قیامەت هەر بەرپا دەبێت.

(٥) ئائەوانە لەسەر شا ڕێگەی هیدایەتی پەروەردگاریانن و هەر ئەوانیشن سەرفراز و سەركەوتوو (ئەمانە بنەما سەرەكیەكانی ئیمان و ئیسلامن).

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ سَوَآءٌ عَلَيۡهِمۡ ءَأَنذَرۡتَهُمۡ أَمۡ لَمۡ تُنذِرۡهُمۡ
لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٦﴾ خَتَمَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمۡ وَعَلَىٰ سَمۡعِهِمۡۖ وَعَلَىٰٓ
أَبۡصَٰرِهِمۡ غِشَٰوَةٞۖ وَلَهُمۡ عَذَابٌ عَظِيمٞ ﴿٧﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ
مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَبِٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَمَا هُم بِمُؤۡمِنِينَ ﴿٨﴾
يُخَٰدِعُونَ ٱللَّهَ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَمَا يَخۡدَعُونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمۡ
وَمَا يَشۡعُرُونَ ﴿٩﴾ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ فَزَادَهُمُ ٱللَّهُ مَرَضٗاۖ
وَلَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمُۢ بِمَا كَانُواْ يَكۡذِبُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمۡ
لَا تُفۡسِدُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ قَالُوٓاْ إِنَّمَا نَحۡنُ مُصۡلِحُونَ ﴿١١﴾
أَلَآ إِنَّهُمۡ هُمُ ٱلۡمُفۡسِدُونَ وَلَٰكِن لَّا يَشۡعُرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا قِيلَ
لَهُمۡ ءَامِنُواْ كَمَآ ءَامَنَ ٱلنَّاسُ قَالُوٓاْ أَنُؤۡمِنُ كَمَآ ءَامَنَ ٱلسُّفَهَآءُۗ
أَلَآ إِنَّهُمۡ هُمُ ٱلسُّفَهَآءُ وَلَٰكِن لَّا يَعۡلَمُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا لَقُواْ
ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قَالُوٓاْ ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوۡاْ إِلَىٰ شَيَٰطِينِهِمۡ قَالُوٓاْ إِنَّا
مَعَكُمۡ إِنَّمَا نَحۡنُ مُسۡتَهۡزِءُونَ ﴿١٤﴾ ٱللَّهُ يَسۡتَهۡزِئُ بِهِمۡ وَيَمُدُّهُمۡ
فِي طُغۡيَٰنِهِمۡ يَعۡمَهُونَ ﴿١٥﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ٱشۡتَرَوُاْ ٱلضَّلَٰلَةَ
بِٱلۡهُدَىٰ فَمَا رَبِحَت تِّجَٰرَتُهُمۡ وَمَا كَانُواْ مُهۡتَدِينَ ﴿١٦﴾

(٦) بەراستی ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون ئاگاداریان بکەیت یان ئاگاداریان نەکەیت یەکسانە بۆیان، باوەڕ و ئیمان ناهێنن...

(٧) (چونکە) خوا مۆری ناوە بەسەر دڵ و گوێیاندا و پەردەی بەسەر چاویاندا هێناوە، (نە بیردەکەنەوە، نەئامادەن حەق ببیستن و راستییەکانیش نابینن)، هەر بۆیە سزایەکی سەخت چاوەڕێیانە (ئەمانەش دەستەیەکن لە بێ باوەڕان کەهەر خوا خۆی دەیانناسێت).

(٨) لەناو خەڵکیداکەسانێك هەن کە دەڵێن: ئیمان و باوەڕمان بە خواو بە ڕۆژی قیامەت هێناوە (لە راستیدا ئەوانە درۆ دەکەن) ئەوانە هەمیشە باوەڕدار نین.

(٩) ئەوانە (بەخەیاڵی خۆیان وادەزانن) خوا و ئەو کەسانە دەخەڵەتێنن کە باوەڕداری راستەقینەن!! کەچی جگە لە خۆیان کەسیان پێ ناخەڵەتێت، بەڵام هەست ناکەن و فام ناکەنەوە و بیرناکەنەوە.

(١٠) ئەوانە لە دڵ و دەروونیاندا نەخۆشی بێ باوەڕی و حەسوودی و کینە هەیە، خوایش (بەسەر خستنی حەق و ئیمانداران) ئەوەندەی‌تر دەردیان گران و کاریگەر دەکات و سزایەکی سەختیش (لە دنیا و قیامەتدا) چاوەڕێیانە بەهۆی درۆکردن (ودژایەتییان بۆ ئیسلام).

(١١) ئەوانەکاتێك پێیان دەوترێت تۆوی گوناهو تاوان و خراپەکاری مەچێنن لە زەویدا، دەڵێن؛ بەڕاستی ئێمە تەنها چاکسازی دەکەین!!

(١٢) ئاگادار بن، کە بەراستی هەر ئەوانە تۆوی خراپە دەچێنن، بەڵام (بەهۆی لووت بەرزی و دەردەدارییانەوە) هەستی پێناکەن و (خۆیانی لێ گێل دەکەن).

(١٣) کاتێك پێیان دەوترێت ئیمان و باوەر بهێنن وەکو ئەو هەموو خەڵکە (بێ فێڵ و راستگۆیانە) کە باوەڕیان هێناوە، دەڵێن: چۆن ئێمە وەکو ئەو خەڵکە کەم عەقڵ و گێلانە باوەڕ دەهێنین، (خەڵکینە) چاك بزانن و ئاگاداربن کە هەر ئەوانە خۆیان کەم عەقڵ و گێل و نەفامن، بەڵام بەخۆیان نازانن.

(١٤) کاتێکیش (دووڕووەکان) دەگەن بەوانەی باوەڕیان هێناوە دەڵێن: ئێمە ئیماندارین و باوەڕمان هێناوە!!، کەچی کاتێك بە تەنها دەمێننەوە لە لای شەیتانە گەورە و فێڵبازەکانیان دەڵێن: بەڕاستی ئێمە لەگەڵ ئێوەین، بێگومان ئێمە تەنها گاڵتەیان پێدەکەین و پێیان رادەبوێرین!!

(١٥) (بەڵام خەیاڵیان خاوە چونکە) خوا سزای گاڵتەجارییەکەیان لێدەسێنێت و (دەیانکاتە پەندو گاڵتەجار)، ئەوە جارێ بەرەڵای کردوون تاکوێرانە مل بنێن و درێژە بەگومرایی خۆیان بدەن.

(١٦) ئەوانە گومراییان کری بەرێنموویی و هیدایەت، بازرگانیەکەیان قازانجی نەکرد، سەرمایەکەشیان کە هیدایەتە لە دەستیانداو مایەپووچ بوون و وەرگری ڕێبازی هیدایەتنەبوون ...

مَثَلُهُمۡ كَمَثَلِ ٱلَّذِي ٱسۡتَوۡقَدَ نَارٗا فَلَمَّآ أَضَآءَتۡ مَا حَوۡلَهُۥ
ذَهَبَ ٱللَّهُ بِنُورِهِمۡ وَتَرَكَهُمۡ فِي ظُلُمَٰتٖ لَّا يُبۡصِرُونَ ﴿١٧﴾ صُمُّۢ
بُكۡمٌ عُمۡيٞ فَهُمۡ لَا يَرۡجِعُونَ ﴿١٨﴾ أَوۡ كَصَيِّبٖ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فِيهِ
ظُلُمَٰتٞ وَرَعۡدٞ وَبَرۡقٞ يَجۡعَلُونَ أَصَٰبِعَهُمۡ فِيٓ ءَاذَانِهِم مِّنَ ٱلصَّوَٰعِقِ
حَذَرَ ٱلۡمَوۡتِۚ وَٱللَّهُ مُحِيطُۢ بِٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿١٩﴾ يَكَادُ ٱلۡبَرۡقُ يَخۡطَفُ
أَبۡصَٰرَهُمۡۖ كُلَّمَآ أَضَآءَ لَهُم مَّشَوۡاْ فِيهِ وَإِذَآ أَظۡلَمَ عَلَيۡهِمۡ قَامُواْۚ
وَلَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمۡعِهِمۡ وَأَبۡصَٰرِهِمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿٢٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱعۡبُدُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِي خَلَقَكُمۡ
وَٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
ٱلۡأَرۡضَ فِرَٰشٗا وَٱلسَّمَآءَ بِنَآءٗ وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَخۡرَجَ
بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ رِزۡقٗا لَّكُمۡۖ فَلَا تَجۡعَلُواْ لِلَّهِ أَندَادٗا وَأَنتُمۡ
تَعۡلَمُونَ ﴿٢٢﴾ وَإِن كُنتُمۡ فِي رَيۡبٖ مِّمَّا نَزَّلۡنَا عَلَىٰ عَبۡدِنَا
فَأۡتُواْ بِسُورَةٖ مِّن مِّثۡلِهِۦ وَٱدۡعُواْ شُهَدَآءَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ
إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِن لَّمۡ تَفۡعَلُواْ وَلَن تَفۡعَلُواْ فَٱتَّقُواْ
ٱلنَّارَ ٱلَّتِي وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلۡحِجَارَةُۖ أُعِدَّتۡ لِلۡكَٰفِرِينَ ﴿٢٤﴾

(١٧) نموونە و وێنەی ئەوانە وەك كەسێك وایە: ئاگرێك دابگرسێنێت (بۆ سوودی خۆی و هاوڕێكانی) كەچی كاتێك هەڵگیرساو دەوروبەری خۆی رووناك كردەوە، خوا رووناكیەكەیان لێ بكوژێنێتەوە و لە چەندەها تاریكیدا جێیان بهێڵێت و هیچ تروسكاییەك نابینن و رێ دەرناكەن.

(١٨) ئەوانە كەڕو لاڵ و كوێرن (لە ئاستی حەق و راستیداو)، ناشگەڕێنەوە (بۆ سەر هیدایەت).

(١٩) یاخود وێنەیان وەك كەسانێك وایە بە دەست بارانێكی لێزمەوە گیریان خواردبێت، كە پەڵە هەوری تاریك و هەورە تریشقە و بروسكەی هەبێت، لە تاو دەنگی بروسكەكە پەنجەیان دەئاخنن بەگوێچكەیاندا لە ترسی مردن، خوایش گەمارۆی كافرانی داوە (بارانەكە قورئانە و بروسكەكان، ترساندنی دووڕووەكانە كە حەز بەبیستنی ناكەن).

(٢٠) خەریكە تیشكی بروسكەكە بینایی چاویان بەرێت، هەر كاتێك بەر پێیان ڕۆشن دەكاتەوە، دەڕۆن، هەر كە تیشكەكە نەماو تاریك بوو لێیان، (دەسڵەمێنەوە و) هەڵوێستە دەكەن، خۆ ئەگەر خوا بیویستایە بیستن و بینینیانی لەناو دەبرد، بەڕاستی خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێكدا هەیە.

(٢١) ئەی خەڵكینە پەروەردگاری خۆتان بپەرستن، ئەو زاتەی كە ئێوە و پێشینانی ئێوەشی بەدی هێناوە، بۆ ئەوەی ڕێبازی خواناسی و تەقوا و پارێزكاری بگرنە بەر.

(٢٢) هەر ئەوزاتە زەوی كردووە بە فەرش و جێگای نیشتەجێ بوون و ژیان بۆتان، ئاسمانی وەكو سەقفێك بەسەرتانەوە راگیر كردووە، لە ئاسمانەوە ئاوی بۆ باراندوون، جا بە هۆیەوە جۆرەها بەرهەمی (درەخت و گژوگیای) دەرهێناوە تا ببێتە ڕزق و ڕۆزی بۆتان، كەواتە شەریك و هاوتا بۆ خوا بڕیار مەدەن، كە خۆشتان دەزانن (پەرستراو دەبێت بەدیهێنەر بێت).

(٢٣) جا ئەگەر ئێوە لە دوو دڵیدان و گومانتان لەم (قورئانە پیرۆزە) هەیە كە دامانبەزاندووە بۆ بەندەی خۆمان محمد ﷺ ئەگەر بۆتان دەكرێت ئێوەش هەوڵ بدەن سورەتێكی وەك ئەو بهێنن، هاوپەیمان و هاوكارەكانیشتان جگە لە خوا (بۆ ئەو مەبەستە) بانگ بكەن ئەگەر ئێوە راست دەكەن.

(٢٤) خۆ ئەگەر نەتانتوانی و هەرگیز نایشتوانن (كەواتە باوەڕبهێنن و) خۆتان بپارێزن لەو ئاگرەی: سووتەمەنیەكەی خەڵكی و بەردە، كە بۆ بێباوەڕ و خوانەناسان ئامادە كراوە.

وَبَشِّرِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أَنَّ لَهُمۡ جَنَّٰتٖ
تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُۖ كُلَّمَا رُزِقُواْ مِنۡهَا مِن ثَمَرَةٖ
رِّزۡقٗا قَالُواْ هَٰذَا ٱلَّذِي رُزِقۡنَا مِن قَبۡلُۖ وَأُتُواْ بِهِۦ مُتَشَٰبِهٗاۖ
وَلَهُمۡ فِيهَآ أَزۡوَٰجٞ مُّطَهَّرَةٞۖ وَهُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٥﴾
۞ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَسۡتَحۡيِۦٓ أَن يَضۡرِبَ مَثَلٗا مَّا بَعُوضَةٗ فَمَا
فَوۡقَهَاۚ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ فَيَعۡلَمُونَ أَنَّهُ ٱلۡحَقُّ مِن
رَّبِّهِمۡۖ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَيَقُولُونَ مَاذَآ أَرَادَ ٱللَّهُ
بِهَٰذَا مَثَلٗاۘ يُضِلُّ بِهِۦ كَثِيرٗا وَيَهۡدِي بِهِۦ كَثِيرٗاۚ
وَمَا يُضِلُّ بِهِۦٓ إِلَّا ٱلۡفَٰسِقِينَ ﴿٢٦﴾ ٱلَّذِينَ يَنقُضُونَ عَهۡدَ
ٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ مِيثَٰقِهِۦ وَيَقۡطَعُونَ مَآ أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِۦٓ أَن يُوصَلَ
وَيُفۡسِدُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿٢٧﴾
كَيۡفَ تَكۡفُرُونَ بِٱللَّهِ وَكُنتُمۡ أَمۡوَٰتٗا فَأَحۡيَٰكُمۡۖ
ثُمَّ يُمِيتُكُمۡ ثُمَّ يُحۡيِيكُمۡ ثُمَّ إِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٢٨﴾ هُوَ
ٱلَّذِي خَلَقَ لَكُم مَّا فِي ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰٓ إِلَى
ٱلسَّمَآءِ فَسَوَّىٰهُنَّ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ ﴿٢٩﴾

(٢٥) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) مژدەش بدە بەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە بەوەی باخەکانی بەهەشت کە چەندەها روبار بەژێردرەخت و بەناو باخەکانیدا دەڕوات، بەڕاستی بۆیان ئامادەیە، هەرکاتێك لە میوەو بەرهەمێکی ئەو باخانەیان بۆ دەهێنن، دەڵێن: ئێستا لەوەتان هێنا، تاوێك لەمەو پێش خواردمان، هەر دەیهێنن و لە یەکتریش دەچن، (لە ڕەنگ و ڕواڵەتدا، بەڵام لە تام و بۆندا زۆر جیاوازن)، هەروەها لەوێدا هاوسەرانی پاك و بێ گەردیان بۆ ئامادەکراوە (ئەو بەختەوەرانە) ژیانی هەمیشەیی و نەبراوە لەو بەهەشتەدا دەبەنە سەر.

(٢٦) بەڕاستی خوا باکی نیەو نەنگ نیە بەلایەوە هەر نموونەیەك بهێنێتەوە بە مێشوولەیەك، لەویش بچووکتر بێت یان گەورەتر، جا ئەوانەی ئیمان و باوەڕیان هێناوە، ئەوە چاك دەزانن ئەم نموونەیە راستە و لە لایەن پەروەردگاریانەوەیە، ئەوانەش کافرو بێ باوەڕن دەڵێن: خوا مەبەستی چی بوو لەم نموونەیەدا؟ (خوای گەورەش دەفەرموێت) زۆرێکی پێ گومرا دەکات و زۆرێکی تریشی پێ هیدایەت و ڕێنموویی دەکات، بەڵام دیارە جگە لە لارو وێرو یاخی و تاوانباران کەسی تر گومرا ناکات...

(٢٧) ئەوانەی پەیمانی خوا (کە لە رووی فیترەت و سروشت و پەیامەکانی خواوە) هەیانە، (کە دەبێت خواناس بن) هەڵدەوەشێننەوە و پەیڕەوی ناکەن لە دوای بەهێزو پتەو بوونی، ئەو ئەوانە خۆیان زەرەرمەند و خەسارەتمەندن.

(٢٨) (خەڵکینە)، چۆن بێبروا دەبن بەخوا لەکاتێکدا ئێوە بێ گیان بوون (لەتوێی خاکدا) خوا (دروستی کردوون) و گیانی بەبەرداکردن، پاشان دەتانمرێنێت و دوایی زیندووتان دەکاتەوە، ئەوسا هەر بۆ لای ئەویش دەبرێنەوە.

(٢٩) هەر ئەوزاتە هەموو شتێکی لە زەویدا بۆ ئێوە دروست کردووە، پاشان ویستی ئاسمان دروست بکات، بۆیە بە حەوت چین بەدی هێناو ڕێکی خستن، هەر خۆیشی بە هەموو شتێك زاناو ئاگادارە.

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَٰٓئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي ٱلْأَرْضِ خَلِيفَةً
قَالُوٓاْ أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ ٱلدِّمَآءَ وَنَحْنُ
نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّيٓ أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ
﴿٣٠﴾ وَعَلَّمَ ءَادَمَ ٱلْأَسْمَآءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ
فَقَالَ أَنۢبِـُٔونِي بِأَسْمَآءِ هَٰٓؤُلَآءِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٣١﴾ قَالُواْ
سُبْحَٰنَكَ لَا عِلْمَ لَنَآ إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَآ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَلِيمُ ٱلْحَكِيمُ
﴿٣٢﴾ قَالَ يَٰٓـَٔادَمُ أَنۢبِئْهُم بِأَسْمَآئِهِمْ فَلَمَّآ أَنۢبَأَهُم بِأَسْمَآئِهِمْ قَالَ
أَلَمْ أَقُل لَّكُمْ إِنِّيٓ أَعْلَمُ غَيْبَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا كُنتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَٰٓئِكَةِ ٱسْجُدُواْ
لِأَدَمَ فَسَجَدُوٓاْ إِلَّآ إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَٱسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ ٱلْكَٰفِرِينَ
﴿٣٤﴾ وَقُلْنَا يَٰٓـَٔادَمُ ٱسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ ٱلْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا
حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَٰذِهِ ٱلشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٣٥﴾
فَأَزَلَّهُمَا ٱلشَّيْطَٰنُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا ٱهْبِطُواْ
بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي ٱلْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَٰعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾
فَتَلَقَّىٰٓ ءَادَمُ مِن رَّبِّهِۦ كَلِمَٰتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

(٣٠) (ئەی محمد ﷺ باسی ئەوە بکە لە دێرین زەماندا) پەروەردگارت بە فریشتەکانی وت: بەڕاستی من دەمەوێت لە زەویدا جێنشینێك دابنێم (بۆ ئاوەدانی و دینداری)، فریشتەکان وتیان: ئایا کەسێکی تیادا دەکەیتە جێنشین کە خراپە و تاوانی تیادا بچێنێت و خوێنڕێژیی تیادا ئەنجام بدات؟! لەکاتێکدا ئێمە تەسبیحات و سوپاس و ستایشت دەکەین و قەدرو ڕێزی تۆ چاك دەزانین و بەدوورت دەگرین لەو شتانەی شایستەی تۆ نین، (لە وەڵامیاندا) خوا فەرمووی: بێگومان ئەوەی ئێوە نایزانن من دەیزانم.

(٣١) (ئینجا ئادەمی دروست کرد، ویستی توانایی ولێهاتوویی بۆ فریشتەکان روون بکاتەوە) ناوی هەرچی پێویستی دەوروبەر هەیە فێری کرد، لەوەودوا بە فریشتەکانی رانواند و پێی فەرموون: ئادەی ئێوە ناوی ئەو شتانەم پێ بڵێن ئەگەر راست دەکەن و (توانای ئاوەدان کردنەوەی زەویتان هەیە؟).

(٣٢) فریشتەکان وتیان: پاکی و بێگەردی و ستایش هەر شایستەی تۆیە، ئێمە هیچ زانستێکمان نیە، تەنها ئەوە دەزانین کە تۆ فێرت کردووین، بەڕاستی تۆ پەروەردگارێکی زانا و دانایت.

(٣٣) ئەوسا خوا فەرمووی ئەی ئادەم، ئادەی تۆ ئاگاداریان بکە بە ناوەکانیان، جاکاتێك ئادەم هەواڵی ناوەکانی پێدان... خوا فەرمووی: ئەی پێم نەوتن بەڕاستی من خۆم ئاگادارم بەنهێنی ئاسمانەکان و زەوی، دەشزانم ئێوە چی دەردەخەن و چی دەشارنەوە؟!

(٣٤) کاتێکیش بە فریشتەکانمان وت: سوژدە بەرن بۆ ئادەم (سوژدەی ڕێزو بەفرمانی خوا، وەکو رووگەیەك) سوژدەیان برد، جگە ئیبلیس نەبێت کە سەرپێچی کردو خۆی بە گەورەزانی و خۆی خستەریزی کافرەکانەوە.

(٣٥) ئینجا وتمان: ئەی ئادەم خۆت و هاوسەرت لەم بەهەشتەدا ژیان بەرنەسەرو نیشتەجێ بن لەهەر کوێ حەزدەکەن بخۆن و بخۆنەوە بەتێرو تەسەلی، بەڵام نزیکی ئەم درەختە مەکەون (دەرختێکی دیاریکراو بۆ تاقیکردنەوە لێیان قەدەغە کرا) ئەگینا دەچنە ریزی ستەمکارانەوە.

(٣٦) شەیتان (فرسەتی لێهێنان) و لە خشتەی بردن (وای لێکردن لە بەرو بوومی درەختە قەدەغە کراوەکە بخۆن) و لەو شوێنە (خۆش و پڕ لە نازو نیعمەتە) بەدەرکردنی دان، ئەوسا پێمان وتن: (مادەم سەرپێچیتان کرد ئیتر لێرە جێتان نابێتەوە)، دەبێت دابەزنە خوارەوە بۆ سەر زەوی، جا (لەوێ) هەندێکتان دوژمنی هەندێکتانن (شەیتان دوژمنی ئێوەیە و بەردەوام هەوڵ دەدات دوژمنایەتی لە نێوانتاندا بەرپا بکات)، تاماوەیەکی دیاریکراو نیشتەجێ دەبن لە زەویداو لە نازو نیعمەتەکان سوود وەردەگرن و بەهرەوەر دەبن.

(٣٧) پاشان ئادەم لەلایەن پەروەردگارییەوە چەند وشەو نزایەکی وەرگرت (بە دڵ و بەکوڵ پارایەوە خوای میهرەبانیش) نزاکەی وەرگرت و لێیخۆش بوو، چونکە بەڕاستی تەنها ئەو، زاتێکی ئێجگار میهرەبان و تۆبە وەرگرە. (نزاکەش لە ئایەتی ٢٣ی سورەتی ئەعراف دا هاتووە).

قُلْنَا ٱهْبِطُوا۟ مِنْهَا جَمِيعًا ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّى هُدًى فَمَن تَبِعَ
هُدَاىَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
وَكَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَآ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٣٩﴾
يَٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتِىَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا۟ بِعَهْدِىٓ
أُوفِ بِعَهْدِكُمْ وَإِيَّٰىَ فَٱرْهَبُونِ ﴿٤٠﴾ وَءَامِنُوا۟ بِمَآ أَنزَلْتُ
مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوٓا۟ أَوَّلَ كَافِرٍۭ بِهِۦ ۖ وَلَا تَشْتَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِى
ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّٰىَ فَٱتَّقُونِ ﴿٤١﴾ وَلَا تَلْبِسُوا۟ ٱلْحَقَّ بِٱلْبَٰطِلِ
وَتَكْتُمُوا۟ ٱلْحَقَّ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾ وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟
ٱلزَّكَوٰةَ وَٱرْكَعُوا۟ مَعَ ٱلرَّٰكِعِينَ ﴿٤٣﴾ ۞ أَتَأْمُرُونَ ٱلنَّاسَ بِٱلْبِرِّ
وَتَنسَوْنَ أَنفُسَكُمْ وَأَنتُمْ تَتْلُونَ ٱلْكِتَٰبَ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾
وَٱسْتَعِينُوا۟ بِٱلصَّبْرِ وَٱلصَّلَوٰةِ ۚ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى ٱلْخَٰشِعِينَ
﴿٤٥﴾ ٱلَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلَٰقُوا۟ رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَٰجِعُونَ ﴿٤٦﴾
يَٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتِىَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّى فَضَّلْتُكُمْ
عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٧﴾ وَٱتَّقُوا۟ يَوْمًا لَّا تَجْزِى نَفْسٌ عَن نَّفْسٍ شَيْـًٔا وَلَا
يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَٰعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٨﴾

(٣٨) ئنجا وتمان: هەمووتان دەبێ دابەزن (بـۆ سـەر زەوی) جـا ئەگەر هەركاتێك لە لایەن منەوە ڕێنومایيتان بۆهات، هـەركەس شوێن ڕێنوومایی من بكەوێت، ئەوە نە تـرس و بـیمیان لەسـەر دەبێت، نە غەمگین و دڵتەنگ دەبن.

(٣٩) ئەوانەش بێباوەڕ بوون و باوەڕیان بە ئـایەتەكـانی ئـێمە نەبوو، ئەوانە نـیشتەجێی دۆزەخـن و بـۆ هـەتا هـەتایی تـیایدا دەمێننەوە.

(٤٠) ئەی نەوەی ئیسرائیل (نـەوەی حـەزرەتی یـەعقوب عليه السلام) یادی نازو نیعمەتی مـن بكـەنەوە كـە بـەسەرتاندا ڕژانـدومەو بەوەفاو بەئەمەك بن و پەیمانەكەم جێبەجێ بكەن (كـە ئـیمان و كردەوەی چاك و باوەڕكردنە بەهەموو پێغەمبەران بەبێ جیاوازی) ئەوسا منیش پەیمانی خۆم بەجێ دەهێنم (كە جێنشین كردنتانە لە دنیاداو، بەهەشتی بەرینە لە قیامەتدا) باترس و بیمتان تەنها لە من هەبێت (تا ئاسوودەیی ڕەهاتان پێ ببەخشم)...

(٤١) هەروەها ئیمان بهێنن بەو قورئانەی كە ناردومەتە خوارەوە كە پاڵپشتی پەیامەكەی لای ئێوەیە (تەورات و ئینجیلی دەستكاری نەكراو) مەبنە یەكەم بێ بروا پێی (لە جیاتی یەكەم باوەڕدار) و ئایەتەكانم بەنرخێكی كەم مەگۆڕنەوە (لە پێناوی بەدەستهێنانی هەندێ مەرامی كەم نرخی دنیادا)، تەنها لە من بترسن و خۆتان لە خەشمی من بپارێزن.

(٤٢) نەكەن ڕاستی و بەتاڵ، حەق و ناحەق بە یەكەوە بئاڵێنن و حەق مەشارنەوە، درۆ دامەپۆشن بەڕاست، لەكاتێكدا خۆشتان حەق و ڕاستی دەزانن كامەیە.

(٤٣) نوێژەكانتان بەچاكی ئەنجام بدەن بەدروشمەكانیەوەو زەكاتیش بدەن، لەگەڵ كرنووش بەراندا كرنووش ببەن (بۆ پەروەردگارتان).

(٤٤) (كەی ئەوە ڕاستە) فەرمانی چاكە بەخەڵكی بدەن و خۆتان فەرامۆش بكەن؟! لەكاتێكدا خۆ ئێوە كـتێبی خـوا ـ تەورات ـ دەخوێننەوە، (دەزانن سزای گوفتاری بێ ڕەفتار چۆنە) جائایا ژیریتان ڕێتان لێناگرێت لەو هەڵوێستە ناشرینە؟!

(٤٥) (ئێوە هەوڵ بدەن) پشت ببەستن بە ئارامگرتن و نوێژكردن (بۆ گەیشتن بەئامانج) بەڕاستی نوێژ ئەركێكی گەورەو گرانە، مەگەر لەسەر ئەو كەسانەی كە بە خۆشەویستی و سۆزەوە خواپەرستی ئەنجام دەدەن و (باوەڕی دامەزراویان هەیە)...

(٤٦) ئەوانەی دەزانن بێگومان بەدیداری پەروەردگاریان شاد دەبن و باوەڕی پتەویان هـەیە كـە بـۆ لای ئـەوزاتـە دەگەڕێنەوە.

(٤٧) ئەی نەوەی ئیسرائیل: یادی نازو نیعمەتەكانم بكەنەوە كە ڕشتومە بەسەرتاندا بێگومان من گرنگی زۆرم پێداون و نازو نیعمەتی زۆرم پێبەخشیوون (لە خواردن وخواردنەوە، لە موعجیزەی جۆراوجۆر، لە چارەسەركردنی كێشەكان،... هتد) من زیادە ڕێزی ئێوەم داوە بەسەر هەموو خەڵكیدا (ئەلبەتە لەسەردەمی خۆیانداو ئەوانەی كە پابەندی ئاینی خوا بوون، بە تایبەتی پێغەمبەران و پیاوچاكان)...

(٤٨) خۆتان بپارێزن لە ڕۆژێك كە كەس فریای كەس ناكەوێت و كەس هیچی لە دەست نایەت و تكاكاریی كەسیش وەرناگیرێت و بارمتە و گۆڕانكاری تیادا ئەنجام نادرێت و ئەو كەسانەی خوانەناسن یارمەتی نادرێن و سەرناخرێن.

وَإِذۡ نَجَّيۡنَٰكُم مِّنۡ ءَالِ فِرۡعَوۡنَ يَسُومُونَكُمۡ سُوٓءَ ٱلۡعَذَابِ
يُذَبِّحُونَ أَبۡنَآءَكُمۡ وَيَسۡتَحۡيُونَ نِسَآءَكُمۡۚ وَفِي ذَٰلِكُم بَلَآءٞ
مِّن رَّبِّكُمۡ عَظِيمٞ ﴿٤٩﴾ وَإِذۡ فَرَقۡنَا بِكُمُ ٱلۡبَحۡرَ فَأَنجَيۡنَٰكُمۡ
وَأَغۡرَقۡنَآ ءَالَ فِرۡعَوۡنَ وَأَنتُمۡ تَنظُرُونَ ﴿٥٠﴾ وَإِذۡ وَٰعَدۡنَا مُوسَىٰٓ
أَرۡبَعِينَ لَيۡلَةٗ ثُمَّ ٱتَّخَذۡتُمُ ٱلۡعِجۡلَ مِنۢ بَعۡدِهِۦ وَأَنتُمۡ ظَٰلِمُونَ
﴿٥١﴾ ثُمَّ عَفَوۡنَا عَنكُم مِّنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ﴿٥٢﴾
وَإِذۡ ءَاتَيۡنَا مُوسَى ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡفُرۡقَانَ لَعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُونَ ﴿٥٣﴾
وَإِذۡ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوۡمِهِۦ يَٰقَوۡمِ إِنَّكُمۡ ظَلَمۡتُمۡ أَنفُسَكُم
بِٱتِّخَاذِكُمُ ٱلۡعِجۡلَ فَتُوبُوٓاْ إِلَىٰ بَارِئِكُمۡ فَٱقۡتُلُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ ذَٰلِكُمۡ
خَيۡرٞ لَّكُمۡ عِندَ بَارِئِكُمۡ فَتَابَ عَلَيۡكُمۡۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ
﴿٥٤﴾ وَإِذۡ قُلۡتُمۡ يَٰمُوسَىٰ لَن نُّؤۡمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَى ٱللَّهَ جَهۡرَةٗ
فَأَخَذَتۡكُمُ ٱلصَّٰعِقَةُ وَأَنتُمۡ تَنظُرُونَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ بَعَثۡنَٰكُم مِّنۢ
بَعۡدِ مَوۡتِكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ﴿٥٦﴾ وَظَلَّلۡنَا عَلَيۡكُمُ
ٱلۡغَمَامَ وَأَنزَلۡنَا عَلَيۡكُمُ ٱلۡمَنَّ وَٱلسَّلۡوَىٰۖ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا
رَزَقۡنَٰكُمۡۚ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَٰكِن كَانُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ يَظۡلِمُونَ ﴿٥٧﴾

(٤٩) بــیری نــیعمەتی رزگــاربونیشتان بکــەنەوە کــاتێك رزگــارمان کــردن لە دەست دارو دەســتەی فــیرعەون کــە خراپترین سزاو ئازاریان دەدان، کوڕەکانتانیان ســەردەبڕی و ئافرەتەکانتانیان دەهــێشتەوە (بــۆ کــارەکــەری و خــزمەت) ئەوەش بۆ ئێوە توشهات و تاقیکردنەوەیەکــی گــەورە بــوو بۆتان لەلایەن پەروەردگارتانەوە (تا پشت بەو زاتە ببەستن و بروای تەواوتان پێی هەبێت).

(٥٠) یادی ئەو نیعمەتە بکــەنەوە کــە لەبــەر خــاتری ئــێوە دەریاکەمان لەت کرد، ئینجا رزگارمان کردن، دارو دەستەی فیرعەونمان نوغرۆ کرد، لەکــاتێکدا ئــێوە بــەچاوی خــۆتان بینیتان و تەماشاتان دەکردن.

(٥١) یادی ئەو (نیعمەتە) بکەنەوە کاتێك چل شەو وادەمان دانا بۆ موسا (بۆ پاڕانەوەو نزا) پاشان گوێرەکەکەتان کــردە خواتان، بێگومان ئێوە ستەمکار بوون.

(٥٢) پاشان (لەو هەمو هەڵانەتان) خــۆشبووین بــۆ ئــەوەی سوپاسگوزاریی بکەن.

(٥٣) یادی ئەو نیعمەتەش بکەنەوە کاتێك کتێبی (تەورات)و جیاکەرەوەی (رەواو، ناڕەوامــان) بــەخشی بــە موسا بۆ ئەوەی رێبازی هیدایەت بگرنەبەر (لە گومرایی رزگارتان ببێت).

(٥٤) یادی ئەو نیعمەتەش بکەنەوە کاتێك موسا بە قەوم و هۆزی خۆی وت: ئەی قەوم و هۆزەکەم بەراستی ئێوە بەو گوێرەکە پەرستی یە ستەمتان لە خۆتان کردووە، دەی بگەڕێنەوە بۆلای بەدیهێنەرتان و تەوبە بکەن و ئینجا خۆتان بکوژن (بێ تاوان تاوانبار بکوژێت)، ئەوە باشترە بۆتان (چونکە تاوانــەکــەتان زۆر گــەورەیە) پاشان ئەویش (واتە خوا دوای لەناو بردنی هەندێك لە تاوانباران) تۆبەی وەرگرت (لەوانــەی مــابوون)، لە راستیدا تەنها ئەو زاتە هێجگار تەوبە وەرگرو بە ڕەحم و دلۆڤانە.

(٥٥) یادی ئەو نیعمەتە بکەنەوە کە وتتان: ئەی موسا هەرگیز باوەڕت پێناهێنین تا وەکو بە ئاشکراو بە چاوی خۆمان خوا نەبینین، ئیتر یەکسەر هەورە بروسکەکە لێی دان، لەکاتێکدا کە تەماشاتان دەکردو بە دەورو بەری خۆتاندا دەتانروانی (بەسەرسامیەوە بیرتان دەکردەوە).

(٥٦) پاشان زیندوومان کردنەوەو ژیانمان پێبەخشینەوە لە دوای ئەو مەرگەتان بۆ ئەوەی سوپاسگوزاریــی بکەن

(٥٧) (هەروەها) لە نازو نیعمەتەکانی خوا بۆتان ئەوەیە: ئێمە هەورمان بۆ کردن بەسێبەرو گەزۆمان بۆ باراندن و پەلەوەری شەلاقەمان بۆ ناردن، دە بخۆن لەو رزق و رۆزییە چاکانەی کە پێمان بەخشیوون (بەڵام لەبەر بێ دینی و ستەمیان تۆڵەمان لێسەندن)، جا وەنەبێت ئەوانە ستەمیان لە ئێمە کرد بێت بــەڵکو هــەر ســتەمیان لە خۆیان دەکرد.

وَإِذْ قُلْنَا ٱدْخُلُوا۟ هَٰذِهِ ٱلْقَرْيَةَ فَكُلُوا۟ مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا
وَٱدْخُلُوا۟ ٱلْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا۟ حِطَّةٌ نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطَٰيَٰكُمْ ۚ
وَسَنَزِيدُ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ فَبَدَّلَ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ قَوْلًا
غَيْرَ ٱلَّذِى قِيلَ لَهُمْ فَأَنزَلْنَا عَلَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ رِجْزًا مِّنَ
ٱلسَّمَآءِ بِمَا كَانُوا۟ يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾ ۞ وَإِذِ ٱسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ
لِقَوْمِهِۦ فَقُلْنَا ٱضْرِب بِّعَصَاكَ ٱلْحَجَرَ ۖ فَٱنفَجَرَتْ مِنْهُ
ٱثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ۖ قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ ۖ كُلُوا۟
وَٱشْرَبُوا۟ مِن رِّزْقِ ٱللَّهِ وَلَا تَعْثَوْا۟ فِى ٱلْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾
وَإِذْ قُلْتُمْ يَٰمُوسَىٰ لَن نَّصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَٰحِدٍ فَٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ
يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلْأَرْضُ مِنۢ بَقْلِهَا وَقِثَّآئِهَا وَفُومِهَا
وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا ۖ قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ ٱلَّذِى هُوَ أَدْنَىٰ
بِٱلَّذِى هُوَ خَيْرٌ ۚ ٱهْبِطُوا۟ مِصْرًا فَإِنَّ لَكُم مَّا سَأَلْتُمْ ۗ
وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ ٱلذِّلَّةُ وَٱلْمَسْكَنَةُ وَبَآءُو بِغَضَبٍ مِّنَ
ٱللَّهِ ۗ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا۟ يَكْفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَيَقْتُلُونَ
ٱلنَّبِيِّۦنَ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ ۗ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوا۟ وَّكَانُوا۟ يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

(٥٨) یادی ئەو نیعمەتەش بکەنەوە کاتێك وتمان: بچنە ئەم شارەوە (کە قودسە)، جا هەرچی حەزی لێدەکەن لەوێ لە هەر جێیەکی بەفراوانی و خۆشی بیخۆن، لە دەروازەی شارەکە بەرێزو کرنووشی (پێزانینەوە) بچنە ژورەوە و بڵێن: خوایە لە تاوانەکانمان ببورە، ئەو کاتە ئێمەش لە هەڵە و تاوانەکانتان دەبوورین، ئێمە پاداشتی چاکەکاران لە ئایندەدا زۆر بە زیادەوە دەدەینەوە.

(٥٩) کەچی ئەوانەی ستەمیان کردبوو یەکسەر گوفتارەکەیان گۆڕی بەشتێك بێجگە لەوەی پێیان وترا بوو (واتە بە لووت بەرزیەوە چوونە ژوورەوە)، جا ئێمەش لە ئاسمانەوە سزایەکمان دابەزاندە سەر ئەوانەی ستەمیان کرد بەهۆی ئەوەی لە فەرمانی خوا دەرچوون.

(٦٠) یادی ئەو نیعمەتە بکەنەوە کاتێك موسا بۆ قەوم و گەلەکەی خۆی داوای بارینی بارانی کرد، ئێمەش پێمان وت: بە گۆچانەکەت بدە بە (تاشە) بەردەکەدا (جا هەر کە ئەو کارەی ئەنجامدا) بەردەکە دوانزەکانی لێ هەڵقوڵا، بێگومان هەر هۆزێك چاوگەی خۆی ناسی (ئینجا پێمان وتن)، دە بخۆن و بخۆنەوە لە ڕزق و ڕۆزی و بەخششی خوا و تاوان و خراپە مەکەن لەسەر زەویدالە کاتێکدا کە بەچاندنی تۆوی خراپەوە خەریکن.

(٦١)یادی ئەو نیعمەتەش بکەنەوە کاتێك بە موساتان وت: ئێمە هەرگیز لەسەر یەك جۆر خۆراك ئۆقرە ناگرین و بەتەنها جۆرێك خواردەمەنی ڕازی نین، لەبەرئەوە داوا لە پەروەردگارت بکە لە ڕزق و ڕۆزی و بەرو بوومی زەویمان بۆ بەرهەم بهێنێت لە روەکی پاقلەیی و خەیارو سیرو نیسك و پیاز، موسا پێی وتن: باشە چۆن ئێوە شتی کەم و ئایەخ و ناتەواو وەردەگرن لەجیاتی شتی لەو چاکترو باشتر؟ دە دابەزن بۆ شارێك (بیابانی سینا، بەجێبهێڵن) ئینجا بەراستی ئەوەی داوای دەکەن دەستتان دەکەوێت.

(جا بەهۆی ئەو بیروباوەڕو بیانوو گرتن و لاسارییەیانەوە) سوکیی و ریسوایی و لاتی و زەبوونی درا بەسەریاندا و شایانی خەشم و قینی خوایش بوون، چونکە ئەوان بەراستی باوەڕیان نەدەکرد بەئایەتەکانی خواو، پێغەمبەرەکانیان بەناحەق دەکوشت، ئەوەش بەهۆی ڕۆچوونیانەوە لەیاخی بوون و نافەرمانیدا، هەمیشە دەستدرێژیان دەکرد (ئێستەش بەردەوامن لەسەر بەرنامەی باوو باپیرانی خوانەناسیان).

إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱلَّذِينَ هَادُواْ وَٱلنَّصَٰرَىٰ وَٱلصَّٰبِـِٔينَ
مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَعَمِلَ صَٰلِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَإِذْ
أَخَذْنَا مِيثَٰقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ ٱلطُّورَ خُذُواْ مَآ ءَاتَيْنَٰكُم
بِقُوَّةٍ وَٱذْكُرُواْ مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُم مِّنۢ
بَعْدِ ذَٰلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ لَكُنتُم مِّنَ
ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٦٤﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ ٱلَّذِينَ ٱعْتَدَوْاْ مِنكُمْ فِى ٱلسَّبْتِ
فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُواْ قِرَدَةً خَٰسِـِٔينَ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَٰهَا نَكَٰلًا لِّمَا
بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ وَإِذْ قَالَ
مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تَذْبَحُواْ بَقَرَةً قَالُوٓاْ أَتَتَّخِذُنَا
هُزُوًا قَالَ أَعُوذُ بِٱللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ ٱلْجَٰهِلِينَ ﴿٦٧﴾ قَالُواْ
ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا هِىَ قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا فَارِضٌ
وَلَا بِكْرٌ عَوَانٌۢ بَيْنَ ذَٰلِكَ فَٱفْعَلُواْ مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾
قَالُواْ ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ
إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَآءُ فَاقِعٌ لَّوْنُهَا تَسُرُّ ٱلنَّٰظِرِينَ ﴿٦٩﴾

(٦٢) بێگومان ئەوانەی باوەڕیان هێناوە (لە ئوممەتی محمد ﷺ)، ئەوانەش بوونەتە جوولەکە (شوێنکەوتەی راستەقینەی عیسان)، گاورەکانیش (کە شوێنکەوتەی راستەقینەی موسان)، (صابئە)ش (کە شوێنکەوتەی راستەقینەی داودن)، ئەوانە هەر دەستەیەکیان باوەڕی دامەزراوی هێنا بێت بەخوا و رۆژی دوایی و کارو کردەوەی چاکەی ئەنجام دابێت، جا ئەوانە پاداشتیان لای پەروەردگاریانە، نە ترس و بیمیان دەبێت، نە غەم و پەژارەش روویان تێدەکات.

(٦٣) یادی ئەو نیعمەتەش بکەنەوە کاتێك پەیمانمان لێوەرگرتن (کە پەیرەوی تەورات بکەن)و کێوی طورمان بەڕاسەرتانەوە راگرت و پێمان وتن: ئەو بەرنامەیەی پێمانداون بە توندی بیگرن (ئەگینا ئەم چیایە دەدەین بەسەرتاندا)، هەمیشەش با لە بیرتان بێت چی تێدایەو چیتان لێدەخوازێت، بۆ ئەوەی لە خوا ترس و پارێزکاربن.

(٦٤) کەچی پاش ئەوانە هەمووی رووتان وەرچەرخاند لە رێبازی خوا، (پەیمانەکەتان شکاند)، ئەوکاتە ئەگەر بەزەیی و یارمەتی و فەزڵی خوا نەبوایە لە سەرتان، ئەوە دەچوونە ریزی خەسارەتمەندانەوە.

(٦٥) سوێند بە خوا بێگومان زانیوتانە و ئاگادارن چیمان بەسەر ئەوانەتاندا هێناکە رۆژانی شەممە دەستدرێژییان دەکردو لە سنوور دەردەچوون، (لەبەر ئەوە بریارماندا‌و) وتمان: ببنە مەیموونی دوورخراوە لە رەحمەتی خوا (بریار بوو جولەکەکانی شارەکەی قەراغ دەریا ـ ئیلیە ـ رۆژانی شەممە) تەرخان بکەن بۆ خواپەرستی و راوەماسی تیادانەکەن، دیارە ماسییەکانیش هەستیان بەوە کردووە، بۆیە لەو رۆژەدا خۆیان نواندووە، جولەکەش بەسروشت زۆر بەتەماعن، بیریان کردەوە لە تەگبیرو فێڵێك، ئەویش بەوەی کە لە رۆژی هەینیدا داوو تۆڕیان بۆ بنێنەوە تا لە شەممەدا تێی بکەون، رۆژی یەكشەممە چی کەوتۆتە داوو تۆڕەکانەوە دەری بهێنن (لە تەفسیری ئایەتی ١٦٣ تا ١٦٦، لە سورەتی ـ الأعراف ـ دا ئەم رووداوە باسکراوە).

(٦٦) ئینجا ئەو بە مەیموون کردنەمان گێرا بە پەندو عیبرەت بۆ ئەوانەی کە: هاوچەرخی رووداوەکە بوون و بۆ ئەوانەش لە دوای ئەوان دێن، هەروەها کردمانە ئامۆژگاری بۆ خواناس و پارێزکاران.

(٦٧) یادی ئەو نیعمەتە بکەنەوە کاتێك موسا بە قەومەکەی وت: بێگومان خوا فەرمانتان پێدەدات کە مانگایەك سەر ببرن (کاتێك یەکێکیان لێ کوژرا بوو، بکوژەکەش لای زۆربەیان نادیاربوو، هاناو هاواریان برد بۆموسا) وتیان: ئایا دەمانکەیتە گاڵتە جاری خۆت؟ موسا وتی: پەنا دەگرم بەخوا بچمە ریزی نەفامانەوە (گاڵتە بە خەلکی بکەم).

(٦٨) ئینجا وتیان: (جا کەوایە) لە پەروەردگارت داوا بکە بۆمان روون بکاتەوە ئەو مانگایە کامەیە؟ موسا وتی: بەراستی خوا دەفەرموێت: ئەو مانگایە نە پیرەو نە پارێنە بەلکو میانە سالە، (ئیتر ئەوەندە قوولی مەکەنەوە لەسەری مەرۆن) چ فەرمانێکتان پێدراوە جێ بەجێی بکەن.

(٦٩) کەچی وتیان: لە پەروەردگارت داوا بکە بزانین رەنگی چۆنە؟ موسا وتی: بێگومان خوا دەفەرموێت: ئەو مانگایە مانگایەکی رەنگ زەردی تۆخە، تەماشاکارانی دلخۆش دەکات.

قَالُوا۟ ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا هِىَ إِنَّ ٱلْبَقَرَ تَشَٰبَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّآ
إِن شَآءَ ٱللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالَ إِنَّهُۥ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا ذَلُولٌ
تُثِيرُ ٱلْأَرْضَ وَلَا تَسْقِى ٱلْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَّا شِيَةَ فِيهَا ۚ قَالُوا۟
ٱلْـَٰٔنَ جِئْتَ بِٱلْحَقِّ ۚ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا۟ يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾ وَإِذْ
قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَٱدَّٰرَْٰٔتُمْ فِيهَا ۖ وَٱللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾
فَقُلْنَا ٱضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا ۚ كَذَٰلِكَ يُحْىِ ٱللَّهُ ٱلْمَوْتَىٰ وَيُرِيكُمْ
ءَايَٰتِهِۦ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُم مِّنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ
فَهِىَ كَٱلْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً ۚ وَإِنَّ مِنَ ٱلْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ
مِنْهُ ٱلْأَنْهَٰرُ ۚ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ ٱلْمَآءُ ۚ وَإِنَّ
مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ ٱللَّهِ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ
﴿٧٤﴾ ۞ أَفَتَطْمَعُونَ أَن يُؤْمِنُوا۟ لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ
يَسْمَعُونَ كَلَٰمَ ٱللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُۥ مِنۢ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَإِذَا لَقُوا۟ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا
وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوٓا۟ أَتُحَدِّثُونَهُم بِمَا فَتَحَ
ٱللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَآجُّوكُم بِهِۦ عِندَ رَبِّكُمْ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

(٧٠) کەچی هەر وتیان: لە پەروەردگارت داوا بکە تا بەتەواوی بۆمان روون بکاتەوە بزانین کامەیە؟! چونکە بەراستی ئەم گا گەلە سەری لێ تێك داوین و رەنگی زۆربەیان لە یەك دەچێت، بەراستی ئێمە ـ ئەگەر خوا وویستی لەسەر بێت ـ رێنموویی وەردەگرین.

(٧١) موسا وتی: بەراستی خوا دەفەرموێت: ئەوە مانگایەکە هێشتا رانەهێنراوە زەوی بکێڵێت و جووت بکات، ئاودێری کشتوکاڵیش ناکات، بێ عەیبەو یەك رەنگەو هیچ پەڵەیەکی تێدانی یە، ئەوسا وتیان: ئا ئیستە ئیتر هەواڵی راستەقینەت پێداین، (ئیتر دوای هەوڵ و کۆششێکی زۆر بەدەستیان هێنا) و سەریان بری، هەرچەندە خەریك بوو ئەو کارەش نەکەن.

(٧٢) (یادی نیعمەتی ئاشکرا بوونی بکوژەکە بکەنەوە) چۆن کاتێك کەسێکتان کوشت و یەکسەر ئاژاوە لە نێوانتاندا بەرپابوو، خوایش ئەوەی دەتانشاردەوە دەریخست و ئاشکرای کرد (کە بکوژ کێیە).

(٧٣) ئینجا وتمان: بە پارچەیەك لەو مانگا سەربراوە بدەن بە لاشەی کوژراوەکەدا (دیارە بەویستی خوا وەك موعجیزەیەك کوژراوەکە زیندوو بۆتەوەو راستی بکوژەکەی خۆی وتووە)، جا ئا بەو شێوەیەو بە ئاسانی، خوا مردوان زیندوو دەکاتەوەو دەسەڵاتی خۆیتان نیشان دەدات بۆ ئەوەی تێبگەن و ژیر بن.

(٧٤) پاشان لەوەودوا دڵەکانتان رەق بوو، (ئەی جولەکەکان) هەر وەك بەرد، بەڵکو رەقتریش (چونکە) بەراستی بەرد هەیە روباری لێ هەڵدەقوڵێت، هەشیانە لەت لەت دەبیت و ئاوی لێ دێتە دەرەوە، هەشیانە لە ترسی خوا لە لوتکەی شاخەکان بەر دەبێتەوە، خوایش بێئاگا نیە لەوکاروکردەوانەی ئەنجامی دەدەن.

(٧٥) ئایا ئێوە (ئەی گرۆی ئیمانداران) بە تەمان و ئومێدەوارن کە جولەکە ئیمان و باوەڕ بهێنن بە ئاینەکەی ئێوە، لەکاتێکدا بێگومان دەستەیەك لە شارەزاکانیان گوفتاری خوایان دەبیست لە (تەورات)دا، لەوەودوا دەسکاریان دەکرد دوای ئەوەی کە تێی گەیشتبوون و دەیانزانی راستیەکەی کامەیە.

(٧٦) (لەمەدینەدا جووەکان) هەرکاتێك تووشی ئیمانداران دەهاتن دەیانوت: ئێمەش ئیمانمان هێناوەو (موسوڵمان بووین)، بەڵام کاتێك پێکەوە کۆ دەبوونەوە لەگەڵ (بەناو زاناو دڵرەقەکانیان) بە یەکتریان دەوت: ئەوە بۆ ئێوە ئەو شتانەیان بۆ باس دەکەن کە خوا بۆ ئێوەی لە (تەورات)دا باسکردووە (دەربارەی پێغەمبەرایەتی محمد ﷺ) تاوەکو بیکەنە بەڵگە بەسەرتانەوە لای پەروەردگارتان!! ئایا ئێوە عەقڵتان بەو جۆرە شتانە ناشکێت و ژیریتان ناخەنەکار؟!

أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾
وَمِنْهُمْ أُمِّيُّونَ لَا يَعْلَمُونَ ٱلْكِتَٰبَ إِلَّآ أَمَانِيَّ وَإِنْ هُمْ
إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٧٨﴾ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ يَكْتُبُونَ ٱلْكِتَٰبَ بِأَيْدِيهِمْ
ثُمَّ يَقُولُونَ هَٰذَا مِنْ عِندِ ٱللَّهِ لِيَشْتَرُوا۟ بِهِۦ ثَمَنًا قَلِيلًا ۖ
فَوَيْلٌ لَّهُم مِّمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَّهُم مِّمَّا يَكْسِبُونَ
﴿٧٩﴾ وَقَالُوا۟ لَن تَمَسَّنَا ٱلنَّارُ إِلَّآ أَيَّامًا مَّعْدُودَةً ۚ قُلْ
أَتَّخَذْتُمْ عِندَ ٱللَّهِ عَهْدًا فَلَن يُخْلِفَ ٱللَّهُ عَهْدَهُۥٓ ۖ أَمْ تَقُولُونَ
عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ بَلَىٰ مَن كَسَبَ سَيِّئَةً
وَأَحَٰطَتْ بِهِۦ خَطِيٓـَٔتُهُۥ فَأُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ
فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٨١﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٨٢﴾ وَإِذْ
أَخَذْنَا مِيثَٰقَ بَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا ٱللَّهَ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ
إِحْسَانًا وَذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَقُولُوا۟
لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ ثُمَّ
تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنكُمْ وَأَنتُم مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

(٧٧) ئایا ئەوانە نازانن کە بەراستی خوا دەزانێت چی پەنهان دەکەن و چیش ئاشکرا دەکەن؟ (لە گوفتارو کردارو نیەتیان).

(٧٨) هەندێ لەو جوولەکانە نەشارەزا و نەخوێندەوارن، وادەزانن کتێبی (تەورات) بێجگە لە چەند ئاوات و هیوایەك هیچی تر نیە، ئەوانە هەر گومانیان کردۆتە پیشەی خۆیان (وا دەزانن بەهەشتیان بۆ خۆیان مسۆگەر کردووە).

(٧٩) سا واوەیلا بۆ ئەو کەسانەی کتێب دەنووسن بەدەستی خۆیان و پاشان دەڵێن: ئا ئەمە لەلایەن خواوەیە، تاکەمێك لە ماڵی دنیا بەدەست بهێنن، جا وەیل بۆ ئەو دەست و (قەڵەمانەی) کە شتی وا دەنووسن و وەیل بۆ ئەو کەسانەی کە کەسابەتی ئاوا ئەنجام دەدەن.

(٨٠) جوولەکەکان دەڵێن : (چەندە گوناهباربین) تەنها چەند رۆژێکی کەم لە دۆزەخدا دەمێنینەوە!! پێیان بڵێ: باشە، ئێوە پەیمانتان لە خوا وەرگرتووە، تا هەرگیز خوای گەورە پەیمان شکێنی نەکات؟! یان هەر دەتانەوێت شتێك بڵێن بەدەم خواوە کە هیچ بناغەیەکی نیەو هەر نازانن (چی دەڵێن)!!

(٨١) نەخێر وانییە، ئەوکەسەی گوناهو تاوان ئەنجام بدات و تاوانەکانی هەموولایەکی دابگرێت (ئاشکراو نادیاری) ئەو جۆرە کەسانە نیشتەجێی ئاگری دۆزەخن و بۆ هەمیشەیی تیایدا دەمێننەوە (لە هەر نەتەوەو هۆزو تیرەو تایەفەیەك بن).

(٨٢) ئەو کەسانەش باوەڕیان هێناوەو کارو کردەوە چاکەکان ئەنجام دەدەن، هەر ئەوانن نیشتەجێی بەهەشتن و تیایدا ژیانی هەتا هەتایی دەبەنە سەر (لە هەر چین و توێژو رەگەزێك بن).

(٨٣) یادی ئەو نیعمەتە بکەنەوە کاتێك پەیمانمان وەرگرت لەنەوەی ئیسرائیل کەجگە لەخوا کەسی تر نەپەرستن و لەگەڵ دایك و باوکدا چاکەکار بن، هەروەها لەگەڵ خزمان و هەتیوان و هەژارنیشدا، گوفتاری چاك و جوانیش ڕو بە خەڵکی بڵێن، هەروەها نوێژەکانتان بەچاکی ئەنجام بدەن و زەکاتیش بدەن، پاشان ئێوە (لەجیاتی گوێڕایەڵی) پشتتان تێکرد، جگە لەکەمێکتان نەبێت: لەکاتێکدا زۆربەتان (لەو هەموو ئامۆژگارییە بەسوودانە) روو وەردەچەرخێنن و پشتی تێدەکەن.

وَإِذۡ أَخَذۡنَا مِيثَٰقَكُمۡ لَا تَسۡفِكُونَ دِمَآءَكُمۡ وَلَا تُخۡرِجُونَ
أَنفُسَكُم مِّن دِيَٰرِكُمۡ ثُمَّ أَقۡرَرۡتُمۡ وَأَنتُمۡ تَشۡهَدُونَ ﴿٨٤﴾
ثُمَّ أَنتُمۡ هَٰٓؤُلَآءِ تَقۡتُلُونَ أَنفُسَكُمۡ وَتُخۡرِجُونَ فَرِيقٗا
مِّنكُم مِّن دِيَٰرِهِمۡ تَظَٰهَرُونَ عَلَيۡهِم بِٱلۡإِثۡمِ وَٱلۡعُدۡوَٰنِ
وَإِن يَأۡتُوكُمۡ أُسَٰرَىٰ تُفَٰدُوهُمۡ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيۡكُمۡ
إِخۡرَاجُهُمۡۚ أَفَتُؤۡمِنُونَ بِبَعۡضِ ٱلۡكِتَٰبِ وَتَكۡفُرُونَ
بِبَعۡضٖۚ فَمَا جَزَآءُ مَن يَفۡعَلُ ذَٰلِكَ مِنكُمۡ إِلَّا خِزۡيٞ
فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ وَيَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰٓ أَشَدِّ ٱلۡعَذَابِۗ
وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُونَ ﴿٨٥﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ٱشۡتَرَوُاْ
ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا بِٱلۡأٓخِرَةِۖ فَلَا يُخَفَّفُ عَنۡهُمُ ٱلۡعَذَابُ وَلَا هُمۡ
يُنصَرُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا مُوسَى ٱلۡكِتَٰبَ وَقَفَّيۡنَا مِنۢ
بَعۡدِهِۦ بِٱلرُّسُلِۖ وَءَاتَيۡنَا عِيسَى ٱبۡنَ مَرۡيَمَ ٱلۡبَيِّنَٰتِ وَأَيَّدۡنَٰهُ
بِرُوحِ ٱلۡقُدُسِۗ أَفَكُلَّمَا جَآءَكُمۡ رَسُولُۢ بِمَا لَا تَهۡوَىٰٓ أَنفُسُكُمُ
ٱسۡتَكۡبَرۡتُمۡ فَفَرِيقٗا كَذَّبۡتُمۡ وَفَرِيقٗا تَقۡتُلُونَ ﴿٨٧﴾ وَقَالُواْ
قُلُوبُنَا غُلۡفُۢۚ بَل لَّعَنَهُمُ ٱللَّهُ بِكُفۡرِهِمۡ فَقَلِيلٗا مَّا يُؤۡمِنُونَ ﴿٨٨﴾

(٨٤) یادی ئەو نیعمەتە بکەنەوە کاتێك پـەیمانمان لە ئێوە وەرگرت کە ئیتر خوێنی یەکتر (بـەناحەق) نەڕێژن و یەکتر لە ماڵ و حاڵی خـۆتان دەربـەدەر نـەکـەن، پـاشان بـڕیاریشتان لەسـەر ئـەوەداو لە کاتێکدا خۆیشتان شایەتی لەسەر ئەمە دەدەن.

(٨٥) لەوەدوا ئـێوە هـەر ئـەوانـەن (ئـاماژەیە بـۆ جوولەکەکانی سەردەمی پـێغەمبەر ﷺ) خـەریکی یەکترکوشتنن، دەستەیەك لە (خزمانی) خۆتان لە ماڵ و حاڵی خۆیان دەربەدەر دەکەن پشتی یەکتر دەگرن دژ بە دەستەیەکتان بە تاوان و دوژمنایەتی، کەچی ئەگەر بەدیلی دەستی دوژمن بکەوتنایە ئەوا ئـێوە فیدیەتان بۆ دەدان و ئازادتان دەکردن، لە حـاڵێکدا دەربەدەرکردنەکەیان لەسەرتان حەرامە، کـەوابـوو چۆن دەبێت باوەڕتان بە بەشێکی (تەورات) هەبێت و بە بەشێکی تری باوەڕتان نەبێت؟ ئایا پاداشتی ئەوەتان کە ئەوکارە دەکات جگـە لەسـەر شۆڕیی و سووکی نەبێت لە ژیانی دنیادا هیچی تر هەیە؟ لە ڕۆژی قیامەتیشدا دەگەڕێنەوە بۆ ناو سەختترین سزا، خوایش بێ ئاگانیە لەو کارانەی کە ئێوە ئەنجامی دەدەن.

(٨٦) ئەوانە، ئەوانەن کە ژیانی دنـیایان کـڕی و گـۆڕیویانەتەوە بـە ژیـانی (بـەهەشت) و دواڕۆژ، لەبەر ئەوە سزایان لەسەر کەم ناکـرێتەوە، ئـەوانـە هـەرگیز یـارمەتی نـادرێن و سەرناخرێن.

(٨٧) سوێند بێت بێگومان ئێمە تەوراتمان بـەخشی بـە مـوسا و بـەردەوام دوای ئـەویش پێغەمبەرانمان ڕەوانە کردو بە عیسای کوری مەریەم بەڵگەو نـیشانەو مـوعجیزەی جـۆراو جۆرمان بەخشی هەروەها پشتگیریمان کرد بە فریشتە (جبرئیل)، ئایا چۆن دەبێت هەر کاتێك پێغەمبەرێکمان ڕەوانە کردبێت، بەڵام لەگەڵ ئارەزووەکانی ئێوەدا نەگونجا بێت: خۆتان بەزل زانیوەو لوتتان بەرزکردۆتەوەو بڕواتان نەهێناوە، ئەوسا دەستەیەکتان (بەرنامەی خواتان) بە درۆ زانیووەو هەندێکیشتان پێغەمبەرانتان دەکوشت.

(٨٨) هەروەها (جولەکەکانی سەردەمی پێغەمبەر ﷺ) وتیان: دڵەکانمان داخراوە (لە گوفتاری تۆ، تێناگەین) نەخێر وانی یە، ئەوانە خوا نەفرینی لێکردوون بەهۆی کوفرو خوانەناسیانەوە، کەوابوو بە کەم شت بڕوا دەکەن.

وَلَمَّا جَآءَهُمۡ كِتَٰبٞ مِّنۡ عِندِ ٱللَّهِ مُصَدِّقٞ لِّمَا مَعَهُمۡ وَكَانُواْ
مِن قَبۡلُ يَسۡتَفۡتِحُونَ عَلَى ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَلَمَّا جَآءَهُم
مَّا عَرَفُواْ كَفَرُواْ بِهِۦۚ فَلَعۡنَةُ ٱللَّهِ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٨٩﴾
بِئۡسَمَا ٱشۡتَرَوۡاْ بِهِۦٓ أَنفُسَهُمۡ أَن يَكۡفُرُواْ بِمَآ أَنزَلَ
ٱللَّهُ بَغۡيًا أَن يُنَزِّلَ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦۖ
فَبَآءُو بِغَضَبٍ عَلَىٰ غَضَبٖۚ وَلِلۡكَٰفِرِينَ عَذَابٞ مُّهِينٞ
﴿٩٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمۡ ءَامِنُواْ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُواْ نُؤۡمِنُ بِمَآ
أُنزِلَ عَلَيۡنَا وَيَكۡفُرُونَ بِمَا وَرَآءَهُۥ وَهُوَ ٱلۡحَقُّ مُصَدِّقٗا
لِّمَا مَعَهُمۡۗ قُلۡ فَلِمَ تَقۡتُلُونَ أَنۢبِيَآءَ ٱللَّهِ مِن قَبۡلُ إِن كُنتُم
مُّؤۡمِنِينَ ﴿٩١﴾ ۞ وَلَقَدۡ جَآءَكُم مُّوسَىٰ بِٱلۡبَيِّنَٰتِ
ثُمَّ ٱتَّخَذۡتُمُ ٱلۡعِجۡلَ مِنۢ بَعۡدِهِۦ وَأَنتُمۡ ظَٰلِمُونَ ﴿٩٢﴾
وَإِذۡ أَخَذۡنَا مِيثَٰقَكُمۡ وَرَفَعۡنَا فَوۡقَكُمُ ٱلطُّورَ خُذُواْ
مَآ ءَاتَيۡنَٰكُم بِقُوَّةٖ وَٱسۡمَعُواْۖ قَالُواْ سَمِعۡنَا وَعَصَيۡنَا
وَأُشۡرِبُواْ فِي قُلُوبِهِمُ ٱلۡعِجۡلَ بِكُفۡرِهِمۡۚ قُلۡ
بِئۡسَمَا يَأۡمُرُكُم بِهِۦٓ إِيمَٰنُكُمۡ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿٩٣﴾

(٨٩) کاتێك لە لایەن خواوە کتێبێك (قورئان) هات بۆیان، کە: ئەو کتێبانەی ئەوانیش پەسەند دەکات و بەراستی دەزانێت، ئەوان پێشتر داوای سەرکەوتن و زاڵ بونیان بەسەر ئەوانەی بێ باوەڕ بوون لە خوا دەکرد بە هۆی شوێنکەوتنیان بۆ پێغەمبەر ﷺ، کەچی کاتێك ئەو پێغەمبەرەیان بۆ هات کە دەیانناسی، بڕوایان پێ نەکرد، کەواتە با نەفرین و لەعنەتی خوا لەسەر کافران بێت.

(٩٠) (ئەو جوولەکانە) خۆیان بەشتێکی ناپەسەند فرۆشت (هەڵوێستێکی نادروستیان نواند) کاتێك کافر بوون بەو قورئانەی خوا ناردوویەتی، (لە حەسوودی)و سەرکەشیدا (ڕەخنەیان گرت و وتیان): بۆچی خوای گەورە دەرگای فەزڵ و لای ڕەحمەت دەکاتەوە لە هەر کەسێك بیەوێت لە بەندەکانی!! ئەوسا ئیتر دووچاری یەك لە دوای یەکی ڕق و خەشمی خوا بوون (چونکە وەنەبێت تەنها کافر بوو بن بە محمد ﷺ و بە قورئان، بەڵکو کافربوون بە موساو تەوراتیش کە داوای شوێنکەوتنی محمدیان لێدەکات)جا، بۆ کافرو خوانەناسان سزایەکی ڕیسواکەر ئامادەیە.

(٩١) کاتێك پێیان دەوترێت باوەڕ بهێنن بەوەی کە لە لایەن خواوە ڕەوانەکراوە، دەڵێن: ئێمە تەنها باوەڕمان بەوە هەیە کە بۆ ئێمە ڕەوانەکراوە و باوەڕ ناهێنن بە هەموو ئەوانەی کە دوای (تەورات) هاتووە وەکو (ئینجیل و قورئان) لەکاتێکدا کە هەر ئەو قورئانە حەق و ڕاستییەو بەڕاست دانەری (تەورات)ی ئەوانیشە، پێیان بڵێ: ئەی کەواتە بۆچی پێشتر پێغەمبەرەکانی خواتان دەکوشت ئەگەر ئێوە ئیمانداران (بە تەورات؟!)

(٩٢) سوێند بە خوا بەراستی موسا نیشانەی فرەو موعجیزەی زۆری بۆ هێنان، کەچی (کاتێ کەچوو بۆ نزای پەروەردگار، لە کێوی طور) ئێوە گوێرەکەکەتان پەرست، بەراستی ئێوە ستەمکارن.

(٩٣) (یادیان بێنەوەرە ئەو سەردەمەی) کە پەیمانمان لێ وەرگرتن و کێوی طورمان بەسەردا بەرزکردنەوە و (فەرمانمان پێدان): ئەوەی پێمان بەخشیوون (لە تەورات) بە توندی بیگرن و لێی لامەدەن و گوێ بیستبن، (بەدەم) وتیان: گوێڕایەڵین، (بەڵام بەکردەوە) پێچەوانەیان کردو یاخی بوون و گوێرەکە پەرستی لە دڵ و دەروونیاندا ڕۆابوو بە هۆی بێ باوەڕییانەوە، پێیان بڵێ: ئیمانەکەتان شتی ناڕەواتان پێ دەکات ئەگەر ئێوە ئیماندارن؟! (باوو باپیرانتان گوێرەکە پەرست و پێغەمبەر کوژ، ئێوەش سەرسەخت و بێ باوەڕ).

قُلْ إِن كَانَتْ لَكُمُ ٱلدَّارُ ٱلْأَخِرَةُ عِندَ ٱللَّهِ خَالِصَةً مِّن
دُونِ ٱلنَّاسِ فَتَمَنَّوُا۟ ٱلْمَوْتَ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٩٤﴾
وَلَن يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًۢا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِٱلظَّٰلِمِينَ
﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ ٱلنَّاسِ عَلَىٰ حَيَوٰةٍ وَمِنَ ٱلَّذِينَ
أَشْرَكُوا۟ ۚ يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهِۦ
مِنَ ٱلْعَذَابِ أَن يُعَمَّرَ ۗ وَٱللَّهُ بَصِيرٌۢ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قُلْ
مَن كَانَ عَدُوًّا لِّجِبْرِيلَ فَإِنَّهُۥ نَزَّلَهُۥ عَلَىٰ قَلْبِكَ بِإِذْنِ ٱللَّهِ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ
﴿٩٧﴾ مَن كَانَ عَدُوًّا لِّلَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَجِبْرِيلَ
وَمِيكَىٰلَ فَإِنَّ ٱللَّهَ عَدُوٌّ لِّلْكَٰفِرِينَ ﴿٩٨﴾ وَلَقَدْ أَنزَلْنَآ
إِلَيْكَ ءَايَٰتٍۭ بَيِّنَٰتٍ ۖ وَمَا يَكْفُرُ بِهَآ إِلَّا ٱلْفَٰسِقُونَ ﴿٩٩﴾
أَوَكُلَّمَا عَٰهَدُوا۟ عَهْدًا نَّبَذَهُۥ فَرِيقٌ مِّنْهُم ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَآءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ
مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ
كِتَٰبَ ٱللَّهِ وَرَآءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

(٩٤) (ئەی محمد ﷺ پـێیان) بـڵـێ: ئـەگـەر ڕاست دەکەن و باوەڕتان وایە کە ماڵی ئەو دنیا (بەهەشت) لای خوا تایبەتمەندە بە ئێوە نەك خـەڵکی تـر، دە ئاواتی مردن بخوازن ئەگەر راست دەکەن (تا زوو بچنە ناو بەهەشت)!!

(٩٥) (بەڵام ئـەوانـە) هـەرگیز بـەهۆی ڕەفـتاری نـــادروست و دەست پـێشخەری نـاپەسەندیانەوە ئاواتی مەرگ ناخوازن، خوایش چاك ئـاگـادارە لە حاڵی ستەمکاران.

(٩٦) سوێند بێت ئەو جوولەکـانە دەبـینیت کـە لە هەموو خەڵك بە پەرۆشترن لەسەر دنیاو ژیانی دنیا بەهەر جۆرێك بێت، هەتا بگرە لە هـاوەڵپەرست و موشریکەکانیش، هەریەك لەوانە ئاوات دەخوازێت کە: هەزار ساڵ تەمەنی ببێت، هەر چەندە وەنەبێت تەمەنی درێژیان لە سزا رزگاریان بکات، خوایش زۆر بینایە بەو کردەوانەی کـە ئـەنجامی دەدەن.

(٩٧) (ئەی محمد ﷺ) پێیان بڵێ: هەر کەسێك دوژمنی جوبرەئیلە، (با بزانێت) کـە هـەر ئـەو جوبرەئیلە بە فەرمانی خوا ئەو قورئانەی دابەزاندۆتە سەر دڵت کتێبە پێشووەکان بـەراست دادەنێت و ڕێنموویی (بۆ چاکە) دەکات و مژدە بەخشیشە بە ئیمانداران.

(٩٨) ئەو کەسەی دوژمن بێت بە خواو فریشتەکانی و پێغەمبەرەکانی، بەتایبەت جوبرەئیل و میکائیل، ئەوە با بزانێت و دڵنیا بێت کە خوای گەورە دوژمنی کافرو بێباوەڕانە.

(٩٩) سوێند بێت بە خوا ئێمە بێگومان نیشانەو ئاویەتی ڕوونـمان بـۆ تـۆ نـاردووە (ئـەی محمد ﷺ) کەسیش باوەڕی پێی لەق نابێت، جگە لە دەروون نەخۆش و یاخی بووەکان.

(١٠٠) ئەوە بۆ هەر جارێك پەیمانێکیان بەستبێت (لەگەڵ خواو پێغەمبەرو موسڵماناندا) خێرا دەستەیەکیان پەیمانەکەیان شکاندووە، بەڵکو زۆربەی زۆریان باوەڕ ناهێنن (ڕێزو قـەدری پەیمان و ئیمان ناگرن).

(١٠١) کاتێکیش کە پێغەمبەرێکیان لە لایەن خواوە بۆ هات (مەبەست حەزرەتی مـحمد ﷺ) لەگەڵ ئەوەشدا کە پشتگیری لە راستی تەورات دەکـات، دەسـتەیەك لە خـاوەن کـتێبەکـان (جووەکان) کتێبی خوایان پشتگوێ خست و خۆیان لێ گێل کرد، هەرەك هەواڵی وا نەزانن و (نەیان بیستبێت).

وَٱتَّبَعُوا۟ مَا تَتْلُوا۟ ٱلشَّيَـٰطِينُ عَلَىٰ مُلْكِ سُلَيْمَـٰنَ ۖ وَمَا كَفَرَ
سُلَيْمَـٰنُ وَلَـٰكِنَّ ٱلشَّيَـٰطِينَ كَفَرُوا۟ يُعَلِّمُونَ ٱلنَّاسَ
ٱلسِّحْرَ وَمَآ أُنزِلَ عَلَى ٱلْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَـٰرُوتَ وَمَـٰرُوتَ ۚ
وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّىٰ يَقُولَآ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۖ
فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِۦ بَيْنَ ٱلْمَرْءِ وَزَوْجِهِۦ ۚ
وَمَا هُم بِضَآرِّينَ بِهِۦ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَيَتَعَلَّمُونَ
مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ ۚ وَلَقَدْ عَلِمُوا۟ لَمَنِ ٱشْتَرَىٰهُ
مَا لَهُۥ فِى ٱلْـَٔاخِرَةِ مِنْ خَلَـٰقٍ ۚ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا۟ بِهِۦٓ
أَنفُسَهُمْ ۚ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟
وَٱتَّقَوْا۟ لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ خَيْرٌ ۖ لَّوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ
﴿١٠٣﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَقُولُوا۟ رَٰعِنَا وَقُولُوا۟
ٱنظُرْنَا وَٱسْمَعُوا۟ ۗ وَلِلْكَـٰفِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾
مَّا يَوَدُّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنْ أَهْلِ ٱلْكِتَـٰبِ وَلَا ٱلْمُشْرِكِينَ
أَن يُنَزَّلَ عَلَيْكُم مِّنْ خَيْرٍ مِّن رَّبِّكُمْ ۗ وَٱللَّهُ يَخْتَصُّ
بِرَحْمَتِهِۦ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ ذُو ٱلْفَضْلِ ٱلْعَظِيمِ ﴿١٠٥﴾

(١٠٢) جا جووەکان (وازیان لە کتێبی خوا ـ تەورات هێناو) شوێنی ئەوە کەوتن، کە شەیتانەکان دەیانخوێندەوە دەربارەی دەسەڵات و حکومەتی سولەیمان، (ئاشکرایە کە) هەرگیز سولەیمان کافر نەبووە، بەڵکو شەیتانەکان کافربوون و خەڵکیان فێری سیحرو جادوو دەکرد، هەروەها مەردومیان فێری ئەوە دەکرد کە بۆ هاروت و ماروت دابەزی بوو (کە دوو فریشتە بوون) لە بابل (مەبەستیشیان تێگەیاندنی خەڵکی بوو لە سیحرو جادوو)، ئەوانیش کەسیان فێری هیچ شتێك نەدەکرد تا پێیان نەوتایە: ئەم کارەی ئێمە بۆ تاقی کردنەوەیەو خۆت کافر مەکە (کەچی هەندێك هەر کوڵیان نەداو) لەو فریشتانەوە شتی وافێر دەبوون کە ژن و مێردی پێ لە یەك جوودا بکەن، (هەر چەندە) ئەو جادووگەرانە ناتوانن هیچ زیانێك بە کەس بگەیەنن، مەگەر ویستی خوای لەسەر بێت، ئەو خەڵکە سەرگەردانە هەمیشە فێری شتێك دەبن کە زیانیان لێدەداو سوودی نیە بۆیان، بێگومان دەشزانن ئەوەی کاڵای وای کری بێت و شتی وافێر ببێت لەو دونیا هیچ بەهرەیەکی دەست ناکەوێت، (بەڕاستی) ئەو شتەی ئەوان خۆیان پێ فرۆشتووە و کەوتونەتە داویەوە شتێکی زۆر ناپەسەندە ئەگەر بزانن و تێبگەن (چونکە سیحرو جادوو چەواشەکاریە و کارێکی نادروستە).

(١٠٣) خۆ ئەگەر بەڕاستی ئەو جوولەکانە ئیمان و باوەڕیان بهێنایە و خۆیان بپاراستایە و جوانکار بوونایە (کە بێگومان ئەمەش نایەتە دی) ئەوا پاداشتێکیان لە لایەن خوای گەورەوە کە چاکترو بەفەرتر بوو دەست دەکەوت، ئەگەر بیانزانیایە (بیرو هۆشیان بەکار بهێنایە).

(١٠٤) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە مەڵێن (راعِنا) (چونکە لە زمانی عیبریدا واتاکەی ناشیرینە بۆ توانج و پلار بەکار دێت، بەڵکو) بڵێن: (انظرنا) چاوەڕێ و سەیرمان بکە و بە چاکی ئەو فەرمانە لەگوێ بگرن، (چونکە) بۆ کافرو بێباوەران سزایەکی بە ئێشمان ئامادە کردووە (بە تایبەت ئەوانەی گاڵتە بەدین و ئیمان و موقەددەسات دەکەن).

(١٠٥) چ ئەوانەی کە کافرن لە خاوەن کتێبە ئاسمانیەکان، چ موشریك و هاوەڵگەران حەز ناکەن لەلایەن پەروەردگارتانەوە هیچ خێرو بەرەکەتێك داباریێت بۆتان و روتان تێبکات، لەگەڵ ئەوەشدا خوا رەحمەتی خۆی تایبەت دەکات بە هەر کەسێك (بیەوێت و شایستە بێت) هەر خوایش خاوەنی فەزڵ و بەخششی گەورەیە.

۞ مَا نَنسَخۡ مِنۡ ءَايَةٍ أَوۡ نُنسِهَا نَأۡتِ بِخَيۡرٖ مِّنۡهَآ أَوۡ مِثۡلِهَآۗ
أَلَمۡ تَعۡلَمۡ أَنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٌ ﴿١٠٦﴾ أَلَمۡ تَعۡلَمۡ أَنَّ ٱللَّهَ لَهُۥ
مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن
وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٧﴾ أَمۡ تُرِيدُونَ أَن تَسۡـَٔلُواْ رَسُولَكُمۡ
كَمَا سُئِلَ مُوسَىٰ مِن قَبۡلُۗ وَمَن يَتَبَدَّلِ ٱلۡكُفۡرَ بِٱلۡإِيمَٰنِ
فَقَدۡ ضَلَّ سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ ﴿١٠٨﴾ وَدَّ كَثِيرٞ مِّنۡ أَهۡلِ
ٱلۡكِتَٰبِ لَوۡ يَرُدُّونَكُم مِّنۢ بَعۡدِ إِيمَٰنِكُمۡ كُفَّارًا حَسَدٗا
مِّنۡ عِندِ أَنفُسِهِم مِّنۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ ٱلۡحَقُّۖ فَٱعۡفُواْ
وَٱصۡفَحُواْ حَتَّىٰ يَأۡتِيَ ٱللَّهُ بِأَمۡرِهِۦٓۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ
﴿١٠٩﴾ وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَۚ وَمَا تُقَدِّمُواْ لِأَنفُسِكُم
مِّنۡ خَيۡرٖ تَجِدُوهُ عِندَ ٱللَّهِۗ إِنَّ ٱللَّهَ بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٞ
﴿١١٠﴾ وَقَالُواْ لَن يَدۡخُلَ ٱلۡجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوۡ نَصَٰرَىٰۗ
تِلۡكَ أَمَانِيُّهُمۡۗ قُلۡ هَاتُواْ بُرۡهَٰنَكُمۡ إِن كُنتُمۡ
صَٰدِقِينَ ﴿١١١﴾ بَلَىٰۚ مَنۡ أَسۡلَمَ وَجۡهَهُۥ لِلَّهِ وَهُوَ مُحۡسِنٞ
فَلَهُۥٓ أَجۡرُهُۥ عِندَ رَبِّهِۦ وَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿١١٢﴾

(١٠٦) هەرئایەتێك بسڕینەوە، یان بیخەینە بارودۆخی فەرامۆشییەوە و پشتگوێی بخەین، چاکتر لەو، یان وێنەی ئەو دەخەینە ڕوو، مەگەر نەتزانیوە کە خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە؟

(١٠٧) ئایا نەتزانیەوە (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) کە بەڕاستی هەر خوا خاوەنی هەموو ئاسمانەکان و زەوییە، جگە لەو خوایە هیچ پشتیوان و یاریدەدەرێکتان نیە؟

(١٠٨) (ئەی هاوەڵان) ئاخۆ ئێوەش دەتانەوێت داخوازی (گەورەو ناقۆڵا) لە پێغەمبەرەکەتان (محمد ﷺ) بکەن، هەر وەك کاتی خۆی داخوازی لە موسا کرا، جا هەر کەسێك ئیمان و باوەڕ بگۆڕێتەوە بەکوفر، ئەوە بێگومان ڕێبازی ڕاست و دروستی وون کردووە.

(١٠٩) زۆرێك لە خاوەن کتێبەکان ئاواتە خوازن لەبەر حەسوودی و ناپاکی خۆیان ئەگەر بۆیان بکرێت بتانگێڕنەوە ڕیزی بێ باوەڕان ئەمەش دوای ئەوەی کە حەق و ڕاستییان بە تەواوی بۆ ڕوون بۆتەوە، بەڵام ئێوە هەر لێیان ببورن ولێیان مەگرنو چاوپۆشییان لێ بکەن، تا خواکاری خۆی ئەنجام دەدات و ویستی خۆی جێبەجێ دەکات، بێگومان خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

(١١٠) (کەواتە ئەی ئیمانداران) نوێژەکانتان بەچاکی ئەنجام بدەن و زەکاتیش بدەن (بە خاوەن مافەکان) و دڵنیا بن کە هەر کارێکی چاکە بۆ خۆتانی دەکەن، لای خوا بزر نابێت و دەستتان دەکەوێتەوە چونکە بەڕاستی خوا بیناو بە ئاگایە بەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(١١١) (جوولەکەو گاورەکان) دەڵێن: هەرگیز کەس ناچێتە بەهەشتەوە بێجگەلە جوولەکە یان گاور، جائەوە ئاواتو خەیاڵی خۆیانە (تۆش ئەی محمد ﷺ یان ئەی ئیماندار) پێیان بڵێ: ئەگەر ڕاستگۆن: بەڵگەتان لەسەر ئەم قسەیە بهێننە مەیدانەوە (ئەگەر ئێوە بەهەشتی بن، ئەوا موسوڵمانانیش بەهەشتین چونکە باوەڕیان بە موسا و عیساش هەیە).

(١١٢) نەخێر وانی‌یە، هەرکەس بەراستی خۆی بداتە دەست خواو لەهەمان کاتدا چاکەکارو موسڵمان بێت، ئەوە پاداشتی خۆی لای پەروەردگاری دەست دەکەوێت و نەترسیان دەبێت و نەغەم و پەژارە دایان دەگرێت.

وَقَالَتِ ٱلۡيَهُودُ لَيۡسَتِ ٱلنَّصَٰرَىٰ عَلَىٰ شَيۡءٖ وَقَالَتِ ٱلنَّصَٰرَىٰ
لَيۡسَتِ ٱلۡيَهُودُ عَلَىٰ شَيۡءٖ وَهُمۡ يَتۡلُونَ ٱلۡكِتَٰبَۗ كَذَٰلِكَ قَالَ
ٱلَّذِينَ لَا يَعۡلَمُونَ مِثۡلَ قَوۡلِهِمۡۚ فَٱللَّهُ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ
فِيمَا كَانُواْ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ (١١٣) وَمَنۡ أَظۡلَمُ مِمَّن مَّنَعَ مَسَٰجِدَ
ٱللَّهِ أَن يُذۡكَرَ فِيهَا ٱسۡمُهُۥ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَآۚ أُوْلَٰٓئِكَ مَا كَانَ
لَهُمۡ أَن يَدۡخُلُوهَآ إِلَّا خَآئِفِينَۚ لَهُمۡ فِي ٱلدُّنۡيَا خِزۡيٞ
وَلَهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٞ (١١٤) وَلِلَّهِ ٱلۡمَشۡرِقُ وَٱلۡمَغۡرِبُۚ
فَأَيۡنَمَا تُوَلُّواْ فَثَمَّ وَجۡهُ ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ وَٰسِعٌ عَلِيمٞ (١١٥)
وَقَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱللَّهُ وَلَدٗاۗ سُبۡحَٰنَهُۥۖ بَل لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِۖ كُلّٞ لَّهُۥ قَٰنِتُونَ (١١٦) بَدِيعُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ
وَإِذَا قَضَىٰٓ أَمۡرٗا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ (١١٧) وَقَالَ ٱلَّذِينَ
لَا يَعۡلَمُونَ لَوۡلَا يُكَلِّمُنَا ٱللَّهُ أَوۡ تَأۡتِينَآ ءَايَةٞۗ كَذَٰلِكَ
قَالَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِم مِّثۡلَ قَوۡلِهِمۡۘ تَشَٰبَهَتۡ قُلُوبُهُمۡۗ
قَدۡ بَيَّنَّا ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ يُوقِنُونَ (١١٨) إِنَّآ أَرۡسَلۡنَٰكَ
بِٱلۡحَقِّ بَشِيرٗا وَنَذِيرٗاۖ وَلَا تُسۡـَٔلُ عَنۡ أَصۡحَٰبِ ٱلۡجَحِيمِ (١١٩)

(١١٣) جولەکە دەڵێن: گاورەکان لەسەر هیچ بنەماو راستییەك نین، گاورەکانیش دەڵـێن: جـولەکـە لەسـەر هـیچ بـنەماو راستییەك نین، لە کاتێکدا ئەوانە کتێبی (تەورات و ئینجیلیش دەخـوێننەوە) هـەروەها ئـەوانـەش کـە هـیچ نـازانـن (لە بتپەرستانی عەرەب) هەروا دەڵێن (بروایان بەئایینی ئیسلام و ئەوانیش نیە) خوایش لە رۆژی قیامەتدا دادگایی نێوانیان دەکات لەوەی کە ناکۆکن تیایدا.

(١١٤) جا کێ لەوە تاوانبارترو ستەمکارترە کە مزگەوتەکانی خوا قەدەغە دەکات لەوەی ناوی پیرۆزی ئەوی تیادا ببرێت و باسی ئاینی ئەوی تێدا بکرێت و هەوڵ بدات بـۆ وێـران کردنیان، ئەوانە بۆیان نیە بچنە مزگەوتەکانەوە مەگەر ترسی خوایان لەدڵدا بێت، ئەوانە تەنها سوکی و ریسوایی بەشیانە لە دنیاداو لە قیامەتیشدا سزای گەورەیان بۆ هەیە.

(١١٥) ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاواو (هەموولایەك) هەر خوا خاوەنیەتی، جا ڕوو بکەنە هەر لایەك خوا لەو جێیە ئاگای لێتانە، بەڕاستی خوا فراوانگیر وزانایە.

(١١٦) (جوولەکەو گاورو بت پەرستان) دەڵێن: خوا منداڵی بۆ خۆی داناوەو فەراهەمی هێناوە (لەکاتێکدا خوا پێویستی بەکەس نیە) نەخێر وانییە، بێگومان هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەر خۆی خاوەنیەتی، هەر هەمووشیان ملکەچ و فەرمانبەرداری ئەوزاتەن.

(١١٧) (هەر ئەوزاتە) بەدیهێنەری ئاسمانەکان و زەویە بەجوانترین شێوە، جا هەر کاتێك بریاری هەر شتێك بدات، تەنها ئەوەندەی بەسە کە فەرمانی بوون یان پێشهاتنی بدات، ئیتر خێرا ئەو شتە، یان ئەو کارە، دەبێت و ئەنجام دەدرێت.

(١١٨) جا ئەوانەی نەفام و نەزانن دەیانگوت: بـۆ خـوا لەگـەڵ ئـێمە گـفتوگۆ نـاکـات؟! یـان مـوعجیزەو نیشانەیەکمان بۆ نایەت؟!! (شایانی باسە) کەسانی تریش پێش ئەمان هەمان شتیان دەوت، ئەمانە دڵەکانیان چوونیەکەو لەیەك دەچێت (شێوازی دەربرینیان جیاوازە)، بێگومان ئێمە چەندەها بەڵگەو نیشانەی ئـاشکراو روونمان دیاری کردووە بۆ ئەو کسانەی کە راستی خوازن و بە شوێن حەقیقەتدا دەگەڕێن.

(١١٩) بەراستی (ئەی محمد ﷺ) ئێمە تۆمان هاوڕێ لەگەڵ حەق و راستەقینەکاندا رەوانە کردووە تا مژدەدەر بیت بە ئیمانداران و ترسێنەر بیت بۆ بێ باوەران، بێگومان تۆ هەرگیز بەرپرسیار نیت لە نیشتەجێکانی دۆزەخ.

وَلَن تَرْضَىٰ عَنكَ ٱلْيَهُودُ وَلَا ٱلنَّصَٰرَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ۗ قُلْ إِنَّ
هُدَى ٱللَّهِ هُوَ ٱلْهُدَىٰ ۗ وَلَئِنِ ٱتَّبَعْتَ أَهْوَآءَهُم بَعْدَ ٱلَّذِى جَآءَكَ
مِنَ ٱلْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ ٱللَّهِ مِن وَلِىٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾ ٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَٰهُمُ
ٱلْكِتَٰبَ يَتْلُونَهُۥ حَقَّ تِلَاوَتِهِۦٓ أُو۟لَٰٓئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِۦ ۗ وَمَن يَكْفُرْ بِهِۦ
فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿١٢١﴾ يَٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتِىَ ٱلَّتِىٓ
أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّى فَضَّلْتُكُمْ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٢٢﴾ وَٱتَّقُوا۟ يَوْمًا
لَّا تَجْزِى نَفْسٌ عَن نَّفْسٍ شَيْـًٔا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنفَعُهَا
شَفَٰعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿١٢٣﴾ ۞ وَإِذِ ٱبْتَلَىٰٓ إِبْرَٰهِۦمَ رَبُّهُۥ بِكَلِمَٰتٍ
فَأَتَمَّهُنَّ ۖ قَالَ إِنِّى جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا ۖ قَالَ وَمِن ذُرِّيَّتِى ۖ قَالَ لَا
يَنَالُ عَهْدِى ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٢٤﴾ وَإِذْ جَعَلْنَا ٱلْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ
وَأَمْنًا وَٱتَّخِذُوا۟ مِن مَّقَامِ إِبْرَٰهِۦمَ مُصَلًّى ۖ وَعَهِدْنَآ إِلَىٰٓ إِبْرَٰهِۦمَ
وَإِسْمَٰعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِىَ لِلطَّآئِفِينَ وَٱلْعَٰكِفِينَ وَٱلرُّكَّعِ
ٱلسُّجُودِ ﴿١٢٥﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَٰهِۦمُ رَبِّ ٱجْعَلْ هَٰذَا بَلَدًا ءَامِنًا وَٱرْزُقْ
أَهْلَهُۥ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ مَنْ ءَامَنَ مِنْهُم بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۖ قَالَ وَمَن كَفَرَ
فَأُمَتِّعُهُۥ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُۥٓ إِلَىٰ عَذَابِ ٱلنَّارِ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٢٦﴾

(١٢٠) هەرگیز جولەکە و گاورەکان لە تۆ (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) رازی نابن، هەتا بە تەواوی شوێن ئاین و بەرنامەیان نەکەویت، پێیان بڵێ: بەراستی هەر بەرنامەی خوا (ئاینی ئیسلام، شایستەی ئەوەیە کە هەموولایەکمان شوێنی بکەوین) هیدایەتی راست و دروست هەر لای ئەوە، خۆ ئەگەر شوێن ئارەزووەکانی ئەوان بکەویت پاش ئەوەی زانیاری و زانستیت پێگەیشتووە، ئەوە بزانە کە لە لایەن خواوە هیچ سەرپەرشتیاری و یارمەتییەکت دەست ناکەوێت.
(١٢١) دەستەیەك لەوانەی کتێبمان پێبەخشیون (قورئان) بەچاکی و بەوردی دەور دەکەنەوە، ئەوانە باوەڕیان پێی هەیەو باوەڕی پێ دەهێنن بەڵام ئەوەی بڕوای پێی نەبێت: ئا ئەو جۆرە کەسانە لە خەسارەتمەندو زەرەرمەندەکانن.
(١٢٢) ئەی نەوەی ئیسرائیل یادی ئەو نازو نیعمەتانە بکەن کە بەسەرتاندا ڕژاندوومە و من کاتی خۆی ڕێزی ئێوەم دابوو بەسەر هەموو دانیشتوانی ئەم جیهانەدا.
(١٢٣) خۆتان بپارێزن لە ڕۆژێك کە کەس لە جیاتی کەس تۆڵەو پاداشت ناداتەوە، بە هیچ شێوەیەك کەس فریای کەس ناکەوێت، کەس بارمتەی لێوەرناگیرێت، تکاو پاڕانەوەی کەس بۆ کەسانی تر سوودی نابێت (یاخی و ستەمکارانیش) سەرکەوتوونابن و سەرناخرێن...
(١٢٤) (یادی ئەوە بکەنەوە) پەروەردگاری ئیبراهیم، ئیبراهیمی تاقیکردەوە بە چەند فەرمان و بڕیارێك، ئەویش زۆر بە جوانی ئەنجامیدان، دوایی (کە لە هەموو تاقیکردنەوەکاندا سەرکەوت) خوا فەرمووی: من بڕیارمداوە بتکەمە پێشەوای خەڵکی، ئیبراهیم وتی: حەز دەکەم نەوەکانیشم لەوکارە پیرۆزە بێ بەهرە نەبن، خوا فەرمووی: پەیام و پەیمانی من بۆ ستەمکاران نابێت (با نەوەی تۆش بن).
(١٢٥) (یادی ئەوەش بکەنەوە) چۆن ئەم ماڵەمان (کەعبە) کردە جێگای کۆبوونەوەی خەڵکی، کە بەوپەڕی هێمنی و ئاسایش و ئاسوودەییەوە لەوێ بەیەك بگەن (دە ئێوەش، خەڵکینە) مەقامی ئیبراهیم کە شوێنی تایبەتی خواپەرستی ئەو بوو، بیکەنە جێگای خواپەرستی و نوێژ، ئینجا فەرمانماندا بە ئیبراهیم و ئیسماعیل کە ئەو ماڵەم خاوێن بکەنەوە (لە چەپەڵی ماددی و مەعنەوی) بۆ ئەوانەی بەدەوریدا دەسوڕێنەوەو (طواف) دەکەن و تیایدا دەمێننەوەو (اعتکاف) دەکەن هەروەها بۆ کڕنووشبەران و سووژدەبەران.
(١٢٦) (یادی ئەوە بکەنەوە) کاتێك ئیبراهیم دۆعای کردو وتی: پەروەردگارا دەوروبەری ئەم ماڵەت بگێڕە بەشارێکی پڕ لە ئاسایش و ڕزق و ڕۆزی هەمەجۆریش ببەخشە بە دانیشتوانی، (بەتایبەت) بەوانەی باوەڕیان بەخواو ڕۆژی دوایی هێناوە. (خوای گەورە وەڵامی دایەوە کە دۆعات گیرایەو) فەرمووی: بەڵام ئەوەش کافرە بێ بەشی ناکەم لە بەرهەم و نازو نیعمەتی کەم تەمەنی ئەم دنیایە، بەڵام لەوەودوا بە ناچاری تووشی سزای ئاگری دەکەم کە سەرئەنجام و چارەنووسێکی خراپە.

وَإِذۡ يَرۡفَعُ إِبۡرَٰهِـۧمُ ٱلۡقَوَاعِدَ مِنَ ٱلۡبَيۡتِ وَإِسۡمَٰعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلۡ
مِنَّآۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾ رَبَّنَا وَٱجۡعَلۡنَا مُسۡلِمَيۡنِ
لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَآ أُمَّةٗ مُّسۡلِمَةٗ لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبۡ عَلَيۡنَآۖ
إِنَّكَ أَنتَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا وَٱبۡعَثۡ فِيهِمۡ رَسُولٗا
مِّنۡهُمۡ يَتۡلُواْ عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡحِكۡمَةَ
وَيُزَكِّيهِمۡۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾ وَمَن يَرۡغَبُ عَن
مِّلَّةِ إِبۡرَٰهِـۧمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفۡسَهُۥۚ وَلَقَدِ ٱصۡطَفَيۡنَٰهُ فِي ٱلدُّنۡيَاۖ
وَإِنَّهُۥ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ لَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٣٠﴾ إِذۡ قَالَ لَهُۥ رَبُّهُۥٓ أَسۡلِمۡۖ
قَالَ أَسۡلَمۡتُ لِرَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٣١﴾ وَوَصَّىٰ بِهَآ إِبۡرَٰهِـۧمُ بَنِيهِ
وَيَعۡقُوبُ يَٰبَنِيَّ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصۡطَفَىٰ لَكُمُ ٱلدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا
وَأَنتُم مُّسۡلِمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمۡ كُنتُمۡ شُهَدَآءَ إِذۡ حَضَرَ يَعۡقُوبَ
ٱلۡمَوۡتُ إِذۡ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعۡبُدُونَ مِنۢ بَعۡدِيۖ قَالُواْ نَعۡبُدُ
إِلَٰهَكَ وَإِلَٰهَ ءَابَآئِكَ إِبۡرَٰهِـۧمَ وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِسۡحَٰقَ إِلَٰهٗا
وَٰحِدٗا وَنَحۡنُ لَهُۥ مُسۡلِمُونَ ﴿١٣٣﴾ تِلۡكَ أُمَّةٞ قَدۡ خَلَتۡۖ لَهَا
مَا كَسَبَتۡ وَلَكُم مَّا كَسَبۡتُمۡۖ وَلَا تُسۡـَٔلُونَ عَمَّا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

(١٢٧) بە یاد بهێنن ئەو کاتەی ئیبراهیم پایەکانی کەعبەی بەرز دەکردەوە لەگەڵ ئیسماعیلدا و (دەیانوت): پەروەردگارا ئەم کارەمان لێ وەبگرەو لە ڕیزی چاکەکانماندا تۆ ماری بکە، چونکە بەڕاستی تۆ خوایەکی زۆر بیسەرو زانایت.

(١٢٨) پەروەردگارا، هەردووکمان وا لێ بکە تەنها فەرمانبەردارو ملکەچی تۆبین و لە نەوەکانیشمان ئوممەتێکی موسوڵمان و فەرمانبەردار بۆ خۆت فەراهەم بهێنە و چۆنیەتی ڕێبازی بەندایەتیمان فێربکە و نیشانمان بدەو تەوبە و پەشیمانیمان لێ وەربگرە، بێگومان تۆ خوایەکی زۆر تەوبە وەرگرو میهرەبانو دڵۆڤانیت.

(١٢٩) پەروەردگارا، بۆ ئەو خەڵکەی کە لە ئایندەدا دێن پێغەمبەرێك لە خۆیان ڕەوانە بکە، تا ئایەتەکانی تۆیان بەسەردا بخوێنێتەوەو فێری کتێبە پیرۆزەکەی تۆ (واتە قورئان) و داناییان بکات، تا دڵ و دەروونیان لە ژەنگ و کردەوەیان لە ڕەوشتی ناپەسەند پاك بکاتەوە، بەڕاستی هەر تۆ خوایەکی باڵادەست و دانایت.

(١٣٠) ئایا کێ لە ئاینی ئیبراهیم پشت هەڵ دەکات، جگە لەو کەسەی کەخۆی گێل و نەفام بکات، سوێندبێت بێگومان ئێمە ئیبراهیممان لەم دنیایەدا هەڵبژاردووەو (کردوومانە بەپێشەوا) بەڕاستی لەو دنیاش لە ڕیزی پیاو چاکاندایە.

(١٣١) کاتێك پەروەردگاری پێی وت: ملکەچ و فەرمانبەردار بە، (ئەویش خێرا) وتی: تەسلیمی پەروەردگاری هەموو جیهان بووم (باوەڕی پتەوم پێی هەیە).

(١٣٢) جا ئیبراهیم و یەعقوب ئەم وەسێتەیان کرد بۆ کوڕەکان و نەوەکانیان، (هەریەك لەوان فەرموویەتی): ڕۆڵەکانم؛ بەراستی خوا هەر ئەم ئاینەی بۆ ئێوە بڕیارداوەو هەڵی بژاردووە، ئیتر ئێوەش هەوڵ بدەن بە موسوڵمانی نەبێت مەمرن (تا دوا هەناسەتان پەیڕەوی بکەن).

(١٣٣) ئایا ئێوە (ئەی جوولەکەو گاورانێك کە باوەڕ بەمحمد ﷺ ناکەن و خۆشتان بەشوێنکەوتەی ئیبراهیم و یەعقوب دەزانن) ئامادەی سەرەمەرگی یەعقوب بوون؟ ئەو کاتەی بەکوڕەکانی وت: دوای مردنی من چی دەپەرستن؟! هەموو وتیان: خوای تۆ و باوو باپیرانت دەپەرستین، کە ئیبراهیم و ئیسماعیل و ئیسحاق، خوایەکی تاك و تەنهایە، ئێمەش هەموو تەسلیم و فەرمانبەرداری ئەوین.

(١٣٤) ئەوانە ئوممەتێك بوون ڕۆیشتن بەخۆیان و کردەوەی چاکیانەوە، ئێوەش هەرچی دەیکەن لە چاکە بۆ خۆتانە و بەرپرس نابن لە کارو کردەوەی ئەوان.

وَقَالُوا۟ كُونُوا۟ هُودًا أَوْ نَصَٰرَىٰ تَهْتَدُوا۟ ۗ قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَٰهِـۧمَ حَنِيفًا ۖ وَمَا كَانَ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾ قُولُوٓا۟ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَآ أُنزِلَ إِلَىٰٓ إِبْرَٰهِـۧمَ وَإِسْمَٰعِيلَ وَإِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ وَٱلْأَسْبَاطِ وَمَآ أُوتِىَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَآ أُوتِىَ ٱلنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُۥ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾ فَإِنْ ءَامَنُوا۟ بِمِثْلِ مَآ ءَامَنتُم بِهِۦ فَقَدِ ٱهْتَدَوا۟ ۖ وَّإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنَّمَا هُمْ فِى شِقَاقٍ ۖ فَسَيَكْفِيكَهُمُ ٱللَّهُ ۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾ صِبْغَةَ ٱللَّهِ ۖ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ ٱللَّهِ صِبْغَةً ۖ وَنَحْنُ لَهُۥ عَٰبِدُونَ ﴿١٣٨﴾ قُلْ أَتُحَآجُّونَنَا فِى ٱللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَآ أَعْمَٰلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَٰلُكُمْ وَنَحْنُ لَهُۥ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾ أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَٰهِـۧمَ وَإِسْمَٰعِيلَ وَإِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ وَٱلْأَسْبَاطَ كَانُوا۟ هُودًا أَوْ نَصَٰرَىٰ ۗ قُلْ ءَأَنتُمْ أَعْلَمُ أَمِ ٱللَّهُ ۗ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَتَمَ شَهَٰدَةً عِندَهُۥ مِنَ ٱللَّهِ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۖ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُم مَّا كَسَبْتُمْ ۖ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

(١٣٥) (کەچی هێشتا ئەوان بــە مـوسوڵمانان) دەڵـێن: وەرن ببنە جولەکە یان گاور تا بکەونە سـەر ڕێگـەی ڕاست!!
(ئەی محمد ﷺ پێیان) بڵێ: (نەخێر وانابین) بەڵکو شوێن ئاین و بەرنامەی ئیبراهیم دەکەوین کە پاك و دروستەو هەرگیز لەریزی بتپرستان و هاوەڵگەراندا نەبووە.
(١٣٦) (ئەی پەیرەوانــی مـحمد ﷺ ئـێوە) بـڵێن: ئـێمە باوەڕمان بە خوا هێناوەو بەو قورئانەش کـە دابـەزیوە بۆمان و بەوەش کە دابەزیوە بۆ ئیبراهیم و ئیسماعیل و ئیسحاق و یەعقوب و نەوەکانی یەعقوب، هەروەها بەو پەیامەی کە بۆ موساو عیسا هاتووە و بەو پەیامانەی کە بــۆ پــێغەمبەران بـەگشـتی ڕەوانـە کـراوە لە لایـەن پەروەردگاریانەوە، ئێمە جیاوازی ناکەین لە نێوان هیچ کام لەو پێغەمبەرانەدا، ئێمە هەموومان تەنها تـەسلیمی فەرمانی پەروەردگارین.
(١٣٧) جا ئەگەر ئەوان (جولەکەو گاورەکان) باوەڕیان هێنا، وەك ئەوەی ئێوە باوەڕتان پێ هـێناوە، ئەوە بەڕاستی مانای وایە ڕێبازی هیدایەتیان دۆزیوەتەوە، بەڵام ئەگەر پشتیان تێکرد، ئەوە بێگومان دەکەونە دژایەتی و دوبەرەکی‌یەوە، (بەڵام دڵنیابە ئەی محمد ﷺ ئەی ئیماندار) خوا تۆ دەپارێزێت لە پیلان و تەڵەکەیان چونکە ئەو خوایە زۆر بیسەرو زانایە.
(١٣٨) (ئەم ئاین و بەرنامەیە) ئەو ڕەنگ و نەخشەیەیە کەخوا دایرشتووە، کێ هەیە لە خوا چاکتر ڕەنگو نەخشەی جوان بکێشێت و دایڕێژێت، لە هەموو بارو دۆخێکدا ئێمەی ئـیماندار هـەر ئـەو دەپەرستین.
(١٣٩) (بەو جوولەکانە) بڵێ: ئایا ڕەوایە ئێوە دەربارەی ئاینی خوا قرەو گاڵەو کێشەمان لەگەڵ دەکەن (دەتانەوێت پێغەمبەرایەتی هەر لەناو ئێوەدابێت! لەکاتێکدا کە قـەدری خـوایش نـازانـن و کـوڕو هاوسەری بۆ بریار دەدەن!!)، خۆ خۆتان چاك دەزانن کە ئەو خوایە پەروەردگاری ئـێمە و ئـێوەشە، کاروکردەوەی خۆمان و کارو کردەوەی ئێوەش بۆ خۆتانە (ئێمە لە بۆچوون و کاروکردەوەتان بەرین)، ئێمە تەنها دڵسۆزو ملکەچی ئەو پەروەردگارەین.
(١٤٠) چۆن دەڵێن کە: ئیبراهیم و ئیسماعیل و ئیسحاق و یەعقوب و کوڕەکانی، جولەکە یان گـاور بوون؟!! پێیان بڵێ: باشە ئایا ئێوە دەزانن یان خوا؟ جا کێ لەوە ستەمکارترە کە شایەتیەکی خوایی لەلابێت و شاردبێتیەوە، بێگومان خوا بێ ئاگانیە لەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.
(١٤١) ئەوانە ئوممەتێك بوون ڕۆیشتن بەخۆیان و کردەوەی چاکیانەوە، ئێوەش هەرچی دەیکەن لە چاکە بۆ خۆتانە و بەرپرس نابن لەکاروکردەوەی ئەوان.

۞ سَيَقُولُ ٱلسُّفَهَآءُ مِنَ ٱلنَّاسِ مَا وَلَّىٰهُمْ عَن قِبْلَتِهِمُ ٱلَّتِي كَانُوا۟
عَلَيْهَا ۚ قُل لِّلَّهِ ٱلْمَشْرِقُ وَٱلْمَغْرِبُ ۚ يَهْدِي مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٤٢﴾ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَٰكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِّتَكُونُوا۟
شُهَدَآءَ عَلَى ٱلنَّاسِ وَيَكُونَ ٱلرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا ۗ وَمَا
جَعَلْنَا ٱلْقِبْلَةَ ٱلَّتِي كُنتَ عَلَيْهَآ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يَتَّبِعُ ٱلرَّسُولَ
مِمَّن يَنقَلِبُ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ ۚ وَإِن كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى ٱلَّذِينَ
هَدَى ٱللَّهُ ۗ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَٰنَكُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِٱلنَّاسِ
لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤٣﴾ قَدْ نَرَىٰ تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي ٱلسَّمَآءِ ۖ
فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَىٰهَا ۚ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ ٱلْمَسْجِدِ
ٱلْحَرَامِ ۚ وَحَيْثُ مَا كُنتُمْ فَوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۥ ۗ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ
أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ
عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾ وَلَئِنْ أَتَيْتَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ بِكُلِّ
ءَايَةٍ مَّا تَبِعُوا۟ قِبْلَتَكَ ۚ وَمَآ أَنتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ ۚ وَمَا بَعْضُهُم
بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ ۚ وَلَئِنِ ٱتَّبَعْتَ أَهْوَآءَهُم مِّنۢ بَعْدِ
مَا جَآءَكَ مِنَ ٱلْعِلْمِ ۙ إِنَّكَ إِذًا لَّمِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٤٥﴾

(١٤٢) نەفام و دەم بەتاڵەکـان لە خـەڵکی (دوای گـۆڕینی ڕووگە لە قودسەوە بۆ کەعبە) دەڵێن: باشە چی وای لێکردن کە واز لە ڕووگە پـێشوەکـە بـهێنن؟! کـە جـاران ڕوویـان تێدەکرد، پێیان بڵێ: ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوا و (هەمووولایەك) خوا خاوەنیەتی هەر کەسێکی بوێت ڕێنموویی دەکـات بـۆ ڕێگەو ڕێبازی راست و ڕەوان.

(١٤٣) بەو شێوەیەش ئێوەمان بەگەلێکی میانەڕەو گێراوە (لە هەموو ڕوویەکەوە، لە ڕووی عیبادەت و خواپەرستیەوە، لە ڕووی دنیاو قیامەتەوە، لە ڕووی داخـوازیـەکـانی ڕۆح و نەفسەوە... هتد) تا ببنە شایەت بەسەر خەڵکیەوە (تا بزانـن ئەم ئاین و بەرنامەیە هەمووی مایەی خێرو سەربەرزیە بۆ تاك و کۆمەڵ لە هەموو سەردەمێکدا و لە هەموو بوارەکانی ژیاندا) و بۆ ئەوەی پێغەمبەریش (لە هەموو ئەو بوارانـەدا مامۆستاو ڕابەری ئێوە بێت و لە ڕۆژی قیامەتدا) شـایەتی بدات (بۆ دڵسۆزانـی ئـوممەتی لەسـەر ئـەوەی بـەئەرکی سەرشانی خۆیان هەستاون) و ئـەو قـیبلەو ڕووگـەیەش رووت تـێکردبوو (کـە بـیت المـقدس بـوو) کـە گۆڕانکاریمان بەسەردا هێنا تەنها بۆ ئەوە بوو بزانین و دەربکەوێت، کێ شوێنکەوتەی پێغەمبەردەبێت و کێش پاشەو پاش هەڵدەگەڕێتەوە، هەرچەندە (گۆڕینی قیبلە) بوو بەهۆی نارەحەتییەکی گەورە، مـەگـەر لەسـەر ئەوانەی خوا دڵیانی دامەزراندبوو و ڕێنموویی کردبوون، بێگومان خوا ئیمان و باوەڕداریی و (نوێژتان) زایە ناکات، چونکە بەڕاستی خوا بۆ خەڵکی، زۆر بەسۆزو بە بەزەیی یە.

(١٤٤) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) بەڕاستی چاوگێران و هەڵسوڕانی ڕووخسارت ڕوو بەئاسمان دەبینین (کە بە هیوای ڕووگەیەکی تایبەتیت، ئێمەش ئاگاداری نیازی دڵت بووین) سوێند بەخوا ئێمەیش رووت وەردەچەرخێنین بۆ ڕووگەیەك پێی رازی و خۆشنوود بیت، دە رووت وەربچەرخێنە بەرەو لای کەعبە (المسجدالحرام) و ئێوەش ئەی موسوڵمانان لە هەر کوێ بوون، بەرەو لای ئەوێ ڕووتان وەربچەرخێنن، بەڕاستی ئـەوانـەش کـتێبیان پێ گەیشتووە (لە گاور و جوو) چاك دەزانن کە (ئەم گـۆڕانـی ڕووگـەیە) حـەقیقەت و راسـتیە و فـەرمانی پەروەردگاریانە (لە تەورات و ئینجیلدا ئاماژەی بۆ کراوە) و خوا هەرگیز بێ ئاگا نیە لەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(١٤٥) سوێند بەخوا ئەگەر بچیت بۆ لای ئەوانەی کتێبیان بۆ هاتووە، بە هەر بـەڵگەیەك بـتەوێت شـوێنی راستیی بکەون و ڕووبکەنە ڕووگەی تۆ، ڕووی تێناکەن و بەقسەت ناکەن، تـۆش هـەرگیز شـوێنکەوتەی ڕووگەی ئەوان نابیت، ئەوانیش هەندێکیان شوێنکەوتەی ڕووگەی هەندێکی تریان نین، سوێند بەخوا ئەگەر تۆ شوێن هەواو ئارەزووی ئەوان بکەویت، دوای ئەوەی زانیاری تەواوت پێراگەیەنرا لەم بارەیەوە، بێگومان تۆش دەچیتە ڕیزی ستەمکارانەوە (ئەستەمە تۆ وابیت، ئەی فرستادەی خوا).

ٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَٰهُمُ ٱلْكِتَٰبَ يَعْرِفُونَهُۥ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَآءَهُمْ ۖ وَإِنَّ
فَرِيقًا مِّنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ ٱلْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾ ٱلْحَقُّ مِن
رَّبِّكَ ۖ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾ وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيهَا ۖ
فَٱسْتَبِقُوا۟ ٱلْخَيْرَٰتِ ۚ أَيْنَ مَا تَكُونُوا۟ يَأْتِ بِكُمُ ٱللَّهُ جَمِيعًا ۚ
إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ
وَجْهَكَ شَطْرَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ ۖ وَإِنَّهُۥ لَلْحَقُّ مِن رَّبِّكَ ۗ وَمَا
ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ
شَطْرَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ ۚ وَحَيْثُ مَا كُنتُمْ فَوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ
شَطْرَهُۥ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟
مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَٱخْشَوْنِى وَلِأُتِمَّ نِعْمَتِى عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾ كَمَآ أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ
يَتْلُوا۟ عَلَيْكُمْ ءَايَٰتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ ٱلْكِتَٰبَ
وَٱلْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا۟ تَعْلَمُونَ ﴿١٥١﴾ فَٱذْكُرُونِىٓ
أَذْكُرْكُمْ وَٱشْكُرُوا۟ لِى وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ ٱسْتَعِينُوا۟ بِٱلصَّبْرِ وَٱلصَّلَوٰةِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٥٣﴾

(١٤٦) ئەوانەی کتێبمان پێ بەخشیوون پێغەمبەر ﷺ دەناسن هەروەك چۆن نەوەکانی خۆیان دەناسن، بێگومان دەستەیەك لەوان ئەو راستییە دەشارنەوە، لەکاتێکدا دەشزانن محمد ﷺ فرستادەی خوایە.

(١٤٧) حەق و راستی هەر ئەوەیە لەلایەن پەروەردگارتەوە پێت راگەیەنراوە، نەکەی لە ریزی ئەو کەسانەدا بیت گومان و دوودلی (بۆ خەلکی) دروست دەکەن.

(١٤٨) بۆ هەرگەل و میللەتێك روگەو قیبلەیەك هەیە، خوا روویان وەردەچەرخێنێت بۆ لای، (دە ئێوەی موسولمان) پێشبرکێ بکەن لە چاکەکاندا، روو لە هەرکوێ بکەن و لەهەرکوێ بن خوا هەمووتان کۆ دەکاتەوە چونکە بەراستی ئەو خوایە بەتوانایە بەسەر هەموو شتێکدا.

(١٤٩) لە هەر شوێنێکەوە دەرچویتە دەرەوە (لە هەرکوێ بوویت لە ماڵیان سەفەر، لەکاتی نوێژەکاندا) روو بکەرە کەعبەی پیرۆز، بێگومان ئەو فەرمانە حەق و راستیە و لەلایەن پەروەردگارتەوەیە، خوایش غافڵ و بێئاگا نیە لەوکاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(١٥٠) لە هەر لایەکەوە رۆیشتیتە دەرەوە و لە هەرکوێ بوویت (لەکاتی نوێژەکاندا) روو بکەرە کەعبەی پیرۆز و ئێوەش (ئەی موسولمانان) لە هەر کوێ بوون و هەن رووتان وەرچەرخێنن بەلای ئەودا، تاخەلکی و میللەتانی تر هیچ بەلگەیەکیان نەبێت بەسەرتانەوە، مەگەر ستەمکارانیان (کە بەهیچ بەلگەیەك قایل نابن و هەر ئاشووب و پیلان دەگێرن)، جا لەو تاوانبارو پیلانگێرانە مەترسن، بەلکو تەنها لە من بترسن، تا نازو نیعمەتی خۆمتان بەتەواوی بەسەردا برێژم (کە مانەوەیە لەسەر رێگەی راست لە دنیادا و بەهەشتی بەرین و رەزامەندی خوایە لە دوارۆژدا) بۆ ئەوەی هەوڵ بدەن بەردەوام رێبازی هیدایەت بگرنەبەر.

(١٥١) هەر وەکو (بۆ تەواو کردنی نازو نیعمەتم) لە نێوتاندا پێغەمبەرێکم لە خۆتان بۆ رەوانە کردوون کە ئایەتەکانی منتان بەسەردا دەخوێنێتەوە، دڵ و دەروون و رواڵەت و ئاشکراتان خاوێن دەکاتەوە، فێری قورئان و حیکمەت و داناییتان دەکات، ئەو شتانەتان فێر دەکات کە هەرگیز خۆتان نەتاندەزانی.

(١٥٢) (دەی کەواتە) ئەی ئیمانداران ئەگەر یادی من بکەن، منیش یادی ئێوە دەکەم و سوپاسگوزاری من بن و سوپاس ناپەزێرو سپڵەیی بەرامبەرم مەکەن.

(١٥٣) ئەی ئەوانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە داوای کۆمەك و یارمەتی لە خوا بکەن بەهۆی ئارامگرتن و نوێژ کردنەوە، دڵنیابن کە خوا یارو یاوەری خۆگرو ئارامگرانە.

وَلَا تَقُولُوا۟ لِمَن يُقْتَلُ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ أَمْوَٰتٌۢ ۚ بَلْ أَحْيَآءٌ وَلَٰكِن
لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُم بِشَىْءٍ مِّنَ ٱلْخَوْفِ وَٱلْجُوعِ
وَنَقْصٍ مِّنَ ٱلْأَمْوَٰلِ وَٱلْأَنفُسِ وَٱلثَّمَرَٰتِ ۗ وَبَشِّرِ ٱلصَّٰبِرِينَ
﴿١٥٥﴾ ٱلَّذِينَ إِذَآ أَصَٰبَتْهُم مُّصِيبَةٌ قَالُوٓا۟ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّآ إِلَيْهِ رَٰجِعُونَ
﴿١٥٦﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَٰتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾ ۞ إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ ۖ
فَمَنْ حَجَّ ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ
بِهِمَا ۚ وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
يَكْتُمُونَ مَآ أَنزَلْنَا مِنَ ٱلْبَيِّنَٰتِ وَٱلْهُدَىٰ مِنۢ بَعْدِ مَا بَيَّنَّٰهُ
لِلنَّاسِ فِى ٱلْكِتَٰبِ ۙ أُو۟لَٰٓئِكَ يَلْعَنُهُمُ ٱللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ ٱللَّٰعِنُونَ
﴿١٥٩﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ وَأَصْلَحُوا۟ وَبَيَّنُوا۟ فَأُو۟لَٰٓئِكَ أَتُوبُ
عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنَا ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَمَاتُوا۟ وَهُمْ
كُفَّارٌ أُو۟لَٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ ٱللَّهِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلنَّاسِ أَجْمَعِينَ
﴿١٦١﴾ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۖ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ ٱلْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ
﴿١٦٢﴾ وَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ ۖ لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلرَّحْمَٰنُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

(١٥٤) جا هەرگیز بەو کەسانەی لە ڕێگەی خوادا دەکوژرێن و شەهید دەبن، مەڵێن: مردوون، نەخێر ئەوانە زیندوون و بەڵام ئێوە هەست بە زیندوویەتی ئەوان ناکەن.

(١٥٥) سوێند بەخوا تاقیتان دەکەینەوە بە کەمێك لەترس و بیم و برسێتی و کەم بوونی ماڵ و سامان و مردنی کەس و کارو تیاچوونی بەرو بوومی کشتوکاڵ، جا مژدە بدە بەو کەسانەی خۆگرو ئارامگرن...

(١٥٦) کە ئەوانەن هەر کاتێك تووشی بەڵاو ناخۆشیەك دەبن دەڵێن: ئێمە موڵکی خواین و هەرچی هەمانە بەخششی خوایە، سەر ئەنجامیش تەنها هەر بۆ لای ئەو زاتە یە گەڕانەوەمان.

(١٥٧) ئا ئەوانە چەندەها ستایش و ڕەحمەت و میهرەبانی بەسەر یاندا دەبارێت لەلایەن پەروەردگاریانەوە و ئەوانە ئەو کەسانەن ڕێبازی هیدایەتیان وەرگرتووە.

(١٥٨) بەڕاستی صەفا و مەروە (کە دوو جێگەن لە پاڵ کەعبەدا) لە دروشمەکانی خوای پەروەردگارن، جا ئەوەی حەجی ماڵی خوا دەکات، یاخود عەمرە ئەنجام دەدات (کە لە هەموو کاتێکی ساڵدا دەکرێت) ئەوە هیچ گوناهێکی لەسەر نییە ئەگەر هاتوچۆو بکات لە نێوانیاندا، ئەوەش خۆبەخشی دەکات و (عەمرە و طواف)ی زیاتر دەکات با بزانێت کە خوا سوپاسگوزارو زانایە.

(١٥٩) بەڕاستی ئەوانەی کە بەرنامە و ڕێنموویيەکانی ئاشکرای ڕەوانە کراوی ئێمە دەشارنەوە کە ناردوومانە، دوای ئەوەی بۆ خەڵکیمان روون کردۆتەوە لە کتێبەکاندا، ئا ئەوانە خوا نەفرینیان لێدەکات و نەفرین کارانیش نەفرەتیان لێدەکەن...

(١٦٠) جگە لەوانەی کە تەوبەیان کردووە و چاکسازیان ئەنجامداوەو ئەو حەقیقەت و راستیانەیان روون کردۆتەوە کە جاران شاردبوويانەوە، ئا ئەوانە گەڕانەوەکەیان لێ وەردەگرم و تەنها منیشم کەبەتەواوی تەوبە وەرگرو دلۆڤان و میهرەبانم.

(١٦١) بەڕاستی ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون و بە بێ باوەڕی مردوون، ئا ئەوانە لەعنەت و نەفرینی خواو فریشتەکان و هەموو خەلکیان بەگشتی بەسەردا دادەبارێت...

(١٦٢) ئەوانە بەو نەفرینەوە لە ئاگری دۆزەخدا بۆ هەمیشە دەمێننەوە و ئەو سزایەیان لەسەر سووك ناکرێت و بە چاوی سۆزەوە تەماشا ناکرێن.

(١٦٣) خوای ئێوە خوایەکی تاك و تەنهایە، جگە لەو زاتە خوایەکی تر نیە، هەر ئەو خوایەش بەخشندەو میهرەبان و بەبەزەییە.

إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ
وَٱلْفُلْكِ ٱلَّتِي تَجْرِي فِي ٱلْبَحْرِ بِمَا يَنفَعُ ٱلنَّاسَ وَمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ
مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن مَّآءٍ فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا
مِن كُلِّ دَآبَّةٍ وَتَصْرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ وَٱلسَّحَابِ ٱلْمُسَخَّرِ
بَيْنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ لَأَيَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾ وَمِنَ
ٱلنَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ
وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ وَلَوْ يَرَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ إِذْ يَرَوْنَ
ٱلْعَذَابَ أَنَّ ٱلْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾
إِذْ تَبَرَّأَ ٱلَّذِينَ ٱتُّبِعُوا۟ مِنَ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوا۟ وَرَأَوُا۟ ٱلْعَذَابَ
وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ ٱلْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوا۟ لَوْ أَنَّ
لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا۟ مِنَّا كَذَٰلِكَ يُرِيهِمُ ٱللَّهُ
أَعْمَٰلَهُمْ حَسَرَٰتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُم بِخَٰرِجِينَ مِنَ ٱلنَّارِ ﴿١٦٧﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ كُلُوا۟ مِمَّا فِي ٱلْأَرْضِ حَلَٰلًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا۟
خُطُوَٰتِ ٱلشَّيْطَٰنِ إِنَّهُۥ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُم
بِٱلسُّوٓءِ وَٱلْفَحْشَآءِ وَأَن تَقُولُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

(١٦٤) بەڕاستی لە دروستکردنی ئاسمانەکانو زەوی و ئاڵوگۆڕی شەوو ڕۆژدا و لەو کەشتیانەدا کە دەگەڕێن و لەو ئاوەی کە خوا لە ئاسمانەوە دەیبارێنێت و ئینجا بەهۆیەوە زەوی پێ زیندوو دەکاتەوە دوای ووشك بوون و مردنی، هەروەها جۆرەها زیندەوەر و گیانلەبەر و مارو مێرووی لەسەر رووکاری زەویدا بڵاو کردۆتەوە و گۆڕاندن و هاتوچۆ پێکردنی باو شەماڵ و ڕاگیر کردنی هەورەکان لە نێوان ئاسمان و زەویدا، ئەمانە هەموو بەڵگەو نیشانەی بەهێزن بۆ ئەوانەی کە عەقڵ و بیروهۆشیان دەخەنەکارو بیر لە دەسەڵاتی بێ سنووری خوا دەکەنەوە.

(١٦٥) (لەگەڵ ئەوهەموو بەڵگە ئاشکرایانەدا) هەندێك کەس هەیە لەجیاتی ئەوەی خواپەرست بێت، شتانیتر دادەتاشێت بۆ خۆی و (شوێن ڕێنموویییەکانی خوا ناکەوێت و) خۆشەویستی و سۆزی دەدات بەو بت و بەرنامۆلکەو توولە ڕێگەیانە و خۆشی دەوێن، وەك چۆن ئیمانداران خوایان خۆش دەوێت، بەڵام ئەوانەی ئیمان و باوەڕیان هێناوە زۆر زیاتر خوایان خۆش دەوێت (هەر بەراورد ناکرێت) جا ئەوانەی کە ستەمیان کردووە گەر دەیانزانی لەکاتێکدا کە بەچاوی خۆیان رووبەڕووی ئەو سزایە دەبنەوە، ئەوکاتە بەڕاستی بۆیان دەردەکەوێت کە هێزو تواناو دەسەڵات هەر هەمووی بە دەست خوایە و دڵنیاشدەبن کە ئەو خوایە سزاکەی زۆر بە ئازارە (بۆ ستەمکاران)...

(١٦٦) (بێگومان لەوکاتەداکە سزای ڕۆژی دوایی دەبینن)، ئەوانەی کە خەڵکی شوێنیان کەوتبوون خۆیان بەریی دەکەن و لە شوێنکەوتەکانیان حاشا دەکەن، بەتایبەت کاتێك ئەو سزا تووندو تیژە دەبینن، هەموو پەیوندیەکان دەبچڕێت کە لە نێوانیاندا هەبوو و هیچ بەڵگەو بیانویەکیان بەدەستەوە نامێنێت کە خۆیانی پێ ڕزگار بکەن...

(١٦٧) ئەوانەش کە شوێنکەوتە بوون دەڵێن: خۆزگە نۆرەیەکمان بۆ بلوایە ئێمەش ئاوا خۆمان بەریی دەکرد لەوان، هەروەك ئەوان خۆیان بەریی کرد لە ئێمە، ئا بەو شێوەیە خوا سەرئەنجامی کاروکردوەوەکانیان نیشان دەدات و بۆیان دەکاتە ئاخ و حەسرەت لەسەریان، بەراستی ئەوانە هەرگیز لە دۆزەخ دەرچوونیان نییە.

(١٦٨) ئەی خەڵکینە! لە ڕزق و ڕۆزی حەڵاڵ و پاکی زەوی بخۆن (توخنی قەدەغە کراوەکان مەکەون) و شوێن هەنگاوەکانی شەیتان مەکەون، چونکە بێگومان ئەو دوژمنێکی ئاشکراتانە.

(١٦٩) بێگومان ئەو شەیتانە هەر فەرمان بە خراپە و گوناهو تاوان دەکات، هەروەها هانتان دەدات بۆ وتنی هەندێك شت یان هەڵبەستنی هەندێك گوفتار بەدەم خواوە بێ ئەوەی بزانن (کە سەرئەنجامی ئەو کارەتان چەندە مەترسیدارە).

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱتَّبِعُواْ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ قَالُواْ بَلْ نَتَّبِعُ مَآ أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ
ءَابَآءَنَآۗ أَوَلَوْ كَانَ ءَابَآؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْـًٔا وَلَا
يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾ وَمَثَلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ كَمَثَلِ ٱلَّذِى يَنْعِقُ
بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَآءً وَنِدَآءًۚ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ
﴿١٧١﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقْنَٰكُمْ
وَٱشْكُرُواْ لِلَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ
عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةَ وَٱلدَّمَ وَلَحْمَ ٱلْخِنزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ بِهِۦ
لِغَيْرِ ٱللَّهِۖ فَمَنِ ٱضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٧٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِنَ
ٱلْكِتَٰبِ وَيَشْتَرُونَ بِهِۦ ثَمَنًا قَلِيلًاۙ أُوْلَٰٓئِكَ مَا يَأْكُلُونَ
فِى بُطُونِهِمْ إِلَّا ٱلنَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ ٱللَّهُ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ
وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ
ٱشْتَرَوُاْ ٱلضَّلَٰلَةَ بِٱلْهُدَىٰ وَٱلْعَذَابَ بِٱلْمَغْفِرَةِۚ فَمَآ
أَصْبَرَهُمْ عَلَى ٱلنَّارِ ﴿١٧٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ نَزَّلَ ٱلْكِتَٰبَ
بِٱلْحَقِّۗ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ ٱخْتَلَفُواْ فِى ٱلْكِتَٰبِ لَفِى شِقَاقٍۭ بَعِيدٍ ﴿١٧٦﴾

(١٧٠) ئەگەر بەو خەڵکە نادانە بوترێت: شوێنی ئەو بەرنامەیە بکەون کە لەلایەن خواوە ڕەوانە کراوە، دەڵێن: نەخێر، هەر شوێنی ئەوە دەکەوین کە باوو باپیرانمان پێوەی ئالوودە بوون و لەسەری ڕاهاتوون، ئایا ئەگەر باوو باپیرانیشیان تێ نەگەیشتوو هیچ نەزان و ناشارەزاو ڕێنموویش وەرنەگرن (هەر شوێنیان دەکەون؟!).

(١٧١) نموونەی بێباوەڕان (لەگەڵ پێغەمبەردا لەوەی کە سوود وەرناگرن لەم وەکو ئەو شوانە وایە: کە هاوار دەکات بەسەر ئاژەڵەکەیدا، بەڵام تێی ناگەن، تەنها کەڕو لاڵ و کوێرن و ژیری و هۆشمەندیان لە دەستداوە.

(١٧٢) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، بخۆن لەو ڕزق و ڕۆزیە چاك و باشانەی کە پێمان بەخشیوون و بەردەوام سوپاسگوزاری خوا بکەن ئەگەر ئێوە تەنها ئەو دەپەرستن.

(١٧٣) (خوای پەروەردگار) تەنها مردارەوە بوو و خوێن و گۆشتی بەراز و ئەو ماڵاتانەی کە ناوی غەیری خوایان لەکاتی سەربڕینیدا لەسەر هێنراوە، حەرامی کردووە لێتان، جا ئەگەر کەسێك پێویستی ناچاری کرد بەخواردنیان بێ زیادەڕەوی و لە سنوور دەرچوون، ئەوە هیچ گوناهێکی لەسەرنی‌یە، بەراستی خوا زۆر لێخۆشبوو بە بەزەیی و دلۆڤانە.

(١٧٤) بێگومان ئەوانەی نیگای خوا دەشارنەوە کە لەکتێبەکانیدا ڕەوانەی کردوون (تەورات و ئینجیل و قورئان) و بەو شاردنەوەیە نرخێکی کەم بەدەست دەهێنن (ئەگەر هەموو دنیاشیان دەستکەوێت لە بەرامبەریەوە هەرکەمە)، ئا ئەوانە تەنها ئاگر دەخۆن و سکیانی لێ پڕ دەکەن، لە ڕۆژی قیامەتیشدا خوای گەورە نایاندوێنێت و خاوێنیان ناکاتەوە (لە چڵك و چەپەڵی گوناهیان) و هەر سزای بەئێشیان بۆ هەیە...

(١٧٥) ئا ئەوانە کەسانێکن کە گومراییان وەرگرتووە لە باتی هیدایەت و سزایان کڕیوە لە باتی چاوپۆشی و لێبووردن، ئای چەندە خۆگرن لەسەر ئاگری دۆزەخ!!

(١٧٦) (ئەو هەڕەشەیە) لەبەر ئەوەیە بەراستی خوا کتێبە پیرۆزەکانی بەحەق و ڕاستی دابەزاندووە، بێگومان ئەوانەش کە ناکۆکیان لەسەری هەیەو هەر ڕایان جیاوازە لە بەرامبەر کتێبە ئاسمانیەکانەوە، ئەوانە هەر لە کێشمە و کێش و بەربەرەکانیەکی دوور لە ڕاستیدان.

۞ لَّيْسَ ٱلْبِرَّ أَن تُوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ ٱلْمَشْرِقِ وَٱلْمَغْرِبِ وَلَٰكِنَّ
ٱلْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلْكِتَٰبِ
وَٱلنَّبِيِّۦنَ وَءَاتَى ٱلْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِۦ ذَوِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ
وَٱلْمَسَٰكِينَ وَٱبْنَ ٱلسَّبِيلِ وَٱلسَّآئِلِينَ وَفِى ٱلرِّقَابِ وَأَقَامَ
ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ وَٱلْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَٰهَدُوا۟ ۖ
وَٱلصَّٰبِرِينَ فِى ٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ وَحِينَ ٱلْبَأْسِ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ
صَدَقُوا۟ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُتِبَ
عَلَيْكُمُ ٱلْقِصَاصُ فِى ٱلْقَتْلَى ۖ ٱلْحُرُّ بِٱلْحُرِّ وَٱلْعَبْدُ بِٱلْعَبْدِ وَٱلْأُنثَىٰ
بِٱلْأُنثَىٰ ۚ فَمَنْ عُفِىَ لَهُۥ مِنْ أَخِيهِ شَىْءٌ فَٱتِّبَاعٌۢ بِٱلْمَعْرُوفِ وَأَدَآءٌ
إِلَيْهِ بِإِحْسَٰنٍ ۗ ذَٰلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ ۗ فَمَنِ ٱعْتَدَىٰ
بَعْدَ ذَٰلِكَ فَلَهُۥ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾ وَلَكُمْ فِى ٱلْقِصَاصِ حَيَوٰةٌ
يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمْ
إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ ٱلْمَوْتُ إِن تَرَكَ خَيْرًا ٱلْوَصِيَّةُ لِلْوَٰلِدَيْنِ
وَٱلْأَقْرَبِينَ بِٱلْمَعْرُوفِ ۖ حَقًّا عَلَى ٱلْمُتَّقِينَ ﴿١٨٠﴾ فَمَنۢ بَدَّلَهُۥ
بَعْدَمَا سَمِعَهُۥ فَإِنَّمَآ إِثْمُهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُۥٓ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨١﴾

(١٧٧) کرداری چاك و کاری باش تەنها بـریتی نـیە لە رووکـردنتان بـەرەو ڕۆژهـەڵات و ڕۆژئـاوا (چـونکە جـولەکـە زۆر لەسـەر گـۆڕانـی قـیبلە دووان و پـڕو پاگەندەی زۆریان کرد)، بەڵکو کرداری چـاك و کـاری باش بریتیە لەوەی کە ئـادەمیزاد بـاوەڕی هـێنابێت بـە خواو بە ڕۆژی دوای و بە فریشتەکان و بەکتێبەکان و بە پێغەمبەران، هەروەها مـاڵ و سـامانی بـەخشی بـێت ـ لەگەڵ خـۆشەویستیدا بـۆی ـ بـەخزمان و هـەتیوان و هـــەژاران و ڕێـــبواران و داواکـــاران و لە پـــێناوی ئازادکردنی بەندەکاندا؛ هەروەها نوێژی بەچاکی ئەنجام دابـێت و زەکـاتیشی لە مـاڵ و سـامانی دەرکـردبێت، ئەوانەشکە وەفادارن بەپەیمانەکانیان کاتێك پـەیمانیان دابێت، ئەوانـەش کـە لەکـاتی نـەداری و هـەژاری و نەخۆشی و ناخۆشی و کاتی جەنگ و شەڕو شۆڕدا ئارامگرن، ئا ئەوانە کەسانێکن ڕاستیان کردەوە و هەر ئەوانەشن پارێزکارو خواناس و دیندارن.

(١٧٨) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، پێویست کراوە لەسەرتان: تۆڵەسەندنەوە بـۆ کـوژراوەکـان، کەسێکی ئازاد بەکەسێکی ئازاد و بەندەش لە جیاتی بەندە و ئافرەت لە جیاتی ئافرەت (واتـە هـەر کەسێك بە تاوانی کوشتنی ناحەق هەستا دەبێت بکوژرێتەوە)، جا ئەوەی چاوپۆشی شـتێکی لێکـرا لەلایەن براکەیەوە، با حەقداری کوژراوەکە چاك رەفتاربێت لەگەڵ بکوژەکەداو بکوژەکە بەجوانی خـــوێن بـەهای کـوژراوەکـە بـدات و ئـەوە کـار ئـاسانکردن و سـۆزو مـیهرەبانیەکـە لە لایـەن پەروەردگارتانەوە (کە لە جیاتی کوشتنەوە خـوێنبایی وەربگـیرێت) ئـەوسا ئـیتر ئـەوەی لەوەودوا دەستدرێژی بکات و لە سنوور بترازێت سزای بەئێشی بۆ ئامادەکراوە.

(١٧٩) ئەی هۆشمەندەکان ژیانتان تەنها لە تۆڵەسەندنەوەدایـە (لەو کـەسانەی خـەڵکی بـەناحەق دەکوژن)، بۆ ئەوەی تەقواو لە خوا ترسان ببێتە پیشەتان و خۆ لە دەستدرێژی و تاوان بە دوور بگرن.

(١٨٠) پێویستکراوە لەسەرتان کاتێك یەکێکتان مەرگی نزیك بووەوەو سامان و مـاڵ و دارایـیەکـی بەجێ دەهێشت، با وەسیەت بکات کە هەندێکی بدرێت بە دایك و باوکی و خزمانی بەشێوەیەکـی جوان و لەبار، ئەمەش پێویست و ئەرکە لەسەر خواناس و پارێزکاران.

(١٨١) جا ئەوەی ئەو وەسیەتە دەگۆڕێت دوای ئەوەی بیستی و بەباشی وەری گرت، گوناهی تەنها لەسەر ئەوانەیە کە دەیگۆڕن، بەڕاستی خوای پەروەردگار بیسەرو زانایە (بە گوفتار و نیەتیان).

فَمَنْ خَافَ مِن مُّوصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَآ إِثْمَ
عَلَيْهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٨٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُتِبَ
عَلَيْكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ أَيَّامًا مَّعْدُودَٰتٍ ۚ فَمَن كَانَ مِنكُم
مَّرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۚ وَعَلَى ٱلَّذِينَ
يُطِيقُونَهُۥ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ ۖ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ
لَّهُۥ ۚ وَأَن تَصُومُوا۟ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾ شَهْرُ
رَمَضَانَ ٱلَّذِىٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ
وَبَيِّنَٰتٍ مِّنَ ٱلْهُدَىٰ وَٱلْفُرْقَانِ ۚ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهْرَ
فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ
أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ
ٱلْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا۟ ٱلْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا۟ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا
هَدَىٰكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾ وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِى عَنِّى فَإِنِّى قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۖ
فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لِى وَلْيُؤْمِنُوا۟ بِى لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

(١٨٢) جا هەر کەس دەترسا لە وەسیەت کارەکە هەڵە یان گوناهێك یان ماف خۆرییەك ئەنجام بدات (گیرو گرفت بۆ وەرەسە دروست بکات) ئینجا ڕێکی خستن، ئەوە هیچ گوناهی لەسەرنیە (بەڵکو بەخێرخواز لە قەڵەم دەدرێت) بەڕاستی خوا زۆر لێخۆشبوو میهرەبانە.

(١٨٣) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە ڕۆژووی ڕەمەزان لەسەرتان پێویست کراوە هەر وەکو لەسەر گەلانی پێش ئێوە پێویست کرابوو، بۆ ئەوەی خواناسی و پارێزکاریی بکەن.

(١٨٤) چەند ڕۆژێکی ژمێرراوی دیاریکراو (کە مانگی رەمەزانە) خۆ ئەگەر کەسێك لە ئێوە نەخۆش بوو یان لە سەفەردا بوو با بە ئەندازەی ئەو ڕۆژانەی بۆی نەگیراوە لە ڕۆژانێکی تردا بیانگرێتەوە، ئەوانەش کە بە زەحمەت دەتوانن بەڕۆژوو بن (وەکو پیرەمێردو نەخۆشە بەردەوامەکان) ئەوە با ژەمێك خواردن ببەخشن بە هەژارێك، ئەوەی زیاتر ببەخشێت ئەوە باشترە بۆی، بێگومان ئەگەر بەڕۆژوو بن چاکترەو پاداشتی زۆرترە ئەگەر بزانن و (بتوانن).

(١٨٥) مانگی رەمەزان (ئەو مانگەیە) کە قورئانی تیادا هاتۆتە خوارەوە، لەکاتێکدا ئەم قورئانە ڕێنموویی بەخشە بە خەڵکی و بەڵگەی زۆری تیادایە، لە ڕێنموویی و جیاکردنەوەی ڕاست و ناڕاست و حەق و ناحەق،

جا کەسێك لە ئێوە مانگی رەمەزانبینی (یان هەواڵی بینینی پێدرا)، دەبا ئەو مانگە بەڕۆژوو بێت، ئەوەش کە نەخۆش بێت یان لە سەفەردا بێت با لە ڕۆژانی تردا بەو ئەندازە بیگرێتەوە، چونکە خوا ئاسانکاری بۆ ئێوە دەوێت و نایەوێت (پەرستن و فەرزەکانتان) لەسەر قورس و گران بکات و بۆ ئەوەشەکە ئەو ماوە دیاریکراوە تەواو بکەن، جا خوا بەگەورە بگرن و سوپاسگوزاریشی بکەن لەسەر ئەوەی کە ڕێنموویی کردوون (سروودی جەژن: الله اکبر الله اکبر الله اکبر، لا اله الا الله والله اکبر، الله اکبر ولله الحمد، بەجێهێنانی ئەم فەرمانە خواییە یە).

(١٨٦) (ئەی محمد ﷺ) ئەگەر بەندەکانم پرسیارت لێبکەن دەربارەم، ئەوە من نزیکم لێیانەوە، بە هاناو هاواری دۆعا گۆیانەوە دەچم هەر کاتێك لێم بپاڕێنەوەو نزا بکەن، دەبا ئەوانیش بەدەم بانگەوازی منەوە بێن و باوەڕی دامەزراو بە من بهێنن، بۆ ئەوەی ڕێگای هوشیاری و ئاگایی بگرنەبەر(بۆ بەدەستهێنانی سەربەرزی و سەرفرازی هەردوو جیهان).

أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ ٱلصِّيَامِ ٱلرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَآئِكُمْ ۚ هُنَّ لِبَاسٌ
لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ۗ عَلِمَ ٱللَّهُ أَنَّكُمْ كُنتُمْ تَخْتَانُونَ
أَنفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنكُمْ ۖ فَٱلْـَٔـٰنَ بَـٰشِرُوهُنَّ
وَٱبْتَغُوا۟ مَا كَتَبَ ٱللَّهُ لَكُمْ ۚ وَكُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ
ٱلْخَيْطُ ٱلْأَبْيَضُ مِنَ ٱلْخَيْطِ ٱلْأَسْوَدِ مِنَ ٱلْفَجْرِ ۖ ثُمَّ أَتِمُّوا۟ ٱلصِّيَامَ
إِلَى ٱلَّيْلِ ۚ وَلَا تُبَـٰشِرُوهُنَّ وَأَنتُمْ عَـٰكِفُونَ فِى ٱلْمَسَـٰجِدِ ۗ
تِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ ءَايَـٰتِهِۦ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾ وَلَا تَأْكُلُوٓا۟ أَمْوَٰلَكُم بَيْنَكُم
بِٱلْبَـٰطِلِ وَتُدْلُوا۟ بِهَآ إِلَى ٱلْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا۟ فَرِيقًا مِّنْ
أَمْوَٰلِ ٱلنَّاسِ بِٱلْإِثْمِ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾ ۞ يَسْـَٔلُونَكَ
عَنِ ٱلْأَهِلَّةِ ۖ قُلْ هِىَ مَوَٰقِيتُ لِلنَّاسِ وَٱلْحَجِّ ۗ وَلَيْسَ ٱلْبِرُّ
بِأَن تَأْتُوا۟ ٱلْبُيُوتَ مِن ظُهُورِهَا وَلَـٰكِنَّ ٱلْبِرَّ مَنِ ٱتَّقَىٰ ۗ
وَأْتُوا۟ ٱلْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَٰبِهَا ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿١٨٩﴾ وَقَـٰتِلُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ٱلَّذِينَ يُقَـٰتِلُونَكُمْ
وَلَا تَعْتَدُوٓا۟ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْمُعْتَدِينَ ﴿١٩٠﴾

(١٨٧) لە شەوگاری رەمـەزانـدا تـێکەڵ بـوونتان لەگەڵ هاوسەرانتاندا حەڵاڵکراوە، ئەوان پۆشاکن بۆ ئێوە و ئێوەش پۆشاکن بـۆ ئـەوان، خـوای گـەورە دەیزانی کـە ئـێوە خـۆتان دەخـەڵەتاند (بـە نـزیك بوونەوەتان لە هاوسەرەکانتانەوە، چـونکە دوودڵ بوون و نەتاندەزانی حەڵاڵە یان نا)، بـەڵام خـوای میهرەبان تۆبەی لێ وەرگـرتن و لێـتان خـۆشبوو، کەوابوو لە ئێستە بەدواوە (لە شەوگاردا) نزیکییان بکەن و ئەوە داوابکەن خوا بـۆی بـڕیار داون (لە نەوەی چاك و خواناس)، دەبخۆن و بخۆنەوە هـەتا بە روونی بەرەبەیان دیاردەدات و تـاریکی شـەو لادەبات، لەوەودوا رۆژووەکەتان ببەنە سەر تا شەو دادێت و (خۆرئاوا دەبێت) و نزیکیی لەگەڵ هاوسەرەکانتاندا مەکـەن لە کـاتێکدا کـە ئـێوە بڕیاری مانەوەتان (بۆ خوا پەرستی) لە مزگەوتەکاندا داوە، جا ئەوانەی کە باسکران چـەند سـنوورێکی خـوان، مـەیانبەزێنن و نـزیکیان مـەکـەون، ئـا بـەوشێوەیە خـوا ئـایەت و رێنموویيەکانی خۆی روون دەکاتەوە بۆ خەڵکی بۆ ئەوەی پارێزکاری بکەن.

(١٨٨) نەکەن ماڵ و دارایی یەکتر لە نێـوانتاندا بە ناحەق بخۆن (وەك بەرتیل و سوو، یـان داگیرکردن و فڕوفێڵ...) نەکەن هەندێکی بدەن بەکاربەدەستان بـۆ ئـەوەی هـەندێك مـاڵی خەڵکی بخۆن لە ڕێگەی ناحەق و گوناهەوە، لە کاتێکدا خۆشتان دەزانن کە ئەوکارە ڕەوا نیە.

(١٨٩) پرسیارت لێدەکەن دەربارەی نوێ بوونەوەی مانگەکان، پێیان بڵێ ئەوە بۆ دیاریکردنی کاتەکانەو بۆ زانینی کاتی حەج (خوای گەورە رێکی خستووە)، چاکە و چاکەکاریش ئەوە نیە کە لە پشتەوە خۆتان بکەن بە ماڵاندا (کە ئەمەکارێك بوو لە سەردەمی نەفامیدا ئەنجام دەدرا دوای گەڕانەوە لە حەج) بەڵکو چاکە ئەوەیە کە ئەو کەسە لە خواترس و پارێزکار بـێت، لە دەرگای ماڵەکانەوە بچنە ژورەوە، لە خوا بترسن بۆ ئەوەی سەرفراز بن.

(١٩٠) بجەنگن لە پێناوی رێبازی خـوادا دژی ئـەوانـەی کـە دژتـان دەجـەنگن، نـەکـەن دەستدرێژی بکەن (دژی ژن و منداڵ و ماڵات و... هتد) چونکە بەڕاستی خوا دەستدرێژکەرانی خۆش ناوێت. (تۆڵەیان لێدەسێنێت ولێیان دە پرسێتەوە).

وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُم مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِندَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّىٰ يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ فَإِن قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٩١﴾ فَإِنِ انتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٩٢﴾ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ انتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾ الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾ وَأَنفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾ وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحِلَّهُ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِّن رَّأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنتُمْ فَمَن تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ذَٰلِكَ لِمَن لَّمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾

(١٩١) (دەستدرێژكەران) بكوژن لە هەر كوێدا دەستان كـەوتن و دەستان بەسەریاندا ڕۆیشت، دەریان بكەن لەو شوێنەی كە دەریان كردوون (كە شاری مەككە بوو)، بێگومان هاوەڵگەری و زۆركردن لە ئیماندار تا پاشگەز ببێتەوە لە ئاینەكەی لە كـوشتن خـراپـترە، مەجەنگن دژی كافران لە سنووری مزگەوتی حەرام و (كەعبە)دا هەتا ئەوان شەڕتان پێ نەفرۆشن و نە جەنگن دژتان خۆ ئەگـەر شەڕیان پێ فرۆشتن وجەنگان دژتـان ئـێوەش بـجەنگن دژیـان، چونكە هەر ئاوایە پاداشتی ئەو بێباوەڕانە.

(١٩٢) خۆ ئەگەر ئەوانە كۆڵیانداو شەڕیان وەستان، ئەوە خوا زۆر لێبووردە و میهرەبانە.

(١٩٣) (خۆ ئەگەر كافران كۆڵیان نەداو هەر جـەنگان و پـیلانیان گێڕا) ئێوەش بجەنگن دژیان تا وەكو هـاوەڵگەری و ئـاشوب و نــاخۆشی نـــەمێنێت، هـــەروەها تـا دیـن و ئـاین و بـەرنامەو فەرمانڕەوایی هەر بۆ خوای گەورە بێت، خۆ ئـەگـەر كـۆڵیانداو وازیان هێنا، ئەوا هیچ جـۆرە دژایـەتیەك نـامێنێت تـەنها دژ بـە ستەمكارەكانیان نەبێت.

(١٩٤) ڕێزی مانگی حەرام پەیوەستە بە ڕێز گرتنی ئەوان بۆ مانگی حەرام (واتە: ئەگەر لەو مانگانەدا جەنگان دژتان كە جەنگ تیایدا حەرامە ئێوە حەقی بەرگریتان هەیە) و دەستدرێژی بۆ سەر هەر شتێكی حورمەتدار دەبێت تـۆڵەی بسەنرێت بەبێ زیادەڕەوی، جا ئەوەی كە دەستدرێژی دەكاتە سەرتان، ئێوەش مافتان هەیە بەقەدەر دەست درێژییەكەی ئەو، تۆڵەی خۆتان بكەنەوە و لە خوا بترسن و، چاك بزانن كە بەڕاستی خوا یارو یاوەری پارێزكارانە.

(١٩٥) لە ڕێی ڕێبازی خواداو ڕەزامەندی ئەو، ماڵ و سامانتان ببەخشن، بەدەستی خۆتان، خۆتان بەرەو تیاچوون مەبەن (چونكە ڕەزیلی و دەست نوقاوی مایەی تیاچوونە)، هەمیشە خێرو چاكە ئەنجام بدەن و چاكەخواز بن و (ماڵ و سامانتان لە پێناوی خوادا ببەخشن) چونكە بەڕاستی خوا ئەو چاكە كارانەی خۆشدەوێت.

(١٩٦) حەج و عەمرە بەچاكی و تەواوی بۆ بەدەستهێنانی ڕەزامەندی خوا ئەنجام بدەن، جا ئـەگـەر ڕێـتان لێگـیراو ئەركەكانتان بۆ ئەنجام نەدرا (بەهۆی نەخۆشی یان هەر هۆیەكی تر) ئەوە دەتوانن ماڵاتێك بكەن بە قوربانی بەوگوێرەی توانا، سەرتان مەتاشن و (ئیحرام مەشكێنن) تا قوربانییەكە ئەنجام نەدرێت و بەجێی خۆی نەگات، جا هەر كەسێكتان نەخۆش بوو یان برین و ئازارێك لە سەریدا هەبوو (پێویست بوو مووی سەری یان هەندێكی لاببات) با فیدیە بدات (كە بریتیە لەوەی) بەڕۆژوو بێت، یان خێرێك یان قوربانیەك بكات، جا هەر كاتێك كە لە ئاسوودەیی و ئاسایدا بوون، ئەوەی كە دەیەوێت نێوان حەج و عەمرە (ئیحرام بشكێنێت و پۆشاكی ئاسایی لەبەر بكات) دەبێت بە گوێرەی توانای خۆی قوربانییەك بكات، ئەوەش كە نەیبوو قوربانی بكات، با سێ ڕۆژ لە حەج بەڕۆژوو بێت و حەوت ڕۆژیش كـە گەڕانەوە (ناو ماڵ و حاڵی خۆیان) ئەوە دەكاتە، دە، ڕۆژی تەواو، جا ئەمە بۆ ئەو كەسانەیە كە خەڵكی مەككەو دەورو بەری نین، لە خوا بترسن و پارێزكاربن و بزانن كە بەڕاستی خوا سزاو تۆڵەی زۆر سەختە (لەوانـەی كـە سـەرپێچی دەكەن).

ٱلْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَٰتٌ ۚ فَمَن فَرَضَ فِيهِنَّ ٱلْحَجَّ فَلَا رَفَثَ
وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِى ٱلْحَجِّ ۗ وَمَا تَفْعَلُوا۟ مِنْ خَيْرٍ
يَعْلَمْهُ ٱللَّهُ ۗ وَتَزَوَّدُوا۟ فَإِنَّ خَيْرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقْوَىٰ ۚ وَٱتَّقُونِ
يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿١٩٧﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن
تَبْتَغُوا۟ فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ ۚ فَإِذَآ أَفَضْتُم مِّنْ
عَرَفَٰتٍ فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ عِندَ ٱلْمَشْعَرِ ٱلْحَرَامِ ۖ
وَٱذْكُرُوهُ كَمَا هَدَىٰكُمْ وَإِن كُنتُم مِّن قَبْلِهِۦ
لَمِنَ ٱلضَّآلِّينَ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ أَفِيضُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ
ٱلنَّاسُ وَٱسْتَغْفِرُوا۟ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٩٩﴾
فَإِذَا قَضَيْتُم مَّنَٰسِكَكُمْ فَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ كَذِكْرِكُمْ
ءَابَآءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا ۗ فَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن
يَقُولُ رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِى ٱلدُّنْيَا وَمَا لَهُۥ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنْ
خَلَٰقٍ ﴿٢٠٠﴾ وَمِنْهُم مَّن يَقُولُ رَبَّنَآ ءَاتِنَا فِى ٱلدُّنْيَا
حَسَنَةً وَفِى ٱلْءَاخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿٢٠١﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا۟ ۚ وَٱللَّهُ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

(١٩٧) حەج لەچەند مانگێكی دیاریكراودایە و (خۆی بۆ ئامادە دەكرێت و نیەتی لێدەهێنرێت) جا ئەوەی كە لەو مانگانەدا دەستبەكار بوو و بڕیاریدا حەج بكات، ئەوە دەبێت نزیكی هاوسەری نەكەوێت و شەڕە چەپۆك و گوناهو موجادەلە و گوفتاری نادروست ئەنجام نەدات، بێگومان هەر خێرو چاكەیەك ئەنجام بدەن خوا پێی دەزانێت و ئاگادارە لێی، بەردەوام هەوڵ بدەن كە زەخیرەو توێشوو بخەن، بێگومان چاكترین زەخیرەش تەقواو پارێزكاریە، بەردەوامیش لە من بترسن ئەی خاوەن بیرو هۆشەكان.

(١٩٨) هیچ گوناهبار نابن ئەگەر لەكاتی حەجدا لە فەزڵی پەروەردگارتان، خۆتان بەهرەوەر بكەن (وەك بازرگانی و شت كڕین) هەر كاتێك لە عەرەفات دابەزین وگەڕانەوە، یادی خوا بكەن لە لای (مشعرالحرام كە: كێوێكە لە داوێنی مزدلفة دا) و یادیشی بكەن وەك چۆن ڕێنموونی كردوونو هیدایەتی داوون چونكە بەڕاستی ئێوە پێش ئەم ئاین و ڕێنوومایییە سەرگەردان و گومڕا بوون.

(١٩٩) لەوەدوا (ڕوو بە قوڕەیش و سەركردە و دەوڵەمەندان دەفەرموێت): خەڵكی لەكوێوە دابەزین و گەڕانەوە ئێوەش لەوێوە دابەزن و بگەڕێنەوەو (خۆتان جیامەكەنەوە) و داوای لێخۆشبوون لە خوا بكەن، چونكە بەڕاستی پەروەردگارتان زۆر لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٢٠٠) جاهەر كاتێك ئەرك وسروتو مەناسیكەكانتان بەجێ هێنا، ئەوكاتە یادی خوا بكەن هەروەكو چۆن یادی باو و باپیرانتان دەكەن (كاتی خۆی عەرەب زۆر خۆیان هەڵكێشاوە بە باوو باپیریانەوەو باسیان كردوون) یاخود زۆر زیاتریش لەوان، جا هەندێك لە خەڵكی هەیە كە دەڵێت: پەروەردگارا هەرچیمان پێ دەبەخشیت هەر لە دنیادا پێمان ببەخشە، بێگومان ئەو جۆرە كەسە لە قیامەتدا بێ بەهرەو بێ‌بەش و بێ‌ڕێزە.

(٢٠١) هەشیانە كە دەڵێت: پەروەردگارا لە دنیادا خێرو چاكەو نازو نیعمەتمان پێ ببەخشەو، لە قیامەتیشدا لە نازو نیعمەتەكانی بەهەشت بەهرەمەندمان بكەو، لە سزای ئاگری دۆزەخیش‌بمانپارێزە.

(٢٠٢) ئا ئەوانە لە هەندێك لەو كارو كردەوانەی كە ئەنجامیانداوە بەهرەوەر دەبن لە دنیا و قیامەتدا، خوا زۆر بەخێرایی لێپرسینەوە ئەنجام دەدات (هەركەسە بەو شوێنە دەگەیەنێت كە لە دنیادا دەست پێشخەری بۆ كردووە).

۞ وَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ فِىٓ أَيَّامٍ مَّعْدُودَٰتٍ ۚ فَمَن تَعَجَّلَ فِى
يَوْمَيْنِ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَن تَأَخَّرَ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ لِمَنِ ٱتَّقَىٰ ۗ
وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَمِنَ
ٱلنَّاسِ مَن يُعْجِبُكَ قَوْلُهُۥ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَيُشْهِدُ ٱللَّهَ
عَلَىٰ مَا فِى قَلْبِهِۦ وَهُوَ أَلَدُّ ٱلْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾ وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ
فِى ٱلْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ ٱلْحَرْثَ وَٱلنَّسْلَ ۗ وَٱللَّهُ
لَا يُحِبُّ ٱلْفَسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُ ٱتَّقِ ٱللَّهَ أَخَذَتْهُ ٱلْعِزَّةُ
بِٱلْإِثْمِ ۚ فَحَسْبُهُۥ جَهَنَّمُ ۚ وَلَبِئْسَ ٱلْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾ وَمِنَ
ٱلنَّاسِ مَن يَشْرِى نَفْسَهُ ٱبْتِغَآءَ مَرْضَاتِ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ
رَءُوفٌۢ بِٱلْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱدْخُلُوا۟
فِى ٱلسِّلْمِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا۟ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيْطَٰنِ ۚ
إِنَّهُۥ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾ فَإِن زَلَلْتُم مِّنۢ بَعْدِ
مَا جَآءَتْكُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ فَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
﴿٢٠٩﴾ هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّآ أَن يَأْتِيَهُمُ ٱللَّهُ فِى ظُلَلٍ مِّنَ ٱلْغَمَامِ
وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَقُضِىَ ٱلْأَمْرُ ۚ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ ﴿٢١٠﴾

(٢٠٣) لە ڕۆژانـــێکی دیـاریکراودا (کـە ڕۆژانـی جـەژنی قوربانە) یادی خوا بکەن ئەوەی کە پـەلە بکـات و لە دوو ڕۆژدا (شەیتان ڕەجم بکات) ئەوە هیچ گوناهی لەســەرنییە، ئـــەوەش دوای بـخات و (بـە سـێ ڕۆژ ئـەنجامی بـدات) هەرگوناهی لەسەر نییە، بەتایبەت بۆ ئەوانەی کە خۆیان لە نـافەرمانی خـوا دەپـارێزن، جـا لە خـوا بـترسن و بـزانـن سەرئەنجام ئێوە بۆ لای ئەوزاتە دەگەڕێنەوە.

(٢٠٤) هەندێ کەس هەن قسەو گوفتارو دەم پـاراویـیان لە بارەی ژیانی دنیاوە سەرسامت دەکات، خوایش بە شـایەت دەگرێت و دەڵێت: دڵ و زمانم یەکســانن، لە کـاتێکدا ئـەو سەرسەختترین کەسە لە هەموو جۆرە دوژمنایەتیەکدا.

(٢٠٥) هـــەر کـاتێك ئـەو جـۆرە کـەسە پشـتی هـەڵکردو دەسەڵاتی پەیدا کرد؛ هەوڵ و کۆشش دەدات لە زەویـدا تـا ئاشوب بەرپا بکات و خراپە بروێنێت و کشتوکاڵ لەناو ببات و پاکتاو کردنی ڕەگەزی ئەنجام بدات، بێگومان خوا فەسادو خراپە و تاوانی ناوێت.

(٢٠٦) خۆ ئەگەر پێی بوترێت: لە خوا بترسە، (هەروا بۆت نالوێت)، غەرڕایی دەیگرێت و شانازیی بە گوناهو تاوانەوە دەکات و سوور دەبێت لەسەری، تۆڵە لە ئیمانداراە دڵسۆزەکە دەسێنێت و تاوانباریشی دەکات، جا ئەو خوانەناسە دۆزەخی بەسە، سوێند بەخوا ئەو دۆزەخە شوێن و جێگەو لانکەیەکی نالەبارە.

(٢٠٧) هەندێ خەڵکیش هەن (پێچەوانەی ئەوانەی باسکران) خۆیان دەفرۆشن بۆ بەدەستهێنانی ڕەزامەندی خوا، خوای گەورەش بەسۆزو میهرەبانە بەرامبەر ئەو جۆرە بەندانە.

(٢٠٨) ئەی ئەوانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە هەر هەمووتان خۆتان بخەنە ژێـر سـایەی ئـیسلامەوە و بـە تەواوی پەیڕەوی بکەن و شوێنی هەنگاوەکانی شەیتان مەکەون، چونکە بەڕاستی ئەو دوژمنی ئاشکراتـانە (هەمەیشە دەیەوێت شەڕو جەنگ لە نێوان خەڵکیدا بەرپا بکات و لە ئیسلام دووریان بخاتەوە).

(٢٠٩) خۆ ئەگەر لاتانداو هەڵەو گوناهتان کرد دوای ئەوەی کە هەموو شتێکتان بۆ ڕوون کرابۆوە، ئەوە چاك بزانن کە خوا بەدەسەڵاتە (تۆڵەتان لێ بسێنێت) و دانایە (پەلە ناکات بەڵکو بگەڕێنەوە بۆ سەر ڕاستە شەقام).

(٢١٠) ئایا ئەوانەی کە ڕێبازی ئیسلامیان ناوێت چاوەڕێی چی دەکەن؟ جگە لە هاتنی خوای گەورە بۆ لایان لە نێو سێبەری پەڵە هەوری سپی لەگەڵ فریشتەکاندا، ئەوکاتە هەموو شتێك کۆتایی پێ هێنرا (دەرگای تەوبە داخراو کۆتایی بە دنیا هات)، ئەوسا هەموو کارو فرمانێك هەر بۆ لای خوای پەروەردگار دەگەڕێتەوە.

سَلۡ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ كَمۡ ءَاتَيۡنَٰهُم مِّنۡ ءَايَةِۭ بَيِّنَةٖۗ وَمَن يُبَدِّلۡ نِعۡمَةَ
ٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ مَا جَآءَتۡهُ فَإِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ﴿٢١١﴾ زُيِّنَ لِلَّذِينَ
كَفَرُواْ ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَا وَيَسۡخَرُونَ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْۘ وَٱلَّذِينَ
ٱتَّقَوۡاْ فَوۡقَهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ وَٱللَّهُ يَرۡزُقُ مَن يَشَآءُ بِغَيۡرِ حِسَابٖ
﴿٢١٢﴾ كَانَ ٱلنَّاسُ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ فَبَعَثَ ٱللَّهُ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مُبَشِّرِينَ
وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ لِيَحۡكُمَ بَيۡنَ ٱلنَّاسِ
فِيمَا ٱخۡتَلَفُواْ فِيهِۚ وَمَا ٱخۡتَلَفَ فِيهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ أُوتُوهُ مِنۢ بَعۡدِ
مَا جَآءَتۡهُمُ ٱلۡبَيِّنَٰتُ بَغۡيَۢا بَيۡنَهُمۡۖ فَهَدَى ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
لِمَا ٱخۡتَلَفُواْ فِيهِ مِنَ ٱلۡحَقِّ بِإِذۡنِهِۦۗ وَٱللَّهُ يَهۡدِي مَن يَشَآءُ إِلَىٰ
صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٍ ﴿٢١٣﴾ أَمۡ حَسِبۡتُمۡ أَن تَدۡخُلُواْ ٱلۡجَنَّةَ وَلَمَّا
يَأۡتِكُم مَّثَلُ ٱلَّذِينَ خَلَوۡاْ مِن قَبۡلِكُمۖ مَّسَّتۡهُمُ ٱلۡبَأۡسَآءُ وَٱلضَّرَّآءُ
وَزُلۡزِلُواْ حَتَّىٰ يَقُولَ ٱلرَّسُولُ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَعَهُۥ مَتَىٰ نَصۡرُ ٱللَّهِۗ
أَلَآ إِنَّ نَصۡرَ ٱللَّهِ قَرِيبٞ ﴿٢١٤﴾ يَسۡـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَۖ قُلۡ
مَآ أَنفَقۡتُم مِّنۡ خَيۡرٖ فَلِلۡوَٰلِدَيۡنِ وَٱلۡأَقۡرَبِينَ وَٱلۡيَتَٰمَىٰ وَٱلۡمَسَٰكِينِ
وَٱبۡنِ ٱلسَّبِيلِۗ وَمَا تَفۡعَلُواْ مِنۡ خَيۡرٖ فَإِنَّ ٱللَّهَ بِهِۦ عَلِيمٞ ﴿٢١٥﴾

(٢١١) (ئەی محمد ﷺ) لە نەوەی ئیسرائیل بپرسە: چەندە بەڵگەی روون و ئاشکرامان پێ بەخشیوون؟ جا ئەوەی نیعمەتی خوا بگۆڕێت، (لە یەکخواناسی لابدات) دوای ئەوەی بۆی هاتووە، ئەوە بەڕاستی خوا تۆڵەی زۆر سەخت و بە ئازارە (بۆئەو جۆرە کەسانە).

(٢١٢) ژیانی دنیا ڕازێنراوەتەوە بۆ بێباوەڕان (بەڵام لەباتی سوپاسگوزاری) گاڵتە دەکەن بە باوەڕداران (لەبەر هەژاری و نەداری و کەم دەسەڵاتی)، بێگومان ئەوانەی کە خاوەنی تەقواو لە خوا ترسانن لە ڕۆژی قیامەتدا لە سەروویانەوەن (لە بەهەشتی بەرزو بەریندا، ئەوانیش لە ناخی دۆزەخدان)، خوا (لە دنیادا) رزق و ڕۆزی دەبەخشێت بە هەموو کەس بێ ئەوەی گوێ بداتە بیرو باوەڕیان.

(٢١٣) (لە سەرەتای پەیدابونی خەڵکیدا، پێش تۆفانەکەی نوح) خەڵکی، یەك ئوممەت بوون و خاوەنی تەنها بیروباوەڕی یەکخواناسین بوون، (بەڵام بەرەبەرە لایاندا) خوایش وێڵی نەکردن و پێغەمبەرانی رەوانەکرد، تا مژدەدەرو ترسێنەربن هاورێ لەگەڵ کتێبی ئاسمانیدا، بۆ روون کردنەوەی حەق و راستی، تا لەنێوان خەڵکیدا فەرمانڕەوایی و دادوەری ئەنجام بدات لەسەر ئەو شتانەی کە بۆتە کێشەیان و راو بۆچوونیان لەسەری جیاوازە، کەسیش جیاوازی وکێشەی لەسەر بەرپا نەکرد جگە لەوانەی کە ئەو کتێبانەیان پێ بەخشراوە (کە گاورو جولەکەن) دوای ئەوەی بەڵگەو نیشانەی روون و ئاشکرایان بۆ هات (کە قورئانە، ئینجا کێشە و دووبەرەکیان تێدا دروست بوو)، ئەمەش بەهۆی حەسادەت و ستەم کردنیانەوە (بۆیە پەیرەوی حەق و راستییان نەکرد)، ئەوسا خوا هیدایەت و ڕێنموویی ئیماندارانی کرد بۆ دۆزینەوەی حەق و پەیرەوی کردنی لە نێوان ئەو مەسەلانەی کە ئەوان کێشەیان لەسەری هەبوو خوای گەورەش ڕێنموویی هەرکەسێك دەکات کە بیەوێت و (شایستە بێت) بۆ ڕێگە و ڕێبازی راست و دروست.

(٢١٤) ئایا لاتان وایە هەروا بە ئاسانی دەچنە بەهەشتەوە (بێ تەنگانە و ناخۆشی)؟! مەگەر نموونەی ئیماندارانی پێشوتان بۆ باس نەکراوە، کە توشی شەڕو ناخۆشی و تەنگانە و گرانی و نەداری بوون و تەکانیان خواردوە و زۆریان بۆ هاتووە بەڕادەیەك، هەتا پێغەمبەرەکەیان و ئەوانەی باوەڕیان هێناوە لەگەڵیدا، دەیانوت: کەی پەروەردگار سەرکەوتن دەبەخشێت؟! کەی خوا یارمەتی دەنێرێت؟! ئاگاداربن و دڵنیابن بەراستی یارمەتی خوایی زۆر نزیکە.

(٢١٥) لە تۆ دەپرسن (ئەی پێغەمبەر ﷺ) کەچی ببەخشن و بەکێی ببەخشن؟ پێیان بڵێ: هەر خێرێك دەکەن سەرەتا دایك و باوکتان فەرامۆش مەکەن، هەروەها خزمان و هەتیوان و هەژاران و ڕێبوارانی نەداریش، هەر خێرو چاکەیەکیش ئەنجام دەدەن، دڵنیابن کە خوا زانا و ئاگادارە لێی.

كُتِبَ عَلَيۡكُمُ ٱلۡقِتَالُ وَهُوَ كُرۡهٞ لَّكُمۡۖ وَعَسَىٰٓ أَن تَكۡرَهُواْ
شَيۡـٔٗا وَهُوَ خَيۡرٞ لَّكُمۡۖ وَعَسَىٰٓ أَن تُحِبُّواْ شَيۡـٔٗا وَهُوَ شَرّٞ لَّكُمۡۗ
وَٱللَّهُ يَعۡلَمُ وَأَنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٢١٦﴾ يَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلشَّهۡرِ
ٱلۡحَرَامِ قِتَالٖ فِيهِۖ قُلۡ قِتَالٞ فِيهِ كَبِيرٞۚ وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ
وَكُفۡرُۢ بِهِۦ وَٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِ وَإِخۡرَاجُ أَهۡلِهِۦ مِنۡهُ أَكۡبَرُ
عِندَ ٱللَّهِۚ وَٱلۡفِتۡنَةُ أَكۡبَرُ مِنَ ٱلۡقَتۡلِۗ وَلَا يَزَالُونَ يُقَٰتِلُونَكُمۡ
حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمۡ عَن دِينِكُمۡ إِنِ ٱسۡتَطَٰعُواْۚ وَمَن يَرۡتَدِدۡ
مِنكُمۡ عَن دِينِهِۦ فَيَمُتۡ وَهُوَ كَافِرٞ فَأُوْلَٰٓئِكَ حَبِطَتۡ
أَعۡمَٰلُهُمۡ فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۖ
هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢١٧﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱلَّذِينَ
هَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ يَرۡجُونَ رَحۡمَتَ
ٱللَّهِۚ وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٢١٨﴾ ۞ يَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلۡخَمۡرِ
وَٱلۡمَيۡسِرِۖ قُلۡ فِيهِمَآ إِثۡمٞ كَبِيرٞ وَمَنَٰفِعُ لِلنَّاسِ وَإِثۡمُهُمَآ
أَكۡبَرُ مِن نَّفۡعِهِمَاۗ وَيَسۡـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلِ ٱلۡعَفۡوَۗ
كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمُ ٱلۡأٓيَٰتِ لَعَلَّكُمۡ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

(٢١٦) جەنگ لەسەرتان بریار دراوە کەشتێکی گرانە لاتان (ئیماندار بەجەستە لای گرانە بەڵام ڕۆحی پێی ئاسودەیە بۆ بەرگری لە ئیسلام و لابردنی کۆسپەکان) بەڵام لەوانەیە شتێکتان لا ناخۆش بێت کەچی خێر لەوەدا بێت، هەروەها لەوانەیە شتێکتان پێ خۆش بێت کەچی شەڕ لەوەدا بێت، بێگومان هەر خواخۆی دەزانێت (خێر لەچیدایە)، ئێوە نایزانن.

(جەنگ لە ئیسلامدا بۆ بەرهەڵستی کردنی دوژمنانی داگیرکەرو دوژمنانی دینە، بۆ لابردنی ئەو کۆسپانەیە کە نایەڵن خەڵك ئازادانە بژین و ئازادانە ئەو ڕێبازە هەڵبژێرن کە خۆیان قەناعەتیان پێیەتی، هەرگیز بۆ ئەوە نیە کە بە زۆر خەڵك موسولمان ببێت، مێژووی ئیسلامیش شایەتی حاڵە، ئەگەر کارێکی وا رووی دابێت ئەوە ئاینی ئیسلام لێی بەرییە).

(٢١٧) پرسیارت لێدەکەن دەربارەی جەنگ لە مانگی حەرامدا (کە بریتین لە ـ ذوالقعدة ـ ذوالحجة ـ محرم ـ رجب)، بڵێ: جەنگ لەو جۆرە مانگانەدا کارەسات و هەڵەیەکی گەورەیە، بەرهەڵستی ڕێبازی خوایەو بێباوەڕییە پێی، جەنگ لە مزگەوتی حەرمدا و دەربەدەرکردنی خەڵکەکەی زۆر گەورەترە لای خوا (لەکوشتنی کەسێك یان چەندکەسێك لە مانگی حەرامدا) هەروەها ئازاردانی ئیماندار تا هاوەڵگەر بێت و پاشگەز بێتەوە تاوانێکە لە کوشتن گەورەترە، (بێگومان بێ باوەڕان) بەردەوام دژتان دەجەنگن هەتا واتان لێبکەن لە دین و ئاینتان پاشگەز ببنەوە، ئەگەر بۆیان بکرێت، جا هەرکەس لە ئێوە پاشگەز بێتەوە لە ئاینەکەی و بە کافری بمرێت، ئا ئەو جۆرە کەسانەکارەکانیان پووچەڵ دەبێت لە دنیاو قیامەتدا، ئەوانە جێنشینی ناو ئاگری دۆزەخن و ژیانی هەمیشەیی تیایدا دەبەنە سەر.

(٢١٨) بەڕاستی ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە، ئەوانەشکە کۆچ و جیهادو تێکۆشانیان کردووە لە پێناو ڕێبازی خوادا، ئا ئەوانە بەهیوا و بەتەمای ڕەحمەت و میهرەبانی خوای پەروەردگارن، بەراستی خوایش زۆر لێخۆشبوو و دلۆڤانە.

(٢١٩) پرسیارت لێدەکەن دەربارەی عەرەق و قومار، پێیان بڵێ: لەو دووانەدا تاوان و گوناهێکی گەورە هەیە، (بۆ ئادەمیزاد) هەر چەندە چەند سوودێکیشیان تێدایە بۆ خەڵکانێك، بێگومان گوناهەکەیان گەورەترە لە کەڵك و سوودیان، پرسیارت لێدەکەن کە چی ببەخشن؟ پێیان بڵێ: هەرچیتان لێ زیادە دەتوانن بیبەخشن، ئا بەو شێوەیە خوای گەورە ئەم بەڵگەو فەرمانانەتان بۆ روون و ئاشکرا دەکات بۆ ئەوەی بیربکەنەوەو (واز لەو شتانە بهێنن کە زیانیان زۆرترە لە سوودیان، وەچی بۆ هەردوو جیهانتان چاکە ئەوە بکەن)...

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ ۖ قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ
خَيْرٌ ۖ وَإِن تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ
الْمُصْلِحِ ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٠﴾
وَلَا تَنكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَّ ۚ وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ
مِّن مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ ۗ وَلَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ
يُؤْمِنُوا ۚ وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ۗ أُولَٰئِكَ
يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ ۖ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ ۖ
وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾ وَيَسْأَلُونَكَ
عَنِ الْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ ۖ
وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ ۖ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ
أَمَرَكُمُ اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٢﴾
نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ ۖ وَقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ ۚ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُم مُّلَاقُوهُ ۗ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ
﴿٢٢٣﴾ وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِّأَيْمَانِكُمْ أَن تَبَرُّوا
وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٤﴾

(٢٢٠) لەراستیدا (ئەوە بەرژەوەندی ئێوەی تێدایە) لە دنیاو قیامەتدا (خوا روونی کردۆتەوە)، هەروەها پرسیارت لێدەکەن دەربارەی هەتیوان (کە چۆن بن بۆیان) پێیان بڵێ: چاکسازی و پەروەردەکردنیان لە هەمووشت چاکترو پەسەندترە، خۆ ئەگەر تێکەڵاویان بکەن و بیانهێننە ماڵتان ئەوانە براتانن (دەبێت بەچاکی چاودێری خۆیان و ماڵیان بکەن) خوایش کەسانی خراپساز (ئەوانەی تۆوی خراپە دەچێنن) و چاکسازتان دەزانێ و جیای دەکاتەوە، ئەگەر خوا بیویستایە باری گران دەکردن و مەرجی سەختی دادەنا (دەربارەی چاودێری هەتیوان)، چونکە بەراستی خوا باڵادەست و داناو کاربەجێیە.

(٢٢١) ئافرەتانی موشریك و خوانەناس مارە مەکەن هەتا ئیمان و باوەڕ دەهێنن، بێگومان کەنیزەکێکی ئیماندار چاکترە لە ئافرەتێکی موشریك و خوانەناس، هەرچەندە (جوانییەکەی، یان سامانەکەی، یان پلەو پایەکەی) سەرسامی کردبن، ئافرەتانیش مارە مەبڕن لە پیاوانی موشریك و خوانەناس هەتا ئیمان و باوەڕ دەهێنن، بەراستی بەندەیەکی ئیماندار چاکترە لە موشریك و خوانەناسێك، هەرچەندە سەرسامی کردبن (قەدو قیافەو پلەوپایەو سامانەکەی)، ئائەو خوانەناسانە بانگەوازی مەردوم دەکەن بەرەو دۆزەخ، خوایش بانگهێشتی مەردومان دەکات بەرەو بەهەشت و لێخۆشبوون بە فەرمان و ئیزنی خۆی (کە گوێڕایەڵی ڕێبازەکەیەتی) و خوا ئایەتەکانی (قورئانەکەی) بەروونی دەخاتە بەرچاو بۆ خەڵکی، بۆ ئەوەی یاداوەری وەربگرن و تێبگەن.

(٢٢٢) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) پرسیارت لێدەکەن دەربارەی (عادەتی مانگانەی ئافرەت) پێیان بڵێ: ئەوە ئازارو زەرەرە، کەوابوو خۆتان بە دوور بگرن لە هاوسەرەکانتان کە لەو حاڵەتەدا بن، نزیکیان مەکەون تا پاك دەبنەوە، جاکاتێك پاكو خاوێن بوونەوەو خۆیان شت بچنە لایان، بەو شێوەیەی کە خوا فەرمانی داوە، بەڕاستی خوا تەوبەکاران و پاکانی خۆشدەوێت (ئەوانەی ڕواڵەت و ناوەڕۆکیان پاکە).

(٢٢٣) ژنانی هاوسەرتان کێڵگەن بۆتان و شوێنی چاندنی وەچەن، جا بە هەر شێوەیەك دەتانەوێت تۆو بوەشێننە ناو کێڵگەکەتانەوە (بە هیوای بەرهەم) دەست پێشکەریش بو خۆتان بکەن (سەرەتا هاوسەری خواناس و چاك هەڵبژێرن، لەوەودواش دوعاو نزاو خواپەرستی بەردەوام فەرامۆش مەکەن)، لە خوا بترسن و خۆتان لە خراپە بپارێزن، چاك بزانن و دڵنیابن کە بە دیداری خوا شاد دەبن، ئەم مژدەیەش بدە بە ئیمانداران

(٢٢٤) نەکەن سوێند خواردن بەخوا بکەنە کۆسپ لەبەرامبەر چاکەکاری و ئاینداری و ڕێکخستنی خەڵکیدا (واتە کەفارەتی سوێندەکانتان بدەن و لە چاکەو چاکەکاری درێغی مەکەن) چونکە خوا زۆر بیسەرو زانایە.

لَّا يُؤَاخِذُكُمُ ٱللَّهُ بِٱللَّغْوِ فِىٓ أَيْمَٰنِكُمْ وَلَٰكِن يُؤَاخِذُكُم بِمَا كَسَبَتْ
قُلُوبُكُمْ ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٢٥﴾ لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ
أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ ۖ فَإِن فَآءُو فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٢٦﴾ وَإِنْ عَزَمُوا۟
ٱلطَّلَٰقَ فَإِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٧﴾ وَٱلْمُطَلَّقَٰتُ يَتَرَبَّصْنَ
بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَٰثَةَ قُرُوٓءٍ ۚ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ ٱللَّهُ فِىٓ
أَرْحَامِهِنَّ إِن كُنَّ يُؤْمِنَّ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۚ وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ
فِى ذَٰلِكَ إِنْ أَرَادُوٓا۟ إِصْلَٰحًا ۚ وَلَهُنَّ مِثْلُ ٱلَّذِى عَلَيْهِنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ ۚ
وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ ۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٨﴾ ٱلطَّلَٰقُ مَرَّتَانِ ۖ
فَإِمْسَاكٌۢ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌۢ بِإِحْسَٰنٍ ۗ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَن
تَأْخُذُوا۟ مِمَّآ ءَاتَيْتُمُوهُنَّ شَيْـًٔا إِلَّآ أَن يَخَافَآ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ
ٱللَّهِ ۖ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ ٱللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا ٱفْتَدَتْ
بِهِۦ ۗ تِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا ۚ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ ٱللَّهِ فَأُو۟لَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٢٢٩﴾ فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُۥ مِنۢ بَعْدُ حَتَّىٰ تَنكِحَ
زَوْجًا غَيْرَهُۥ ۗ فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَآ أَن يَتَرَاجَعَآ إِن ظَنَّآ أَن
يُقِيمَا حُدُودَ ٱللَّهِ ۗ وَتِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾

(٢٢٥) خوای گەورە ئەو سوێندانەتان لێناگـرێت کـە لە دەمـتان دەردەچێت و لەسەری ڕاهاتوون، بەڵکو لەسەرئەوە لێتان دەگرێت و موحاسەبەتان دەکـات کـە نـیەتی دڵـتانی لەسـەرە، خـوایش لێخۆشبووە (لە گوناهەکەتان) و ئارمگرو خۆڕاگرە (زوو تۆڵە لە یاخی و سوێند خۆران ناسێنێت).

(٢٢٦) بۆ ئەوانەی کە سوێند دەخۆن نزیکی هاوسەریان نەکەون، بۆیان هەیە تا چوار مانگ چاوەڕوانی بکەن (دەبێت لەو ماوەیەدا بڕیاری یەکجاری بدەن)، خۆ ئەگەر ئاشت بوونەوە و ڕێککەوتن، ئەوە خوا لێخۆشبوو و میهرەبانە.

(٢٢٧) خۆ ئەگەر سوور بوون لەسەر تەڵاق دانیان، ئەوە بەڕاستی خوا بیسەری (بڕیاریانە) و زانایە (بە نیەتیان).

(٢٢٨) ژنانی تەڵاقدراو، دەبێت تـا سـێ جـار عـادەتی مـانگانە چاوەڕێ بکەن و (شوونەکەنەوە)، حەڵاڵ نیە بۆیان ئەوەی خوا لە منداڵدانیاندا دروستی کردووە (منداڵ یان حەیز) بیشارنەوە، ئەگەر باوەڕیان بە خواو بـەڕۆژی دوایـی دامـەزراوە، (لەو مـاوەیەدا) هاوسەرەکانیان شایستەن بەگێڕانەوەیان لە ماوەی چاوەڕوانی و عیدەدا، ئەگەر ویستیان چاکسازی لە ژیانی خۆیاندا بکەن (ئەمەش بۆ تەڵاقی ڕەجعی یە)، ژنان مافیان هـەیە بـەسەر پیاوانەوە بەوێنەی ئەو مافانەی کە بۆ پیاوانە لەسەر ژنان بەگوێرەی باو و نەریتێك کە پەسەندە لە ئیسلامدا، پیاوان بەسەر ئافرەتانەوە یەك پلەیان هەیە (ئەویش دەسەڵاتی گێڕانەوەی ژنەکانیانە لەکـاتی تـەڵاقی ڕەجـعیدا)، خـوایش باڵادەست و دانایە (باڵادەستە بەسەر هەمووواندا و دانایە لە دابەشکردنی ماف و ئەرکەکاندا).

(٢٢٩) تەڵاقێك (کە پیاو بتوانێت هاوسەرەکەی تێدا بگێڕێتەوە) دووجارە، دووکەرەتە (پـیاو بـۆی هـەیە تـەلەڵاقی هاوسەرەکەی بدات، چاکترین شێوازی ئەوەیە کە لە سوننەتی پێغەمبەردا ﷺ ڕوون کراوەتـەوە)، لەوەودوا واتـە بـۆ سێهەم جار ئیتر ئەگەر دەیەوێت ژیانی هاوسەریی بباتە سەر (نابێت تەڵاق بێت بەدەمیدا، ئەگەر هات) دەبێت بەچاکی و بەڕێك و پێکی دەست بەرداری بێت، بۆتان حەڵاڵ نیە هیچ شتێکیان لی بسێننەوە لە مـارەیی و ئـەو شـتانەی پـێتان بەخشیوون، مەگەر بترسن لەوەی کە نەتوانن سنوورەکانی خوا چاودێری بکەن و (ستەم لە یەك بکەن)، خۆ ئەگەر (ئەی قازییەکان، ئەی خێرخوازان) ترسان لەوەی کە ژن ومێردەکە سنووری خوا ڕاناگرن و (خۆیان گوناهبار دەکەن) ئەوە ئێوە هیچ گوناهبار نابن کاتێك کە دڵنیان ئافرەتەکە دەیەوێت (بە هەندێك سامان، یان دەست هەڵگرتن لە هەندێك مارەیی) خۆی ڕزگار بکات، دڵنیابن ئەو شتانەی کە باسکران سنوورەکانی خوای پەروەردگارن، لێی مەترازێن و سنوورشکێنی مەکەن، ئەوەی دەستدرێژی بکاتە سەر سنوورەکانی خوا، ئا ئەو جۆرە کەسانە ستەمکارن.

(٢٣٠) خۆ ئەگەر (بۆ جاری سێهەم، پیاو ژنەکەی خۆی) تەڵاقدا، ئیتر جارێکی تر بۆی حەڵاڵ نابێت مەگەر دوای ئەوەی شوویەکی تر بکات و (هاوسەری دوهەمی بەشێوەکی ئاسایی تەڵاقی بدات، یان بمرێت)، ئەوە بۆیان هەیە بگەڕێنەوە بۆ لای یەکترو (ژیانی ژن و مێردایەتی دەست پێبکەنەوە)، ئەگەر دڵنیا بوون دەتوانن سنوورەکانی خوا ڕاگرن و (ژیانێکی ئاسودەیی ببەنە سەر)، جا ئەوەی کە باسکرا سنوورەکانی خوای گەورەن، ڕوونیان دەکاتەوە بۆ کەسانێك کە بزانـن و تێبگەن.

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ
سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِتَعْتَدُوا وَمَن يَفْعَلْ
ذَٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَاذْكُرُوا
نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنزَلَ عَلَيْكُم مِّنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ
يَعِظُكُم بِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾
وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ
أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ ذَٰلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَن كَانَ
مِنكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ
حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ
وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ
وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَّهُ بِوَلَدِهِ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَٰلِكَ
فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَن تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ
أَرَدتُّمْ أَن تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُم مَّا
آتَيْتُم بِالْمَعْرُوفِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

(٢٣١) کاتێك ژنانی هاوسەرتان تەڵاقداو ئەوانیش گەیشتنە کۆتایی (عیددەیان) ئەوسا یان بیانهێڵنەوە لای خۆتان بەچاکە و ڕێزەوە، یان دەست بەرداریان ببن بە چاکە و ڕێزەوە، مەیان هێڵنەوە بە ئێش و ئازارەوە بۆ ئەوەی دەست درێژی و ستەمیان لێبکەن، هەرکەس ئەوە بکات ئەوە ستەمی لە خۆی کردووە، نەکەن ئایەت و ڕێنموویيەکانی خوا بەگاڵتە بگرن، یادی نازو نیعمەتی خوا بکەنەوە لەسەرتان، هەروەها یادی ئەو شتانە بکەنەوە کە لە قورئاندا بۆتان ڕەوانە کراوە کە پڕە لە دانایی، هەر بەوەش ئامۆژگاریتان دەکات، هەوڵ بدەن خواناس و ئاین پەروەر بن، چاك بزانن کە: بەڕاستی، خوا بە هەموو شتێك زانایە.

(٢٣٢) هەروەها ئەگەر ژنانتان تەڵاقداو گەیشتنە کۆتایی عادەی مانگانەیان، ئێوە (ئەی کەسوکاری ژن) مەبنە کۆسپ لە ڕێگەیاندا ئەگەر ویستیان شوو بکەنەوە بە هاوسەرەکانیان، (یاخود ویستیان شوویەکی تر بکەن)، کاتێك ئەوان لە نێوان خۆیاندا ڕەزامەندییان نواند بە شێوەیەکی جوان، ئەم (فەرمان و ڕێنموویيانە) ئامۆژگاری ئەو کەسانەی پێ دەکرێت لە ئێوە کە باوەڕی بە خواو ڕۆژی قیامەت هەبێت، ئەو جۆرە ڕەفتار و کردەوانەتان جوانترو پەسەندترو خاوێنترە، خوای پەروەردگاریش چاك دەزانێت (چی خێرە بۆتان) و ئێوە نایزانن و دەرکی ناکەن.

(٢٣٣) دایکان (تەڵاقدارو بن یان نە) دوو ساڵی تەواو با شیر بە منداڵەکانیان بدەن هەر کەس کە دەیەوێت شیری تەواو بدات، پێوستە لەسەر ئەو کەسەی خاوەنی منداڵەکەیە (واتە باوکی یان بەخێوکەری) رزق و ڕۆزی و پۆشاك بەشێوەیەکی جوان و پەسەندی ئایین بۆدایکی منداڵەکە ئامادە بکات، ئەرك لەسەر هیچ کەس دانانرێت جگە لە توانای خۆی (واتە دەوڵەمەند ومامناوەندی وهەژار هەرکەس بەرادەی بونی)، نابێت هیچ دایکێك زیانی پێ بگەیەنرێت بەهۆی منداڵەکەیەوە، هەروەها باوکیشی نابێت زیانی پێ بگەیەنرێت بەهۆی منداڵەکەیەوە و لەسەر میراتگری منداڵەکەشە وێنەی ئەو مافانەی کە باسکران، خۆ ئەگەر دایك و باوك هەر کاتێك بە ڕەزامەندی و پرس و ڕای هەردوولایان ویستیان منداڵەکەیان لە شیر ببڕنەوە، ئەوە قەیناکات و هیچ گوناهیان لەسەر نییە لەو بارەیەوە، خۆ ئەگەر ویستتان دایەن بۆ شیر پێدانی منداڵەکانتان بگرن، ئەوەش قەیناکات و هیچ گوناهتان لەسەرنییە، بەمەرجێك ماف وکرێیان بەجوانی و شایستە پێ بدەن، لە خوا بترسن و پارێزکاربن و چاك بزانن بەراستی خوا زۆر بینایە بەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا ۖ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ
﴿٢٣٤﴾ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ
أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ ۚ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ
وَلَٰكِن لَّا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَن تَقُولُوا قَوْلًا مَّعْرُوفًا ۚ
وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ ۚ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ ۚ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٣٥﴾ لَّا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ
مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً ۚ وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ
قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ ۖ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ
﴿٢٣٦﴾ وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ
لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَن يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوَ
الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ ۚ وَأَن تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۚ
وَلَا تَنسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٧﴾

(٢٣٤) ئەو پیاوانەتان کە دەمرن و هاوسەران بەجێ دەهێڵن، پێوستە ئەو هاوسەرانــە چـوارمـانگو دە شــەو خــۆیان بگـرن و چـاوەڕێ بکـەن (شـوو نــەکـەنەوە)، جـا کـە گـەیشتنە کـۆتایی مـاوەی عیددەکەیان، ئەوە ئیتر هیچ گوناهتان لەسەرنیە ئەی کەس و کاری ژن کە ڕێ بدەن ئەو ئافرەتانە بچنەوە دۆخی جارانیان لەوەی کە شەرع حەڵاڵی کـردووە بۆیان پـێش عـیددە، خـوای پـەروەردگاریش زۆر ئاگادارە بەو کارو کردەوانەی ئەنجامی دەدەن.

(٢٣٥) هیچ گوناهێکیشتان لەســەرنییە لەوەی بــە ناڕاستەوخۆ خوازبێنی ژنانی مێرد مردوو بکەن (کە هــێشتا مـاوەی دیـاریکراویـان تـەواو نـەبووە و دروست نیە شوو بکەنەوە)، یاخود لە دڵی خۆتاندا بڕیاری خوازبێنیتان دابێت، خوای گەورە بەڕاستی زانیویەتی کە ئێوە لەداهاتودا ناویان دەبەن و باسیان دەکەن، بەڵام نەکەن بە نهێنی بەڵێنیان لێ وەربگرن، مەگەر بەشێوازی گوفتارێکی چاك و دروست و باو نەبێت، نەکەن بڕیاری تەواوی مارەبڕینیان بدەن هەتا ماوەی دیـاری کراو تەواو نەبێت، چاکیش بزانن بـەڕاسـتی خـوای گـەورە دەزانـێت بـەوەی کـە لە دڵ و دەروونتاندایە، کەواتە خۆتان بپارێزن (لە قەدەغە کراوەکانی خوا)، دڵنیابن و چاك بزانن کـە خوا زۆر لێخۆشبوو و خۆڕاگرو لەسەرخۆیە.

(٢٣٦) هیچ گوناهتان لەسەرنییە ئەگەر ژنانێك تەڵاق بدەن کە هێشتا نەچووبنە لایان، یاخود مارەیتان بۆ دیاری نەکردبن، پـێویستە لەســەرتان هـەندێك سـامانیان بـدەنێ، جـا ئـەوەی دەوڵەمەندەو زۆری هەیە و ئەوەی کە هەژارو کەم دەستە (هەر کەس) بەپێی توانای خۆی، ئەم دیاری و یارمەتییانە بەشێوەیەك بێت کە باوو پەسەندی شەرع بێت، ئەمەش ئـەرکێکی پێویستە لەسەر چاکەکاران.

(٢٣٧) خۆ ئەگەر ژنانتان تەڵاقدا پێش ئەوەی بچنە لایان، لە هەمان کاتیشدا مـارەییتان بـۆ دیاری کردبوون، ئەوە دەبێت نیوەی مارەییە دیاری کـراوەکـەیان بـدەنێ، مـەگـەر خـۆیان نەیانەوێت و چاوپۆشی لێبکەن، یان ئەو کەسە چاوپۆشی بکات کە مارە برینەکەی بەدەستە، چاوپۆشی و لێبووردنتان لە مافی خۆتان لە پارێزکاریەوە نزیکترەو چاکە، پیاوەتی نێوان یەکتر فەرامۆش مەکەن، بەڕاستی خوا بینایە بەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

حَٰفِظُواْ عَلَى ٱلصَّلَوَٰتِ وَٱلصَّلَوٰةِ ٱلۡوُسۡطَىٰ وَقُومُواْ لِلَّهِ
قَٰنِتِينَ ﴿٢٣٨﴾ فَإِنۡ خِفۡتُمۡ فَرِجَالًا أَوۡ رُكۡبَانٗاۖ فَإِذَآ أَمِنتُمۡ
فَٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمۡ تَكُونُواْ تَعۡلَمُونَ
﴿٢٣٩﴾ وَٱلَّذِينَ يُتَوَفَّوۡنَ مِنكُمۡ وَيَذَرُونَ أَزۡوَٰجٗا وَصِيَّةٗ
لِّأَزۡوَٰجِهِم مَّتَٰعًا إِلَى ٱلۡحَوۡلِ غَيۡرَ إِخۡرَاجٖۚ فَإِنۡ خَرَجۡنَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيۡكُمۡ فِي مَا فَعَلۡنَ فِيٓ أَنفُسِهِنَّ مِن
مَّعۡرُوفٖۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٞ ﴿٢٤٠﴾ وَلِلۡمُطَلَّقَٰتِ مَتَٰعُۢ
بِٱلۡمَعۡرُوفِۖ حَقًّا عَلَى ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٢٤١﴾ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ
ٱللَّهُ لَكُمۡ ءَايَٰتِهِۦ لَعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾ ۞ أَلَمۡ تَرَ
إِلَى ٱلَّذِينَ خَرَجُواْ مِن دِيَٰرِهِمۡ وَهُمۡ أُلُوفٌ حَذَرَ ٱلۡمَوۡتِ
فَقَالَ لَهُمُ ٱللَّهُ مُوتُواْ ثُمَّ أَحۡيَٰهُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَذُو فَضۡلٍ عَلَى
ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَشۡكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾
وَقَٰتِلُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿٢٤٤﴾
مَّن ذَا ٱلَّذِي يُقۡرِضُ ٱللَّهَ قَرۡضًا حَسَنٗا فَيُضَٰعِفَهُۥ لَهُۥٓ أَضۡعَافٗا
كَثِيرَةٗۚ وَٱللَّهُ يَقۡبِضُ وَيَبۡصُۜطُ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

(٢٣٨) کەمتەرخەمی مەکەن و پارێزگاری لە ئەنجامدانی نوێژەکاندا بکەن بەتایبەتی نوێژی ناوەند (کە نوێژی عەسرە) هەمیشەو بەردەوامیش هەستن بە ئەنجامدانی فەرمانەکان بۆ خوا بەگەردن کەچیەوە.

(٢٣٩) ئینجا ئەگەر ترسان (کە نوێژەکەتان وەکو پێویست ئەنجام نەدەن بەهۆی جەنگ یانمەترسیەکەوە) دەتوانن بەدەم ڕۆیشتنەوە یان بە سواریی ئەنجامی بدەن، هەرکاتێك ئەمین بوونەوە و هەستتان بە هێمنی کرد، یادو ذیکری خوا بکەن چونکە زۆر شتی فێرکردونکە پێشتر نەتاندەزانی.

(٢٤٠) ئەو پیاوانەتان کە دەمرن و هاوسەران بەجێ دەهێڵن، (دەبێت بەفەرمانی خوا) وەسیەت بکەن بۆ هاوسەرانیان کە تا ساڵێك لە ماڵی هاوسەریاندا دەبێت ڕێزیان لێبگیرێت و بەخێو بکرێن و دەرنەکرێن، خۆ ئەگەر بەویستی خۆیان دەرچوون ئەوە ئیتر هیچ گوناهتان لەسەرنییە ئەی کەس و کاری ژن کە ڕێ بدەن ئەو ئافرەتانە بچنەوە دۆخی جارانیان لەوەی کە شەرع حەڵاڵی کردووە بۆیان پێش عیددە، دڵنیاش بن کە خوا باڵادەستە (ئەگەر ستەمیان لێبکەن) و دانایە (لە ڕێنموویی و دانانی سنوورەکانیدا).

(٢٤١) بۆ ژنانی تەڵاقدراو بڕێك سامان و پارە پێویستە لەسەر پیاوانی لە خواترس و پارێزکار.

(٢٤٢) ئا بەو شێوەیە خوا فەرمانەکانی خۆیتان بۆ ڕوون دەکاتەوە (دەربارەی مافی ژنان) بۆ ئەوەی ژیربن و بیرو هۆشتان بخەنەکار.

(٢٤٣) ئایا نەتبیستووە و نەتروانیوەتە ئەوانەی لە ترسی مردن لە ماڵ و شوێنەواریان دەرچوون، لەکاتێکدا کە هەزارەهاکەسیش بوون، (ترسان لە بەرەنگار بوونەوەی دوژمن)، خوایش فەرمووی پێیان: بمرن! (دوای ئەوەی مردن) پاشان زیندووی کردنەوە (تا بزانن ڕاکردن و خۆشاردنەوە لە جیهادو بەرەنگار بوونەوەی دوژمن مانای ڕزگار بوون لە مردن نیە)، بەڕاستی خوا خاوەنی چاکەو بەخشش و فەزڵی زۆرە بەسەر خەڵکییەوە (چاوپۆشی لەکەمتەرخەمییان دەکات و مۆڵەتیان دەدات)، هەر چەندە زۆربەی خەڵکی سوپاسی خواناکەن و سپڵەن.

(٢٤٤) (کەواتە ئیتر مەترسن) لە ڕێگەی خوادا بجەنگن، چاك بزانن و دڵنیابن بەڕاستی خوا بیسەرو زانایە (بە هەموو گفتوگۆو هەوڵ و کۆشش و چالاکی و جیهادو خەباتتان).

(٢٤٥) کێیە ئەو کەسە قەرز دەدات بەخوای پەروەردگار بە قەرزێکی چاك (بەخشراوەکە لە ماڵی حەڵاڵ و بێ منەت و نازدار بێت)، خوایش بەو هۆیەوە بۆی چەند بەرامبەر دەکات و پاداشتی بێ سنووری پێ دەبەخشێت، (بەڕاستی خوایەکی بەڕێزو دلۆڤانمان هەیە، جێگەی سەرسوڕمان و سەرنجە ئەوشێوازەی کە هانی ئیماندارانی پێ دەدات، بۆ بەخشین بە یەکترو بۆ بەخشین بۆ ڕزگاریی گرۆی ئادەمیزاد)، خوایش ڕزق و ڕۆزیی و دەرامەت دەگرێتەوە و فراوانی دەکات (بە حیکمەت و ویستی خۆی) هەر بۆ لای ئەو زاتەش دەگەڕێنەوە.

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلْمَلَإِ مِنۢ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ مِنۢ بَعْدِ مُوسَىٰٓ إِذْ قَالُوا۟
لِنَبِىٍّ لَّهُمُ ٱبْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُّقَٰتِلْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ۖ قَالَ
هَلْ عَسَيْتُمْ إِن كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلْقِتَالُ أَلَّا تُقَٰتِلُوا۟ ۖ
قَالُوا۟ وَمَا لَنَآ أَلَّا نُقَٰتِلَ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا
مِن دِيَٰرِنَا وَأَبْنَآئِنَا ۖ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقِتَالُ تَوَلَّوْا۟
إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٤٦﴾ وَقَالَ
لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ ٱللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا ۚ
قَالُوٓا۟ أَنَّىٰ يَكُونُ لَهُ ٱلْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِٱلْمُلْكِ
مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِّنَ ٱلْمَالِ ۚ قَالَ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصْطَفَىٰهُ
عَلَيْكُمْ وَزَادَهُۥ بَسْطَةً فِى ٱلْعِلْمِ وَٱلْجِسْمِ ۖ وَٱللَّهُ
يُؤْتِى مُلْكَهُۥ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾
وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ ءَايَةَ مُلْكِهِۦٓ أَن يَأْتِيَكُمُ
ٱلتَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا
تَرَكَ ءَالُ مُوسَىٰ وَءَالُ هَٰرُونَ تَحْمِلُهُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ ۚ
إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

(٢٤٦) ئایا نەتبیستووە و نەتروانیوەتە بەسەرهاتی دەستەیەك لە گەورە پیاوانی نەوەی ئیسرائیل لە دوای موسا لەکاتێکدا بە پێغەمبەرەکەی خۆیانیان وت: پاشایەك، سەرکردەیەکمان بۆ دیاری بکە و بینێرە تا لە پێناوی خوادا بجەنگین، پێغەمبەرەکە وتی: باشە؛ ئەی ئەگەر جەنگتان لەسەر بڕیاردراو خەریك بوو یەخەتان بگرێت، پەشیمان بوونەوە و نەجەنگان؟ (لە وەڵامدا) وتیان: جابۆ چیمانە کە لە پێناوی خوادا نەجەنگین، لە کاتێکیشدا ئەوەتە دەربەدەرکراوین و لە ماڵ و منداڵ و وولاتمان بووین، کەچی کاتێك جەنگیان لەسەر بڕیاردرا، تەنها کەمێکیان نەبێت ئەوانی تر هەموویان پاشگەز بونەوەو پەشیمان بوونەوە، خوایش زاناو بەئاگایە بە ستەمکاران.

(٢٤٧) ئینجا پێغەمبەرەکەیان (بەوانەی کە ئامادەی جەنگ بوون) وتی: ئەوە ئیتر خوا بەراستی بڕیاری داوەو طالوتی ڕەوانە کردووە کە پاشا و سەرکردەتان بێت، کەچی (هەندێکیان) وتیان: چۆن ئەو ببێتە سەرکردە بەسەرمانەوە، ئێمە شایستەترین بە سەرکردەیی لەو، ئەو ماڵ و سامانێکی زۆری نیە! (جولەکە هەمیشە ماڵ و سامان دەکەنە پێوەر لە هەموو شتێکدا)، (پێغەمبەرەکە لە وەڵامیاندا) وتی: بەڕاستی خوا (**طالوت**)ی هەڵبژاردووە و پەسەندی کردووە بەسەرتانداو زانست و زانیاری زۆرو لاشەیەکی بەهێزو گەورەشی داوەتێ: خوای گەورەش پاشایەتی دەبەخشێت بە هەر کەس کە بیەوێتو (شایستە بێت) خوای مەزن فراوانگیرو زانایە.

(٢٤٨) ئەوسا پێغەمبەرەکەیان پێی وتن: بەڕاستی نیشانەی پاشایەتی طالوت ئەوەیە: سندووقەکەتان بۆ دێتەوەو، ئاسوودەیی و ئارامی تێدایە لە لایەن پەروەردگارتانەوەیە، هەروەها هەندێك پاشماوەی بەنرخ و کەلەپوری تێدایە لەوەی کە بنەماڵەی موسا و بنەماڵەی هاروون بەجێیان هێشتووە، فریشتەش هەڵیدەگرن و دەیهێننەوە بۆتان، بەڕاستی هەر لەوەدا بەڵگەو نیشانەی تەواو هەیە بۆتان ئەگەر باوەڕدارن.

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِٱلْجُنُودِ قَالَ إِنَّ ٱللَّهَ مُبْتَلِيكُم بِنَهَرٍ فَمَن شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَن لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُۥ مِنِّيٓ إِلَّا مَنِ ٱغْتَرَفَ غُرْفَةًۢ بِيَدِهِۦ ۚ فَشَرِبُوا۟ مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ ۚ فَلَمَّا جَاوَزَهُۥ هُوَ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَهُۥ قَالُوا۟ لَا طَاقَةَ لَنَا ٱلْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِۦ ۚ قَالَ ٱلَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلَٰقُوا۟ ٱللَّهِ كَم مِّن فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةًۢ بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿٢٤٩﴾ وَلَمَّا بَرَزُوا۟ لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِۦ قَالُوا۟ رَبَّنَآ أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَٱنصُرْنَا عَلَى ٱلْقَوْمِ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٢٥٠﴾ فَهَزَمُوهُم بِإِذْنِ ٱللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُۥدُ جَالُوتَ وَءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ٱلْمُلْكَ وَٱلْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُۥ مِمَّا يَشَآءُ ۗ وَلَوْلَا دَفْعُ ٱللَّهِ ٱلنَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ ٱلْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٥١﴾ تِلْكَ ءَايَٰتُ ٱللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِٱلْحَقِّ ۚ وَإِنَّكَ لَمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

(٢٤٩) ئـينجا لەكـاتێكدا **طـالوت** سـەربازانـی جیاكردەوەو پێی وتن: (وا ئێمە دەڕۆین)، بـێگومان خـوا (لە ڕێ گـوزەرماندا) تـاقیتان دەكـاتەوە بـە ڕوبارێك (دوای ماندوو بوون و تـینوویەتی)، جـا ئەوەی لێی بخواتەوە (ئەوە سەربازی) من نـیە و (بگەڕێتەوە)، بەڵام ئەوەی نەیچێژێت مەگەر تەنها لوێچێك بەدەستی خۆی بخواتەوە، ئەوە بـەراستـی سەربازی منە و (دەپەڕێتەوەو دەڕۆین، جا لەگـەڵ ئـەو ڕوون كـردنەوەیەشدا) زۆربـەیان (تـیریانلە ئاوی ڕووبارەكە) خواردەوە، كەمێكیان نەبێت، جـا كاتێك لێی پەڕینەوە خۆی و ئـەوانـەی بـاوەڕیان هــێنابوو لەگـەڵیدا (هـەندێكیان) وتـیان: ئـەمرۆ (زەحمەتە بەم ژمارە كەمەوە) دەرەقەتی جالوت و سەربازانی بێین، (بەڵام) ئەوانەی دڵنیا بوون بە خـزمەتی پـەروەردگاریان دەگـەن وتـیان: (مەترسن) چونكە چەندەها جار دەستەی كەم، زاڵ بوون بەسەر دەستەی زۆردا بـەفەرمانی خوا، خوای بەدەسەڵاتیش یارو یاوەری خۆگرو ئارامگرانە.

(٢٥٠) كاتێك لە بەرامبەر جالوت و سەربازانیەوە، وەستان (نزایان كردو) وتیان: پەروەردگارا خۆگری و ئارامگریمان پێ ببەخشە، (دڵ و دەروون و) پێكانمان دامەزراو بكـە و سـەرمان بخە بەسەر قەوم و هۆزی بێباوەڕاندا.

(٢٥١) ئەوسا ئیتر بە فەرمانی خوا لەشكری جالوتیان بەزاند و داود (كـە یـەكـێك بـوو لە سەربازانی **طالوت**) جالوتی كوشت، لەوەودوا خوای گەورە پاشایەتی و دانایی پێبەخشی و هەرچی ویستی بوو فێری كرد، خۆ ئەگەر خوا هەندێك لە خەڵكی بە هەندێكی تری لەنـاو نەبات، هەر هەموو سەر زەوی پڕ دەبێت لە تاوان و خراپە، بەڵام خوا فەزڵ و ڕێزی زۆرە بۆ هەموو گرۆی ئادەمیزاد (بەشێوەیەكی گشتی هەمیشە سنورێك بۆ فەسادو تاوان دادەنێت).

(٢٥٢) ئا ئەوانەی كە باسكران ئایات و بەڵگەو مـوعجیزەی خـوای گـەورەن بـەراسـتی و دروستی بەسەر تۆدا دەیخوێنینەوە و بەراستی تۆ (ئەی محمد ﷺ) یەكێكیت لە پێغەمبەرانی خاوەن پەیام. (محمد ﷺ كۆتاپێغەمبەرو ڕێزدارترینی پێغەمبەرانە).

۞ تِلْكَ ٱلرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ مِّنْهُم مَّن كَلَّمَ ٱللَّهُ
وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَٰتٍ وَءَاتَيْنَا عِيسَى ٱبْنَ مَرْيَمَ ٱلْبَيِّنَٰتِ
وَأَيَّدْنَٰهُ بِرُوحِ ٱلْقُدُسِ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَا ٱقْتَتَلَ ٱلَّذِينَ
مِنۢ بَعْدِهِم مِّنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ وَلَٰكِنِ ٱخْتَلَفُوا۟
فَمِنْهُم مَّنْ ءَامَنَ وَمِنْهُم مَّن كَفَرَ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَا ٱقْتَتَلُوا۟
وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿٢٥٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَنفِقُوا۟
مِمَّا رَزَقْنَٰكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِىَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا
شَفَٰعَةٌ وَٱلْكَٰفِرُونَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٢٥٤﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ
ٱلْحَىُّ ٱلْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُۥ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَّهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا
فِى ٱلْأَرْضِ مَن ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَىْءٍ مِّنْ عِلْمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا
شَآءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفْظُهُمَا
وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ ٱلْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ لَآ إِكْرَاهَ فِى ٱلدِّينِ قَد تَّبَيَّنَ ٱلرُّشْدُ
مِنَ ٱلْغَىِّ فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ
ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ لَا ٱنفِصَامَ لَهَا وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

(٢٥٣) ئەو پێغەمبەرانەی (باسکران) ڕێـزی هـەندێکیانمان داوە بەسەر هەندێکی تریاندا، هـەیانە خـوا گـفتوگۆی (یـەکسـەری) لەگەڵدا کردووە (وەك مـوسا) و پـلەوپایەی هـەندێکیانی بـەرز کردوتەوە بە چەندەها پلە (وەك مـحمد ﷺ)، چـەندەها بـەڵگەی ڕوون و ئاشکرامان بەخشیووە بەعیسای کـوڕی مـەریەم، (وەك زیندووکردنەوەی مردوو، چاکردنەوەی نەخۆشی زگماك،... هـتد بەویستی خوا)، پشتگیریشمان کردووە بە فریشتەی سرووش کـە (جوبرەئیل)ە، خۆ ئەگەر خوا ویستی لەسەر بوایە (ئـەو خـەڵکە هەمووی باوەڕدار دەبوون)، دوای هاتنی پێغەمبەرەکانیان جەنگیان دژبەیەك نەدەکرد، پاش ئـەوەی چـەندەها بـەڵگەی ئـاشکرایـان (لەسەردەستی پێغەمبەران) بۆ هاتبوو، بەڵام دووبەرەکی کـەوتە نێوانیانەوە، هـەندێکیان ئـیمان و بـاوەڕی هـێناو، هـەندێکیشیان بێباوەڕ بوو، ئەگەر خوا ویستی لەسەر بوایە جەنگیان دژ بەیەك نەدەکردو یەکتریان نەدەکوشت، بەڵام خوا هەرچیەکی بوێت هەر ئەوە ئەنجام دەدات هەر ئەوە پێش دەهێنێت. (ویستی خوا لەسەرو هەموو ویستەکانەوەیە).

(٢٥٤) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە لەوماڵ و سامان و دارایی و (عیلم و زانست و توانایییە)ی کە پێمان بەخشیوون؛ ببەخشن، پێش ئەوەی ڕۆژێك بێت کە کڕین و فرۆشتن و دۆستایەتی و تکاکاری تیادانیە، (ئەو ڕۆژە) بێباوەڕان هەر خۆیان لە ڕیزی ستەمکاراندان.

(٢٥٥) خوا زاتێکە جگە ئەو هیچ خوایەکـی تـرنیە کـە شـایەنی پـەرستین بـێت، ئـەو هـەمیشە زیـندووە و ڕاگـرو سەرپەرشتیاری (هەموو دروست کراوەکانیەتی)، نە وەنەوز دەیگرێت و نـە خـەو (چـونکە ڕاگـرو سـەرپەرشتیاری بوونەوەرە)، هەرچی لە ئاسمانەکان و هەرچی لە زەویدا هەیە هەر ئەوزاتە خاوەنیانە، کێ یە ئەوەی (دەتوانـێت) تکـا بکات لە لای بەبێ مۆڵەتی خۆی، دەشزانێت چی لە ئێستاو داهاتوو و ڕابووردودا ڕوویداوەو ڕوودەدات، هیچ کام لە دروستکراوانی زانست و زانیاری تەواویان نیە دەربارەی زانیاری و زانستەکانی ئەو، مەگەر بەوەی کە خۆی بیەوێت فێریان بکات (ئەم پێشکەوتن و زانستەی سەردەم بەشێکی کەمن لە بەخششەکانی خوا)، کـورسی فـەرمانڕەوایـی و دەسەڵاتی ئەوزاتە هەموو ئاسمانەکان و زەوی گرتۆتەوە و پارێزگاریان بەلای خواوە هیچ گران نیە و ماندووی ناکات و هەر ئەو خوایەکی بەرزو بڵند و گەورەیە.

(٢٥٦) بەهیچ جۆرێك زۆر کردن نیە لە وەرگرتنی بیروباوەڕی ئاینی ئیسلامدا (دینداریی بەزۆر نابێت بکرێت و دین بەزۆر نادرێت بەسەر کەسدا)، چونکە بەڕاستی ڕێبازی چاك و دروست؛ ڕوون و ئاشکرا بووە و جیابۆتەوە لەگومرایی و سەرکەشی، جا ئەوەی باوەڕی نەبێت بە ـ طاغوت ـ (کە بریتیە لە: هەموو ڕێگەو ڕێبازو هێزو بـەرنامەو لاداڵن و بتێك)و باوەڕی دامەزراو بهێنێت بەخوا، جا بێگومان ئەوکەسە دەستی گرتووە بە بەهێزترین هۆکاری ڕزگارییەوە، شوێن دامەزراوترین بیروباوەڕ کەوتووە، کە هیچ پسان و هەڵوەشاندنەوەیەکی بۆ نیە و هـەمیشە پـتەو دامـەزراوە، خـوای گەورەش هەمیشە بیسەرو زانایە.

ٱللَّهُ وَلِيُّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يُخْرِجُهُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ ۖ
وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَوْلِيَآؤُهُمُ ٱلطَّٰغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ
ٱلنُّورِ إِلَى ٱلظُّلُمَٰتِ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا
خَٰلِدُونَ ﴿٢٥٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِى حَآجَّ إِبْرَٰهِـۧمَ فِى رَبِّهِۦٓ
أَنْ ءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ٱلْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَٰهِـۧمُ رَبِّىَ ٱلَّذِى يُحْىِۦ
وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا۠ أُحْىِۦ وَأُمِيتُ ۖ قَالَ إِبْرَٰهِـۧمُ فَإِنَّ ٱللَّهَ يَأْتِى
بِٱلشَّمْسِ مِنَ ٱلْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ ٱلْمَغْرِبِ فَبُهِتَ ٱلَّذِى
كَفَرَ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٥٨﴾ أَوْ كَٱلَّذِى مَرَّ
عَلَىٰ قَرْيَةٍ وَهِىَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّىٰ يُحْىِۦ هَٰذِهِ ٱللَّهُ
بَعْدَ مَوْتِهَا ۖ فَأَمَاتَهُ ٱللَّهُ مِا۟ئَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُۥ ۖ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ ۖ
قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ۖ قَالَ بَل لَّبِثْتَ مِا۟ئَةَ عَامٍ
فَٱنظُرْ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ ۖ وَٱنظُرْ إِلَىٰ
حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ ءَايَةً لِّلنَّاسِ ۖ وَٱنظُرْ إِلَى
ٱلْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا ۚ فَلَمَّا
تَبَيَّنَ لَهُۥ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٩﴾

(٢٥٧) خوا پشت و پەنا و خاوەنی ئەو کەسانەیە باوەڕیان هێناوە، لە تاریکاییەکانی (گومان و ستەم) دەریان دەهێنێت و دەیانبات بەرەو نوورو رووناکی، ئەوانەش کە ڕێبازی کوفریان گرتۆتەبەر، یارمەتی دەرەکانیان تەنها ـ طاغوتەکانە ـ، لە نوورو رووناکی دەریان دەهێنن و بەرەو تاریکاییەکان دەیانبەن، ئا ئەوانە نیشتەجێی ناو ئاگری دۆزەخن و بۆ هەمیشە تیایدا دەمێننەوە.

(٢٥٨) ئایا نەتبیستووە و نەتڕوانیوەتە ئەو کەسەی دەمەقاڵەی دەکرد لەگەڵ ئیبراهیمدا ﷷ لە بارەی پەروەردگاریەوە لەبەر ئەوەی خوا پاشایەتی پێبەخشی بوو، (لە جیاتی باوەڕهێنان و سوپاسگوزاریی) دەمەدەمێی دەکرد لەگەڵ ئیبراهیمدا، (ئەم لووت بەرزیەشی کاتێك بوو بە هەواو فیزەوە) پرسیوویەتی لە ئیبراهیم کە پەروەردگاری تۆ کێیە؟ ئەویش لە وەڵامدا وتی: پەروەردگاری من ئەوزاتەیە کە ژیان دەبەخشێت و مردنیشی بەدەستە، (نەمروود لە وەڵامیدا) وتی: جا منیش ژیان دەبەخشم و مرنیشم بەدەستە، (ئینجا فەرمانیدا هەندێك لە نەیارانی بکوژن گوایە ئەوە دەیانمرێنێت، هەندێکیشی نەکوشت گوایە ئەوە ژیانی پێبەخشین!!!)، ئەوسا ئیبراهیم وتی: بەراستی خوا خۆر لە ڕۆژهەڵاتەوە هەڵدەهێنێت جا (ئەگەر تۆ دەتوانیت) لە ڕۆژئاواوە بیهێنە، ئینجا ئەو بێباوەڕە ڕەنگی پەڕی و دەمکوت کراو وەڵامی نەما، بێگومان خوا هیدایەتی قەومی زاڵم و ستەمکار نادات.

(٢٥٩) یاخود وەك ئەو کەسەی تێپەڕی بەلای شارۆچکەیەکدا کە هەموو خانوەکانی بەسەر سەقفەکانیدا تەپی بوون، لەبەر خۆیەوە وتی: ئاخۆ خوای گەورە چۆن خەڵکی ئەم شارۆچکەیە دوای مردنیان زیندووی دەکاتەوە؟! (ئەو کەسە عوزەیر پێغەمبەر بوو ﷷ) یەکسەر خوای گەورە سەد ساڵ مراندی، پاشان زیندووی کردەوە و پێی فەرموو: چەند مایتەوە؟ (عوزەیر) وتی: ڕۆژێك یان کەمتر لە ڕۆژێك ماومەتەوە، (خوا) فەرمووی: نەخێر ئەوە سەد ساڵت پێچووە، جا تەماشای خواردن و خواردنەوەکەت بکە (لەو ماوە درێژەدا) نەگۆڕاوە و تێك نەچووە، تەماشای گوێدرێژەکەت بکە، (بۆیە ئەمەمانکرد) تا بەم بەسەرهاتە بتکەینە موعجیزە بۆ خەڵکیی، جا سەیری ئێسکەکانی (گوێدرێژەکەت بکە) چۆن بەیەکەوەیان دەبەستین و پاشان بەگۆشت دایاندەپۆشین، کاتێك بینی و بۆی دەرکەوت وتی: چاك دەزانم و دڵنیام بەراستی خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

وَإِذۡ قَالَ إِبۡرَٰهِـۧمُ رَبِّ أَرِنِي كَيۡفَ تُحۡيِ ٱلۡمَوۡتَىٰۖ قَالَ أَوَلَمۡ
تُؤۡمِنۖ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيَطۡمَئِنَّ قَلۡبِيۖ قَالَ فَخُذۡ أَرۡبَعَةٗ مِّنَ
ٱلطَّيۡرِ فَصُرۡهُنَّ إِلَيۡكَ ثُمَّ ٱجۡعَلۡ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٖ مِّنۡهُنَّ جُزۡءٗا
ثُمَّ ٱدۡعُهُنَّ يَأۡتِينَكَ سَعۡيٗاۚ وَٱعۡلَمۡ أَنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٞ ﴿٢٦٠﴾
مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ
أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ
لِمَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦١﴾ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ
فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ثُمَّ لَا يُتۡبِعُونَ مَآ أَنفَقُواْ مَنّٗا وَلَآ أَذٗى لَّهُمۡ
أَجۡرُهُمۡ عِندَ رَبِّهِمۡ وَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ
﴿٢٦٢﴾ ۞ قَوۡلٞ مَّعۡرُوفٞ وَمَغۡفِرَةٌ خَيۡرٞ مِّن صَدَقَةٖ يَتۡبَعُهَآ
أَذٗىۗ وَٱللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٞ ﴿٢٦٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تُبۡطِلُواْ
صَدَقَٰتِكُم بِٱلۡمَنِّ وَٱلۡأَذَىٰ كَٱلَّذِي يُنفِقُ مَالَهُۥ رِئَآءَ ٱلنَّاسِ
وَلَا يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۖ فَمَثَلُهُۥ كَمَثَلِ صَفۡوَانٍ عَلَيۡهِ
تُرَابٞ فَأَصَابَهُۥ وَابِلٞ فَتَرَكَهُۥ صَلۡدٗاۖ لَّا يَقۡدِرُونَ عَلَىٰ
شَيۡءٖ مِّمَّا كَسَبُواْۗ وَٱللَّهُ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٢٦٤﴾

(٢٦٠) بە یاد بهێنە، کاتێك ئیبراهیم وتی: پەروەردگارا نیشانم بدە چۆن مردوو زیندوو دەکەیتەوە؟ خوا فەرمووی: ئایا باوەڕناکەیت؟ ئیبراهیم وتی: بەڵێ (باوەڕم هەیە) بەڵام حەزدەکەم (بەچاوی خۆم ببینم) تا دڵم ئارام بگرێت، خوا فەرمووی: جاکەواتە چوار باڵندە بهێنەو جوان سەرنجیان بدەو دوایی هەر چواریان سەربرەو گۆشتەو پەڕ و خوێنیان تێکەڵ بکە، ئەوسا لەسەر لوتکەی هەر شاخێك هەندێك لەو تێکەڵەیە دابنێ، پاشان بانگیان بکە، بەگورجی و بەپەلە هەموویان دێنەوە بۆ لات، چاك بزانە و دڵنیابە بەراستی خوا باڵادەست و کار بەجێیە.

(٢٦١) نمونەی ئەوانەی کە ماڵ و سامانیان دەبەخشن لە پێناوی‌خوادا، وەکو تۆوێك وایە کە بروێت و حەوت گوڵی گرتبێت، لە هەر گوڵێکدا سەد دانەی تیادا بێت، خوایش بۆ هەرکەس کە بیەوێت (بە گوێرەی نیەتی و جێگرتنی خێرەکەی) پاداشت چەند بەرامبەر دەکات و خوا فراوانگیر و زانایە.

(٢٦٢) ئەوانەی ماڵ و داراییان دەبەخشن لە ڕێگەی خوادا، بەدوای ئەوەی بەخشیوویانە هیچ جۆرە منەتێك نانێن و هیچ جۆرە ئازارێك ناگەیەنن، (ئەوانە) تەنها پاداشتیان لای پەروەردگاریانە، هیچ ترس و بیمیان لەسەرنیە (لە کەم و کووڕیی پاداشت و تەنگانەی قیامەت)، غەم و پەژارەش رویان تێ ناکات.

(٢٦٣) قسەو گوفتاری جوان و چاوپۆشیەك (لە هەڵە)، چاکترە لە بەخشینێك کە ئازاری بەدوادا بێت و منەت بکرێت، خوایش دەوڵەمەندو بێ نیازە (لە بەخشینی بەمنەت) و خۆڕاگرو لەسەر خۆیە (زوو تۆڵە ناسێنێت لە سەرکەش و یاخییەکان).

(٢٦٤) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، نەکەن خێرو پاداشتی چاکەکانتان پووچ بکەنەوە بە منەت نان و دڵ ئازاردانی (هەژاران)، وەکو ئەو کەسەی ماڵ و سامانی خۆی لەبەر چاوی خەڵکی ببەخشێت بۆ ریاکاریی و خۆنواندن و ئیمان و باوەڕی بەخواو رۆژی دوایی نەبێت، جا نموونەی ئەو جۆرە کەسانە وەك بەردێکی ساف وایە کە خۆڵێکی بە سەرەوە بێت، لەوەودوا بارانێکی لێزمە ببارێت بەسەریداو هیچی بەسەرەوە نەهێڵێت و بەرەق و تەقی بەجێی بهێڵێت و حەقیقەتی دەربکەوێت، (ئینجا ئەو جۆرە ریابازو بێباوەڕو منەتنەرانە) هیچ جۆرە بەهرەیەك لەو بەخشینەیان بەدەست ناهێنن، بێگومان خوای گەورە رێنموویی قەومی بێ باوەڕو کافران ناکات.

وَمَثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَٰلَهُمُ ٱبْتِغَآءَ مَرْضَاتِ ٱللَّهِ
وَتَثْبِيتًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍۭ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ
فَـَٔاتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ
وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾ أَيَوَدُّ أَحَدُكُمْ أَن تَكُونَ
لَهُۥ جَنَّةٌ مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ لَهُۥ
فِيهَا مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ وَأَصَابَهُ ٱلْكِبَرُ وَلَهُۥ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَآءُ
فَأَصَابَهَآ إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَٱحْتَرَقَتْ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ
لَكُمُ ٱلْءَايَٰتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓا۟ أَنفِقُوا۟ مِن طَيِّبَٰتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّآ أَخْرَجْنَا
لَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا۟ ٱلْخَبِيثَ مِنْهُ تُنفِقُونَ وَلَسْتُم
بِـَٔاخِذِيهِ إِلَّآ أَن تُغْمِضُوا۟ فِيهِ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ غَنِىٌّ حَمِيدٌ
﴿٢٦٧﴾ ٱلشَّيْطَٰنُ يَعِدُكُمُ ٱلْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِٱلْفَحْشَآءِ
وَٱللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾
يُؤْتِى ٱلْحِكْمَةَ مَن يَشَآءُ وَمَن يُؤْتَ ٱلْحِكْمَةَ فَقَدْ
أُوتِىَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّآ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٢٦٩﴾

(٢٦٥) نموونەی ئەوانەی ماڵ و سامانیان دەبەخشن لە پێناوی بەدەستهێنانی ڕەزامەندی خوادا و بۆ دامەزراندن و ڕاهێنانی خۆیان لەسەر چاکەکاری، وەکو باخچەیەك وایە: لە بەرزاییەکدا بێت و بارانێکی دڵۆپ گەورە بیگرێتەوە و ببێتە هۆی ئەوەی کە دوو بەرامبەر بەرهەمی هەبێت، خۆ ئەگەر بارانی دڵۆپ گەورەش نەیگررێتەوە، ئەوە نمە باران پاراوی دەکات، خوای گەورەش بینایە بەو کارو کردەوانەی کەدەیکەن.

(٢٦٦) ئایا هیچ کەس لەئێوە حەز دەکات باخێکی هەبێت لە دارخورماو چەندەها جۆر ڕەزە ترێ پێك هاتبێت و چەند جۆگەو و ڕووبارێك بەژێر درەختەکانیدا بڕوات و هەموو جۆرە بەروبوومێکی تێدا بێت بۆ خاوەنەکەی و خۆی دووچاری پیری بووبێت و چەند نەوەو منداڵێکی لاوازی هەبێت، کەچی لەناکاو گەردەلولێك کە گڕوگەرمیەکی بەهێزی تێدابێت هەڵکاتەسەری و یەکسەر باخەکە بسووتێت؟! (ئەمە زۆرجێی داخ و نیگەرانیە چونکە نەخۆی لەبەر پیری، نەمنداڵی، لەبەر بێ هێزی، ناتوانن باخەکە ئاوەدان بکەنەوە)، ئا بەو شێوەیە خوا ئایەتو بەڵگەو نیشانەکان دەخاتە بەرچاوتان بۆ ئەوەی تێفکرن و بیربکەنەوە (خۆتان مایەپووچ و ڕەنج بەخسار نەکەن).

(٢٦٧) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە: ببەخشن لە باشترین بەروبووم و بەرهەمێك کە بەدەستتان هێناوە، لەو بەروبوومانەی کە لە زەویدا بۆمان دەرهێناون و ڕواندوومانە، نەکەن نیازی بەخشینی شتی ناپوخت و بێ کەڵك بکەن و لەو ببەخشن، لەکاتێکدا خۆتان ئەو جۆرە شتانە وەرناگرن و پێی ڕازی نابن (ئەگەر بتاندرێتێ) مەگەر چاوی لێ بنوقێنن و بزانن کە خوا دەوڵەمەندو بێ‌نیازە و شایستەی سوپاسە (پێویستی بەبەخشینی بێ نرخ نیە).

(٢٦٨) (کاتێ ئێوە لە ماڵ و داراییتان دەبەخشن شەیتان بەڵێنی هەژاری و نەداریتان پێ دەدات (دەتانترسێنێت بە هەژاری) و فەرمانتان پێ دەدات بەگوناهو تاوان و خراپە و نەبەخشین، خوای گەورەش بەڵێنی لێخۆش بوونێکی تایبەتی خۆیتان پێدەدات لەگەڵ زۆری ڕۆزی و بەهرەی فراواندا خوای گەورەش فراوانگیرو زانایە.

(٢٦٩) ئەوزاتە بەهەر کەس بیەوێت و (شایستە بێت) حیکمەت و دانایی پێ دەبەخشێت، جا هەر کەس حیکمەتی پێ ببەخشرێت، ئەوە بێگومان خێرێکی زۆری پێدراوە، جا بێجگە لە ژیر و هۆشمەندەکان کەسانی تر لەو بەهرەیە تێناگەن و پەند وەرناگرن.

وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن نَّفَقَةٍ أَوۡ نَذَرۡتُم مِّن نَّذۡرٍ فَإِنَّ ٱللَّهَ
يَعۡلَمُهُۥۗ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ أَنصَارٍ ﴿٢٧٠﴾ إِن تُبۡدُواْ
ٱلصَّدَقَٰتِ فَنِعِمَّا هِيَۖ وَإِن تُخۡفُوهَا وَتُؤۡتُوهَا ٱلۡفُقَرَآءَ
فَهُوَ خَيۡرٌ لَّكُمۡۚ وَيُكَفِّرُ عَنكُم مِّن سَيِّـَٔاتِكُمۡۗ
وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾ ۞ لَّيۡسَ عَلَيۡكَ هُدَىٰهُمۡ
وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَهۡدِي مَن يَشَآءُۗ وَمَا تُنفِقُواْ مِنۡ خَيۡرٍ
فَلِأَنفُسِكُمۡۚ وَمَا تُنفِقُونَ إِلَّا ٱبۡتِغَآءَ وَجۡهِ ٱللَّهِۚ
وَمَا تُنفِقُواْ مِنۡ خَيۡرٍ يُوَفَّ إِلَيۡكُمۡ وَأَنتُمۡ لَا تُظۡلَمُونَ
﴿٢٧٢﴾ لِلۡفُقَرَآءِ ٱلَّذِينَ أُحۡصِرُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ
لَا يَسۡتَطِيعُونَ ضَرۡبًا فِي ٱلۡأَرۡضِ يَحۡسَبُهُمُ
ٱلۡجَاهِلُ أَغۡنِيَآءَ مِنَ ٱلتَّعَفُّفِ تَعۡرِفُهُم بِسِيمَٰهُمۡ
لَا يَسۡـَٔلُونَ ٱلنَّاسَ إِلۡحَافًاۗ وَمَا تُنفِقُواْ مِنۡ خَيۡرٍ
فَإِنَّ ٱللَّهَ بِهِۦ عَلِيمٌ ﴿٢٧٣﴾ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُم
بِٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمۡ أَجۡرُهُمۡ عِندَ
رَبِّهِمۡ وَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾

(٢٧٠) هەر شتێکتان بەخشی بێت یان هەر نـەزرو بڕیارێکتان دابێت، ئـەوە خـوا پـێی دەزانـێت، بـۆ ستەمکارانیش هیچ جـۆرە پشـتیوانـیەك نـیە (کـە بیانپارێزێ لە تۆڵەی خوا).

(٢٧١) ئەگەر خێرو چاکـە و بـەخشینەکـانتان بـە ئاشکرا ئەنجام بدەن ئەوە شتێکی چاکە، خۆ ئەگەر بیشارنەوە و بیدەن بـە هـەژاران بـە نـهێنی ئـەوە چاکترە بۆتان، جا (بەو بەخشینە) خـوا هـەندێك لە گوناهەکانتان دەسڕێتەوە، خـوای پـەروەردگاریش ئاگایە بەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(٢٧٢) ئەی پێغەمبەر ﷺ هیدایەت و ڕێـنموویی و موسوڵمان کردنی ئەو خەڵکە لەسەر تۆ نیە (چونکە تۆ تەنها گەیاندنی پەیامەکەت لەسەرە) بەڵام خوا هیدایەت و ڕێنموویی هەرکەسێکی بوێت دەیکات، (بە مەرجێك ئەو کەسەش رووی دڵی بکاتە ئیمان) هەر خێرێکیش ئەنجام بـدەن، ئەوە قازانجەکەی بۆ خۆتانە، ئێوە (ئەی بڕواداران) هیچ شتێك نابەخشن مەگەر بۆ ڕەزامەندی خوا نەبێت، هەر خێرو چاکەیەکیش ئەنجام بدەن پاداشتەکەیتان دەست دەکەوێتەوە، ئەوسا ئێوە بەهیچ شێوەیەك ستەمتان لێناکرێت.

(٢٧٣) (ئەو جۆرە بەخشینانە پێشکەش بکەن) بەو هەژارانەی لە پێناوی خـوادا لێـبڕاون و ناتوانن بگەڕێن بە زەویدا و بازرگانی و کاسبی بکەن (بەهۆی خەریك بوونیان بەگەیاندنی پەیامی خوا)، ئەوەی نەیانناسێت، (ئەو هەژارانە ئەوەندە کەسایەتی خۆیان رادەگرن و نەفس بەرزن)، وادەزانێت دەوڵەمەندن، تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ، (ئەی ئیماندار) بە ڕەنگ و ڕوخسارو سیمایاندا دەیانناسیت، داواناکەن لەخەڵکی بەزۆر شتی لێبسەنن و رووگیریان بکـەن، هـەر خێرێك ئەنجام بدەن ئەوە بێگومان خوا زانایە پێی.

(٢٧٤) ئەوانەی ماڵ و سامانیان دەبەخشن، بەشەو و بە ڕۆژ، بە نهێنی و بە ئاشکرا، ئا ئەوانە هەر پاداشتیان لای پەروەردگاریانە، ترس و بیمیان لەسەر نـیە، ئـەوان خـەفەتبار نـابن (لە ڕۆژی قیامەت و لێپرسینەوەدا).

ٱلَّذِينَ يَأْكُلُونَ ٱلرِّبَوٰاْ لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ ٱلَّذِى
يَتَخَبَّطُهُ ٱلشَّيْطَٰنُ مِنَ ٱلْمَسِّ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوٓاْ إِنَّمَا ٱلْبَيْعُ
مِثْلُ ٱلرِّبَوٰاْ وَأَحَلَّ ٱللَّهُ ٱلْبَيْعَ وَحَرَّمَ ٱلرِّبَوٰاْ فَمَن جَآءَهُۥ مَوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّهِۦ فَٱنتَهَىٰ فَلَهُۥ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ وَمَنْ عَادَ
فَأُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٧٥﴾ يَمْحَقُ
ٱللَّهُ ٱلرِّبَوٰاْ وَيُرْبِى ٱلصَّدَقَٰتِ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾
إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَأَقَامُواْ ٱلصَّلَوٰةَ
وَءَاتَوُاْ ٱلزَّكَوٰةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ
وَذَرُواْ مَا بَقِىَ مِنَ ٱلرِّبَوٰٓاْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُواْ
فَأْذَنُواْ بِحَرْبٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ
أَمْوَٰلِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾ وَإِن كَانَ
ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَن تَصَدَّقُواْ خَيْرٌ لَّكُمْ
إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾ وَٱتَّقُواْ يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى
ٱللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

(٢٧٥) ئەوانەی سوو دەخۆن، هەڵسو کەوت ناکەن و راست نابنەوە (لە گۆردا) مەگەر وەك ئەو کەسەی کە شەیتان دەستی لێوەشاندبێت (هەر لە دنیادا سروشتی نین، لە قیامەتیشدا وەك شێت دەبن) چونکە ئەوانە دەڵێن: کرین و فرۆشتن وەك سوو وایە (لە حاڵێکدا): خوا کڕین و فرۆشتنی حەڵاڵ کردووەو سووی حەرام کردووە، جا ئەوەی ئامۆژگاری پەروەردگاری پێگەیشت و وازی هێنا، ئەوەی دەستی کەوتووە، بۆ خۆی، کاری (لێ پرسینەوەشی) دەکەوێتە لای خوا، بەڵام ئەوەی دەست بکاتەوە بەسوو خۆریی، ئا ئەوانە جێنشینی ناو ئاگری دوەزخن و ژیانی هەمیشەیی تیادا دەبەنەسەر.

(٢٧٦) خوا سوو، تەفروتونا دەکات و بەرەکەتی لێ هەڵدەگرێت، بەڵام پاداشتی خێر و سامان بەخشین برەو پێ دەدات و بەرەکەتی تێ دەخات بێگومان خوا هیچ کافرێکی تاوانباری خۆشناوێت.

(٢٧٧) بەڕاستی ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە و نوێژەکانایین بەچاکی بەجێهێناوە و زەکاتیان داوە، تەنها پاداشتیان لای پەروەردگاریانە، ئەوسا نە ترس و بیمیان لەسەرە، نەغەم و پەژارە دەیان گرێتەوە.

(٢٧٨) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، پارێزکارو خواناس بن و واز لە پاشماوەی سوو بهێنن ئەگەر ئیماندارن...

(٢٧٩) خۆ ئەگەر وانەکەن، ئەوە جەنگ لەگەڵ خواو پێغەمبەرەکەیدا رابگەیەنن (کەسەرئەنجامەکەی زۆر سامناکە)، خۆ ئەگەر تەوبە بکەن و (لە سوو خۆری واز بهێنن) ئەوە تەنها سەرمایەکانتان بۆ هەیە وەری بگرنەوە، نە ستەم دەکەن (لە قەرزارەکان)، نە ستەمتان لێ دەکرێت.

(٢٨٠) خۆ ئەگەر قەرزارەکە نەدار بوو، مۆڵەتی بدرێ تا دەرووی لێ دەکرێتەوە و دەیبێت، خێر کردنتان بە قەرزارەکە و ئازاد کردن و بەخشینی (قەرزەکە یان هەندێکی)، چاکترە بۆتان ئەگەر ئێوە بزانن (چەندە پاداشتی خوایی بێ سنوورە).

(٢٨١) (خەڵکینە) لە سزاو تۆڵەی رۆژێك بترسن کە تیایدا بۆ لای خوا دەگەڕێنەوە، لەوەودوا هەموو کەس پاداشتی کاروکردەوەی خۆی وەردەگرێت و ستەمیان لێ ناکرێت.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا تَدَايَنتُم بِدَيۡنٍ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمّٗى
فَٱكۡتُبُوهُۚ وَلۡيَكۡتُب بَّيۡنَكُمۡ كَاتِبُۢ بِٱلۡعَدۡلِۚ وَلَا يَأۡبَ
كَاتِبٌ أَن يَكۡتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ ٱللَّهُۚ فَلۡيَكۡتُبۡ وَلۡيُمۡلِلِ
ٱلَّذِي عَلَيۡهِ ٱلۡحَقُّ وَلۡيَتَّقِ ٱللَّهَ رَبَّهُۥ وَلَا يَبۡخَسۡ مِنۡهُ شَيۡـٔٗاۚ
فَإِن كَانَ ٱلَّذِي عَلَيۡهِ ٱلۡحَقُّ سَفِيهًا أَوۡ ضَعِيفًا أَوۡ لَا يَسۡتَطِيعُ
أَن يُمِلَّ هُوَ فَلۡيُمۡلِلۡ وَلِيُّهُۥ بِٱلۡعَدۡلِۚ وَٱسۡتَشۡهِدُواْ شَهِيدَيۡنِ
مِن رِّجَالِكُمۡۖ فَإِن لَّمۡ يَكُونَا رَجُلَيۡنِ فَرَجُلٞ وَٱمۡرَأَتَانِ
مِمَّن تَرۡضَوۡنَ مِنَ ٱلشُّهَدَآءِ أَن تَضِلَّ إِحۡدَىٰهُمَا فَتُذَكِّرَ
إِحۡدَىٰهُمَا ٱلۡأُخۡرَىٰۚ وَلَا يَأۡبَ ٱلشُّهَدَآءُ إِذَا مَا دُعُواْۚ وَلَا تَسۡـَٔمُوٓاْ
أَن تَكۡتُبُوهُ صَغِيرًا أَوۡ كَبِيرًا إِلَىٰٓ أَجَلِهِۦۚ ذَٰلِكُمۡ أَقۡسَطُ
عِندَ ٱللَّهِ وَأَقۡوَمُ لِلشَّهَٰدَةِ وَأَدۡنَىٰٓ أَلَّا تَرۡتَابُوٓاْۖ إِلَّآ أَن تَكُونَ
تِجَٰرَةً حَاضِرَةٗ تُدِيرُونَهَا بَيۡنَكُمۡ فَلَيۡسَ عَلَيۡكُمۡ جُنَاحٌ
أَلَّا تَكۡتُبُوهَاۗ وَأَشۡهِدُوٓاْ إِذَا تَبَايَعۡتُمۡۚ وَلَا يُضَآرَّ كَاتِبٞ
وَلَا شَهِيدٞۚ وَإِن تَفۡعَلُواْ فَإِنَّهُۥ فُسُوقُۢ بِكُمۡۗ وَٱتَّقُواْ
ٱللَّهَۖ وَيُعَلِّمُكُمُ ٱللَّهُۗ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ ﴿٢٨٢﴾

(٢٨٢) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە ئەگەر قەرزێکتان کرد لە یەکتر تا ماوەیەکی دیاری کراو، ئەوە بینوسن، با نووسەرێك کە دادپەروەربێت بەڕاستی و دروستی لە نێوانتاندا بینوسێت، با هیچ نوسەرێك سەرپێچی نەکات لە نوسین، هەر وەك چۆن خوا فێری کرووە با بنوسێت، (خۆ ئەگەر کەسێك خوێندەوار نەبێت) ئەوەی کە حەقەکەی بەسەرەوەیە و قەرزەکەی لایە با بەدەمی خۆی (ئەندازەی قەرزەکەی) بەکاتبەکە بڵێت و لە خوای پەروەردگاری بترسێت و چاوپۆشی لە هیچی نەکات و لێی کەم نەکاتەوە، خۆ ئەگەر ئەوەی قەرزەکەی لەسەرە هەڵەشە بوو، یا لاواز بوو (منداڵ یان بەساڵاچوو بوو) یا نەیدەتوانی دان بە حەقەکەدا بنێت (کەڕوڵاڵ بوو) با بەخێوکەر، یا سەرپەرشتیارەکەی دادگەرانە حەقیقەت و راستی قەرزەکەی بڵێت، با دوو پیاو لە خۆتان شایەت بنلەسەر (قەرزو مامەڵەکە)، ئەگەر دوو پیاو دەستنەکەوتن بۆ شایەتی، با پیاوێك و دوو ئافرەت شایەتییەکە بدەن لەو کەسانەی کە رازین بە شایەتیدانیان، نەوەك و یەکێك لە (ئافرەتەکان) بیری بچێت، با ئەوی تریان بیری بهێنێتەوە و شایەتەکان نابێت کە کاتێك داواکران خۆ وێڵ بکەن و ئامادە نەبن، بێزار مەبن لەوەی کە (قەرز) بنووسن، کەم بێت یان زۆر و تا ماوەی دیاری کراوی، بە روونی با یاداشت بکرێت، ئەنجامدانی مەسەلەی قەرز بەو شێوە دادپەروەرانەیە و پەسەندترە لای خوا چونکە چاکتر دەتوانن شایەتی راگرن و نزیکترە لەوەی گومان و دوودڵی بەیەکتر نەبەن (مافی کەس تیا نەچێت)، مەگەر بازرگانیەك بێت لەبەر دەستداو لە نێو خۆتاندا بیگێڕن و کڕین و فرۆشتن ئەنجام بدەن، ئەوە گوناهتان ناگات کە ناینووسن، (چونکە ئاسان نیەو مامەڵە دوادەخات، هەتا بۆتان دەکرێت) شایەت بگرن کاتێك کڕین و فرۆشتنتان ئەنجامدا، نابێت نووسەرو شایەت ئازار بدرێن و بێزار بکرێن، خۆ ئەگەر شتی وابکەن ئەوە بەراستی مانای وایە ئێوە لە چەندەها فەرمانبەرداری دەرچوون، جا لە خوا بترسن و خۆ پارێزبن و خوا فێری ئەو شتانەتان دەکات (کە خێری تیایە بۆ دنیاو پاداشتی قیامەتی لەدوایە)، خوایش بە هەموو شتێك زانایە.

۞ وَإِن كُنتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا۟ كَاتِبًا فَرِهَٰنٌ مَّقْبُوضَةٌ ۖ
فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ ٱلَّذِى ٱؤْتُمِنَ أَمَٰنَتَهُۥ وَلْيَتَّقِ
ٱللَّهَ رَبَّهُۥ ۗ وَلَا تَكْتُمُوا۟ ٱلشَّهَٰدَةَ ۚ وَمَن يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُۥٓ
ءَاثِمٌ قَلْبُهُۥ ۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾ لِّلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ وَإِن تُبْدُوا۟ مَا فِىٓ أَنفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ
يُحَاسِبْكُم بِهِ ٱللَّهُ ۖ فَيَغْفِرُ لِمَن يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ ۗ
وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٤﴾ ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ
إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ
وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِۦ ۚ وَقَالُوا۟ سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا ۖ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ ٱلْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ
ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا ٱكْتَسَبَتْ ۗ
رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ إِن نَّسِينَآ أَوْ أَخْطَأْنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ
عَلَيْنَآ إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا
تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِۦ ۖ وَٱعْفُ عَنَّا وَٱغْفِرْ لَنَا وَٱرْحَمْنَآ ۚ
أَنتَ مَوْلَىٰنَا فَٱنصُرْنَا عَلَى ٱلْقَوْمِ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

(٢٨٣) خۆ ئەگەر لە سەفەردا بوون و نووسەرێكتان دەست نەكەوت، ئەوە بارمتە وەردەگیرێت (لەباتی قەباڵە و سەندەكە)، خۆ ئەگەر لە یەكتری دڵنیا بوون با ئەوەی بە ئەمین ودەستپاك دادەنرێت ئەمانەتەكە (قەرزەكە) بداتەوە و با لەخوای پەروەردگاری بترسێت، نەكەن شایەتی بشارنەوە، ئەوەی شایەتی بشارێتەوە ئەوە بەراستی دڵی ژەنگاوی و ناپوخت گوناهبارە، خوایش بە هەموو ئەو كردەوانەی كە دەیكەن زانایە.

(٢٨٤) هەرچی لە ئاسمانەكان و هەرچی لە زەویدا هەیە هەر خوا خاوەنیانە، ئەوەی لە دڵ و دەرونتاندا جێگیر بووە، دەری بخەن، یان بیشارنەوە خوا دەربارەی لێتان دەپرسێتەوە، ئەوسا لە هەر كەس بیەوێت خۆش دەبێت، لەهەركەسیشكە (شایستە بێت) بیەوێت سزای دەدات، خوایش بەسەر هەموو شتێكدا دەسەڵاتی هەیە (ئەوەی چرپەی دەروونیە دێت و دەڕوات و جێگیر نابێت لێپرسینەوەی لەسەر نیە).

(٢٨٥) پێغەمبەرو ئیمانداران باوەڕیان هەیە بەوەی لە لایەن پەروەردگاریانەوە هاتۆتە خوارەوە، هەموویان باوەڕیان هەیە بە خواو فریشتەكانی و كتێبەكانی و پێغەمبەرەكانی (دەڵێن) هیچ جۆرە جیاوازیەك ناكەین لە نێوان هیچ پێغەمبەرێ لە پێغەمبەرەكانی خوادا (لە باوەڕدا)، هەروەها وتیان: گوێڕایەڵ و ملكەچین (بۆ بەدیهێنەرمان) پەروەردگارا لێخۆش بوونی تۆمان دەوێت و سەرئەنجام هەر بۆ لای تۆیە گەڕانەوە.

(٢٨٦) خوای گەورە ئەرك ناخاتە سەر هیچ كەسێك مەگەر بە قەدەر توانایی خۆی نەبێت، هەر كارێكی چاك ئەنجام بدات قازانجی تەنها بۆ خۆیەتی و هەر خراپەیەكی كردبێت تەنها یەخەی خۆی دەگرێت و لەسەر خۆیەتی (هەر بۆیە ئیمانداران دەڵێن): پەروەردگارا؛ لێمان مەگرە ئەگەر فەرامۆشیمان بەسەردا هات یان گوناهو هەڵەیەكمان لە دەست قەوما، پەروەردگارا؛ ئەركی سەخت و كاری گران مەدە بەسەرماندا وەكو ئەوەی داوتە بەسەر ئەوانەی پێش ئێمەدا، پەروەردگارا؛ ئەركێك مەدە بەسەرماندا لە تواناماندا نەبێت، تووشی بەڵاو ناخۆشیەكمان مەكە تواناو هێزو هەناومان لێ ببرێت گوناهانمان بسڕەوە و چاوپۆشی بكە لە هەڵەو تاوانەكانمان و دای پۆشە، (داواكارین) بەزەییت بێتەوە پیاماندا، ڕەحممان پێ بكە، هەر تۆ پشت و پەناو یاریدەدەری ئێمەیت، جا بۆیە داوا دەكەین سەرمان بخەیت بەسەر قەومی كافرو خوانەناساندا، (ئا بەو شێوەیە پەروەردگاری مەزن فێری نزای ڕێك و پێكمان دەكات، ئومێدەكە لێشمان وەربگرێت...)كاتێك ئایەتی (٢٨٤) دابەزیووە هاوەڵانی پێغەمبەر ﷺ سەغڵەت بوون و چوون بۆ خزمەتی... ئەویش فەرموویەتی: بڵێن گوێڕایەڵ و ملكەچین... ئینجا خوای گەورە ئایەتی (٢٨٥، ٢٨٦)ی دابەزاند بۆ دڵدانەوەیان).

سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ — ترتيبها ٣ — آياتها ٢٠٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْحَىُّ ٱلْقَيُّومُ ﴿٢﴾ نَزَّلَ عَلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ
بِٱلْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ ٱلتَّوْرَىٰةَ وَٱلْإِنجِيلَ ﴿٣﴾ مِن
قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ ٱلْفُرْقَانَ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ لَهُمْ
عَذَابٌ شَدِيدٌ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ ذُو ٱنتِقَامٍ ﴿٤﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ
شَىْءٌ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فِى ٱلسَّمَآءِ ﴿٥﴾ هُوَ ٱلَّذِى يُصَوِّرُكُمْ
فِى ٱلْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَآءُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٦﴾ هُوَ
ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ عَلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ مِنْهُ ءَايَٰتٌ مُّحْكَمَٰتٌ هُنَّ أُمُّ ٱلْكِتَٰبِ
وَأُخَرُ مُتَشَٰبِهَٰتٌ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَٰبَهَ
مِنْهُ ٱبْتِغَآءَ ٱلْفِتْنَةِ وَٱبْتِغَآءَ تَأْوِيلِهِۦ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُۥٓ إِلَّا ٱللَّهُ
وَٱلرَّٰسِخُونَ فِى ٱلْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ
إِلَّآ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٧﴾ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ
لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنتَ ٱلْوَهَّابُ ﴿٨﴾ رَبَّنَآ إِنَّكَ جَامِعُ
ٱلنَّاسِ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُخْلِفُ ٱلْمِيعَادَ ﴿٩﴾

سورتی (آل‌عمران)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سورەتی (البقرة) بدە.

(٢) خوا زاتێکە جگە ئەو هیچ خوایەکی تر نی‌یە شایەنی پەرستن بێت، ئەو هەمیشە زیندووە و راگرو سەرپەرشتیاری هەموو دروستکراوەکانیەتی.

(٣) ئەی پێغەمبەر ﷺ خوا قورئانی بۆ تۆ بەڕاست و دروست (بە چەند قۆناغێك) دابەزاندووە، بەراست دانەری سەرجەم کتێبە پێشووەکانی پێش خۆیەتی (پێش دەستکاری کردنیان)، هەروەها تەوراتی بۆ (موسا) و ئینجیلی بۆ (عیسا) رەوانە کردووە لە پێش قورئاندا...

(٤) لەکاتێکدا هیدایەت و رێنموویی بەخشی خەڵکی بوون، هەروەها جیاکەرەوەی حەق و بەتاڵی ناردە خوارەوە (کە قورئانە)، بێگومان ئەوانەی بڕوایان نەهێنا بە ئایاتەکانی خوا، بۆ ئەوان سزایەکی سەخت (لە دواوڕۆژدا) هەیە، خوای گەورەش باڵادەستەو خاوەنی تۆڵەو سزایە (لە بێ باوەڕان).

(٥) بێگومان هیچ شتێك لە خوای گەورە شاراوەنیە و لێی‌ون نابێت نە لە زەوی و نە لە ئاسماندا.

(٦) ئەو خوایە زاتێکە نەخشەی رووخسارتان لە مندالدانەکاندا دەکێشێت چۆن بیەوێت، هیچ پەرستراوێکی بەراست و بەحەق نی‌یە جگە لەو خوایە، ئەو زاتە باڵادەست و دانا و کاربەجێ‌یە.

(٧) ئەو خوایە زاتێکە قورئانی بۆ سەر تۆ (ئەی محمد ﷺ) ناردە خوارەوە، بەشێك لە ئایەتەکانی دامەزراو و پایەدارو روون و ئاشکران، ئەوانە بنچینەو بناغەی قورئانەکەن و هەندێکی تریشی واتای جۆراوجۆر هەڵدەگرن و بە ئاسانی نازانرێن، جا ئەوانەی کە لە دڵیاندا لاری ولادان هەیە، حەز لە حەق و راستی ناکەن، ئەوانە شوێنی ئەو ئایەتانە دەکەون کە مانای جۆراو جۆر و فراوانیان هەیە، بۆ ئەوەی فیتنە و ئاشوب و ناکۆکی و دووبەرەکی دروست بکەن، یان بۆ ئەوەی لێکدانەوەی هەڵەی بۆ هەڵبەستن، لەحاڵێکداکە لێکدانەوەی ئەو جۆرە ئایەتانە هەر خوا خۆی بە تەواوی دەیزانێت، جا ئەو کەسانەی کەلە زانستدا رۆچوون دەڵێن: ئێمە باوەڕی دامەزراومان بەهەر هەموو (ئەو ئایەتانە) هەیە کە لەلایەن پەروەردگارمانەوەیە و فەرمایشی ئەوە، (لەراستیدا خەڵکی) بێجگە لە خاوەن بیر و ژیرەکان یاداوەری وەرناگرن و بیرناکەنەوە (لەم قورئانە).

(٨) (ئەوانە دەڵێن پەروەردگارا... دوای ئەوەی کە هیدایەت و رێنموویت کردین، دڵەکانمان لامەدە لە رێگەی راست و لە رەحمەت و بەخششی تایبەتی خۆت بەهرەوەرمان بکە، چونکە بەڕاستی تۆ بەخشندە و بەخشێنەری.

(٩) پەروەردگارا بەڕاستی تۆ کۆکەرەوەی هەموو خەڵکیت لە ڕۆژێکداکە هیچ گومانی تێدانیە، بێگومان خوا (زاتێك نیە) کە بەڵێنی خۆی نەباتە سەر...

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَن تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَٰلُهُمْ وَلَآ أَوْلَٰدُهُم
مِّنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔاۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمْ وَقُودُ ٱلنَّارِ ﴿١٠﴾ كَدَأْبِ ءَالِ
فِرْعَوْنَ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْۚ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُ بِذُنُوبِهِمْۗ
وَٱللَّهُ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿١١﴾ قُل لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ سَتُغْلَبُونَ
وَتُحْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَۖ وَبِئْسَ ٱلْمِهَادُ ﴿١٢﴾ قَدْ كَانَ
لَكُمْ ءَايَةٌ فِي فِئَتَيْنِ ٱلْتَقَتَاۖ فِئَةٌ تُقَٰتِلُ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ
وَأُخْرَىٰ كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُم مِّثْلَيْهِمْ رَأْيَ ٱلْعَيْنِۚ وَٱللَّهُ
يُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِۦ مَن يَشَآءُۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُوْلِي
ٱلْأَبْصَٰرِ ﴿١٣﴾ زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ ٱلشَّهَوَٰتِ مِنَ ٱلنِّسَآءِ
وَٱلْبَنِينَ وَٱلْقَنَٰطِيرِ ٱلْمُقَنطَرَةِ مِنَ ٱلذَّهَبِ وَٱلْفِضَّةِ
وَٱلْخَيْلِ ٱلْمُسَوَّمَةِ وَٱلْأَنْعَٰمِ وَٱلْحَرْثِۗ ذَٰلِكَ مَتَٰعُ
ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَاۖ وَٱللَّهُ عِندَهُۥ حُسْنُ ٱلْمَـَٔابِ ﴿١٤﴾ ۞ قُلْ
أَؤُنَبِّئُكُم بِخَيْرٍ مِّن ذَٰلِكُمْۚ لِلَّذِينَ ٱتَّقَوْاْ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّٰتٌ
تَجْرِي مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَٰجٌ مُّطَهَّرَةٌ
وَرِضْوَٰنٌ مِّنَ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ بَصِيرُۢ بِٱلْعِبَادِ ﴿١٥﴾

(١٠) (لەو رۆژەدا) بەڕاستی ئەوانەی کە بێ باوەڕن هەرگیز ماڵ و منداڵیان هیچ جۆرە بەرگریەکیان لێ ناکەن لە سزای خوا، ئا ئەوانە سووتەمەنی ئاگری دۆزەخن.

(١١) ئەوانە داب و نەریتیان وەکو داب و نەریتی دارودەستەی فیرعەون و ئەوانەی کە پێشیان هاتوون وایە، ئایەت و موعجیزەکانی ئێمەیان بەدرۆ دانا، خوایش ئەوانی بەهۆی گوناهو تاوانیانەوە بە توندی سزادا و گرفتاری کردن، خوا تۆڵەسێنەرێکی بەهێز و بەزەبرە.

(١٢) (ئەی محمد ﷺ) بڵێ بەوانەی کە بڕوایان نەهێناوە: سەرئەنجام تێکدەشکێن و ژێردەست دەخرێن (لە دنیادا، لە ڕۆژی دوایشدا) کۆ دەکرێنەوە و ڕاپێچ دەکرێن بۆ ناو دۆزەخ کە ناخۆشترین جێگەیە.

(١٣) (ئەی محمد ﷺ بەو خەڵکە بڵێ) بێگومان لەو دوو دەستەیەی کە لە (جەنگی بەدردا) ڕوو بە ڕووی یەکتر وەستان نیشانەو پەندێکی گەورە بوو بۆتان، دەستەیەکیان لە پێناوی خوادا دەجەنگان، دەستەکەی تریان بێباوەڕ بوون، ئیمانداران لەبەر چاوی ئەواندا دوو ئەوەندەیان دەنواند (لە مەیدانی جەنگدا بەچاوی بینایی و بینین)، (خوا فریشتەیشی دابەزاند بۆ یارمەتی ئیمانداران)، خوا پشتگیری (هەر دەستەیەك)و هەرکەسێك بیەوێت دەیکات، بەڕاستی ئا لەو یارمەتیەدا پەند و ئامۆژگاری هەیە بۆ ئەوانەی کە بینایی خۆیان بەکاردەهێنن و بەوردیی بیردەکەنەوە (کە چۆن کۆمەڵێکی کەم زاڵ بوون بەسەر کۆمەڵێکی زۆردا).

(١٤) ئارەزووی ئافرەت و بوونی نەوەی نێرینە و خاوەنێتی ئاڵتون و زێرو زیووی زۆرو زەبەندە و ئەسپی چاك و ڕەسەن و (هۆکانی هاتوچۆ) هەروەها ماڵات و زەوی و زاری کشتوکاڵ بۆ خەڵکی ڕازێنراوەتەوە، ئەوانە هەمووی نازو نیعمەتی ژیانی دنیان، خوایش (بۆ چاکان) شوێنی گەڕانەوەی ڕازاوەو خۆشی لای خۆی ئامادە کردووە (کە بەهەشتە).

(١٥) (ئەی محمد ﷺ بەو خەڵکە) بڵێ: ئایا هەواڵی چاکتر لەو نازو نیعمەتانەتان پێ ڕابگەیەنم؟! (ئەویش ئەمەیە کە): بۆ ئەوانەی پارێزکارو خواناسن، لای پەروەردگاریان باخەکانی بەهەشت ئامادەیە بۆیان کە: چەندەها ڕووبار بەژێر درەختەکانیداو بەبەردەم کۆشکەکانیدا دەڕوات، هاورێ لەگەڵ ژیانی نەبڕاوە لەگەڵ هاوسەرانی پاکیزەدا و بەدەم هەست کرنی بەردەوام بەڕەزامەندیی پەروەردگاری ئازیز، ئەو خوا میهرەبانەش تەواو بینایە بەبەندەکانی.

ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَآ إِنَّنَآ ءَامَنَّا فَٱغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا
عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿١٦﴾ ٱلصَّـٰبِرِينَ وَٱلصَّـٰدِقِينَ وَٱلْقَـٰنِتِينَ
وَٱلْمُنفِقِينَ وَٱلْمُسْتَغْفِرِينَ بِٱلْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾ شَهِدَ
ٱللَّهُ أَنَّهُۥ لَآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ وَٱلْمَلَـٰٓئِكَةُ وَأُو۟لُوا۟ ٱلْعِلْمِ قَآئِمًۢا بِٱلْقِسْطِ ۚ
لَآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ إِنَّ ٱلدِّينَ عِندَ
ٱللَّهِ ٱلْإِسْلَـٰمُ ۗ وَمَا ٱخْتَلَفَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَـٰبَ إِلَّا مِنۢ
بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ۗ وَمَن يَكْفُرْ بِـَٔايَـٰتِ
ٱللَّهِ فَإِنَّ ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿١٩﴾ فَإِنْ حَآجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ
وَجْهِىَ لِلَّهِ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِ ۗ وَقُل لِّلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَـٰبَ وَٱلْأُمِّيِّـۧنَ
ءَأَسْلَمْتُمْ ۚ فَإِنْ أَسْلَمُوا۟ فَقَدِ ٱهْتَدَوا۟ ۖ وَّإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنَّمَا
عَلَيْكَ ٱلْبَلَـٰغُ ۗ وَٱللَّهُ بَصِيرٌۢ بِٱلْعِبَادِ ﴿٢٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْفُرُونَ
بِـَٔايَـٰتِ ٱللَّهِ وَيَقْتُلُونَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ
ٱلَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِٱلْقِسْطِ مِنَ ٱلنَّاسِ فَبَشِّرْهُم
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢١﴾ أُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَـٰلُهُمْ
فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْـَٔاخِرَةِ وَمَا لَهُم مِّن نَّـٰصِرِينَ ﴿٢٢﴾

(١٦) ئەوانەی کە دەڵێن: پەروەردگارا، بەڕاستی ئێمە ئیمان و باوەڕمان هێناوە، دە لە گوناهەکانمان خۆش ببە و لە ئاگری دۆزەخ بمانپارێزە.

(١٧) (جا ئەو ئیماندارانە، ئەمە سیفەتیانە) خۆگرو ئارامگرن (لە بەرامبەر ناسۆر و ناخۆشیەکانی ژیانەوە)، راستگۆو خواپەرستن، ماڵ و سامان دەبەخشن و، لە بەرەبەیانەکاندا داوای لێخۆشبوون (لە پەروەردگاریان دەکەن چونکە واهەست دەکەن کە وەك پێویست خواپەرستیان نەکردووە).

(١٨) خوای گەورە (لە رێگەی دورست کراوانیەوە، کە هەمووی نیشانەی دەسەڵاتی دەنوێنێت) خۆی شایەتی داوە و دەریخستووە و سەلماندویەتی کە بەراستی جگە لەو هیچ خوایەکی تر نییە کە شایانی پەرستن بێت، هەروەها فریشتەکان و خاوەن زانستەکانیش (لە پێغەمبەران و زانایان) کە بەرێگەیەکی راست و دروست دەیسەلمێنن خوا هەمیشە داد پەروەری رەهایە و جگە لەوزاتە خوایەکی تر نیە، ئەو زاتەش خوایەکی باڵادەست و دانایە.

(١٩) بەڕاستی دین و ئاینی پەسەند لای خوا تەنها ئاینی ئیسلامە، ئەوانەش کە کتێبە (ئاسمانیەکانیان) دراوەتێ، جیاوازیان لە نێواندا پەیدا نەبووە مەگەر لە دوای ئەوەی زانستی و زانیاری تەواویان بۆ هاتووە (دەربارەی راستی محمد و ئیسلام)، ئەمەش بەهۆی دنیاپەرستی و حەسوودیی و ستەم کردنیان لە نێو خۆیان (چونکە رازی نەبوون بە پێغەمبەرێك لە غەیری خۆیان)، جا ئەوەی باوەڕی بە فەرمان و ئایەتەکانی خوا نەبێت، ئەوە بێگومان خوا بەخێرایی حسابی خۆی دەکات لەگەڵیاندا (هەر زوو بەدۆزەخیان دەگەیەنێت).

(٢٠) خۆ ئەگەر موجادەلە و گفتوگۆی سەختیان لەگەڵدا کردیت، ئەی محمد ﷺ تۆش بڵێ: من و ئەوانەش کە شوێنم کەوتوون روومان کردۆتە خواو تەنها ملکەچی ئەوین، بەوانەی کە کتێبیان پێدراوە و ئەوانەش نەخوێندەوارن لە (موشریکانی عەرەب) بڵێ: ئایا ئێوە تەسلیم بوون بەخواو و موسوڵمان بوون؟ خۆ ئەگەر تەسلیم بوون، ئەوە مانای وایە بەراستی ئەوە هیدایەتیان وەرگرتووە، خۆ ئەگەر پشت هەڵکەن و باوەڕنەهێنن، ئەوە تەنها گەیاندنی پەیامەکە لەسەر تۆیە، خوای گەورەش بینایە بەبەندەکانی.

(٢١) بەراستی ئەوانەی باوەڕ ناهێنن بەئایەت و فەرمانەکانی خوا، پێغەمبەرانیش بەبێ هیچ حەقێك دەکوژن و ئەو خەڵکانەش دەکوژن کە فەرمان بە دادپەروەری دەدەن، کەواتە مژدەی سزایەکی پڕ ئێشیان پێ بدە!!

(٢٢) ئا ئەوانە کەسانێکن کردەوەکانیان پووچ بۆتەوە لە دنیاو قیامەتدا، کەسیش نیە پشتیوانی لەوان بکات.

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ نَصِيبًا مِّنَ ٱلْكِتَٰبِ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ كِتَٰبِ
ٱللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَهُم مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا۟ لَن تَمَسَّنَا ٱلنَّارُ إِلَّآ أَيَّامًا مَّعْدُودَٰتٍ ۖ وَغَرَّهُمْ
فِى دِينِهِم مَّا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾ فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنَٰهُمْ
لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ قُلِ ٱللَّهُمَّ مَٰلِكَ ٱلْمُلْكِ تُؤْتِى ٱلْمُلْكَ
مَن تَشَآءُ وَتَنزِعُ ٱلْمُلْكَ مِمَّن تَشَآءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَآءُ وَتُذِلُّ
مَن تَشَآءُ ۖ بِيَدِكَ ٱلْخَيْرُ ۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾ تُولِجُ ٱلَّيْلَ
فِى ٱلنَّهَارِ وَتُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِى ٱلَّيْلِ ۖ وَتُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ
وَتُخْرِجُ ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ ۖ وَتَرْزُقُ مَن تَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾
لَّا يَتَّخِذِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلْكَٰفِرِينَ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۖ وَمَن
يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ ٱللَّهِ فِى شَىْءٍ إِلَّآ أَن تَتَّقُوا۟ مِنْهُمْ
تُقَىٰةً ۗ وَيُحَذِّرُكُمُ ٱللَّهُ نَفْسَهُۥ ۗ وَإِلَى ٱللَّهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾ قُلْ
إِن تُخْفُوا۟ مَا فِى صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمْهُ ٱللَّهُ ۗ وَيَعْلَمُ مَا فِى
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

(٢٣) ئـــایا نـــابینی ئـەو كـەسانەی بـەشێك لە كـتێبی ئاسمانیان پێدراوە كاتێك بانگ دەكرێن بـۆ لای كـتێبی خوا (تەورات) تا فەرمانڕەوایـی بكـات لە نـێوانـیاندا، پاشان دەستەیەكیان پشت هەڵدەكەن، لە كاتێكدا ئەوان سەرپێچیكەرن.

(٢٤) بـــۆیەش (وادەكـەن) چـونكە بـەراستـی ئـەوان دەیانوت: هەرگیز ئاگری دۆزەخ چـەند ڕۆژێكـی كـەم نەبێت بەر لەشمان ناكەویت، ئەوەی لە ئاینەكەیاندا بۆ خۆیان هەڵبەستبوو، سەری لێ شێواندن و تەفرەی دان.

(٢٥) ئاخۆ حاڵیان چۆن بـێت كـاتێ لەو ڕۆژەدا كـۆیان دەكەینەوە كە هیچ گومانێك لە هاتنیدا نیە و هەموو كەس پاداشـتی كـارو كـردەوەی خـۆی پـێدەدرێت و ئـەوان ستەمیان لێناكرێت.

(٢٦) (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) بڵێ: خوایە تۆ خاوەنی هەموو شتێكیت، دەسەڵات دەبەخشیت بەهەركەسێك بتەوێت و دەسەڵات وەردەگریتەوە لە هەركەسێك بتەوێت، هەر كەس بتەوێت زەلیل و بێ دەسەڵات و ژێردەستی دەكەیت، هەرچی خێر هەیە بە دەست تۆیە، بێگومان تـۆ دەسـەڵاتداری بەسەر هەموو شتێكدا.

(٢٧) شەو تێهەڵكێشی ڕۆژ دەكەیت، ڕۆژ تێهەڵكێشی شەو دەكەیت، زیندوو لە مردوو دەردێنیت، مردوو لە زیندوو دەردێنیت، رزق و ڕۆزیی بێ حساب و بێ شومار دەبـەخشیت بـە هـەر كـەس بتەوێت (كارەكانت هەر هەمووی پڕە لە حیكمەت و دانایی، بەندەكانت سەرسام و سەر سووڕماوون لە كەماڵی تۆ).

(٢٨) نابێت ئیمانداران، كافران بكەنە پشت و پەناو یارو یاوەری خۆیان لەجیاتی ئیمانداران، ئەوەی كاری وا بكات، ئەوكارەی دەبێتە هۆی ئەوەی هیچ پەیوەندییەكی ئیمانیی بەخواوە نەمێنێت، مەگەر لەبەر ئەوەی خۆتان لە شەڕیان بپارێزن و قوتاربن (ئەویش بەوەی بەدەم ڕازییان بكەن، نەك بەدڵ وكردەوە)، خوای گەورەش بێدارتان دەكاتەوە بەسیفەتی تۆڵەسەندنەوەی خـۆی دەتـانترسێنێت (تـا كاری ناڕەوای وانەكەن)، سەرەنجام وگەڕانەوەتان هەر بۆلای خوایە.

(٢٩) پێیان بڵێ: ئەگەر ئەوەی لە سینەتاندا جێگیرە بیشارنەوە یاخود ئاشكرای بكەن، ئەوە خوا پێی دەزانێت، هەرچیش لە ئاسمانەكان و زەویدا هەیە هەر پێی دەزانێت و خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێكدا هەیە.

يَوۡمَ تَجِدُ كُلُّ نَفۡسٖ مَّا عَمِلَتۡ مِنۡ خَيۡرٖ مُّحۡضَرٗا وَمَا عَمِلَتۡ
مِن سُوٓءٖ تَوَدُّ لَوۡ أَنَّ بَيۡنَهَا وَبَيۡنَهُۥٓ أَمَدَۢا بَعِيدٗاۗ وَيُحَذِّرُكُمُ
ٱللَّهُ نَفۡسَهُۥۗ وَٱللَّهُ رَءُوفُۢ بِٱلۡعِبَادِ ﴿٣٠﴾ قُلۡ إِن كُنتُمۡ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ
فَٱتَّبِعُونِي يُحۡبِبۡكُمُ ٱللَّهُ وَيَغۡفِرۡ لَكُمۡ ذُنُوبَكُمۡۚ وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ
﴿٣١﴾ قُلۡ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَۖ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ
ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٣٢﴾ ۞ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصۡطَفَىٰٓ ءَادَمَ وَنُوحٗا وَءَالَ إِبۡرَٰهِيمَ
وَءَالَ عِمۡرَٰنَ عَلَى ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٣٣﴾ ذُرِّيَّةَۢ بَعۡضُهَا مِنۢ بَعۡضٖۗ وَٱللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾ إِذۡ قَالَتِ ٱمۡرَأَتُ عِمۡرَٰنَ رَبِّ إِنِّي نَذَرۡتُ لَكَ
مَا فِي بَطۡنِي مُحَرَّرٗا فَتَقَبَّلۡ مِنِّيٓۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا
وَضَعَتۡهَا قَالَتۡ رَبِّ إِنِّي وَضَعۡتُهَآ أُنثَىٰ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِمَا وَضَعَتۡ
وَلَيۡسَ ٱلذَّكَرُ كَٱلۡأُنثَىٰۖ وَإِنِّي سَمَّيۡتُهَا مَرۡيَمَ وَإِنِّيٓ أُعِيذُهَا بِكَ
وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ ٱلرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ
حَسَنٖ وَأَنۢبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنٗا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّاۖ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيۡهَا
زَكَرِيَّا ٱلۡمِحۡرَابَ وَجَدَ عِندَهَا رِزۡقٗاۖ قَالَ يَٰمَرۡيَمُ أَنَّىٰ لَكِ هَٰذَاۖ
قَالَتۡ هُوَ مِنۡ عِندِ ٱللَّهِۖ إِنَّ ٱللَّهَ يَرۡزُقُ مَن يَشَآءُ بِغَيۡرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

(٣٠) ڕۆژێك دێت هەمووكەس، كاروكردەوەكانی خۆی دەبـینێت ئامادە كراون بەخێر و شەڕیەوە، تاوانبار ئاوات دەخوازێت كە لە نێوان خۆی و كردەوە خراپەكـانیدا مـەودایـەكـی دوورو درێـژ هـەبوایـە، خـوای گـەورەش بـێدارتـان دەكـاتەوە بـە سـیفەتی تۆڵەسەندنەوەی خۆی دەتـانترسێنێت (لەوەی كـە كـاری نـاڕەوا بكەن)، خوا بەسۆز و بە بەزەییە بـۆ ئـەو بـەندانـەی (كـە بـەم ئاگاداریانە دڵیان رادەچڵەكێت پێش هاتنی ئەو ڕۆژە)

(٣١) (ئەی پێغەمبەر ﷺ بە ئیمانداران) بڵێ: ئەگەر ئێوە خواتـان خۆش دەوێت دە شوێنی من بكەون و لە فەرمانی من دەرمەچن، ئەوكاتە خوایش ئێوەی خۆش دەوێت، لە گوناهو هـەڵەكـانیشتان خۆش دەبێت، ئەو خوایەش تەواو لێخۆشبوو و میهرەبانە.

(٣٢) (دووبارە) پێیان بڵێ: فەرمانبەرداری خواو پێغەمبەر بن، خۆ ئەگەر سەرپێچی بكەن و پشتی تێبكەن ئەوە دڵـنیابن خـوا بـێ باوەڕانی خۆش ناوێت.

(٣٣) بەڕاستی خوا ئادەم و نوح و نەوەكانی ئیبراهیم و نەوەكانی عیمرانی هەڵبژاردووەو و ڕێزی داوون بەسەر خەڵكی هەموو جیهاندا.

(٣٤) ئەوانە نەوەیەكن یەك ڕەچەڵەكن، هەندێكیان لە هەندێكی تریان بوون، خوا خۆی بیسەرو زانایە (چاك دەیزانی كە شایستەن بۆ ئەو كارە پیرۆزە).

(٣٥) (بەیاد بێنە) كاتێك هاوسەری عیمران وتی: پەروەردگارا؛ بەڕاستی من بریاریم داوەو نەزرم كردووە ئەو منداڵەی لە سكمدایە ئازاد كراوبێت لە هەموو ئەرك و ئیش و كارێك (تا هەر لە خزمەتی بیت‌المقدس دا بـێت) دە تـۆش لێـم وەربگرە، چونكە بەڕاستی تۆ خوایەكی بیسەور زانایت.

(٣٦) بەڵام كاتێك منداڵەكەی بوو (بە دڵشكاویەوە) وتی: پەروەردگارا خۆ من كچم بوو، بـێگومان خـوا خـۆی چـاك دەزانێت كە چی بووە، (خۆ ئاشكرایە) كوڕیش وەكو كچ نی‌یە (لەگەڵێ رووەوە و هەریەكە ئەرك و فەرمانی خۆی هەیە، ئەوەی بە ئافرەت دەكرێت بەپیاو ناكرێت، بەپێچەوانەشەوە، ژن و پیاو تەواوكاری یەكترن و هیچیان لای خـوا كـەم ڕێزنین ئەركی خزمەتكاری بیت المقدسیش بەو ناكرێت)، منیش بەڕاستی ناوم نا مەریەم و من دەیپارێزم بەتۆ خۆی‌و وەچەكەی لە شەیتانی ڕەجم كراو.

(٣٧) ئینجا پەروەردگاری بەشێوەیەكی جوان و پەسەند مەریەمی وەرگرت، زۆر بەجوانی پێی گەیاند، زەكەریای كردە مامۆستاو سەرپەرشتی (كە هەم خزم و هەم پێغەمبەر بوو، تا بەچاكی دینداریی فێر بكات، پاشان كە مەریەم گەورە بوو) هەركاتێك زەكەریا دەچوو بۆ سەردانی لە شـوێنی خـواپـەرستیەكـەیدا دەیـبینی رزق و ڕۆزیـی و نـازو نـیعمەتی جۆراوجۆری لایە، زەكەریا وتی: ئەی مەریەم ئەم هەموو رزق و ڕۆزییەت لەكوێ بوو؟!!، مەریەم لە وەڵامیدا وتی: ئەوە لە لایەن خواوەیە، ئەو بۆم دەنێرێت، بەڕاستی خوا بە هەر كەس بیەوێت رزق و ڕۆزی بێ سنوورو بێ هۆكـار دەبەخشێت.

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُۥ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِن لَّدُنكَ ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَآءِ ﴿٣٨﴾ فَنَادَتْهُ الْمَلَٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَآئِمٌ
يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَىٰ مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِّنَ
اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّٰلِحِينَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ
أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَٰمٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ قَالَ
كَذَٰلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَل لِّيٓ ءَايَةً
قَالَ ءَايَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَٰثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْزًا وَاذْكُر
رَّبَّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَٰرِ ﴿٤١﴾ وَإِذْ قَالَتِ
الْمَلَٰٓئِكَةُ يَٰمَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَىٰكِ
عَلَىٰ نِسَآءِ الْعَٰلَمِينَ ﴿٤٢﴾ يَٰمَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي
وَارْكَعِي مَعَ الرَّٰكِعِينَ ﴿٤٣﴾ ذَٰلِكَ مِنْ أَنۢبَآءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ
إِلَيْكَ وَمَا كُنتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يُلْقُونَ أَقْلَٰمَهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ
مَرْيَمَ وَمَا كُنتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾ إِذْ قَالَتِ
الْمَلَٰٓئِكَةُ يَٰمَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ
عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾

(٣٨) ئا لەو كات و شوێنەدا، زەكەریا هانا و نـزای بـۆ پەروەردگاری لێ بەرز بۆوە و وتی: پەروەدگارا نەوەی چاك و پاكم پێ ببەخشە، بەراستی تۆ بیسەری دوعا و نزایت.

(٣٩) جا یەكسەر فریشتە جبرئیل بانگی كرد لەكاتێكدا زەكەریا لە محرابەكەدا وەستا بوو، نوێژی دەكرد، (وتی) بەراستی خوای گەورە مـژدەت دەداتـێ بـە بـەخشینی كوڕێك ناوی یەحیایە، بەراستدانەری فەرمانی تایبەتی خوایە و گەورە و ڕێـزدارە و خـۆپارێزە لە گـوناهان و پێغەمبەرێكە لە چاكان.

(٤٠) زەكەریا وتی: پەروەردگارا؛ ئاخۆ چۆن منداڵم پێ دەبەخشیت خـۆ مـن پـیری تـەنگی پـێ هـەڵچنیووم، هاوسەرەكەشم سك ناكات، خوای گەورەش فەرمووی: كاری خوا هەر ئاوایە و هەر چیەكی بوێت، دەیكات.

(٤١) ئینجا زەكەریا وتی: پەروەردگارا نیشانەیەكم بۆ دیاری بكە تا دڵنیابم كە خێزانم سكی بـووە، خوای گەورە فەرمووی: نیشانەكەت ئەوەیە كە توانای قسە كردنت تا سێ ڕۆژ لەگەڵ خەڵكیدا نابێت (زمانت دەبەسرێت) مەگەر بە ئیشارەت و ئاماژە نەبێت، تۆش زۆر یادی پەرەوردگارت و تەسبیحات و ستایشی بكە بەتایبەتی لە دەمەو ئێوارە و بەرەبەیاندا.

(٤٢) (هەروەها یادیان بهێنە كاتێك) جبرئیلی فـریشتە وتـی: ئـەی مـەریەم بـەراسـتی خـوا تـۆی هەڵبژاردوە و خاوێن و پاكیزەی كردویت، هەڵی بژاردویت و ڕێزی داویت بەسەر هەموو ئافرەتانی جیهاندا.

(٤٣) ئەی مەریەم ملكەچ و فەرمانبەرداری پەروەردگارت بە، سوژدە و كڕنووشی بۆ بـبە لەگـەڵ كرنووشبەراندا.

(٤٤) ئەوشتانەی باسكران چەند هەواڵێك بوون لە غەیبەوە، ئێمە لەڕێگەی (وەحـی) و سـروشەوە بەتۆی دەگەیەنین، خۆ تۆ (ئەی محمد ﷺ) لەوێ نەبوویت كاتێك پێنوسەكانیان هەڵئەدایە (ئـاوەوە، پێنوسی كێ سەركەوت و ئاو نەیبرد) ئەوەیان مەریەم پەروەردە بكات، تۆ لەوێش نەبوویت كاتێك كێشەیان هەبوو (لەسەر ئەوەی كێ بەخێوی بكات).

(٤٥) (هەروەها یادیان بهێنە) كاتێك فریشتەكە بە مەریەمی وت: ئەی مەریەم بەراستی خوا مژدەت دەداتێ: بە وشەیەكی خۆی (كە فرمانی ـ كن فـیكون ـ ە، ڕۆڵـەیەكت پـێ بـبەخشێت) كـە نـاوی (المسیح)ە، عیسای كوڕی مەریەمە، كە پیاو مـاقووڵ و پـایە بـەرزە لەم دنـیادا، لە قـیامەتیشدا لە دەستەی نزیكانە (لە ئێمەوە).

وَيُكَلِّمُ ٱلنَّاسَ فِي ٱلْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٤٦﴾
قَالَتْ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَٰلِكِ
ٱللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ إِذَا قَضَىٰٓ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾
وَيُعَلِّمُهُ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحِكْمَةَ وَٱلتَّوْرَىٰةَ وَٱلْإِنجِيلَ ﴿٤٨﴾
وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِيٓ إِسْرَٰٓءِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُم بِـَٔايَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ
أَنِّيٓ أَخْلُقُ لَكُم مِّنَ ٱلطِّينِ كَهَيْـَٔةِ ٱلطَّيْرِ فَأَنفُخُ فِيهِ
فَيَكُونُ طَيْرًۢا بِإِذْنِ ٱللَّهِ وَأُبْرِئُ ٱلْأَكْمَهَ وَٱلْأَبْرَصَ
وَأُحْيِ ٱلْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ ٱللَّهِ وَأُنَبِّئُكُم بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَ
فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَءَايَةً لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾
وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ ٱلتَّوْرَىٰةِ وَلِأُحِلَّ لَكُم
بَعْضَ ٱلَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُم بِـَٔايَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ
فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿٥٠﴾ إِنَّ ٱللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَٱعْبُدُوهُ
هَٰذَا صِرَٰطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾ ۞ فَلَمَّآ أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ
ٱلْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنصَارِيٓ إِلَى ٱللَّهِ قَالَ ٱلْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ
أَنصَارُ ٱللَّهِ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَٱشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٢﴾

(٤٦) جا عیسا لە بێشکەداو بەگەورەییش قسە دەکات بۆ خەڵکی، لە پیاو چاکانیشە.
(٤٧) ئەوسا مەریەم وتی: پەروەردگارا، جا چۆن من منداڵم دەبێت: خۆ کەس تۆخنم نەکەوتووە، (جوبرەئیل فەرمووی): ویست و فەرمانی خوا هەروایە و چی بوێت، دروستی دەکات، هەر کاتێك شتێکی بوێت تەنها پێی بڵێ ببە، دەستبەجێ دەبێت.
(٤٨) هەروەها خوای گەورە فێری کتێب و نووسین و دانایی و تەورات و ئینجیلی دەکات...
(٤٩) (لە ئایندەدا رایدەگەیەنێت) بەنەوەی ئیسرائیل کە من پێغەمبەرێکم، بۆ لای ئێوە رەوانەکراوم، بەڵگە و نیشانەیەکیشم پێیە لە لایەن پەروەردگارتانەوە، (ئەویش ئەمەیە کە): من لە قوڕ شێوەی باڵندەتان بۆ دروست دەکەم، ئینجا فووی پێدا دەکەم، بەفرمانی خوا یەکسەر، دەبێتە باڵندەیەکی زیندوو، کوێری زکماك و نەخۆشی بەڵەکیی چاك دەکەمەوە بەویستی خوا، مردووانیش زیندوو دەکەمەوە بەفرمانی خوا، هەواڵی ئەو شتانەش کە دەیخۆن و هەڵی دەگرن لە ماڵەکانتاندا پێتان رادەگەینم، بەراستی لەو شتانەدا بەڵگەو نیشانە هەیە بۆتان ئەگەر ئیماندارن...
(٥٠) هەروەها بەراستدانەری ئەو تەوراتەم کە لەبەر دەستمدایە، هاتووم بۆ ئەوەی هەندێك لەو شتانەی لەسەرتان حەرامکراوە (بەفەرمانی خوا) حەڵاڵی بکەم و بەڵگەشم بۆ هێناون لەلایەن پەروەردگارتانەوە (لەسەر راستی پێغەمبەرایەتیم) کەواتە لە خوا بترسن و فەرمانبەرداری من بن و بە قسەم بکەن.
(٥١) بەراستی هەر خوا پەروەدگاری منیش و ئێوەشە، کەواتە تەنها ئەو بپەرستن و ملکەچی ئەو بن، ئەمەیە رێبازی راست و دروست.
(٥٢) جا کاتێك عیسا هەستی بە کوفرو بێدینی ئەوانە کرد وتی: کێ پشتیوانمە بۆ لای خوا، (کێ دێت تا پێکەوە بەرنامەی خوا بگەیەنین)، حەوارییەکان وتیان: ئێمەین پشتیوانانی دین و ئاینی خوا، باوەڕی تەواومان بەو خوایە هێناوە، تۆش شایەتی بدە کە بەراستی ئێمە موسڵمان و ملکەچ و فەرمانبەردارین.

رَبَّنَآ ءَامَنَّا بِمَآ أَنزَلْتَ وَٱتَّبَعْنَا ٱلرَّسُولَ فَٱكْتُبْنَا مَعَ
ٱلشَّٰهِدِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَكَرُوا۟ وَمَكَرَ ٱللَّهُ ۖ وَٱللَّهُ خَيْرُ
ٱلْمَٰكِرِينَ ﴿٥٤﴾ إِذْ قَالَ ٱللَّهُ يَٰعِيسَىٰٓ إِنِّى مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ
إِلَىَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَجَاعِلُ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوكَ
فَوْقَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ۖ ثُمَّ إِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ
فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ فَأُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ ۖ وَمَا
لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٥٦﴾ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟
ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ ۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥٧﴾
ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ ٱلْءَايَٰتِ وَٱلذِّكْرِ ٱلْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾ إِنَّ
مَثَلَ عِيسَىٰ عِندَ ٱللَّهِ كَمَثَلِ ءَادَمَ ۖ خَلَقَهُۥ مِن تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ
لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُن مِّنَ ٱلْمُمْتَرِينَ ﴿٦٠﴾
فَمَنْ حَآجَّكَ فِيهِ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ ٱلْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا۟ نَدْعُ
أَبْنَآءَنَا وَأَبْنَآءَكُمْ وَنِسَآءَنَا وَنِسَآءَكُمْ وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمْ
ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَل لَّعْنَتَ ٱللَّهِ عَلَى ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٦١﴾

(٥٣) (ئەوسا وتیان): پەروەردگارا ئێمە باوەڕمان هێناوە بەوەی داتبەزاندووە و ڕەوانەت کردووە، شوێنکەوتەی پێغەمبەرەکەشتین، دە تۆیش لە ڕیزی شایەتەکانی (گەیاندنی بەرنامەکەتدا) تۆمارمان بکە.

(٥٤) (بەلاّم دوژمنانی خوا) پیلانیان گێڕا، خوایش پیلانەکانی پووچ کردنەوە، چونکە خوا چاکترین و بەدەسەلاّترین زاتێکە لە هەلّۆەشاندنی نەخشە و پیلانی دوژمنانیدا.

(٥٥) (بەیادیان بهێنە) کاتێك خوا فەرمووی: ئەی عیسا من (بەشێوەیەکی ئاسایی) تۆ دەمرێنم پاشان تۆ پایەدارو بەرزو بلّند دەکەمەوە لای خۆم، لە دەستی ناپاکی ئەوانەی کە بێ باوەڕن ڕزگارت دەکەم و پاك ڕاتدەگرم و بەرزیی و بلّندیی دەبەخشم بەوانەی کە شوێنکەوتەی تۆن بەسەر کافراندا هەتا ڕۆژی قیامەت، لەوەودواش گەڕانەوەتان هەر بۆلای منە، ئەوسا دادوەریی و فەرمانڕەوایی دادپەروەرانە دەکەم لە نێوانتاندا لەو شتانەدا کە کێشەتان لەسەری هەبووە و ڕاتان دەربارەی جیاواز بووە.

(٥٦) جا ئەوانەی بێ باوەڕ بوون سزای توند و تیژیان دەدەم لە دنیادا (بە شکستی و سەرشۆڕیان)، لە قیامەتیشدا (بە ژیانی سەختی ناو دۆزەخ)، جا لەوێ کەسیان دەست ناکەوێت کە یاریدەدەرو پشتیوانیان بێت (لە سزای من بیانپارێزێت).

(٥٧) ئەوانەش کە باوەڕیان هێناوە (بە ئاینی ئیسلام) و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجام داوە، ئەوە خوا بەتەواوی پاداشتیان دەداتەوە، بەڕاستی خوا ستەمکارانی خۆشناوێت.

(٥٨) ئەو هەواڵ و بەسەرهاتانەی کە بەسەرتدا دەیخوێنینەوە (ئەی محمد ﷺ) لە ئایەتەکانی خوایە و لە یادو باسە پڕدانابییەکانە.

(٥٩) بەڕاستی نموونەی دروست بوونی عیسا لەلایەن خواوە؛ وەك نموونەی ئادەم وایە کە لە خاك دروستی کرد، لەوەودوا فەرمانیداو پێی وت: ببە (بە ئینسان) ئەویش بوو، (عیسا دایکی هەبوو، ئادەم دایك و باوکیشی نەبوو).

(٦٠) حەقیقەت و ڕاستی هەر ئەوەیە لەلایەن پەروەردگارتەوەیە، کەواتە نەکەیت بچیتە ڕیزی ئەوانەی کە گومان کارکردی هەیە لەسەریان.

(٦١) (دوای ئەوەی کە ئەو هەموو ڕاستیانەت پێگەیشت دەربارەی عیسا)، جا ئەگەر کەسانێك هەر موجادەلەیان کردو لەسەری ڕۆیشتن و شتی ناڕەوایان دەربارەی عیسا وت، تۆیش پێیان بلّێ: وەرن با کوڕانی ئێمە و کوڕانی ئێوە، ئافرەتانی ئێمە و ئافرەتانی ئێوە، خۆمان و خۆشتان بانگ بکەین و ئامادەبین (لە شوێنێکی تایبەتدا)، پاشان با بپاڕێینەوە داوا بکەین و نەفرین و لەعنەتی خوا دابباڕێتە سەر درۆزنەکان.

إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ ٱلْقَصَصُ ٱلْحَقُّ ۚ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا ٱللَّهُ ۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَهُوَ
ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾ فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌۢ بِٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾
قُلْ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَآءٍۭ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا ٱللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِۦ شَيْـًٔا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا
بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ ۚ فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَقُولُوا۟ ٱشْهَدُوا۟ بِأَنَّا
مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ لِمَ تُحَآجُّونَ فِىٓ
إِبْرَٰهِيمَ وَمَآ أُنزِلَتِ ٱلتَّوْرَىٰةُ وَٱلْإِنجِيلُ إِلَّا مِنۢ بَعْدِهِۦٓ ۚ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ﴿٦٥﴾ هَٰٓأَنتُمْ هَٰٓؤُلَآءِ حَٰجَجْتُمْ فِيمَا لَكُم بِهِۦ
عِلْمٌ فَلِمَ تُحَآجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُم بِهِۦ عِلْمٌ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ إِبْرَٰهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَٰكِن كَانَ
حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿٦٧﴾ إِنَّ أَوْلَى ٱلنَّاسِ
بِإِبْرَٰهِيمَ لَلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ وَهَٰذَا ٱلنَّبِىُّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۗ وَٱللَّهُ وَلِىُّ
ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾ وَدَّت طَّآئِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ لَوْ يُضِلُّونَكُمْ
وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾ يَٰٓأَهْلَ
ٱلْكِتَٰبِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

(٦٢) بەراستی هەر ئەمەیە بەسەرهاتی راستو دروست (دەربارەی عیسا و دایکی)، هیچ خوایەك نیە جگە لە (الله)، بێگومان ئەو (الله)یە هەر خۆی تەواو بالاْدەست و دانایە.

(٦٣) (لەگەڵ ئەم هەموو بەڵگە و راستیانەدا) ئەگەر هەر روویان وەرگێڕاو پشتیان تێکرد (ئەوە بزانە ئەوانە راستیخوازنین)، خوایش زاناو ئاگایە بەوانەی کە تۆوی تاوان و خراپە دەچێنن.

(٦٤) (ئەی محمد ﷺ) بڵێ: ئەی ئەوانەی کتێبتان بۆ رەوانەکراوە وەرن بەدەم بانگەواز و بەرنامەیەکەوە کە هاوبەش و هاوسەنگە لە نێوان ئێمەش و ئێوەشدا (ئەویش ئەمەیە): جگە لە (الله) کەسی تر نەپەرستین، هیچ جۆرە هاوەڵێکی بۆ بریار نەدەین، هیچ لایەکمان لاکەی ترمان (بەپیرۆز وفەرمانڕەوا دانەنێین) لەجیاتی ئەو زاتە و نەیپەرستین (خۆ ئەگەر لەم بانگەوازەدا) سەرپێچیان کردو گوێیان پێنەدا، ئەوە پێیان بڵێ: کە ئێوە بەشایەت بن کە ئێمە موسڵمان و ملکەچی فەرمانی پەروەردگارین.

(٦٥) ئەی خاوەن کتێبەکان، ئێوە، بۆ لە ئیبراهیم دەدوێن و (هەریەکەتان وادادەنێت کە لەسەر ئاینی ئەوە) خۆ تەورات و ئینجیل دوای ئەو رەوانە کراون، ئەوە بۆ عەقڵ و ژیریتان ناخەنەکارو تاکەی ژیرنابن؟!

(٦٦) ئەوە ئێوەن موجادەلەو باس و خواستان لەسەر ئەو شتانە دەکرد کە زانیاریتان دەربارەی هەبوو...کەوابوو بۆچی دەم لەو شتانەشەوە دەدەن کە هیچ زانیاریتان دەربارەی نی‌یە؟ دیارە هەر خوا ئەو شتانە دەزانێت، ئێوە نایزانن.

(٦٧) (ئاشکرایە) کە ئیراهیم نە جولەکە بووە و نەگاور، بەڵکو ملکەچ و فەرمانبەردارو موسڵمان بووە و لە دەستەی موشریك و هاوەڵگەران نەبووە.

(٦٨) نزیکترین کەس لە ئیبراهیمەوە: ئەو کەسانەن کە لە سەردەمی خۆیدا شوێنی کەوتبوون، هەروەها ئەم پێغەمبەرەش ﷺ و ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە (بە پێغەمبەرایەتی ئیبراهیم و موسا و عیسا و محمد ﷺ و هەموو پێغەمبەران بەگشتی علیهم‌السلام)، بێگومان خوا یارو یاوەرو پشتگیری ئیماندارانە.

(٦٩) دەستەیەك لەخاوەن کتێبەکان ئاواتەخوازن و (لە هەوڵدان) کە گومراتان بکەن، لەکاتێکدا ئەوانە هەر خۆیان گومرا دەکەن و هەستیشی پێناکەن و (خۆیان دەخەڵەتێنن).

(٧٠) ئەی خاوەن کتێبەکان بۆ بڕواتان نی‌یە بەئایەتەکانی خوا (کە هەمووی بەڵگەن لەسەر راستی پێغەمبەرایەتی محمد ﷺ) لەکاتێکدا ئێوە بە ئاشکرا (نیشانەی پێغەمبەرایەتی ئەو) دەبینن (لە کتێبەکانتاندا).

يَـٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَـٰبِ لِمَ تَلۡبِسُونَ ٱلۡحَقَّ بِٱلۡبَـٰطِلِ وَتَكۡتُمُونَ ٱلۡحَقَّ
وَأَنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿٧١﴾ وَقَالَت طَّآئِفَةٞ مِّنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَـٰبِ ءَامِنُواْ
بِٱلَّذِيٓ أُنزِلَ عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَجۡهَ ٱلنَّهَارِ وَٱكۡفُرُوٓاْ ءَاخِرَهُۥ
لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَا تُؤۡمِنُوٓاْ إِلَّا لِمَن تَبِعَ دِينَكُمۡ قُلۡ إِنَّ
ٱلۡهُدَىٰ هُدَى ٱللَّهِ أَن يُؤۡتَىٰٓ أَحَدٞ مِّثۡلَ مَآ أُوتِيتُمۡ أَوۡ يُحَآجُّوكُمۡ
عِندَ رَبِّكُمۡۗ قُلۡ إِنَّ ٱلۡفَضۡلَ بِيَدِ ٱللَّهِ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ
عَلِيمٞ ﴿٧٣﴾ يَخۡتَصُّ بِرَحۡمَتِهِۦ مَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ ذُو ٱلۡفَضۡلِ
ٱلۡعَظِيمِ ﴿٧٤﴾ ۞ وَمِنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَـٰبِ مَنۡ إِن تَأۡمَنۡهُ بِقِنطَارٖ
يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيۡكَ وَمِنۡهُم مَّنۡ إِن تَأۡمَنۡهُ بِدِينَارٖ لَّا يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيۡكَ إِلَّا
مَا دُمۡتَ عَلَيۡهِ قَآئِمٗاۗ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ قَالُواْ لَيۡسَ عَلَيۡنَا فِي ٱلۡأُمِّيِّـۧنَ
سَبِيلٞ وَيَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴿٧٥﴾
بَلَىٰ مَنۡ أَوۡفَىٰ بِعَهۡدِهِۦ وَٱتَّقَىٰ فَإِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾ إِنَّ
ٱلَّذِينَ يَشۡتَرُونَ بِعَهۡدِ ٱللَّهِ وَأَيۡمَـٰنِهِمۡ ثَمَنٗا قَلِيلًا أُوْلَـٰٓئِكَ لَا
خَلَٰقَ لَهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ ٱللَّهُ وَلَا يَنظُرُ إِلَيۡهِمۡ
يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمۡ وَلَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٧٧﴾

(٧١) ئەی خاوەن کتێبەکان بۆچی بەرگی بەتاڵ و ناحەقی دەکەن بەبەری حەق و راستیداو حەق و راستی دەشارنەوە، لەکاتێکدا خۆتان چاك دەزانن (کەحەق و راستی کامەیە).

(٧٢) دەستەیەك لە خاوەن کتێبەکان (جووەکان) وتیان بەتاقمێکیان: ئێوە لە سەرەتای ڕۆژدا (بەدرۆوە) ئیمان و باوەڕ بهێنن بەو (قورئانەی) بۆ ئیماندااران رەوانە کراوە، بەڵام لەکۆتایی ڕۆژدا دەمەو ئێوارە پەشیمان ببنەوە (تا دوودڵی و گومانیان تێدا دروست ببێت) بۆ ئەوەی پاشگەز ببنەوە.

(٧٣) (هەروەها دەڵێن): بروا مەکەن و متمانە مەکەن بەکەس جگە بەوکەسانەی کە شوێنی ئاینی ئێوە کەوتوون! (ئەی محمد ﷺ پێیان) بڵێ: کە بەراستی هەر هیدایەت و ڕێنموویی خوایی هیدایەت و ڕێنموییە، (کەچی جووەکان بەیەکتر دەڵێن): دان بەوەدا مەنێن کەکەس وەکو ئێوەی پێبەخشراوە، باسی (تەورات و دواهەمین پێغەمبەریش مەکەن)!! تا لای پەروەردگارتان (سبەی لە قیامەتدا) قسەیان زاڵ نەبێت بەسەرتاندا!! (ئەی محمد ﷺ تۆش) بڵێ بەراستی هەرچی ڕێزو بەخشش و فەزڵ هەیە بەدەست خوایەو دەیبەخشێت بەو کەسانەی کە دەیەوێت و (شایستەن)، خوای پەروەردگاریش فراوانگیرو زانایە.

(٧٤) ئەو خوایە رەحمەت و میهرەبانی خۆی تایبەت دەکات بۆ هەر کەسێك بیەوێت و (شایستە بێت) و خوا خاوەنی ڕێزو بەخشش و فەزڵی زۆر گەورە و بێ ئەندازەیە.

(٧٥) لە شوێنکەوتووانی کتێبە ئاسمانیەکان کەسانێك هەن ئەگەر ماڵ و داراییەکی زۆری بەئەمانەت لەلا دابنێیت (هەر کاتێك داوای بکەیت) بۆت دەگێڕێتەوە بەتەواویی، هەشیانە ئەگەر دینارێکی بەئەمانەت لادابنێیت بۆت نایگێڕێتەوە مەگەر بە سەریەوە ڕاوەستابیت و کۆڵی لێنەدەیت، ئەوانە وادەکەن چونکە دەڵێن: لە بەرامبەر دەستەی نەخوێندەواراندا (مەبەستیان موسڵمانانە) لێپرسراو نابین (ئەگەر فێڵیان لێبکەین و ماڵیان بخۆین)، ئەوانە بەدەم خواوە درۆ هەڵدەبەستن و دەشزانن کە درۆ دەکەن...

(٧٦) نەخێر وانیە؛ هەر کەس ئەو پەیمانەی کە داویەتی بەخوا جێبەجێی کردبێت و خۆی پاراستبێت لە حەرام، ئەوە بەراستی خوا پارێزکاران و دینداارانی خۆشدەوێت.

(٧٧) بەڕاستی ئەوانەی کە پەیمانی خواو سوێندەکانیان بەنرخێکی کەم دەفرۆشن (لە پلەو پایەی دنیایی، پارەوپولو سامان، ئەڵبەتە هەرچەندە بێت هەرکەمە) ئەوانە لە دواڕۆژدا هیچ بەشێکیان نابێت (لە سۆزو میهرەبانی خوا)، هەروەها لە رۆژی قیامەتدا خوا نایاندوێنێت و تەماشایان ناکات (لە چڵك و پیس گوناه) خاوێنیان ناکات و سزای پڕ ئێش و ئازاریش بۆیان ئامادەیە.

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُۥنَ أَلْسِنَتَهُم بِٱلْكِتَٰبِ لِتَحْسَبُوهُ
مِنَ ٱلْكِتَٰبِ وَمَا هُوَ مِنَ ٱلْكِتَٰبِ وَيَقُولُونَ هُوَ
مِنْ عِندِ ٱللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِندِ ٱللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُؤْتِيَهُ ٱللَّهُ ٱلْكِتَٰبَ
وَٱلْحُكْمَ وَٱلنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا۟ عِبَادًا لِّى مِن
دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِن كُونُوا۟ رَبَّٰنِيِّۦنَ بِمَا كُنتُمْ تُعَلِّمُونَ ٱلْكِتَٰبَ
وَبِمَا كُنتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَا يَأْمُرَكُمْ أَن تَتَّخِذُوا۟ ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ
وَٱلنَّبِيِّۦنَ أَرْبَابًا ۗ أَيَأْمُرُكُم بِٱلْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿٨٠﴾
وَإِذْ أَخَذَ ٱللَّهُ مِيثَٰقَ ٱلنَّبِيِّۦنَ لَمَآ ءَاتَيْتُكُم مِّن كِتَٰبٍ
وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَآءَكُمْ رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ
بِهِۦ وَلَتَنصُرُنَّهُۥ ۚ قَالَ ءَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِى ۖ
قَالُوٓا۟ أَقْرَرْنَا ۚ قَالَ فَٱشْهَدُوا۟ وَأَنَا۠ مَعَكُم مِّنَ ٱلشَّٰهِدِينَ ﴿٨١﴾
فَمَن تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْفَٰسِقُونَ ﴿٨٢﴾
أَفَغَيْرَ دِينِ ٱللَّهِ يَبْغُونَ وَلَهُۥٓ أَسْلَمَ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

(٧٨) بەراستی دەستەیەکیش لەوانەی (کە لە چەند ئایەتی پێشوودا باسکران واتە جووەکان) زمانیان بادەدەن و بەجۆرێك شت دەڵێن، گوایە (تەورات) دەخوێننەوە، بۆ ئەوەی (ئێوە چەواشە بکەن و) وا بنوێنن کە ئەو کتێبە دەور دەکەنەوە، لەحاڵێکدا ئەوەی دەیخوێننەوە لەو کتێبە نیە (زۆر جار) دەڵێن: ئەوەی کە دەیخوێنین هەر ئەوەیە خوا ڕەوانەی کردووە، لە ڕاستیدا هەرگیز ئەوە لەلایەن خواوە نیە و بەدەم خواوە درۆ هەڵدەبەستن و دەشزانن کە درۆ و بوختان دەکەن.

(٧٩) بۆ هیچ ئادەمیزاد و کەسێك نەگونجاوە کە خوا کتێبی ئاسمانی و فەرمانڕەوایی و پێغەمبەرایەتی پێببەخشێت، لەوەودوا بەخەڵکی بڵێت: وەرن ببنە عەبد و بەندەی من لەجیاتی ئەوەی بەندە و عەبدی خوا بن، بەڵکو (بەخەڵکیان وتووە) هەوڵ بدەن بۆ خوا بژین و لێبڕاو بن، بۆ ڕەزامەندی پەروەردگار هەوڵ بدەن، بەوەش دەبنە خواناس و ڕەبانی کە بەرنامەی خوا فێری خەڵکی بکەن و خۆشتان بەردەوام هەوڵ بدەن فێری ببن.

(٨٠) (هیچ پێغەمبەرێك) فرمانی ئەوەی نەداوە کە بۆ فریشتەکان و پێغەمبەران حسابی خوا بکەن (هەرگیز کاری لەو جۆرە لەوان ناوەشێتەوە) ئایا ڕاستە فرمانی بێباوەڕیی و کوفرتان پێ بدات دوای ئەوەی کە ئێوە موسڵمانن و ملکەچی پەروەردگارن؟!

(٨١) (یادیان بێنە کاتێك خوا پەیمانی لە یەکە یەکەی پێغەمبەران وەرگرت کاتێك کتێب و دانایی پێبەخشین بەوەی کە ئەگەر: لە ئایندەدا پێغەمبەرێکم بۆ ڕەوانەکردن و بەڕاستدانەری ئەوەی ئێوەش بوو، ئەوە دەبێت باوەڕی پێ بهێنن و پشتگیری بکەن، ئینجا خوا فەرمووی: ئایا بڕیارتانداو پەیمانی منتان بەو جۆرە وەرگرت کە پێم ڕاگەیاندن؟ وتیان: بڕیارمانداو (هەروا دەکەین) ئەوسا خوا پێی فەرموون: دە بەشایەت بن و منیش لەگەڵتان یەکێکم لە شایەتەکان.

(٨٢) جا ئەوەی ڕوی وەرگێڕاو سەرپێچی کرد دوای ئەو پەیمانە، ئەوە ئیتر هەر ئەوانەن فاسق و گوناهکارو لە سنور دەرچووان.

(٨٣) ئایا ئەوانە بێجگە لە ئاینی خوا ئاینێکی تریان دەوێت؟! لەکاتێکدا کە هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدایە بە ڕەزامەندیی بێت یان بە ناچاریی تەسلیم و ملکەچی پەروەردگارن، هەمووانیش هەر بۆ لای ئەو زاتە دەگەڕێنرێنەوە.

قُلۡ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ عَلَيۡنَا وَمَآ أُنزِلَ عَلَىٰٓ إِبۡرَٰهِيمَ
وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ وَٱلۡأَسۡبَاطِ وَمَآ أُوتِيَ
مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَٱلنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمۡ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ
مِّنۡهُمۡ وَنَحۡنُ لَهُۥ مُسۡلِمُونَ ﴿٨٤﴾ وَمَن يَبۡتَغِ غَيۡرَ ٱلۡإِسۡلَٰمِ
دِينٗا فَلَن يُقۡبَلَ مِنۡهُ وَهُوَ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ﴿٨٥﴾
كَيۡفَ يَهۡدِي ٱللَّهُ قَوۡمٗا كَفَرُواْ بَعۡدَ إِيمَٰنِهِمۡ وَشَهِدُوٓاْ
أَنَّ ٱلرَّسُولَ حَقّٞ وَجَآءَهُمُ ٱلۡبَيِّنَٰتُۚ وَٱللَّهُ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٨٦﴾ أُوْلَٰٓئِكَ جَزَآؤُهُمۡ أَنَّ عَلَيۡهِمۡ لَعۡنَةَ ٱللَّهِ
وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلنَّاسِ أَجۡمَعِينَ ﴿٨٧﴾ خَٰلِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ
عَنۡهُمُ ٱلۡعَذَابُ وَلَا هُمۡ يُنظَرُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُواْ مِنۢ
بَعۡدِ ذَٰلِكَ وَأَصۡلَحُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٌ ﴿٨٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ بَعۡدَ إِيمَٰنِهِمۡ ثُمَّ ٱزۡدَادُواْ كُفۡرٗا لَّن تُقۡبَلَ تَوۡبَتُهُمۡ
وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلضَّآلُّونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَمَاتُواْ وَهُمۡ
كُفَّارٞ فَلَن يُقۡبَلَ مِنۡ أَحَدِهِم مِّلۡءُ ٱلۡأَرۡضِ ذَهَبٗا وَلَوِ
ٱفۡتَدَىٰ بِهِۦٓۗ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٩١﴾

(٨٤) (ئەی محمد ﷺ ئەی ئیماندار) بڵـێ: باوەڕمان هێناوە بەخواو بەوەی بۆمان نێرراوەتە خـوارەوە و بەوەش کە نێرراوەتە خوارەوە بۆ سەر ئـیبراهـیم و ئیسماعیل و ئیسحاق و یـەعقوب و نـەوەکـانی و بەوەش کە دراوە بـە مـوساو عـیساو پـێغەمبەران لەلایەن پەروەردگاریانەوە، ئێمە جیاوازیی ناکەین لەنـێوان هـیچ کـامیانداو هـەمووومان تـەسلیم و ملکەچی ئەو پەروەردگارەین.

(٨٥) جائەوەی بێجگە لەئـاینی ئـیسلام پـەیرەوی هــەر ئــاینێکی تــر بکـات لێـی وەرنـاگـیرێت، لەقیامەتیشدا لە خەسارەتمەندو زەرەرمەندانە.

(٨٦) چۆن خوا گەلێك هیدایـەت دەدات کـە دوای ئەوەی باوەڕیان هێنا، هەڵگەڕانەوە و کافر بوون؟ لە حاڵێکدا شایەتییان دابوو کەئەم پێغەمبەرە حـەقەو چەندەها بەڵگەو نیشانەشیان بۆ هاتبوو (لەسەر راستی محمد ﷺ)، خوای گەورەش هیدایەت و رێنمووییی ئەو دەستەو تاقمە ستەمکارە نادات.

(٨٧) ئا ئەو ستەمکارانە پاداشت و تۆڵەیان ئەوەیە: نەفرینی خواو فریشتە و هەموو خەڵکییان لەسەرە بەگشتی . .

(٨٨) لەناو ئەو خەشم و نەفرینەدا دەمێننەوە و سزا لەسەریان سووك ناکـرێت و مـۆڵەتیش نادرێن. (بۆ ئەوەی داکۆکی لەخۆیان بکەن).

(٨٩) مەگەر کەسانێك کە فریای خۆیان کەوتبن و تەوبەیان کـردبێت لە دوای ئـەو لادان و یاخیی بوونەیان و چاکسازیشیان کردبێت، ئەوە بـەراسـتی خـوا بـۆ ئـەوانـە لێـخۆشبوو و میهرەبانە.

(٩٠) بەڕاستی ئەوانەی دوای باوەڕ هێنانیان کافر بوون و لەوەودوا زیاتر رۆچوون لەکوفرو بێدینیدا، ئەوانە پەشیمانی و تەوبەیان هەرگیز لێ وەرناگیرێت، ئا ئەوانە دەستەی گـومڕاو سەر لێشێواوەکانن.

(٩١) بەڕاستی ئەوانەی بێ باوەڕ بوون و بەبێ باوەڕیی مردوون، (ئەگـەر) هـەریەکـەیان بتوانێت پڕ بەپڕی زەوی ئاڵتون بهێنێت و بیکات بەفیدیەی خۆی هەرگیز لێی وەرناگیرێت، ئەوانە سزای بە ئێش و ئازار بۆیان ئامادەیە و کەسیش نییە پشتیوانییان لێ بکات و فریایان بکەوێت.

لَن تَنَالُوا۟ ٱلْبِرَّ حَتَّىٰ تُنفِقُوا۟ مِمَّا تُحِبُّونَ ۚ وَمَا تُنفِقُوا۟ مِن شَىْءٍ
فَإِنَّ ٱللَّهَ بِهِۦ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾ ۞ كُلُّ ٱلطَّعَامِ كَانَ حِلًّا لِّبَنِىٓ
إِسْرَٰٓءِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَٰٓءِيلُ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ مِن قَبْلِ أَن تُنَزَّلَ
ٱلتَّوْرَىٰةُ ۗ قُلْ فَأْتُوا۟ بِٱلتَّوْرَىٰةِ فَٱتْلُوهَآ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ
﴿٩٣﴾ فَمَنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٩٤﴾ قُلْ صَدَقَ ٱللَّهُ ۗ فَٱتَّبِعُوا۟ مِلَّةَ إِبْرَٰهِيمَ حَنِيفًا
وَمَا كَانَ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿٩٥﴾ إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِى
بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿٩٦﴾ فِيهِ ءَايَٰتٌۢ بَيِّنَٰتٌ مَّقَامُ
إِبْرَٰهِيمَ ۖ وَمَن دَخَلَهُۥ كَانَ ءَامِنًا ۗ وَلِلَّهِ عَلَى ٱلنَّاسِ حِجُّ ٱلْبَيْتِ
مَنِ ٱسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِىٌّ عَنِ ٱلْعَٰلَمِينَ
﴿٩٧﴾ قُلْ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَٱللَّهُ شَهِيدٌ
عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٨﴾ قُلْ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ لِمَ تَصُدُّونَ عَن
سَبِيلِ ٱللَّهِ مَنْ ءَامَنَ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَنتُمْ شُهَدَآءُ ۗ وَمَا ٱللَّهُ
بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِن تُطِيعُوا۟
فَرِيقًا مِّنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَٰنِكُمْ كَٰفِرِينَ ﴿١٠٠﴾

(٩٢) ئێوە هەرگیز ناگەنە پلەی چاکیی و چاکەکاریی هەتا لەو شتانەی کە خۆشتان دەوێت نەبەخشن، هەر شتێکیش ببەخشن ئەوە خوا ئاگاو زانایە پێی (لێی ون نابێت و بێ پاداشت نابێت).

(٩٣) هەرچی خۆراک هەیە بۆ نەوەی ئیسرائیل حەڵاڵ بوو مەگەر ئەوەی کە یەعقوب خۆی لەسەر خۆی حەرام کردبوو پێش ناردنی تەورات، پێیان بڵێ: دە ئێوە تەورات بهێنن و بیخوێننەوە ئەگەر راستگۆن (دیارە کە جولەکە هەر لە خۆیانەوە دەمبازی دەکەن وقسە رێکدەخەن و شت حەرام دەکەن).

(٩٤) جائیتر دوای ئەو هەموو ڕوونکردنەوانە ئەوەی بەدەم خواوە درۆ هەڵبەستێت، ئائەوانە هەر ستەمکارن.

(٩٥) (ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان) بڵێ: خوای گەورە لە هەموو فەرمایشتە کانیدا راستی فەرمووە، کەواتە شوێنی ئاین و بەرنامەی ئیبراهیم بکەون کە پاکو دروست و فەرمانبەردارە و ئەو هەرگیز لە موشریک و هاوەڵگەران نەبووە.

(٩٦) بەڕاستی یەکەم خانە و ماڵ و مەنزڵگەیەك کە بۆ خەڵکی دانرا لەسەر زەوی (بۆ خواپەرستی) ئەوەیە لە مەککەدایە، کە پیرۆزە و هیدایەت و ڕێنموویی بەخشە بۆ هەموو خەڵکی جیهان.

(٩٧) لەو ماڵەدا (کەعبە) نیشانە و بەڵگەی زۆر و ئاشکرا هەیە، کە یەکێکیان شوێنی تایبەتی خواپەرستیی ئیبراهیمە، هەروەها ئەوەی بچێتە ناوی پێویستە ئەمین و ئاسودەبێت، لە هەموو دەستدرێژیەك، جا خوای گەورەش بڕیاریداوە لەسەر خەڵکی حەج و سەردانی (بیت‌الحرام) بکەن بە تەنها ئەوانەی کە توانای (دارایی و تەندروستیان) هەیە، جا ئەوەی کە یاخی‌یەو باوەڕی نیەبەحەج، ئەوە با بزانێت بەراستی خوا بێ نیازە لە هەموو خەڵکان (پێویستی بە چاکە و پەرستنی کەس نیە).

(٩٨) ئەی پێغەمبەر ﷺ بە خاوەنانی کتێب بڵێ: بۆچی ئێوە باوەڕ ناکەن بە ئایەتەکانی خوا، خۆ خوا شایەتە لەسەر هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(٩٩) (هەروەها) بڵێ: ئەی خاوەنانی کتێب بۆ ڕێدەگرن لە بڵاو بوونەوەی ئایینی خواو دەتانەوێت ئەوەی باوەڕی هێناوە ڕێبازی دینداری بە چەوتی بگرێت؟ لەکاتێکدا خۆتان شایەتن و چاك دەزانن (ئەوە راست نی‌یە و چەوتە) دڵنیاش بن کە خوا غافڵ و بێ ئاگا نیە لەو شتانەی کە دەیکەن.

(١٠٠) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە ئەگەر گوێڕایەڵی هەندێك لەوانە بن کە کتێبی (ئاسمانییان) پێدراوە، دوای ئەوەی کە ئێو باوەڕتان هێناوە، دەتانگێڕنەوە سەر ڕێبازی کوفرو بێباوەڕی.

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ءَايَٰتُ ٱللَّهِ وَفِيكُمْ
رَسُولُهُۥ ۗ وَمَن يَعْتَصِم بِٱللَّهِ فَقَدْ هُدِىَ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِۦ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم
مُّسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَٱعْتَصِمُوا۟ بِحَبْلِ ٱللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا۟ ۚ
وَٱذْكُرُوا۟ نِعْمَتَ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنتُمْ أَعْدَآءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ
فَأَصْبَحْتُم بِنِعْمَتِهِۦٓ إِخْوَٰنًا وَكُنتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ ٱلنَّارِ
فَأَنقَذَكُم مِّنْهَا ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمْ ءَايَٰتِهِۦ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ
﴿١٠٣﴾ وَلْتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى ٱلْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ وَلَا
تَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ تَفَرَّقُوا۟ وَٱخْتَلَفُوا۟ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ ۚ
وَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾ يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ
وُجُوهٌ ۚ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ٱسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَٰنِكُمْ
فَذُوقُوا۟ ٱلْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٦﴾ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ ٱبْيَضَّتْ
وُجُوهُهُمْ فَفِى رَحْمَةِ ٱللَّهِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿١٠٧﴾ تِلْكَ ءَايَٰتُ
ٱللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِٱلْحَقِّ ۗ وَمَا ٱللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿١٠٨﴾

(١٠١) جا ئێوە چۆن کافر دەبن لە کاتێکدا کە ئایەتەکانی خواتان بەسەردا دە خوێنرێتەوە و پێغەمبەرەکەی لەناوتاندایە (دوای وەفاتیشی ﷺ بەسیرەتی پاك و بێگەردی هەر لەناوماندایە) جا ئەوەی پشت بەخوا ببەستێت و پەیرەوی لە بەرنامەکەی بکات، ئەو بەڕاستی بۆ ڕێگەو ڕێبازێکی ڕاست و دروست هیدایەت دراوە.

(١٠٢) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، لە خوا بترسن و پارێزکاربن بەشێوەیەکی وا کە شایستەی ئەو زاتەیە، هەمیشە و بەردەوام پابەند و دامەزراو بن لەسەر ئیسلامەتی، هەوڵ بدەن بۆ ئەوەی هەر کاتێك مردن لەسەر ئیمان و ئیسلامەتی نەبێت نەمرن.

(١٠٣) هەروەها (هەوڵ بدەن) هەر هەموتان بە توندی دەست بگرن بە ئاینی خواوەو پەرت و بڵاو مەبن، یادی نازو نیعمەتی خوا بکەنەوە لەسەرتان، (چونکە) کاتی خۆی دوژمنی یەکتر بوون، ئەوە بوو دڵەکانتانی بەهۆی نیعمەتی (ئیسلامەوە) پەیوەست کرد بەیەکەوە و هەموو بوونە برای یەکتر (هەروەها ئەو کاتە) ئێوە لەسەر لێواری چاڵێکی ئاگر وەستا بوون و (خەریك بوو بکەونە ناوی)، بەڵام خوا (بەڕەحم و میهرەبانی خۆی) لەو ئاگرە رزگاری کردن، ئابەو شێوەیە خوا ئایەتەکانی خۆیتان بۆ ڕوون دەکاتەوە، بۆ ئەوەی هیدایەت وەربگرن.

(١٠٤) پێویستە لە ئێوە ئومەتێك پێك بێت، یاخود با هەمووتان ئومەتێك بن کە بانگەواز بکەن بۆ خێرو چاکە، فەرمان بدەن بەهەموو کارێکی باوو دروست، قەدەغەی هەموو نادروستیەك بکەن، ئا ئەوانە هەر سەرفرازن.

(١٠٥) نەکەن وەکو ئەوکەسانە بن کە ناکۆکی و دووبەرەکیان لەناودا بەرپابوو، لەیەکتر دابڕان، دوای ئەوەی ئەو هەموو بەڵگەو نیشانە ڕوونەیان بۆ هاتبوو (کە سەرکەوتن لە یەك ڕیزیدایە)، ئا ئەوانە سزایەکی گەورە و سەخت چاوەڕێیانە.

(١٠٦) ڕۆژێك دێت ڕووخسارانێك سپی دەبن و ڕووخسارانێك ڕەش هەڵدەگەڕێن، جا ئەوانەی کە ڕووخساریان ڕەش هەڵگەڕاوە (پێیان دەوترێت): باشە، ئەوە ئێوە پاش ئیمانداریی، پەشیمان بوونەوە و ڕێبازی کوفرتان گرتەبەر؟! دە بچێژن سزاو ئازار بە هۆی کافر بوونتانەوە.

(١٠٧) بەڵام ئەوانەی ڕووخساریان سپی و گەش و جوانە لەناو ڕەحمەت و میهرەبانی خوادا ژیان دەبەنە سەر بۆ هەمیشە و بۆ هەتا هەتایی.

(١٠٨) ئەوانە ئایەتەکانی خوای گەورەن کە بەڕاست و دروستی بەسەرتا دەیخوێنینەوە (ئەی محمد ﷺ)، خوایش هیچ ستەمێکی ناوێت و لای پەسەند نیە (لە دروست کراوانی و) لە هیچ خەڵکێك بکرێت.

وَلِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلْأَرْضِۚ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ
(١٠٩) كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ
وَتَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِۗ وَلَوْ ءَامَنَ
أَهْلُ ٱلْكِتَٰبِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمۚ مِّنْهُمُ ٱلْمُؤْمِنُونَ
وَأَكْثَرُهُمُ ٱلْفَٰسِقُونَ (١١٠) لَن يَضُرُّوكُمْ إِلَّآ أَذًىۖ
وَإِن يُقَٰتِلُوكُمْ يُوَلُّوكُمُ ٱلْأَدْبَارَۖ ثُمَّ لَا يُنصَرُونَ (١١١) ضُرِبَتْ
عَلَيْهِمُ ٱلذِّلَّةُ أَيْنَ مَا ثُقِفُوٓا۟ إِلَّا بِحَبْلٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَحَبْلٍ مِّنَ ٱلنَّاسِ
وَبَآءُو بِغَضَبٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ ٱلْمَسْكَنَةُۚ ذَٰلِكَ
بِأَنَّهُمْ كَانُوا۟ يَكْفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَيَقْتُلُونَ ٱلْأَنۢبِيَآءَ بِغَيْرِ
حَقٍّۚ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوا۟ وَّكَانُوا۟ يَعْتَدُونَ (١١٢) ۞ لَيْسُوا۟ سَوَآءًۗ
مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ أُمَّةٌ قَآئِمَةٌ يَتْلُونَ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ ءَانَآءَ ٱلَّيْلِ
وَهُمْ يَسْجُدُونَ (١١٣) يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ
وَيَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ وَيُسَٰرِعُونَ
فِي ٱلْخَيْرَٰتِۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ (١١٤) وَمَا يَفْعَلُوا۟
مِنْ خَيْرٍ فَلَن يُكْفَرُوهُۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِٱلْمُتَّقِينَ (١١٥)

(١٠٩) هەرچی لە ئاسمانەکان و هەرچی لە زەویدا هەیە، هەر خوا خاوەنیانە و گەڕانەوەی هەموو شتێك هەر بۆ لای خوایە.

(١١٠) (بەراستی) ئێوە چاکترین ئوممەتێکن کە (بۆ سوودی) خەڵکی هێنراونەتە مەیدانەوە، چونکە فەرمان بەچاکە دەدەن و قەدەغەی خراپە دەکەن و باوەڕی دامەزراوتان بەخوا هێناوە، خۆ ئەگەر خاوەنانی کتێب باوەڕیان بهێنایە (بە ئاینی ئیسلام) ئەوە چاکتر بوو بۆیان هەیانە ئیماندارن، بەڵام زۆربەیان گوناهبارو تاوانکارن.

(١١١) هەرگیز ناتوانن زیان (لە بیرو باوەڕتان) بدەن مەگەر ئازاردانێکی کەم، ئەگەر بجەنگن دژتان پشتتان لێهەڵدەکەن و هەڵدێن، لەوەودواش سەرکەوتوو نابن.

(١١٢) (جوولەکە) زەلیلیی و ریسواییان بۆ بریاردراوە لە هەر کوێ جێگیر بن مەگەر لە سایەی ئاینی خوادا بحەوێنەوە و (زوڵمیان لێنەکرێت کاتێك ئیسلام فەرمانرەوا بێت) یان بەخۆ هەڵواسین بەخەڵکیدا بۆ یارمەتیدانیان، یان پشتگرتنیان (لەو سەردەمانەدا کە ئیسلام فەرمانڕەوا بووە بەئاسوودەیی ژیاون، هەرچەند لە ژێرەوە هەر خەریکی پیلانگێران بوون، لە سەدەی بیستە میشدا توانییان ئەمەریکا و وڵاتانی رۆژئاواو هەندێ وڵاتی تریش، بکەنە پشتیوان و داردەستی خۆیان). ئەوانە شایستەی خەشم و قینی خوای گەورەن و زەلیلی و خەجاڵەتی بەشیانە، چونکە بروایان نیە بەئایەتەکانی خواو پێغەمبەرانیش بە ناحەق دەکوژن، ئەم یاخی بوون و سەرشۆڕیەیان، بەهۆی سەرپێچی وگوناهباریانەوەیە، ئەوانە هەمیشە لە سنوور دەردەچوون و دەردەچن و ستەمکاری هەمیشە پیشەیانە.

(١١٣) (گاور و جوو) هەموویان یەکسان و چوونیەك نین، بەڵکو لە خاوەنانی کتێب دەستەیەك لە ئیماندارانیان هەن، ئایەتەکانی خوا لەکاتەکانی شەودا دەخوێننەوەو نوێژدەکەن و سوژدە دەبەن (موسڵمانن بەهەموو واتایەك).

(١١٤) ئەوانە ئیمان و باوەڕیان بەخواو بە رۆژی دوایی هەیە و فەرمان دەدەن بە چاکە و قەدەغەی خراپە دەکەن و بە پەلە و تاڵوکەن بۆ ئەنجامدانی هەموو خێرو چاکەیەك، بێگومان ئەوانە لە ریزی چاکەکار و چاکەخوازاندان.

(١١٥) (ئەو ئیماندارانە) هەر چاکەیەك ئەنجام بدەن بەفیرۆ ناچێت، خوایش زانایە بە پارێزکارو دینداران. (پاداشتیان بە زایە نادات).

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَن تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَٰلُهُمْ وَلَآ أَوْلَٰدُهُم
مِّنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا ۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿١١٦﴾
مَثَلُ مَا يُنفِقُونَ فِي هَٰذِهِ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا
صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ ۚ وَمَا
ظَلَمَهُمُ ٱللَّهُ وَلَٰكِنْ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ بِطَانَةً مِّن دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا
وَدُّواْ مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ ٱلْبَغْضَآءُ مِنْ أَفْوَٰهِهِمْ ۖ وَمَا تُخْفِي
صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ ۚ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ ٱلْأَيَٰتِ ۖ إِن كُنتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾
هَٰٓأَنتُمْ أُوْلَآءِ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِٱلْكِتَٰبِ كُلِّهِۦ
وَإِذَا لَقُوكُمْ قَالُوٓاْ ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْاْ عَضُّواْ عَلَيْكُمُ ٱلْأَنَامِلَ
مِنَ ٱلْغَيْظِ ۚ قُلْ مُوتُواْ بِغَيْظِكُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿١١٩﴾
إِن تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُواْ
بِهَا ۖ وَإِن تَصْبِرُواْ وَتَتَّقُواْ لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْـًٔا ۗ
إِنَّ ٱللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾ وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ
تُبَوِّئُ ٱلْمُؤْمِنِينَ مَقَٰعِدَ لِلْقِتَالِ ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

(١١٦) بەڕاستی ئەوانەی کافرن هەرگیز ماڵ و منداڵیان فریایان ناکەوێت و لە دەست خەشم و قینی خوا رزگاریان نابێت، ئەوان نیشتەجێی ناو دۆزەخن و تیایدا ژیانی هەمیشەیی دەبەنەسەر.

(١١٧) نمونەی (ئەو ماڵ و دارایییەی کە) دەیبەخشن لەم ژیانی دنیایەدا وەك رەشەبایەکی زۆر سارد وایە بدات بەسەر کێڵگەی کەسانێکدا کە ستەمیان لە خۆیان کردبێت (بەهۆی گوناهو تاوانەوە)، هەمووی تیا بەرێت، جا وەنەبێت خوا ستەمی لێکردبن بەڵکو هەر خۆیان ستەمیان لە خۆیان کردووە.

(١١٨) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، بە کەسانێکی تر جگە لە خۆتان متمانە مەکەن و نهێنی خۆتان لایان مەدرکێنن، چونکە ئەوان کۆڵنادەن لە دروستکردنی تەنگانەو گیروگرفت و ناخۆشی بۆتان، ئاواتیان ئەوەیە دووچاری ئازارو کێشە ببن، بەئاشکرا رق و کینە لە دەم و دویاندا دیارە، ئەوەی لە سینەیاندا شاردویانەتەوە زۆر گەورەترە لەوەی کە دەریدەخەن، بێگومان ئێمە نیشانەو بەڵگەمان بۆ دیاری کردوون (تا دۆست لە دوژمن جیابکەنەوە)، ئەگەر عەقڵ و ژیریتان بخەنەکار.

(١١٩) ئاگاداربن! ئێوە ئەوانتان خۆش دەوێت، بەڵام ئەوان ئێوەیان خۆش ناوێت، باوەڕتان بەهەموو کتێبە ئاسمانیە کانیش هەیە (بەڵام ئەوان باوەڕیان بە محمد ﷺ و بە قورئان نیە)، کاتێکیش پێتان دەگەن دەڵێن: ئێمە ئیمانداریین بەڵام کاتێك بە تەنها دەبن، پەنجەی خۆیان دەگەزن ئەوەندە رق ئەستوور و داخ لە دڵن، پێیان بڵێ: دەك بمرن لە داخا، بەڕاستی خوا خۆی زانایە بەوەی کە لە دڵ و دەروون و سینەکاندا حەشاردراوە و (چاکتان دەناسێت).

(١٢٠) ئەگەر چاکەیەکتان تووش بو، یان خێرێك رووی تێکردن، ئەوان پێی غەمبار دەبن و پێیان ناخۆشە، خۆ ئەگەر بەڵاو ناخۆشییەکتان بۆ پێش بێت، ئەوان پێی دڵخۆش دەبن، جا ئەگەر خۆگر بن و پارێزکار بن، پیلان و تەڵەکەی ئەوانە هیچ زیانێکتان پێناگەیەنێت، چونکە بەڕاستی خوا دەوری پیلان و پلانیانی داوەو ئاگایە بە هەموو کارو کردەوەو نەخشەیەکیان.

(١٢١) (لێرەوە قورئان لە غەزای ئوحود دەدوێت) یادی ئیمانداران بخەرەوە کاتێك بەیانی زوو لە ماڵ دەرچوویت، شوێنی جەنگت بۆ ئیمانداران دیاری کرد (تیر ئەندازانی لەسەر گردەکە دامەزراندو فەرمووی پێیان: ئێمە سەرکەوتوو بووین، یان شکستمان هێنا، ئێوە شوێنی خۆتان بەجێ مەهێڵن) و شوێنی تریشی بۆ ئەوانی تر دیاری کرد، خوای گەورەش بیسەرە (بەگوفتارتان) زانایە (بە بیرو بۆچوونتان)...

إِذْ هَمَّت طَّآئِفَتَانِ مِنكُمْ أَن تَفْشَلَا وَٱللَّهُ وَلِيُّهُمَا ۗ وَعَلَى
ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ ٱللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنتُمْ
أَذِلَّةٌ ۖ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ
أَلَن يَكْفِيَكُمْ أَن يُمِدَّكُمْ رَبُّكُم بِثَلَٰثَةِ ءَالَٰفٍ مِّنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ
مُنزَلِينَ ﴿١٢٤﴾ بَلَىٰٓ ۚ إِن تَصْبِرُوا۟ وَتَتَّقُوا۟ وَيَأْتُوكُم مِّن فَوْرِهِمْ
هَٰذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُم بِخَمْسَةِ ءَالَٰفٍ مِّنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ مُسَوِّمِينَ
﴿١٢٥﴾ وَمَا جَعَلَهُ ٱللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُم بِهِۦ ۗ وَمَا
ٱلنَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ ٱللَّهِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾ لِيَقْطَعَ طَرَفًا
مِّنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنقَلِبُوا۟ خَآئِبِينَ ﴿١٢٧﴾ لَيْسَ لَكَ
مِنَ ٱلْأَمْرِ شَىْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَٰلِمُونَ
﴿١٢٨﴾ وَلِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۚ يَغْفِرُ لِمَن يَشَآءُ
وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ لَا تَأْكُلُوا۟ ٱلرِّبَوٰٓا۟ أَضْعَٰفًا مُّضَٰعَفَةً ۖ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾ وَٱتَّقُوا۟ ٱلنَّارَ ٱلَّتِىٓ أُعِدَّتْ لِلْكَٰفِرِينَ
﴿١٣١﴾ وَأَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

(١٢٢) ئەوسا خەریکبوو دوو دەستە لە ئێوە پەشیمان بنەوەو (لە نیوەی ڕێ بگەڕێنەوە)، بەڵام خوا یارو یـاوەریان بـوو (دڵیانی دامەزراند لەسەر فەرمانبەرداری) دەبـا ئـیمانداران هەر پشت بە خوا ببەستن.

(١٢٣) بێگومان خوا لە غەزای بەدردا سەرکەوتوی کـردن، هەرچەندە ئێوە (لەژمارە و چەکدا) لاوازو کەم بـوون، دەی کەواتە لە خوا بترسن، بۆ ئەوەی سوپاسگوزار بن.

(١٢٤) (یادیان بهێنە) کـاتێك بـە ئـیماندارانت دەوت: ئـایا ئەوەندە بەس نیە کە پەروەردگارتان بە سێ هەزار فـریشتە کۆمەکتان بکات و دایانبەزێنێت؟!

(١٢٥) بەڵێ ئەگەر خۆڕاگر بن و پارێزکار بن هەر ئێستا دێن بۆ لاتان و پەروەردگارتان پێنج هەزار فریشتەی نیشانەداران بۆ ڕەوانە دەکات، (بۆ ئەوەی کۆمەکیتان بکەن).

(١٢٦) جا ئەو (هاوکاری) فریشتانە لەلایەن خواوە تەنها مژدەیەك بوو بۆ ئێوە، تادڵەکانتان پێی دامەزراوتـر بێت، ئەگینا سەرکەوتن تەنها لەلایەن خوای باڵادەست و دانـاوەیەو هـەر ئـەو دەیـبە خشـێت. (بـەوانـەی کەشایستەن).

(١٢٧) (ئەو یاریدەی فریشتانە) لەبەرئەوە بوو کە: لایەك لە هێزی کافرەکان دابڕێت، تا سەرکوت و نابووتیان بکات، ئەوسا بە نائومێدیی و خەجاڵەتییەوە بگەڕێنەوە.

(١٢٨) بێگومان تۆ هیچ شتێکت لە کاروباری بەندەکان بەدەست نیە (بەڵکو هەمووشت بەدەست خوا خۆیەتی) ئەگەر تەوبەو پەشیمانیان لی وەربگرێت، یان سزاو ئازاریان بدات، (سەربەستە)، چونکە ئەوانە ستەمکارن.

(١٢٩) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە خوای گەورە خاوەنیانە، لە هەر کەس بیەوێت خۆش دەبێت و (چاو پۆشیی زۆرە)، هەرکەسیش (شایستەی سزابێت) سزای دەدات، خوای گەورەش لێخۆشبوو میهرەبانە.

(١٣٠) (ئەم ئایەتە تێهەڵکێشی باسی غەزای ئوحود کراوە بۆ ئەوەی بسەلمێت کە ئەم ئاینە هەمو چەمکەکانی ژیان دەگرێتەوە، بۆیە روو بەئیمانداران دەفەرموێت): ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە سوو بەچەند قات وچەند بەرامبەر مەخۆن (ئەمەش قۆناغێك بوو لە حەرامکردنی یەکجاریی)، لە خوا بترسن، بۆ ئەوەی سەرفراز بن.

(١٣١) (هەوڵبدەن) خۆتان بپارێزن لەو ئاگرەی کە ئامادەکراوە بۆ کافرو بێباوەڕان.

(١٣٢) گوێڕایەڵ و فەرمانبەرداری خواو پێغەمبەرەکەی بن بۆ ئەوەی رەحمتان پێ بکرێت.

۞ وَسَارِعُوٓاْ إِلَىٰ مَغۡفِرَةٖ مِّن رَّبِّكُمۡ وَجَنَّةٍ عَرۡضُهَا
ٱلسَّمَٰوَٰتُ وَٱلۡأَرۡضُ أُعِدَّتۡ لِلۡمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ
فِي ٱلسَّرَّآءِ وَٱلضَّرَّآءِ وَٱلۡكَٰظِمِينَ ٱلۡغَيۡظَ وَٱلۡعَافِينَ
عَنِ ٱلنَّاسِۗ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَٱلَّذِينَ إِذَا
فَعَلُواْ فَٰحِشَةً أَوۡ ظَلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ ذَكَرُواْ ٱللَّهَ فَٱسۡتَغۡفَرُواْ
لِذُنُوبِهِمۡ وَمَن يَغۡفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلَّا ٱللَّهُ وَلَمۡ يُصِرُّواْ عَلَىٰ
مَا فَعَلُواْ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ أُوْلَٰٓئِكَ جَزَآؤُهُم مَّغۡفِرَةٞ
مِّن رَّبِّهِمۡ وَجَنَّٰتٞ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ
فِيهَاۚ وَنِعۡمَ أَجۡرُ ٱلۡعَٰمِلِينَ ﴿١٣٦﴾ قَدۡ خَلَتۡ مِن قَبۡلِكُمۡ سُنَنٞ
فَسِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَٱنظُرُواْ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُكَذِّبِينَ
﴿١٣٧﴾ هَٰذَا بَيَانٞ لِّلنَّاسِ وَهُدٗى وَمَوۡعِظَةٞ لِّلۡمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾
وَلَا تَهِنُواْ وَلَا تَحۡزَنُواْ وَأَنتُمُ ٱلۡأَعۡلَوۡنَ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ
﴿١٣٩﴾ إِن يَمۡسَسۡكُمۡ قَرۡحٞ فَقَدۡ مَسَّ ٱلۡقَوۡمَ قَرۡحٞ مِّثۡلُهُۥۚ
وَتِلۡكَ ٱلۡأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيۡنَ ٱلنَّاسِ وَلِيَعۡلَمَ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَيَتَّخِذَ مِنكُمۡ شُهَدَآءَۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٤٠﴾

(١٣٣) بەپەلە بن و پێشبرکێ بکەن تا دەگەنە لێخۆشبوونی پەروەردگارتان و بەهەشتێك کە پانایيەکەی ئاسمانەکان و زەوی گرتۆتەوەو ئامادە کراوە بۆ پارێزکاران، (پێغەمبەریش ﷺ دەفەرموێت: مەنزڵگای هەندێ دەبينن وەکو چۆن ئەستێرەی گەش دەبينن لە دوورەوە، فەرموويانە ئەی پێغەمبەری خوا: رەنگە ئەوانە مەنزڵگای پێغەمبەران بن، فەرمويەتی: نەخێر، بەڵکو مەنزڵگای کەسانێکن کە باوەڕيان بە خواو پێغەمبەرەکەی هێناوە، جا لەم سەردەمانەی دوايدا زانراوە ئەستێرەی چەندە گەورە گەورە هەيە کە خۆر لەئاستيدا زۆر بچوکە چ جای زەوی!!)

(١٣٤) ئەوانەی لە خۆشی و ناخۆشيدا، لە هەرزانی و گرانيدا ماڵ و سامانيان دەبەخشن، رق و کينەی خۆيان دەخۆنەوەو خۆگرن، لە خوڵکی خۆش دەبن و لێبووردەن، خوای ميهرەبانيش چاکەکارو چاکەخوازانی خۆش دەوێت.

(١٣٥) ئەوانەش کە تاوان يان گوناهێکيان ئەنجام داوە، يا خود ستەميان لە خۆيان کردوە (دوايی بە خۆياندا هاتونەتەوەو) سزای خوا دێتەوە ياديان، ئەوسا داوای لێخۆشبوون دەکەن، جا کێ هەيە کە لە گوناهان خۆش ببێت جگە لە خوا؟! هەروەها لەسەر گوناهو تاوانيان بەردەوام نابن، لە کاتێکدا دەزانن (ئەوە تاوانە).

(١٣٦) ئا ئەوانە پاداشتيان لێخۆشبوون و لێبووردنە لە لايەن پەروەردگاريانەوە لەگەڵ باخەکانی بەهەشتدا کە چەندان رووبار بەژێر درەخت و بە بەردەم کۆشکەکانياندا دەڕوات و ژيانی هەميشەيی تيايدا دەبەنەسەر، ئەم بەهرەيە پاداشتێکی زۆر چاکی کۆششکارانە (چونکە دوای تەوبەکەيان لە هەوڵ و کۆششی بەدەست هێنانی رەزامەنديی خوادا دەبن).

(١٣٧) بەراستی پێش ئێوە چەندان ياساو بەرنامە تێپەڕيوە (لەلايەن خواوە کە سەرئەنجام ئيماندارانی سەرخستووە و کافرانی لەناو بردووە) دە ئێوەش بە زەويدا بگەڕێن و تەماشا بکەن و سەرنج بدەن و وردبينەوە: بزانن سەرئەنجامی ئەوانە چۆن بووە کە بەرنامەی پێغەمبەرانی خوايان بە درۆ زانيوە.

(١٣٨) ئا ئەمەی کە باسکرا بەياننامەو روونکردنەوەيە بۆ خەڵکی بە گشتی و رێنموويبەخش و ئامۆژگاريشە بۆ پارێزکاران بە تايبەتی.

(١٣٩) (ئەی ئيمانداران) کۆڵ مەدەن و ساردمەبنەوە و خەفەت مەخۆن، چونکە هەر ئێوە سەربەرزو سەرفرازو سەرکەوتووترن ئەگەر ئيمانداری چاك و راست و دروست بن.

(١٤٠) ئەگەر زام و سەختی و ناخۆشيەك (لە جەنگی ئوحود) دا تووشی ئێوە هاتووە، ئەو خەڵکەش (لەجەنگی بەدردا) تووشی هەمان زام و سە ختی و ناخۆشی هاتن، ئێمە ئەو رۆژگارانە دەستاو دەست پێ دەکەين لەناو خەڵکيدا (تا لە جيهانی واقعيشدا) ئەوانەی باوەڕيان هێناوە خوا دەريان بخات و هەندێکتان بکات بە شايەت و بە پلەی شەهيدی بگەن، بێگومان خوا ستەمکارانی خۆش ناوێت.

وَلِيُمَحِّصَ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَيَمۡحَقَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿١٤١﴾ أَمۡ
حَسِبۡتُمۡ أَن تَدۡخُلُواْ ٱلۡجَنَّةَ وَلَمَّا يَعۡلَمِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ
مِنكُمۡ وَيَعۡلَمَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَقَدۡ كُنتُمۡ تَمَنَّوۡنَ ٱلۡمَوۡتَ مِن
قَبۡلِ أَن تَلۡقَوۡهُ فَقَدۡ رَأَيۡتُمُوهُ وَأَنتُمۡ تَنظُرُونَ ﴿١٤٣﴾ وَمَا مُحَمَّدٌ
إِلَّا رَسُولٞ قَدۡ خَلَتۡ مِن قَبۡلِهِ ٱلرُّسُلُۚ أَفَإِيْن مَّاتَ أَوۡ قُتِلَ
ٱنقَلَبۡتُمۡ عَلَىٰٓ أَعۡقَٰبِكُمۡۚ وَمَن يَنقَلِبۡ عَلَىٰ عَقِبَيۡهِ فَلَن يَضُرَّ
ٱللَّهَ شَيۡـٔٗاۗ وَسَيَجۡزِي ٱللَّهُ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَمَا كَانَ
لِنَفۡسٍ أَن تَمُوتَ إِلَّا بِإِذۡنِ ٱللَّهِ كِتَٰبٗا مُّؤَجَّلٗاۗ وَمَن يُرِدۡ
ثَوَابَ ٱلدُّنۡيَا نُؤۡتِهِۦ مِنۡهَا وَمَن يُرِدۡ ثَوَابَ ٱلۡأٓخِرَةِ نُؤۡتِهِۦ
مِنۡهَاۚ وَسَنَجۡزِي ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿١٤٥﴾ وَكَأَيِّن مِّن نَّبِيّٖ قَٰتَلَ مَعَهُۥ
رِبِّيُّونَ كَثِيرٞ فَمَا وَهَنُواْ لِمَآ أَصَابَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَمَا ضَعُفُواْ
وَمَا ٱسۡتَكَانُواْۗ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوۡلَهُمۡ
إِلَّآ أَن قَالُواْ رَبَّنَا ٱغۡفِرۡ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسۡرَافَنَا فِيٓ أَمۡرِنَا وَثَبِّتۡ
أَقۡدَامَنَا وَٱنصُرۡنَا عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿١٤٧﴾ فَـَٔاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ
ثَوَابَ ٱلدُّنۡيَا وَحُسۡنَ ثَوَابِ ٱلۡأٓخِرَةِۗ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

(١٤١) بێگومان خوای پەروەردگار (تاقی کردنەوە پێش دەهێنێت) تا ئەوانەی ئیماندارن پاك و بێگەردیان بکات، کافرانیش نابووت و ریسوا بکات.
(١٤٢) یان واگومانتان دەبرد (هەروا بەئاسانی) دەچـنە بەهەشتەوە؟! کە هێشتا خوا (لە جیهانی واقعدا) دەریشی نە خستووە کامتان هەوڵ و کۆشش و جیهادی کردووەو کامتان خۆڕاگرو ئارامگر بووە ...
(١٤٣) لەڕاستیدا ئێوە ئاواتی مردنتان دەخواست پـێش ئەوەی پێی بگەن (دەتانوت: کەی جەنگ بـەرپادەبێت تاشەهید ببین) خۆ لەڕاستیدا مەرگتان بەچاوی خـۆتان بینی لە کاتێکدا ئێوە چاوەڕوانی مەرگ بوون.
(١٤٤) (محمد ﷺ) تەنها پێغەمبەرێک نـەبووە وەفـات بکات، بێگومان پێغەمبەرانی پـێش ئـەمیش (وەفـاتیان کردووە)، ئایا ئەگەر وەفاتی کرد یان کوژرا و شەهید بوو، ئێوە پاشگەز دەبنەوە و هەڵدەگەڕێنەوە؟! (لەو دین و ئاینەی کە پێی ڕاگەیاندوون) خۆ ئەوەی هەڵگەڕێتەوە و پاشگەزبێتەوە، ئـەوە هـەرگیز زیان بە خوا ناگەیەنێت، لە داهاتویەکی نزیکدا خوای گەورە پاداشتی سوپاسگوزاران دەداتەوە.
(١٤٥) هیچ کەسێکیش نامرێت مەگەر بەویستی خوا نەبێت، لە کات و وەختی دیاری کراودا (ئەمەش خۆی هاندەرێکە بۆ ئیماندار کە لە مەرگ نەترسێت) جا ئەوەی پاداشتی دنـیای دەوێت هـەندێکی پێدەبەخشین، ئەوەش پاداشتی قیامەتی دەوێت هەندێکی پێدەبەخشین، لە داهاتویەکـی نـزیکیشدا پاداشتی سوپاسگوزاران دەدەینەوە.
(١٤٦) چەندەها پێغەمبەر هەبوون کە خواناس و پیاوچاکانی زۆر لەگەڵیدا بوون و دژ بە دوژمـنان جەنگاون، جا ئەوانە هیچ کات سستی و بێزاری و بێتاقەتی رووی تێنەکردوون بەهۆی ئـەوەی کـە تووشیان هاتووە لە پێناو ڕێبازی خوادا، لاواز و بێ هێزو سەرشۆڕیش نەبوون بۆ دوژمنان، خـوای گەورەش ئەو ئارامگرو خۆراگرانەی خۆشدەوێت.
(١٤٧) ئەوکاتە گوفتاریان تەنها ئەمە بووە کە وتویانە: پەروەردگارا لە گوناهو هەڵەکانمان ببورەو لە زیادەڕەوی کاروبارمان خۆش ببە، دامەزراومان بکە، سەرمان بخە بەسەر ئەم گەلە بێباوەڕەدا.
(١٤٨) ئەوسا ئیتر خوا پاداشتی دنیای پێبە خشین (بەسەرکەوتن و پایەداریـی) پـاداشـتی چـاکـی قیامەتیشی بۆ مسۆگەر کردن و بێگومان خوائەو چاکەکارانەی خۆش دەوێت.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِن تُطِيعُواْ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ
يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰٓ أَعْقَٰبِكُمْ فَتَنقَلِبُواْ خَٰسِرِينَ ﴿١٤٩﴾
بَلِ ٱللَّهُ مَوْلَىٰكُمْ ۖ وَهُوَ خَيْرُ ٱلنَّٰصِرِينَ ﴿١٥٠﴾ سَنُلْقِى
فِى قُلُوبِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ ٱلرُّعْبَ بِمَآ أَشْرَكُواْ بِٱللَّهِ
مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِۦ سُلْطَٰنًا ۖ وَمَأْوَىٰهُمُ ٱلنَّارُ ۚ وَبِئْسَ
مَثْوَى ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٥١﴾ وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ ٱللَّهُ
وَعْدَهُۥٓ إِذْ تَحُسُّونَهُم بِإِذْنِهِۦ ۖ حَتَّىٰٓ إِذَا فَشِلْتُمْ
وَتَنَٰزَعْتُمْ فِى ٱلْأَمْرِ وَعَصَيْتُم مِّنۢ بَعْدِ مَآ أَرَىٰكُم
مَّا تُحِبُّونَ ۚ مِنكُم مَّن يُرِيدُ ٱلدُّنْيَا وَمِنكُم
مَّن يُرِيدُ ٱلْءَاخِرَةَ ۚ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۖ
وَلَقَدْ عَفَا عَنكُمْ ۗ وَٱللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ
﴿١٥٢﴾ ۞ إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُۥنَ عَلَىٰٓ أَحَدٍ
وَٱلرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِىٓ أُخْرَىٰكُمْ فَأَثَٰبَكُمْ
غَمًّۢا بِغَمٍّ لِّكَيْلَا تَحْزَنُواْ عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ
وَلَا مَآ أَصَٰبَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ خَبِيرٌۢ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

(١٤٩) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە ئەگەر ملکەچ و گوێڕایەڵی ئەوانە بن کە کافر و بێ دینن، ئەوە بەرەودوا دەتانگێڕنەوە و پاشگەزتان دەکەنەوە و لە دین وەرتاندەگێڕن، ئەوسا ئیتر بە دۆڕاوی دەگەڕێنەوە.
(١٥٠) (دڵنیابن کە خوانەناسان یارو یاوەری ئێوە نین) بەڵکو خوا یارو یاوەرتانە، بێگومان ئەو زاتە چاکترین پشتیوان و یاریدەدەرتانە.
(١٥١) (ئەی گرۆی ئیمانداران دڵنیابن) کە لەمەودوا ئێمە: ترس و بیم فڕێ دەدەینە دڵی ئەوانەی کە بێباوەڕن، بەهۆی ئەوەی شەریك و هاوەڵیان بۆ خوا بڕیارداوە بێ ئەوەی خوا هیچ دەسەڵاتێکی پێدابن (بۆ دانانی هاوەڵگەری)، ئەوانە سەرەنجامی گەڕانەوەیان ئاگری دۆزەخە ئایکە چەندە ناخۆش و خراپە جێگەی ستەمکاران.
(١٥٢) سوێند بێت، خوا بەڵێنی خۆی بۆ ئێوە بەڕاستی بردەسەر (لەسەرەتای جەنگی ئوحود) دا، هەر بەمۆڵەت و یارمەتی ئەوزاتە دوژمنانتان بەگیر هێناو تێکتان شکاندن، هەتا ئەوکاتەی کە ساردیی رووی تێکردن و بوو بە کێشەتان لەسەر هەندێک شت و یاخی بوون (لە فەرمانی پێغەمبەر ﷺ و سەنگەرتان چۆڵ کرد) دوای ئەوەی هەندێك شتی نیشاندان کە حەزتان لێدەکرد، هەتانە دنیای دەوێت و هەتانە قیامەتی مەبەستە، لەوەودوا دەستی ئێوەی کۆتاکرد (لە دوژمنان) تا تاقیتان بکاتەوە، سوێند بێت، بەڕاستی خوا چاوپۆشی لێکردن و لێتان خۆشبوو، چونکە خوا فەزڵ و ڕێزی هەیە بۆ ئیمانداران.
(١٥٣) ئیتر ئەوەبوو کە «بەگیرهاتن و کشانەوە و شپرزە و پەرت و بڵاوبوون) خۆتان هەڵدەگێڕا بە کێوی ئوحود و دەورو بەریداو ئاوڕتان لەکەس نەدەدایەوە، لەکاتێکدا پێغەمبەریش بەدواتاندا بانگی دەکردن لە لاکەی ترەوە: (ئەی بەندەکانی خوا بگەڕێنەوە و رامەکەن)، جا ئەوەبوو ئێوە خەم و خەفەتتان کردە دڵی پێغەمبەرەوە (بە نافەرمانیتان، خوای گەورەش) خەم و پەژارەی کردە دڵی ئێوەوە (بەدەنگو باسی بریندار بوونی پێغەمبەرو شەهید بوونی) تاوەکو خەفەت نەخۆن بۆ ئەوەی لە دەستتان چووە و ئەوەش کە خوا تووشی کردوون و بە سەری هێنان (دیارە هاوەڵان پێغەمبەریان لەخۆیان و لەهەموو شت لاخۆشەویستتر بووە) خوایش ئاگادارە بەوکاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

ثُمَّ أَنزَلَ عَلَيۡكُم مِّنۢ بَعۡدِ ٱلۡغَمِّ أَمَنَةٗ نُّعَاسٗا يَغۡشَىٰ طَآئِفَةٗ
مِّنكُمۡۖ وَطَآئِفَةٞ قَدۡ أَهَمَّتۡهُمۡ أَنفُسُهُمۡ يَظُنُّونَ بِٱللَّهِ غَيۡرَ
ٱلۡحَقِّ ظَنَّ ٱلۡجَٰهِلِيَّةِۖ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ ٱلۡأَمۡرِ مِن شَيۡءٖۗ
قُلۡ إِنَّ ٱلۡأَمۡرَ كُلَّهُۥ لِلَّهِۗ يُخۡفُونَ فِيٓ أَنفُسِهِم مَّا لَا يُبۡدُونَ لَكَۖ
يَقُولُونَ لَوۡ كَانَ لَنَا مِنَ ٱلۡأَمۡرِ شَيۡءٞ مَّا قُتِلۡنَا هَٰهُنَاۗ قُل لَّوۡ كُنتُمۡ
فِي بُيُوتِكُمۡ لَبَرَزَ ٱلَّذِينَ كُتِبَ عَلَيۡهِمُ ٱلۡقَتۡلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمۡۖ
وَلِيَبۡتَلِيَ ٱللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمۡ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمۡۗ
وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَلَّوۡاْ مِنكُمۡ
يَوۡمَ ٱلۡتَقَى ٱلۡجَمۡعَانِ إِنَّمَا ٱسۡتَزَلَّهُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ بِبَعۡضِ مَا
كَسَبُواْۖ وَلَقَدۡ عَفَا ٱللَّهُ عَنۡهُمۡۗ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٞ ﴿١٥٥﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَكُونُواْ كَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَقَالُواْ لِإِخۡوَٰنِهِمۡ إِذَا
ضَرَبُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ أَوۡ كَانُواْ غُزّٗى لَّوۡ كَانُواْ عِندَنَا مَا مَاتُواْ وَمَا
قُتِلُواْ لِيَجۡعَلَ ٱللَّهُ ذَٰلِكَ حَسۡرَةٗ فِي قُلُوبِهِمۡۗ وَٱللَّهُ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۗ
وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٞ ﴿١٥٦﴾ وَلَئِن قُتِلۡتُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ
أَوۡ مُتُّمۡ لَمَغۡفِرَةٞ مِّنَ ٱللَّهِ وَرَحۡمَةٌ خَيۡرٞ مِّمَّا يَجۡمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

(١٥٤) پاشان، دوای ئەو غەم و پەژارەیە ئارامیی و هێمنیی بە سەردا دابەزانـدن کـە وەنـەوزێك بـوو دەسـتەیەکـتانی داگـرتبوو، دەسـتەیەکـی تـریش بەڕاستی خەمی خۆیان بـوو، گـومانی نـاڕەوایـان دەبـرد بـە خـوای گـەورە بـە گـومانی نـەفامانە، دەیانوت: ئایا ئـێمە لەم کـارەدا (لە بـەدەستهێنانی سەرکەوتن) هیچ ڕۆڵێکمان هەیە؟! (ئەوپشتیوانەی کەخوا بەڵێنی پێدابووین بۆ نەهات؟!) ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: بێگومان هەموو شتێک بەدەست خوایە، ئـــەوانــە هــەندێك شت دەشـارنەوە لە دەروونـی خۆیاندا و بۆ تۆی دەرناخەن، هەروەها دوڕوەکـان دەڵێن: ئەگەر (بەڵێنی سەرکەوتن راست بوایە) ئێمە شتێکمان بەدەست بوایە ئالێرەدا نـەدەکـوژرایـن!! پێیان بڵێ: ئەگەر لەماڵی خۆشتاندا بوونایە، ئەوانەی کە بریارە بکوژرانایە، دەبوا هەروایان بەسەر بهاتایەو لە شوێنی کوژرانیاندا راکشانایە، بێگومان خوا ئەم شتانەتان بەسەر دەهێنێت تا ئەوەی لە دەروونتاندا هەیە تاقی بکاتەوە و چی لەدڵەکانتاندا هەیە خـاوێنی بکـاتەوە و حەقیقەتی دەربخات، ئەو خوایەش زانایە بەوەی کە لە ناخی سینە کاندا حەشار دراوە.

(١٥٥) بێگومان ئەوانەی پشـتیان هـەڵکرد (لەغـەزای ئـوحود) لە ڕۆژی بـەیەکگـەیشتنی هەردوو ئۆردوو (ئۆردووی ئیمانداران و ئۆردووی بێباوەڕان)، ئەوانە تەنها شەیتان تووشی هەڵەی کردن و لە خشتەی بردن بەهۆی هەندێك گوناهەوە کە ئەنجامیان دابوو، بەڕاستی خوا لێیان خۆشبوو چونکە بێگومان خوا لێخۆشبووە (لە گوناهەکەتان) و ئارامگرو خۆڕاگرە (زوو تۆڵە لە یاخی بوان ناسێنێت).

(١٥٦) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە وەکو ئەوانە مەبن کە بێباوەڕ بوون، لەکاتی سـەفەر بەسەر زەویدا، یاخود کاتی جەنگ، بەبرایانی (هاوبیریان) دەوت: ئەگەر لای ئێمە بوونایە نە دەمردن، نە دەکوژران!! بۆ ئەوەی خوا ئەوە بکاتە خەفەت و ناخۆشی لە دڵیاندا، خۆ هەر خوا ژیان بەخشە و مرێنەرە، خوا بینایە بەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(١٥٧) خۆ ئەگەر بکوژرێن لە پێناوی خوادا یا خود بمرن، لێخۆش بـوون لەلایـەن خـواوە هاوڕێ لەگەڵ ڕەحمەت، چاکترە لەوەی کە خەڵکی کۆی دەکەنەوە.

وَلَئِن مُّتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لَإِلَى ٱللَّهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٨﴾ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ
ٱللَّهِ لِنتَ لَهُمْ ۖ وَلَوْ كُنتَ فَظًّا غَلِيظَ ٱلْقَلْبِ لَٱنفَضُّوا۟ مِنْ حَوْلِكَ ۖ
فَٱعْفُ عَنْهُمْ وَٱسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِى ٱلْأَمْرِ ۖ فَإِذَا عَزَمْتَ
فَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾ إِن يَنصُرْكُمُ ٱللَّهُ
فَلَا غَالِبَ لَكُمْ ۖ وَإِن يَخْذُلْكُمْ فَمَن ذَا ٱلَّذِى يَنصُرُكُم مِّنۢ
بَعْدِهِۦ ۗ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾ وَمَا كَانَ لِنَبِىٍّ أَن
يَغُلَّ ۚ وَمَن يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ
نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾ أَفَمَنِ ٱتَّبَعَ رِضْوَٰنَ
ٱللَّهِ كَمَنۢ بَآءَ بِسَخَطٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَمَأْوَىٰهُ جَهَنَّمُ ۚ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ
﴿١٦٢﴾ هُمْ دَرَجَٰتٌ عِندَ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ بَصِيرٌۢ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾
لَقَدْ مَنَّ ٱللَّهُ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ
يَتْلُوا۟ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتِهِۦ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلْكِتَٰبَ
وَٱلْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا۟ مِن قَبْلُ لَفِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿١٦٤﴾
أَوَلَمَّآ أَصَٰبَتْكُم مُّصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُم مِّثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّىٰ هَٰذَا ۖ
قُلْ هُوَ مِنْ عِندِ أَنفُسِكُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

(١٥٨) سوێند بێت ئەگەر بمرن یان بکوژرێن هەر بۆلای خوا کۆ دەکرێنەوە.

(١٥٩) کەوابوو (ئەی محمد ﷺ بەهۆی رەحمەتی خواوەیە تۆ نەرم و هێمن بویت لەگەڵیاندا، خۆ ئەگەر توڕەو قسە ڕەق و بێ بەزەیی بوویتایە، ئەوە هەموو لە دەورت بڵاوەیان دەکرد، کەواتە چاوپۆشیان لێبکە و لێیان ببورەو داوای لێخۆش بوونیان بۆ بکە، لە کارو پێشهاتدا پرس و رایان پێبکە، (دوای مەشۆرەت و پرس و ڕا) ئەگەر بڕیارتدا (کارێك ئەنجام بدەیت، ئەنجامی بدەو) پشت بە خوا ببەستە، چونکە بەڕاستی خوا ئەوانەی خۆشدەوێت کە پشتی پێدەبەستن.

(١٦٠) ئەگەر خوا سەرکەوتنتان پێ ببەخشێت ئەوە هیچ کەس ناتوانێت سەرکەوێت بەسەرتاندا، خۆ ئەگەر پشتتان بەربدات، ئەوە کێ هەیە دوای ئەو کۆمەکتان بکات و سەرتان بخات، دە با ئەوانەی ئیماندارن هەکیتا پشت بەخوا ببەستن.

(١٦١) (هەندێك گومانیان برد کە پێغەمبەر ﷺ لە دابەشکردنی دەسکەوتدا نادادیی دەکات) بێگومان بۆ هیچ پێغەمبەرێك نەبووە کە نادادی و خیانەت بکات، هەر کەس ناحەقی و نادادی بکات لە رۆژی قیامەتدا نادادیەکەی (یەخەی پێ دەگرێت و) بەکۆڵیەوەیەتی، لەوەودوا پاداشتی هەر کەسێك بەگوێرەی کردەوەکانی دەدرێتەوە و ئەوانە ستەمیان لێناکرێت.

(١٦٢) ئایا ئەوکەسەی (بە پەرستن و چاکەکاری) شوێنی رەزامەندیی خواکەوتبێت، وەکو ئەوکەسە وایە (کە بەهۆی گوناهو تاوانەوە) شایستەی خەشم و قینی خوا بێت؟ بێگومان شوێنی ئەو جۆرە کەسانە دۆزەخە کە سەرەنجامێکی ناخۆشە.

(١٦٣) هەریەك لەو (دوو دەستەیە) پلەو پایەی خۆی هەیە لای خوا (لە بەهەشتی بەریندا یاخود لەناخی دۆزەخدا)، بەراستی خوا بینایە بەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(١٦٤) سوێند بێت بێگومان خوا منەتی ناوەتە سەر ئیمانداران کاتێك پێغەمبەرێکی بۆ رەوانەکردوون لە خۆیان ئایەتەکانی ئەویان بەسەردا دەخوێنێتەوە، دڵ و دەروونیان پاك و پوخت دەکاتەوە، هەروەها فێری قورئان و داناییان دەکات، بەڕاستی پێشتر لە گومراییەکی ئاشکرادا رۆچوو بوون‌و گیریان خواردبوو.

(١٦٥) ئایا کاتێك بەڵاو ناخۆشیەکتان تووشهات (لە جەنگی ئوحود) دا بۆ دەڵێن: ئەمە چی بوو؟ بۆ وامان بەسەر هات؟ لەکوێوە ئەمەمان بۆهات؟ (ئەی بۆڵەیادیان چوو، خۆ لەجەنگی بەدردا) ئێوە دووئەوەندەتان بەوان کرد؟! ئینجا پێیان بڵێ: ئەو بەڵایە لەلایەن خۆتانەوە توشتان هات (کاتێك نافەرمانی پێغەمبەرتان کردو تەماعی دنیا لە دەروونتاندا جووڵا) بەڕاستی خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە، (بەندە چاکەکانیشی کاتێك هەڵە بکەن تووشی بەڵایان دەکات‌و تاقیکردنەوەی سەنگینیان بۆ پێش دەهێنێت)...

وَمَآ أَصَٰبَكُمۡ يَوۡمَ ٱلۡتَقَى ٱلۡجَمۡعَانِ فَبِإِذۡنِ ٱللَّهِ وَلِيَعۡلَمَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ
﴿١٦٦﴾ وَلِيَعۡلَمَ ٱلَّذِينَ نَافَقُواْۚ وَقِيلَ لَهُمۡ تَعَالَوۡاْ قَٰتِلُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ
أَوِ ٱدۡفَعُواْۖ قَالُواْ لَوۡ نَعۡلَمُ قِتَالٗا لَّٱتَّبَعۡنَٰكُمۡۗ هُمۡ لِلۡكُفۡرِ
يَوۡمَئِذٍ أَقۡرَبُ مِنۡهُمۡ لِلۡإِيمَٰنِۚ يَقُولُونَ بِأَفۡوَٰهِهِم مَّا لَيۡسَ
فِي قُلُوبِهِمۡۚ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِمَا يَكۡتُمُونَ ﴿١٦٧﴾ ٱلَّذِينَ قَالُواْ لِإِخۡوَٰنِهِمۡ
وَقَعَدُواْ لَوۡ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُواْۗ قُلۡ فَٱدۡرَءُواْ عَنۡ أَنفُسِكُمُ
ٱلۡمَوۡتَ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿١٦٨﴾ وَلَا تَحۡسَبَنَّ ٱلَّذِينَ قُتِلُواْ فِي
سَبِيلِ ٱللَّهِ أَمۡوَٰتَۢاۚ بَلۡ أَحۡيَآءٌ عِندَ رَبِّهِمۡ يُرۡزَقُونَ ﴿١٦٩﴾ فَرِحِينَ
بِمَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦ وَيَسۡتَبۡشِرُونَ بِٱلَّذِينَ لَمۡ يَلۡحَقُواْ
بِهِم مِّنۡ خَلۡفِهِمۡ أَلَّا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿١٧٠﴾
۞ يَسۡتَبۡشِرُونَ بِنِعۡمَةٖ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَضۡلٖ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجۡرَ
ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١٧١﴾ ٱلَّذِينَ ٱسۡتَجَابُواْ لِلَّهِ وَٱلرَّسُولِ مِنۢ بَعۡدِ مَآ
أَصَابَهُمُ ٱلۡقَرۡحُۚ لِلَّذِينَ أَحۡسَنُواْ مِنۡهُمۡ وَٱتَّقَوۡاْ أَجۡرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾
ٱلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ ٱلنَّاسُ إِنَّ ٱلنَّاسَ قَدۡ جَمَعُواْ لَكُمۡ فَٱخۡشَوۡهُمۡ
فَزَادَهُمۡ إِيمَٰنٗا وَقَالُواْ حَسۡبُنَا ٱللَّهُ وَنِعۡمَ ٱلۡوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

(١٦٦) ئـەوەش کـە تـووشتان بـوو لە ڕۆژی بـەیەك گەیشتنی هەردوو ئۆردووە کە (لە جەنگی ئـوحود) دا ئەوە بە فرمان و ویستی خوا بوو، تا ئیمانی باوەڕداران دەربخات ...

(١٦٧) دووڕوویــــی و نـــالەباریی دووڕووەکـــانیش دەربخات، کاتێك پێیان وترا: وەرن بجەنگن لە پـێناوی خوادا، یان (هیچ نەبێت) بـەرگری لە خـۆتان و مـاڵ و منداڵتان بکەن، وتیان: ئەگەر بمانزانیایە شەڕو جەنگ بەرپا دەبێت ئەوە شـوێنتان دەکـەوتین و دەجـەنگاین، ئەوانە ئـەو ڕۆژە لە کـوفرەوە نـزیکترن تـا لە ئـیمان، بەدەمیان شتێك دەڵێن کە لە دڵ و دەروونـیاندا نـی‌یە، خوایش زانایە بەوەی کە دەیشارنەوە ...

(١٦٨) ئەوانەی بۆی دانیشتن و (نەچوون بۆ جـەنگ) بەبراکانی خۆیانیان وت: ئەگەر ئەوانە (واتە شەهیدان) بەقسەی ئێمەیان بکردایە نە دەکوژران، ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: دەی کەواتە مـردن لە خـۆتان دووربخەنەوە ئەگەر ڕاست دەکەن؟!

(١٦٩) هەرگیز وامەزانن و وادامەنێن ئەوانەی لەپێناوی خوادا شەهید بوون و کوژران، مردوون، نە خێر وانیە، بەڵکو ئەوانە زیندوون، لای پەروەردگاریان لە رزق و ڕۆزیی (هـەمە جـۆرو تـایبەت) بەهرەوەرن...

(١٧٠) زۆر دڵخۆش و شادمانن بەو بەخشش و زیادە فەزڵەی کە خوا پێی بەخشیوون، مژدەش دەدەن بەوانەی هێشتا بەوان نەگەیشتوون و (شەهید نەبوون) کە بێگومان هیچ تـرس و بـیمێکیان لەسـەر نی‌یە، هیچ غەم و پەژارەیەکیان بۆ پێش نایەت (لەبەجێ هێشتنی دنیا).

(١٧١) مژدە دەدەن بەنازو نیعمەتانی تایبەتی و فەزڵ و ڕێزی بێ سنوور لەلایەن خوای میهرەبانەوە، بەڕاستی خوایش پاداشتی ئیمانداران زایە ناکات و (ڕەنج بەخەسار نابن)...

(١٧٢) ئەوانەی کە بەدەم بانگەوازی خواو پێغەمبەرەوە ﷺ چوون، دوای ئەوەی کە تووشی ناخۆشی و زام و ئێش بوون، بۆ ئەوانەیان کە چاکەیان کردو پارێزکار بوون، پاداشتی زۆر گەورە و بێ سنوور ئامادەیە...

(١٧٣) ئەوانەی کە خەڵکی (باوەڕ لاواز) پێیان دەڵێن: بەڕاستی خەڵکی بێ باوەڕو خوانەناس خۆیان بۆ ئێوە کۆ کردۆتەوە و خۆیان بۆ ئێوە مەڵاس داوە لێیان بترسن (خۆتان تووشی بە لا مەکەن) بەڵام ئەوان (واتە ئیمانداران بەو پروپاگەندەیە) باوەڕیان زیاتر دامـەزراو، وتـیان: خـوامـان بـەسە کـە یاریدەدەرو یارمەتیدەرێکی چاکو پایەدارە بۆمان.

فَانقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمْسَسْهُمْ سُوٓءٌ وَاتَّبَعُوا
رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾ إِنَّمَا ذَٰلِكُمُ الشَّيْطَٰنُ
يُخَوِّفُ أَوْلِيَآءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧٥﴾
وَلَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَٰرِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ
شَيْـًٔا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١٧٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْكُفْرَ بِالْإِيمَٰنِ لَن يَضُرُّوا
اللَّهَ شَيْـًٔا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٧﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوٓا
أَنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ لِيَزْدَادُوٓا إِثْمًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧٨﴾ مَّا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَآ
أَنتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ
عَلَى الْغَيْبِ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِن رُّسُلِهِۦ مَن يَشَآءُ فَـَٔامِنُوا بِاللَّهِ
وَرُسُلِهِۦ وَإِن تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٩﴾ وَلَا
يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ بِمَآ ءَاتَىٰهُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِۦ هُوَ خَيْرًا
لَّهُم بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِۦ يَوْمَ الْقِيَٰمَةِ
وَلِلَّهِ مِيرَٰثُ السَّمَٰوَٰتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٠﴾

(١٧٤) ئەوسا ئیتر موسوڵمانان گەڕانەوە هاوڕێ لەگەڵ فەزڵ و نازو نیعمەتی خواییدا، هیچ ناخۆشیەکیشیان بۆ پێش نەهات، چونکە شوێنی ڕەزامەندی خواکەوتبوون و (هەر ئەوەشیان مەبەست بوو)، خوای گەورەش هەر خۆی خاوەنی فەزڵ و ڕێزێکی زۆر گەورەیە.
(١٧٥) ئەوە بەڕاستی تەنها شەیتانە یاوەرەکانی خۆی دەترسێنێت، ئێوەی (ئیماندار) لێیان مەترسن، بەڵکو هەر لە من بترسن ئەگەر ئیماندارن (بێگومان ترسان لە خوا ئاسوودەیی و ئارامیی دەبەخشێت بە ئیماندار).
(١٧٦) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) ئەوانەی کە پێشبرکێ دەکەن لە بێباوەڕیدا خەمبارت نەکەن، چونکە بەڕاستی ئەوانە هەرگیز هیچ زیانێك بەخوا ناگەیەنن، خوا دەیەوێت هیچ بەشێکیان لە قیامەتدا پێ نەبەخشێت، سزای سەخت و زۆر ناسۆریش بۆیان ئامادەیە.
(١٧٧) بەڕاستی ئەوانەی بێ باوەڕییان هەڵبژارد لە جیاتی ئیمان، بێ باوەڕییان کڕی لەجیاتی باوەڕ، بەهیچ جۆرێك زیان بەخوا ناگەیەنن بە ڵکو سزای بەئێش چاوەڕێیانە.
(١٧٨) ئەوانەی ڕێبازی کوفریان گرتۆتەبەر، وا گومان نەبەن کە مۆڵەتمان داون و (نازو نیعمەتی دنیامان پێبەخشیوون) ئەوە خێرە بۆیان، ئێمە تەنها بۆیە مۆڵەتیان دەدەین تا زیاتر گوناهبار ببن، ئەوانە سزایەکی ڕیسواکەر چاوەڕێیانە.
(١٧٩) خوا ئیمانداران واز لێناهێنێت هەر وەکو ئەوەی کە ئێستا ئێوە لەسەری هەن (دڵسۆزو نادڵسۆز، خەمخۆرو بێ باك تێکەڵن)، هەتا پیس و پاك لەیەك جیانەکاتەوە (بەهۆی جۆرەها تاقی کردنەوە و پێشهاتەوە)، بێگومان خوا جیهانی شاراوەتان نیشان نادات (تا ئایندە بزانن)، بەڵکو خوا لە پێغەمبەرەکانی کەسانێك هەڵدەبژێرێت کە بیەوێت (تا لە هەندێك نهێنی ئاگاداربن بەو ڕادەیەی کە پێویستە)، جا باوەڕ بەخواو پێغەمبەرانی بهێنن، خۆ ئەگەر باوەڕی دامەزراو بهێنن و پارێزکاریی بکەن و لە خوا ترس بن، ئەوە پاداشتی بێ سنوور و نەبڕاوە چاوەڕێتانە.
(١٨٠) واگومان نەبەن ئەوانەی کە بەخیلی و ڕەزیلی دەکەن، لەو نازو نیعمەتانەی خوا پێی بەخشیوون، نابەخشن، کارێکی چاکە بۆیان، نە خێر ئەوە کارێکی خراپ و نادروستە بۆیان، چونکە ئەو شتانەی کە نەیاندەبەخشی لە ڕۆژی قیامەتدا دەست دەنێتە بینیان و دەبنە کۆت لە گەردنیاندا، (بێگومان) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەر خوا خاوەنیانەو خوا ئاگایە بە هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە ئێوە ئەنجامی دەدەن.

لَّقَدْ سَمِعَ ٱللَّهُ قَوْلَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓا۟ إِنَّ ٱللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَآءُ
سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا۟ وَقَتْلَهُمُ ٱلْأَنۢبِيَآءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ
ذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلْحَرِيقِ ﴿١٨١﴾ ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ
وَأَنَّ ٱللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٨٢﴾ ٱلَّذِينَ قَالُوٓا۟ إِنَّ
ٱللَّهَ عَهِدَ إِلَيْنَآ أَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ
تَأْكُلُهُ ٱلنَّارُ ۗ قُلْ قَدْ جَآءَكُمْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِى بِٱلْبَيِّنَٰتِ
وَبِٱلَّذِى قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١٨٣﴾
فَإِن كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ جَآءُو بِٱلْبَيِّنَٰتِ
وَٱلزُّبُرِ وَٱلْكِتَٰبِ ٱلْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ ٱلْمَوْتِ ۗ
وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۖ فَمَن زُحْزِحَ
عَنِ ٱلنَّارِ وَأُدْخِلَ ٱلْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ ۗ وَمَا ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَآ
إِلَّا مَتَٰعُ ٱلْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾ ۞ لَتُبْلَوُنَّ فِىٓ أَمْوَٰلِكُمْ
وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ
مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ ٱلَّذِينَ أَشْرَكُوٓا۟ أَذًى كَثِيرًا ۚ
وَإِن تَصْبِرُوا۟ وَتَتَّقُوا۟ فَإِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ ٱلْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

(١٨١) سوێند بێت بێگومان خوای پەروەردگار گوفتاری (نابەجێی) ئەو (جولەکانەی) بیست کە وتیان: خوا هەژارە و ئێمە دەوڵەمەندین!! ئێمە ئەو گوفتارانە یادداشت و تۆمار دەکەین لەسەریان، هەروەها کوشتنی پێغەمبەران بە دەستی ئەوان بە ناحەق، (لە دۆزەخیشدا) پێیان دەڵێین: بچێژن سزای ئاگری سوتێنەر...

(١٨٢) ئەو سزایە لە دەرەنجامی دەست پێشخەری خۆتاندایە، چونکە بەڕاستی خوا هیچ جۆرە ستەمێك لە بەندەکان ناکات.

(١٨٣) (ئەو جوولەکانەی) دەڵێن: خوا پەیمانی داوە بە ئێمە کە بە هیچ پێغەمبەرێك باوەڕ نەکەین تاقوربانیەکمان بۆ نەهێنێت و (نەیبینین) ئاگر دەیخوات و دەیسوتێنێت و لە ناوی دەبات، (ئەی محمد) ﷺ پێیان بڵێ: خۆ ژمارەیەك پێغەمبەر لە پێش منەوە ڕەوانەکران بۆتان بەچەندەها بەڵگەو نیشانەی ئاشکراوە، بەو داخوازیەشەوە کەوتتان، جا بۆ کوشتانن و (شەهیدتان کردن) ئەگەر ئێوە راستگۆن؟!

(١٨٤) خۆ ئەگەر بروایان پێنەکردیت، ئەوە بەڕاستی زۆرێك لە پێغەمبەرانی پێش تۆ بروایان پێ نەکراوە هەرچەندە جۆرەها موعجیزە و نامەی پڕ لە ستایش و ئامۆژگاری و کتێبی رووناککەرەوەیان پێدا ڕەوانەکرابوو.

(١٨٥) هەموو کەسێك دەبێت بمرێت و مردن بچێژێت، تەنها لە رۆژی قیامەتدا کرێ و پاداشتان بەتەواوی پێ دەدرێت (دەرئەنجامی کردەوەکانتان دێتەوە رێتان) ئەوسا ئەوەی دوور خرایەوە لە ئاگری دۆزەخ و خرایە بەهەشتەوە، ئەوە بەڕاستی سەرفراز بووە، ژیانی دنیاش بێجگە لەوەی کە رابواردنێکی خەڵەتێنەرە شتێکی تر نیە.

(١٨٦) سوێند بێت تاقی دەکرێنەوە لە ماڵ و دارایی و خۆیشتاندا (زیان لە سامان‌دا دەکەن، خۆتان توشی ناخۆشی و ئازار دەبن) هەروەها سوێند بێت لە خاوەنانی کتێبی پێش خۆتان و لە موشریك و هاوەڵگەرانەوە ئازارێکی زۆر دەبیسن (ئەوەندە بوختان و قسەی نابەجێتان بۆ هەڵدەبەستن، وەك‌ئازار بەرگوێتان بکەوێت وایە)، بەڵام ئەگەر خۆڕاگر بن و پارێزکار بن و لە خوا بترسن (لە سنوور دەرنەچن)، بەڕاستی ئەو هەڵوێستە لەکارە پەسەند و کردەوە پایەدارەکانە.

وَإِذْ أَخَذَ ٱللَّهُ مِيثَٰقَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ لَتُبَيِّنُنَّهُۥ لِلنَّاسِ
وَلَا تَكْتُمُونَهُۥ فَنَبَذُوهُ وَرَآءَ ظُهُورِهِمْ وَٱشْتَرَوْا۟ بِهِۦ ثَمَنًا
قَلِيلًا ۖ فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾ لَا تَحْسَبَنَّ ٱلَّذِينَ يَفْرَحُونَ
بِمَآ أَتَوا۟ وَّيُحِبُّونَ أَن يُحْمَدُوا۟ بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا۟ فَلَا تَحْسَبَنَّهُم
بِمَفَازَةٍ مِّنَ ٱلْعَذَابِ ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨٨﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٩﴾ إِنَّ فِى
خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ لَءَايَٰتٍ
لِّأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿١٩٠﴾ ٱلَّذِينَ يَذْكُرُونَ ٱللَّهَ قِيَٰمًا وَقُعُودًا
وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِى خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ
رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَٰذَا بَٰطِلًا سُبْحَٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿١٩١﴾
رَبَّنَآ إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ ٱلنَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُۥ ۖ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنْ
أَنصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَّبَّنَآ إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِى لِلْإِيمَٰنِ أَنْ
ءَامِنُوا۟ بِرَبِّكُمْ فَـَٔامَنَّا ۚ رَبَّنَا فَٱغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا
سَيِّـَٔاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ ٱلْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَءَاتِنَا مَا وَعَدتَّنَا
عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۗ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ ٱلْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

(١٨٧) (یاد بێنەرەوە) کاتێك خوا پەیمانی وەرگرت لەوانەی کتێبیان پێ بەخشراوە کە روونـی بکـەنەوە بـۆ خـەڵکی و مەرامەکانی باس بکەن و نەیشارنەوە، کەچی خستیانە پشت خۆیان و بە نرخێکی هەرزان فرۆشتیان (ئەگەر هەموو دنیاش بێت، دینی بۆ بفرۆشی هەرزان فرۆشراوە و زەرەرێکی بـێ سنوورە) ئای کە شـتێکی بـێ نـرخیان کـریوە و دەسـتیان کەوتووە.

(١٨٨) وا گومان مەبە بەوانەی دڵخۆشن بەوەی کە هەیانەو حەزدەکەن باس بکرێن و خەڵکی سوپاسیان بکات لەسـەر کارو چاکەیەك کە نەیانکردووە، ئەوە هەرگیز وامەزانە ئەوانە لە دەست سزا رزگاریان دەبێت، بەڵکو سزایەکـی بـە ئـێش چاوەڕێیانە.

(١٨٩) هەرچی لە ئاسمانەکـان و زەویـدا هـەیە هـەر خـوا خاوەنیانە و ئەو خوایە دەسەڵاتی بـەسەر هـەموو شـتێکدا بەتەواوی هەیە.

(١٩٠) بەڕاستی لە دروستکردنی ئاسمانەکان و زەویدا و لە ئاڵوگۆڕی شەو و رۆژدا بە ڵگە و نیشانەی زۆر هەن بۆ کەسانی ژیر و هۆشمەند...

(١٩١) ئەوانەی یادی خوا دەکەن لەکاتێکداکە بە پێوەن یان دانیشتوون یان راکشاوون (لە هیچ حاڵەتێکدا یادی ئەوزاتە فەرامۆش ناکەن)، هەمیشە بیردەکەنەوە لە دروست بوونی ئاسمانەکـان و زەوی (بـیردەکـەنەوە لە هەموو وردەکاریەك، سەرنجی هەموو دیاردەیەك دەدەن، سەرئەنجام دەڵێن): پەروەردگارا تـۆ ئـەم هـەموو دروست کراوانەت بێ‌هودە و بێ‌ئامانج دروست نەکردووە، پاکیی و بێگەردیی شـایستەی تـۆیە، دە تـۆش بمانپارێزە لە سزای ئاگری دۆزەخ.

(١٩٢) پەروەردگارا بەڕاستی تۆ هەرکەس بخەیتە ناو ئاگری دۆزەخەوە، ئـەوە ئـیتر شـەرمەزارو ریسـواو خەجاڵەتت کردووە، (جا بێگومان لەوێ) ستەمکاران هیچ جۆرە پشتیوانێکیان نیە.

(١٩٣) پەروەردگارا؛ بەڕاستی ئێمە گوێمان لە بانگخوازێك بوو، بانگی کردین بۆ ئیمان و (دەیفەرموو): ئیمان بهێنن بە پەروەردگارتان جا ئێمەش (بێ دوودڵی)، خێرا بـاوەڕمان هـێناو (وتـمان): پـەروەردگارا؛ دەتـۆش لەگوناهو هەڵەکانمان خۆش ببە، چاوپۆشی بکە لەکردارە ناپەسەندەکانمان و (لەسـەر رێـبازی) چـاکـان و (بەختەوەران) بمانمرێنە و لەگەڵ ئەواندا کۆمان بکەرەوە.

(١٩٤) پەروەردگارا؛ ئەو بەڵێنانەشمان بۆ ئەنجام بدە کە لەسـەر زاری پـێغەمبەرانـتدا بـەئێمەت داوە (کـە سەرکەوتنە لە دنیاداو بەهەشتی بەرینە لە داهاتوودا)، لە رۆژی قیامەتیشدا خەجاڵەت و روو زەردمان مەکە، بێگومان تۆ بەڵێن شکێن نیت و بەڵێنی خۆت دەبەیتە سەر.

فَٱسۡتَجَابَ لَهُمۡ رَبُّهُمۡ أَنِّي لَآ أُضِيعُ عَمَلَ عَٰمِلٖ مِّنكُم مِّن
ذَكَرٍ أَوۡ أُنثَىٰۖ بَعۡضُكُم مِّنۢ بَعۡضٖۖ فَٱلَّذِينَ هَاجَرُواْ وَأُخۡرِجُواْ
مِن دِيَٰرِهِمۡ وَأُوذُواْ فِي سَبِيلِي وَقَٰتَلُواْ وَقُتِلُواْ لَأُكَفِّرَنَّ
عَنۡهُمۡ سَيِّـَٔاتِهِمۡ وَلَأُدۡخِلَنَّهُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا
ٱلۡأَنۡهَٰرُ ثَوَابٗا مِّنۡ عِندِ ٱللَّهِۚ وَٱللَّهُ عِندَهُۥ حُسۡنُ ٱلثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾
لَا يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فِي ٱلۡبِلَٰدِ ﴿١٩٦﴾ مَتَٰعٞ قَلِيلٞ
ثُمَّ مَأۡوَىٰهُمۡ جَهَنَّمُۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴿١٩٧﴾ لَٰكِنِ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ
رَبَّهُمۡ لَهُمۡ جَنَّٰتٞ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا
نُزُلٗا مِّنۡ عِندِ ٱللَّهِۗ وَمَا عِندَ ٱللَّهِ خَيۡرٞ لِّلۡأَبۡرَارِ ﴿١٩٨﴾ وَإِنَّ مِنۡ
أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ لَمَن يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيۡكُمۡ وَمَآ
أُنزِلَ إِلَيۡهِمۡ خَٰشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشۡتَرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ ثَمَنٗا
قَلِيلًاۚ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ أَجۡرُهُمۡ عِندَ رَبِّهِمۡۗ إِنَّ ٱللَّهَ
سَرِيعُ ٱلۡحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱصۡبِرُواْ
وَصَابِرُواْ وَرَابِطُواْ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

سُورَةُ النِّسَاءِ — آياتها ١٧٦ — ترتيبها ٤

(١٩٥) (کاتێك ئیمانداران بەم شێوەیە نزایان کرد، کە پەروەردگای ئازیزیان فێریان دەکات) پەروەردگاریان دۆعاو نزاکانی گیراکردن (بۆیە دەفەرموێت): بەڕاستی من هەوڵ و کۆشش و کارو کردەوەی هیچ کام لە ئێوە بەزایە نادەم، چ نێرینە و پیاوتان، چ مێینە و ئافرەتتان (چونکە) هاوکاری یەکتر بوون (لە چاکەو چاکەکاریدا)، جا ئەوانەی کۆچیان کردو لە شوێنەواری خۆیان دەربەدەرکران و ئازارو ئەشکەنجەدران لە پێناوی مندا و جەنگان و شەهیدکران، بەڕاستی سوێند بێت چاوپۆشی دەکەم لە هەڵەوگوناهەکانیان و دەیانخەمە باخەکانی بەهەشتەوەکە چەندەها رووبار بەژێر درەختەکانیداو بەردەم کۆشکەکانیدا دەڕوات، ئەمەش پاداشتێکە لە لایەن خواوە (پێشکەشیان دەکرێت) خوا پاداشتی چاك و جوانی لایە (بۆ تێکۆشەران).

(١٩٦) (ئەی ئیماندار) هەرگیز هێزو دەسەڵاتی ئەوانەی بێباوەڕن لەوڵاتاندا (لەسەر زەوی خوادا) تۆ لەخشتە نەبات، (خەتەرە و خەیاڵی نابە جێتبۆ دروست نەکات)

(١٩٧) (چونکە ئەوە هەرهەمووی) رابواردنێکی کەمە، لەوەودوا شوێن و جێگەیان دۆزەخە، کە ناخۆشترین جێگە و رێگەیە.

(١٩٨) بە ڵام ئەوانەی کە پارێزکارن و لە سزای پەروەردگاریان دەترسن (جێگە و رێگەیان) باخەکانی بەهەشتە کە چەندەها رووبار بەژێر درەختەکانیداو بەبەردەم کۆشکەکانیدا دەڕوات، هاوڕێ لەگەڵ ژیانی هەمیشەیی لەوێدا، ئەو شوێنانەش لەلایەن خواوە ئامادەکراوە، بۆ میوانداریی هەمیشەیی بەختەوەران، ئەڵبەتە ئەوبەشەی کە لای خوایە چاکترو بەنر خترە بۆ پاکانو چاکانو بەندە راستەقینەکانی خوای میهرەبان.

(١٩٩) بەڕاستی هەندێ کەس هەن لە خاوەنانی کتێب کە باوەڕی بەخوا پتەو و دامەزراوە، هەروەها بەو (قورئانەش) کە بۆ ئێوە رەوانەکراوە و بەو کتێبانەش بۆ خۆیان پێشتر رەوانەکراوە، لەکاتێکدا ئەوانە ترسی خوایان لە دڵدایە و مەبەستیانە خوا لێیان رازی بێت، ئایەتەکانی خوا بەنرخێکی کەم (یاخود بەهیچ نرخێك) نافرۆشن، ئەوانە پاداشتی (ئیمان و باوەڕی) خۆیان لای پەروەردگاریان وەردەگرن، بەڕاستی خوا بەخێرایی لێپرسینەوە ئەنجام دەدات (تا بەزوویی بەختەوەران بخاتە بەهەشتەوە و ناپوختەکانیش لە دۆزەخ توند بکات.)

(٢٠٠) ئەی ئەوانەی کە باوەڕتان هێناوە خۆگربنو خۆڕاگریی و ئارامگریی بەسەر خۆتاندا بهێنن، نەبەزن لە خۆگری و مانەوەتان لە سەنگەردا، هەوڵ بدەن هەمیشە لە سەنگەری خەبات و کۆششدا بن، لە خوا بترسن و پارێز کاربن بۆ ئەوەی سەرفرازیی (هەمیشەیی) بەدەست بهێنن (لەمایەی رەحمەتی خوادا لە بەهەشتی بەریندا).

سورتی (النساء)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ وَخَلَقَ مِنۡهَا
زَوۡجَهَا وَبَثَّ مِنۡهُمَا رِجَالٗا كَثِيرٗا وَنِسَآءٗۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ ٱلَّذِي تَسَآءَلُونَ
بِهِۦ وَٱلۡأَرۡحَامَۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَيۡكُمۡ رَقِيبٗا ﴿١﴾ وَءَاتُواْ ٱلۡيَتَٰمَىٰٓ أَمۡوَٰلَهُمۡۖ
وَلَا تَتَبَدَّلُواْ ٱلۡخَبِيثَ بِٱلطَّيِّبِۖ وَلَا تَأۡكُلُوٓاْ أَمۡوَٰلَهُمۡ إِلَىٰٓ أَمۡوَٰلِكُمۡۚ إِنَّهُۥ
كَانَ حُوبٗا كَبِيرٗا ﴿٢﴾ وَإِنۡ خِفۡتُمۡ أَلَّا تُقۡسِطُواْ فِي ٱلۡيَتَٰمَىٰ فَٱنكِحُواْ
مَا طَابَ لَكُم مِّنَ ٱلنِّسَآءِ مَثۡنَىٰ وَثُلَٰثَ وَرُبَٰعَۖ فَإِنۡ خِفۡتُمۡ أَلَّا تَعۡدِلُواْ
فَوَٰحِدَةً أَوۡ مَا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُمۡۚ ذَٰلِكَ أَدۡنَىٰٓ أَلَّا تَعُولُواْ ﴿٣﴾ وَءَاتُواْ
ٱلنِّسَآءَ صَدُقَٰتِهِنَّ نِحۡلَةٗۚ فَإِن طِبۡنَ لَكُمۡ عَن شَيۡءٖ مِّنۡهُ نَفۡسٗا فَكُلُوهُ
هَنِيٓـٔٗا مَّرِيٓـٔٗا ﴿٤﴾ وَلَا تُؤۡتُواْ ٱلسُّفَهَآءَ أَمۡوَٰلَكُمُ ٱلَّتِي جَعَلَ ٱللَّهُ لَكُمۡ
قِيَٰمٗا وَٱرۡزُقُوهُمۡ فِيهَا وَٱكۡسُوهُمۡ وَقُولُواْ لَهُمۡ قَوۡلٗا مَّعۡرُوفٗا ﴿٥﴾ وَٱبۡتَلُواْ
ٱلۡيَتَٰمَىٰ حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغُواْ ٱلنِّكَاحَ فَإِنۡ ءَانَسۡتُم مِّنۡهُمۡ رُشۡدٗا فَٱدۡفَعُوٓاْ
إِلَيۡهِمۡ أَمۡوَٰلَهُمۡۖ وَلَا تَأۡكُلُوهَآ إِسۡرَافٗا وَبِدَارًا أَن يَكۡبَرُواْۚ وَمَن كَانَ
غَنِيّٗا فَلۡيَسۡتَعۡفِفۡۖ وَمَن كَانَ فَقِيرٗا فَلۡيَأۡكُلۡ بِٱلۡمَعۡرُوفِۚ فَإِذَا
دَفَعۡتُمۡ إِلَيۡهِمۡ أَمۡوَٰلَهُمۡ فَأَشۡهِدُواْ عَلَيۡهِمۡۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ حَسِيبٗا ﴿٦﴾

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی خەڵکینەلە خەشم و ناڕەزایی ئەو پەروەردگارەتان خۆ بپارێزن کە ئێوەی لە تاکە نەفسێك دروست کردووە، هەر لەو نەفسەش هاوسەرەکەی بەدی هێنا، لەو دووانەش پیاوان و ژنانی زۆری خستۆتەوە و بڵاوکردەوە، هەروەها لەو خوایە بترسن کە بەناوهێنانی لە یەکتر داوای پێویستیەکانتان دەکەن هەوڵ بدەن پەیوەندی خزمایەتیش بپارێزن و (پتەوی بکەن) چونکە بەڕاستی خوا (هەمیشە و بەردەوام) چاودێرە بەسەرتانەوە.

(٢) (خەڵکینە) ماڵ و سامانی هەتیوان بدەنەوە دەست خۆیان (کاتێك گەورە بوون وفامیان کردەوە)، ماڵی خراپ و پیسی خۆتان مەگۆڕنەوە بەماڵی چاك و پاکی ئەوان، ماڵ و سامانیان مەخۆن لەگەڵ ماڵ و سامانی خۆتانداو (مەیفەوتێنن) بەڕاستی ئەو کارە ستەم و گوناهێکی گەورەیە.

(٣) ئەگەر ترسان لەئەنجام نەدانی دادپەروەری لەگەڵ کچە بێ باوکەکاندا (ئەگەر بیانکەنە هاوسەرتان، ئەوە واز لەوان بهێنن)، لە ئافرەتانی تر کە حەڵاڵن بۆتان ژن مارە بکەن دوو دوو، یان سیان سیان، یان چوار چوار، (ئەڵبەتە لە یەك هاوسەر زیاتر مەرج و بارودۆخی تایبەتی خۆی هەیە) خۆ ئەگەر ترسان لەوەی کە نە توانن دادپەروەر بن (لەنێوان هاوسەرەکانتاندا) ئەوە با یەك ژن مارە بکەن، یان ئەوکەنیزەکانەی کە هەتانن (کە دیاردەیەکی کاتی بوو، ئیسلام بنەبڕی کرد)، ئەوەی کە باسکرا نزیکترە لەوەی ستەم نەکەن (ئەگەر پەیڕەوی بکەن).

(٤) مارەیی ئافرەتان بدەن بەوپەڕی دڵفراوانی و ئاسوودەییەوە، خۆ ئەگەر بەئارەزوو ویستی خۆیان دەستیان هەڵگرت لە هەندێك مارەیی و بەخشینیان بە ئێوە، بۆتان هەیە بیخۆن و بەکاری بهێنن و بەبێ دوودڵێ نۆشی بکەنو (سوودی لێ وەربگرن).

(٥) ماڵ و سامانتان مەدەن بەکەم عەقڵ و پیاو خراپان (کە ئێوە بەرپرسن لە ماڵیان)، لەکاتێکدا خواکردوویەتی بەهۆی ژیان و پایەداری و هەستانەوەتان، بەڵکو تەنها بە شیان بدەن بۆ خۆراك و پۆشاك، بەجوانی قسەی ڕاست و دروستیان بۆ بکەن (تەرەیان مەکەن).

(٦) هەتیوان تاقی بکەنەوە (بەوەی کە هەندێك پارەیان بدەنێ و خۆتان سەرپەرشتیان بکەن) هەتا ئەوکاتەی کە وەختی ئەوەیان دێت هاوسەر بگرن، ئەوسا ئەگەر هەستتان کرد ژیرو سەلارن، پارە و سامانەکەیان پێ بدەنەوە، نەکەن ماڵ و سامانیان بخۆن بەزیادەڕەوی لەخەرج کردنیدا لە ترسی ئەوەی نەوەکو گەورە بن و زوو لە دەستتان بسێننەوە، جا ئەوەی دەوڵەمەندە بادەستی بپارێزێت و ئەوەش کە هەژارە باڵێی بخوات و لە سنوور دەرنەچێت و زیادەڕەوی نەکات، جاکاتێك ماڵ و سامانەکانیان تەسلیم دەکەنەوە ئەوە شایەتیان لەسەر بگرن (هەرچەندە) تەنها خوا بەسە بۆ لێپرسینەوە و چاودێری.

لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ ٱلْوَٰلِدَانِ وَٱلْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيبٌ
مِّمَّا تَرَكَ ٱلْوَٰلِدَانِ وَٱلْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا
مَّفْرُوضًا ﴿٧﴾ وَإِذَا حَضَرَ ٱلْقِسْمَةَ أُوْلُواْ ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ
وَٱلْمَسَٰكِينُ فَٱرْزُقُوهُم مِّنْهُ وَقُولُواْ لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوفًا
﴿٨﴾ وَلْيَخْشَ ٱلَّذِينَ لَوْ تَرَكُواْ مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَٰفًا
خَافُواْ عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُواْ ٱللَّهَ وَلْيَقُولُواْ قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾
إِنَّ ٱلَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَٰلَ ٱلْيَتَٰمَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي
بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾ يُوصِيكُمُ ٱللَّهُ
فِيٓ أَوْلَٰدِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ ٱلْأُنثَيَيْنِ فَإِن كُنَّ نِسَآءً
فَوْقَ ٱثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِن كَانَتْ وَٰحِدَةً فَلَهَا
ٱلنِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَٰحِدٍ مِّنْهُمَا ٱلسُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن
كَانَ لَهُۥ وَلَدٌ فَإِن لَّمْ يَكُن لَّهُۥ وَلَدٌ وَوَرِثَهُۥٓ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ ٱلثُّلُثُ
فَإِن كَانَ لَهُۥٓ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ ٱلسُّدُسُ مِنۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي
بِهَآ أَوْ دَيْنٍ ءَابَآؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ
نَفْعًا فَرِيضَةً مِّنَ ٱللَّهِ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

(٧) پیاوان بەشیان هەیە لەو شتانەدا کەباوك و دایك و خزمان بە میراتی لەدوایان بەجێ دەمێنێت، هەروەها ژنانیش بەشیان هەیە لەو شتانەدا کە بە میراتیی لە باوك و دایك و خزمان بەجێ دەمێنێت، لە کەم و زۆری بەشی هەر کەسێك دیاری کراوە و، دەبێت بیدرێتێ.

(٨) خۆ ئەگەر کاتێك لە دابەش کردنی میراتیدا خزمان و هەتیوان و هەژاران ئامادە بوون، ئەوە لەو میراتیە بەشیان بدەن و بەجوانی قسەیان بۆ بکەن (پیایاندا هەڵمەشاخێن).

(٩) دەبا ئەوانەش کە (دوورنیە بەم نزیکانە بمرن) و نەوەی لاواز و ساوایان لەدوا بەجێ بمێنێت، خواناسی و ئاینداری بکەنە پیشەیان و گوفتاری چاك و بەجێ بڵێن (وەسیەتی چاكبکەن، بێگوان خوا دەمێنێت بۆ منداڵی جێماویان ئەگەر خواناس و گوفتار جوان و بەخشندە بن).

(١٠) بەڕاستی ئەوانەی کە ماڵی هەتیووان بە ناحەق و ستەم دەخۆن، بێگومان ئەوانە تەنها ئاگر دەخۆن و ئەو ماڵە دەبێتە ئاگر لە سکیاندا، لە قیامەتیشدا دەچنە ناو ئاگری دۆزەخەوە.

(١١) خوا رێنموویتان دەکات و فەرمانتان پێ دەدا دەربارەی نەوەکانتان لە بواری میراتی گرتندا (ئەویش ئەوەیە) کە بەشی نێرینەیەکیان ئەندازەی بەشی دوو مێینەیانە، خۆ ئەگەر منداڵەکان تەنها ئافرەت بوون (دووان) و لە دووان زیاتر بوون ئەوە دووبەش لە سێ بەشی میراتیە کە لەوان بەش دەکرێت، خۆ ئەگەر مردووەکە تەنها کچێکی هەبوو ئەوە نیوەی داراییەکەی دەدرێتێ، شەشیەکیش دەدرێت بەهەریەك لە دایك و باوکی ئەگەر مردووەکە منداڵی هەبوو، خۆ ئەگەر مردووەکە منداڵی نەبوو، تەنها دایك و باوکی هەبوو ئەوە دایکی سێیەکی دەبات و ئەوی تریشی بۆ باوکی دەبێت، خۆ ئەگەر باوکی نەبوو دایكو براو خوشکی هەبوو ئەوە شەشیەکی میرات بۆ دایکی دەبێت، ئەمانە هەمووی دوای وەسیەتێك کە مردووەکە کردوویەتی و دانەوەی قەرزو قەرزاری دەبێت، ئێوە نازانن کە باوانتان و نەوەکانتان کام لایان سوودی زیاترە بۆتان (لەبەرئەوە بەگوێرەی فەرمانی خوا میراتی دابەش بکەن، ئابەم شێوەیە میراتی دابەش کردن) فەرزە لەسەرتان کە پەیرەوی بکەن چونکە لەلایەن خواوە دیاریکراوە، بەڕاستی خوایش هەمیشە و بەردەوام زانا و دانایە.

۞ وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِن لَّمْ يَكُن
لَّهُنَّ وَلَدٌ فَإِن كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ ٱلرُّبُعُ مِمَّا
تَرَكْنَ مِنۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ بِهَآ أَوْ دَيْنٍ
وَلَهُنَّ ٱلرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ إِن لَّمْ يَكُن لَّكُمْ وَلَدٌ
فَإِن كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ ٱلثُّمُنُ مِمَّا تَرَكْتُم
مِّنۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَآ أَوْ دَيْنٍ وَإِن كَانَ
رَجُلٌ يُورَثُ كَلَٰلَةً أَوِ ٱمْرَأَةٌ وَلَهُۥٓ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ
وَٰحِدٍ مِّنْهُمَا ٱلسُّدُسُ فَإِن كَانُوٓا۟ أَكْثَرَ مِن ذَٰلِكَ
فَهُمْ شُرَكَآءُ فِى ٱلثُّلُثِ مِنۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَآ
أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَآرٍّ وَصِيَّةً مِّنَ ٱللَّهِ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ
﴿١٢﴾ تِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ
يُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ
خَٰلِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿١٣﴾
وَمَن يَعْصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُۥ يُدْخِلْهُ
نَارًا خَٰلِدًا فِيهَا وَلَهُۥ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٤﴾

(١٢) هەروەها نیوەی میراتی ژنەکانتان دەدرێت بە ئێوە ئەگەر منداڵیان نەبوو، خۆ ئەگەر منداڵیان هەبوو ئەوە چواریەکی میراتی ژنەکانتان بۆ هەیە، ئەمانە هەمووی دوای بەجێهێنانی وەسیەتی ژنان و دانەوەی قەرزیان، بۆ ژنانیش چواریەکی میراتی ئێوە بریاردراوە ئەگەر ئێوە منداڵتان لەدوا بەجێ نەمابێت، خۆ ئەگەر منداڵتان هەبوو ئەوە هەشتیەك بۆ ژنە کە دەبێت لەوەی کە بە میراتی لێتان بەجێ ماوە، ئەمانە هەمووی دوای بەجێهێنانی وەسیەتتان و دانەوەی قەرزەکانتان، خۆ ئەگەر پیاوێك یان ئافرەتێك مرد، منداڵ و باوك و باپیرو براو خوشکی دایك و باوکی نەبوو، بەڵکو تەنها خوشکێك یان برایەکی دایکی هەبوو، ئەوە شەشیەك بەشی هەر یەکێك لەوان دەبێت، خۆ ئەگەر براو خوشکی دایکی لە یەك زیاتر بوون ئەوە هەموویان هاوبەشن لە سێیەکی میراتیەکەدا (بەیەکسانی ژن و پیاو) ئەمانە هەمووی دوای وەسیەتێك کە دەکرێتو دانەوەی قەرز، لەکاتێکدا ئەو وەسیەتە زیانبەخش نەبێت بەمیراتگران، ئەمانە هەر هەمووی بریار و فرمانن لەلایەن خوای گەورەوە و ئەو خوایە زانا و بە حیلم و حەوسەڵەیە.

(١٣) ئەوانەی باسکران (دەربارەی هەتیووان و چۆنیەتی دابەشکردنی میراتی) ئەو سنوورانەن خوا دیاری کردوون، جا ئەو کەسەی فەرمانبەرداری خواو پێغەمبەرەکەی بکات (لەم بوارەداو لە هەموو بوارەکانی تردا)، ئەوە خوا دەیخاتە ناو باخەکانی بەهەشتەوە؛ کە چەندەها رووبار بەژێر درەختەکانیدا دەڕوات، هاوڕێ لەگەڵ ژیانی نەبراوە تیایدا، بێگومان هەر ئەوەشە سەرفرازیی گەورە و دەستکەوتی بێ سنوور.

(١٤) (بەڵام) ئەوەی یاخی بێت لە خواو پێغەمبەرەکەی و دەرچێت لە سنوورەکانی، ئەوە خوا دەیخاتە ناو ئاگرێکەوە کە بۆ هەمیشە تیایدا دەمێنێتەوە و سزایەکی سەر شۆڕکەر و ریسواکەری بۆ هەیە.

وَٱلَّٰتِي يَأۡتِينَ ٱلۡفَٰحِشَةَ مِن نِّسَآئِكُمۡ فَٱسۡتَشۡهِدُواْ
عَلَيۡهِنَّ أَرۡبَعَةٗ مِّنكُمۡۖ فَإِن شَهِدُواْ فَأَمۡسِكُوهُنَّ فِي
ٱلۡبُيُوتِ حَتَّىٰ يَتَوَفَّىٰهُنَّ ٱلۡمَوۡتُ أَوۡ يَجۡعَلَ ٱللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلٗا
﴿١٥﴾ وَٱلَّذَانِ يَأۡتِيَٰنِهَا مِنكُمۡ فَـَٔاذُوهُمَاۖ فَإِن تَابَا
وَأَصۡلَحَا فَأَعۡرِضُواْ عَنۡهُمَآۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ تَوَّابٗا رَّحِيمًا
﴿١٦﴾ إِنَّمَا ٱلتَّوۡبَةُ عَلَى ٱللَّهِ لِلَّذِينَ يَعۡمَلُونَ ٱلسُّوٓءَ بِجَهَٰلَةٖ
ثُمَّ يَتُوبُونَ مِن قَرِيبٖ فَأُوْلَٰٓئِكَ يَتُوبُ ٱللَّهُ عَلَيۡهِمۡۗ وَكَانَ
ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمٗا ﴿١٧﴾ وَلَيۡسَتِ ٱلتَّوۡبَةُ لِلَّذِينَ
يَعۡمَلُونَ ٱلسَّيِّـَٔاتِ حَتَّىٰٓ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ ٱلۡمَوۡتُ
قَالَ إِنِّي تُبۡتُ ٱلۡـَٰٔنَ وَلَا ٱلَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمۡ كُفَّارٌۚ
أُوْلَٰٓئِكَ أَعۡتَدۡنَا لَهُمۡ عَذَابًا أَلِيمٗا ﴿١٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ لَا يَحِلُّ لَكُمۡ أَن تَرِثُواْ ٱلنِّسَآءَ كَرۡهٗاۖ وَلَا تَعۡضُلُوهُنَّ
لِتَذۡهَبُواْ بِبَعۡضِ مَآ ءَاتَيۡتُمُوهُنَّ إِلَّآ أَن يَأۡتِينَ بِفَٰحِشَةٖ
مُّبَيِّنَةٖۚ وَعَاشِرُوهُنَّ بِٱلۡمَعۡرُوفِۚ فَإِن كَرِهۡتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰٓ
أَن تَكۡرَهُواْ شَيۡـٔٗا وَيَجۡعَلَ ٱللَّهُ فِيهِ خَيۡرٗا كَثِيرٗا ﴿١٩﴾

(١٥) ئەو ئافرەتانەی کە زینا دەکەن لە ژنانتان ئەوە چوار شایەتیان لە خۆتان لەسەر بگرن، جا ئەگەر شایەتیاندا، ئێوە لە ماڵدا بەندیان بکەن، تا مردن یەخەیان پێدەگرێتیان خوا دەروویەکیان لێ دەکاتەوە.

(١٦) ئەو ژن و پیاوەتان، یان ئەو کوڕ و کچەتان کە زینایان لە دەست دەقەومێت، ئەوە ئێوە لێیان بدەن و ئازاریان بدەن، خۆ ئەگەر تەوبەیان کردو خۆیان پەروەردە و چاککرد، ئەوە ئێوە وازیان لێ بهێنن (تەعنەیان لێمەدەن، بەچاوی سوك تەماشایان مەکەن) چونکە بەڕاستی خوا هەمیشە تەوبەوەرگرە و بەڕەحم و میهرەبانیشە.

(١٧) خوای گەورە تەنها ئەو تەوبەو پەشیمانیە قبوڵ دەکات و ئەو کەسانە دەگرێتەوە کە گوناهو و نادروستی بەنەفامی و نەزانی ئەنجام دەدەن و پاشان بە زوویی تەوبە دەکەن و پەشیمانی دەردەبڕن، ئا ئەو جۆرە کەسانە خوا تەوبەیان لێ وەردەگرێت و هەمیشە و بەردەوام خوا زانایە (بەوەی بەنەزانیی و نەفامی هەڵە و گوناهـ ئەنجام دەدات) و دانایە و (دەزانێت کە ئادەمیزاد هەندێك جار لاوازیی رووی تێدەکات و بەهەڵەدا دەچێت، لەبەرئەوە نائومێدی ناکات).

(١٨) تەوبەو پەشیمانی بۆ ئەو کەسانە نیە کە بەردەوامن لەسەر گوناهو تاوان، ئەوکاتەی مردن یەخەی بەیە کێکیان گرت ئەوسا بڵێت: ئەوە ئیتر من بەڕاستی لە ئێستەوە تەوبەم کرد، تەوبە لەوانەش وەرناگیرێت کە بەکافری دەمرن، بۆ ئەو جۆرە تاوانبارانە هەموویان سزایەکی بەئێشمان ئامادە کردووە.

(١٩) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە دروست نیە بۆتان ژنان بە زۆر بکەنە میراتی خۆتان و دەستیان بەسەردا بگرن، (وەکو کەلوپەلی تری ناوماڵ)، ناچاریشیان مەکەن تا هەندێك مارەییتان بۆ بگەڕێننەوە، مەگەر ئەوان گوناهێکی ئاشکراو دیار ئەنجام بدەن، هاوژینییان بەجوانی لەگەڵدا بەرنەسەر، خۆ ئەگەر خۆشتان نەویستن و لێیان بێزار بوون، ئەوە دوور نیە و دەشێت حەزتان لە شتێك نەبێت و خوا بیکات بەمایەی خێرو بێری زۆرو بێسنوور.

وَإِنْ أَرَدتُّمُ ٱسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَءَاتَيْتُمْ
إِحْدَىٰهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا۟ مِنْهُ شَيْـًٔا ۚ أَتَأْخُذُونَهُۥ
بُهْتَـٰنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٢٠﴾ وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُۥ وَقَدْ أَفْضَىٰ
بَعْضُكُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنكُم مِّيثَـٰقًا
غَلِيظًا ﴿٢١﴾ وَلَا تَنكِحُوا۟ مَا نَكَحَ ءَابَآؤُكُم مِّنَ
ٱلنِّسَآءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ فَـٰحِشَةً وَمَقْتًا
وَسَآءَ سَبِيلًا ﴿٢٢﴾ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَـٰتُكُمْ
وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَٰتُكُمْ وَعَمَّـٰتُكُمْ وَخَـٰلَـٰتُكُمْ وَبَنَاتُ
ٱلْأَخِ وَبَنَاتُ ٱلْأُخْتِ وَأُمَّهَـٰتُكُمُ ٱلَّـٰتِىٓ أَرْضَعْنَكُمْ
وَأَخَوَٰتُكُم مِّنَ ٱلرَّضَـٰعَةِ وَأُمَّهَـٰتُ نِسَآئِكُمْ
وَرَبَـٰٓئِبُكُمُ ٱلَّـٰتِى فِى حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ
ٱلَّـٰتِى دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُوا۟ دَخَلْتُم بِهِنَّ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَـٰٓئِلُ أَبْنَآئِكُمُ ٱلَّذِينَ
مِنْ أَصْلَـٰبِكُمْ وَأَن تَجْمَعُوا۟ بَيْنَ ٱلْأُخْتَيْنِ
إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٢٣﴾

(٢٠) خۆ ئەگەر ویستتان هاوسەرێك بخەنە جێگەی هاوسەرێکی ترو مارەییەکەی (ئاڵتون و سامانێکی) زۆرتان پێدا بوو، ئەوە نابێت هیچ شتێکی لێ بگێڕنەوە و لێی کەم بکەنەوە، ئایا ئەو مارەییەی کە پێتانداوە وەریدەگرنەوە لێیان بەدروست کردنی بوختانێکی ناڕەواو گوناهو ستەمێکی ئاشکرا؟!

(٢١) جا چۆن دروستە مارەییان لێوەربگرنەوە، لەکاتێکدا ئێوە چوونەتە لای یەکترو ژناتیش پەیمان و بەڵێنێکی گەورەو گرنگیان لێ وەرگرتوون (لەکاتی مارەکردنیاندا).

(٢٢) نەکەن ئەو ئافرەتانە مارە بکەن کە پێشتر باوکتان مارەی کردبوو، مەگەر ئەوەی کە رابوورد (لەسەردەمی نەفامیدا پێش حەرام کردنی) بەڕاستی ئەو کارە گوناهێکی گەورە و ناشرین و ناپەسەندە و رێبازێکی خراپە.

(٢٣) (ئەی ئیمانداران: ئەم ئافرەتانە) مارەکردنیان حەرامکراوە لەسەرتان: دایکانتان، کچەکانتان، خوشکەکانتان، پورەکانتان (خوشکی باوك)، پورەکانتان (خوشکی دایك) برازاتان، خوشکەزاتان، ئەو دایکانەی کە شیریان داونەتێ، خوشکە شیریەکانتان، دایکی هاوسەرتان (خەسوو)، ئەو کچانەی لە پیاوێکی ترن و لای ئێوە دەژین و پەروەردە دەبن و لەو ژنانەتانن کە چوونەتە لایان (واتە زڕ کچەکانتان)، خۆ ئەگەر نەچووبنە لای دایکی ئەو جۆرە کچانە ئەوە هیچ‌گوناهتان لەسەر نی‌یە (مارەیان بکەن)، (هەروەها حەرامە) هاوسەری ئەو کوڕانەتان مارە بکەن کە لەپشتی خۆتانن (واتە بوکەکانتان)، (هەروەها حەرامە) دوو خوشکیش پێکەوە بکەنە هاوسەری خۆتان لە یەك کاتدا، جگە لەوانەی کە رابوورد بەڕاستی خوا هەمیشەو بەردەوام لێخۆشبوو میهرەبانە.

۞ وَٱلْمُحْصَنَٰتُ مِنَ ٱلنِّسَآءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُكُمْ
كِتَٰبَ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَآءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا۟
بِأَمْوَٰلِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَٰفِحِينَ فَمَا ٱسْتَمْتَعْتُم بِهِۦ
مِنْهُنَّ فَـَٔاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا تَرَٰضَيْتُم بِهِۦ مِنۢ بَعْدِ ٱلْفَرِيضَةِ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
حَكِيمًا ﴿٢٤﴾ وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلًا أَن يَنكِحَ
ٱلْمُحْصَنَٰتِ ٱلْمُؤْمِنَٰتِ فَمِن مَّا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُكُم مِّن
فَتَيَٰتِكُمُ ٱلْمُؤْمِنَٰتِ وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَٰنِكُم بَعْضُكُم مِّنۢ
بَعْضٍ فَٱنكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَءَاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ
بِٱلْمَعْرُوفِ مُحْصَنَٰتٍ غَيْرَ مُسَٰفِحَٰتٍ وَلَا مُتَّخِذَٰتِ
أَخْدَانٍ فَإِذَآ أُحْصِنَّ فَإِنْ أَتَيْنَ بِفَٰحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ
مَا عَلَى ٱلْمُحْصَنَٰتِ مِنَ ٱلْعَذَابِ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِىَ
ٱلْعَنَتَ مِنكُمْ وَأَن تَصْبِرُوا۟ خَيْرٌ لَّكُمْ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
﴿٢٥﴾ يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ ٱلَّذِينَ
مِن قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦﴾

(٢٤) (هەروەها حەرامە) لێتان ئەو ئافرەتانەی کە مێردیان هەیە جگە لە کەنیزەکتان (لەوزەمانەدا باو بووە، جا ئەم سنوورانە) خوا بڕیاریداوە لەسەرتان، جگە لەوانەی کە باسکران، حە ڵاڵە بۆتان بەهۆی ماڵ و دارایتانەوە هاوسەر بگرن (تا چوار ئافرەت) تا پاك داوێن بن و لە سنووری ڕەوشتی بەرز دەرنەچن، جا لەگەڵ هەر ئافرەتێکدا هاوسەریتان گرت ئەوە فەرزە کە مارەییەکەیان بدەنێ و هیچ گوناهیش نیە لە سەرتان لەکەم کردنەوەی ئەو مارەییەی لەسەری ڕێککەوتبوون لەدوای دیاریکردنی، بەڕاستی خوا هەمیشەو بەردەوام زاناو دانایە.

(٢٥) ئەوەش کە نەیتوانی لە ئێوە لەبەر دەست کورتی، ئافرەتانی سەربەستی باوەڕدار مارە بکات، ئەوە با لە کچە کە نیزە کە ئیمانداره کانتان بخوازێت، خوایش زانایە کە ڕادەی ئیمانتان چەندە و چۆنە، ئێوە هەندێکتان لە هەندێکتانن (هەمووتان لە ئادەم وحەوان و ئەم جیاوازیە چینایەتیە شتێکی کاتی‌یە)، لەبەرئەوە ئەو کەنیزەکانە مارە بکەن لەسەر ڕەزامەندی کەس و کارو خاوەنەکانیان و مارەییان بە چاکی پێ بدەن، لەکاتێکدا ئەو کەنیزەکانەش پێویستە پاك داوێن بن و دووربن لە داوێن پیسی و دۆست گرتنەوە، خۆ ئەگەر شوویان کردو لەوەودوا داوێن پیسیەکیان ئەنجامدا ئەوە نیوەی سزای ئافرەتانی سەربەست دەدرێن (چونکە ئازادیی تەواویان نەبووە لەو سەردەمەدا)، لەبەر ئەوە مارەکردنیان بۆ ئەوانەتانە کە دەترسێت تووشی هەڵەو گوناهـ ببێت، خۆڕاگریتان (تا خوا دەرووتان لێدەکاتەوە) چاکترە بۆتان، خوایش لێخۆشبوو و میهرەبانە.

(٢٦) بێگومان خوا دەیەوێت (بەم شێوەیە) هەموو شتێکتان بۆ ڕوون بکاتەوە و ڕێنموویتان بکات بۆ ئەو یاسا و بەرنامانەی پێش خۆتان (کە پێغەمبەران هێناویانە لە جیهانی کۆمەڵایەتی و پەیوەندیەکان و... هتد) و تەوبە و پەشیمانیشتان لێ وەربگرێت، خوا تەواو زانا و دانایە.

وَٱللَّهُ يُرِيدُ أَن يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
ٱلشَّهَوَٰتِ أَن تَمِيلُوا۟ مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾ يُرِيدُ ٱللَّهُ أَن يُخَفِّفَ
عَنكُمْ ۚ وَخُلِقَ ٱلْإِنسَٰنُ ضَعِيفًا ﴿٢٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ لَا تَأْكُلُوٓا۟ أَمْوَٰلَكُم بَيْنَكُم بِٱلْبَٰطِلِ إِلَّآ أَن
تَكُونَ تِجَٰرَةً عَن تَرَاضٍ مِّنكُمْ ۚ وَلَا تَقْتُلُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ ۚ
إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ عُدْوَٰنًا
وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ
يَسِيرًا ﴿٣٠﴾ إِن تَجْتَنِبُوا۟ كَبَآئِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ
عَنكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُم مُّدْخَلًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾
وَلَا تَتَمَنَّوْا۟ مَا فَضَّلَ ٱللَّهُ بِهِۦ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۚ لِّلرِّجَالِ
نَصِيبٌ مِّمَّا ٱكْتَسَبُوا۟ ۖ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيبٌ مِّمَّا ٱكْتَسَبْنَ ۚ
وَسْـَٔلُوا۟ ٱللَّهَ مِن فَضْلِهِۦٓ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَىْءٍ
عَلِيمًا ﴿٣٢﴾ وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَٰلِىَ مِمَّا تَرَكَ ٱلْوَٰلِدَانِ
وَٱلْأَقْرَبُونَ ۚ وَٱلَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَٰنُكُمْ فَـَٔاتُوهُمْ
نَصِيبَهُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

(٢٧) بێگومان خوا دەیەوێت تەوبە و پەشیمانیتان لێ وەربگرێت و لەهەڵەکانتان خۆش بێت، (بەڵام) ئەوانەی شوێن ئارەزووات و هەوەسبازی کە وتوون دەیانەوێت ئێوە لابدەن بە لادانێکی گەورە.

(٢٨) خوا دەیەوێت (بەم بەرنامە و رێبازانە) بارتان سووك بكات و كار ئاسانیتان بۆ بكات (چونكە) ئادەمیزاد بە لاوازی دروست كراوە (لە بەرامبەر ئارەزووەکانیەوە خۆڕاگرنیە).

(٢٩) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە ماڵ و سامانی یەکتر لەنێوان خۆتاندا، بەناحەق و بەبێ بەرامبەر مەخۆن مەگەر بازرگانیەك بێت و لەسەر رەزامەندی هەموولایەکتان بێت، خۆتان مەکوژن و (یەکتر بەناحەق مەکوژن،کاتێك بێزاریی و بێتاقەتی رووتان تێدەکات یان تووشی زیانێك دەبن)، بەڕاستی خوا میهرەبانە پێتان.

(٣٠) هەر كەسێكیش كاری وابكات (سامانی خەڵكی بەناحەق بخوات یان خۆی یان خەڵك بكوژێت) بەدوژمنایەتی و ستەمكردن، ئەوە لە ئایندەدا دەیخەینە دۆزەخەوە و بەئاگر دەیسووتێنین، ئەو كارەش بۆ خوا هەمیشە و بەردەوام ئاسانە.

(٣١) ئەگەر خۆتان بپارێزن لەو تاوانە گەورانەی قەدەغەكراوە لێتان، ئەوە لە گوناهەكانی تـرتان چاوپۆشی دەكەین و دەتانخەینە جێیەكی خۆش و سازگارو رێزدارەوە (كە بەهەشتی بەرینە).

(٣٢) ئاواتەخوازی شتێك مەكەن كە خوا بەخشیویەتی بەهەندێكتان و (نەیبەخشیوە بەهەندێكتان، چونكە خوا دادپەروەرە و یاساكانی لە رووی زانستی و حیكمەتەوەیە، كاتێك هەندێك مـافی داوە بەپیاوان، لە هەندێك رووی تریشەوە مافی داوە بەئافرەتان... هتد) پیاوان، بەشێكان هەیە لەوەی كە بەدەستیان هێناوە، هەروەها ئافرەتانیش بەشێكیان هـەیە لەوەی كـە بـەدەستیان هـێناوە، هـەمیشە و بەردەوامیش داوایزیادە بەخشش و بەهرەی خوا بكەن، چونكە بەڕاستی خوا بەهەموو شتێك زانایە.

(٣٣) بۆ هەموو كەسێك و هەموو سامانێك چەند میراتبەرێكمان داناوە لەوەی كە لە دایك و باوك و خزمان بەجێ ماوە (تا بەدادپەروەریی وەكو دیاریكراوە دابەشی بكەن) و بۆ ئەوانەش كە پەیمانتان لەگەڵ بەستوون كەوا میرات لەیەكتر بگرن، مافی ئەوانیش بدەن، بەڕاستی خوا هەمیشەو بەردەوام شایەتێكی ئاگادارە بەسەر هەموو شتێكدا.

ٱلرِّجَالُ قَوَّٰمُونَ عَلَى ٱلنِّسَآءِ بِمَا فَضَّلَ ٱللَّهُ بَعْضَهُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَآ أَنفَقُوا۟ مِنْ أَمْوَٰلِهِمْ ۚ فَٱلصَّٰلِحَٰتُ
قَٰنِتَٰتٌ حَٰفِظَٰتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ ٱللَّهُ ۚ وَٱلَّٰتِى تَخَافُونَ
نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَٱهْجُرُوهُنَّ فِى ٱلْمَضَاجِعِ
وَٱضْرِبُوهُنَّ ۖ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا۟ عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا ۗ
إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾ وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ
بَيْنِهِمَا فَٱبْعَثُوا۟ حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِۦ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَآ إِن
يُرِيدَآ إِصْلَٰحًا يُوَفِّقِ ٱللَّهُ بَيْنَهُمَآ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا
﴿٣٥﴾ ۞ وَٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا۟ بِهِۦ شَيْـًٔا ۖ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ
إِحْسَٰنًا وَبِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَٱلْجَارِ
ذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْجَارِ ٱلْجُنُبِ وَٱلصَّاحِبِ بِٱلْجَنۢبِ
وَٱبْنِ ٱلسَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُكُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن
كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾ ٱلَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ
ٱلنَّاسَ بِٱلْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ
مِن فَضْلِهِۦ ۗ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَٰفِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٣٧﴾

(٣٤) پیاوان سەرپەرشتیارن بەسەر هاوسەرەکانیانەوە، ئەمەش بەهۆی ڕێزو زیادە ئەرکێکەوە کە خوا داویەتی بەهەندێك بەسەر هەندێکی تردا (سەرەڕای ئەوەی کە) پیاوان لەماڵ و سامانیان خەرج دەکەن (لەپێناوی ئاسوودەیی و خۆشگوزەرانی ئافرەتاندا)، لەولاشەوە ئافرەتانی ژیرو دیندارو گونجاو هەمیشە گوێڕایەڵی مێردەکانیانن، نهێنی نێوان خۆیان و مێردەکانیان دەپارێزن (بەتایبەت ئەو نهێنیانەی خوا دەیەوێت پارێزراو بن) بەهۆی ئەوەی کە خوا مافەکانی ئەوانی پاراستووە، ئەو ئافرەتانەش ئێوە دەترسن سەرکەشی وسەرپێچیبکەن سەرەتا ئامۆژگاریان بکەن، (ئەگەر سوودی نەبوو) لەناو جێدا پشتیان تێبکەن، (ئەگەر ئەوەش سوودی نەبوو) لێیان بدەن (بەمەرجێك لێدانە کە لە دەم و چاو نەبێت و ئاسەوار بە جێنەهێڵێت)، ئەگەر بەم هۆیانە لە لادان و یاخی بوون وازیان هێنا، ئەوە ئیتر ستەمیان لێمەکەن و ڕێگەی‌تر مەگرنەبەر (بۆ ئازاردانیان) بێگومان خوا بەرزو بڵندو گەورەیە، (ئەگەر ستەمیان لێبکەن تۆڵەتان لێدەسێنێت).

(٣٥) خۆ ئەگەر ترسان لەوەی نێوان ژن و مێرد بشێوێت (کێشەیان چارەسەر نەکرێت)، دادوەرێك لە خزمی پیاوەکە و دادوەرێك لە خزمی ژنەکە بنێرن (بۆ ڕێکخستنیان) ئەگەر چاکسازی و ڕێکخستنیان بوێت، ئەوە خوا پێکهاتن فەراهەم دەهێنێت لە نێوان ژن و مێردەکەدا، بێگومان خوا هەمیشەو بەردەوام زاناو ئاگایە.

(٣٦) (ئەی خەڵکینە) تەنها خوا بپەرستن و هیچ جۆرە شەریك و هاوەڵێکی بۆ بڕیار مەدەن و چاکەکار بن لەگەڵ دایك و باوکتان و خزمان و هەتیوان و هەژاران و دراوسێی خزم و دراوسێی نزیك و دراوسێی بێگانەداو هاوەڵی کارو سەفەرو ڕێبوارو ژێر دەستەکانتاندا، بەڕاستی خوا ئەوانەی خۆش ناوێت کە خۆدەنوێنن و فیزدەکەن و فەخر دەفرۆشن بەسەر خەڵکیدا.

(٣٧) ئەوانەی ڕەزیلی دەکەن و فەرمان دەدەن بەخەڵکی کە ڕەزیل بن و ئەو شتانەی خوا لە زیادە فەزڵی خۆی پێی بەخشیوون (لە ماڵ و سامان و زانستی) دەیشارنەوە و (نایەڵن کەس سوودی لێوەربگرێت، با ئەوە بزانن) کە ئێمە بۆ خوانەناسان سزایەکی سەرشۆڕکەرمان ئامادە کردووە.

وَٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَٰلَهُمْ رِئَآءَ ٱلنَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ
بِٱللَّهِ وَلَا بِٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۗ وَمَن يَكُنِ ٱلشَّيْطَٰنُ لَهُۥ قَرِينًا فَسَآءَ
قَرِينًا ﴿٣٨﴾ وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ ءَامَنُوا۟ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَأَنفَقُوا۟
مِمَّا رَزَقَهُمُ ٱللَّهُ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَظْلِمُ
مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۖ وَإِن تَكُ حَسَنَةً يُضَٰعِفْهَا وَيُؤْتِ مِن لَّدُنْهُ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾ فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِن كُلِّ أُمَّةٍۭ بِشَهِيدٍ
وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾ يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ وَعَصَوُا۟ ٱلرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّىٰ بِهِمُ ٱلْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ
ٱللَّهَ حَدِيثًا ﴿٤٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَقْرَبُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ
وَأَنتُمْ سُكَٰرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا۟ مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِى
سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا۟ ۚ وَإِن كُنتُم مَّرْضَىٰٓ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَآءَ
أَحَدٌ مِّنكُم مِّنَ ٱلْغَآئِطِ أَوْ لَٰمَسْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَلَمْ تَجِدُوا۟ مَآءً
فَتَيَمَّمُوا۟ صَعِيدًا طَيِّبًا فَٱمْسَحُوا۟ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ ۗ إِنَّ
ٱللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٤٣﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ نَصِيبًا مِّنَ
ٱلْكِتَٰبِ يَشْتَرُونَ ٱلضَّلَٰلَةَ وَيُرِيدُونَ أَن تَضِلُّوا۟ ٱلسَّبِيلَ ﴿٤٤﴾

(٣٨) ئەوانەش کە ماڵ و سامانیان بۆ رووپـامایی خـەڵکی دەبەخشن، باوەڕناهێنن نە بە خوا، نە بەرۆژی دوایی (دیارە کە شەیتان ئەوانی لە خشتە بردووە و کـردوونی بـەهاوەڵی خۆی) جا ئەوەی شەیتان بکاتە هـاوەڵ و هـاودەمی خـۆی (مەگەر خوا بزانێت) چ نـاپوخت و نـالە بـارێکی کـردۆتە هاوەڵی خۆی.

(٣٩) چ زیانێکیان لێدە کەوت؟ چیان بەسەر دەهات؟ (ئـەو خەڵکە) ئەگەر باوەڕیان بە خواو رۆژی دوایی بهێنایە و لەو رزق و رۆزیەی کە خوا پێی بەخشیوون بیانبەخشیایە (جگە لە سوود و قازانجی بێسنوور لە هەردوو دنیادا) خـۆ خـوا هەمیشەو بەردەوام ئاگای لێیانەو زانیاری هەیە دەربارەیان.

(٤٠) بەڕاستی خوا بەقەدەر تۆزقاڵێك سـتەم (لە ئـادەمیزاد) ناکات، خۆ ئەگەر چاکەیەك هەبێت (بـەرەکـەتی بـەسەردا دەڕێژێت و) چەند بەرابـەری دەکـات و لەلایـەن خـۆیەوە پاداشتی گەورەو بێسنوور دەبەخشێت (بە چاکە خوازان).

(٤١) ئینجا دەبێت حاڵی ئەو خەڵکە چۆن بێت کاتێك لە هەر میللەتێك شایەتێکمان هێنا و تۆشمان هێنا (ئەی محمد ﷺ بەشایەت بەسەر ئەو خەڵکەوە (کە پەیامی خوات پێراگەیاندوون).

(٤٢) ئەو رۆژە ئەوانەی (لەدنیادا) کافرو بێ باوەڕ بوون و لە پێغەمبەر یاخی بوون، ئاواتەخوازن کە زەوییان پێ تەخت بکرایەو (هەر لەتوێی خاکدا ون بوونایەو زیندوو نەکرانایەتەوە) و ناشتوانـن هـیچ گـوفتارێکی پەنهانیان لە خوا بشارنەوە.

(٤٣) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە نزیکی نوێژ مەکەون لەکاتێکدا ئێوە سەرخۆشن – ئەمە کاتێك بوو هێشتا عەرەق و شەراب حەرام نەکرابوو – هەتا ئاسەواری سەرخۆشیی نامێنێت و دەزانن چی دەڵێن (لە نوێژەکەدا) و بە لەشی بێ نوێژیشەوە نوێژ مەکەن مەگەر رێبوار بن و لە سەفەردا بن، هەتا خۆتان دەشۆن، خۆ ئەگەر نەخۆش بوون یان لە سەفەردا بوون یان لەسەرئاو گەڕانەوە، یان لەگەڵ ئافرەتانی نامەحرەم لە یەککەوتن و ئاوتان دەست نەدەکەوت (بۆ خۆشتن و دەست نوێژ گرتن) ئەوا تەیەموم بکەن بە خاکێکی پاک و (بەو خاکە) دەست بهێنن بەسەر دەم و چاوو دەستاندا، بێگومان خوا هەمیشە و بـەردەوام لێ خـۆشبووەو گـوزەشت و چاوپۆشی هەیە.

(٤٤) ئایا نەتڕوانیوەتە ئەوانەی کە شارەزایی هەندێك لە کتێبە ئاسمانیەکانیان دراوەتێ، ئەوانە گومڕایی دەکڕن و دەیانەوێت ئێوەش گومڕاو سەرلێشێواو بن.

وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِأَعۡدَآئِكُمۡۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَلِيّٗا وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ نَصِيرٗا ﴿٤٥﴾
مِّنَ ٱلَّذِينَ هَادُواْ يُحَرِّفُونَ ٱلۡكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِۦ وَيَقُولُونَ
سَمِعۡنَا وَعَصَيۡنَا وَٱسۡمَعۡ غَيۡرَ مُسۡمَعٖ وَرَٰعِنَا لَيَّۢا بِأَلۡسِنَتِهِمۡ
وَطَعۡنٗا فِي ٱلدِّينِۚ وَلَوۡ أَنَّهُمۡ قَالُواْ سَمِعۡنَا وَأَطَعۡنَا وَٱسۡمَعۡ وَٱنظُرۡنَا
لَكَانَ خَيۡرٗا لَّهُمۡ وَأَقۡوَمَ وَلَٰكِن لَّعَنَهُمُ ٱللَّهُ بِكُفۡرِهِمۡ فَلَا يُؤۡمِنُونَ
إِلَّا قَلِيلٗا ﴿٤٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ ءَامِنُواْ بِمَا نَزَّلۡنَا
مُصَدِّقٗا لِّمَا مَعَكُم مِّن قَبۡلِ أَن نَّطۡمِسَ وُجُوهٗا فَنَرُدَّهَا
عَلَىٰٓ أَدۡبَارِهَآ أَوۡ نَلۡعَنَهُمۡ كَمَا لَعَنَّآ أَصۡحَٰبَ ٱلسَّبۡتِۚ وَكَانَ أَمۡرُ
ٱللَّهِ مَفۡعُولًا ﴿٤٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ
ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُۚ وَمَن يُشۡرِكۡ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱفۡتَرَىٰٓ إِثۡمًا عَظِيمًا
﴿٤٨﴾ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنفُسَهُمۚ بَلِ ٱللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَآءُ
وَلَا يُظۡلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٤٩﴾ ٱنظُرۡ كَيۡفَ يَفۡتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَۖ
وَكَفَىٰ بِهِۦٓ إِثۡمٗا مُّبِينًا ﴿٥٠﴾ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ أُوتُواْ نَصِيبٗا
مِّنَ ٱلۡكِتَٰبِ يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡجِبۡتِ وَٱلطَّٰغُوتِ وَيَقُولُونَ
لِلَّذِينَ كَفَرُواْ هَٰٓؤُلَآءِ أَهۡدَىٰ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ سَبِيلًا ﴿٥١﴾

(٤٥) خوای گەورەش چاك دوژمنەكانتان دەناسێت، جا تەنها خوا بەسەكە یارو یاوەر بێت، تەنها خوا بەسەكە پشتیوان بێت.

(٤٦) هەندێك لەوانەی كە بوونەتە جوو قسە لەجێی خۆیدا دەسكاریی دەكەن و جێ گۆركێی پێدەكەن و بەئارەزووی خۆیان لێكی دەدەنەوە (بەكینەوگاڵتەوە) دەڵێن: بیستمان و بەقسەشمان نەكردیت!! گوێ بگرە دەك گوێت لێ نەبێت!! (هەروەها دەیان وت:) (راعنا) و دەمیان بۆ خوار دەكردەوە تا مانایەكی هەڵە ببەخشێت و ببێتە تەعنە و رەخنە لە دین، خۆ ئەگەر بەڕاستی ئەوان بیانوتایە: بیستمان وگوێڕایەڵین و تۆیش گوێمان بۆ بگرەو مۆڵەتمان بدە (تا تێبگەین) چاكترو راستترو بەنرختر بوو بۆیان، بەڵام (چونكە پاك نین و دەروون نەخۆشن) خوا نەفرەتی لێ كردوون بەهۆی كوفریانەوە، بۆیە باوەڕناهێنن كەمێكیان نەبێت.

(٤٧) ئەی ئەوانەی كتێبتان پێ بەخشراوە باوەڕ بهێنن بەو (قورئانەی) كە ناردوومانەو بەڕاست دانەری ئەوەی ئێوەیە، پێش ئەوەی (ڕۆژێك بێت) رووخسارانێكی (بێ دین) پان و پلیش بكەینەوە و ئاسەواری دەم و چاو نەیەڵین و بەرەو پشتی بكەین و وەكو پشتی سەری لێبكەین، یاخود نەفرینیان لێبكەین وەكو چۆن نەفرینمان لە خەڵكانی رۆژانی شەمووان كرد (ئەوانەی كە بەفێڵ راوەماسیان كردو فەرمانی خوایان شكاند)، بێگومان هەر فەرمانی خوایە كە هەمیشەو بەردەوام ئەنجام دراوە.

(٤٨) بەڕاستی خوا خۆش نابێت ئەگەر هاوەڵی بۆ بریار بدرێت، بێجگە لەوە لە هەر گوناهێكی تر بیەوێت خۆش دەبێت، بۆ ئەو كەسەی كە دەیەوێت، جا ئەوەی هاوەڵ و شەریك بۆ خوا بریار بدات، ئەوە ئیتر بەڕاستی تاوانێكی گەورەی هەڵبەستووە.

(٤٩) ئایا نەتروانیووەتە ئەو كەسانەی خۆیان خۆیان بە چاك دەدەنە قەڵەم (دەڵێن ئێمە هەڵبژاردەی خواین) ئەوە وا نیە، بەڵكو خوا (بەندەكانی دەناسێت)، هەركەس (شایستە بێت، پەسەندی دەكات)، دڵ و دەروونی خاوێن دەكات، ئەوانە بە قەدەر تاڵی ناوكی خورما ستەمیان لی ناكرێت.

(٥٠) سەرنج بدەو تەماشا بكە چۆن (خاوەنانی كتێبی ئاسمانی) درۆ بە دەم خواوە دەكەن (بێباكانە دەڵێن: عوزەیر یان مەسیح كوڕی خوان) ئەو تاوان و گوناهەیان بەسە (بۆ سزادانیان چونكە تاوانێكی زۆر گەورە) ی ئاشكرایە.

(٥١) ئایا نە تروانیووەتە ئەوانەی كە بەشێك لە كتێبی ئاسمانی پێدراوە (كەچی لەگەڵ ئەوەشدا) باوەڕیان بەفاڵچی و جادووگەرو بت و پەیكەرو شەیتان و... هەیە، دەربارەی ئەوانەش كە بێباوەڕن دەڵێن: ئەوانە چاكترن و رێبازی راستتریان گرتووە، تا ئەوانەی كە ئیمان و باوەڕیان (بەئاینی ئیسلام هێناوە)!!

أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُۖ وَمَن يَلۡعَنِ ٱللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾ أَمۡ لَهُمۡ نَصِيبٞ مِّنَ ٱلۡمُلۡكِ فَإِذٗا لَّا يُؤۡتُونَ ٱلنَّاسَ نَقِيرًا ﴿٥٣﴾ أَمۡ يَحۡسُدُونَ ٱلنَّاسَ عَلَىٰ مَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦۖ فَقَدۡ ءَاتَيۡنَآ ءَالَ إِبۡرَٰهِيمَ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡحِكۡمَةَ وَءَاتَيۡنَٰهُم مُّلۡكًا عَظِيمٗا ﴿٥٤﴾ فَمِنۡهُم مَّنۡ ءَامَنَ بِهِۦ وَمِنۡهُم مَّن صَدَّ عَنۡهُۚ وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِنَا سَوۡفَ نُصۡلِيهِمۡ نَارٗا كُلَّمَا نَضِجَتۡ جُلُودُهُم بَدَّلۡنَٰهُمۡ جُلُودًا غَيۡرَهَا لِيَذُوقُواْ ٱلۡعَذَابَۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمٗا ﴿٥٦﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ سَنُدۡخِلُهُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدٗاۖ لَّهُمۡ فِيهَآ أَزۡوَٰجٞ مُّطَهَّرَةٞۖ وَنُدۡخِلُهُمۡ ظِلّٗا ظَلِيلًا ﴿٥٧﴾ ۞ إِنَّ ٱللَّهَ يَأۡمُرُكُمۡ أَن تُؤَدُّواْ ٱلۡأَمَٰنَٰتِ إِلَىٰٓ أَهۡلِهَا وَإِذَا حَكَمۡتُم بَيۡنَ ٱلنَّاسِ أَن تَحۡكُمُواْ بِٱلۡعَدۡلِۚ إِنَّ ٱللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُم بِهِۦٓۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ سَمِيعَۢا بَصِيرٗا ﴿٥٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِي ٱلۡأَمۡرِ مِنكُمۡۖ فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِي شَيۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا ﴿٥٩﴾

(٥٢) ئەو (جوولەکانە) کەسانێکن خوا نەفرینی لێکردوون، کەسێکیش خوا نەفرینی لێ بکات، ئەوە هەرگیز هیچ کەست دەست ناکەوێت بیکەیتە پشتیوانی.

(٥٣) مەگەر ئەوانە هەندێك دەسەڵاتیان بەدەستە، تا ئەوکاتە بەقەدەر تۆزقاڵێك لە ناوکی خورما بەخەڵکی نەدەن؟!

(٥٤) یان هەر ئەوەیە کە حەسادەت و بەخیلی بەخەڵکی (ئیماندار) دەبەن لەسەر ئەوەی خوا لەفەزڵ و بەخششی خۆی بەشی داون (پێغەمبەری لەناویاندا هەڵبژاردووە) خۆبێگومان ئێمە بەنەوەی ئیبراهیم کتێبمان بەخشیووە (بە موسا تەورات و بە عیسا ئینجیل و بە محمدیش ﷺ قورئان) هەروەها لەجۆرەها دانایی بەهرەوەرمان کردوون و (بە هەندێکیان) وەك (یوسف و داود و سولەیمان) دەسەڵات و پاشایەتیەکی گەورەمان بە خشیووە.

(٥٥) جاڵەوخەڵکە هەیە باوەڕیان بە (محمد ﷺ و بە قورئان) هێناوەو شوێنی کەوتوون، هەشیانە ڕێی لێگرتووە و پشتی تێکردووە، دۆزەخیش بەسە (بۆئەو یا خییانە) کە ئامادەیە و کڵپەی سەندووە.

(٥٦) بەڕاستی ئەوانەی باوەڕیان نەهێناوە بە ئایەت و فەرمانەکانی ئێمە، لە ئایندەدا دەیانسوتێنین بەئاگری دۆزەخ، هەموو جارێك پێستیان داوەشاو سووتاو هەڵقرچا، پێستی تر دەکەین بەبەریاندا، بۆ ئەوەی بە چاکی سزاو ئازار بچەژن، بەڕاستی خوا هەمیشەو بەردەوام باڵادەستە و (دەتوانێت تۆڵە لە خوانەناسان بسەنێت)، دانایە (کە مۆڵەتیان دەدات بەڵکو بگەڕێنەوە بۆڕێبازی دینداری).

(٥٧) ئەوانەش کە باوەڕیان هێناوەو کارو کردەوەی چاکەئەنجام دەدەن لەئایندەیەکی نزیکدا دەیانخەینە ناو باخەکانی بەهەشتەوە کە چەندەها رووبار (بەژێر درەختەکانیداو بە بەردەم کۆشکەکانیدا) دەڕوات و لەوێدا ژیانی هەمیشەیی و بەردەوام دەبەنە سەر، هاوڕێ لەگەڵ چەندەها هاوسەری پاك و بێگەردو خاوێن و پاکیزەدا، هەروەها دەیانخەینە ژێر سایەی سێبەری جوان و رازاوەی هەمیشەیی یەوە (نەگەرمایان دەبێت، نەسەرما).

(٥٨) بێگومان خوا فەرمانتان پێدەدات کە هەموو ئەمانەتەکان (سپاردەکان) بگەڕێننەوە دەست خاوەنەکانیان و هەر کاتێکیش داوەریتان کرد لەنێوان خەڵکیدا، دادپەروەرانە فەرمانڕەوایی بکەن، چونکە بەڕاستی خوا بەجوانی و چاکی و تەواوی ئامۆژگاری و فەرمانتان پێدەدات، بەڕاستی خوا هەمیشەو بەردەوام بیسەر و بینایە.

(٥٩) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، فەرمانبەردارو گوێڕایەڵی خواو پێغەمبەرو فەرمانڕەواکان بکەن کە لە خودی خۆتانن (لە بیروباوەڕو پابەندیدا)، خۆ ئەگەر لە شتێکدا بوو بەکێشەتان دەربارەی حوکمی خوایی، ئەوە ئەو کێشەیە بگێڕنەوە بۆ لای خواو پێغەمبەرەکەی ﷺ (کە قورئان و سوننەت دەگەیەنێت)، ئەگەر ئێوە باوەڕتان بە خواو بە ڕۆژی قیامەت هەیە، (ڕەفتارکردنتان) بەو شێوەیە چاکترین و جوانترین سەرچاوەیە بۆ چارەسەری کێشەکانتان.

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ
وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓا۟ إِلَى ٱلطَّٰغُوتِ
وَقَدْ أُمِرُوٓا۟ أَن يَكْفُرُوا۟ بِهِۦ وَيُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُضِلَّهُمْ
ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ مَآ أَنزَلَ
ٱللَّهُ وَإِلَى ٱلرَّسُولِ رَأَيْتَ ٱلْمُنَٰفِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ
صُدُودًا ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ إِذَآ أَصَٰبَتْهُم مُّصِيبَةٌۢ بِمَا
قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَآءُوكَ يَحْلِفُونَ بِٱللَّهِ إِنْ أَرَدْنَآ إِلَّآ
إِحْسَٰنًا وَتَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ يَعْلَمُ ٱللَّهُ مَا
فِى قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُل لَّهُمْ فِىٓ
أَنفُسِهِمْ قَوْلًۢا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلَّا
لِيُطَاعَ بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذ ظَّلَمُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ
جَآءُوكَ فَٱسْتَغْفَرُوا۟ ٱللَّهَ وَٱسْتَغْفَرَ لَهُمُ ٱلرَّسُولُ
لَوَجَدُوا۟ ٱللَّهَ تَوَّابًا رَّحِيمًا ﴿٦٤﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ
حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا۟
فِىٓ أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

(٦٠) ئایا نەتروانیووەتە ئەو (دووڕووانەی) لافی ئەوە لێ دەدەن گوایە بەڕاستی باوەڕیان هێناوە بەوەی کە بۆ تۆ ڕەوانەکراوە و بەوەش کە پێش تۆ ڕەوانەکراوە (بـۆ پێغەمبەران)! کـەچی دەیـانەوێت ڕوویکـەنە زۆردارو جادووگەرو خوانەناسان تا دادوەریان لە نێواندا بکەن و چارەسەری کێشەکانیان بکەن، لەکـاتێکدا بـە ڕاسـتی فەرمانیان پێدراوە کە باوەڕیان بـە (طـاغوت) نـەبێت، شەیتانیش دەیەوێت گومڕایان بکات بەگـومڕاییـەکـی دوورو بێسنوور.

(٦١) کـاتێکیش پـێیان بـوترێ: وەرن بـۆ لای ئـەو (قورئانەی) کە خـوا نـاردوویەتی‌یە خـوارەوە بـۆ لای پێغەمبەرەکەی (بۆ چـارەسەری کـێشەکـانتان) کـەچی دەبـینی دووڕووەکـان پشـتت تـێدەکـەن و ڕووت لێ وەردەگێڕن بەتەواوی.

(٦٢) ئاخۆ ئەوانە حاڵیان چۆن بێت کاتێك بەهۆی ڕەفتاری نادروستیانەوە بەڵایەك دووچاریان دەبێت، کەچی لەوەودوا (کە پەنایان نامێنێت) هاوار بۆ تۆ دەهێنن و سوێند بـەخوا دەخـۆن: لەو کـارەماندا مەبەستمان تەنها چاکەکاریی و ڕێکخستن و ئاشتی بوو.

(٦٣) ئا ئەوانە کەسانێکن خوا دەزانێت چی لە دڵو دەروونیاندا حەشاردراوە، کەواتە ڕەفتاری ئەوانە پشتگوێ بخەو ئامۆژگاریان بکە و قسەی بەپێزو بەتوێکڵی وایان پێ‌بڵێ کە بە قوڵایی دەروونیاندا بچێتە خوارەوە و بیانهەژێنێت.

(٦٤) هیچ فرستادەیەکمان نەناردوە مەگەر تەنها بۆ ئەوەی گوێڕایەڵی بکرێت بەفرمانی خـوا، خـۆ ئەگەر ئەو خەڵکە بەڕاستی کاتێك ستەم لە خۆیان دەکەن (بە لادان لە شەریعەت) بهاتنایە بۆ لای تۆ و داوای لێخۆشبوونیان لە خوای گەورە بکردایە، پێغەمبەریش داوای لێخۆشبوونی بۆ بکردنایە، ئەوە بێگومان ئەو کاتە دەیانزانی کە خوا تەوبە و پەشیمانی وەرگرەو میهرەبان و دلۆڤانە (ئەگەر بەڕاستیان بێت گوناهەکانیان بۆ دەگۆڕێت بەچاکە).

(٦٥) نەخێر، سوێند بە پەروەردگارت ئەوانەی (لافی بروا لێدەدەن) بـروا نـاهێنن هـەتا لە هـەموو کێشەیەکداکە ڕوودەدا لە نێوانیاندا تۆ نەکەن بە دادوەرو گوێڕایەڵی تۆ نەکەن، دوای ئەوەش نابێت لە دڵ و دەروونیاندا هیچ ناڕەزاییەك دروست ببێت بەرامبەر ئەوەی کـە داوەریت لەسـەر کـردووە و دەبێت بەتەواویی تەسلیم بن و ڕازیی بن لە ناخدا.

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنِ ٱقْتُلُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ أَوِ ٱخْرُجُوا۟ مِن
دِيَٰرِكُم مَّا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِّنْهُمْ ۖ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا۟ مَا يُوعَظُونَ
بِهِۦ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا ﴿٦٦﴾ وَإِذًا لَّءَاتَيْنَٰهُم مِّن
لَّدُنَّآ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾ وَلَهَدَيْنَٰهُمْ صِرَٰطًا مُّسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾
وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ مَعَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِم
مِّنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ وَٱلصِّدِّيقِينَ وَٱلشُّهَدَآءِ وَٱلصَّٰلِحِينَ ۚ وَحَسُنَ
أُو۟لَٰٓئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾ ذَٰلِكَ ٱلْفَضْلُ مِنَ ٱللَّهِ ۚ وَكَفَىٰ
بِٱللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ خُذُوا۟ حِذْرَكُمْ
فَٱنفِرُوا۟ ثُبَاتٍ أَوِ ٱنفِرُوا۟ جَمِيعًا ﴿٧١﴾ وَإِنَّ مِنكُمْ لَمَن لَّيُبَطِّئَنَّ
فَإِنْ أَصَٰبَتْكُم مُّصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَىَّ إِذْ لَمْ أَكُن مَّعَهُمْ
شَهِيدًا ﴿٧٢﴾ وَلَئِنْ أَصَٰبَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ ٱللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَن
لَّمْ تَكُنۢ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُۥ مَوَدَّةٌ يَٰلَيْتَنِى كُنتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ
فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾ ۞ فَلْيُقَٰتِلْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ٱلَّذِينَ
يَشْرُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا بِٱلْءَاخِرَةِ ۚ وَمَن يُقَٰتِلْ فِى
سَبِيلِ ٱللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

(٦٦) خۆ ئەگەر بەڕاستی ئێمە پێویستمان بکردایە لەسەریان کە خۆتان بکوژن، یان لە وڵات و نیشتمانتان دەرچن ئەوەیان نەدەکرد، مەگەر کەمێکیان نەبێت (چونکە بەجێ هێنانی فرمانی خوا بەبێ چەن و چوون پیشەی بەندە راستە قینەکانە، ئێمەش ئەو داخوازیەمان لێ نەکردوون) جا ئەگەر بەڕاستی ئەوانە بەگوێرەی ئاموژگاری و فرمانی ئێمە رەفتاریان بکردایە، ئەوە چاکتر بوو بۆیان و دامەزراوترو چە سپاوتر دەبوون لەسەر حەق و راستی.

(٦٧) جا ئەوکاتە بێگومان لەلایەن ئێمەوە پاداشتی گەورەو بێ‌سنوورمان پێدەبەخشین....

(٦٨) بەتەواویش هیدایەت و رێنموویمان دەکردن بۆ رێگەو رێبازی راست و دروست.

(٦٩) ئەوەی فەرمانبەرداری خواو پێغەمبەر بکات، ئەو بەختەوەرانە لەگەڵ ئەوکەسانەدا دەبن (لە بەهەشتی بەریندا) کەخوا نازونیعمەتی رژاندووە بەسەریاندا لەپێغەمبەران و راستگۆیان و شەهیدان و پیاوچاکان، ئای کە ئەوانە هاوەڵ و هاوڕێ و هاودەمێکی چاك و بێ وێنەن (لە جیهانی پڕ لەشادیو کامەرانیدا).

(٧٠) ئەو رێزو بەهرە گەورەیە هەر لەلایەن خواوەیە (بۆ ئەو بەختەوەرانە)، خوا خۆی بەسە کە زانایە بەهەموو شتێك. (پاداشتی هیچکەس بەزایە نادات).

(٧١) ئەی ئەوانەی کە باوەڕتان هێناوە ئەوەی خۆتانی پێدەپارێزن بیگرنە دەست و ئامادەباش بن، ئینجا دەستە دەستە یان هەمووتان یەك پارچە (بەرەو بەرەکانی جەنگ) هەڵمەت بەرن و هێرش ببەن. (هەرکاتێك لەلایەن سەرکردایەتیەکی متمانە پێکراوەوە داواتان لێکرا).

(٧٢) سوێند بێت (دەستەیەك دووڕوو هەن) لەناوتاندا بەڕاستی خۆیان دەخلافێنن و سستی دەکەن، جا ئەگەر بەڵایەکتان تووش بێت (هەریەك لەوانە) دەڵێت: بەڕاستی خوا چاکی بۆ کردم کە لەگەڵ ئەواندا ئامادەی (ئەو جەنگە) نەبووم...

(٧٣) سوێند بێت ئەگەر فەزڵ و دەستکەوتێکتان لەخواوە دەستکەوت بەڕاشکاوی دەڵێت – هەر وەك لەنێوان ئێوە و ئەو جۆرە کەسانەدا دۆستایەتی و ئاشنایەتی نەبوو بێت – خۆزگە لەگەڵ ئەواندا بوومایە، بۆ ئەوەی دەستکەوتێکی چاك و زۆر و زەبەندەم بەدەست بهێنایە.

(٧٤) دەبا بجەنگێت لە پێناوی خوادا، ئەوانەی ژیانی دنیا دەفرۆشن بەرۆژی دوایی، جا هەر کەس بجەنگێت لەپێناوی خوادا ئەوە ئەگەر بکوژرێت و شەهید ببێت، یان سەرکەوتن بەدەست بهێنێت، ئەوە لەئایندەدا پاداشتی گەورە و بێ سنووری پێدەبەخشین.

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱلْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ ٱلرِّجَالِ
وَٱلنِّسَآءِ وَٱلْوِلْدَٰنِ ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَآ أَخْرِجْنَا مِنْ هَٰذِهِ ٱلْقَرْيَةِ
ٱلظَّالِمِ أَهْلُهَا وَٱجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَٱجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ
نَصِيرًا ﴿٧٥﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱلطَّٰغُوتِ ۖ فَقَٰتِلُوٓا۟ أَوْلِيَآءَ ٱلشَّيْطَٰنِ ۖ إِنَّ كَيْدَ
ٱلشَّيْطَٰنِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوٓا۟ أَيْدِيَكُمْ
وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ
مِّنْهُمْ يَخْشَوْنَ ٱلنَّاسَ كَخَشْيَةِ ٱللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً ۚ وَقَالُوا۟ رَبَّنَا لِمَ
كَتَبْتَ عَلَيْنَا ٱلْقِتَالَ لَوْلَآ أَخَّرْتَنَآ إِلَىٰٓ أَجَلٍ قَرِيبٍ ۗ قُلْ مَتَٰعُ ٱلدُّنْيَا
قَلِيلٌ وَٱلْءَاخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ ٱتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٧﴾ أَيْنَمَا
تَكُونُوا۟ يُدْرِككُّمُ ٱلْمَوْتُ وَلَوْ كُنتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشَيَّدَةٍ ۗ وَإِن تُصِبْهُمْ
حَسَنَةٌ يَقُولُوا۟ هَٰذِهِۦ مِنْ عِندِ ٱللَّهِ ۖ وَإِن تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا۟
هَٰذِهِۦ مِنْ عِندِكَ ۚ قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ ۖ فَمَالِ هَٰٓؤُلَآءِ ٱلْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ
يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾ مَّآ أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ ٱللَّهِ ۖ وَمَآ أَصَابَكَ مِن
سَيِّئَةٍ فَمِن نَّفْسِكَ ۚ وَأَرْسَلْنَٰكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا ۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

(٧٥) (ئەی ئیمانداران) ئەوە چیتانەو بۆچی ناجەنگن لەپێناوی رەزامەندی خوادا و رزگار کردنی لاوازکراوو چەوساوەکان، لە پیاوان و ئافرەتان و منداڵان؛ ئەوانەی کە دەڵێن: پەروەردگارا تۆ رزگارمان بکە لەم شارەی کە خەڵکەکەی ستەمکارن، لەلایەن خۆتەوە پشتیوان و یارمەتیدەرێکمان بۆ ساز بکە.

(٧٦) ئەوانەی ئیماندارن (تەنها) لە پێناوی خوادا دەجەنگن (بەڵام) ئەوانەی بێ باوەڕن لە پێناوی ستەمکارو زۆردار و (طاغوت) دا دەجەنگن، دە بجەنگن دژی یاوەرانی شەیتان (چونکە) بەڕاستی پیلان و تەڵەکەی شەیتان پووچ و لاوازە.

(٧٧) ئایا نەتروانیووەتە ئەوانەی کە پێیان وترا: دەست بپارێزن کاتی جەنگ نیە! بەڵکو هەر نوێژ بکەن و زەکات بدەن، کەچی کاتێك جەنگیان بۆ بڕیاردرا، دەستەیەکیان لە خەڵکی دەترسان بەقەدەر ئەوەی کە لە خوا دەترسن، یاخود زیاتریش و دەیانوت: خوایە تۆ بۆچی جەنگت لەسەر فەرزکردین، خۆزگە بۆ ماوەیەك دوات دەخستین، بەوانە بڵێ: رابواردنی ژیانی دنیا زۆر کەم و کورتە، ژیانی قیامەت چاکترو خۆشترو نەبڕاوەیە بۆ ئەو کەسەی لە خوا دەترسێت و پارێزکارە، لەوێ بەقەدەر تاڵی ناوکی خورمایەك ستەمتان لێناکرێت.

(٧٨) (دڵنیا بن) لەهەرکوێ بن مردن یەخەتان پێ دەگرێت، با لەناو چەندەها قەڵاو شوێنی سەخت و قایمیشدا بن، (جا دووڕووەکان) ئەگەر خێریان بێتە رێ دەڵێن: ئەمە لە لایەن خواوەیە، ئەگەر توشی ناخۆشی و زیانێك بێن (بە پێغەمبەر ﷺ) دەڵێن: ئەمەیان بەهۆی تۆوەیە، پێیان بڵێ: هەر هەمووی (هەرچی پێش دێت) لەلایەن خواوەیە و (بۆ تاقی کردنەوەیە) ئەوە بۆچی ئەو خەڵکە (باوەڕ لاوازە) هیچ شتێك تێناگەن و لە راستیەکان حاڵیی نابن.

(٧٩) (ڕاستە) کە هەرچی بۆ تۆ (بۆ هەرکەسێك) پێش دێت لە خێرو چاکە لە خواوەیە و هەرچی ناخۆشیە کیشت بۆ پێش دێت دەستی خۆتی تیایە (هەرچەندە بەبێ ویستی خوا روو نادات، بەڵام پاداشتت هەیە ئەگەر خۆگر بیت) ئێمە تۆمان ناردووە (ئەی محمد ﷺ) بۆسەر خەڵکی بە پێغەمبەرایەتی (تا بیرو بۆچوونیان راست بکەیتەوە)، خوایش بەسە کە شایەتە بۆ ئەو مەبەستە.

مَّن يُطِعِ ٱلرَّسُولَ فَقَدۡ أَطَاعَ ٱللَّهَۖ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ
عَلَيۡهِمۡ حَفِيظٗا (٨٠) وَيَقُولُونَ طَاعَةٞ فَإِذَا بَرَزُواْ مِنۡ
عِندِكَ بَيَّتَ طَآئِفَةٞ مِّنۡهُمۡ غَيۡرَ ٱلَّذِي تَقُولُۖ وَٱللَّهُ يَكۡتُبُ
مَا يُبَيِّتُونَۖ فَأَعۡرِضۡ عَنۡهُمۡ وَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلًا
(٨١) أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلۡقُرۡءَانَۚ وَلَوۡ كَانَ مِنۡ عِندِ غَيۡرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُواْ
فِيهِ ٱخۡتِلَٰفٗا كَثِيرٗا (٨٢) وَإِذَا جَآءَهُمۡ أَمۡرٞ مِّنَ ٱلۡأَمۡنِ
أَوِ ٱلۡخَوۡفِ أَذَاعُواْ بِهِۦۖ وَلَوۡ رَدُّوهُ إِلَى ٱلرَّسُولِ وَإِلَىٰٓ أُوْلِي
ٱلۡأَمۡرِ مِنۡهُمۡ لَعَلِمَهُ ٱلَّذِينَ يَسۡتَنۢبِطُونَهُۥ مِنۡهُمۡۗ وَلَوۡلَا فَضۡلُ
ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ وَرَحۡمَتُهُۥ لَٱتَّبَعۡتُمُ ٱلشَّيۡطَٰنَ إِلَّا قَلِيلٗا (٨٣)
فَقَٰتِلۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفۡسَكَۚ وَحَرِّضِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۖ
عَسَى ٱللَّهُ أَن يَكُفَّ بَأۡسَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْۚ وَٱللَّهُ أَشَدُّ بَأۡسٗا
وَأَشَدُّ تَنكِيلٗا (٨٤) مَّن يَشۡفَعۡ شَفَٰعَةً حَسَنَةٗ يَكُن لَّهُۥ
نَصِيبٞ مِّنۡهَاۖ وَمَن يَشۡفَعۡ شَفَٰعَةٗ سَيِّئَةٗ يَكُن لَّهُۥ كِفۡلٞ مِّنۡهَاۗ
وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ مُّقِيتٗا (٨٥) وَإِذَا حُيِّيتُم بِتَحِيَّةٖ فَحَيُّواْ
بِأَحۡسَنَ مِنۡهَآ أَوۡ رُدُّوهَآۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٍ حَسِيبًا (٨٦)

(٨٠) ئەوەی فەرمانبەرداری پێغەمبەر بکات، ئەوە بەڕاستی فەرمانبەرداری خوای کردووە، ئەوەش پشتی هەڵکردووە (ئەوە خۆی زەرەرمەند دەبێت) خۆ ئێمە تۆمان نەناردووە تا ببیتە چاودێر بەسەر ئەوانەوە.

(٨١) (دووڕووەکان کاتێك لای تۆن) دەڵێن: مڵکەچ و فەرمانبەرداریین، بەڵام کاتێك لای تۆ هەستان و دوورکەوتنەوە، دەستەیەکیان قسەکانی تۆ دەگۆڕن و ئەوە ناڵێن کە تۆ وتوتە، جائەوەی هەڵی دەبەستن و (پیلانی بۆ دەکێشن) خوا تۆماری دەکات، کەواتە گوێ بەوانە مەدە و پشت بە خوا ببەستە تەنها خوات بەسەکە یارو یاوەرت بێت.

(٨٢) ئەوە بۆ ئەوانە سەرنجی قورئان نادەن و لێکی نادەنەوەو لێی وردنابنەوە؟ خۆ ئەگەر لە لایەن کەسێکی ترەوە بوایە جگەلە خوا بێگومان جیاوازی و دژایەتیەکی زۆریان تێدا دەدۆزیەوە.

(٨٣) (لێرەدا خوا رەخنە دەگرێت لە هەندێك ئیمانداران): هەرکاتێك هەواڵێکیان بۆ بێت دەربارەی ئاسایش و هێمنایەتی، یا خود ترس و بیم، بڵاوی دەکەنەوە(بیر لە سەرئەنجام ناکەنەوە)، خۆ ئەگەر ئەو هەواڵەیان بڵاو نەکردایەتەوە و بیانگێڕایەتەوە بۆلای پێغەمبەر ﷺ یان بۆ لای کاربەدەستانێك کە لە خۆیانن، ئەوە ئەوانەی کەلە نهێنی هەواڵەکان تێدەگەن و دەکۆڵنەوە، نهێنی و رازەکانیان لێ دەردەهێنا، جا ئەگەر فەزڵ و چاودێری خواو رەحمەت و میهرەبانیە کەی نەبوایە شوێنی شەیتان دەکەوتن، جگە لە کەمێکتان.

(٨٤) ئەی پێغەمبەر ﷺ: بجەنگە لە پێناوی خوادا، چونکە ئەو ئەرکە هەر لەسەرشانی خۆتە، (واتە: هەتا ئەگەر تەنها خۆیشت بیت)، هەروەها هانی ئیماندارانیش بدە (بۆ بەشداری لە غەزاکاندا) ئومێدە خوای گەورە هێز لە بێ باوەڕان بسەنێتەوە و بەریان بگرێت و زاڵتان بکات بەسەریاندا، چونکە خوا هێزو دەسەڵاتی زۆرترە (بەڵکو بەراورد ناکرێت) وەبەتوندی و سەختی تۆڵەیان لێدەسێنێت.

(٨٥) ئەوەی تکایەکی باش بکات، خەڵك هان بدات بۆ چاکەخوازی، (لە نێوان خەڵکدا هەوڵی تەبایی بدات)، ئەوە بەشێك لەو پاداشتی چاکەیەی بۆ هەیەو لەو خێرەدا بەشدارە (کە رۆڵی تیادا هەیە) هەروەها ئەوەش کە تکایەکی خراپ دەکات و رۆڵێکی خراپ دەبینێت و هەوڵی فیتنە بەرپاکردن دەدات و هاندەرێتی، ئەوە ئەویش بەشێکی مسۆگەری هەیە لە سزاو لێپرسینەوە، خوایش هەمیشەو بەردەوام ئاگاو چاودێرە بەسەر هەموو شتێکدا.

(٨٦) هەرکاتێك سڵاو و چاك و چۆنیەکتان لەگەڵدا کرا ئەوە بەجوانتر لە سڵاوەکەی ئەو یاخود (هیچ نەبێت) وەکو خۆی وەڵام بدەنەوە، بێگومان خوا لەهەموو شتێك دەپرسێتەوە.

ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ ۗ
وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ ٱللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾ ۞ فَمَا لَكُمْ فِى ٱلْمُنَٰفِقِينَ
فِئَتَيْنِ وَٱللَّهُ أَرْكَسَهُم بِمَا كَسَبُوٓا۟ ۚ أَتُرِيدُونَ أَن تَهْدُوا۟ مَنْ
أَضَلَّ ٱللَّهُ ۖ وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ سَبِيلًا ﴿٨٨﴾ وَدُّوا۟ لَوْ
تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا۟ فَتَكُونُونَ سَوَآءً ۖ فَلَا تَتَّخِذُوا۟ مِنْهُمْ أَوْلِيَآءَ
حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ ۚ فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَخُذُوهُمْ وَٱقْتُلُوهُمْ
حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ ۖ وَلَا تَتَّخِذُوا۟ مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٨٩﴾
إِلَّا ٱلَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَىٰ قَوْمٍۭ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَٰقٌ أَوْ جَآءُوكُمْ
حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَن يُقَٰتِلُوكُمْ أَوْ يُقَٰتِلُوا۟ قَوْمَهُمْ ۚ وَلَوْ شَآءَ
ٱللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَٰتَلُوكُمْ ۚ فَإِنِ ٱعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَٰتِلُوكُمْ
وَأَلْقَوْا۟ إِلَيْكُمُ ٱلسَّلَمَ فَمَا جَعَلَ ٱللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩٠﴾
سَتَجِدُونَ ءَاخَرِينَ يُرِيدُونَ أَن يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا۟ قَوْمَهُمْ كُلَّ
مَا رُدُّوٓا۟ إِلَى ٱلْفِتْنَةِ أُرْكِسُوا۟ فِيهَا ۚ فَإِن لَّمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوٓا۟ إِلَيْكُمُ
ٱلسَّلَمَ وَيَكُفُّوٓا۟ أَيْدِيَهُمْ فَخُذُوهُمْ وَٱقْتُلُوهُمْ حَيْثُ
ثَقِفْتُمُوهُمْ ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَٰنًا مُّبِينًا ﴿٩١﴾

(٨٧) (الله) خوایەکە بێجگە لەو هیچ خوایەکی‌تری بە حەق نیە (شایستەی پەرستن بێت) سوێند بە خوا لە رۆژی قیامەتدا کۆتاندەکاتەوە کە هیچ شك و گومانێکی تێدا نی‌یە، جاکێ هەیە قسە و گوفتاری لە فەرمایش و فەرموودەی خوا راستترو دروستتر بێت؟

(٨٨) جائەوە چیتانە (ئەی ئیمانداران) دەربارەی دووڕووەکان بوون بە دوو دەستەوە؟! لە کاتێکدا خوا (سەر شۆری کردوون) و وەری گێراونەتەوە بۆ بێ باوەڕی بەهۆی ئەو کردەوانەی کە کردوویانە، ئایا دەتانەوێت کەسێك هیدایەت و ڕێنموویی بکەن کە خوا گومرای کردووە؟! (بەهۆی باوەڕی دانەمەزراو و دڵ و دەروونی نەخۆشیەوە)، بێگومان ئەوەی خوا گومرای بکات (بەهۆی کارو کردەوەی ناپەسەندیەوە) ئەوە هەرگیز ڕێگەیەکت دەست ناکەوێت بۆ ڕێنموویی کردنی.

(٨٩) (ئەو دووڕووانە) ئاواتەخوازن کە ئێوەش بێ باوەڕ بن وەك خۆیان بێ باوەڕ بوون، ئەو کاتە (هەردوولاتان) یەکسان دەبن لە بێ باوەڕیدا، کەواتە لەوانە پشتیوان و یاوەر مەگرن هەتا کۆچ دەکەن لە پێناوی خوادا، خۆ ئەگەر یاخی بوون و پشتیان تێکردن، ئێوە بیانگرن و بیانکوژن لە هەر کوێدا ئەوانەتان دەستکەوت، هەرگیز نەکەن ئەوانە بکەنە یاوەرو هاوکار...

(٩٠) جگە لەوانەی کە پەنا دەبەنە بەر تیرە و هۆزێك پەیمان لەنێوان ئێوە و ئەواندا بەستراوە، یاخود هاتبن بۆ لای ئێوە لەکاتێکدا دڵیان تەنگ و بێزار بێت لەوەی جەنگتان لەگەڵ بکەن یان دژی تیرە و هۆزەکەی خۆیان بجەنگن، خۆ ئەگەر خوا بیویستایە ئەوانی زاڵ دەکرد بەسەرتانداو دژتان دەجەنگان، جا ئەگەر ئەوانە دوورە پەرێزو کەنارگیر بوون لە ئێوە و جەنگیان لەگەڵ نەکردن و ڕێبازی ئاشتیان گرتەبەرو ملکەچ بوون، ئەوە خوا هیچ مۆڵەتێکی بڕیار نەداوە بۆ ئێوە بەسەر ئەوانەوە (کە شەڕیان پێ بفرۆشن بیانکوژن یان بەدیل بیانگرن).

(٩١) (هەروەها) چەند کەسانێکی‌تر دەبینن کە دەیانەوێت لە ئێوەش و لە هۆز و قەومی خۆشیان ئەمین بن، هەر کاتێك بانگ بکرێنەوە بۆ ئاشووبنانەوە درێغیان نەکردووە و ڕۆچوون تیایدا و چاکتر تێهەڵچوونەتەوە، جا ئەگەر ئەوانە دوورە پەرێزیان نەگرت لێتان و کەنارگیر نەبوون و ڕێبازی ئاشتیان نەگرتەبەرو دەستیان نەکێشایەوە لە جەنگ کردن لەگەڵتان، ئەو کاتە بیانگرن و بیانکوژن لە هەر کوێ دەستتان ڕۆیی بەسەریاندا، ئا ئەوانە گێراومانە بۆتان بەسەریانەوە بەڵگەیەکی ڕوون و ئاشکرا لەسەر (ڕاست و ڕەوایی کوشتن و بەدیل کردنیان).

وَمَا كَانَ لِمُؤۡمِنٍ أَن يَقۡتُلَ مُؤۡمِنًا إِلَّا خَطَـٔٗاۚ وَمَن قَتَلَ
مُؤۡمِنًا خَطَـٔٗا فَتَحۡرِيرُ رَقَبَةٖ مُّؤۡمِنَةٖ وَدِيَةٞ مُّسَلَّمَةٌ إِلَىٰٓ
أَهۡلِهِۦٓ إِلَّآ أَن يَصَّدَّقُواْۚ فَإِن كَانَ مِن قَوۡمٍ عَدُوّٖ لَّكُمۡ
وَهُوَ مُؤۡمِنٞ فَتَحۡرِيرُ رَقَبَةٖ مُّؤۡمِنَةٖۖ وَإِن كَانَ
مِن قَوۡمِۭ بَيۡنَكُمۡ وَبَيۡنَهُم مِّيثَٰقٞ فَدِيَةٞ مُّسَلَّمَةٌ
إِلَىٰٓ أَهۡلِهِۦ وَتَحۡرِيرُ رَقَبَةٖ مُّؤۡمِنَةٖۖ فَمَن لَّمۡ يَجِدۡ
فَصِيَامُ شَهۡرَيۡنِ مُتَتَابِعَيۡنِ تَوۡبَةٗ مِّنَ ٱللَّهِۗ وَكَانَ
ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمٗا ﴿٩٢﴾ وَمَن يَقۡتُلۡ مُؤۡمِنٗا
مُّتَعَمِّدٗا فَجَزَآؤُهُۥ جَهَنَّمُ خَٰلِدٗا فِيهَا وَغَضِبَ
ٱللَّهُ عَلَيۡهِ وَلَعَنَهُۥ وَأَعَدَّ لَهُۥ عَذَابًا عَظِيمٗا ﴿٩٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا ضَرَبۡتُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ فَتَبَيَّنُواْ وَلَا تَقُولُواْ
لِمَنۡ أَلۡقَىٰٓ إِلَيۡكُمُ ٱلسَّلَٰمَ لَسۡتَ مُؤۡمِنٗا تَبۡتَغُونَ
عَرَضَ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا فَعِندَ ٱللَّهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٞۚ
كَذَٰلِكَ كُنتُم مِّن قَبۡلُ فَمَنَّ ٱللَّهُ عَلَيۡكُمۡ
فَتَبَيَّنُوٓاْۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٗا ﴿٩٤﴾

(٩٢) بۆ هیچ ئیماندارێك نیە ئیماندارێکی‌تر بکوژێت مەگەر بە هەڵە، خۆ ئەگەر کەسێکی ئیماندار بە هەڵە ئیماندارێك بکوژێت، ئەوە دەبێت بەندەیەکی ئیماندار ئازاد بکات و خوێت بابیەکەی بدات بە کەسوکاری کوژراوەکە (وەك میراتی دابەشی بکەن) مەگەر لێی ببوورن و لە خوێنەکەی خۆش ببن، خۆ ئەگەر کوژراوەکە لە ناو قەوم و دەستەیەکدا بوو دوژمنی ئێوە بوون، بەڵام ئەو (کوژراوە) ئیماندار بوو، با (بکوژەکە) بەندەیەکی ئیماندار ئازادبکات، خۆ ئەگەر ئیماندارە کوژراوەکە لەناو قەوم و دەستەیەك بوو کە پەیمان لەنێوانتاندا هەبوو، دەبێت خوێنبایی بدرێت بەکەسوکاری و بەندەیەکی ئیمانداریش ئازاد بکرێت، (خۆ ئەگەر بکوژەکە) ئەوەی بۆ نەلواو دەستی نەکەوت (بەندە ئازاد بکات و بەندایەتی باوی نەمابوو مـاڵ وسامانیشی نەبوو) ئەوە دەبێت دوومانگ لەسەریەك بەڕۆژوو بێت، ئەمە بڕیارێکە بۆ راستی و دروستی تەوبە و گەڕانەوەکەی، ئەمەش لەلایەن خواوەیە، بێگومان خوای گەورە هەمیشە و بەردەوام زاناو دانایە.

(٩٣) هەر کەسێك بەدەستی ئەنقەست ئیماندارێك بە ناحەق بکوژێت، ئەوە تۆڵەی ئەو کەسە ئاگری دۆزەخە، ناشمرێت تیایدا، هەروەها خوا لێی توڕەیە و نەفرینی لێکردووە و سزایەکی گەورە و بێ‌سنووری بۆ ئامادە کردووە.

(٩٤) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، کاتێك دەردەچن بۆ گەیاندنی ئیسلام و جیهاد لەپێناوی خوادا، ووردبین بن‌و هەموو شتێك روون بکەنەوە (دوورە پەرێزبن لە پەلەو هەڵەشەیی)، بەوکەسانەش کە سەلامتان لێدەکەن مەڵێن: (ڕاست ناکەیت) تۆ ئیماندارنیت!! (بەو هەڵوێستە) مەبەستتان دەسکەوتی ژیانی دنیابێت، چونکە لای خوا دەستکەوتی زۆر هەیە، خۆ کاتی خۆی ئێوەش وابوون (باوەڕتان شاراوە بوو) تاخوا منەتی نایە سەرتان (سەرکەوتنی پێبەخشین و دەرووی لێکردنەوە) کەواتە، وردو دووربین بن، چونکە بەڕاستی خوا ئاگادارە بەهەموو ئەوکاروکردەوانەی کە دەیکەن. (پێغەمبەر ﷺ دەستەیەك لە هاوەڵانی نارد بۆ گەیاندنی ئیسلام، ئوسامەی کوڕی زەیدی کردە لێپرسراویان، کابرایەك کە ناوی (مەرداس) بوو مەڕو وشتری دەلەوەڕان، ئوسامەو هاوەڵانی بینی، ترساو بەپەلە دوورکەوتەوەو خۆی کرد بە ئەشکەوتێکدا، ئەمانیش شوێنی کەوتن، کاتێك چوونە بەردەم ئەشکەوتەکە کابرا هات بەپیریانەوەو سەلامی لێکردن و شایەتمانی هێنا، بەڵام ئوسامە هێرشی کردە سەری و کوشتی.. دوایی کە پێغەمبەر ﷺ بیستی تووڕە بوو لە ئوسامە و فەرمووی: بۆچی کوشتت؟ ئایا دڵ و سینەتان هەڵدڕی بوو بزانن بەڕاستێتی یان نا!!)...

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ ۚ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً ۚ وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ ۚ وَفَضَّلَ اللَّهُ
الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾ دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً
وَرَحْمَةً ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٩٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ
ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ ۖ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ ۚ
قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا ۚ فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ
جَهَنَّمُ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ
وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾
فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٩٩﴾
۞ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاغَمًا كَثِيرًا وَسَعَةً ۚ
وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ
فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا ضَرَبْتُمْ
فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ
أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا ﴿١٠١﴾

(٩٥) ئەوانەی دانیشتوون لە ئیمانداران و (جەنگ ناکەن) – مەگەر ئەوانەیان کە ناتەواون – (کوێر، شەل، نەخۆش،.. هتد) لەگەڵ ئەوانەداکە جیهادو کۆشش دەکەن لە پێناوی خوادا بە ماڵ و سامان و خۆیان چوونیەك نین، بێگومان خوا فەزڵ و رێزو پلەیەکی تایبەتی بریارداوە بۆ تێکۆشەران بە ماڵیان و خۆیان، بەسەر ئەوانەداکە دانیشتوون و (فیداکاری ناکەن و گیان بەخت ناکەن)، خوای گەورە بەهەر دەستەیەکیان بەڵێنی چاك و بەنرخی داوە، (بێگومان) خوا فەزڵ و رێزو پاداشتی گەورە و بێسنووری ئەو تێکۆشەر و موجاهیدانەی داوە بەسەر ئەو دانیشتوانەدا... (کە لەکاتو شوێنی خۆیدا جیهاد دەکەن).

(٩٦) ئەویش چەندەها پلەو پایەن (بەگوێرەی هەوڵ و کۆشش) لەلایەن خواوە پێشکەش دەکرێن (بەگوێرەی رادەی نیەت پاکیی وتێکۆشان)، هاوڕێ لەگەڵ لێخۆشبوون و رەحمەتدا، چونکە خوا هەمیشەو بەردەوام لێخۆشبووەو بە رەحم ودلۆڤانە.

(٩٧) بەراستی ئەوانەی لە سەرە مەرگدا فریشتە گیانیان دەکێشن لەکاتێکدا ئەوان هەمیشە ستەمیان لە خۆیان دەکرد (ئیمان و باوەڕیان لە مەترسیدا بوو کەچی کۆچیان نەدەکرد بۆ نیشتمانی ئیمان، بەتوندیی پیایاندا هەڵدەشاخێن) و دەڵێن: باشە ئێوە لە چیدا بوون و لەکوێ ژیانتان دەبردە سەر؟! لە وەڵامدا دەڵێن: ئێمە بێدەسەڵات و لاواز کراو بووین لە زەویدا، فریشتەکان دەڵێن: باشە ئایا زەوی خوا فراوان نەبوو تا کۆچی تێدا بکەن و (کۆچ بکەن بۆ نیشتمانێك کە ئیمانداران تیایدا فەرمانرەوان یاخود سەربەستن)؟ ئا ئەوانە شوێنەواریان دۆزەخە، کە جێگە و رێگە و سەرەنجامێکی ناخۆش و ناسازو خراپە.

(٩٨) مەگەر ئەوانەیان کە بەراستی بێدەسەڵات و ناتەوان و لاوازکراون لەو پیاوانەی ژن و منداڵیان لەگەڵدایەو ناتوانن تەگبیرو گۆرانکاریەك بۆ خۆیان بکەن و هیچ رێگەیەکیش شارەزانین بۆ چارەسەرو دەربازکردنی خۆیان.

(٩٩) ئائەوانە خوا لێبووردن و چاوپۆشی بۆ ئامادە کردوون و خوا هەمیشەو بەردەوام تەواو لێخۆشبووەو زۆریش چاوپۆشی دەکات (مەبەست لە وشەی – عسی – بۆ هاتنە دی بەڵێنە خواییەکەیە).

(١٠٠) جا ئەوەی کۆچ بکات لە پێناوی خوادا لەو زەوییەی کەکۆچی بۆ دەکات، سەربەرزییەك بۆ خۆی و ریسواییەکی زۆریش بۆ دوژمنانی دروست دەکات، بەرەکەت و فراوانی رزق و رۆزی رووی تێدەکات، هەر کەسێکیش ماڵ و حاڵی خۆی بەجێ بهێڵێت ولە پێناو خواو پێغەمبەرە کەیدا دەرچێت (واتە بەرەو وڵاتی ئیسلام، یاخود شوێنێکی ئازاد) کۆچ بکات، پاشان مردن یەخەی پێبگرێت، ئەوە ئیتر ئەو کەسە پاداشتەکەی کەوتۆتە سەر خوا (هەر خۆی دەزانێت چۆن پاداشتی دەداتەوە)، خوا هەمیشەو بەردەوام لێخۆشبوو میهرەبانە (بەتایبەت بۆ ئەو جۆرە کەسانە).

(١٠١) هەر کاتێك بە سەفەر بە زەویدا رۆیشتن، ئەوە گوناهبار نابن بەکورت کردنەوەی نوێژ، (بەتایبەت) ئەگەر ترسان ئەوانەی خوانەناسن پیلان و بە لایەکتان بەسەربهێنن وئازارتان بدەن، چونکە بەراستی کافران دوژمنانی ئاشکرای ئێوەن.

وَإِذَا كُنتَ فِيهِمۡ فَأَقَمۡتَ لَهُمُ ٱلصَّلَوٰةَ فَلۡتَقُمۡ طَآئِفَةٞ
مِّنۡهُم مَّعَكَ وَلۡيَأۡخُذُوٓاْ أَسۡلِحَتَهُمۡۖ فَإِذَا سَجَدُواْ فَلۡيَكُونُواْ
مِن وَرَآئِكُمۡ وَلۡتَأۡتِ طَآئِفَةٌ أُخۡرَىٰ لَمۡ يُصَلُّواْ
فَلۡيُصَلُّواْ مَعَكَ وَلۡيَأۡخُذُواْ حِذۡرَهُمۡ وَأَسۡلِحَتَهُمۡۗ وَدَّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ لَوۡ تَغۡفُلُونَ عَنۡ أَسۡلِحَتِكُمۡ وَأَمۡتِعَتِكُمۡ فَيَمِيلُونَ
عَلَيۡكُم مَّيۡلَةٗ وَٰحِدَةٗۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيۡكُمۡ إِن كَانَ بِكُمۡ
أَذٗى مِّن مَّطَرٍ أَوۡ كُنتُم مَّرۡضَىٰٓ أَن تَضَعُوٓاْ أَسۡلِحَتَكُمۡۖ
وَخُذُواْ حِذۡرَكُمۡۗ إِنَّ ٱللَّهَ أَعَدَّ لِلۡكَٰفِرِينَ عَذَابٗا مُّهِينٗا ﴿١٠٢﴾
فَإِذَا قَضَيۡتُمُ ٱلصَّلَوٰةَ فَٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ قِيَٰمٗا وَقُعُودٗا وَعَلَىٰ
جُنُوبِكُمۡۚ فَإِذَا ٱطۡمَأۡنَنتُمۡ فَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَۚ إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ
كَانَتۡ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ كِتَٰبٗا مَّوۡقُوتٗا ﴿١٠٣﴾ وَلَا تَهِنُواْ
فِي ٱبۡتِغَآءِ ٱلۡقَوۡمِۖ إِن تَكُونُواْ تَأۡلَمُونَ فَإِنَّهُمۡ يَأۡلَمُونَ كَمَا
تَأۡلَمُونَۖ وَتَرۡجُونَ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا يَرۡجُونَۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا
حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾ إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ لِتَحۡكُمَ بَيۡنَ
ٱلنَّاسِ بِمَآ أَرَىٰكَ ٱللَّهُۚ وَلَا تَكُن لِّلۡخَآئِنِينَ خَصِيمٗا ﴿١٠٥﴾

(١٠٢) کاتێکیش تۆ (ئەی پێغەمبەر ﷺ لەناو هاوەڵاندا بویت و پێش نوێژیت بۆ دەکردن (لە کاتی جەنگدا)، ئەوە با دەستەیەکیان لەگەڵ تۆدا بوەستن بۆ نوێژ و چەکەکانیان پێ بێت، جا کاتێك ئەم دەستەیەی کە نوێژ دەکات چوونە سووژدە بائەوانی تر لە پشتانەوە بن (ئینجا کە لێبوونەوە لەو رکاتە) ئەو دەستەیەی تر کە پاسەوانییان دەکردو نوێژیان نەکردووە بابێن لەگەڵ تۆدا نوێژەکەیان بکەن، با هوشیارو چەکداریش بن، چونکە بێ باوەڕان ئاواتەخوازن کە ئێوە غافڵ بن لە چەکەکانتان و لە کەل و پەلتان، تایەك هێرش بکەنە سەرتان وتەفرو توناتان بکەن، بەڵام بۆتان هەیە و قەیناکات چەکەکانتان دانێن ئەگەر ناڕەحەت بوون بەهۆی بارانەوە، یان هەندێکتان نەخۆشکەوتن، هەمیشە وریابن، بەڕاستی خوا سزای ریسواکەرو شەرمەزاری بۆ خوانەناسان ئامادە کردووە.

(١٠٣) جا کاتێك لە نوێژ بوونەوە ئەوە یادی خوا بکەن بەپێوەبن یان بەدانیشتنەوە یان بە راکشانەوە (بەهەرجۆرێك بۆتان گونجا) کاتێکیش ئارامی باڵی کێشا بەسەرتانداو نیشتەجێ بوون، ئەوە نوێژ بەچاکی و تەواوی ئەنجام بدەن، چونکە بەڕاستی نوێژ لەسەر ئیمانداران فەرزە لەکاتی دیاریکراودا دەبێ ئەنجام بدرێت.

(١٠٤) لە بەرامبەر (لەشکری بێ باوەڕانەوە کە شەڕتان پێ دەفرۆشن‌یان بەربەستن لە ڕێگەی گەیاندنی بانگەوازی خوادا) سستی و کەمتەرخەمی مەکەن و بکەونە دوایان، چونکە ئەگەر ئێوە ئێش و ئازارو ماندوێتی و برینداریتان بۆ پێش بێت، بۆ ئەوانیش هەرپێش دێت، بەڵام ئەوەی ئێوە بەئومێدو بەتەمان لەلایەن خواوە دەستان بکەوێت (لە بەهەشتدا) ئەوان بە تەمای نین، خوا هەمیشە و بەردەوام زانا و دانایە.

(١٠٥) ئێمە بەڕاستی قورئانمان بۆ لای تۆ دابەزاندوەتە خوارەوە، سەرتاپای حەق و راستی بەردەوامە، بۆ ئەوەی دادوەری بکەیت لە نێوان خەڵکیدا بەو شێوەیەی کە خوا نیشانی داویت و ڕێنموویی کردویت و بەگونجاوی دەزانیت (بۆ چارەسەری کێشەکان و بەڕێوەبردنی کۆمەڵگا و قازانجی خەڵکی)، نەکەیت بەرگری لە ناپاکان بکەیت... (دەگێڕنەوە جولەکەیەك لای (طعمة) ناوێك قەڵغانێك بەئەمانەت دادەنێت، بەڵام (طعمة) حاشای لێدەکات، کە دێن ماڵەکەی بگەڕێن فرێی دەداتە ماڵە دراوسێکەیەوە، جاکە کێشەکە دەگاتە لای پێغەمبەر ﷺ خەریکە لایەنی (طعمة) بگرێت، چونکە زۆر بەدەم و پل بووە، بە ڵام خوای گەورە ئەم چەند ئایەتە دادەبەزێنێت لە (١٠٥ تا ١١٣ بۆ ڕوونکردنەوەی کێشەکەو هاو وێنەی).

وَٱسْتَغْفِرِ ٱللَّهَ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٠٦﴾ وَلَا تُجَٰدِلْ
عَنِ ٱلَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنفُسَهُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ
خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٠٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱلنَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ
مِنَ ٱللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ ٱلْقَوْلِ ۚ وَكَانَ
ٱللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾ هَٰٓأَنتُمْ هَٰٓؤُلَآءِ جَٰدَلْتُمْ
عَنْهُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا فَمَن يُجَٰدِلُ ٱللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ
ٱلْقِيَٰمَةِ أَم مَّن يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾ وَمَن يَعْمَلْ
سُوٓءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُۥ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ ٱللَّهَ يَجِدِ ٱللَّهَ غَفُورًا
رَّحِيمًا ﴿١١٠﴾ وَمَن يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُۥ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ ۚ
وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾ وَمَن يَكْسِبْ خَطِيٓـَٔةً أَوْ إِثْمًا
ثُمَّ يَرْمِ بِهِۦ بَرِيٓـًٔا فَقَدِ ٱحْتَمَلَ بُهْتَٰنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿١١٢﴾ وَلَوْلَا
فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُۥ لَهَمَّت طَّآئِفَةٌ مِّنْهُمْ أَن
يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمْ ۖ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِن
شَىْءٍ ۚ وَأَنزَلَ ٱللَّهُ عَلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ
مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ ۚ وَكَانَ فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾

(١٠٦) (ئەی محمد ﷺ بەردەوام) داوای لێخۆش بوون لە خوا بکە، چونکە بەڕاستی ئەو خوایە هەمیشەو بەردەوام لێخۆشبوو میهرەبانە.

(١٠٧) بەرگری لەو کەسانەش مەکە کە ناپاکن و خیانەت لە خۆیان دەکەن، چونکە بەڕاستی خوا ئەو کەسانەی خۆش ناوێت هەمیشە خیانەتکارو تاوانبارن.

(١٠٨) ئەوانە دەیانەوێت خیانەت و تاوانەکانیان لەخەڵکی بشارنەوە، لەکاتێکدا ناتوانن لە خوای بشارنەوە کە لەگەڵیاندایەو چاودێریانە، بەشەودا قسەی واهەڵدەبەستن خوا پێی رازی نیە، خوا بەردەوام گەمارۆی ئەو کارو کردەوانە دەداتکە ئەنجامی دەدەن. (هیچ شتێکی لێ شاراوەتیە)

(١٠٩) باشە؛ ئەوەتە ئێوە بەرگریان لێدەکەن لە ژیانی ئەم دنیایەدا، ئەی ڕۆژی قیامەت، لای خوا کێ بەرگریان لێدەکات؟ یاخود کێ پشتیوان و یاریدەدەریان دەبێت (تا لە سزای دۆزەخ رزگاریان بکات)؟

(١١٠) ئەوەی خراپەیەك بکات (دژ بەخەڵکی) یان ستەم لە خۆی بکات لەوەودوا (بەخۆیدا بچێتەوە) و داوای لێخۆشبوون لە خوا بکات، ئەوە خوایەکی لێخۆشبوو و میهرەبانی دەستدەکەوێت.

(١١١) ئەوەش کە گوناهو تاوانێك ئەنجام دەدات، ئەوە بەزیانی خۆی تەواو دەبێت، زیان بەخۆی دەگات (لەدنیاو قیامەتدا ئەگەر تەوبەنەکات)، بێگومان خوا هەمیشەو بەردەوام زانا و دانایە.

(١١٢) جا ئەوەی هەڵەیەك یان تاوانێك ئەنجام بدات و لەوەودوا بیسەپێنێت بەسەر بێ تاوانێکداو بێ تاوانێکی پێ لەکەدار بکات، بێگومان ئەو کەسە بوختان و تاوانێکی ئاشکرای ئەنجامداوە و تاوانێکی گەورەی کردووە (زیاد لە گوناهەکەی خۆی).

(١١٣) خۆ ئەگەر فەزڵ و رەحمەتی خوا نەبوایە بەسەرتەوە خەریك بوو هەندێکیان سەرت لێ بشێوێنن، بێگومان ئەوان بەوکارەیان هەر سەر لە خۆیان دەشێوێنن، دڵنیابە کە ناتوانن لە هیچ شتێکدا زیانت پێبگەیەنن، خوای گەورەش قورئان و دانایی بۆ دابەزاندوویت و فێری ئەو شتانەی کردوویت کە جاران نەتدەزانی، بەردەوامیش فەزڵ و رێزی خوا لەسەر تۆ (ئەی محمد ﷺ زۆرو فراوان و ئاشکراو دیارە و (نایە لێت تووشی هەڵەببیت).

۞ لَّا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّن نَّجْوَىٰهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ
أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَٰحٍۭ بَيْنَ ٱلنَّاسِ ۚ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ
ٱبْتِغَآءَ مَرْضَاتِ ٱللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾ وَمَن
يُشَاقِقِ ٱلرَّسُولَ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ ٱلْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ
سَبِيلِ ٱلْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِۦ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِۦ جَهَنَّمَ ۖ وَسَآءَتْ
مَصِيرًا ﴿١١٥﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ
ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ ۚ وَمَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا
﴿١١٦﴾ إِن يَدْعُونَ مِن دُونِهِۦٓ إِلَّآ إِنَٰثًا وَإِن يَدْعُونَ
إِلَّا شَيْطَٰنًا مَّرِيدًا ﴿١١٧﴾ لَّعَنَهُ ٱللَّهُ ۘ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ
مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿١١٨﴾ وَلَأُضِلَّنَّهُمْ وَلَأُمَنِّيَنَّهُمْ
وَلَءَامُرَنَّهُمْ فَلَيُبَتِّكُنَّ ءَاذَانَ ٱلْأَنْعَٰمِ وَلَءَامُرَنَّهُمْ
فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ ٱللَّهِ ۚ وَمَن يَتَّخِذِ ٱلشَّيْطَٰنَ وَلِيًّا
مِّن دُونِ ٱللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا ﴿١١٩﴾
يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ ۖ وَمَا يَعِدُهُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ مَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ﴿١٢١﴾

(١١٤) لە زۆربەی چپەو سـرتەوقسە نـهێنیە کـانیاندا هـیچ خێرێک بەدی ناکرێت و تیایدا نیە، مەگەر چپەی ئەوکەسەی کە فەرمان بدات بەبەخششێك، یان چاکەیەك، یان ڕێکخستن و چاکسازی و ئاشتبوونەوەیەکی نێوان خەڵکی، جا ئـەوەی (ئەو شێوازە چـاکـەیە) ئـەنجام بـدات و مـەبەستی تـەنها دەستکەوتنی ڕەزامەندی خوا بێت، ئەوە لە ئایندەدا پاداشتی زۆرو بێ سنوور و گەورەی پێدەبەخشین.

(١١٥) ئـەوەش دوژمـنایەتی پـێغەمبەر ﷺ بکـات و لێـی جیابێتەوە لە دوای ئـەوەی ڕێگـەی ڕاست و دروسـتی بـۆ ڕوون بۆتەوە و ڕێبازێك بگرێتەبەر کە جیابێت لە ڕێگـە و ڕێبازی ئیمانداران، ئەوە ڕووی وەردەچە رخـێنین بـۆ ئـەو ڕووگەو بەرنامەیەی هەڵی بژاردووەو ڕووی تێکردووە، (لە قیامەتیشدا) دەیـخەینە نـاو دۆزەخـەوە و دەیسـوتێنین کـە ئەویش سەرئەنجامێکی زۆر ناخۆش و سامناکە.

(١١٦) بەڕاستی خوا خۆش نابێت لەوەی هاوەڵ و شەریکی بۆ بریار بدرێت، جگە لەو (هاوبەش دانانە) لە گوناهانی‌تر بۆ هەر کەس بیەوێت و شایستە بێت و (پەشیمان بێت) خۆش دەبێت، جا ئەوەی شەریك و هاوەڵ بۆ خوا بریار بدات، ئەوە بەڕاستی گومرا بووە بەگومراییەکی زۆر دوور.

(١١٧) (ئەو هاوەڵگەرانە) ئەوەی هاناو هاواری بۆ دەبەن و دەیپەرستن – جگە لەخوا – چەند پەراستراوێکی کار تێکراون (پەرستراو دەبێت کارتێکەر بێت نەك کارتێکراو، بۆیە بتەکانیان بـەمێینە نـاوناوە وەك: لات و عوززا)، تەنها هانا و هاواریشیان هەر بۆ شەیتانی سەرکەش و یاخی یەکە لە هەموو خێرێك داماڵراوە.

(١١٨) ئەو شەیتانەی کە خوا نەفرینی لێکردووە، وتوویەتی: سوێند بێت بە تۆ ئەی خـوا دەبـێت بـەشێکی دیاریکراو لە بەندەکانت داببرم لە ئیمان و خواناسی.

(١١٩) سوێند بێت بە تۆ گومڕایان دەکەم و بە ئاوات و خەیاڵی پووچەوە سەرگەرمیان دەکەم و خۆم فرمانیان پێدەدەم و هانیان دەدەم، ئەوانیش بێگومان گوێی ئاژەڵەکانیان دەبرن، هەروەها فرمانیان پێ دەدەم ئەوانـیش دروست کراوانی خوا دەستکاری بکەن و بیگۆڕن (لەم سەردەمەدا بێویژدانەکان لە زانا بێ‌دین و دەستکاریی جینات و سیفاتی ڕەچەڵەکیی دەکەن و بەگۆیی شەیتان دەکـەن، ئـادەمیزادو زیـندەوەران تـێکدەدەن، جگـە لەهەندێکیان نەبێت کە مەبەستیان خزمەتی ئادەمیزادە)، جا ئەوەی لە جیاتی خوا شەیتان بکـاتە پشـتیوانـی خۆی، ئەوە بەڕاستی دووچاری زیان و خەسارەتمەندیەکی ئاشکرا بووە.

(١٢٠) (شەیتان) بەڵێنیان دەداتێ و ئاوات و ئارەزوو دەڕازێنێتەوە بۆیان، دیارەکە شەیتانیش هیچ بەڵێنێکیان پێنادات جگە لە فریودان و خەلەتاندن نەبێت.

(١٢١) ئائەوانە جێگەو سەرەنجامیان دۆزەخە و کەلێنی لێ دەرچوونیان دەست ناکەوێت.

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ سَنُدۡخِلُهُمۡ
جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدٗاۖ وَعۡدَ
ٱللَّهِ حَقّٗاۚ وَمَنۡ أَصۡدَقُ مِنَ ٱللَّهِ قِيلٗا ﴿١٢٢﴾ لَّيۡسَ بِأَمَانِيِّكُمۡ
وَلَآ أَمَانِيِّ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِۗ مَن يَعۡمَلۡ سُوٓءٗا يُجۡزَ بِهِۦ
وَلَا يَجِدۡ لَهُۥ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلِيّٗا وَلَا نَصِيرٗا ﴿١٢٣﴾ وَمَن
يَعۡمَلۡ مِنَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ مِن ذَكَرٍ أَوۡ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤۡمِنٞ
فَأُوْلَٰٓئِكَ يَدۡخُلُونَ ٱلۡجَنَّةَ وَلَا يُظۡلَمُونَ نَقِيرٗا ﴿١٢٤﴾ وَمَنۡ
أَحۡسَنُ دِينٗا مِّمَّنۡ أَسۡلَمَ وَجۡهَهُۥ لِلَّهِ وَهُوَ مُحۡسِنٞ وَٱتَّبَعَ
مِلَّةَ إِبۡرَٰهِيمَ حَنِيفٗاۗ وَٱتَّخَذَ ٱللَّهُ إِبۡرَٰهِيمَ خَلِيلٗا ﴿١٢٥﴾ وَلِلَّهِ مَا
فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ وَكَانَ ٱللَّهُ بِكُلِّ شَيۡءٖ
مُّحِيطٗا ﴿١٢٦﴾ وَيَسۡتَفۡتُونَكَ فِي ٱلنِّسَآءِۖ قُلِ ٱللَّهُ يُفۡتِيكُمۡ
فِيهِنَّ وَمَا يُتۡلَىٰ عَلَيۡكُمۡ فِي ٱلۡكِتَٰبِ فِي يَتَٰمَى ٱلنِّسَآءِ
ٱلَّٰتِي لَا تُؤۡتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرۡغَبُونَ أَن تَنكِحُوهُنَّ
وَٱلۡمُسۡتَضۡعَفِينَ مِنَ ٱلۡوِلۡدَٰنِ وَأَن تَقُومُواْ لِلۡيَتَٰمَىٰ
بِٱلۡقِسۡطِۚ وَمَا تَفۡعَلُواْ مِنۡ خَيۡرٖ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِهِۦ عَلِيمٗا ﴿١٢٧﴾

(١٢٢) ئەوانەش باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئـەنجامداوە، ئـەوە لەمـەودوا دەیـانخەینە نـاو بـاخەکـانی بەهەشتەوە کە چەندەها رووبار بەژێر درەخت و بـەبەردەم کۆشکەکـانیدا دەڕوات و ژیـانی هـەمیشەیی و نـەبڕاوە و بەردەوام تیایدا دەبـەنەسەر، ئـەوە بـەڵێنێکی نـەگـۆڕاوی خوایی‌یە، جاکێ هەیە راستترو دروستتر لە خوا بەڵێنی خۆی بباتەسەر؟

(١٢٣) (پاداشت و رێزو نرخ) نە بە ئارەزووی ئێوەیە، نە بە ئارەزووی خاوەنانی کتێبە، ئەوەی خراپەو گوناهێك بکـات، ئەوە بەهۆیەوە سزا دەدرێت و هچ کەس و هیچ هێزێکی‌تری دەست ناکەوێت جگە لە خوا پشتگیریی بکات و یـارمەتی بدات.

(١٢٤) ئەوەش کردەوە چاکەکان ئەنجام بدات نێر بێت یـان مێ‌لەکاتێکدا ئیماندار بێت، جا ئەوانە دەچنە بەهەشتەوەو بەقەدەر پەردەی ناوکی خورما ستەمیان لێناکرێت.

(١٢٥) کێ هەیە ئاینی چاکترو پەسەندترو جوانتر بێت لەو کەسەی رووی کردۆتە خـوا و خـۆی تـەسلیمی ئەوزاتە کردووە، لەکاتێکدا کارجوان و کار پـەسەندەو شـوێنی ئـاینی ئـیبراهـیمی مـلکەچ و فـەرمانبەردار کەوتبێت، کە خوا ئیبراهیمی کردۆتە خۆشەویستی خۆی و رێزداری کردووە.

(١٢٦) هەرچی لە ئاسمانەکان و هەرچی لە زەویدا هەیە هەر خوا خاوەنیانەو دەسەڵاتی ئەو خوایـە دەوری هەموو شتێکی داوە (بەوردیی و بەتەواویی لە هەموو شتێك ئاگادارە).

(١٢٧) ئەی محمد ﷺ پرسیارت لێدەکەن دەربارەی ئەوەی کە پێویستە پیاوان ئەنجامی بدەن بەرامـبەر بـە ژنان، پێیان بڵێ: خوای گەورە دەربارەیان وەڵامتان دەداتەوە؛ جائەوەی بەسەرتاندا دەخوێندرێتەوە لە قورئاندا (روونی کردۆتەوە لەمەوپێش لە سەرەتای ئەم سوورەتەوە) دەربارەی ئەو کچە بێ باوکانەی ئەوەی خوا بۆی داناون نایاندەنێ و ناشتانەوێت مارەیان بکەن و (رێگەش لە شووکردنیان دەگرن)، دەربارەی مـیراتـی ئـەو منداڵە بێ دەسەڵاتانەی ناتانەوێت بەدادپەروەری هەڵسوکەوت و مامەڵەیان لەگەڵدا بکەن، جا بەرپاکردنی دادگەریی لەنێوان بێ باوکاندا (ئەرکی سەرشانی ئیماندارانە)، ئەوەی کـە ئـەنجامی دەدەن لە چـاکـە ئـەوە بێگومان خوای گەورە پێی ئاگادارە بەچاکەکاریی لەگەڵ منداڵانی بێ باوکدا (کە مافیان بـدەن و سـتەمیان لێنەکەن)، جا هەر خێرو چاکەیەك ئەنجام بدەن خوا زانایە پێی.

وَإِنِ ٱمۡرَأَةٌ خَافَتۡ مِنۢ بَعۡلِهَا نُشُوزًا أَوۡ إِعۡرَاضًا فَلَا جُنَاحَ
عَلَيۡهِمَآ أَن يُصۡلِحَا بَيۡنَهُمَا صُلۡحًاۚ وَٱلصُّلۡحُ خَيۡرٞۗ وَأُحۡضِرَتِ
ٱلۡأَنفُسُ ٱلشُّحَّۚ وَإِن تُحۡسِنُواْ وَتَتَّقُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ
بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٗا ﴿١٢٨﴾ وَلَن تَسۡتَطِيعُوٓاْ أَن تَعۡدِلُواْ
بَيۡنَ ٱلنِّسَآءِ وَلَوۡ حَرَصۡتُمۡۖ فَلَا تَمِيلُواْ كُلَّ ٱلۡمَيۡلِ
فَتَذَرُوهَا كَٱلۡمُعَلَّقَةِۚ وَإِن تُصۡلِحُواْ وَتَتَّقُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ
كَانَ غَفُورٗا رَّحِيمٗا ﴿١٢٩﴾ وَإِن يَتَفَرَّقَا يُغۡنِ ٱللَّهُ كُلّٗا
مِّن سَعَتِهِۦۚ وَكَانَ ٱللَّهُ وَٰسِعًا حَكِيمٗا ﴿١٣٠﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَلَقَدۡ وَصَّيۡنَا ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ
مِن قَبۡلِكُمۡ وَإِيَّاكُمۡ أَنِ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ وَإِن تَكۡفُرُواْ فَإِنَّ لِلَّهِ
مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ وَكَانَ ٱللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدٗا ﴿١٣١﴾
وَلِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾
إِن يَشَأۡ يُذۡهِبۡكُمۡ أَيُّهَا ٱلنَّاسُ وَيَأۡتِ بِـَٔاخَرِينَۚ وَكَانَ
ٱللَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ قَدِيرٗا ﴿١٣٣﴾ مَّن كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ ٱلدُّنۡيَا فَعِندَ
ٱللَّهِ ثَوَابُ ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِۚ وَكَانَ ٱللَّهُ سَمِيعَۢا بَصِيرٗا ﴿١٣٤﴾

(١٢٨) ئەگەر ئافرەتێك لە لووت بەرزی یان یاخی‌بونو بێ‌مەیلی مێردەکەی ترسا، ئەوە هیچ گوناهیان لەسەر نیە و کارێکی چاکە: ئەگەر نێوان خۆیان چاك بکەن و لەسەر شێوازێك رێك بکەون (وەك ئەوەی ئافرەتەکە دەست هەڵگرێت لەهەندێ مافی خۆی تابەرێزو سەربەرزیەوە بمێنێتەوە لەگەڵ مێردەکەیدا) هەمیشە رێکەوتن و تەبایی شتێکی چاك و پەسەندە، هەرچەندە خەڵکی بەسروشت حەز بەرەزیلی دەکەن و تەنها بەرژەوەندی خۆیان دەوێت، (ئەگەر قیامەت و بەهەشت و دۆزەخ لەبەرچاو نەگیرێت) جا ئەگەر چاکەکارو رەفتارجوان بن (لە گەڵ هاوسەرانتاندا) و خاوەن تەقواو پارێزکار بن و ستەمیان لێ نەکەن، ئەوە دڵنیابن بەڕاستی خوا هەمیشەو بەردەوام ئاگایە بە کارو کردەوەتان.

(١٢٩) هەرگیز ئێوە ناتوانن لە نێوان هاوسەرەکانتاندا دادپەروەرانە رەفتار بکەن، لە کاتێکدا ئەگەر زۆریش سوور بن لەسەری، جاکەوابوو نەکەن هەر روو لە یەکێکیان بکەن بە تەواویی ئەوی‌تر واز لێبهێنن وەك هەڵپەسێرراو، نە ئەوەیە مێردار بێت، نە ئەوەشە بێ مێرد بێت، خۆ ئەگەر چاکسازی بکەن و رێك بکەون و خۆتان بپارێزن لە ستەم، ئەوە بەڕاستی خوا هەمیشەو بەردەوام لێخۆشبوو میهرەبانە.

(١٣٠) خۆ ئەگەر ژن و مێرد لێك جیابینەوە (بەگوێرەی شەرع و بەرنامەی خوا) ئەوە خوا هەریەکەیان شادو بێ‌نیازو بەختەوەر دەکات، لە بەخشینی فراوانی خۆی (بەهاوسەرێکی گونجار) چونکە خوا هەمیشەو بەردەوام فراوانگیرو دانایە.

(١٣١) هەر بۆ خوایە ئەوەی لە ئاسمانەکان و ئەوەی لە زەویدایە، سوێند بێت ئێمە ئامۆژگاری و فەرمانمانداوە بەوانەی بەرنامەی خوایان بۆ هاتبوو لە پێش ئێوە، هەروەها ئامۆژگاری ئێوەشمان کردووە لە خوا بترسن و بە تەقواو پارێزکاربن، خۆ ئەگەر بێ باوەڕو یاخی بن (ئەوە خۆتان زیان دەکەن)، چونکە بەڕاستی هەر بۆ خوایە ئەوەی لە ئاسمانەکان و ئەوەی‌لە زەویدایە، خوایش هەمیشەو بەردەوام بێ نیازەو شایستەی سوپاسە.

(١٣٢) هەر بۆ خوایە ئەوەی لەئاسمانەکان و ئەوەی لە زەویدایە و هەر ئەو خوایە بەسە بۆ ئەوەی چاودێر بێت و کاروباری پێ بسپێریت (ئاسمانەکان هەر خوا خۆی فراوانییان دەزانێت و نهێنیەکانی زەویش کەمێکی زانراوە).

(١٣٣) خەڵکینە، ئەگەر خوا بیەوێت، ئێوە لەناو دەبات و کەسانی‌تر دەهێنێتە مەیدانەوە، خوای باڵادەست هەمیشە و بەردەوام دەسەڵاتی بەسەر ئەوکارەدا هەیە.

(١٣٤) ئەوکەسەی تەنها پاداشتی دنیای دەوێت (ئەوە بابزانێت) کە لای خوا پاداشتی دنیاو پاداشتی قیامەتیش هەیە، خوا هەمیشەو بەردەوام بیسەرو بینایە.

۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُونُواْ قَوَّٰمِينَ بِٱلۡقِسۡطِ شُهَدَآءَ لِلَّهِ
وَلَوۡ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمۡ أَوِ ٱلۡوَٰلِدَيۡنِ وَٱلۡأَقۡرَبِينَۚ إِن يَكُنۡ غَنِيًّا
أَوۡ فَقِيرٗا فَٱللَّهُ أَوۡلَىٰ بِهِمَاۖ فَلَا تَتَّبِعُواْ ٱلۡهَوَىٰٓ أَن تَعۡدِلُواْۚ وَإِن
تَلۡوُۥٓاْ أَوۡ تُعۡرِضُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٗا ﴿١٣٥﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ ءَامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَٱلۡكِتَٰبِ ٱلَّذِي نَزَّلَ
عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَٱلۡكِتَٰبِ ٱلَّذِيٓ أَنزَلَ مِن قَبۡلُۚ وَمَن يَكۡفُرۡ
بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ فَقَدۡ ضَلَّ
ضَلَٰلَۢا بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ثُمَّ كَفَرُواْ ثُمَّ ءَامَنُواْ
ثُمَّ كَفَرُواْ ثُمَّ ٱزۡدَادُواْ كُفۡرٗا لَّمۡ يَكُنِ ٱللَّهُ لِيَغۡفِرَ لَهُمۡ وَلَا لِيَهۡدِيَهُمۡ
سَبِيلَۢا ﴿١٣٧﴾ بَشِّرِ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ بِأَنَّ لَهُمۡ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣٨﴾ ٱلَّذِينَ
يَتَّخِذُونَ ٱلۡكَٰفِرِينَ أَوۡلِيَآءَ مِن دُونِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۚ أَيَبۡتَغُونَ
عِندَهُمُ ٱلۡعِزَّةَ فَإِنَّ ٱلۡعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعٗا ﴿١٣٩﴾ وَقَدۡ نَزَّلَ عَلَيۡكُمۡ فِي
ٱلۡكِتَٰبِ أَنۡ إِذَا سَمِعۡتُمۡ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ يُكۡفَرُ بِهَا وَيُسۡتَهۡزَأُ بِهَا فَلَا
تَقۡعُدُواْ مَعَهُمۡ حَتَّىٰ يَخُوضُواْ فِي حَدِيثٍ غَيۡرِهِۦٓۚ إِنَّكُمۡ إِذٗا مِّثۡلُهُمۡۗ
إِنَّ ٱللَّهَ جَامِعُ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ وَٱلۡكَٰفِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٤٠﴾

(١٣٥) ئەی ئـەوانـەی بـاوەڕتان هـێناوە هـەمیشە ڕاگـری دادوەری بن و شایەتیی بۆ خوا بدەن، با شـایەتیە کـەشتان زیانی بۆ خۆتان و دایك و باوكتان یان خـزمانیش هـەبێت، ئەگـەر کـەسێك لەوانـە دەوڵـەمەندبێت یـان هـەژار خـوا بەرژەوەندی ئەوان چاكتر دەزانێت لە ئێوە (واتە بـەتەماعی دەوڵەمەندی لە دادپەروەری لامەدەن و بەهۆی نەداریـی و بەزەیی بێ جێ لە حەق لامەدەن) نەكەن شوێن ئارەزووی نەفس بكەون لە دادپەروەری لابدەن، جا ئەگەر ئێوە پێچ لێ بــدەن (زمــان بگــۆڕن) و شـایەتی نـاحەق بـدەن، یـان ڕووەرگێڕن، ئەوە چاك بزانن خوا ئاگادارە بەكارو كردەوەتان.

(١٣٦) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، بەردەوام و دامەزراو بن لەسەر ئیمان بە خوا و پێغەمبەرەكەی و بەو قورئانەش كە (لە ماوەی چەند ساڵێكدا) دایبەزاندووە بۆ پێغەمبەرەكەی و بەو كتێبانەش كە پێشتر ڕەوانەی كردوون، جا ئەوەی باوەڕی نەبێت بە خواو بەفریشتەكانی و بە كتێبەكانی و بەپێغەمبەرانـی و بـەرۆژی دوایـی، ئـەوە بەڕاستی گومرابووە بەئەوپەڕی گومرایی.

(١٣٧) بەڕاستی ئەوانەی باوەڕیان هێناوە و دوایی پاشگەز بوونەتەوە، دووبارە ئیمانیان هێنایەوە و دوایـی پاشگەز بوونەوە، لەوەودوا زیاتر لە بێ دینـی و كـافریدا ڕۆچـون، هـیچ كـات خـوا لەوانـە خـۆشنابێت و ڕێنموویيان ناكات بۆ ڕێبازێكی سوود بەخش.

(١٣٨) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) مژدە بە دووڕووەكان بدە كە بەڕاستی سزایەكی بەئێشیان بۆ ئامادە كراوە!!

(١٣٩) ئەو دووڕووانەی كە بێ باوەڕەكان دەكەنە پشتیوان و یارویاوەری خۆیان لەجیاتی ئیمانداران، ئـایا دەیانەوێت عیززەت و دەسەڵات و سەربەرزیان لای ئەوان دەست بكەوێت؟ (ئەوانە بەهەڵەدا چوون) چونكە بەڕاستی عیزەت و باڵادەستی و سەربەرزیی هەر هەمووی بۆ خوایە.

(١٤٠) بەڕاستی (خوای گەورە) لە قورئاندا ئەم بڕیارەی ناردووە بو سەرتان كە: هەر كاتێك لە جێیەكدا گوێتان لێ بوو كوفرو گاڵتە بەئایەتەكانی خوا دەكرا، ئەوە دامەنیشن لەگەڵ ئەوانەدا هەتا قسەو باسەكەیان نەگۆڕن (ئەگەر دابنیشن و گوێ نەدەنێ) ئەوە بەڕاستی ئێوەش لەو كاتەدا وەك ئەوانن و (حسابی ئەوانتان بۆ دەكرێت) بەڕاستی خوا دووڕووەكان و بێ باوەڕەكان هەموویان لە دۆزەخدا كۆدەكاتەوە.

ٱلَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِن كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِّنَ ٱللَّهِ قَالُوٓا۟ أَلَمْ
نَكُن مَّعَكُمْ وَإِن كَانَ لِلْكَٰفِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوٓا۟ أَلَمْ نَسْتَحْوِذْ
عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعْكُم مِّنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۚ فَٱللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ
ٱلْقِيَٰمَةِ ۗ وَلَن يَجْعَلَ ٱللَّهُ لِلْكَٰفِرِينَ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤١﴾
إِنَّ ٱلْمُنَٰفِقِينَ يُخَٰدِعُونَ ٱللَّهَ وَهُوَ خَٰدِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوٓا۟ إِلَى
ٱلصَّلَوٰةِ قَامُوا۟ كُسَالَىٰ يُرَآءُونَ ٱلنَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ ٱللَّهَ إِلَّا
قَلِيلًا ﴿١٤٢﴾ مُّذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذَٰلِكَ لَآ إِلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِ وَلَآ إِلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِ ۚ
وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ سَبِيلًا ﴿١٤٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
لَا تَتَّخِذُوا۟ ٱلْكَٰفِرِينَ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۚ أَتُرِيدُونَ
أَن تَجْعَلُوا۟ لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَٰنًا مُّبِينًا ﴿١٤٤﴾ إِنَّ ٱلْمُنَٰفِقِينَ
فِى ٱلدَّرْكِ ٱلْأَسْفَلِ مِنَ ٱلنَّارِ وَلَن تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٥﴾
إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ وَأَصْلَحُوا۟ وَٱعْتَصَمُوا۟ بِٱللَّهِ وَأَخْلَصُوا۟
دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُو۟لَٰٓئِكَ مَعَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۖ وَسَوْفَ يُؤْتِ ٱللَّهُ
ٱلْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٦﴾ مَّا يَفْعَلُ ٱللَّهُ بِعَذَابِكُمْ
إِن شَكَرْتُمْ وَءَامَنتُمْ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٧﴾

(١٤١) ئــەوانــەی کـە خـۆیان بـۆ ئـێوە مـەڵاسداوە چاوەڕوانی بەسەرهاتتان دەکەن، ئەگەر سەرکەوتنێکتان لەلایـەن خـواوە دەست بکـەوێت دەڵـێن: ئـەی ئـێمە لەگەڵتاندا نەبووین؟! خۆ ئەگەر کافرەکـان بـەشێکیان ببێت لە سەرکەوتن، دوڕووەکان دەڵێن: ئایا ئێمە لەسەر ئێوەمان نەدەکردەوە ئەوەبوو، نـەمانهێشت ئـیمانداران زیــانتان پــێبگەیەنن، ئـینجا خـوا لە ڕۆژی قـیامەتدا دادوەریـی دەکـات لە نـێوانـتاندا (ئـەی بـێ بـاوەڕ و دووڕووەکان) دڵنیابن هەرگیز خوا نایەڵێت بێ باوەڕان بەسەر ئیمانداراندا دەست ڕۆیشتوو بن و ریشەکەنیان بکەن.

(١٤٢) بەڕاستی دووڕووەکان (وا دەزانن) فێڵ لە خـوا دەکەن (لەکاتێکدا) ئەو زاتە فێڵەکانیان پووچ دەکاتەوە (نازانن کە دیار و نادیار، لای خوا روون و ئاشکرایــە)، هەرکاتێکیش (بۆ ریاو رووپامایی) هەڵدەستن بۆ نوێژ، زۆر بەلەش گرانیی و تەمەڵیی هـەڵدەستن، ئەوانە ریایی و روپامایی بۆ خەڵکی دەکەن، زۆرکەمیش یادی خوا دەکەن.

(١٤٣) ئەوانە گیریان خواردووە لەونێوانەدا، نەئەوەیە پاڵ بدەن بەئیماندارانەوە، نەئەوەشە پاڵ بدەن بەکافرانەوە، هەرکەس خوا (بەهۆی نالەباریی خۆیەوە) گومرای بکـات، ئـەوە هـەرگیز نـاتوانـیت ڕێبازێکی ڕاست و رزگاری بۆ بدۆزێتەوە.

(١٤٤) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە بێ باوەڕان مەکەنە یارو یاوەری خۆتان لەجیاتی ئیمانداران، ئایا دەتانەوێت بە دەستی خۆتان بەڵگەیەکی ئاشکرا بدەنە دەست خوا لەسەر خۆتان.

(١٤٥) بەڕاستی دووڕووەکان لە چینی هەرە خواری ناو دۆزەخدان و هەرگیز بۆ ئەوان پشتیوانێکت دەست ناکەوێت.

(١٤٦) جگەلەوانەیان تەوبەی راستەقینەیان کردووە وکارونیەتیان چاك کردووە و دەستیان بەئاینی خواوە گرتووە و پەیرەوی بەرنامەی کەی دەکەن و بەتەواویی دین و ئاینیان ساغ کردۆتەوە بۆ خوا، جا ئەوانە لەگەڵ ئیمانداراندا دەبن و (لەگەڵ ئەواندا حەشر دەکرێن)، بێگومان لەئایندەدا خوا پاداشتی زۆرو بێ سنوور دەبەخشێت بەئیمانداران.

(١٤٧) خوا چ پێویستیەکی بەسزادانی ئێوە هەیە؟ ئەگەر شوکرانە بژێرو سوپاسگوزاربـن و ئـیمان و باوەڕی دامەزراوتان هەبێت، خوایش هەمیشەو بەردەوام سوپاسگوزاری بەندە چاکەکانیەتی و زاناو ئاگایە پێیان.

۞ لَّا يُحِبُّ ٱللَّهُ ٱلۡجَهۡرَ بِٱلسُّوٓءِ مِنَ ٱلۡقَوۡلِ إِلَّا مَن ظُلِمَۚ وَكَانَ
ٱللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾ إِن تُبۡدُواْ خَيۡرًا أَوۡ تُخۡفُوهُ أَوۡ تَعۡفُواْ عَن
سُوٓءٖ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَفُوّٗا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكۡفُرُونَ
بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُواْ بَيۡنَ ٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ
وَيَقُولُونَ نُؤۡمِنُ بِبَعۡضٖ وَنَكۡفُرُ بِبَعۡضٖ وَيُرِيدُونَ
أَن يَتَّخِذُواْ بَيۡنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡكَٰفِرُونَ
حَقّٗاۚ وَأَعۡتَدۡنَا لِلۡكَٰفِرِينَ عَذَابٗا مُّهِينٗا ﴿١٥١﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ وَلَمۡ يُفَرِّقُواْ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّنۡهُمۡ أُوْلَٰٓئِكَ سَوۡفَ
يُؤۡتِيهِمۡ أُجُورَهُمۡۚ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمٗا ﴿١٥٢﴾ يَسۡـَٔلُكَ
أَهۡلُ ٱلۡكِتَٰبِ أَن تُنَزِّلَ عَلَيۡهِمۡ كِتَٰبٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِۚ فَقَدۡ سَأَلُواْ
مُوسَىٰٓ أَكۡبَرَ مِن ذَٰلِكَ فَقَالُوٓاْ أَرِنَا ٱللَّهَ جَهۡرَةٗ فَأَخَذَتۡهُمُ
ٱلصَّٰعِقَةُ بِظُلۡمِهِمۡۚ ثُمَّ ٱتَّخَذُواْ ٱلۡعِجۡلَ مِنۢ بَعۡدِ مَا جَآءَتۡهُمُ
ٱلۡبَيِّنَٰتُ فَعَفَوۡنَا عَن ذَٰلِكَۚ وَءَاتَيۡنَا مُوسَىٰ سُلۡطَٰنٗا مُّبِينٗا ﴿١٥٣﴾
وَرَفَعۡنَا فَوۡقَهُمُ ٱلطُّورَ بِمِيثَٰقِهِمۡ وَقُلۡنَا لَهُمُ ٱدۡخُلُواْ ٱلۡبَابَ سُجَّدٗا
وَقُلۡنَا لَهُمۡ لَا تَعۡدُواْ فِي ٱلسَّبۡتِ وَأَخَذۡنَا مِنۡهُم مِّيثَٰقًا غَلِيظٗا ﴿١٥٤﴾

(١٤٨) بێگومان خوا حەز ناکات لە قسەی نـاشیرین و نابەجێ وناو و ناتۆرە وتن‌و جنێودان، مەگەر کـەسێك ستەم لێکراو بێت، خـوا هـەمیشەو بـەردەوام بـیسەرو زانایە.

(١٤٩) ئەگەر کردارو گوفتارو بەخششی خۆتان ئاشکرا بکەن یان بـیشارنەوە، یـا خـود چـاوپۆشی لە هـەڵەو گوناهێك بکەن، ئەوە بێگومان خوا هەمیشەو بەردەوام لێخۆشبووە بەدەسەڵاتیشە.

(١٥٠) بێگومان ئەوانەی باوەڕ بـە خـواو پـێغەمبەران ناهێنن و دەیانەوێت جـیاوازی بکـەن لە نـێوان خـواو پێغەمبەرەکانیدا (گوایە بـاوەڕیان بـەخوا هـەیە بـەڵام باوەڕیان بەپێغەمبەران نیە)، (یـا خـود) دەڵـێن: بـاوەڕ دەهێنین بەهەندێك لە پێغەمبەران و باوەڕ بەهەندێکیان ناهێنین و دەیانەوێت لەو نێوانەدا ڕێگە و بەرنامەیەك بۆ خۆیان بەدەست بهێنن...

(١٥١) ئا ئەو جۆرە کەسانە بەڕاستی هەر بێ باوەڕن، بۆ بێباوەڕانیش سزایەکی سەر شـۆڕکەرمان ئامادەکردوە.

(١٥٢) ئەوانەی باوەڕیان بە خوا و پێغەمبەرەکانی هێناوە و هیچ جۆرە جیاوازیەکیان نەکردووە لە نێوان هیچ کامیانداو باوەڕیان بە هەموویان هەیە، ئا ئەوانە لەئاییندەدا خوای گەورە پاداشتی خـۆیان دەداتێ، خوای گەورەش هەمیشە و بەردەوام لێخۆشبوو میهرەبانە (بۆ باوەڕداران).

(١٥٣) ئەی محمد ﷺ خاوەنانی کتێب داوای ئەوەت لێدەکەن کە لە ئاسمانەوە کتێبیان بۆ دابەزێنیت، جا ئەوانە بەڕاستی داوای لەوە گەورەتریان لە موساکرد، وتیان: دەمانەوێت خوامان بە ئاشکرا نیشان بدەیت، ئەوسا هەورە بروسکەیەك لێیدان لە سەرئەنجامی ئەو ستەمە ناڕەوایـەو (ئـەو داخـوازیـە نادروستەیاندا) کەچی لەوەودوا گوێرەکە پـەرستیانکرد لە دوای ئـەو هـەموو بـەڵگە و مـوعجیزە ئاشکرایانە کە بۆیان هات، جا لەوەشیان خۆش بووین و بەڵگەو موعجیزە و بەرنامەی ئـاشکرامـان بەخشی بە موسا (تا ڕێنموویيان بکات).

(١٥٤) بۆ چە سپاندن و وەرگرتنی پەیمانە کەکێوی (طور) مان بەرزکردەوە بەسەریانداو پێمان وتن: کە لە دەروازەی شاری (قدس) ەوە بەسوژدەوە بـچنە ژورەوە (هـەروەها فـرمانمانداو) وتـمان: لە ڕۆژانی شەمموواندا دەستریژی مەکەن و (ڕاوە ماسی مەکەن، بۆ ئەو مەبەستەش) پەیمانێکی توندو بەهێزمان لێوەرگرتن.

فَبِمَا نَقْضِهِم مِّيثَٰقَهُمْ وَكُفْرِهِم بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَقَتْلِهِمُ ٱلْأَنۢبِيَآءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌۢ ۚ بَلْ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ
بُهْتَٰنًا عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا ٱلْمَسِيحَ عِيسَى ٱبْنَ مَرْيَمَ
رَسُولَ ٱللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِن شُبِّهَ لَهُمْ ۚ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ
ٱخْتَلَفُوا۟ فِيهِ لَفِى شَكٍّ مِّنْهُ ۚ مَا لَهُم بِهِۦ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا ٱتِّبَاعَ ٱلظَّنِّ ۚ
وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًۢا ﴿١٥٧﴾ بَل رَّفَعَهُ ٱللَّهُ إِلَيْهِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا
﴿١٥٨﴾ وَإِن مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَٰبِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِۦ قَبْلَ مَوْتِهِۦ ۖ وَيَوْمَ
ٱلْقِيَٰمَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٥٩﴾ فَبِظُلْمٍ مِّنَ ٱلَّذِينَ هَادُوا۟
حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَٰتٍ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ
كَثِيرًا ﴿١٦٠﴾ وَأَخْذِهِمُ ٱلرِّبَوٰا۟ وَقَدْ نُهُوا۟ عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَٰلَ ٱلنَّاسِ
بِٱلْبَٰطِلِ ۚ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَٰفِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦١﴾ لَّٰكِنِ
ٱلرَّٰسِخُونَ فِى ٱلْعِلْمِ مِنْهُمْ وَٱلْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ
أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ ۚ وَٱلْمُقِيمِينَ ٱلصَّلَوٰةَ ۚ وَٱلْمُؤْتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ
وَٱلْمُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ أُو۟لَٰٓئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٢﴾

(١٥٥) ئـێنجا بـەهۆی پـەیمان شکـاندنیان و بـێ بـاوەڕیان بەئایەتەکـانی خـواو کـوشتنی بـەناحەقی پـێغەمبەران لەلایـەن ئەوانەوە و ئەو قسەیەشیان کە دەڵێن دڵی ئێمە داخراوە و بەرگی پێوەیە (مەبەستیان ئەوەیە کە ئامادەنین گوێ بـۆ هـیچ راسـتیەك بگرن، خوا خەشمی لێگرتن و نەفرینی لێکردن) نەخێر بەو جۆرە نیە کە ئـەوانـە دەیـڵێن، بـەڵکو خـوا مـۆری نـاوە بـەسەر دڵو دەروونیاندا بەهۆی بێباوەڕ بوونیانەوە، جا هەر بۆیە کـەمێکیان نەبێت باوەڕناهێنن.

(١٥٦) (هەروەها خوا رقی لێیانە) بەهۆی بێباوەڕ بـوون و ئـەو بوختانە گەورەیەی کە بۆ مەریەم هەڵیانبەست...

(١٥٧) بەهۆی ئەو قسەیەشیان کە دەیانوت بە ڕاستی ئێمە مەسیح پێغەمبەری خوا عـیسای کـوڕی مـەریەممان کـوشتوە، کـەچی لەراستیدا نەکوشتوویانەو نە لە قەنارەو خاچیانداوە، بەڵکو لێیان تێکچووە و (کەسێکی تریان کوشتووە لە بری ئـەو)، بـەڕاسـتی ئەوانەی کە بیرو بۆچوونی جیاوازیان لەو کێشەیەدا هەیە، خۆشیان لەگوماندان تیایدا و ئەوانە هیچ زانستیەکی راستیان نیەلەو بارەیەوە، جگە لە شوێنکەوتنی گومان نەبێت و بەدڵنیاییەوە (دەڵێین) کە نەیانکوشتووە و بۆیان نە کوژراوە.

(١٥٨) نە خێر، بەڵکو خوا بەرزی کردەوە بۆ لای خۆی، خوا هەمیشەو بەردەوام باڵادەست و دانایە.

(١٥٩) هیچ کەسێك نیە لە خاوەنانی کتێب، کە باوەڕ نەهێنێت بە عیسا پێش ئەوەی گیانی دەربچێت، بەڵکو سوێند بەخوا هەر باوەڕ دەهێنێت پێی لە پێش مردنیدا (لە سەرەمەرگدا پەردە لەسەر چاویان لادەدرێت و گەلێك راستی دەردەکەوێت بۆیان، یاخود کاتێك عیسا دادەبەزێت گاورو جووەکانی ئەو کاتە باوەڕی دروستی پێدەهێنن) و لە رۆژی قـیامەتیشدا شایەتە بەسەریانەوە (کە ئەوانەی گومرا بوون، خۆیان گومرا بوون و ئەم کاتی خۆی هەر ڕێگەی راستی نیاشانداون).

(١٦٠) بەهۆی زوڵم و ستەمێك لەلایەن ئەوانەی کە بوونەتە جوو ئەبخام دە درا وە بەهۆی ئەوەی کە زۆر کـۆسپیان دەخستە بەر ڕێبازی خوا، ئێمە هەندێك نازو نیعمەتمان لێ حەرام کردن کە پێشتر بۆیان حەڵاڵ بوو...

(١٦١) هەروەها بەهۆی سوو خۆریانەوە کە بەڕاستی لێیان حەرام کرابوو هەروەها بەهۆی ئەوەشەوە کە ماڵی خەڵکی بەناڕەوا دەخۆن (هەندێك شتی تری حەڵاڵمان لێ حەرام کردن)، بێگومان بۆ ئەوانەیان کە بێ باوەڕن سزایەکی بەئێشمان ئامادە کردووە...

(١٦٢) بەڵام ئەوانەیان کە لە زانستی و زانیاریدا رۆچوون، هەروەها ئیمانداران (لەوانیش و لەئێمەیش)، باوەڕ دەهێنن بەوەی بۆ تۆ رەوانەکراوە و بەوەش پێش تۆ رەوانەکراوە، بەتایبەت ئەوانەی کە بەچاکی نوێژەکانیان بەدروشمەکانەوە ئەنجام دەدەن و زەکاتیش دەدەن، باوەڕیشیان بەخواو بەرۆژی دوایی هەیە، ئا ئەوانە لە ئایندەیەکی نزیکدا پاداشتی گەورەو بێسنووریان دەدەینەوە.

۞ إِنَّآ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ كَمَآ أَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ نُوحٖ وَٱلنَّبِيِّـۧنَ مِنۢ بَعۡدِهِۦۚ
وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰٓ إِبۡرَٰهِيمَ وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ
وَٱلۡأَسۡبَاطِ وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَٰرُونَ وَسُلَيۡمَٰنَۚ
وَءَاتَيۡنَا دَاوُۥدَ زَبُورٗا ﴿١٦٣﴾ وَرُسُلٗا قَدۡ قَصَصۡنَٰهُمۡ عَلَيۡكَ
مِن قَبۡلُ وَرُسُلٗا لَّمۡ نَقۡصُصۡهُمۡ عَلَيۡكَۚ وَكَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَىٰ
تَكۡلِيمٗا ﴿١٦٤﴾ رُّسُلٗا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ
لِلنَّاسِ عَلَى ٱللَّهِ حُجَّةُۢ بَعۡدَ ٱلرُّسُلِۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمٗا
﴿١٦٥﴾ لَّٰكِنِ ٱللَّهُ يَشۡهَدُ بِمَآ أَنزَلَ إِلَيۡكَۖ أَنزَلَهُۥ بِعِلۡمِهِۦۖ
وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ يَشۡهَدُونَۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ وَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ قَدۡ ضَلُّواْ ضَلَٰلَۢا بَعِيدًا
﴿١٦٧﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَظَلَمُواْ لَمۡ يَكُنِ ٱللَّهُ لِيَغۡفِرَ لَهُمۡ وَلَا
لِيَهۡدِيَهُمۡ طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾ إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدٗاۚ
وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٗا ﴿١٦٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ قَدۡ جَآءَكُمُ
ٱلرَّسُولُ بِٱلۡحَقِّ مِن رَّبِّكُمۡ فَـَٔامِنُواْ خَيۡرٗا لَّكُمۡۚ وَإِن تَكۡفُرُواْ
فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمٗا ﴿١٧٠﴾

(١٦٣) بەڕاستی ئێمە (وحی)و نیگامان بۆ تۆ ناردووە هەر وەکو چۆن (وحی) و نیگامان بۆ نوح و پێغەمبەرانی دوای ئەو ناردووە، هەروەها (وحی) و نیگامان ناردووە بۆ ئیبراهیم و ئیسماعیل و ئیسحاق و یەعقوب و (هەندێك) لە کوڕانی یەعقوب و عیسا و ئەیوب و یونس و هاروون و سولەیمان، زەبوریشمان بە داود بەخشیوە (کتێبێك بووە زۆربەی تەسبیحات و ستایشی پەروەردگار بووە).

(١٦٤) بێگومان بەسەرهاتی هەندێك لە پێغەمبەرانمان بۆ گێڕاویتەوە، بەسەرهاتی هەندێکی تریشمان بۆ نەگێڕاویتەوە، بەڕاستی خوای گەورە خۆی لەگەڵ موسادا گفتوگۆی یەکسەری و ڕاستەوخۆی ئەنجامداوە.

(١٦٥) پێغەمبەرانمان (ڕەوانە کردووە) کە مژدەدەرن (بە ئیمانداران) و ترسێنەرن بۆ (یاخیەکان)، تا خەڵکی هیچ بەڵگەیەکیان بەدەستەوە نەمێنێت (لەسەر بێ دینی و یاخی بوونیان) دوای ئەوەی خوا پێغەمبەرانی بۆ ڕەوانە کردوون، بێگومان هەمیشەو بەردەوام خوا باڵادەست و دانایە.

(١٦٦) (ئەی محمد ﷺ، هەرچەندە ئەو خەڵکە باوەڕت پێناکەن) بەڵام خوا خۆی شایەتە لەسەر ئەو قورئانەی کە ڕەوانەی کردووە بۆت، بەئاگاداری و زانیاری خۆیشی ڕەوانەی کردووە، فریشتەکانیش شایەتی دەدەن (لەسەر ئەوە، هەرچەندە) خوا خۆی بەسە بۆ ئەو شایەتییە.

(١٦٧) بەڕاستی ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون و ڕێبازی بێ باوەڕیان گرتۆتەبەر و بەربەستیشیان دانا لەبەردەم ڕێبازی خوادا (بەشێنەیی و نەرم و نیانی)، بێگومان ئەوانە گومڕا بوون و لە ڕاستی زۆر دوور کەوتوونەتەوە.

(١٦٨) بەڕاستی ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون و ستەمیان کردووە خوا نەیویستووە لێیان خۆش بێت، هیدایەت و ڕێنمویشیان بکات بۆ ڕێگە و ڕێبازێك (کە سوودی لێوەربگرن)...

(١٦٩) جگە لە ڕێگەی دۆزەخ کە دەیانگەیەنێتە ناوی و ژیانی نەمریی بەناچاریی دەبێت تیایدا بەرنەسەر، ئەو سزادانەشیان لای خوا زۆر ئاسانە (چونکە ئەوانە شایستەن).

(١٧٠) ئەی خەڵکینە بەڕاستی لەلایەن پەروەردگارتانەوە پێغەمبەرێکتان بۆ هاتووە بەحەق و ڕاستی، دە ئێوەش ئیمان و باوەڕی پێ بهێنن، ئەوە چاکترە بۆتان، خۆ ئەگەر باوەڕ نەهێنن، ئەوە دڵنیابن کە هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەر خوا خاوەنیانە (ئاتاجی ئیمانی ئێوە نیە)، چونکە خوا هەمیشەو بەردەوام زاناو دانایە.

يَٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ لَا تَغۡلُواْ فِي دِينِكُمۡ وَلَا تَقُولُواْ
عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡحَقَّۚ إِنَّمَا ٱلۡمَسِيحُ عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ رَسُولُ
ٱللَّهِ وَكَلِمَتُهُۥٓ أَلۡقَىٰهَآ إِلَىٰ مَرۡيَمَ وَرُوحٞ مِّنۡهُۖ فَـَٔامِنُواْ بِٱللَّهِ
وَرُسُلِهِۦۖ وَلَا تَقُولُواْ ثَلَٰثَةٌۚ ٱنتَهُواْ خَيۡرٗا لَّكُمۡۚ إِنَّمَا ٱللَّهُ إِلَٰهٞ
وَٰحِدٞۖ سُبۡحَٰنَهُۥٓ أَن يَكُونَ لَهُۥ وَلَدٞۘ لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلٗا ﴿١٧١﴾ لَّن يَسۡتَنكِفَ
ٱلۡمَسِيحُ أَن يَكُونَ عَبۡدٗا لِّلَّهِ وَلَا ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ ٱلۡمُقَرَّبُونَۚ
وَمَن يَسۡتَنكِفۡ عَنۡ عِبَادَتِهِۦ وَيَسۡتَكۡبِرۡ فَسَيَحۡشُرُهُمۡ
إِلَيۡهِ جَمِيعٗا ﴿١٧٢﴾ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
فَيُوَفِّيهِمۡ أُجُورَهُمۡ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضۡلِهِۦۖ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ
ٱسۡتَنكَفُواْ وَٱسۡتَكۡبَرُواْ فَيُعَذِّبُهُمۡ عَذَابًا أَلِيمٗا وَلَا
يَجِدُونَ لَهُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَلِيّٗا وَلَا نَصِيرٗا ﴿١٧٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ
قَدۡ جَآءَكُم بُرۡهَٰنٞ مِّن رَّبِّكُمۡ وَأَنزَلۡنَآ إِلَيۡكُمۡ نُورٗا مُّبِينٗا ﴿١٧٤﴾
فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱللَّهِ وَٱعۡتَصَمُواْ بِهِۦ فَسَيُدۡخِلُهُمۡ
فِي رَحۡمَةٖ مِّنۡهُ وَفَضۡلٖ وَيَهۡدِيهِمۡ إِلَيۡهِ صِرَٰطٗا مُّسۡتَقِيمٗا ﴿١٧٥﴾

(١٧١) ئەی خاوەنانی کتێب زیادەڕەوی مەکەن لە ئاینەکەتاندا، جگە لە حەق و ڕاستی هیچی تر بە دەم خواوە مەڵێن، بەڕاستی مەسیح، عیسای کوڕی مەریەم جگە لەوەی کە فرستادەی خوایە (شتێکی تر نەبووە)، لە دایك بوونەکەی بەفەرمانی خوا بووە کەلە مەریەمدا (بەرجەستە بوو)، عیسا ڕۆح و گیانێکی (تایبەتیە) لەلایەن خواوە بەخشراوە، دە ئیتر باوەڕی دامەزراو بە خوایەتی خواو بەپێغەمبەرانی بهێنن، هەرگیز مەڵێن خوا سیانە (لەو گوفتارە نابەجێیە) واز بهێنن چاکترە و قازانجتانە، چونکە بەڕاستی خوا تەنها یەك تاکە خوایە، پاك و بێگەردو دوورە لەوەی کە منداڵی ببێت (بوختانی ناقۆڵای وا، چۆن دەکەن)؟! هەرچی لە ئاسمانەکان و هەرچی لە زەویدا هەیە هەر هەمووی ئەو خاوەنیانە، بێگومان خوا بەسە کە بەدیهێنەرو سەرپەرشتیاری (دروستکراوانی بێت)

(١٧٢) هەرگیز مەسیح لاری لەوە نیە کە بەندەی خوا بێت، هەروەها فریشتە نزیکەکانیش، جا ئەوەی لاری و سەرپێچی بکات لە پەرستنی خواو خۆی بەزل بزانێت، ئەوە (با دڵنیابێت هەمووان لە ئایندەدا لای ئەو زاتە دەبێت کۆببنەوە (بۆلێپرسینەوە).

(١٧٣) (جا ئەو کاتە) ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کاروکردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، ئەوە خوا بە تەواوی و بەچاکی پاداشتەکانیان دەداتەوە و لە فەزڵ و بەخششی تایبەتی خۆی بۆیان زیادیش دەکات، بەڵام ئەوانەی سەرپێچی و لاریان کردووە و خۆیان بەزل زانیووە، ئەوە خوا سزای زۆر بەئێشیان دەدات، ئەوسا بێجگە لە خوا کەسێکیان دەست ناکەوێت کە پشتیوانیان لێبکات و سەریان بخات (ئەڵبەتە ئەو زاتەش بەزەیی پیایاندا نایەتەوە).

(١٧٤) ئەی خەڵکینە بەڕاستی لە لایەن پەروەردگارتانەوە بەڵگەو نیشانەی ئاشکراتان بۆ هاتووە (کە محمد پێغەمبەرە ﷺ) و نوورو ڕووناکیەکی ئاشکراشمان بۆ دابەزاندوون (کەقورئان)ە.

(١٧٥) جا ئەوانەی باوەڕیان بەخوا هێناوە و شوێنی بەرنامەکەی کەوتوون، ئەوە لە ئایندەیەکی نزیکدا خوا دەیانخاتە ژێر سایەی فەزڵ و ڕەحمەتی تایبەتی خۆیەوە و هیدایەت و ڕێنموویيان دەکات بۆ لای خۆی لە ڕێگەی ڕێبازێکی ڕاست و دروستەوە.

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ ٱللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي ٱلْكَلَٰلَةِ ۚ إِنِ ٱمْرُؤٌا۟ هَلَكَ
لَيْسَ لَهُۥ وَلَدٌ وَلَهُۥٓ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ ۚ وَهُوَ يَرِثُهَآ
إِن لَّمْ يَكُن لَّهَا وَلَدٌ ۚ فَإِن كَانَتَا ٱثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا ٱلثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَ ۚ
وَإِن كَانُوٓا۟ إِخْوَةً رِّجَالًا وَنِسَآءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ ٱلْأُنثَيَيْنِ ۗ
يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمْ أَن تَضِلُّوا۟ ۗ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌۢ ﴿١٧٦﴾

سُورَةُ المَائِدَة
(ترتيبها ٥ — آياتها ١٢٠)

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَوْفُوا۟ بِٱلْعُقُودِ ۚ أُحِلَّتْ لَكُم بَهِيمَةُ
ٱلْأَنْعَٰمِ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّى ٱلصَّيْدِ وَأَنتُمْ حُرُمٌ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ
يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿١﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تُحِلُّوا۟ شَعَٰٓئِرَ ٱللَّهِ
وَلَا ٱلشَّهْرَ ٱلْحَرَامَ وَلَا ٱلْهَدْىَ وَلَا ٱلْقَلَٰٓئِدَ وَلَآ ءَآمِّينَ ٱلْبَيْتَ
ٱلْحَرَامَ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ وَرِضْوَٰنًا ۚ وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَٱصْطَادُوا۟ ۚ
وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَـَٔانُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ ٱلْمَسْجِدِ
ٱلْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا۟ ۘ وَتَعَاوَنُوا۟ عَلَى ٱلْبِرِّ وَٱلتَّقْوَىٰ ۖ وَلَا تَعَاوَنُوا۟
عَلَى ٱلْإِثْمِ وَٱلْعُدْوَٰنِ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٢﴾

(١٧٦) ئەی محمد ﷺ داوای فتوات لێدەکەن دەربارەی (کلالە) کە بریتی یە: لە کەسێك باوك و نەوەی نەبێت، تۆش بڵێ: خوا وەڵامتان دەداتەوە لەو بارەیەوە، ئەگەر کەسێك (پیاوێك) وەفاتی کردو منداڵی نەبوو، هەر تەنها خوشکێکی هەبوو، ئەوە نیوەی سامانەکەی بۆ ئەوە (نیوەکەی تریشی دەخرێتە دارایی گشتی یەوە ئەگەر هەبێت و ئەگەر نەبوو لە بەرژەوەندیەکی گشتیدا بەکار دەهێنرێت)، (بە لام ئەگەرمردووەکە ئافرەت بوو) ئەوا براکەی هەموو میراتیەکەی دەبات، ئەگەر ئافرەتەکە منداڵی لەدوا بەجێ نەمابوو، (خۆ ئەگەر پیاوە مردووەکە) دوو خوشکی لە دوا بەجێ مابوو ئەوە دووبەش لە سێ بەشی ئەوەی بەجێی هێشتووە بۆ ئەوان دەبێت، خۆ ئەگەر میراتگران لەپیاوان و ئافرەتان بوون هەموویشیان لە خوشك و برا پێکهاتبوون ئەوە بۆ نێرینەیەکیان ئەندازەی بەشی دوو مێینە هەیە، خوای گەورە ئەم شتانەتان بۆ روون دەکاتەوە نەوەکو سەرگەردان ببن، خوای گەورەش بەهەموو شتێك زانایە.

سورەتی (المائدة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، بەئەمەك و بەوەفا بن بەرامبەر بەڵێن و پەیمانەکانتان، (خواردنی گۆشتی) ماڵات (مەڕو بزن و گاو وشتر) بۆتان حەڵاڵ کراوە، بێجگە لەوانەی کە بەسەرتاندا دەخوێنرێتەوە (لەم سوورەتەدا)، لەکاتێکدا راوتان بۆ حەڵاڵ نیەکە لە ئیحرامدان، (ئەم سنوورانە فەرمانی خوایە) بەڕاستی خوای گەورە فەرمان دەدات بەهەر شتێك کە بیەوێت.

(٢) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە دەستکاری دروشمەکانی خوا مەکەن و هەڵی مەوەشێننەوە (بەتایبەت دروشمەکانی حەج و عەمرە) هەروەها مانگەکانی حەرام (کە: رجب، ذوالقعدة، ذوالحجة، محرم)ن، تێکی مەدەن و ئەو قوربانیەش کە دەکرێت (مەرجەکانی مەشێوێنن) و ئەو ملوانکانەی (دەکرێتە ملی ئاژەڵ، کە نیشانەیە بۆ ئەوەی خاوەنیان بڕیاریداوە بکرێن بەقوربانی) لێی مەکەنەوە و رێگە لەوانە مەگرن کە دێن بۆ (طواف)ی کەعبە، لەکاتێکدا بەئومێدی فەزڵ و رەزامەندی خوان، کاتێك ئیحرام دەشکێنن، ئەوە بۆتان هەیە راو بکەن، هەروەها دوژمنایەتی و رقەبەرایەتی کەسانێك کە نەیانهێشت کاتی خۆی (طواف)ی کەعبە بکەن، مەکەنە هۆی دەستدرێژی و بەرپاکردنی ناخۆشی، یارمەتی و کۆمەکیی یەکتر بکەن لەسەر چاکەو خواناسی، نەکەن یارمەتی و کۆمەکی یەکتر بکەن لەسەر گوناهو دەستدرێژی، لە خوا بترسن و پارێزکار بن، چونکە بەڕاستی خوا زۆر بەتوندی تۆڵە دەسێنێت.

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةُ وَٱلدَّمُ وَلَحْمُ ٱلْخِنزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ لِغَيْرِ ٱللَّهِ
بِهِۦ وَٱلْمُنْخَنِقَةُ وَٱلْمَوْقُوذَةُ وَٱلْمُتَرَدِّيَةُ وَٱلنَّطِيحَةُ وَمَآ أَكَلَ
ٱلسَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى ٱلنُّصُبِ وَأَن تَسْتَقْسِمُوا۟
بِٱلْأَزْلَٰمِ ۚ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ ۗ ٱلْيَوْمَ يَئِسَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن دِينِكُمْ
فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَٱخْشَوْنِ ۚ ٱلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِى وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَٰمَ دِينًا ۚ فَمَنِ ٱضْطُرَّ فِى
مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِّإِثْمٍ ۙ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣﴾
يَسْـَٔلُونَكَ مَاذَآ أُحِلَّ لَهُمْ ۖ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ ٱلطَّيِّبَٰتُ ۙ وَمَا عَلَّمْتُم
مِّنَ ٱلْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ ٱللَّهُ ۖ فَكُلُوا۟ مِمَّآ أَمْسَكْنَ
عَلَيْكُمْ وَٱذْكُرُوا۟ ٱسْمَ ٱللَّهِ عَلَيْهِ ۖ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ
﴿٤﴾ ٱلْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ ٱلطَّيِّبَٰتُ ۖ وَطَعَامُ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ حِلٌّ
لَّكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَّهُمْ ۖ وَٱلْمُحْصَنَٰتُ مِنَ ٱلْمُؤْمِنَٰتِ وَٱلْمُحْصَنَٰتُ
مِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ مِن قَبْلِكُمْ إِذَآ ءَاتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ
مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَٰفِحِينَ وَلَا مُتَّخِذِىٓ أَخْدَانٍ ۗ وَمَن يَكْفُرْ
بِٱلْإِيمَٰنِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُۥ وَهُوَ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٥﴾

(٣) لەسەرتان حەرام کراوە خواردنی گۆشتی مردارەوە بوو، گۆشتی بەراز، هەروەها ئەو ماڵاتەش کە سەر دەبڕدرین و ناوی غەیری خوای لەسەر دەبرێت و ماڵاتی خنکاویش، ئەوەش کە بە ئازارو لێدان مردار بۆتەوە، ئەوەش کە دەکەوێتە خوارەوە، ئەوەش کە بەلێدانی ماڵاتێکی تر مردار بوویێتەوە، ئەوانەش کە درندە پەلاماری دابن و لێی خواردبن مەگەر فریای چەقۆ کەوتبن، (هەر حاڵەتێك لەوانەی باسکرا ئەگەر بە چەقۆدا بگات حەڵاڵە)، هەروەها حەرام کراوە خواردنی گۆشتی ئەو ماڵاتانەی لەو شوێنانەدا سەر دەبردرێن کە هاناو هاواری بۆ غەیری خوا تێدا دەبرێت، هەروەها حەرامە لەسەرتان داواکردنی چارەنووستان بەهۆی (الأزلام)وە، (وەکو ئەو شتانەی کە لە ڕێگەی هەڵدانی زارەوە دەست بکەوێت و فاڵگرتنەوە، بورجەکان، قاوە گرتنەوە،... هتد) ئەو جۆرە کردارو رەفتارانەتان سەرپێچی و دەرچوونە لە (فەرمانی خوا)، جا ئەمرۆ (کە رۆژی عەرەفەیە) کافران نائومێد بوون لە دین و ئاینی ئێوە (ئیتر ناتوانن زاڵ بن بەسەرتانداو هەرگیز نووری خوایان بۆ ناکوژێتەوە) کەواتە لەوانە مەترسن، بەڵکو هەر لە من بترسن، ئەمرۆ ئاین و بەرنامەکەتانم بەکۆتایی گەیاندو نازو نیعمەتی خۆمم بۆ تەواو کردن و رازیم بەوەی کە ئیسلام ببێتە بەرنامەو دین و ئاینتان (جا لەگەڵ بریاردانی ئەو شتانەدا کە حەرامامان کردووە) هەر کەس ناچار کرا لە گرانیی و برسێتیدا (مەترسی ئەوەی هەبوو بمرێت) دەتوانێت لەو شتانە بخوات کە حەرامامان کردووە (بەمەرجێك دەست درێژکار نەبێت و بەئارەزوو ژەمی زۆری لێ نەخوات) و خۆی تووشی گوناهو تاوان نەکات، ئەوە بەڕاستی خوا لێخۆشبووەو میهرەبانە (بۆ ئەو جۆرە حاڵەتانە).

(٤) ئەی محمد ﷺ پرسیارت لێدەکەن چی حەڵاڵکراوە بۆیان؟ پێیان بڵێ: هەرچی خۆراکی چاك و پاکە بۆتان حەڵاڵ کراوە، ئەوەش باڵندەو تانجی شکاری بۆتان راو دەکەن و فێرتان کردوون (بێگومان خوا توانای بەخشیووە بە مرۆڤ بتوانێت مەشق بکات بەگیانداران و فێریان بکات راوی بۆ بکەن بەتایبەتی تانجی)، دە بخۆن لەوەی بۆتان دەگرن و ناوی خوای لێ بهێنن کاتێك بەرەڵای دەکەن و کاتێك لێی دەخۆن، هەر لە خوایش بترسن و پارێزکاربن (ئەی راوچیەکان)، بەڕاستی خوا بەخێرایی لێپرسینەوە ئەنجام دەدات (ووردو درشتی کردارو رەفتار فەرامۆش ناکات).

(٥) لەمرۆوە هەرچی خۆراکی چاك و پاکە بۆتان حەڵاڵ کراوە، خواردنی ئەوانەش کە کتێبی ئاسمانیان پێدراوە بۆتان حەڵاڵە، خواردەمەنی ئێوەش حەڵاڵە بۆ ئەوان، ئافرەتانی داوێن پاك لە ئیمانداران و ئافرەتانی داوێن پاك لەوانەی کتێبیان پێدراوە پێش ئێوە (بۆتان حەڵاڵە) کاتێك مارەییان پێبدەن، بەمەرجێک ئێوە پاك داوێن بن و داوێن پیس نەبن و دوورە پەرێز بن لە دۆست گرتنی نهێنی بۆ داوێن پیسی، جا ئەوەی بێ باوەڕ بێت بەشەرعی خواو لەم حەرامانە خۆی نەپارێزێت، ئەوە ئیتر هەموو کارو کردەوە چاکەکانیشی پووچ دەبێتەوە، جا ئەو جۆرە کەسانە لە قیامەتدا لەڕیزی خەسارەتمەندو زەرەرمەندو دۆڕاوەکاندان.

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا قُمۡتُمۡ إِلَى ٱلصَّلَوٰةِ فَٱغۡسِلُواْ
وُجُوهَكُمۡ وَأَيۡدِيَكُمۡ إِلَى ٱلۡمَرَافِقِ وَٱمۡسَحُواْ بِرُءُوسِكُمۡ
وَأَرۡجُلَكُمۡ إِلَى ٱلۡكَعۡبَيۡنِۚ وَإِن كُنتُمۡ جُنُبٗا فَٱطَّهَّرُواْۚ
وَإِن كُنتُم مَّرۡضَىٰٓ أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوۡ جَآءَ أَحَدٞ مِّنكُم مِّنَ ٱلۡغَآئِطِ
أَوۡ لَٰمَسۡتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَلَمۡ تَجِدُواْ مَآءٗ فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدٗا طَيِّبٗا
فَٱمۡسَحُواْ بِوُجُوهِكُمۡ وَأَيۡدِيكُم مِّنۡهُۚ مَا يُرِيدُ ٱللَّهُ
لِيَجۡعَلَ عَلَيۡكُم مِّنۡ حَرَجٖ وَلَٰكِن يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمۡ
وَلِيُتِمَّ نِعۡمَتَهُۥ عَلَيۡكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ﴿٦﴾
وَٱذۡكُرُواْ نِعۡمَةَ ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ وَمِيثَٰقَهُ ٱلَّذِي وَاثَقَكُم
بِهِۦٓ إِذۡ قُلۡتُمۡ سَمِعۡنَا وَأَطَعۡنَاۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمُۢ بِذَاتِ
ٱلصُّدُورِ ﴿٧﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُونُواْ قَوَّٰمِينَ لِلَّهِ
شُهَدَآءَ بِٱلۡقِسۡطِۖ وَلَا يَجۡرِمَنَّكُمۡ شَنَـَٔانُ قَوۡمٍ عَلَىٰٓ
أَلَّا تَعۡدِلُواْۚ ٱعۡدِلُواْ هُوَ أَقۡرَبُ لِلتَّقۡوَىٰۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ
ٱللَّهَ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ ﴿٨﴾ وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُم مَّغۡفِرَةٞ وَأَجۡرٌ عَظِيمٞ ﴿٩﴾

(٦) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە: کاتێك ویستتانەهەستن بۆ نوێژ (پێش ئەوە دەست نوێژ بگرن، بەم شێوەیە): سەرەتا رووخسارتان بشۆن، ئینجا دەستە کانتان لەگەڵ ئەنیشکتاندا، پاشان دەستی تەڕ بهێنن بەسەر سەرتاندا، قاچەکانیشتان بشۆن لەگەڵ قولە پێتاندا، ئەگەر لەشتان گران بوو، ئەوە خۆتان خاوێن بکەن و خۆتان بشۆن، ئەگەر نەخۆش بوون یان لە سەفەردا بوون یان دەستان بەئاو گەیاندبوو (تارەتتان گرتبوو) یان لە ئافرەتی (نامەحرەم) کەوتبوون و ئاوتان دەست نەدەکەوت (بۆ خۆشتن یان بۆ دەستنوێژ، ئەوکاتە دەتوانن) بە خاکێکی پاک تەیەموم بکەن (واتە لەپی دەستان بەئاستەم بماڵن بەخاکدا) و بیهێنن بە رووخسارو دەستاندا (تا ئانیشکتان)، خوا نایەوێت لە ئایندا تووشی سەغڵەتی و ناڕەحەتیتان بکات بەڵکو دەیەوێت پاك و خاوێنتان بکات (لە رواڵەت و ناوەرۆکدا) و دەیەوێت نازو نیعمەتی خۆیتان بەسەردا تەواوبکات بۆ ئەوەی سوپاسگوزار بن.

(٧) یادی نازو نیعمەتی خوا بکەنەوە لەسەرتان، هەروەها ئەو پەیمانەش کە پێویستە ئێوە پابەندی بن، لە بیرتان نەچێت کە وتوتانە: گوێرایەڵ وملکەچ و فەرمانبەرداریـن (کەواتە ئیتر هەمیشە و بەردەوام) لە خوا بترسن و پارێزکار بن، چونکە خوا زانایە بەنهێنی دڵ و دەروونەکان.

(٨) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، زۆر بەچاکی هەستن بەئەنجامدانی شایەتیی دادپەروەرانە لەبەر خوا، رق و دوژمنایەتی هیچ کەس و هیچ لایەك لایەك هەڵتان نەنێت کەلە دادپەروەریی لابدەن، دادپەروەربن، ئەوە نزیکترە لە تەقواو خوانـاسیەوە، دەی کەواتە لەخوا ترس و پارێزکاربن، چونکە بەڕاستی خوا ئاگادارە بەو کارو کردەوەیەی کە دەیکەن.

(٩) خوا بەڵێنی داوە بەوانەی باوەڕیان هێناوەو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە بە لێخۆشبوون و چاوپۆشی (لە هەڵەو گوناهەکانیان)، پاداشتی گەورەو بێ سنووریش بۆ ئەوانە.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ
اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هَمَّ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ
فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ ۞ وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي
إِسْرَائِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا ۖ وَقَالَ اللَّهُ
إِنِّي مَعَكُمْ ۖ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ
وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا
حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ
ذَٰلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٢﴾ فَبِمَا
نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً ۖ
يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ ۙ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا
ذُكِّرُوا بِهِ ۚ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَىٰ خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ ۖ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

(١٠) ئەوانەش کە ڕێبازی کوفریان گرتۆتەبەرو بڕوایان بەئایەتەکانی ئێمە نەهێناوە، ئا ئەوانە نیشتەجێی ناو ئاگری دۆزەخن.

(١١) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە یادی نازو نیعمەتی خوا بکەنەوە لەسەرتان کاتێك هەندێك ویستیان دەستدرێژی بکەنە سەرتان، خوایش دەستدرێژیەکەی راگرتن و (ئێوەی پاراست)، دەی کەواتە لە خوا بترسن و پارێزکار بن، دەبا ئیمانداران هەر پشت بەخوا ببەستن (تا هەمیشە فریایان بکەوێت و لە پیلانی دوژمنان بیانپارێزێت).

(١٢) سوێند بێت بێگومان (کاتی خۆی) خوا پەیمانی لە نەوەی ئیسرائیل وەرگرت و دوانزە رابەرمان تێدا هەڵبژاردن، ئینجا خوا پێی فەرموون کە: من بەڕاستی لەگەڵتاندام، سوێند بێت بە خوا ئەگەر نوێژەکانتان بەچاکی ئەنجام بدەن و زەکات بدەن و باوەڕبهێنن بە هەموو پێغەمبەرانی من و پشتیوانییان لێبکەن، قەرزی چاك و جوان و ڕێك و پێك بدەن بەخەڵکی لەبەر خوا (لەبەر رەزامەندیی ئەوزاتە هەموو چاکەیەك ئەنجام بدەن و چاوەڕێی پاداشت لەوبن) ئەوە بێگومان لە گوناهو هەڵەکانتان خۆشدەبم و چاوپۆشیتان لێدەکەم و دەتانخەمە باخەکانی بەهەشتەوە کە چەندەها روبار بەژێر درەختاکانیدا دەڕوات، جا ئەوەی لەوەودوا بێ باوەڕ بێت لە ئێوە، مانای وایە کە بەڕاستی ڕێگەو ڕێبازی راستو رەوانی لێ تێکچووە.

(١٣) جا بەهۆی ئەوەوە کە نەوەی ئیسرائیل بەردەوام پەیمان و بەڵێنەکانیان دەشکاند، نەفرەتمان لێکردن و دڵەکانیانمان رەق و سەخت و رەش کرد (چونکە یەکێك لە سیفەتیان ئەوەیە) کە: قسە لە جێی خۆیدا ناکەن و جێی دەگۆڕن (بە ئارەزووی خۆیان دەستکاریی تەوراتیشیان کردووە) هەروەها بەشێك لەو شتانەی کە یاداوەری بوو بۆیان فەرامۆشیان کرد، بەردەوام دەبینیت و بۆت دەردەکەوێت کە زۆربەیان خیانەتکارو دوژمنکارن، مەگەر کەمێکیان نەبێت، (لەگەڵ ئەوەشدا قەیناکات) هەر لێیان خۆش ببەو چاوپۆشیان لێ بکە، چونکە بەڕاستی خوا چاکەکارانی خۆشدەوێت.

وَمِنَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓاْ إِنَّا نَصَٰرَىٰٓ أَخَذۡنَا مِيثَٰقَهُمۡ
فَنَسُواْ حَظّٗا مِّمَّا ذُكِّرُواْ بِهِۦ فَأَغۡرَيۡنَا بَيۡنَهُمُ ٱلۡعَدَاوَةَ
وَٱلۡبَغۡضَآءَ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ وَسَوۡفَ يُنَبِّئُهُمُ ٱللَّهُ
بِمَا كَانُواْ يَصۡنَعُونَ ﴿١٤﴾ يَٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ
قَدۡ جَآءَكُمۡ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمۡ كَثِيرٗا مِّمَّا
كُنتُمۡ تُخۡفُونَ مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ وَيَعۡفُواْ عَن
كَثِيرٖۚ قَدۡ جَآءَكُم مِّنَ ٱللَّهِ نُورٞ وَكِتَٰبٞ
مُّبِينٞ ﴿١٥﴾ يَهۡدِي بِهِ ٱللَّهُ مَنِ ٱتَّبَعَ رِضۡوَٰنَهُۥ
سُبُلَ ٱلسَّلَٰمِ وَيُخۡرِجُهُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى
ٱلنُّورِ بِإِذۡنِهِۦ وَيَهۡدِيهِمۡ إِلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ
﴿١٦﴾ لَّقَدۡ كَفَرَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓاْ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡمَسِيحُ
ٱبۡنُ مَرۡيَمَۚ قُلۡ فَمَن يَمۡلِكُ مِنَ ٱللَّهِ شَيۡـًٔا إِنۡ أَرَادَ
أَن يُهۡلِكَ ٱلۡمَسِيحَ ٱبۡنَ مَرۡيَمَ وَأُمَّهُۥ وَمَن فِي
ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗاۗ وَلِلَّهِ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ
وَمَا بَيۡنَهُمَاۚ يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿١٧﴾

(١٤) هەروەها پەیمانمان لەوانەش وەرگرتووە کە دەیانوت: ئێمە گاورین کەچی بەشێك لەو شتانەیان فەرامۆشکرد کەپێی یاداوەری کرابوون، (بەتایبەتی دەربارەی پێغەمبەرایەتی محمد ﷺ) ئێمەش هەتا رۆژی قیامەت دوژمنایەتی و رق و کینەمان پێوەلکاندن، لە ئایندەشدا خوا هەموو ئەو کارو کردەوانەیان دەخاتەوە بەرچاوو پێیان رادەگەیەنێت.

(١٥) ئەی خاوەنانی کتێب: دڵنیابن کە پێغەمبەری ئێمە بۆ ئێوەش هاتووە تا زۆربەی ئەو شتانەی کە لای ئێوە روون و ئاشکرانین و دەیشارنەوە، لە کتێبی (تەورات و ئینجیلدا) بۆتان روون و ئاشکرا بکات، هەروەها لە زۆرێك لەو شتانەی کە شاردوتانەتەوە چاوپۆشی دەکات، چونکە بەڕاستی لەلایەن خواوە رووناکیەکی ئاشکراتان بۆهاتووە (کە محمدی پێغەمبەرمانە ﷺ) هاوڕێ لەگەڵ کتێبێکی روونکەرەوەدا (کە قورئانە).

(١٦) (بێگومان) خوا بەو قورئانە پیرۆزە هیدایەت و رێنموویی ئەو کەسانە دەکات کە: شوێن رەزامەندی خوا کەوتوون، بەرەو رێبازەکانی ئاشتی و ئاسودەیی دەیانبات و لە تاریکاییەکان دەریاندەهێنێت و رزگاریان دەکات و دەیانخاتە ناو روناکیەوە بەفەرمانی خۆی و رێنموویان دەکات بۆ سەر رێگەو رێبازی راست و دروستی (دینداری و خواناسیی و چاکە).

(١٧) سوێند بێت بێگومان ئەوانە بێ باوەڕ بوون کە وتیان: بەڕاستی خوا، هەر مەسیحی کوڕی مەریەمە، (ئەی محمد ﷺ پێیان) بڵێ: ئەگەر خوا بیەوێت مەسیحی کوڕی مەریەم و دایکی و هەرچی لەسەر زەویدا هەیە لەناوی بەرێت، ئەوە کێیە لە بە رامبەر خواوە دەسەڵاتی شتێکی هەیە؟ (کەواتە ئەویش و دایکیشی و ئەو خەڵکەش بەدیهێنراوی خوان و لە دەسەڵاتی دەرناچن، ئیتر بە چ بەڵگەیەك قسەی وا نابەجێ دەکەن؟!، بەمەرجێك) خوا زاتێکە هەرچی لەئاسمانەکان و زەوی و نێوانیاندا هەیە هەر ئەو خاوەنیانە، هەرچی بیەوێت دروستی دەکات (شتێکی ئاساییە ئەو زاتە مەسیح بێ باوك دروست بکات)، چونکە خوا دەسەڵاتی هەیە بەسەر هەموو شتێکدا (هەموو شت لای ئەو ئاسانە).

وَقَالَتِ ٱلْيَهُودُ وَٱلنَّصَٰرَىٰ نَحْنُ أَبْنَٰٓؤُاْ ٱللَّهِ وَأَحِبَّٰٓؤُهُۥۚ قُلْ
فَلِمَ يُعَذِّبُكُم بِذُنُوبِكُمۖ بَلْ أَنتُم بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَۚ يَغْفِرُ لِمَن
يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُۚ وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَاۖ وَإِلَيْهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٨﴾ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ قَدْ جَآءَكُمْ
رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَىٰ فَتْرَةٍ مِّنَ ٱلرُّسُلِ أَن تَقُولُواْ مَا جَآءَنَا
مِنۢ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍۖ فَقَدْ جَآءَكُم بَشِيرٌ وَنَذِيرٌۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَٰقَوْمِ ٱذْكُرُواْ
نِعْمَةَ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنۢبِيَآءَ وَجَعَلَكُم مُّلُوكًا
وَءَاتَىٰكُم مَّا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٠﴾ يَٰقَوْمِ ٱدْخُلُواْ
ٱلْأَرْضَ ٱلْمُقَدَّسَةَ ٱلَّتِي كَتَبَ ٱللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّواْ عَلَىٰٓ أَدْبَارِكُمْ
فَتَنقَلِبُواْ خَٰسِرِينَ ﴿٢١﴾ قَالُواْ يَٰمُوسَىٰٓ إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ
وَإِنَّا لَن نَّدْخُلَهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُواْ مِنْهَاۖ فَإِن يَخْرُجُواْ مِنْهَا
فَإِنَّا دَٰخِلُونَ ﴿٢٢﴾ قَالَ رَجُلَانِ مِنَ ٱلَّذِينَ يَخَافُونَ
أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمَا ٱدْخُلُواْ عَلَيْهِمُ ٱلْبَابَۖ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ
فَإِنَّكُمْ غَٰلِبُونَۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَتَوَكَّلُوٓاْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

(١٨) جولەکەو گاور دەیانوت: ئێمە ڕۆڵەی خواو خۆشەویست و نزیکی ئەوین، پێیان بڵێ: کەواتە بۆچی لەسەر گوناهو تاوانتان سزاتان دەدات (لە دنیادا بەئاشکرا بەلاو ناخۆشیتان بۆ پێش دەهێنێت، سزای قیامەتیش با لەولاوە بوەستێت، ئێوە خۆتان ئاوا بەگەورەو نازدار دامەنێن و خۆتان جیا مەکەنەوە) نەخێر وانیە، چونکە ئێوەش بەشەرو ئادەمیزادێکن لەو خەڵکەی کە دروستی کردووە، ئەوەی خوا بیەوێت لێی خۆش ببێت، لێی خۆش دەبێت، ئەوەش کە بیەوێت سزای بدات سزای دەدات (ئەڵبەتە لە چوارچێوەی دادپەروەریدا) هەرچیش لە ئاسمانەکان و زەوی و نێوانیاندا هەیە هەر خوا خاوەنیانە، گەڕانەوە و سەرئەنجامیش بۆ لای ئەو زاتەیە.

(١٩) ئەی خاوەنانی کتێب: بێگومان پێغەمبەرمان (محمد ﷺ) هاتووە بۆ لاتان تا هەموو شتێکتان بۆ ڕوون بکاتەوە، دوای ئەوەی کە ماوەیەك بوو هیچ پێغەمبەرێکمان ڕەوانە نەکردبوو (نێوان لە دایك بوونی عیسا و ناردنی محمەمەد سەلامی خوایان لەسەر بێت، زیاتر لە شەش سەدەیە) نەوەکو بڵێن کەسمان بۆ ڕەوانە نەکرا تا مژدەدەر بێت (بەچاکان) و ترسێنەربێت بۆ (یاخیەکان)، ئەوەتە بەڕاستی مژدەدەرو ترسێنەرتان بۆ هات (ئیتر هیچ بیانوویەکتان نەماوە)، خوایش دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە (ئەگەر یاخی بن سزاتان دەدات).

(٢٠) یادیان بێنەوە کاتێك موسا بەقەومەکەی وت: ئەی قەوم و عەشرەتم یادی نازو نیعمەتی خوا بکەنەوە لە سەرتان کە پێغەمبەرانی لەناو ئێوەدا فەراهەم هێناوە، هەروەها پاشای زۆری لەناوتاندا هەڵخستووە، ئەوەی بە ئێوەی بەخشیووە بەکەسیتری نەبەخشیووە لەو خەڵکە بێ شومارەی (ئەو سەردەمە).

(٢١) ئەی قەوم و عەشرەتم بچنە ناو ئەو زەویە پیرۆزەی قودسەوە، کە خوا پێویستی کرد لەبەر سوودی خۆتان بچنە ناوی، پاشگەز مەبنەوەو پاشەکشێ مەکەن تا خەسارەتمەندو زەرەرمەند نەبن.

(٢٢) (کەچی) وتیان: ئەی موسا بەڕاستی خەڵکێکی ئازاو بەرزو دلێری تێدایە، بێگومان ئێمە هەرگیز ناچینە ناوی تا ئەوانی لێدەرنەچن، جا ئەگەر ئەوان دەرچوون لێی، ئەوە بێگومان ئێمە دەچینە ناوی و لەوێ دەبین!!

(٢٣) (بەڵام) دوو کەس لەوانەی کە ترسی خوایان لەدڵدا بوو و خوا نازو نیعمەتی ئیمان و دڵنیایی تەواوی پێ بەخشیبوون وتیان: لە دەروازەی شارەوە بچنە سەریان و (یەك هێرشی گەورە بەرن) هەر کە چوونە ئەو دیوەوە، ئەوە بێگومان ئیتر ئێوە سەرکەوتوون (دوژمنتان شکست دەهێنێت، جا بۆ بەدەستهێنانی ئەو سەرکەوتنە) دەبێت: بە تەواویی پشت بە خوا ببەستن ئەگەر ئێوە ئیماندارن.

قَالُواْ يَٰمُوسَىٰٓ إِنَّا لَن نَّدۡخُلَهَآ أَبَدٗا مَّا دَامُواْ فِيهَا فَٱذۡهَبۡ
أَنتَ وَرَبُّكَ فَقَٰتِلَآ إِنَّا هَٰهُنَا قَٰعِدُونَ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ
إِنِّي لَآ أَمۡلِكُ إِلَّا نَفۡسِي وَأَخِيۖ فَٱفۡرُقۡ بَيۡنَنَا وَبَيۡنَ ٱلۡقَوۡمِ
ٱلۡفَٰسِقِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيۡهِمۡۛ أَرۡبَعِينَ سَنَةٗۛ
يَتِيهُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ فَلَا تَأۡسَ عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡفَٰسِقِينَ
﴿٢٦﴾ ۞ وَٱتۡلُ عَلَيۡهِمۡ نَبَأَ ٱبۡنَيۡ ءَادَمَ بِٱلۡحَقِّ إِذۡ قَرَّبَا قُرۡبَانٗا
فَتُقُبِّلَ مِنۡ أَحَدِهِمَا وَلَمۡ يُتَقَبَّلۡ مِنَ ٱلۡأٓخَرِ قَالَ لَأَقۡتُلَنَّكَۖ
قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ ٱللَّهُ مِنَ ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾ لَئِنۢ بَسَطتَ إِلَيَّ يَدَكَ
لِتَقۡتُلَنِي مَآ أَنَا۠ بِبَاسِطٖ يَدِيَ إِلَيۡكَ لِأَقۡتُلَكَۖ إِنِّيٓ أَخَافُ ٱللَّهَ
رَبَّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٢٨﴾ إِنِّيٓ أُرِيدُ أَن تَبُوٓأَ بِإِثۡمِي وَإِثۡمِكَ فَتَكُونَ
مِنۡ أَصۡحَٰبِ ٱلنَّارِۚ وَذَٰلِكَ جَزَٰٓؤُاْ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَطَوَّعَتۡ
لَهُۥ نَفۡسُهُۥ قَتۡلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُۥ فَأَصۡبَحَ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ﴿٣٠﴾
فَبَعَثَ ٱللَّهُ غُرَابٗا يَبۡحَثُ فِي ٱلۡأَرۡضِ لِيُرِيَهُۥ كَيۡفَ يُوَٰرِي
سَوۡءَةَ أَخِيهِۚ قَالَ يَٰوَيۡلَتَىٰٓ أَعَجَزۡتُ أَنۡ أَكُونَ مِثۡلَ هَٰذَا
ٱلۡغُرَابِ فَأُوَٰرِيَ سَوۡءَةَ أَخِيۖ فَأَصۡبَحَ مِنَ ٱلنَّٰدِمِينَ ﴿٣١﴾

(٢٤) کەچی وتیان: ئەی موسا دڵنیابە ئێمە هەرگیز ناچینە ئەو شارەوە و رووی تێناکەین مادەم ئەو جەنگاوەرانەی تێدا بێت، (ئیتر تۆ کەیفی خۆتە حەز دەکەیت) بچۆ خۆت و پەروەردگارت جەنگ بکەن دژیان، ئێمە بەڕاستی ئا لێرە دانیشتووین (چاوەڕێی سەرئەنجامین)!!

(٢٥) ئینجا موسا وتی: پەروەردگارا بەراستی من تەنها دەسەڵاتم بەسەر خۆم و براکەمدا هەیە (ئێمە ئامادەی هەموو فەرمانێکی تۆین) ئیتر داواکارین کە ئێمە جیا بکەیتەوە لەو خەڵکە تاوانکار و ستەم پیشەیە...

(٢٦) خوا فەرمووی: بەڕاستی ئەوە ئیتر شاری قدس لەسەریان حەرامە، دەبێت چل ساڵیش وێڵ و سەرگەردان بن لەسەر زەویدا (تا ئەو نەوە ترسنۆکە تیا بچێت و نەوەی تازە پێبگات)، ئیتر خەفەت مەخۆ بۆ گەل و هۆزی تاوانبار و ستەم پیشە.

(٢٧) بەسەرهات و هەواڵی دوو کوڕەکەی ئادەم بۆ ئەو خەڵکە بخوێنەرەوە کە: بەڕاستی روویداوە، ئەوە بوو کاتێك هەردووکیان قوربانییان کرد، لە یەکێکیان وەرگیرا (کە لەسەر حەق بوو، لە خوا ترس بوو) و لەوی تریان وەرنەگیرا (چونکە رق ئەستوورو حەسوودو خوانەناس بوو) بەبراکەی وت: هەر دەتکوژم ئەویش لە وەڵامی هەڕەشەکەیدا وتی: خوای گەورە تەنها لە پارێزکاران قوربانی و چاکە وەردەگرێت.

(٢٨) سوێند بە خوا ئەگەر تۆ دەست درێژ بکەیت بۆ من بۆ ئەوەی بمکوژیت، من دەستدرێژ ناکەم بۆ تۆ بۆ ئەوەی بتکوژم، چونکە بەڕاستی من لەسزاو تۆڵەی خوا، پەروەردگاری جیهانەکان دەترسم.

(٢٩) بەڕاستی (من بەو دەست درێژ نەکردنەم) دەمەوێت بەگوناهی من و گوناهی خۆیشتەوە بگەڕێیتەوە (بۆ دیوانی خوا)، ئەوکاتە دەبیتە نیشتەجێی ناو ئاگر، هەر ئەوەشە پاداشتی ستەمکاران.

(٣٠) سەرئەنجام نەفسی سەرکەشی هانیداو کوشتنی براکەی لاسادە و ئاسان کردو کوشتی، ئیتر خۆی خستە ریزی خەسارەتمەند و زەرەرمەندانەوە.

(٣١) (لەوەودوا قابیل گیری خوارد بەدەست تەرمەکەیەوە، چونکە وادیارە یەکەم کەسە کوژرا بێت و شەهید بوو بێت)، ئەوسا خوای میهرەبان قەلەڕەشێکی ناردو چاڵێکی لە زەویدا هەڵکەند (بۆ قەلەڕەشێکی تری مردارەوە بوو) تا نیشانی بدات چۆن لاشەی براکەی بشارێتەوە، (هەرکە ئەوەی دی) وتی: هاوار لە من، ئایا ئەوە من نەمتوانی وەکو ئەو قەلەڕەشە بکەم و بەقەدەر ئەوم لێنەهات تا لاشە و عەیب و عاری براکەم بشارمەوە،ئیتر بۆ هەمیشە چووە ریزی پەشیمانانەوە.

مِنْ أَجْلِ ذَٰلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَٰٓءِيلَ أَنَّهُۥ مَن قَتَلَ
نَفْسًۢا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي ٱلْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ
ٱلنَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَآ أَحْيَا ٱلنَّاسَ
جَمِيعًا ۚ وَلَقَدْ جَآءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِٱلْبَيِّنَٰتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا
مِّنْهُم بَعْدَ ذَٰلِكَ فِي ٱلْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾ إِنَّمَا
جَزَٰٓؤُا۟ ٱلَّذِينَ يُحَارِبُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَيَسْعَوْنَ فِي ٱلْأَرْضِ
فَسَادًا أَن يُقَتَّلُوٓا۟ أَوْ يُصَلَّبُوٓا۟ أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ
وَأَرْجُلُهُم مِّنْ خِلَٰفٍ أَوْ يُنفَوْا۟ مِنَ ٱلْأَرْضِ ۚ ذَٰلِكَ
لَهُمْ خِزْيٌ فِي ٱلدُّنْيَا ۖ وَلَهُمْ فِي ٱلْءَاخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ
﴿٣٣﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ مِن قَبْلِ أَن تَقْدِرُوا۟ عَلَيْهِمْ ۖ فَٱعْلَمُوٓا۟
أَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱبْتَغُوٓا۟ إِلَيْهِ ٱلْوَسِيلَةَ وَجَٰهِدُوا۟ فِي سَبِيلِهِۦ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَوْ أَنَّ
لَهُم مَّا فِي ٱلْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُۥ مَعَهُۥ لِيَفْتَدُوا۟ بِهِۦ مِنْ
عَذَابِ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ مَا تُقُبِّلَ مِنْهُمْ ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٦﴾

(٣٢) لەبەر ئەوەی کارەساتی کوشتنی ناڕەوای ئاوا ڕوو نەدات ئێمە پێویستمان کرد لەسەر نەوەی ئیسرائیل ئەوەی کەسێك بەناحەق بکوژێت و لە جیاتی کوژراوێك نەبێت، یان گوناهو تاوانی گەورەی ئەنجام نەدابێت لەزەویدا (وەکوجەردەیی و دەستدرێژی و... هتد)، ئەوە وەك ئەوە وایە هەر هەموو خەڵکی کوشتبێت، ئەوەش کەسێك لە مەرگ ڕزگار بکات، هەروەك ئەوە وایە هەموو خەڵکی لەمەرگ ڕزگار کردبێت و ژیانی پێ بەخشی بن، سوێند بێت پێغەمبەرانمان بە بەڵگەو موعجیزەی ئاشکراو دیارەوە بۆ ڕەوانەکردوون (تا پابەندی حەق و داد بن) کەچی زۆربەیان دوای ئەو ڕێنموویيانە، هەر زیادەڕە و بوون لەم سەر زەمینەدا لە ستەم و کوشتنی ناحەق درێغیان نەکردووە!!

(٣٣) بێگومان پاداشتی ئەوانەی کە دەجەنگێن و دوژمنایەتی خواو پێغەمبەرەکەی دەکەن و بە گەرمی هەوڵ دەدەن بۆ بڵاوکردنەوەی فەسادو بەد ڕەوشتی لە زەویدا هەر ئەوەیە: (ئەوانەیان کە خەڵکیان کوشتووە) دەبێت بکوژرێن، (ئەوانەش کە خەڵکیان کوشتووە و جەردەییشیان کردووە) دەبێت لە خاچ بدرێن، (ئەوانەیان تەنها جەردەیی دەکەن) دەست و قاچێکیان بەپێچەوانەوە ببردرێت، (ئەوانەیان کە مەترسیان لێدەکرێت) ئەوە دوور بخرێنەوە لە وڵات، ئەوسزایە خەجاڵەتی و سەرشۆڕیە بۆیان لەدنیادا، لەقیامەتیشدا سزای سەخت و گەورەیان بۆهەیە. (لەدەرئەنجامی کاروکردەوەو ستەمیان)...

(٣٤) جگە لەوانەیان کە تەوبەدەکەن، پێش ئەوەی دەستی ئێوەیان بگاتێ، ئەوە بزانن کە بەڕاستی خوا لێخۆشبوو و میهرەبانە (ئەڵبەتە ئەگەر مافی خەڵکیان بەسەرەوە نەبێت).

(٣٥) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە لە خوا بترسن و پارێزکار بن، لە ڕێگەی هەموو هۆکارو کردەوەیەکی چاکەوە هەوڵ بدەن ڕەزامەندیی ئەو زاتە بەدەست بهێنن بەردەوام خەبات بکەن، بۆ ئەوەی سەرفراز بن (لە هەردوو جیهاندا).

(٣٦) بێگومان ئەوانەی کافرن، ئەگەر هەرچی سامانی زەوی هەیە هەیان بێت و ئەوەندەی تریشی لەگەڵ بێت و بیانەوێت خۆیانی پێ ڕزگار بکەن لە سزای ڕۆژی قیامەت، لێیان وەرناگیرێت، ئەوانە سزایەکی بە ئێشیان بۆ ئامادە کراوە (دەبێت تیایدا گیر بخۆن).

يُرِيدُونَ أَن يَخْرُجُوا۟ مِنَ ٱلنَّارِ وَمَا هُم بِخَٰرِجِينَ مِنْهَا ۖ
وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٧﴾ وَٱلسَّارِقُ وَٱلسَّارِقَةُ فَٱقْطَعُوٓا۟
أَيْدِيَهُمَا جَزَآءًۢ بِمَا كَسَبَا نَكَٰلًا مِّنَ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
﴿٣٨﴾ فَمَن تَابَ مِنۢ بَعْدِ ظُلْمِهِۦ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ ٱللَّهَ يَتُوبُ
عَلَيْهِ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٩﴾ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ لَهُۥ مُلْكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ وَيَغْفِرُ لِمَن يَشَآءُ ۗ
وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾ ۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرَّسُولُ
لَا يَحْزُنكَ ٱلَّذِينَ يُسَٰرِعُونَ فِى ٱلْكُفْرِ مِنَ ٱلَّذِينَ
قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا بِأَفْوَٰهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِن قُلُوبُهُمْ ۛ وَمِنَ ٱلَّذِينَ
هَادُوا۟ ۛ سَمَّٰعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّٰعُونَ لِقَوْمٍ
ءَاخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ ۖ يُحَرِّفُونَ ٱلْكَلِمَ مِنۢ بَعْدِ مَوَاضِعِهِۦ ۖ
يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَٰذَا فَخُذُوهُ وَإِن لَّمْ تُؤْتَوْهُ فَٱحْذَرُوا۟ ۚ
وَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ فِتْنَتَهُۥ فَلَن تَمْلِكَ لَهُۥ مِنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا ۚ
أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَمْ يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ ۚ لَهُمْ فِى
ٱلدُّنْيَا خِزْىٌ ۖ وَلَهُمْ فِى ٱلْءَاخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

(٣٧) ئەوانە لەقیامەتدا دەیانەوێت لە دۆزەخ دەرچن (بەڵام خەیاڵیان خاوە) چونکە دەرچوونیان لێی مەحاڵە، ئەوانە سزایەکی بەردەوامیان بۆ ئامادەیە.

(٣٨) دەستی پیاوی دزو ئافرەتی دز ببرن لە پاداشتی کاری ناڕەوایاندا ئەمەش تۆڵەیەکە لە لایەن خواوە، خوا تەواو باڵادەست و دانایە (لە بڕیاردانی ئەو سزایەدا، ئەڵبەتە ئەم سزایە لەدەوڵەت و کۆمەڵگەی ئیسلامیدا جێبەجێ دەکرێت، کە: هەموو کەسێك ژیانی مسۆگەرە وهەمووان دەستی یارمەتی بۆ یەکتر درێژ دەکەن، دەوڵەتیش بەپرسە لەدابین کردنی بژێوی بۆ خەڵکی).

(٣٩) جا ئەوەی دوای ستەم و تاوانەکەی تەوبە بکات و چاکسازی لە خۆیدا بکات (دڵ و دەروونی خاوێن بکاتەوە،ماڵی خەڵکی بداتەوە و چاوی لە دزێتی نەمێنێت)، ئەوە بێگومان خوا تەوبەکەی لێوەردەگرێت، چونکە بەراستی خوای گەورە تەواو لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٤٠) (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) ئایا نەتزانیووە هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە، بەڕاستی تەنها هەر خوا خاوەنیانە، سزای هەر گوناهبارێك کە بیەوێت دەیدات (ئەڵبەتە لە ڕووی دادپەروەری تەواوەوە)، هەروەها خۆش دەبێت لەو کەسەی کە دەیەوێت و مەبەستێتی لێی خۆش ببێت، ئەو خوایە بەتەواوی دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە (شوێنی پاداشت و سزای جێگەی هەمووانی تێدا دەبێتەوە).

(٤١) ئەی پێغەمبەر ﷺ با غەمبارت نەکات ئەوانەی کە بەپەلە بەدەم بێباوەڕی و بێ دینیەوە دەچن، لەوانەی کە بەدەم و زار دەڵێن: باوەڕمان هێناوە، بەڵام دڵیان باوەڕی نەهێناوە، هەروەها لەوانەش کە بوونەتە جولەکە و زۆر گوێگرن بۆ درۆو دەلەسە، زۆر گوێبیستن بۆ ئەو خەڵکەی (کە خوانەناسن و) نەهاتوون بۆ لات، قسە دەگۆڕن و قسە وەکو خۆی ناگێڕنەوە، یاخود ئاوەژووی دەکەن، دوای ئەوەی جێی خۆی گرتبوو (ئەوانەی کە خەڵك دەنێرن بۆ لای پێغەمبەرو پێی) دەڵێن: ئەگەر ئاوا بڕیاریدا لێی وەربگرن، ئەگەر وانەبوو هوشیار بن، جا ئەوەی خوای گەورە بیەوێت تووشی تاقیکردنەوە و سزای بکات، ئەوە هەرگیز تۆ لەلایەن خواوە دەسەڵاتی هیدایەتی ئەوت نیە، ئائەوانە ئەو کەسانەن خوا نەیویستووە دڵیان پاك و خاوێن بکاتەوە (چونکە خوێشیان مەبەستیان نەبووە) ئەوانە لە دنیادا سەرشۆڕیی و شەرمەزاریی بەشیانە، لە قیامەتیشدا سزای سەخت و گەورە چاوەڕێیانە.

سَمَّٰعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَّٰلُونَ لِلسُّحْتِ ۚ فَإِن جَآءُوكَ
فَٱحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ ۖ وَإِن تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَن
يَضُرُّوكَ شَيْـًٔا ۖ وَإِنْ حَكَمْتَ فَٱحْكُم بَيْنَهُم بِٱلْقِسْطِ ۚ
إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُقْسِطِينَ ﴿٤٢﴾ وَكَيْفَ يُحَكِّمُونَكَ وَعِندَهُمُ
ٱلتَّوْرَىٰةُ فِيهَا حُكْمُ ٱللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ ۚ
وَمَآ أُو۟لَٰٓئِكَ بِٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٣﴾ إِنَّآ أَنزَلْنَا ٱلتَّوْرَىٰةَ فِيهَا
هُدًى وَنُورٌ ۚ يَحْكُمُ بِهَا ٱلنَّبِيُّونَ ٱلَّذِينَ أَسْلَمُوا۟ لِلَّذِينَ
هَادُوا۟ وَٱلرَّبَّٰنِيُّونَ وَٱلْأَحْبَارُ بِمَا ٱسْتُحْفِظُوا۟ مِن كِتَٰبِ
ٱللَّهِ وَكَانُوا۟ عَلَيْهِ شُهَدَآءَ ۚ فَلَا تَخْشَوُا۟ ٱلنَّاسَ
وَٱخْشَوْنِ وَلَا تَشْتَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِى ثَمَنًا قَلِيلًا ۚ وَمَن لَّمْ يَحْكُم
بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٤٤﴾ وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ
فِيهَآ أَنَّ ٱلنَّفْسَ بِٱلنَّفْسِ وَٱلْعَيْنَ بِٱلْعَيْنِ وَٱلْأَنفَ
بِٱلْأَنفِ وَٱلْأُذُنَ بِٱلْأُذُنِ وَٱلسِّنَّ بِٱلسِّنِّ وَٱلْجُرُوحَ
قِصَاصٌ ۚ فَمَن تَصَدَّقَ بِهِۦ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَّهُۥ ۚ وَمَن
لَّمْ يَحْكُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٤٥﴾

(٤٢) ئەو (جولەکانە) زۆر بە دڵ گەرمی گوێ بۆ درۆ دەگرن و کەسایەتیان ناپوختەو زۆر حەرام خۆر و سوو خۆرن، جا ئەگەر کێشەیەکیان هەبوو، هاتن بۆ لات (تۆ سەربەستی) داوەری بکەیت لە نێوانیاندا یان گوێیان پێنەدەیت، خۆ ئەگەر گوێیان نەدەیتێ، ئەوە هەرگیز ناتوانن هیچ جۆرە زیانێکت پێبگەیەنن، خۆ ئەگەر دادوەریت کرد لە نێوانیاندا دادەپەروەرانە ئەنجامی بدە، چونکە بەڕاستی خوا دادپەروەرو ماف پەروەرانی خۆش دەوێت.

(٤٣) (سەیرە)! ئەوانە چۆن دێن و تۆ دەکەن بە دادوەر، لەکاتێکدا خۆیان تەوراتیان لایەو فەرمانی خوای بەروونی تیادایە، پاشان پشتی تێدەکەن دوای ئەوەی کە (حوکم و فەرمانی خوایان بۆ دەردەکەوێت) دیارە ئەوانە هەر ئیماندار نین (لە مەدینەدا یەکێك لە ناودارانی جوو زینای کردبوو، حوکمی زیناکەرێکی هاوسەری هەبێت لە تەوراتدا بەرد باران کردنە، هاتن بۆ خزمەتی پێغەمبەر ﷺ، تا بەڵکو حوکمەکەی لەقورئاندا ئاسانتر بێت، بەمەرجێك باوەڕیان بە پێغەمبەرو بە قورئان نەبوو، کاتێك پێغەمبەر گێڕانیەوە بۆ لای حوکمی تەورات پشتیان هەڵکرد و بەدڵیان نەبوو...).

(٤٤) بەڕاستی ئێمە کاتێك تەوراتمان نارده خوارەوە ڕێنموویی تیادا بوو (بۆ هەموو خێرو چاکەیەك)، نوور و رووناکیش بوو (لەناو تاریکاییەکاندا)، ئەو پێغەمبەرانەی کە هەمیشە ملکەچ و فەرمانبەردار بوون حوکمی ئەوانەیان پێدەکرد کە ببوونە جولەکە، هەروەها زانا پەروەردگار ناسەکانیان و زانا شەرع ناسەکانیشیان، حوکمیان دەکرد بەوەی داوایان لێکرابوو بیپارێزن، کە ئەویش کتێبی خوا (تەوراتە)، هەروەها شایەتیش بوون لەسەری (کەواتە ئەی زانایانی جولەکە، ئەی ئیمانداران) لەخەڵکی مەترسن بەڵکو تەنها لە من بترسن، ئایەت و فەرمانەکانی من بەنرخێکی کەم مەفرۆشن (ئەگەر نرخەکە هەموو دنیاش بێت هەر کەمە) جا ئەوەی حوکم و داوەری بەو بەرنامەیە نەکات کە خوا دایبەزاندووە، ئائەوانە بێ باوەڕن.

(٤٥) لە تەوراتدا پێویستمان کردووە لەسەریان کە بەڕاستی هەر کەسێك کەسێك بکوژێت دەبێت بکوژرێتەوە و چاوی یەکێك کوێر بکات، دەبێت چاوی کوێر بکرێتەوە و لووتی یەکێك عەیبدار بکات دەبێت لووتی عەیبدار بکرێتەوە و گوێی یەکێك ببڕێت دەبێت گوێی ببردرێتەوە و ددانی یەکێك بشکێنێت دەبێت ددانی بشکێنرێتەوەو برین و زامەکانیش هەروەها تۆڵەیان بەگوێرەی خۆی بۆ دەسەنرێتەوە، جائەوەی لە تاوانبار خۆش ببێت، ئەو چاوپۆشی و لێخۆشبوونە دەبێتە کەفارەتی گوناهانی، بێگومان ئەوەی حوکم و داوەری نەکات بەو بەرنامەیەی کە خوا دایبەزاندوە، ئائەوانە هەر ستەمکارن.

وَقَفَّيۡنَا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم بِعِيسَى ٱبۡنِ مَرۡيَمَ مُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهِ مِنَ
ٱلتَّوۡرَىٰةِۖ وَءَاتَيۡنَٰهُ ٱلۡإِنجِيلَ فِيهِ هُدٗى وَنُورٞ وَمُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ
يَدَيۡهِ مِنَ ٱلتَّوۡرَىٰةِ وَهُدٗى وَمَوۡعِظَةٗ لِّلۡمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾ وَلۡيَحۡكُمۡ
أَهۡلُ ٱلۡإِنجِيلِ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فِيهِۚ وَمَن لَّمۡ يَحۡكُم بِمَآ أَنزَلَ
ٱللَّهُ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ﴿٤٧﴾ وَأَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ
بِٱلۡحَقِّ مُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهِ مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ وَمُهَيۡمِنًا
عَلَيۡهِۖ فَٱحۡكُم بَيۡنَهُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُۖ وَلَا تَتَّبِعۡ أَهۡوَآءَهُمۡ
عَمَّا جَآءَكَ مِنَ ٱلۡحَقِّۚ لِكُلّٖ جَعَلۡنَا مِنكُمۡ شِرۡعَةٗ وَمِنۡهَاجٗاۚ
وَلَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ لَجَعَلَكُمۡ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ وَلَٰكِن لِّيَبۡلُوَكُمۡ فِي مَآ
ءَاتَىٰكُمۡۖ فَٱسۡتَبِقُواْ ٱلۡخَيۡرَٰتِۚ إِلَى ٱللَّهِ مَرۡجِعُكُمۡ جَمِيعٗا
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ فِيهِ تَخۡتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾ وَأَنِ ٱحۡكُم بَيۡنَهُم بِمَآ
أَنزَلَ ٱللَّهُ وَلَا تَتَّبِعۡ أَهۡوَآءَهُمۡ وَٱحۡذَرۡهُمۡ أَن يَفۡتِنُوكَ عَنۢ
بَعۡضِ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ إِلَيۡكَۖ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَٱعۡلَمۡ أَنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ أَن يُصِيبَهُم
بِبَعۡضِ ذُنُوبِهِمۡۗ وَإِنَّ كَثِيرٗا مِّنَ ٱلنَّاسِ لَفَٰسِقُونَ ﴿٤٩﴾ أَفَحُكۡمَ
ٱلۡجَٰهِلِيَّةِ يَبۡغُونَۚ وَمَنۡ أَحۡسَنُ مِنَ ٱللَّهِ حُكۡمٗا لِّقَوۡمٖ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

(٤٦) ئینجا بەشوێن ئاسەواری هەموو پێغەمبەرانی (نەوەی ئیسرائیلدا) عیسای کوڕی مەریەممان هێنا، کەراستیی تەوراتی دەردەخست و پشتیوانی لێدەکردو ئینجیلیشمان پێدا، کە هیدایەت و نوور و رووناکی تێدایە و پشتگیریی تەوراتی پێش خۆیەتی، هیدایەت و رێنموویی و ئامۆژگاریشە بۆ ئەو کەسانەی کە لە خوا دەترسن و پارێزکارن.

(٤٧) دەبا شوێنکەوتووانی ئینجیل بەو رێنموویی و ئاموژگاریانە هەڵسوکەوت بکەن کە خوا لە ئینجیلدا دایبەزاندوە (گرنگترینیان شوێنکەوتنی ئاینی ئیسلام و پێغەمبەری ئیسلامە) ئەوەی حوکم و داوەری نەکات بەو بەرنامەیەی کە خوا دایبەزاندوە، جا ئا ئەوانە ناپاك و تاوانبارو لە سنوور دەرچوون.

(٤٨) ئێمە قورئانمان هاوڕێ لەگەڵ هەموو حەقیقەت و راستیەکدا بۆتۆ دابەزاندووە، راستی و دروستی کتێبەکانی پێش خۆیشی دیاری دەکات و چاودێرە بەسەر هەموویاندا (کاتێك خاوەنانی کتێب لە گاورو جوو گیروگرفتیان دەهێنن بۆ لای تۆ) بەو بەرنامەیەی خوا ناردوویەتی داوەریی بکە لە نێوانیانداو شوێن ئارەزووەکانی ئەوان مەکەوەو لەو حەقە لامەدە کە بۆت رەوانە کراوە، بۆ هەرلایەکتان (موسڵمانان و خاوەنانی کتێب) بەرنامە و پرۆگرامی تایبەتمان بڕیارداوە خۆ ئەگەر خوا بیویستایە هەر هەمووتانی دەکردە یەك ئوممەت و گەلێکی یەك پارچە، بەڵام (ویستی وایە بەو جیاوازیە) تاقیتان بکاتەوە لەوەی پێی بەخشیوون (تا بەهۆی عەقڵ و ژیریتانەوە شوێنی پێغەمبەری ئیسلام بکەون)، دەی کەواتە زۆر بەپەلەبن و پێشبڕکێ بکەن بۆ هەموو خێرو چاکەیەك، دڵنیاش بن کە هەمووتان دەگەڕێنەوە بۆ لای خوا، ئەوکاتە هەواڵی تەواوتان دەداتێ دەربارەی ئەو شتانەی‌کە کێشەتان لەسەری هەبوو.

(٤٩) (کاتێك هەندێك لە زاناکانی جوو، هاتن بۆ لات تا داوەریی بکەی لە نێوانیاندا)، داوەری بکە بەو بەرنامەیە (قورئانە)ی کە لەلایەن خواوە بۆت دابەزیووە، شوێنی ئارەزووەکانی ئەوان مەکەوە، وریابە نەوەکو ئەوان رێت لێ هەڵە بکەن لە هەندێك لەو رێنموویانەی‌کە خوا بۆی ناردوویت (جا ئەگەر ئەو جولەکانە رازیی نەبوون) و پشتیان هەڵکرد، ئەوە بزانە بەراستی خوا دەیەوێت گیرۆدەی سەرئەنجامی هەندێك لە گوناهەکانی خۆیانیان بکات، بێگومان زۆربەی خەڵکی یاخی و سەرکەش و تاوانبارن.

(٥٠) ئایا ئەوانە حوکم و فەرمانڕەوایی جاهیلیەت و نەفامیان دەوێت و ئەویان لاپەسەندە؟! (ئاخر بۆ بیرناکەنەوە) کێ هەیە بەقەدەر خوا حوکمی جوان و چاك و بەجێ‌بێت، (بەتایبەت) لای ئەو کەسانەی کە بەوردیی سەرنج دەدەن و ویژدان و هەستی زیندوویان هەیە.

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ ٱلۡيَهُودَ وَٱلنَّصَٰرَىٰٓ أَوۡلِيَآءَۘ بَعۡضُهُمۡ
أَوۡلِيَآءُ بَعۡضٖۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمۡ فَإِنَّهُۥ مِنۡهُمۡۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ
ٱلظَّٰلِمِينَ ٥١ فَتَرَى ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ يُسَٰرِعُونَ فِيهِمۡ
يَقُولُونَ نَخۡشَىٰٓ أَن تُصِيبَنَا دَآئِرَةٞۚ فَعَسَى ٱللَّهُ أَن يَأۡتِيَ بِٱلۡفَتۡحِ أَوۡ أَمۡرٖ
مِّنۡ عِندِهِۦ فَيُصۡبِحُواْ عَلَىٰ مَآ أَسَرُّواْ فِيٓ أَنفُسِهِمۡ نَٰدِمِينَ ٥٢
وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَهَٰٓؤُلَآءِ ٱلَّذِينَ أَقۡسَمُواْ بِٱللَّهِ جَهۡدَ أَيۡمَٰنِهِمۡ
إِنَّهُمۡ لَمَعَكُمۡۚ حَبِطَتۡ أَعۡمَٰلُهُمۡ فَأَصۡبَحُواْ خَٰسِرِينَ ٥٣ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَن يَرۡتَدَّ مِنكُمۡ عَن دِينِهِۦ فَسَوۡفَ يَأۡتِي ٱللَّهُ بِقَوۡمٖ يُحِبُّهُمۡ
وَيُحِبُّونَهُۥٓ أَذِلَّةٍ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ يُجَٰهِدُونَ فِي
سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوۡمَةَ لَآئِمٖۚ ذَٰلِكَ فَضۡلُ ٱللَّهِ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُۚ
وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٥٤ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱلَّذِينَ
يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُمۡ رَٰكِعُونَ ٥٥ وَمَن يَتَوَلَّ ٱللَّهَ
وَرَسُولَهُۥ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ فَإِنَّ حِزۡبَ ٱللَّهِ هُمُ ٱلۡغَٰلِبُونَ ٥٦ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ دِينَكُمۡ هُزُوٗا وَلَعِبٗا مِّنَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ
ٱلۡكِتَٰبَ مِن قَبۡلِكُمۡ وَٱلۡكُفَّارَ أَوۡلِيَآءَۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ٥٧

(٥١) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە جولەکە و گاور مەکەنە یارو یاوەرو پشتیوانی خۆتان ئەوانە هەندێکیان پشتیوان و پشتگیری یەکترن، ئەو کەسەی پشت بەوان ببەستێت، ئەوە هەر لەوانە و (حسابی ئەوانی بۆ دەکرێت) بەڕاستی خوا هیدایەتی قەومی ستەمکار نادات...

(٥٢) بە ڕوونی دەبینی ئەوانەی دڵیان نەخۆشە و (ئیمان لاوازن) بەپەلە دەچن بۆ لایان (بە زمانی حاڵ) دەڵێن: دەترسین بەڵایەکمان تووش بێت یان کارەساتێکمان بەسەر بێت، جا دوور نیە و لەوانەیە بەم نزیکانە خوا سەرکەوتن ببەخشێت (بە ئیمانداران) یا خود بە شێوەیەکی یەکسەریی بە موعجیزەیەك لەلایەن خۆیەوە (سەرکەوتنیان پێ ببەخشێت) ئەوکاتە باوەڕ لاوازان پەشیمان دەبنەوە لەسەر ئەو نهێنی و خەتەرە و خەیاڵەی لە دڵ و دەروونیاندا شاردبوویانەوە.

(٥٣) ئەوسا ئەوانەی ئیمانیان هێناوە (لەنا وخۆیاندا بەسەرسامیەوە) دەڵێن: ئایا ئەو دووڕووانە ئەوانەن کە سوێندیان بە خوا دەخوارد و جەختیان لەسەر دەکرد کە گوایە بەڕاستی لەگەڵتاندایـن؟! کەچی کارەکانیان پووچەڵ بووەوەو خەسارەتمەند و زەرەرمەند و مایە پووچ بوون.

(٥٤) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، هەرکەس لە ئێوە لە ئاین و بەرنامەکەی وەرگەڕێت و پاشگەز ببێتەوە، ئەوە (هەر خۆی زەرەر دەکات) ئەوە لە ئایندەدا خواکەسانێك دەهێنێتە کایەوە (ئەوەندە ڕێك و پێك و باوەڕ دامەزراون) پەروەردگاری مەزن خۆشی دەوێن، ئەوانیش ئەویان خۆش دەوێت، هەروەها ملکەچ و فەرمانبەردارو بەسۆزن بۆ ئیمانداران و سەربڵندو شکست نەخۆرو بە عیزەت و دەروون بەرزن بەسەر بێ باوەڕاندا، لە پێناو ڕێبازی خواداو بۆ بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئەو هەوڵ دەدەن و خەبات دەکەن و تێدەکۆشن، لە لۆمەی لۆمەکەرانیش ناترسن (ئەم خۆشەویستی و هەڵبژاردن و سۆز و تێکۆشانە) فەزڵ و ڕێزی تایبەتی خوایە کە دەیبەخشێت بە هەرکەس کە بیەوێت و (شایستە بێت)، خوایش فراوانگیرو زانایە (بەنهێنی و ئاشکرا، بەشایستەیی و ناشایستەیی هەرکەس و هەر لایەنێك).

(٥٥) بەڕاستی تەنها خۆشەویست و پشتیوانی ئێوە، هەر خواو پێغەمبەرەکەی و ئەوانەنکە باوەڕیان هێناوە، کە نوێژەکانیان بەچاکی ئەنجام دەدەن و زەکات لە ماڵ و سامانیان دەردەکەن و هەمیشە دیاردەی کڕنوش و ملکەچییان بۆ پەروەردگار پێوە دیارە. (ئەوەندە خواناس و خواپەرستن).

(٥٦) جا ئەوەی خواو پێغەمبەرو ئەوانەی بڕوایان هێناوە بەپشتیوان و خۆشەویستی خۆی قەبوڵ بکات، ئەوە با دڵنیا بێت کە هەر کۆمەڵ و دەستەو تاقمی خوا، زاڵ و سەرکەوتوون.

(٥٧) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە: نەکەن ئەوانە بکەنە پشتیوان و جێگەی متمانەی خۆتان کە گاڵتەو گەمەیان بە ئاینەکەتان دەکەن، چ لە خاوەنانی کتێبی پێش خۆتان، چ لە بێباوەڕان، لە خواش بترسن و پارێزکاربن ئەگەر ئێوە باوەڕدارن و باوەڕتان بەشەرع و بەرنامەکەی هەیە.

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى ٱلصَّلَوٰةِ ٱتَّخَذُوهَا هُزُوًا وَلَعِبًا ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَّا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ هَلْ تَنقِمُونَ مِنَّآ إِلَّآ أَنْ ءَامَنَّا
بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلُ وَأَنَّ أَكْثَرَكُمْ فَٰسِقُونَ ﴿٥٩﴾ قُلْ
هَلْ أُنَبِّئُكُم بِشَرٍّ مِّن ذَٰلِكَ مَثُوبَةً عِندَ ٱللَّهِ ۚ مَن لَّعَنَهُ ٱللَّهُ وَغَضِبَ
عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمُ ٱلْقِرَدَةَ وَٱلْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ ٱلطَّٰغُوتَ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ شَرٌّ
مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَآءِ ٱلسَّبِيلِ ﴿٦٠﴾ وَإِذَا جَآءُوكُمْ قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا
وَقَد دَّخَلُوا۟ بِٱلْكُفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا۟ بِهِۦ ۚ وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا۟ يَكْتُمُونَ
﴿٦١﴾ وَتَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يُسَٰرِعُونَ فِى ٱلْإِثْمِ وَٱلْعُدْوَٰنِ وَأَكْلِهِمُ
ٱلسُّحْتَ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾ لَوْلَا يَنْهَىٰهُمُ ٱلرَّبَّٰنِيُّونَ
وَٱلْأَحْبَارُ عَن قَوْلِهِمُ ٱلْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ ٱلسُّحْتَ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا۟
يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾ وَقَالَتِ ٱلْيَهُودُ يَدُ ٱللَّهِ مَغْلُولَةٌ ۚ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا۟
بِمَا قَالُوا۟ ۘ بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَآءُ ۚ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا
مِّنْهُم مَّآ أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ طُغْيَٰنًا وَكُفْرًا ۚ وَأَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ ٱلْعَدَٰوَةَ
وَٱلْبَغْضَآءَ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ كُلَّمَآ أَوْقَدُوا۟ نَارًا لِّلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا ٱللَّهُ ۚ
وَيَسْعَوْنَ فِى ٱلْأَرْضِ فَسَادًا ۚ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

(٥٨) کاتێك ئێوە بانگ دەدەن بۆ نوێژ، بانگ و نوێژەکەتان دەکەنە گەمەوگاڵتە، چونکە ئەوانە کەسانێکن بەڕاستی ژیـر نابن و نافامن.

(٥٩) (ئەی محمد ﷺ پێیان) بڵێ: ئەی خاوەنانی کتێب ئەوە بە چی عەیبدار و لەکەدارمان دەکەن هەرلەبەر ئەوەی‌کە ئێمە بروای راست و پتەومان هێناوە بە خواو بەو قـورئانەی کـە داُبەزیووەتە خوارەوە بۆ سـەر ئـێمە و بـەوەی کـە پـێشتر دابەزیووە؟ یان ئەوەیە کە زۆربـەتان یـاخی و سـەرەڕۆ و تاوانبارن.

(٦٠) پێیان بڵێ: ئـایا هـەواڵـتان بـدەمێ بـە کـردارێك کـە تۆڵەکـەی لای خـوا خـراپـترە لەتـۆڵەی لەکـەدار کـردنی موسڵمانان، ئەوەش کرداری ئەو کەسەیە کە خـوا نـەفرینی لێکردوە و جامی خەشم و رقی خۆی رژاندووە بەسەریداو هەندێکیشی کردن بە مەیمون و هەندێکیشیان بـە بـەراز و هەندێکیشیانی کردە طاغوت پـەرست و بت پـەرست؟! ئـا ئەوانە خراپترین جێگە و ڕێگەیان هەیە و گومراترین کەسن لە ڕێبازی راست و دروست.

(٦١) ئەوانە کاتێك دێن بۆ لاتان (بە درۆوە دەڵێن) ئـێمەش مـوسوڵمانین و بـاوەڕمان هـێناوە، لەکـاتێکدا بەراستی ئەوانە بە بێباوەڕیەوە هاتبونە ژوورەوە و بێگومان هەر بەبێ باوەڕیشەوە چوونە دەرەوە، جا خوا خۆی چاك دەزانێت کە چیان حەشارداوە لە دڵ و دەروونیاندا.

(٦٢) زۆرێکیش لەوانە دەبینیت کە زۆر بـەپەلەو بـەهەڵپەن لە زەلکـاوی تـاوانـی درۆو عـەیبدار کـردنی موسوڵمانان و دەستدرێژیی ناحەق و خواردنی و حەرامدا، سوێند بێت ئـەوەی کـە دەیکـەن زۆر خـراپ و نادروستە.

(٦٣) ئایا ئەوە تاکەی خواناس و زاناکانیان قەدەغەی گوفتاری گوناهو حەرام خۆرییان لێناکەن؟ سوێند بێت ئەو کردەوەو هەڵس و کەوتەی کە دەیکەن بۆ رازی کردنی خەڵك زۆر نادروست و خراپ و ناپەسەندە.

(٦٤) هەندێ لەو جولەکە (نەفام و خوانەناسانە) دەیانوت: خوا دەستی بەستراوە و خێری لەدەست نابێتەوە!! دەك دەستیان بەستراوو بێ‌خێرو کەلەپچە و تووشی شەلەل بێت، دەك نەفرینیان لێ بێت، بۆ خۆیان و قسەیان، نەخێر، وانیە بەڵکو دوو دەستەی (پر لە بەرەکەتی پەروەردگار) هەمیشە و بەردەوام کراوەیە، چۆنی بۆیت و چەندی بۆیت دەیبە خشێت! سوێند بێت زۆربەیان ئەوەی نێردراوتە خـوارەوە بـۆت کـە قـورئانە لەلایـەن پەروەردگارتەوە یاخی بوون و ستەمیان زیاد دەکات و نغرۆیان دەکات لەکوفردا، ئێمەش هەتا رۆژی قیامەت دوژمنایەتی و رق و کینەمان لەنێوانیاندا بەرپاکردووە، هەر کاتێك دەیانەوێت جەنگ بەرپا بکەن و ئاگری شەڕ هەڵبگیرسێنن خوا دەیکوژێنێتەوە و نایەڵێت تەشەنە بکات، ئەوانە زۆر بەپەلە وبەگەرمی هەوڵی بڵاو بوونەوەی فەسادو تاوان دەدەن لە زەویدا، خوایش ئەو کەسانەی خۆش ناوێت کە تۆوی خراپە دەچێنن.

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ ءَامَنُوا۟ وَٱتَّقَوْا۟ لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ
سَيِّـَٔاتِهِمْ وَلَأَدْخَلْنَٰهُمْ جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا۟
ٱلتَّوْرَىٰةَ وَٱلْإِنجِيلَ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْهِم مِّن رَّبِّهِمْ لَأَكَلُوا۟ مِن
فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِم ۚ مِّنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ ۖ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ
سَآءَ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾ ۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرَّسُولُ بَلِّغْ مَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ
مِن رَّبِّكَ ۖ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُۥ ۚ وَٱللَّهُ يَعْصِمُكَ
مِنَ ٱلنَّاسِ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٦٧﴾ قُلْ يَٰٓأَهْلَ
ٱلْكِتَٰبِ لَسْتُمْ عَلَىٰ شَىْءٍ حَتَّىٰ تُقِيمُوا۟ ٱلتَّوْرَىٰةَ وَٱلْإِنجِيلَ
وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ ۗ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُم مَّآ أُنزِلَ
إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ طُغْيَٰنًا وَكُفْرًا ۖ فَلَا تَأْسَ عَلَى ٱلْقَوْمِ ٱلْكَٰفِرِينَ
﴿٦٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَٱلَّذِينَ هَادُوا۟ وَٱلصَّٰبِـُٔونَ وَٱلنَّصَٰرَىٰ
مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَعَمِلَ صَٰلِحًا فَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾ لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَٰقَ بَنِىٓ
إِسْرَٰٓءِيلَ وَأَرْسَلْنَآ إِلَيْهِمْ رُسُلًا ۖ كُلَّمَا جَآءَهُمْ رَسُولٌۢ بِمَا
لَا تَهْوَىٰٓ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا۟ وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾

(٦٥) خۆ ئەگەر بەڕاستی خاوەنانی کتێب باوەڕیان بهێنایەو پارێزکار بونایە، ئەوە چاوپۆشیمان لە خراپەکانیان دەکردو لێیان خۆش دەبووین و دەمانخستنە ناو بەهەشتی پڕ لە نازو نیعمەتەوە.

(٦٦) خۆ ئەگەر بەڕاستی هەستانایە بەپەیڕەو و پیادە کردنی تەورات و ئینجیل (کە مژدەی زۆری تیایە دەربارەی ئیسلام و محمد ﷺ) و ئەو قورئانەش کە لە لایەن پەروەردگاریانەوە بۆیان هاتووەتە خوارەوە (ئەو کاتە بەروبوومی درەختەکان زۆر و زەبەندە دەکەین و بەرەکەت دەخەینە جیهانی دانەوێڵەو سەوزە و خۆراکەکانی ترەوە)، ئەو کاتە خۆراکیان دەخوراد لە را سەرو لەبەر پێیانەوە، دەستەیەك لەوانە کەسانێکی ژیرو دادپەروەر و میانڕەو وبە ویژدانن، کەچی زۆربەیان ئەو کاروکردەوەی کە دەیکەن زۆر نادروست و نابەجێیە.

(٦٧) ئەی پێغەمبەرو فرستادە، هەرچی فەرمان و پەیامێکت بۆ دابەزیووە لەلایەن پەروەردگارتەوە (بێ دوودڵی، بێ ماتڵی) رای بگەیەنە، خۆ ئەگەر بەو کارە هەڵنەسایت، ئەوە مانای وایە پەیامەکەیت (بەتەواویی) نەگەیاندووە (دڵنیاش بە کە) خوا دەتپارێزێت لە شەڕ و خراپەی خەڵکی، چونکە بەڕاستی خوا هیدایەت و ڕێنموویی قەوم و هۆزی بێباوەڕان نادات.

(٦٨) (ئەی محمد ﷺ) بڵێ: ئەی خاوەنانی کتێب، ئێوە لەسەر هیچ بەرنامەو پەیڕەوو پرۆگرامێك نین، هەتا بەچاکی پەیڕەوی و پیادەی تەورات و ئینجیل و ئەوەی (لەم دواییەدا، کە قورئانە) نەکەن کە لەلایەن پەروەردگارتانەوە بۆتان دابەزیووە، سوێند بێت بەخوا زۆربەیان ئەوەی نێردراوەتە خوارەوە بۆت لە لایەن پەروەردگارتەوە یاخی بوون و ستەمیان زیاد دەکات و نغرۆیان دەکات لە بێ باوەڕیدا (کەچی لەجیاتی گوێڕایەڵی و ملکەچیی زۆربەیان هەوڵ دەدەن شت هەڵبەستن بۆ ئەو قورئانەی کە بۆمان ڕەوانە کردوویت)، جا ئیتر خەفەت و پەژارە دات نەگرێت بۆ ئەو گەلە بێباوەڕە، (کاتێك: باوەڕ ناهێنن،کاتێك تۆڵەیان لێ دەکەینەوە لە دنیادا پێش قیامەت).

(٦٩) بەڕاستی ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە (لە ئوممەتی محمد ﷺ) و ئەوانەی کە بوون بە جوو و ئەوانەی صابئەن (فریشتە پەرست و ئەستێرە پەرستن) و گاورەکان، هەر یەك لەو دەستەو تاقمانە ئەگەر باوەڕی دامەزراو بە خواو بە ڕۆژی دوایی بهێنێت، وکارو کردەوەی چاك و دروست و بەسوود ئەنجام بدات، ئەوانە نەترس و بیم یەخەیان دەگرێت، نەخەم و پەژارە ڕوویان تێدەکات (کاتێك لەبەر ڕۆشنایی قورئانەوە ئەو باوەڕە دەهێنن).

(٧٠) سوێند بێت ئێمە پەیمانمان لە نەوەی ئیسرائیل وەرگرتووە (کە لە ڕێبازی یەکتاناسی وچاکەکاریی لانەدەن)، چەند پێغەمبەرێکیشمان بۆ ڕەوانە کردوون، هەرکاتێك یەکێك لەو پێغەمبەرانەیان بەدڵ نەبوو بێت (بەهۆی لاساریی و دەروون ئاڵۆزیی خۆیانەوە یا خود بەئارەزووی ئەوانی نەکردبێت) دەستەیەکیان (بەرنامەی پێغەمبەرانیان) بەدرۆ زانیوە، دەستەیەکی تریشیان پەلاماریان داون و (شەهیدیان کردوون.)

وَحَسِبُوٓاْ أَلَّا تَكُونَ فِتۡنَةٞ فَعَمُواْ وَصَمُّواْ ثُمَّ تَابَ ٱللَّهُ
عَلَيۡهِمۡ ثُمَّ عَمُواْ وَصَمُّواْ كَثِيرٞ مِّنۡهُمۡۚ وَٱللَّهُ بَصِيرُۢ بِمَا
يَعۡمَلُونَ ﴿٧١﴾ لَقَدۡ كَفَرَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓاْ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ
ٱلۡمَسِيحُ ٱبۡنُ مَرۡيَمَۖ وَقَالَ ٱلۡمَسِيحُ يَٰبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱعۡبُدُواْ
ٱللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمۡۖ إِنَّهُۥ مَن يُشۡرِكۡ بِٱللَّهِ فَقَدۡ حَرَّمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِ
ٱلۡجَنَّةَ وَمَأۡوَىٰهُ ٱلنَّارُۖ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ أَنصَارٖ ﴿٧٢﴾
لَّقَدۡ كَفَرَ ٱلَّذِينَ قَالُوٓاْ إِنَّ ٱللَّهَ ثَالِثُ ثَلَٰثَةٖۘ وَمَا مِنۡ
إِلَٰهٍ إِلَّآ إِلَٰهٞ وَٰحِدٞۚ وَإِن لَّمۡ يَنتَهُواْ عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ
ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۡهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾ أَفَلَا يَتُوبُونَ
إِلَى ٱللَّهِ وَيَسۡتَغۡفِرُونَهُۥۚ وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٧٤﴾
مَّا ٱلۡمَسِيحُ ٱبۡنُ مَرۡيَمَ إِلَّا رَسُولٞ قَدۡ خَلَتۡ مِن قَبۡلِهِ
ٱلرُّسُلُ وَأُمُّهُۥ صِدِّيقَةٞۖ كَانَا يَأۡكُلَانِ ٱلطَّعَامَۗ
ٱنظُرۡ كَيۡفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ ٱلۡأٓيَٰتِ ثُمَّ ٱنظُرۡ أَنَّىٰ
يُؤۡفَكُونَ ﴿٧٥﴾ قُلۡ أَتَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا
يَمۡلِكُ لَكُمۡ ضَرّٗا وَلَا نَفۡعٗاۚ وَٱللَّهُ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٧٦﴾

(٧١) (لەولاشەوە چونکە خۆیان بەخۆشەویستی خوا دادەنا) بەتەما بوون کە تووشی بەڵاو ناخۆشی و سزا نەبن (لە سەرەنجامی لادان و یاخی بوونیان) هەر بۆیە کوێرو کەڕ بوون لە ئاستی حەق و راستیدا، (دوایی کە زانیان زەرەریانە) تەوبەیان کرد، خوایش چاوپۆشی لێکردن، لەوەودوا (تێهەڵچوونەوە لە تاوان و لادان) و زۆربەیان کوێرو کەڕ بوونەوە لەئاستی حەق و راستیدا، خوای گەورەش بینایە بەهەموو ئەو کارانەی کە ئەنجامی دەدەن و (بەسەریاندا تێناپەڕێت).

(٧٢) سوێند بە خوا بەراستی، ئەوانە بێ باوەڕن کە دەڵێن: خوا هەر مەسیحی کوڕی مەریەمە (بەمەرجێك) مەسیح وتوویەتی: ئەی نەوەی ئیسرائیل، ئەو خوایە بپەرستن کە پەروەردگاری من و پەروەردگاری ئێوەشە و دڵنیابن ئەوەی شەریك و هاوبەش بۆ خوا بریار بدات، ئەوە بێگومان خوا بەهەشتی لەسەر حەرامکردووە و شوێن و جێگاو سەرەنجامی ئاگرە، ئەوکاتەش ئەوستەمکارانە هیچ جۆرە پشتیوانێکیان نییە (کەس ناتوانێت فریایان بکەوێت).

(٧٣) سوێند بێت ئەوانەش کافرو بێ باوەڕنکە دەڵێن: خوا یەکێکە لە سێ دانە خوا (لە حاڵەتێدا): هیچ خوایەك، هیچ پەروەردگارێك نیە جگە لە خوایەکی تاکو تەنها، خۆ ئەگەر لەو گوفتارە نابەجێ و ناقۆڵایەیان کۆڵ نەدەن، سوێند بەخوا ئەوانەیان کە بێباوەڕو کافرن سزایەکی بەئێشیان تووش دەبێت.

(٧٤) ئایا (خاوەنی ئەو بیرو بروا پووچانە) حەق نییە تەوبە بکەن و بگەڕێنەوە بۆ لای خواو داوای لێخۆشبوونی لێ بکەن؟ لەکاتێکدا: خوا لێخۆشبووە و میهرەبانیشە!!

(٧٥) مەسیحی کوڕی مەریەم تەنها پێغەمبەرێکی خوایە، بە راستی پێش ئەو چەندەها پێغەمبەری تریش هاتنو رابوردوون، دایکیشی ئافرەتێکی زۆر راست و راستگۆیە، هەردووکیان خواردنیان دەخوارد (وەکو هەموو ئینسانێك) سەیر بکە و سەرنج بدە (ئەی ئیماندار) چۆن هەموو فەرمان و بەڵگەیەکیان بۆ روون دەکەینەوە دەربارەی یەکخواناسی لەوەودوا تەماشا کە چۆن روویان لە حەق وەردەچەرخێنرێت و لەراستی لادەدرێن!

(٧٦) پێیان بڵێ: ئایا (ئەوە راستە) لە جیاتی خوا شتێك دەپەرستن کە نە زەرەرتانی بەدەستە نە قازانج، بە مە رجێك هەر خوا خۆی تەواو بیسەرو زانایە. (بە گوفتا رونیەت و بیروباوەڕتان)

قُلْ يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ لَا تَغْلُوا۟ فِى دِينِكُمْ غَيْرَ ٱلْحَقِّ
وَلَا تَتَّبِعُوٓا۟ أَهْوَآءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا۟ مِن قَبْلُ وَأَضَلُّوا۟
كَثِيرًا وَضَلُّوا۟ عَن سَوَآءِ ٱلسَّبِيلِ ﴿٧٧﴾ لُعِنَ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ مِنۢ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ عَلَىٰ لِسَانِ دَاوُۥدَ وَعِيسَى
ٱبْنِ مَرْيَمَ ۚ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوا۟ وَّكَانُوا۟ يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾
كَانُوا۟ لَا يَتَنَاهَوْنَ عَن مُّنكَرٍ فَعَلُوهُ ۚ لَبِئْسَ
مَا كَانُوا۟ يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾ تَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ
يَتَوَلَّوْنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ۚ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ
أَن سَخِطَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِى ٱلْعَذَابِ هُمْ خَٰلِدُونَ ﴿٨٠﴾
وَلَوْ كَانُوا۟ يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلنَّبِىِّ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْهِ
مَا ٱتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَآءَ وَلَٰكِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَٰسِقُونَ
﴿٨١﴾ ۞ لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ ٱلنَّاسِ عَدَٰوَةً لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱلْيَهُودَ
وَٱلَّذِينَ أَشْرَكُوا۟ ۖ وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِّلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ ٱلَّذِينَ قَالُوٓا۟ إِنَّا نَصَٰرَىٰ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ
قِسِّيسِينَ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٢﴾

(٧٧) هەروەها بڵێ: ئەی خاوەنانی کتێب زیادەڕەوی مەکەن لە ئاینەکەتاندا بەزیادەڕەوی نابەجێ و لە سنووری حەق و راستی دەرمەچن (پێغەمبەران لەپلەی خۆیان دەرمەکەن)، شوێنی ئارەزووی ئەو کەسانە مەکەون کە بێگومان پێشان گومرا بوون و زۆر کەسیشیان گومرا کردو لەو رێگەو رێبازە راستە لایاندا.

(٧٨) نەفرین کراوە لەوانەیکە کافرو بێباوەڕن لە نەوەی ئیسرائیل لەسەر زاری داودو عیسای کوڕی مەریەم، ئەمەش بەهۆی ئەوەیکە ئەوان یاخی و سەرکەش بوون و دەستدرێژیان دەکردە سەر سنورەکانی خوا.

(٧٩) ئەوانە بەئاشکرا گوناهو تاوانیان دەکردو قەدەغەی یەکتریان نەدەکرد لە خراپەو تاوان، سوێند بێت ئەوەیکە دەیانکرد زۆر خراپ و ناپەسەندە بوو.

(٨٠) زۆربەیان دەبینیت رازین بەخۆشەویستی و پشتیوانی ئەوانەی کە بێباوەڕن، بەڕاستی دەست پێشکەرییەکی خراپیان بۆ خۆیان کردو خوایان لە خۆیان تووڕە کردووە (بەو کارەیان)، (لە قیامەتیشدا) لەناو سزای دۆزەخدا دەبێت بۆ هەمیشە بمێننەوە...

(٨١) خۆ ئەگەر ئەوانە باوەڕیان بەخواو بەم پێغەمبەرەو ئەو قورئانە ببوایە کە بۆی دابەزیوە، ئەوە ئەو تاوانبارا نەیان نەدەکرد بەخۆشەویست و سەرپەرشتیاری خۆیان، پشتیان بەوان نەدەبەست، بەڵام زۆربەیان تاوانبارو لادەرو یاخین و (حەق و راستی مەبەستیان نیە، بەڵکو بەردەوام دژایەتی ئاینی ئیسلام دەکەن).

(٨٢) سوێند بەخوا دەبینیت سەر سەخترینی خەڵك لە دوژمنایەتیدا بەرامبەر بەوانەی کە باوەڕیان هێناوە، جولەکەن و ئەوانەی کە هاوەڵیان بۆ خوا داناوە، سوێند بێت دەبینیت نزیکترینیان لە سۆز و خۆشەویستی بۆ ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە ئەوانەن کە دەڵێن: بەڕاستی ئێمە نە صرانین، ئەوەش لەبەر ئەوەیە بەڕاستی هەندێك لەوان قەشەی دیندارن و هەندێکیشیان گۆشەگیرو کەسانی خواپەرستن و بێگومان ئەوان خۆ بەگەورە دانانێن لەئاستی حەقدا. (دوای تێگە یشتن باوەڕدە هێنن)

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ
الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ ۖ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ
الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ
وَنَطْمَعُ أَن يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٨٤﴾ فَأَثَابَهُمُ
اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ
وَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٨٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ
لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾ وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا ۚ
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنتُم بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ
بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَٰكِن يُؤَاخِذُكُم بِمَا عَقَّدتُّمُ الْأَيْمَانَ ۖ
فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعِمُونَ
أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ ۖ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ۚ ذَٰلِكَ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ ۚ وَاحْفَظُوا
أَيْمَانَكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

(٨٣) (ئەوانەیان کە بەشوێن راستیدا دەگەڕێن) هەر کاتێك گوێیان لە قورئان دەبوو کە بۆ پێغەمبەر ﷺ دابەزیووە، دەبینیت چاوەکانیان ئەسرینی خۆشی هەڵدەڕێژێت، بەهۆی ئەو حەق و راستیەی کە دەیناسن، لەهەمانکاتدا دەڵێن: پەروەردگارا ئێمە ئیمان و باوەڕمان هێناوە (بە ئاینی ئیسلام) دە تۆش لە ریزی (پەیڕەوان) و شایەتەکاندا تۆمارمان بکە.

(٨٤) جا بۆچی لۆمە دەکرێین لەسەر ئەوەیکە باوڕمان هیناوە بە خواو بەوەی بۆمان هاتووە لە حەق و راستی، هیواداریشین کە پەروەردگارمان بمانخاتە نێو بەهەشتەوە لەگەڵ چاکانو خواپەرستاندا.

(٨٥) جا بەهۆی ئەوگوفتارە بەجێیەیان خوای گەورە پاداشتی دانەوە، بەوەی باخەکانی بەهەشتیان پێ دەبەخشێت کە چەندەها رووبار بەژێر درەختەکانیدا دەڕوات، هاوڕێ لەگەڵ ژیانی هەمیشەیی و نەبڕاوەدا، هەر بەو شێوەیەشە پاداشتی چاکەکاران.

(٨٦) ئەوانەش باوەڕیان نەهێناوە و ئایەت و فەرمانەکانی ئێمەیان بەدرۆزانی، ئا ئەوانە نیشتەجێی ناو دۆزەخن. (بۆ هەمیشەو بۆ هەتاهەتایی).

(٨٧) ئەی ئەوانەی کە باوەڕتان هێناوە، ئەو نازو نیعمەتە چاکانەی کە خوا بۆی حەڵاڵ کردوون لە خۆتانی حەرام مەکەن و لە سنووریش دەرمەچن و دەستدرێژی مەکەن، چونکە بەڕاستی خوا دەستدرێژکارانی خۆشناوێت.

(٨٨) لەو رزق و رۆزییە حەڵاڵ و پاکانە بخۆن کە خوا پێی بەخشیوون، لەو خوایە بترسن کە ئێوە هەمیشە باوەڕی دامەزراوتان پێیەتی (خۆتان لە رزق و رۆزیی حەرام بپارێزن).

(٨٩) خوا لێتان ناگرێت کاتێك بەسادەیی سوێند بەدەمتاندا دێت و (لەسەری راهاتوون) بەڵکو لەو سوێندانەتان دەپرسێتەوە کە بیرو هۆشتان لای هەبووە و بۆ مەبەستێك وتووتانە، جا کەفارەتی ئەو جۆرە سوێندانە: نان و خۆراك دانە بە دەکەسی هەژار بەشێوەیەکی مامناوەندی کە بۆ خاو و خێزانتان سەرفی دەکەن، یاخود پۆشتە کردنەوەیان یان ئازاد کردنی کۆیلەیەك (ئەگەر هەبوو) ئەوەی (توانای ئەو شتانەی نەبوو) با سێ رۆژ بەڕۆژوو بێت، ئەوە کەفارەتی سوێندەکانتانە کاتێك سوێند دەخۆن و نایبەنە سەر، جا تادەتوانن سوێندەکانتان بپارێزن و مەیانشکێنن، ئا بەو شێوەیە خوا ئایەتەکانی خۆیتان بۆ روون دەکاتەوە بۆ ئەوەی سوپاسگوزاریی بکەن. (لەسەر نیعمەتی هیدایەت).

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّمَا ٱلۡخَمۡرُ وَٱلۡمَيۡسِرُ وَٱلۡأَنصَابُ وَٱلۡأَزۡلَٰمُ رِجۡسٞ
مِّنۡ عَمَلِ ٱلشَّيۡطَٰنِ فَٱجۡتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ
ٱلشَّيۡطَٰنُ أَن يُوقِعَ بَيۡنَكُمُ ٱلۡعَدَٰوَةَ وَٱلۡبَغۡضَآءَ فِي ٱلۡخَمۡرِ وَٱلۡمَيۡسِرِ
وَيَصُدَّكُمۡ عَن ذِكۡرِ ٱللَّهِ وَعَنِ ٱلصَّلَوٰةِۖ فَهَلۡ أَنتُم مُّنتَهُونَ ﴿٩١﴾ وَأَطِيعُواْ
ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَٱحۡذَرُواْۚ فَإِن تَوَلَّيۡتُمۡ فَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّمَا عَلَىٰ
رَسُولِنَا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ ﴿٩٢﴾ لَيۡسَ عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ جُنَاحٞ فِيمَا طَعِمُوٓاْ إِذَا مَا ٱتَّقَواْ وَّءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ ثُمَّ ٱتَّقَواْ وَّءَامَنُواْ ثُمَّ ٱتَّقَواْ وَّأَحۡسَنُواْۗ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلۡمُحۡسِنِينَ
﴿٩٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَيَبۡلُوَنَّكُمُ ٱللَّهُ بِشَيۡءٖ مِّنَ ٱلصَّيۡدِ تَنَالُهُۥٓ
أَيۡدِيكُمۡ وَرِمَاحُكُمۡ لِيَعۡلَمَ ٱللَّهُ مَن يَخَافُهُۥ بِٱلۡغَيۡبِۚ فَمَنِ ٱعۡتَدَىٰ بَعۡدَ
ذَٰلِكَ فَلَهُۥ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٩٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَقۡتُلُواْ ٱلصَّيۡدَ
وَأَنتُمۡ حُرُمٞۚ وَمَن قَتَلَهُۥ مِنكُم مُّتَعَمِّدٗا فَجَزَآءٞ مِّثۡلُ مَا قَتَلَ مِنَ ٱلنَّعَمِ
يَحۡكُمُ بِهِۦ ذَوَا عَدۡلٖ مِّنكُمۡ هَدۡيَۢا بَٰلِغَ ٱلۡكَعۡبَةِ أَوۡ كَفَّٰرَةٞ طَعَامُ
مَسَٰكِينَ أَوۡ عَدۡلُ ذَٰلِكَ صِيَامٗا لِّيَذُوقَ وَبَالَ أَمۡرِهِۦۗ عَفَا ٱللَّهُ عَمَّا
سَلَفَۚ وَمَنۡ عَادَ فَيَنتَقِمُ ٱللَّهُ مِنۡهُۚ وَٱللَّهُ عَزِيزٞ ذُو ٱنتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

(٩٠) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە دڵنیابن‌کە عەرەق و قومارو گۆشتی ماڵاتی سەربراو بۆ غەیری خوا لەو شوێنانەی کە خەڵك بەپیرۆزی داناوە نەك ئیسلام، بورج و بەخت خوێندنەوە بەهۆی هەڵدانی زارەوە ئەمانە گوناهو هەرپیسن و لەکاروکردەوەی شەیتانن، کەواتە ئێوەش خۆتانی لێ دوور بگرن و خۆتانی لێ بپارێزن، بۆ ئەوەی سەرفرازیی و بەختەوەریی بەدەست بهێنن (لە هەردوو جیهاندا).

(٩١) بەڕاستی شەیتان هەر دەیەوێت لە ڕێگەی عەرەق و قومارەوە دوژمنایەتی وبوغزو کینە بخاتە نێوانتانەوە و لەیادکردنی خوا و ناوە پیرۆزەکانی وێڵتان بکات، هەروەها سست و تەمەڵتان بکات لە ئەنجامدانی نوێژەکان بە شێنەیی، ئایا ئیتر بەس نیە؟ ئایا کۆڵ نادەنو وازناهێنن؟!(جا هەر کە ئەم ئایەتە پیرۆزە هاتە خوارەوە، جاڕ درا بە ناو شاری مەدینەدا کە عەرەق حەرام کراوە، ئەوسا ئیمانداران قەڕابە و گۆزە و دیزە وهەرچی عەرەقی تیادا بوو ڕشتیانە کۆڵان).

(٩٢) (ئەی ئیمانداران) فەرمانبەرداری خوا بن، فەرمانبەرداری پێغەمبەریش بن و وریابن و ئاگادار بن (نەکەن سەرپێچی لە فەرمان و ڕێنموویيەکانیان بکەن) جا ئەگەر پشت هەڵکەن و یاخی ببن ئەوە بزانن بەڕاستی کاری پێغەمبەری ئێمە تەنها ڕاگەیاندنی ئاشکراو روونی پەیامەکەیە.

(٩٣) هیچ گوناهێك نیە لەسەر ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کردارە چاکەکانیان ئەنجامداوە لەوەی کە خواردویانە و خواردویانەتەوە (پێش حەرامکردنیان)، کاتێك خۆیان پاراستبێت لە حەرامی ئەو سەردەمە و بروایان هەبوو بێت و کردارە چاکەکانیان ئەنجام دابێت و پاشان لە تازە حەرام کراوەکانیش خۆیان پاراستبێت و باوەڕیان هێنا بێت لە دوایدا خۆیان پاراستبێت و بەردەوامیش بووبن لەسەر چاکەکردن (تا پلەی احسان)، خوایش چاکەکارانی خۆش دەوێت (چاوپۆشی لە رابوردوویان دەکات).

(٩٤) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە سوێند بێت خوای گەورە تاقیتان دەکاتەوە بەشتێکی‌کەم (ئەویش ئەمەیەکە هەندێ) لە نێچیری کێوی دێنە پێشەوە لێتان و دەتوانن بەدەست بیانگرن و بە ڕمەکانتان راویان بکەن (لەکاتی ئیحرامدا بۆ حەج و عەمرە) تا بە تەواوی لە جیهانی واقعدا خوا بزانێتو دەربکەوێت‌کە کێ لە پەنهانیدا دەترسێت لە خوا، جا ئەوەی دەستدرێژی و نافەرمانی بکات لە دوای ئەو تاقی کردنەوەیە (لەکاتی ئیحرامدا) ئەوە سزای بەئێشی بۆ هەیە.

(٩٥) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە لەکاتێکدا ئێوە لە ئیحرامدان (نیەتی حەج یا عەمرەتان هێناوە) نێچیر راو مەکەن، ئەوەی بەئارەزوو راو بکات و نێچیر بکوژێت لە تۆڵەیدا دەبێت قوربانیەکی وەك ئەو نێچیرە پێشکەش بکات و ئەو بڕیارەش دەبێت دووکەسی شارەزای دادپەروەر لە خۆتان بیدەن و قوربانیەکەش دەبێت پێشکەش بکرێت لە دەوروبەری کە عبەدا، یاخود بەقەدەر نرخی قۆچەکە خۆراك پێشکەش بەهەژاران بکات، یاخود بەقەدەر ژمارەی هەژاران (کە خۆراکیان بەردەکەوێت) بەڕۆژوو بێت، تا تاڵاوی سەرپێچی خۆی بچێژێت، لە ڕابوردووشدا هەرچی لەو بابەتانە روویداوە خوا قەڵەمی چاوپۆشی بەسەردا هێناوە، جا ئەوەی ئەم هەڵانە بەئارەزوو دووبارە بکاتەوە خوا تۆڵەی لێدەسێنێت، چونکە خوا باڵادەست و تۆڵە سێنەرێکی بە زەبرە.

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ ٱلْبَحْرِ وَطَعَامُهُۥ مَتَٰعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ ۖ وَحُرِّمَ
عَلَيْكُمْ صَيْدُ ٱلْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا ۗ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ٱلَّذِىٓ إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾ ۞ جَعَلَ ٱللَّهُ ٱلْكَعْبَةَ ٱلْبَيْتَ ٱلْحَرَامَ
قِيَٰمًا لِّلنَّاسِ وَٱلشَّهْرَ ٱلْحَرَامَ وَٱلْهَدْىَ وَٱلْقَلَٰٓئِدَ ۚ ذَٰلِكَ لِتَعْلَمُوٓا۟
أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ وَأَنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ
شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿٩٧﴾ ٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ وَأَنَّ ٱللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩٨﴾ مَّا عَلَى ٱلرَّسُولِ إِلَّا ٱلْبَلَٰغُ ۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٩٩﴾ قُل لَّا يَسْتَوِى ٱلْخَبِيثُ وَٱلطَّيِّبُ
وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ ٱلْخَبِيثِ ۚ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَسْـَٔلُوا۟
عَنْ أَشْيَآءَ إِن تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ وَإِن تَسْـَٔلُوا۟ عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ
ٱلْقُرْءَانُ تُبْدَ لَكُمْ عَفَا ٱللَّهُ عَنْهَا ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٠١﴾ قَدْ
سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا۟ بِهَا كَٰفِرِينَ ﴿١٠٢﴾
مَا جَعَلَ ٱللَّهُ مِنۢ بَحِيرَةٍ وَلَا سَآئِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ ۙ وَلَٰكِنَّ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يَفْتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ ۖ وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٣﴾

(٩٦) راوكردن و خواردەمەنی زیندەوەرانی دەریایی بۆتان حەڵاڵ كراوە، چ نیشتەجێ بن یان لەسەفەردابن، راوی زیندەوەرانی دەشتی و كێوی لێتان حەرامە هەتا لە ئیحرامدا بن، لەو خوایە بترسن كە هەر بۆ لای ئەو كۆ دەكرێنەوە (بۆ لێپرسینەوە).

(٩٧) خوای گەورە، كەعبە كە (البیت الحرام)ە كردوویەتی بەهۆی هەستانەوە و بوژانەوەی خەڵكی (لە هەردوو دنیادا)، هەروەها مانگە حەرامەكانیش و قوچ و قوربانیە دیاری كراوەكانیش نابێ زیانیان پێ بگەیەنرێت، ئەوەش بۆ ئەوەیە چاك بزانن و دڵنیا بن كە خوا ئاگادارە بەهەرچی لە ئاسمانەكاندایە و بەهەرچی لە زەویدا هەیە، بەڕاستی خوا بە هەموو شتێك تەواو زانایە.

(٩٨) چاك بزانن خوا تۆڵەسێنەرێكی توند و تیژە (لە یاخیەكان) هەروەها تەواو لێخۆشبوو و میهرەبانە (بۆ ئیماندارانی تەوبەكار).

(٩٩) پێغەمبەر ﷺ تەنها راگەیاندنی پەیامی خوای گەورەی لەسەرە، هەر خوا خۆیشی دەزانێت بەوەی دەریدەخەن، بەوەشكە دەیشارنەوە (لە كردارو گوفتارو نیەتتان).

(١٠٠) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) پێیان بڵێ: پیس و پاك یەكسان نین، هەرچەندە زۆریەتی ئەو پیسەو ژمارەی شوێنكەو توانی سەرنجی راكێشا بیت، كەواتە ئەی هۆشمەندان لە خوا بترسن و پارێزكار بن، بۆ ئەوەی سەرفراز و سەركەوتووبن.

(١٠١) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە پرسیار مەكەن لە هەندێك شت، كە ئەگەر ئاشكرا بكرێت بۆتان سەغڵەتتان دەكات، خۆ ئەگەر پرسیار بكەن دەربارەیان لەكاتی دابەزاندنی قورئاندا ئەوە بۆتان ئاشكرا دەكرێت، خوا چاوپۆشی لێ كردوەو باسی نەكردوە، ئێوەش لێ‌مەپرسن‌و لێی مەكوڵنەوە، خواگەورەش لێخۆشبوو و بەحیلم و حەوسەڵەیە. (تۆڵە ناسێنێت تائاگادارتان نەكاتەوە).

(١٠٢) بێگومان كەسانێك پێش ئێوە پرسیاریان دەربارەی هەندێ شت دەكرد، پاشان كە فەرمانیان پێ‌دەدرا بروایان پێ نەدەكرد و باوەڕیان پێی نەبوو (كەواتە ئێوە وامەبن).

(١٠٣) خوا بڕیاری ئەوەی نەداوە كە وشتر گوێی ببردرێت یان بەرەڵا بكرێت، یان بەرخۆڵەی مەڕەكان بۆ بتەكان سەر ببردرێت، یان وشتری نێر ئازاد بێت، بەڵام ئەوانەی بێ‌باوەڕن درۆ بەدەم خواوە هەڵدەبەستن‌و دەڵێن خوا فەرمانی داوە، زۆربەشیان ژیر نابن (هەر لە خۆیانەوە بڕیاری نابەجێ دەدەن و حەڵاڵ‌و حەرام تێكەڵ دەكەن).

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ وَإِلَى ٱلرَّسُولِ قَالُوا۟
حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ ءَابَآءَنَآ ۚ أَوَلَوْ كَانَ ءَابَآؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
شَيْـًٔا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ عَلَيْكُمْ أَنفُسَكُمْ ۖ
لَا يَضُرُّكُم مَّن ضَلَّ إِذَا ٱهْتَدَيْتُمْ ۚ إِلَى ٱللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ شَهَـٰدَةُ
بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ ٱلْمَوْتُ حِينَ ٱلْوَصِيَّةِ ٱثْنَانِ ذَوَا
عَدْلٍ مِّنكُمْ أَوْ ءَاخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنتُمْ ضَرَبْتُمْ فِى ٱلْأَرْضِ
فَأَصَـٰبَتْكُم مُّصِيبَةُ ٱلْمَوْتِ ۚ تَحْبِسُونَهُمَا مِنۢ بَعْدِ ٱلصَّلَوٰةِ
فَيُقْسِمَانِ بِٱللَّهِ إِنِ ٱرْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِى بِهِۦ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۙ
وَلَا نَكْتُمُ شَهَـٰدَةَ ٱللَّهِ إِنَّآ إِذًا لَّمِنَ ٱلْـَٔاثِمِينَ ﴿١٠٦﴾ فَإِنْ عُثِرَ عَلَىٰٓ
أَنَّهُمَا ٱسْتَحَقَّآ إِثْمًا فَـَٔاخَرَانِ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ ٱلَّذِينَ
ٱسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ ٱلْأَوْلَيَـٰنِ فَيُقْسِمَانِ بِٱللَّهِ لَشَهَـٰدَتُنَآ أَحَقُّ
مِن شَهَـٰدَتِهِمَا وَمَا ٱعْتَدَيْنَآ إِنَّآ إِذًا لَّمِنَ ٱلظَّـٰلِمِينَ ﴿١٠٧﴾ ذَٰلِكَ
أَدْنَىٰٓ أَن يَأْتُوا۟ بِٱلشَّهَـٰدَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَآ أَوْ يَخَافُوٓا۟ أَن تُرَدَّ أَيْمَـٰنٌۢ بَعْدَ
أَيْمَـٰنِهِمْ ۗ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَٱسْمَعُوا۟ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَـٰسِقِينَ ﴿١٠٨﴾

(١٠٤) هەر کاتێك بەوانە بـوترێت کـە حـەرامـیان حـەڵاڵ کردبوو: وەرن بۆ لای ئەوەی خوا دایبەزاندووە و وەرن بۆ لای پێغەمبەریش (بۆ ئەوەی حەرامو حەڵاڵتان بـۆ دیـاری بکات) ئەوە دەڵێن: هەر ئەو بەرنامەیەمان بـەسە کـە بـاوو باپیرانمان لەسەری بوون و لە مامۆستاو رابەرانمانەوە فێری بوین و بۆمان ماوەتەوە، ئایا ئەگەر باوان و مـامۆستایانیان هـیچ شـتێك لە حـەرام و حـەڵاڵ نـەزانـن و رێـنموویش وەرنەگرن، ئەوە هەرشوێنیان دەکەونو هەروا دەڵێن؟!

(١٠٥) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە هـەمیشەو بـەردەوام سەرگەرمی پەروەردەی خۆتان بن ئـەگـەرچـی خـەڵکیش نەیەن بەدەم بانگەوازەکەتانەوە، چونکە گـومرایـی ئـەوان زیانتان لێنادات ئەگەر ئێوە بەچاکی رێبازی هـیدایـەت و خواناسیتان گرتبێتە بەر، دڵنیابن گەرانەوەی هەر هـەمووتان بـۆلای خـوایـە، سـەرەنجام هـەواڵـی هـەموو ئـەو کـارو کردەوانەتان دەداتێ کە ئەنجامتان دەداو پـاداشـتی لەسـەر وەردەگرن.

(١٠٦) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە: کاتێك نیشانەی مـەرگ و مـردن لە کـەسێکتان دەرکـەوت، شـایەتی نێوانتان با دووکەس بن لەکاتی وەسیەتەکەدا، دووکەسی دادپەروەرو ئەمین ببن لە خۆتان یان دوو کەسی تری ئەمین، ئەگەر ئێوە بۆ بازرگانی و شتی‌تر سەفەرتان کرد لەوڵاتداو مردن یەخەی گرتن، ئەگەر دوودڵ بوون لە دوو شایەتیەکەیان ئەوا رایانگرن لە دوای نوێژی عەسرتا سوێند بخۆن بەخواو (بڵێن) ئێمە بۆ سوێندەکەمان هیچ شتێك وەرناگرین با سوێند بۆ خوراوەکە نزیکترین خزمیش بێت (لە راستی لا نادەین)، ئێمە شایەتیەك کە بۆ خوا ئەنجاممانداوە نایشارینەوە و ونی نـاکـەین، چـونکە بـەڕاسـتی ئـەگـەر وابکـەین ئـەوەلە ریـزی تاوانباراندایـن.

(١٠٧) خۆ ئەگەر دەرکەوت ئەو دوو شایەتەی پێشوو (درۆیان کردووەو) خـۆیان گـوناهبار کـردووە ئـەوە دووکەسی‌تر لە خزمی نزیکی ستەم لێکراوی مردووەکە لە جیاتی ئەوان ئامادە بکرێن، ئینجا سـوێند بـەخوا بخۆن و بڵێن: کە بـە راسـتی شـایەتی ئـێمە لە شـایەتی ئـەوان راسـتترو دروسـتترە، ئـێمە هـیچ سـتەم و دەستدرێژیەکمان نەکردووە و (تەماعمان لە ماڵیاندا نیە)، خۆ ئەگەر نیەتمان وابێت، ئەوە بەراستی ئێمەش لە ریزی ستەمکاراندایـن.

(١٠٨) ئەوەی باسکرا نزیکترین و شیاوترین شێوازە بۆ شایەتی جێبەجێ کردن بۆ ئەوەی سوێند خـواردنو شایەتیەکان بەڕاستی ئەنجام بدرێن لەبەر خوا یان لە ترسی ئابرووچوونی بەدرۆ خستنەوەی سوێندەکانیان (تا مافی کەس نەفەوتێت)، لە خوا بترسن و گوێ بگرن (بۆ هەموو رێنموییەکی خێر) خوایش هـیدایـەت و رێنموویی هۆزو قەومی تاوانبارو گوناهکارو لە سنوور دەرچوو نادات.

۞ يَوۡمَ يَجۡمَعُ ٱللَّهُ ٱلرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَآ أُجِبۡتُمۡۖ قَالُواْ لَا عِلۡمَ
لَنَآۖ إِنَّكَ أَنتَ عَلَّٰمُ ٱلۡغُيُوبِ ﴿١٠٩﴾ إِذۡ قَالَ ٱللَّهُ يَٰعِيسَى ٱبۡنَ مَرۡيَمَ
ٱذۡكُرۡ نِعۡمَتِي عَلَيۡكَ وَعَلَىٰ وَٰلِدَتِكَ إِذۡ أَيَّدتُّكَ بِرُوحِ
ٱلۡقُدُسِ تُكَلِّمُ ٱلنَّاسَ فِي ٱلۡمَهۡدِ وَكَهۡلٗاۖ وَإِذۡ عَلَّمۡتُكَ
ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡحِكۡمَةَ وَٱلتَّوۡرَىٰةَ وَٱلۡإِنجِيلَۖ وَإِذۡ تَخۡلُقُ
مِنَ ٱلطِّينِ كَهَيۡـَٔةِ ٱلطَّيۡرِ بِإِذۡنِي فَتَنفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيۡرَۢا
بِإِذۡنِيۖ وَتُبۡرِئُ ٱلۡأَكۡمَهَ وَٱلۡأَبۡرَصَ بِإِذۡنِيۖ وَإِذۡ تُخۡرِجُ
ٱلۡمَوۡتَىٰ بِإِذۡنِيۖ وَإِذۡ كَفَفۡتُ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ عَنكَ إِذۡ
جِئۡتَهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ فَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۡهُمۡ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا سِحۡرٞ
مُّبِينٞ ﴿١١٠﴾ وَإِذۡ أَوۡحَيۡتُ إِلَى ٱلۡحَوَارِيِّـۧنَ أَنۡ ءَامِنُواْ بِي
وَبِرَسُولِي قَالُوٓاْ ءَامَنَّا وَٱشۡهَدۡ بِأَنَّنَا مُسۡلِمُونَ ﴿١١١﴾ إِذۡ قَالَ
ٱلۡحَوَارِيُّونَ يَٰعِيسَى ٱبۡنَ مَرۡيَمَ هَلۡ يَسۡتَطِيعُ رَبُّكَ أَن
يُنَزِّلَ عَلَيۡنَا مَآئِدَةٗ مِّنَ ٱلسَّمَآءِۖ قَالَ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ إِن كُنتُم
مُّؤۡمِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُواْ نُرِيدُ أَن نَّأۡكُلَ مِنۡهَا وَتَطۡمَئِنَّ قُلُوبُنَا
وَنَعۡلَمَ أَن قَدۡ صَدَقۡتَنَا وَنَكُونَ عَلَيۡهَا مِنَ ٱلشَّٰهِدِينَ ﴿١١٣﴾

(١٠٩) ڕۆژێك دێت، خوا هەموو پێغەمبەران كۆدەكاتەوە، ئینجا پێیان دەفەرموێت: چۆن وەڵامتان درایەوەو خەڵكی هەڵوێستیان چۆن بوو بەرامبەرتان؟ تا چ ڕادەیەك هاتن بەدەمتانەوە؟ (لە سامانكی ئەو ڕۆژە و بەهۆی دڵنیاییان لە زانیاری بێ سنووری خوایی) دەڵێن: ئێمە نازانین و هیچ شارەزاییەكمان نیە، بەڕاستی خوایە تۆ هەر خۆت ئاگات لە هەموو نهێنی و شاراوەكانە و بە هەموو پەنهانێك دەزانیت.

(١١٠) ئەوسا (لەناو هەموو پێغەمبەراندا ڕوو بە عیسای كوڕی مەریەم) خوای گەورە دەفەرموێت: ئەی عیسای كوڕی مەریەم یادی ئەو نازو نیعمەتەی من بكەرەوە كە ڕژاندم بەسەر خۆت و دایكدا، كاتێك من بەهۆی فریشتە جوبرەئیلی پیرۆزەوە پشتیوانیم لێكردیت، ئەو كاتەی لە بێشكەداو بەپیریش بەڕەوانی قسەت بۆ خەڵكی دەكرد، هەروەها كاتێك فێری نووسین و دانایی و تەورات و ئینجیلم كردیت، كاتێكیش لە قوڕ وەك شێوەی باڵندەت دروست دەكرد بەفەرمانی من، ئەمجا فووت پیادەكرد، جا دەبوو بەباڵندە بەفەرمانی من و كوێری زگماك و بەڵەكت چاك دەكردەوە بەفەرمانی من، كاتێكیش مردووەكانت بەزیندوویی بەفەرمانی من لە گۆڕ دەردەهێنایەوە، هەروەها یادی ئەوە بكەرەوە كە شەڕی نەوەی ئیسرائیلم لێ لادایت، كاتێك ویستیان بتكوژن، هەرچەندە بەبەڵگەو موعجیزە ئاشكراكانەوە هاتی بۆ لایان، ئەوەبوو ئەوانەی‌كە بێباوەڕ بوون دەیانوت: ئەمە جادوویەكی ئاشكرایەو هیچی‌تر.

(١١١) هەروەها كاتێك نیگام نارد بۆ هاوەڵە دڵسۆزو تایبەتیەكانی عیسا (حەوارییەكان) كە ئیمان و باوەڕ بهێنن بە من وبە پێغەمبەرەكەم، ئەوانیش وتیان: ئیمان و باوەڕی تەواومان هەیە، خوایە تۆش بەشایەت بە كە بەڕاستی ئێمە موسڵمان و (ملكەچ و دڵسۆزین).

(١١٢) باسی ئەوەشیان بۆ بكە كاتێك حەوارییەكانیش وتیان: ئەی عیسای كوڕی مەریەم، ئایا پەروەردگاری تۆ دەتوانێت لە ئاسمانەوە سفرە و خوانێكمان بۆ دابەزێنێت؟ عیسا وتی: لە خوا بترسن، ئەگەر ئێوە ئیماندرن، (ئەمە چ داخوازیەكە دەیكەن؟).

(١١٣) (حەوارییەكان بۆ پاساوی داواكەیان) وتیان: دەمانەوێت (بۆ پیرۆزی و بەرەكەت) لێی بخۆین و دڵنیابین و چاك بزانین كە بێگومان ڕاستت لەگەڵدا كردووین و لەسەریشی ببینە شایەت (تا ئەوەی باوەڕی هەیە باوەڕی دامەزراوتر بێت).

قَالَ عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ ٱللَّهُمَّ رَبَّنَآ أَنزِلۡ عَلَيۡنَا مَآئِدَةً مِّنَ ٱلسَّمَآءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِّأَوَّلِنَا وَءَاخِرِنَا وَءَايَةً مِّنكَۖ وَٱرۡزُقۡنَا وَأَنتَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿١١٤﴾ قَالَ ٱللَّهُ إِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيۡكُمۡۖ فَمَن يَكۡفُرۡ بَعۡدُ مِنكُمۡ فَإِنِّيٓ أُعَذِّبُهُۥ عَذَابًا لَّآ أُعَذِّبُهُۥٓ أَحَدًا مِّنَ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١١٥﴾ وَإِذۡ قَالَ ٱللَّهُ يَٰعِيسَى ٱبۡنَ مَرۡيَمَ ءَأَنتَ قُلۡتَ لِلنَّاسِ ٱتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَٰهَيۡنِ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ قَالَ سُبۡحَٰنَكَ مَا يَكُونُ لِيٓ أَنۡ أَقُولَ مَا لَيۡسَ لِي بِحَقٍّۚ إِن كُنتُ قُلۡتُهُۥ فَقَدۡ عَلِمۡتَهُۥۚ تَعۡلَمُ مَا فِي نَفۡسِي وَلَآ أَعۡلَمُ مَا فِي نَفۡسِكَۚ إِنَّكَ أَنتَ عَلَّٰمُ ٱلۡغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلۡتُ لَهُمۡ إِلَّا مَآ أَمَرۡتَنِي بِهِۦٓ أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمۡۚ وَكُنتُ عَلَيۡهِمۡ شَهِيدًا مَّا دُمۡتُ فِيهِمۡۖ فَلَمَّا تَوَفَّيۡتَنِي كُنتَ أَنتَ ٱلرَّقِيبَ عَلَيۡهِمۡۚ وَأَنتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾ إِن تُعَذِّبۡهُمۡ فَإِنَّهُمۡ عِبَادُكَۖ وَإِن تَغۡفِرۡ لَهُمۡ فَإِنَّكَ أَنتَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿١١٨﴾ قَالَ ٱللَّهُ هَٰذَا يَوۡمُ يَنفَعُ ٱلصَّٰدِقِينَ صِدۡقُهُمۡۚ لَهُمۡ جَنَّٰتٞ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدٗاۚ رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنۡهُمۡ وَرَضُواْ عَنۡهُۚ ذَٰلِكَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ﴿١١٩﴾ لِلَّهِ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا فِيهِنَّۚ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرُۢ ﴿١٢٠﴾

(١١٤) ئەوسا عیسای کوڕی مەریەم لەخواپاڕایەوەو وتـی: ئەی خوای پەروەردگار لە ئاسمانەوە سفرە و خوانێکمان بۆ دابەزێنە تا ببێتە جەژن بۆ نەوەکانی ئێستا و داهـاتوومان و بەڵگەیەك بێت لەلایـەن تـۆوە بـۆ پـێغەمبەرایـەتی مـن و دەســـەڵاتی بـــێسنوورت، لە رزق و رۆزی تـــاییەتیش بەهرەوەرمان بکە، هەر تۆی چاکترین رۆزی بەخش.

(١١٥) (ئینجا) خوا فەر مووی: بەڕاستی مـن ئـەو سـفرە و خوانەتان بۆ دادەبـەزێنم، جـا ئـەوەتان (دوای دابـەزانـدنی سفرەوخوانەکە) بێ بروابێت و سوپاس نـاپەزێربێت، ئـەوە بەڕاستی من سزایەکی دەدەم کـە سـزای هـیچ کـەسێکم لە جیهاندا ئاوا نەدا بێت.

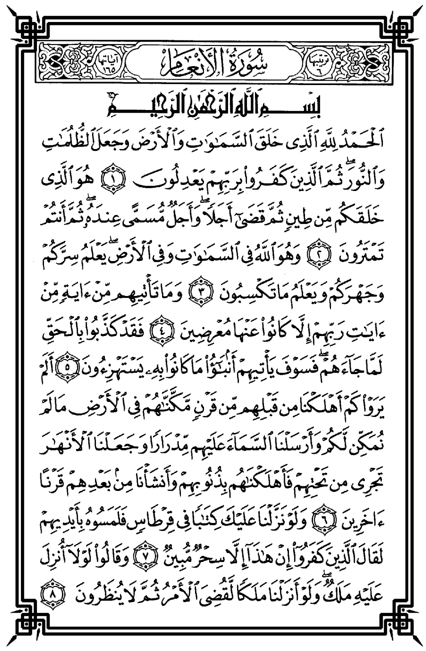
(١١٦) کاتێکیش خوا (هەر لە قـیامەتدا) فـەرمووی: ئـەی عیسای کوڕی مەریەم، ئایا ئەوە تۆ بەخەڵکیت وتوە: منیش و دایکـــــیشم بـــە دوو خـــوا دابـــنێن لە خـــوار خـــوای پەروەردگارەوە؟ عیسا لە وەڵامدا وتی: پاکی و بێگەردی و بێ هاوەڵی شایستەی تۆیە، ناکرێ شتێ بڵێم کە مافی من نەبێت؟! (چۆن حەق بەخۆم دەدەم شتی وا بێت بە زارمدا؟!) خۆ ئەگەر شتی وام وتبێت ئەوە بەڕاستی تۆ دەیزانیت و لێت شاراوە نـیە، چـونکە تـۆ دەزانـیت بەهەرچی لە دڵ و دەروونمدا هەیە، بەڵام من نازانم بەوەی کە لە دەریای علم وزانستی بێ‌پایانی تۆدا هەیە، چونکە بەڕاستی هە رتۆ زانا و شارەزای نهێنی و پەنهانی.

(١١٧) (بێگومان تۆ چاك دەزانیت): من هیچ شتێکم پێ نەوتوون جگە لەوەی کە تۆ فەرمانت پێداوم، ئەویش ئەوەیە: تەنها خوا بپەرستن کە پەروەردگاری من و پەروەردگاری ئێوەشە، من شایەت بووم بەسەریانەوە هەتا لەناویاندا بووم، ئینجا کاتێك کاری منت لەزەویدا کۆتایی پێ‌هێنا، ئیتر ئەوە هەر خۆت چـاودێر و ئـاگـادار بوویت لێیان و هەر تۆش شایەتیت بەسەر هەموو شتێکەوە.

(١١٨) جا ئەگەر ئەشکەنجەیان بدەیت (لەسەر لادان و تاوانیان)، ئەوە بەراستی بەندەی خۆتن، ئەگەر بەهۆی ئیمانەوەو لێیان خۆش ببیت، ئەوە بەراستی تۆ خۆت خوایەکی باڵادەست و دانایت (دەزانیت کێ شـایستەی لێخۆشبوونە).

(١١٩) (ئینجا) خوای گەورە فەرمووی: ئـەمە ئـەو رۆژەیـە کـە راسـتگۆیان راسـتگۆییەکـەیان سـوودیان پێدەگەیەنێت، باخەکانی بەهەشت بۆیان ئامادەیە کە چەندەها رووبار بـەژێر درەخـتەکـانیدا دەڕوات و بـۆ هەمیشەو هەتاهەتایی لەو بەهەشتەدا دەمێننەوە، خوای پەروەردگاریش لێیان رازی و ئەوانیش لە خوا رازین، ئەوەیە سەرفرازیی گەورە و بێ‌سنوور.

(١٢٠) ئاسمانەکان و زەوی هەر خوا خاوەنیانە و موڵکی ئەون هەروەها ئەوەش کە تـیایاندایـە، ئـەو زاتـە هەمیشە دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیەو سەڵاتی بێ‌سنورە.

سُورَةُ الأَنْعَامِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا وَأَجَلٌ مُسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ ﴿٢﴾ وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾ فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٦﴾ وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾ وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكًا لَقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ ﴿٨﴾

سورەتی (الأنعام)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەی کە ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە، تاریکی‌یەکانو روناکی فەراهەم هێناوە (کەچی لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگە بەهێزو سەرسام ئاوەرانەدا) کەچی ئەوانەی بێباوەڕن بەتاکو تەنهایی پەروەردگاریان دروستکراوەکانی خوا دەکەنە هاوتای خوا.

(٢) خوا ئەو زاتەیەکە باوکی ئێوەی لە قوڕێك دروست کردووە لەوەودوا کاتێکی بڕیاردا (لەدنیادا بمێننەوە) و کاتێکی دیاریکراوی تریشی لای خۆی بۆتان بڕیارداوە کەچی پاش ئەو هەموو بەڵگانە بۆ دەسەڵاتی بێسنووری خوا ئێوە ئینکاری زیندوو بوونەوە دەکەن و هەر لە گوماندان بەرانبەر دەسەڵاتی بێسنوری خواو زیندوکردنەوتان.

(٣) ئەوە هەر زاتی الله‌یە کەشایانی پەرستنە لە ئاسمانەکان و زەویدا و نهێنی و ئاشکراتان دەزانێت، بە هەموو کاروکردەوەیەکیش کەدەیکەن ئاگادارە.

(٤) (لەگەڵ ئەوە شدا بێباوەڕان) هیچ بەڵگەو موعجیزەیەکی پەروەردگاریان بۆ نایەت پشتی تێنەکەن و رووی لێ وەرنەگێڕن.

(٥) ئەوانە کاتێك ئەو حەق و راستیەیان بۆ هات کە قورئانە بروایان پێنەکرد، جا لە ئایندەدا بۆیان دێت و پێیان دەگات هەواڵی ئەوەی کە ئەوان گاڵتەیان پێدەکرد.

(٦) ئایا نەیانبینیووە و نەیانزانیووە (بەهۆی شوێنەوارەوە) چەندەها نەوەمان پێش ئەمان لەناو بردووە کە پایەدارمان کردبوون لە زەویدا، بەشێوەیەك ئێوەمان ئاوا پایەدار نەکردووە، بارانی زۆرمان بەردەوام بۆ دەباراندن (کە دەبووە هۆی پێگەیشتنی جۆرەها روەك و بەروبووم)، چەندەها جۆگەو رووباریشمان لەناو کێڵگەو باخ و شارەکانیاندا بۆ رەخساندبوونکە خوڕەمی دەکرد بەنێو درەخت و کۆشک و تەلاریاندا، بەڵام بەهۆی لادان و گوناهو تاوانیانەوە لەناومان بردن و نەوەی ترمان لە دوای ئەوان هێنایە کایەوە.

(٧) خۆ ئەگەر نووسراوێکمان بۆ تۆ لەناو کاغەزێکدا دابەزاندایە و دەستیشیان لێ بدایە، ئەوە ئەوانەی کە بێباوەڕو کافرن دەڵێن: ئەمە هەر جادوویەکی ڕونو ئاشکرایە!! (هەر باوەڕ ناهێنن).

(٨) هەروەها دەڵێن: چی دەبوو ئەگەر فریشتەیەك بۆ لای (محمد ﷺ) دابەزیبیایە و بەچاوی خۆمان بمانبینیایە! خۆ ئەگەر فریشتە دابەزێنین ئەوە کۆتایی بەهەموو شتێك دێتو لەناودەچن، پاشان مۆڵەت نادرێن تا تەوبە بکەنو پەشیمانی دەربڕن.

وَلَوْ جَعَلْنَٰهُ مَلَكًا لَّجَعَلْنَٰهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِم مَّا
يَلْبِسُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدِ ٱسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ
بِٱلَّذِينَ سَخِرُوا۟ مِنْهُم مَّا كَانُوا۟ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾
قُلْ سِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ ثُمَّ ٱنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ
ٱلْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾ قُل لِّمَن مَّا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ قُل لِّلَّهِ ۚ
كَتَبَ عَلَىٰ نَفْسِهِ ٱلرَّحْمَةَ ۚ لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ
لَا رَيْبَ فِيهِ ۚ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ
﴿١٢﴾ ۞ وَلَهُۥ مَا سَكَنَ فِى ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ ۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ
﴿١٣﴾ قُلْ أَغَيْرَ ٱللَّهِ أَتَّخِذُ وَلِيًّا فَاطِرِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ
وَلَا يُطْعَمُ ۗ قُلْ إِنِّىٓ أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ ۖ وَلَا
تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾ قُلْ إِنِّىٓ أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ
رَبِّى عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾ مَّن يُصْرَفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ
رَحِمَهُۥ ۚ وَذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْمُبِينُ ﴿١٦﴾ وَإِن يَمْسَسْكَ ٱللَّهُ بِضُرٍّ
فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَ ۖ وَإِن يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ
قَدِيرٌ ﴿١٧﴾ وَهُوَ ٱلْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِۦ ۚ وَهُوَ ٱلْحَكِيمُ ٱلْخَبِيرُ ﴿١٨﴾

(٩) خۆ ئەگەر فریشتەمان بکردایە بە فرستادە، ئەوە لە شێوەی پیاوێکدا دەماننارد و هەمان گومان کە ئێستا هەیانە بۆیان دروست دەبوو.

(١٠) (ئەی محمد ﷺ دڵت لەخۆت دانەمێنێت لەسەر بروبیانویان) سوێند بەخوا گاڵتەکراوە بە پێغەمبەرانی پێش تۆ، سەرەنجام ئەوەی ئەوان بروایان پێی نەبوو، گاڵتەیان پێدەکرد، یەخەی پێگرتن و نغرۆی کردنو (خوا تۆڵەی لێسەندن).

(١١) پێیان بڵێ: بڕۆن بگەڕێن بەسەر زەویدا و پاشان تەماشا بکەن و سەرنج بدەن، بزانن سەر ئەنجامی ئەوانەی بەرنامەی خوایان بەدرۆزانی چۆن بووە (چیمان بەسەرهێنان).

(١٢) (ئەی محمد ﷺ لێیان بپرسە) و بڵێ: ئەوەی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیەکێ خاوەنیەتی؟ (هەر خۆت وەڵام بدەرەوە و) بڵێ: هەر هەموی خوا خاوەنیەتی، هەر خۆیشی ڕەحم و میهرەبانی لەسەرخۆی فەرز کردووە، سوێند بەخوا لەرۆژی قیامەتدا کە هیچ شکوگومانی تیادا نیە کۆتان دەکاتەوە، (هەرچەندە) ئەوانەی کە خۆیان دۆڕاندو بیریان لە قیامەت نەکردەوە، هەر باوەڕ ناهێنن.

(١٣) هەرچی کش و مات بووە لە شەودا و دەجوڵێت لە ڕۆژدا هەر خوا خاوەنو سەرپەرشتیارێتی، بێگومان ئەو پەروەردگارە خوایەکی تەواو بیسەرە بەگوفتارتانو زانایە بەهەڵسوکەوتتان.

(١٤) هەروەها پێیان بڵێ: ئایا (بەعەقڵ و ژیریی ئێوە ڕەوایە) کە جگەلە خوا کەسێکی تر بکەمە پشت و پەنای خۆم؟ کە بەدیهێنەری ئاسمانەکان و زەویە و هەر ئەویش ڕۆزی بەخشە بەهەموو زیندەوەران و خۆیشی بێنیازە لە هەموو رزق و ڕۆزیەك، دووبارە بڵێ: من بەڕاستی فەرمانم پێدراوە یەکەم کەس بم کە تەسلیمی ئەو زاتە ببم و موسوڵمان بم، (من پێت ڕادەگەیەنم) کە: هەرگیز نەکەیت لە موشریك و هاوەڵگەران بیت.

(١٥) (هەروەها ئەی محمد ﷺ) بڵێ: بەڕاستی من زۆر لە سزای ڕۆژێکی گەورە دەترسم کە سزای ڕۆژی قیامەتە ئەگەر یاخی بم لە فەرمانی پەروەردگارم.

(١٦)ئەوەی لەو سزایە دەرباز بکرێت لەو ڕۆژەدا، ئەوە بەڕاستی ئیتر دیارە کە خوا ڕەحمی پێکردووە و شایستەی میهرەبانیتی ئەو بووە، جا ئەو دەرباز بوونە سەرفرازیەکی ئاشکرایە.

(١٧) (دڵنیابە لەوەی) ئەگەر خوا دووچاری زیان و گرفتێکت بکات، ئەوە تەنها خۆی دەتوانێت لەسەرت لابەرێتو رزگارت بکات، خۆ ئەگەر بیەوێت خێرو خۆشیەکت بۆ پێش بهێنێت، ئەوە ئەو خوایە دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

(١٨) هەر ئەو خوایەش زاڵ و باڵادەستە بەسەر هەموو بەندەکانیدا و هەر خۆیشی زاتێکی داناو کاربەجێو ئاگایە (بەنهێنی و ئاشکرای بەندەکانی).

قُلۡ أَيُّ شَيۡءٍ أَكۡبَرُ شَهَٰدَةٗۖ قُلِ ٱللَّهُۖ شَهِيدُۢ بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡۚ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَٰذَا
ٱلۡقُرۡءَانُ لِأُنذِرَكُم بِهِۦ وَمَنۢ بَلَغَۚ أَئِنَّكُمۡ لَتَشۡهَدُونَ أَنَّ مَعَ ٱللَّهِ
ءَالِهَةً أُخۡرَىٰۚ قُل لَّآ أَشۡهَدُۚ قُلۡ إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٞ وَٰحِدٞ وَإِنَّنِي بَرِيٓءٞ مِّمَّا
تُشۡرِكُونَ ﴿١٩﴾ ٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ يَعۡرِفُونَهُۥ كَمَا يَعۡرِفُونَ
أَبۡنَآءَهُمُۘ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ فَهُمۡ لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَمَنۡ أَظۡلَمُ
مِمَّنِ ٱفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوۡ كَذَّبَ بِـَٔايَٰتِهِۦٓۚ إِنَّهُۥ لَا يُفۡلِحُ ٱلظَّٰلِمُونَ
﴿٢١﴾ وَيَوۡمَ نَحۡشُرُهُمۡ جَمِيعٗا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشۡرَكُوٓاْ أَيۡنَ شُرَكَآؤُكُمُ
ٱلَّذِينَ كُنتُمۡ تَزۡعُمُونَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ لَمۡ تَكُن فِتۡنَتُهُمۡ إِلَّآ أَن قَالُواْ وَٱللَّهِ
رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشۡرِكِينَ ﴿٢٣﴾ ٱنظُرۡ كَيۡفَ كَذَبُواْ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمۡۖ وَضَلَّ
عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يَفۡتَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَمِنۡهُم مَّن يَسۡتَمِعُ إِلَيۡكَۖ وَجَعَلۡنَا عَلَىٰ
قُلُوبِهِمۡ أَكِنَّةً أَن يَفۡقَهُوهُ وَفِيٓ ءَاذَانِهِمۡ وَقۡرٗاۚ وَإِن يَرَوۡاْ كُلَّ ءَايَةٖ
لَّا يُؤۡمِنُواْ بِهَاۚ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوكَ يُجَٰدِلُونَكَ يَقُولُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِنۡ هَٰذَآ
إِلَّآ أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾ وَهُمۡ يَنۡهَوۡنَ عَنۡهُ وَيَنۡـَٔوۡنَ عَنۡهُۖ وَإِن
يُهۡلِكُونَ إِلَّآ أَنفُسَهُمۡ وَمَا يَشۡعُرُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَوۡ تَرَىٰٓ إِذۡ وُقِفُواْ عَلَى ٱلنَّارِ
فَقَالُواْ يَٰلَيۡتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ بِـَٔايَٰتِ رَبِّنَا وَنَكُونَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٢٧﴾

(١٩) (ئەی پێغەمبەر ﷺ بەو کافرانە بڵێ کە شایەتیان دەوێت لەسەر پێغەمبەرایەتی تۆ) چ شتێك گەورەترو راستترە لە شایەتیدا؟! هەرخۆت بڵێ: الله راسترین شایەتە، کە شایەتی نێوان من و ئێوە بێت، من ئەم قورئانەشم بەوەحی و نیگا بۆ هاتووە تا ئێوەو هەموو ئەوانەی پێیان گەیشتووە ئاگادارو بێدار بکەم، (لەگەڵ ئەم هەموو روون کردنەوانەدا) ئایا ئێوە شایەتی دەدەن کە بەراستی لەگەڵ خوادا چەند خوایەکی تر هەبێت؟! بڵێ: (من بەش بەحاڵی خۆم) شایەتی ناحەق و نارەوای وا نادەم، دوبارە بڵێ: بەراستی ئەو خوایە زاتێکی تاك و تەنهایە و من بەراستی بەریم لە هەموو ئەو شتانەی کە ئێوە دەیانکەنە هاوەڵ وهاوتای ئەو زاتە.

(٢٠) ئەوانەی کتێبی (ئاسمانیمان پێداون لە گاورو جوو) پێغەمبەر ﷺ دەناسنەوە هەروەك چۆن منداڵەکانی خۆیان دەناسنەوە، (بەڵام) ئەوانەی کە خۆیان دۆڕاندو بڕوایان بە محمد ﷺ نەهێناوە، ئەوە هەر باوەڕ ناهێنن.

(٢١) جاکێ هەیە لەوە ستەمکارتر بێت، کە شتی نادروست و درۆ، بۆ خوا هەڵدەبەستێت؟ یان ئایەت و فەرمانەکانی خوا بەدرۆ دەزانێت؟! چونکە بەڕاستی ئەو ستەمکارانە سەرفراز نابن.

(٢٢) لە رۆژێکدا کە هەموو (خوانەناس و) هاوەڵگەران کۆ دەکەینەوە بەگشتی و پاشان بەوانەی کە هاوبەشیان داناوە بۆ خوا دەڵێین: کوان و لە کوێن ئەو شتانەی دەتانپەرستن و دەتانوت هاوتای خوان بەخەیاڵی خۆتان؟!

(٢٣) پاشان سەرەنجامی بێ باوەڕیان هیچ وەلامێکیان نەبوو بێجگە لەوەی کە وتیان: سوێند بەخوای پەروەردگارمان ئێمە هەرگیز موشریك و هاوەڵگەر نەبووین!!

(٢٤) سەیر کە چۆن درۆ لەگەڵ خۆشیان دەکەن، چۆن بیروبڕوای پووچیان لێ ونبوو و ئاسەواری نەما.

(٢٥) هەندێکیش لەو بێباوەڕانە گوێت بۆ دەگرن (لەکاتی خوێندنی قورئاندا، بەڵام چونکە مەبەستیان نیە شوێن حەقیقەت بکەون) ئێمە پەردەمان هێنا بەسەر دڵیاندا لە تێگەیشتنیان بۆ قورئانەکە و گوێمان سەنگین و گران کردن (وەك ئەوە وایە کە نەبیستن) ئەگەر هەرچی نیشانەو بەڵگەیەکیش هەیە ببینن ئەوان بڕوای پێناکەن، هەتاکاتێکیش کە دێن بۆ لات دەیکەنە موجادەلەو دەمەدەمێ، سەرئەنجام خوانەناسان دەڵێن: ئەم قورئانە هیچ نیە بێجگە لە داستانی پێشینان نەبێت!!

(٢٦) ئەوانە نایەڵن کەس گوێ بۆ قورئان بگرێت و خۆیشیانی لێ دوور دەخەنەوە، (جا بەو کارەیان) جگە خودی خۆیان کەس لەناو نابەن و هەستیشی پێناکەن. (کە چ بەڵایەك بەسەر خۆیان دەهێنن).

(٢٧) جا ئەگەر ئەوانە ببینی (لە قیامەتدا) لەسەر لێواری دۆزەخ راوەستێنراون (بەدەم حەسرەت و ئاهوناڵەوە) دەڵێن: خۆزگە جارێکی تر بیانگێڕاینایەتەوە بۆ دنیاو (لەم سەرئەنجامە شوومە رزگارمان دەبوو) ئەوسا هەرگیز نیشانەو بەڵگەو ئایەتەکانی خوامان بەدرۆ نەدەزانی و، باوەڕی بەتینمان پێی دەبوو، دەچوینە ریزی ئیماندارانەوە.

بَلْ بَدَا لَهُم مَّا كَانُوا۟ يُخْفُونَ مِن قَبْلُ ۖ وَلَوْ رُدُّوا۟ لَعَادُوا۟ لِمَا نُهُوا۟ عَنْهُ
وَإِنَّهُمْ لَكَـٰذِبُونَ ﴿٢٨﴾ وَقَالُوٓا۟ إِنْ هِىَ إِلَّا حَيَاتُنَا ٱلدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ
بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾ وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذْ وُقِفُوا۟ عَلَىٰ رَبِّهِمْ ۚ قَالَ أَلَيْسَ هَـٰذَا
بِٱلْحَقِّ ۚ قَالُوا۟ بَلَىٰ وَرَبِّنَا ۚ قَالَ فَذُوقُوا۟ ٱلْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ
﴿٣٠﴾ قَدْ خَسِرَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِلِقَآءِ ٱللَّهِ ۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَتْهُمُ ٱلسَّاعَةُ
بَغْتَةً قَالُوا۟ يَـٰحَسْرَتَنَا عَلَىٰ مَا فَرَّطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ
عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ ۚ أَلَا سَآءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٣١﴾ وَمَا ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَآ إِلَّا
لَعِبٌ وَلَهْوٌ ۖ وَلَلدَّارُ ٱلْـَٔاخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ
﴿٣٢﴾ قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُۥ لَيَحْزُنُكَ ٱلَّذِى يَقُولُونَ ۖ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ
وَلَـٰكِنَّ ٱلظَّـٰلِمِينَ بِـَٔايَـٰتِ ٱللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ
رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبَرُوا۟ عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا۟ وَأُوذُوا۟ حَتَّىٰٓ أَتَىٰهُمْ نَصْرُنَا ۚ
وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَـٰتِ ٱللَّهِ ۚ وَلَقَدْ جَآءَكَ مِن نَّبَإِى۟ ٱلْمُرْسَلِينَ
﴿٣٤﴾ وَإِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ ٱسْتَطَعْتَ أَن تَبْتَغِىَ
نَفَقًا فِى ٱلْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِى ٱلسَّمَآءِ فَتَأْتِيَهُم بِـَٔايَةٍ ۚ وَلَوْ شَآءَ
ٱللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى ٱلْهُدَىٰ ۚ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْجَـٰهِلِينَ ﴿٣٥﴾

(٢٨) نەخێر راست ناکەن و برواناهێنن، چونکە ئەوە ئاواتێکی ئەستەمە، هەموو ئەو کاروکردەوە و پیلانانەی کە پێشتر دەیانشاردەوە، ئێستا وا ئاشکرا بووە، خۆ ئەگەر بگێردرێنەوە بۆ (دنیا) ئەوە هەر دەست دەکەنەوە بەو کارو کردەوانەی کە جاران دەیانکرد، بەڕاستی ئەوانە هەر درۆ دەکەن و درۆزنن.

(٢٩) ئەوانە وتیان: ژیان هەر ئەم ژیانەی دنیایەو هیچی‌تر نیە، ئێمە زیندوو ناکرێینەوە (بۆ لێپرسینەوە).

(٣٠) ئای ئەگەر ئەوانە دەبینیت (لەبەردەم دادگای پڕ لەدادی) پەروەردگاریاندا وەستێنراون، خوای گەورە پێیان دەفەرموێت: ئایا ئەمەی کە بۆتان پێشهاتووەو دەیبینن راست و حەقیقەت نیە؟ (بەکەساسی و خەجاڵەتیەوە) دەڵێن: بەڵێ راستە، سوێند بە پەروەردگارمان (ئینجا خوا) دەفەرموێت: (مادەم وایە) سزاو تاڵاو بچێژن بەهۆی ئەوەی‌کە باوەڕتان بەزیندوبونەوە نەبوو.

(٣١) بەڕاستی ئەوانەی کە بڕوایان بەئامادە بوونی بەردەم (دادگای) خوایی نەبوو زەرەریان کرد و خۆیان دۆڕاند، کاتێکیش قیامەت کتوپڕ یەخەیان پێدەگرێت، دەڵێن: ئاخ و داخ وپەشیمانی بۆ ئەو رۆژگارەی بەکەمتەرخەمی و (بەبەرەڵایی و سەرکەشی و تاوان) بردمانەسەر، لەکاتێکدا ئەوانە هەموو گوناهو تاوانیان داوە بەکۆڵیاندا، ئاگاداربن کە چەندە خراپە، کۆڵ و باری وا، کە هەڵی دەگرن.

(٣٢) ژیانی دنیا جگە لە یاری و گەمەو گاڵتەیەکی کەم نەبێت هیچی‌تر نیە، بێگومان ماڵی دوایی (بەهەشتی بەرین) چاکترە بۆ ئەوانەی کە پارێزکاری و خواناسی دەکەن، ئایا ئەوە عەقڵ و ژیریتان بۆ ناخەنەکار و ژیر نابن؟

(٣٣) بەراستی چاك دەزانین کە گوفتاری نادروستی خوانەناسان غەم و پەژارەت بۆ پێش دەهێنێت، چونکە بەراستی ئەوانە وەنەبێت تۆ بەدرۆزن بزانن، بەڵکو ستەمکاران هەر داننانێن بەراستیداو و ئینکاری ئایەت و فەرمانەکانی خوا دەکەن.

(٣٤) سوێند بێت بێگومان پێغەمبەرانی پێش تۆش بڕوایان پێنەکراوە، لەگەڵ ئەوەشدا ئەوان دانیان بەخۆدا گرت لەسەر ئەو بڕوا پێ نەبوونەیان، ئازارو ئەشکەنجەش دران، هەتا سەرئەنجام سەرکەوتنی ئێمەیان بۆهات و بەهرەوەر بوون پێی و هیچ هێزێك نیە بتوانێت ویست و فەرمانەکانی خوا بگۆڕێت، سوێند بەخوا هەواڵ و دەنگوباسی هەندێك لە پێغەمبەرانت بۆ هاتووە دەربارەی سەرئەنجامیان.

(٣٥) خۆ ئەگەرپشت هەڵکردن و سەرپێچی خوانەناسانت زۆر لاسەختە، ئەگەر دەتوانیت تونێلێك لە زەویدا هەڵبکەنیت یان پەیژەیەك بەئاسماندا هەڵپەسێریت تا موعجیزەیەکیان بۆ پێش بهێنیت (بێ‌سوودە ئەوانە هەر باوەڕ پێناکەن) ئەگەر خواش بیویستایە لەسەر هیدایەت و رێبازی دروست، کۆی دەکردنەوە (بەمەرجێك خۆیان مەبەستیان بێت)، کەواتە لەو کەسانە مەبە کە شارەزانین.

۞ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ ٱلَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَٱلْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ ٱللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ
يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾ وَقَالُوا۟ لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ ءَايَةٌ مِّن رَّبِّهِۦ ۚ قُلْ إِنَّ ٱللَّهَ
قَادِرٌ عَلَىٰٓ أَن يُنَزِّلَ ءَايَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ وَمَا
مِن دَآبَّةٍ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا طَٰٓئِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّآ أُمَمٌ أَمْثَالُكُم ۚ
مَّا فَرَّطْنَا فِى ٱلْكِتَٰبِ مِن شَىْءٍ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾
وَٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِى ٱلظُّلُمَٰتِ ۗ مَن يَشَإِ ٱللَّهُ
يُضْلِلْهُ وَمَن يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾ قُلْ
أَرَءَيْتَكُمْ إِنْ أَتَىٰكُمْ عَذَابُ ٱللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ ٱلسَّاعَةُ أَغَيْرَ ٱللَّهِ
تَدْعُونَ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٤٠﴾ بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا
تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِن شَآءَ وَتَنسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَآ
إِلَىٰٓ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَٰهُم بِٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ
﴿٤٢﴾ فَلَوْلَآ إِذْ جَآءَهُم بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا۟ وَلَٰكِن قَسَتْ قُلُوبُهُمْ
وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ فَلَمَّا
نَسُوا۟ مَا ذُكِّرُوا۟ بِهِۦ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَٰبَ كُلِّ شَىْءٍ
حَتَّىٰٓ إِذَا فَرِحُوا۟ بِمَآ أُوتُوٓا۟ أَخَذْنَٰهُم بَغْتَةً فَإِذَا هُم مُّبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾

(٣٦) بەڕاستی تەنها ئەوانە بەدەم بانگەوازی خـواوە دەچـن کـە گوێی دەگرن لە ڕاستیەکان، (دڵ) مردووەکانیش (لە ڕۆژی قیامەتدا) خوا زیندوویان دەکاتەوە، لەوەودواش بەناچاریی هەر دەبێت بۆ لای خوا بگەڕێنەوە (تا بەسزای بێباوەڕیی خۆیانیان بگەیەنێت).

(٣٧) (ئــەو خــوانــەناسانە) دەڵــێن: ئــەوە بــۆ مــحمد ﷺ موعجیزەیەکی لەلایەن پەروەردگاریەوە بۆ نایەتە خوارەوە؟ بڵێ: بەڕاستی خوا دەسەڵاتی هەیە کە موعجیزە بنێرێت، بەڵام زۆربەی ئەوانە نافامن و نازانن (کەهەرچی هەیە موعجیزەیە).

(٣٨) هیچ زیندەوەرو گیانلەبەرێك نیە بەسەر زەویـدا بـڕوات و هیچ باڵندەیەك بەباڵەکانی بفڕێت، ئەوانیش ئوممەت و گەلێك نەبن وەك ئێوە (لەڕوی دروستبونەوە دڵنیا بن) هیچ شـتێك نـیە پشت گوێمان خستبێت لەکتێبە (تایبەتیەکەی لوح المحفوظ) دا لەوەودوا هەرهەموو ئەوانە کۆدەکرێنەوە بۆلای پەروەردگاریان (بۆ ئەوەی دادگایی بکرێن و هەمووکەس مافی خۆی وەربگرێت، یان تۆڵەی ڕەوای لێ بسەنرێت).

(٣٩) ئەوانەی کە بڕوایان نەکردووە بەئایەت و فەرمانەکانی ئێمە، کەڕن، حەق نـابیستن، لاڵـن، حـەق نـاڵێن لەنـاو تاریکیەکاندا ژیان دەبەنەسەر، بێگومان ئەوەی خوا بیەوێت گومڕای دەکات (چونکە خۆیشی دەستپێشخەرە لەو بوارەدا) ئەوەش کە بیەوێت (هیدایەتی بداو هیدایەت وەربگرێت) دەیخاتە سەر ڕێبازی ڕاست و ڕەوان.

(٤٠) (بەخوانەناسان) بڵێ: هەواڵم بدەنێ ئەگەر سزاو تۆڵەی خوا یەختان پێبگرێت، یان قیامەت یەختان پێ بگرێت، (ئا لەو کاتانەدا) هاناو هاوار بۆ کەسێك دەبەن جگە لە خوا؟ ئەگەر ئێوە ڕاستگۆن (کەگـوایـە غـەیری خـوا فـریاتان دەکەوێت؟!)

(٤١) (نەخێر لەوکاتە سامناکانەدا) هەر هاناو هاوار بۆ ئەو زاتە دەبەن (ئەویش خوایەکی میهرەبانە) بەڵاو ناخۆشیەکانتان لەسەر لادەبات ئەگەر بیەوێت، جا لەوکاتەدا هەر شتێك کە بە هاوەڵ و شەریکی ئەو زاتەی دادەنێن، فەرامۆشی دەکەن. (لەکاتی تەنگانەدا بێباوەڕیش هاوار لەخوای فریادرەس دەکات).

(٤٢) سوێند بێت بێگومان ئێمە پێش تۆ پێغەمبەرانی زۆرمان ڕەوانە کردووە بۆ سەر قەوم و گـەلانیتر (جـا کـاتێك سەرکەش و یاخی بوون)، تووشی تاڵاوی جەنگ و بەڵاو تەنگانەمان کردن بۆ ئەوەی لێمان بپاڕێنەوەو بلاڵێنەوە.

(٤٣) ئەوانە کاتێك تۆڵەو سزای ئێمەیان بۆ هات، بۆ نزاو پاڕانەوەی بەکوڵیان نەکرد، جاچونکە دڵیان ڕەق و ڕەش بوو، شەیتانیش ئەو کاروکردەوە ناپەسەندانەی بۆ ڕازاندبونەوە کە دەیانکرد. (بۆیە سەرگەردان بوون).

(٤٤) ئینجاکاتێك ئەو بەرنامە و ڕێبازەی کە یادیان خرابۆوە فەرامۆشیان کرد، ئێمە دەروازەکانی هەموو شتێکمان بۆ واڵا کردن و (نازو نیعمەتمان بەسەردا ڕژاندن) هەتاکاتێك دڵخۆش و شادمان بوون بەوەی کە پێیان درا، ئیتر لەناکاو گرتمانن و هەموویانمان سەرگەردان و ڕیسواکرد ئینجا ئەوان بێ ئومێد بوون و بە غەم و پەژارەیەکی زۆرەوە تیاچوون. (چونکە نازو نیعمەتەکانیان لەتاوانو گوناهو ستەمدا بەکارهێنا).

فَقُطِعَ دَابِرُ ٱلْقَوْمِ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ ۚ وَٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٥﴾
قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ ٱللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَٰرَكُمْ وَخَتَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُم
مَّنْ إِلَٰهٌ غَيْرُ ٱللَّهِ يَأْتِيكُم بِهِ ۗ ٱنظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ ٱلْءَايَٰتِ
ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ ﴿٤٦﴾ قُلْ أَرَءَيْتَكُمْ إِنْ أَتَىٰكُمْ عَذَابُ ٱللَّهِ
بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا
نُرْسِلُ ٱلْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ۖ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾ وَٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا
يَمَسُّهُمُ ٱلْعَذَابُ بِمَا كَانُوا۟ يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾ قُل لَّآ أَقُولُ لَكُمْ
عِندِى خَزَآئِنُ ٱللَّهِ وَلَآ أَعْلَمُ ٱلْغَيْبَ وَلَآ أَقُولُ لَكُمْ إِنِّى مَلَكٌ ۖ
إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰٓ إِلَىَّ ۚ قُلْ هَلْ يَسْتَوِى ٱلْأَعْمَىٰ وَٱلْبَصِيرُ ۚ
أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾ وَأَنذِرْ بِهِ ٱلَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُوٓا۟
إِلَىٰ رَبِّهِمْ ۙ لَيْسَ لَهُم مِّن دُونِهِۦ وَلِىٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ
﴿٥١﴾ وَلَا تَطْرُدِ ٱلَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُم بِٱلْغَدَوٰةِ وَٱلْعَشِىِّ يُرِيدُونَ
وَجْهَهُۥ ۖ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِم مِّن شَىْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ
عَلَيْهِم مِّن شَىْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥٢﴾

(٤٥) ئینجا ئیتر ئەو گەلەی ستەمیان کرد و بێ بڕوا بوون بنبر کران، (جا ئەوکاتە بوونەوەر هاوڕێ لەگەڵ ئیمانداران و فریشتەکـاندا دەڵێن: الحمدلله رب العالمین).

(٤٦) (ئەی محمد ﷺ بەو بێباوەڕانە) بڵێ: هەواڵم بدەنێ ئەگەر خوا دەزگای بیستن و بینینتان لێ وەربگرێتەوە و مۆر بنێت بەسەر دڵەکانتاندا، ئایا خوایەك هەیە جگە لە الله ئەو دەزگـایانەتان بـۆ بهێنێتەوە؟ سەیر بکە و سـەرنج بـدە چـۆن چـەندەها نـموونە و بەڵگەیان بۆ دەهێنینەوە، پاشان ئەوان هەر ملەجەڕێ دەکەن و روو وەردەگێرن.

(٤٧) پێیان بڵێ: هەواڵم بدەنێ، ئەگەر سزاو تۆڵەی خوا کتوپڕ بێ پێشەکی یەخەی پێگرتن، یان بە ئاشکرا نیشانەکانی دەرکەوت و بەرەو رووتـان هـات، ئـایا ئـەو کـاتە هـەر قـەوم و دەسـتەی ستەمکاران نیە کە تیادەچن؟

(٤٨) ئێمە پێغەمبەران دەنێرین تەنها بۆ مژدەدان (بە ئیمانداران) و ترساندنی (بێباوەڕان)، جا ئەوەی ئیمان و باوەڕ بهێنێت و چاکسازی بکـات، ئـەوە نـەترس و بـیمیان لەسـەرە، نـە غەمباریش دەبن.

(٤٩) ئەوانەش کە بڕوایان نەهێنا بە ئایەت و فەرمانەکانی ئێمە، سزاو ئازار یەخەیان پێ دەگرێت و پێایا دەچزێت بەهۆی ئەوەی کاتی خۆی دەرچوون لە فەرمانی خوا.

(٥٠) ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: من پێتان ناڵێم گەنجینەکانی خوا لای منە، هەروەها لەنهێنی و شاراوەکانیش هیچ نازانم و ئاگادارنیم، هەروەها پێتان ناڵێم من فریشتەم، بەڵکو تەنها شوێنی ئەوە دەکەوم کە بەوەحی و نیگا پێم دەگات، (هەروەها) پێیان بڵێ: ئایا کوێرو چاوساغ وەك یەکن؟ (لە ڕاستیدا بێباوەڕ وەك کوێروایە کە لە تاریکایداگیری خواردبـێت و لە هەموو تاوێکی ژیانیداو لە هەموو هەنگاوێکیدا بەتەمای کۆسپ و تەگەرەیە، لەو لاشەوە ئیماندار بینایە، چاو ساغە، هەموو شتێکی لاروونە، دەزانێت بۆچی هاتووە، بۆچی دەژی، بەرەوکوێ دەچێت) ئایا بۆ بیرناکەنەوە و تێنافکرن (لەو راستیانە تا لەدنیادا ئاسودەبن و لەقیامەتیشدا سەرفەراز).

(٥١) کەواتە، بەقورئان ئەوانە ئاگادارو هۆشیار بکە کە دەترسن کۆبکرێنەوە بۆ لای پەروەردگاریان، ئەوکاتە کەس نیە جگە لەو پەروەردگارە پشتیوانییان لێبکات، کەسیش نیە تکاکاریان بێت، (ئەو ئاگادار کردنەوەیە) بۆئەوەیە ئەوان تەقواو پارێزکاریی بکەن و (لە هەوڵی بەدەستهێنانی رەزامەندیی خوادا بن).

(٥٢) (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) نەکەیت ئەوانە دەربکەیت (لە مزگەوت و کۆڕی خواناسین) کـە لە بـەیانیان و ئێوارانداا لە پەروەردگاریان دەپاڕێنەوە و (دەیپەرستن) مەبەستیشیان تەنها رەزامەندی ئەوە، حساب و لێپرسینەوەی هیچ شتێکی ئەوان لەسەر تۆ نیە و حساب و لێپرسینەوەی هیچ شتێکی تۆیش لەسەر ئەوان نیە، خۆ ئەگـەر دەریـان بکەیت، ئەوە دەچیتە ریزی ستەمکارانەوە.

وَكَذَٰلِكَ فَتَنَّا بَعۡضَهُم بِبَعۡضٖ لِّيَقُولُوٓاْ أَهَٰٓؤُلَآءِ مَنَّ ٱللَّهُ
عَلَيۡهِم مِّنۢ بَيۡنِنَآۗ أَلَيۡسَ ٱللَّهُ بِأَعۡلَمَ بِٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٥٣﴾ وَإِذَا
جَآءَكَ ٱلَّذِينَ يُؤۡمِنُونَ بِـَٔايَٰتِنَا فَقُلۡ سَلَٰمٌ عَلَيۡكُمۡۖ كَتَبَ
رَبُّكُمۡ عَلَىٰ نَفۡسِهِ ٱلرَّحۡمَةَۖ أَنَّهُۥ مَنۡ عَمِلَ مِنكُمۡ سُوٓءَۢا
بِجَهَٰلَةٖ ثُمَّ تَابَ مِنۢ بَعۡدِهِۦ وَأَصۡلَحَ فَأَنَّهُۥ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٥٤﴾
وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ وَلِتَسۡتَبِينَ سَبِيلُ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿٥٥﴾
قُلۡ إِنِّي نُهِيتُ أَنۡ أَعۡبُدَ ٱلَّذِينَ تَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِۚ قُل لَّآ أَتَّبِعُ
أَهۡوَآءَكُمۡ قَدۡ ضَلَلۡتُ إِذٗا وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلۡمُهۡتَدِينَ ﴿٥٦﴾
قُلۡ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٖ مِّن رَّبِّي وَكَذَّبۡتُم بِهِۦۚ مَا عِندِي مَا
تَسۡتَعۡجِلُونَ بِهِۦٓۚ إِنِ ٱلۡحُكۡمُ إِلَّا لِلَّهِۖ يَقُصُّ ٱلۡحَقَّۖ وَهُوَ خَيۡرُ
ٱلۡفَٰصِلِينَ ﴿٥٧﴾ قُل لَّوۡ أَنَّ عِندِي مَا تَسۡتَعۡجِلُونَ بِهِۦ لَقُضِيَ
ٱلۡأَمۡرُ بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡۗ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥٨﴾
۞وَعِندَهُۥ مَفَاتِحُ ٱلۡغَيۡبِ لَا يَعۡلَمُهَآ إِلَّا هُوَۚ وَيَعۡلَمُ مَا فِي
ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِۚ وَمَا تَسۡقُطُ مِن وَرَقَةٍ إِلَّا يَعۡلَمُهَا وَلَا حَبَّةٖ
فِي ظُلُمَٰتِ ٱلۡأَرۡضِ وَلَا رَطۡبٖ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَٰبٖ مُّبِينٖ ﴿٥٩﴾

(٥٣) ئـێمه هـەر بـەو شـێوەیە هـەندێکیان بـە هـەندێکیان تاقیدەکەینەوە (کێشە بۆ یەکتر دروست دەکەن، دەبنە بەڵا بۆ یەکتر، یاخود هەندێك هەژار دەکەین و هەندێك دەوڵەمەند.. هتد) تا بێ بروایان بڵێن: ئایا ئائەوانە خوا ڕێزی لێـناون لەنـاوماندا؟! (ئـەو هەژارو داماوانە کـەی شـایستەی ئـەوەن خـوا هـەڵیانبژێرێت و هیدایەتیان بدات) مەگەر هەر خوای پـەروەردگار زانـا نـیە بـە سوپاسگوزاران؟

(٥٤) کاتێك ئەو کـەسانە هـاتن بـۆ لات کـە ئـیمان بـەئایەت و فەرمانەکانی ئێمە دەهێنن (تۆ ئەی محمد ﷺ ئەی ئیماندار) بڵێ: سڵاوتان لێ بێت (ئەم مژدەیەشیان بدەرێ) کـە: پـەروەردگارتان فەرزی کردووە لەسەر خـۆی (کـە لە ئـاقاری ئـێوەدا) بـەرەحم ومیهرەبان و دڵۆڤان بێت، ئەگەر کەسێکتان بەنەفامیی، بەنەزانیی گوناهێکی کردو لەوەودوا تەوبەی کردو پـەشیمان بـۆوە، پـاش ئەنجامدانی خراپەکە و چاکسازیشی کرد، ئەوە بـا دڵـنیابێت کـە پەروەردگار زۆر لێخۆشبوو و میهرەبانە.

(٥٥) هەر بەو شێوەیە کەباسکرا بەدرێژیی (بەڵگەو نیشانەکان) روون دەکەینەوە تا بەجوانی و ئاشکرا، حـەق روون بێتەوە و ڕێبازی تاوانبار و خوانەناسان دەربکەوێت و بناسرێت.

(٥٦) (بەبێ باوەڕان) بڵێ: بەڕاستی من قەدەغە کراوم لەپەرستنی ئەوشتانەی‌کە لەجیاتی خوا دەیانپەرستن (هەروەها) بڵێ: من شوێن ئارەزووەکانی ئێوە ناکەوم (ئەگەر وابکەم)، ئەوە ئیتر بێگومان ئەوکاتە من سەر لێشێواو دەبم و هەرگیز لە هیدایەت دراوان نیم.

(٥٧) پێیان بڵێ: چونکە من زۆر دڵنیام و بە بەڵگەوە پەروەردگارم (دەناسم و دەیپەرستم) کەچی (پـێم سـەیرە) ئـێوە باوەڕتان پێی نیە، ئەوەی ئێوە پەلەتانە بۆتان پێش بێت (لە تۆڵەو سزای خوایی) بەدەست من نیەو لای من نیە، حوکم و فەرمانی دواخستنی سزاو (هەمووشت) هەر بەدەست خوایە، ئەو زاتە ڕاستی و حەقیقەتەکان دەخاتە ڕوو، چـاکـترین جیاکەرەوەشە (لە نێوان حەق و بەتاڵدا).

(٥٨) پێیان بڵێ: ئەگەر بەڕاستی ئەوەی ئێوە پەلەتانە لە پێشهاتنی (سزای خوایی) لای من بوایە و بەدەست من بوایە، ئەوکاتە هەموو شت لە نێوانمانداکۆتایی دەهات (ئێوە لەناو دەچوون)، خوایش هەمیشە زانایە بە ستەمکاران. (لەدەستی بەتوانای ناتوانن خۆیان قوتاربکەن).

(٥٩) کلیلی هەموو شاراوەکان و زانینی هەموو نهێنیەکان بەدەست خوایە و هەر لای ئەوە، کەس نایانزانێت جگە لەو زاتە هەرچی لەسەر وشکانیە (لەگیاندارو بێ‌گیان و گیاو دارو زیندەوەرانی وردو درشت لەسـەر زەوی و لە تـوێی خاکدا) خوا پێی دەزانێت، هەروەها هەرچی لە دەریاکانیشدا هەیە (لە زیندەوەری هەمەجۆرو ماسی سەیرو سەمەرە) ئاگای لێیەتی، هیچ گەڵایەك ناکەوێتە خوارەوە خوا پێی نەزانێت، هەروەها دەنکێك یان تۆوێك لە تاریکیەکانی زەویدا نیە، ئەو دەنکە چ شێدار بێت یان ووشك بێت، هیچ شتێك نیە لە خوا پەنهان بێت و لە (لوح المحفوظ) دا، یاخود لە دۆسیە و دەزگای تایبەتدا تۆمار نەکرابێت.

وَهُوَ ٱلَّذِي يَتَوَفَّىٰكُم بِٱلَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِٱلنَّهَارِ ثُمَّ
يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰٓ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ
ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ ٱلْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِۦ
وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَ أَحَدَكُمُ ٱلْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ
رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ ﴿٦١﴾ ثُمَّ رُدُّوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ مَوْلَىٰهُمُ ٱلْحَقِّ
أَلَا لَهُ ٱلْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ ٱلْحَٰسِبِينَ ﴿٦٢﴾ قُلْ مَن يُنَجِّيكُم مِّن
ظُلُمَٰتِ ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ تَدْعُونَهُۥ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لَّئِنْ أَنجَىٰنَا مِنْ هَٰذِهِۦ
لَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٦٣﴾ قُلِ ٱللَّهُ يُنَجِّيكُم مِّنْهَا وَمِن كُلِّ كَرْبٍ
ثُمَّ أَنتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾ قُلْ هُوَ ٱلْقَادِرُ عَلَىٰٓ أَن يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا
مِّن فَوْقِكُمْ أَوْ مِن تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُم
بَأْسَ بَعْضٍ ٱنظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ ٱلْءَايَٰتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾
وَكَذَّبَ بِهِۦ قَوْمُكَ وَهُوَ ٱلْحَقُّ قُل لَّسْتُ عَلَيْكُم بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾ لِّكُلِّ
نَبَإٍ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ ٱلَّذِينَ يَخُوضُونَ فِىٓ
ءَايَٰتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ
ٱلشَّيْطَٰنُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ ٱلذِّكْرَىٰ مَعَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٦٨﴾

(٦٠) خوا ئەو زاتەیەکە بەشەو خەوتان لێ دەخات و دەتانمرێنێت (لەم ساڵانەی دوایدا زاناکان بۆیان دەرکەوتووە کە خەو جۆرە مردنێکە)، هەروەها دەزانێت لە ڕۆژیشدا چ کارو کردەوەیەك ئەنجام دەدەن، (هەموو ڕۆژێك ژیانتان پێدەبەخشێت)، پاشان زیندووتان دەکاتەوە بۆ ئەوەی وادەی دیاری کراو کە (ڕۆژانی تەمەنتانە) تەواو بکرێت و (خەوێکی گەورەتان لێبکەویت) لەوەودوا گەڕانەوەتان هەر بۆ لای ئەو زاتەیە، پاشان هەواڵی ئەو کارو کردەوانەتان پێرادەگەیەنێت کە کاتی خۆی ئەنجامتان دەدا.

(٦١) ئەو زاتە دەسەڵاتداری بێسنوورە بەسەر بەندەکانیدا، چەندەها (فریشتەی) چاودێرو تۆمارکار دەنێرێت بۆ سەرتان هەتا ئەو کاتەی مەرگ دێت و یەخە بەکەسێکتان دەگرێت، ئەو کاتە ئیتر (فریشتە ڕەوانە کراوەکانمان گیانی دەکێشن، لە کاتێکدا ئەوان لە کارو کردەوەی خۆیان کەمتەرخەمی ناکەن.

(٦٢) پاشان خەڵکی هەموویان گەڕێنرانەوە بۆ لای خوا کە سەرورەری ڕاستەقینەیانە، ئاگاداربن کە حوکم و فەرمانڕەوایی هەر بەدەست ئەوەو ئەو زاتە خێراو لەماوەیەکی کەمدا لە هەمووان دەپرسێتەوە.

(٦٣) ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: کێ فریاتان دەکەوێت و ڕزگارتان دەکات لە تاریکیەکانی وشکانی و دەریادا، (کاتێك گیردەخۆن) و بە کەساسی لێی دەپاڕێنەوە، بەنهێنی هانای بۆ دەبەن، (پەیمان دەدەن و دەڵێن) سوێند بە خوا ئەگەر لەم تەنگانەیە ڕزگارمان بکەیت، ئەوە بەدڵنیاییەوە دەچینە ڕیزی سوپاسگوزارانەوە.

(٦٤) جا لە وەڵامیاندا بڵێ: خوا لەو تاریکیانە و لە هە موو کۆسپێک ڕزگارتان دەکات، کەچی پاشان (زۆربەتان) هاوەڵ و شەریکی بۆ بڕیار دەدەن. (تەنگانەکەتان بیردەچێتەوە).

(٦٥) پێیان بڵێ: هەر ئەو زاتە بەتوانایە و دەتوانێت سزای سەختتان لەسەروتانەوە بۆ بنێرێت یان لە ژێرپێتانەوە یاخود بتانکاتە دەستە دەستە و پارچە پارچە و تاڵاوی توندو تیژی هەندێکتان بکات بەگەرووی هەندێکی ترتاندا، تەماشا بکەچۆن چەندەها بەڵگەی جۆراو جۆریان بۆ دەهێنینەوە، بۆ ئەوەی ئەوان تێبگەن.

(٦٦) (لەگەڵ ئەوەشدا) قەومەکەی تۆ ئەم بەرنامە و قورئانەیان بەدرۆزانی، لەکاتێکدا هەر ئەوەشە حەقیقەت و ڕاستی پێیان بڵێ: ئەوە ئیترمن دەسەڵاتی پاراستن و ڕزگار کردنی ئێوەم نیە و من پشتیوانی ئێوە نیم (ئەگەر خوا بەڵایەکتان بەسەر بهێنێت).

(٦٧) بۆ هەموو هەواڵێك (کە لە قورئاندا هاتووە) کات و شوێنی بەدی هاتنی خۆی هەیە، لە ئایندەشدا دەیزانن.

(٦٨) کاتێکیش ئەوانەت بینی کە دەم لە ئایەتەکانی ئێمەوە دەدەن و (دەیکەنە گاڵتەجاڕی خۆیان) ئەوە تۆ پشتیان تێ بکەو کۆڕو کۆبوونەوەیان بەجێ بهێڵە هەتا ئەو کاتەی دەچنە ناو باسێکی ترەوە، کاتێکیش شەیتان لە بیری بردیتەوە (کە دوور بکەویتەوە لێیان) جا دوای ئەوەی کە بیرت هاتەوە لەگەڵ قەومی ستەمکارا دامەنیشە.

وَمَا عَلَى ٱلَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِم مِّن شَىْءٍ وَلَٰكِن
ذِكْرَىٰ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾ وَذَرِ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟
دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا ۚ وَذَكِّرْ بِهِۦٓ
أَن تُبْسَلَ نَفْسٌۢ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلِىٌّ
وَلَا شَفِيعٌ وَإِن تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ لَّا يُؤْخَذْ مِنْهَآ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ
ٱلَّذِينَ أُبْسِلُوا۟ بِمَا كَسَبُوا۟ ۖ لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ
أَلِيمٌۢ بِمَا كَانُوا۟ يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾ قُلْ أَنَدْعُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ
مَا لَا يَنفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰٓ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَىٰنَا ٱللَّهُ
كَٱلَّذِى ٱسْتَهْوَتْهُ ٱلشَّيَٰطِينُ فِى ٱلْأَرْضِ حَيْرَانَ لَهُۥٓ أَصْحَٰبٌ
يَدْعُونَهُۥٓ إِلَى ٱلْهُدَى ٱئْتِنَا ۗ قُلْ إِنَّ هُدَى ٱللَّهِ هُوَ ٱلْهُدَىٰ ۖ
وَأُمِرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٧١﴾ وَأَنْ أَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ
وَٱتَّقُوهُ ۚ وَهُوَ ٱلَّذِىٓ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى
خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ ۖ وَيَوْمَ يَقُولُ كُن
فَيَكُونُ ۚ قَوْلُهُ ٱلْحَقُّ ۚ وَلَهُ ٱلْمُلْكُ يَوْمَ يُنفَخُ فِى ٱلصُّورِ ۚ
عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ ۚ وَهُوَ ٱلْحَكِيمُ ٱلْخَبِيرُ ﴿٧٣﴾

(٦٩) (هەرچەندە) تاوانی نەفامان هیچ کار ناکاتە سەر پاداشتی ئەوانەی خواناس و دیندارن، بەڵام ئەو هەڵوێستەی پێشوو یاد خستنەوەیە، بۆ ئەوەی خۆیان بپارێزن (لەو کۆڕو کۆمەڵانە و یاخیە کانیش دابچڵەکێن).

(٧٠) (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) وازلەوانە بهێنە کە ئاینی خۆیان کردووە بە گاڵتەوگاڵتەجار و ژیانی دنیا فریوی داون و سەر لێشێواوی کردوون، تۆ بەم قورئانە یاداوەریان‌بکە تا کەس تیا نەچێت بەهۆی کارو کردەوەی نالەباریەوە، ئەو کاتەجگەلە خوا کەس نەبێت پشتیوانی بێت، کەسیش نەبێت تکاکاری بێت، چونکە کابرای خوانەناس هەرچیەکی ببێت و بیەوێت بیکاتە بارمتەو فیدیەی خۆی، لێی وەرناگیرێت، ئا ئەوانە کەسانێکن کە گرفتار بوون و بونەتە بارمتەی کردەوەی نالەباری خۆیان، بۆ ئەوانە خواردنەوە و ئاوی لەکوڵ و سزای بەئێش ئامادەیە، بەهۆی بێ باوەڕ بوونیانەوە.

(٧١) پێیان بڵێ: (ئایا ڕەوایە) پەرستن و هاناو هاوار بۆ کەسێك یان بۆ شتێك بەرین، کە نە دەتوانێت قازانجمان پێبگەیەنێت نە زیان، ئایا ڕاستە پاشگەز بکرێینەوە دوای ئەوەی خوا هیدایەتی داین، ئێمە وەکو ئەو کەسە بین کە شەیتانەکان دەستیان لێوەشاند بێت و شێتیان کردبێت، بەسەر زەویدا سەرگەردان بسوڕێتەوە و چەند هاوەڵێکی (دڵسۆز)ی هەبێت، بانگی بکەن بۆ ڕێبازی هیدایەت و (بەسۆزەوە پێی بڵێن): وەرە بۆ لای ئێمە، کەچی ئەونەیەت (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) تۆ بڵێ: بەڕاستی من دڵنیام کە هەر ڕێنموویی خوا (ئاینی ئیسلام) ڕێنموویی تەواوە، ئێمە فەرمانمان پێدراوە کە تەسلیم و فەرمانبەرداری پەروەردگاری جیهانیان ببین، (بەقسەی شەیتانەکان نەکەین).

(٧٢) هەروەها (فەرمانمان پێدراوە): نوێژو دروشمەکانی بەچاکی ئەنجام بدەین و لە خەشم و قینی خوا خۆمان بپارێزین، ئەو پەروەردگارەش زاتێکە هەر بۆ لای ئەو کۆ دەکرێنەوە.

(٧٣) هەر ئەو زاتە ئاسمانەکان و زەوی لەسەر بنچینەو بناغەی حەق و ڕاستی بەیاسایەکی ڕێكو پێك دروست کردووە، هەر ڕۆژێك هەر کاتێك فەرمان (بە نەمان و لەناوچوونی بدات) بێ دواکەوتن پێش دێت، تەنها فەرمان و گوفتاری ئەوزاتە هەمیشە ڕاست و بەجێیە وئەنجامدراوە، جائەو ڕۆژەی فوو دەکرێت بە (صور) دا دەسەڵات تەنها بۆ خوایە، هەر ئەو زانای نهێنی و ئاشکرایە، هەر ئەویش خوایەکی دانا و ئاگایە (بە هەموو بەدیهێنراوەکانی).

۞ وَإِذۡ قَالَ إِبۡرَٰهِيمُ لِأَبِيهِ ءَازَرَ أَتَتَّخِذُ أَصۡنَامًا ءَالِهَةً إِنِّيٓ
أَرَىٰكَ وَقَوۡمَكَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٧٤﴾ وَكَذَٰلِكَ نُرِيٓ إِبۡرَٰهِيمَ
مَلَكُوتَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَلِيَكُونَ مِنَ ٱلۡمُوقِنِينَ ﴿٧٥﴾
فَلَمَّا جَنَّ عَلَيۡهِ ٱلَّيۡلُ رَءَا كَوۡكَبٗاۖ قَالَ هَٰذَا رَبِّيۖ فَلَمَّآ أَفَلَ قَالَ
لَآ أُحِبُّ ٱلۡأٓفِلِينَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا رَءَا ٱلۡقَمَرَ بَازِغٗا قَالَ هَٰذَا
رَبِّيۖ فَلَمَّآ أَفَلَ قَالَ لَئِن لَّمۡ يَهۡدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡقَوۡمِ
ٱلضَّآلِّينَ ﴿٧٧﴾ فَلَمَّا رَءَا ٱلشَّمۡسَ بَازِغَةٗ قَالَ هَٰذَا رَبِّي هَٰذَآ
أَكۡبَرُۖ فَلَمَّآ أَفَلَتۡ قَالَ يَٰقَوۡمِ إِنِّي بَرِيٓءٞ مِّمَّا تُشۡرِكُونَ ﴿٧٨﴾
إِنِّي وَجَّهۡتُ وَجۡهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ
حَنِيفٗاۖ وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ﴿٧٩﴾ وَحَآجَّهُۥ قَوۡمُهُۥۚ قَالَ
أَتُحَٰٓجُّوٓنِّي فِي ٱللَّهِ وَقَدۡ هَدَىٰنِۚ وَلَآ أَخَافُ مَا تُشۡرِكُونَ بِهِۦٓ
إِلَّآ أَن يَشَآءَ رَبِّي شَيۡـٔٗاۖ وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيۡءٍ عِلۡمًاۖ أَفَلَا
تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾ وَكَيۡفَ أَخَافُ مَآ أَشۡرَكۡتُمۡ وَلَا
تَخَافُونَ أَنَّكُمۡ أَشۡرَكۡتُم بِٱللَّهِ مَا لَمۡ يُنَزِّلۡ بِهِۦ عَلَيۡكُمۡ
سُلۡطَٰنٗاۚ فَأَيُّ ٱلۡفَرِيقَيۡنِ أَحَقُّ بِٱلۡأَمۡنِۖ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿٨١﴾

(٧٤) (بەسەرهاتی سەدەکانی رابوردوو بێنەوە یادیان) کاتێك ئیبراهیم بە ئازەری باوکی وت: ئایا ڕاستە چەند بتێك بکەیتە خوا؟! بەڕاستی مـن دەبـینم تـۆش وقـەومە کـەشت لەنـاو گومراییەکی ئاشکرادان.

(٧٥) هەروەك چـۆن هـیداتـەتماندا، هـەر بـەو شـێوەیەش دەسەڵاتی تـۆکـمەمان لە ئـاسمانەکـان و زەویـدا نـیشانی ئیبراهـیمدا بـۆ ئـەوەی بـەڵگە بـەدەست بـێت و لە ریـزی دڵنیاکاندا بێتو دڵنیابەخش بێت.

(٧٦) جـا کـاتێك شـەو بـاڵی کـێشا بـەسەر ئـیبراهـیمدا ئەستێرەیەکی (گەشی گەورەی) بینی، بۆیە وتی: ئاگاداربن، وادابنێین ئەمە پەروەردگارمە، کاتێك ئەستێرەکەی لێ ئـاوا بوو وتی: من شتی لەبـەرچـاو ون بـووم خـۆش نـاوێت و ناپیەرستم.

(٧٧) ئینجا کاتێك مانگی بینی هەڵهات، وتی: ئـاگـاداربـن، وادابنێین ئەمەیان پەروەردگارمە، کاتێك ئەویش ئاوا بوو وتی: سوێند بە خوا ئەگەر پەروەردگارم هیدایەتم نەدات، ئەوە بێگومان لە ریزی دەستەی گومراکاندا دەبووم.

(٧٨) ئینجا کاتێك خۆری بینی هەڵهات، وتی: ئاگاداربن، وادابنێین ئەمەیان پەروەردگارمە، ئەمە گەورەتریشە کاتێك ئەویش ئاوابوو وتی: ئەی خەڵکینە، ئەی خزمینە، بەڕاستی من بەریم لەو شتانەی ئێوە دەیکەنە هاوەڵ و شەریك (بۆ پەروەردگار).

(٧٩) بەڕاستی من رووی خۆم و دڵم لە پەرستندا کردۆتە ئەو زاتەی ئاسمانەکان و زەوی فەراهەم هـێناوە، وازم لەهەمو هاوەڵگەرییەك هێناوەو ڕوم کردۆتە یەکخواناسی بەدڵئارامی تەواویشەوە (دەڵێم کە): هەرگیز من لە ڕیزی موشریك و هاوەڵگەراندانیم.

(٨٠) (کەچی قەومە نالەبارەکەشی) کەوتنە موجادەلەو دەمەدەمێ دژی (لە وەڵامیاندا ئیبراهیم وتی): ئایا ئێوە دەربارەی خوای (تاکو تەنها) لەگەڵ مندا دەمەدەمێ و موجادەلە دەکەن؟ لە کاتێکدا ئەو بەڕاستی هیدایەتی دوام و رێبازی راستی نیشانداوم، ناشترسم لەو شتانەی کە ئێوە دەیکەن بەشەریکی خوا (چونکە نـاتوانـن زیانێکم پێ بگەیەنن) مەگەر ویستـی پـەروەردگارمی لەسـەربێت و بـیەوێت شـتێکم بـەسەردا بـهێنێت، پەروەردگارم بەزانست و زانیاری هەموو شتێکی گرتۆتەوە، ئایا ئەوە بیرناکەنەوە و یاداوەری وەرناگرن؟

(٨١) من چۆن لەو شتانە دەترسم کە ئێوە لە جیاتی خوا دەیانپەرستن لەکاتێکدا ئێوە ناترسن لەوەی کە شەریك و هاوەڵتان بۆ خوا بڕیارداوە بەبێ هیچ بەڵگەیەك کە خوا ناردبێتی بۆتان، جاکەواتە کام دەستـە شـایستەی ئەوەیە بێ ترس و بیم بێت لەسزای قیامەتو بە ئاسوودەیی بژی؟ ئەگەر ئێوە دەزانن (ئەوە پێم بڵێن؟...)

ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَلَمۡ يَلۡبِسُوٓاْ إِيمَٰنَهُم بِظُلۡمٍ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلۡأَمۡنُ
وَهُم مُّهۡتَدُونَ ﴿٨٢﴾ وَتِلۡكَ حُجَّتُنَآ ءَاتَيۡنَٰهَآ إِبۡرَٰهِيمَ عَلَىٰ
قَوۡمِهِۦۚ نَرۡفَعُ دَرَجَٰتٖ مَّن نَّشَآءُۗ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٞ ﴿٨٣﴾
وَوَهَبۡنَا لَهُۥٓ إِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَۚ كُلًّا هَدَيۡنَاۚ وَنُوحًا
هَدَيۡنَا مِن قَبۡلُۖ وَمِن ذُرِّيَّتِهِۦ دَاوُۥدَ وَسُلَيۡمَٰنَ وَأَيُّوبَ
وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَٰرُونَۚ وَكَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٨٤﴾
وَزَكَرِيَّا وَيَحۡيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلۡيَاسَۖ كُلّٞ مِّنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٨٥﴾
وَإِسۡمَٰعِيلَ وَٱلۡيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطٗاۚ وَكُلّٗا فَضَّلۡنَا عَلَى
ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٨٦﴾ وَمِنۡ ءَابَآئِهِمۡ وَذُرِّيَّٰتِهِمۡ وَإِخۡوَٰنِهِمۡۖ وَٱجۡتَبَيۡنَٰهُمۡ
وَهَدَيۡنَٰهُمۡ إِلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ ﴿٨٧﴾ ذَٰلِكَ هُدَى ٱللَّهِ يَهۡدِي
بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦۚ وَلَوۡ أَشۡرَكُواْ لَحَبِطَ عَنۡهُم مَّا كَانُواْ
يَعۡمَلُونَ ﴿٨٨﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡحُكۡمَ وَٱلنُّبُوَّةَۚ
فَإِن يَكۡفُرۡ بِهَا هَٰٓؤُلَآءِ فَقَدۡ وَكَّلۡنَا بِهَا قَوۡمٗا لَّيۡسُواْ بِهَا بِكَٰفِرِينَ
﴿٨٩﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَى ٱللَّهُۖ فَبِهُدَىٰهُمُ ٱقۡتَدِهۡۗ قُل لَّآ
أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ أَجۡرًاۖ إِنۡ هُوَ إِلَّا ذِكۡرَىٰ لِلۡعَٰلَمِينَ ﴿٩٠﴾

(٨٢) ئەوانەی ئیمان و باوەڕیان هێناوە و ستەم و هاوەڵگەریان تێکەڵ بە ئیمانەکەیان نەکردووە، ئاسوودەیی و هێمنی هەر بۆ ئەوانەیە، هەر ئەوانیش ڕێنموومایی کراون.

(٨٣) ئەو وتو وێژو لێکۆڵینەوانە بەڵگە و نیشانەی ئێمە بوو، کاتێك بەخشیمانن بە ئیبراهیم لەسەر گەلەکەی و زاڵ بوو بەسەریاندا، قسەو بیروباوەڕی بەسەر قەومەکەیدا سەرکەوت، جا هەر کەسێك بمانەوێت و (خۆیشی شایستە بێت) چەندەها پلەوپایەی بەرز دەکەینەوە، بەڕاستی پەروەردگاری تۆ بەتەواوی دانا و کار بەجێیە و زانایە بەهەموو شتێك.

(٨٤) (لەوەودوا) ئیسحاق و یەعقوبمان پێبەخشی، هەریەك لەوانمان ڕێنموویی کرد، پێشتریش نوحمان ڕێنموویی کردبوو، لە نەوەکانی (تری ئیبراهیم) داود و سلیمان و ئەیوب و یوسف و موسا و هاروون (هاتنە دنیاوە و بوونە رابەرو چاوساغ بۆ خەڵکی) ئا بەو شێوەیە پاداشتی دڵسۆزو چاکەخوازان دەدەینەوە (نەوەی چاکو پاك وخوانـاسیان پێدەبەخشین).

(٨٥) (هەروەها) زەکەریا و یەحیا و عیسا و ئیلیاس هەر هەموویان لە پاك و چاکان بوون.

(٨٦) ئیسماعیل و یەسەع و یونس و لوطیش لە هیدایەت دراوو پێغەمبەران بوون) هەریەکە لەوانیشمان ڕێزدار کرد بەسەر هەموو خەڵکی جیهانی (سەردەمی خۆیاندا).

(٨٧) هەروەها هەندێك لە باوانیان و نەوەکانیان و براکانیانمان هەڵبژارد بۆ پێغەمبەرایەتی، هیدایەت و ڕێنموویشمان کردن بۆ ڕێگەو ڕێبازی ڕاست و دروست.

(٨٨) ئا ئەوەیە هیدایەت و ڕێنموویی خوایی کە هیدایەت و ڕێنموویی هەر کەسێکی پێ دەدات لە بەندەکانی (کە شایستە بێت) خۆ ئەگەر شەریك و هاوبەش بڕیار بدەن: ئەوە هەرچی کاروکردەوەیەکی (چاکیشیان) هەیە هەمووی پووچ و بێ نرخ دەبێت.

(٨٩) ئا ئەوانەی (کە ناوبران) ئەوانەنکە کتێبی (ئاسمانی) و دەسەڵات و فەرمانڕەوایی و پێغەمبەرایەتیان پێ بە خشیوون، جا ئەگەرئەوانە بڕوایان پێی نەبێت (لە نەفامان)، ئەوە بەڕاستی بەکەسانێکی تر لە ژێرو هۆشمەندەکانی دەسپێرینکە بڕوایان پێیەتی و پشتیوانیی لێدەکەن و پێی بێ باوەڕ نین.

(٩٠) ئەو (ناوبراوانە) ئەو کەسانەن کە خوا(بەتایبەت) هیدایەت و ڕێنموویی کردوون، تۆش (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) شوێنی هیدایەت و ڕێنموویی ئەوانە بکەوە (هەروەها بەو خەڵکە) بڵێ: کە من هیچ جۆرە کرێ و پاداشتێکتان لەسەر ڕێنموویی لێ داوا ناکەم، ئەم قورئان و بەرنامەیەش (کە بەمندا ڕەوانە کراوە) تەنها یادخەرەوەیە بۆ هەموو خەڵکی سەر ئەم زەویە لەهەموسەرووەمەکاندا.

وَمَا قَدَرُواْ ٱللَّهَ حَقَّ قَدۡرِهِۦٓ إِذۡ قَالُواْ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٖ مِّن شَيۡءٖۗ
قُلۡ مَنۡ أَنزَلَ ٱلۡكِتَٰبَ ٱلَّذِي جَآءَ بِهِۦ مُوسَىٰ نُورٗا وَهُدٗى لِّلنَّاسِۖ
تَجۡعَلُونَهُۥ قَرَاطِيسَ تُبۡدُونَهَا وَتُخۡفُونَ كَثِيرٗاۖ وَعُلِّمۡتُم مَّا لَمۡ تَعۡلَمُوٓاْ
أَنتُمۡ وَلَآ ءَابَآؤُكُمۡۖ قُلِ ٱللَّهُۖ ثُمَّ ذَرۡهُمۡ فِي خَوۡضِهِمۡ يَلۡعَبُونَ ﴿٩١﴾
وَهَٰذَا كِتَٰبٌ أَنزَلۡنَٰهُ مُبَارَكٞ مُّصَدِّقُ ٱلَّذِي بَيۡنَ يَدَيۡهِ وَلِتُنذِرَ
أُمَّ ٱلۡقُرَىٰ وَمَنۡ حَوۡلَهَاۚ وَٱلَّذِينَ يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِ يُؤۡمِنُونَ بِهِۦۖ
وَهُمۡ عَلَىٰ صَلَاتِهِمۡ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾ وَمَنۡ أَظۡلَمُ مِمَّنِ ٱفۡتَرَىٰ عَلَى
ٱللَّهِ كَذِبًا أَوۡ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمۡ يُوحَ إِلَيۡهِ شَيۡءٞ وَمَن قَالَ سَأُنزِلُ
مِثۡلَ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُۗ وَلَوۡ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلظَّٰلِمُونَ فِي غَمَرَٰتِ ٱلۡمَوۡتِ
وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ بَاسِطُوٓاْ أَيۡدِيهِمۡ أَخۡرِجُوٓاْ أَنفُسَكُمُۖ ٱلۡيَوۡمَ
تُجۡزَوۡنَ عَذَابَ ٱلۡهُونِ بِمَا كُنتُمۡ تَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ غَيۡرَ ٱلۡحَقِّ
وَكُنتُمۡ عَنۡ ءَايَٰتِهِۦ تَسۡتَكۡبِرُونَ ﴿٩٣﴾ وَلَقَدۡ جِئۡتُمُونَا فُرَٰدَىٰ
كَمَا خَلَقۡنَٰكُمۡ أَوَّلَ مَرَّةٖ وَتَرَكۡتُم مَّا خَوَّلۡنَٰكُمۡ وَرَآءَ ظُهُورِكُمۡۖ
وَمَا نَرَىٰ مَعَكُمۡ شُفَعَآءَكُمُ ٱلَّذِينَ زَعَمۡتُمۡ أَنَّهُمۡ فِيكُمۡ شُرَكَٰٓؤُاْۚ
لَقَد تَّقَطَّعَ بَيۡنَكُمۡ وَضَلَّ عَنكُم مَّا كُنتُمۡ تَزۡعُمُونَ ﴿٩٤﴾

(٩١) (جولەکە) وەکو پێویست قەدری خوایان نەگرت، ڕێزیان بۆ دانەنا، چونکە وتیان: خوا هیچ کتێبێکی بۆ هیچ کەس دانەبەزاندوە، پێیان بڵێ: باشە ئەی کێ ئەو کتێبەی دابەزاند کە موسا هێنای لەکاتێکدا نوورو هیدایەتیش بوو بۆ خەڵکی، کەچی ئێوە بەش بەش و پارچە پارچەی دەکەن و ئەوەی بەدڵتان بێت نیشانی خەڵکی دەدەن، زۆریشی دەشارنەوە (بەتایبەت دەربارەی پێغەمبەر و قورئان) هەروەها بڵێ هەندێك شت فێرکران کە نە ئێوە و نە باو و باپیرانتان نەتاندەزانی، پێیان بڵێ: هەر خوا خۆی دایبەزاندوە و فێریشی کردوون، لەوەودوا وازیان لێ بهێنە با لە بەتاڵ و نادروستی خۆیاندا ڕۆبچن و گەمەو یاری بکەن!! (گێلانەژیان نەسەر).

(٩٢) ئەم (قورئانە) کتێبێکی پیرۆزە، دامان بەزاندوە، ڕاستی کتێبەکانی پێشوو دەسەلمێنێت (بە تایبەت تەورات و ئینجیل، کە ئەوانیش لە لایەن خواوە ڕەوانە کراون) هەروەها ناردوومانە تا شارە دێرینەکە (مەککەی پیرۆز) و هەموو دەوروبەری داچڵەکێنێت و (بانگیان بکات بۆ ئیسلام، کە دانیشتووانی هەموو گۆی زەوی دەگرێتەوە) جا ئەوانەی کە باوەڕ بەڕۆژی دوایی دەهێنن، بڕوا بە قورئانیش دە هێنن و لەسەر نوێژەکانیان بەردەوام دەبن و هەمیشە لەکاتی خۆیدا بەڕێکوپێکی ئەنجامی دەدەن و دەیپارێزن. (لەهەموکەموکوڕییەك).

(٩٣) کێ لەوە ستەمکارترە کە درۆ بەناوی خواوە هەڵبەستێت، یاخود بڵێت: منیش وەحی و نیگام بۆ هاتووە، لە ڕاستیشدا هیچی بۆ نەهاتبێت، هەروەها ئەوکەسەش کە دەڵێت: منیش دەتوانم وەك قورئان کتێبێك دابەزێنم وەك خوا دایبەزاندوە، خۆ ئەگەر ئەو ستەمکارانە ببینی چۆن لە ئێش و ئازاری سەرەمەرگدا (گیرێکیان خواردووە) فریشتەکانیش دەستیان لێدەکەنەوە و لێیان دەدەن و (پێیان دەڵێن): ئادەی گیانتان بدەن بەدەستەوە، دەی ڕۆحتان دەرکەن، ئەمڕۆ لە تۆڵەی (خوا نەناسیتاندا) سزاو ئەشکەنجەی ڕیسوایی و شەرمەزاری دەدرێن، چونکە شتی ناحەقتان بەدەم خواوە هەڵدەبەست و خۆتان بەگەورە دەزانی لە بەرامبەر ئایەت و فەرمانەکانی خوادا و لووت بەرزیتان نەیدەهێشت باوەڕی پێ بهێنن.

(٩٤) (لە ڕۆژی قیامەتدا خوای گەورە ڕوو بە خوانەناسان دەفەرموێت) سوێند بێت ئێوە بە تەنها و تاك تاك هاتوونەتەوە بۆ لامان هەروەکو یەکەم جار دروستمان کردن، هەرچی پێمان بەخشی بوون و بەکارتان دەهێنا بەجێتان هێشتووە لە دوای خۆتانەوە، ناشبینین لەگەڵتان ئەو کەس و شتانەی کە ئێوە دەتانوت تکاکارن بۆمان و فریامان دەکەون، سوێند بێت هەرچی پەیوەندیەك هەبوو لە نێوانتاندا پچراوەو هەرچی ئومێدتان پێی هەبوو لافتان پێوە لێدەدا لێتان ون بوو. (خویشیان گیریان خواردوەو ناتوانن فریاتان بکەون).

۞ إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلْحَبِّ وَٱلنَّوَىٰ ۖ يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ
ٱلْمَيِّتِ مِنَ ٱلْحَىِّ ۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ ۖ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ ﴿٩٥﴾ فَالِقُ ٱلْإِصْبَاحِ
وَجَعَلَ ٱلَّيْلَ سَكَنًا وَٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ حُسْبَانًا ۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ
ٱلْعَزِيزِ ٱلْعَلِيمِ ﴿٩٦﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلنُّجُومَ لِتَهْتَدُوا۟
بِهَا فِى ظُلُمَٰتِ ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ ۗ قَدْ فَصَّلْنَا ٱلْءَايَٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ
﴿٩٧﴾ وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَنشَأَكُم مِّن نَّفْسٍ وَٰحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ ۗ
قَدْ فَصَّلْنَا ٱلْءَايَٰتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿٩٨﴾ وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ
مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجْنَا بِهِۦ نَبَاتَ كُلِّ شَىْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ
خَضِرًا نُّخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا وَمِنَ ٱلنَّخْلِ مِن طَلْعِهَا
قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّٰتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَٱلزَّيْتُونَ وَٱلرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا
وَغَيْرَ مُتَشَٰبِهٍ ۗ ٱنظُرُوٓا۟ إِلَىٰ ثَمَرِهِۦٓ إِذَآ أَثْمَرَ وَيَنْعِهِۦٓ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكُمْ
لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٩٩﴾ وَجَعَلُوا۟ لِلَّهِ شُرَكَآءَ ٱلْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ ۖ
وَخَرَقُوا۟ لَهُۥ بَنِينَ وَبَنَٰتٍۭ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۚ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿١٠٠﴾ بَدِيعُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ أَنَّىٰ يَكُونُ لَهُۥ وَلَدٌ
وَلَمْ تَكُن لَّهُۥ صَٰحِبَةٌ ۖ وَخَلَقَ كُلَّ شَىْءٍ ۖ وَهُوَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٠١﴾

(٩٥) بەڕاستی خوا لەتکەرو پشکوێنەری دەنك و دانەوێڵەیە، لە مردوو زیندوو دەردەهێنێت، دەرهێنەری مردووشە لە زیندوو، ئا ئەوەیە خوای پەروەردگارتان، جا ئیتر بۆ کوێ لادەدرێن و چۆن وێڵ دەکرێن.

(٩٦) (هەرئەو زاتەیە) بەیانیان فەراهەم دەهێنێت و ئاسۆ ڕوناك دەکاتەوە و شەوی کردووە بەهۆی ئارامی و خامۆشی، ڕۆژو مانگیشی لەخولگەی خۆیاندا بەشێوازێکی ورد و حساب بۆکراو هەڵدە سوڕێنێت، ئەو شتانە هەمووی بەنەخشەی خوای باڵادەست و زانا.

(٩٧) هەر ئەو زاتە، ئەستێرەی بۆ فەراهەم هێناون تا ببێتە هۆی ڕێنموویتان لەناو تاریکیەکانی سەر رووکاری وشکانی و دەریاکاندا، بەڕاستی ئێمە نیشانە وبەڵگەی زۆرمان (لەسەر دەسەڵاتی خۆمان و ڕێکوپێکی کارمان) روون کردۆتەوە بۆ کەسانێك کە پێی بزانن و لێی تێبگەن.

(٩٨) هەر ئەو زاتە ئێوەی بەدیهێناوە لە تاکە کەسێك، سەرەدەمێك (بەشێکتانی لە پشتی باوکتاندا) نیشتەجێ کردبوو (کە گوێزرانەوە بۆ ناو سکی دایکتان) ئەو شوێنە ئێوەی گرتە خۆ (تا تیایدا نەش و نما بکەن، یاخود بۆ ماوەیەك ئێوەی لەسەر رووکاری زەوی دانا، دوایی لە توێیدا شاردنیەوە تا ڕۆژی قیامەت) بەڕاستی ئێمە نیشانە و بەڵگەی زۆرمان (لەسەر دروستکردنی ئێوە و دروستکاری خۆمان هێناوەتەوە) بۆ کەسانێك کە تێفکرن و ووردبین بن.

(٩٩) ئەو خوایە زاتێکە کە لە ئاسمانەوە باران دەبارێنێت (دەفەرموێت): جا بەهۆیەوە چرۆو چەکەرەی هەموو شتێکی پێ دەردەهێنین و شینی دەکەین، ئینجا لاسکی سەوزی لێ پەیدا دەکەین، زنجیرە دانەی سەفتەکراوی لێ دروست دەکەین (وەك گوڵەگەنم و چەڵتوك و گەنمەشامی.. هتد) لە دارخورماش لە هەندی لق و چڵە پۆیی هێشووی خورما شۆڕ دەبێتەوە، هەروەها باخی هەمەجۆری ڕەزو ترێ، زەیتون و هەناریش، هەیانە لە ڕواڵەتدا لەیەك دەچێت، هەشیانە لەیەك ناچێت، جاتەماشای بەرەکەی بکەن کاتێك بەر دەگرێتو پێ دەگات، (سەرەتا هەندێکی گوڵە و دوایی خۆی هەڵدەپێچێت، ڕەنگ و قەبارەیەك دەگرێتە خۆی، دوای چەند مانگێک قەبارەشی گەورەتر دەبێت، ڕەنگیشی دەگۆڕێت، ئەوسا پێ دەگات و تام و بۆنی سروشتی خۆی بۆ دروست دەبێت) بەڕاستی ئا لەو شتانەدا (کە ئاماژەی تێداکرا بۆتان) چەندەها بەڵگەو نیشانەی تەواون بۆ کەسانێك کە ئیمان و باوەڕ دەهێنن (بەو بەدی هێنەرەی کە ئاسەواری دەستی قودرەت و دەسەڵاتی لە هەموو شتێکدا بەدی دەکرێت).

(١٠٠) (لەگەڵ ئەو هەموو نیشانەی دەسەڵاتدرایەدا نەفامان) پەری و جنۆکەیان کردۆتە هاوبەش و هاوتای خوا، لە حاڵێکدا هەر خوا دروستکاری پەری و جنۆکەکانە و بەناحەق کوڕو کچ دەدەنە پاڵی، بێ هیچ جۆرە زانیاریەك (گاور دەڵێ: عیساکوڕی خوایە، جوو دەڵێ: عوزەیر، هاوەڵگەران دەڵێن: فریشتەکان کچی خوان!!) پاکی و بێگەردی و بڵندی بۆ ئەو زاتەیە کە دوورە لەو سیفتەتە ناقۆڵاو نادروستانەوە کە ئەوانە خوای پێی پێناسە دەکەن.

(١٠١) بێگومان ئەو زاتە بەدیهێنەری ئاسمانەکان و زەویە لە بێوێنەترینو جوانترین و ڕێك و پێکترین شێوەدا، چۆن ڕۆڵەی دەبێت؟! خۆ ئەوزاتە هاوسەری نەگرتووە؟! بەڵکو هەموو شتێکی دروست کردوە، بەڕاستی ئەو زاتە بەهەموو شتێك تەواو زانایە.

ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ خَٰلِقُ كُلِّ شَيْءٖ
فَٱعْبُدُوهُۚ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٖ وَكِيلٞ ﴿١٠٢﴾ لَّا تُدْرِكُهُ
ٱلْأَبْصَٰرُ وَهُوَ يُدْرِكُ ٱلْأَبْصَٰرَۖ وَهُوَ ٱللَّطِيفُ ٱلْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾
قَدْ جَآءَكُم بَصَآئِرُ مِن رَّبِّكُمْۖ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِۦۖ وَمَنْ عَمِيَ
فَعَلَيْهَاۚ وَمَآ أَنَا۠ عَلَيْكُم بِحَفِيظٖ ﴿١٠٤﴾ وَكَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ
ٱلْأٓيَٰتِ وَلِيَقُولُواْ دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُۥ لِقَوْمٖ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾
ٱتَّبِعْ مَآ أُوحِيَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ وَأَعْرِضْ عَنِ
ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَآ أَشْرَكُواْۗ وَمَا جَعَلْنَٰكَ عَلَيْهِمْ
حَفِيظٗاۖ وَمَآ أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٖ ﴿١٠٧﴾ وَلَا تَسُبُّواْ ٱلَّذِينَ
يَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ فَيَسُبُّواْ ٱللَّهَ عَدْوَۢا بِغَيْرِ عِلْمٖۗ كَذَٰلِكَ زَيَّنَّا
لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِم مَّرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُواْ
يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾ وَأَقْسَمُواْ بِٱللَّهِ جَهْدَ أَيْمَٰنِهِمْ لَئِن جَآءَتْهُمْ ءَايَةٞ
لَّيُؤْمِنُنَّ بِهَاۚ قُلْ إِنَّمَا ٱلْأٓيَٰتُ عِندَ ٱللَّهِۖ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَآ إِذَا
جَآءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾ وَنُقَلِّبُ أَفْـِٔدَتَهُمْ وَأَبْصَٰرَهُمْ كَمَا لَمْ
يُؤْمِنُواْ بِهِۦٓ أَوَّلَ مَرَّةٖ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَٰنِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾

(١٠٢) ئـا ئـەو خـوایـە پـەروەردگارتانە، جگـە لەویش هـیچ خوایەکی‌تر نیە شایستەی پـەرستن بـێت، بـەدیهێنەری هـەموو شتێکە، کەواتە هەر ئەو زاتە بپەرستن و بەندایـەتی تـەنها ئـەو بکەن، ئەو خوایەش ئاگادارو چاودێری هەموو شتێکە.

(١٠٣) دەزگای بینایی و (بۆچوونی ئادەمیزاد) ناتوانێت ئەو زاتـە ببینێت (لەدنیادا)، زانیاری ئەو خوایە هەموو شـتێکی گـرتۆتەوە، ئاگاداریشە بەهەموو دەزگاکـانی بـینایی، هـەر خـۆیشی تـەواو ووردبین و ئاگایە.

(١٠٤) بـێگومان چـەندەها بـەڵگەی روونـاکبیرتان لە لایـەن پەروەردگارتانەوە بۆ هاتووە بۆ ئەوەی رێبازی راستی پێ بەدی بکەن، جا ئەوەی خۆی روناکبیر بکات و لە ڕاستیەکان تێفکرێت و تێبگات و گۆڕانکاری لە بیرو هۆش و ژیانیدا ئەنجام بدات، ئەوە هەرخۆی قازانج دەکات، ئـەوەشکە چـاو دەنـوقێنێت لە ئـاستی روناکبیریە خواییەکاندا و لەڕاستی لادەدات، ئەویش هەر لەسەر خۆی دەکەوێت و خۆی زەرەر دەکات و من (واتە پێغەمبەر ﷺ) بەهیچ شێوەیەك چاودێر نیم بەسەرتانەوە.

(١٠٥) هەر بەو شێوەیە (ئەی محمد ﷺ) ئایەتی جۆراو جۆرت بۆ رەوانە دەکەین لە هەموو بارەیەکەوە، دە با هەر بڵێن خوێندووتە و بەدەرس پێت وتراوە (ئێمە دەمانەوێت) بەڕاستی دەمانەوێت حەق روون بکەینەوە بۆ کەسانێك کە بزانن و تێبگەن‌و پەیروی بکەن.

(١٠٦) (تۆ ئەی محمد ﷺ) شوێنی ئەو بەرنامەیە بکـەوە کـە لەلایـەن پـەروەردگارتەوە بـە نـیگا و (وحـی) پـێت راگەیەنراوە، جگە لەو هیچ خوایەکی‌تر نیە، گوێ مەدەرێ و روو وەرگیرە لە موشریك و هاوەڵگەران.

(١٠٧) خۆ ئەگەر پەروەردگارت (بیویستایە و شایستە بوونایە هیدایەتی دەدان) هاوەڵگەر نەدەبوون، خۆ ئێمە تۆمان نەکردووەتە چاودێرو سەرپەرشتیار بەسەر ئەوانەوە، (تا هیدایەتیان بەسەردا بسەپێنیت).

(١٠٨) (ئەی ئیمانداران) نەکەن جوێن بدەن بەو بت و شتانەی کە (نەفامان) هاواری لێدەکەن و دەیـپەرستن بـێجگە لەخوا، نەوەکو ئەوانیش بەناحەق و بەنەفامی جوێن بدەن بەخوا، (چونکە ئەوانە) نایناسن و قەدری نازانـن، ئـا بـەو شـێوەیە ئـێمە بـۆ هـەر گـەل و ئـوممەتێك کـردەوەکـەیانمان رازانـدۆتەوە، لەوەودوا گـەڕانـەوەیان هـەر بـۆ لای پەروەردگاریانە، ئەوسا ئاگاداریان دەکاتەوە بەو کاروکردەوانەی کە جاران دەیانکرد.

(١٠٩) موشریك و هاوەڵگەران سوێندی گەورەیان بەخوا دەخوارد: کە سوێند بێت ئەگەر موعجیزەیەکیان بۆ بێت ئەوە بێگومان باوەڕی پێ دەهێنن، پێیان بڵێ: بەڕاستی هەموو بەڵگەو موعجیزەکان تەنها لای خوایە و بەدەست ئەوە، جا ئێوە چووزانن، چونکە لەوانەیە ئەو داخوازی و موعجیزە و بەڵگانەشیان بۆ بێت هەر باوەڕ نەهێنن.

(١١٠) ئەوکاتە دڵ و چاوەکانیان هەڵدەگێرینەوە (لەنێوان جۆرەها لێکدانەوە و ئەگەردا) هەروەکو چۆن یەکەمجار لە سەرەتاوە باوەڕیان نەهێنابوو (بەدەسەڵاتی بێ سنووری خواو ئەم هەموو موعجیزە بێ شومارە کە دەوری داون) ئێمە جارێ وازیان لێ دەهێنین تا لە ستەم و سەرکەشی خۆیاندا سەرگەردان بن و رۆبچن (بـۆ کـوێ دەچـن لە دەسـتمان دەرناچن).

۞ وَلَوْ أَنَّنَا نَزَّلْنَآ إِلَيْهِمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ ٱلْمَوْتَىٰ وَحَشَرْنَا
عَلَيْهِمْ كُلَّ شَىْءٍ قُبُلًا مَّا كَانُوا۟ لِيُؤْمِنُوٓا۟ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِىٍّ عَدُوًّا
شَيَٰطِينَ ٱلْإِنسِ وَٱلْجِنِّ يُوحِى بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ زُخْرُفَ
ٱلْقَوْلِ غُرُورًا ۚ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ ۖ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ
﴿١١٢﴾ وَلِتَصْغَىٰٓ إِلَيْهِ أَفْـِٔدَةُ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْـَٔاخِرَةِ
وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا۟ مَا هُم مُّقْتَرِفُونَ ﴿١١٣﴾ أَفَغَيْرَ ٱللَّهِ
أَبْتَغِى حَكَمًا وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ إِلَيْكُمُ ٱلْكِتَٰبَ مُفَصَّلًا ۚ
وَٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَٰهُمُ ٱلْكِتَٰبَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُۥ مُنَزَّلٌ مِّن رَّبِّكَ بِٱلْحَقِّ ۖ
فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُمْتَرِينَ ﴿١١٤﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا
وَعَدْلًا ۚ لَّا مُبَدِّلَ لِكَلِمَٰتِهِۦ ۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿١١٥﴾ وَإِن
تُطِعْ أَكْثَرَ مَن فِى ٱلْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ۚ إِن
يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
أَعْلَمُ مَن يَضِلُّ عَن سَبِيلِهِۦ ۖ وَهُوَ أَعْلَمُ بِٱلْمُهْتَدِينَ ﴿١١٧﴾
فَكُلُوا۟ مِمَّا ذُكِرَ ٱسْمُ ٱللَّهِ عَلَيْهِ إِن كُنتُم بِـَٔايَٰتِهِۦ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

(١١١) خۆ ئەگەر (داخوازی هاوەڵگەرانمان جێبەجێ بکردایە) و بەڕاستی ئێمە فریشتەمان دابەزاندنایە بۆ لایان و مردووەکان قسەیان لەگەڵدا بکردنایە، هەموو شتێکیشمان لەبەر دەمیاندا کۆ بکردایەتەوە، نەدەبوون بەبروادار و بروایان نەدەهێنا، مەگەر خوا بیەوێت، بەڵام زۆربەیان نافامن و نازانن (بیر ناکەنەوە و تێنافکرن، هەتا ئەمرۆش گا پەرست و، شەیتان پەرست و، بت پەرستان هەر ماون، هەیانە خاوەنی بروانامەی بەرزیشن، بەڵام لە ڕووی ئاینداریەوە لەوپەڕی دواکەوتن و کۆنەپەرستیدان).

(١١٢) هەر بەو شێوەیە (کێشمە کێشی ئیمانداران و خوانەناسان بەردەوامە) جا بۆ هەموو پێغەمبەرێك (بۆ ئیماندارانیش) دوژمنێکمان لە شەیتانەکانی ئادەمیزاد و جنۆکە سازاندوە، کە بەردەوام قسەی زل و ڕازاوە دەدەن بەگوێی یەکداو (خۆیان و خەڵکی) پێ سەرگەردان و گومرا دەکەن، خۆ ئەگەر پەروەردگارت بیویستایە نەیاندەتوانی دوژمنایەتی بکەن، دە وازیان لێ بهێنە لە گەڵ ئەو درۆو دەلەسەیەی کە هەڵی دەبەستن (بۆ کوێ دەچن، لە دەست سزای خوایی ڕزگار نابن).

(١١٣) هەروەها بەو قسە جوان و بریقەدارانە ئەیاندا بەگوێی یەکدا بۆنەوەی ئەوانەی باوەڕ بەقیامەت ناهێنن دڵی بدەنێ و پێی ڕازی بن و بۆ ئەوەی ئەوتاوانانەی کە ئەوان دەیانکرد ئەمانیش بیکەن.

(١١٤) ئایا ڕەوایە (بۆ منی پێغەمبەر، بۆ منی ئیماندار) جگە لە خواکەسێکی‌تر بکەمە حەکەم و دادوەر، لە کاتێکدا ئەو زاتە کتێبی پیرۆزی خۆی کە (قورئانە) بۆ دابەزاندووین کە هەموو دروست و نادروستێکی تیادا جیاکردۆتەوە، ئەوانەش کە کتێبمان پێداون (لە گاورو جوو) چاك دەزانن ئەو قورئانە لەلایەن پەروەردگارتەوە بەڕاست و ڕەوا دابەزێنراوە، کەوابوو ئیتر تۆ هەرگیز مەچۆرە ڕیزی گوماندارو دوو دڵانەوە لە هیچ شتێکی ئەم قورئانە.

(١١٥) فەرمان و فەرموودەکانی پەروەردگارت (ئەی محمد ﷺ) لەوپەڕی ڕاستی و دادپەروەریدا بەئەنجام گەیشتووە، هەرگیز شتێك نیە بیانگۆڕێت، هەر ئەویش بیسەرە بەگوفتاری هەمووان، زانایە بەهەموو نهێنی و ئاشکرایەك.

(١١٦) خۆ ئەگەر فەرمانبەرداری ملکەچی زۆربەی خەڵکی سەرزەوی بیت ئەوە لە ڕێبازی خوا وێڵت دەکەن، چونکە شوێنی هیچ شتێك ناکەون جگە لە گومان و تەنها گۆترەکاری دەکەن.

(١١٧) بەڕاستی پەروەردگاری تۆ چاك زانایە بەوەی کە: کێ لە ئاین و ڕێبازی ئەو وێڵ و گومرا دەبێت و هەر خوایش زانایە بەوانەی کە هیدایەت و ڕێنموویی وەرگرن.

(١١٨) جا بخۆن لەو زیندەوەرە سەر براوانەی کە ناوی خوا لەکاتی سەربڕینیاندا براوە، ئەگەر ئێوە باوەڕتان بەڕێنموونی و ئایەتەکانی خوا هەیە (بسم الله، اللّه أکبر، پێویستە لە کاتی سەربڕینی ماڵاتدا بوترێت).

وَمَا لَكُمۡ أَلَّا تَأۡكُلُواْ مِمَّا ذُكِرَ ٱسۡمُ ٱللَّهِ عَلَيۡهِ وَقَدۡ فَصَّلَ
لَكُم مَّا حَرَّمَ عَلَيۡكُمۡ إِلَّا مَا ٱضۡطُرِرۡتُمۡ إِلَيۡهِۗ وَإِنَّ كَثِيرٗا لَّيُضِلُّونَ
بِأَهۡوَآئِهِم بِغَيۡرِ عِلۡمٍۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعۡلَمُ بِٱلۡمُعۡتَدِينَ ﴿١١٩﴾
وَذَرُواْ ظَٰهِرَ ٱلۡإِثۡمِ وَبَاطِنَهُۥٓۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكۡسِبُونَ ٱلۡإِثۡمَ
سَيُجۡزَوۡنَ بِمَا كَانُواْ يَقۡتَرِفُونَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا تَأۡكُلُواْ مِمَّا لَمۡ يُذۡكَرِ
ٱسۡمُ ٱللَّهِ عَلَيۡهِ وَإِنَّهُۥ لَفِسۡقٞۗ وَإِنَّ ٱلشَّيَٰطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰٓ
أَوۡلِيَآئِهِمۡ لِيُجَٰدِلُوكُمۡۖ وَإِنۡ أَطَعۡتُمُوهُمۡ إِنَّكُمۡ لَمُشۡرِكُونَ ﴿١٢١﴾
أَوَمَن كَانَ مَيۡتٗا فَأَحۡيَيۡنَٰهُ وَجَعَلۡنَا لَهُۥ نُورٗا يَمۡشِي بِهِۦ فِي
ٱلنَّاسِ كَمَن مَّثَلُهُۥ فِي ٱلظُّلُمَٰتِ لَيۡسَ بِخَارِجٖ مِّنۡهَاۚ كَذَٰلِكَ
زُيِّنَ لِلۡكَٰفِرِينَ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿١٢٢﴾ وَكَذَٰلِكَ جَعَلۡنَا
فِي كُلِّ قَرۡيَةٍ أَكَٰبِرَ مُجۡرِمِيهَا لِيَمۡكُرُواْ فِيهَاۖ وَمَا
يَمۡكُرُونَ إِلَّا بِأَنفُسِهِمۡ وَمَا يَشۡعُرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَإِذَا جَآءَتۡهُمۡ
ءَايَةٞ قَالُواْ لَن نُّؤۡمِنَ حَتَّىٰ نُؤۡتَىٰ مِثۡلَ مَآ أُوتِيَ رُسُلُ ٱللَّهِۘ ٱللَّهُ
أَعۡلَمُ حَيۡثُ يَجۡعَلُ رِسَالَتَهُۥۗ سَيُصِيبُ ٱلَّذِينَ أَجۡرَمُواْ
صَغَارٌ عِندَ ٱللَّهِ وَعَذَابٞ شَدِيدُۢ بِمَا كَانُواْ يَمۡكُرُونَ ﴿١٢٤﴾

(١١٩) بەڵگەتان چیە کە(لە گۆشتی ئەو ئاژەڵانە) ناخۆن کە ناوی خوا براوە لە سەریان (لەکاتی سەر بڕینیاندا) لەکاتێکدا بەڕاستی ئەوەی حەرام کراوە لە سەرتان خوا بۆی جیا کردونەتەوە مەگەر ناچار بکرێن بۆی، بەڕاستی زۆربەیان خەڵکی سەرگەردان وگومڕا دەکەن بەهۆی ئارەزووەکانیانەوە نەك بەهۆی زانستەوە (هەر لەخۆیانەوە شت حەرام دەکەن) بێگومان پەروەردگارت خۆی چاك ئەو کەسانە دەناسێت کە دەست درێژکارن و خۆشیان و خەڵکیش لە سنوور دەترازێنن.

(١٢٠) (ئەی گرۆی ئیمانداران) واز بهێنن لە هەموو گوناهو هەڵەیەکی ئاشکراو نادیار (لەو گوناهانە بە دووربن کە بەدڵ و دەروون دەکرێت، هەروەها لەوانەش کە بەدەم و دەست و ئەندامەکان دەکرێت) بەڕاستی ئەوانەی گوناهو تاوان ئەنجام دەدەن لەئایندەدا سزاو تۆڵەی گوناهو تاوانەکانیان یەخەیان پێ دەگرێت.

(١٢١) لەو ئاژەڵە سەر براوانەش مەخۆن کە ناوی خوا لەکاتی سەر بڕینیاندا نەبراوە، بەڕاستی ئەوە لادان و گوناهە، دڵنیابن کە شەیتانەکان شت دەخەنە دڵی لایەنگرەکانیانەوە تا موجادەلەتان لەگەڵ بکەن و (بەرگری لە بەتاڵیان بکەن) جا ئەگەر ئێوە فەرمانبەرداری ئەو هاوەڵگەرو شەیتانانە بن بەحەڵاڵ کردنی حەرامەکان، ئەوە بێگومان مانای وایە ئێوەش موشریك و هاوەڵگەرن.

(١٢٢) ئایا ئەو کەسەی کە مردوو بوو (بەهۆی بێ باوەڕیەوە)، ئینجا (بەهۆی ئیمانەوە) زیندوومان کردەوە و نوورو روناکیەکمان بۆ ساز کرد لە ژیانیدا (کە قورئانە) لەناو خەڵکیدا پێی دەڕوات و هەڵس وکەوتی پێدەکات (هاندەرێتی بۆ هەموو چاکەیەك و دەیگێڕێتەوە لە هەموو خراپەیەك، ئایا ئەو کەسە) وەکو ئەوە وایە کە لەناو تاریکیەکانداگیری خواردوە و لێی دەرناچێت، ئا بەو شێوەیە ئەو کارو کردەوەی کە دەیانکرد بۆیان رازێنراوەتەوە.

(١٢٣) ئا بەو شێوەیە، لەناو هەموو شارو شارۆچکەیەکداگەورەترینی تاوانباریانمان باڵادەست کردوە تا پیلان و تەڵەکە بگێڕن تیایدا، هەر فێڵ و تەڵەکەیەکیش دەکەن بەزیانی خۆیان تەواو دەبێت، لەکاتێکدا هەست بەوە ناکەن، پیلان دژی خۆیان دەگێڕن و بەسەر خۆیاندا دەشکێتەوە (چونکە غافڵ و بێ ئاگان کە بەرەو لێواری مەرگ هەنگاو هەڵدەگرن و لەسزای پەروەردگار دەرباز نابن).

(١٢٤) (بێ باوەڕان) کاتێك ئایەتێکی قورئانیان بۆ بێت دەڵێن: ئێمە هەرگیز باوەڕ ناهێنین هەتا وێنەی ئەوەی کە بۆ پێغەمبەران هاتووە بە ئێمە نەبەخشرێت، هەر خوا خۆی زانایە بەو شوێن و دڵ و دەروونەی کە شایستەیە پەیامی خۆی تێدا دابنێت، لەئایندەیەکی نزیکیشدا ئەوانەی کە تاوانیان کردووە لەلایەن خواوە سووکی و ریسوای و بێ نرخی یەخەیان پێدەگرێت، هاوڕێ لەگەڵ سزای پڕ ئێشدا لە پاداشتی ئەو پیلان و تەڵەکەیەدا کە دەیانگێڕا.

فَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يَهْدِيَهُۥ يَشْرَحْ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِ ۖ وَمَن يُرِدْ
أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ
فِى ٱلسَّمَآءِ ۚ كَذَٰلِكَ يَجْعَلُ ٱللَّهُ ٱلرِّجْسَ عَلَى ٱلَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾ وَهَٰذَا صِرَٰطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا ۗ قَدْ فَصَّلْنَا
ٱلْءَايَٰتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾ ۞ لَهُمْ دَارُ ٱلسَّلَٰمِ عِندَ رَبِّهِمْ ۖ
وَهُوَ وَلِيُّهُم بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا
يَٰمَعْشَرَ ٱلْجِنِّ قَدِ ٱسْتَكْثَرْتُم مِّنَ ٱلْإِنسِ ۖ وَقَالَ أَوْلِيَآؤُهُم
مِّنَ ٱلْإِنسِ رَبَّنَا ٱسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَغْنَآ أَجَلَنَا ٱلَّذِىٓ
أَجَّلْتَ لَنَا ۚ قَالَ ٱلنَّارُ مَثْوَىٰكُمْ خَٰلِدِينَ فِيهَآ إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُ ۗ إِنَّ
رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾ وَكَذَٰلِكَ نُوَلِّى بَعْضَ ٱلظَّٰلِمِينَ بَعْضًۢا
بِمَا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾ يَٰمَعْشَرَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ
رُسُلٌ مِّنكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ ءَايَٰتِى وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَآءَ
يَوْمِكُمْ هَٰذَا ۚ قَالُوا۟ شَهِدْنَا عَلَىٰٓ أَنفُسِنَا ۖ وَغَرَّتْهُمُ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا
وَشَهِدُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا۟ كَٰفِرِينَ ﴿١٣٠﴾ ذَٰلِكَ
أَن لَّمْ يَكُن رَّبُّكَ مُهْلِكَ ٱلْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَٰفِلُونَ ﴿١٣١﴾

(١٢٥) جا ئەو کەسەی (خێری تێدا بـێت) و خـوا بـیەوێت هیدایەتی بدات، ئەوە سینەی ساف و پاك و ئامادە دەكات بۆ ئاینی ئیسلام، ئەو کەسەش خوا بیەوێت گومرای بکات، ئەوە دڵی دەگوشێت و سنگی تـوند دەكـات و هـەناسەی سـوار دەبێت، هەر وەك ئەوەی بەرەو ئاسمان بەرز بـێتەوە (چـۆن تووشی تەنگە نەفەسی و دڵە تـەپێ و خـوێن بـەر بـوون دەبێت)، ئا بەو شێوەیە خوا گومرایی و پـیسی هـاوەڵگەری لەسەر دڵی ئەوانە دادەنێت کە باوەڕ ناهێنن.

(١٢٦) ئـا ئـەم قـورئانە ڕێگـەو ڕێـبازو بـەرنامەی پەروەردگاری تۆیە کـە ڕاست و دروسـتە، بـێگومان ئـێمە هەموو بەڵگە و فەرمانەکانمان روون کردۆتەوە بۆ کەسانێك کە پەندو یاداوەری وەردەگرن.

(١٢٧) ئەوانە بەهەشتی پڕ لە ئاشتی و هێمنیان بۆ ئـامادەیە لای پـەروەردگاریان، هـەر ئـەو زاتـەش پشـتیوان و خۆشەویستیانە بەهۆی ئەو کارو کردەوە چاکانەی کە کـاتی خۆی ئەنجامیان دەدا.

(١٢٨) ڕۆژێك دێت خوا هەمووانیان کۆ دەکاتەوە و (بەخەشم و قینەوە دەفەر موێت): ئەی دەستەی جنۆکە بەڕاستی ئێوە زۆر کەستان لە ئینسانەکان گومراکرد، لەولاشەوە گوێ لە مشتەکانیان، (لە خەڵکی نەگبەت و ڕەنجەڕۆ) دەڵێن: پەروەردگارا هەندێکمان سوودمان لە هەندێکیان وەرگرت (سوودی ئینسانەکان ڕابـواردن وسامان کۆ کردنەوە بوو، سوودی پەریەکانیش پێری خۆیانیان زۆر کرد بەگـومراکـردنی خـەڵکێکی زۆر)، ئێستاش ئەوەتە گەیشتووینەتە ئەوکات و ساتەی تۆ بۆت دیاری کردووین، خوایش فەرمووی: (مادەم وایە) ئەم ئاگرە جێگەتانە نەمرن تیایدا، مەگەر خوا ویستی لەسەر بێت (بەسزایەکی‌تر سزایان بدات)، بـەڕاسـتی پەروەردگاری تۆ (ئـەی مـحمد ﷺ ئـەی ئـیماندار) تـەواو دانـاو زانـایە. (لەو بـوارەدا کـەرەخساندی لەو لێپرسینەوەیەش کەدەیکات).

(١٢٩) هەر بەو شێوەیەش ستەمکاران دەکەینە پشتیوان و خۆشەویست و هاوکاری یەکتر، بەهۆی ئەو کارو کردەوانەی کە دەیکەن و بەوهاوکار پییەی کەئەنجامی دەدەن.

(١٣٠) (لەرۆژی قیامەتدا خوا دەفەرموێت): ئەی دەستەی جنۆکەو ئینسان، ئایا پێغەمبەرانتان لە خۆتان بـۆ نەهات، کەئایەتەکانی من و ڕووداوەکان بەسەرتاندا بخوێننەوە و ئاگادارتان بکەن و بتانترسێنن لەوەی کە ئەم ڕۆژەتان بۆ پێش دێت؟! (هەموو بەیەکدەنگ) دەڵێن: ڕاستە، ئێمە خۆمان شایەتی لەسـەر خـۆمان دەدەیـن (بەڵام ئەوانە کاتی خۆی) ژیانی دنیا سەری لێشێواندن و هەڵی خەڵەتاندن، شـایەتیان لەسـەر خـۆیاندا کـە بەڕاستی کاتی خۆی بێ باوەڕ بوون.

(١٣١) ئەو ناردنی پێغەمبەرانە بۆ ئەوەیە چونکە پەروەردگاری تۆ (نەیکردووە بـەعادەت) کـە لەنـاوبەری شارو شوێنەکان بێت بەهۆی گوناهوستەمیانەوە، لەکاتێکدا خەڵکەکەی غافڵ و بێ ئاگا بن و پەیامی خوایان پێ ڕانەگەیەنرابێت.

وَلِكُلٍّ دَرَجَٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوا۟ ۚ وَمَا رَبُّكَ بِغَٰفِلٍ عَمَّا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾ وَرَبُّكَ ٱلْغَنِىُّ ذُو ٱلرَّحْمَةِ ۚ إِن يَشَأْ
يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنۢ بَعْدِكُم مَّا يَشَآءُ كَمَآ
أَنشَأَكُم مِّن ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ ءَاخَرِينَ ﴿١٣٣﴾ إِنَّ مَا
تُوعَدُونَ لَءَاتٍ ۖ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾ قُلْ يَٰقَوْمِ
ٱعْمَلُوا۟ عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّى عَامِلٌ ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ
مَن تَكُونُ لَهُۥ عَٰقِبَةُ ٱلدَّارِ ۗ إِنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ ٱلظَّٰلِمُونَ
﴿١٣٥﴾ وَجَعَلُوا۟ لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ ٱلْحَرْثِ وَٱلْأَنْعَٰمِ
نَصِيبًا فَقَالُوا۟ هَٰذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ وَهَٰذَا لِشُرَكَآئِنَا ۖ
فَمَا كَانَ لِشُرَكَآئِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى ٱللَّهِ ۖ
وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَىٰ شُرَكَآئِهِمْ ۗ
سَآءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾ وَكَذَٰلِكَ زَيَّنَ
لِكَثِيرٍ مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلَٰدِهِمْ
شُرَكَآؤُهُمْ لِيُرْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا۟ عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ ۖ
وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَا فَعَلُوهُ ۖ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

(١٣٢) بۆ هەر یەکێکیشیان لە بێ باوەڕ و موسڵمان چەندەها پلەوپایە هەیە لە پاداشتی ئەوەی کەکردویانە، پەروەردگاریشت بێئاگا نیە لەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدن.

(١٣٣) پەروەردگاری تۆ زۆر دەوڵەمەندو بێ نیازە، هەروەها خاوەنی سۆزو میهرەبانیشە، ئەگەر بیەوێت ئەوە ئێوە لادەبات و لەناوتان دەبات، هەرچی و هەر کەسیشی مەبەست بێت دوای ئێوە جێنشینی دەکات، هەر وەکو ئێوەی لە نەوەی کەسانێکی تر هێنایە کایەوە.

(١٣٤) بەڕاستی ئەو بەڵێنانەی کە دەتاندرێتێ (دەربارەی قیامەت و لێپرسینەوە) بەڕێوەیە و بێگومان هەر دێت و ئێوە دەسەوسانکەری خوا نینو ناتوانن یاخی بن.

(١٣٥) (ئەی محمد ﷺ پێیان) بڵێ: ئەی قەوم و هۆزم چیتان بۆ دەکرێت ئەنجامی بدەن لەسەر ڕێبازو شێوازی خۆتان، ئەوە بەڕاستی منیش بەردەوامم لەسەر ڕێبازو کاری خۆم (لە هەوڵ و تێکۆشان بۆ هیدایەت و ئیمان)، چونکە لەئاییندەدا دەزانن کە سەرئەنجامی ماڵی قیامەت بۆ کێ دەبێت، دڵنیاش بن کە ستەمکاران سەرفراز نابن.

(١٣٦) (ئەو هاوەڵگەرو نەفامانە) هەندێك لەوەی کە خوا دروستی کردووە لە بەرو بوومی کشتوکاڵ و ماڵات بڕیاریانداوە کە بۆ خوا بێتو وتویانە: ئەمە بەشی خوایە بەخەیاڵی خۆیان! (هەندێکی تریشیان جیاکردۆتەوە و وتویانە) ئەمەش بۆ بتەکانمانە! جا ئەوەی بۆ بتەکانیان بڕیاریان داوە ئەوە بەخوا ناگات، (واتە قبوڵ و پەسەند نیە، ئەوەش کە بەخەیاڵی ئەوان) بۆ خوا بڕیاریانداوە، ئەوە دەگەیشتە لای بتەکان و بۆ ئەوان بوو، ئای کە داوەریەکی خراپ و نادروست دەکەن.

(١٣٧) وەك ئەو دابەشکردنە دوور لە دادوەریە، زێوانی بتەکان کوشتنی منداڵەکانیان بۆ زۆربەی هاوەڵگەران جوان و ڕازاوە کردبوو (نەفامانی عەرەب کچانیان زیندە بەچاڵ دەکرد)، بۆ ئەوەی لەناویان بەرن و ئاینی یەکتاپەرستیان لێ بشێوێنن، خۆ ئەگەر خوا بیویستایە ئەوە نەیاندەتوانی کاری وابکەن (ئازادی لێ دەسەندنەوە)، کەوابوو وازیان لێ بهێنە خۆیان و ئەو درۆو دەلەسەیەی کە دەیکەن. (چونکە ئێمە لێیان دەپرسینەوە).

وَقَالُواْ هَٰذِهِۦٓ أَنۡعَٰمٞ وَحَرۡثٌ حِجۡرٞ لَّا يَطۡعَمُهَآ إِلَّا مَن
نَّشَآءُ بِزَعۡمِهِمۡ وَأَنۡعَٰمٌ حُرِّمَتۡ ظُهُورُهَا وَأَنۡعَٰمٞ لَّا يَذۡكُرُونَ
ٱسۡمَ ٱللَّهِ عَلَيۡهَا ٱفۡتِرَآءً عَلَيۡهِۚ سَيَجۡزِيهِم بِمَا كَانُواْ
يَفۡتَرُونَ ﴿١٣٨﴾ وَقَالُواْ مَا فِي بُطُونِ هَٰذِهِ ٱلۡأَنۡعَٰمِ
خَالِصَةٞ لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰٓ أَزۡوَٰجِنَاۖ وَإِن يَكُن
مَّيۡتَةٗ فَهُمۡ فِيهِ شُرَكَآءُۚ سَيَجۡزِيهِمۡ وَصۡفَهُمۡۚ إِنَّهُۥ
حَكِيمٌ عَلِيمٞ ﴿١٣٩﴾ قَدۡ خَسِرَ ٱلَّذِينَ قَتَلُوٓاْ أَوۡلَٰدَهُمۡ
سَفَهَۢا بِغَيۡرِ عِلۡمٖ وَحَرَّمُواْ مَا رَزَقَهُمُ ٱللَّهُ ٱفۡتِرَآءً عَلَى ٱللَّهِۚ
قَدۡ ضَلُّواْ وَمَا كَانُواْ مُهۡتَدِينَ ﴿١٤٠﴾ ۞ وَهُوَ ٱلَّذِيٓ
أَنشَأَ جَنَّٰتٖ مَّعۡرُوشَٰتٖ وَغَيۡرَ مَعۡرُوشَٰتٖ وَٱلنَّخۡلَ وَٱلزَّرۡعَ
مُخۡتَلِفًا أُكُلُهُۥ وَٱلزَّيۡتُونَ وَٱلرُّمَّانَ مُتَشَٰبِهٗا وَغَيۡرَ
مُتَشَٰبِهٖۚ كُلُواْ مِن ثَمَرِهِۦٓ إِذَآ أَثۡمَرَ وَءَاتُواْ حَقَّهُۥ يَوۡمَ
حَصَادِهِۦۖ وَلَا تُسۡرِفُوٓاْۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلۡمُسۡرِفِينَ ﴿١٤١﴾
وَمِنَ ٱلۡأَنۡعَٰمِ حَمُولَةٗ وَفَرۡشٗاۚ كُلُواْ مِمَّا رَزَقَكُمُ
ٱللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُواْ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِۚ إِنَّهُۥ لَكُمۡ عَدُوّٞ مُّبِينٞ ﴿١٤٢﴾

(١٣٨) هاوەڵگەران بە بریاری نادروستی خۆیان دەیـانوت: ئەمانە چەند ماڵات و کێڵگەیەکن قەدەغە کراون، کەس لێیان ناخوات مەگەر ئێمە بمانەوێت و رازی بین، هەندێك ماڵاتی تریش حەرام کرابوو پشتیان بۆ سـواریـی و بـۆبار بـەکـار بهێنرێت، ماڵاتێکی تریش هەن ناوی خوای لەسـەر نـابەن (ناوی بتەکان دەبەن لەکاتی سەر برینیاندا) ئەم کارەیان درۆ هەڵبەستن بوو بە دەم خواوە (گوایە بـەو کـارەیان رازیـە)، بێگومان خوا لە ئایندەدا تۆڵەی هـەموو ئـەو شـتانەیان لێ دەستێنێت کە بەناحەق هەڵیاندەبەست.

(١٣٩) (نەفامیەکی تر کە پەیرەوی دەکەن ئەوەیە) دەیانوت: هەرچی لە سکی ئەم ماڵاتانەدا بێت (لە بەچکە و کۆرپەلە) تایبەتیە بۆ نێرینەکانمان و حەرامکراوە لە هاوسەرانمان، خۆ ئەگەر بە مردارەوە بوویی (بەچکەیەك یان کۆرپەلەیەك بوو) ئەوا هەمووان تیایدا هاوبەشن و (پیاوان و ئافرەتان لێی دەخۆن) لە ئایندەدا خوا پاداشتی ئەم هەموو (سنوورە خۆکردانە و) باس و خواس و پێناسانەیان دەداتەوە، چونکە بەڕاستی خوا حەکیم و داناو کاربەجێیە و زانا و ئاگادارە بەهەموو شتێك (دەیەوێت هەموو هەڵسوکەوتی خەڵکی ڕێك و پێك بێت).

(١٤٠) بەڕاستی ئەوانەی کە منداڵەکانی خۆیان بەناحەق و نارەواو نەزانی و نەفامی کوشت زەرەریان کرد، هەروەها زەرەریان کرد ئەوانەی ئەوەی خوا پێی بەخشیبوون خۆیانیان لێ بێ بـەش کـردو لەنـاویان بـرد، هەمووشی بەهۆی درۆ هەڵبەستنەوە بەدەم خواوە، بەڕاستی ئەوانە گومرا بوون و هیدایەت دراو نەبوون.

(١٤١) خوا هەر ئەو زاتەیە کە باخاتی بەرزی لق و پۆپداری بەرپا کردوە و باخاتی نزمی پەرش و بڵاویشی بەدی هێناوە و خورماو کشتوکاڵی جۆراو جۆریش کە شێوەو قەبارەو ڕەنگ و تام و بۆنیان لە خواردندا جیایە، لە زەیتوون و هەناری لەیەك چوو، هەروەها لەیەك نەچوو، بخۆن لە بەرو بوومەکـەی کـاتێك دەیگـرێت و ڕۆژی چنین و دروێنە مافی (هەژارانی) لێبدەن و زیادەڕەوی مەکەن، چـونکە خـوا لە سـنوور دەرچـوان و زیادەڕەوانی خۆش ناوێت.

(١٤٢) (هەر خوا) هەندێك لە ماڵاتی بۆ ئێوە رام هێناوە کە بۆ بار بردن بەکاریان دەهێنن (لە خوری و مووی هەندێکیتریان) فەرش و رایەخ دروست دەکەن و بۆ سواریش هەندێکی تریان بەکار دەهێنن، دە بخۆن لەو رزق و ڕۆزییەی کە خوا پێی بەخشیوون، نەکەن شوێن هەنگاو و (نەخشە و پیلانەکانی) شـەیتان بکـەون، چونکە بەڕاستی ئەو دوژمنێکی ئاشکرای ئێوەیە.

ثَمَٰنِيَةَ أَزْوَٰجٍ مِّنَ ٱلضَّأْنِ ٱثْنَيْنِ وَمِنَ ٱلْمَعْزِ ٱثْنَيْنِ
قُلْ ءَآلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ ٱلْأُنثَيَيْنِ أَمَّا ٱشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ
أَرْحَامُ ٱلْأُنثَيَيْنِ نَبِّـُٔونِى بِعِلْمٍ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١٤٣﴾
وَمِنَ ٱلْإِبِلِ ٱثْنَيْنِ وَمِنَ ٱلْبَقَرِ ٱثْنَيْنِ قُلْ ءَآلذَّكَرَيْنِ
حَرَّمَ أَمِ ٱلْأُنثَيَيْنِ أَمَّا ٱشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ ٱلْأُنثَيَيْنِ
أَمْ كُنتُمْ شُهَدَآءَ إِذْ وَصَّىٰكُمُ ٱللَّهُ بِهَٰذَا فَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ ٱلنَّاسَ بِغَيْرِ
عِلْمٍ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٤٤﴾ قُل لَّآ أَجِدُ
فِى مَآ أُوحِىَ إِلَىَّ مُحَرَّمًا عَلَىٰ طَاعِمٍ يَطْعَمُهُۥٓ إِلَّآ أَن يَكُونَ
مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُۥ رِجْسٌ أَوْ
فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ ٱللَّهِ بِهِۦ فَمَنِ ٱضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ
رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤٥﴾ وَعَلَى ٱلَّذِينَ هَادُوا۟ حَرَّمْنَا
كُلَّ ذِى ظُفُرٍ وَمِنَ ٱلْبَقَرِ وَٱلْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ
شُحُومَهُمَآ إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَآ أَوِ ٱلْحَوَايَآ أَوْ مَا
ٱخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَٰلِكَ جَزَيْنَٰهُم بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ﴿١٤٦﴾

(١٤٣) (خـوای گـەورە) هـەشت جـووت مـاڵاتی (بـۆ خزمەتی ئادەمیزاد دروستکردووە) لەمەڕ جـوتێك و لە بزنیش جوتێك (ئەی محمد ﷺ بەو نەفامانە بڵێ کە هەر لە خۆیانەوە شت حەرام دەکەن) ئایا خواردنی گـۆشتی نێرەکانی حەرام کردووە یان مێیەکان یان ئەوەی کـەلە سکی مێیەکاندا هەیە؟! ئەگـەر ئـێوە ڕاست دەکـەن و بەڵگەیەکی زانستیتان هەیە، بۆمان ڕوون بکەنەوە؟!

(١٤٤) هەروەها لە وشتر جووتێك و لە ڕەشە ووڵاخیش جوتێك (دووبارە پێیان) بڵێ: ئـایا خـواردنـی گـۆشتی نێرەکانی حەرام کردووە یان مێیەکان، یان ئەوەی کـەلە سکی مێیەکاندا هەیە؟! یاخود ئێوە (وا دیارە) شـایەت بوون و لەوێ بوون کاتێك خوا بڕیاری بەو جۆرەی بۆ دان؟!! جا ئیتر کێ لەوە ستەمکارترە کە درۆی بـە دەم خواوە هەڵبەستووە تا بەبێ زانستی، خەڵکی سەر لێشێواو بکات، بەڕاستی خوا هیدایەتی دەسـتەی ستەمکاران نادات.

(١٤٥) (ئەی محمد ﷺ) پێیان بڵێ: من نابینم و دەستم ناکەوێت لەوەی کە وەحی و نیگام بۆکراوە هیچ خواردنێکی حەرامکراو لەسەر ئەو کەسەی کە بیخوات، مـەگـەر خـواردنـی مـردارەوە بـوو، یـان خوێنێکی ڕژێنراو، یان گۆشتی بەراز، بەڕاستی ئەو قەدەغەکراوە هەر پیسە، یاخود (ماڵاتێك) کـەلە سنووری شەرع دەرچووبێت لە سەر برینەکەیدا بەوەی کە ناوی غەیری خوای لەسەر برابێت، جـا کەسێك ئەگەر ناچارکرا (بەهۆی گرانی یان زۆر لێکردن) لەکـاتێکدا داواکـارو دەرچـوو نـەبێت و بەردەوام نەبێت و دووبارەی نەکاتەوە، ئەوە بەڕاستی پەروەردگاری تۆ لێخۆشبوو مـیهرەبانە (بـۆ بروادارانی ناچار).

(١٤٦) لەسەر ئەوانەش کە بوونەتە جولەکە هەرچی زیندەوەری چـڕنوکدارە حـەرامـمان کـردو لە (گۆشتی) ڕەشە ووڵاخ و لە بزن و مەڕیش پیوەکەمان لێ حەرام کردن مەگەر ئەوەی کە بەبڕبڕاگەی پشتیانەوە بێت، یاخود ئەوەی دەوری ڕیخۆڵەیانی دابێت، یان ئەوەی تێکەڵی ئێسقان بوویبێت، ئـەو (حەرامکردنانە) بەهۆی لادان و ستەمیانەوە، تۆڵەیەك بوو لێمانسەندن، بەڕاستی هەر ئێمە ڕاستگۆین (تا جولەکە خۆیان بناسن و بزانن کە ئەم قورئانە فەرموودەی خوایە و ئاگادارە بەهەموو شتێکیان).

فَإِن كَذَّبُوكَ فَقُل رَّبُّكُمۡ ذُو رَحۡمَةٖ وَٰسِعَةٖ وَلَا يُرَدُّ
بَأۡسُهُۥ عَنِ ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿١٤٧﴾ سَيَقُولُ ٱلَّذِينَ أَشۡرَكُواْ
لَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ مَآ أَشۡرَكۡنَا وَلَآ ءَابَآؤُنَا وَلَا حَرَّمۡنَا مِن شَيۡءٖۚ
كَذَٰلِكَ كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ حَتَّىٰ ذَاقُواْ بَأۡسَنَاۗ
قُلۡ هَلۡ عِندَكُم مِّنۡ عِلۡمٖ فَتُخۡرِجُوهُ لَنَآۖ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا
ٱلظَّنَّ وَإِنۡ أَنتُمۡ إِلَّا تَخۡرُصُونَ ﴿١٤٨﴾ قُلۡ فَلِلَّهِ ٱلۡحُجَّةُ ٱلۡبَٰلِغَةُۖ
فَلَوۡ شَآءَ لَهَدَىٰكُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿١٤٩﴾ قُلۡ هَلُمَّ شُهَدَآءَكُمُ ٱلَّذِينَ
يَشۡهَدُونَ أَنَّ ٱللَّهَ حَرَّمَ هَٰذَاۖ فَإِن شَهِدُواْ فَلَا تَشۡهَدۡ
مَعَهُمۡۚ وَلَا تَتَّبِعۡ أَهۡوَآءَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا وَٱلَّذِينَ
لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِ وَهُم بِرَبِّهِمۡ يَعۡدِلُونَ ﴿١٥٠﴾ ۞ قُلۡ
تَعَالَوۡاْ أَتۡلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمۡ عَلَيۡكُمۡۖ أَلَّا تُشۡرِكُواْ بِهِۦ
شَيۡـٔٗاۖ وَبِٱلۡوَٰلِدَيۡنِ إِحۡسَٰنٗاۖ وَلَا تَقۡتُلُوٓاْ أَوۡلَٰدَكُم مِّنۡ
إِمۡلَٰقٖ نَّحۡنُ نَرۡزُقُكُمۡ وَإِيَّاهُمۡۖ وَلَا تَقۡرَبُواْ ٱلۡفَوَٰحِشَ
مَا ظَهَرَ مِنۡهَا وَمَا بَطَنَۖ وَلَا تَقۡتُلُواْ ٱلنَّفۡسَ ٱلَّتِي
حَرَّمَ ٱللَّهُ إِلَّا بِٱلۡحَقِّۚ ذَٰلِكُمۡ وَصَّىٰكُم بِهِۦ لَعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُونَ ﴿١٥١﴾

(١٤٧) ئەی پێغەمبەر ﷺ جا ئەگەر باوەڕیان پێ نەکردیت ئەوە بڵێ: کە پەروەردگارتان خاوەنی رەحمەت و میهرەبانی فراوان و بێ سنوورە (ئەگەر باوەڕ بهێنن و لەپیلان و تەڵەکە بەدوور بن، لێتان خۆش دەبێت) هێزی خەشمی خوایش لە دەستەی ستەمکاران بەرگری ناکرێت (لە دەرئەنجامی بێ باوەڕیان).

(١٤٨) لەمەودوا موشریك و هاوەڵگەران دەڵێن: ئەگەر خوا بیویستایە هاوەڵمان بۆ بریار نەدەدا!! باوو باپیرانیشمان موشریك نەدەبوون!! هیچ شتێکیشمان لە خۆمان حەرام نەدەکرد!! (ئەمانە هەمووی قسەی بەتاڵە و هەرگیز خوای گەورە زۆر لە کەس ناکات بۆ باوەڕ هێنان یان بێ باوەڕی) هەر بەو شێوەیە ئەوانەی پێش ئەمانیش درۆ وبوختانیان هەڵدەبەست، هەتا تووشی بەڵای ئێمە بوون و سزای ئێمەیان چەشت، پێیان بڵێ: ئایا هیچ زانیاری و زانستیەکی خواییتان لەلایە، تا نیشانمان بدەن و بۆمان دەربخەن؟ ئێوە شوێنی هیچ شتێکی‌تر ناکەون جگە لەگومان، ئێوە هیچ شتێکی‌تر ناکەن مەگەر ئەوە نەبێت کە درۆ دەکەن.

(١٤٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: کەوابوو هەر بۆ خوایە خۆی بەڵگە تێرو تەواوەکان، جا ئەگەر بیویستایە ئەوە هەمووتانی بەتەواوی هیدایەت دەداو بە ناچاریی هەمووان بڕوادار دەبوون (بەڵام ڕێزی لێگرتوون و سەرپشکی کردوون).

(١٥٠) پێیان بڵێ: ئادەی ئەو شایەتانەتان بهێنن کە شایەتی دەدەن بەراستی خوا ئەم شتانەی حەرام کردووە، خۆ ئەگەر ویستیان شایەتی بدەن، ئەوە تۆ لەگەڵ ئەواندا مەبە و شوێنی ئارەزووی ئەوانە مەکەوە کە باوەڕیان بە ئایەت و فەرمانەکانی ئێمە نەکردووە و شوێن ئارەزووی ئەوانەش مەکەوە کە باوەڕ بەرۆژی دوایی ناهێنن و ئەوانەش کە هاوتا بۆ پەروەردگاریان دادەنێن.

(١٥١) (ئەی محمد ﷺ) پێیان بڵێ: (خەڵکینە) وەرن با ئەو شتانەتان بۆ بخوێنمەوە کە پەروەردگارتان حەرامی کردووە لەسەرتان، (یەکەمیان ئەوەیە) کە هیچ شتێك نەکەن بەشەریك وهاوەڵ بۆی، (دووهەمیان ئەوەیە) کە چاك رەفتار بن لەگەڵ دایك و باوکتاندا، (سێهەمیان) منداڵانی خۆتان لەبەر برسێتی و نەداری مەکوژن، چونکە ئێمە (پەکتان ناخەین) رزق و رۆزی ئێوەش و ئەوانیش دەدەین، (چوارهەمیان) نزیکی گوناهو تاوانەکان مەکەون، چ ئەوەی کە ئاشکرایەو چ ئەوەی کە شاراوە و پەنهان بووە، (پێنجەمیان) هیچ کەسیش مەکوژن کە خواحەرامی کردووە مەگەر بەحەق نەبێت، ئەوەی کە خوێندمەوە بۆتان خوا فەرمانی پێکردوون بۆ ئەوەی ژیرو هۆشمەند بن.

وَلَا تَقْرَبُوا۟ مَالَ ٱلْيَتِيمِ إِلَّا بِٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُۥ
وَأَوْفُوا۟ ٱلْكَيْلَ وَٱلْمِيزَانَ بِٱلْقِسْطِ ۖ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا
وُسْعَهَا ۖ وَإِذَا قُلْتُمْ فَٱعْدِلُوا۟ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۖ وَبِعَهْدِ
ٱللَّهِ أَوْفُوا۟ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّىٰكُم بِهِۦ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾
وَأَنَّ هَٰذَا صِرَٰطِى مُسْتَقِيمًا فَٱتَّبِعُوهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا۟ ٱلسُّبُلَ
فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِۦ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّىٰكُم بِهِۦ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾ ثُمَّ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ تَمَامًا عَلَى ٱلَّذِىٓ
أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَىْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُم بِلِقَآءِ
رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾ وَهَٰذَا كِتَٰبٌ أَنزَلْنَٰهُ مُبَارَكٌ فَٱتَّبِعُوهُ
وَٱتَّقُوا۟ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ أَن تَقُولُوٓا۟ إِنَّمَآ أُنزِلَ ٱلْكِتَٰبُ
عَلَىٰ طَآئِفَتَيْنِ مِن قَبْلِنَا وَإِن كُنَّا عَن دِرَاسَتِهِمْ لَغَٰفِلِينَ
﴿١٥٦﴾ أَوْ تَقُولُوا۟ لَوْ أَنَّآ أُنزِلَ عَلَيْنَا ٱلْكِتَٰبُ لَكُنَّآ أَهْدَىٰ مِنْهُمْ ۚ
فَقَدْ جَآءَكُم بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ۚ فَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّن كَذَّبَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا ۗ سَنَجْزِى ٱلَّذِينَ
يَصْدِفُونَ عَنْ ءَايَٰتِنَا سُوٓءَ ٱلْعَذَابِ بِمَا كَانُوا۟ يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

(١٥٢) (شەشەمیان) نزیك ماڵ و سامانی هەتیو مەكەون مەگەر بەچاكی و لە قازانجی نەبێت، هەتا ئەو كاتەی گەورە دەبێت و بەتەواوی پێ دەگات، (حەوتەمیان) كێشان و پێوان بەڕێك و پێكی بەكار بهێنن بەدادگەری ئەنجامی بدەن و (فێڵی تێدا مەكەن)، جا ئێمە داخوازی لەكەس ناكەین مەگەر بەگوێرەی توانای خۆی نەبێت (هەشتەمیان) كاتێكیش قسەو گوفتارتان كرد ئەوە دادوەر بن و (لایەنی ناحەق مەگرن) ئەگەر خزمی نزیكیش بێت، (نۆهەمیان) وەفابكەن بەو پەیمانەی كە دەیبەستن لەگەڵ خوادا و بەو بەڵێنەی كە بە پەروەردگاری دەدەن، ئەو شتانەی باسكران پەروەردگارتان فەرمانی پێداون، بۆ ئەوەی یاداوەری وەربگرن.

(١٥٣) بێگومان ئەمەی (كە باسكرا) ڕێبازی منە كە ڕاستە دە ئێوەش شوێنی بكەون (دەهەم) شوێنی ڕێچكەكانی تر مەكەون چونكە جیاتان دەكاتەوە لە ڕێبازی خوا، ئەوەش هەر پەروەردگارتان فەرمانی پێ كردوون، بۆ ئەوەی خواناس و پارێزكار بن.

(١٥٤) (دوای ئەو ـ١٠ـ ئامۆژگاریە، یادتان دەهێنمەوە): پاشان كتێبی تەوراتمان بە موسا بەخشی بۆ ئەوەی نازو نیعمەتی تەواو بڕژێن بەسەر ئەو كەسەدا كە بەچاكی پیادەی دەكات و جیاكەرەوە و ڕوون كە ڕەوەی هەموو شتێك بێت و ڕێنموویی و میهرەبانیش بێت، بۆ ئەوەی ئەوانە باوەڕی دامەزراو بهێنن بەگەیشتنەوەیان بە پەروەردگاریان (بۆ لێپرسینەوە و پاداشتی كارو كردەوەیان).

(١٥٥) ئەم قورئانەش كتێبێكی پیرۆزە دامانبەزاند (بۆ سەرجەم خەڵكی، لە هەموو كات و شوێنێكدا) دەئێوەش شوێنی بكەون و خۆتان لە یاخی بوون دوور بگرن، بۆ ئەوەی ڕەحمتان پێبكرێت...

(١٥٦) نەك بڵێن: بەڕاستی كتێبی ئاسمانی هەر بۆ دوو دەستەی (گاورو جوو) پێش ئێمە دابەزێنراوە، لەكاتێكدا بێگومان ئێمە لە خوێندنەوە و لێكۆڵینەوەی كتێبەكانیان بێ ئاگاین و نەخوێندەوارین...

(١٥٧) یان نەك بڵێن: ئەگەر بەڕاستی ئەو كتێبە بۆ ئێمە دابەزێنرایە ئەوە ئێمە لەوان چاكتر پەیرەویمان دەكرد، جا بێگومان خۆ ئەوەتە ئێوەش بەڵگەی ئاشكراو (قورئانی ڕەوانتان) لەلایەن پەروەردگارتانەوە بۆ هاتووە هاوڕێ لەگەڵ هیدایەت و ڕەحمەت و ڕێنموویدا (كەچی باوەڕی پێ ناهێنن!!)، جا كێ لەوە ستەمكارترە كە بڕوای بەئایەت و فەرمانەكانی خوا نەهێناوە و بەفێڵ و پیلان ڕووی خەڵكیان لێ وەردەگێڕێت، لەئایندەیەكی نزیكدا تۆڵە لەوانە دەسێنین كە ڕووی خۆیان و خەڵكیش وەردەگێڕن لە ئایەتەكانی ئێمە و بەسزای توندو پڕ ئێش و ئازار گرفتاریان دەكەین، بەهۆی ئەوەی ڕووی خۆیان و خەڵكیان وەردەچەرخاند لە ئایینی خوا.

هَلۡ يَنظُرُونَ إِلَّآ أَن تَأۡتِيَهُمُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ أَوۡ يَأۡتِيَ رَبُّكَ أَوۡ يَأۡتِيَ
بَعۡضُ ءَايَٰتِ رَبِّكَۗ يَوۡمَ يَأۡتِي بَعۡضُ ءَايَٰتِ رَبِّكَ لَا يَنفَعُ نَفۡسًا إِيمَٰنُهَا
لَمۡ تَكُنۡ ءَامَنَتۡ مِن قَبۡلُ أَوۡ كَسَبَتۡ فِيٓ إِيمَٰنِهَا خَيۡرٗاۗ قُلِ ٱنتَظِرُوٓاْ
إِنَّا مُنتَظِرُونَ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ فَرَّقُواْ دِينَهُمۡ وَكَانُواْ شِيَعٗا لَّسۡتَ
مِنۡهُمۡ فِي شَيۡءٍۚ إِنَّمَآ أَمۡرُهُمۡ إِلَى ٱللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُواْ يَفۡعَلُونَ
﴿١٥٩﴾ مَن جَآءَ بِٱلۡحَسَنَةِ فَلَهُۥ عَشۡرُ أَمۡثَالِهَاۖ وَمَن جَآءَ بِٱلسَّيِّئَةِ
فَلَا يُجۡزَىٰٓ إِلَّا مِثۡلَهَا وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ ﴿١٦٠﴾ قُلۡ إِنَّنِي هَدَىٰنِي رَبِّيٓ
إِلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ دِينٗا قِيَمٗا مِّلَّةَ إِبۡرَٰهِيمَ حَنِيفٗاۚ وَمَا كَانَ مِنَ
ٱلۡمُشۡرِكِينَ ﴿١٦١﴾ قُلۡ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحۡيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ
رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُۥۖ وَبِذَٰلِكَ أُمِرۡتُ وَأَنَا۠ أَوَّلُ ٱلۡمُسۡلِمِينَ
﴿١٦٣﴾ قُلۡ أَغَيۡرَ ٱللَّهِ أَبۡغِي رَبّٗا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيۡءٖۚ وَلَا تَكۡسِبُ كُلُّ
نَفۡسٍ إِلَّا عَلَيۡهَاۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٞ وِزۡرَ أُخۡرَىٰۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرۡجِعُكُمۡ
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ فِيهِ تَخۡتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي جَعَلَكُمۡ
خَلَٰٓئِفَ ٱلۡأَرۡضِ وَرَفَعَ بَعۡضَكُمۡ فَوۡقَ بَعۡضٖ دَرَجَٰتٖ لِّيَبۡلُوَكُمۡ
فِي مَآ ءَاتَىٰكُمۡۗ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ ٱلۡعِقَابِ وَإِنَّهُۥ لَغَفُورٞ رَّحِيمُۢ ﴿١٦٥﴾

(١٥٨) ئایا ئەوانە چاوەڕێی هیچ شتێک دەکەن جگە لەوەی کە فریشتەی گیان کێشانیان بۆ بێت؟ یان پەروەردگارت خۆی یەکسەر بێت بێ چەند و چوون؟ یان هەندێك لە نیشانەکانی پەروەردگارت دەربکەوێت (کە بەڵگەیە لەسەر بەرپا بوونی قیامەت)؟ لە ڕۆژی هاتنی هەندێك لە نیشانەکانی پەروەردگارت (وەکو هەڵهاتنی ڕۆژ لە خۆرئاوا...)، ئەوکەسەی ئەو ڕۆژە ئیمان و باوەڕ دەهێنێت، ئەو ئیمان و باوەڕەی سوودی بۆی نابێت ئەگەر پێشتر ئیمانی نەهێنابێت، یان کردەوەی چاکی هاوڕێ لەگەڵ ئیمانەکەیدا ئەنجام نەدابێت، پێیان بڵێ: چاوەڕێ بکەن (بزانین خوا چیتان بەسەر دەهێنێت) ئێمەش چاوەڕوانین.

(١٥٩) بەڕاستی ئەوانەی ئاینەکەیان بەش بەش کردو بوونە دەستە دەستە و پارچە پارچە (بڕوایان بە هەندێکی قورئان هەیە و هەندێکی تری پشت گوێ دەخەن)، ئەوە لە هیچ شتێکدا تۆ لەوان نیت، بەڵکو تۆ لەوان بەریت، بەڕاستی ئەوانە کاروباریان بۆ لای خوایە و تۆڵەی لادانیان لێدەسێنێتەوە، لەوەودوا هەواڵی هەموو ئەو کارو کردەوانەیان پێ دەدات کە ئەنجامی دەدەن.

(١٦٠) ئەوەی بەیەك خێرو چاکەوە هاتبێت ئەوە دە چەندانەی چاکەکە پاداشتی بۆ هەیە، ئەوەش بە گوناهو هەڵەیەکەوە هاتبێت، ئەوە پاداشت نادرێتەوە جگە بەئەندازەی تاوانەکەی نەبێت و ئەوانە ستەمیان لێناکرێت.

(١٦١) (ئەی محمد ﷺ پێیان) بڵێ: بەڕاستی من پەروەردگارم هیدایەت و ڕێنمووی کردووم بۆ ڕێگە و ڕێبازی ڕاست و دروست، ئاینێک کە ڕاگری ژیانی خەڵکە، ئەویش ئاینی ئیبراهیمە کە دوورە لە هەموو لادان و نارێکیەکەوە و ئەو هەرگیز لە ریزی موشریك و هاوەڵگەراندا نەبووە.

(١٦٢) (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) بڵێ: بەڕاستی نوێژو حەج و دروشمەکانی و (سەرجەم چاکە و بەندایەتیم) هەروەها ژیان و مردنم تایبەتە بۆ خوای پەروەردگاری جیهانیانەوە.

(١٦٣) ئەو زاتە هیچ هاوەڵ و هاوبەش و شەریکێکی نیە و من بەوە فەرمانم پێدراوە و من یەکەم کەسی موسوڵمانانم.

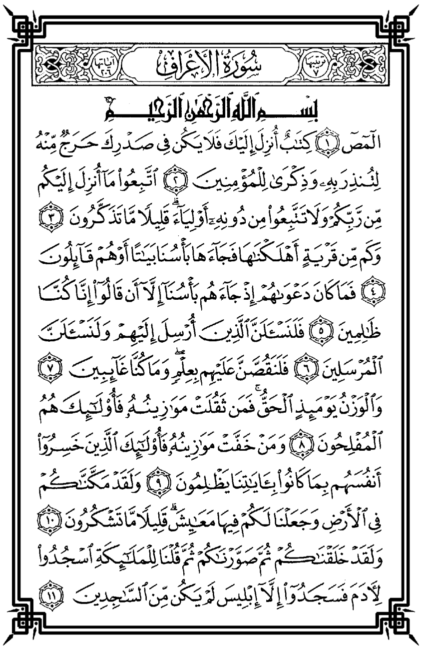
(١٦٤) هەروەها بڵێ: ئایا ڕەوایە من جگە لە خوا بگەڕێم پەروەردگارێکی تر بکەمە پەروەردگاری خۆم لە کاتێکدا کە ئەو زاتە خاوەن و پەروەردگاری هەموو شتێکە؟ هیچ کەسێك هیچ گوناهێك ناکات لەسەر خۆی نەکەوێت، هیچ کەسێك باری گرانی تاوانی کەسی تر هەڵناگرێت، لەوەودوا گەڕانەوەتان هەر بۆ لای پەروەردگارتانە، ئینجا هەواڵی هەموو ئەو شتانەتان پێ دەدات کە جیاوازی و کێشەتان تێدا هەیە.

(١٦٥) خوا هەر ئەو زاتەیە، کە ئێوەی کردووە بەجێنشینی (گەلانی ڕابووردوو) لەم زەویەدا، چەندەها پلەوپایەی هەندێکتانی بەسەر هەندێکی ترتاندا بەرز کردۆتەوە (لە ڕووی زانستی یان سامان یان هێز... هتد)، بۆ ئەوەی تاقیتان بکاتەوە بەوەی کە پێی بەخشیوون، دڵنیاش بە کە پەروەردگاری تۆ لە تۆڵەسەندنەوەدا خێرایە (لەوانەی کەلە تاقی کردنەوەکەدا دەرناچن) بێگومان ئەو زاتە لێخۆش بووە و میهرەبانیشە (بۆ سەرفرازان).

سورەتی (الأعراف)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە.
(٢) (ئەم قورئانە) کتێبێکە و بۆت هاتوەتە خوارەوە، کەوابوو با سەغڵەتیی لە دڵ و دەروونتدا نەبێت (لەگەیاندنیدا) بـۆ ئەوەی خەڵکی پێ بێدار بکەیتەوە، هەروەها یادەوەریشە بۆ ئیمانداران.
(٣) (خەڵکینە) شوێنی ئەو (بەرنامەیە) بکەون کـە لەلایـەن پەروەردگارتانەوە بۆتان هێنراوەتە خوارەوە، جگە لەو زاتـە شوێنی هیچ پشتیوان و خۆشەویستێکی تر مەکەون، کـەچی کەم یاداوەری و پەند وەردەگرن و بیردەکەنەوە!
(٤) چەندەها شارو دێهاتمان وێران و کاول کرد لەکاتێکدا لە شەودا خەوتبوون، یان لەکاتی ئیسراحەتی نـیوەڕۆدا بـوون کتوپڕ سزاو تۆڵەی ئێمە یەخەی پێگرتن.
(٥) ئەو کاتە کە سزای ئێمە یـەخەی پـێگرتن ئـینجا قسـەو گوفتار و دۆعا و نزایان هیچ نەبوو تەنها ئەوە نەبێت دەیانوت: بەڕاستی ئێمە ستەمکار بووین، بەڕاستی ئێمە یاخی بووین!!

سُورَةُ الأَعۡرَافِ
بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
الٓمٓصٓ ﴿١﴾ كِتَٰبٌ أُنزِلَ إِلَيۡكَ فَلَا يَكُن فِي صَدۡرِكَ حَرَجٞ مِّنۡهُ
لِتُنذِرَ بِهِۦ وَذِكۡرَىٰ لِلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٢﴾ ٱتَّبِعُواْ مَآ أُنزِلَ إِلَيۡكُم
مِّن رَّبِّكُمۡ وَلَا تَتَّبِعُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَۗ قَلِيلٗا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾
وَكَم مِّن قَرۡيَةٍ أَهۡلَكۡنَٰهَا فَجَآءَهَا بَأۡسُنَا بَيَٰتًا أَوۡ هُمۡ قَآئِلُونَ
﴿٤﴾ فَمَا كَانَ دَعۡوَىٰهُمۡ إِذۡ جَآءَهُم بَأۡسُنَآ إِلَّآ أَن قَالُوٓاْ إِنَّا كُنَّا
ظَٰلِمِينَ ﴿٥﴾ فَلَنَسۡـَٔلَنَّ ٱلَّذِينَ أُرۡسِلَ إِلَيۡهِمۡ وَلَنَسۡـَٔلَنَّ
ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٦﴾ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيۡهِم بِعِلۡمٖۖ وَمَا كُنَّا غَآئِبِينَ ﴿٧﴾
وَٱلۡوَزۡنُ يَوۡمَئِذٍ ٱلۡحَقُّۚ فَمَن ثَقُلَتۡ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ
ٱلۡمُفۡلِحُونَ ﴿٨﴾ وَمَنۡ خَفَّتۡ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓاْ
أَنفُسَهُم بِمَا كَانُواْ بِـَٔايَٰتِنَا يَظۡلِمُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدۡ مَكَّنَّٰكُمۡ
فِي ٱلۡأَرۡضِ وَجَعَلۡنَا لَكُمۡ فِيهَا مَعَٰيِشَۗ قَلِيلٗا مَّا تَشۡكُرُونَ ﴿١٠﴾
وَلَقَدۡ خَلَقۡنَٰكُمۡ ثُمَّ صَوَّرۡنَٰكُمۡ ثُمَّ قُلۡنَا لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ ٱسۡجُدُواْ
لِأٓدَمَ فَسَجَدُوٓاْ إِلَّآ إِبۡلِيسَ لَمۡ يَكُن مِّنَ ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿١١﴾

(٦) ئینجا سوێند بێت بە خوا بێگومان ئێمە پرسیار دەکەین لەوانەی کە پێغەمبەرانیان بۆ رەوانە کراوە، هەروەها سوێند بێت بە خوا لە پێغەمبەرانیش دەپرسینەوە (دەربارەی هەڵوێستی ئەو خەڵکە بەرامبەریان).
(٧) ئینجا سوێند بێت بە خوا بەڕاستی هەموو بەسەرهاتەکان لەسەر بنچینەی زانیاری و ئـاگـاداری تـەواو دەخەینە ڕوو و باسی دەکەین بۆیان، چونکە ئێمە بێ ئاگا نەبووین لە هەڵس وکەوتیان.
(٨) تەرازوو پێوەری راست و دروست لەو رۆژەدایە، ئینجا ئەوەی تای تـەرازووی (خـێر و چـاکـەکـانی) سەنگین بێت، ئەوە ئیتر ئەو جۆرەکەسانە سەرکەوتوو سەرفرازن.
(٩) (بەڵام) ئەوەی تای تەرازوی (خیرو چاکەکانی سوك بێت) ئەو جۆرەکەسانە ئەوانەن کە خۆیان دۆڕان و خۆیان لەدەستدا بەهۆی ئەوەی کە بروایان بەبەڵگە و ئایەتەکانی ئێمە نیە و ستەم دەکەن.
(١٠) سوێند بەخوا بەراستی ئێمە ئێوەمان نیشتەجێ کرد لەم زەویەدا و دەسـەڵاتمان پـێبەخشین و جـۆرەها هۆکاری ژیانمان تیایدا بۆ سازاندوون (لە خواردن و خواردنەوەو هۆکانی گواستنەوەو پۆشاك و ناوماڵ و ئاوو هەواو... هتد، کەچی لەبەرامبەر ئەو هەموو ناز و نیعمەتە بێ‌شومارە) سوپاسی کەمی نیعمەتەکان دەکەن یان کەمتان سوپاسگوزارن.
(١١) سوێند بەخوا بەڕاستی ئێمە (باوە گـەورەی) ئـێوەمان دروست کـردو نـەخش و نـیگاری رواڵـەت و روخساری ئێوەمان کێشا، پاشان وتمان بە فریشتەکان: ئادەی سوژدە بەرن بۆ ئادەم (سوژدەی ڕێزو بەفەرمانی خوا) جا هەموو فریشتەکان سوژدەیان برد جگە لە ئیبلیس (کە فەرمانی خوای شکاندو) لە سوژدەبەران نەبوو.

قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ
وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَن تَتَكَبَّرَ
فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾ قَالَ أَنظِرْنِي إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ
﴿١٤﴾ قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾ قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ
صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَآتِيَنَّهُم مِّن بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَن شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾ قَالَ
اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُومًا مَّدْحُورًا لَّمَن تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنكُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾ وَيَا آدَمُ اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ
شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَوَسْوَسَ
لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِن سَوْآتِهِمَا وَقَالَ
مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَٰذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَن تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا
مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾
فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا
يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِن وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا
عَن تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَأَقُل لَّكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٢﴾

(١٢) خوا فەرمووی: باشە، چی بەرگری کردیت ئەی ئیبلیس کە سوژدە نەبەیت کاتێك فەرمانم پێدایت؟ شەیتان وتی: من لەو چاکترم، (چونکە) تۆ منت لە ئاگر دروست کردوە و ئەوت لە قور دروستکردووە.

(١٣) خوا فەرمووی: دەی کەواتە دابەزە و لە بەهەشت یان لە ئاسماندا یان لە پلەو پایەی بەندایەتی، چونکە تۆ بۆت نیە لەوێدا فیز بکەیت و خۆت بەگەورە دابنێیت، جا تا زووە دەرچۆ، چونکە بەڕاستی تۆ لە ریسواو بچوك و بێ نرخەکانیت.

(١٤) شەیتان وتی: داواکارم کە مۆڵەتم بدەیت تا ئەو ڕۆژەی کە هەموو نەوەی ئادەم زیندوو دەکرێنەوە.

(١٥) خوا فەرمووی: بەراستی تۆ لە مۆڵەت دراوانیت.

(١٦) شەیتان وتی: بەهۆی ئەوەی کە تۆ منت گومراو سەرگەردان کرد، ئەوە سوێند بێت منیش لە ڕێگە راستەکەتدا بۆیان دادەنیشم (لایان بدەم)...

(١٧) پاشان سوێند بەخوا لە بەردەمیانەوە، لە پشتیانەوە، لە لای راستیانەوە، لە لای چەپیانەوە، بۆیان دێم و (دنیایان لاخۆشەویست دەکەم و گومانیان دەربارەی قیامەت لادروست دەکەم) و دەستت ناکەوێت زۆربەیان سوپاسگوزار بن.

(١٨) خوا فەرمووی: لە بەهەشت دەرچۆرە دەرەوە بەسەرشۆڕی و ریسوایی و دەرکراوی، سوێند بە خوا ئەو کەسەی شوێنت کەوت لەوان، ئەوە بێگومان دۆزەخ پڕ دەکەم لە ئێوە هەموو.

(١٩) (تۆش) ئەی ئادەم، خۆت وهاوسەرەکەت لەبەهەشتدا نیشتەجێ بن، جا لە هەرکوێ ئارەزووتان لێ بوو (خواردەمەنی و میوە) بخۆن، (بەڵام) نزیکی ئەم درەختە مەکەون (درەختێکی تایبەتی بەرداربوو، بۆ تاقی کردنەوەیان خوای گەورە بریاریدا کە هەر نزیکی نەکەون، چ جای لە بەرو بوومی بخۆن) ئەوکاتە دەچنە ریزی ستەمکارانەوە.

(٢٠) شەیتان (ئەو سنوورەی بۆ ئادەم و حەوا بەفرسەت زانی) وکەوتە فرێدانی وەسوەسەو خەتەرە و خەیاڵ بۆ ناو دڵ و دەروونیان تا ئەو عەیب و عارەیان دەربخات کە شاراوەبوو لێیان (دوایی خۆی ئاشکراکرد) و پێی وتن: پەروەردگارتان ئەم درەختەی لێ قەدەغە نەکردوون تەنها لەبەر ئەوەیە نەوەکو ببنە فریشتە، یاخود بۆ ئەوەیە نەوەکو لە نەمران بن!!

(٢١) (ئەوسا شەیتان زانی دەترسن و دوودڵن) سوێندی بۆ خواردن کە من بەڕاستی لە ئامۆژگارانم بۆ ئێوە دڵسۆزتانم!!

(٢٢) ئیتر شەیتان بەفێڵ و پیلان فریوی دان (بەرەولای درەختەکەی بردن) دەستیاندایە گەڵای درەختەکانی بەهەشت عەیبو عاری خۆیان پێ دادەپۆشی، ئەوەسا پەروەردگاریان بانگی کردن و فەرمووی: ئایا من قەدەغەی ئەو درەختەم لێنە کردن و پێم نەوتن، کە بەڕاستی شەیتان بۆ ئێوە دوژمنێکی ئاشکرایە؟!

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ ٱهْبِطُوا۟ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۖ وَلَكُمْ فِى
ٱلْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَٰعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٤﴾ قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا
تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿٢٥﴾ يَٰبَنِىٓ ءَادَمَ قَدْ أَنزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا
يُوَٰرِى سَوْءَٰتِكُمْ وَرِيشًا ۖ وَلِبَاسُ ٱلتَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ۚ ذَٰلِكَ مِنْ
ءَايَٰتِ ٱللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ يَٰبَنِىٓ ءَادَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ
ٱلشَّيْطَٰنُ كَمَآ أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ ٱلْجَنَّةِ يَنزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا
لِيُرِيَهُمَا سَوْءَٰتِهِمَآ ۗ إِنَّهُۥ يَرَىٰكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُۥ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ ۗ
إِنَّا جَعَلْنَا ٱلشَّيَٰطِينَ أَوْلِيَآءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾ وَإِذَا فَعَلُوا۟
فَٰحِشَةً قَالُوا۟ وَجَدْنَا عَلَيْهَآ ءَابَآءَنَا وَٱللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا ۗ قُلْ إِنَّ ٱللَّهَ
لَا يَأْمُرُ بِٱلْفَحْشَآءِ ۖ أَتَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ قُلْ
أَمَرَ رَبِّى بِٱلْقِسْطِ ۖ وَأَقِيمُوا۟ وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ
وَٱدْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ ۚ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾ فَرِيقًا
هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ ٱلضَّلَٰلَةُ ۗ إِنَّهُمُ ٱتَّخَذُوا۟ ٱلشَّيَٰطِينَ
أَوْلِيَآءَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

(٢٣) (ئەو کاتە ئیتر هەردووکیان هەستیان بەهەڵەی خۆیان کردو) وتیان: پەروەردگارا ئێمە ستەممان لە خۆمان کرد، خۆ ئەگەر لێمان خۆش نەبیت و بەزەییت پێماندا نەیەتەوە، ئەوە بەڕاستی ئێمە سوێند بە خوا لە خەسارەتمەند و زەرەرمەندانین.

(٢٤) خوای گەورە فەرمووی: ئیتر دابەزن هەندێکتان دوژمنی هەندێکتانن (شەیتان و دارو دەستەی دوژمنی ئێوەن و نەوەی ئادەمیش بەهۆی پیلانی شەیتانەوە دوژمنایەتی یەکتر دەکەن)، بۆتان هەیە لە زەویدا نیشتەجێ بوون و هۆی رابواردن و ژیان تا ماوەیەك.

(٢٥) خوا فەرمووی (پێیان): هەر لە زەویدا دەژین و لەوێش دەمرن و (تێکەڵ بەخاکی دەبن، لەکاتی دیاری کراویشدا) هەر لە ناخیەوە دەهێنرێنە دەرەوە (بۆ لێپرسینەوە).

(٢٦) ئەی نەوەی ئادەم، ئێمە بەڕاستی پۆشاکی لەبارمان بۆ فەراهەم هێناون، عەورەت و ئەوەی پێتان ناخۆشە دەربکەوێت دای ئەپۆشێت، هەروەها جل و بەرگی جوانیش کە خۆتانی پێ برازێننەوە (بەڵام بیرتان نەچێت) کە پۆشاکی تەقواو خواناسی چاکتر و خێردارتر و بەفەرتره، ئەو پۆشاکە (مادّدی و مەعنەویانە) لە نیشانە و بەڵگەکانی خوای گەورەن بۆ ئەوەی یاداوەری وەربگرن و (یادی بەهەشت بکەن).

(٢٧) ئەی نەوەی ئادەم: شەیتان، ئێوەش لە خشتە نەبات، هەروەك باوك و دایکتانی لە خشتە بردو لە بەهەشتدا بە دەرکردنی دان، لەکاتێکدا دەستی کرد بەداماڵینی پۆشاکەکانیان تا عەورەتیان پیشانی یەکتربدات، بێگومان شەیتان و دارو دەستەی ئێوە دەیبینن، لە حاڵێکدا ئێوە ئەوان نابینن، جا دڵنیابن کە ئێمە شەیتانەکانمان کردووە بە یارو یاوەری ئەوانەی باوەڕ ناهێنن.

(٢٨) کاتێکیش (بێ باوەڕان) تاوان و گوناهێك ئەنجام بدەن دەڵێن: باوو باپیرانیشمان دیوە ئەم کارەیان کردوەو خوای گەورە خۆی فەرمانی پێداوین بیکەین!! پێیان بڵێ: (نەخێر وانییە) چونکە بەڕاستی خوا فەرمان بەگوناهو تاوان و کاری نابەجێ نادات، چۆن (جەسارەت دەکەن) و شتێك هەڵدەبەستن بۆ خوا کە هیچ دەربارەی نازانن.

(٢٩) (ئەی محمد ﷺ) بڵێ: پەروەردگارم فەرمانی بە دادپەروەری داوە، لەکاتی هەرپەرستن و نوێژێکدا، لە هەموو مزگەوتێکدا، رووی دڵ و روخسارتان بەڕاستی لە پەروەردگارتان بکەن و بیپەرستن و لێی بپاڕێنەوە، لەکاتێکدا دینداری بێگەردو دڵسۆزانە هەر بۆ ئەو زاتەیە، چونکە هەر چۆن دروستی کردوون لە سەرەتاوە، لە ئایندەشدا هەر بۆ لای ئەو دەگەڕێنەوە...

(٣٠) (جا ئەو کاتە دەبنە دوو دەستە) دەستەیەك هیدایەت و رێنمووی وەرگرتووە، دەستەیەکیش بڕیاری گومرای و سەر لێشێواوی بەسەردا چەسپاوە، چونکە بەڕاستی ئەوانە بێجگە لە خواشەیتانە کانیشیان کردە پشتیوان و خۆشەویستی خۆیان، واش دەزانن کە رێگەی راست و دروستیان گرتۆتەبەر.

۞ يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ خُذُواْ زِينَتَكُمۡ عِندَ كُلِّ مَسۡجِدٖ وَكُلُواْ وَٱشۡرَبُواْ
وَلَا تُسۡرِفُوٓاْۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلۡمُسۡرِفِينَ ﴿٣١﴾ قُلۡ مَنۡ حَرَّمَ زِينَةَ ٱللَّهِ
ٱلَّتِيٓ أَخۡرَجَ لِعِبَادِهِۦ وَٱلطَّيِّبَٰتِ مِنَ ٱلرِّزۡقِۚ قُلۡ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ
فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا خَالِصَةٗ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ
لِقَوۡمٖ يَعۡلَمُونَ ﴿٣٢﴾ قُلۡ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ ٱلۡفَوَٰحِشَ مَا ظَهَرَ مِنۡهَا وَمَا
بَطَنَ وَٱلۡإِثۡمَ وَٱلۡبَغۡيَ بِغَيۡرِ ٱلۡحَقِّ وَأَن تُشۡرِكُواْ بِٱللَّهِ مَا لَمۡ يُنَزِّلۡ بِهِۦ
سُلۡطَٰنٗا وَأَن تَقُولُواْ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٞۖ
فَإِذَا جَآءَ أَجَلُهُمۡ لَا يَسۡتَأۡخِرُونَ سَاعَةٗ وَلَا يَسۡتَقۡدِمُونَ ﴿٣٤﴾
يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ إِمَّا يَأۡتِيَنَّكُمۡ رُسُلٞ مِّنكُمۡ يَقُصُّونَ عَلَيۡكُمۡ ءَايَٰتِي فَمَنِ
ٱتَّقَىٰ وَأَصۡلَحَ فَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿٣٥﴾ وَٱلَّذِينَ
كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا وَٱسۡتَكۡبَرُواْ عَنۡهَآ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۖ هُمۡ
فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٣٦﴾ فَمَنۡ أَظۡلَمُ مِمَّنِ ٱفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوۡ كَذَّبَ
بِـَٔايَٰتِهِۦٓۚ أُوْلَٰٓئِكَ يَنَالُهُمۡ نَصِيبُهُم مِّنَ ٱلۡكِتَٰبِۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَتۡهُمۡ
رُسُلُنَا يَتَوَفَّوۡنَهُمۡ قَالُوٓاْ أَيۡنَ مَا كُنتُمۡ تَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ
قَالُواْ ضَلُّواْ عَنَّا وَشَهِدُواْ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمۡ أَنَّهُمۡ كَانُواْ كَٰفِرِينَ ﴿٣٧﴾

(٣١) ئەی نەوەی ئادەم، خۆتان برازێننەوە بە پۆشاك لەبەر كردن، لەكاتی هەموو نوێژو چوونە ناو مزگەوتێكدا، بخۆن و بخۆنەوە (لە نازو نیعمەتەكان) بەڵام زیادەڕەوی مەكەن، چونكە بەڕاستی خوا لە سنوور دەرچووان و زیادەڕەوانی خۆش ناوێت.

(٣٢) (ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان) بڵێ: ئەوە كێیە پۆشاك و زینەت و جوانیە خواییەكانی لە بەندەكانی حەرام كردوە كە لە بنەڕەتدا خۆی بۆی بەدیهێناون؟ هەروەها ئەوە كێیە ڕزق و ڕۆزیە چاك و پاكەكانی حەرام كردوە؟! بەو خەڵكە بڵێ: هەموو ئەو شتانە بۆ ئیماندارانە لە ژیانی دنیادا، لە كاتێكدا پاڵفتەو تایبەتن لە ڕۆژی قیامەتدا، ئا بەو شێوەیە ئایەت و فەرمانەكان روون دەكەینەوە بۆ كەسانێك كە بزانن و هوشیار بن.

(٣٣) پێیان بڵێ: بەڕاستی پەروەردگارم هەرچی گوناهو خراپەیە حەرامی كردووە چ ئەوانەی ئاشكران، چ ئەوانەی پەنهانن، هەروەها هەموو گوناهو داخوازی و دەستدرێژیەكی بەناحەقی حەرام كردووە، هەروەها شتێك بكەن بەشەریك و هاوەڵ بۆ خوا كە هیچ دەسەڵاتی پێنەداوە، هەروەها حەرامی كردووە لە خۆتانەوە بەناوی خواوە، دوور لە هەموو زانیاری و زانستێك شت بڵێن.

(٣٤) بۆ هەموو نەتەوەیەك تەمەنێكی سنووردار هەیە، (لەكاتی دیاریكراودا كۆتایی بەدەوری دەهێنرێت)، جا كاتێك كۆتایی تەمەنیان هات، ئەوە نە تاوێك دوا دەكەون نە تاوێكیش پێش دەكەون.

(٣٥) ئەی نەوەی ئادەم، ئەگەر پێغەمبەرانتان لە خۆتان بۆ هات كە ئایەت و فەرمانەكانی منیان بەسەردا دەخوێننەوە (ئێوە باوەڕیان پێ بكەن) جا ئەو كەسەی بە تەقواو لە خوا ترس بێت ئەوە ترسیان لەسەر نیە و دڵگران و غەمبار نابن.

(٣٦) (بەڵام) ئەوانەی بڕوایان بەئایەت و فەرمانەكانی ئێمە نەبووە، لووت بەرز بوون بەرامبەریان ئا ئەوانە نیشتەجێی ناو ئاگری دۆزەخن و بەهەمیشەیی تیایدا دەبێ بژین.

(٣٧) جا كێ لەوە ستەمكارترە كە بەدەم خواوە درۆ هەڵدەبەستێت، یان بڕوای بەئایەتەكانی نەهێناوە، ئا ئەوانە ئەوەی كە بۆیان بڕیار دراوە لە دنیادا دەستیان دەكەوێت، هەتا ئەو كاتەی فریشتە نێردراوەكانمان بۆیان دێن گیانیان دەكێشن، ئەوسا پێیان دەڵێن: كوان ئەوانەی جگەلە خوا هانا و هاوارتان بۆ دەبردن و دەتانپەرستن؟! (بەسەر سامیەوە) دەڵێن: (نازانین) لێمان وون بوون، (ئەوسا بەناچاریی) شایەتی لە خۆیان دەدەن كە بەڕاستی ئەوان هەر بێ باوەڕ بوون.

قَالَ ٱدۡخُلُواْ فِيٓ أُمَمٖ قَدۡ خَلَتۡ مِن قَبۡلِكُم مِّنَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ
فِي ٱلنَّارِۖ كُلَّمَا دَخَلَتۡ أُمَّةٞ لَّعَنَتۡ أُخۡتَهَاۖ حَتَّىٰٓ إِذَا ٱدَّارَكُواْ فِيهَا
جَمِيعٗا قَالَتۡ أُخۡرَىٰهُمۡ لِأُولَىٰهُمۡ رَبَّنَا هَٰٓؤُلَآءِ أَضَلُّونَا فَـَٔاتِهِمۡ
عَذَابٗا ضِعۡفٗا مِّنَ ٱلنَّارِۖ قَالَ لِكُلّٖ ضِعۡفٞ وَلَٰكِن لَّا تَعۡلَمُونَ ﴿٣٨﴾
وَقَالَتۡ أُولَىٰهُمۡ لِأُخۡرَىٰهُمۡ فَمَا كَانَ لَكُمۡ عَلَيۡنَا مِن فَضۡلٖ
فَذُوقُواْ ٱلۡعَذَابَ بِمَا كُنتُمۡ تَكۡسِبُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ
بِـَٔايَٰتِنَا وَٱسۡتَكۡبَرُواْ عَنۡهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمۡ أَبۡوَٰبُ ٱلسَّمَآءِ وَلَا يَدۡخُلُونَ
ٱلۡجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ ٱلۡجَمَلُ فِي سَمِّ ٱلۡخِيَاطِۚ وَكَذَٰلِكَ نَجۡزِي
ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿٤٠﴾ لَهُم مِّن جَهَنَّمَ مِهَادٞ وَمِن فَوۡقِهِمۡ غَوَاشٖۚ
وَكَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤١﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَا نُكَلِّفُ نَفۡسًا إِلَّا وُسۡعَهَآ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ
ٱلۡجَنَّةِۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعۡنَا مَا فِي صُدُورِهِم مِّنۡ غِلّٖ
تَجۡرِي مِن تَحۡتِهِمُ ٱلۡأَنۡهَٰرُۖ وَقَالُواْ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي هَدَىٰنَا لِهَٰذَا
وَمَا كُنَّا لِنَهۡتَدِيَ لَوۡلَآ أَنۡ هَدَىٰنَا ٱللَّهُۖ لَقَدۡ جَآءَتۡ رُسُلُ رَبِّنَا بِٱلۡحَقِّۖ
وَنُودُوٓاْ أَن تِلۡكُمُ ٱلۡجَنَّةُ أُورِثۡتُمُوهَا بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٤٣﴾

(٣٨) (ئەوسا خوا فەرمانیدا) و فەرمووی: دە بچنە ریزی ئەو کۆمەڵانەوە کە پێش ئێوە هەبوون (لەگومراکان) لەدەستەی پەری و ئادەمیزادەکان لەنـاو دۆزەخـدا، هـەر کـاتێك هـەر کۆمەڵ و دەستەیەك دەچنە ناوی نەفرین دەکەن لە هاوئاین و هاو بیرانیان، هەتا ئەو کاتەی هـەموویان کـۆ دەکـرێنەوە و بەسەریەکدا دەدرێن لە ناویدا، شوێنکەوتەکان روو بەگەورەکانیان دەڵێن: پەروەردگارا ئا ئەوانە ئێمەیان گـومراکـرد، دە تۆش لەناو دۆزەخدا سزای دوو بەرامبەریان بـدە!! (خـوای گەورەش دە فەرمویێت): بۆ هەموو لایەك (سزاو تۆڵە) دوو بەرامبەرە بەڵام ئێوە پێی نازانن.

(٣٩) (پاشان) دەستە پێشوەکان بەدواییینەکان دەڵێن: وەنەبێت ئێوە هیچ رێزو فەزڵێکتان هەبێت بەسەر ئـێمەدا، دە ئـێوەش بچێژن سزاو ئازار بەهۆی ئەو کارو کردەوە نالەبارانەوە کـە ئەنجامتان دەدا.

(٤٠) بێگومان ئەوانەی بروایان بە ئایەت و فەرمانەکانی ئێمە نەهێناوە و خۆیان لە ئاستیدا بەگەورە داناوە، دەروازەکانی ئاسمانیان بۆ ناکرێتەوە و ناچنە بەهەشتەوە هەتا وشتر ئەچێت بەناو کونی دەرزیدا، ئا بەو شێوەیە ئێمە پاداشتی تاوانباران دەدەینەوە و تۆڵەیان لێدەسێنین...

(٤١) ئەوانە (لەناو دۆزەخدا) رایەخی ئاگرینیان هەیە، لە سەروشیانەوە (سەقف و بەتانی و لێفەی) ئاگـرین داپۆشەریانە، (سەرو خواریان ئاگرە) بێگومان هەر بەو شێوەیە پاداشتی ستەمکاران دەدەینەوە و تۆڵەیان لێ دەسێنین.

(٤٢) (لەلایەکی ترەوە) ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوەو کاروکردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە (بەمەرجێك ئێمە لە توانای هەرکەس زیاتر داخوازی ناکەین، ئـەوانـە خـاوەن و نـیشتەجێی بـەهەشتن و ژیـانیان بـەردەوام و هەمیشەییە تیایدا.

(٤٣) (هەر لە دەروازەی بەهەشتدا) هەرچی بوغزوکینەیەك لە دڵ و دەروون و سینەیاندا بوو ئێمە دامان ڕنی (تا بە سینەیەکی ساف و دڵ و دەروونێکی بێگەردەوە بچنە ناو بەهەشتەوە) کە چەندەها رووبار بەژێر درەختە کانیداو بە بەردەم کۆشکەکانیدا رەوان و جاری دەبێت، (ئەوسا ئیتر هەمووان بەیەك دەنگ و یەك ئاواز) دەڵێن: سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەی کە هیدایەت و رێنموویی کردین بۆ ئەم جێگەو رێگە خۆشە، ئەگەر ئـەو خوایە هیدایەت و رێنموویی نەکردینایە هەرگیز رێگای هیدایەتمان نەدەزانی و ئەم پاداشتەمان وەرنەدەگرت، سوێند بەخوا بەڕاستی پێغەمبەرانی پەروەردگارمان بە حەق و راستییەوە هاتن، ئەوسا بـانگیان لێدەکـرێت: ئەوە ئەو بەهەشتەیە کە پێتان دراوە بەهۆی ئەو کارو کردەوە چاکانەوە کە کاتی خۆی ئەنجامتان دەدا.

وَنَادَىٰٓ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَنَّةِ أَصۡحَٰبَ ٱلنَّارِ أَن قَدۡ وَجَدۡنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقّٗا
فَهَلۡ وَجَدتُّم مَّا وَعَدَ رَبُّكُمۡ حَقّٗاۖ قَالُواْ نَعَمۡۚ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنُۢ بَيۡنَهُمۡ أَن
لَّعۡنَةُ ٱللَّهِ عَلَى ٱلظَّٰلِمِينَ (٤٤) ٱلَّذِينَ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ وَيَبۡغُونَهَا
عِوَجٗا وَهُم بِٱلۡأٓخِرَةِ كَٰفِرُونَ (٤٥) وَبَيۡنَهُمَا حِجَابٞۚ وَعَلَى ٱلۡأَعۡرَافِ
رِجَالٞ يَعۡرِفُونَ كُلَّۢا بِسِيمَىٰهُمۡۚ وَنَادَوۡاْ أَصۡحَٰبَ ٱلۡجَنَّةِ أَن سَلَٰمٌ عَلَيۡكُمۡۚ
لَمۡ يَدۡخُلُوهَا وَهُمۡ يَطۡمَعُونَ (٤٦) ۞ وَإِذَا صُرِفَتۡ أَبۡصَٰرُهُمۡ تِلۡقَآءَ
أَصۡحَٰبِ ٱلنَّارِ قَالُواْ رَبَّنَا لَا تَجۡعَلۡنَا مَعَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلظَّٰلِمِينَ (٤٧) وَنَادَىٰٓ أَصۡحَٰبُ
ٱلۡأَعۡرَافِ رِجَالٗا يَعۡرِفُونَهُم بِسِيمَىٰهُمۡ قَالُواْ مَآ أَغۡنَىٰ عَنكُمۡ جَمۡعُكُمۡ
وَمَا كُنتُمۡ تَسۡتَكۡبِرُونَ (٤٨) أَهَٰٓؤُلَآءِ ٱلَّذِينَ أَقۡسَمۡتُمۡ لَا يَنَالُهُمُ
ٱللَّهُ بِرَحۡمَةٍۚ ٱدۡخُلُواْ ٱلۡجَنَّةَ لَا خَوۡفٌ عَلَيۡكُمۡ وَلَآ أَنتُمۡ تَحۡزَنُونَ
(٤٩) وَنَادَىٰٓ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِ أَصۡحَٰبَ ٱلۡجَنَّةِ أَنۡ أَفِيضُواْ عَلَيۡنَا
مِنَ ٱلۡمَآءِ أَوۡ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُۚ قَالُوٓاْ إِنَّ ٱللَّهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى
ٱلۡكَٰفِرِينَ (٥٠) ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ دِينَهُمۡ لَهۡوٗا وَلَعِبٗا
وَغَرَّتۡهُمُ ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَاۚ فَٱلۡيَوۡمَ نَنسَىٰهُمۡ كَمَا نَسُواْ
لِقَآءَ يَوۡمِهِمۡ هَٰذَا وَمَا كَانُواْ بِـَٔايَٰتِنَا يَجۡحَدُونَ (٥١)

(٤٤) (پاشان) نیشتەجێیانی بەهەشت بـانگی نـیشتەجێکانی دۆزەخ دەکـەن و دەڵـێن: بـەڕاسـتی ئـەو بـەڵێنەی کـە پەروەردگارمان پێی دابووین دەستمانکەوت و پێی بەخشین، ئایا ئێوەش ئەو بەڵێنەی کە پەروەردگارتان دابووی بەراستی دەسـتانکەوت؟! (لە وەڵامـدا بـەدڵ شکـاوی و غـەم و پەژارەیەکی زۆرەوە) دەڵێن: بەڵێ.. ئەوسا جاڕچیەك جاڕیدا لە نێوانیاندا و هاواری کـرد: نـەفرەتی خـوا لە سـتەمکاران بێت...

(٤٥) ئەوانەی کە بە نەرمە بری بەرهەڵستی ڕێـبازی خـوا دەکەن و کۆسپ و تەگەرە دەخەنە ڕێگەی و ڕێبازی خوایان بە خوار و خێچیی دەوێت، لە کاتێکدا هـەمیشە ئـەوان بـێ بروان بە زیندوو بوونەوە و لێپرسینەوە.

(٤٦) لەنێوان بەهەشتی و دۆزەخیەکاندا دیوارو پـەردەیەك هەیە، بەسەر شوێنە بەرزەکانیشەوە کەسانێکی مەرد هـەن هەردوولا بەچاکی دەناسن بەهۆی ناونیشانەکـانیانەوە (کـاتێك ڕوو دەکـەنە بـەهەشت) بـانگ دەکـەن لە نیشتەجێکانی و دەڵێن: سڵاوتان لێ بێت (خۆشی لە خۆتان)، ئەوانە هێشتا نەچوونەتە ناوی بەڵام بەهیوان و ئومێدیان هەیە.

(٤٧) کاتێکیش ڕوویان بەرەو ڕووی دۆزەخیان وەردەچەر خێنرێت دەڵێن: پەروەردگارا مـەمانگێرە لەگـەڵ دەستەی ستەمکاراندا.

(٤٨) ئەوانەی کە لەسەر شوێنە بەرزەکانن بانگی کەسانێك دەکەن (لە دۆزەخیان) کە بەڕواڵەت و سیمایاندا دەیانناسن و پێیان دەڵێن: (خۆ ئێستا لاتان ڕوونە) کە دارو دەستەو هێزو توانـا و مـاڵ و سـامانتان فـریاتان نەکەوت؟! هەروەها فیز و لووت بەرزی و خۆ فش کردنەوەتان بەهاناتانەوە نەهات!!...

(٤٩) ئایا ئەوانە ئەو کەسانەن کە کاتی خۆی سوێندتان دەخوارد ڕەحمەتی خوا نایانگرێتەوە! (ئەوەتە خوا پێیان دەفەرموێت): دە بچنە بەهەشتەوە، نە ترس و بیمتان لەسەرە نەغەم و پەژارەش دەخۆن.

(٥٠) (دۆزەخیان بەدەم ئاهو ناڵەو غەم و پەژارەوە) هاواریان لە بەهەشتیان کردو لێـیان پـاڕانـەوەو وتـیان: نەختێك ئاومان بەسەردا بڕێژن، یان بەشمان بدەن لەو ڕزق و ڕۆزیانەی کە خوا پێی بەخشیوون (بەهەشتیەکان لە وەڵامیاندا) دەڵێن: بەڕاستی خوا خواردن و خواردنەوەی بەهەشتی لەسەر بێ باوەڕان حەرام کردووە...

(٥١) ئەوانەی کە کاتی خۆی ئاینەکەیان بە گەمەو گاڵتە گرتبوو، ژیانی دنیا غەراو سەرگەردانی کـردبوون و خەڵەتاندبونی، جا ئێمە ئەمڕۆ ئەوانە فەرامۆش دەکەین، هەروەکو ئەوان ئەم ڕۆژەیان فەرامۆش کرد و لەبیر خۆیان بردبۆوە، هەروەها بەهۆی ئەوەشەوە کە دژی ئایەتەکانی ئێمە دەوەستان و ئینکاری و بەربەرەکانیان دەکرد.

وَلَقَدْ جِئْنَٰهُم بِكِتَٰبٍ فَصَّلْنَٰهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُۥ ۚ يَوْمَ يَأْتِى تَأْوِيلُهُۥ يَقُولُ
ٱلَّذِينَ نَسُوهُ مِن قَبْلُ قَدْ جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِٱلْحَقِّ فَهَل لَّنَا
مِن شُفَعَآءَ فَيَشْفَعُوا۟ لَنَآ أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ ٱلَّذِى كُنَّا نَعْمَلُ ۚ
قَدْ خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾
إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ فِى سِتَّةِ
أَيَّامٍ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ يُغْشِى ٱلَّيْلَ ٱلنَّهَارَ يَطْلُبُهُۥ حَثِيثًا
وَٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ وَٱلنُّجُومَ مُسَخَّرَٰتٍۭ بِأَمْرِهِۦٓ ۗ أَلَا لَهُ ٱلْخَلْقُ
وَٱلْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٥٤﴾ ٱدْعُوا۟ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا
وَخُفْيَةً ۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾ وَلَا تُفْسِدُوا۟ فِى
ٱلْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَٰحِهَا وَٱدْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا ۚ إِنَّ رَحْمَتَ
ٱللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى يُرْسِلُ
ٱلرِّيَٰحَ بُشْرًۢا بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهِۦ ۖ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَقَلَّتْ سَحَابًا
ثِقَالًا سُقْنَٰهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنزَلْنَا بِهِ ٱلْمَآءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِۦ مِن كُلِّ
ٱلثَّمَرَٰتِ ۚ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ ٱلْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

(٥٢) سوێند بێت بەخوا بەڕاستی ئێمە کتێبێکمان بۆ هێنان هەموو شتێکمان لەسەر بنچینەی زانستی و زانیاری تێدا ڕوون کردۆتەوە، هیدایەت و ڕەحمەت و ڕێنموویشە بۆ ئەو کەسانەی کە باوەڕی پێدەهێنن.

(٥٣) ئایا (بێ باوەڕان) چاوەڕێی چی دەکەن جگە لە پێشهاتن و ڕوودانی هەڕەشە قورئانیەکان؟ جا ئەو ڕۆژەی کە (بەڵێن و هەڕەشەکان) دێتە دی، ئەوانەی پێشتر فەرامۆشیان کردبوو دەڵێن: بەڕاستی پێغەمبەرانی پەروەردگارمان حەقیقەت و ڕاستەقینەیان هێنابوو (کەچی ئێمە بڕوامان پێنە کردن، ئەوسا بەکەساسیەوە دەڵێن): ئایا ئەوە کەسێك نیە تکامان بۆ بکات؟ (بەڵکو خوا بمانبە خشێت)، یاخود بگەڕێینەوە بۆ دنیاو کارو کردەوەی چاك بکەین نەك ئەوەی کە ئەوسا دەمانکرد، بەڕاستی ئەوانە خۆیان دۆڕاندو هەرچیان هەڵبەستبوو و باوەڕیان پێی هەبوو، لێیان وون بوو.

(٥٤) بێگومان پەروەردگارتان (الله) یە کە دروستکاری ئاسمانەکان و زەویە لە ماوەی شەش ڕۆژدا (مەگەر هەر خۆیشی بزانێت ئەو ڕۆژانە ماوەیان چەندە)، پاشان لەسەر عەرش و تەختی فەرمانڕەوایی وەستا (ئەلبەتە چۆنیەتی وەستان و تەختی فەرمانڕەوایەتی و گەلێ شتی لەو بابەتانە لەرادەی بۆچوونی ئێمە بەدەرە، تەفسیری ئەم ئایەتەیان لە پێشەوا مالیك و ئەحمەد پرسیووە، لە وەڵامدا وتوویانە: وەستانەکە حەقیقەتی هەیە، چۆنیەتیەکەی شاراوەیە، پرسیار کردن دەربارەی بیدعەیە، باوەڕ بوون پێی واجبە) بەشەو، ڕۆژ دادەپۆشێت؛ لەکاتێکدا بەشێنەیی عەودالە بەدوایدا، خۆرو مانگ و ئەستێرەکان (هەر هەموویان) بە فەرمانی خوا کەوتوونەتە گەڕو لە فەرمانی دەرناچن، ئاگادار بن و بزانن و تێفکرن کە: هەرچی دروستکردن و بڕیاردانە هەر بۆ ئەوە، (کەواتە دەبا هەمووان فەرمانبەرداری ئەو بین و لە فەرمانی دەرنەچین)، موبارەك و پیرۆزو گەورەیە زاتی (الله) پەروەردگاری هەموو جیهانەکان.

(٥٥) هاناو هاوار بکەن لە پەروەردگارتان بەپاڕانەوەی بەکوڵ، بەنهێنی (لەکات و شوێنی لەباردا) چونکە بەڕاستی ئەو زاتە دەست درێژکارانی خۆش ناوێت (مەبەست ئەوانەن کە هاناو هاوار بۆ غەیری خوا دەبەن).

(٥٦) (خەڵکینە) فەسادو گوناهو تاوان ئەنجام مەدەن لە زەویدا دوای ئەوەی چاکەکاریی ڕەنگی گرتووەو (خەڵکی خەریکن خووی پێوە دەگرن)، بەردەوام هاناو هاوار بۆ خوا بەرن لە ترسی سزای دۆزەخ و بەئومێدی بەدەستهێنانی بەهەشت، بەڕاستی ڕەحمەتی خوا نزیکە لە چاکەکاران و چاکەخوازانەوە.

(٥٧) هەر ئەو خوایەیە کە بای شەماڵ (هەڵگری هەڵمی ئاو) دەنێرێت لەکاتێکدا مژدەیە (بۆ خەڵك) لەنێوان دوودەستی ڕەحمەتی پەروەردگاردا، هەتا وای لێدێت کە ئەو بایە هەوری سەنگین هەڵدەگرێت، ئەوسا دەینێرین بۆ ناوچەو وڵاتێکی مردوو، جا بەهۆی ئەو ئاوەوە هەرچی بەروبوومە دەری دەهێنین، جا هەر ئابەو شێوەیە مردووانیش لەناخی زەوی دەردەهێنین و زیندویان دەکەینەوە، بۆ ئەوەی یاداوەری وەربگرن.

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبُثَ لَا يَخْرُجُ
إِلَّا نَكِدًا كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾
لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم
مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾
قَالَ الْمَلَأُ مِن قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٦٠﴾ قَالَ
يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَٰكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ
﴿٦١﴾ أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾ أَوَعَجِبْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ
رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾ فَكَذَّبُوهُ
فَأَنجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾ ۞ وَإِلَىٰ عَادٍ أَخَاهُمْ
هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ
﴿٦٥﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي
سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٦٦﴾ قَالَ يَا قَوْمِ
لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَٰكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾

(٥٨) وولاّتی بەپیت و چاك و ئاوەدان، دارو درەخت و رووەكـــی تـێدا دەڕوێت بـەفەرمانی پـەروەردگاری، ئەوەش کە زۆنگ و پیس و بێ کەڵك بێت، شـتی بـێ سوود و بێ فەڕ نەبێت، هیچی لێ پەیدا نابێت، ئا بـەو شێوەیە بەڵگەو نیشانەی جـۆراو جـۆر دەهـێنینەوە بـۆ کەسانێك کە دڵسۆزن و سوپاسی خوا دەکەن.

(٥٩) سوێند بە خوا بەڕاستی ئێمە ـ نوح ـ مان ڕەوانە کرد بۆ سەر قەومەکەی، جا پێی وتن: ئەی گەل و هۆزم ئێوە هەر خوا بپەرستن، چونکە جگە لەو زاتە خوایەکی ترتان نیە، بەڕاستی من دەترسم لەرۆژێکی سـامناکـدا تووشی بەڵاو سزایەکی زۆرسەخت ببن.

(٦٠) دەســـتەی دەســـەڵاتداری قـەومەکـەی وتـیان: بەراستی ئێمە تۆ لەنێو گومراییەکی ئاشکرادا دەبینین!!

(٦١) نوح وتی: ئەی قەوم و هۆزم من هیچ گومراییەکم نیە بەڵکو من پێغەمبەرێکم و لە لایەن پەروەردگاری جیهانیانەوە ڕەوانەکراوم...

(٦٢) پەیامەکانی پەروەردگارمتان پێ ڕادەگەیەنم، من دڵسۆزیتان لەگەڵ دەکەم، ئەوەی من دەیزانم دەربارەی گەورەیی و باڵادەستی خوا، ئێوە نایزانن...

(٦٣) ئایا ئێوە سەرسام بوون لەهاتنی بەرنامە و یادخەرەوەیەك لەلایەن پەروەردگارتانەوە بۆ سەر پیاوێکی (ڕاستگۆ) لە خۆتان؟ تا بێدارتـان بکـاتەوەو دیـنداری و خـوانـاسی بکـەن، بـۆ ئـەوەی سەرئەنجام ڕەحمتان پێ بکرێت.

(٦٤) (دوای ٩٥٠ ساڵ هەوڵ و کۆشش) هەر بەرنامەکەیان بە درۆزانی و بڕوایان پێ نەکـرد، جـا ئێمەش خۆی و ئەو ئیماندارانەی لەگەڵیدا بوون لەکەشتیەکەدا ڕزگارمان کردن و ئەوانەی بڕوایان نەهێنا بەئایەت و فەرمانەکانمان نوقمی زریانەکەمان کردن، چونکە بەڕاستی ئەوان گەلێکی کوێرو نابینا بوون (لە ئاستی ڕاستیەکاندا).

(٦٥) بۆ قەومی (عاد)یش (هود)ی برایانمان نارد (هەروەکو نوح) وتی: ئەی گەل و عەشرەتم هەر خوا بپەرستن چونکە جگە لەو زاتە خوایەکی ترتان نیە، ئایا ئەوە لە خوا ناترسن؟!

(٦٦) ئەو دەسەڵاتدارانەی کە بێ بڕوا بوون لە قەومەکەی وتیان: بەڕاستی ئێمە تۆ لە نێو نەفامیدا دەبینین (تۆ ناگۆڕێیت و پێش ناکەویت) و بەڕاستی ئێمە وادەزانین تۆ یەکێکیت لە درۆزنەکان.

(٦٧) (هود) فەرمووی: ئەی قەوم و عەشرەتم من هیچ گێلی و نـەفامیەکـم پـێوە نـیە، بـەڵکو مـن فرستادەیەکم لەلایەن پەروەردگاری هەموو جیهانیانەوە...

أُبَلِّغُكُمْ رِسَٰلَٰتِ رَبِّي وَأَنَا۠ لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٨﴾ أَوَعَجِبْتُمْ
أَن جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْۚ
وَٱذْكُرُوٓاْ إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنۢ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ
فِي ٱلْخَلْقِ بَصْۜطَةًۖ فَٱذْكُرُوٓاْ ءَالَآءَ ٱللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
﴿٦٩﴾ قَالُوٓاْ أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ ٱللَّهَ وَحْدَهُۥ وَنَذَرَ مَا كَانَ
يَعْبُدُ ءَابَآؤُنَاۖ فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ
﴿٧٠﴾ قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌۖ
أَتُجَٰدِلُونَنِي فِيٓ أَسْمَآءٍ سَمَّيْتُمُوهَآ أَنتُمْ وَءَابَآؤُكُم
مَّا نَزَّلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَٰنٍۚ فَٱنتَظِرُوٓاْ إِنِّي مَعَكُم مِّنَ
ٱلْمُنتَظِرِينَ ﴿٧١﴾ فَأَنجَيْنَٰهُ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا
وَقَطَعْنَا دَابِرَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَاۖ وَمَا كَانُواْ مُؤْمِنِينَ
﴿٧٢﴾ وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَٰلِحًاۚ قَالَ يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُواْ ٱللَّهَ
مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥۖ قَدْ جَآءَتْكُم بَيِّنَةٌ مِّن
رَّبِّكُمْۖ هَٰذِهِۦ نَاقَةُ ٱللَّهِ لَكُمْ ءَايَةًۖ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ
فِيٓ أَرْضِ ٱللَّهِۖ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوٓءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

(٦٨) پەیامەکانی پەروەردگاری خۆمتان پێ ڕادەگەیەنم و من بۆ ئێوە دڵسۆزو ئەمینم...

(٦٩) ئـایا ئـێوە سـەرسام بـوون لە هـاتنی بـەرنامە و یادخەرەوەیەك لەلایـەن پـەروەردگارتانەوە بـۆ سـەر پیاوێکی (ڕاستگۆ) لە خۆتان؟ تا بێدارتان بکاتەوە، جا یادی ئەو کاتە بکەنەوە کە خوا ئێوەی کردە جێنشین لە دوای قـەومی نـوح، لە ڕووی جـەستەوە زیـاد لەوان گەورە و تێرو تەواو بـەدیهێنان کـەواتـە یـادی نـازو نیعمەتەکانی خوا بکەن بۆ ئەوەی سەرفراز بن.

(٧٠) (کەچی قەومی نالەبار لە وەڵامیدا) وتـیان: ئـایا تۆهاتویتە لامان بۆ ئەوەی تەنها خوا بـپەرستین و واز لەو پەرستراوانە بهێنین (کەساڵەهایە) باو و باپیرانمان دەیـانپەرستن؟! (بـە گـاڵتە و بـێ بـاوەڕیەوە وتـیان): کەوابوو ئەگەر تۆ لە ڕاستگۆیانیت ئەو بەڵێنانەی کە پێمان دەدەیت بۆمان پێش بهێنە!!

(٧١) هود فەرمووی: ئیتر ئەوە بەڵاو ناخۆشی و خەشمی خوا کەوتە سەرتان، ئایا ئەوە ڕاستە ئـێوە موجادەلەو دەمە دەمێم لەگەڵ دەکەن لەسەر کۆمەڵێك بت و پەیکەر کە خۆتان و بـاوو بـاپیرانـتان ناوتان ناون؟ بێگومان هیچ پەیوەندیەکیان بە خواوە نیە، هیچ بەڵگەیەك لەلایەن خواوە دانەبەزیوە کە ئەوانە بچوکترین کاریان بەدەست بێت، ئێوە چاوەڕێ بن، منیش لەگەڵتاندا لە چاوەڕوانانم.

(٧٢) ئینجا (دوای دابەزینی خەشمی خوایی) هودو ئەو ئیماندارانەی لەگەڵی بوون، بـەرەحمەتێکی تایبەتی خۆمان، ڕزگارمان کردن، ئەوانەش کـە ئـایەت و هـەڕەشەکـانی ئـێمەیان بـەدرۆ دەزانـی دوابڕاومان کردن چونکە باوەڕدار نەبوون. (بەهەڕەشەو مژدەکانمان).

(٧٣) بۆ سەر قەومی (ثمود) یش (صاڵح) ی برایانمان نارد (ئەویش پێی وتن): ئەی گەلەکەم خـوا بپەرستن چونکە جگە لەو خوایەکی ترتان نیە، ئەوەتا بەڕاسـتی مـوعجیزەی ئـاشکراتـان لەلایـەن پەروەردگارتانەوە بۆ هاتووە، ئەمە وشترێکە لەلایەن خواوە بەتایبەت بۆ ئێوەی بەدیهێناوە (لەسەر داخوازیی خۆتان) کە موعجیزەیەکی ئاشکرایە، وازی لێ بهێنن با بلەوەڕێت لە زەوی خواداو دەست درێژی مەکەنە سەرو ئازاری مەدەن (چونکە هەر ئازارتاندا) سزاو بەڵایەکی بەئێش و ئازار داوێن گیرتان دەبێت...

وَٱذۡكُرُوٓاْ إِذۡ جَعَلَكُمۡ خُلَفَآءَ مِنۢ بَعۡدِ عَادٖ وَبَوَّأَكُمۡ
فِي ٱلۡأَرۡضِ تَتَّخِذُونَ مِن سُهُولِهَا قُصُورٗا وَتَنۡحِتُونَ
ٱلۡجِبَالَ بُيُوتٗاۖ فَٱذۡكُرُوٓاْ ءَالَآءَ ٱللَّهِ وَلَا تَعۡثَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ
مُفۡسِدِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ ٱلۡمَلَأُ ٱلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُواْ مِن
قَوۡمِهِۦ لِلَّذِينَ ٱسۡتُضۡعِفُواْ لِمَنۡ ءَامَنَ مِنۡهُمۡ أَتَعۡلَمُونَ
أَنَّ صَٰلِحٗا مُّرۡسَلٞ مِّن رَّبِّهِۦۚ قَالُوٓاْ إِنَّا بِمَآ أُرۡسِلَ بِهِۦ
مُؤۡمِنُونَ ﴿٧٥﴾ قَالَ ٱلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُوٓاْ إِنَّا بِٱلَّذِيٓ
ءَامَنتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿٧٦﴾ فَعَقَرُواْ ٱلنَّاقَةَ وَعَتَوۡاْ عَنۡ
أَمۡرِ رَبِّهِمۡ وَقَالُواْ يَٰصَٰلِحُ ٱئۡتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ إِن كُنتَ مِنَ
ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٧٧﴾ فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلرَّجۡفَةُ فَأَصۡبَحُواْ فِي دَارِهِمۡ
جَٰثِمِينَ ﴿٧٨﴾ فَتَوَلَّىٰ عَنۡهُمۡ وَقَالَ يَٰقَوۡمِ لَقَدۡ أَبۡلَغۡتُكُمۡ
رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحۡتُ لَكُمۡ وَلَٰكِن لَّا تُحِبُّونَ ٱلنَّٰصِحِينَ
﴿٧٩﴾ وَلُوطًا إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦٓ أَتَأۡتُونَ ٱلۡفَٰحِشَةَ مَا سَبَقَكُم
بِهَا مِنۡ أَحَدٖ مِّنَ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّكُمۡ لَتَأۡتُونَ ٱلرِّجَالَ
شَهۡوَةٗ مِّن دُونِ ٱلنِّسَآءِۚ بَلۡ أَنتُمۡ قَوۡمٞ مُّسۡرِفُونَ ﴿٨١﴾

(٧٤) یادی ئەو کاتەش بکەنەوە کە خوا ئێوەی کردە جێنشین لە دوای قەومی عاد، ژیانی لەسەر زەویدا بۆ ئاسان کردن، لە دەشتەکاندا کۆشك و تەلار دروست دەکەن، لە شاخ و کێوەکانیشدا ژوور دادەتاشن، کەواتە یادی نازو نیعمەتەکانی خوا بکەن و تۆوی خراپە و فەسادو گوناهـ لەسەر زەویدا مەچێنن.

(٧٥) (دوای ئەو یادخستنەوانەی صالح پێغەمبەر) دەستەی دەسەڵاتداران، ئەوانەی لووت بەرزیان کرد لە قەومەکەی وتیان بەوانەی کە چەوسێنراونەتەوە، لەوانەی کە باوەڕیان هێناوەو ئیماندارن: باشە ئێوە دەزانن کە صالح لەلایەن پەروەردگاریەوە ڕەوانە کراوە؟! ئیمانداران وتیان: بە دڵنیاییەوە ئێمە باوەڕدارین بەو پەیامەی کە بەودا ڕەوانە کراوە.

(٧٦) (بەڵام) ئەوانەی کە خۆیان بەزل و گەورە دەزانی وتیان: بەڕاستی ئێمە بێ بڕواین بەوەی ئێوە بڕواتان پێ هێناوە!

(٧٧) یەکسەر (چوون) وشترەکەیان سەربڕی و لە فەرمانی پەروەردگاریان یاخی بوون و وتیان: ئەی صالح ئەگەر تۆ لە پێغەمبەرانیت ئادەی ئەو هەڕەشانەی کە لێمانی دەکەیت بۆمان پێش بهێنە.

(٧٨) ئینجا یەکسەر (دوای سەربڕینی وشترەکە) بوومەلەرزەیەك و دەنگێکی سامناك گرتنی و پێچانیەوە و دوا بە دوای ئەوە هەموو لەماڵەکانیاندا بەچۆکدا هاتن و هێزی ئەژنۆیان شکاو تیاچوون.

(٧٩) (جا صالح پێغەمبەر، پشتی تێکردن) و وتی: ئەی قەوم و عەشرەتم سوێند بە خوا بەڕاستی پەیامی پەروەردگارم بەچاکی پێڕاگەیاندن و دڵسۆزیم لەگەڵ کردن، بەڵام (بەداخەوە) ئێوە دڵسۆزانتان خۆش ناوێت.

(٨٠) یادی (لوط پێغەمبەریش) بکە کاتێك بە قەومەکەی وت: چۆن ئێوە گوناهو تاوانێکی وا دەکەن کە تا ئێستا هیچ کەس پێش ئێوە لە جیهاندا گوناهو تاوانی وای نەکردوە؟!

(٨١) چونکە ئەوەتە ئێوە ئارەزووی (جنسی) خۆتان لەگەڵ پیاواندا ئەنجام دەدەن لەباتی ژنانی هاوسەرتان، نەخێر ئێوە قەومێکی ناپوخت و سنوور بەزێن و زیادەڕەون.

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُوٓاْ أَخْرِجُوهُم مِّن
قَرْيَتِكُمْۖ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٨٢﴾ فَأَنجَيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥٓ
إِلَّا ٱمْرَأَتَهُۥ كَانَتْ مِنَ ٱلْغَٰبِرِينَ ﴿٨٣﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم
مَّطَرًاۖ فَٱنظُرْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾
وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًاۗ قَالَ يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُواْ ٱللَّهَ
مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥۖ قَدْ جَآءَتْكُم بَيِّنَةٌ مِّن
رَّبِّكُمْۖ فَأَوْفُواْ ٱلْكَيْلَ وَٱلْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُواْ
ٱلنَّاسَ أَشْيَآءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُواْ فِى ٱلْأَرْضِ بَعْدَ
إِصْلَٰحِهَاۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ
﴿٨٥﴾ وَلَا تَقْعُدُواْ بِكُلِّ صِرَٰطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ
عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِهِۦ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًاۚ
وَٱذْكُرُوٓاْ إِذْ كُنتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْۖ وَٱنظُرُواْ
كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾ وَإِن كَانَ طَآئِفَةٌ
مِّنكُمْ ءَامَنُواْ بِٱلَّذِىٓ أُرْسِلْتُ بِهِۦ وَطَآئِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُواْ
فَٱصْبِرُواْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ ٱللَّهُ بَيْنَنَاۚ وَهُوَ خَيْرُ ٱلْحَٰكِمِينَ ﴿٨٧﴾

(٨٢) وەڵامی قەومە نالەبارەکەی تەنها ئەوە بوو کە وتیان: ئەوانە شار بەدەرکەن چونکە ئەوانە کەسانێکن خۆیان پاك ڕادەگرن (داوێن پاکن و وەك ئێمە ناکەن)!!

(٨٣) ئێمەش لوط و خانەوادەکەیمان رزگار کرد، جگە لە هاوسەرەکەی، چونکە ئەویش لەو کەسانە بوو کە تیاچوون (لەبەر ئەوەی باوەڕی بە لوط پێغەمبەر نەبوو).

(٨٤) ئەوسا (بەردمان) بەسەرداباراندن، جا تەماشا بکەو سەرنج بدەو پەند وەرگرەو بزانە، سەرئەنجامی تاوانباران وبێ رەوشتان چۆن بوو.

(٨٥) بۆ هۆزی مەدیەنیش (شعیب)ی برایانمان نارد، ئەویش پێی وتن: ئەی قەوم و هۆزو گەلم تەنها خوا بپەرستن، چونکە جگە لەو زاتە خوایەکی ترتان نیە، ئەوەتە بەڕاستی بەڵگەو نیشانەی روونتان لەلایەن پەروەردگارتانەوە بۆ هاتووە، کەوابوو لە کێشانە و پێوانەدا (فێڵ و تەڵەکە مەکەن) و مافی خۆی بدەنێ، شتی خەڵکی سووك مەکەن و بێ نرخ تەماشای مەکەن، تۆوی فەساد و تاوانباری و گوناهـ لە زەویدا مەچێنن دوای چاکساز بوونی، ئەوانە چاکترە بۆتان ئەگەر ئێوە باوەڕدارن.

(٨٦) هەروەها لەسەر هیچ رێگەیەك دامەنیشن رێگە لەخەڵکی مەگرن‌و هەڕەشە یان لێمەکەن بەتایبەت لەوانەی کە باوەڕیان هێناوە بەخوا، رێگریان لێمەکەن لەگرتنی رێبازی خواو بتانەوێت رێبازی خوا بەلاری و لەوێری پیشان بدرێت و پیادەی بکەن، یادی ئەو کاتەش بکەن کە کەم و لاواز بوون، ئینجا خوا زۆرو بەهێزی کردن، تەماشا بکەن و سەرنج بدەن و بزانن چۆن بوو سەرەئەنجامی ئەوانەی چێنەری تۆوی خراپەن.

(٨٧) خۆ ئەگەردەستەیەك لە ئێوە باوەڕی هێنابێت بەو بەرنامەیەی کە پێی رەوانە کراوم و دەستەیەکیش باوەڕیان نەهێنا، ئەوە خۆتان بگرن و چاوەڕێ بن هەتا خوا خۆی داوەری دەکات لە نێوانماندا‌و هەر ئەو زاتە خۆی چاکترینی دادوەرانە.

۞ قَالَ ٱلْمَلَأُ ٱلَّذِينَ ٱسْتَكْبَرُوا۟ مِن قَوْمِهِۦ لَنُخْرِجَنَّكَ يَٰشُعَيْبُ
وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَكَ مِن قَرْيَتِنَآ أَوْ لَتَعُودُنَّ فِى مِلَّتِنَا ۚ قَالَ أَوَلَوْ
كُنَّا كَٰرِهِينَ ﴿٨٨﴾ قَدِ ٱفْتَرَيْنَا عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِى مِلَّتِكُم
بَعْدَ إِذْ نَجَّىٰنَا ٱللَّهُ مِنْهَا ۚ وَمَا يَكُونُ لَنَآ أَن نَّعُودَ فِيهَآ إِلَّآ أَن يَشَآءَ
ٱللَّهُ رَبُّنَا ۚ وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَىْءٍ عِلْمًا ۚ عَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلْنَا ۚ رَبَّنَا ٱفْتَحْ
بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِٱلْحَقِّ وَأَنتَ خَيْرُ ٱلْفَٰتِحِينَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ ٱلْمَلَأُ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن قَوْمِهِۦ لَئِنِ ٱتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَّخَٰسِرُونَ
﴿٩٠﴾ فَأَخَذَتْهُمُ ٱلرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا۟ فِى دَارِهِمْ جَٰثِمِينَ ﴿٩١﴾
ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ شُعَيْبًا كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا۟ فِيهَا ۚ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ شُعَيْبًا
كَانُوا۟ هُمُ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَٰقَوْمِ لَقَدْ
أَبْلَغْتُكُمْ رِسَٰلَٰتِ رَبِّى وَنَصَحْتُ لَكُمْ ۖ فَكَيْفَ ءَاسَىٰ
عَلَىٰ قَوْمٍ كَٰفِرِينَ ﴿٩٣﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَا فِى قَرْيَةٍ مِّن نَّبِىٍّ إِلَّآ
أَخَذْنَآ أَهْلَهَا بِٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ
بَدَّلْنَا مَكَانَ ٱلسَّيِّئَةِ ٱلْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوا۟ وَّقَالُوا۟ قَدْ مَسَّ
ءَابَآءَنَا ٱلضَّرَّآءُ وَٱلسَّرَّآءُ فَأَخَذْنَٰهُم بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

(٨٨) دەستەی دەسەڵاتداران، ئەوانەی لووت بەرزیان کرد لە قەومەکەی وتیان: ئەی شوعەیب سوێند بە خوا خۆت و ئەوانەی باوەڕیان هێناوە لە گەڵتدا لە شارەکەماندا دەرتان دەکەین، یان بە ئارەزووی خۆتان بگەڕێنەوە نێو ئاینەکەمان، ئیمانداران وتیان: ئایا ئەگەر حەزیشی لێ نەکەین بەدڵیشمان نەبێت؟!

(٨٩) بەڕاستی ئێمە درۆمان بەناوی خواوە هەڵبەستووە، ئەگەر پەشیمان ببینەوە و بگەڕێینەوە ناو ئاینەکەی ئێوە، دوای ئەوەی کە خوا لە دەست (ئەو خورافاتە) ڕزگاری کردین، ئێمە بۆمان نییە بگەڕێینەوە بۆ ناو ئاینی ئێوە مەگەر ویستی خوای پەروەردگارمانی لەسەر بێت، زانست و زانیاری پەروەردگارمان فراوانەو هەموو شتێکی گرتۆتەوە، هەر بەخوا پشت و پەنامان بەستووە، پەروەردگارا خۆت داوەری بکە لەسەربنچینەی حەق و ڕاستی لەنێوان ئێمە و قەوم و گەلماندا، چونکە تۆ چاکترینی دادوەرانی.

(٩٠) دەستەی دەسەڵاتداران لە گەلی شوعەیب ئەوانەی کە بێباوەڕ بوون وتیان: سوێند بە خوا ئەگەر ئێوە شوێنی شوعەیب بکەون، بەڕاستی ئەو کاتە ئێوە لە زەرەرمەندانن.

(٩١) ئینجا یەکسەر بوومەلەرزەیەك و دەنگێکی سامناك گرتنی و پێچانیەوە و دوابەدوای ئەوە هەموو لە ماڵەکانیاندا بە چۆکدا هاتن و هێزی ئەژنۆیان شکاو تیاچوون.

(٩٢) ئەوانەی کە بەرنامەی شوعەیبیان بەدرۆزانی و باوەڕیان پێی نەبوو (لەناو بران) هەروەك لەو ناوەدا نەبووبن و نەژیابن، ئەوانەی کە پەیامی شوعەیبیان بەدرۆزانی و باوەڕیان پێی نەبوو تەنها ئەوان زەرەرمەند و ماڵوێران بوون.

(٩٣) جاشوعەیب پێغەمبەر، پشتی تێ هەڵکردن و وتی: ئەی قەوم و عەشرەتم سوێند بە خوا بەڕاستی پەیامەکانی پەروەردگارم بەچاکی پێ ڕاگەیاندن و دڵسۆزیم لەگەڵ کردن، ئیتر من چۆن خەم بخۆم بۆ قەومێك کە بێ باوەڕن.

(٩٤) لە هیچ شارو وڵاتێکدا هیچ پێغەمبەرێکمان نەناردوە (کە خەڵکەکەی بەدرۆیان زانی بێت و بەگوێیان نەکردبێت) مەگەرخەڵکی ئەو شوێنەمان بەتەنگانە و نەخۆشی گیرۆدە کردوە، بۆ ئەوەی (دابچڵەکێن و تێفکرن) و دەست بکەن بەنزاو پاڕانەوەو لاڵانەوە.

(٩٥) پاشان شوێنی تەنگانەو ناخۆشیەکەمان گۆڕی بەشوێنی خۆشی و کامەرانی، هەتا بەتەواوی لە هەموو ڕوویەکەوە زیادیان کردو کەوتنە خۆشیەوە و (وایان لێهات کە خۆشی و ناخۆشی بەتاقیکردنەوە دانەنێن) جا وتیان: بەڕاستی ناخۆشی و خۆشی تووشی باوو باپیرانیشمان بووە (ئەمە شتێکی ئاساییە!!) ئێمەش کتوپڕ گرتمانن لەکاتێکدا ئەوان هەستیان بە خۆیان نەکرد لەناومان بردن و تەخت و تاراجیانمان تێکدا.

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُم بَأْسُنَا بَيَاتًا
وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُم بَأْسُنَا
ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ ۚ فَلَا يَأْمَنُ
مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ
يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ أَهْلِهَا أَن لَّوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُم
بِذُنُوبِهِمْ ۚ وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾
تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنبَائِهَا ۚ وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم
بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِن قَبْلُ ۚ
كَذَٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا
لِأَكْثَرِهِم مِّنْ عَهْدٍ ۖ وَإِن وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ
﴿١٠٢﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِن بَعْدِهِم مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
فَظَلَمُوا بِهَا ۖ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾
وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

(٩٦) خۆ ئەگەر خەڵکی شارەکان بەڕاستی باوەڕیان بهێنایەو خۆیان بپاراستایە، ئەوا بێگومان ئێمە دەرگای فەڕو بەرەکەتی ئاسمان و زەوییان لەسەر دەکردنەوە، بەڵام ئەوان کە پەیام و پێغەمبەرانی ئێمەیان بەدرۆزانی، ئێمەش بەهۆی ئەو کاروکردەوانەی کە دەیانکرد گرتمانن و لەناومان بردن.

(٩٧) جا ئایا خەڵکی شارەکان لەوە دڵنیان و ناترسن کە تۆڵەی ئێمە بێت بۆیان لە شەودا لە کاتێکدا کە ئەوان نوستوون؟!

(٩٨) ئایا خەڵکی شارەکان دڵنیاشن و ناترسن لەوەی کە تۆڵەی ئێمە بێت بۆیان لە چێشتەنگاودا، لە کاتێکدا ئەوان سەرگەرمی یاری و گەمەن.

(٩٩) ئایا دڵنیاو بێباك بوون لە نە خشەو پلانی خوا (لەسەر ئاستی تاك و کۆمەڵ یان لەسەر ئاستی حکومەت و گەلان)؟! جا کەس بێباك نابێت لە نەخشە و پلانی خوا جگە لە قەومی خەسارەتمەندو زەرەرمەند.

(١٠٠) ئایا دەریشنەکەوت بۆ ئەوانەی دێن بەدوای دەستەو چینەکانی پێش خۆیان پاش لەناوچوونی ئەوانەی کە تیایدا نیشتەجێ بوون کە ئەگەر بمانویستایە، بەهۆی گوناهەکانیانەوە تووشمان دەکردن (وەك چۆن خەڵکانی پێش خۆیانمان لەناو برد) و مۆرمان دەنا بەسەر دڵەکانیاندا، ئەوسا ئیتر ئەوان دەزگای بیستن لەدەست دەدەن.

(١٠١) (ئەی محمد ﷺ) ئەو شارو ناوچانە هەندێك لە هەواڵ و بەسەرهاتەکانیانت بۆ دەگێڕینەوە، سوێند بەخوا بێگومان پێغەمبەرانیان بۆ هات، هاوڕێ لەگەڵ چەندەها موعجیزەدا، ئیتر وەنەبێت ئەوانە باوەڕیان هێنابێت بەوەی کە پێشتر بڕوایان پێی نەبوو، ئا بەو شێوەیە خوا مۆر دەنێت بەسەر دڵی بێ باوەڕاندا.

(١٠٢) زۆربەی زۆری ئەو خەڵکە سەرگەردانەمان نەبینی کەپەیمان شکێن نەبن، بەڕاستی زۆربەی ئەوانمان بەدەرچوو لە ئاینی خوا بینی. (تاوانکارو تاوانبار بوون).

(١٠٣) پاشان لە دوای ئەو (پێغەمبەرانەی کە باسکران) موسامان هاوڕێ لەگەڵ موعجیزەی جۆراو جۆردا بۆ سەرفیرعەون و دارو دەستەکەی ڕەوانەکرد، کەچی ستەمیان لەخۆیان کردو پێی بێباوەڕ بوون، جا تەماشا بکە و ببینەو بزانە چۆن بوو سەرئەنجامی ئەوانەی کە چێنەری تۆوی خراپە بوون.

(١٠٤) موسا وتی: ئەی فیرعەون؛ چاك بزانە و دڵنیابە کە من ڕەوانە کراوو فرستادەم لەلایەن پەروەردگاری جیهانەکانەوە...

حَقِيقٌ عَلَىٰٓ أَن لَّآ أَقُولَ عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْحَقَّ ۚ قَدْ جِئْتُكُم
بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِىَ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِن كُنتَ
جِئْتَ بِـَٔايَةٍ فَأْتِ بِهَآ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَىٰ
عَصَاهُ فَإِذَا هِىَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُۥ فَإِذَا هِىَ بَيْضَآءُ
لِلنَّٰظِرِينَ ﴿١٠٨﴾ قَالَ ٱلْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٌ
عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَن يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ ۖ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾
قَالُوٓا۟ أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِى ٱلْمَدَآئِنِ حَٰشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُوكَ
بِكُلِّ سَٰحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَآءَ ٱلسَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوٓا۟ إِنَّ
لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ ٱلْغَٰلِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ
لَمِنَ ٱلْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا۟ يَٰمُوسَىٰٓ إِمَّآ أَن تُلْقِىَ وَإِمَّآ أَن
نَّكُونَ نَحْنُ ٱلْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ أَلْقُوا۟ ۖ فَلَمَّآ أَلْقَوْا۟ سَحَرُوٓا۟
أَعْيُنَ ٱلنَّاسِ وَٱسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَآءُو بِسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾
۞ وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ ۖ فَإِذَا هِىَ تَلْقَفُ مَا
يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ ٱلْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فَغُلِبُوا۟
هُنَالِكَ وَٱنقَلَبُوا۟ صَٰغِرِينَ ﴿١١٩﴾ وَأُلْقِىَ ٱلسَّحَرَةُ سَٰجِدِينَ ﴿١٢٠﴾

(١٠٥) هەمیشە سوورم لەسەر ئـەوەی هـیچ شـتێك نـەڵێم بەناوی خواوە جگە لەحەق و راستی نەبێت، بـێگومان مـن بەبەڵگەیەکی روونەوە لەلایەن پەروەردگارەوە هاتووم بـۆ لاتان:کەواتە (ئەی فیرعەون) داواکارم نەوەی ئیسرائیل ئازاد بکەیت، با لەگەڵ مندا بن و (دەست مەهێنە رێگەیان).

(١٠٦) (فیرعەون بروای نەکرد) و وتی: ئەگەر بەڵگەیەکت هێناوە، دە بیخەرە ڕوو، ئەگەر تۆ لە راستگۆیانیت.

(١٠٧) ئینجا موسا دارعاساکەی فـڕێداو دەسـتبەجێ بـوو بەمارێکی گەورە وئاشکرا.

(١٠٨) دەستیشی (خستە بن باڵی) ودەری هێنایەوە خێرابوو بە (کافوری) سپی و بریقەی دەدایەوە بۆ تەماشاکەران.

(١٠٩) هەندێك لە دەسەڵاتدارانی دارو دەسـتەی فـیرعەون وتیان: بەڕاستی ئەمە جادووگەرێکی زۆر زانایە!!

(١١٠) (بـــەم شـــتانە) دەیـــەوێت لەوڵات و نـــیشتمانتان دەرتانپەڕێنێت، جا چ فەرمانێك دەدەن؟!

(١١١) وتیان: جارێ وازی لێبهێنە لەگەڵ براکەیدا و چەند پیاوێك بنێرە لە شارەکاندا تا هە موو جادووگەران کۆ بکەنەوە...

(١١٢) هەوڵ بدەن هەموو جادووگەرێکی زاناو شارەزات بۆ پەیدا بکەن.

(١١٣) (دوای چەند ڕۆژێك) جادووگەران هاتن بۆ لای فـیرعەون وتـیان: پـاداشـتێك، شـاباشێکمان دەست دەکەوێت ئەگەر ئێمە ٥لەم ململانێیەدا) بردمانەوە؟!

(١١٤) (فیرعەون) وتی: بەڵێ (ئەی چۆن) ئێوە لە نزیکان و بەڕێزان دەبن.

(١١٥) ئەوسا جادووگەران وتیان: ئەی موسا، یان ئەوەیە تۆ دەست بەکار دەبیت و دایدەبەزێنیت یان ئـێمە دەستبەکار دەبینو دایدەبەزێنین.

(١١٦) موسا وتی: دە ئێوە دەست بەکاربن و دایبەزێنن، جاکاتێك دایانبەزاند، جادوویان لە چاوی خـەڵکی کردو ترساندیانو جادوویەکی زۆر گەورەیان پێش هێناو بەرپاکرد.

(١١٧) ئێمەش نیگامان نارد بۆ موساکە دارعاساکەت فڕێ بدە، جا دەستبەجێ (هەرکە فڕێیدا) ئەو فرو فێڵەی کە دەیانکرد هەمووی هەڵلووشی.

(١١٨) ئەوسا ئیتر حەق چەسپاو دەرکەوتو (سیحرو جادوو) پووچەڵ بوەوە ئەوەی کردیان ناکام بوو.

(١١٩) ئیتر لەو گۆڕەپانەدا (فیرعەون و دارودەستەکەی) شکستیان پێهێنراو بەسەر شۆریی و شـەرمەزاری گەڕانەوە.

(١٢٠) (کاتێك دڵنیابوون ئـەوە مـوعجیزەیەو لەدەسـەڵاتی ئـادەمیزادا نـیە) جـادووگەران خـران بـەرووداو سوژدەیان برد. (بۆ خوای گەورەو تاك و تەنها).

قَالُوٓاْ ءَامَنَّا بِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٢١﴾ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَٰرُونَ ﴿١٢٢﴾ قَالَ
فِرْعَوْنُ ءَامَنتُم بِهِۦ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ ۖ إِنَّ هَٰذَا لَمَكْرٌ مَّكَرْتُمُوهُ
فِى ٱلْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُواْ مِنْهَآ أَهْلَهَا ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾ لَأُقَطِّعَنَّ
أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُم مِّنْ خِلَٰفٍ ثُمَّ لَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾
قَالُوٓاْ إِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا مُنقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا تَنقِمُ مِنَّآ إِلَّآ أَنْ ءَامَنَّا
بِـَٔايَٰتِ رَبِّنَا لَمَّا جَآءَتْنَا ۚ رَبَّنَآ أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ
﴿١٢٦﴾ وَقَالَ ٱلْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَذَرُ مُوسَىٰ وَقَوْمَهُۥ لِيُفْسِدُواْ
فِى ٱلْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَءَالِهَتَكَ ۚ قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبْنَآءَهُمْ وَنَسْتَحْىِۦ
نِسَآءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَٰهِرُونَ ﴿١٢٧﴾ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ
ٱسْتَعِينُواْ بِٱللَّهِ وَٱصْبِرُوٓاْ ۖ إِنَّ ٱلْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن
يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۖ وَٱلْعَٰقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾ قَالُوٓاْ أُوذِينَا
مِن قَبْلِ أَن تَأْتِيَنَا وَمِنۢ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا ۚ قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ
أَن يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِى ٱلْأَرْضِ
فَيَنظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَآ ءَالَ فِرْعَوْنَ
بِٱلسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِّنَ ٱلثَّمَرَٰتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾

(١٢١) جادووگەران وتیان: ئێمە باوەڕێکی پتەومان هێناوە بە پەروەردگاری جیهانیان...

(١٢٢) کە پەروەردگاری موسا و هاروونە.

(١٢٣) فیرعەون وتی: ئایا باوەڕتان هێنا بە پەروەردگاری موسا و هاروون، پێش ئەوەی من مۆڵەت و رووخسەتتان بدەم؟! بەڕاستی دیارە کە ئەمە پیلانێکە سازتانداوە و گێڕاوتانە لە شارەکەدا تا خەڵکەکەی لێ دەربەدەر بکەن، جا لەمەولا دەزانن (چیتان بەسەر دەهێنم)...

(١٢٤) سوێند بێت دەست و قاچتان راست و چەپ دەبڕم، پاشان سوێند بێت هەمووتان هەڵدەواسم و لە خاچتان دەدەم.

(١٢٥) (جادووگەرانی ئەوسا کە ئیماندارانی ئێستەن) وتیان: (ئێمە باکمان نیە) بەڕاستی ئێمە هەر بۆ لای پەروەردگارمان دەگەڕێینەوە...

(١٢٦) بۆیە تۆڵە لە ئیمە دەسێنیت چونکە باوەڕمان بەبەڵگە و موعجیزەکانی پەروەردگارمان هێناوە، کاتێك بۆمان هات، (پاشان دەستی نزاو پارانەوەیان بەرزکردەوە و وتیان) پەروەردگارا خۆگری و ئارامیمان بەسەردا برێژەو بە موسڵمانێتی بمانمرێنە.

(١٢٧) هەندێك لە دەسەڵاتدارانی دارو دەستەی فیرعەون وتیان: ئایا (هەروا بەئاسانی) واز لە موساو قەومەکەی دەهێنیت بۆ ئەوەی خراپە و تاوان بکەن لەم زەویەداو خەڵکەکە واز لە خۆت و خواکانت بهێنن؟! فیرعەون وتی: (چۆن وازیان لێ دەهێنین) لەمەودوا بەزۆریی کوڕەکانیان دەکوژین، ئافرەتانیشیان بەزیندوویی دەهێڵینەوە (بۆکەنیزەکی)، بەڕاستی ئێمە بەسەریاندا زاڵین و چاوپۆشیان لێناکەین.

(١٢٨) موسا بەقەومەکەی وت: داوای کۆمەکی و پشتیوانی لە خوا بکەن و دان بە خۆدا بگرن و ئارامگر بن، بەڕاستی زەوی موڵکی خوایەو دەیسپێرێت بەهەر کەس کە بیەوێت لە بەندەکانی، سەرئەنجامیش هەر بۆ پارێزکارانە.

(١٢٩) (قەومەکەی موسا دیارە زۆر لە ناخۆشیدا بوون) بۆیە وتیان: پێش ئەوەی تۆ بێیتە ناومان و دوای ئەوەش کە هاتوویت (بارودۆخی ئێمە نەگۆڕاوە) هەر ئازاردراو بووین، موسا وتی: ئومێد وایە پەروەردگارتان دوژمنەکەتان لەناو ببات و بتانکاتە جێنشین لە زەویدا، ئەوسا سەیرتان دەکات کە ئێوە چۆن کاردەکەن!!

(١٣٠) سوێند بەخوا ئێمە شوێنکەوتوەکان و گەلی فیرعەونمان گیرۆدەی چەندساڵێکی گرانی ونەهاتی و کەم بونەوەی رزق و رۆزیی و بەروبوومەکان کرد، بۆ ئەوەی ئەوان دابچڵەکێن و پەند وەرگرن و بیربکەنەوە.

فَإِذَا جَآءَتْهُمُ ٱلْحَسَنَةُ قَالُوا۟ لَنَا هَٰذِهِۦ ۖ وَإِن تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ
يَطَّيَّرُوا۟ بِمُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُۥٓ ۗ أَلَآ إِنَّمَا طَٰٓئِرُهُمْ عِندَ ٱللَّهِ وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾ وَقَالُوا۟ مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِۦ مِنْ ءَايَةٍ
لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ
ٱلطُّوفَانَ وَٱلْجَرَادَ وَٱلْقُمَّلَ وَٱلضَّفَادِعَ وَٱلدَّمَ ءَايَٰتٍ مُّفَصَّلَٰتٍ
فَٱسْتَكْبَرُوا۟ وَكَانُوا۟ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾ وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ
ٱلرِّجْزُ قَالُوا۟ يَٰمُوسَى ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِندَكَ ۖ لَئِن
كَشَفْتَ عَنَّا ٱلرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِىٓ
إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿١٣٤﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ ٱلرِّجْزَ إِلَىٰٓ أَجَلٍ
هُم بَٰلِغُوهُ إِذَا هُمْ يَنكُثُونَ ﴿١٣٥﴾ فَٱنتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَٰهُمْ
فِى ٱلْيَمِّ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا وَكَانُوا۟ عَنْهَا غَٰفِلِينَ ﴿١٣٦﴾
وَأَوْرَثْنَا ٱلْقَوْمَ ٱلَّذِينَ كَانُوا۟ يُسْتَضْعَفُونَ مَشَٰرِقَ
ٱلْأَرْضِ وَمَغَٰرِبَهَا ٱلَّتِى بَٰرَكْنَا فِيهَا ۖ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ
ٱلْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ بِمَا صَبَرُوا۟ ۖ وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ
يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُۥ وَمَا كَانُوا۟ يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

(١٣١) جا ئەوانە کاتێك خێرو چاکەیەکیان بۆ بێت ئەوە دەڵێن: ئــەمە حــەقی خـۆمانە و ئـێمە شـایستەین، خـۆ ئـەگـەر ناخۆشیەکیان تووش بێت ئـۆباڵ و شـوومیان دەدەنـە پـاڵ موساو ئەوانەی لەگەڵیدا بوون، ئاگاداربن بەڕاستی هەرچی رەشبینی و گەشبینیان هەیە هەمووی لەلایەن خواوەیە، بەڵام زۆربەیان ئەم راستیانە تێ ناگەن و نایزانن.

(١٣٢) (فیرعەون و دارو دەستەی) وتیان: هــەر چـیمان بـۆ بهێنێت لە بــەڵگەو مـوعجیزە تــا بــەوهۆیەوە چـاوبەستمان لێبکەی، ئەوە ئێمە هەر بروادارنین بە تۆ!!

(١٣٣) جا ئێمەش بەڵای لافاوو کـولله و ئـەسپێ و بـۆقی جۆراو جۆرو خوێنمان نـاردە سـەریان لە کـاتێکدا ئـەوانـە چەندەها بەڵگەی روون بوون (لەسەر تاوانباریان)، کـەچی ئەوان هەر لووت بەرزیان کردو خۆیان بەزل و گەورەزانی، بەڕاستی قەومێکی تاوانبارو تاوانکار بوون.

(١٣٤) جاکاتێکیش هەر بەڵایەك لەو بەڵایانە بەسەریاندا هات (پەنایان دەبرد بۆ موسا) و دەیانوت: ئەی موسا (فریامان بکەوە) لە پەروەردگارت بپاڕێرەوە بۆمان، بەو پەیمانەی کە خوا لای داناویت، سوێند بە خوا ئەگەر ئەم بەڵایانەمان لەسەر هەڵگری ئەوسا بێگومان باوەڕت پێدەکەین و نەوەی ئیسرائیلیش ئـازاد دەکـەین و لەگەڵتا دەیانێرین.

(١٣٥) جا کاتێك بەڵاکانمان لەسەر لادەبردن بۆ کاتێکی دیاریکراو کە ئـەوان پـێی دەگـەیشتن، ئـەوە خـێرا پەیمانەکانیان دەشکاندو لە سنوور دەترازان و (دەچوونەوە دۆخی جاران).

(١٣٦) جا ئێمەش تۆڵەمان لێسەندن و نوقمی دەریامان کردن، چونکە ئەوان بڕوایان بە بەڵگە و موعجیزەکانی ئێمە نەبوو بە درۆیان دادەنا و، ئەوان خۆیان لێ گێل دەکرد.

(١٣٧) ئەوسا ئەو قەوم و گەلەی لاواز دەکران و دەچەوسێنرانەوە لە هەموو خۆرهەڵات و خـۆرئاوای ئـەو وڵاتەی کە فەڕو بەرەکەتمان بەسەردا رژاند بوو کردمانە جێنشین، بەڵێنی راست و جوانـی پـەروەردگارت (ئەی محمد ﷺ) جێبەجێ بوو بۆ نەوەی ئیسرائیل بەهۆی ئەوەی کە ئارامیان لەسەرگرت، (کەواتـە ئـەگـەر ئوممەتی تۆیش ئاوا خۆگربن بێگومان هەمان ئەنجام بەدەست دەهێنن)، هەرچیش فیرعەون و قـەومەکـەی دروستیان دەکردو ئەو کۆشك و تەلارسازیەی کە دەیانکرد، هەر هەموویمان کاول و وێران کرد.

وَجَٰوَزۡنَا بِبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱلۡبَحۡرَ فَأَتَوۡاْ عَلَىٰ قَوۡمٖ يَعۡكُفُونَ عَلَىٰٓ
أَصۡنَامٖ لَّهُمۡۚ قَالُواْ يَٰمُوسَى ٱجۡعَل لَّنَآ إِلَٰهٗا كَمَا لَهُمۡ ءَالِهَةٞۚ
قَالَ إِنَّكُمۡ قَوۡمٞ تَجۡهَلُونَ ﴿١٣٨﴾ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ مُتَبَّرٞ مَّا هُمۡ فِيهِ وَبَٰطِلٞ
مَّا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قَالَ أَغَيۡرَ ٱللَّهِ أَبۡغِيكُمۡ إِلَٰهٗا
وَهُوَ فَضَّلَكُمۡ عَلَى ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَإِذۡ أَنجَيۡنَٰكُم
مِّنۡ ءَالِ فِرۡعَوۡنَ يَسُومُونَكُمۡ سُوٓءَ ٱلۡعَذَابِ يُقَتِّلُونَ
أَبۡنَآءَكُمۡ وَيَسۡتَحۡيُونَ نِسَآءَكُمۡۚ وَفِي ذَٰلِكُم بَلَآءٞ مِّن
رَّبِّكُمۡ عَظِيمٞ ﴿١٤١﴾ ۞ وَوَٰعَدۡنَا مُوسَىٰ ثَلَٰثِينَ لَيۡلَةٗ
وَأَتۡمَمۡنَٰهَا بِعَشۡرٖ فَتَمَّ مِيقَٰتُ رَبِّهِۦٓ أَرۡبَعِينَ لَيۡلَةٗۚ وَقَالَ
مُوسَىٰ لِأَخِيهِ هَٰرُونَ ٱخۡلُفۡنِي فِي قَوۡمِي وَأَصۡلِحۡ وَلَا تَتَّبِعۡ
سَبِيلَ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَمَّا جَآءَ مُوسَىٰ لِمِيقَٰتِنَا وَكَلَّمَهُۥ
رَبُّهُۥ قَالَ رَبِّ أَرِنِيٓ أَنظُرۡ إِلَيۡكَۚ قَالَ لَن تَرَىٰنِي وَلَٰكِنِ ٱنظُرۡ
إِلَى ٱلۡجَبَلِ فَإِنِ ٱسۡتَقَرَّ مَكَانَهُۥ فَسَوۡفَ تَرَىٰنِيۚ فَلَمَّا تَجَلَّىٰ
رَبُّهُۥ لِلۡجَبَلِ جَعَلَهُۥ دَكّٗا وَخَرَّ مُوسَىٰ صَعِقٗاۚ فَلَمَّآ أَفَاقَ
قَالَ سُبۡحَٰنَكَ تُبۡتُ إِلَيۡكَ وَأَنَا۠ أَوَّلُ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

(١٣٨) لەوەودوا نەوەی ئیسرائیلمان لە دەریاکە پەڕانـدەوە، دوای تاوێك ڕێیان کەوت لە خـەڵکێك کـە بـەدەوری بـتە کانیاندا دەخولانەوەو دەیانپەرستن، (دەستەیەکـیان) وتـیان: ئەی موسا خوایەکیش بۆ ئێمە ساز بکە وەکو ئەوانە ئەوەتە چەند خوایەکیان هەیە!! موسا پـێی وتـن: بـەڕاسـتی ئـێوە قەومێکن نەدەزانن و نەدەفامن...

(١٣٩) بێگومان ئائەوانە ئەوەی تێدا دەژیـن لەنـاوچووە و، پووچەڵە ئەو کاروکردەوانەی کەدەیکەن.

(١٤٠) موسا وتی: ئایا کەی ڕەوایە بێجگە لە خوا خوایەکی ترتان بۆ بخوازم، لەکاتێکدا کە ئەو زاتە لەناو خەڵکی ئـەم جیهانەدا هەڵی بژاردوون و ڕێزی زیاتری لێناوون.

(١٤١) یادی ئەو کاتەش بکەن کە ڕزگارمان کـردن لە دارو دەستەی فـیرعەون کـاتێك کـە نـاسۆرترین ئـەشکەنجەیان دەدان، بەشێوەیەکی دڕندانە زۆرینەی کوڕەکـانی ئـێوەیان دەکوشت و ئافرەتەکانی ئێوەشیان دەهێشتەوە (بۆ کەنیزەکی)، لەوەشدا بەڵاو تاقیکردنەوەیەکی گەورە هەیە بۆتان لەلایەن پەروەردگارتانەوە (بۆچی زوو فەرامۆشتان کرد).

(١٤٢) بەڵێنی سی شەومان بە موسادا (کە خواپەرستی تێدا بکات، تا ئامادە بێت بۆ وەرگرتنی تەورات) و بە دەشەویتر ماوەکەمان تەواو کرد، ئینجا کاتی گفتوگۆی موسا لەگەڵ پەروەردگاریدا تەواو بوو کە گەیشتە چل شەو، موسا (پێش ڕۆیشتنی بۆ کێوی طور) بەهاروونی برای وت: ئیتر تۆ لە جیاتی من بـە لەنـاو قـەوم و عەشرەتمدا دەوری چاکسازی ببینە و نەکەیت شوێن ڕێبازی ئەوانە بکەویت کە چێنەری تۆوی خراپەن.

(١٤٣) جاکاتێك موسا هات بۆ کات و شوێنی دیاریکراومان و پەروەردگاریشی گـفتوگۆی ڕاسـتەو خـۆی لەگەڵدا ئەنجامدا (دیارە لە حاڵەتێکی ڕۆحی و دەروونی زۆر بەرزدا بووە، کەوتۆتە جیهانێکی زۆر سەیرو خۆشەوە کە قەڵەم ناتوانێت باسی بکات و زمان ناتوانێت وەسفی بکات، ئاخر ناحەقی نیە، پەروەردگاری ئەم بوونەوەرە گفتوگۆ لەگەڵ بەندەیەکی خۆیدائەنجام بدات، با پێغەمبەریش بێت، بۆیە لە خۆشیدا هاتە گفت و) وتی: (تو خوا، خوایەگیان، ئەی پەروەردگاری ئازیزم) خۆتم نیشان بـدە تـا تـێر تـەماشات بکـەم، خـوای گەورەش فەرمووی: هەرگیز (لە دنیادا) نـامبینیت (بـۆ دڵنیاکـردنی لەوەی کـە بـەرگەی تـەجەلای زاتـی پەروەردگار ناگرێت) پێی فەرموو: بەڵام (ئەگەر هەر حەز دەکەیت) سەیری ئەو چیایە بکە، جا ئەگەر مایەوە لە جێگەی خۆیدا ئەوا لەوەودوا تۆش من دەبینیت، جاکاتێك پەروەردگاری خۆی نیشانی کێوەکەداو تەجەلای کرد، کێوەکەی سووتاند و ورد و خاشی کرد، ئیتر موساکەوت و لە هۆش خۆی چوو، ئینجاکاتێك هاتەوە هۆش خۆی (زانی داخوازیەکەی زۆر گەورە بووە) وتی: ستایش و بێگەردی و کەماڵ هەر شایستەی تـۆیە، مـن پەشیمانم لە داخوازیەکەم و گەڕامەوە بۆ لای تۆ و من یەکەم کەسم لە ئیمانداران.

قَالَ يَـٰمُوسَىٰٓ إِنِّي ٱصۡطَفَيۡتُكَ عَلَى ٱلنَّاسِ بِرِسَـٰلَـٰتِي وَبِكَلَـٰمِي
فَخُذۡ مَآ ءَاتَيۡتُكَ وَكُن مِّنَ ٱلشَّـٰكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبۡنَا
لَهُۥ فِي ٱلۡأَلۡوَاحِ مِن كُلِّ شَيۡءٖ مَّوۡعِظَةٗ وَتَفۡصِيلٗا لِّكُلِّ
شَيۡءٖ فَخُذۡهَا بِقُوَّةٖ وَأۡمُرۡ قَوۡمَكَ يَأۡخُذُواْ بِأَحۡسَنِهَاۚ سَأُوْرِيكُمۡ
دَارَ ٱلۡفَـٰسِقِينَ ﴿١٤٥﴾ سَأَصۡرِفُ عَنۡ ءَايَـٰتِيَ ٱلَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ
فِي ٱلۡأَرۡضِ بِغَيۡرِ ٱلۡحَقِّ وَإِن يَرَوۡاْ كُلَّ ءَايَةٖ لَّا يُؤۡمِنُواْ
بِهَا وَإِن يَرَوۡاْ سَبِيلَ ٱلرُّشۡدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلٗا وَإِن يَرَوۡاْ
سَبِيلَ ٱلۡغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلٗاۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ كَذَّبُواْ بِـَٔايَـٰتِنَا
وَكَانُواْ عَنۡهَا غَـٰفِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَـٰتِنَا وَلِقَآءِ
ٱلۡأٓخِرَةِ حَبِطَتۡ أَعۡمَـٰلُهُمۡۚ هَلۡ يُجۡزَوۡنَ إِلَّا مَا كَانُواْ
يَعۡمَلُونَ ﴿١٤٧﴾ وَٱتَّخَذَ قَوۡمُ مُوسَىٰ مِنۢ بَعۡدِهِۦ مِنۡ حُلِيِّهِمۡ
عِجۡلٗا جَسَدٗا لَّهُۥ خُوَارٌۚ أَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّهُۥ لَا يُكَلِّمُهُمۡ وَلَا يَهۡدِيهِمۡ
سَبِيلًاۘ ٱتَّخَذُوهُ وَكَانُواْ ظَـٰلِمِينَ ﴿١٤٨﴾ وَلَمَّا سُقِطَ
فِيٓ أَيۡدِيهِمۡ وَرَأَوۡاْ أَنَّهُمۡ قَدۡ ضَلُّواْ قَالُواْ لَئِن لَّمۡ يَرۡحَمۡنَا
رَبُّنَا وَيَغۡفِرۡ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَـٰسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

(١٤٤) (خوای گەورە) فەرمووی: ئەی موسا بەڕاستی مــن تــۆم هــەڵبژاردوە لەنــاو خــەڵکیدا بــەهۆی پەیامەکانمەوە، گفتوگۆ کردنیشم لەگەڵ تۆدا (ڕێـزێکی تایبەتی یە)، جا هەرچیەکم پێبە خشـیوویت بـە تـوندو تۆڵی بیگرەو پەیرەوی بکەو رای بگەیەنە، هـەمیشە و بەردەوامیش لە سوپاسگوزاران بە.

(١٤٥) لە تابلۆکانی (تەوراتیشدا) لە هەموو بابەتێکمان بۆ تۆمار کردبوو، ئامۆژگاری تێرو تـەواو (بـۆ هـەموو چالاکیەکانی ژیان)، هەروەها روون کردنەوە بۆ هەموو شتێك و هەموو بابەتێك، کەوابوو ئەی موسا: بەتوندی بیانگرە و پەیرەویان بکەو فەرمان بە قەومەکەشت بدە: کە بە جوانترین شێوە وەریان بگرن و پەیرەویان بکەن، لە ئایندەدا خانووبەرە و شوێنی تـاوانـبارو لە سـنوور دەرچوانتان نیشان دەدەم (چۆن وێرانی دەکەین).

(١٤٦) ئەو کەسانەی کە بەناحەق فیز دەکەن لە زەویداو خۆیان بەگەورەتر دەنـوێنن (لە خـەڵکی)، لەمەودوا رووی دڵیان وەردەچەرخێنم لە تێگەیشتنی ئایەت و فەرمانەکانم، خۆ ئەوانە ئەگەر هـەر بەڵگە و نیشانەیەك ببینن ئەوە باوەڕی پێناکەن، ئەگەر ڕێبازی بەرژەوەندی دنیاو قیامەت ببینن ئەوە نایگرنەبەر، خۆ ئەگەر ڕێبازی ئارەزوو پەرستی و گومرایی ببینن، ئەوە دەیگـرنە بـەرو پـەیرەوی دەکەن، ئەوەش لەبەر ئەوەیە چونکە بەراستی ئەوان بڕوایان بەئایەت و فەرمانەکانی ئێمە نەبوو لێی بێئاگا بوون.

(١٤٧) جا ئەوانەی کە ئایەت و فەرمانەکانی ئێمە و بە یەکگەیشتنەوەیان لە دوارۆژدا بەدرۆزانی، ئەوانە هەمووکاروکردەوەکانیان پووچ و بێ نرخ و بێ سوود بـوو، ئـایا پـاداشـتی هـیچ شـتێکیان دەدرێتەوە جگە لەوەی کە دەیانکرد؟!

(١٤٨) جا لە دوای چوونی موسا (بۆ کێوی طور) قەومەکەی پەیکەری گوێرەکەیەکیان لە خشڵەکانیان دروست کرد، کە بۆڕەیەکی هەبوو!! ئایا ئەوان نەیانزانی کە ئەوە بەراستی قسەیان لەگەڵدا ناکات و ڕێنموویيان ناکات بۆ هیچ ڕێیەك، (سەیرە لەگەڵ ئەو هەموو کەم و کووڕیانەشدا) کردیان بـەخوای خۆیان، ئەوانە ستەمکار بوون.

(١٤٩) کاتێکیش کە لە دەستیان چوو و پەشیمان بوونەوە و (ڕاستییان بۆ دەرکەوت و گوێرەکە بوو بە پەند لەبەر چاویان) زانیان و دڵنیا بوون کە بەڕاستی گومڕا بوون، وتیان: سـوێند بـە خـوا ئـەگـەر پەروەردگارمان بەزەیی پیاماندا نەیەتەوە و لێمان خۆش نەبێت، ئەوە بەڕاستی لە زەرەرمەندانین.

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰٓ إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ غَضۡبَٰنَ أَسِفٗا قَالَ بِئۡسَمَا خَلَفۡتُمُونِي
مِنۢ بَعۡدِيٓۖ أَعَجِلۡتُمۡ أَمۡرَ رَبِّكُمۡۖ وَأَلۡقَى ٱلۡأَلۡوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأۡسِ
أَخِيهِ يَجُرُّهُۥٓ إِلَيۡهِۚ قَالَ ٱبۡنَ أُمَّ إِنَّ ٱلۡقَوۡمَ ٱسۡتَضۡعَفُونِي وَكَادُواْ
يَقۡتُلُونَنِي فَلَا تُشۡمِتۡ بِيَ ٱلۡأَعۡدَآءَ وَلَا تَجۡعَلۡنِي مَعَ ٱلۡقَوۡمِ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ ٱغۡفِرۡ لِي وَلِأَخِي وَأَدۡخِلۡنَا فِي
رَحۡمَتِكَۖ وَأَنتَ أَرۡحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿١٥١﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ
ٱلۡعِجۡلَ سَيَنَالُهُمۡ غَضَبٞ مِّن رَّبِّهِمۡ وَذِلَّةٞ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۚ
وَكَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُفۡتَرِينَ ﴿١٥٢﴾ وَٱلَّذِينَ عَمِلُواْ ٱلسَّيِّـَٔاتِ ثُمَّ
تَابُواْ مِنۢ بَعۡدِهَا وَءَامَنُوٓاْ إِنَّ رَبَّكَ مِنۢ بَعۡدِهَا لَغَفُورٞ رَّحِيمٞ
﴿١٥٣﴾ وَلَمَّا سَكَتَ عَن مُّوسَى ٱلۡغَضَبُ أَخَذَ ٱلۡأَلۡوَاحَۖ وَفِي
نُسۡخَتِهَا هُدٗى وَرَحۡمَةٞ لِّلَّذِينَ هُمۡ لِرَبِّهِمۡ يَرۡهَبُونَ ﴿١٥٤﴾ وَٱخۡتَارَ
مُوسَىٰ قَوۡمَهُۥ سَبۡعِينَ رَجُلٗا لِّمِيقَٰتِنَاۖ فَلَمَّآ أَخَذَتۡهُمُ ٱلرَّجۡفَةُ
قَالَ رَبِّ لَوۡ شِئۡتَ أَهۡلَكۡتَهُم مِّن قَبۡلُ وَإِيَّٰيَۖ أَتُهۡلِكُنَا بِمَا فَعَلَ
ٱلسُّفَهَآءُ مِنَّآۖ إِنۡ هِيَ إِلَّا فِتۡنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَن تَشَآءُ وَتَهۡدِي
مَن تَشَآءُۖ أَنتَ وَلِيُّنَا فَٱغۡفِرۡ لَنَا وَٱرۡحَمۡنَاۖ وَأَنتَ خَيۡرُ ٱلۡغَٰفِرِينَ ﴿١٥٥﴾

(١٥٠) جا کاتێك موسا گەڕایەوە بۆ لای قەومەکەی (زانی بووی خەریکی گوێرەکە پەرستین) زۆر بەتوڕەیی و پەستی و غەمباریەوە وتی: بەراستی دوای ڕۆشتنی من جێنشینیەکی خراپی منتان کرد، ئەوە پەلەتان کرد لە وادەی پەروەردگارتاندا؟ (ئیتر لەداخی ئەو لادان و سەرگەردانیە) تابلۆکانی (تەورات)ی فڕێداو پەلاماری قژی (هاروون)ی برایداو رای کێشا بۆ لای خۆی، (هاروون) وتی: کوڕی دایکم (خەتای من نەبوو، من زۆر هەوڵمدا بەڵام بێ سوود بوو) بە ڕاستی ئەو خەڵکە زۆریان بۆ هێنام و هێزیان لێسەندم، خەریك بوو بشمکوژن (کاکە گیان) کەوابوو دوژمنانم پێ شاد مەکە و لەگەڵ قەومی ستەمکاردا حسابم بۆ مەکە.

(١٥١) (ئەوسا ئیتر موسا بەخۆیدا هاتەوە و) وتی: پەروەردگارا لە خۆم و براکەشم خۆش ببە و هەردووکمان بخەرە نێو ڕەحمەت و میهرەبانی خۆتەوە چونکە تۆ لە هەموو کەس بەسۆزتر و میهرەبانتریت.

(١٥٢) بەڕاستی ئەوانەی کە گوێرەکەکەیان پەرست، لەئایندەدا لەلایەن پەروەردگاریانەوە خەشم و قینیان دەگاتێ و زەلیلی و خەجاڵەتییش بەشیان دەبێت لە ژیانی دنیادا، هەر بەو شێوەیەش پاداشتی ئەوانە دەدەینەوە کە درۆ بەدەم خواوە هەڵدەبەستن.

(١٥٣) ئەوانەش کە کردارە خراپەکانیان ئەنجامداوە و پاشان لە دوای کردارە خراپەکان تەوبەیان کردو پەشیمان بوونەوە و باوەڕێکی دامەزراویان هێنا، ئەوە بێگومان پەروەردگاری تۆ (ئەی محمد ﷺ) لە دوای ئەنجامدانی ئەوکارانە لێخۆشبوو میهرەبانە.

(١٥٤) کاتێك تووڕەیی موسا هێور بۆوە، تابلۆکانی (تەورات)ی هەڵگرتەوە، کەلە تویێدا ڕێنموویی و ڕەحمەت و میهرەبانی تیادا دەدرەوشایەوە بۆ ئەوانەی کە لە پەروەردگاریان دەترسن و مەبەستیانە لێیان نەڕەنجێت.

(١٥٥) (دوای ماوەیەك) موسا حەفتا پیاوی لە قەومەکەی هەڵبژارد (تا پەشیمانی تەواو دەربڕن لەگوێرەکە پەرستی، لەکاتی دیاری کراودا بردنی بۆ لای کێوی طور) جا کاتێك تووشی بوومەلەرزەکە بوون و گرتنی، موسا وتی: پەروەردگارا خۆ ئەگەر بتویستایە پێشتر منیش و ئەوانیشت لەناو دەبرد، ئایا ئێمە لەناو دەبەیت بەهۆی ئەوەی کە ئەو نەفامانەمان کردویانە، ئەمە هیچ شتێك نیە تەنها تاقیکردنەوەیەکی زاتی تۆ نەبێت کە ئەوەی بتەوێت پێی گومڕا دەکەیت، ئەوەش بتەوێت هیدایەتی دەدەیت، هەر تۆ پشت و پەنای ئێمەی، جا (داواکارین) لێمان خۆش ببیت و بەزەییت پیاماندا بێتەوە، تۆ چاکترینی چاوپۆشیکەرانی.

۞ وَٱكۡتُبۡ لَنَا فِي هَٰذِهِ ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةً وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِ إِنَّا
هُدۡنَآ إِلَيۡكَۚ قَالَ عَذَابِيٓ أُصِيبُ بِهِۦ مَنۡ أَشَآءُۖ وَرَحۡمَتِي
وَسِعَتۡ كُلَّ شَيۡءٖۚ فَسَأَكۡتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤۡتُونَ
ٱلزَّكَوٰةَ وَٱلَّذِينَ هُم بِـَٔايَٰتِنَا يُؤۡمِنُونَ ﴿١٥٦﴾ ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
ٱلرَّسُولَ ٱلنَّبِيَّ ٱلۡأُمِّيَّ ٱلَّذِي يَجِدُونَهُۥ مَكۡتُوبًا عِندَهُمۡ
فِي ٱلتَّوۡرَىٰةِ وَٱلۡإِنجِيلِ يَأۡمُرُهُم بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَيَنۡهَىٰهُمۡ
عَنِ ٱلۡمُنكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيۡهِمُ
ٱلۡخَبَٰٓئِثَ وَيَضَعُ عَنۡهُمۡ إِصۡرَهُمۡ وَٱلۡأَغۡلَٰلَ ٱلَّتِي كَانَتۡ
عَلَيۡهِمۡۚ فَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِهِۦ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَٱتَّبَعُواْ
ٱلنُّورَ ٱلَّذِيٓ أُنزِلَ مَعَهُۥٓ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ﴿١٥٧﴾ قُلۡ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنِّي رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيۡكُمۡ جَمِيعًا ٱلَّذِي
لَهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۖ
فَـَٔامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِ ٱلنَّبِيِّ ٱلۡأُمِّيِّ ٱلَّذِي يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ
وَكَلِمَٰتِهِۦ وَٱتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُونَ ﴿١٥٨﴾
وَمِن قَوۡمِ مُوسَىٰٓ أُمَّةٞ يَهۡدُونَ بِٱلۡحَقِّ وَبِهِۦ يَعۡدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

(١٥٦) داواکارین کە لە دنیادا چاکەمان بۆ پێش بهێنیت و لە قیامەتیشدا، ئێمە بەڕاستی ڕێنموویی کراوین بۆ لای زاتی تۆ، (خوای گەورە لە وەڵامیاندا) فەرمووی: سزاو تۆڵەم تووشی کەسێك دەکەم کە بمەوێت و (شایستە بێت)، ڕەحمەت و میهرەبانیشم هەموو شتێکی گرتۆتەوە، جا لە مەودوا ئەو ڕەحمەت و میهرەبانیەم تۆمار دەکەم و بڕیار دەدەم بۆ ئەو کەسانەی کە تەقواو پارێزکاریی دەکەن و زەکات دەدەن و ئەوانەش کە باوەڕی تەواو بەئایەت و فەرمانەکانی ئێمە دەهێنن...

(١٥٧) ئەوانەی کە شوێنی ئەم (محمد ﷺ) پێغەمبەرە هەواڵدەرە نەخوێندەوارە دەکەون ئەوەی کە (گاورو جوو، ناوو نیشانی) دەبینن دەکەوێت نووسراوە لای ئەوان لە تەورات و ئینجیلدا، فەرمانیان پێدەدات بەچاکەو قەدەغەی گوناهو خراپەیان لێدەکات و هەرچیەك پاکو چاکەبۆیان حەڵاڵ دەکات و هەرچی پیس و ناپوختە لێیان حەرام دەکات، ئەرکە قورس و سەنگینەکانیش لەسەرشانیان لادەبات، ئەو کۆت و زنجیرانەش کە لەسەریان بوو لای دەبات (وەك خۆکوشتن لەکاتی تەوبەدا..هتد)، جا ئەوانەی باوەڕیان پێهێناوە و پشتیوانیان لێکردوە و پشتگیریان کردووە و شوێنی ئەو نوورە کەوتوون (کە قورئانە) و هاوڕێ لەگەڵیدا ڕەوانە کراوە، هەر ئەوانە سەرفرازو ڕزگارن.

(١٥٨) (ئەی محمد ﷺ) بڵێ: ئەی خەڵکینە بەڕاستی من پێغەمبەرو فرستادەی خوام بۆ ئێوە بەگشتی، ئەو خوایەی کە هەربۆئەوە خاوەنداریێتی ئاسمانەکان و زەوی، هیچ خوایەك نیە جگە لەو زاتە، دەژێنێت و دەمرێنێت، جاکەوابوو باوەڕی پتەو بهێنن بەو خوایەو بەپێغەمبەرەکەی، کە هەواڵدەرێکی نەخوێندەوارە، (تاهیچ کەس نەڵێت پیاوێکی خوێندەوار بووە و خۆی قورئانی داناوە) ئەو پێغەمبەرەی کە خۆی باوەڕی پتەو وراستو دروستی هەیە بە خواو بە فەرموودەکانی، دە ئێوەش شوێنی بکەون، بۆ ئەوەی ئێوە ڕێنموویی وەرگرن.

(١٥٩) لە قەومی موساکەسانێك هەن (ژیرو هۆشمەندن و شوێنی حەق دەکەون و) ڕێنموویی خەڵك دەکەن و شارەزایان دەکەن بەحەق و ڕاستی، هەر بەو حەقە خەڵکی ڕاست دەکەنەوە (لە لادان و سەرکەشی).

وَقَطَّعْنَٰهُمُ ٱثْنَتَىْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًاۚ وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ
إِذِ ٱسْتَسْقَىٰهُ قَوْمُهُۥٓ أَنِ ٱضْرِب بِّعَصَاكَ ٱلْحَجَرَۖ
فَٱنۢبَجَسَتْ مِنْهُ ٱثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًاۖ قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ
مَّشْرَبَهُمْۚ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ ٱلْغَمَٰمَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ ٱلْمَنَّ
وَٱلسَّلْوَىٰۖ كُلُوا۟ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقْنَٰكُمْۚ وَمَا
ظَلَمُونَا وَلَٰكِن كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾ وَإِذْ
قِيلَ لَهُمُ ٱسْكُنُوا۟ هَٰذِهِ ٱلْقَرْيَةَ وَكُلُوا۟ مِنْهَا حَيْثُ
شِئْتُمْ وَقُولُوا۟ حِطَّةٌ وَٱدْخُلُوا۟ ٱلْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ
لَكُمْ خَطِيٓـَٰٔتِكُمْۚ سَنَزِيدُ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾
فَبَدَّلَ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ ٱلَّذِى قِيلَ لَهُمْ
فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ بِمَا كَانُوا۟
يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾ وَسْـَٔلْهُمْ عَنِ ٱلْقَرْيَةِ ٱلَّتِى كَانَتْ
حَاضِرَةَ ٱلْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِى ٱلسَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ
حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَۙ
لَا تَأْتِيهِمْۚ كَذَٰلِكَ نَبْلُوهُم بِمَا كَانُوا۟ يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

(١٦٠) ئێمە نەوەی ئیسرائیلمان کرد بە دوانزە تیرەو تایەفە (دوای ئەوەی بەبیابانی سینادا کۆچیان دەکرد تووشی تینویەتیەکی زۆر بوون) ئەوسا وەحی و نیگامان بۆ موسا نارد کاتێك قەومەکەی داوای ئاویان لێکرد کە: بە دار عاساکەت بماڵە بەبەردەکەدا (هەر کە ئەو کارەی کرد) بەردە کە دوانزە کانی لێ هەڵقوڵا، بێگومان هەر تیرەو تایەفەیەك کانیاوی خۆی زانی و هەوریشمان کرد بە سێبەر بەسەریانەوە (تا گەرما زۆریان بۆ نەهێنێت) و گەزۆ و باڵندەی شەلاقەشمان بەسەردا باراندن، دە بخۆن لەو هەموو رزق و رۆزیە پاکانەی کە پێمان بەخشیوون، جا وەنەبێت ئەوانە ستەمیان لە ئێمە کردبێت (بە ناشوکری کردن و بێزاری دەربڕین) بەڵکو ستەمیان هەر لە خۆیان دەکرد.

(١٦١) یادی ئەو کاتە بکەرەوە کە پێیان وترا: لەم شارەداکە (قودسە) نیشتەجێ ببن و لەو بەروبوومانەی کە بە دەورو پشتیدا هەیە لە هەر شوێنێكویستان بە ئارەزووی خۆتان لێی بخۆن و داوای لێخۆشبوون بکەن و بڵێن پەروەردگارا لێمان خۆش ببەو گوناهەکانمان لێ هەڵوەرێنە، جا لە دەروازەی شارەوە بە کڕنووشەوە بچنە ژوورەوە، ئەوە ئیتر ئێمە لە هەڵە و گوناهەکانتان خۆش دەبین، لەئایندەدا چاکەکاران پاداشتی زیاتریان دەدەینەوە (لە هەردوو جیهاندا).

(١٦٢) جا ئەوانەیان کە ستەمیان کردبوو فەرموودەکەیان گۆڕی بەشتێك ئەوە نەبوو کە پێیان وترا بوو، جائێمەش سزاو بەڵایەکمان لە ئاسمانەوە بەسەردا ناردن بەهۆی ئەو ستەمەوە کە دەیانکرد.

(١٦٣) پرسیار لە جووەکان بکە دەربارەی ئەو شارەی کە لەسەر قەراغی دەریا بوو، لەکاتێکدا ئەوان لە رۆژی شەممەدا سنووریان دەشکاند (کە بڕیار بوو رۆژی شەممە تەرخان بێت تەنها بۆ خواپەرستی) کاتێك لە رۆژی شەممەکەیاندا ماسیە گەورەکانیان بەسەر ئاوەوە بۆ دەهاتن، ئەو رۆژەش کە شەممەیان نەدەبوو ماسیەکانیان بۆ نە دەهات، ئا بەو شێوەیە بەهۆی یاخی بوون و لادانیانەوە تاقیمان کردنەوە.

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا ٱللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ
عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا۟ مَعْذِرَةً إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٦٤﴾
فَلَمَّا نَسُوا۟ مَا ذُكِّرُوا۟ بِهِۦٓ أَنجَيْنَا ٱلَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ ٱلسُّوٓءِ
وَأَخَذْنَا ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ بِعَذَابٍۭ بَـِٔيسٍۭ بِمَا كَانُوا۟ يَفْسُقُونَ
﴿١٦٥﴾ فَلَمَّا عَتَوْا۟ عَن مَّا نُهُوا۟ عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا۟ قِرَدَةً خَـٰسِـِٔينَ
﴿١٦٦﴾ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَـٰمَةِ مَن
يَسُومُهُمْ سُوٓءَ ٱلْعَذَابِ ۗ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ ٱلْعِقَابِ ۖ وَإِنَّهُۥ
لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٧﴾ وَقَطَّعْنَـٰهُمْ فِى ٱلْأَرْضِ أُمَمًا ۖ مِّنْهُمُ
ٱلصَّـٰلِحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَٰلِكَ ۖ وَبَلَوْنَـٰهُم بِٱلْحَسَنَـٰتِ
وَٱلسَّيِّـَٔاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٨﴾ فَخَلَفَ مِنۢ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ
وَرِثُوا۟ ٱلْكِتَـٰبَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَـٰذَا ٱلْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا
وَإِن يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهُۥ يَأْخُذُوهُ ۚ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِم مِّيثَـٰقُ ٱلْكِتَـٰبِ
أَن لَّا يَقُولُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْحَقَّ وَدَرَسُوا۟ مَا فِيهِ ۗ وَٱلدَّارُ ٱلْـَٔاخِرَةُ
خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾ وَٱلَّذِينَ يُمَسِّكُونَ
بِٱلْكِتَـٰبِ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ ٱلْمُصْلِحِينَ ﴿١٧٠﴾

(١٦٤) (دیاره كه ههندێك لهو جولهكانه فهرمانی خوایان شكاندووه، بههەر فێڵێك بووه راوی خۆیان كردوه، بۆیه دهستهیهك له پیاو چاكانیان كهوتوونهته ئامۆژگاری كردنی دهست درێژكاران) كهچی كاتێكیش دهستهیهك لهوان وتیان: بۆچی ئامۆژگاری كهسانێك دهكهن كه خوا ههر لهناوبهریانه، یان سزادهریانه بهسزایهكی توند (له وهڵامیاندا) وتیان: ئاخربابهڵگهیهكی دڵسۆزی و غهمخۆری بێت بۆ لای پهروهردگارتان و بهو هیوایه ئهوان له خوا بترسن.

(١٦٥) جاكاتێك فهرامۆشیان كرد ئهوهی ئامۆژگاریان پێی كرابوو، ئێمهش ئهوانهی كه قهدهغهی خراپهیان دهكرد رزگارمان كردن و ئهوانهش كه ستهمیان كردو ههوڵیاندا بۆ كردنی ئهوكاره ناڕهوایه، بهسزایهكی سهخت گیرۆدهمان كردن، بههۆی ئهوهی له سنوور دهرچوو بوون.

(١٦٦) جا كاتێك ههر سهركهشییان كرد لهوهی كه قهدهغه كرابوو لێیان، ئێمهش پێمان وتن: ببنه كۆمهڵه مهیمونێكی سووك و ریسواو دوور له رهحمی خوا.

(١٦٧) یادی ئهو كاتهش بكه پهروهردگارت (ئهی محمد ﷺ) بریاریدا و رایگهیاند كه كهسانێك دهنێرێته سهریان تا رۆژی قیامهت، ئهشكهنجهو ئازاری سهختیان بدات، چونكه بهڕاستی پهروهردگارت زۆر بهخێرایی تۆڵه دهسێنێت (له ستهمكاران)، ههروهها بێگومان لێخۆشبوو میهرهبانیشه (بۆ تهوبهكاران و ئیمانداران).

(١٦٨) سهرئهنجامیش نهوهی ئیسرائیلمان كرد بهچهند بهشهوه لهسهر زهویدا، ههیانه چاك و له خواترسه، ههشیانه وا نیه و لهپلهیهكی نزمدایه، بهچهندهها خۆشی و ناخۆشی تاقیمان كردنهوه بۆ ئهوهی ئهوان بگهڕێنهوه (بۆ رێبازی راست و دروست).

(١٦٩) جا له دوای ئهوان نهوهیهكی نوێ جێگهی ئهوانی گرتهوه تهوراتیان بهمیراتی وهرگرت، ئهوانه (به پهرۆشهوه) پهلاماری كهلوپهلی(حهرامی) ئهم دنیایه دهدهن و دهشڵێن چاوپۆشیمان لێدهكرێت، خۆ ئهگهر كهلوپهلێكی تریان بۆ بێت وهك ئهو، ئهوه وهریدهگرن و دهیماشنهوه (چاویان تێرنابێت)، باشه، ئایا ئهوانه لهڕێگهی تهوراتهوه پهیمانیان لێ وهرنهگیراوه كه بهناوی خواوه شتێك نهڵێن جگهله حهق و راستی؟ خۆ ههرچی له تهوراتدا ههیه، ئهوانه خوێندویانهو دهیزانن!!، بێگومان ماڵی قیامهت، بهههشتی بهرین، چاكتره بۆ ئهوانهی كه خواناسی و دینداری دهكهنه كاڵای باڵایان، باشه ئهوه تاكهی ژیرنابن؟! (بۆ ئهوهنده دنیا پهرستن)؟!

(١٧٠) ئهوانهش كه به تهوراتهوه پابهندیی دهكهن (كه هانیان دهدات بۆ باوهڕهێنان به محمد ﷺ) و نوێژهكانیان بهچاكی ئهنجام دهدهن، بێگومان ئێمه پاداشتی چاكسازیان بهزایه نادهین.

۞ وَإِذۡ نَتَقۡنَا ٱلۡجَبَلَ فَوۡقَهُمۡ كَأَنَّهُۥ ظُلَّةٞ وَظَنُّوٓاْ أَنَّهُۥ وَاقِعُۢ بِهِمۡ
خُذُواْ مَآ ءَاتَيۡنَٰكُم بِقُوَّةٖ وَٱذۡكُرُواْ مَا فِيهِ لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾
وَإِذۡ أَخَذَ رَبُّكَ مِنۢ بَنِيٓ ءَادَمَ مِن ظُهُورِهِمۡ ذُرِّيَّتَهُمۡ وَأَشۡهَدَهُمۡ
عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمۡ أَلَسۡتُ بِرَبِّكُمۡۖ قَالُواْ بَلَىٰ شَهِدۡنَآۚ أَن تَقُولُواْ يَوۡمَ
ٱلۡقِيَٰمَةِ إِنَّا كُنَّا عَنۡ هَٰذَا غَٰفِلِينَ ﴿١٧٢﴾ أَوۡ تَقُولُوٓاْ إِنَّمَآ أَشۡرَكَ
ءَابَآؤُنَا مِن قَبۡلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةٗ مِّنۢ بَعۡدِهِمۡۖ أَفَتُهۡلِكُنَا بِمَا فَعَلَ
ٱلۡمُبۡطِلُونَ ﴿١٧٣﴾ وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ وَلَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ
﴿١٧٤﴾ وَٱتۡلُ عَلَيۡهِمۡ نَبَأَ ٱلَّذِيٓ ءَاتَيۡنَٰهُ ءَايَٰتِنَا فَٱنسَلَخَ مِنۡهَا
فَأَتۡبَعَهُ ٱلشَّيۡطَٰنُ فَكَانَ مِنَ ٱلۡغَاوِينَ ﴿١٧٥﴾ وَلَوۡ شِئۡنَا
لَرَفَعۡنَٰهُ بِهَا وَلَٰكِنَّهُۥٓ أَخۡلَدَ إِلَى ٱلۡأَرۡضِ وَٱتَّبَعَ هَوَىٰهُۚ فَمَثَلُهُۥ
كَمَثَلِ ٱلۡكَلۡبِ إِن تَحۡمِلۡ عَلَيۡهِ يَلۡهَثۡ أَوۡ تَتۡرُكۡهُ
يَلۡهَثۚ ذَّٰلِكَ مَثَلُ ٱلۡقَوۡمِ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَاۚ فَٱقۡصُصِ
ٱلۡقَصَصَ لَعَلَّهُمۡ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾ سَآءَ مَثَلًا ٱلۡقَوۡمُ ٱلَّذِينَ
كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا وَأَنفُسَهُمۡ كَانُواْ يَظۡلِمُونَ ﴿١٧٧﴾ مَن يَهۡدِ ٱللَّهُ
فَهُوَ ٱلۡمُهۡتَدِيۖ وَمَن يُضۡلِلۡ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

(١٧١) یادی ئەو کاتەش بکەرەوە کە کێوی طورمان لەجێی خۆی هەڵکەندو لە شوێنی خۆی بەرزمان کردەوە بەسەریاندا وەکو پەڵەهەورێك جا ئەوکاتە (بەتەواوی ترسیان لێنیشت و) وایانزانی کە دەکەوێت بەسەریاندا، (ئەوسا پێمان وتن) دە ئیتر ئەوەی پێمان بەخشیوون بەتوندی بیگرن و لە سنووردەرمەچن و ئەو فەرمانانەی کە پێمانداون هەمیشە لە یادتان بێت، بۆ ئەوەی ئێوە خۆتان بپارێزن. (لەتۆڵەی خوا).

(١٧٢) یادی ئەوکاتەش بکەرەوە کە پەروەردگارت پشتاو پشتی نەوەی ئادەمی کۆ کردەوە (لەجیهانی پەنهان و شاراوەدا پەیمانی لێ وەرگرتن) و کردنی بەشایەت بەسەر خۆیانەوە و (پێی فەرموون): ئایا من پەروەردگاری ئێوە نیم؟! هەموو وتیان: بەڵێ تۆ خوای ئێمەیت، بەڵێ شایەتیمان داوە تۆ پەروەردگارمانیت، ئەمەش بۆ ئەوەی نەوەکو لەرۆژی قیامەتدا بڵێن: بەڕاستی ئێمە لەمە بێئاگا بوین!!

(١٧٣) یاخود نەوەك بڵێن: جا ئێمە چیبکەین، بەراستی باوو باپیرانمان لە پێشدا هاوەڵیان بۆ خوا داناوە و ئێمەش نەوەیەك بووین دوای ئەوان هاتین و شوێنیان کەوتین، جا ئایا تۆ لەناومان دەبەیت بەهۆی ئەوەی کە پێشێلکارانی حەق کردوویانە؟

(١٧٤) ئا بەوشێوەیە ئایەت و فەرمانەکان رووندەکەینەوە (تالێی ورد ببنەوە) و بۆ ئەوەی بگەڕێنەوە (بۆ سەر راستە شەقامی ئیمان و خواناسین).

(١٧٥) (ئەی محمد ﷺ) هەواڵی ئەو کەسەیان بەسەردا بخوێنەرەوە کە بەڵگەو فەرمانەکانی خۆمانمان پێبەخشی (بۆ ئەوەی دینداربێت)، کەچی خۆی لێ داماڵی و خۆی لێ دوورە پەرێز گرت، ئەوسا ئیتر شەیتان شوێنی کەوت و دایەپێش و چووە ریزی سەر لێشێواوانەوە.

(١٧٦) خۆ ئەگەر بمانویستایە ئەوە بەو ئایەت و فەرمانانە بەرزمان دەکردەوە، بەڵام ئەو خۆی چەسپان بەزەویەوە و (دەستی کرد بەدنیا پەرستی و)شوێنی ئارەزووی خۆی کەوت، جا نموونەی (ئەو جۆرە کەسانە) وەکو نموونەی سەگ وایە ئەگەر دەری بکەیت و پیایدا هەڵبشاخێیت هەناسە برکێیەتی (زمان دەردەکێشێت)، یاخود ئەگەر وازی لێ بهێنیت ئەوە هەر هەناسە برکێیەتی، ئەوە نموونەی ئەوکەسانەیە کە ئایەتەکانی ئێمەیان بەدرۆ زانیوە و بروایان پێی نەبووە، کەوابوو ئەم جۆرە بەسەرهاتانە بگێرەرەوە بۆ ئەوەی (دابچڵەکێن و) بیربکەنەوە.

(١٧٧) ئای کە چەندە نموونەیەکی ناشیرینە، نموونەی ئەو کەسانەی کە بەڵگەو فەرمانەکانی ئێمەیان بەدرۆ زانیوەو بروایان پێ نەکردوە، ئەوانە هەر ستەمیان لە خۆیان کردووە.

(١٧٨) ئەوەی خوا رێنموویی بکات ئەوە هەر ئەو رێنموویی وەرگرە، ئەوەش کەگومرای بکات ئەوە هەر ئەوانە زەرەرمەندن. (چونکە بەبێ‌هیچ زۆرو فشارێك رێبازی چەوتیان هەڵبژاردوە).

وَلَقَدۡ ذَرَأۡنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرٗا مِّنَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِۖ لَهُمۡ قُلُوبٞ
لَّا يَفۡقَهُونَ بِهَا وَلَهُمۡ أَعۡيُنٞ لَّا يُبۡصِرُونَ بِهَا وَلَهُمۡ ءَاذَانٞ لَّا يَسۡمَعُونَ
بِهَآۚ أُوْلَٰٓئِكَ كَٱلۡأَنۡعَٰمِ بَلۡ هُمۡ أَضَلُّۚ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡغَٰفِلُونَ ﴿١٧٩﴾
وَلِلَّهِ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰ فَٱدۡعُوهُ بِهَاۖ وَذَرُواْ ٱلَّذِينَ يُلۡحِدُونَ فِيٓ
أَسۡمَٰٓئِهِۦۚ سَيُجۡزَوۡنَ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿١٨٠﴾ وَمِمَّنۡ خَلَقۡنَآ أُمَّةٞ
يَهۡدُونَ بِٱلۡحَقِّ وَبِهِۦ يَعۡدِلُونَ ﴿١٨١﴾ وَٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا
سَنَسۡتَدۡرِجُهُم مِّنۡ حَيۡثُ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿١٨٢﴾ وَأُمۡلِي لَهُمۡۚ إِنَّ
كَيۡدِي مَتِينٌ ﴿١٨٣﴾ أَوَلَمۡ يَتَفَكَّرُواْۗ مَا بِصَاحِبِهِم مِّن جِنَّةٍۚ إِنۡ
هُوَ إِلَّا نَذِيرٞ مُّبِينٌ ﴿١٨٤﴾ أَوَلَمۡ يَنظُرُواْ فِي مَلَكُوتِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا خَلَقَ ٱللَّهُ مِن شَيۡءٖ وَأَنۡ عَسَىٰٓ أَن يَكُونَ قَدِ ٱقۡتَرَبَ
أَجَلُهُمۡۖ فَبِأَيِّ حَدِيثِۭ بَعۡدَهُۥ يُؤۡمِنُونَ ﴿١٨٥﴾ مَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَلَا
هَادِيَ لَهُۥۚ وَيَذَرُهُمۡ فِي طُغۡيَٰنِهِمۡ يَعۡمَهُونَ ﴿١٨٦﴾ يَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلسَّاعَةِ
أَيَّانَ مُرۡسَىٰهَاۖ قُلۡ إِنَّمَا عِلۡمُهَا عِندَ رَبِّيۖ لَا يُجَلِّيهَا لِوَقۡتِهَآ إِلَّا هُوَۚ ثَقُلَتۡ
فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ لَا تَأۡتِيكُمۡ إِلَّا بَغۡتَةٗۗ يَسۡـَٔلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ
عَنۡهَاۖ قُلۡ إِنَّمَا عِلۡمُهَا عِندَ ٱللَّهِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿١٨٧﴾

(١٧٩) سوێند بە خوا بێگومان ئێمە زۆر لە پەری و ئادەمیزادمان بۆ دۆزەخ دروست کردوە، ئەوانە دەزگای دلیان هەیە و کەچی حەقی پێ تێناگەن، چاویشیان هەیە کەچی حەقی پێ نابینن، گوێیان هەیە کەچی حەقی پێ نابیستن، ئا ئەوانە وەکو ئاژەڵ وان (لە شوێنکەوتنی ئارەزوودا) بەڵکو ئەوانە وێل تریشن، ئا ئەوانە هەر غافل و بێ ئاگان لە حەق.

(١٨٠) هەر بۆ خوایە هەموو ناوە جوان و پیرۆزەکان، جا (ئەی ئیمانداران) بەو ناوانە دۆعا و نزا بکەن و هاناو هاوار بۆ ئەو زاتە بەرن، واز بهێنن لەوانەی کە لە ناوە پیرۆزەکانی خوادا لادان دەکەن و (سیفەت و ناوەکانی خوا بەکاردەهێنن بۆ غەیری خوا)، لەئایندەدا پاداشتی ئەو کارو کردەوانەیان وەردەگرن کە ئە نجامیان دەدا.

(١٨١) لەو خەڵکەش کە دروستمان کردوون کەسانێك هەن کە (ژیرو هۆشمەندن و شوێنی حەق دەکەون و) ڕێنموویی خەڵك دەکەن و شارەزایان دەکەن بە حەق و ارستی، هەر بەوحەقەش خەڵکی ڕاست دەکەنەوە (لە لادان و سەرکەشی).

(١٨٢) ئەوانەش کە بەڵگە و نیشانە و بەرنامەی ئێمە بەدرۆ دەزانن، لەئایندەدا وردە وردە بەرەو تیاچوون دەیانبەین لە کات و شوێنێکدا کە ئەوان هەستی پێناکەن و نایزانن.

(١٨٣) من مۆڵەتیشیان دەدەم، بەڵام کە تۆڵەم لێسەندن بەڕاستی نەخشەو پلانی من توندو بەهێزە.

(١٨٤) باشە، ئەوە (ئەو خەڵکە) بیریان نەکردۆتەوە (لە گوفتارو ڕەفتاری محمد ﷺ) خۆ ئەو هاوەڵەیان هیچ نیشانەیەکی شێتی پێوە نیە، بەڵکو ئەو (بەڕێزە) تەنها بێدار کەرەوەیەکی ئاشکرایە.

(١٨٥) ئایا بۆ سەرنجیان نەداوە لەو هەموو دەسەڵاتە گەورەیەی خوا لە ئاسمانەکان و زەویداو ئەو هەموو شتانەی کە خوا بەدی هێناون؟ (بۆ ئەوەندە بێئاگان؟) خۆ بەڕاستی ئاکامیشیان نزیك بۆتەوە، جا بە چ گوفتارێکیتر لە دوای قورئان باوەڕ دەهێنن؟

(١٨٦) ئەو کەسەی خوا گومرای بکات (بەهۆی لاساری و بێ دینی خۆیەوە) ئەوە هیچ ڕێنموویکەرێکی نیە و خوایش لێیان دەگەڕێ لە ناو سەرگەردانی و سەرکەشی خۆیاندا بسوڕێنەوە. (تا کاتێکی دیاریکراو).

(١٨٧) (ئەی محمد ﷺ) پرسیارت لێدەکەن دەربارەی قیامەت: کەی بەرپا دەبێت؟ پێیان بڵێ: بەڕاستی زانینی کاتی بەرپا بوونی هەر لای پەروەردگارمە، لەکاتێکدا کەس لە سات و کاتی خۆیدا دەری ناخات و بەرپای ناکات زاتی پەروەردگار نەبێت، بەرپا بوونی قیامەت زۆر گرانە و زۆر دەکەوێت لەسەر دانیشتوانی ئاسمانەکان و زەوی (چونکە شیرازەی هەمووی تێکدەچێت و لێکهەڵدەوەشێت) ڕۆژی قیامەت بەرپا نابێت کوتوپڕ نەبێت، لە پڕ یەخەتان پێدەگرێت، وا پرسیارت لێدەکەن هەر وەك تۆ زۆر عەودالی زانینی هاتنی ڕۆژی قیامەت بیت و پرسیاری زۆرت لە بارەیەوە کردبێت!! پێیان بڵێ: بەڕاستی زانینی بەرپا بوونی قیامەت تەنها لای خوایە، بەڵام زۆربەی خەڵکیش نایزانن.

قُل لَّآ أَمۡلِكُ لِنَفۡسِي نَفۡعٗا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُۚ وَلَوۡ كُنتُ
أَعۡلَمُ ٱلۡغَيۡبَ لَٱسۡتَكۡثَرۡتُ مِنَ ٱلۡخَيۡرِ وَمَا مَسَّنِيَ ٱلسُّوٓءُۚ إِنۡ
أَنَا۠ إِلَّا نَذِيرٞ وَبَشِيرٞ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿١٨٨﴾ ۞ هُوَ ٱلَّذِي خَلَقَكُم
مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ وَجَعَلَ مِنۡهَا زَوۡجَهَا لِيَسۡكُنَ إِلَيۡهَاۖ فَلَمَّا
تَغَشَّىٰهَا حَمَلَتۡ حَمۡلًا خَفِيفٗا فَمَرَّتۡ بِهِۦۖ فَلَمَّآ أَثۡقَلَت دَّعَوَا
ٱللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنۡ ءَاتَيۡتَنَا صَٰلِحٗا لَّنَكُونَنَّ مِنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿١٨٩﴾
فَلَمَّآ ءَاتَىٰهُمَا صَٰلِحٗا جَعَلَا لَهُۥ شُرَكَآءَ فِيمَآ ءَاتَىٰهُمَاۚ فَتَعَٰلَى
ٱللَّهُ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿١٩٠﴾ أَيُشۡرِكُونَ مَا لَا يَخۡلُقُ شَيۡـٔٗا وَهُمۡ يُخۡلَقُونَ
﴿١٩١﴾ وَلَا يَسۡتَطِيعُونَ لَهُمۡ نَصۡرٗا وَلَآ أَنفُسَهُمۡ يَنصُرُونَ ﴿١٩٢﴾
وَإِن تَدۡعُوهُمۡ إِلَى ٱلۡهُدَىٰ لَا يَتَّبِعُوكُمۡۚ سَوَآءٌ عَلَيۡكُمۡ أَدَعَوۡتُمُوهُمۡ
أَمۡ أَنتُمۡ صَٰمِتُونَ ﴿١٩٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ تَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ
عِبَادٌ أَمۡثَالُكُمۡۖ فَٱدۡعُوهُمۡ فَلۡيَسۡتَجِيبُواْ لَكُمۡ إِن
كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمۡ أَرۡجُلٞ يَمۡشُونَ بِهَآۖ أَمۡ لَهُمۡ أَيۡدٖ
يَبۡطِشُونَ بِهَآۖ أَمۡ لَهُمۡ أَعۡيُنٞ يُبۡصِرُونَ بِهَآۖ أَمۡ لَهُمۡ ءَاذَانٞ
يَسۡمَعُونَ بِهَاۗ قُلِ ٱدۡعُواْ شُرَكَآءَكُمۡ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنظِرُونِ ﴿١٩٥﴾

(١٨٨) (ئەی محمد ﷺ) پێیان بڵێ: کە من ناتوانم هیچ قازانجیان زەرەرێك بەخۆم بگەیەنم مەگەر ویستی خوای لەسەربێت، خۆ ئەگەر غەیب و شاراوەکانم بزانیایە ئەوە چاکەی زۆرم کۆدە کردەوە بۆخۆم و هیچ ناخۆشیەکیشم تووش نەدەبوو، بەڵکو من تەنها ترسێنەرم (بۆ یاخیەکان) و مژدەدەریشم بۆ کەسانێك کە باوەڕ دەهێنن. (بەخواو بەپایەکانی تری ئیمان).

(١٨٩) خوا ئەو زاتەیە کە ئێوەی لەیەك نەفس و لەیەك شت دروست کردوەو هەر لەویش جووتەکەی بەدی هێنا، بۆئەوەی ئارامی لەلا بگرێت، جا کاتێك پیاوەکە چووە لای هاوسەرەکەی، ئەویش سکی پڕبوو بەکۆرپەلەیەکی بچوك و سووك، پاشان ماوەیەك تێپەڕی، ئینجا کاتێك هات باری بەرەو سەنگینی چوو ئەو ژن ومێردە لە خوا دەپاڕێنەوەو دەڵێن: خوایە سوێند بە تۆ، ئەگەر منداڵێکی باش و بێ عەیبمان پێببەخشیت، ئەوە بەڕاستی لە سوپاسگوزارانی تۆ دەبین.

(١٩٠) کەچی کاتێك نەوەی پاك و بێعەیبی پێ بەخشین ئەوان هاوەڵیان بۆ خوا دانا لەوەی کە خوا پێی دابوون (بەخشینی منداڵ دەدەنە پاڵ هۆکارەکان، نەك دەسەڵاتی خوا)، خوا بەرزترە لەوەی کە ئەوان هاوبەشی بۆ بڕیار دەدەن.

(١٩١) ئایا کەسێك یان شتێك دەکەنە شەریك و هاوبەش کە ناتوانێت هیچ شتێك دروست بکات، لەکاتێکدا خۆشیان دروستکراون و (هیچیان بەدەست نیە)....

(١٩٢) ئەوانە ناتوانن سەرکەوتن بەوشتانە ببەخشن و ناشتوانن یارمەتی خۆیان بدەن و بەرگریی لە خۆیشیان بکەن.

(١٩٣) ئەگەر بانگیشیان بکەن بۆ ڕێبازی هیدایەت، ئەوە شوێنتان ناکەون، چوونیەکیشە بۆتان ئایا بانگتان کردبن، یان ئێوە بێ دەنگ بن (ناتوانن بیانهەژێنن ئەگەر خوا ویستی لەسەر نەبێت).

(١٩٤) بەڕاستی ئەوانەی ئێوە هاواریان لێدەکەن جگەلە خواو لێیان دەپاڕێنەوە، چەند بەندەیەکی وەك ئێوەن (هیچیان بەدەست نیە) دە هاواریان لێ بکەن، بابێن بەدەمتانەوە، ئەگەر ئێوە ڕاست دەکەن (لەو داوایەتاندا)!!

(١٩٥) ئایا ئەو پەرستراوانە قاچیان هەیە پێی بڕۆن بەڕێوە؟ یان دەستیان هەیە ڕای بوەشێنن و ئازاری نەیارەکانی پێبدەن؟ یاخود چاویان هەیە پێی ببینن؟ یاخود گوێیان هەیە پێی ببیستن؟ ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: داوا لە پەرستراوەکانتان بکەن و چیتان لە دەست دێت لە پیلان گێڕان بیکەن و مۆڵەتم مەدەن... (بزانم چیتان لەدەست دێت).

إِنَّ وَلِـِّۧيَ ٱللَّهُ ٱلَّذِي نَزَّلَ ٱلۡكِتَٰبَۖ وَهُوَ يَتَوَلَّى ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٩٦﴾
وَٱلَّذِينَ تَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ لَا يَسۡتَطِيعُونَ نَصۡرَكُمۡ وَلَآ
أَنفُسَهُمۡ يَنصُرُونَ ﴿١٩٧﴾ وَإِن تَدۡعُوهُمۡ إِلَى ٱلۡهُدَىٰ لَا يَسۡمَعُواْۖ
وَتَرَىٰهُمۡ يَنظُرُونَ إِلَيۡكَ وَهُمۡ لَا يُبۡصِرُونَ ﴿١٩٨﴾ خُذِ ٱلۡعَفۡوَ وَأۡمُرۡ
بِٱلۡعُرۡفِ وَأَعۡرِضۡ عَنِ ٱلۡجَٰهِلِينَ ﴿١٩٩﴾ وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ
ٱلشَّيۡطَٰنِ نَزۡغٞ فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِۚ إِنَّهُۥ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾ إِنَّ
ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ إِذَا مَسَّهُمۡ طَٰٓئِفٞ مِّنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ تَذَكَّرُواْ
فَإِذَا هُم مُّبۡصِرُونَ ﴿٢٠١﴾ وَإِخۡوَٰنُهُمۡ يَمُدُّونَهُمۡ فِي ٱلۡغَيِّ ثُمَّ
لَا يُقۡصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾ وَإِذَا لَمۡ تَأۡتِهِم بِـَٔايَةٖ قَالُواْ لَوۡلَا ٱجۡتَبَيۡتَهَاۚ
قُلۡ إِنَّمَآ أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰٓ إِلَيَّ مِن رَّبِّيۚ هَٰذَا بَصَآئِرُ مِن رَّبِّكُمۡ
وَهُدٗى وَرَحۡمَةٞ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَإِذَا قُرِئَ ٱلۡقُرۡءَانُ
فَٱسۡتَمِعُواْ لَهُۥ وَأَنصِتُواْ لَعَلَّكُمۡ تُرۡحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾ وَٱذۡكُر رَّبَّكَ
فِي نَفۡسِكَ تَضَرُّعٗا وَخِيفَةٗ وَدُونَ ٱلۡجَهۡرِ مِنَ ٱلۡقَوۡلِ بِٱلۡغُدُوِّ
وَٱلۡأٓصَالِ وَلَا تَكُن مِّنَ ٱلۡغَٰفِلِينَ ﴿٢٠٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ عِندَ رَبِّكَ
لَا يَسۡتَكۡبِرُونَ عَنۡ عِبَادَتِهِۦ وَيُسَبِّحُونَهُۥ وَلَهُۥ يَسۡجُدُونَ ۩ ﴿٢٠٦﴾

(١٩٦) (هەروەها بڵێ) بەڕاستی پشت و پەنای من ئەو خوایەیە کە قورئانی دابەزاندوە، ئەو زاتەیش هەمیشە سەرپەرشتی چاکان و پاکان دەکات.

(١٩٧) ئەوانەی کە ئێوە جگە لە خوا هاناو هاواریان بۆ دەبەن ناتوانن سەرکەوتوتان بکەن، (تەنانەت) ناتوانن یارمەتی خۆیشیان بدەن.

(١٩٨) خۆ ئەگەر بانگیان بکەیت بۆ ڕێبازی هیدایەت، ئەوە (بانگەوازت) نابیستن (چ جای ئەوەی یارمەتیشت بدەن)، تۆ دەیانبینیت ئەوان سەیرت دەکەن، لەکاتێکدا کە نابینن.

(١٩٩) کاری ئاسان لەخەڵکی داوا بکەو چاوپۆشی لە هەڵەو کەموکوڕیەکانیان بکەو، فەرمان بدە بە چاکەو کردەوەیەك کە پەسەندی شەرعە، ڕووش وەرگێڕەو پشت بکە لە نەفام و تێ نەگەیشتوان.

(٢٠٠) ئەگەر وەسوەسەیەکت لەلایەن شەیتانەوە بۆ پێشهات و ویستی لە خشتەت بەرێت و تووشی هەڵەت بکات، ئەوە تۆ پەنا بگرە بەخواو پشت بەو ببەستە، چونکە بەڕاستی ئەو زاتە بیسەر و زانایە.

(٢٠١) بەڕاستی ئەوانەی کە پارێزکار و تەقوادار، کاتێك خەتەرەو خەیاڵێك لەلایەن شەیتانەوە تووشیان بێت، ئەوە خێرا بێدار دەبنەوە و خوای خۆیان بیر دەکەوێتەوە و هۆشیار دەبنەوە، ئیتر دەستبەجێ بینا دەبن و بەرچاویان ڕوون دەبێت (ڕێبازی ڕاست بەدی دەکەن و لێیان ناشێوێت).

(٢٠٢) برا شەیتانەکانیشیان کۆمەکیان دەکەن لەگومڕایی کردنیان بەڕازاندنەوە و جوانکردنی گوناهو تاوانەکان، پاشان کۆڵ نادەن و کول نابن (لە گومڕایی کردنیاندا).

(٢٠٣) کاتێکیش تۆ (لەسەر داخوازیان)، بەڵگە و موعجیزەیەکیان بۆ نەهێنیت، ئەوە خوانەناسان (بەگاڵتە پێکردنەوە) دەڵێن: دەی بۆ هەڵت نەبەست و داتنەهێنا؟! بڵێ (ئەی محمد ﷺ من لەو کەسانە نیم کە خۆم شت هەڵبەستم) بەڕاستی من تەنها شوێنکەوتەی ئەو نیگایەم کە لە لایەن پەروەردگارمەوە بۆم دێت، ئەم قورئانەی (کە ئێوە باوەڕتان پێی نیە) چەندەها بەڵگەو بەرچاو ڕوونیە بۆ دڵەکان لە لایەن پەروەردگارتانەوە، هیدایەت بەخش و ڕەحمەتیشە بۆ ئەوکەسانەی کە باوەڕ دەهێنن.

(٢٠٤) کاتێکیش کە قورئان دەخوێندرێت، ئەوە گوێی بۆ بگرن و دڵی بدەنێ و بێ دەنگ بن، بۆ ئەوەی ئێوە ڕەحمتان پێ بکرێت و پەروەردگار بەزەیی پێتاندا بێتەوە (گوێ گرتن بەدڵ و بێدەنگی کارکردی خۆی هەیە لەسەر بیسەر، بێجگە لە پاداشتی بێ سنوور).

(٢٠٥) یادی پەروەردگارت لە دڵ و دەروونی خۆتدا بە لاڵانەوەو ترسەوە بکەو، بێ دەنگ بەرز کردنەوە (لە نێوان چپە و ئاشکرادا)، لە بەیانیان و دەمە و ئێوارانداو، لە بێئاگایان مەبە (ئەوانەی دڵیان غافلە).

(٢٠٦) بەڕاستی ئەوانەی لای پەروەردگارتن خۆیان بەگەورە ناگرن لە پەرستنی ئەو زاتەداو بەردەوام تەسبیحات و ستایشی دەکەن و سوژدە و کڕنووشی بۆ دەبەن (حەق وایە سەرجەم ئادەمیزادەکانیش چاو لەوان بکەن).

سُورَةُ الأَنفَال

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْأَنفَالِ ۖ قُلِ ٱلْأَنفَالُ لِلَّهِ وَٱلرَّسُولِ ۖ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ
وَأَصْلِحُوا۟ ذَاتَ بَيْنِكُمْ ۖ وَأَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ إِن كُنتُم
مُّؤْمِنِينَ ﴿١﴾ إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَجِلَتْ
قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُهُۥ زَادَتْهُمْ إِيمَٰنًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ
يُنفِقُونَ ﴿٣﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُؤْمِنُونَ حَقًّا ۚ لَّهُمْ دَرَجَٰتٌ عِندَ
رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾ كَمَآ أَخْرَجَكَ رَبُّكَ
مِنۢ بَيْتِكَ بِٱلْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ لَكَٰرِهُونَ ﴿٥﴾
يُجَٰدِلُونَكَ فِى ٱلْحَقِّ بَعْدَمَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى ٱلْمَوْتِ
وَهُمْ يَنظُرُونَ ﴿٦﴾ وَإِذْ يَعِدُكُمُ ٱللَّهُ إِحْدَى ٱلطَّآئِفَتَيْنِ أَنَّهَا
لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ ٱلشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ
وَيُرِيدُ ٱللَّهُ أَن يُحِقَّ ٱلْحَقَّ بِكَلِمَٰتِهِۦ وَيَقْطَعَ دَابِرَ ٱلْكَٰفِرِينَ
﴿٧﴾ لِيُحِقَّ ٱلْحَقَّ وَيُبْطِلَ ٱلْبَٰطِلَ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

سورەتی (الأنعام)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (ئەی محمد ﷺ) پـرسیارت لێ دەکـەن دەربـارەی دەسکەوتەکان، تۆ بڵێ: هەموو دەسکەوتەکان هی خواو پێغەمبەرن (هەر ئەوان بۆیان هەیە بـڕیاری چـۆنیەتی دابەش کردنی بدەن)، کەواتە لە خوا بترسن و چاکسازی نێوانی خـۆتان بکـەن (مـەیەڵن لەسـەر تـەماعی دنـیا نێوانتان بشـێوێت)، بـەردەوام فـەرمانبەرداری خـوا و پێغەمبەرەکەی بن، ئەگەر ئێوە ئیماندارن.

(٢) بێگومان ئیماندارانـی راسـتەقینە تـەنها ئـەوانـەن: (یەکەم) کە کاتێك نـاوی خـوا بـرا، ئـەوە دڵـەکـانیان دەترسێت و دەهەژێت، (دووهەم) کـاتێکیش ئـایەت و فەرمانەکانی ئێمەیان بەسەردا بخوێنرێتەوە، ئەوە ئیمان و باوەڕیان زیاد دەکـات، (سێهەم) (لە هـەموو کـارو بارێکیشیاندا) هەر پشت بە پەروەردگاری خۆیان دەبەستن.

(٣) (چوارەم) ئەوانەن کە نوێژەکانیان بەچاکی ئەنجام دەدەن، (پێنجەم) هەندێك لەو رزق و رۆزیەی پێمانداون، دەبەخشن و سەرفی دەکەن...

(٤) ئا ئەوانە هەر خۆیان ئیماندارانی راستەقینەن، چەندەها پلەوپایەی بەرزیان بۆ هەیە (لەبەهەشتدا) لای پەروەردگاریان و لێخۆش بوون و رزق و رۆزی هەمیشەیی لەگەڵ رێزدا.

(٥) (شێوەی دابەش کردنی دەسکەوتەکانی غەزای بەدر هەندێ موسڵمان پێی دڵگران بوون) هـەر وەك چۆن پەروەردگارت بە حەق و راستی لە نێو ماڵەکـەت دەری هـێنایت لەکـاتێکدا بـەراسـتی کۆمەڵێك لە برواداران پێی دڵگران بوون.

(٦) ئەو کۆمەڵە ئیماندارە موجادەلەت لەگەڵ دەکەن لە شتی راست و دروستدا، دوای روون بونەوەی (جەنگیان پێ ناخۆشە) وەك ئەوەی بەرەومەرگ راپێچ کرابن‌و بەچاوی خۆیان هۆکاری مەرگ ببینن.

(٧) یادی ئەوکاتە بکەنەوە خوا بەڵێنی پێدابوون کە یەکێك لەو دوو دەستەیە بەراستی بۆ ئێوە دەبێت (یان کاروانەکە یان سەرکەوتن بەسەر لەشکرەکەدا) ئێوەش بەراستی ئاواتە خوازن و حەز دەکـەن کاروانە بێ چەك و بێ‌دڕك‌و ئاسانەکە بۆ ئێوە بێت، خوایش دەیەوێت حەق و راستی بەفەرمانەکانی خۆی بچەسپێنێت و کافرانیش بنەبڕ بکات و ریشەکەنیان بکات...

(٨) بۆ ئەوەی حەق و راستی بچەسپێنێت و بەتاڵ و نـاحەقیش پـووچ بکـاتەوە و لەنـاوی بـبات، هەرچەندە تاوانبارو تاوانکاران پێیان ناخۆشە.

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَٱسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ
مِّنَ ٱلْمَلَـٰٓئِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾ وَمَا جَعَلَهُ ٱللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ
وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِۦ قُلُوبُكُمْ ۚ وَمَا ٱلنَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ إِذْ يُغَشِّيكُمُ ٱلنُّعَاسَ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ
عَلَيْكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِۦ وَيُذْهِبَ عَنكُمْ رِجْزَ
ٱلشَّيْطَـٰنِ وَلِيَرْبِطَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ ٱلْأَقْدَامَ ﴿١١﴾
إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى ٱلْمَلَـٰٓئِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا۟ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۚ
سَأُلْقِي فِي قُلُوبِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ٱلرُّعْبَ فَٱضْرِبُوا۟ فَوْقَ
ٱلْأَعْنَاقِ وَٱضْرِبُوا۟ مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
شَآقُّوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ ۚ وَمَن يُشَاقِقِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَإِنَّ ٱللَّهَ
شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿١٣﴾ ذَٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَـٰفِرِينَ
عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿١٤﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا لَقِيتُمُ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوهُمُ ٱلْأَدْبَارَ ﴿١٥﴾ وَمَن يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ
دُبُرَهُۥٓ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ فَقَدْ بَآءَ
بِغَضَبٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَمَأْوَىٰهُ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٦﴾

(٩) یادی ئەوکاتە بکەنەوە کەلە پەروەردگارتان دەپاڕانەوە و داوای یارمەتیتان لێ دەکرد، خوایش خێرا هات بە هاناتانەوە و فەرمووی بەراستی مـن بـەهەزار فـریشتە یـارمەتی و کۆمەکیتان دەکەم کە بەشوێن یەکدا دادەبەزن.

(١٠) ئەم یارمەتیەش جگەلە مژدەیەکی خوایـی شـتێکی‌تر نەبوو، تا دڵەکانتان ئارام بگرێت و دڵنـیابن بـەو یـارمەتیە، ئەگینا سەرکەوتن تەنها لە لایەن خواوەیە، چونکە هەر خوا خۆی باڵادەست و دانایە.

(١١) ئەو مژدە و ئارامی دڵەکاتێك بوو کـە خـوای گـەورە بەوەنەوز دایگرتن، بۆ ئەوەی هێمنیەك بێت بۆتان لەلایـەن خۆیەوە و ئاوێکیشی لە ئاسمانەوە بەسەرتاندا بـارانـد بـۆ ئەوەی خاوێنتان بکاتەوە پێی و پۆخڵی شەیتانتان لێ دوور بخاتەوە (تا لە رووی جەستە و دڵ و دەروونەوە خاوێن بن) و دڵەکانتان بەهێزو دامەزراو بکات و بیانبەستێت بە خواوە و بەو ئاوە پێیەکانیشتان جێگیرو قایم بکات.

(١٢) ئەی محمد ﷺ یادی ئەوە بکەرەوە کاتێك پەروەردگارت وەحی و نیگای دەکرد بۆ فـریشتەکـان کـە: بەراستی من یارو یاوەرتانم، کەوابوو ئێوەش دڵی ئیمانداران پابەندو دامەزراو بکەن، لەمەودوا منیش ترس و بیم دەخەمە دڵی ئەوانەی کە بێباوەڕن، دە ئێوەش لە سەر گەردنی ناپاکان بدەن و دەست بوەشێنن لە هەموو سەرپەنجەکانیان (تا کافرەکان شمشێریان پێ نەگیرێت).

(١٣) ئەوە لەبەر ئەوە بوو چونکە بەراستی ئەوان دژایەتی و سەرپێچی خواو پـێغەمبەرەکـەیان کـرد، هـەر کەسیش دژایەتی و سەرپێچی خواو پێغەمبەرەکەی بکات، ئەوە بەراستی خوا تۆڵەسێنەرێکی بەزەبرە.

(١٤) ئەوەیە (تۆڵەی خوای باڵادەست لەدنیادا لەنەیارانی)، دە بیچێژن، بێگومان سزای ئاگری دۆزەخ هەمیشە هەربۆ بێباوەڕانە.

(١٥) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە کاتێك بەرەنگاری ئەوانە بوونەوە کە بێباوەڕن لەکاتی لەشکر کـێشیدا ئەوە پشتیان تێمەکەن و رامەکەن...

(١٦) هەرکەس لەو رۆژەدا رابکاتە دواوە و پشتیان تێبکات ئەوە بەراستی خەشم و قینی خـوای بـۆ خـۆی مسۆگەر کردوەو و سەرەنجام جێگەو رێگەی دۆزەخە کە ناخۆشترین جێگە و سەرئەنجامە، مەگەر ئەوکەسە مەبەستی بەکار هێنانی هونەری جەنگ بێت یاخود مەبەستی شوێن گۆڕین و جـێ گـۆڕکێ بـێت بـۆ لای دەستەیەکی‌تر. (ئەوە قەیناکات).

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ قَتَلَهُمْ ۚ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ
وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ رَمَىٰ ۚ وَلِيُبْلِىَ ٱلْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَآءً حَسَنًا ۚ
إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾ ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ ٱللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ
ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿١٨﴾ إِن تَسْتَفْتِحُوا۟ فَقَدْ جَآءَكُمُ ٱلْفَتْحُ ۖ
وَإِن تَنتَهُوا۟ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ وَإِن تَعُودُوا۟ نَعُدْ وَلَن تُغْنِىَ عَنكُمْ
فِئَتُكُمْ شَيْـًٔا وَلَوْ كَثُرَتْ ۚ وَأَنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَا تَوَلَّوْا۟ عَنْهُ وَأَنتُمْ
تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَا تَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ قَالُوا۟ سَمِعْنَا وَهُمْ
لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ ۞ إِنَّ شَرَّ ٱلدَّوَآبِّ عِندَ ٱللَّهِ ٱلصُّمُّ ٱلْبُكْمُ
ٱلَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْ عَلِمَ ٱللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَّأَسْمَعَهُمْ ۖ
وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوا۟ وَّهُم مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ ٱسْتَجِيبُوا۟ لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ۖ
وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ ٱلْمَرْءِ وَقَلْبِهِۦ وَأَنَّهُۥٓ إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَٱتَّقُوا۟ فِتْنَةً لَّا تُصِيبَنَّ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟
مِنكُمْ خَآصَّةً ۖ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

(١٧) کەوابوو ئەی ئیمانداران: وەنەبێت ئێوە کافرانتان کوشتبێت، بەڵکو خواکوشتنی و لەناوی بردن، تۆش ئەی محمد ﷺ کاتێك مشتێك خۆڵت روو بە کافران فرێدا ئەو کارە تەنها تۆ نەتکرد، بەڵکو خوا فرێیداو (خۆڵی کردە چاوی کافرانەوە)، تا ئیمانداران تاقی بکاتەوە بەتاقی کردنەوەیەکی چاك، چونکە بەڕاستی خوا بیسەری (دوعاو نزایانە)، زاناشە (بەنیەتی دڵیان).

(١٨) ئەو سەرکەوتن و پشتیوانیە بۆ ئێوەی ئیماندارە، دڵنیاش بن کە خوا ریسواکەری پیلانی بێباوەڕانە.

(١٩) ئەگەر ئێوە داوای یارمەتی و سەرکەوتن دەکەن ئەوە بەراستی سەرکەوتنتان بۆ هات خۆ ئەگەر وازبهێنن لە سەرپێچی فەرمانەکانی پێغەمبەر ئەوە چاکترە بۆتان، خۆئەگەر بگەڕێنەوە بۆ سەرپێچی کردن، ئێمەش دەگەڕێینەوە بۆ شکست پێدانتان، ئەوکاتە دەستەو تاقمتان هەرگیز هیچ سوودێکتان پێناگەیەنێت هەرچەند زۆریش بێت (ژمارەتان) چونکە لە ڕاستیدا هەمیشە خوا لەگەڵ ئیماندارانی دامەزراوو لێبڕاودایە.

(٢٠) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، فەرمانبەرداری خواو پێغەمبەرەکەی بن و لە بەرنامەی ئەوزاتە پشت هەڵمەکەن، لەکاتێکدا ئێوە تێدەگەن و دەبیسن.

(٢١) وەك ئەو کەسانەش مەبن (بەسەر زارەکی) دەیانوت: تێگەیشتین و بیستمان، گوێرایەڵین، لەکاتێکدا ئەوان نابیستن و تێناگەن (چونکە دڵ و مێشکی خۆیان داخستووە).

(٢٢) بەراستی خراپترین زیندەوەران لای خوا ئەو کەسانەن کە کەڕن (حەق نابیستن) و لاڵن (حەق بێژ نین)، ئەوانەی کە ژیر نابن (بیرو هۆشیان ناخەنەکارو تێنافکرن و بیرو مێشکیان قفڵ داوە).

(٢٣) خۆ ئەگەر خوا خێری تیادا بەدی بکردنایە، ئەوە وای لێدەکردن کە حەق و راستی ببیستن، خۆ ئەگەر حەقیشیان پێ ببیستنایە (کە ئامادەنین بۆ وەرگرتنی) ئەوە هەر پشت لە بەرنامەی خوا دەکەن لەکاتێکدا ئەوان هەمیشە نەیارن.

(٢٤) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، بەدەم بانگەوازی خواو پێغەمبەرەوە بچن کاتێك بانگتان دەکات بۆ بەرنامە و رێبازێك کە دەتانژێنێتەوە و ژیان بەخشە، چاك بزانن بەراستی خوا (زۆر بەئاسانی) دەتوانێت دەسەڵاتی بکەوێتە نێوان ئادەمیزاد و (ئاواتەکانی) دڵیەوە (بەگۆڕینیان)، (بیرتان نەچێت) بەراستی هەر بۆ لای ئەویش کۆدەکرێنەوە.

(٢٥) هەروەها خۆتان بپارێزن لە بەڵایەك کەتەنها تووشی ئەوانەتان نابێت کە ستەمیان کردوە (بەڵکو هەمووان دەگرێتەوە)، بشزانن کە بەراستی خوا تۆڵەی زۆر بە زەبرە.

وَٱذۡكُرُوٓاْ إِذۡ أَنتُمۡ قَلِيلٞ مُّسۡتَضۡعَفُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ تَخَافُونَ
أَن يَتَخَطَّفَكُمُ ٱلنَّاسُ فَـَٔاوَىٰكُمۡ وَأَيَّدَكُم بِنَصۡرِهِۦ وَرَزَقَكُم
مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ﴿٢٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
لَا تَخُونُواْ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ وَتَخُونُوٓاْ أَمَٰنَٰتِكُمۡ وَأَنتُمۡ تَعۡلَمُونَ
﴿٢٧﴾ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّمَآ أَمۡوَٰلُكُمۡ وَأَوۡلَٰدُكُمۡ فِتۡنَةٞ وَأَنَّ ٱللَّهَ
عِندَهُۥٓ أَجۡرٌ عَظِيمٞ ﴿٢٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِن تَتَّقُواْ
ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّكُمۡ فُرۡقَانٗا وَيُكَفِّرۡ عَنكُمۡ سَيِّـَٔاتِكُمۡ وَيَغۡفِرۡ
لَكُمۡۗ وَٱللَّهُ ذُو ٱلۡفَضۡلِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٢٩﴾ وَإِذۡ يَمۡكُرُ بِكَ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ لِيُثۡبِتُوكَ أَوۡ يَقۡتُلُوكَ أَوۡ يُخۡرِجُوكَۚ وَيَمۡكُرُونَ وَيَمۡكُرُ
ٱللَّهُۖ وَٱللَّهُ خَيۡرُ ٱلۡمَٰكِرِينَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتُنَا
قَالُواْ قَدۡ سَمِعۡنَا لَوۡ نَشَآءُ لَقُلۡنَا مِثۡلَ هَٰذَآ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّآ
أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذۡ قَالُواْ ٱللَّهُمَّ إِن كَانَ هَٰذَا
هُوَ ٱلۡحَقَّ مِنۡ عِندِكَ فَأَمۡطِرۡ عَلَيۡنَا حِجَارَةٗ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ
أَوِ ٱئۡتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٖ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمۡ
وَأَنتَ فِيهِمۡۚ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ مُعَذِّبَهُمۡ وَهُمۡ يَسۡتَغۡفِرُونَ ﴿٣٣﴾

(٢٦) یادی ئەوکاتە بکەنەوە کە ئێوە زۆر کەم و لاوازکراوو بێ هێزبوون لەزەویدا، دەترسان کە خەڵکی بتانرفێنن (بتانکوژن یان ئازارتان بدەن) جاخوای باڵادەست جێ و ڕێی بۆ سازکردن و بەهێزی کردن بەسەرکەوتن و یارمەتی خۆی و لە رزق و ڕۆزیی و نازو نیعمەتە پاکەکان بەهرەوەری کردن بۆ ئەوەی سوپاسگوزاری بکەن. (ئەمەش مژدەیەکی بەردەوامە و پشت بەخوا بەم زووانە دێتەوە دی).

(٢٧) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە: خیانەت مەکەن لە خواو لە پێغەمبەر ﷺ (بەوەی کەم تەرخەمیتان لە فەرمانبەرداریاندا)، هەروەها خیانەتیش مەکەن لە ئەمانەت و سپاردەکانتان کە پێتان دەسپێردرێت، لەکاتێکدا کە ئێوە دەزانن (ئەو کارەتان خیانەتە).

(٢٨) هەروەها بزانن بەڕاستی ماڵ و سامان و منداڵتان بۆ تاقیکردنەوەیە، بەڕاستی خوای میهرەبانیش پاداشتی زۆرو بێ سنووری لە لایە (بۆ ئەو کەسانەی کە نایەڵن ماڵ و سامان و منداڵیان ببێتە کۆسپ لە ڕێگەی جیهاد و هەوڵ و خەبات و کۆششیاندا).

(٢٩) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە: ئەگەر تەقوای خوا بکەن و پارێزکاری بکەن، ئەوە خوا بەرچاو ڕۆشنییەکی تەواوتان بۆ فەراهەم دەهێنێت (کە بتوانن حەق و ناحەقی بەئاسانی لەیەك پێ جیابکەنەوە) هەروەها هەڵەو گوناهەکانیشتان دادەپۆشێت و لێتان خۆش دەبێت، (چونکە) خوا خاوەنی فەزڵ و ڕێزی گەورەو بێ سنوورە.

(٣٠) (ئەی محمد ﷺ یادی ئەو کاتە بکەرەوە) کاتێك کافرەکان پیلانیان گێڕا دژی تۆ بۆ ئەوەی بەندت بکەن، یان بتکوژن، یان دەرت بکەن، ئەوان پیلانی خۆیان دەگێڕن و خوایش پلانی خۆی دەخاتەکار (بەپووچ کردنەوەی پیلانەکانیان)، دڵنیابن خوای گەورە چاکترینی هەموو پلانسازو نەخشە سازانە (نایەڵێ پیلانیان سەربگرێ).

(٣١) کاتێکیش ئایەت وفەرمانەکانی ئێمە بەسەر بێ باوەڕاندا دەخوێنرێتەوە، ئەوە دەڵێن: بەڕاستی ئێمە بیستمان و ئەگەر بمانویستایە ئەوە وێنەی ئەوەمان دەگوت!!، ئەم بابەتانە جگە لە داستانی پێشینان شتێکی تر نیە!!

(٣٢) یادی ئەو کاتە بکەرەوە کە بێ باوەڕان وتیان: خوایە ئەگەر ئەم دین و بەرنامە و قورئانە ڕاستە، لەلایەن تۆیشەوە ڕەوانە کراوە، ئەوە بەرد لە ئاسمانەوە ببارێنە بەسەرماندا، یان بەڵاو سزایەکی بەئێشمان بۆ بهێنە!!...

(٣٣) بێگومان خوای گەورە (بەقسەی ئەوان ناکات) بەڵاو سزا نادات بەسەریاندا، لەکاتێکدا تۆ لەناویاندا بیبت (بە ئومێدی ئەوەی کە هەندێکیان باوەڕ بهێنن)، هەروەها خوایش سزادەر نیە لەکاتێکدا ئەوان داوای لێخۆشبوون بکەن.

وَمَا لَهُمۡ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ ٱللَّهُ وَهُمۡ يَصُدُّونَ عَنِ ٱلۡمَسۡجِدِ
ٱلۡحَرَامِ وَمَا كَانُوٓاْ أَوۡلِيَآءَهُۥٓۚ إِنۡ أَوۡلِيَآؤُهُۥٓ إِلَّا ٱلۡمُتَّقُونَ
وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٣٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمۡ
عِندَ ٱلۡبَيۡتِ إِلَّا مُكَآءٗ وَتَصۡدِيَةٗۚ فَذُوقُواْ ٱلۡعَذَابَ
بِمَا كُنتُمۡ تَكۡفُرُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ يُنفِقُونَ
أَمۡوَٰلَهُمۡ لِيَصُدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِۚ فَسَيُنفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ
عَلَيۡهِمۡ حَسۡرَةٗ ثُمَّ يُغۡلَبُونَۗ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ
يُحۡشَرُونَ ﴿٣٦﴾ لِيَمِيزَ ٱللَّهُ ٱلۡخَبِيثَ مِنَ ٱلطَّيِّبِ وَيَجۡعَلَ
ٱلۡخَبِيثَ بَعۡضَهُۥ عَلَىٰ بَعۡضٖ فَيَرۡكُمَهُۥ جَمِيعٗا فَيَجۡعَلَهُۥ
فِي جَهَنَّمَۚ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿٣٧﴾ قُل لِّلَّذِينَ
كَفَرُوٓاْ إِن يَنتَهُواْ يُغۡفَرۡ لَهُم مَّا قَدۡ سَلَفَ وَإِن يَعُودُواْ
فَقَدۡ مَضَتۡ سُنَّتُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ وَقَٰتِلُوهُمۡ حَتَّىٰ
لَا تَكُونَ فِتۡنَةٞ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِۚ فَإِنِ
ٱنتَهَوۡاْ فَإِنَّ ٱللَّهَ بِمَا يَعۡمَلُونَ بَصِيرٞ ﴿٣٩﴾ وَإِن تَوَلَّوۡاْ
فَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ مَوۡلَىٰكُمۡۚ نِعۡمَ ٱلۡمَوۡلَىٰ وَنِعۡمَ ٱلنَّصِيرُ ﴿٤٠﴾

(٣٤) بۆچی ئەوان چین خوا سزایان نەدات؟! لەکاتێکدا کە ئەوان ڕێگری دەکەن و نایەڵن خەڵکی ڕووبکاتە مزگەوتی حەرام (کەعبە)، ئەوانە هەرشایستەی ئەوە نین کە سەرپەشتیاری بن، هیچ تاقمێك شایستەی سەرپەرشتیاری کەعبە نیە بێجگە لە خواناس و پارێزکاران، بەڵام زۆربەی هاوەڵگەران (لەو ڕاستیانە) بێئاگان.

(٣٥) ئەوانە نزا و پاڕانەوەشیان لەلای ماڵی خوادا (کەعبەی پیرۆز) جگە لە فیکەکێشان و چەپڵەلێدان شتێکی تر نەبووە، کەوابوو بچێژن سزای کوشتن و دیلی (لە غەزای بەدردا) بەوەی کە ئێوە بێ باوەڕو لە خوا یاخی بوون.

(٣٦) بێگومان ئەوانەی بێباوەڕن، ماڵ و سامانی خۆیان بەخت دەکەن بۆ ئەوەی بەشێنەیی بەربەست دانێن و ڕێگری بکەن لە بەردەم ئاین و ڕێبازی خوادا، جا ماڵ و سامانیان لە ئایندەدا بۆ ئەو مەبەستە خەرج دەکەن! پاشان دەبێتە پەشیمانی و داخ وحەسرەت لەسەریان، پاشانیش شکست دەهێنن، بێگومان ئەوانەش کە بێباوەڕن بۆ دۆزەخ کۆ دەکرێنەوە و ڕاپێچ دەکرێن.

(٣٧) (بەسەرهات و ڕووداوەکان) بۆ ئەوەیە کە: خوا کەسانی دەروون پیس و ناپاك لەکەسانی دەروون خاوێن و پاك جیا بکاتەوە و پیس و ناپاکەکانیش لەسەریەك کەڵەکە بکات و هەموویان بدات بە مل یەکدا بۆ ئەوەی کۆیان بکاتەوە بەگشتی، ئینجا فڕێیان بداتە ناو دۆزەخەوە، ئا ئەوانە هەر خۆیان خەسارەتمەند و زەرەرمەندن.

(٣٨) ئەی محمد ﷺ بەکافران بڵێ: ئەگەر کۆڵ بدەن و واز بهێنن و (باوەڕبهێنن)، ئەوە بێگومان چاوپۆشی لە گوناهی ڕابردوویان دەکرێت، خۆ ئەگەر بگەڕێنەوەو بەبەردەوامی دژایەتی (ئاینی خوا) بکەن، جا ئەوە بەڕاستی یاسای نەتەوە یاخی بووە پێشینەکانیان بەسەردا دەسەپێنرێت.

(٣٩) ئەی ئیمانداران بجەنگن دژ بەکافرو خوانەناسان تا فیتنە و ئاشووب و ئازاردانی (خەڵکی) نەمێنێت و (ئەو خەڵکە سەربەست بن لە هەڵبژاردنی بەرنامە و ئایندا)، تا دین و فەرمانبەرداری هەر هەمووی بۆ خوا بێت، جا ئەگەر بێ باوەڕان کۆڵ بدەن، ئەوە بابزانن بەڕاستی خوا بینایە بەهەموو ئەو کارو کردەوانەی کە دەیکەن.

(٤٠) خۆ ئەگەر ئەو خوانەناسانە هەر پشتهەڵکەن و واز نەهێنن، ئەوە بزانن کە خوا پشتیوان و سەرپەرشتیارتانە کە پشتیوانێکی چاك و یارمەتی دەرێکی چاکە. (و دەسەڵاتی بێسنورە).

۞ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّمَا غَنِمْتُم مِّن شَىْءٍ فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُۥ وَلِلرَّسُولِ
وَلِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَٱبْنِ ٱلسَّبِيلِ إِن
كُنتُمْ ءَامَنتُم بِٱللَّهِ وَمَآ أَنزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ ٱلْفُرْقَانِ
يَوْمَ ٱلْتَقَى ٱلْجَمْعَانِ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾ إِذْ
أَنتُم بِٱلْعُدْوَةِ ٱلدُّنْيَا وَهُم بِٱلْعُدْوَةِ ٱلْقُصْوَىٰ وَٱلرَّكْبُ
أَسْفَلَ مِنكُمْ ۚ وَلَوْ تَوَاعَدتُّمْ لَٱخْتَلَفْتُمْ فِى ٱلْمِيعَٰدِ ۙ
وَلَٰكِن لِّيَقْضِىَ ٱللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِّيَهْلِكَ مَنْ
هَلَكَ عَنۢ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَىَّ عَنۢ بَيِّنَةٍ ۗ وَإِنَّ ٱللَّهَ
لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٤٢﴾ إِذْ يُرِيكَهُمُ ٱللَّهُ فِى مَنَامِكَ قَلِيلًا ۖ
وَلَوْ أَرَىٰكَهُمْ كَثِيرًا لَّفَشِلْتُمْ وَلَتَنَٰزَعْتُمْ فِى ٱلْأَمْرِ
وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ سَلَّمَ ۗ إِنَّهُۥ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٤٣﴾ وَإِذْ
يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ ٱلْتَقَيْتُمْ فِىٓ أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ
فِىٓ أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِىَ ٱللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۗ وَإِلَى ٱللَّهِ
تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ ﴿٤٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً
فَٱثْبُتُوا۟ وَٱذْكُرُوا۟ ٱللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٥﴾

(٤١) (ئەی ئیمانداران) ئاگاداربن و بزانن کە: بەراستی هەرچیەکتان دەستکەوت (لە جەنگی بێ باوەڕاندا) ئەوە بێگومان پێنج یەکی بۆ خواو پێغەمبەرو خزمانی نزیکی پیغەمبەرو هەتیوان و هەژاران و ڕێبوارانە، (چوار بەشەکەی تریشی بۆ موجاهیدانە کە لەو غەزایەدا بەشدارییان کردووە) ئەگەر ئێوە باوەڕتان هەیە بە خواو بەوەی کە دامانبەزاندوە بۆ سەر بەندەمان (محمد ﷺ) لەو ڕۆژەی کە هەردوو لەشکر بەرەنگاری یەك بوون، خوایش بەسەر هەموو شتێکدا دەسەڵاتدارە...

(٤٢) کاتێك ئێوە لە دامێنی خواری شیوەکە و نزیکتر بوون بە مەدینە و ئەوانیش لە سەرەوەی شیوەکەوە بوون و دوورتر لە مەدینە، کاروانەکەش لە خوارتانەوە بوو، خۆ ئەگەر بریارو بەڵێنتان بدایە بەیەکتر بگەن لەوکات و شوێنەدا ئەوە بەڵێنەکەتان بۆ ئەنجام نەدەدرا، بەڵام خوا دەیەوێت بارودۆخێك پێش بهێنێت کە بریاری لەسەردراوە (کە سەرکەوتنی موسوڵمانانە و شکستی بێباوەڕانە)، بۆ ئەوەی لەناو بچێت و بەهانەی نەمێنێت ئەوەی کە لە زانستی خوادا لەناوچووە و بۆ ئەوەی بژی لەسەر بەرچاو ڕوونی و بەڵگە، ئەوەی لەزانستی خوادا دەژی لەسەر دینداری (سەرەنجامی شەڕی بەدر بۆ ئەوە بوو تا باوەڕو بێ باوەڕی بۆ هەردوولا ڕوون بێت) و بێگومان خوا تەواو بیسەرو زانایە.

(٤٣) کاتێك خوا ئەوانی لە خەوتدا بەکەم نیشان ئەدایت، خۆ ئەگەر ئەوانی بەژمارەیەکی زۆر نیشانی بدایتایە ئەوە ئێوە لاواز دەبوون و تووشی نەهامەتی و کێشە دەبوون لە بارەی جەنگ کردنەوە، بەڵام خوا بە سەلامەتی و سەرکەوتوویی لەوترس و کێشەیە ڕزگاری کردن، چونکە بەڕاستی ئەو زاتە زانایە بەهەرچی لەناو دڵ و دەروون و سینەکاندا حەشار دراوە.

(٤٤) کاتێکیش بەیەکگەیشتن لە گۆڕەپانی جەنگدا لەبەرچاوی ئێوە، خوا ئەوانی بەکەم نیشان دەدان و ژمارەی ئێوەشی لەبەرچاوی ئەوان بە کەم دەنواند، بۆ ئەوەی هەر ئەوە پێش بێت کە خوا بریاری لەسەرداوە، هەر بۆ لای خوا سەرەنجامی هەموو کارو کردەوەیەك دەگێردرێتەوە.

(٤٥) ئەی ئەو کەسانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە: کاتێك دەگەنە دەستەیەك و ڕوو بە ڕووتان دەبنەوە، ئەوە دەبێت خۆڕاگربن و سەنگەر چۆڵ نەکەن و زۆر یادی خوا بکەن و لێی بپاڕێنەوە، بۆ ئەوەی ئێوە سەرفرازو سەرکەوتوو بن...

وَأَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَا تَنَٰزَعُوا۟ فَتَفْشَلُوا۟ وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ
وَٱصْبِرُوٓا۟ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿٤٦﴾ وَلَا تَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ
خَرَجُوا۟ مِن دِيَٰرِهِم بَطَرًا وَرِئَآءَ ٱلنَّاسِ وَيَصُدُّونَ
عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ۚ وَٱللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٤٧﴾ وَإِذْ زَيَّنَ لَهُمُ
ٱلشَّيْطَٰنُ أَعْمَٰلَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمُ ٱلْيَوْمَ مِنَ
ٱلنَّاسِ وَإِنِّى جَارٌ لَّكُمْ ۖ فَلَمَّا تَرَآءَتِ ٱلْفِئَتَانِ نَكَصَ
عَلَىٰ عَقِبَيْهِ وَقَالَ إِنِّى بَرِىٓءٌ مِّنكُمْ إِنِّىٓ أَرَىٰ مَا لَا تَرَوْنَ
إِنِّىٓ أَخَافُ ٱللَّهَ ۚ وَٱللَّهُ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٤٨﴾ إِذْ يَقُولُ
ٱلْمُنَٰفِقُونَ وَٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ غَرَّ هَٰٓؤُلَآءِ دِينُهُمْ ۗ
وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ فَإِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٩﴾
وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذْ يَتَوَفَّى ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ۙ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ
وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَٰرَهُمْ وَذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾ ذَٰلِكَ
بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّٰمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٥١﴾
كَدَأْبِ ءَالِ فِرْعَوْنَ ۙ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ
فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ قَوِىٌّ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

(٤٦) گوێرایەڵی خواو پێغەمبەرەکەشی بکەن لە هەموو کردارو گوفتارێکدا و ئاشوب و ئاژاوە مەگێرن و مەچن بەگژ یەکدا، خۆ ئەگەر بچن بەگژ یەکداو یەکتر بشکێنن، ئەوە شکست و لاوازی رووتان تێدەکات، هەیبەت و شکۆداری و دەسەڵاتتان لەبەین دەچێت، بۆیە دەبێت خۆگرو نەفەس درێژ بن (هەم لە مەیدانی جەنگدا، هەم لەناو یەکتردا) چونکە بەراستی خوا یارو یاوەری خۆگرو ئارامگرانە.

(٤٧) نەکەن وەك ئەو جۆرەکەسانە بن کە لە وڵات و شوێنی خۆیان دەرچوون لەبەر کەش و فش کردن و خۆنواندن لەبەر چاوی خەڵك و دەیانەوێت کۆسپ بخەنە بەردەم ڕێبازو ئاینی خوا، لەکاتێکدا کە خوای گەورە بەئاگایە بە سەرەتاو سەرەنجامی هەموو ئەوکاروکردەوانەی کە دەیکەن.

(٤٨) کاتێکیش شەیتان (بەوەسوەسە و خەیاڵ) هەموو کردەوە ناپەسەندو ناڕەواکانی بۆ ڕازاندنەوە، وتی: ئەمڕۆ هیچ کەس دەرەقەتی ئێوە نایەت و دڵنیابن منیش پشت و پەنام بۆ ئێوە، کەچی کاتێك ئەو دوو لەشکرە یەکتریان بینی، دەستبەجێ شەیتان پاشەو پاش گەڕایەوەو وتی: بەراستی من بەریم لە ئێوە! چونکە بەراستی ئەوەی من دەیبینم ئێوە نایبینن، (دیارە کە شەیتان بینیویەتی چۆن فریشتە دەستە دەستە دادەبەزن بۆ یارمەتی ئیمانداران، بۆیە لە ترسا وتی): بێگومان من لە خوا دەترسم، خوایش زۆر سەخت و بە زەبرە لە تۆڵەدا.

(٤٩) کاتێك دووڕووەکان و ئەوانەی لە دڵیاندا نەخۆشی (بێ ئیمانی) تیا جێگیر بوو (بە ئیماندارانیان) دەوت: ئا ئەوانە ئاینەکەیان لە خۆبایی کردوون (ئەگینا بەو ژمارەکەمەوە چۆن خۆیان دەگرن)، (خواش دەفەرموێت) ئەوەی پشت بە خوا ببەستێت، ئەوە بەراستی خوا بەتەواوی باڵادەست و دانایە.

(٥٠) ئەگەر دەتبینی کاتێك فریشتەکان گیانی کافرەکانیان دەکێشاو دەیانماڵی بەدەم و چاو و پشتیاندا و (ڕاپێچیان دەکردن بۆ دۆزەخ و، پێیان دەوتن): دە بچێژن سزایەکی سوتێنەری (زۆر سەختو سامناك)...

(٥١) (هەروەها پێیان دەوتن) ئەو لێدان و سزایە خۆتان دەستپێشکەریتان بۆ کردوە، چونکە بەراستی خوا بەهیچ شێوەیەك ستەمکار نیە لە بەندەکانی.

(٥٢) کاروکردەوەی (خوانەناسان لە هەموو سەردەمێکدا) وەکو داب و نەریتی فیرعەون و ئەوکەسانە وایە کە لە (سەردەمە) پێشووەکاندا هاتوون پێش ئەمان، ئەوانە بڕوایان نەبوو بەئایەت و فەرمانەکانی خوا، جا خوایش خەشمی لێ گرتن و لەناوی بردن بەهۆی گوناهو تاوانیانەوە، بەراستی خوا بە تواناو بەزەبرە لە تۆڵەدا.

ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ لَمۡ يَكُ مُغَيِّرٗا نِّعۡمَةً أَنۡعَمَهَا عَلَىٰ قَوۡمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُواْ
مَا بِأَنفُسِهِمۡ وَأَنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿٥٣﴾ كَدَأۡبِ ءَالِ
فِرۡعَوۡنَ وَٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِمۡ فَأَهۡلَكۡنَٰهُم
بِذُنُوبِهِمۡ وَأَغۡرَقۡنَآ ءَالَ فِرۡعَوۡنَۚ وَكُلّٞ كَانُواْ ظَٰلِمِينَ ﴿٥٤﴾
إِنَّ شَرَّ ٱلدَّوَآبِّ عِندَ ٱللَّهِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَهُمۡ لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٥٥﴾
ٱلَّذِينَ عَٰهَدتَّ مِنۡهُمۡ ثُمَّ يَنقُضُونَ عَهۡدَهُمۡ فِي كُلِّ مَرَّةٖ
وَهُمۡ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾ فَإِمَّا تَثۡقَفَنَّهُمۡ فِي ٱلۡحَرۡبِ فَشَرِّدۡ بِهِم
مَّنۡ خَلۡفَهُمۡ لَعَلَّهُمۡ يَذَّكَّرُونَ ﴿٥٧﴾ وَإِمَّا تَخَافَنَّ مِن
قَوۡمٍ خِيَانَةٗ فَٱنۢبِذۡ إِلَيۡهِمۡ عَلَىٰ سَوَآءٍۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلۡخَآئِنِينَ
﴿٥٨﴾ وَلَا يَحۡسَبَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ سَبَقُوٓاْۚ إِنَّهُمۡ لَا يُعۡجِزُونَ ﴿٥٩﴾
وَأَعِدُّواْ لَهُم مَّا ٱسۡتَطَعۡتُم مِّن قُوَّةٖ وَمِن رِّبَاطِ ٱلۡخَيۡلِ
تُرۡهِبُونَ بِهِۦ عَدُوَّ ٱللَّهِ وَعَدُوَّكُمۡ وَءَاخَرِينَ مِن دُونِهِمۡ
لَا تَعۡلَمُونَهُمُ ٱللَّهُ يَعۡلَمُهُمۡۚ وَمَا تُنفِقُواْ مِن شَيۡءٖ فِي سَبِيلِ
ٱللَّهِ يُوَفَّ إِلَيۡكُمۡ وَأَنتُمۡ لَا تُظۡلَمُونَ ﴿٦٠﴾ ۞ وَإِن جَنَحُواْ
لِلسَّلۡمِ فَٱجۡنَحۡ لَهَا وَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٦١﴾

(٥٣) ئەو سزاو لەناو بردنە لەبەر ئەوەیە کە بەڕاستی بڕیاری خوا وایە: ئەوزاتە هیچ نازو نیعمەتێکی نەگۆڕیوە کە بەخشیبێتی بەهەر قەوم و گەلێك، هەتا ئەوان ئەوەی بەخۆیان دەکرێت نەیگۆڕن و نەیکەن، چونکە لەڕاستیدا خوای گەورە بەتەواوی بیسەری (گوفتارەکانە) زانایە بەکردارەکان.

(٥٤) (ڕەوشتی ئەمانە) هەر وەکو داب و نەریتی دارو دەستەی فیرعەون و ئەوانەی پێشیان وایە، کە بەڵگەو فەرمانەکانی پەروەردگاریان بەدرۆ دەزانی و باوەڕیان پێی نەبوو، لە ئەنجامدا ئێمەش بەهۆی گوناهو تاوانیانەوە لەناومان بردن و دارو دەستەی فیرعەونیشمان نوقمی دەریا کرد، هەمووشیان ستەمکار بوون.

(٥٥) بەڕاستی خراپترینی زیندەوەران لای خوا ئەوانەن کە کافرو بێباوەڕن، چونکە ئەوانە بڕیاریانداوە باوەڕ نەهێنن...

(٥٦) ئەوانەی کە پەیمانت لەگەڵدا بەستن (کە خیانەتت لێ نەکەن) کەچی پاشان لە هەموو جارێکدا هەر پەیمانەکەیان دەشکاند، ئەوانە لە خوا ناترسن و پارێزکاری ناکەن.

(٥٧) جا هەر کاتێك ڕووبەڕووی (خوانەناسان) بویتەوە لە جەنگدا، ئەوە وایان لێ بکە ئەوانەی لە دوایانەوەن و یارمەتیان دەدەن پەرش و بڵاو ببن، بەو هیوایەی ئەوان پەندو عیبرەت و ئامۆژگاریی وەربگرن.

(٥٨) خۆ ئەگەر ترسایت لە دەستەیەك (کە پەیمانت لەگەڵدا بەستوون) پەیمانە کە هەڵوەشێننەوەو خیانەتت لێ بکەن ئەوە تۆیش لەو کاتەدا پەیمانەکە بدەرەوە بەڕوویاندا بەشێوەیەکی ڕێك و ڕاست، (پێیان بڵێ کە) پەیمانەکەیان نرخی نەماوە، چونکە بەڕاستی خواکەسانی پەیمان شکێن و ناپاکی خۆش ناوێت.

(٥٩) با ئەوانەی کە بێبڕوان وا نەزانن کە لە دەستمان دەرچوون، بەڕاستی ئەوانە ناتوانن دەسەوسانمان بکەن و لە دەستمان دەرناچن.

(٦٠) (خوا فەرمان دەدات بەکار بەدەستانی دەوڵەتی ئیسلام): هەرچی لە تواناتاندا هەیە بۆ بەهێزکردنی سوپای ئیسلام بیخەنە گەڕو ئامادەیی بکەن (هێزی ئاسمانی و دەریایی و وشکانی... هتد) و لە ئامادەکردنی هەموو جۆرە ئەسپ و (هۆکانی‌تری گواستنەوە) کەمتەرخەمی مەکەن تا دوژمنانی خواو دوژمنانی خۆتانی پێ چاوترسێن بکەن، باکەسانی تریش جگە لەم دوژمنانەی ئێستا، پێی چاوترسێن ببن کە ئێستە ئێوە نازانن کێن و نایانناسن، بەڵکو هەر خوا خۆی دەیانناسێت، جا هەر شتێك ببەخشن لە پێناوی خوادا (بۆ بەهێزکردنی سوپای ئیسلام)، ئەوە بەزایە ناچێت و دەستان دەکەوێتەوەو ئێوە ستەمتان لێناکرێت.

(٦١) جا ئەگەر (دوژمنان) بەلای ئاشتیدا دایانشکاند و حەزیان پێکرد تۆش (ئەی محمد ﷺ، ئەی پێشەوا) ئامادەیی خۆت دەربڕە و پشت بەخوا ببەستە چونکە بەڕاستی ئەو زاتە بیسەرو زانایە (لە پیلان و نەخشەی دوژمنان ئاگادارەو زەرەرناکەن).

وَإِن يُرِيدُوٓاْ أَن يَخۡدَعُوكَ فَإِنَّ حَسۡبَكَ ٱللَّهُۚ هُوَ ٱلَّذِيٓ أَيَّدَكَ
بِنَصۡرِهِۦ وَبِٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٦٢﴾ وَأَلَّفَ بَيۡنَ قُلُوبِهِمۡۚ لَوۡ أَنفَقۡتَ
مَا فِي ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا مَّآ أَلَّفۡتَ بَيۡنَ قُلُوبِهِمۡ وَلَٰكِنَّ
ٱللَّهَ أَلَّفَ بَيۡنَهُمۡۚ إِنَّهُۥ عَزِيزٌ حَكِيمٞ ﴿٦٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ حَسۡبُكَ
ٱللَّهُ وَمَنِ ٱتَّبَعَكَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٦٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ حَرِّضِ
ٱلۡمُؤۡمِنِينَ عَلَى ٱلۡقِتَالِۚ إِن يَكُن مِّنكُمۡ عِشۡرُونَ صَٰبِرُونَ
يَغۡلِبُواْ مِاْئَتَيۡنِۚ وَإِن يَكُن مِّنكُم مِّاْئَةٞ يَغۡلِبُوٓاْ أَلۡفٗا مِّنَ
ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِأَنَّهُمۡ قَوۡمٞ لَّا يَفۡقَهُونَ ﴿٦٥﴾ ٱلۡـَٰٔنَ خَفَّفَ
ٱللَّهُ عَنكُمۡ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمۡ ضَعۡفٗاۚ فَإِن يَكُن مِّنكُم مِّاْئَةٞ
صَابِرَةٞ يَغۡلِبُواْ مِاْئَتَيۡنِۚ وَإِن يَكُن مِّنكُمۡ أَلۡفٞ يَغۡلِبُوٓاْ أَلۡفَيۡنِ
بِإِذۡنِ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَن يَكُونَ
لَهُۥٓ أَسۡرَىٰ حَتَّىٰ يُثۡخِنَ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ تُرِيدُونَ عَرَضَ ٱلدُّنۡيَا
وَٱللَّهُ يُرِيدُ ٱلۡأٓخِرَةَۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٞ ﴿٦٧﴾ لَّوۡلَا كِتَٰبٞ مِّنَ
ٱللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمۡ فِيمَآ أَخَذۡتُمۡ عَذَابٌ عَظِيمٞ ﴿٦٨﴾ فَكُلُواْ مِمَّا
غَنِمۡتُمۡ حَلَٰلٗا طَيِّبٗاۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٦٩﴾

(٦٢) خۆ ئەگەر خوانەناسان (بە داخوازی رێکەوتن و ئاشتی) ویستیان بتخەڵەتێنن، ئەوە دڵنیابە کە پشتیوانیی خوا بەسە (کە نەیەڵێت بکەویتە ناو پیلان و نەخشەیانەوە) چونکە هەر ئەو زاتە کاتی خۆی پشتیوانیی لێکردیت و سەری خستیت و ئیماندارانیشی کردە هۆیەك بۆ بەدەستهێنانی سەرکەوتن...

(٦٣) دڵەکانیشیانی بەست بەیەکەوە، ئەگەر هەرچی دارایی زەوی هەیە، هەر هەموویت خەرج بکردایە تا دڵەکانیانت پەیوەند بکەی بە یەکەوە، ئەوە نەتدەتوانی ئەو دڵانە پەیوەست بکەیت بەیەکەوە، بەڵام خوا (بەهۆی ئاینی ئیسلامەوە) یەکێتی و برایەتی لە نێوانیاندا بەرپاکرد، چونکە بەڕاستی ئەو زاتە تەواو باڵادەست و دانایە.

(٦٤) ئەی پێغەمبەر ﷺ: تەنها خوا بەسە بۆ خۆت و ئەوانەی شوێنت کەوتوون لە ئیمانداران کە پشتگیر و یاریدەدەرتان بێت.

(٦٥) ئەی پێغەمبەر ﷺ: هانی ئیمانداران بدە لەسەر جەنگ (دژی ئەوانەی کە کۆسپن لە ڕێبازی گەیاندنی پەیامی خودا) ئەگەر بیست کەسی خۆڕاگر هەبێت لە ئێوە، ئەوە زاڵ دەبن بەسەر دووسەد کەسدا، خۆ ئەگەر سەد کەس لە ئێوە هەبن، ئەوە بەسەر هەزار کەس لەوانەی کە بێ باوەڕن زاڵ دەبن، چونکە بەراستی ئەوانە کەسانێکن کە تێناگەن (چ هێزێك پشتیوانیی لە ئێوە دەکات.)

(٦٦) (ئەی ئیمانداران): ئێستە ئیتر خوا ئەرکی لەسەر کەمکردنەوە چونکە دەزانێت کە لاوازیتان تێدایە (لە رووی مادی و مەعنەوەیەوە، لەبەرئەوە): ئەگەر سەدکەسی خۆڕاگر هەبێت لە ئێوە، ئەوە زاڵ دەبن بەسەر دووسەد کەسداو ئەگەر هەزار کەستان هەبێت، ئەوە زاڵ دەبن بەسەر دوو هەزاردا، ئەویش بەویست و یارمەتی خوا، خوایش یارو یاوەری خۆڕاگرانە.

(٦٧) بۆ هیچ پێغەمبەرێك نەبووە کە دیلی هەبێت، هەتاکاتێك چاك پایەدارو جێگیر دەبێت لە زەویدا، (مەگەر) کەلوپەل و شتومەکی دنیاتان دەوێت؟! لەکاتێکدا خوا (سەرفرازیی) ئەو جیهانی دەوێت و قیامەتی مەبەستە خوایش تەواو باڵادەست و دانایە (سەرکەوتن بەئیمانداران دەبەخشێت و دانایە لەتاقی کردنەوەیاندا).

(٦٨) خۆ ئەگەر بریارێك لەلایەن خواوە پێش نەکەوتایە (کە مرۆڤ هەتا پەیامی خوای پێنەگات خوا سزای نادات) لەسەر ئەو شتانەی کە وەرتان گرت (لە بەرامبەر ئازادکردنی دیلەکانەوە) سزایەکی زۆر گەورەتان تووش دەبوو.

(٦٩) کەوابوو بخۆن لەو شتانەی کە دەستتان کەوتووە، بەحەڵاڵێکی چاك و پاك، لە خوا بترسن و دینداربن، چونکە بەڕاستی ئەو خوایە لێخۆشبوو میهرەبانە.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّمَن فِيٓ أَيۡدِيكُم مِّنَ ٱلۡأَسۡرَىٰٓ إِن يَعۡلَمِ ٱللَّهُ
فِي قُلُوبِكُمۡ خَيۡرٗا يُؤۡتِكُمۡ خَيۡرٗا مِّمَّآ أُخِذَ مِنكُمۡ وَيَغۡفِرۡ لَكُمۡۚ
وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ٧٠ وَإِن يُرِيدُواْ خِيَانَتَكَ فَقَدۡ خَانُواْ
ٱللَّهَ مِن قَبۡلُ فَأَمۡكَنَ مِنۡهُمۡۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ٧١ إِنَّ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَهَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ بِأَمۡوَٰلِهِمۡ وَأَنفُسِهِمۡ فِي سَبِيلِ
ٱللَّهِ وَٱلَّذِينَ ءَاوَواْ وَّنَصَرُوٓاْ أُوْلَٰٓئِكَ بَعۡضُهُمۡ أَوۡلِيَآءُ بَعۡضٖۚ وَٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَلَمۡ يُهَاجِرُواْ مَا لَكُم مِّن وَلَٰيَتِهِم مِّن شَيۡءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُواْۚ
وَإِنِ ٱسۡتَنصَرُوكُمۡ فِي ٱلدِّينِ فَعَلَيۡكُمُ ٱلنَّصۡرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوۡمِۭ
بَيۡنَكُمۡ وَبَيۡنَهُم مِّيثَٰقٞۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٞ ٧٢ وَٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ بَعۡضُهُمۡ أَوۡلِيَآءُ بَعۡضٍۚ إِلَّا تَفۡعَلُوهُ تَكُن فِتۡنَةٞ فِي
ٱلۡأَرۡضِ وَفَسَادٞ كَبِيرٞ ٧٣ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَهَاجَرُواْ
وَجَٰهَدُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱلَّذِينَ ءَاوَواْ وَّنَصَرُوٓاْ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ
ٱلۡمُؤۡمِنُونَ حَقّٗاۚ لَّهُم مَّغۡفِرَةٞ وَرِزۡقٞ كَرِيمٞ ٧٤ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مِنۢ
بَعۡدُ وَهَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ مَعَكُمۡ فَأُوْلَٰٓئِكَ مِنكُمۡۚ وَأُوْلُواْ ٱلۡأَرۡحَامِ
بَعۡضُهُمۡ أَوۡلَىٰ بِبَعۡضٖ فِي كِتَٰبِ ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمُۢ ٧٥

(٧٠) ئەی پێغەمبەر ﷺ: بەو دیلانە بڵێ کە لەبەر دەستاندان، ئەگەرخوا خێر لە دڵەکانتاندا بەدی بکـات، ئـەوە زۆر لەوە باشترتان پێ دەبەخشێت کە لێتان وەرگیراوە، (ئەگەر بـاوەڕ بهێنن) لێتان خۆش دەبێت، خوایش لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٧١) خۆ ئەگەر بیانەوێت خیانەت و پیلان دژ بە تۆ (ئـەی پێغەمبەر ﷺ) بگێرن، ئەوە بەراستی ئەوانە پێشتر خـیانەتیان لە خواکردووە (بەوەی کە شەریك و هاوەڵیان بۆ بریارداوە)، ئینجا خوا دەسەڵاتی لێسەندن و ئێوەی زاڵ کرد بەسەریاندا، بێگومان خوا زانایە (بـە پـیلانیان) و دانـایە (بـە چـۆنیەتی سنوور دانان بۆیان).

(٧٢) بەڕاستی ئـەوانـەی کـە بـاوەڕیان هـێناوە و کـۆچیان کردووەو تێکۆشاون لە پێناوی ئاینی خوادا بە خۆیان و ماڵ و سامانیانەوە، ئەوانەش کە پێشوازیان لە کۆچبەران کردو لەماڵ و حاڵی خۆیاندا جێیان کردنەوە و پشتگیریان کردن، ئا ئەوانە هەندێکیان پشتیوانی هەندێکی تریانن، ئەوانەش کە باوەڕیان هێناوەو کۆچیان نەکردووە، ئـەوە بـۆتان نـیە پشتگیریان بکەن لەهیچ شتێکدا هەتا ئەوانیش کۆچ دەکەن (بۆ بەهێزکردنی دەوڵەتی ئیسلام)، خۆ ئەگەر ئەو ئیماندارانەی(کە کۆچیان نە کردووە) داوای یارمەتی و پشتگیریان لە ئێوە کرد بۆ سەرخستنی ئاینی ئیسلام، ئەوە پێویستە لەسەرتان پشتگیریان بکەن، جگە لەسەر ئەو عەشرەت و لایەنەی کەلە نێوان ئێوە و ئەوانـدا پەیمانێك هەبێت (ئەو پەیمانە مەشکێنن)، خوای گەورەش بینایە بەو کارو کردەوانەی کە دەیکەن.

(٧٣) ئەوانەش کە کافرو بێباوەڕن، هەندێکیان پشتیوانی هەندێکی تریانن و پشتیوانی لە یەکتر دەکەن، خۆ ئەگەر ئێوەی ئیماندار کۆمەك بەیەکتر نەکەن و پشتی یەکتر نەگرن ئەوە لەسەر زەویدا ناخۆشی و ناکۆکی و گوناهو تاوانی گەورە پێش دێت (ئازار و ناخۆشی بـۆ ئـێوەی ئـیماندار پـێش دێتو مـرۆڤایەتی هـەموی زەرەرمەند دەبێت).

(٧٤) ئەوانەی باوەڕیان هێناوە و کۆچیان کردوە و تێکۆشاون لە پێناوی خوادا، ئەوانەش جێگەی کۆچبەرانیان کردەوە و (پێشوازیان کردن) و یارمەتیان دان، هەر ئا ئەوانە بڕوادارانی ڕاستەقینەن، (لە بەهەشتی بـەریندا) بۆیان ئامادەیە لێخۆشبوون و زرق و ڕۆزی بەپێزو پڕ بەرەکەت و جوان و ڕازاوە.

(٧٥) ئەوانەش کە باوەڕیان هێناوە لە دوای کۆچ کردنی یەکەم و کۆچیان کردو هەوڵ و کۆششیاندا (لە پێناوی گەیاندنی بەرنامەی خوا) لەگەڵ ئێوەدا، ئا ئەوانەش لە ئێوەن (پلەی ئێوەیان هەیە)، ئەوانەش کە (سەرەڕای پەیوەندی ئیمانی) پەیوەندی خزمایەتیشیان هەیە، هەندێکیان شایستەترن بەهەندێکی تـریان لە بـەرنامەی خوادا (واتە ئەوان شایستەترن لە میرات بەریدا بۆ یەکتری)، بەڕاستی خوا بە هەموو شتێك تەواو زاناو ئاگایە.

سُورَةُ التَّوْبَةِ

بَرَآءَةٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦٓ إِلَى ٱلَّذِينَ عَٰهَدتُّم مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾
فَسِيحُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِى
ٱللَّهِ وَأَنَّ ٱللَّهَ مُخْزِى ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٢﴾ وَأَذَٰنٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦٓ
إِلَى ٱلنَّاسِ يَوْمَ ٱلْحَجِّ ٱلْأَكْبَرِ أَنَّ ٱللَّهَ بَرِىٓءٌ مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ
وَرَسُولُهُۥ فَإِن تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَٱعْلَمُوٓا۟
أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِى ٱللَّهِ وَبَشِّرِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ
﴿٣﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ عَٰهَدتُّم مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنقُصُوكُمْ
شَيْـًٔا وَلَمْ يُظَٰهِرُوا۟ عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتِمُّوٓا۟ إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ
مُدَّتِهِمْ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٤﴾ فَإِذَا ٱنسَلَخَ ٱلْأَشْهُرُ ٱلْحُرُمُ
فَٱقْتُلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَٱحْصُرُوهُمْ
وَٱقْعُدُوا۟ لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ
وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾
وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ٱسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ
كَلَٰمَ ٱللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُۥ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

سورەتی (التوبة)

(١) ئەمە بەری بوونێکی گەورە و گرنگە لەلایەن خواو پێغەمبەرەکەیەوە بۆ ئەوانەی کە پەیمانتان لەگەڵدا بەستبوون لە هاوەڵگەران (واتە کۆتایی و نەمانی ئەو پەیمانانەیە کە لەگەڵ هاوەڵگەراندا بەستراوە، چونکە ئەوان دەست پێشخەر بوون لە شکاندنی پەیمانەکەدا).

(٢) جاکەواتە ئەی هاوەڵگەران بۆتان هەیە چوار مانگ بەسەر زەویدا بگەڕێن (تا شوێنێك بۆ نیشتەجێ بوونی خۆتان دەدۆزنەوە)، بشزانن بەراستی ئێوە دەسەوسانکەری خوا نین و لە دەست ئەو دەرناچن، بەراستی خوای گەورە ریسواکەری بێباوەڕانە.

(٣) ئەمەش بانگەوازو راگەیاندنێکە لەلایەن خواو پێغەمبەرەکەیەوە بۆ هەموو خەڵکی، لە رۆژی حەجی گەورەدا کە: بەراستی خواو پێغەمبەرەکەی بەرین لە موشریك و هاوەڵگەران، جا ئەگەر ئێوە تەوبە بکەن و بگەڕێنەوە لە بێباوەڕی ئەوە چاکترە بۆتان، خۆ ئەگەر هەر یاخی بن و پشت هەڵکەن، ئەوە چاك بزانن بەراستی ئێوە دەسەوسانکەری خوا نین و لە دەسەڵاتی دەرناچن، مژدەش بدە بەوانەی کە بێباوەڕن، بەسزایەکی پڕ ئێش و ئازار!!...

(٤) بەڵام ئەو هاوەڵگەرانەی کە پەیمانتان لەگەڵیاندا بەستووە، پاشان پابەندی پەیمانەکە بوون و هیچیان لێ کەم نەکردووە و یارمەتی کەسیشیان نەداوە دژتان، ئەوە ئێوە پەیمانەکەیان بۆ بەرنە سەرو تەواوی بکەن، تاکاتی دیاری کراویان، چونکە بەراستی خوا پارێزکارانی خۆش دەوێت.

(٥) جاکاتێك مانگە حەرامەکان بەسەرچوون (کە بریتیە لە: ذوالقعدە، ذوالحجة، محرم، رجب) ئەوە هاوەڵگەرانی پەیمان شکێن بکوژن لەهەرکوێ دەستان لێیان گیر بوو، یاخود بەدیل بیانگرن، سنوور دانێن بۆ چالاکیان، هەروەها کەمین و بۆسەیان لە هەموو شوێنێکی لەباردا بۆ دانێن، جا ئەگەر (پێش ئەوەی دەستی ئێوەیان بگاتێ) تەوبەیان کردو وازیان هێنا لەو کارەیان و نوێژیان کردو زەکاتیاندا، ئەوە وازیان لێبهێنن و رێیان بۆ چۆڵ بکەن، چونکە بەڕاستی خوا لێخۆشبوو دلۆڤانە (ئەگەر راست بکەن، خۆ ئەگەر بە راستیشتان نەبێت ئێوە هەر حسابی رواڵەت بکەن).

(٦) خۆ ئەگەر کەسێك لە هاوەڵگەران داوای پەنای لێ کردیت (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار)، ئەوە تۆیش پەنای بدە هەتا گوێی لە فەرموودەکەی خوا (قورئان) دەبێت، پاشان بیگەیەنە بەو شوێنەی دەیەوێت و (ماڵ و گیان و ژیانی) تیایدا پارێزراوە، ئەم میهرەبانیە لەبەر ئەوەیە ئەوانە کەسانێکن نازانن (خواناسی چیە ئایین چیە؟! مەبەست لە دروستبونیان چیە؟!).

كَيۡفَ يَكُونُ لِلۡمُشۡرِكِينَ عَهۡدٌ عِندَ ٱللَّهِ وَعِندَ
رَسُولِهِۦٓ إِلَّا ٱلَّذِينَ عَٰهَدتُّمۡ عِندَ ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِۖ فَمَا
ٱسۡتَقَٰمُواْ لَكُمۡ فَٱسۡتَقِيمُواْ لَهُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُتَّقِينَ
﴿٧﴾ كَيۡفَ وَإِن يَظۡهَرُواْ عَلَيۡكُمۡ لَا يَرۡقُبُواْ فِيكُمۡ إِلّٗا
وَلَا ذِمَّةٗۚ يُرۡضُونَكُم بِأَفۡوَٰهِهِمۡ وَتَأۡبَىٰ قُلُوبُهُمۡ وَأَكۡثَرُهُمۡ
فَٰسِقُونَ ﴿٨﴾ ٱشۡتَرَوۡاْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ ثَمَنٗا قَلِيلٗا فَصَدُّواْ
عَن سَبِيلِهِۦٓۚ إِنَّهُمۡ سَآءَ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٩﴾ لَا يَرۡقُبُونَ
فِي مُؤۡمِنٍ إِلّٗا وَلَا ذِمَّةٗۚ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُعۡتَدُونَ ﴿١٠﴾
فَإِن تَابُواْ وَأَقَامُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُاْ ٱلزَّكَوٰةَ فَإِخۡوَٰنُكُمۡ
فِي ٱلدِّينِۗ وَنُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ يَعۡلَمُونَ ﴿١١﴾ وَإِن نَّكَثُوٓاْ
أَيۡمَٰنَهُم مِّنۢ بَعۡدِ عَهۡدِهِمۡ وَطَعَنُواْ فِي دِينِكُمۡ فَقَٰتِلُوٓاْ
أَئِمَّةَ ٱلۡكُفۡرِ إِنَّهُمۡ لَآ أَيۡمَٰنَ لَهُمۡ لَعَلَّهُمۡ يَنتَهُونَ
﴿١٢﴾ أَلَا تُقَٰتِلُونَ قَوۡمٗا نَّكَثُوٓاْ أَيۡمَٰنَهُمۡ وَهَمُّواْ
بِإِخۡرَاجِ ٱلرَّسُولِ وَهُم بَدَءُوكُمۡ أَوَّلَ مَرَّةٍۚ
أَتَخۡشَوۡنَهُمۡۚ فَٱللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخۡشَوۡهُ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿١٣﴾

(٧) چۆن پەیمان دەبێت بۆ هاوەڵگەران (ئەوانەی کە چەندەها جار پەیمان دەشکێنن)، لای خواو لای پێغەمبەرەکەی، جگە لەوانەی کە لە پاڵ مزگەوتی حەرام و (کەعبەدا) پـەیمانتان (لەگەڵیاندا مۆرکرد) هەتا ئەوان پـابەند و راست و دروست بن لەسەر پەیمانەکەیان بەرامبەر ئێوە، ئەوە ئێوەش پابەندو راست و رەوان بن بۆیان، چونکە بەڕاستی خوا پارێزکارانی خۆش دەوێت. (ئەوانەی کە پەیمانشکێن نین).

(٨) (ئەو هاوڵگەرانە) چۆن (پابەندی پەیمان دەبـن لەگـەڵ ئێوەدا، کاری چاك لەوانە ناوەشێتەوە) خۆ ئەگـەر دەسـتیان بـــروات بـــەسەرتاندا ئـــەوە هـــیچ سـنوورێك نـاپارێزن، نەخزمایەتی دەفامن، نـەپەیمان، بـەدەم و زاریـان رازیـتان دەکەن، دڵەکانیشیان دژو بێزارن لەوەی کـە بـەدەم دەیـڵێن (دژی راگـرتنی پـەیمانە کـەیانن) زۆربـەشیان لە سـنوور دەرچوون و پەیمان شکێنن.

(٩) (هاوەڵگەران نرخیان بۆ ئایەتەکانی خوای گەورە دانەناوە) ئەوانە بە ئایەتەکانی خوا پارەو دەستمایەیەکی کەمی دنیایان کری و گۆڕیانەوە (ئایەتەکانی خوایان گۆڕیەوە بەنرخێکی کەم و هەرزان)، ئینجا پشتیان کردە بەرنامەی خوا، رێگریان لەخەڵکیش کرد، بەراستی ئەوانە ئەو کارو کردەوەیەی کە دەیانکردو ئەنجامیان دەدا زۆر ناپەسەند بوو.

(١٠) ئەوانە دەربارەی هیچ ئیماندارێك سنووری خزمایەتی و پەیمان رەچاو ناکـەن و نـاپیارێزن، هـەر ئـا ئەوانەشن دەستدرێژکاران.

(١١) جا ئەگەر تەوبە بکەن و پەشیمانی دەربرن و نوێژەکانیان ئەنجام بدەن و زەکات لە مـاڵ و سـامانیان دەرکەن، ئەوە برای دینی ئێوەن، ئێمەیش ئایەت و فەرمانەکان روون دەکەینەوە بۆ کەسانێك کە دەیـزانـن و تێدەگەن.

(١٢) خۆ ئەگـەر ئـەوانــە پـەیمانەکـانیان بشکـێنن لەدوای بـەستنی و گـاڵتەو تـانەوتەشەریان لە ئـاین و بەرنامەکەتاندا، ئەوە بجەنگن دژی سەرانی کوفر، بەڕاستی ئەوان هیچ پەیمانێکیان نیە، بۆ ئەوەی کۆڵ بدەن. (و واز لە ستەم و دەستدرێژی بهێنن).

(١٣) باشە، ئایا ئێوە ناجەنگن دژی کەسانێك کە بەڵێن و پـەیمانەکـانیان هـەڵوەشاندوە و هـەوڵیشیاندا کـە پێغەمبەر ﷺ دەرکەن لە شاری (مەککە)، هەر ئەوانیش یەکەمجار دەستیان کـرد بـە دژایـەتیتان، ئـایا لەوان دەترسن؟ جاخۆ هەر خوا شایستەیە کە لێی بترسن ئەگەر ئێوە ئیماندارن.

قَٰتِلُوهُمۡ يُعَذِّبۡهُمُ ٱللَّهُ بِأَيۡدِيكُمۡ وَيُخۡزِهِمۡ وَيَنصُرۡكُمۡ
عَلَيۡهِمۡ وَيَشۡفِ صُدُورَ قَوۡمٖ مُّؤۡمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَيُذۡهِبۡ
غَيۡظَ قُلُوبِهِمۡۗ وَيَتُوبُ ٱللَّهُ عَلَىٰ مَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ
﴿١٥﴾ أَمۡ حَسِبۡتُمۡ أَن تُتۡرَكُواْ وَلَمَّا يَعۡلَمِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ
مِنكُمۡ وَلَمۡ يَتَّخِذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَا رَسُولِهِۦ وَلَا ٱلۡمُؤۡمِنِينَ
وَلِيجَةٗۚ وَٱللَّهُ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ ﴿١٦﴾ مَا كَانَ لِلۡمُشۡرِكِينَ
أَن يَعۡمُرُواْ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ شَٰهِدِينَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِم بِٱلۡكُفۡرِۚ
أُوْلَٰٓئِكَ حَبِطَتۡ أَعۡمَٰلُهُمۡ وَفِي ٱلنَّارِ هُمۡ خَٰلِدُونَ ﴿١٧﴾
إِنَّمَا يَعۡمُرُ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ مَنۡ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ
وَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ وَلَمۡ يَخۡشَ إِلَّا ٱللَّهَۖ فَعَسَىٰٓ
أُوْلَٰٓئِكَ أَن يَكُونُواْ مِنَ ٱلۡمُهۡتَدِينَ ﴿١٨﴾ ۞ أَجَعَلۡتُمۡ سِقَايَةَ
ٱلۡحَآجِّ وَعِمَارَةَ ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِ كَمَنۡ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ
وَجَٰهَدَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِۚ لَا يَسۡتَوُۥنَ عِندَ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٩﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَهَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ
بِأَمۡوَٰلِهِمۡ وَأَنفُسِهِمۡ أَعۡظَمُ دَرَجَةً عِندَ ٱللَّهِۚ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡفَآئِزُونَ ﴿٢٠﴾

(١٤) (ئەی ئیمانداران) بجەنگن دژی بێ باوەڕان، ئەوە خوایە کە بەدەستی ئێوە سزایان دەدات و سەرشۆڕو خەجاڵەتیان دەکات و ئێوە بەسەریاندا سەر دەخات، دڵو سینەی گرۆی ئیماندارانیش گوشادو ئاسوودە دەکات و دڵ و دەروونیان ساڕێژ دەکات (چونکە کاتی خۆی کافرەکانی مەککە زۆر ئازارو ئەشکەنجەی ئیماندارانیان دەداو بێ بەزەییانە هەندێکیان لێ شەهید کردن)...

(١٥) هەرچی ئازارو کینەش هەیە لەدڵی ئیمانداراندا لای دەبات و نایهێڵێت، خوای گەورەش تەوبەو پەشیمانی لەو کەسە وەردەگرێت کە خۆی دەیەوێت و (شایستەیە)، خوای گەورە زاناو دانایە.

(١٦) (ئەی ئیمانداران) ئایا پێتان وابوو و واتان دەزانی هەروا وازتان لێدەهێنرێت (بێ تاقیکردنەوە) لەکاتێکدا هێشتا خوا دەری نەخستووە ئەوانەی جیهادیان کردووەو تێکۆشاون لە ئێوە، جگەلە خواو پێغەمبەرەکەی و ئیمانداران کەسانی تریان نەکردووە بەجێی متمانەو رازو نهێنی خۆیان؟! خوایش هەمیشە ئاگادارە بە هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن (بەڵام دەیەوێت هەموو راستیەکان دەرکەون و بێنەروو).

(١٧) شیاو و شایستە نەبووە بۆ موشریك و هاوەڵگەران کە مزگەوتەکانی خوا ئاوەدان بکەنەوە، لەکاتێکدا خۆیان شایەتن لەسەر خۆیان کە بێباوەڕن، ئەوانە هەموو کارو کردەوەکانیان بێ نرخە و پووچەڵ بۆتەوە، ئەوان لەناو ئاگری دۆزەخدا (لە ژیانی کولە مەرگیدا) بەردەوامن.

(١٨) بەڕاستی تەنها ئەو کەسە (بەدڵ و بەگیان) مزگەوتەکانی خوا ئاوەدان دەکاتەوە (بە خواپەرستی و نوێکردنەوەی) کە باوەڕی پتەوی بەخواو بەرۆژی دوایی هێناوە و نوێژەکانی بەچاکی ئەنجام داوەو زەکاتیشی (لە ماڵ و سامانی) دەرکردووە و لەکەسیش نەترساوە جگە لە خوای باڵادەست، جا ئومێدە ئەو جۆرە کەسانە لە ریزی رێنموویی کراواندا بن.

(١٩) ئایا ئێوە بەڕەواو دروستتان دانا ئاوبەخشین بەحاجیان و ئاوەدان کردنەوەی مزگەوتی حەرام (کەعبە)، وەك ئەو کەسە وابێت کە باوەڕی پتەوی بە خواو بەرۆژی دوایی هێناوەو تێکۆشاوە لە پێناوی رێبازی خوادا؟ ئەو دوو دەستەیە وەك یەك نین و لەیەك ئاستدا نین لای خوا، خوای گەورەش هیدایەت و رێنموویی قەومی ستەمکار نادات.

(٢٠) ئەوانەی باوەڕیان هێناوە و کۆچیان کردووە و جیهادو هەوڵ و کۆششیان ئەنجامداوە لە پێناوی رێبازو رەزامەندیی خوادا بە ماڵیان و بەگیانیان، پلەوپایەو پاداشتیان لای خوا زۆر بێسنوور و گەورەیە، هەر ئەوانیش سەرفرازو بەختەوەرن...

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُم بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ لَّهُمْ فِيهَا
نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۚ إِنَّ اللَّهَ عِندَهُ أَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ
وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ ۚ
وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ إِن
كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ
تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُم مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ
فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ
كَثِيرَةٍ ۙ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ ۙ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ
تُغْنِ عَنكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ
بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ أَنزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
عَلَىٰ رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنزَلَ جُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ وَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦﴾

(٢١) (جا ئەوانە) پەروەردگاریان مژدەیان دەداتێ بە رەحمەت و میهرەبانی تایبەتی لە لایەن خۆیەوە، هاوڕێ لەگەڵ ڕەزامەندی و خۆشنوودی و بەهەشت و باخی بێ شومار، لە کاتێکدا بۆ ئەوان هەیە لەو بەهەشتەدا نازو نیعمەتی نەبراوە کە پێشکەشیان دەکرێت...

(٢٢) لەهەمان کاتدا لەو بەهەشتەدا بۆ هەمیشە و بەردەوام ژیان دەبەنە سەر، بەڕاستی خوای بەخشندە پاداشتی گەورە و بێ سنووری لەلایە.

(٢٣) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە، باوو باپیران و براکانتان مەکەنە پشتیوان و خۆشەویستی خۆتان، ئەگەر ئەوان بێ باوەڕیان خۆش ویست و هەڵیانبژارد بەسەر ئیمان و باوەڕدا، هەرکەس لە ئێوە پشت بەوان ببەستێت و خۆشی بوێن، ئائەوانە هەر ستەمکارن.

(٢٤) (ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: ئەگەر باوو باپیرتان و ڕۆڵە و نەوەکانتان و براکانتان و هاوسەرانتان و عەشرەت و هۆزتان و ماڵ و سامانێك کە بەدەستتان هێناوە، یاخود بازرگانیەك دەترسن کە شکان و بێ بازاڕی رووی تێبکات هەروەها خانووبەرە و کۆشك و تەلارێك کە حەز دەکەن لێتان تێك نەچێت و دڵخۆشن پێی، لاتان خۆشەویستترو نازدارتر بێت لە خواو پێغەمبەرەکەی و جیهادو تێکۆشان لەپێناو ڕێبازی ئەو زاتەدا، دە ئەوە چاوەڕوان بن، هەتا خوای گەورە فەرمانی خۆی دەردەکاتو (تۆڵەتان لێ دەسێنێت)، خوای پەروەردگاریش هیدایەت و ڕێنموویی قەومی یاخی و لەسنوور دەرچوو نادات.

(٢٥) سوێند بێت خوای گەورە لە زۆر شوێندا سەری خستن (بەسەر بێباوەڕاندا)، لە ڕۆژی حونەینیش کاتێك کە زۆریی ژمارەی خۆتان سەرسامی کردبوون، (بینیتان) ئەو زۆریە هیچ فریاتان نەکەوت و بێنیازی نەکردن، زەویش چەندە فراوانە لێتان هاتەوە یەك و تەنگ بووەوە، لەوەودوا هەموو پشتان هەڵکردو راتانکردو هەڵاتن...

(٢٦) پاشان خوای گەورە ئارامی و ئاسوودەیی دابەزاندە سەر پێغەمبەرەکەی و سەر ئیماندارانیش، سەربازانێکی دابەزان کە نەتاندەدین، سزای ئەوانەشیدا کە بێباوەڕ بوون، هەر ئاواشە سزا و پاداشتی کافرو بێباوەڕن...

ثُمَّ يَتُوبُ ٱللَّهُ مِنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَ عَلَىٰ مَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ غَفُورٞ
رَّحِيمٞ ﴿٢٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّمَا ٱلۡمُشۡرِكُونَ
نَجَسٞ فَلَا يَقۡرَبُواْ ٱلۡمَسۡجِدَ ٱلۡحَرَامَ بَعۡدَ عَامِهِمۡ هَٰذَاۚ
وَإِنۡ خِفۡتُمۡ عَيۡلَةٗ فَسَوۡفَ يُغۡنِيكُمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦٓ إِن
شَآءَۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿٢٨﴾ قَٰتِلُواْ ٱلَّذِينَ
لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَلَا بِٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ
ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ ٱلۡحَقِّ مِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ
ٱلۡكِتَٰبَ حَتَّىٰ يُعۡطُواْ ٱلۡجِزۡيَةَ عَن يَدٖ وَهُمۡ صَٰغِرُونَ
﴿٢٩﴾ وَقَالَتِ ٱلۡيَهُودُ عُزَيۡرٌ ٱبۡنُ ٱللَّهِ وَقَالَتِ ٱلنَّصَٰرَى
ٱلۡمَسِيحُ ٱبۡنُ ٱللَّهِۖ ذَٰلِكَ قَوۡلُهُم بِأَفۡوَٰهِهِمۡۖ
يُضَٰهِـُٔونَ قَوۡلَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِن قَبۡلُۚ قَٰتَلَهُمُ
ٱللَّهُۖ أَنَّىٰ يُؤۡفَكُونَ ﴿٣٠﴾ ٱتَّخَذُوٓاْ أَحۡبَارَهُمۡ
وَرُهۡبَٰنَهُمۡ أَرۡبَابٗا مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَٱلۡمَسِيحَ ٱبۡنَ
مَرۡيَمَ وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُوٓاْ إِلَٰهٗا وَٰحِدٗاۖ
لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۚ سُبۡحَٰنَهُۥ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿٣١﴾

(٢٧) ئینجا دوای ئەوە خوای گەورە لە هەر کەسێك کە بیەوێت و شایستە بێت تەوبە و پەشیمانی وەردەگرێت خوای گەورە تەواو لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٢٨) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە چاك بزانن کە موشریك و هـاوەڵگەران نـاپوخت و پـیسن، ئـیتر لەم ســاڵەیان بـەدواوە نـابێت نـزیکی مـزگەوتی حـەرام (کەعبەی پیرۆز) بکەون، خۆ ئەگەر دەترسن لە هەژاری و نەداری و بێ بازاڕی ئەوە بزانن کەلە ئایندەدا خوای گەورە لە فـەزڵ و بـەخشندەیی خـۆی دەوڵـەمەندتان دەکات هەر کاتێك بیەوێت (بێگومان سامانی نـەوت و کانزاکان بەشێکن لەو مژدەیە) بەڕاستی خوا تەواو زاناو دانایە.

(٢٩) (ئەی ئیمانداران) بجەنگن دژی ئەوانەی کە باوەڕی (ڕاست و دروستیان) بـەخواو بـەرۆژی قیامەت نیە و ئەو شتانەی خواو پێغەمبەرەکەی بەحەرامیان داناوە بەحەرامی نازانن و پەیرەوی دینی حەق ناکەن، لەوانەی کە کتێبیان پێدراوە لە (گاورو جوو)، هەتا ئەو کاتەی بەناچاری باج پێشکەش بەدەوڵەتی ئیسلام دەکەن، (لەجیاتی ئەوەی کە گیان و ماڵ و سامانیان پاێزراوە و بەشداری جەنگ ناکەن، ئەمەش بۆ ئەوکاتەیە کە ئەوان ئیعلانی جەنگیان کردبێتو مسڵمانانیش خاوەنی دەوڵەت بن).

(٣٠) جولەکە وتیان: عوزەیر کوڕی خوایە، گاورەکانیش وتیان: مەسیح کوڕی خوایە!! ئا ئەو بوختانە (نابەجێیانە) قسەی ئەوانەو بەدەم دەیڵێن و لێی تێناگەن (بیرێك ناکەنەوە، تێنافکرن) ئەو گوفتارەیان لاسایی کردنەوەی ئەوانەیە کە پێشتر بێ باوەڕ بوون (لەوەدا کە دەیانوت فریشتەکان کچی خـوان)، دەك بەکوشت چن و خوا لەناویان بەرێت، ئاخر ئەم بوختانە ناڕەوایانە چۆن هەڵدەبەستن.

(٣١) (گاورو جوو) حاخام و قەشەکانی خۆیان کردۆتە پەروەردگاری خۆیان لە جیاتی خوا (ملکەچ و فەرمانبەرداریانن، ئەوانیش بەئارەزووی خۆیان شتیان بۆ حەڵاڵیان حەرام دەکەن) هەروەها مەسیحی کوڕی مەریەمیش (بەکوڕی خوا دەزانن) لەکاتێکدا کە فەرمانیان پێنەدراوە جگە لە پەرستنی تاکـە خوایەك، بێگومان جگە لەوزاتە خوایەکی تر نیە، پاکی و بێگەردی و ستایش بۆ ئەو زاتەیە، کە (ئەو نەفامانە) هاوەڵی بۆ بڕیار دەدەن.

يُرِيدُونَ أَن يُطْفِـُٔواْ نُورَ ٱللَّهِ بِأَفْوَٰهِهِمْ وَيَأْبَى ٱللَّهُ إِلَّآ
أَن يُتِمَّ نُورَهُۥ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٣٢﴾ هُوَ ٱلَّذِىٓ
أَرْسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلْهُدَىٰ وَدِينِ ٱلْحَقِّ لِيُظْهِرَهُۥ عَلَى ٱلدِّينِ
كُلِّهِۦ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾ ۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓاْ إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ ٱلْأَحْبَارِ وَٱلرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ
أَمْوَٰلَ ٱلنَّاسِ بِٱلْبَٰطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ۗ
وَٱلَّذِينَ يَكْنِزُونَ ٱلذَّهَبَ وَٱلْفِضَّةَ وَلَا يُنفِقُونَهَا
فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يُحْمَىٰ
عَلَيْهَا فِى نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ
وَظُهُورُهُمْ ۖ هَٰذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُواْ مَا كُنتُمْ
تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ عِدَّةَ ٱلشُّهُورِ عِندَ ٱللَّهِ ٱثْنَا عَشَرَ
شَهْرًا فِى كِتَٰبِ ٱللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ
مِنْهَآ أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ ۚ فَلَا تَظْلِمُواْ فِيهِنَّ
أَنفُسَكُمْ ۚ وَقَٰتِلُواْ ٱلْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً كَمَا
يُقَٰتِلُونَكُمْ كَآفَّةً ۚ وَٱعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

(٣٢) (ئەوانە بەو بیروباوەڕە پووچانەیانەوە) دەیانەوێت نوورو ئاینی خوا بەقاڵەی دەمیان بکوژێننەوە و خامۆشی بکەن (بەڵام خەیاڵیان خاوە) خوا ناهێڵێت ئاواتیان بێتە دی ئاین و نووری خۆی هەر سەر دەخات و نووری خۆی تەواو دەکات و دەری دەخات، هەرچەندە کافرو بێ باوەڕان پێی سەغڵەت و دڵتەنگ بن.

(٣٣) هەر ئەو زاتە بۆیە پێغەمبەرەکەی هاوڕێ لەگەڵ هیدایەت و ڕێنموویی و ئایینی ڕاست و دروستدا ڕەوانەکردووە تا سەری بخات بەسەر هەموو بەرنامە و ئاینەکانی تردا، هەرچەندە موشریك و هاوەڵگەران پێی سەغڵەت و دڵتەنگ بن.

(٣٤) ئەی ئەوکەسانەی باوەڕتان هێناوە، چاك بزانن کە زۆربەی حاخام و مالومەکانی جوو و قەشەی گاوران، ماڵ و سامانی خەڵکی بەناحەق دەخۆن، بەرهەڵستی ڕێباز و ئاینی خوا دەکەن، جا ئەوانەی کە ئاڵتون و زیو کۆ دەکەنەوە و قایمی دەکەن و لە پێناوی ڕێبازی خوادا و بۆ ڕەزامەندی ئەو، نایبەخشن، ئەوە مژدەی سزایەکی پڕ ئێشیان بدەرێ!!

(٣٥) (ئەو سزا سەختە) لە ڕۆژێکدا دەبێت ئەو پارە و سامانەی کۆیان کردۆتەوە، لە دۆزەخدا سوور دەکرێتەوە، ناوچاو و لاتەنیشت و پشتیانی پێ داخ دەکرێت، ئینجا پێیان دەوترێت: ئەمە ئەو سامانەیە کەکۆتان دەکردەوە بۆ خۆتان و(زەکاتتان لێ نەدەدا)، دە بچێژن سزای ئەوەی کە بۆ خۆتان کۆدەکردەوە.

(٣٦) بێگومان ژمارەی مانگەکان لای خوا دوانزە مانگە، لەکتێبی خوادا (له لوح المحفوظ) دا دیاریکراە، هەر لەو ڕۆژەوە کە ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە، چوار مانگی بە حەرام داناوە (واتە جەنگ تیایدا نابێت بەپا ببێت)، هەر ئەوەیە ئایین و بەرنامەی ڕاست و دروست، کەوابوو لەو مانگانەدا ستەم لە خۆتان مەکەن و جەنگ بەرپا مەکەن، بەڵکو تەنها دژی موشریکانی (شەڕەنگێز) هەمووتان بجەنگن بە گشتی هەروەکو ئەوان دژی ئێوە دەجەنگن بەگشتی، ئینجا بشزانن کە خوا یارو یاوەری ئەو کەسانەیە کە لێی دەترسن و پارێزکارن .

إِنَّمَا ٱلنَّسِيٓءُ زِيَادَةٞ فِي ٱلۡكُفۡرِۖ يُضَلُّ بِهِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ
يُحِلُّونَهُۥ عَامٗا وَيُحَرِّمُونَهُۥ عَامٗا لِّيُوَاطِـُٔواْ عِدَّةَ مَا حَرَّمَ ٱللَّهُ
فَيُحِلُّواْ مَا حَرَّمَ ٱللَّهُۚ زُيِّنَ لَهُمۡ سُوٓءُ أَعۡمَٰلِهِمۡۗ وَٱللَّهُ
لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٣٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ مَا لَكُمۡ إِذَا قِيلَ لَكُمُ ٱنفِرُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ٱثَّاقَلۡتُمۡ
إِلَى ٱلۡأَرۡضِۚ أَرَضِيتُم بِٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا مِنَ ٱلۡأٓخِرَةِۚ
فَمَا مَتَٰعُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا فِي ٱلۡأٓخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾
إِلَّا تَنفِرُواْ يُعَذِّبۡكُمۡ عَذَابًا أَلِيمٗا وَيَسۡتَبۡدِلۡ قَوۡمًا
غَيۡرَكُمۡ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيۡـٔٗاۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ
قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ إِلَّا تَنصُرُوهُ فَقَدۡ نَصَرَهُ ٱللَّهُ إِذۡ أَخۡرَجَهُ
ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ ثَانِيَ ٱثۡنَيۡنِ إِذۡ هُمَا فِي ٱلۡغَارِ إِذۡ
يَقُولُ لِصَٰحِبِهِۦ لَا تَحۡزَنۡ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَنَاۖ فَأَنزَلَ
ٱللَّهُ سَكِينَتَهُۥ عَلَيۡهِ وَأَيَّدَهُۥ بِجُنُودٖ لَّمۡ تَرَوۡهَا
وَجَعَلَ كَلِمَةَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ ٱلسُّفۡلَىٰۗ
وَكَلِمَةُ ٱللَّهِ هِيَ ٱلۡعُلۡيَاۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾

(٣٧) بەڕاستی دواخستن و دەستکاری کردنی ئەو مانگانەی کە جەنگ تیایاندا حەرامە، بۆ کاتێکی تر؛ سەرکەشی و ڕۆچوونێکی زیاترە لە کوفرو خوانەناسیدا، ئەوانەی کە بێ بروا بوون پێی گومڕا دەکرێن، ساڵێك ئەو دەستکاریە بەحەڵاڵ دادەنێن و ساڵێکیش بەحەرام، بۆ ئەوەی ئەو مانگانە ڕێك بکەون لەگەڵ ژمارەی ئەو مانگانەی کە خوا حەرامی کردوون، بەم جۆرە ئەوەی خوا حەرامی کردوە حەڵاڵی دەکەن، ئەوانە کردارە ناپەسەندەکانی خۆیان لاجوان کراوە، خوایش هیدایەت و ڕێنموویی هۆزی بێ باوەڕان ناکات.

(٣٨) ئەی ئەو کەسانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە: ئەوە بۆچی کاتێك پێتان دەوترێت ڕاپەڕن و ئامادەبن و هێرش بەرن لە پێناوی ئاینی خوادا (دژی ئەو خوانەناسانەی کە خۆیان ئامادە کردووە بۆ کوژاندنەوەی نووری خوا) ئێوە لەشتان دادەهێزرێت و دەلکێن بەزەویداو زەمین گیردەبن (ئەڵبەتە ئەم بانگەوازە هەرکاتێك لەلایەن سەرکردایەتی حەکیم و داناو بروا پێ کراوەوە بڕیار درا، کە هەڵقوڵای ناو کۆمەڵگەی ئیماندارانە و ئەزموونی ساڵەها جیهادو خەباتی ژێر زەمینی هەیە، دەبێت لەلایەن هەموو ئیماندارانەوە پەیرەوی بکرێت) ئایا ئێوە رازین بە ژیانی دنیاو بەگرنگتری دەزانن لە ژیانی نەبڕاوەی قیامەت لە بەهەشتی بەرین، بێگومان ژیانی دنیا بە بەراورد لەگەڵ ژیانی پڕ لە شادیی قیامەتدا زۆر زۆر کەم تەمەن و کەم خۆشی یە.

(٣٩) ئەگەر (بۆ جیهاد) ڕانەپەڕن و دەستبەکار نەبن، ئەوە سزایەکی زۆر بەئێشتان دەدات و کەسانێکی تر دەهێنێتە کایەوە وەك ئێوە نەبن، وەنەبێت ئێوە بتوانن هیچ زەرەرو زیانێك بە خوا بگەیەنن، (بەنەچوونتان بەدەم بانگەوازی خواوە، بەڵکو نافەرمانی و دنیاپەرستی هەر زیان لە خۆتان دەدات)، خوایش هەمیشە بەسەر هەموو شتێکدا دەسەڵاتدارە.

(٤٠) ئەگەر ئێوە پشتگیری پێغەمبەر ﷺ نەکەن و یارمەتی نەدەن، ئەوە بەڕاستی خوا پشتگیری کردو سەری خست، کاتێك ئەوانەی بێباوەڕ بوون دەریان کرد لە شاری مەککە و یەکێك بوو لە دوو کەس کاتێك هەردووکیان لەناو ئەشکەوتەکەدا بوون (کاتێك بێ باوەڕەکان گەشتبوونە دەوروبەری ئەشکەوتەکە ئەبوبەکری هاوەڵی خەمی لێهات) پێغەمبەریش ﷺ دڵی دایەوە و پێی ووت: خەفەت مەخۆ، دڵنیابە خوامان لەگەڵە، ئەوسا ئیتر خوا ئاسوودەی و ئارامی خۆی دابەزاندە سەری و پشتگیری و بەهێزی کرد بە سەربازانێك کە ئێوە نەتاندە بینین و بەرنامەو ئاینی بێ باوەڕانی دانەواند و ریسوای کرد، بەرنامەو ئاینی خوای بەرزو بڵند کرد، خوای گەورە هەمیشە باڵادەست و دانایە.

ٱنفِرُواْ خِفَافٗا وَثِقَالٗا وَجَٰهِدُواْ بِأَمۡوَٰلِكُمۡ وَأَنفُسِكُمۡ
فِي سَبِيلِ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكُمۡ خَيۡرٞ لَّكُمۡ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿٤١﴾
لَوۡ كَانَ عَرَضٗا قَرِيبٗا وَسَفَرٗا قَاصِدٗا لَّٱتَّبَعُوكَ وَلَٰكِنۢ بَعُدَتۡ
عَلَيۡهِمُ ٱلشُّقَّةُۚ وَسَيَحۡلِفُونَ بِٱللَّهِ لَوِ ٱسۡتَطَعۡنَا لَخَرَجۡنَا
مَعَكُمۡ يُهۡلِكُونَ أَنفُسَهُمۡ وَٱللَّهُ يَعۡلَمُ إِنَّهُمۡ لَكَٰذِبُونَ ﴿٤٢﴾
عَفَا ٱللَّهُ عَنكَ لِمَ أَذِنتَ لَهُمۡ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكَ ٱلَّذِينَ
صَدَقُواْ وَتَعۡلَمَ ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٤٣﴾ لَا يَسۡتَـٔۡذِنُكَ ٱلَّذِينَ
يُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ أَن يُجَٰهِدُواْ بِأَمۡوَٰلِهِمۡ
وَأَنفُسِهِمۡۗ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا يَسۡتَـٔۡذِنُكَ ٱلَّذِينَ
لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَٱرۡتَابَتۡ قُلُوبُهُمۡ فَهُمۡ
فِي رَيۡبِهِمۡ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾ ۞ وَلَوۡ أَرَادُواْ ٱلۡخُرُوجَ
لَأَعَدُّواْ لَهُۥ عُدَّةٗ وَلَٰكِن كَرِهَ ٱللَّهُ ٱنۢبِعَاثَهُمۡ فَثَبَّطَهُمۡ
وَقِيلَ ٱقۡعُدُواْ مَعَ ٱلۡقَٰعِدِينَ ﴿٤٦﴾ لَوۡ خَرَجُواْ فِيكُم
مَّا زَادُوكُمۡ إِلَّا خَبَالٗا وَلَأَوۡضَعُواْ خِلَٰلَكُمۡ يَبۡغُونَكُمُ
ٱلۡفِتۡنَةَ وَفِيكُمۡ سَمَّٰعُونَ لَهُمۡۗ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤٧﴾

(٤١) (ئەی ئیمانداران هەر کاتێك داواکران بۆ غەزا لەلایەن سەرکردایەتیەکی متمانە پێکراوەوە): ئێوە بەچەکی سووك و سەنگین و بەسوارە و پیادەتانەوە راپەڕن و ئامادەبن و جیهاد و تێکۆشان بکەن بەماڵ و سامان و گیانتان لە پێناوی خوادا، ئەوە چاکترە بۆتان ئەگەر ئێوە بزانن و تێبگەن.

(٤٢) ئەگەر (غەزای تەبووك) دەستکەوتێکی ئاسان و نزیك بوایە، یا سەفەرێکی ئامانجدار بوایـە، ئـەوە دووڕووەکـان شوێنت دەکەوتن، بەڵام رێگەی دوورو پڕ مەینەت بۆ ئەوان زەحمەتە، (جا لەوەودوا دێن) و سوێند بەزاتی خوا دەخۆن و دەڵێن: ئەگەر بمانتوانیایە ئەوە لەگەڵ ئێوەدا دەردەچووین و دەهاتین بۆ غەزا، ئەوانە بەو رەفـتارو درۆیـانەیان، خـۆیان تیادەبەن، خوایش چاك دەزانێت ئەوانە درۆزنن.

(٤٣) خوا لێت خۆش بێت (ئەی پێغەمبەر ﷺ)! بۆ مـۆڵەتت دانێ (نەدەبوایە مۆڵەتیان بدەیتێ) هەتا بەچاکی بۆت دەربکەوێت، کێ راستە و باوەڕ دامەزراوە، کێش درۆزن و دووڕووە.

(٤٤) (بەڵام) ئەوانەی باوەڕیان بەخواو بە رۆژی دوایی هەیە مۆڵەتت لێ ناخوازن (خۆ نادزنەوە لە جیهادو لە غەزا)، چونکە ئامادەن ماڵ و سامان و گیانیان بەخت بکەن لە پێناوی خوادا، خوایش زانایە بە خاوەن تەقواو پارێزکاران.

(٤٥) (بەڵکو) بەراستی تەنها ئەوانە مۆڵەتت لێ دەخوازن کە باوەڕ بەخواو بە رۆژی دوایی ناهێنن، ئەوانـە هەمیشە دوودڵن و دڵە ڕاوکێیانە، بەردەوام لە گومانی خۆیاندا سەرگەردان و وێڵن و دێن و دەڕۆن.

(٤٦) ئەگەر ئەو دووڕووانە بیانویستایە دەرچن (بۆ غەزا) ئەوە خۆیان بۆ ئامادە دەکرد، بەڵام خوا چالاکـی نواندن و دەرچوونی ئەوانی نەویست (چونکە دڵ و دەروون نەخۆش بوون)، لەبەر ئەوە سستی کردن و لەشی قورس کردن پێیان وترا: دانیشن بۆ خۆتان لەگەڵ پیرو منداڵ و پەککەوتەکاندا.

(٤٧) ئەوانە ئەگەر دەرچوونایە و لەناوتاندا بوونایە هیچیان بۆ ئێوە زیاد نەدەکرد بێجگە لە سستی نەبێت (لە ئاشووب و گێرە شێوێنی زیاتریان لە دەست نەدەهات) و دەستیان دەکرد بە چرب و چاپ لەناوتاندا و دەگەران بۆ دۆزینەوەی کە لێنێك، بەئاواتی ئاشووب هەڵگیرساندن لە نێوانتاندا، کەسانێکیش هەن لەنێو ئێوەدا، گوێیان بۆ دەگرن، خوایش چاك ئاگادارە بەکاروکردەوەی ستەمکاران.

لَقَدِ ٱبۡتَغَوُاْ ٱلۡفِتۡنَةَ مِن قَبۡلُ وَقَلَّبُواْ لَكَ ٱلۡأُمُورَ حَتَّىٰ
جَآءَ ٱلۡحَقُّ وَظَهَرَ أَمۡرُ ٱللَّهِ وَهُمۡ كَٰرِهُونَ ﴿٤٨﴾
وَمِنۡهُم مَّن يَقُولُ ٱئۡذَن لِّي وَلَا تَفۡتِنِّيٓۚ أَلَا فِي ٱلۡفِتۡنَةِ
سَقَطُواْۗ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةُۢ بِٱلۡكَٰفِرِينَ
﴿٤٩﴾ إِن تُصِبۡكَ حَسَنَةٞ تَسُؤۡهُمۡۖ وَإِن تُصِبۡكَ
مُصِيبَةٞ يَقُولُواْ قَدۡ أَخَذۡنَآ أَمۡرَنَا مِن قَبۡلُ وَيَتَوَلَّواْ
وَّهُمۡ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾ قُل لَّن يُصِيبَنَآ إِلَّا مَا كَتَبَ
ٱللَّهُ لَنَا هُوَ مَوۡلَىٰنَاۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ
﴿٥١﴾ قُلۡ هَلۡ تَرَبَّصُونَ بِنَآ إِلَّآ إِحۡدَى ٱلۡحُسۡنَيَيۡنِۖ وَنَحۡنُ
نَتَرَبَّصُ بِكُمۡ أَن يُصِيبَكُمُ ٱللَّهُ بِعَذَابٖ مِّنۡ عِندِهِۦٓ
أَوۡ بِأَيۡدِينَاۖ فَتَرَبَّصُوٓاْ إِنَّا مَعَكُم مُّتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾ قُلۡ
أَنفِقُواْ طَوۡعًا أَوۡ كَرۡهٗا لَّن يُتَقَبَّلَ مِنكُمۡ إِنَّكُمۡ كُنتُمۡ
قَوۡمٗا فَٰسِقِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَا مَنَعَهُمۡ أَن تُقۡبَلَ مِنۡهُمۡ نَفَقَٰتُهُمۡ
إِلَّآ أَنَّهُمۡ كَفَرُواْ بِٱللَّهِ وَبِرَسُولِهِۦ وَلَا يَأۡتُونَ ٱلصَّلَوٰةَ
إِلَّا وَهُمۡ كُسَالَىٰ وَلَا يُنفِقُونَ إِلَّا وَهُمۡ كَٰرِهُونَ ﴿٥٤﴾

(٤٨) سوێند بە خوا (ئەدووڕووانە) پێشتریش هەوڵیان داوە فیتنە و ئاشووب (لە نێوان ئیمانداراندا) بەرپا بکەن و چەندەها پلان و نەخشەیان گۆڕی بۆ ئەوەی فێڵت لێ بکەن و ورەت بروخێنن، هەتا خواکردی حەق هات و سەرکەوت و دینی خوا پایەدار بوو، لەکاتێکدا ئەوان هەمیشە سەغڵەتن (بە پایەداریی ئیسلام).

(٤٩) (لەو دووڕووە بێ چاوو ڕووانە) کەسانێك هەن کە دەڵێن: مۆڵەتم بدەو تووشی گوناهو سەرپێچیم مەکە!! (بە بیانووی ئەوەی لە غەزادا، لەوانەیە تووشی گوناهو هەڵە ببێت!!) لە حاڵێکدا ئەو جۆرە کەسانە با چاك بزانن کە لە گوناهو تاواندا ڕۆچوون، بێگومان دۆزەخیش گەمارۆی بێ باوەڕانی داوە و (ڕزگاربوونیان ئەستەمە).

(٥٠) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) ئەگەر خێرو چاکەیەکت تووش بێت، ئەوە ئەوان پێی دڵتەنگو سەغڵەت دەبن، خۆ ئەگەر بەڵاو ناخۆشیەکت تووش بێت ئەوە دەڵێن: ئێمە پێشتر دەستی خۆمانمان وەشاند (باشمان کرد نەچووین بۆ جەنگ، پێشبینی ئەمەمان دەکرد)، ئیتر پشت هەڵدەکەن لەکاتێکدا ئەوان دڵخۆش و شادمانن! (بەو هەڵوێستەیان)...

(٥١) (ئەیپێغەمبەر ﷺ) تۆش بڵێ: هەرگیز لەوە زیاترمان بۆ پێش نایەت و تووشمان نایەت جگە لەوەی کە خوا بۆی نوسیووین (هەر چیش بۆمان پێش دێت هەر خێرە بۆمان)، ئەوزاتە هەمیشە یارو یاوەرو پشتیوانمانە، دەبا ئیمانداران هەر پشت بەو خوایە ببەستن.

(٥٢) (بە دووڕووەکان و بێباوەڕان) بڵێ: ئایا ئێوە لە یەکێك لەو دوو سەرئەنجامە چاکە زیاتر چاوەڕوانی چیمان بۆ دەکەن، لەکاتێکدا هەردووکیان چاکن و ئاواتیان بۆ دەخوازین (کە: یان سەرکەوتنە، یان شەهید بوون) ئێمەش هەمیشە چاوەڕێی ئەوە دەکەین خوای گەورە بەڵاو سزایەکی تایبەتی خۆیتان بەسەردا ببارێنێت، یان بەدەستی ئێمە تووشی شکستی و نەهامەتی ببن، دە ئیتر ئێوە خۆتان مەڵاس بدەن و چاوەڕێ بن، بەڕاستی ئێمەش لەگەڵتاندا چاوەڕێین.

(٥٣) بە دووڕووەکان (کە دەیانەوێت لە ماڵ بەخشین خۆیان بشارنەوە) بڵێ: هەرچی دەبەخشن بە ڕەزامەندیی یان بەناچاریی هەرگیز لێتان وەرناگیرێت، چونکە بەڕاستی ئێوە کەسانێکی گوناهبارو باوەڕ دانەمەزراون.

(٥٤) هەر بۆیەش ئەوەی کە دەیبەخشن لێیان وەرناگیرێت، چونکە ئەوانە باوەڕیان بەخواو بەپێغەمبەرەکەی ﷺ نیە و نایەن بۆ نوێژ، مەگەر بەلەش بەباری و تەمەڵی نەبێت، ماڵ و سامانیش نابەخشن مەگەر (بۆرو پامایی) لەکاتێکداکە ئەوان نابەدڵ و سەغڵەتن.

فَلَا تُعۡجِبۡكَ أَمۡوَٰلُهُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُهُمۡۚ إِنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُعَذِّبَهُم
بِهَا فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَتَزۡهَقَ أَنفُسُهُمۡ وَهُمۡ كَٰفِرُونَ ﴿٥٥﴾
وَيَحۡلِفُونَ بِٱللَّهِ إِنَّهُمۡ لَمِنكُمۡ وَمَا هُم مِّنكُمۡ وَلَٰكِنَّهُمۡ
قَوۡمٞ يَفۡرَقُونَ ﴿٥٦﴾ لَوۡ يَجِدُونَ مَلۡجَـًٔا أَوۡ مَغَٰرَٰتٍ
أَوۡ مُدَّخَلٗا لَّوَلَّوۡاْ إِلَيۡهِ وَهُمۡ يَجۡمَحُونَ ﴿٥٧﴾ وَمِنۡهُم مَّن يَلۡمِزُكَ
فِي ٱلصَّدَقَٰتِ فَإِنۡ أُعۡطُواْ مِنۡهَا رَضُواْ وَإِن لَّمۡ يُعۡطَوۡاْ مِنۡهَآ إِذَا
هُمۡ يَسۡخَطُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَوۡ أَنَّهُمۡ رَضُواْ مَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ
وَرَسُولُهُۥ وَقَالُواْ حَسۡبُنَا ٱللَّهُ سَيُؤۡتِينَا ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦ
وَرَسُولُهُۥٓ إِنَّآ إِلَى ٱللَّهِ رَٰغِبُونَ ﴿٥٩﴾ ۞ إِنَّمَا ٱلصَّدَقَٰتُ
لِلۡفُقَرَآءِ وَٱلۡمَسَٰكِينِ وَٱلۡعَٰمِلِينَ عَلَيۡهَا وَٱلۡمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمۡ
وَفِي ٱلرِّقَابِ وَٱلۡغَٰرِمِينَ وَفِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱبۡنِ ٱلسَّبِيلِۖ
فَرِيضَةٗ مِّنَ ٱللَّهِۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿٦٠﴾ وَمِنۡهُمُ
ٱلَّذِينَ يُؤۡذُونَ ٱلنَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٞۚ قُلۡ أُذُنُ خَيۡرٖ
لَّكُمۡ يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَيُؤۡمِنُ لِلۡمُؤۡمِنِينَ وَرَحۡمَةٞ لِّلَّذِينَ
ءَامَنُواْ مِنكُمۡۚ وَٱلَّذِينَ يُؤۡذُونَ رَسُولَ ٱللَّهِ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٦١﴾

(٥٥) (ئەی پـێغەمبەر ﷺ ئـەی ئـیماندار) مـاڵ و سـامان و نەوەی ئەو دووڕوانە سەرسامت نەکات چونکە بـەڕاسـتی خوا هەر دەیەوێت لە ژیانی دنیادا تووشی بـەڵاو سـزایـان بکات لە ڕێگەی ماڵ و سامان و نـەوەیانەوە، سـەرئەنجام گیانیان دەربێت، لەکاتێکدا کە ئەوان کافرو بێباوەڕن.

(٥٦) ئەوانە سوێندیش بە خوا دەخۆن کە بەڕاستی لە ئێوەن، (بەڵام درۆ دەکەن) ئەوانە هیچ کاتێك لە ئـێوە نـین، بـەڵکو ئەوانـە کـەسانێکن کـە لە تـرسا خـەریکن زیـرە بکـەن و ترسنۆکن.

(٥٧) خۆئەگەر پەنایەك یان چـەند ئـەشکەوتێك یـان ژێـر زەمینێکیان دەست بکەوێت ئەوە بەپەلە ڕووی تـێدەکـەن، لەکاتێکدا ئەوان هیچ شتێك جڵەویان ناگرێت لە خۆدزینەوە (ئەوەندە لە بەشداربوونی غەزا دەترسن).

(٥٨) هەیانە تـانەو تـەشەر لە تـۆ دەدات لە دابـەشکردنی زەکات و دەستکەوتدا (پروپاگەندە دەکات کە گوایە عەدالەت و دادی تێدا نیە)، جائەوانە ئەگەر بەشیان بدرێت رازین، ئەگەر بێ بەش بکرێن لێی ئەوە خێرا ئەوان رق هەڵدەگرن و کینە لە سینە دەگرن.

(٥٩) خۆ ئەگەر ئەوانە رازی بوونایە بەو بەشەی خوا بە نسیبی کردوون و پێغەمبەر ﷺ پێی بەخشیوون و بە دڵ بیانوتایە: خوامان بەسە (کە لێمان رازی بێت)، ئێمە فەرامۆش ناکات لەئایندەدا هەر پێمان دەبەخشێت لە فەزڵ و زیادە رێزی خۆی، پێغەمبەرەکەشی لەوەی دەستی دەکەوێت پێمان دەبەخشێت، بەڕاستی ئێمە ئاوات و مەبەستمان گەڕانەوەیە بۆ لای خواو بە دەستهێانی رەزامەندیی ئەوە (ئەوکاتە پاداشتی هەردوو جیهانیان بۆ خۆیان مسۆگەر دەکرد).

(٦٠) بێگومان زەکات تەنها بۆ هەژارو نەداران و ئەوکەسانەی کە کارمەندن بەسەریەوە و بـەو مـوسڵمانە نوێیانەی کە هێشتا ئیمان جێگیر نەبووە لەدڵیاندا و بۆ ئازادکردنی کۆیلەکان و بۆ (یارمەتیدانی) قەرزدارەکان و بۆ گەیاندنی ئاینی خوایە (هەربوارێك کە خزمەت بەبانگەوازی ئیسلام بکات و ئاینی خوا بـەرەو پـێش و سەرکەوتن ببات) هەروەها بۆ ئەو رێبوارانەش کە پارەیان لێ دەبرێت و نەدار دەکەون، (دابەشکردنی زەکات بەو شێوەیە) فەرزە لە لایەن خواوە لەگەردنی ئیمانداراندا، خواش زاناو دانایە (لە سامان بەخشین وفەرز کردنی زەکاتدا).

(٦١) هەندێکی تر (لە دووڕووەکان) ئەوەندە نەفامن، ئازاری دڵی پـێغەمبەر ﷺ دەدەن، بـەوەی کـە دەڵـێن: (محمد) گوێ بۆ هەموو کەس دەگرێت، پێیان بڵێ: گوێ بیستی خێرە بۆتان، باوەڕی پـتەوی بـەخوا هـەیە، باوەڕی (بە راستگۆیی) ئیماندارانیش هەیە، رەحمەتیشە بۆ ئەوانەتان کە باوەڕیان هێناوە، (بەڵام) ئەوانـەی ئازاری پێغەمبەری خوا دەدەن سزایەکی بەئێش بۆیان ئامادەیە.

يَحْلِفُونَ بِٱللَّهِ لَكُمْ لِيُرْضُوكُمْ وَٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ أَحَقُّ
أَن يُرْضُوهُ إِن كَانُوا۟ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوٓا۟ أَنَّهُۥ
مَن يُحَادِدِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَأَنَّ لَهُۥ نَارَ جَهَنَّمَ خَـٰلِدًا فِيهَا ۚ
ذَٰلِكَ ٱلْخِزْىُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾ يَحْذَرُ ٱلْمُنَـٰفِقُونَ
أَن تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُم بِمَا فِى قُلُوبِهِمْ ۚ قُلِ ٱسْتَهْزِءُوٓا۟
إِنَّ ٱللَّهَ مُخْرِجٌ مَّا تَحْذَرُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ
لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ ۚ قُلْ أَبِٱللَّهِ وَءَايَـٰتِهِۦ
وَرَسُولِهِۦ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا۟ قَدْ كَفَرْتُم
بَعْدَ إِيمَـٰنِكُمْ ۚ إِن نَّعْفُ عَن طَآئِفَةٍ مِّنكُمْ نُعَذِّبْ طَآئِفَةًۢ
بِأَنَّهُمْ كَانُوا۟ مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾ ٱلْمُنَـٰفِقُونَ وَٱلْمُنَـٰفِقَـٰتُ
بَعْضُهُم مِّنۢ بَعْضٍ ۚ يَأْمُرُونَ بِٱلْمُنكَرِ وَيَنْهَوْنَ
عَنِ ٱلْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ ۚ نَسُوا۟ ٱللَّهَ فَنَسِيَهُمْ ۗ
إِنَّ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ هُمُ ٱلْفَـٰسِقُونَ ﴿٦٧﴾ وَعَدَ ٱللَّهُ
ٱلْمُنَـٰفِقِينَ وَٱلْمُنَـٰفِقَـٰتِ وَٱلْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَـٰلِدِينَ
فِيهَا ۚ هِىَ حَسْبُهُمْ ۚ وَلَعَنَهُمُ ٱللَّهُ ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

(٦٢) دووڕووەکان، سوێندتان بە خوا بۆ دەخۆن تا بروایان پێبکەن و رازیتان بکەن، لەکاتێکدا کە حەق وایە خواو پێغەمبەرەکەی رازی بکەن ئەگەر ئەوانە باوەڕدان...

(٦٣) مەگەر ئەوانە نازانن ئەو کەسەی کە دژایەتی خواو پێغەمبەرەکەی بکات، ئەوە بە راستی ئاگری دۆزەخ بەشیەتی و بۆی ئامادەیە هاوڕێ لەگەڵ ژیانی نەبڕاوەشدا، ئا ئەوە ریسوایی و خەجاڵەتیەکی زۆر گەورەیە.

(٦٤) دووڕووەکان دەترسن لەوەی سوورەتێك دابەزێنرێتە سەریان، هەواڵیان بداتێ بەوەی لە دڵ و دەروونیاندایە، پێیان بڵێ: گاڵتە بکەن! بێگومان ئەوەی لێی دەترسن خوا هەر ئاشکرای دەکات (بۆ خۆتان و بۆ خەڵکیش).

(٦٥) (کاتێک تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ لەگوفتاری نابەجێیان ئاگادار دەبیت) و لێیان دەپرسیت: (ئەوە خەریکی چین؟!) ئەوە دەڵێن: بەراستی ئێمە تەنها دەمەتەقێ و گەمەو گاڵتەمان دەکرد، پێیان بڵێ: ئایا ئێوە بە خواو ئایەت و فەرمانەکانی و پێغەمبەرەکەی گاڵتەتان دەکرد؟!

(٦٦) (ئیتر بێ سوودە) پاکانە مەکەن، چونکە بەڕاستی ئێوە هەرکافرو بێ باوەڕ بوون دوای ئەوەی لە ڕواڵەتدا باوەڕتان هێنابوو ئەگەر لە دەستەیەکتان خۆش ببین (دوای تەوبەی راستەقینە) دەستەیەکتان هەر ئازار دەدەین (بەهۆی کاری نابەجێیەوە) چونکە بەراستی ئەوانە تاوانبارو تاوانکارن.

(٦٧) دووڕووەکان لە پیاوان و لە ژنان سەر بەیەکترن و وەك یەکن لەم رفەتارانەدا: فەرمان بەگوناهو خراپە و تاوان دەدەن و قەدەغەی خێرو چاکە دەکەن و دەستیان دەنوقێنن (ماڵ و سامان بەشی کەس نادەن)، ئەوانە خوایان فەرامۆش کردووە، خوایش ئەوانی پشت گوێ خستووە، بەراستی دووڕووەکان هەر خۆیان یاخی و لە ئایین دەرچوون.

(٦٨) خوا (هەڕەشەی کردوە و) بەڵێنی ئاگری دۆزەخی بە دووڕووەکان لە پیاوان و ژنان و کافرو بێباوەڕانیش داوە، کە بەردەوام و نەمرن تیایدا، ئەو دۆزەخەیان بەسە و کاڵا بەقەد باڵایەو خوا نەفرەتی لێکردوون و سزای بەردەوامیش بەشیانە و بۆیان ئامادەیە.

كَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ كَانُوٓا۟ أَشَدَّ مِنكُمْ قُوَّةً وَأَكْثَرَ
أَمْوَٰلًا وَأَوْلَٰدًا فَٱسْتَمْتَعُوا۟ بِخَلَٰقِهِمْ فَٱسْتَمْتَعْتُم بِخَلَٰقِكُمْ
كَمَا ٱسْتَمْتَعَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُم بِخَلَٰقِهِمْ وَخُضْتُمْ
كَٱلَّذِى خَاضُوٓا۟ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ فِى ٱلدُّنْيَا
وَٱلْءَاخِرَةِ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿٦٩﴾ أَلَمْ يَأْتِهِمْ
نَبَأُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ
إِبْرَٰهِيمَ وَأَصْحَٰبِ مَدْيَنَ وَٱلْمُؤْتَفِكَٰتِ ۚ أَتَتْهُمْ
رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ ۖ فَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن
كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾ وَٱلْمُؤْمِنُونَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتُ بَعْضُهُمْ
أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ يَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ
وَيُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَيُطِيعُونَ ٱللَّهَ
وَرَسُولَهُۥٓ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ ٱللَّهُ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾
وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا
ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا وَمَسَٰكِنَ طَيِّبَةً فِى جَنَّٰتِ عَدْنٍ ۚ
وَرِضْوَٰنٌ مِّنَ ٱللَّهِ أَكْبَرُ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٧٢﴾

(٦٩) (ئێوەش ئەی بێباوەڕان) وەك ئەو بێباوەڕانەی پێش خۆتانن، ئەوان لە ئێوە بەهێزتر بوون و ماڵ و منداڵیشیان لە ئێوە زیاتربوو، ئینجا ماوەیەك بەو بەشەی کە هەیانبوو رایانبوارد، ئێوەش ماوەیەك راتانبوارد بە بەشەکەی خۆتان، هەروەك چۆن ئەوانەی پێش ئێوە رایانبوارد بە بەشەکانی خۆیان!! ئێوەش رۆچوون لە ئارەزووبازیدا وەك چۆن ئەوان رۆچوون لە ئارەزووبازیدا، ئا ئەوانە هەموو کارو کردەوەیەکیان پووچەڵ بۆتەوە و بەکەڵکیان نەهات لە دنیاو قیامەتدا ئا ئەوانە هەر خۆیان رەنج بەخەسارن.

(٧٠) ئایا ئەوانە هەواڵی گرنگی قەومەکانی پێش خۆیان پێ نەگەیشتووە (بەتایبەتی) قەومی نوح و عادو ثمود، قەومی ئیبراهیم و نیشتە جێکانی مەدیەن (قەومی شوعەیب)، هەروەها رەفتار نزم و بێ رەوشتەکان (قەومی لوط)، جا هەموو ئەو نەتەوانە پێغەمبەرەکانیان بەڵگەو نیشانەی ئاشکرایان بۆ هێنان، جا وەنەبێت خوا ستەمی لێکردبن، بەڵکو ئەوان خۆیان ستەمیان لە خۆیان کرد.

(٧١) (لەو لاشەوە) ئیمانداران لە پیاوان و لە ئافرەتان هاوسۆزو و پشتگیرو هاوکاری یەکترن (ئەمەش هەندێك سیفەتیانە): فەرمان بە چاکەدەدەن و قەدەغە لە خراپە دەکەن و نوێژەکانیان بەچاکی ئەنجام دەدەن و زەکاتی ماڵیشیان دەبەخشن و گوێڕایەڵ و فەرمانبەرداری خواو پێغەمبەرەکەی دەکەن، ئا ئەوانە لە ئاییندەدا خوا رەحمیان پێ دەکات و سۆزی دەبێت بۆیان، بەراستی خوا باڵادەست و دانایە.

(٧٢) خوای گەورە بەڵێنی داوە بە ئیمانداران لە پیاوان و لە ئافرەتان، بەوەی کە باخەکانی بەهەشتیان پێ دەبەخشێت کە چەندەها روبار بەژێر درەختەکانیدا دەڕوات و جاری یە، بە بەردەم کۆشکەکانیاندا، هاوڕێ لەگەڵ ژیانی هەمیشەیی و نەبڕاوە تیایدا، هەروەها چەندەها جێگە و رێگە و کۆشك و تەلاری خۆش و رازاوەی تایبەتی لە بەهەشتداو لەناو باخی چڕوپڕی (عەدن) دا بۆ ئامادە کردون، لەگەڵ رەزامەندی خوای گەورەدا، کە لە هەموو نازو نیعمەتەکان بەنرخترو مەزنترو گرنگترە، ئەوە خۆی سەرفرازیەکی زۆر گەورە و بێ ئەندازەیە.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ جَٰهِدِ ٱلْكُفَّارَ وَٱلْمُنَٰفِقِينَ وَٱغْلُظْ عَلَيْهِمْ
وَمَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿٧٣﴾ يَحْلِفُونَ بِٱللَّهِ
مَا قَالُوا۟ وَلَقَدْ قَالُوا۟ كَلِمَةَ ٱلْكُفْرِ وَكَفَرُوا۟ بَعْدَ إِسْلَٰمِهِمْ
وَهَمُّوا۟ بِمَا لَمْ يَنَالُوا۟ وَمَا نَقَمُوٓا۟ إِلَّآ أَنْ أَغْنَىٰهُمُ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ
مِن فَضْلِهِۦ فَإِن يَتُوبُوا۟ يَكُ خَيْرًا لَّهُمْ وَإِن يَتَوَلَّوْا۟ يُعَذِّبْهُمُ
ٱللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِى ٱلْأَرْضِ
مِن وَلِىٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٤﴾ ۞ وَمِنْهُم مَّنْ عَٰهَدَ ٱللَّهَ لَئِنْ
ءَاتَىٰنَا مِن فَضْلِهِۦ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٧٥﴾
فَلَمَّآ ءَاتَىٰهُم مِّن فَضْلِهِۦ بَخِلُوا۟ بِهِۦ وَتَوَلَّوا۟ وَّهُم مُّعْرِضُونَ
﴿٧٦﴾ فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِى قُلُوبِهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ يَلْقَوْنَهُۥ بِمَآ أَخْلَفُوا۟
ٱللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا۟ يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوٓا۟
أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَىٰهُمْ وَأَنَّ ٱللَّهَ عَلَّٰمُ
ٱلْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾ ٱلَّذِينَ يَلْمِزُونَ ٱلْمُطَّوِّعِينَ مِنَ
ٱلْمُؤْمِنِينَ فِى ٱلصَّدَقَٰتِ وَٱلَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا
جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ ٱللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

(٧٣) ئەی پێغەمبەر ﷺ دژی کافرو دووڕووەکان بجەنگە و تێ بکۆشە و توند و تیژبە لەسەریان، ئەوانــە ســەرەنجام و مــەنزڵگەیان دۆزەخــە، ئــای کــە ســەرەنجامێکی خــراپ و ناشرینە.

(٧٤) (دووڕووەکان) سوێند بەخوا دەخۆن کــە قســەیەکــی نابەجێیان نەکردووە، کەچی سوێند بەخوا ئەوانە درۆ دەکەن، بەڵکو گوفتاری کوفرو بێباوەڕی هات بەدەمیاندا، ئــەوانــە دوای موسڵمان بوونیان بێ باوەڕ بوونەوە، خەریکی (پیلان) و نەخشەیەك بوون بە ڵام بۆیان نەلواو پێی نەگەیشتن (کە شەهید کردنی پێغەمبەر بوو ﷺ)، هیچ شتێك ئەوانی تــووڕە نەکردووە، تەنها ئەوە نــەبێت: خــوا، پــێغەمبەرەکــەی ﷺ و ئیماندارانیان دەوڵەمەند و بەهرەوەر کرد لە فــەزڵ و زیــادە ڕێزی خۆی، جا ئەو دووڕووانە ئەگــەر تــەوبە بکــەن و لە ڕەفتاری نادروستیان پاشگەز ببنەوە ئەوە چاکترە بۆیان، خۆ ئەگەر پشت هەڵکەن و (هەر خەریکی نەخشەو پیلان بن) ئەوە بێگومان خوا سزای بە ئازاریان دەدات لە دنیا و قیامەتدا، کەسیش یارو یاوەرو پشتیوانیان نابێت لە زەویدا.

(٧٥) (لە دووڕووەکان) کەسانێك هەن کە پەیمان و بەڵێنی بەخوا داوەو وتویەتی: سوێند بەخوا ئەگەر خوا ماڵ و سامان و دارایمان پێببەخشێت، بەڕاستی زەکات و خێری لێدەکەین و بێگومان لەریــزی کــەسانی چــاك و خواناسیشدا دەبین.

(٧٦) جاکاتێك خوا لە فەزڵ و بەرەکەتی خۆی پێدان و بەهرەوەری کردن، ئەوان ڕەزیلیان تێداکردو پشتیان لە بەڵێنەکەیان کرد لەکاتێکدا کە ئەوان هەمیشە لە بەڵێن و پەیمان پشت هەڵکەرن.

(٧٧) ئەوسا ئیتر بەهۆی ئەو بەڵێن شکاندنەیانەوە، خوا نەخۆشی دووڕوویی لە دڵ و دەروونیاندا چەسپاندو دامەزراند تا ئەو ڕۆژەی ئامادە دەبن (لەبەردەم دادگــای خــوایــیدا) بــۆ لێپرسینەوە، چــونکە نــافەرمانی و سەرپێچیان کردووە لەو بەڵێنەی کە دایان بە خواو و بە هۆی ئەوە شەوە کە هەمیشە درۆیان دەکرد.

(٧٨) مەگەر ئەوانە نەیاندەزانی بەڕاستی خوای گەورە ئاگادارە بەنهێنی و چپەو سرتەیان؟ ئایا نەشیاندەزانی کە بەڕاستی خوا بەتەواوی زاناو ئاگایە بەهەموو نهێنی و شاراوەکان؟

(٧٩) ئەو بێ باوەڕانەی کە پلار دەگرنە ئەو ئیماندارانەی کە بەویستی خۆیان زیادە بەخشن لە خێرکردندا لە ڕێگەی خوادا و پلاریش لە ئیماندارانی هەژار دەگرن کە بێجگە لە ڕەنجی شانی خۆیان هیچی تریان دەست ناکەوێت، ئینجا هەر گاڵتەشیان پێدەکەن، ئەوانە خوا تۆڵەیان لێ دەسێنێت و ڕیسوایان دەکات، بەهۆی ئەو گاڵتە کردنەیانەوە، سزای بە ئێش و ئازاریش بە شیانە.

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِن تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً
فَلَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٠﴾ فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ
بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَن يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ
أَشَدُّ حَرًّا لَّوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا
جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾ فَإِن رَّجَعَكَ اللَّهُ إِلَىٰ طَائِفَةٍ
مِّنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُل لَّن تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَن
تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُم بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا
مَعَ الْخَالِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِّنْهُم مَّاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ
عَلَىٰ قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ
﴿٨٤﴾ وَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُعَذِّبَهُم
بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذَا
أُنزِلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ
أُولُو الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُن مَّعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٨٦﴾

(٨٠) ئەی پێغەمبەر ﷺ : ئەگەر داوای لێخۆش بوون بۆ ئەو دووڕووانە بکەیت یان داوای لێخۆش بوونیان بۆ نەکەیت چوونیە کە، تەنانەت ئەگەر حەفتا جاریش داوای لێخۆشبوونیان بۆ بکەیت، ئەوە خوا هەرگیز لێیان خۆش نابێت، چونکە بە راستی ئەوانە باوەڕیان بە خواو پێغەمبەرەکەی نیە، خوایش هیدایەت و ڕێنموویی کەسانی گوناهکارو لە سنوور دەرچوو نادات.

(٨١) (دووڕووەکان)، ئەوانەی کە بە جێهێڵران لەناو مەدینەدا شادمان بوون بەدانیشتنیان و دواکەوتنیان لە پێغەمبەرو نەچوونیان بۆ غەزا، حەزیان نەکرد جیهادو تێکۆشان بە خۆیان و ماڵیان لە پێناوی خوادا بکەن و بە ئیماندارانیان دەوت: لەم گەرمایەدا دەرمەچن بۆ جیهاد، ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: ئاگری دۆزەخ بەتینترو بەهێزترە لەگەرمیدا ئەگەر تێ بگەن و بیرو هۆشیان بخەنەکار.

(٨٢) جا (وازیان لێ بهێنە) باکەمێك پێبکەنن (لە دنیادا) چونکە دەبێت زۆر بگرین (لە قیامەتدا) لە پاداشتی ئەو کارو کردەوە (نالەبارانەی) کە دەیانکرد.

(٨٣) ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەگەر خوا (لە غەزای تەبوك) تۆی گەڕاندەوە بۆ مەدینە، پاشان دەستەیەك لەو (دووڕوو دنیا پەرستانە) مۆڵەتیان لێ خواستیت تا لە ئاییندەدا بەشداری غەزا بکەن و دەربچن لەگەڵ ئێوەدا، ئەوە تۆش پێیان بڵێ: ئیتر هەرگیز لەگەڵ مندا دەرناچن و هەرگیز نابێت لەگەڵ مندا بجەنگن دژ بە دوژمن، چونکە بەراستی ئێوە لەسەرەتاوە رازی بوون بەدانیشتن و نەهاتن، دەئیتر هەر دانیشن لەگەڵ ئەوانەدا کە مانەوەو دواکەوتن و نەهاتن.

(٨٤) هیچ کات لەسەر هیچ کەس لەو دووڕووانە نوێژ نەکەی کە مرد، لەسەر گۆڕەکەشی مەوەستە، چونکە بەراستی ئەوانە باوەڕیان بە خواو بە پێغەمبەرەکەی نەبوو و مردیشن لەکاتێکدا لە دین دەرچوو بوون. (ئەوانە بە کافری مردون).

(٨٥) (ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەی ئیماندار) ماڵ و سامان و نەوەیان سەرسامت نەکات و بەباشیان بزانیت، چونکە بەراستی خوا هەر دەیەوێت لە ژیانی دنیادا تووشی بەڵاو سزایان بکات لە ڕێگەی ماڵ و سامان و نەوەیانەوە و گیانیان دەربێت، لەکاتێکدا کە ئەوان بێ باوەڕن. (بە ئاینی خوا).

(٨٦) کاتێکیش سوورەتێك لە قورئان دابەزێنرێت و (داوایان لێ بکات) کە باوەڕ بەخوا بهێنن و لەگەڵ پێغەمبەرەکەیدا جیهاد بکەن و تێ بکۆشن و بچن بۆ غەزا، ئەوە دەسەڵاتدارو سەرمایەدارەکانیان (لە دووڕووەکان) مۆڵەتت لێ دەخوازن و دەڵێن: وازمان لێ بێنە تا لەگەڵ پەککەوتە و دانیشتووەکاندا بۆ خۆمان دانیشین.

رَضُوا۟ بِأَن يَكُونُوا۟ مَعَ ٱلْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ
لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾ لَٰكِنِ ٱلرَّسُولُ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَهُۥ
جَٰهَدُوا۟ بِأَمْوَٰلِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلْخَيْرَٰتُ ۖ
وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٨٨﴾ أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى
مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾ وَجَآءَ
ٱلْمُعَذِّرُونَ مِنَ ٱلْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ ٱلَّذِينَ كَذَبُوا۟
ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ ۚ سَيُصِيبُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
﴿٩٠﴾ لَّيْسَ عَلَى ٱلضُّعَفَآءِ وَلَا عَلَى ٱلْمَرْضَىٰ وَلَا عَلَى ٱلَّذِينَ
لَا يَجِدُونَ مَا يُنفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا۟ لِلَّهِ وَرَسُولِهِۦ ۚ
مَا عَلَى ٱلْمُحْسِنِينَ مِن سَبِيلٍ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩١﴾
وَلَا عَلَى ٱلَّذِينَ إِذَا مَآ أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَآ أَجِدُ
مَآ أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوا۟ وَّأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ ٱلدَّمْعِ
حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا۟ مَا يُنفِقُونَ ﴿٩٢﴾ ۞ إِنَّمَا ٱلسَّبِيلُ عَلَى
ٱلَّذِينَ يَسْتَـْٔذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَآءُ ۚ رَضُوا۟ بِأَن يَكُونُوا۟
مَعَ ٱلْخَوَالِفِ وَطَبَعَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

(٨٧) (سەیرە) ئەو – بەناو پیاوانە – رازی بوون کە لەگەڵ پیرە ژناندا بن و بمێننەوە، چونکە دڵیان مۆری بەسەردا نرابوو، ئەوانە (لە حەقیقەتی ئاین و پاداشتی جیهاد) حاڵی نین و تێناگەن.

(٨٨) بەڵام پێغەمبەر ﷺ و ئەوانەی کە لە گەڵیدا باوەڕیان هێناوە، جیهادو تێکۆشانیان کردووە (بۆ چەسپاندنی ئاینی خوا) بە ماڵ و سامان و گیانیانەوە، ئا ئەوانە هەرچی خێرو خۆشی هەیە بەشیانە و ئەوانە سەرفرازو سەربەرز و رزگارن.

(٨٩) (ئەو بەختەوەرانە) خوا چەندەها باخی بەهەشتی بۆ ئامادە کردوون ک چەندەها روبار بەژێر (درەختە کانی و بەبەردەم کۆشکە کانیدا) دەڕوات، هاوڕێ لەگەڵ ژیانی هەمیشەیی و نەبراوە تیایدا، ئەو سەرئەنجامە سەرکەوتن و سەرفرازیە کی زۆر گەورەیە.

(٩٠) (لە کاتی غەزای تەبووکدا) پاکانە کەران لە بیابان نشینانی عەرەب هاتنە (خزمەتی پێغەمبەر ﷺ) بۆ ئەوەی مۆڵەتیان بدرێت کە نەچن بۆ جیهاد، هەروەها ئەوانەش کە درویان لەگەڵ خواو پێغەمبەرە کەیدا دەکرد دانیشتن و بەشداری غەزاکەیان نە کرد، ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون لەناو ئەوانەدا لەئاییندەدا سزایە کی پڕ ئێش و ئازاریان تووش دەبێت.

(٩١) لاوازو نەخۆش و ئەوانەش کە خەرجی یان دەست ناکەوێت، هیچ گوناهو گلەییە کیان لەسەر نیە (لە بەشداری نەکردنی غەزادا) کاتێك دڵسۆز بن بۆ خواو پێغەمبەرە کەی، لەسەر ئەو چاکەخواز و پاکانە هیچ جۆرە گلەیی و رەخنەیەك نیە، خوای گەورە تەواو لێخۆش بووە و میهرەبانیشە.

(٩٢) هەروەها گلەیی و رەخنە نیە لەسەر ئەو کەسانەی کە دێن بۆ لای تۆ بۆ ئەوەی وولاخی سواریان بۆ پەیدا بکەیت و بێت بۆ جیهاد، تۆش وتت: هیچ شك نابەم تا بتاندەمێ بۆ سواریی (ئیتر بە نائومێدی) گەڕانەوەو چاویان فرمێسکی لێ دەڕژا لە خەفەتدا و ئەسرینی لێ دەباری، چونکە هیچ شك نابەن بیبە خشن و خەرجی بکەن (لە پێناوی خوادا، بۆیە لە غەزا دواکەوتن)!!..

(٩٣) بەڵکو تەنها گلەیی و رەخنە لەسەرئەوانەیە کە مۆڵەتت لێ دەخوازن و خۆ دەدزنەوە، لە کاتێکدا کە دەوڵەمەند و دەست رۆیشتووشن، رازین لە گەڵ پیرە ژنان و پە ککەوتواندابن و بمێننەوە، خوایش مۆری ناوە بەسەر دڵیاندا، بۆیە ئەوانە نازانن (خێر لە چیدایە).

يَعۡتَذِرُونَ إِلَيۡكُمۡ إِذَا رَجَعۡتُمۡ إِلَيۡهِمۡۚ قُل لَّا تَعۡتَذِرُواْ
لَن نُّؤۡمِنَ لَكُمۡ قَدۡ نَبَّأَنَا ٱللَّهُ مِنۡ أَخۡبَارِكُمۡۚ وَسَيَرَى
ٱللَّهُ عَمَلَكُمۡ وَرَسُولُهُۥ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَٰلِمِ ٱلۡغَيۡبِ
وَٱلشَّهَٰدَةِ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٩٤﴾ سَيَحۡلِفُونَ
بِٱللَّهِ لَكُمۡ إِذَا ٱنقَلَبۡتُمۡ إِلَيۡهِمۡ لِتُعۡرِضُواْ عَنۡهُمۡۖ فَأَعۡرِضُواْ
عَنۡهُمۡۖ إِنَّهُمۡ رِجۡسٞۖ وَمَأۡوَىٰهُمۡ جَهَنَّمُ جَزَآءَۢ بِمَا كَانُواْ
يَكۡسِبُونَ ﴿٩٥﴾ يَحۡلِفُونَ لَكُمۡ لِتَرۡضَوۡاْ عَنۡهُمۡۖ فَإِن
تَرۡضَوۡاْ عَنۡهُمۡ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يَرۡضَىٰ عَنِ ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡفَٰسِقِينَ
﴿٩٦﴾ ٱلۡأَعۡرَابُ أَشَدُّ كُفۡرٗا وَنِفَاقٗا وَأَجۡدَرُ أَلَّا يَعۡلَمُواْ
حُدُودَ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِۦۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ
ٱلۡأَعۡرَابِ مَن يَتَّخِذُ مَا يُنفِقُ مَغۡرَمٗا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ ٱلدَّوَآئِرَۚ
عَلَيۡهِمۡ دَآئِرَةُ ٱلسَّوۡءِۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿٩٨﴾ وَمِنَ
ٱلۡأَعۡرَابِ مَن يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَيَتَّخِذُ
مَا يُنفِقُ قُرُبَٰتٍ عِندَ ٱللَّهِ وَصَلَوَٰتِ ٱلرَّسُولِۚ أَلَآ إِنَّهَا قُرۡبَةٞ
لَّهُمۡۚ سَيُدۡخِلُهُمُ ٱللَّهُ فِي رَحۡمَتِهِۦٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٩٩﴾

(٩٤) کاتێك ئێوە لە غەزا دەگەڕێنەوە دووڕووەکان دێن بۆ لاتان و داوای لێ بووردنتان لێ دەکەن!! پێیان بڵێ: داوای لێ بووردن مەکەن، هەرگیز باوەڕتان پێناکەین، خوایش ئاگاداری کردووین لە هەموو هەواڵ و هەڵس و کەوت و گوفتارو نیەتێکتان، لەئایندەدا خواو پێغەمبەرەکەی کارو کردەوەتان دەبینن (لەسەر کوفر دەمێننەوە یاخود پەشیمان دەبنەوە؟)، پاشان دەبرێنەوە بۆ لای ئەو زاتەی کە زانا و ئاگای پەنهان و ئاشکرایە، ئینجا ئاگادارتان دەکاتەوە بەو کارو کردەوەیەی کەجاران دەتانکرد.

(٩٥) جا کاتێ ئێوە گەڕانەوە (لە غەزا) بۆ لایان سوێندتان بۆ دەخۆن بە خوا بۆ ئەوەی وازیان لێ بهێنن و سەرزەنشتیان نەکەن، جا ئێوەش وازیان لێ بهێنن و پشتیان تێبکەن، چونکە بەراستی ئەوانە (دڵ و دەروون) پیسن، شوێن و جێگەیان دۆزەخە لە پاداشتی ئەو کارو کردەوەی کە دەیانکرد.

(٩٦) هەر سوێندتان بۆ دەخۆن تا لێیان رازی بن و چاوپۆشییان لێبکەن، خۆ ئەگەر ئێوە رازی بن لێیان، ئەوە بێگومان خوا لە کەسانی لە ئایین دەرچوو رازی نابێت.

(٩٧) زۆربەی عەرەبە کۆچەری و دێهاتی و بیابان نشینەکان (لە عەرەبە شارنشینەکان) دڵ رەقترن لە بارەی کوفرو دووڕوویییەوە (چونکە دوورن لە سەرچاوەکانی زانست و مەدەنیەتەوە)، شایستەترن ئەو سنوورانە نەزانن کە: خوا ناردوویەتیە خوارەوە بۆ پێغەمبەرەکەی (دەربارەی حەڵاڵ و حەرام) خوای گەورەش زاناو دانایە (بە بەندەکانی).

(٩٨) هەر لەو عەرەبە بیابان نشینانە، کەسانێکیان هەیە کە ئەوەی دەیبە خشێت بەسەرانە و غەرامەی دەزانێت، چاوەڕێی ئەوەش دەکەن چەندەها بەڵاو ناخۆشی بێتە سەرتان، یاخوا مەینەتی خراپ بەسەر ئەواندا بێت، خوایش هەمیشە بیسەرە (بەگوفتاریان)، زانایە (بە نیەتیان).

(٩٩) لەو عەرەبە بیابان نشینانە کەسانی تریان هەیە کە ئیمان و باوەڕ بەخواو بەرۆژی دوایی ئەهێنن و ئەوەی خەرجی دەکەن و دەیبە خشن بەچەندەها هەنگاوی نزیك بوونەوەی لای خوای دادەنێن و دەیانەوێت بەهرەمەند بن لە دۆعاو نزای پێغەمبەر ﷺ - ئاگاداربن و بزانن - بەراستی ئەو بەخشینەیان مایەی سەرفرازی و نزیك بوونەوەیانە لە خوا، سەرئە نجام خوا دەیانخاتە ژێر سایەی رەحمەتیەوە، بەڕاستی خوا لێخۆشبوو میهرەبانە.

وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلۡأَوَّلُونَ مِنَ ٱلۡمُهَٰجِرِينَ وَٱلۡأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ
ٱتَّبَعُوهُم بِإِحۡسَٰنٖ رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنۡهُمۡ وَرَضُواْ عَنۡهُ وَأَعَدَّ
لَهُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي تَحۡتَهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدٗاۚ
ذَٰلِكَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾ وَمِمَّنۡ حَوۡلَكُم مِّنَ ٱلۡأَعۡرَابِ
مُنَٰفِقُونَۖ وَمِنۡ أَهۡلِ ٱلۡمَدِينَةِ مَرَدُواْ عَلَى ٱلنِّفَاقِ لَا تَعۡلَمُهُمۡۖ
نَحۡنُ نَعۡلَمُهُمۡۚ سَنُعَذِّبُهُم مَّرَّتَيۡنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ
عَظِيمٖ ﴿١٠١﴾ وَءَاخَرُونَ ٱعۡتَرَفُواْ بِذُنُوبِهِمۡ خَلَطُواْ عَمَلٗا صَٰلِحٗا
وَءَاخَرَ سَيِّئًا عَسَى ٱللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيۡهِمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٌ ﴿١٠٢﴾
خُذۡ مِنۡ أَمۡوَٰلِهِمۡ صَدَقَةٗ تُطَهِّرُهُمۡ وَتُزَكِّيهِم بِهَا وَصَلِّ عَلَيۡهِمۡۖ
إِنَّ صَلَوٰتَكَ سَكَنٞ لَّهُمۡۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾ أَلَمۡ يَعۡلَمُوٓاْ
أَنَّ ٱللَّهَ هُوَ يَقۡبَلُ ٱلتَّوۡبَةَ عَنۡ عِبَادِهِۦ وَيَأۡخُذُ ٱلصَّدَقَٰتِ وَأَنَّ
ٱللَّهَ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾ وَقُلِ ٱعۡمَلُواْ فَسَيَرَى ٱللَّهُ عَمَلَكُمۡ
وَرَسُولُهُۥ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۖ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عَٰلِمِ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ وَءَاخَرُونَ مُرۡجَوۡنَ لِأَمۡرِ
ٱللَّهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمۡ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيۡهِمۡۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿١٠٦﴾

(١٠٠) خـوای مـیهرەبان رازی بـووە لەوانـەی کـە پێشکەوتن و لەریزی یەکەمی کاروانداا بوون لە ئیسلام بوون و خزمەت کردنی ئیسلامدا لە کاروانی کۆچبەران و پشتیوانان و ئەوانـەش کـە بـە ڕێکـوپێکی شـوێنیان کـەوتوون، ئـەوانـیش لەو رازی بـوون، بـاخەکـانی بەهەشتیشی بۆ ئامادە کردوون کە چەندەها رووبـار بـە بەردەم کۆشکەکانی و بـەژێر درەختـەکـانیدا دەڕوات، هاوڕێ لەگەڵ نەمریدا بۆ هەمیشەیش تیایدا دەمێننەوە، ئەو سەرئەنجامە سەرکەوتنێکی زۆر گەورەیە.

(١٠١) لەو ناوچانەی دەووروبەرتان هـەندێ عـەرەبی بیابان نشینی دووڕوو هـەن و هـەندێ لە دانـیشتوانـی شاری مەدینەش ڕاهاتوون لەسەر دووڕووی و زرنگن لەو بارەیەوە، تۆ (ئەی پێغەمبەر ﷺ) نایانناسیت، بەڵکو ئێمە دەیانناسین، ئەوانە هـەر لە دنـیادا دووجـار ئـازار دەدەین، پاشان دەبرێنەوە بەرەو سـزاو ئـازارێکـی زۆر سەخت و دژوار.

(١٠٢) (بێجگە لەوانە) کەسانێکی تریش هەن کە دان بەگوناهو هەڵەکانیاندا دەنێن و کرداری چاك و کرداری خراپیشیان تێکەڵ کردووە، ئەمانە نزیکە خوا تەوبەیان لێ وەربگرێت، چونکە بەڕاستی خوا لێخۆشبوو میهرەبانە.

(١٠٣) لە هەندێ ماڵ و سامانی ئەو (ئیماندارانە) زەکات و خێر وەربگرە، چونکە دەبێتە هۆی خاوێن کردنەوەی ماڵەکەیان و پاککردنەوەی دڵ و دەروونیان، دۆعای دابارینی ڕەحمەتیش بکە بەسەریاندا، ئەگەر مردیشن نوێژیان لەسەر بکە، چونکە بەڕاستی دۆعاو نوێژکردنی تۆ مایەی دڵنیایی و ئارامی‌یە بویان، خوایش هەمیشە بیسەرو زانایە.

(١٠٤) ئایا نەیانزانیووە کە بەراستی خوا خۆی تەوبە قبوڵ دەکات لە بەندەکانی و هەموو خێر و ماڵ بەخشینێکیشیان لێ وەردەگرێت، بەراستی خوا خۆی تەوبە وەرگرو میهرەبانە.

(١٠٥) بەو خەڵکە بڵێ: ئێوە هەرچی دەتوانن لە کارو کـردەوە ئـەنجامی بـدەن، چـونکە خـوا کـارو کردەوەتان دەبینێت و (ئاگادارە بە نهێنی و ئاشکرای)، هەروەها پێغەمبەرەکەشی (ئاگادار دەکات کاتێك لە ژیاندایە، دوای وەفاتیشی بۆ خوای گەورە ئاسانە کـە نـیشانی بـدات)، هـەروەها ئـیماندارانـیش (ئاسەوارو دەرئەنجامی دەبینن)، پاشان دەگەڕێنرێنەوە بۆ لای ئەو خـوایـەی کـە زانـایە بـەنهێنی و ئاشکرا، ئەوسا ئاگادارتان دەکات لە هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە کاتی خۆی ئەنجامتان دەدا.

(١٠٦) کەسانێکی تریش هەن (لە بەجێ ماوەکان) ئەنجامی کردەوەیان دواخراوە بۆ فەرمانی خوا، یان سزایان دەدات (ئەگەر بەردەوام بن لەسەر دووڕووی) یـاخود تـەوبەیان لێ وەردەگـرێت (ئـەگـەر پەشیمان بن)، خوای گەورەش هەمیشە و بەردەوام تەواو زاناو دانایە.

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ
الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِن قَبْلُ
وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ
﴿١٠٧﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَّمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ
يَوْمٍ أَحَقُّ أَن تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَن يَتَطَهَّرُوا
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ ﴿١٠٨﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
عَلَىٰ تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَم مَّنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
عَلَىٰ شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً
فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَن تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾
۞ إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُم
بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ
وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنجِيلِ
وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُم بِهِ وَذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾

(١٠٧) ئەو (دووڕووانەی) کە مزگەوتێکیان دروستکرد بۆ زەرەردان و بڵاوکردنەوەی بێ باوەڕی و دووبەرەکی لەنێوان ئیمانداراندا و بۆ چاوەڕوان کردنی ئەو کەسانەی کە پێشتر دوژمنایەتی و جەنگیان دژی خواو پێغەمبەرەکەی دەکرد، بێگومان سوێند دەخۆن کە: ئێمە تەنها مەبەستمان چاکە بووە، (لە کاتێکدا) خوایش شایەتی دەدات کە بەڕاستی ئەوانە درۆزنن.

(١٠٨) هەرگیز لەو مزگەوتەدا رامەوەستە بۆ نوێژ کردن (چونکە) بەراستی مزگەوتێك شایستەیە کە تۆ تیایدا بوەستیت بۆ نوێژ کردن کە هەر لە یەکەم رۆژەوە لەسەر بنچینەی تەقواو خواناسی دروست کرابێت، (چونکە) لەو مزگەوتەدا کەسانێکی مەردی تیادایە کە زۆر حەز دەکەن خۆیان خاوێن رابگرن (لە دەروون و ڕواڵەتدا)، خوایش بەردەوام ئەوانەی خۆش دەوێت کە خۆیان پاك رادەگرن. (لەناخو ڕواڵەتدا).

(١٠٩) داخۆ ئەو کەسەی کە مزگەوت و کارو شوێنی لەسەر بنچینەی تەقواو لە خواترسان دروست کردبێت و رەزامەندی خوای مەبەست بێت چاکترە؟! یاخود ئەو کەسەی کە بینای مزگەوت شوێن و بەرنامە و کاری لەسەر لێواری کەندەڵانێکی بێ‌هێزو رووخاو دامەزراندبێت، ئینجا لەگەڵ خۆیدا بروخێتە ناو ئاگری دۆزەخەوە، خوای گەورەش رێنموویی ئەو دەستە ستەمکارە ناکات.

(١١٠) ئەو بینایەی دووڕووەکان دروستیان کرد بەردەوام هۆی گومان و زیادبوونی دڵە ڕاوکێیە لە دڵیاندا، هەتا ئەو کاتەی کە دڵیان دەپچڕێت و دەمرن، بێگومان خوا زانایە (بەپیلانی دووڕووەکان) دانایە (لە هەڵوەشاندنەوە و پووچ کردنەوەیدا).

(١١١) بەڕاستی خوا، گیان و ماڵی لە ئیمانداران کڕیوە بەوەی کە بەهەشت بۆ ئەوانەو بەشیانە (بەڕاستی پەروەردگارێکی بەخشندەیە، هەر خۆی بەخشێنەری گیان و ماڵ و سامانە، کەچی ئاوا مامەڵە دەکات لەگەڵ ئیمانداراندا و نرخێکی نەبراوە، نرخێکی زۆر گەورەی بۆ بڕیارداوە، کاتێك لە پێناوی ئەودا دەیبەخشن) ئەوانە دەجەنگن لە پێناوی ئاینی خوادا، دوژمنانی ئاینی خوا دەکوژن (لە گۆڕەپانی جەنگدا)، یان دەکوژرێن و (شەهید دەکرێن)، ئەو پاداشت و بەڵێنە بەڕاستی لەسەر خوایە و باس کراوە لە تەورات و ئینجیل و قورئاندا، جاکێ هەیە بە قەدەر خوا بەوەفاو بەئەمەك بێت بۆ جێ بەجێکردنی بەڵێنەکانی، کەواتە زۆر دڵخۆش و کامەران بن بەو مامەڵەیەی کە ئەنجامتانداوە و بەو فرۆشتن و کڕینەی کە لەسەری ڕێککەوتوون، بێگومان هەر ئەوەشە سەرفرازی و سەرکەوتنی نەبراوە و بێ سنوور.

ٱلتَّٰٓئِبُونَ ٱلۡعَٰبِدُونَ ٱلۡحَٰمِدُونَ ٱلسَّٰٓئِحُونَ
ٱلرَّٰكِعُونَ ٱلسَّٰجِدُونَ ٱلۡأٓمِرُونَ بِٱلۡمَعۡرُوفِ
وَٱلنَّاهُونَ عَنِ ٱلۡمُنكَرِ وَٱلۡحَٰفِظُونَ لِحُدُودِ ٱللَّهِۗ
وَبَشِّرِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١١٢﴾ مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَن
يَسۡتَغۡفِرُواْ لِلۡمُشۡرِكِينَ وَلَوۡ كَانُوٓاْ أُوْلِي قُرۡبَىٰ مِنۢ بَعۡدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمۡ أَنَّهُمۡ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَحِيمِ ﴿١١٣﴾ وَمَا كَانَ
ٱسۡتِغۡفَارُ إِبۡرَٰهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَن مَّوۡعِدَةٖ وَعَدَهَآ إِيَّاهُ
فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُۥٓ أَنَّهُۥ عَدُوّٞ لِّلَّهِ تَبَرَّأَ مِنۡهُۚ إِنَّ إِبۡرَٰهِيمَ لَأَوَّٰهٌ حَلِيمٞ
﴿١١٤﴾ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُضِلَّ قَوۡمَۢا بَعۡدَ إِذۡ هَدَىٰهُمۡ حَتَّىٰ
يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ إِنَّ ٱللَّهَ
لَهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۚ وَمَا لَكُم مِّن
دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٖ ﴿١١٦﴾ لَّقَد تَّابَ ٱللَّهُ عَلَى
ٱلنَّبِيِّ وَٱلۡمُهَٰجِرِينَ وَٱلۡأَنصَارِ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ فِي
سَاعَةِ ٱلۡعُسۡرَةِ مِنۢ بَعۡدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٖ
مِّنۡهُمۡ ثُمَّ تَابَ عَلَيۡهِمۡۚ إِنَّهُۥ بِهِمۡ رَءُوفٞ رَّحِيمٞ ﴿١١٧﴾

(١١٢) (جا ئەوانەی ئەو مامەڵەیە دەکەن پێشتر بەم سیفەتە پیرۆزانە خۆیان رازاندۆتەوە): تەوبەکارن و لەهەڵەکانیان پەشیمانن، خواپەرستن (لە هەموو هەڵس و کەوتیاندا)، سوپاسگوزارن (لەسەر هەموو نازو نیعمەتێك)، گەڕۆکن (لەسەر زەویدا، ئەندێشەو بیرو هۆش بەکاردەهێنن بۆ بیرکردنەوە لە بوونەوەرو دەوروبەر)، سوژدەبەرو کڕنووشبەرو نوێژ خوێنن، فەرماندەرن بەهەموو چاکەیەك، قەدەغەی خراپەو هەموو نادروستیەك دەکەن و پارێزەرن بۆ سنوورەکانی خواو قەدەغەکراوەکانی، ئینجا مژدە بدە بەئیمانداران (ئەوانەی ئەو سیفاتانە لە خۆیاندا دەهێننە دی).

(١١٣) بۆ پێغەمبەرو ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە، رەوا نیە داوای لێ خۆشبوون بۆ موشریك و هاوەڵگەران بکەن هەر چەندە ئەوانە خزمی نزیکیش بن، دوای ئەوەی کە بۆیان روون بۆتەوە کە بەراستی ئەوانە نیشتەجێی دۆزەخن (بەهۆی بێ دینی و تاوان و گوناهیانەوە).

(١١٤) جا داوای لێخۆش بوونی ئیبراهیم بۆ باوکی لەبەر بەڵێنێك بوو کە پێی دابوو، کاتێك بۆی دەرکەوت بەراستی باوکی دوژمنی خوایە، ئیتر خۆی لێ بەری کرد، بەڕاستی ئیبراهیم زۆربەسۆزو دڵ نەرم بوو و زۆر خاوەن حیلم و لەسەرخۆ بوو.

(١١٥) هەرگیز خوا کەسانێك گومڕا ناکات دوای ئەوەی کە هیدایەتی داون، هەتا بۆیان روون نەکاتەوە کە دەبێت لە چی خۆیان بپارێزن، بەراستی خوا بەهەموو شتێك زانایە.

(١١٦) بەڕاستی هەر بۆ خوایە خاوەنداریەتی ئاسمانەکان و زەوی، ئەو خوایە ژیان دەبەخشێت و مردنیش پێش دەهێنێت، هەرگیز جگە لە خوا کەستان دەست ناکەوێت کە یارو یاوەرتان بێت و پشتیوانیتان لێ بکات.

(١١٧) سوێند بێت خوا تەوبەی قبوڵ کرد لە پێغەمبەرو کۆچبەران و پشتیوانان، ئەوانەی کە شوێنی پێغەمبەرکەوتن لەکاتی سەغڵەتی و تەنگانەدا (لە غەزای تەبوو کدا)، دوای ئەوەی کە خەریك بوو دڵی دەستەیەکیان لە خشتە بچێت و (بێزاری دەربڕێت)، لەوەودوا تەوبەو پەشیمانی ئەوانیشی قبوڵ کرد، چونکە بەراستی ئەو پەروەردگارە بەسۆزو میهرەبانە لەگەڵیاندا.

وَعَلَى ٱلثَّلَٰثَةِ ٱلَّذِينَ خُلِّفُواْ حَتَّىٰٓ إِذَا ضَاقَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَرۡضُ
بِمَا رَحُبَتۡ وَضَاقَتۡ عَلَيۡهِمۡ أَنفُسُهُمۡ وَظَنُّوٓاْ أَن لَّا مَلۡجَأَ
مِنَ ٱللَّهِ إِلَّآ إِلَيۡهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيۡهِمۡ لِيَتُوبُوٓاْۚ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلتَّوَّابُ
ٱلرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَكُونُواْ مَعَ
ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿١١٩﴾ مَا كَانَ لِأَهۡلِ ٱلۡمَدِينَةِ وَمَنۡ حَوۡلَهُم
مِّنَ ٱلۡأَعۡرَابِ أَن يَتَخَلَّفُواْ عَن رَّسُولِ ٱللَّهِ وَلَا يَرۡغَبُواْ بِأَنفُسِهِمۡ
عَن نَّفۡسِهِۦۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ لَا يُصِيبُهُمۡ ظَمَأٞ وَلَا نَصَبٞ
وَلَا مَخۡمَصَةٞ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلَا يَطَـُٔونَ مَوۡطِئٗا يَغِيظُ
ٱلۡكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنۡ عَدُوّٖ نَّيۡلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُم
بِهِۦ عَمَلٞ صَٰلِحٌۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجۡرَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿١٢٠﴾
وَلَا يُنفِقُونَ نَفَقَةٗ صَغِيرَةٗ وَلَا كَبِيرَةٗ وَلَا يَقۡطَعُونَ
وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمۡ لِيَجۡزِيَهُمُ ٱللَّهُ أَحۡسَنَ مَا كَانُواْ
يَعۡمَلُونَ ﴿١٢١﴾ ۞ وَمَا كَانَ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ لِيَنفِرُواْ كَآفَّةٗۚ
فَلَوۡلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرۡقَةٖ مِّنۡهُمۡ طَآئِفَةٞ لِّيَتَفَقَّهُواْ فِي ٱلدِّينِ
وَلِيُنذِرُواْ قَوۡمَهُمۡ إِذَا رَجَعُوٓاْ إِلَيۡهِمۡ لَعَلَّهُمۡ يَحۡذَرُونَ ﴿١٢٢﴾

(١١٨) هەروەها تەوبەی ئەو سێ کەسەشی وەرگرت کە (لە غەزای تەبووك) دواخران دوای ئەوەی کە زەوی چەندە فراوانە لێیان تەنگ بۆوە، خۆیشیان لە خۆیان بێزار بوون، دڵنیاش بوون کە هیچ پەنایەك نیە (لەخەشم و قینی خوا بیانپارێزێت) جگە لەوەی خۆیان بدەنە پەنای ئەو زاتە، پاشان تەوبەی لێ وەرگرتن، تا تەوبە بکەن، بەڕاستی هەرخوا تەوبە وەرگرو میهرەبانە.

(لە غەزای تەبووکدا سیان لە هاوەڵان بێ هیچ بیانوویەك خۆیان دواخست کە بریتی بوون لە (کەعبی کوڕی مالیك) و (مەرارەی کوڕی رەبیع) و (هیلالی کوڕی ئومەییە)، کاتێك پێغەمبەر ﷺ گەڕایەوە، دووڕووەکان دەهاتن و هەریەك بە بیانویەك پاکانەیان دەکرد، بەڵام ئەوسێ ئیماندارە هیچ بیانویە کیان نەبوو، دانیان بە هەڵەی خۆیاندا نا، پێغەمبەریش ﷺ فەرمانیدا کەکەس قسەیان لە گەڵدا نەکات و دەبێت نەچن بەلای خێزانەکانیاندا، ئەم تەمێ کردنەش، پەنجا شەوی خایاند).

(١١٩) ئەی ئەوانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە لەخوا بترسن و پارێزکار بن، هەوڵ بدەن هەمیشە لەگەڵ راستگۆیان و راستاندا بن.

(١٢٠) رەوا نیە بۆ دانیشتوانی مەدینە و بیابان نشینانی دەوروبەری دوا بکەون (لە جیهادو غەزا) لە خزمەت پێغەمبەری خوادا ﷺوە خۆیان خۆشتر بوێت لەو، چونکە ئەوە بەراستی هیچ تینوویەتی و ماندوو بوون و برسێتیەکیان تووش نەدەهات لە پێناوی خوادا (بەزایە بچێت) و نەدەچوونە هیچ شوێنێك و پێیان نەدەخستە هیچ جێیەك بێ باوەڕان پێی سەغڵەت بن و دەستیان لە هیچ دوژمنێك نەدەوەشان، کە نەبێتە هۆی ئەوەی بە کارو کردەوەیەکی چاك بۆیان تۆمار نەکرێت، بەڕاستی خوا پاداشتی چاکەکاران بە زایە نادات.

(١٢١) هەروەها هیچ بە خششێکیان پێشکەش نەدەکرد بچوك یان گەورە و بە هیچ دۆڵ و شیوێکدا تێ نەدەپەڕین، بە چاکە بۆیان تۆمار نەکرێت، تا خوا بەچاکترین شێوە پاداشتی ئەو کردەوانەیان بداتەوە کە کاتی خۆی دەیانکرد.

(١٢٢) جا رەوا نیە هەرچی ئیمانداران هەیە بەجارێك بچن بۆ غەزا (یان بۆ هەرکارێکی پیویست)، دەی بۆچی لە هەر هۆزو دەستەیەك، کەسانێك ناچن بۆ خوێندن تا شارەزابن لەئایین تێبگەن و فێرببن و پاش گەڕانەوە قەومەکەشیان تێبگەیەنن و فێریان بکەن، بۆ ئەوەی ئەوان هوشیار ببنەوە خۆیان بپارێزن لە گوناهو خوا لە خۆ نەڕەنجێنن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قَٰتِلُواْ ٱلَّذِينَ يَلُونَكُم مِّنَ ٱلْكُفَّارِ وَلْيَجِدُواْ فِيكُمْ غِلْظَةً وَٱعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٣﴾
وَإِذَا مَآ أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُم مَّن يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَٰذِهِۦٓ إِيمَٰنًا فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ فَزَادَتْهُمْ إِيمَٰنًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٤﴾
وَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَمَاتُواْ وَهُمْ كَٰفِرُونَ ﴿١٢٥﴾
أَوَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِى كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾
وَإِذَا مَآ أُنزِلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ هَلْ يَرَىٰكُم مِّنْ أَحَدٍ ثُمَّ ٱنصَرَفُواْ صَرَفَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُم بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾
لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِٱلْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾
فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقُلْ حَسْبِىَ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ ٱلْعَرْشِ ٱلْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

سُورَةُ يُونُسَ

(١٢٣) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە بجەنگن دژی ئەو بێ باوەڕانەی کەلێتانەوە نـزیکنو بـەدەوروبەرتاندان (نیازی شەڕ فرۆشتنیان هەیە)، ئەوانە باتوندو تـیژی و هێزو تواناتان تیادا بەدی بکەن، بشزانن بەراستی خـوا یارو یاوەری پارێزکارانە.
(١٢٤) کـاتێکیش سـوورەتێك لە قـورئان دابـەزێنرا، هەندێك لە (دووڕووەکان بەگاڵتە پێ کردنەوە) وتیان: کێتان ئەم سوورەتە باوەڕی زیاد کردووە؟! جا ئەوانەی کە باوەڕیان هێنابو ئەوەندەی‌تر ئیمان و باوەڕی پتەوتر کـردن، ئـەوانـیش مـژدە بـەیەکـتر دەدەن (دەربـارەی سەرکەوتن و خۆشی هەردوو جیهان).
(١٢٥) ئەوانەش کە نەخۆشی بێ دینی و دووڕوویی لە دڵیاندایە، ئـەوە سـەرباری پـیسی و نـاپوختی خـۆیان ئەوەندەی‌تر سورەتە کە (رقیان هەڵدەسێنێت) و پیسی و ناپوختیان زیاد دەکات، دەشمرن بەکافری.
(١٢٦) ئایا (دوو ڕووەکان) نابینن و نازانن بەراستی ئەوان لە هەمووساڵێکدا جارێك یان دووجـار تاقی دەکرێنەوە، پیلان و نەخشیان دەردەکەوێت و (سووك و ریسوا دەبن)، پاشان تەوبە ناکـەن و پەشیمان نابنەوەو یاداوەریش وەرناگرن و بیرناکەنەوە.
(١٢٧) کاتێکیش سوورەتێك لە قورئان دابەزێنرا (ئەوانە سەغڵەتن)، هەندێکیان تەماشای هەندێکی تریان دەکەن (حەز دەکەن زوو ئەو شوێنە جێ بهێڵن، بەچپە یان بە ئیشارەت) دەڵێن: ئایا هیچ کەس دەتانبینێت (لە ئیمانداران)، پاشان بەنهێنی خۆیان دەدزنەوەو دەڕۆن، لەکاتێکدا خوای بـاڵادەستیش دڵی ئەوانی وەرچەرخاندووە، چونکە بەراستی ئـەوانـە کـەسانێکن کـە تـێ نـاگـەن و حـاڵی نـین لەراستەیکانو (ناشیانەوێت تێبگەن).
(١٢٨) (ئەی خەڵکینە) سوێند بەخوا پێغەمبەرێکتان بۆ رەوانە کراوە کە هەر یەکێکە لە خۆتان، زۆر سەختە بەلایەوە تـووش بـوونتان بـەبەڵاو نـاخۆشی، زۆر بـەتەنگیشتانەوەیە و پـەرۆشە بـۆتان، زۆردڵسۆزی ئیماندارانە و میهرەبان و دلۆڤانە بۆیان. (هەزاران سڵاوی لێ بێت).
(١٢٩) جا ئەگەر ئەوانە (لەگەڵ ئەو هەموو دڵسۆزی و میهرەبانیەی تۆدا) هەر پشت بکەن و گوێت بۆ نەگرن، ئەوە ئیتر تۆ بڵێ: من خوام بەسە یـارو یـاوەرم بـێت، کـە پشـتگیرو یـاریدەدەرم بـێت، هیچ خوایەك نیە جگە لەو، هەر پشت بەو دەبەستم، ئەو زاتەش پەروەردگاری عەرشی گەورەیە.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
الٓرۚ تِلْكَ ءَايَٰتُ ٱلْكِتَٰبِ ٱلْحَكِيمِ ﴿١﴾ أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا
أَنْ أَوْحَيْنَآ إِلَىٰ رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أَنذِرِ ٱلنَّاسَ وَبَشِّرِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ
أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِندَ رَبِّهِمْۗ قَالَ ٱلْكَٰفِرُونَ إِنَّ هَٰذَا
لَسَٰحِرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ
فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِۖ يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَۖ مَا مِن شَفِيعٍ
إِلَّا مِنۢ بَعْدِ إِذْنِهِۦۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْ فَٱعْبُدُوهُۚ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًاۖ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقًّاۚ إِنَّهُۥ
يَبْدَؤُاْ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ لِيَجْزِىَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
بِٱلْقِسْطِۚ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ
أَلِيمٌۢ بِمَا كَانُواْ يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾ هُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ ٱلشَّمْسَ
ضِيَآءً وَٱلْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُواْ عَدَدَ ٱلسِّنِينَ
وَٱلْحِسَابَۚ مَا خَلَقَ ٱللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِٱلْحَقِّۚ يُفَصِّلُ ٱلْءَايَٰتِ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ إِنَّ فِى ٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ
ٱللَّهُ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

سورەتی (یونس)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە، ئەو ئایەت و فەرمانانەی (لەم سوورەتەدا هەیە) چەند ئایەت و فەرمانێکی ئەو قورئانە پڕ لە داناییەیە.

(٢) ئایا چ سەرسوڕمانێکی بۆ خەڵکی تێدایە کە ئێمە وەحی و نیگامان نارد بۆ پیاوێك لە خۆیان کە: خەڵکی بێدار بکەرەوە و دایان بچڵەکێنە (تا خواناس و خواپەرست بن)، مژدەش بدە بەوانەی باوەڕیان هێناوە کە بێگومان پلەو پایەی بەرزو بڵندیان بۆهەیە لای پەروەردگاریان، کەچی کافران دەڵێن: بەراستی ئەم (محمد ناوە) جادووگەرێکی ئاشکرایە!.

(٣) بەراستی پەروەردگاری ئێوە (الله) یە، ئەو زاتەیە کە ئاسمانەکان و زەوی لەشەش ڕۆژدا دروست کردووە، لەوەودوا لەسەر تەختی فەرمانڕەوایی وەستا (ئەڵبەتە چۆنیەتی وەستان و تەختی فەرمانڕەوایەتی و گەلێ شتی لەو بابەتانە لە رادەی بۆچوونی ئێمە بەدەرە، تەفسیری ئەم ئایەتەیان لە پێشەوا مالیك و ئەحمەد پرسیووە، لە وەڵامدا وتوویانە: وەستانەکە حەقیقەتی هەیە، چۆنیەتیەکەی شاراوەیە، پرسیار کردن دەربارەی بیدعەیە، باوەڕ بوون پێی واجبە)، هەرخۆیشی پلانی هەموو شتێك دادەنێت و هەموو شتێك ڕێك دەخات، هیچ کەس نیە شەفاعەتخواز و تکاکار بێت، مەگەر دوای مۆڵەتی ئەو زاتە، ئائەو خوایە پەروەردگارتانە، کەوابوو بیپەرستن، جا ئایا بۆچی یادەوەری وەرناگرن و بیر ناکەنەوە؟!.

(٤) گەڕانەوەی هەر هەمووتان بۆ لای ئەو زاتەیە، بەڵێنی خوا هەمیشە راستە و دروستە و نەگۆڕە، بەڕاستی خۆی سەرەتا دروست کراوان بەدی دەهێنێت و پاشان وەك خۆیان لێدەکاتەوە (تا لە قیامەتدا) ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە بە دادپەروەری پاداشتیان بداتەوە، ئەوانەش کە بێباوەڕ بوون خواردنەوەی لەکوڵ و سزای بە ئێش و ئازاریان بۆ ئامادەیە بەهۆی ئەوەی کە بروایان نەبوو بەوزاتە.

(٥) خوا ئەو زاتەیە کە خۆری کردووە بەسەرچاوەی تیشك و رووناکیەکی پرشنگدار، مانگیشی کردووە بە سەرچاوەی رووناکی، چەندەها جێگەی هەڵهاتن و ئاوابوونیشی بۆ دیاری کردووە (جگە لەوەی هەرشەوە بەشێوەیەك خۆی دەنوێنێت) تا بزانن و بیکەنە بنەمای ساڵژمێری و حساب راگرتن، خوای گەورە ئەوەی بەبێ مەبەست دروست نەکردووە، بەڵکو هەمووی لەسەر بنچینەی حەق و راستی بە دیهێناوە، بەو شێوەیە ئەو زاتە ئایەت و بەڵگە و موعجیزەکانی روون دەکاتەوە بۆ کەسانێك کە بیانزانن و تێی بگەن.

(٦) بەڕاستی لە جیاوازی شەوو ڕۆژو ئەو شتانەدا کە خوا لە ئاسمانەکان و زەویدا دروستی کردوون، بەڵگە و نیشانەی زۆر هەیە بۆ کەسانێك کە لە خوا بترسن و دینداری بکەن.

إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَآءَنَا وَرَضُوا۟ بِٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَٱطْمَأَنُّوا۟
بِهَا وَٱلَّذِينَ هُمْ عَنْ ءَايَٰتِنَا غَٰفِلُونَ ﴿٧﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ مَأْوَىٰهُمُ
ٱلنَّارُ بِمَا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُم بِإِيمَٰنِهِمْ ۖ تَجْرِى مِن
تَحْتِهِمُ ٱلْأَنْهَٰرُ فِى جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعْوَىٰهُمْ فِيهَا سُبْحَٰنَكَ
ٱللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَٰمٌ ۚ وَءَاخِرُ دَعْوَىٰهُمْ أَنِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٠﴾ ۞ وَلَوْ يُعَجِّلُ ٱللَّهُ لِلنَّاسِ ٱلشَّرَّ
ٱسْتِعْجَالَهُم بِٱلْخَيْرِ لَقُضِىَ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ ۖ فَنَذَرُ ٱلَّذِينَ
لَا يَرْجُونَ لِقَآءَنَا فِى طُغْيَٰنِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾ وَإِذَا مَسَّ
ٱلْإِنسَٰنَ ٱلضُّرُّ دَعَانَا لِجَنۢبِهِۦٓ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَآئِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا
عَنْهُ ضُرَّهُۥ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَآ إِلَىٰ ضُرٍّ مَّسَّهُۥ ۚ كَذَٰلِكَ زُيِّنَ
لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا ٱلْقُرُونَ
مِن قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا۟ ۙ وَجَآءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ وَمَا كَانُوا۟
لِيُؤْمِنُوا۟ ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْقَوْمَ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَٰكُمْ
خَلَٰٓئِفَ فِى ٱلْأَرْضِ مِنۢ بَعْدِهِمْ لِنَنظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

(٧) بەڕاستی ئەوانەی کە بەتەمای ئامادەبوونی بەر بارەگای ئێمە نین و (باوەڕیان پێی نیە) و ڕازی بوون بەژیانی ئەم دنیایە و دڵنیان بوون پێی و دڵیان پێی خۆشە، ئەوانەش کە خۆیان غافڵ و بێ ئاگان لە ئایەت و نهێنی دروست کراوەکانی ئێمە، (سەرنجی نادەن و بیری لێناکەنەوە)...

(٨) ئا ئەوانە هەمویان شوێن و جێگەیان ئاگری دۆزەخە بەهۆی ئەو کردەوانەی کە کاتی خۆی دەیانکرد.

(٩) بەڕاستی ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوەو کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، پەروەردگاریان بە هۆی ئیمان و باوەڕی (ڕێك و پێك و دامەزراویانەوە) هیدایەت و ڕێنموییان دەکات (بۆ ئەنجامدانی هەموو کارو کردەوەیەکی چاك، لەو جیهانیشدا) لەناو بەهەشتە جۆراوجۆرە پڕ لە نازو نیعمەتەکاندا چەندەها ڕوبار بەبەردەمیاندا دەڕوات.

(١٠) دۆعاو نزاو پاڕانەوەیان (لە بەهەشتدا ئەمەیە): پەروەردگارا، پاکی و بێگەردی و ستایش شایستەی تۆیە ئەی خوای میهرەبان، چاك و چۆنیشیان لەوێ سەلامکردنە، دواهەمین گوفتاریشیان دوای هەموو نازو نیعمەتێك، دوای هەموو بەخششێك ئەوەیە کە: پڕ بە دڵ، لە ناخی دەروونیانەوە بەسۆزەوە دەڵێن: الحمد لله رب العالمين.

(١١) ئەگەر خوا خەڵکی تووشی شەڕو ناخۆشی بە زوویی بکردایە (لەسەر داخوازی خۆیان کاتێك تەنگەتاو دەبن) هەروەکو چۆن بۆ داخوازی خێر پەلەیانە، ئەوە هەر هەموویان کۆتایی بەژیانیان دەهێنرا (بەڵام خوای گەورە واناکات، بەڵکو دەفەرموێت) جا ئەوانەی بەتەمانین ئامادەی بەردەم بارەگای ئێمە ببنەوە (باوەڕیان پێی نیە)، ماوەیەك وازیان لێدەهێنین تا لە ستەمیاندا ڕۆبچن و سەرگەردان بن.

(١٢) کاتێکیش ئادەمیزاد (ئەوانەیان کە باوەڕ لە دەروونیاندا بەچاکی دانەمەزراوە) زیان و ناخۆشیەکی تووش بێت، ئەوە هاناو هاوار بۆ ئێمە دەهێنێت بۆ لابردنی، لەکاتی ڕاکشاندا، یان بە دانیشتنەوە، یان بە پێوە، جا کاتێك زەرەر و زیانەکەی لێ دوور دەخەینەوە و دەکەوێتەوە باری ئاسایی، هەروا دەڕوات بەرێدا بارودوودۆخی ئەوسای فەرامۆش دەکات، هەروەك ڕۆژێ لە ڕۆژان هاواری لە ئێمە نەکردبێت و لە ئێمە نەپاڕابێتەوە تا ناخۆشی و زیانێك کە تووشی بووە لێی دووربخەینەوە، ئا بەو شێوەیە بۆ لە سنووردەرچووان ئەو کارو کردەوانەی کە دەیکەن ڕازێنراوەتەوە.

(١٣) سوێند بە خوا بێگومان ئێمە لە سەدەکانی پێش ئێوەدا خەڵکێکی زۆرمان لەناو بردووە کاتێك ستەمیان کردوە و ڕۆچوون تیایدا، لەکاتێکیشدا پێغەمبەرەکانیان بە بەڵگەی زۆرەوە بۆ هات و (پەیامی خوایان پێ ڕاگەیاندن) وەنەبوو باوەڕیان پێ بکەن، (ئێمەش تۆڵەمان لێسەندن) ئا بەو شێوەیە تۆڵە لە قەوم و گەلانی تاوانبار دەکەینەوە.

(١٤) پاشان ئێمە ئێوەمان کردە جێنشین لە زەویدا لەدوای لەناوبردنی ئەوان، تا ببینین ئێوە چی دەکەن و چۆن دەکەن!

وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ ءَايَاتُنَا بَيِّنَٰتٖ قَالَ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ
لِقَآءَنَا ٱئۡتِ بِقُرۡءَانٍ غَيۡرِ هَٰذَآ أَوۡ بَدِّلۡهُۚ قُلۡ مَا يَكُونُ لِيٓ
أَنۡ أُبَدِّلَهُۥ مِن تِلۡقَآيِٕ نَفۡسِيٓۖ إِنۡ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰٓ إِلَيَّۖ إِنِّيٓ
أَخَافُ إِنۡ عَصَيۡتُ رَبِّي عَذَابَ يَوۡمٍ عَظِيمٖ ﴿١٥﴾ قُل لَّوۡ شَآءَ
ٱللَّهُ مَا تَلَوۡتُهُۥ عَلَيۡكُمۡ وَلَآ أَدۡرَىٰكُم بِهِۦۖ فَقَدۡ لَبِثۡتُ
فِيكُمۡ عُمُرٗا مِّن قَبۡلِهِۦٓۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ ﴿١٦﴾ فَمَنۡ أَظۡلَمُ
مِمَّنِ ٱفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوۡ كَذَّبَ بِـَٔايَٰتِهِۦٓۚ إِنَّهُۥ
لَا يُفۡلِحُ ٱلۡمُجۡرِمُونَ ﴿١٧﴾ وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ
مَا لَا يَضُرُّهُمۡ وَلَا يَنفَعُهُمۡ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا
عِندَ ٱللَّهِۚ قُلۡ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا
فِي ٱلۡأَرۡضِۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿١٨﴾ وَمَا كَانَ
ٱلنَّاسُ إِلَّآ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ فَٱخۡتَلَفُواْۚ وَلَوۡلَا كَلِمَةٞ
سَبَقَتۡ مِن رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيۡنَهُمۡ فِيمَا فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ
﴿١٩﴾ وَيَقُولُونَ لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡهِ ءَايَةٞ مِّن رَّبِّهِۦۖ فَقُلۡ إِنَّمَا
ٱلۡغَيۡبُ لِلَّهِ فَٱنتَظِرُوٓاْ إِنِّي مَعَكُم مِّنَ ٱلۡمُنتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

(١٥) کاتێکیش ئایەتەکانی ئێمە کە روون و ئاشکرایە بەسەریاندا بخوێنرێتەوە، ئەوە ئەوانەی کە بەتەمانین ئامادەی بەردەم بارەگای ئێمە بین دەڵێن: قورئانێکی جگە لەمە بهێنە و بیخوێنەرەوە، یان بیگۆڕە (بەشێوەیەکی تر)، تۆیش ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: من بۆم نیە لە خۆمەوە بیگۆڕم، من شوێنی هیچ شتێك ناکەوم جگە ئەوە نەبێت کە بەوەحی پێم دەگات، بەڕاستی من دەترسم ئەگەر یاخی بم لە پەروەردگارم و نا فەرمانی بکەم گیرۆدەی سزایەکی سەختی رۆژێکی زۆر سامناك ببم.
(١٦) پێیان بڵێ (ئەی پێغەمبەر ﷺ) ئەگەر خوا بیویستایە ئەوە قورئانم بەسەردا نەدەخوێندنەوە، خوایش ئاگاداری نەدەکردن پێی، چونکە بەراستی ئاشکرایە کە من تەمەنێکی دوورو درێژم لەناوتاندا بەسەر بردووە پێش هاتنی قورئان (بێ ئەوەی وشەیەك لەم قورئانە بزانم) کەواتە بۆچی عەقڵ و بیرو هۆشتان ناخەنە کار (کەسێکی نەخوێندەوار تا تەمەنی چل ساڵی هیچ نەڵێت، بەمەرجێك ناو بانگی دەرکردبێت بەراستگۆیی و ئەمینداری، کەچی لەو تەمەنە بەدواوە ئەم قورئانە رێك و پێکە رابگەیەنێت، ئایا رەوا نیە هەر کەس دەیبیستێت خێرا بروا بهێنێت بەنێرەری قورئان و ئەو کەسەش کە بۆی رەوانە کراوە؟)
(١٧) جا کێ لەوە ستەمکارترە کە درۆ بەدەم خواوە هەڵدەبەستێت، یاخود ئایاتەکانی بەدرۆ بزانێت و بروای پێی نەبێت، بەراستی تاوانباران سەرفراز نابن.
(١٨) (موشریك و خوانەناسان) شتێك دەپەرستن لەجیاتی خوا نەزیانیان پێدەگەیەنێت نەقازانج، دەشڵێن: ئائەو بت و شتانە تکاکارمانن لای خوا، پێیان بڵێ ئەی محمد ﷺ: باشە ئایا ئێوە خوا ئاگادار دەکەنەوە بەشتێك کە لە ئاسمانەکان و لە زەویدا هەبێت و خوا نەیزانێت؟! خوای پەروەردگار پاك و بێگەردە و بەرزو بڵندە و دوورە لەوشتانەی کە نەفامان دەیکەن بەهاوەڵی.
(١٩) خەڵکی لە سەرەتای پەیدا بوونیاندا بەش بەش نەبوون بەڵکو یەك پارچە بوون، یەك ئاین بوون، یەك بیرو باوەڕ بوون، جا کە (زەمان تێپەڕی و زۆر بوون و لە سەرچاوەی نوری پێغەمبەرایەتی دوورکەوتنەوە) ناکۆکی و جیاوازی لە نێوانیاندا پەیدابوو بەش بەش بوون، خۆ ئەگەر بڕیاردادەی پێشتر لەلایەن پەروەردگارتەوە نەبوایە، ئەوە دادپەروەری هەر لە دنیادا لە نێوانیاندا ئە نجامدەدرا، (حەق و راستی روون دەکرایەوە) لەو شتانەدا کە کێشە و جیاوازی تێدا دەکەنو (راستیەکانیان لا روون نیە).
(٢٠) (هەروەها بێباوەڕان) دەڵێن: بۆ موعجیزە و بەڵگەیەك دانەبەزێنرایە سەری لەلایەن پەروەردگاریەوە؟! ئەوە لەوەڵامیاندا بڵێ: بەراستی موعجیزەو نهێنی و شاراوەکان تەنها بەدەستخوایە، جا ئێوە چاوەڕوانی بکەن، بێگومان منیش لەگەڵتاندا لە چاوەڕوانانم.

وَإِذَآ أَذَقۡنَا ٱلنَّاسَ رَحۡمَةٗ مِّنۢ بَعۡدِ ضَرَّآءَ مَسَّتۡهُمۡ إِذَا لَهُم مَّكۡرٞ فِيٓ
ءَايَاتِنَاۚ قُلِ ٱللَّهُ أَسۡرَعُ مَكۡرًاۚ إِنَّ رُسُلَنَا يَكۡتُبُونَ مَا تَمۡكُرُونَ
(٢١) هُوَ ٱلَّذِي يُسَيِّرُكُمۡ فِي ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِۖ حَتَّىٰٓ إِذَا كُنتُمۡ فِي ٱلۡفُلۡكِ
وَجَرَيۡنَ بِهِم بِرِيحٖ طَيِّبَةٖ وَفَرِحُواْ بِهَا جَآءَتۡهَا رِيحٌ عَاصِفٞ
وَجَآءَهُمُ ٱلۡمَوۡجُ مِن كُلِّ مَكَانٖ وَظَنُّوٓاْ أَنَّهُمۡ أُحِيطَ بِهِمۡ دَعَوُاْ
ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ لَئِنۡ أَنجَيۡتَنَا مِنۡ هَٰذِهِۦ لَنَكُونَنَّ مِنَ
ٱلشَّٰكِرِينَ (٢٢) فَلَمَّآ أَنجَىٰهُمۡ إِذَا هُمۡ يَبۡغُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ بِغَيۡرِ
ٱلۡحَقِّۗ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّمَا بَغۡيُكُمۡ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمۖ مَّتَٰعَ ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۖ ثُمَّ إِلَيۡنَا مَرۡجِعُكُمۡ فَنُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ (٢٣)
إِنَّمَا مَثَلُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا كَمَآءٍ أَنزَلۡنَٰهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فَٱخۡتَلَطَ بِهِۦ
نَبَاتُ ٱلۡأَرۡضِ مِمَّا يَأۡكُلُ ٱلنَّاسُ وَٱلۡأَنۡعَٰمُ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَخَذَتِ ٱلۡأَرۡضُ
زُخۡرُفَهَا وَٱزَّيَّنَتۡ وَظَنَّ أَهۡلُهَآ أَنَّهُمۡ قَٰدِرُونَ عَلَيۡهَآ
أَتَىٰهَآ أَمۡرُنَا لَيۡلًا أَوۡ نَهَارٗا فَجَعَلۡنَٰهَا حَصِيدٗا كَأَن لَّمۡ تَغۡنَ
بِٱلۡأَمۡسِۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ (٢٤) وَٱللَّهُ
يَدۡعُوٓاْ إِلَىٰ دَارِ ٱلسَّلَٰمِ وَيَهۡدِي مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ (٢٥)

(٢١) كاتێكیش خەڵكی لە دوای ناخۆشیەك كە بۆیان پێش دێت لە ڕەحمەت و بەخششی خۆمان بەهرەوەریان دەكەین، ئەوە یەكسەر پیلانگێری كاریانە دژ بە ناین و فەرمانەكانی ئێمە، ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: خـوا خێراتـرە لەوان لە نەخشەو پـیلاندا، بـەڕاسـتی فریشتەكانمان هەموو پیلان و فێڵێك كە ئەوانە دەیكەن تۆماری دەكەن.

(٢٢) (خەڵكینە) خوا ئەو زاتەیە كە لە وشكانی و دەریادا هاتوچۆتان پێدەكات، هەتا ئەو كاتەی كە لە كەشتیەكاندا دەبن و دەیانگوێزنەوە بەهۆی بـا و شـەماڵێكی پـاك و ئارامەوە و هەمووان دڵخۆشن پێی، ئەوە بایەكی توندو بەهێز و سەخت بەرەو كەشتیەكە بـێت و هـەلبكات، لە هەموو لایەكەوە شەپۆل بۆیان بێت، ئیتر وابـزانـن كـە دەورە دراون و (ڕزگار بوونیان ئەستەمە، ئا لەو كـاتەدا خەڵكەكە بەسۆزەوە) هاناو هاوار بۆ خوا دەبەن، دڵـنیان خوا نەبێت كەس ناتوانێت فریایان بكەوێت، لەكـاتێكدا بیرو باوەڕو ئاینیان بەتەواویی پاك و پوخت و یەكلایی دەكەنەوە بۆ خوا، بۆیە بە سۆزەوە دەڵێن: سوێند بە خوا ئەگەر لەم بەڵایە، لەم تەنگانەیە، ڕزگارمان بكەیت، ئەوە بەڕاستی دەچینە ریزی سوپاسگوزارانتەوە.

(٢٣) جاكاتێك خوا ڕزگاری كردن، خێرا ئەوان بە ناحەق دەست دەكەنەوە بەستەمكاری لە زەویدا، ئەی خەڵكینە: بەراستی ستەم كردنتان تەنها لەسەر خۆتان دەكەوێت و بەزیانی خۆتان تەواو دەبێت، ئێوە بەو ستەمكاریە خۆشی و ڕابواردنی ژیانی دنیاتان دەوێت، لەوەودوا گەڕانەوەتان هەر بۆ لای ئێمەیە و ئەوسا ئاگادارتان دەكەینەوە بەهەموو ئەو كارو كردەوانەی كە دەتانكرد.

(٢٤) بێگومان نموونەی ژیانی ئەم دنیایە، هەر لەو بارانە دەچێت لە ئاسمانەوە دامـانبارانـدووە جـا بەهۆیەوە ڕووەكی زەوی گەشە دەكات و بەیەكدا دەچێت (بەرو بوومی خۆی پێشكەش دەكات) لەو خۆراكانەی كە هەم خەلكی و هەم ئاژەڵیش لێی دەخۆن، هەتا كاتیك وای لێ دێت زەوی، بـەجوانـی نەخش و نیگاری خۆی دەردەخات و خۆی دەڕازێنێتەوە، خەڵكەكەی واگومان دەبەن كە ئیتر بۆ هەمیشە دەسەڵاتداری تەواون بەسەریدا (ئا لەو كاتەدا كە خەڵكی خراپ و غافڵن و دڵـیان بـەدنیا خـۆشە و هەرچی گوناهو تاوانە دەیكەن) ئەوە فەرمانی ئێمەیان بۆ دەردەچێت لە شەودا یان لە ڕۆژدا، ئـەوسا وەك كشتوكاڵی دروێنەكراوی لێ دەكەین، هەروەكو دوێنێ نەبوو بێت، ئابەو شێوەیە ئایەتەكانی خۆمان ڕوون دەكەینەوە بۆ كەسانێک بیربكەنەوە و تێفكرن (وا دیـارە ڕۆژێك دێت پـێشكەوتنی زانسـتی دەگاتە ئاستێكی زۆرباڵا، خەڵكی ئەو سەردەمە زۆر غەڕا دەبن، بەڵام لە پڕێكدا خوا كۆتایی بەهەموو شتێك دەهێنێت).

(٢٥) خوای گەورەش بانگەواز دەكات بۆ بەهەشتی پڕ لە شادی و ئاشتی و ئاسایش، هەر كەسێك ئەو زاتە بیەوێت (خۆیشی هەوڵ بدات بۆ بەدەستهێنانی) ڕێنموویی دەكات بۆ ڕێگە و ڕێبازی ڕاست و دروست. (ڕێگەی سەرفەرازی بەختیار و كامەرانی نەبڕاوە).

۞ لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا۟ ٱلْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ ۖ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ
وَلَا ذِلَّةٌ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ أَصْحَـٰبُ ٱلْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَـٰلِدُونَ ﴿٢٦﴾ وَٱلَّذِينَ
كَسَبُوا۟ ٱلسَّيِّـَٔاتِ جَزَآءُ سَيِّئَةٍۭ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۖ مَّا لَهُم مِّنَ
ٱللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ ۖ كَأَنَّمَآ أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطَعًا مِّنَ ٱلَّيْلِ مُظْلِمًا ۚ
أُو۟لَـٰٓئِكَ أَصْحَـٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَـٰلِدُونَ ﴿٢٧﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ
جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا۟ مَكَانَكُمْ أَنتُمْ وَشُرَكَآؤُكُمْ ۚ فَزَيَّلْنَا
بَيْنَهُمْ ۖ وَقَالَ شُرَكَآؤُهُم مَّا كُنتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾ فَكَفَىٰ بِٱللَّهِ
شَهِيدًۢا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَـٰفِلِينَ ﴿٢٩﴾
هُنَالِكَ تَبْلُوا۟ كُلُّ نَفْسٍ مَّآ أَسْلَفَتْ ۚ وَرُدُّوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ مَوْلَىٰهُمُ
ٱلْحَقِّ ۖ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴿٣٠﴾ قُلْ مَن يَرْزُقُكُم
مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَـٰرَ وَمَن يُخْرِجُ
ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۚ
فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾ فَذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمُ ٱلْحَقُّ ۖ
فَمَاذَا بَعْدَ ٱلْحَقِّ إِلَّا ٱلضَّلَـٰلُ ۖ فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَٰلِكَ
حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى ٱلَّذِينَ فَسَقُوٓا۟ أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

(٢٦) بۆ ئەوانەی چاکەیان کردووە، پاداشتی چاکترو بەهەشتی بەرین و زیاتریش ئامادەیە بە چەندەها قات، (لە ریوایەتێکدا کە پێشەوایان ئەحمەدو موسلیم ریوایەتیان کردووە، ئەو زیادەیە، تەماشاکردنی روخساری پڕ لە نووری قەشەنگی زاتی پەروەردگارە) ئیتر رووخساری ئۆوبەختەوەرانە رەشی و زەلیلی و ماندوێتی پێوە دیارنیە، ئا ئەوانە نیشتەجێی بەهەشتن و بۆ هەمیشە ژیانی تیادا دەبەنەسەر.

(٢٧) ئەوانەش گوناهو تاوانیان ئەنجامداوە، هەرچەندە پاداشتی هەر گوناهو تاوانێك بە قەدەر خۆی دەدرێتەوە (بەڵام هەندێك ئەوەندە تاوانبارن) خەجاڵەتی و سەرشۆڕی و روو رەشی ماندووی کردوون، کەس نیە پەنایان بدات و بیانپارێزێت لە (خەشم و قینی) خوا، ئەوەندە روو رەشن هەر دەڵێی پارچەیەك لە شەوی تاریك روخساری داپۆشیوون، ئائەوانە نیشتەجێی ناوئاگری دۆزەخن و بۆ هەمیشە ژیان لە ناویدا دەبەنە سەر.

(٢٨) ئەم بەسەرهاتانەش لە رۆژێکدا دەبێت کە هەر هەموو خەڵکی کۆدەکەینەوە بۆ لێپرسینەوە، پاشان بەوانە دەڵێین: کە شەریك و هاوەڵیان بۆ خوا بریارداوە: خۆتان و ئەو شتانەی کە دەتانپەرست، لە جێی خۆتان بوەستن و مەجوڵێن، ئەوسا موشریکەکان لە پەرستراوەکانیان جیا دەکەینەوە، خوا بت و پەرستراوەکان، دەهێنێتە قسە و ئەوانیش بەیەك دەنگ دەڵێن: ئێوە درۆ دەکەن ئێمەتان نەدەپەرست!!

(٢٩) ئینجا خوا بە سە کە شایەت بێت لە نێوان ئێمە و ئێوەدا، بەراستی ئێمە ئاگاداری پەرستن و پاڕانەوەی ئێوە نەبووین. (لەخۆڕا خۆتان ماندو دەکرد).

(٣٠) ئا لەوێدا (لە گۆڕەپانی مەحشەرو لێپرسینەوەدا) هەموو کەس دەرئەنجامی کاروکردەوەی رابووردووی هەست پێ دەکات کە پێش خۆی رەوانەی کردووە، ئەوسا هەمووان دەگەرێنرێنەوە بۆ لای خوا، خاوەنی راستەقینە و پەروەردگاری حەق، هەر چیەکیش بەناحەق خوانەناسان دەیانپەرست و هەڵیاندەبەست و پێی هەڵخەڵەتاو بوون، ون دەبێت و لەناو دەچێت...

(٣١) (ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ): کێ هەیە لەئاسمانەوە (بەهۆی تیشکی خۆرو بارانەوە) و لە زەویەوە (بەهۆی خاك و ئاوو هەواوە) رزق و رۆزیتان بۆ فەراهەم بهێنێت و پێتان ببەخشێت، ئەی کێ هەیە خاوەنی دەزگاکانی بیستن و بینین بێت (توانای بیستن و بینیان پێ ببەخشێت) ئەی کێ زیندوو لەمردوو دەردەهێنێت و مردوو لە زیندوو دەردەهێنێت، هەروەها کێ یە کە هەموو کارو فرمانەکان جێبەجێ دەکات و گۆڕانکاریان بەسەردا دەهێنێت (لە بەرامبەر هەموو ئەو پرسیارانەوە) خەڵکی دەڵێن: الله، خوا (هەموو ئەو کارانە و زیاتریش زۆر بەئاسانی ئەنجام دەدات لە رێگەی یاساو بەرنامەیەکەوە کە هەر خۆی دایرشتووە)، کەواتە پێیان بڵێ: ئایا ناترسن لە سەرەنجامی یاخی بوونتان، ئایا ناترسن لە خەشم و قینی خوا؟!

(٣٢) جا هەر ئەو زاتەیە پەروەردگاری راست و دروستتان، (باشە) دوای حەق و راستی چی هەیە جگە لەگومرایی و سەرگەردانی؟ (ئیتر ئێوە بۆ بیرناکەنەوە) چۆن لادەدرێن (لە رێبازی حەقەوە بۆ رێبازی بەتاڵ)؟!

(٣٣) ئا بەو شێوەیە (چونکە لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگەیەدا هەر تاوانبارن و سەرکەشی دەکەن) بڕیاری پەروەردگارت لەسەر ئەوانەی کە لە سنوور دەرچوون براوەتەوە، ئەوانە هەر ئیمان و باوەڕناهێنن.

(٣٤) (ئەی محمد ﷺ) پێیان بڵێ: باشە ئایا لەو شتانەی کە ئێوە لەجیاتی خوا (دەیپەرستن) کەسێك هەیە کە بتوانێت شتێك دروست بکات لە نەبوون، پاشان کە نەما، ئایا دەتوانێت سەرلەنوێ بیهێنێتەوە کایە؟! ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ بڵێ: هەرخوا، الله، هەر ئەو دەتوانێت لە سەرەتاو نەبوونەوە خەلکی و هەمووشت دروست بکات و پاشان دوای مردن و نەمان دووبارەی بکاتەوە، کەوابوو چۆن لادەدرێن لە حەق بەهۆی درۆو پروپاگەندەوە؟!

(٣٥) هەروەها پێیان بڵێ: ئایا کەسێك یان شتێك هەیە لە پەرستراوەکانتان، هیدایەت و ڕێنموویی بکات بۆ ڕێبازی حەق و ڕاستی (بێگومان نەخێر) دەی پێیان بڵێ: خوا ڕێنموویی دەکات بۆ حەقو ڕاستی هەر خۆیشی شایستەیە کە پەیرەوی بکرێ، یان ئەوەی ڕێنموویی وەرناگرێت مەگەر ڕێنموویی بکرێ؟ ئەوە چیتانە چۆن بڕیاری وا دەدەن؟ فەرمانی وا دەردەکەن؟

قُلْ هَلْ مِن شُرَكَآئِكُم مَّن يَبْدَؤُا۟ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ ۚ قُلِ ٱللَّهُ يَبْدَؤُا۟
ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ ۖ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ ﴿٣٤﴾ قُلْ هَلْ مِن شُرَكَآئِكُم مَّن يَهْدِىٓ
إِلَى ٱلْحَقِّ ۚ قُلِ ٱللَّهُ يَهْدِى لِلْحَقِّ ۗ أَفَمَن يَهْدِىٓ إِلَى ٱلْحَقِّ أَحَقُّ أَن
يُتَّبَعَ أَمَّن لَّا يَهِدِّىٓ إِلَّآ أَن يُهْدَىٰ ۖ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾
وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا ۚ إِنَّ ٱلظَّنَّ لَا يُغْنِى مِنَ ٱلْحَقِّ شَيْـًٔا ۚ إِنَّ ٱللَّهَ
عَلِيمٌۢ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾ وَمَا كَانَ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانُ أَن يُفْتَرَىٰ مِن دُونِ
ٱللَّهِ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ ٱلْكِتَٰبِ لَا رَيْبَ
فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٣٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ ٱفْتَرَىٰهُ ۖ قُلْ فَأْتُوا۟ بِسُورَةٍ
مِّثْلِهِۦ وَٱدْعُوا۟ مَنِ ٱسْتَطَعْتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٣٨﴾
بَلْ كَذَّبُوا۟ بِمَا لَمْ يُحِيطُوا۟ بِعِلْمِهِۦ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُۥ ۚ كَذَٰلِكَ كَذَّبَ
ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۖ فَٱنظُرْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٣٩﴾
وَمِنْهُم مَّن يُؤْمِنُ بِهِۦ وَمِنْهُم مَّن لَّا يُؤْمِنُ بِهِۦ ۚ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ
بِٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾ وَإِن كَذَّبُوكَ فَقُل لِّى عَمَلِى وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ ۖ
أَنتُم بَرِيٓـُٔونَ مِمَّآ أَعْمَلُ وَأَنَا۠ بَرِىٓءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾ وَمِنْهُم مَّن
يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ ۚ أَفَأَنتَ تُسْمِعُ ٱلصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا۟ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾

(٣٦) زۆربەیان شوێنی هیچ شتێك ناکەون تەنها گومان نەبێت، بەڕاستی گومانیش هیچ سوودێك بەخاوەنەکەی ناگەیەنێت لەبارەی حەقو ڕاستیەوە، بەڕاستی خوا زانایە بە هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(٣٧) وەنەبێت ئەم قورئانە لەلایەن کەسێکەوە داڕێژرا بێت و هەڵبەسترابێت جگە لە خوا، بەڵکو ڕاستی و ڕەوانی کتێبە ئاسمانیەکانی پێش خۆیشی دووپات دەکاتەوە، هەروەها ڕوون کەرەوەی بیرو باوەڕو ئەرکەکانە، بەڕاستی هیچ گومان لەوەدا نیە کە ئەم قورئانە لەلایەن پەروەردگاری هەموو جیهانەوە ڕەوانە کراوە.

(٣٨) بەڵکو (لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگانەدا) ئەوانە دەڵێن کە محمد ﷺ قورئانی هەڵبەستووە، بڵێ: دەئێوەش سوورەتێك وەك سوورەتەکانی داڕێژن و بیهێنن، داوا بکەن لەهەر کەسێکی تر کە دەتوانن جگە لە خوا (کە یارمەتیتان بدات) دریغی مەکەن ئەگەر ڕاستگۆن.

(٣٩) بەڵکو سەرەڕای ئەو هەموو بەڵگانە ئەوانە بڕوایان بە قورئان نەکرد، چونکە زانیاریان دەربارەی‌نیە، هەروەها زۆرێکیش لە مەرامەکانی لای ئەوان ڕوون نیە هەر بەو شێوەیە ئەوانەی پێش ئەمان بەرنامەی خوایان بە درۆزانی و بڕوایان پێی نەبوو، دە تەماشا بکە و سەرنج بدە بزانە سەرەنجامی ستەمکاران چۆن بووە.

(٤٠) لەو خەڵکەدا کەسانێك هەن ئیمان و باوەڕ بەقورئان دەهێنن و هەشیانە ئیمان و باوەڕی پێناهێنێت، پەروەردگاری تۆیش هەمیشە ئاگادارە بەوانەی کە تۆوی خراپە دەچێنن. (و دژایەتی ئەم قورئانە دەکەن).

(٤١) ئەگەر بڕواشیان پێنەکردیت و بەرنامەکەی تۆیان بەدرۆزانی، ئەوە تۆش بڵێ: کارو کردەوەی خۆم هەر بۆ خۆمە و کارو کردەوەی خۆتان هەر بۆ خۆتانە، ئێوە بەرین و لێپرسراو نین لە هەرچی من دەیکەم، منیش بەریم و لێپرسراو نیم لە هەرچی کە ئێوە دەیکەن.

(٤٢) (لەو بێ باوەڕانە) کەسانێك هەیە گوێت بۆ هەڵدەخات (کاتێك قورئان دەخوێنیت)، جا ئایا تۆ دەتوانیت قسە و گوفتاری خۆت بدەی بەگوێی کەسانێکدا کە کەڕەواڵەن نابیستن، چونکە عەقڵ و ژیریان ناخەنەکار.

وَمِنْهُم مَّن يَنظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنتَ تَهْدِي ٱلْعُمْىَ وَلَوْ كَانُوا۟
لَا يُبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَظْلِمُ ٱلنَّاسَ شَيْـًٔا وَلَـٰكِنَّ
ٱلنَّاسَ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوٓا۟ إِلَّا
سَاعَةً مِّنَ ٱلنَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِلِقَآءِ ٱللَّهِ
وَمَا كَانُوا۟ مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾ وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ ٱلَّذِى نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ
فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ ٱللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾ وَلِكُلِّ
أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَآءَ رَسُولُهُمْ قُضِىَ بَيْنَهُم بِٱلْقِسْطِ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَـٰذَا ٱلْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَـٰدِقِينَ
﴿٤٨﴾ قُل لَّآ أَمْلِكُ لِنَفْسِى ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ
أَجَلٌ إِذَا جَآءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَـْٔخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾
قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِنْ أَتَىٰكُمْ عَذَابُهُۥ بَيَـٰتًا أَوْ نَهَارًا مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ
ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾ أَثُمَّ إِذَا مَا وَقَعَ ءَامَنتُم بِهِۦٓ ءَآلْـَٔـٰنَ وَقَدْ كُنتُم بِهِۦ
تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ ذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلْخُلْدِ
هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾ ۞ وَيَسْتَنۢبِـُٔونَكَ
أَحَقٌّ هُوَ قُلْ إِى وَرَبِّىٓ إِنَّهُۥ لَحَقٌّ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

(٤٣) هەشیانە سەرنجی تۆ دەدات و لە هەڵس و کەوت و گوفتارو رەفتاری تۆ ورد دەبێتەوە، جا ئایا تۆ هیدایەتی کوێرو نابینایان دەدەیت؟! ئەگەر کوێراییان داهاتبێت و نەبینن؟! (دیارەکە ئەوانە دڵیان کوێرەو دەروونیان تاریکە و نایانەوێت نوری ئیسلام دڵ و دەروونیان رووناك بکاتەوە).

(٤٤) بەڕاستی خوا هیچ جۆرە ستەمێك لە خەڵکی ناکات، بەڵکو خەڵکی خۆیان ستەم لە خۆیان دەکەن.

(٤٥) رۆژێك دێت خوا هەر هەموویان کۆ دەکاتەوە، وا هەست دەکەن تەنها سەعاتێك لە رۆژیان پێچووە (خزمان و ناسیاوان) هەمووان یەکتر دەناسنەوە، بێگومان ئەوانەی کە بڕوایان نەبوو بە ئامادە بوونی بەردەم دادگای خوا، خەسارەتمەندی و زەرەرمەندیەکی زۆر روویان تێ دەکات، بەڕاستی ئەوانە هیدایەت وەرگر نەبوون.

(٤٦) خۆ ئەگەر هەندێ لە هەڕەشەکانی خۆمان (بۆ خوانەناسان) پێش بهێنین و نیشانی تۆی بدەین، یاخود پێشتر گیانت بکێشین و ئاکامیان نەبینیت، ئەوە گەڕانەوەیان هەر بۆ لای ئێمەیە (لە دەستمان دەرباز نابن)، لەوەودواش خوا خۆی شایەتە لەسەر هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(٤٧) بۆ هەموو قەوم و گەلێك پێغەمبەرێك هەبووە، جا کاتێك (لە گۆڕەپانی مەحشەردا) ئەو پێغەمبەرەیان ئامادە دەبێت، لەسەربنچینەی دادپەروەری داوەری دەکرێت لە نێوانیاندا و هیچ جۆرە ستەمێکیان لێناکرێت.

(٤٨) (بێ باوەڕان) دەڵێن: کوا، کەی ئەو بەڵێنە پێش دێت؟ کەی رۆژی قیامەت بەرپا دەبێت؟! ئەگەر ئێوە راست دەکەن!

(٤٩) پێیان بڵێ (من تەنها پێغەمبەرم) توانای ئەوەشم بەدەست نیە کە زەرەرێك یان قازانجێك بەخۆم بگەیەنم مەگەر ئەوەی کە ویستی خوای لەسەر بێت، هەموو قەومێك کاتی دیاری کراوی خۆی هەیە بۆ کۆتایی هاتنی، هەر کاتێك ئەوساتە گەیشت، ئەوە نەتاوێك دوا دەکەون، نەساتێکیش پێش دەکەون.

(٥٠) بڵێ: هەواڵم بدەنێ باشە ئەگەر سزاو تۆڵەی خوا لە شەوگاردا یان لە رۆژگاردا یەخەی پێگرتن، تاوانباران (بەتەمای چین؟) ئاخۆ بۆچی پەلە دەکەن؟!

(٥١) دوای ئەوە ئایا کە (قیامەت) روویداو بەرپا بوو باوەڕی پێ دەهێنن؟!. ئەوسا پێیان دەوترێت: ئائێستە باوەڕی پێ دەهێنین؟ کاتی خۆی (بە گاڵتە پێ کردنەوە) پەلەتان دەکرد لە پێشهاتنی و (بڕواتان پێی نەبوو)!

(٥٢) پاشان بەوانەی کە ستەمیان لە خۆیان دەکرد دەوترێت: دە بچێژن سزاو ئازاری نەبڕاوە، مەگەر پاداشتان لە بەرامبەری کارو کردەوە و هەوڵەکانی خۆتانەوە نادرێتەوە کە جاران دەتانکرد؟!

(٥٣) (بێ باوەڕان بەگاڵتەوە لێت دەپرسن): ئایا بەرپابوونی قیامەت راستە؟ (شتی وا پێش دێت؟!). بڵێ: بەڵێ، راستە، سوێند بەپەروەردگارم بەڕاستی ئەوە حەقیقەتێکە و (هەر پێش دێت و) ئێوە ناتوانن خوا دەستەوسان بکەن.

وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِۦ وَأَسَرُّوا
النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَلَا إِنَّ
وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ هُوَ يُحْيِۦ وَيُمِيتُ
وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُم مَّوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ
﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِۦ فَبِذَٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا
يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ أَرَأَيْتُم مَّا أَنزَلَ اللَّهُ لَكُم مِّن رِّزْقٍ
فَجَعَلْتُم مِّنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ آللَّهُ أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ
تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾ وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ
لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِن قُرْآنٍ
وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ
فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَن رَّبِّكَ مِن مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِن ذَٰلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٦١﴾

(٥٤) (لەقیامەتدا) ئەگەر هەرچی لە زەویدا هەیە کەسێك کە ستەمی کردووە خاوەنی بێت ئامادەیە هەر هەمووی بکاتە قوربانی خۆی و بیبەخشێت، ئەوانە لە دەروونەوە زۆر پەشیمانن کاتێك سزاو ئازاری چاوەڕوان نەکراو دەبینن، ئەوسا داوەری لە نێوانیاندا لەسەر بنچینەی دادپەروەری ئەنجام دەدرێت و ئەوانە هیچ جۆرە ستەمێکیان لێنا کرێت.

(٥٥) (خەڵکینە) ئاگاداربن و بیرتان نەچێت کە بەراستی هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەر هەمووی بۆ خوایە، ئاگاداربن کە بەڵێنی خوا راست و دروستە (قیامەت بەرپا دەکات و پاداشت و سزا لەسەر بنچینەی ئیمان و کردەوە دیاری دەکات) بەڵام زۆربەی خەڵکی لەم راستیە بێ ئاگان و نایزانن.

(٥٦) هەر خوا ژیان دەبەخشێت و مردن پێش دەهێنێت، هەربۆ لای ئەویش دەبرێنەوە.

(٥٧) ئەی خەڵکینە، بەراستی ئێوە ئاموژگاریەکی گەورە و گرنگتان لەلایەن پەروەردگارتانەوە بۆ هاتووە کە (قورئانە) شیفا و چارەسەریشە بۆ نەخۆشی دڵ و دەروونەکان و رێ نیشاندەرو رەحمەتیشە بۆ ئیمانداران.

(٥٨) (ئەی محمد ﷺ) بە ئیمانداران بڵێ: با دڵشاد و شادمان بن بە فەزڵ و بەخشش و رەحمەتی خوایی (کە قورئان و بەرنامەی خوایە)، کە وابوو با هەر بەو دڵخۆش بن، هەر ئەوەش چاکترە بۆیان لە هەموو ئەو شتانەی کە خەڵکی خەریکن کۆی دەکەنەوەو کەڵەکەی دەکەن.

(٥٩) بڵێ پێیان: هەواڵم بدەنێ، تێوە چۆن لە خۆتانەوە ئەو رزق و رۆزیەی کە خوا پێی بەخشیوون دابەشی دەکەن و هەندێکی بەحەرام دادەنێن و هەندێکی بەحەڵاڵ (کەچی باوەڕتان بەبەرنامەی خوا نیە)، پێیان بڵێ: ئایا خوا خۆی مۆڵەتی ئەوکارەی پێداون؟! یاخود لە خۆتانەوە شت بە دەم خواوە هەڵدەبەستن؟!

(٦٠) باشە، ئاخۆ لە رۆژی قیامەتدا گومان و بۆچوونی ئەوکەسانە چۆن بێت کە درۆ بەدەم خواوە هەڵدەبەستن؟ (ئایا وادەزانن لێ پرسینەوە نیە؟) بەراستی (لەگەڵ لاری زۆربەی خەڵکیدا) خوا هەرخاوەنی فەزڵە بەسەریانەوە، هەر چەندە زۆربەیان سوپاس ناپەزێر و بێ ئەمەکن.

(٦١) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) تۆ بە هیچ کارێك هەڵناسی، هیچ بەشێك لە قورئان ناخوێنیتەوە (کە ئێمە ئاگادار نەبین، ئێوەش ئەی خەڵکینە) بەهیچ هەڵسوکەوتێك هەڵناسن کە ئێمە شایەت نەبین بەسەریەوە لەکاتێکدا ئەنجامی دەدەن و تیایدا رۆدەچن، هیچ شتێکیش لە پەروەردگاری تۆ، ون نابێت لە پارچە ئەتۆمێکەوە بگرە لە زەوی یان لە ئاسماندا، بچوکتر بێت یان گەورەتر، کە لە دۆسیەیەکی تایبەتی ئاشکرادا لای ئێمە تۆمار نەکرابێت.

أَلَآ إِنَّ أَوۡلِيَآءَ ٱللَّهِ لَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ
﴿٦٢﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ لَهُمُ ٱلۡبُشۡرَىٰ
فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِۚ لَا تَبۡدِيلَ لِكَلِمَٰتِ ٱللَّهِۚ
ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ﴿٦٤﴾ وَلَا يَحۡزُنكَ قَوۡلُهُمۡۘ إِنَّ
ٱلۡعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًاۚ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٦٥﴾ أَلَآ إِنَّ لِلَّهِ
مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَمَا يَتَّبِعُ ٱلَّذِينَ
يَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُرَكَآءَۚ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا
ٱلظَّنَّ وَإِنۡ هُمۡ إِلَّا يَخۡرُصُونَ ﴿٦٦﴾ هُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
ٱلَّيۡلَ لِتَسۡكُنُواْ فِيهِ وَٱلنَّهَارَ مُبۡصِرًاۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَسۡمَعُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱللَّهُ وَلَدٗاۗ
سُبۡحَٰنَهُۥۖ هُوَ ٱلۡغَنِيُّۖ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ
إِنۡ عِندَكُم مِّن سُلۡطَٰنِۭ بِهَٰذَآۚ أَتَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ مَا
لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٦٨﴾ قُلۡ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَفۡتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ
لَا يُفۡلِحُونَ ﴿٦٩﴾ مَتَٰعٞ فِي ٱلدُّنۡيَا ثُمَّ إِلَيۡنَا مَرۡجِعُهُمۡ ثُمَّ
نُذِيقُهُمُ ٱلۡعَذَابَ ٱلشَّدِيدَ بِمَا كَانُواْ يَكۡفُرُونَ ﴿٧٠﴾

(٦٢) ئاگاداربن، بەڕاستی چاکان و خۆشەویستانی خوای میهرەبان نەترس و بیم روویان تێدەکات (لە سەرەمەرگ و لە رۆژی لێ پرسینەوەدا)، نەغەم و پەژارە و دڵتەنگی دایان دەگرێت (بەڵکو فریشتەکان بەروو خۆشیەوە مژدەی سەرفرازی و خۆشنوودیان دەدەنێ)...

(٦٣) (ئەو بەختەوەرانە) ئەو کەسانەن کە کاتی خۆی باوەڕی بەتین و دامەزراوو پرسۆزیان هێناوە بە پەروەردگاریان و خۆشیان دەپارێزن لە خەشم و قینی خوا (بەهۆی ئەنجامدانی فەرمانەکانی خوا و تەرێز کردنیان لە حەرام)...

(٦٤) هەر بۆ ئەوانیشە مژدەی (کامەرانی و بەختەوەری) لەژیانی دنیادا (کە مژدەی قورئان و فەرموودەیە) لە قیامەتیشدا (مژدەکان دەبنە واقع و، هەموو مژدە قورئانیەکان بە زیادەوە دێنە دی)، بێگومان ئەو بەڵێنانەی خوا هەر دێنەدی و هیچ گۆڕانێکیان بەسەردا نایەت، ئا ئەوەیە سەرفرازی و کامەرانی گەورەو مەزن.

(٦٥) (ئەی محمد ﷺ) گوفتاری نابەجێ و نادروستی خوانەناسان خەفەتبار و غەمگینت نەکات، چونکە بەڕاستی عیزەت و بەرزی و بڵندی هەر هەمووی هی خوایە، ئەو زاتە هەمیشە بیسەرو زانایە.

(٦٦) ئاگادار بن کە بەراستی هەرکەس لە ئاسمانەکان و لە زەویدا هەیە خوا خاوەنیانە، ئەوانەی جگە لە خوا شتی‌تر دەپەرستن و پەیرەوی رێبازی‌تر دەکەن (وەنەبێت شوێن رێبازێکی چاك‌کەوتبن) ئەوانە تەنها شوێنی گومان کەوتوون، ئەوانە جگە لە درۆکردن و گۆترەکاری هیچی‌تر ناکەن. (قوڕ بەسەریان بۆ بۆچونو رەفتاریان).

(٦٧) هەر زاتی خوایە کە شەوی بۆ بەدیهێناون تاوەکو تیایدا بحەوێنەوە، رۆژیشی کردووە بە رووناککەرەوە، (تاکارو کاسپی تیادا ئەنجام بدەن)، بەڕاستی ئا لەو دیاردانەدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەن (لەسەر دەسەڵات و توانایی پەروەردگار) بۆ کەسانێك کە ببیستن و تێبگەن.

(٦٨) (خوانەناسان) دەڵێن: خوا منداڵی بۆ خۆی بریارداوە! پاکی و بێگەردی شایستەی ئەو خوایەیە، ئەو زاتە بێ نیازە (پێویستی بە کوڕو کچ نیە)، هەرچی لە ئاسمانەکان و لە زەویدا هەیە هەر خوا خاوەنیانە، بێگومان هیچ بەڵگە و نیشانەیەکتان نیە بۆ ئەم بوختانە ناڕەوایە، ئایا شتێك هەڵدەبەستن بۆ خواو (بێ باکانە) دەیڵێن، کە هیچی لێ نازانن و هیچ بنەمایەکی نیە؟!

(٦٩) (ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ) بڵێ: بەڕاستی ئەوانەی درۆو بوختان بەدەم خواوە هەڵدەبەستن، ئەوە سەرفرازو رزگار نابن.

(٧٠) (بەڵکو هەموو دەسکەوتەکەیان) ژیانی دنیاو رابواردنی دنیایە، لەوەودوا گەڕانەوەیان بۆ لای ئێمەیە، ئەوسا سزای بە ئێشیان دەدەین و تاڵاو دەکەین بەگەروویاندا بەهۆی ئەوەی کە لە ژیانی دنیادا بڕوایان بەو زاتە نەبوو.

۞ وَٱتۡلُ عَلَيۡهِمۡ نَبَأَ نُوحٍ إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦ يَٰقَوۡمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيۡكُم
مَّقَامِي وَتَذۡكِيرِي بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ فَعَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلۡتُ فَأَجۡمِعُوٓاْ
أَمۡرَكُمۡ وَشُرَكَآءَكُمۡ ثُمَّ لَا يَكُنۡ أَمۡرُكُمۡ عَلَيۡكُمۡ غُمَّةٗ ثُمَّ ٱقۡضُوٓاْ
إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ ﴿٧١﴾ فَإِن تَوَلَّيۡتُمۡ فَمَا سَأَلۡتُكُم مِّنۡ أَجۡرٍۖ إِنۡ
أَجۡرِيَ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِۖ وَأُمِرۡتُ أَنۡ أَكُونَ مِنَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ﴿٧٢﴾
فَكَذَّبُوهُ فَنَجَّيۡنَٰهُ وَمَن مَّعَهُۥ فِي ٱلۡفُلۡكِ وَجَعَلۡنَٰهُمۡ خَلَٰٓئِفَ
وَأَغۡرَقۡنَا ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَاۖ فَٱنظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُنذَرِينَ
﴿٧٣﴾ ثُمَّ بَعَثۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِۦ رُسُلًا إِلَىٰ قَوۡمِهِمۡ فَجَآءُوهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ
فَمَا كَانُواْ لِيُؤۡمِنُواْ بِمَا كَذَّبُواْ بِهِۦ مِن قَبۡلُۚ كَذَٰلِكَ نَطۡبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِ
ٱلۡمُعۡتَدِينَ ﴿٧٤﴾ ثُمَّ بَعَثۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِم مُّوسَىٰ وَهَٰرُونَ إِلَىٰ
فِرۡعَوۡنَ وَمَلَإِيْهِۦ بِـَٔايَٰتِنَا فَٱسۡتَكۡبَرُواْ وَكَانُواْ قَوۡمٗا مُّجۡرِمِينَ ﴿٧٥﴾
فَلَمَّا جَآءَهُمُ ٱلۡحَقُّ مِنۡ عِندِنَا قَالُوٓاْ إِنَّ هَٰذَا لَسِحۡرٞ مُّبِينٞ ﴿٧٦﴾
قَالَ مُوسَىٰٓ أَتَقُولُونَ لِلۡحَقِّ لَمَّا جَآءَكُمۡۖ أَسِحۡرٌ هَٰذَا وَلَا يُفۡلِحُ
ٱلسَّٰحِرُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوٓاْ أَجِئۡتَنَا لِتَلۡفِتَنَا عَمَّا وَجَدۡنَا عَلَيۡهِ ءَابَآءَنَا
وَتَكُونَ لَكُمَا ٱلۡكِبۡرِيَآءُ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا نَحۡنُ لَكُمَا بِمُؤۡمِنِينَ ﴿٧٨﴾

(٧١) (ئەی پـێغەمبە ﷺ) بـەسەرهات و هـەواڵـی نـوح بەسەر ئەو خەڵکەدا بخوێنەرەوە، کاتێك بە قەومەکەی خۆی وت: ئەی قەوم و کەسم، ئەگەر ئـێوە سـەغڵەتن، بەمانەوەی من لەناوتاندا و یادخستنەوەی ئـایاتەکـانی خواتـان لاگـرانـە ئـەوە دڵـنیابن کـە مـن کـۆڵ نـادەم، لەهەمانکاتدا پشتم بە خوا بە ستووە لەو کارەمدا، (ئیتر ئێوە چیتان لە دەست دێت درێـغی مـەکـەن) خـۆتان و بتەکانتان و هاوبیرو بـاوەڕەکـانتان بکـەونە خـۆو رای خۆتان کۆبکەنەوە، پاشان بەئاشکرا چی دەکەن بـیکەن، هەرچـیتان لە دەست دێت دژ بـە مـن ئـەنجامی بـدەن (منەتتان نەبێت)، مۆڵەتیشم مەدەن.

(٧٢) جا ئەگەر پشتم تێبکەن و باوەڕم پـێنەکـەن (پـێم سەیرە چونکە): خۆ من هیچ پاداشتێك و هیچ شـتێکم لە ئێوە داوا نەکردووە، بەڵکو پاداشتم تەنها لەسەر خوایە، من فەرمانم پێدراوە کە لە ڕیزی موسوڵماناندا بم.

(٧٣) کەچی بانگەوازەکەیان بە درۆ زانی، ئێمەش نوح و هەموو ئـەوانـەی کـە لەگـەڵیدا بـوون لە کەشتیەکەدا رزگارمان کردن و کردیشمانن بە جێنشین، هەموو ئەوانەمان نوقمی ڕەهێڵ و زریانەکە کرد کەبروایان بەئایەت و فەرمانەکانی ئێمە نەبوو، ئینجا تەماشاکەو سەرنج بدە و بزانە سەرئەنجامی ئەو کەسانە چۆن بوو کە بێدار کرابوونەوە و هۆشیاریان پێدرابوو.

(٧٤) پاشان دوای نوح، پێغەمبەرانی ترمان نارد بۆ سەر قەومەکانیان، ئەوانیش بە چەندەها بـەڵگەو نیشانەو موعجیزەی زۆرەوە هاتن، کەچی ئەو خەڵکە باوەڕیان نەدەهێنا بەوەی کە پێشتر باوەڕیان پێی نەبوو، ئابەو شێوەیە ئێمە مۆر دەنێین بەسەر دڵی دەستدرێژکاراندا.

(٧٥) دوای ئەوانیش موسا و هاروونمان رەوانە کرد بۆ فیرعەون و دارودەستەکەی، هاوڕێ لەگـەڵ موعجیزەی زۆرداکەچی ئەوان خۆیان بەگەورە زانی و بروایان پێ نەکردن، ئەوانە کەسانێکی تاوانبار و گوناهباربوون.

(٧٦) جا کاتێك حەقیقەتیان لەلایەن ئێمەوە (لە ڕێگەی موساوە) بـۆ هـات وتـیان: بـەراسـتی ئـەمە جادوویەکی ئاشکرایە!!

(٧٧) موسا پێی وتن: باشە ئێوە بەم حەقیقەت و راستیەی کە بۆم هێناون دەڵێن: (جادوو)؟! ئـایا ئـەم موعجیزە جۆرا جۆرانە جادوون؟!! خۆ جادووگەران سەرفراز نابن؟!

(٧٨) (فیرعەون و دارو دەستەی) وتیان: باشە تۆ بۆ ئەوە هاتوویت کە وێڵمان بکەیت لەو بیروباوەڕو بەرنامەیەی کە باوو باپیرانمان لەسەری بوون و لەوانەوە بـۆ ئـێمە مـاوەتەوە؟ (ئـایا بـەم رێـبازە) دەتانەوێت دەسەڵاتداری و گەورەیی بۆ خۆتان لەسەر زەویدا بەدەست بهێنن؟! ئێمە بـرواتـان پـێ ناکەین!! (خوانەناسان هەمیشە بەبیانون تا لە ئیمانو باوەڕ خۆیان بدزنەوە)

وَقَالَ فِرۡعَوۡنُ ٱئۡتُونِي بِكُلِّ سَٰحِرٍ عَلِيمٖ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا جَآءَ ٱلسَّحَرَةُ
قَالَ لَهُم مُّوسَىٰٓ أَلۡقُواْ مَآ أَنتُم مُّلۡقُونَ ﴿٨٠﴾ فَلَمَّآ أَلۡقَوۡاْ قَالَ
مُوسَىٰ مَا جِئۡتُم بِهِ ٱلسِّحۡرُۖ إِنَّ ٱللَّهَ سَيُبۡطِلُهُۥٓۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُصۡلِحُ
عَمَلَ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ﴿٨١﴾ وَيُحِقُّ ٱللَّهُ ٱلۡحَقَّ بِكَلِمَٰتِهِۦ وَلَوۡ كَرِهَ
ٱلۡمُجۡرِمُونَ ﴿٨٢﴾ فَمَآ ءَامَنَ لِمُوسَىٰٓ إِلَّا ذُرِّيَّةٞ مِّن قَوۡمِهِۦ عَلَىٰ
خَوۡفٖ مِّن فِرۡعَوۡنَ وَمَلَإِيْهِمۡ أَن يَفۡتِنَهُمۡۚ وَإِنَّ فِرۡعَوۡنَ لَعَالٖ
فِي ٱلۡأَرۡضِ وَإِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلۡمُسۡرِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ يَٰقَوۡمِ إِن كُنتُمۡ
ءَامَنتُم بِٱللَّهِ فَعَلَيۡهِ تَوَكَّلُوٓاْ إِن كُنتُم مُّسۡلِمِينَ ﴿٨٤﴾ فَقَالُواْ عَلَى ٱللَّهِ
تَوَكَّلۡنَا رَبَّنَا لَا تَجۡعَلۡنَا فِتۡنَةٗ لِّلۡقَوۡمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٨٥﴾ وَنَجِّنَا
بِرَحۡمَتِكَ مِنَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ
أَن تَبَوَّءَا لِقَوۡمِكُمَا بِمِصۡرَ بُيُوتٗا وَٱجۡعَلُواْ بُيُوتَكُمۡ قِبۡلَةٗ
وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَۗ وَبَشِّرِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٨٧﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ
رَبَّنَآ إِنَّكَ ءَاتَيۡتَ فِرۡعَوۡنَ وَمَلَأَهُۥ زِينَةٗ وَأَمۡوَٰلٗا فِي ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۖ رَبَّنَا لِيُضِلُّواْ عَن سَبِيلِكَۖ رَبَّنَا ٱطۡمِسۡ عَلَىٰٓ أَمۡوَٰلِهِمۡ
وَٱشۡدُدۡ عَلَىٰ قُلُوبِهِمۡ فَلَا يُؤۡمِنُواْ حَتَّىٰ يَرَوُاْ ٱلۡعَذَابَ ٱلۡأَلِيمَ ﴿٨٨﴾

(٧٩) (ئینجا فیرعەون فەرمانیدا) وتی: ئادەی هەرچی جادووگەری زاناو شارەزا هەیە بیهێنن و بۆم کۆ بکەونەوە.

(٨٠) جا کاتێك جادووگەران هاتن و (بریاردرا جادووگەریی خۆیان بنوێنن و موعجیزەی موسا بەتاڵ بکەنەوە) موسا پێی وتن: دەی چیتان هەیە فرێی بدەن و بیخەنە روو!!

(٨١) ئەوسا (جادووگەران، جادووی خۆیان نواند) موسا وتی: هەرچی کردووتانە و نیشانی ئەو خەڵکەتانداوە هەمووی جادووە و هیچی‌تر، بێگومان خوا دوای تاوێکی‌تر پووچی دەکاتەوە، بەڕاستی خوا کردەوەی ئەوانەی کە تۆوی خراپە دەچێنن چاك و سەرکەوتوو ناکات.

(٨٢) بەڵکو خوا حەق و راستی دەچەسپێنێت بەفەرمان و ویستەکانی خۆی ئەگەر چی تاوانکارو تاوانباران پێیان ناخۆش بێت.

(٨٣) سەرئەنجام کەس باوەڕی بە موسا نەهێنا جگەلە چەند لاوێك (چونکە زۆربەی خەڵکەکە) دەترسان لە فیرعەون و داروودەستەی کە بەڵایان بەسەربهێنن و تووشی ئازارو ئەشکەنجەیان بکەن، بەڕاستی فیرعەون خۆی بەگەورەو بڵند دەزانی لە زەویدا، بەڕاستی ئەو لەسنوور ترازاوان بوو.

(٨٤) موساش بە قەومەکەی وت: ئەی قەوم و عەشرەتم، ئەگەر ئێوە بەڕاستی باوەڕتان بەخوا هێناوە، ئەوە ئیتر هەر پشت بەو ببەستن ئەگەر موسوڵمان و ملکەچن.

(٨٥) ئەوسا (ئیمانداران) وتیان: ئێمە ئیتر هەر پشتمان بەخوا بەستووە، پەروەردگارا مەمانگێڕە بەهۆکاری سەرگەردانی بۆ قەومی ستەمکاران (کە هەم ئێمە ئازار بدەن هەم خۆشیان گوناهبار ببن و دووور بکەونەوە لە ئیمان).

(٨٦) هەروەها بەرەحمەت و میهرەبانی خۆت (دەرووی خێرمان لێ بکەرەوە) رزگارمان بکە لە دەست هۆز و دەستەی بێ‌باوەڕان.

(٨٧) ئینجا ئێمە نیگامان کرد بۆ موسا و براکەی تا لە میسردا چەند ژوورێك ئامادە بکەن و ئەو ژوورانەش بکەنە شوێنی خواپەرستی و رووی تێبکەن و پێمان وتن نوێژەکانتان بەچاکی ئەنجام بدەن، مژدەش بدە بە ئیمانداران.

(٨٨) (جا کاتێك ستەمی فیرعەون لە سنوور دەرچوو) موسا نزای کردوو وتی: پەروەردگارا، بەڕاستی تۆ لەژیانی دنیادا ناز و نیعمەت و ماڵ و حاڵ و جێگە و رێگەی خۆش و رازاوەت بەخشیووە بەفیرعەون و داروودەستەی، پەروەردگارا: ئەو شتانە بووەتە هۆی ئەوەی کە خەڵکی لە رێبازو بەرنامەی تۆ وێڵ و گومرابن، پەروەردگارا: ماڵ و سامانیان تەفرو تونا بکەو کوێری بکەرەوە، دڵیان بگوشە (تا هەست بەخۆشی نەکەن)، ئەمانە باوەڕ ناهێنن هەتا سزاو ئازاری بەئێش نەبینن.

قَالَ قَدْ أُجِيبَت دَّعْوَتُكُمَا فَٱسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَآنِّ سَبِيلَ
ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾ ۞ وَجَٰوَزْنَا بِبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱلْبَحْرَ
فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُۥ بَغْيًا وَعَدْوًا ۖ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَدْرَكَهُ
ٱلْغَرَقُ قَالَ ءَامَنتُ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱلَّذِىٓ ءَامَنَتْ بِهِۦ بَنُوٓا۟ إِسْرَٰٓءِيلَ
وَأَنَا۠ مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾ ءَآلْـَٰٔنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنتَ
مِنَ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾ فَٱلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ
خَلْفَكَ ءَايَةً ۚ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِ عَنْ ءَايَٰتِنَا لَغَٰفِلُونَ ﴿٩٢﴾
وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ مُبَوَّأَ صِدْقٍ وَرَزَقْنَٰهُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ
فَمَا ٱخْتَلَفُوا۟ حَتَّىٰ جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ ۚ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِى بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ
فِيمَا كَانُوا۟ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾ فَإِن كُنتَ فِى شَكٍّ مِّمَّآ أَنزَلْنَآ إِلَيْكَ
فَسْـَٔلِ ٱلَّذِينَ يَقْرَءُونَ ٱلْكِتَٰبَ مِن قَبْلِكَ ۚ لَقَدْ جَآءَكَ
ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُمْتَرِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ فَتَكُونَ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ
﴿٩٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ
﴿٩٦﴾ وَلَوْ جَآءَتْهُمْ كُلُّ ءَايَةٍ حَتَّىٰ يَرَوُا۟ ٱلْعَذَابَ ٱلْأَلِيمَ ﴿٩٧﴾

(٨٩) پەروەردگار فەرمووی: بێگومان دوعـای هـەردووکتان وەرگیرا (وادیارە هاروون (بەکوڵ ئامینی کردوە)، بەڵام ئـێوە هەر بەردەوام بن لەسەر ڕێبازی ڕاست و دروستی هیدایەت و شوێن ڕێبازی ئەوانە مەکەون کە حەق نازانن و نافامن.

(٩٠) ئەوسا نەوەی ئیسرائیلمان بەدەریادا پەڕاندەوە، فیرعەون و سەربازانی بۆ ستەم و دەستدرێژی شوێنیان کەوتن، تا ئەو کاتەی (کە ئاوە کە چـوەوە بـاری ئـاسایی خـۆی) فـیرعەون خەریك بوو دەخنکا ئا لەو کاتەدا وتی: وا ئیتر بـاوەڕم هـێنا بەوەی کە هیچ خوایەك نیە جگـە لەو خـوایـەی کـە نـەوەی ئـــیسرائـــیل بـاوەڕیان پـێهێناوە، مـن ئـیتر لە مـوسولمان و ملکەچانم!!

(٩١) (بەڵام پێی وترا) ئایا ئێستە، (باوەڕ دەهێنیت!) لەکـاتێدا بەراستی پێشتر یاخی بوویت و لەڕیزی ئەوانەدا بوویت کـە تۆوی خراپەیان دەچاند؟!

(٩٢) ئەمڕۆ ئیتر لاشەی تۆ ڕزگار دەکەین تا ببێتە موعجیزە و پەند و ئامۆژگاری بۆ ئەوانەی دوای تـۆ دێن (دیـارە خـوای گەورە لاشەکەی پاراستووە لەوەی کە ماسی بیخوات، شەپۆلی دەریا گەیاندیە کەنار، تا ئەوانەی کە بەخوایان دەزانی بەچاوی خۆیان ببینن کە فیرعەون ئادەمیزادێکـە وەك ئـەو خـەڵکە و بـببێتە پـەند، بـۆ هـەموو پـاشاو زۆردارەکانی سەر زەوی کە ئەوە سەرئەنجامی مسۆگەری هەموویانە)، بەڵام بەڕاسـتی زۆربـەی خـەڵکی لە ئایەت و موعجیزەکانی ئێمە غافل و بێئاگان.

(٩٣) (لەوەودوا) ئێمە دەرمان لە نەوەی ئیسرائیل کردەوە و شوێن و جێگەو ڕێگەی خۆشمان پێبەخشین و لە چەندەها ڕزق و ڕۆزی چاك بەهرەوەرمان کردن، جا ئەوان جیاوازی و ناکۆکیان نەبوو هەتا زانست و زانیاری تەواویان بۆ هات (کەچی ئەوان دینی خوا کە هۆی یە کبوون و یەکگرتوویە کـردیانە هـۆی دووبـەرەکـی و جیاوازی، هەرچەندە زانست و زانیاریشیان لەو بارەیەوە هەبوو)، بەڕاستی پەروەردگاری تۆ (ئەی مـحمد ﷺ) داوەری دەکات لە نێوانیاندا لە ڕۆژی قیامەتدا لەو کێشەو شتانەدا کە ئەوان جیاوازی و ناکۆکی تێدا دەکەن.

(٩٤) جائەگەر تۆ (دەربارەی ئەو شتانەی کە بۆمان دابـەزانـدوویت لەبـارەی نـەوەی ئـیسرائـیلەوە لە شك و گوماندایت، ئەوە پرسیار بکە لەو کەسانەی پێش خۆت کە لە تەورات شارەزان و دەیخوێننەوە، سوێند بە خوا حەق و ڕاستیت لەلایەن پەروەردگارتەوە بۆ هاتووە، کەوابوو بەهیچ شێوەیەك گومانت نەبێت و مەچۆرە ڕیزی گوماندارانەوە.

(٩٥) (هەروەها) نەکەیت بچیتە ڕیزی کەسانێکەوە کە باوەڕیان بە موعجیزە و نیشانەکانی (دەسەڵاتدارێتی) خوا نی یە، چونکە ئەگەر وابیت، دەچیتە ڕیزی خەسارەتمەند و زەرەرمەندانەوە.

(٩٦) بەڕاستی ئەوانەی کە وەك فـیرعەون و دارو دەسـتەی سـتەمکارو تـاوانـبارو گـوناهکارن، بـڕیاردادەی پەروەردگارت لەسەریان چەسپاوە، ئەوانە: باوەڕ ناهێنن. (بەهیچ بەڵگەو موعجیزەیەك).

(٩٧) ئەگەر چی هەرچی بەڵگەو موعجیزە هەیە پیشانیان بدرێت، ئەوانە هەر باوەڕ ناهێنن هەتا سزای بەئێش و ئازار دەبینن. (ئەوکاتەش باوەڕ سودی نیە).

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ ءَامَنَتْ فَنَفَعَهَآ إِيمَٰنُهَآ إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ لَمَّآ
ءَامَنُوا۟ كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ ٱلْخِزْىِ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَمَتَّعْنَٰهُمْ
إِلَىٰ حِينٍ ﴿٩٨﴾ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَءَامَنَ مَن فِى ٱلْأَرْضِ كُلُّهُمْ
جَمِيعًا ۚ أَفَأَنتَ تُكْرِهُ ٱلنَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا۟ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٩﴾ وَمَا
كَانَ لِنَفْسٍ أَن تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَيَجْعَلُ ٱلرِّجْسَ
عَلَى ٱلَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٠﴾ قُلِ ٱنظُرُوا۟ مَاذَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِى ٱلْءَايَٰتُ وَٱلنُّذُرُ عَن قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾
فَهَلْ يَنتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ ٱلَّذِينَ خَلَوْا۟ مِن قَبْلِهِمْ ۚ
قُلْ فَٱنتَظِرُوٓا۟ إِنِّى مَعَكُم مِّنَ ٱلْمُنتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ نُنَجِّى
رُسُلَنَا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۚ كَذَٰلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنجِ ٱلْمُؤْمِنِينَ
﴿١٠٣﴾ قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِن كُنتُمْ فِى شَكٍّ مِّن دِينِى فَلَآ أَعْبُدُ ٱلَّذِينَ
تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِنْ أَعْبُدُ ٱللَّهَ ٱلَّذِى يَتَوَفَّىٰكُمْ ۖ وَأُمِرْتُ
أَنْ أَكُونَ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾ وَأَنْ أَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا
وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٥﴾ وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ ٱللَّهِ
مَا لَا يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ ۖ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٠٦﴾

(٩٨) جادەبوایە خەڵكی ئەو شارو شارۆچكانەی هەڕەشەیان لێكرابوو باوەڕیان بهێنایە و باوەڕەكەیان سوود بەخش بوایە بۆیان، بەڵام باوەڕی هیچ كامیان سوودی پێنەگەیاندن جگە لەقەومی یونس(ﷺ) نەبێت كاتێك كە باوەڕیان هێنا سزای سەرشۆڕیمان لە ژیانی دنیادا لەسەر هەڵگرتن و تا ماوەیەك لە نازو نیعمەت بەهرەوەرمان كردن.

(٩٩) خۆ ئەگەر پەروەردگارت بیویستایە (دەیتوانی بەزۆرو بەناچاری) هەر هەموو دانشیتوانی سەر زەوی باوەڕ بهێنن (بەڵام پەروەردگاری مەزن ڕێزی بۆ ئادەمیزاد داناوە و سەرپشكی‌كردووە)، باشە، تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) ئەتەوێ زۆر لەخەڵكی بكەیت بۆ ئەوەی بروادارین؟!

(١٠٠) هیچ كەس بۆی نیە باوەڕ بهێنێت (هەتا هەوڵ‌نەدات و خۆی ماندوو نەكات و بیر نەكاتەوە) دەبێ ویستی خوایشی لەسەر بێت، سزای توند و ریسواكەریش دەخاتە سەر ئەو كەسانەی كە عەقڵ و ژیری بەكار ناهێنن.

(١٠١) پێیان بڵێ: تەماشا بكەن و سەرنج بدەن: خوا چی دروست كردووە لە ئاسمانەكان و زەویدا، كەچی بەڵگە و نیشانەو ئاگاداریەكان سوودیان نیە بۆ ئەو كەسانەی كە باوەڕ ناهێنن و (ڕێبازی ئیمان ناگرنەبەر).

(١٠٢) (ئەو بێ باوەڕانە) چاوەڕێی چی دەكەن، مەگەر هەرچاوەڕێی ئەوە ناكەن كە ڕۆژگارێكیان بەسەر بهێنین وەك ئەوەی بەسەر ئەوانەی پێشیاندا هێنامان؟، بڵێ: جا ئێوە چاوەڕێ بن، بەراستی منیش لەگەڵ ئێوەدا لە چاوەڕوانانم.

(١٠٣) لەوەودوا (كاتێك بڕیارماندا خوانەناسان لەناو بەرین) پێغەمبەرانی خۆمان و ئەوانەی كە باوەڕیان هێناوە ڕزگار دەكەین، هەر بەو شێوەیە بەئەركی خۆمانی دەزانین كە ئیمانداران ڕزگار بكەین.

(١٠٤) بڵێ: ئەی خەڵكینە ئەگەر ئێوە گومانتان هەیە لەئاین و بەرنامەی من، ئەوە چاك بزانن كە: من هەرگیز ئەو شتانە ناپەرستم كە ئێوە لە جیاتی خوا دەیانپەرستن، بەڵكو ئەو خوایە دەپەرستم، كە مردنی ئێوەی بەدەستە و من فەرمانم پێدراوە كە لە دەستەی باوەڕداران بم.

(١٠٥) هەروەها فەرمانم پێدراوە كە: ئەی محمد ﷺ بەراست و ڕەوان ڕووت بكەرە ئایین و دینداری بەوپەڕی ملكەچی و دڵسۆزیەوە، هەروەها فەرمانم پێدراوە كە: نەكەیت لە دەستەی موشریك و هاوەڵگەران بیت.

(١٠٦) هاناو هاواریش نەبەیت بۆ كەسێك یان شتێك لە جیاتی خوا، كە نە قازانجت پێ دەگەیەنێت نە زیان (چونكە قازانج و زیان هەر بەدەست خوایە)، خۆ ئەگەر كاری وا ئەنجام بدەیت، ئەوە بەراستی تۆ لە ستەمكارانیت.

(١٠٧) (ئەی ئینسان) ئەگەر خوا تووشی ناخۆشی و زیانێکت بکات، ئەوە هیچ کەس ناتوانێت فریات بکەوێت و لەسەرتی لابەرێت جگە لەو زاتە، یاخود ئەگەر بیەوێت تووشی خێرو خۆشیەکت بکات، ئەوە هیچ کەس ناتوانێت بەری فەزڵ و بەخششی خوا بگرێت، هەرکام کە بیەوێت لە بەندەکانی بەهرەوەر دەکات (لە نازو نیعمەتانی بێ‌شومار) ئەو زاتە هەمیشە لێخۆشبوو میهرەبانە. (بۆ بروادااران).

(١٠٨) (ئەی پێغەمبەر) بڵێ: ئەی خەڵکینە بەراستی حەق و راستیتان لە لایەن پەروەردگارتانەوە بۆ هاتووە، ئەوەی رێبازی هیدایەتی وەرگرتبێت ئەوە سوودی بۆ خۆیەتی، ئەوەش گومرا بووبێت و رێی ون کردبێت، ئەوە گومراییەکەی لەسەر خۆی دەکەوێت، منیش لێپرسراوو چاودێر نیم بەسەرکارو کردەوەی ئێوەوە.

(١٠٩) تۆ (ئەی پێغەمبەر ﷺ) هەر شوێنی ئەو (بەرنامەیە) بکەوە کە لە رێگەی وەحی و نیگاوە بە تۆ دەگات، لەهەمانکاتدا ئارامگرو خۆ گربە (لەبەرامبەر هەر کێشەیەکەوە کە خوانەناسان بۆت پێش دەهێنن) هەتا خوای داوەری دەکات، ئەو زاتەش چاکترین و دادپەروەرترینی دادوەرانە.

وَإِن يَمْسَسْكَ ٱللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَ ۖ وَإِن
يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَآدَّ لِفَضْلِهِۦ ۚ يُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۚ
وَهُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٠٧﴾ قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ قَدْ جَآءَكُمُ
ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ ۖ فَمَنِ ٱهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِى لِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَن
ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَمَآ أَنَا۠ عَلَيْكُم بِوَكِيلٍ ﴿١٠٨﴾ وَٱتَّبِعْ
مَا يُوحَىٰٓ إِلَيْكَ وَٱصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ ٱللَّهُ ۚ وَهُوَ خَيْرُ ٱلْحَٰكِمِينَ ﴿١٠٩﴾

سُورَةُ هُودٍ — ترتيبها ١١ — آياتها ١٢٣

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓر ۚ كِتَٰبٌ أُحْكِمَتْ ءَايَٰتُهُۥ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِن لَّدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿١﴾
أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّا ٱللَّهَ ۚ إِنَّنِى لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ﴿٢﴾ وَأَنِ ٱسْتَغْفِرُوا۟
رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوٓا۟ إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُم مَّتَٰعًا حَسَنًا إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ
كُلَّ ذِى فَضْلٍ فَضْلَهُۥ ۖ وَإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنِّىٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
كَبِيرٍ ﴿٣﴾ إِلَى ٱللَّهِ مَرْجِعُكُمْ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤﴾ أَلَآ إِنَّهُمْ
يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا۟ مِنْهُ ۚ أَلَا حِينَ يَسْتَغْشُونَ ثِيَابَهُمْ
يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ۚ إِنَّهُۥ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٥﴾

سورەتی (هود)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (الر) لەسەرەتای سورەتی (البقرة) راڤەکراوە. ئەمە کتێب و پەیامێکە (لەو پیتانە پێکهاتووە) کە ئایەت و یاساکانی بەشێوەیەکی راست و دروست پێکەوە پەیوەست کراون و جۆشدراون، پاشان درێژەیان پێدراوە و روون کراونەتەوە لەلایەن زاتێکەوە کە داناو بە ئاگاو لێزانە.

(٢) (گرنگترین پەیامی ئەوەیە) کە: جگە لە خوا کەس مەپەرستن، بەراستی من (واتە محمد ﷺ) لەلایەن خواوە ترسێنەرو مژدەدەرم بۆتان. (ترسێنەری کافرانم، مژدەبەخشم بە باوەڕداران).

(٣) هەروەها (خەڵکینە)! داوای لێخۆشبوون لە پەروەردگارتان بکەن، لەوەودوا بگەڕێنەوە بۆ لای، ئەوکاتە بەچاکی دەتانژێنێت بەژیانێکی چاك، تا کاتێکی دیاریکراو، هەروەها پاداشتی هەموو خاوەن چاکەیەك بەزیادەوە دەداتەوە، خۆ ئەگەر ئێوە پشت هەڵکەن و گوێرایەڵی فەرمانی خوا نەبن، ئەوە بەراستی من دەترسم کە سزای رۆژێکی گەورە و سەخت یەخەتان پێ بگرێت (کە رۆژی قیامەتە، یان ئەو رۆژەی خوای گەورە لە ناوتان دەبات).

(٤) خەڵکینە گەڕانەوەتان هەر بۆ لای خوایە، هەر ئەویش دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

(٥) ئاگاداربن بەراستی ئەو (خوانەناسانە) خۆیان دادەنەوێنن، بۆ ئەوەی (بەخەیاڵی خۆیان) بەوە خۆیان لەخوای گەورەیان لە پێغەمبەر بشارنەوە، ئاگاداربن کە خوا ئاگای لێیانە، کاتێک دەچنە ناو جێگەوە و خۆیان دادەپۆشن، هەروەها دەزانێت چی دەشارنەوە و چی ئاشکرا دەکەن (لە کردارو گوفتارو نیەتیان) چونکە بەراستی ئەو خوایە زانایە بەوەی لە دڵ و دەروون و سینەکاندا حەشار دراوە. (چونکە هیچ شتێك لەو پەنهان نیە).

۞ وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِي ٱلْأَرْضِ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا
وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَٰبٍ مُّبِينٍ ﴿٦﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُۥ
عَلَى ٱلْمَآءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِن قُلْتَ
إِنَّكُم مَّبْعُوثُونَ مِنۢ بَعْدِ ٱلْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟
إِنْ هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾ وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمُ ٱلْعَذَابَ إِلَىٰٓ
أُمَّةٍ مَّعْدُودَةٍ لَّيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُۥٓ أَلَا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ
مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا۟ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٨﴾
وَلَئِنْ أَذَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَٰهَا مِنْهُ إِنَّهُۥ
لَيَـُٔوسٌ كَفُورٌ ﴿٩﴾ وَلَئِنْ أَذَقْنَٰهُ نَعْمَآءَ بَعْدَ ضَرَّآءَ
مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ ٱلسَّيِّـَٔاتُ عَنِّيٓ إِنَّهُۥ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ﴿١٠﴾
إِلَّا ٱلَّذِينَ صَبَرُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُم مَّغْفِرَةٌ
وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١١﴾ فَلَعَلَّكَ تَارِكٌۢ بَعْضَ مَا يُوحَىٰٓ إِلَيْكَ
وَضَآئِقٌۢ بِهِۦ صَدْرُكَ أَن يَقُولُوا۟ لَوْلَآ أُنزِلَ عَلَيْهِ كَنزٌ أَوْ جَآءَ
مَعَهُۥ مَلَكٌ إِنَّمَآ أَنتَ نَذِيرٌ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٢﴾

(٦) هـیچ زیـندەوەرێك نـی‌یە لەم زەویـەدا رزق و رۆزیەكەی لەسەر خوا نەبێت، ئاگاداریشـە بـەشوێنی حەوانەوە و شوێنی دەرچوونیان، چونكە هەموو شـتێك تۆمارە لە دۆسیەی ئاشكرادا لە (لوح المحفوظ) دا.

(٧) ئەو خوایە زاتێكە ئاسمانەكـان و زەوی لە مـاوەی شەش رۆژدا دروستكرد، تەختی فەرمانرەوایەتی (كـە دروستكراوێكی زۆر گەورە و شكۆمەندە) لەسەر ئـاو بوو، (پاشان ئێوەی دروستكرد) تا تاقیتان بكـاتەوە كـە كێتان كاری چاكتر ئەنجام دەدات (فـەرمانبەردارێكـی چاكە) و سوێند بەخوا ئەگەر (بەو خەڵكە) بڵێیت ئـێوە زیندوو دەكرێنەوە دوای مردن، كەچی ئەوانەی كـافرو بێباوەڕن دەڵێن: ئەم قسە و باسە، تەنها جـادوویەكـی ئاشكرایە.

(٨) سوێند بەخوا ئەگەر سزادانیان دوا بخەین تا چەند ساتێكی دیاریكراو، ئەوە (بە گاڵتەوە) دەڵێن: چی ئەو سزایەی بەند كردووە و دوای خستووە، كوا بۆ پێش نایەت؟ ئاگادار بن ئەو رۆژەی یەخەیان دەگرێت كەسیان لێ دەرباز نابێت‌و لەكۆڵیان نابێتەوە، ئەو سزایەش كە ئەوان گاڵتەیان پێدەكرد، دەیانگرێتەوە.

(٩) سوێند بەخوا ئەگەر خـێرو خـۆشی و ئـاسوودەییەكـان بـە ئـادەمیزاد بـچێژین، لەوەودوا (بـۆ تاقیكردنەوەی) لێی بسێنینەوە، ئەوە بەراستی دەبینیت ئـەو كـەسە نـائومێدو بـێ هـیوا و سـوپاس ناپەزێرە، قسەو گوفتاری بۆنی بێ باوەڕی و خوانەناسی لێ دێت.

(١٠) هەروەها ئەگەر دوای ئەو تەنگانە و ناخۆشیەی كە تووشی بوو، نازو نیعمەتی پێ بچێژین، ئەوە بێگومان دەڵێت: ئیتر هەرچی هەژاری و ناخۆشیە لەكۆڵم بۆتەوە و بەسەر چووە، ئیتر زۆر خۆشحاڵە و شانازی بەخۆیەوە دەكات و لە خۆی بایی دەبێت (وا دەزانێت هەروا ژیانی بەردەوام دەبێت).

(١١) جگە لەو كەسانەی كە خۆگرو ئارامگر بوون و كاررو كردەوە چاكەكانیان ئەنجامداوە (لە خۆشی و ناخۆشیدا سروشتی خواناسییان ناگۆڕێت) ئا ئەوانە لێخۆش بوون و پاداشتی گەورە و فراوانیان بۆ ئامادەیە (لە بەهەشتی پڕلەنازو نیعمەتدا).

(١٢) جا لەوانەیە تۆ (ئەی پێغەمبەر) واز بهێنیت لە هـەندێ لەو بـاسانەی كـە بـە (وحـی) بـۆت رەوانەكراوە و دڵتەنگ و سەغڵەت بـیت نـەوەكـو بـڵێن: ئـەوە بـۆ گـەنجینەیەك (لە زێـرو زیـو) دانەبەزیوەتە سەری، یان فریشتەیەك بۆ گەیاندنی پەیامە كە نەهاتووە لەگەڵیدا، (تۆ خەفەت مەخۆ) چونكە بەراستی تۆ تەنها ترسێنەری، خوا خۆیشی ئاگادارو چاودێرە بەسەر هەموو شتێكدا (حسابیان بۆ دەكات‌و لە برووبیانویان دەخات).

أَمْ يَقُولُونَ ٱفْتَرَىٰهُ ۖ قُلْ فَأْتُوا۟ بِعَشْرِ سُوَرٍ مِّثْلِهِۦ مُفْتَرَيَٰتٍ
وَٱدْعُوا۟ مَنِ ٱسْتَطَعْتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١٣﴾
فَإِلَّمْ يَسْتَجِيبُوا۟ لَكُمْ فَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّمَآ أُنزِلَ بِعِلْمِ ٱللَّهِ وَأَن لَّآ إِلَٰهَ
إِلَّا هُوَ ۖ فَهَلْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿١٤﴾ مَن كَانَ يُرِيدُ ٱلْحَيَوٰةَ
ٱلدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَٰلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ
﴿١٥﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِى ٱلْءَاخِرَةِ إِلَّا ٱلنَّارُ ۖ وَحَبِطَ
مَا صَنَعُوا۟ فِيهَا وَبَٰطِلٌ مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ أَفَمَن كَانَ
عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِۦ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِن قَبْلِهِۦ كِتَٰبُ
مُوسَىٰٓ إِمَامًا وَرَحْمَةً ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِۦ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِهِۦ
مِنَ ٱلْأَحْزَابِ فَٱلنَّارُ مَوْعِدُهُۥ ۚ فَلَا تَكُ فِى مِرْيَةٍ مِّنْهُ ۚ إِنَّهُ ٱلْحَقُّ
مِن رَّبِّكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾ وَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ يُعْرَضُونَ
عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ ٱلْأَشْهَٰدُ هَٰٓؤُلَآءِ ٱلَّذِينَ كَذَبُوا۟ عَلَىٰ
رَبِّهِمْ ۚ أَلَا لَعْنَةُ ٱللَّهِ عَلَى ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٨﴾ ٱلَّذِينَ يَصُدُّونَ
عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُم بِٱلْءَاخِرَةِ هُمْ كَٰفِرُونَ ﴿١٩﴾

(١٣) بەڵکو (لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگانەدا) ئەوانە دەڵێن کە محمد قورئانی هەڵبەستووە، پێیان بڵێ: جا ئێوەش دە سوورەتی هەڵبەستراو وێنەی ئەم قورئانە بـهێنن، هـەر کەسیش لە خوای گەورە بەدەر، دەتوانن، بانگ بکـەن (بۆ هاوکاریتان پەنای بۆ بەرن) ئەگەر راست دەکەن.

(١٤) جا ئـەگـەر (خـوانـەناسان) نـەهاتن بـەدەم ئـەم داوایەتانەوە، ئەوە ئیتر چاك بزانن و دڵنیابن کە بەڕاستی ئەم قورئانە هەر بەئاگاداری خوای گەورە دابەزێنراوە و بشزانن جگە لەوزاتە خوایەکی تر نیە، ئایا ئیتر ئێوە (ئەی بێباوەڕان) ملکەچو مۆسڵمان دەبن؟

(١٥) هـەر کـەسێك تـەنها ژیـانی دنـیاو رازاوەیـی و (خۆشگوزەرانی) یەکەی بـوێت، ئـەوە (هـەندێ جـار) پاداشتی هەوڵ و کۆششی ئەو جۆرە کەسانە دەدەینەوە لە دنیادا، ئەوانیش تێیدا هیچیان لێکەم ناکرێتەوە.

(١٦) ئا ئەو جۆرە کسانەن کە لە رۆژی دوایدا جگە لە ئاگری دۆزەخ هیچی تریان بۆ نیە و ئەوەی کە دروستیان کرد لە دنیادا پووچەڵو بێنرخ بوو، هەروەها ئەوکاروکردەوەی کە جاران دەیانکرد بەتاڵ و پووچ و بۆشو بێسود دەرچوو.

(١٧) (ئایا ئەو جۆرە کەسانەی کە باس کران) وەکو ئەو کەسە وایـە کـە لەلایـەن پـەروەردگاریەوە هەموو شتێکی بۆ روون کراوەتەوە، (ئەمیش باوەڕی پێیەتی چونکە) پێغەمبەرێك بەڵگەنامەی خـوا دەخوێنێتەوە و لە پێش ئەمیشەوە پەیامەکەی موسا (کە تەوراتە) پێشەوا و رەحمەت بووە، ئەو جۆرە کەسانەی (کە ژیرو هۆشمەندن) باوەڕی پێ دەهێنن، جا ئەو دەستە و کۆمەڵانەی کە باوەڕ بەم پەیامە ناکەن، ئەوە ئاگری دۆزەخ چاوەڕێیانە، نەکەیت تۆ لەجۆرە گومانێکدا بیت لەم قورئانەو لەم پەیامە، چونکە بەڕاستی ئەوە حەقیقەتە و لەلایەن پەروەردگارتەوە بـۆت رەوانـە کـراوە، بـەڵام زۆربـەی خەڵکی باوەڕ ناهێنن.

(١٨) کێ لەوە ستەمکارترە کە درۆ بەناوی خواوە هەڵببەستێت (بەوەی کە بڵێ خوا هاوەڵیان کوڕی هەیە) ئەوانە نیشانی پەروەردگاریان دەدرێن و شایەتەکانی قیامەت، کـە فـریشتە و پـێغەمبەران و بانگخوازانن دەڵێن: ئا ئەوانە ئەو کسانەن درۆیان کرد بەدەم پەروەردگاریانەوە، ئاگاداربن! نەفرەتی خوا لەسەر ستەمکارانە...

(١٩) ئەوانەی بەنەرم و نیانی و جورە هاشیۆە بەرهەڵستی پەیامی خوا دەکەن و بەلاری دەیانەوێت، یاخود دەیانەوێت بە هەڵەو ناتەواوی بیناسێنن بەخەڵکی دیارە ئەوانە بەرۆژی دوایی باوڕیان نیە.

أُوْلَٰٓئِكَ لَمْ يَكُونُواْ مُعْجِزِينَ فِي ٱلْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُم مِّن
دُونِ ٱللَّهِ مِنْ أَوْلِيَآءَۘ يُضَٰعَفُ لَهُمُ ٱلْعَذَابُۚ مَا كَانُواْ يَسْتَطِيعُونَ
ٱلسَّمْعَ وَمَا كَانُواْ يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓاْ
أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُواْ يَفْتَرُونَ ﴿٢١﴾ لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ
فِي ٱلْأٓخِرَةِ هُمُ ٱلْأَخْسَرُونَ ﴿٢٢﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَأَخْبَتُوٓاْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِۖ
هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٣﴾ ۞ مَثَلُ ٱلْفَرِيقَيْنِ كَٱلْأَعْمَىٰ
وَٱلْأَصَمِّ وَٱلْبَصِيرِ وَٱلسَّمِيعِۚ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًاۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ
﴿٢٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦٓ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٥﴾
أَن لَّا تَعْبُدُوٓاْ إِلَّا ٱللَّهَۖ إِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ
﴿٢٦﴾ فَقَالَ ٱلْمَلَأُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِن قَوْمِهِۦ مَا نَرَىٰكَ إِلَّا بَشَرًا
مِّثْلَنَا وَمَا نَرَىٰكَ ٱتَّبَعَكَ إِلَّا ٱلَّذِينَ هُمْ أَرَاذِلُنَا بَادِيَ
ٱلرَّأْيِ وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِن فَضْلِۭ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَٰذِبِينَ
﴿٢٧﴾ قَالَ يَٰقَوْمِ أَرَءَيْتُمْ إِن كُنتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَءَاتَىٰنِي رَحْمَةً
مِّنْ عِندِهِۦ فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ أَنُلْزِمُكُمُوهَا وَأَنتُمْ لَهَا كَٰرِهُونَ ﴿٢٨﴾

(٢٠) (بێگومان) ئەوانە خوایان دەستەوستان نەکردووە لە زەویداو لە دەستی پڕقودرەتی خوا دەرناچن، بێجگە لە خوایش هیچ پەناو یـارمەتیدەرێکیان نـیە (فـریایان بکەوێت) ئەوانە سزایان بۆ چـەند بـەرابـەر دەکـرێت، چونکە لە دنیادا ئەوەندە رقیان لە حەق و ڕێگەی خوا بوو، نەیاندەتوانی گوێ بۆ حەق بگرن و ڕاستی ببینن.

(٢١) ئا ئەوانە ئەو کسانەن کە خۆیان فـەوتاند و ئـەو باس و درۆیانەی کە لە دنیادا هەڵیاندەبەست لێیـان ون بوو (ئاسەواری نەما).

(٢٢) گومانی تـێدا نـیە کـە ئـەوانـە لە قـیامەتدا زۆر خەسارەتمەند و دۆڕاوترن لە گەلێك کافریتر.

(٢٣) لەڕاستیدا ئەوانەی بڕوایان هێناوە بە خواو ڕاستی بەرنامەکەیو دڵیان نەرم بووە بۆخواپەرستی، کـردەوە چاکەکانیشیان ئەنجامداوەو ملکەچ و دڵ ئارام بوون لە بەرامبەر فەرمانەکانی، ئا ئەوانە خاوەن و نیشتەجێی بەهەشتن و بە هەتا هەتایی تیایدا دەمێننەوە.

(٢٤) وێنەی ئەم دوو کۆمەڵە (کۆمەڵی ئیماندارن و کۆمەڵی بێباوەڕان) وەك کوێرو کەڕ، چاوساغ و بیسەر وایە، ئایا ئەم دووانە وێنەیان وەك یەکە، ئەوە بۆ بیر ناکەنەوە؟!

(٢٥) سوێند بە خوا ئێمە نوحمان نارد بۆ لای قەوم و خزمەکانی، (پێی وتن) بێگومان من بۆ ئـێوە داچڵەکێنەرێکی ئاشکرام (ئەگەر لە فەرمانی خوا دەرچن تووشی سزا دەبن، خۆ ئێوە باش من دەناسن کە دڵسۆزتانم و خێرم بۆتان دەوێت)...

(٢٦) کە جگە لە خوا (کەس و هیچیتر) نەپەرستن، چونکە من دەتـرسم سـزای ڕۆژێکـی بـەئێش یەخەتان پێ بگرێت (هەمووتان لەناو بچن لەدنیادا و ریسواش ببن لەقیامەتدا).

(٢٧) جا ئەو دەستە دەسەڵاتدارەی کە بێ باوەڕ بوون لە هۆزی نوح وتیان: ئێمە تۆ تەنها وەك یەکێك لە خۆمان دەبینین و نابینین ئەوانەی شوێنی تۆ کەوتوون جگە لەوانەی کە هەژارو داماوەکانمانن و دووربین نین و ژێریان کەمە و سادەن، هەروەها نابینین ئێوە هیچ شتێکی زیـاترتان بـەسەر ئـێمەدا هەبێت، بەڵکو ئێمە وا گومان دەبەین کە ئێوە درۆزنن.

(٢٨) نوح وتی: ئەی خزمەکانم هەواڵم بدەنێ: ئەگەر من لەسـەر ڕێگـەو بـەرنامەیەکـی ڕاست و دروستبم لەلایەن پەروەردگارمەوە و خێرو چاکەو بەزەیی خۆی پێ بەخشیبم لەلایەن خۆیەوە، کەچی ئەو شتانە هەموی لە ئێوە شاراوەتەوە و نایبینن؟! ئایا بـەزۆر ئـیمان لە دڵـتاندا دروست بکـەین و بتانخەینە سەر ئەم ڕێگەیە، لەکاتێکدا ئێوە لێی بێزارن و خوازیاری نین؟!!

وَيَٰقَوۡمِ لَآ أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ مَالًاۖ إِنۡ أَجۡرِيَ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِۚ وَمَآ
أَنَا۠ بِطَارِدِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْۚ إِنَّهُم مُّلَٰقُواْ رَبِّهِمۡ وَلَٰكِنِّيٓ أَرَىٰكُمۡ
قَوۡمًا تَجۡهَلُونَ ﴿٢٩﴾ وَيَٰقَوۡمِ مَن يَنصُرُنِي مِنَ ٱللَّهِ إِن طَرَدتُّهُمۡۚ
أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣٠﴾ وَلَآ أَقُولُ لَكُمۡ عِندِي خَزَآئِنُ ٱللَّهِ وَلَآ
أَعۡلَمُ ٱلۡغَيۡبَ وَلَآ أَقُولُ إِنِّي مَلَكٞ وَلَآ أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزۡدَرِيٓ
أَعۡيُنُكُمۡ لَن يُؤۡتِيَهُمُ ٱللَّهُ خَيۡرًاۖ ٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِمَا فِيٓ أَنفُسِهِمۡۖ إِنِّيٓ إِذٗا
لَّمِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالُواْ يَٰنُوحُ قَدۡ جَٰدَلۡتَنَا فَأَكۡثَرۡتَ
جِدَٰلَنَا فَأۡتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ
إِنَّمَا يَأۡتِيكُم بِهِ ٱللَّهُ إِن شَآءَ وَمَآ أَنتُم بِمُعۡجِزِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَنفَعُكُمۡ
نُصۡحِيٓ إِنۡ أَرَدتُّ أَنۡ أَنصَحَ لَكُمۡ إِن كَانَ ٱللَّهُ يُرِيدُ أَن يُغۡوِيَكُمۡۚ
هُوَ رَبُّكُمۡ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٣٤﴾ أَمۡ يَقُولُونَ ٱفۡتَرَىٰهُۖ
قُلۡ إِنِ ٱفۡتَرَيۡتُهُۥ فَعَلَيَّ إِجۡرَامِي وَأَنَا۠ بَرِيٓءٞ مِّمَّا تُجۡرِمُونَ ﴿٣٥﴾
وَأُوحِيَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُۥ لَن يُؤۡمِنَ مِن قَوۡمِكَ إِلَّا مَن قَدۡ ءَامَنَ
فَلَا تَبۡتَئِسۡ بِمَا كَانُواْ يَفۡعَلُونَ ﴿٣٦﴾ وَٱصۡنَعِ ٱلۡفُلۡكَ بِأَعۡيُنِنَا
وَوَحۡيِنَا وَلَا تُخَٰطِبۡنِي فِي ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓاْ إِنَّهُم مُّغۡرَقُونَ ﴿٣٧﴾

(٢٩) ئەی خزمەکانم (خۆ من) لە بری ئەم بانگەواز و ئامۆژگاریانەم داوای هیچ ماڵ و خەرجیتان لێناکەم، کرێ و پاداشتم تەنها لای خوایە، من هەرگیز ئەوانەی بروایان هێناوە لە خۆمیان دوور ناخەمەوە و دەریان ناکەم، چونکە بێگومان ئەوان دەگەن بەخوای خۆیان، حیسابیان لای خوایە، بەڵام بەڕاستی من ئێوە دەبینم هۆزێکن خۆتان گێل و نەفام دەکەن (بەوەی بە کەم سەیری ئیماندارانی دەوری من دەکەن لەبەر بێ کەسی و هەژاریان).

(٣٠) ئەی خزمەکانم کێ دەتوانێت یارمەتیم بدات بەرامبەر خوای گەورە (لە سزای خوا بمپارێزێت) ئەگەر ئەو ئیماندارو دۆستانەی خوا دەربکەم و لە خۆمیان دوور بخەمەوە، ئایا بیرناکەنەوە (کە شتی وا ناشێت و دروست نیە بۆ کەسێك خواناس بێت)؟

(٣١) خۆ من پێتان ناڵێم گەنجینەکانی خوا لای منە و من شتی نادیارو غەیبیش نازانم، ناشڵێم بەڕاستی من فریشتەم، هەروەها ناڵێم بەو ئیماندارانەی لەبەر چاوی ئێوە کەم نرخن، خوای گەورە هەرگیز خێریان بەسەردا نارژێنێت، خوا خۆی ئاگادارە بەوەی لە دەروونیاندا هەیە، بێگومان من ئەو کاتە (ئەگەر وابکەم) لە ستەمکارانم.

(٣٢) (خەڵکەکە) وتیان: ئەی نوح بەڕاستی زۆر لەسەری چوویت و زیاد لە پێویست بەربەرەکانێ و شەرە قسەت لەگەڵدا کردین دەی ئەو سزایەمان بۆ بهێنە کە هەڕەشەی پێدەکەیت و هەمیشە باسی دەکەیت و دەمانترسێنی پێی، ئەگەر تۆ لە ڕاستگۆیانیت!!

(٣٣) نوح لە وەڵامدا وتی: ئەوە بە دەست خوایە و هەر خۆی بۆتان پێش دەهێنێت ئەگەر بیەوێت، ئێوە دەستەوسانکەری خوا نین ناتوانن لە تۆڵەی خۆ دەرباز بکەن.

(٣٤) (وادیارە) ئامۆژگاری و دڵسۆزیم سوودتان پێناگەیەنێت ئەگەرچی بمەوێت بەردەوامیشبم لەسەر ئامۆژگاریتان، ئەگەر خوا بیەوێت سەرگەردانتان بکات ئەوە ئەو زاتە پەروەردگارتانە و هەر بۆ لای ئەویش دەبرێنەوە. (بۆ لێپرسینەوە).

(٣٥) بەڵکو (بێ باوەڕانی مەککە) دەڵێن: ئەم باس و بابەتانە (محمد) خۆی هەڵی بەستووە، تۆیش بڵێ: ئەگەر من هەڵیبەستم ئەوە تاوانەکەی لەسەر خۆمە و منیش دوورە پەرێزو بەریم لەو تاوان و گوناهانەی کە ئێوە دەیکەن.

(٣٦) (سەرەنجام) وەحی و پەیامی خوا ڕەوانەکرا بۆ نوح کە چاك بزانە بەڕاستی هەرگیز کەسی‌تر بروا ناهێنێت لە قەومەکەت جگە لەوەی کە بەڕاستی بڕوای هێناوە، کەوابوو خەفەتبار مەبە بەو کردەوە ناشیرین و ناپەسەندانەی ئەنجامی دەدەن.

(٣٧) کەشتییەکەش دروست بکە بەچاودێری و فەرمانی ئێمە، (کاتی تۆفانەکە) تکامان لێ نەکەیت بۆ ئەوانەی لە سنووری ڕاستی دەرچوون و تاوانبارن، چونکە بەڕاستی ئەوانە بڕیاری خنکاندن و تیاچوونیان بۆ دراوە.

وَيَصْنَعُ ٱلْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأٌ مِّن قَوْمِهِۦ سَخِرُوا۟
مِنْهُ قَالَ إِن تَسْخَرُوا۟ مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾
فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَن يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ
مُّقِيمٌ ﴿٣٩﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَ أَمْرُنَا وَفَارَ ٱلتَّنُّورُ قُلْنَا ٱحْمِلْ فِيهَا
مِن كُلٍّ زَوْجَيْنِ ٱثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ ٱلْقَوْلُ
وَمَنْ ءَامَنَ وَمَآ ءَامَنَ مَعَهُۥٓ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾ وَقَالَ ٱرْكَبُوا۟
فِيهَا بِسْمِ ٱللَّهِ مَجْر۪ىٰهَا وَمُرْسَىٰهَآ إِنَّ رَبِّى لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٤١﴾ وَهِىَ
تَجْرِى بِهِمْ فِى مَوْجٍ كَٱلْجِبَالِ وَنَادَىٰ نُوحٌ ٱبْنَهُۥ وَكَانَ
فِى مَعْزِلٍ يَٰبُنَىَّ ٱرْكَب مَّعَنَا وَلَا تَكُن مَّعَ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٤٢﴾
قَالَ سَـَٔاوِىٓ إِلَىٰ جَبَلٍ يَعْصِمُنِى مِنَ ٱلْمَآءِ قَالَ لَا عَاصِمَ
ٱلْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ ٱللَّهِ إِلَّا مَن رَّحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا ٱلْمَوْجُ فَكَانَ
مِنَ ٱلْمُغْرَقِينَ ﴿٤٣﴾ وَقِيلَ يَٰٓأَرْضُ ٱبْلَعِى مَآءَكِ وَيَٰسَمَآءُ
أَقْلِعِى وَغِيضَ ٱلْمَآءُ وَقُضِىَ ٱلْأَمْرُ وَٱسْتَوَتْ عَلَى ٱلْجُودِىِّ وَقِيلَ
بُعْدًا لِّلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤٤﴾ وَنَادَىٰ نُوحٌ رَّبَّهُۥ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ
ٱبْنِى مِنْ أَهْلِى وَإِنَّ وَعْدَكَ ٱلْحَقُّ وَأَنتَ أَحْكَمُ ٱلْحَٰكِمِينَ ﴿٤٥﴾

(٣٨) (نوح) یش دەستی کرد بە دروستکردنی کەشتیەکە، هەر جارێك تاقمێك لە هۆزەکەی بەلایدا تێدەپەڕین، گاڵتەیان پێ دەکرد، (نوح)یش دەیوت: ئەگەر ئێستە ئێوە گاڵتە بە ئێمە دەکەن، ئەوە بەراستی ئێمەش ڕۆژێک دێت گاڵتە بە ئێوە بکەین وەك چۆن ئێوە گاڵتە بە ئێمە دەکەن...

(٣٩) جا لە داهاتوودا دەزانن کێ سزایەکی بۆ دێت کە ریسوای بکات، پاشان لە قیامەتدا دووچاری سزایەکی بەردەوام و هەمیشە دەبێت.

(٤٠) (ئەم کێشەیە بەردەوام بوو) هەتا ئەو کاتەی بڕیارمان هات و فەرمان دەرچوو (بە لەناوبردنی بێباوەڕەکان) و لە تەنوورە پڕ لە ئاگرەکەوە ئاو فوارەی کرد (کە ئەوە نیشانەی دەستپێکردنی تۆڵە خواییە کە بوو) ئەوسا وتمان: ئەی نوح، لە هەموو نێرو مێیەك دوان هەڵبگرە لە کەشتیەکەداو ماڵ و خێزانیشت، جگە لەوانەی کە بڕیاریان لەسەر دراوە تووشی تۆڵە ببن بەهۆی بێباوەڕیانەوە، هەروەها ئەوانەش هەڵگرە کە باوەڕیان هێناوە (شایانی باسە) کەسیش ئیمانی نەهێناو بڕوای بەنوح نەکردو لەگەڵیدا نەبوو، جگە لەکەسانێکی کەم نەبێت.

(٤١) ئینجا نوح وتی: سواربن و بڕۆنە ناو کەشتیەکەوە، بەناوی خواوەیە ڕۆیشتنی و وەستانی، بێگومان پەروەردگارم زۆر لێخۆشبووە و زۆر بە بەزەییە. (بۆ ئێمەمانان).

(٤٢) ئیتر کەشتیەکە دەیبردن بەناو شەپۆلی وەك چیادا، نوح بانگی کردە کوڕەکەی (ئەوەیان کە بێباوەڕ بوو) لە شوێنێکی چەپەکداگیری خوارد بوو، پێی وت: ڕۆڵە گیان، لەگەڵ ئێمەدا سواربە و لەگەڵ بێباوەڕاندا مەبە.

(٤٣) کەچی کوڕەکەی وتی: پەنا دەبەمە لای ئەو چیایەو دەمپارێزێت لەم زریان و ئاوە، (نوح) وتی: ئەمرۆ هیچ پەنادەرێك نیە لە تۆڵە و خەشمی خواکەس ناپارێزێت مەگەر کەسێك خوا خۆی ڕەحمی پێ بکات، ئەوسا (دوای ئەم ووت و وێژە) شەپۆلی ئاو دای بەنێوانیاندا و چووە ریزی خنکاوەکانەوە.

(٤٤) ئەوسا فەرماندرا بەزەوی: ئاوەکەت با ڕۆبچێت بەناختدا، ئەی ئاسمان: تۆش با بەس بێت و باران مەبارێنە، ئیتر ئاوەکە ڕۆچوو، فەرمانیش بەڕێکی و تەواوی ئەنجامدرا، کەشتیەکەش لەسەر کێوی جودی (کە لە کوردستانی باکوورە) وەستاو لەنگەری گرت ئینجا وترا: دەك دووری لە بەزەیی خواو تیاچوون بۆ بەرەی ستەمکاران.

(٤٥) (پاش هێور بوونەوەی زریانەکە) نوح هاواری لە خواکردو وتی: ئەی پەروەردگارم کوڕەکەم لە خێزانی من بوو، بێگومان پەیمانی تۆش ڕاستە و (کاتی خۆی فەرمووت خێزانی تۆ ڕزگارن لە تیاچوون) تۆیش زاناترین و دادپەروەرترینی فەرمانڕەوایانیت.

قَالَ يَٰنُوحُ إِنَّهُۥ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ ۖ إِنَّهُۥ عَمَلٌ غَيْرُ صَٰلِحٍ ۖ فَلَا تَسْـَٔلْنِ
مَا لَيْسَ لَكَ بِهِۦ عِلْمٌ ۖ إِنِّىٓ أَعِظُكَ أَن تَكُونَ مِنَ ٱلْجَٰهِلِينَ ﴿٤٦﴾
قَالَ رَبِّ إِنِّىٓ أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْـَٔلَكَ مَا لَيْسَ لِى بِهِۦ عِلْمٌ ۖ وَإِلَّا
تَغْفِرْ لِى وَتَرْحَمْنِىٓ أَكُن مِّنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٤٧﴾ قِيلَ يَٰنُوحُ
ٱهْبِطْ بِسَلَٰمٍ مِّنَّا وَبَرَكَٰتٍ عَلَيْكَ وَعَلَىٰٓ أُمَمٍ مِّمَّن مَّعَكَ ۚ
وَأُمَمٌ سَنُمَتِّعُهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُم مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٨﴾ تِلْكَ
مِنْ أَنۢبَآءِ ٱلْغَيْبِ نُوحِيهَآ إِلَيْكَ ۖ مَا كُنتَ تَعْلَمُهَآ أَنتَ وَلَا قَوْمُكَ
مِن قَبْلِ هَٰذَا ۖ فَٱصْبِرْ ۖ إِنَّ ٱلْعَٰقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِلَىٰ عَادٍ
أَخَاهُمْ هُودًا ۚ قَالَ يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ
غَيْرُهُۥٓ ۖ إِنْ أَنتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾ يَٰقَوْمِ لَآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ
أَجْرًا ۖ إِنْ أَجْرِىَ إِلَّا عَلَى ٱلَّذِى فَطَرَنِىٓ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾
وَيَٰقَوْمِ ٱسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوٓا۟ إِلَيْهِ يُرْسِلِ ٱلسَّمَآءَ
عَلَيْكُم مِّدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا۟
مُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا۟ يَٰهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ
بِتَارِكِىٓ ءَالِهَتِنَا عَن قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

(٤٦) خوا گەورەش فەرمووی: ئەی نوح بەراستی ئەو لە خێزانی تۆ نەبوو، بەڕاستی ئەو رەخنەوداوایەت کارێکی چاك نــەبوو، کــەوابــوو داوای شــتێکم لێ مــە کــە کــە زانیاریت دەربارەی نیە، بێگومان من ئامۆژگاریت دەکەم کە کارێك نەکەیت خۆت بخەیتە ریزی نەفامانەوە.

(٤٧) (ئینجا نوح) وتی: ئەی پەروەردگارم، بەراستی من پەنا دەگرم بە تۆ کە داوای شتێك بکــەم زانــیاریم پــێی نەبێت، خۆ ئەگەر لێم خۆش نەبیت و بــەزەییت پــێمدا نەیەتەوە ئەوە دەچمە ریزی خەسارەتمەندانەوە.

(٤٨) (ئەوسا لەلایەن خوای گەورەوە) وترا: ئــەی نــوح وەرە خوارەوە و دابەزە لە کەشتیەکە و لە چیای جودی بۆ دەشتایی بــەبێوەیی و ســەلامەتی لەلایــەن ئــێمەوە، بەرەکەتی زۆریش لەسەر تۆو ئەو کۆمەڵ و خەڵکانەی لەگەڵ تۆدان، خەڵکانێکی تریش لەمــەو دوا دێــن و لە نازو نیعمەت بەهرەوەریان دەکەین، پاشان (بەهۆی لاری و بێ بڕواییانەوە) سزای بەسۆیان تووش دەبێت لەلایەن ئێمەوە.

(٤٩) ئەی محمد ﷺ ئەو باسانەی بۆمان کردیت لە هەواڵە نادیارەکانە کە بۆت دەنێرین، نەتۆ دەتزانی، نەهۆز و نەتەوەکەشت پێش ئەم باسەی ئێمە، جا خۆگرو بەئارام بە، چونکە بەراستی پــاشەرۆژ بــۆ خواناس و پارێزکارانە.

(٥٠) بۆ لای هۆزی (عاد) یش، هودی بــرایــانمان نــارد، وتــی: ئــەی خــزمەکــانم، خــوا بــپەرستن و فەرمانبەرداری ئەو بن، هیچ خوایەکی ترتان نیە جگە لەو، (بەداخەوە) ئێوە هیچ راستیەکتان نی‌یە جگە لە درۆ هەڵبەستن. (لەبواری ئیمانو باوەڕدا).

(٥١) (هود وتی) ئەی خزمەکانم من لەسەر ئەم کارو بانگەوازە خواییەی کە بەئێوەی رادەگەیەنم هیچ کرێ و پاداشتێکتان لێ داوا ناکەم، کرێ و پاداشتم تەنها لەسەر ئەو زاتەیە کە بەدی هێناوم، باشە ئەوە بیر ناکەنەوە و ژیرنابن؟!...

(٥٢) ئەی خزمەکانم داوای لێخۆشبوون لە پەروەردگارتان بکەن، پاشان بەردەوام بەداوای لێخۆشبوون بگەرێنەوە بۆ لای، ئەوەتە لە ئاسمانەوە بارانی زۆری پر بەرەکەتتان بۆ دەبارێنێت، هێزو دەسەڵاتتان بۆ زیاد دەکات، زیاد لە هێزو دەسەڵاتی ئاسایی خۆتان، روو وەرمەگێرن لەم بــاس و ئــامۆژگاریانە لەکاتێکدا کە ئیوە هەمیشە تاوانبارن. (ئەگەر زوو فریای خۆتان نەکەون).

(٥٣) وتیان ئەی هود: بەڵگەیەکی زۆر رۆشنت بۆ نەهێناوین تا بە تەواوی ئێمە قەناعەت بکەین (کە تۆ پێغەمبەری خوایت) ئێمەش واز لە خواکانی خۆمان ناهێنین بەقسەی تۆ، ئێمە ئیمان و بڕوامان نیە بەراستێتی تۆ!!

إِن نَّقُولُ إِلَّا ٱعْتَرَىٰكَ بَعْضُ ءَالِهَتِنَا بِسُوٓءٍۗ قَالَ إِنِّيٓ أُشْهِدُ ٱللَّهَ
وَٱشْهَدُوٓاْ أَنِّي بَرِيٓءٞ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِن دُونِهِۦۖ فَكِيدُونِي
جَمِيعٗا ثُمَّ لَا تُنظِرُونِ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى ٱللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمۚ مَّا
مِن دَآبَّةٍ إِلَّا هُوَ ءَاخِذُۢ بِنَاصِيَتِهَآۚ إِنَّ رَبِّي عَلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسْتَقِيمٖ
﴿٥٦﴾ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقَدْ أَبْلَغْتُكُم مَّآ أُرْسِلْتُ بِهِۦٓ إِلَيْكُمْۚ وَيَسْتَخْلِفُ
رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّونَهُۥ شَيْـًٔاۚ إِنَّ رَبِّي عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٞ
﴿٥٧﴾ وَلَمَّا جَآءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودٗا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَعَهُۥ بِرَحْمَةٖ
مِّنَّا وَنَجَّيْنَٰهُم مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٖ ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ عَادٞۖ جَحَدُواْ بِـَٔايَٰتِ
رَبِّهِمْ وَعَصَوْاْ رُسُلَهُۥ وَٱتَّبَعُوٓاْ أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٖ ﴿٥٩﴾ وَأُتْبِعُواْ
فِي هَٰذِهِ ٱلدُّنْيَا لَعْنَةٗ وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِۗ أَلَآ إِنَّ عَادٗا كَفَرُواْ رَبَّهُمْۗ أَلَا
بُعْدٗا لِّعَادٖ قَوْمِ هُودٖ ﴿٦٠﴾ ۞ وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَٰلِحٗاۚ قَالَ
يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُواْ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥۖ هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ
وَٱسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَٱسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تُوبُوٓاْ إِلَيْهِۚ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٞ مُّجِيبٞ
﴿٦١﴾ قَالُواْ يَٰصَٰلِحُ قَدْ كُنتَ فِينَا مَرْجُوّٗا قَبْلَ هَٰذَآۖ أَتَنْهَىٰنَآ أَن
نَّعْبُدَ مَا يَعْبُدُ ءَابَآؤُنَا وَإِنَّنَا لَفِي شَكّٖ مِّمَّا تَدْعُونَآ إِلَيْهِ مُرِيبٖ ﴿٦٢﴾

(٥٤) ئێمە لەو بڕوایە داین کە: وا دیارە هەندێ لە خواکانمان بەخراپ دەستیان لێ وەشاندوویت!! هود وتی: دەی من بەڕاستی خوا دەکەم بەشایەت و ئێوەش بەشایەت بن کە من بەریم لەوەی ئێوە دەیکەنە شەریك و هاوەڵ بۆ خوا...

(٥٥) جگە لە خوا خۆتان بە پەرستراوەکانتانەوە فێڵ و پیلانم لێ بکەن هەر هەمووتان، کۆببنەوە و نەخشە بکێشن بۆ لەناو بردنم، پاشان مۆڵەتیشم مەدەن!...

(٥٦) چونکە بەڕاستی من پشتم بەخوا بەستووە، کە پەروەردگاری من و پەروەردگاری ئێوەشە، هیچ گیانلەبەرێك نیە جڵەوی بەدەست خوای گەورەوە نەبێت، بێگومان پەروەردگارم لەسەر بەرنامە و ڕێبازێکی ڕاست و دروستە.

(٥٧) خۆ ئەگەر ئێوە گوێم بۆ نەگرن و پشت بکەنە ئەم بەرنامەیە، ئەوە بێگومان من پێم ڕاگەیاندن ئەو بەرنامە و پەیامە خواییەی بە مندا نێرراوە بۆتان و (ئەگەر ملکەچ نەبن) پەروەردگارم ئێوە لەناو دەبات و هۆزێکی‌تر دەخاتە شوێنی ئێوە، ئێوە ناتوانن هیچ زیانێك بەو بگەیەنن بەڕاستی پەروەردگاری من بەسەر هەموو شتێکدا چاودێرو بە توانایە.

(٥٨) کاتێکیش فەرمانی ئێمە دەرچوو (کە بڕیاری تیاچوونی هۆزی عاد بوو) و ئەوە هود و ئەوانەی بڕوایان هێنابوو لەگەڵ ئەودا ڕزگارمان کردن بەهۆی بەزەیی و لێبووردەیی خۆمانەوە لە سزایەکی زۆر قورس و گران.

(٥٩) بەڵێ! ئەوە هۆزی عاد بوو، بێ باوەڕ بوون و ئیمانیان نەهێنا بە فەرمانەکانی پەروەردگاریان، لاشیاندا لە بەرنامەی پێغەمبەرانی خواو شوێن فەرمانی هەموو زۆردارو سەرسەخت و خوانەناسێك کەوتن.

(٦٠) جا هەر لەم جیهانەدا نەفرین لێکراو بوون و دوور بوون لە بەزەیی خوا، لە ڕۆژی قیامەتیشدا (هەر نەفرین لێکراو دەبن) ئاگاداربن کە هۆزی عاد بێ باوەڕ بوون و بێ وەفاییان دەربڕی بەرامبەر پەروەردگاریان، ئاگاداربن کە دووریی و بێ‌نرخی بۆ هۆزی عادی قەومی هود.

(٦١) بۆ هۆزی ثمودیش، صالح ی برایانمان ڕەوانە کرد، وتی: ئەی خزمەکانم گوێڕایەڵی خوای گەورە بکەن جگە لەو زاتە هیچ خوایەکی ترتان نیە، ئەو بەرپای کردوون لە زەویداو داوای لێکردوون کە ئاوەدانی بکەنەوە، جا کەوابوو داوای لێ خۆشبوونی لێ بکەن پاشان بگەڕێنەوە بۆ لای و فەرمانەکانی بەجێ بهێنن، چونکە بەڕاستی پەروەردگاری من زۆر نزیکە و نزا وەرگرە (لەو کەسانەی لێی دەپاڕێنەوە و داوای لێ خوشبوونی لێدەکەن).

(٦٢) خەڵکەکە وتیان: ئەی صالح، بەڕاستی پێش ئەم باسانەت تۆ لەناو ئێمەدا شوێنی هیوامان بوویت، ئایا بەرگری ئەوەمان لێدەکەیت کە شوێن شتێك بکەوین کە باوو باپیرانمان شوێنی کەوتوون و پەرستویانن؟! ئێمە بەڕاستی لە گوماندایین لەوەی کە تۆ بانگی ئێمە دەکەی بۆلای و بەدبینین لێی!!

قَالَ يَٰقَوۡمِ أَرَءَيۡتُمۡ إِن كُنتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٖ مِّن رَّبِّي وَءَاتَىٰنِي
مِنۡهُ رَحۡمَةٗ فَمَن يَنصُرُنِي مِنَ ٱللَّهِ إِنۡ عَصَيۡتُهُۥۖ فَمَا تَزِيدُونَنِي
غَيۡرَ تَخۡسِيرٖ ﴿٦٣﴾ وَيَٰقَوۡمِ هَٰذِهِۦ نَاقَةُ ٱللَّهِ لَكُمۡ ءَايَةٗ
فَذَرُوهَا تَأۡكُلۡ فِيٓ أَرۡضِ ٱللَّهِۖ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوٓءٖ فَيَأۡخُذَكُمۡ
عَذَابٞ قَرِيبٞ ﴿٦٤﴾ فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُواْ فِي دَارِكُمۡ
ثَلَٰثَةَ أَيَّامٖۖ ذَٰلِكَ وَعۡدٌ غَيۡرُ مَكۡذُوبٖ ﴿٦٥﴾ فَلَمَّا جَآءَ
أَمۡرُنَا نَجَّيۡنَا صَٰلِحٗا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَعَهُۥ بِرَحۡمَةٖ مِّنَّا
وَمِنۡ خِزۡيِ يَوۡمِئِذٍۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ ٱلۡقَوِيُّ ٱلۡعَزِيزُ ﴿٦٦﴾ وَأَخَذَ
ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ ٱلصَّيۡحَةُ فَأَصۡبَحُواْ فِي دِيَٰرِهِمۡ جَٰثِمِينَ
﴿٦٧﴾ كَأَن لَّمۡ يَغۡنَوۡاْ فِيهَآۗ أَلَآ إِنَّ ثَمُودَاْ كَفَرُواْ رَبَّهُمۡۗ أَلَا بُعۡدٗا
لِّثَمُودَ ﴿٦٨﴾ وَلَقَدۡ جَآءَتۡ رُسُلُنَآ إِبۡرَٰهِيمَ بِٱلۡبُشۡرَىٰ قَالُواْ
سَلَٰمٗاۖ قَالَ سَلَٰمٞۖ فَمَا لَبِثَ أَن جَآءَ بِعِجۡلٍ حَنِيذٖ ﴿٦٩﴾ فَلَمَّا
رَءَآ أَيۡدِيَهُمۡ لَا تَصِلُ إِلَيۡهِ نَكِرَهُمۡ وَأَوۡجَسَ مِنۡهُمۡ خِيفَةٗۚ
قَالُواْ لَا تَخَفۡ إِنَّآ أُرۡسِلۡنَآ إِلَىٰ قَوۡمِ لُوطٖ ﴿٧٠﴾ وَٱمۡرَأَتُهُۥ قَآئِمَةٞ
فَضَحِكَتۡۗ فَبَشَّرۡنَٰهَا بِإِسۡحَٰقَ وَمِن وَرَآءِ إِسۡحَٰقَ يَعۡقُوبَ ﴿٧١﴾

(٦٣) ساڵح وتی: ئەی خزمەکانم چاوتان بکەنەوە: ئەگەر من لەسەر ڕێگە و بەرنامەیەکی ڕاست و دروست بم لەلایەن پەروەردگارمەوە و خێرو چاکەو بەزەیی خۆی پێ بەخشی بم لە خۆیەوە و ڕەحمەتی تایبەتیشی پێ بەخشیبم، باشە کێ یارمەتیم دەدات و لە سزای خوا ڕزگارم دەکات ئەگەر لە فەرمانی لابدەم و پەیامەکەی بە ڕێك و تەواوی نەگەیەنم، جا ئێوە بەم هەڵوێستەتان جگە لە خەسارەتمەندیی بۆ من هیچ سوودێکی ترم پێناگەیەنن...

(٦٤) ئەی خزمەکانم ئەمە ووشترەکەیە کە لەلایەن خواوە کراوە بە موعجیزە و نیشانەیەکی تایبەت (لەسەر دەسەڵاتی خۆی و ڕاستی پێغەمبەرێتی من) جا وازی لێ بهێنن با لە زەوی خوادا بلەوەڕێت، بەنیازی خراپەوە دەستی بۆ نەبەن، ئەگینا سزایەکی نزیك دەتانگرێت...

(٦٥) کەچی یەکسەرچوون سەریان بڕی، (ساڵح) یش پێی وتن: ڕابوێرن لە ماڵ و مەنزڵی خۆتاندا بۆ ماوەی سێ ڕۆژ، (دوای ئەو ماوە دیاری کراوە تیادەچن) ئەوەش بەڵێنێکەو هەرگیز بەدرۆ ناخرێتەوە.

(٦٦) جا کاتێك فەرمانی ئێمە دەرچوو بڕیاردرا لەکاتی دیاری کراودا، ساڵح و ئەوانەی بڕوایان هێنابوو لەگەڵیدا ڕزگارمان کردن بە میهرەبانی و بەزەیی خۆمان، لە سەرشۆڕیی ئەو ڕۆژەش پەنامانداین، بەڕاستی پەروەردگارت هەر خۆی خاوەنی هێزە و باڵادەستە. (بەسەر هۆزی کافراندا لەهەموو سەردەمێکدا).

(٦٧) جا ئەو دەنگە سامناکە بووە هۆی تیاچوونیان هەموو ئەوانەی گرت کە تاوان و ستەمیان کردو فەرمانبەرداری پەروەردگاریان نەبوون، سەرەنجام هەموویان لە بەرەبەیاندا... لە شوێنەکانی خۆیاندا کەوتن بەڕووی زەویدا و تەخت بوون و تیاچوون ...

(٦٨) وەك ئەوەی کە هەر لەو شوێنەدا نەبووبن و تیایدا نەژیابن، ئاگاداربن، بەڕاستی هۆزی ثمود بێ بڕوا بوون بە پەروەردگاریان و بێ وەفا بوون بەرامبەری، ئاگاداربن بڕیاری دووری لە بەزەیی خوا، درا بۆ هۆزی ثمودیش.

(٦٩) سوێند بەخوا بێگومان وەفدێکی ڕەوانە کراوی ئێمە (لە فریشتە) هاتنە لای ئیبراهیم بە مژدەوە (مژدەی بوونی منداڵێك) و ووتیان: سڵاوی خوات لێ بێت، ئەمیش وتی: سڵاوی خوا لە ئێوەش، دوای بەخێرهاتنیان ڕۆیشت و زۆری پێ نەچوو گەڕایەوە بە گۆشتی گوێرەکەیەکی برژاوەوە.

(٧٠) کاتێك (ئیبراهیم) بینی دەستی بۆ نابەن، کارەکەیانی بە نائاسایی داناو لەدڵی خۆیدا لێیان ترسا، ئەوانیش هەستیان پێکردو وتیان: مەترسە، بەڕاستی ئێمە نێردراوین بۆ لای قەومەکەی لوط.

(٧١) لەو کاتەدا خێزانەکەی وەستابوو، یەکسەر پێکەنی، (خوای گەورە دەفەرموێت): ئێمەش مژدەمان دایە کە ئیسحاقت پێدەبەخشین و لە دوای ئەویش یەعقوب، لە نەوەی ئیسحاق دێتە دنیاوە.

قَالَتْ يَٰوَيْلَتَىٰٓ ءَأَلِدُ وَأَنَا۠ عَجُوزٌ وَهَٰذَا بَعْلِى شَيْخًا ۖ إِنَّ هَٰذَا
لَشَىْءٌ عَجِيبٌ ﴿٧٢﴾ قَالُوٓا۟ أَتَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ ٱللَّهِ ۖ رَحْمَتُ ٱللَّهِ
وَبَرَكَٰتُهُۥ عَلَيْكُمْ أَهْلَ ٱلْبَيْتِ ۚ إِنَّهُۥ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ ﴿٧٣﴾ فَلَمَّا ذَهَبَ
عَنْ إِبْرَٰهِيمَ ٱلرَّوْعُ وَجَآءَتْهُ ٱلْبُشْرَىٰ يُجَٰدِلُنَا فِى قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٤﴾
إِنَّ إِبْرَٰهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّٰهٌ مُّنِيبٌ ﴿٧٥﴾ يَٰٓإِبْرَٰهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَٰذَآ ۖ إِنَّهُۥ
قَدْ جَآءَ أَمْرُ رَبِّكَ ۖ وَإِنَّهُمْ ءَاتِيهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ ﴿٧٦﴾ وَلَمَّا
جَآءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِىٓءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالَ هَٰذَا
يَوْمٌ عَصِيبٌ ﴿٧٧﴾ وَجَآءَهُۥ قَوْمُهُۥ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِن قَبْلُ كَانُوا۟
يَعْمَلُونَ ٱلسَّيِّـَٔاتِ ۚ قَالَ يَٰقَوْمِ هَٰٓؤُلَآءِ بَنَاتِى هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ ۖ
فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ فِى ضَيْفِىٓ ۖ أَلَيْسَ مِنكُمْ رَجُلٌ رَّشِيدٌ
﴿٧٨﴾ قَالُوا۟ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِى بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيدُ
﴿٧٩﴾ قَالَ لَوْ أَنَّ لِى بِكُمْ قُوَّةً أَوْ ءَاوِىٓ إِلَىٰ رُكْنٍ شَدِيدٍ ﴿٨٠﴾ قَالُوا۟
يَٰلُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَن يَصِلُوٓا۟ إِلَيْكَ ۖ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ
مِّنَ ٱلَّيْلِ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنكُمْ أَحَدٌ إِلَّا ٱمْرَأَتَكَ ۖ إِنَّهُۥ مُصِيبُهَا
مَآ أَصَابَهُمْ ۚ إِنَّ مَوْعِدَهُمُ ٱلصُّبْحُ ۚ أَلَيْسَ ٱلصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ﴿٨١﴾

(٧٢) خێزانی ئیبراهیم وتی: وەی ڕۆ (شەرمەزار خۆم)! چۆن مندالم دەبێت من پیرم و ئەمەش مێردەکەمە، پیر و بەساڵا چووە، بەڕاستی ئەمە شتێکی سەر سوڕهێنەرە!

(٧٣) فریشتەکان وتیان: ئایا سەرسام دەبیت لە فەرمانو کاری خوا؟! ڕەحمەت و بەرەکەتی خواتان لەسەربێت ئەی خێزانی ئەم ماڵە پیرۆزە، (بێگومان خوای گەورە مندالتان پێدەبەخشێت) چونکە هەمیشە ئەو زاتە سوپاسکراوە و خاوەنی بەرزی و دەسەڵاتیشە.

(٧٤) جاکاتێك ترسەکە لە دڵی ئیبراهیم دەرچوو (هێمن بۆوە) و مژدەکەشی بۆ هاتبوو، دەستی کرد بە باس کردن و موجادەلە دەربارەی قەومی (لوط).

(٧٥) بەڕاستی ئیبراهیم زۆر لەسەرخۆ و بە ئارام و خەمخۆر و دڵگەرم بوو هەمیشە دڵی لای خوای پەروەردگار بوو.

(٧٦) (فریشتەکان وتیان): ئەی ئیبراهیم واز بهێنە لەو باس و کێشەیە، دڵنیابە بەڕاستی پەروەردگارت فەرمانی داوە و (کار تەواو بووە) و بێگومان سزایەکیان توش دێت کە هیچ هێزێك ناتوانێت بەری بگرێت.

(٧٧) کاتێکیش وەفدی فریشتەکانی ئێمە هاتنە لای لوط، نارەحەت بوو پێیان، زۆر دڵتەنگ بوو (چونکە لە شێوەی چەند لاوێکی پێکەوتوودا هاتبوون، لەدڵی خۆیدا) وتی: ئەمە ڕۆژێکی سەختە (منی تێکەوتووم).

(٧٨) هۆزەکەشی بەبیستنی هاتنی ئەم میوانانە، بەپەلەو بێ شەرمانە کشان بۆ لای، پێشتریش کردارە خراپەکانیان دەکرد، (کاتێك لوط ئەم دیمەنە ناشیرینەی بینی) وتی: ئەی خزمەکانم ئائەوانە کچەکانمن و ئەوان پاك و خاوێنن بۆ ئێوە (وەرن لەناو هۆزدا کێتان بە دڵە بەشێوەیەکی شەرعی و ڕەوا لێتان مارەبکەم) جا لە خوا بترسن و شەرمەزارم مەکەن لەناو میوانەکانمدا، ئایا پیاوێکی ژیرو مەردتان تێدا نیە (کە لەکاری ناڕەوای ئاوا جڵەوگیری بکات)؟!

(٧٩) ئەوانیش بێ شەرمانە وتیان: تۆ چاك دەزانی کە ئێمە هیچ حەقێکمان نیە بە کچەکانی تۆوە، دڵنیاشین تۆ دەزانیت ئێمە چیمان دەوێت!

(٨٠) لوط وتی: خۆزگە هێزێکم دەبوو لە خۆتان (بۆ بەرامبەری ناپاکەکانتان) یان پەنایەکی بەهێزم دەست دەکەوت و دەڕۆیشتم بۆی (تا تۆڵەتان لێ بکەمەوە و تەمێتان بکەم).

(٨١) میوانەکان وتیان: ئەی لوط بەڕاستی ئێمە فریشتەی نێرراوی پەروەردگاری تۆین، ئەو تاوانبارانە هەرگیز ناگەنە لات (تابتوانن دەستدرێژی بکەنە سەر ئێمە)، جا تۆ خاوو خێزانت لەبەشێکی شەودا دەربکەو کەس لە ئێوە لانەکاتەوە و ئاوڕ نەداتەوە، جگە هاوسەرەکەت (کە لاسارەو بەگوێت ناکات) چونکە بەڕاستی ئەو سزایەی کە تاوانبارانی گرتۆتەوە ئەویش دەگرێتەوە، بەڕاستی کاتی سزاکەشیان لە بەرەبەیاندایە، ئایا بەرەبەیانی ئەمشەو نزیك نی یە؟!

فَلَمَّا جَآءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَٰلِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ مَّنضُودٍ ﴿٨٢﴾ مُّسَوَّمَةً عِندَ رَبِّكَ
وَمَا هِيَ مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ بِبَعِيدٍ ﴿٨٣﴾ ۞ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ
شُعَيْبًا قَالَ يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥ
وَلَا تَنقُصُوا۟ ٱلْمِكْيَالَ وَٱلْمِيزَانَ إِنِّىٓ أَرَىٰكُم بِخَيْرٍ
وَإِنِّىٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٤﴾ وَيَٰقَوْمِ
أَوْفُوا۟ ٱلْمِكْيَالَ وَٱلْمِيزَانَ بِٱلْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا۟
ٱلنَّاسَ أَشْيَآءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا۟ فِى ٱلْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٥﴾
بَقِيَّتُ ٱللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ وَمَآ أَنَا۠ عَلَيْكُم
بِحَفِيظٍ ﴿٨٦﴾ قَالُوا۟ يَٰشُعَيْبُ أَصَلَوٰتُكَ تَأْمُرُكَ أَن
نَّتْرُكَ مَا يَعْبُدُ ءَابَآؤُنَآ أَوْ أَن نَّفْعَلَ فِىٓ أَمْوَٰلِنَا مَا نَشَٰٓؤُا۟
إِنَّكَ لَأَنتَ ٱلْحَلِيمُ ٱلرَّشِيدُ ﴿٨٧﴾ قَالَ يَٰقَوْمِ أَرَءَيْتُمْ إِن
كُنتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّى وَرَزَقَنِى مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَآ أُرِيدُ أَنْ
أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَآ أَنْهَىٰكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا ٱلْإِصْلَٰحَ
مَا ٱسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِىٓ إِلَّا بِٱللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿٨٨﴾

(٨٢) جا کاتێك فەرمانی ئێمە بـۆ تـیاچوونیان دەرچـوو شـارۆچکەکـەیانمان ژێـرە و ژوور کـرد و بـە قـوڕی سوورەوە کراوی وەك بـەرد، چـین لەسـەر چـین بـەرد بارانیشمان کرد.

(٨٣) هەموو ئەو بەردانە دیاری کراو بـوون، لە لایـەن پەروەردگارتەوە (کە بدات بەسەر تەوقە سەری کێدا) ئەم کارەسات و ئەم بەرد بارانەش وەنەبێت زۆر دوور بێت لە ستەمکارانەوە (لە هەموو سـەردەمێکدا، کـاتێك ڕۆدەچن لە تاوانکاریدا).

(٨٤) بۆ لای خەڵکی مـەدیەنیش بـراو کـەسی خـۆیان (شوعەیب) مان بە پێغەمبەرێتی رەوانـە کـرد، ئـەویش وتی: ئەی خزمەکانم بەندایەتی خوا بکەن، هیچ خوایەکی ترتان نیە جگە لەو، هەروەها کەم و کووڕیش مەکەن لە پێوانەو کێشانەدا، بەڕاستی من بە چاك دەتانبینم و رزق و ڕۆزیتان باشەو لە خۆشیدان، بـێگومان مـن دەتـرسم ئەگەر لە فەرمانی خوا دەرچن ئێوە تووشی سزای ڕۆژێك ببن کە گەمارۆتان بدات و لێـی رزگـارو دەرباز نەبن.

(٨٥) ئەی قەوم خزمەکانم، با پێوان و کێشانتان تێرو تەواوبێت و بە دادپەروەرانە ئـەنجامی بـدەن، شتومەکی خەڵکی کەم نرخ مەکەن و (فێڵیان لێ مەکەن) و خراپەکاری مەکەن لە زەویدا و تۆوی خراپە مەچێنن. (چونکە سەرئەنجامی باش نابێت).

(٨٦) ئەوەی خوای گەورە بۆتان دەهێڵێتەوە لە قازانج و حەڵاڵی کـردووە بـۆتان، ئـەوە چـاکـترە لە زۆرێکی حەرام، ئەگەر ئێوە ئیماندارن، منیش لێپرسراو نیم بەرامبەر ئێوە و نـاتوانـم لەسـزای خـوا بتانپارێزم (بەڵکو حەق و راستیتان پێ رادەگەیەنم).

(٨٧) خەڵکە کە وتیان: ئەی شوعەیب، ئایا نوێژەکەت فەرمانت پێدەکات کە ئێمە واز بهێنین لەوەی باوو باپیرانمان پەرستوویانن، یاخود لە ماڵ و سامانماندا بەئارەزووی خۆمان چیمان بوێت بیکەین و بەڕاستی تۆ زۆرهێمن و خاوەن ژیریت؟! (وادیارە گاڵتەیان پێکردووە، یـان قـەناعەتیان بـەژیری و لەسەرخۆیی بووە و سەریان سوڕماوە لەوەی کە دەیەوێت لە داب و نەریتی باوو باپیران دەربچێت).

(٨٨) شوعەیب وتی: ئەی قەوم و خزمەکانم باشە ئەگەر منتان بینی و بۆتان دەرکەوت کـە لەسـەر بەرنامەیەکی ڕێك و ڕۆشنم لەلایەن پەروەردگارمەوە و هەر لەلایەن خۆشیەوە رزق و ڕۆزی جوان و باشی داومەتێ، (منیش سوپاسگوزارم) جا نامەوێت قەدەغەی شتێکتان لێ بکەم، وەك ئێوە نەکەم (چی بە ئێوە بگەیەنم خۆم لە پێشدا ئەنجامی دەدەم) من هیچم ناوێت تەنها چاکسازی نەبێت، بەگـوێرەی توانام، ڕێکخستنی کارم بەدەستی کەس نیە بەدەستی خوا نەبێت، پشت و پەنام هەر بەو بـەستووە و هەر بۆ لای ئەویش دەگەڕێمەوە.

وَيَٰقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِيٓ أَن يُصِيبَكُم مِّثْلُ مَآ أَصَابَ
قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَٰلِحٍۚ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِّنكُم
بِبَعِيدٍ ﴿٨٩﴾ وَٱسْتَغْفِرُواْ رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوٓاْ إِلَيْهِۚ إِنَّ رَبِّي
رَحِيمٌ وَدُودٌ ﴿٩٠﴾ قَالُواْ يَٰشُعَيْبُ مَا نَفْقَهُ كَثِيرًا مِّمَّا تَقُولُ
وَإِنَّا لَنَرَىٰكَ فِينَا ضَعِيفًاۖ وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَٰكَۖ وَمَآ أَنتَ
عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ ﴿٩١﴾ قَالَ يَٰقَوْمِ أَرَهْطِيٓ أَعَزُّ عَلَيْكُم مِّنَ
ٱللَّهِ وَٱتَّخَذْتُمُوهُ وَرَآءَكُمْ ظِهْرِيًّاۖ إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
مُحِيطٌ ﴿٩٢﴾ وَيَٰقَوْمِ ٱعْمَلُواْ عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَٰمِلٌۖ
سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَن يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ
كَٰذِبٌۖ وَٱرْتَقِبُوٓاْ إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا جَآءَ
أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَعَهُۥ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَأَخَذَتِ
ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ ٱلصَّيْحَةُ فَأَصْبَحُواْ فِي دِيَٰرِهِمْ جَٰثِمِينَ ﴿٩٤﴾
كَأَن لَّمْ يَغْنَوْاْ فِيهَآۗ أَلَا بُعْدًا لِّمَدْيَنَ كَمَا بَعِدَتْ ثَمُودُ ﴿٩٥﴾ وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَا وَسُلْطَٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٩٦﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
وَمَلَإِيْهِۦ فَٱتَّبَعُوٓاْ أَمْرَ فِرْعَوْنَۖ وَمَآ أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ﴿٩٧﴾

(٨٩) ئەی قەوم و خزمانم ناكۆكی ودژایەتیتان لەگەڵ مندا، واتان لێ نەكات (ئەو ئایین و بیرو باوەڕەی هێناومە لەلایەن خواوە بەدرۆی بزانن) چونكە ئەو كاتە ئەوەی تووشی هۆزی نوح و هود و صالح بوو لەوانەیە تووشی ئێوەش ببێت، خۆ هۆزی لوط لێتانەوە دوور نیە.

(٩٠) داوای لێ خۆشبوونیش لە پەروەردگارتان بكەن و واز بهێنن لە تاوان و خراپەكاری و پاشان بگەڕێنەوە بۆ لای خوا بەتەوبەو پەشیمانی، بێگومان پەروەردگاری من زۆر بەبەزەیی و میهرەبانە، زۆر بەسۆز و دلۆڤانە.

(٩١) خزمانی نالەبار وتیان: ئەی شوعەیب، ئێمە تێناگەین لە زۆربەی ئەو باسانەی كە تۆ باسی دەكەیت، بەڕاستی ئێمە تۆ بەلاواز دەبینین لەناو خۆماندا (وادەزانین ناتوانیت بەرەنگاری ئەم هەموو خەڵكە بكەیت، ئەمەی تۆ باسی دەكەیت پێویستی بەهێزو توانایەكی زۆر هەیە) خۆ ئەگەر خزمەكانت نەبوایە بەرد بارانمان دەكردیت، وەنەبێت تۆ هیچ تواناو دەسەڵاتێكت هەبێت بەسەرماندا.

(٩٢) شوعەیب وتی: ئەی هۆزو خزمانم ئایا كەس و كارم بەلای ئێوەوە بە تواناو دەسەڵاتدارترە لە خوا؟! لەكاتێكدا ئەو زاتەتان فەرامۆش كردووە و گوێ نادەن بە فەرمانەكانی، بەڕاستی پەروەردگارم ئاگادارە بەوەی ئێوە ئەنجامی دەدەن.

(٩٣) ئەی هۆزو خزمانم ئێوە كاری خۆتان بكەن چەندە تواناتان هەیە، منیش كاری خۆم لەسەر بەرنامەی خۆم ئەنجام دەدەم، لەمەولا دەردەكەوێت و دەزانن كێ سزایەكی بۆ دێت كە سەرشۆڕی دەكات، كێش درۆزنە، ئێوە چاوەڕێ بن بەراستی منیش لەگەڵتاندا چاوەڕێم.

(٩٤) كاتێك فەرمانی ئێمە دەرچوو بۆ تیاچوونیان، شوعەیب و ئەوانەی بڕوایان هێنابوو لەگەڵیدا بەهۆی بەزەیی و لوتفی خۆمان رزگارمان كردن، دەنگ و نركەی تیاچوون تاوانكارو بێ بڕواكانی گرتەوە، جا هەموویان لە شوێن و جێگەی خۆیاندا تیاچوون و بەچۆكدا هاتن لە بەرەبەیاندا.

(٩٥) هەروەك لەوێ نەژیابن، ئاگاداربن، دەك مەدیەن لەوەولاتر بچێت هەروەك ثمود لەوەولاتر چوو.

(٩٦) سوێند بێت موسا پێغەمبەرمان نارد بەچەندەها بەڵگە و فەرمانی دروستەوە، هاوڕێ لەگەڵ موعجیزە و شتی سەرسوڕهێنەری ئاشكرادا...

(٩٧) بۆ لای فیرعەون و دارو دەستەی، كەچی خەڵكەكە شوێن فەرمانی فیرعەون كەوتن، لەكاتێكدا كە كارو فەرمانی فیرعەون هەرگیز راست و دروست و ژیرانە نەبوو (بەڵكو ستەمكار بوو خۆی بەخوا ناوزەد كردبوو!!)

يَقْدُمُ قَوْمَهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فَأَوْرَدَهُمُ ٱلنَّارَ ۖ وَبِئْسَ ٱلْوِرْدُ
ٱلْمَوْرُودُ ﴿٩٨﴾ وَأُتْبِعُوا۟ فِى هَٰذِهِۦ لَعْنَةً وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ بِئْسَ
ٱلرِّفْدُ ٱلْمَرْفُودُ ﴿٩٩﴾ ذَٰلِكَ مِنْ أَنۢبَآءِ ٱلْقُرَىٰ نَقُصُّهُۥ عَلَيْكَ ۖ
مِنْهَا قَآئِمٌ وَحَصِيدٌ ﴿١٠٠﴾ وَمَا ظَلَمْنَٰهُمْ وَلَٰكِن ظَلَمُوٓا۟
أَنفُسَهُمْ ۖ فَمَآ أَغْنَتْ عَنْهُمْ ءَالِهَتُهُمُ ٱلَّتِى يَدْعُونَ مِن دُونِ
ٱللَّهِ مِن شَىْءٍ لَّمَّا جَآءَ أَمْرُ رَبِّكَ ۖ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٍ ﴿١٠١﴾
وَكَذَٰلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَآ أَخَذَ ٱلْقُرَىٰ وَهِىَ ظَٰلِمَةٌ ۚ إِنَّ أَخْذَهُۥٓ
أَلِيمٌ شَدِيدٌ ﴿١٠٢﴾ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ ٱلْءَاخِرَةِ ۚ
ذَٰلِكَ يَوْمٌ مَّجْمُوعٌ لَّهُ ٱلنَّاسُ وَذَٰلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ ﴿١٠٣﴾ وَمَا
نُؤَخِّرُهُۥٓ إِلَّا لِأَجَلٍ مَّعْدُودٍ ﴿١٠٤﴾ يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ
إِلَّا بِإِذْنِهِۦ ۚ فَمِنْهُمْ شَقِىٌّ وَسَعِيدٌ ﴿١٠٥﴾ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ شَقُوا۟ فَفِى
ٱلنَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ﴿١٠٦﴾ خَٰلِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ
ٱلسَّمَٰوَٰتُ وَٱلْأَرْضُ إِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَ ۚ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ
﴿١٠٧﴾ ۞ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ سُعِدُوا۟ فَفِى ٱلْجَنَّةِ خَٰلِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ
ٱلسَّمَٰوَٰتُ وَٱلْأَرْضُ إِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَ ۖ عَطَآءً غَيْرَ مَجْذُوذٍ ﴿١٠٨﴾

(٩٨) لەڕۆژی قیامەتیشدا فیرعەون پێش قەوم و شوێنکەوتووانی دەکەوێت و ئینجا دەیانباتە ناو ئاگری دۆزەخ، ئای چەند خراپە ئەو چوونە ژوورەوەیەو ئەو شوێنەی دەچنە ناوی.

(٩٩) ئەوانە لەم دنیادا نەفرین و دەنگوباسی خراپ شوێنیشیان خرا، لە ڕۆژی قیامەتیشدا، (بەشیان هەر دووریە لەرەحم و بەزەیی خوا) ئای چەند خراپە ئەو بەخشینەی پێیان بەخشراوە.

(١٠٠) ئەوەی کە باسکرا هەندێك بوو لە هەواڵی خەڵکی ئەو شارو شارۆچکانە، بۆت دەگێڕینەوە، هەندێك لەو شارو دێهاتانە ماون و هەندێکی تری بەتەواوی وێران بوون.

(١٠١) خۆ وەنەبێت ئێمە ستەممان لێ کردبن بەڵکو هەر خۆیان ستەمیان لە خۆیان کرد، ئەوسا ئەو پەرستراوانەیان کە لەجیاتی خوا هاواریان لێ دەکردن، فریای هیچ شتێکیان نەکەوتن کاتێک فەرمانی پەروەردگاری تۆ هات، هیچیان بۆ زیاد نەکردن جگە لە تیاچوون نەبێت.

(١٠٢) ئا بەو شێوەیە تۆڵەسەندنی پەروەردگاری تۆ، کاتێك تۆڵە دەسێنێت لە خەڵکی شارو دێهاتەکان لەحاڵێکدا کە یاخی و ستەم پیشە بوون، بەڕاستی تۆڵەسەندنەکەی زۆر بەئێش و بەهێزو تووندو بەزەبرە.

(١٠٣) بێگومان لەو بەسەرهاتەدا نیشانە و پەندو ئامۆژگاری هەیە بۆ کەسێك لە سزای ڕۆژی دوایی بترسێت، ئەوە ڕۆژێکە خەڵکی بۆی کۆ دەکرێنەوە، ئەوە ڕۆژێکە خەڵکی هەموو ئامادە کراون و هەمووان لەبەرچاون دەبن تیایدا.

(١٠٤) ئێمە بەرپابوونی ئەو ڕۆژە دواناخەین مەگەر بۆ کاتێکی کەم و سنووردار نەبێت.

(١٠٥) ئەو ڕۆژەی کە ئەو ڕووداوە پێش دێت مەگەر خوای گەورە مۆڵەت بدات، ئەگینا کەس بۆی نیە قسە بکات، ئەوسا خەڵکەکە دەبنە دوو کۆمەڵ، کۆمەڵێك بەدبەخت و چارەڕەش، کۆمەڵێکیش بەختەوەرو کامەران.

(١٠٦) جا ئەوانەی بەدبەخت و چارە ڕەش بوون، ئەوە لەناو ئاگردان، هەناسە هەڵمژین و هەناسە دانەوەیان زۆر سەخت و دژوارە.

(١٠٧) بۆ هەمیشەش تیایدا دەمێننەوە تا ئاسمانەکان و زەوی هەبێت (کەئەویش بۆ هەتاهەتایی دروست کراوە لە قیامەتدا) مەگەر پەروەردگارت ویستی (گۆڕانکاری) هەبێت، بەڕاستی پەروەردگارت کارایە بۆ هەرشتێك بیەوێت.

(١٠٨) ئەوانەش کە کامەران و بەختیار کراون ئەوە لە بەهەشتدان، بۆ هەتاهەتایی تیایدا دەمێننەوە هەتا ئاسمانەکان و زەوی هەبێت (کە ئەویش بۆ هەتاهەتایی دروست کراوە لە قیامەتدا)، مەگەر پەروەردگارت ویستی (گۆڕانکاری) هەبێت، ئەمەش بەخششێکە هەرگیز کۆتایی نایەت.

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٖ مِّمَّا يَعْبُدُ هَٰٓؤُلَآءِۚ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَعْبُدُ
ءَابَآؤُهُم مِّن قَبْلُۚ وَإِنَّا لَمُوَفُّوهُمْ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ مَنقُوصٖ ﴿١٠٩﴾
وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ فَٱخْتُلِفَ فِيهِۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٞ
سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْۚ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكّٖ مِّنْهُ مُرِيبٖ
﴿١١٠﴾ وَإِنَّ كُلّٗا لَّمَّا لَيُوَفِّيَنَّهُمْ رَبُّكَ أَعْمَٰلَهُمْۚ إِنَّهُۥ بِمَا يَعْمَلُونَ
خَبِيرٞ ﴿١١١﴾ فَٱسْتَقِمْ كَمَآ أُمِرْتَ وَمَن تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْاْۚ
إِنَّهُۥ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٞ ﴿١١٢﴾ وَلَا تَرْكَنُوٓاْ إِلَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ
فَتَمَسَّكُمُ ٱلنَّارُ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِنْ أَوْلِيَآءَ ثُمَّ
لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٣﴾ وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ طَرَفَيِ ٱلنَّهَارِ وَزُلَفٗا مِّنَ
ٱلَّيْلِۚ إِنَّ ٱلْحَسَنَٰتِ يُذْهِبْنَ ٱلسَّيِّـَٔاتِۚ ذَٰلِكَ ذِكْرَىٰ لِلذَّٰكِرِينَ
﴿١١٤﴾ وَٱصْبِرْ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١١٥﴾ فَلَوْلَا
كَانَ مِنَ ٱلْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُوْلُواْ بَقِيَّةٖ يَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْفَسَادِ
فِي ٱلْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلٗا مِّمَّنْ أَنجَيْنَا مِنْهُمْۗ وَٱتَّبَعَ ٱلَّذِينَ
ظَلَمُواْ مَآ أُتْرِفُواْ فِيهِ وَكَانُواْ مُجْرِمِينَ ﴿١١٦﴾ وَمَا كَانَ
رَبُّكَ لِيُهْلِكَ ٱلْقُرَىٰ بِظُلْمٖ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٧﴾

(١٠٩) جا هیچ لەگوماندا مەبە لە پووچەڵی و بێ سوودی ئەوەی ئەو بێ بڕوایانە دەیپەرستن و شوێنی کەوتوون، چونکە ئەوەی دەیپەرستن هیچ نیە جگە وێنەی ئەوە نەبێت کە باوو باپیریان پێشتر دەیانپەرست، بێگومان ئێمەش بەتێرو تەواوی بێ کەم و کوڕی پاداشتی کارو کردەوەیان دەدەینەوە.

(١١٠) سوێند بە خوا ئێمە بەرنامەمان بە موسا بەخشی، کەچی جیاوازی تێدا دروست کرا، جا لەبەرئەوە نەبوایە کە خوای تۆ بڕیاردیداوە (دادگاییان دوا بخات) هەر ئێستە دادگایی دەکردن و تۆڵەی لێ دەسەندن، کەچی ئەو بێ بڕوایانە هەر لەگوماندان لێی و خەڵکیش تووشی گومان دەکەن.

(١١١) بەڕاستی هەموو ئەوانە پەروەردگارت پاداشتی کردەوەکانیان بەتەواوی دەداتەوە، بێگومان ئەو زاتە زۆر ئاگادارە بەوەی ئەوان ئەنجامی دەدەن و دەیکەن.

(١١٢) (ئەی محمد ﷺ) کەوابوو چۆن فەرمانت پێدراوە، هەروا بەڕاست و بەڕێکی فەرمانەکان بەجێ بهێنە، هەروەها ئەو کەسانەش لەگەڵ تۆدان و گەڕاونەتەو بۆ لای خواو تەوبەیان کردووە، نەکەن لە سنووری فەرمانی خوا دەربچن، چونکە بەڕاستی ئەو زاتە زۆر بینایە بەو کردەوانەی کە دەیکەن.

(١١٣) نەکەن مەیلی دڵتان لەگەڵ ئەوانەدا بێت کە ستەمیان کردووە و لەخوا یاخی بوون، چونکە ئەو کاتە ئاگر دەتانسوتێنێت، کەسیش جگە لە خوا پشتیوانتان نابێت، لەوەودواییش یارمەتی نادرێن.

(١١٤) نوێژیش بەچاکی ئەنجام بدە لە هەردوو جەمسەری ڕۆژەدا (واتە بەیانی و ئێوارەدا) و لە بەشێکی سەرەتای شەویشدا، چونکە بەڕاستی کردەوە چاکەکان کرداره خراپەکان لادەبەن و گوناهەکان دەشۆنەوە، ئەوە ئامۆژگاری و بیرخەرەوەیە بۆ ئەوانەی یادی خوا دەکەن.

(١١٥) خۆشت بگرەو بە ئارامبە، چونکە بێگومان خوای گەورە پاداشتی چاکەخوازان بەزایە نادات.

(١١٦) جا ئەوە بۆ لەناو خەڵکی زەمانی پێش ئێوەدا کەسانی ژیرو دیندار نەبوو، کە بەرگریان لە خراپەو تاوان بکردایە لە زەویدا، مەگەر کەمێك نەبێت لەوانەی کە ڕزگارمان کردن لێیان، چونکە زۆربەیان لە سنووری فەرمانی خوا دەرچوون و شوێن ڕابواردنی دنیاو ئارەزوو کەوتن، ئیتر بەو کردەوە ناشرینەیان چوونە ڕیزی تاوانبارو خراپکارانەوە.

(١١٧) پەروەردگارت بە ستەم خەڵکی شارو دێهاتەکان لەناو نابات، لەکاتێکدا خەڵکەکەی چاکەخواز و چاکساز بن.

وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ ٱلنَّاسَ أُمَّةً وَٰحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ
﴿١١٨﴾ إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ وَلِذَٰلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ ٱلْجِنَّةِ وَٱلنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾ وَكُلًّا نَّقُصُّ
عَلَيْكَ مِنْ أَنۢبَآءِ ٱلرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِۦ فُؤَادَكَ وَجَآءَكَ فِى هَٰذِهِ
ٱلْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾ وَقُل لِّلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
ٱعْمَلُوا۟ عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَٰمِلُونَ ﴿١٢١﴾ وَٱنتَظِرُوٓا۟ إِنَّا مُنتَظِرُونَ
﴿١٢٢﴾ وَلِلَّهِ غَيْبُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ ٱلْأَمْرُ كُلُّهُۥ
فَٱعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

سُورَةُ يُوسُفَ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓر تِلْكَ ءَايَٰتُ ٱلْكِتَٰبِ ٱلْمُبِينِ ﴿١﴾ إِنَّآ أَنزَلْنَٰهُ قُرْءَٰنًا عَرَبِيًّا
لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ ٱلْقَصَصِ
بِمَآ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانَ وَإِن كُنتَ مِن قَبْلِهِۦ
لَمِنَ ٱلْغَٰفِلِينَ ﴿٣﴾ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَٰٓأَبَتِ إِنِّى رَأَيْتُ
أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِى سَٰجِدِينَ ﴿٤﴾

(١١٨) خۆ ئەگەر پەروەردگارت بیویستایە ئەوە هەموو خەڵکی دەکرد بەیەك تاقم و کۆمەڵ، (بەڵام) بەردەوامیش ئەو خەڵکە جیاوازن لەنێوانی یەکتردا لە ئایین و بەرنامە و بۆچووندا...
(١١٩) مەگەر ئەوەی بەزەیی پەروەردگارت گرتبێتیەوە، هەر بۆ ئەو مەبەستەش خوای گەورە دروستی کردوون، (واتە: بەشێوەیەك دروستی کردوون بتوانن ئازادی بیروباوەڕو بۆچوونیان هەبێت، ئینجا ڕێگەی ڕاستیان پێ بڵێت و بۆیان ڕوون بکاتەوە) و بڕیاری پەروەردگاری تۆ دەرچووە و تەواو بووە، کە: دۆزەخ پڕ دەکەم لەگرۆی پەری و خەڵکی (ئەوانەی خۆیان شیاوی ئاگر دەکەن).
(١٢٠) (ئەی محمد ﷺ) هەموو ئەوانەشت بۆ دەگێڕینەوە لە چیرۆك و هەواڵی پێغەمبەران، بۆ ئەوەی کە دڵی تۆی پێ دابمەزرێنین و دڵنیات بکەین، دڵنیاش بە کە لەم هەواڵانەدا حەق و ڕاستیت بۆ هات و بۆت ڕوونکرایەوە، هەروەها ئامۆژگاری و بیر خستەوەی باشی تێدابوو بۆ ئیمانداران.
(١٢١) بڵێ بەوانەش ئیمان ناهێنن و نیازیان وایە فەرمانبەرداری تۆ نەبن، ئێوە لە شوێنی خۆتاندا کاری خۆتان بکەن، بەڕاستی ئێمەش هەمیشە خەریك دەبین و کاری خۆمان دەکەین.
(١٢٢) بەردەوامیش چاوەڕێی دەرئەنجامی کاری هەردوو لا بکەن و ئێمەش بەڕاستی چاوەڕێین.
(١٢٣) هەر بۆ خوایە نهێنی و نادیارەکانی ئاسمانەکان و زەوی، هەموو کارو فەرمانیش هەر بۆ لای ئەو زاتە دەگەڕێتەوە، دەی کەوابوو ئەو بپەرستە و تەنها پشت بەو ببەستە، هەرگیز خوای پەروەردگارت بێ ئاگا نیە لەو کاروکردەوانەی کە ئێوە دەیکەن و ئەنجامی دەدەن.

سورەتی (یوسف)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە، ئەو ئایەتانەی لەم سوورەتەدا هاتووە چەند ئایەتێکی ئەو قورئانە ڕوون و ئاشکرایەیە.
(٢) بەڕاستی ئێمە ئەم ئایەتانەمان دابەزاندووە لە شێوەی قورئانێکی پاراودا بەزمانی عەرەبی بۆ ئەوەی ئێوە لێی تێبگەن و ژیریتان بخەنەکار.
(٣) ئێمە چاکترین و جوانترین چیرۆك و بەسەرهاتت بۆ دەگێڕینەوە (ئەی محمد ﷺ) بەهۆی ئەم قورئانەی کە نیگامان کرد بۆ لای تۆ، لەکاتێکدا بێگومان تۆ لە پێش ئەم قورئانەدا لەم بەسەرهاتە بێ ئاگا بوویت.
(٤) کاتێك یوسف بەباوکی وت: باوکی بەڕێزم بێگومان من لە خەونمدا یازدە ئەستێرە و خۆرو مانگم بینی کڕنووشیان بۆ دەبردن.

قَالَ يَٰبُنَيَّ لَا تَقۡصُصۡ رُءۡيَاكَ عَلَىٰٓ إِخۡوَتِكَ فَيَكِيدُواْ لَكَ كَيۡدًاۖ
إِنَّ ٱلشَّيۡطَٰنَ لِلۡإِنسَٰنِ عَدُوّٞ مُّبِينٞ ﴿٥﴾ وَكَذَٰلِكَ يَجۡتَبِيكَ
رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِن تَأۡوِيلِ ٱلۡأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعۡمَتَهُۥ عَلَيۡكَ
وَعَلَىٰٓ ءَالِ يَعۡقُوبَ كَمَآ أَتَمَّهَا عَلَىٰٓ أَبَوَيۡكَ مِن قَبۡلُ إِبۡرَٰهِيمَ وَإِسۡحَٰقَۚ
إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿٦﴾ ۞ لَّقَدۡ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخۡوَتِهِۦٓ
ءَايَٰتٞ لِّلسَّآئِلِينَ ﴿٧﴾ إِذۡ قَالُواْ لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَىٰٓ
أَبِينَا مِنَّا وَنَحۡنُ عُصۡبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴿٨﴾ ٱقۡتُلُواْ
يُوسُفَ أَوِ ٱطۡرَحُوهُ أَرۡضٗا يَخۡلُ لَكُمۡ وَجۡهُ أَبِيكُمۡ وَتَكُونُواْ مِنۢ
بَعۡدِهِۦ قَوۡمٗا صَٰلِحِينَ ﴿٩﴾ قَالَ قَآئِلٞ مِّنۡهُمۡ لَا تَقۡتُلُواْ يُوسُفَ
وَأَلۡقُوهُ فِي غَيَٰبَتِ ٱلۡجُبِّ يَلۡتَقِطۡهُ بَعۡضُ ٱلسَّيَّارَةِ إِن كُنتُمۡ
فَٰعِلِينَ ﴿١٠﴾ قَالُواْ يَٰٓأَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأۡمَ۬نَّا عَلَىٰ يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُۥ
لَنَٰصِحُونَ ﴿١١﴾ أَرۡسِلۡهُ مَعَنَا غَدٗا يَرۡتَعۡ وَيَلۡعَبۡ وَإِنَّا لَهُۥ
لَحَٰفِظُونَ ﴿١٢﴾ قَالَ إِنِّي لَيَحۡزُنُنِيٓ أَن تَذۡهَبُواْ بِهِۦ وَأَخَافُ
أَن يَأۡكُلَهُ ٱلذِّئۡبُ وَأَنتُمۡ عَنۡهُ غَٰفِلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُواْ لَئِنۡ
أَكَلَهُ ٱلذِّئۡبُ وَنَحۡنُ عُصۡبَةٌ إِنَّآ إِذٗا لَّخَٰسِرُونَ ﴿١٤﴾

(٥) باوکی وتی: رۆڵە گیان خەوەکەت مەگێڕەوە بۆ براکانت، نەوەکو بەهۆی ئەوەوە فێڵێکت لێبکەن و تووشی بەڵایەکت بکەن (چونکە ئەم خەوە داهاتوویەکی بڵند بۆ تۆ دەگەیەنێت، ئەوانیش حەسۆیت پێدەبەن) بەڕاستی شەیتانیش دوژمنێکی ئاشکرای ئادەمیزادە...

(٦) بەو شێوەیەش خوای پەروەردگارت تۆ دیاری دەکات و هەڵتدەبژێرێت (بۆ پێغەمبەرێتی) و هەندێك لێکدانەوەی خەوت فێر دەکات و نیعمەتەکانی خۆیت بەسەردا تەواو دەکات، هەروەها بەسەر نەوەکانی یەعقوبیشدا، هەروەك چۆن پێشتر نیعمەت و پلەوپایەی بڵندی بەخشی بەباپیرانت کە ئیبراهیم و ئیسحاقن، بەڕاستی پەروەردگارت تەواو زانا و دانایە.

(٧) سوێند بەخوا لەم رووداوەی یوسف و براکانیدا نیشانەی زۆری (پێغەمبەرێتی محمدی) تێدایە بۆ کەسانێك پرسیار دەکەن لەو بارەیەوە (بەشوێن راستیدا دەگەڕێن).

(٨) روژێك براکانی یوسف وتیان: بەڕاستی یوسف و براکەی (بنیامین) لای باوکمان، لە ئێمە نازدارو خۆشەویستترن، لەکاتێکدا ئێمە کۆمەڵێکی بەهێزین، بەڕاستی باوکمان لە سەرلێشێواویەکی ئاشکرادایە.

(٩) (لەنێوان خۆیاندا هەندێکیان وتیان) یوسف بکوژن، یان فرێی بدەنە شوێن و زەویەکی دوور، ئەو کاتە رووی باوکتان یەکلایی دەبێتەوە بۆ ئێوە و خۆشەویستیەکەی هەمووی بۆ ئێوە دەبێت، ئەوسا دوای نەمانی یوسف دەبنە پیرو نەوەیەکی چاك و رێك و پێك.

(١٠) یەکێك لە براکانی وتی: یوسف مەکوژن، بەڵکو بیخەنە ناو بیرێکی قووڵەوە، دوایی کاروان دێت و دەیدۆزنەوە و دەیبەن، ئەگەر بریار بێت هەر شتێکی لێ بکەن.

(١١) (دوای ئەو بریارە هاتنە لای باوکیان و) وتیان: ئەی باوکە ئەوە چیتە لە ئێمە دڵنیانیت لەبارەی یوسفەوە، بەڕاستی ئێمە زۆر دڵسۆزی ئەوین و زۆر خۆشمان دەوێت.

(١٢) بەیانی بینێرە لەگەڵمان با بای باڵی خۆی بدات و گەمەو یاری بکات، بێگومان زۆر پارێزگاری لێ دەکەین و ئاگامان لێی دەبێتو نایەڵین توشی هیچ سەغڵەتیەك ببێت.

(١٣) باوکیان وتی: من زۆر غەم و پەژارە دەمگرێت لەوەی کە ئێوە بیبەن، دەترسم گورك بیخوات لە کاتێکدا کە ئێوە لێی بێ ئاگان (لەبەر یاری و گەمەی خۆتان).

(١٤) کوڕەکان وتیان: سوێند بەخوا ئەگەر بێت و یوسف گورگ بیخوات، لەکاتێکدا ئێمە کۆمەڵێکی بەهێزین، بەڕاستی ئەو کاتە ئێمە خەسارەتمەندین (زەرەرمان لە خۆمانداوە و شەرمەزاری لای خواولای تۆش بووین).

فَلَمَّا ذَهَبُوا۟ بِهِۦ وَأَجْمَعُوٓا۟ أَن يَجْعَلُوهُ فِى غَيَٰبَتِ ٱلْجُبِّ ۚ وَأَوْحَيْنَآ
إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُم بِأَمْرِهِمْ هَٰذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾ وَجَآءُوٓ
أَبَاهُمْ عِشَآءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾ قَالُوا۟ يَٰٓأَبَانَآ إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ
وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِندَ مَتَٰعِنَا فَأَكَلَهُ ٱلذِّئْبُ ۖ وَمَآ أَنتَ
بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَٰدِقِينَ ﴿١٧﴾ وَجَآءُو عَلَىٰ قَمِيصِهِۦ
بِدَمٍ كَذِبٍ ۚ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنفُسُكُمْ أَمْرًا ۖ فَصَبْرٌ جَمِيلٌ ۖ
وَٱللَّهُ ٱلْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَجَآءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا۟
وَارِدَهُمْ فَأَدْلَىٰ دَلْوَهُۥ ۖ قَالَ يَٰبُشْرَىٰ هَٰذَا غُلَٰمٌ ۚ وَأَسَرُّوهُ بِضَٰعَةً ۚ
وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍۭ بَخْسٍ
دَرَٰهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا۟ فِيهِ مِنَ ٱلزَّٰهِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَالَ
ٱلَّذِى ٱشْتَرَىٰهُ مِن مِّصْرَ لِٱمْرَأَتِهِۦٓ أَكْرِمِى مَثْوَىٰهُ عَسَىٰٓ
أَن يَنفَعَنَآ أَوْ نَتَّخِذَهُۥ وَلَدًا ۚ وَكَذَٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِى
ٱلْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُۥ مِن تَأْوِيلِ ٱلْأَحَادِيثِ ۚ وَٱللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰٓ
أَمْرِهِۦ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾ وَلَمَّا بَلَغَ
أَشُدَّهُۥٓ ءَاتَيْنَٰهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

(١٥) جا کاتێك (سەرەنجام باوکیان رازی کردو) یوسفیان بردو هەموو هاتنە سەر ئەو بریارەی کە بیخەنە ناو تاریکایی بیرەکەوە، لەو کاتەدا نیگامان بۆ نارد کە: هەواڵی ئەم بەسەرهاتە لەئایندەدا بە براکانت دەدەیت، کاتێك ئەوان ئاگایان لە خۆیان نابێت و لە بیریان چۆتەوە و هەستی پێناکەن.

(١٦) پاشان کە تاریك داهات هاتنە لای باوکیان، دەگریان... (بە درۆوە).

(١٧) وتیان ئەی باوکی بەریزمان: بەراستی ئێمە رۆشتین پێشبر کێمان دەکردو یوسفمان لای کەل و پەلەکەمان بەجێ هێشت، بەداخەوە گورگ پەلاماری داو خواردی، بەڵام تۆ هەمیشە بروامان پێناکەیت ئەگەرچی ئێمە راستگۆش بین...

(١٨) ئەوسا براکانی هاتن بەهەندێ خوێنی ساختەوە کە دابویان لە کراسە کەیو هێنایان (بۆ باوکیان) ئەویش وتی: نەخێر برواناکەم، بەڵکو هەر خۆتان نەخشەیەکتان کێشاوە، جا چارم تەنها خۆگریی و ئارام گرتنە بە جوانترین شێوە، هەر لە خوایش داوای کۆمەکیو یارمەتی دەکرێت لەسەر ئەو باسەی ئێوە دەیکەن.

(١٩) دواتر کاروانێك هات و ئاو هێنەرەکەیان نارد ئاو بهێنێت (ئەویش چووە سەربیرەکە) و سەتڵەکەی داهێشتە ناو بیرەکەوە، کاتێك هێنایە سەرەوە لەجیاتی ئاو یوسف هاتە دەرەوە، کاتێك کابرا بینی، وتی: خەڵکینە مژدە بێت ئەمە لاوێکە (ئەوسا هەر کەسێك بدۆزرایەتەوە دەکرا بەبەندەو دەفرۆشرا) ئیتر یوسفیان شاردەوە و کردیانە کەرەسەی فرۆشتن، خوای گەورەش زاناو ئاگایە بەو کارو کردەوانەی کە دەیکەن (چاودێری یوسف دەکات و کارێکی گەورەی پێیەتی).

(٢٠) سەرئەنجام (بردیان و) فرۆشتیان لە بازاڕی کۆیلە فرۆشەکاندا لە میسر، بەنرخێکی هەرزان، چەند درهەمێکی کەم، لە فرۆشتنیدا هیچ گرنگییان پێنەداو کەم تەماع بوون (چونکە پشتیان پێوەی نەئێشا بوو).

(٢١) جا ئەو کەسەی یوسفی کری لە میسر، بەهاوسەرەکەی وت: رێز بگرە لە شوێن و جێگەی ئەم لاوە، بەئومێدی ئەوەی سوودماڵن پێبگەیەنێت، یان بیکەینە کوڕی خۆمان، ئا بەو شێوەیە یوسفمان جێگیر کرد لە زەویدا و پایەدارمان کرد، بۆ ئەوەی فێری بکەین چۆن خەو لێك بداتەوەو رووداوەکانی چوار دەوری وەك خۆی تێبگات، خوای گەورە زاڵە بەسەر کارو فەرمانەکانی خۆیدا، بەڵام زۆربەی خەڵکی بەمە نازانن.

(٢٢) کاتێکیش کە یوسف پێگەیشت و گەیشتە ئەوپەڕی توند و تۆڵی (لە رووی لاشەو ژیریی یەوە) ئێمە پلەی فەرمانرەواییو دانایی و زانیاریو شارەزایی باشمان پێبەخشی، هەر بەو شێوەیەش پاداشتی چاکەکاراڵن دەدەینەوە.

وَرَٰوَدَتۡهُ ٱلَّتِي هُوَ فِي بَيۡتِهَا عَن نَّفۡسِهِۦ وَغَلَّقَتِ ٱلۡأَبۡوَٰبَ
وَقَالَتۡ هَيۡتَ لَكَۚ قَالَ مَعَاذَ ٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ رَبِّيٓ أَحۡسَنَ مَثۡوَايَۖ
إِنَّهُۥ لَا يُفۡلِحُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَلَقَدۡ هَمَّتۡ بِهِۦۖ وَهَمَّ بِهَا
لَوۡلَآ أَن رَّءَا بُرۡهَٰنَ رَبِّهِۦۚ كَذَٰلِكَ لِنَصۡرِفَ عَنۡهُ ٱلسُّوٓءَ
وَٱلۡفَحۡشَآءَۚ إِنَّهُۥ مِنۡ عِبَادِنَا ٱلۡمُخۡلَصِينَ ﴿٢٤﴾ وَٱسۡتَبَقَا
ٱلۡبَابَ وَقَدَّتۡ قَمِيصَهُۥ مِن دُبُرٖ وَأَلۡفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا ٱلۡبَابِۚ
قَالَتۡ مَا جَزَآءُ مَنۡ أَرَادَ بِأَهۡلِكَ سُوٓءًا إِلَّآ أَن يُسۡجَنَ أَوۡ عَذَابٌ
أَلِيمٞ ﴿٢٥﴾ قَالَ هِيَ رَٰوَدَتۡنِي عَن نَّفۡسِيۚ وَشَهِدَ شَاهِدٞ مِّنۡ
أَهۡلِهَآ إِن كَانَ قَمِيصُهُۥ قُدَّ مِن قُبُلٖ فَصَدَقَتۡ وَهُوَ مِنَ
ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٢٦﴾ وَإِن كَانَ قَمِيصُهُۥ قُدَّ مِن دُبُرٖ فَكَذَبَتۡ وَهُوَ
مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٢٧﴾ فَلَمَّا رَءَا قَمِيصَهُۥ قُدَّ مِن دُبُرٖ قَالَ إِنَّهُۥ
مِن كَيۡدِكُنَّۖ إِنَّ كَيۡدَكُنَّ عَظِيمٞ ﴿٢٨﴾ يُوسُفُ أَعۡرِضۡ عَنۡ
هَٰذَاۚ وَٱسۡتَغۡفِرِي لِذَنۢبِكِۖ إِنَّكِ كُنتِ مِنَ ٱلۡخَاطِـِٔينَ
﴿٢٩﴾ ۞ وَقَالَ نِسۡوَةٞ فِي ٱلۡمَدِينَةِ ٱمۡرَأَتُ ٱلۡعَزِيزِ تُرَٰوِدُ فَتَىٰهَا
عَن نَّفۡسِهِۦۖ قَدۡ شَغَفَهَا حُبًّاۖ إِنَّا لَنَرَىٰهَا فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٣٠﴾

(٢٣) (ڕۆژێك) ئەو ئافرەتەی كە یوسف لە ماڵیدا بوو هەوڵیدا یوسف لە خشتە ببات و دڵی ڕابكێشێت بۆ لای خۆی، هەموو دەرگاكانیشی داخست و وتی: وەرە پێشەوە خۆتم بۆ تۆ ئامادە كردوە، یوسف وتی: پەنا دەگرم بە خوا، كاری واناكەم، چونكە پەروەردگارم دەرووی لێ كردوومەتەوە، هەروەها مێردەكەشت چاك ڕەفتار بووە لەگەڵمدا (چۆن خیانەتی لێ دەكەم)، چونكە من دڵنیام ستەمكاران سەرفراز نابن.

(٢٤) سوێند بە خوا ژنەكە پەلاماری یوسفی داو ئەویش گیری خواردبوو بەدەستیەوە ئەگەر بە نوری ئیمان ناخی روناك نەبوایە (و بە ڕونی دەرئەنجامی تاوانی نەدیبایەو بەڵگەی لەلایەن پەروەردگاریەوە بۆ ئاشكرا نەبوایە) ئا بەو شێوەیە هەرچی گوناهو تاوان و خراپەیە لێمان دوور خستەوە، بەڕاستی ئەو لە بەندە هەڵبژاردە و پاكەكانی ئێمەیە.

(٢٥) سەرەنجام هەردووكیان پێشبركێیان كرد بۆ دەرگاكە (یوسف بۆ كردنەوە و ئەویش بۆ داخستن) ژنەكە توانی دەستی لە كراسەكەی گیر بكات و لە پشتەوە دڕاندی، ئەوسا هەردووكیان لەبەردەمی دەرگاكەدا تووشی مێردەكەی هاتن، خێرا زلێخا هاتە قسەو ویستی یوسف تاوانبار بكات بۆیە وتی: باشە ئاخۆ سزای ئەو كەسە چیە كە ویستبێتی خراپە لەگەڵ خێزانەكەتدا بكات، جگە لەوەی بەند بكرێت یان سزایەكی بەئێش بدرێت.

(٢٦) یوسف وتی: (نەخێر وانیە) ئەو ویستی لە خشتەم بەرێت، یەكێك لە خزمانی ژنەكە (كەگوێی لە بەسەرهاتەكە بوو، دیار بوو كە پیاوێكی زیرەك و دنیا دیدە بوو) شایەتیداو وتی: ئەگەر كراسەكەی یوسف لە پێشەوە دڕابێت ئەوە ژنەكە ڕاست دەكات و ئەو كاتە یوسف یەكێكە لە درۆزنان.

(٢٧) خۆ ئەگەر كراسەكەی لە پشتەوە دڕابێت ئەوە ژنەكە درۆ دەكات و یوسف یەكێكە لە ڕاستگۆیان.

(٢٨) كاتێك مێردەكەی بینی كراسەكەی یوسف لە پشتەوە دڕاوە، بەژنەكەی وت: بەڕاستی ئەمە پیلان و نەخشەی خۆتانە، بێگومان فێڵ و تەڵەكە و نەخشە و پیلانی ئێوە زۆر گەورەیە (لەم جۆرە شتانەدا).

(٢٩) ئینجا ڕووی كردە یوسف و وتی: ئەی یوسف، ئەم باسە فەرامۆش بكە و گوێی مەدەرێ، بە زلێخاشی وت: تۆش داوای لێخۆشبوون و لێبوردن بكە لە هەڵە و تاوانەكەت چونكە بەڕاستی تۆ لە گوناهباران و بەهەڵەچواندایت.

(٣٠) دوای ماوەیەك هەندێ لە ئافرەتانی شار ئەم دەنگ و باسەیان بیست بۆیە وتیان: سەیرە! ژنەكەی عەزیزی میسر دەیەوێت بەنەرم و نیانی سەرنجی لاوەكەی خۆی ڕابكێشێت بۆلای خۆی، بەڕاستی ئەویندارییەكەی بۆی هەموو پەڕەكانی دڵی داگیر كردووە، بێگومان ئێمە ئەو ژنە لەناو سەرگەردانیەكی ئاشكرادا دەبینین.

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَـًٔا وَءَاتَتْ
كُلَّ وَٰحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ ٱخْرُجْ عَلَيْهِنَّ ۖ فَلَمَّا رَأَيْنَهُۥٓ أَكْبَرْنَهُۥ
وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَٰشَ لِلَّهِ مَا هَٰذَا بَشَرًا إِنْ هَٰذَآ إِلَّا مَلَكٌ
كَرِيمٌ ﴿٣١﴾ قَالَتْ فَذَٰلِكُنَّ ٱلَّذِى لُمْتُنَّنِى فِيهِ ۖ وَلَقَدْ رَٰوَدتُّهُۥ عَن
نَّفْسِهِۦ فَٱسْتَعْصَمَ ۖ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَآ ءَامُرُهُۥ لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونًا
مِّنَ ٱلصَّٰغِرِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ ٱلسِّجْنُ أَحَبُّ إِلَىَّ مِمَّا يَدْعُونَنِىٓ
إِلَيْهِ ۖ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّى كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُن مِّنَ ٱلْجَٰهِلِينَ
﴿٣٣﴾ فَٱسْتَجَابَ لَهُۥ رَبُّهُۥ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ
ٱلْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ بَدَا لَهُم مِّنۢ بَعْدِ مَا رَأَوُا۟ ٱلْءَايَٰتِ لَيَسْجُنُنَّهُۥ
حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٣٥﴾ وَدَخَلَ مَعَهُ ٱلسِّجْنَ فَتَيَانِ ۖ قَالَ أَحَدُهُمَآ
إِنِّىٓ أَرَىٰنِىٓ أَعْصِرُ خَمْرًا ۖ وَقَالَ ٱلْءَاخَرُ إِنِّىٓ أَرَىٰنِىٓ أَحْمِلُ فَوْقَ
رَأْسِى خُبْزًا تَأْكُلُ ٱلطَّيْرُ مِنْهُ ۖ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِۦٓ ۖ إِنَّا نَرَىٰكَ مِنَ
ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾ قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِۦٓ إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا
بِتَأْوِيلِهِۦ قَبْلَ أَن يَأْتِيَكُمَا ۚ ذَٰلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِى رَبِّىٓ ۚ إِنِّى تَرَكْتُ
مِلَّةَ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَهُم بِٱلْءَاخِرَةِ هُمْ كَٰفِرُونَ ﴿٣٧﴾

(٣١) جا ئەوە بوو کاتێك کە زلێخا توانج و پـلارەکـەی ئەوانی بیست، ناردی بە شوێنیانداو جێگەیەکی خۆشی بۆ ئامادە کردن، چەقۆشی (بۆ میوە خواردن) دایە دەستی هەریەکەیان، ئینجا فەرمانیدا بە یوسف و وتی: ئـادەی وەرە دەرەوە بۆ لایان (با بتبینن)، کاتێك کـە بـینیان بـە گەورەو گرنگیان زانی و (الله اکبر) یـان بـۆ کـردو بـە بێئاگایی دەستی خۆیان بری وتیشیان: پاکی و بێگەردی و دووری لە هەموو ناتەواوییـەك شـایستەی خـوایـە کـە ئەمەی دروست کردووە! ئەمە بـەشەرنیە، ئـەمە تـەنها فریشتەیەکی جوان و بەڕێزە.

(٣٢) ئینجا ژنەکە وتی: ئەوە ئەو کەسەیە کە ئێوە لۆمەو سەرزەنشتی منتان دەکرد لە بارەیەوە، بەراستی منزۆر هەولمدا لە خشتەی بەرم، کەچی ئەو هەر خۆی گرت و پاك و خاوێنی ویست، سوێند بە خوا ئەگەر ئەوەی من فەرمانی پێدەدەم نەیکات، ئەوە بەڕاستی بەند دەکرێت و زەلیل دەبێت و بەکەم تەماشا دەکرێت.

(٣٣) یوسف کە ئەمەی بیست وتی: پەروەردگارا من زیندانم لەلا خۆشەویستترە لەوەی کـە ئـەوان بانگم دەکەن بۆی، خۆ ئەگەر لە فێڵ و تەڵەکەی ئەوانە رزگارم نەکەیت و لە پیلان و نە خشەکانیان دەربازم نەکەیت و لام نەدەیت، لەوانەیە منیش مەیلم بۆ دروست ببێت و ئارەزوویان بکەم و پاشان بچمە ریزی نەفام و گوناهبارانەوە.

(٣٤) جا پەروەردگاری بەهانایەوە چوو نزاکەی گیرا کردو لە تەڵەکە و فێڵی ژنان پاراستی و لایـدا، چونکە بەڕاستی هەر ئەو زاتە بیسەری نزاکانە و زانایە (بە دڵ و دەروونەکان).

(٣٥) پاشان، لە دوای ئەوەی کە بەڵگەی زۆریان بینی لەسەر پاکی یوسف، بۆیان دەرکەوت و وایان بەچاك زانی تا ماوەیەك بەندی بکەن. (تا شاژن و ژنانیتر لە بیری بکەن).

(٣٦) ئەوسا دوو لاوی تریش (بەتاوانی جیاجیا) لەگەڵ یوسفدا خرانە بـەندیخانەوە، (هـەریەکـەیان خەوێکی بینی بوو) یەکێکیان وتی: بێگومان من خۆمم دەبینی لە خەونمدا ترێم دەگوشی و شەرابم لێ دروست دەکرد، ئەوی تریشیان وتی: بەڕاستی من خۆمم دەبینی لە خەونمدا کە نانم بەسەر سەرمەوە هەڵگرتبو باڵندە لێی دەخوارد، ئاگادارمان بکە بەلێکدانەوەی ئەم خەونە، چونکە بەڕاستی ئێمە دەبینین تۆ لە چاکە خوازانیت و (شارەزای لە لێکدانەوەی خەوندا)...

(٣٧) یوسف وتی: (من تەنها لێکدانەوەی خەون نازانم بەڵکو جگە لەوەش) هیچ خـواردنـێکتان بـۆ نایەت کە دەرخواردتان بدرێت کە من نەزانم چیە و چۆنە پێش ئەوەی بگاتە لاتان (ئەمەش ئازایەتی خۆم نیە) بەڵکو ئەوە هەندێکە لەوەی پەروەردگارم فێری کردووم، چاك بزانن من بەرنامەی قەومێکم واز لێهێناوە کە باوەڕ بە خوا ناهێنن و بڕوایان بە قیامەتیش نییە.

وَٱتَّبَعۡتُ مِلَّةَ ءَابَآءِيٓ إِبۡرَٰهِيمَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَۚ مَا كَانَ
لَنَآ أَن نُّشۡرِكَ بِٱللَّهِ مِن شَيۡءٖۚ ذَٰلِكَ مِن فَضۡلِ ٱللَّهِ عَلَيۡنَا وَعَلَى
ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَشۡكُرُونَ ﴿٣٨﴾ يَٰصَٰحِبَيِ
ٱلسِّجۡنِ ءَأَرۡبَابٞ مُّتَفَرِّقُونَ خَيۡرٌ أَمِ ٱللَّهُ ٱلۡوَٰحِدُ ٱلۡقَهَّارُ
﴿٣٩﴾ مَا تَعۡبُدُونَ مِن دُونِهِۦٓ إِلَّآ أَسۡمَآءٗ سَمَّيۡتُمُوهَآ أَنتُمۡ
وَءَابَآؤُكُم مَّآ أَنزَلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلۡطَٰنٍۚ إِنِ ٱلۡحُكۡمُ إِلَّا لِلَّهِۚ
أَمَرَ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّآ إِيَّاهُۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلۡقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ
ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٤٠﴾ يَٰصَٰحِبَيِ ٱلسِّجۡنِ أَمَّآ أَحَدُكُمَا
فَيَسۡقِي رَبَّهُۥ خَمۡرٗاۖ وَأَمَّا ٱلۡأٓخَرُ فَيُصۡلَبُ فَتَأۡكُلُ ٱلطَّيۡرُ
مِن رَّأۡسِهِۦۚ قُضِيَ ٱلۡأَمۡرُ ٱلَّذِي فِيهِ تَسۡتَفۡتِيَانِ ﴿٤١﴾ وَقَالَ لِلَّذِي
ظَنَّ أَنَّهُۥ نَاجٖ مِّنۡهُمَا ٱذۡكُرۡنِي عِندَ رَبِّكَ فَأَنسَىٰهُ
ٱلشَّيۡطَٰنُ ذِكۡرَ رَبِّهِۦ فَلَبِثَ فِي ٱلسِّجۡنِ بِضۡعَ سِنِينَ
﴿٤٢﴾ وَقَالَ ٱلۡمَلِكُ إِنِّيٓ أَرَىٰ سَبۡعَ بَقَرَٰتٖ سِمَانٖ يَأۡكُلُهُنَّ
سَبۡعٌ عِجَافٞ وَسَبۡعَ سُنۢبُلَٰتٍ خُضۡرٖ وَأُخَرَ يَابِسَٰتٖۖ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمَلَأُ أَفۡتُونِي فِي رُءۡيَٰيَ إِن كُنتُمۡ لِلرُّءۡيَا تَعۡبُرُونَ ﴿٤٣﴾

(٣٨) بەڵکو شوێنی ئایین و بەرنامەی باو و باپیرانم ئیبراهیم و ئیسحاق و یەعقوب کەوتووم، هەرگیز ڕەوا نی‌یە بۆ ئێمە هیچ جۆرە شتێك بکەینە هاوەڵ و شەریك بۆ خوا، ئەوەش فەزڵ و ڕێزی تایبەتی خوایە لەسەر ئێمە و لەسەر خەڵکیش، بەڵام (بەداخەوە) زۆربەی خەڵکی سوپاسگوزاریی ناکەن.

(٣٩) (ئەوسا ڕووی تێکردن و وتی): ئەی هاوەڵانی زیندانیم؛ ئایا چەند خوایەکی هەمە جۆر و جیاواز (بپەرسترێن) چاکترە، یاخود خوایەکی تاك و تەنها و زاڵ بەسەر هەموو شتێکدا؟

(٤٠) جا هەرچی ئێوە دەیپەرستن جگە لە خوا، تەنها خۆتان و باو و باپیرانتان ناوتان لێناون (تەنها ناون و ناوەڕۆکیان نی‌یە)، هەرگیز خوا بەوە ڕازی نی‌یەو، هیچ بەڵگەیەکیشی ڕەوانە نەکردووە لەسەر پەسەندکردنیان، بەڕاستی حوکم و فەرمانڕەوایی جگە لە خوا شایستەی کەسی‌تر نی‌یە، فەرمانیشی داوە جگە لە خۆی کەسی‌تر نەپەرستن، هەر ئەوەشە ئایین و بەرنامەی پەسەند و ڕاست و دروست و بەنرخ، بەڵام زۆربەی خەڵکی ئەم ڕاستیانە نازانن و لێی بێ ئاگان.

(٤١) ئەی هاوەڵانی زیندانیم، ئەوەتان لە خەونیدا ترێی دەگوشی ئەوە دەبێتە ساقی پاشا و ڕزگاری دەبێت و شەرابی پێشکەش دەکات، ئەوی تریش لە خاچ دەدرێت و باڵندە لەسەرو رووخساری دەخوات، ئیتر ئەمەش وەڵامی لێکدانەوەی خەونەکانتانە و هەر ئەوەش بڕیار دراوە.

(٤٢) ئەوسا یوسف بەو کەسەیان کەوای دەزانی ڕزگاری دەبێت و دەبێتە ساقی پاشا وتی: باسم بکە لای پاشات (کە بەبێ تاوان من بەندکراوم)، بەڵام شەیتان بیری کابرای بردەوە کە لە لای پاشای باسی بکات، ئیتر چەند ساڵێك (یوسف بەبێ تاوان) لە بەندینخانەدا مایەوە.

(٤٣) (شەوێك پاشا خەونێکی سەیری بینی و، بوو بەمەراقی و لە کۆبوونەوەیەکدا) وتی: بەڕاستی من لە خەونمدا بینیم کە حەوت مانگای قەڵەو لەلایەن حەوت مانگای لەڕو لاوازەوە خوران، حەوت گوڵە گەنمی سەوز و جوان و حەوتی وشکیشم بینی، ئەی زاناو شارەزایان ئەم خەوەم بۆ لێك بدەنەوە ئەگەر خەون لێك دەدەنەوە...

قَالُوٓاْ أَضۡغَٰثُ أَحۡلَٰمٖۖ وَمَا نَحۡنُ بِتَأۡوِيلِ ٱلۡأَحۡلَٰمِ بِعَٰلِمِينَ ﴿٤٤﴾
وَقَالَ ٱلَّذِي نَجَا مِنۡهُمَا وَٱدَّكَرَ بَعۡدَ أُمَّةٍ أَنَا۠ أُنَبِّئُكُم بِتَأۡوِيلِهِۦ
فَأَرۡسِلُونِ ﴿٤٥﴾ يُوسُفُ أَيُّهَا ٱلصِّدِّيقُ أَفۡتِنَا فِي سَبۡعِ بَقَرَٰتٖ
سِمَانٖ يَأۡكُلُهُنَّ سَبۡعٌ عِجَافٞ وَسَبۡعِ سُنۢبُلَٰتٍ خُضۡرٖ
وَأُخَرَ يَابِسَٰتٖ لَّعَلِّيٓ أَرۡجِعُ إِلَى ٱلنَّاسِ لَعَلَّهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالَ
تَزۡرَعُونَ سَبۡعَ سِنِينَ دَأَبٗا فَمَا حَصَدتُّمۡ فَذَرُوهُ فِي سُنۢبُلِهِۦٓ إِلَّا
قَلِيلٗا مِّمَّا تَأۡكُلُونَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَأۡتِي مِنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَ سَبۡعٞ شِدَادٞ يَأۡكُلۡنَ
مَا قَدَّمۡتُمۡ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلٗا مِّمَّا تُحۡصِنُونَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَأۡتِي مِنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَ
عَامٞ فِيهِ يُغَاثُ ٱلنَّاسُ وَفِيهِ يَعۡصِرُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ ٱلۡمَلِكُ ٱئۡتُونِي
بِهِۦۖ فَلَمَّا جَآءَهُ ٱلرَّسُولُ قَالَ ٱرۡجِعۡ إِلَىٰ رَبِّكَ فَسۡـَٔلۡهُ مَا بَالُ
ٱلنِّسۡوَةِ ٱلَّٰتِي قَطَّعۡنَ أَيۡدِيَهُنَّۚ إِنَّ رَبِّي بِكَيۡدِهِنَّ عَلِيمٞ ﴿٥٠﴾ قَالَ
مَا خَطۡبُكُنَّ إِذۡ رَٰوَدتُّنَّ يُوسُفَ عَن نَّفۡسِهِۦۚ قُلۡنَ حَٰشَ لِلَّهِ
مَا عَلِمۡنَا عَلَيۡهِ مِن سُوٓءٖۚ قَالَتِ ٱمۡرَأَتُ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡـَٰٔنَ حَصۡحَصَ
ٱلۡحَقُّ أَنَا۠ رَٰوَدتُّهُۥ عَن نَّفۡسِهِۦ وَإِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٥١﴾ ذَٰلِكَ
لِيَعۡلَمَ أَنِّي لَمۡ أَخُنۡهُ بِٱلۡغَيۡبِ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي كَيۡدَ ٱلۡخَآئِنِينَ ﴿٥٢﴾

(٤٤) ئەوانیش وتیان: ئەم خەونە بێ سەرو بنە و هیچ نیە، ئێمە لە لێکدانەوەی خەونی بێ سەرو بن شارەزا نین.

(٤٥) ئینجا ئەوەیان کە رزگاری بوو بوو، بیری کەوتەوە دوای ئەو هەموو ماوەیە و وتی: داواکارم بمنێرن (بۆ لای یـوسف) من هەوالی (لێکدانەوەی ئەو خەونەتان) پێ ڕادەگەیەنم.

(٤٦) (ساقی چوو بۆ زیندانەکە بـۆ دیـداری یـوسف وتـی): یوسف، ئەی هاوەلی راستگۆم، ئەم خەونەمان بۆ لێك بدەرەوە (لە خەونێکی پاشادا) حەوت مانگای قەڵەو لەلایەن حـەوت مانگای لەڕو لاوازەوە خوراون، هـەروەها لەبـارەی حـەوت گوڵە گەنمی سەوزو جوانو حەوتی تری وشكْ بـۆمان لێک بدەرەوە، بۆ ئەوەی بگەڕێمەوە بۆ لای خەلکی تا وەڵام بزانن.

(٤٧) (یوسف) وتی: حەوت سالی بەردەوام کشتوکاڵ دەکەن و دانەوێڵە دەچێنن، ئەوەی کە دروێنەتان کردوو، لێتان زیادبوو بەگوڵەکەیەوە پیهێڵنەوە، مەگەر ئـەو کـەمەی کـە دەیـخۆن (دانەوێڵە بەگوڵەکەیەوە هەڵبگیرێت لە کرم و ئەسپێ و زایە بوون بەدوور دەبێت).

(٤٨) پاشان لە دوای ئەوە حەوت ساڵ گرانیی و سەختی پێش دێت، ئەوەی کە زەخیرەتان کردووە بۆ ئەو ساڵانە هەمووی دەخۆن، مەگەر کەمێکی نەبێت کە هەلی دەگرن (بۆتۆو).

(٤٩) لەوەودوا ساڵێکی باراناوی و پربەرەکەت دێت کە خەلکی بەرو بوومی زۆریان پێ دەبەخشرێت، مـیوە دەگوشن و شەربەتی لێ دروست دەکەن.

(٥٠) (ساقی گەڕایەوە بۆ لای پاشا و لێکدانەوەکەی یوسفی بۆ باس کرد، زۆری بەدڵ بوو، بۆیە پاشاش وتی): ئادەی بچن بۆم بهێنن، جا کاتێك کە ڕەوانەکراوەکەی پاشا گەیشتە لای یوسف و (وتـی: پـاشا دوات دەکـات، یوسف) وتی: بگەڕێرەوە بۆ لای پاشا و پێی بڵێ: هۆی چی بوو ئەو ئافرەتانە کاتی خۆی دەستی خۆیان بری و برینداریان کرد (ئایا من هیچ تاوانێکم لەوەدا هەیە؟!) بەڕاستی هەر پەروەردگارم بە ئاگایە لە فێڵ و تەڵەکە و پیلانیان.

(٥١) (پاشا ئەو ئافرەتانەی هەموو کۆکردەوە) و پێی وتن: ئەو کارە گرنگەتان چی بوو کاتێك کەوا ئێوە ویستتان یوسف لە خشتە بەرن (ئایا ئەو هیچ تاوانێکی هەبوو؟) هەموو وتیان: پەنا بە خوا (ئێمە بوختانی بۆ بکەین) ئێمە هیچ جۆرە هەلەو ناشرینیەکمان لێ نەدیووە و نەزانیووە، (ئەوسا زلێخا) وتی: ئا ئـێستە ئـیتر ڕاسـتی روون و ئاشکرابوو (دان بەڕاستیدا دەنێم)، خەتای من بوو دەمویست لە خشتەی بەرم، بـەڕاسـتی یـوسف یـەکـێکە لە ڕاستگۆیانو (لە پاکان).

(٥٢) (ئینجا یوسف) وتی: ئەوە (بۆیە وام کرد) تا (پاشا) چاك بزانێت و دڵنیا بێت بەڕاستی من لە نهێنیشدا خیانەتم لێ نەکردووە، بێگومان خوای گەورە فێڵ و تەڵەکەی خیانەتکاران بەئەنجام ناگەیەنێت.

(یاخود ژنەکە وتی): تا یوسف دڵنیا بێت کە لە نهێنداو (ئێستە کە ئەو لێرە نی‌یە) خیانەتی لێ ناکەم و بوختانی بۆ هەڵنابەستم، چونکە (بۆم دەرکەوتووە) کە خوا فێڵ و تەڵەکەی خیانەتکاران بەئەنجام ناگەیەنێت.

۞ وَمَآ أُبَرِّئُ نَفۡسِيٓۚ إِنَّ ٱلنَّفۡسَ لَأَمَّارَةُۢ بِٱلسُّوٓءِ إِلَّا مَا رَحِمَ
رَبِّيٓۚ إِنَّ رَبِّي غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٥٣﴾ وَقَالَ ٱلۡمَلِكُ ٱئۡتُونِي بِهِۦٓ أَسۡتَخۡلِصۡهُ
لِنَفۡسِيۖ فَلَمَّا كَلَّمَهُۥ قَالَ إِنَّكَ ٱلۡيَوۡمَ لَدَيۡنَا مَكِينٌ أَمِينٞ ﴿٥٤﴾ قَالَ
ٱجۡعَلۡنِي عَلَىٰ خَزَآئِنِ ٱلۡأَرۡضِۖ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٞ ﴿٥٥﴾ وَكَذَٰلِكَ
مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي ٱلۡأَرۡضِ يَتَبَوَّأُ مِنۡهَا حَيۡثُ يَشَآءُۚ نُصِيبُ
بِرَحۡمَتِنَا مَن نَّشَآءُۖ وَلَا نُضِيعُ أَجۡرَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَلَأَجۡرُ
ٱلۡأٓخِرَةِ خَيۡرٞ لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾ وَجَآءَ إِخۡوَةُ
يُوسُفَ فَدَخَلُواْ عَلَيۡهِ فَعَرَفَهُمۡ وَهُمۡ لَهُۥ مُنكِرُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَمَّا
جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمۡ قَالَ ٱئۡتُونِي بِأَخٖ لَّكُم مِّنۡ أَبِيكُمۡۚ أَلَا تَرَوۡنَ
أَنِّيٓ أُوفِي ٱلۡكَيۡلَ وَأَنَا۠ خَيۡرُ ٱلۡمُنزِلِينَ ﴿٥٩﴾ فَإِن لَّمۡ تَأۡتُونِي بِهِۦ فَلَا
كَيۡلَ لَكُمۡ عِندِي وَلَا تَقۡرَبُونِ ﴿٦٠﴾ قَالُواْ سَنُرَٰوِدُ عَنۡهُ أَبَاهُ
وَإِنَّا لَفَٰعِلُونَ ﴿٦١﴾ وَقَالَ لِفِتۡيَٰنِهِ ٱجۡعَلُواْ بِضَٰعَتَهُمۡ فِي رِحَالِهِمۡ
لَعَلَّهُمۡ يَعۡرِفُونَهَآ إِذَا ٱنقَلَبُوٓاْ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِمۡ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ
﴿٦٢﴾ فَلَمَّا رَجَعُوٓاْ إِلَىٰٓ أَبِيهِمۡ قَالُواْ يَٰٓأَبَانَا مُنِعَ مِنَّا ٱلۡكَيۡلُ
فَأَرۡسِلۡ مَعَنَآ أَخَانَا نَكۡتَلۡ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ﴿٦٣﴾

(٥٣) (دەشێت یوسف یان زلێخا وتبێتی): منیش نەفسی خـۆم بەری ناکەم، چونکە بەراسـتی نـەفس (ئـەگـەر بـە نـووری خواناسی ئاوەدان نەبیت) زۆر فەرماندەرە بە گوناهو هـەڵەو تاوان، مەگەر نەفسێك کە پەروەردگارم میهرەبانی پێ کردبێت، بەڕاستی پەروەردگارم لێ خۆشبوو میهرەبانە.

(٥٤) (ئەوسا پاشا کە راستیەکانی بە تەواویی بۆ دەرکـەوت ئەوەندەی‌تر یوسفی لا بەرێزو بەنرخ بوو بـۆیە) فـەرمانیداو وتی: ئادەی بچن بۆم بهێنن، ئـەو (لاوە پـاکـە ژیـرە زانـایە) بۆئەوەی تایبەتی بکەم بۆخۆم و لە نـزیکانی مـن بـێت، جـا کاتێك (هێنایان) و پاشا قسەی لەگەڵ کرد، وتی: ئەمرۆ ئـیتر بەراستی تۆ لای ئێمە خاوەنی پلەو پایە و جێگەی مـتمانە و باوەڕی.

(٥٥) یـوسف وتـی: پـێم بـاشە بـمکەیت بـە لێپرسراو بەسەرگەنجینەکان و سامانی سەر زەوی ئەم وڵاتە، (مـیسر) بەراستی من پـارێزەرێکی زانـام (لە خـۆم رادەبـینم کـە شت بپارێزم و زاناشم کە چۆن دەیپارێزم بۆ ساڵانی گرانی).

(٥٦) (خوا دەفەرموێت) ئـا بـەو شـێوەیە دەسـەڵاتمان دا بـە یوسف و جێگیر و پایەدارمان کرد لە خاکی میسردا، هەر پلەو پایەیەکی دەویست لەو وڵاتەدا دەستی دەکەوت و بۆی ساز دەبوو، (بێگومان) هـەر کـەسێك، هـەر دەسـتەیەك بـمانەوێت بـەهرەوەری دەکـەین لە رەحـمەت و بەخشەکانمان و پاداشتی چاکەکاران بەزایە نادەین. (لەهەمو زەمان و زەمینێکدا)...

(٥٧) لەراستیدا پاداشتی ئەو جیهان (لە بەهەشتی بەریندا) چاکترە بۆ ئەوانەی کە ئیمان و بـاوەڕیان هـێناوە و لەژیانی دنیادا کاتی خۆی خۆیان دەپاراست لە هەمو گوناهو ستەم و تاوانێك.

(٥٨) (ساڵانی گرانی هاتە پێشەوە) براکانی یوسف (هاتن بۆ میسر) و چوونە دیوانی، ئەو ئەوانی ناسیەوە، بەڵام ئەوان ئەمیان نەناسیەوە (چونکە پۆشاکی پاشایەتی لە بەردابوو، هەرگیز شتی وایان چاوەڕوان نەدەکرد).

(٥٩) (ئەویش رێزی گرتن و دواندنی و پێی دەرخستن کە برایەکی باوکییان هـەیە و نـەیانهێناوە لەبـەرئەوە) لەکاتێکدا رێکی خستن و بارگە و بنەی بۆ پێچانەوە وتی: (من حەز دەکەم) ئەو برا باوکیەتانم بۆ بهێنن، مەگەر نابینن من چۆن کێشانە و پێوانەم تێرو تەواوە و، چۆن رێز لە میوان دەگرم (یارمەتی هەژاران دەدەم).

(٦٠) خۆ ئەگەر ئەو برایەتانم بۆ نەهێنن، ئەوە ئیتر هیچ موعامەلە و کێشانە و پێوانەی ئێوە لای من نیە و نزیکم مەکەونەوە. (چونکە من وادەزانم وەکو پیویستە ریزی ناگرن).

(٦١) (لە وەڵامیدا) وتیان: ئێمە بەهەموو شێوەیەك هەوڵ دەدەین و نەخشە دەکێشین بۆ ئەو مەبەستە هەتا باوکی رازی بکەین (ئەم جارە بیهێنین)، بێگومان ئێمە ئەو کارە دەکەین.

(٦٢) (لە فرسەتێکدا) یوسف بەلاوەکانی بەردەستی وت: هەرچی شتومەك و کەلو پەلێکیان هێناوە بیخەنەوە ناو بارەکانیان، بۆ ئەوەی بیناسنەوە کاتێك دەگەڕێنەوە بۆ لای کەس و کاریان بۆ ئەوەی (ببێتە هاندەرێك و) بێنەوە.

(٦٣) جا کاتێك گەڕانەوە بۆ لای باوکیان وتیان: باوکی بەرێزمان، (کێشان و) پێوانمان لێ قـەدەغە کـراوە (تـا بنیامینی برامان لەگەڵ خۆماندا نەبەین)، کەواتە براکەمان لەگـەڵ بـنێرە تـاپێوانـە بکـەین (بـەدەست بـەتاڵی نەگەڕێینەوە)، بەڵێن بێت پارێزەرین بۆیو نەیەڵین توشی هیچ شتێك ببێت.

قَالَ هَلْ ءَامَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا أَمِنتُكُمْ عَلَىٰٓ أَخِيهِ مِن
قَبْلُ فَٱللَّهُ خَيْرٌ حَٰفِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿٦٤﴾ وَلَمَّا فَتَحُوا۟
مَتَٰعَهُمْ وَجَدُوا۟ بِضَٰعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا۟ يَٰٓأَبَانَا
مَا نَبْغِى هَٰذِهِۦ بِضَٰعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ
أَخَانَا وَنَزْدَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَٰلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿٦٥﴾ قَالَ لَنْ
أُرْسِلَهُۥ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ ٱللَّهِ لَتَأْتُنَّنِى بِهِۦٓ إِلَّآ
أَن يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّآ ءَاتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ ٱللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ
﴿٦٦﴾ وَقَالَ يَٰبَنِىَّ لَا تَدْخُلُوا۟ مِنۢ بَابٍ وَٰحِدٍ وَٱدْخُلُوا۟ مِنْ أَبْوَٰبٍ
مُّتَفَرِّقَةٍ وَمَآ أُغْنِى عَنكُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن شَىْءٍ إِنِ ٱلْحُكْمُ إِلَّا
لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾ وَلَمَّا
دَخَلُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُم مَّا كَانَ يُغْنِى عَنْهُم
مِّنَ ٱللَّهِ مِن شَىْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِى نَفْسِ يَعْقُوبَ قَضَىٰهَا وَإِنَّهُۥ
لَذُو عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْنَٰهُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
﴿٦٨﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا۟ عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰٓ إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ
إِنِّىٓ أَنَا۠ أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

(٦٤) یەعقوبی باوکیان وتی: (ئەمە داخوازیەکی سەیرە) ئایا هەروا متمانەتان پێ بکەم لەسەری مەگەر هەروەک پێشتر متمانەم پێکردن لەسەر یوسفی برای؟! (سەرەنجام رازیان کرد و، ئەویش وتی) کەواتە خوا چاکترین پارێزەرەو هەر ئەو میهرەبانترینی میهرەبانانە.

(٦٥) کاتێکیش کەلوپەل و بارگە و بنەکانیان کردەوە بینییان هەرچی شتومەکیانە هەر ئەوە خراوەتەوە بارەکانیان و گەڕێنراوەتەوە بۆیان، (ئینجا باوکیان بانگ کردو) وتیان: باوکی بەڕێزمان ئێمە چی بکەین، چی بڵێین (لە بەرامبەر ئەو پاشا بەڕێزەوە) ئەوەتە هەرچی کەل و پەلمان هەیە گەڕێنراوەتەوە بۆمان، (تۆ ئەگەر مۆڵەتی بنیامین بدەی) رزق و رۆزیی زۆر دەهێنین بۆ کەس و کارمان، براکەشمان دەپارێزین و باری وشترێکیش زیاتر دەهێنین، ئەو بارەش شتێکی ئاسانە. (بۆ پاشاوکەمیش نیە).

(٦٦) یەعقوب وتی: هەرگیز لەگەڵتاندا ناینێرم هەتا پەیمانێکی خواییم پێ نەدەن و (سوێند نەخۆن) کە بێگومان بیهێننەوە بۆ لام، مەگەر دەورە بدرێن و هیچ دەسەڵاتتان نەمێنێت، جا کاتێك پەیمانەکەیان دایە و سوێندیان بۆ خوارد، یەعقوب وتی: خوا خۆی ئاگادارو چاودێرە بەو پەیمانەی کە بڕیارمان لەسەرداوە.

(٦٧) هەروەها وتی: کوڕەکانم، هەمووتان لە یەك دەروازەوە مەچنە ژوورەوە، بەڵکو لە چەند دەروازەیەکی جیا جیاوە خۆتان بکەن بەشاردا دڵنیاش بن کە من ناتوانم هیچ شتێک لەو بەڵاو پێشهاتانەی کە بڕیاری خوای لەسەرە بگێڕمەوە لە ئێوە، هیچ فەرمان و بڕیارێکیش بۆ کەس نی یە، تەنها بۆ خوا نەبێت، پشتم هەر بەو بەستووەو پشت و پەنام هەر ئەوە، دەبا ئەوانەی کە پاڵپشت و پشتیوانیان دەوێت هەرپشت بەو ببەستن.

(٦٨) کاتێك چوونە ناو شارەوە بەو شێوەیەی کە باوکیان فەرمانی پێدابوون، خۆ وەنەبێت باوکیان توانیبێتی فریایان بکەوێت و لە هیچ پێشهاتێك رزگاریان بکات کە بڕیاردادەی خوای لەسەرە، (ئەو رێنموویيە) تەنها پێداویستیەکی دەروونی یەعقوب خۆی بوو، رایگەیاند، بەڕاستی یەعقوب خاوەنی زانستێکی تایبەتی بوو، کە ئێمە فێرمان کردبوو، هەر چەندە زۆربەی خەڵکی راستیەکان نازانن.

(٦٩) کاتێکیش کە کوڕەکان چوونە ژوورەوە بۆ لای یوسف، بنیامینی برای نزیك کردەوە لە خۆی و (لە فرسەتێکدا) پێی‌وت: من یوسفی براتم، خەفەت مەخۆو خەمت نەبێت بەو هەڵس و کەوتەی ئەوان کاتی خۆی کردیان (حەسادەتیان پێ بردم و خستمیانە بیرە وە، چونکە من نەخشەم کێشاوە تۆ بهێڵمەوە، تا لە لای خۆم ژیان بەسەر بەریت).

فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ ٱلسِّقَايَةَ فِى رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ
أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا ٱلْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَٰرِقُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا۟ وَأَقْبَلُوا۟
عَلَيْهِم مَّاذَا تَفْقِدُونَ ﴿٧١﴾ قَالُوا۟ نَفْقِدُ صُوَاعَ ٱلْمَلِكِ
وَلِمَن جَآءَ بِهِۦ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا۠ بِهِۦ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾ قَالُوا۟ تَٱللَّهِ
لَقَدْ عَلِمْتُم مَّا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَٰرِقِينَ
﴿٧٣﴾ قَالُوا۟ فَمَا جَزَٰٓؤُهُۥٓ إِن كُنتُمْ كَٰذِبِينَ ﴿٧٤﴾ قَالُوا۟ جَزَٰٓؤُهُۥ
مَن وُجِدَ فِى رَحْلِهِۦ فَهُوَ جَزَٰٓؤُهُۥ ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلظَّٰلِمِينَ
﴿٧٥﴾ فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَآءِ أَخِيهِ ثُمَّ ٱسْتَخْرَجَهَا مِن
وِعَآءِ أَخِيهِ ۚ كَذَٰلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ ۖ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ
فِى دِينِ ٱلْمَلِكِ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ ۚ نَرْفَعُ دَرَجَٰتٍ مَّن نَّشَآءُ ۗ
وَفَوْقَ كُلِّ ذِى عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾ ۞ قَالُوٓا۟ إِن يَسْرِقْ
فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُۥ مِن قَبْلُ ۚ فَأَسَرَّهَا يُوسُفُ فِى نَفْسِهِۦ
وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ ۚ قَالَ أَنتُمْ شَرٌّ مَّكَانًا ۖ وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا
تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوا۟ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْعَزِيزُ إِنَّ لَهُۥٓ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا
فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُۥٓ ۖ إِنَّا نَرَىٰكَ مِنَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

(٧٠) جا کاتێك یوسف بارگە و بـنەی بـۆ پـێچانەوە و سازی کردن خۆراك و دانەوێڵەی پێویستی پـێبەخشین جامولکەی کێشان و پێوانی خستە ناو بـاری بـنیامینی برایەوە، پاشان جارچیەك بـەدەنگی بـەرز وتـی: ئـەی کاروانچیان ئێوە بەراستی دزن؟!

(٧١) ئەوانیش بەپەلە گەڕانەوە و هاتن بەرەو روویان و وتیان: چی دیار نیە؟ چیتان لێ ون بووە؟

(٧٢) پاسەوانەکان وتیان: جامولکە و دەفری پـاشامان لێ ون بووەو بۆی دەگرێین، هەر کەسێك هێنای بـاری وشترێکی بۆ هەیە (لێپر سراوەکەیان وتی): من دەبـمە زامنی ئەو بەڵێنە.

(٧٣) کورەکان وتیان: سوێند بە خوا، ئێوە چاك دەزانن کە ئێمە بۆ ئەوە نەهاتووین فەسادو خراپە لە زەویدا بکەین و ئێمە دزنین‌و هەرگیز دزیمان نەکردوە.

(٧٤) پاسەوانەکان وتیان: ئەگەر (دەرکەوت) ئێوە درۆزن بوون، کەوابوو پاداشتی ئەودزە چیە؟

(٧٥) کوڕەکان وتیان: پاداشتی ئەو کەسەی کە دەفرە دزراوەکە لە بارەکەیدا دەدۆزرێتەوە، هەر ئەوە پاداشتەکەیەتی (کە بریتیە لەوەی بارمتە بێت لای خاوەنی شتە دزراوەکە)، ئێمە ئا بەو شێوەیە تۆڵە لە ستەمکاران دەسێنین. (لە شەریعەتی خۆماندا).

(٧٦) ئینجا یوسف خۆی دەستی کرد بەگەڕان بەبارەکاندا پێش ئەوەی باری بنیامینی برای بپشکنێت، لەوەودوا لە باری براکەیدا دەری هێنا، ئا بەو شێوەیە یوسفمان فێری نەخشەی گلدانەوەی براکـەی کرد، نەدەبوو بە دەستووری پاشا براکەی گل بداتەوە، مەگەر ویستی خوای گەورەی لەسەر بێت، بەو شێوەیە چەندەها جار پلەو پایەی هەرکەس کە بمانەوێت بەرزو بڵند دەکەینەوە، لە سەروو هـەموو خاوەن زانست و زانیاریەکەوە زانا و شارەزاتر هەیە.

(٧٧) براکانی وتیان: ئەگەر ئەو دزی کردبێت، ئەوە براکەشی کاتی خۆی دزی کردووە، یوسف ئەو قسە ناڕەواو تۆمەتە ناقۆڵایەی لە دڵی خۆیدا هێشتەوە نەیدا لە رویان بەڵام وتی: ئێوە لەکەسانێکی باش ناچن، جا خوا خۆی لە هەموو کەس زاناترە بەوەی کە دەیڵێن و باسی دەکەن.

(٧٨) براکانی وتیان: جەنابی پاشا، بەڕاستی ئەم کوڕە باوکێکی پیری بەساڵاچووی هەیە، داواکارین یەکێك لە ئێمە لە جیاتی ئەو گل بدەرەوە، چونکە بەراستی ئێمە، تۆ بە پیاو چاك و چاکەخواز دەزانین.

قَالَ مَعَاذَ ٱللَّهِ أَن نَّأْخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا مَتَٰعَنَا عِندَهُۥٓ إِنَّآ
إِذًا لَّظَٰلِمُونَ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا ٱسْتَيْـَٔسُوا۟ مِنْهُ خَلَصُوا۟ نَجِيًّا ۖ
قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوٓا۟ أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُم
مَّوْثِقًا مِّنَ ٱللَّهِ وَمِن قَبْلُ مَا فَرَّطتُمْ فِى يُوسُفَ ۖ فَلَنْ أَبْرَحَ
ٱلْأَرْضَ حَتَّىٰ يَأْذَنَ لِىٓ أَبِىٓ أَوْ يَحْكُمَ ٱللَّهُ لِى ۖ وَهُوَ خَيْرُ ٱلْحَٰكِمِينَ
﴿٨٠﴾ ٱرْجِعُوٓا۟ إِلَىٰٓ أَبِيكُمْ فَقُولُوا۟ يَٰٓأَبَانَآ إِنَّ ٱبْنَكَ سَرَقَ
وَمَا شَهِدْنَآ إِلَّا بِمَا عَلِمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَٰفِظِينَ
﴿٨١﴾ وَسْـَٔلِ ٱلْقَرْيَةَ ٱلَّتِى كُنَّا فِيهَا وَٱلْعِيرَ ٱلَّتِىٓ أَقْبَلْنَا فِيهَا ۖ
وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ﴿٨٢﴾ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنفُسُكُمْ أَمْرًا ۖ
فَصَبْرٌ جَمِيلٌ ۖ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَأْتِيَنِى بِهِمْ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ
ٱلْعَلِيمُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٨٣﴾ وَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَٰٓأَسَفَىٰ عَلَىٰ
يُوسُفَ وَٱبْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ ٱلْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٨٤﴾
قَالُوا۟ تَٱللَّهِ تَفْتَؤُا۟ تَذْكُرُ يُوسُفَ حَتَّىٰ تَكُونَ حَرَضًا
أَوْ تَكُونَ مِنَ ٱلْهَٰلِكِينَ ﴿٨٥﴾ قَالَ إِنَّمَآ أَشْكُوا۟ بَثِّى
وَحُزْنِىٓ إِلَى ٱللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

(٧٩) یوسف وتی: پەنا بەخوا، ئەگەر هەڵەی وا بکەین و تەنها ئەو کەسە گل نەدەینەوە کە شتومەکەکەمان لەلای دۆزیوەتەوە، خۆ ئەگەر وا نەکەین، ئەوە ئیتر ئێمە بەراستی ستەمکارین.

(٨٠) ئـــینجا کـاتێك کـە نـائومێد بـوون لەیـوسف، لە کەنارێکەوە بۆ خۆیان دەستیان کرد بەچپەو ڕاگۆڕینەوە، گەورەکەیان وتی: باشە، ئەی نازانن باوکتان پەیمانێکی لێ وەرگرتن و خوایشی کرد بـەشایەت بـەسەرتانەوە، پێشتریش خۆتان دەزانـن چـیتان کـرد بـە یـوسف و چ پیلانێکتان گێڕا دژی، ئیتر من هەرگیز ئەم سەر زەمین و وڵاتە بەجێ ناهێڵم هەتا باوکم مۆڵەتم نـەدات، یـاخود خوا فەرمانێك بدات لە قـازانـجم بـێت، ئـەو زاتـەش چاکترینی دادوەرانە.

(٨١) بگەڕێنەوە بۆ لای باوکتان و پێی بڵێن: ئەی باوکی بەرێزمان،کوڕەکەت دزی کردو ئێمە ئاگامان لێ نەبووە، ئێمە شایەتی لەسەر ئەوە دەدەین کە دیومانە، ئێمە لە شاراوە و نهێنیەکان شـارەزا نـین (نازانین ئەو کوڕە بۆ وای کرد)...

(٨٢) (حەز دەکەیت، لە خەڵکی) ئەو شارەش بپرسە کە ئێمەی لێ بووین، لەو کاروانەش بپرسە کە ئێمەی تێدا بووین و پێکەوە هاتینەوە ئێمە بە دڵنیاییەوە ڕاست دەڵێین و ڕاستگۆشین.

(٨٣) (کاتێك کوڕەکان گەیشتنەوە لای باوکیان و بەسەرهاتەکەیان بۆ گێڕایەوە) وتی: (وانیە) بەڵکو دیسانەوە خۆتان پیلانێکی ترتان ڕێك خستووە، چاریشم نیە خۆ گـریەکـی جـوان نـەبێت، ئـومێدە پەروەردگار هەموویانم بۆ بهێنێتەوە و بەهەموویان شاد ببم، بەڕاستی ئەو زاتە زاناو دانایە.

(٨٤) (ئەوسا چووە کەنارێکەوە) و لێیان دوورکەوتەوەو (بەدەم هەناسەی ساردو ئەسرینەوە) وتی: ئەی داخم بۆ یوسفی نازدار، (لە دڵم دەرناچێت یوسفی جـوان خـاس و خـوانـاسم ئـەوەندە گـریاو فرمێسکی هەڵوەران)، چاوەکانی سپی هەڵگەڕاو ئاوی سپی تێزاو بینینی نەما لە ئاخ و داخ و خەفەت و ئێشدا، هەر خەم و پەژارەی خۆی دەخواردەوە.

(٨٥) (کوڕەکان بەزەییان بەباوکیاندا هاتەوەو) وتیان: سوێند بەخوا تۆ هەر واز ناهێنێت یادی یوسف دەکەیت و ناوی دەبەیت تا وات لێ دێت پەکت دەکەوێت یاخود لە تیاچوان دەبیت.

(٨٦) (لە وەڵامیاندا) وتی: بەراستی من باسی سکاڵاو غەم و پەژارەم هەر بۆ لای خوا دەبەم، ئەوەی من دەیزانم لە لایەن خواوە (لە نە خشە و حیکمەتەکانی، لە پێشهات و ڕووداوەکاندا) ئێوە نایزانن.

يَٰبَنِيَّ ٱذۡهَبُواْ فَتَحَسَّسُواْ مِن يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَاْيۡـَٔسُواْ
مِن رَّوۡحِ ٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ لَا يَاْيۡـَٔسُ مِن رَّوۡحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡقَوۡمُ ٱلۡكَٰفِرُونَ
﴿٨٧﴾ فَلَمَّا دَخَلُواْ عَلَيۡهِ قَالُواْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهۡلَنَا ٱلضُّرُّ
وَجِئۡنَا بِبِضَٰعَةٖ مُّزۡجَىٰةٖ فَأَوۡفِ لَنَا ٱلۡكَيۡلَ وَتَصَدَّقۡ عَلَيۡنَآۖ
إِنَّ ٱللَّهَ يَجۡزِي ٱلۡمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾ قَالَ هَلۡ عَلِمۡتُم مَّا فَعَلۡتُم
بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذۡ أَنتُمۡ جَٰهِلُونَ ﴿٨٩﴾ قَالُوٓاْ أَءِنَّكَ
لَأَنتَ يُوسُفُۖ قَالَ أَنَا۠ يُوسُفُ وَهَٰذَآ أَخِيۖ قَدۡ مَنَّ ٱللَّهُ
عَلَيۡنَآۖ إِنَّهُۥ مَن يَتَّقِ وَيَصۡبِرۡ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجۡرَ
ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٩٠﴾ قَالُواْ تَٱللَّهِ لَقَدۡ ءَاثَرَكَ ٱللَّهُ عَلَيۡنَا
وَإِن كُنَّا لَخَٰطِـِٔينَ ﴿٩١﴾ قَالَ لَا تَثۡرِيبَ عَلَيۡكُمُ
ٱلۡيَوۡمَۖ يَغۡفِرُ ٱللَّهُ لَكُمۡۖ وَهُوَ أَرۡحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿٩٢﴾
ٱذۡهَبُواْ بِقَمِيصِي هَٰذَا فَأَلۡقُوهُ عَلَىٰ وَجۡهِ أَبِي يَأۡتِ بَصِيرٗا
وَأۡتُونِي بِأَهۡلِكُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا فَصَلَتِ
ٱلۡعِيرُ قَالَ أَبُوهُمۡ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَۖ لَوۡلَآ أَن
تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾ قَالُواْ تَٱللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَٰلِكَ ٱلۡقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

(٨٧) (دوای چەند رۆژێك یەعقوب فەرمانیدا بەکورەکانی) وتی: کورەکانم بچنەوە و گوێ هەڵخەن بۆ یوسف و براکەی، لەسۆزو میهرەبانی خوایش نائومێد مەبن، چونکە بەڕاستی کەس نائومێد نابێت لە سۆزو میهرەبانی خوا جگە لە کەسانی خوانەناس و بێ باوەڕ.

(٨٨) کاتێك (گەیشتنە میسر) و چوونە بارەگای یوسف وتیان: جەنابی پاشا ئێمە و کەس و کارمان نەهاتی و گرانی و کوێرەوەریی زۆرمان تووش هاتووە و کەل و پەلێکی تێکەڵ و پێکەڵ و بێ نرخیشمان هێناوە، کەواتە لوتف بفەرموو چیمان پێویستە بۆمان بپێوە و خێریشمان پێ بکە، بێگومان خوا پاداشتی خێر خوازان دەداتەوە.

(٨٩) (ئینجا یوسف زانی کاتی ئەوە هاتووە کە خۆی بناسێنێت بۆیە) وتی: ئایا دێتەوە یادتان و لە بیرتانە چیتان کرد بەیوسف و بەبراکەی کاتێك ئێوە نەفام بوون و (ترسی خواتان لە دڵدا نەبوو؟)

(٩٠) (هەموو بەسەرسوڕمانەوە چاویان ئەبڵەق بوو سەرنجیان داو) وتیان: ئایا بەڕاست، بۆچی تۆ یوسفیت؟! وتی: بەڵێ، من یوسفم و ئەمەش (بنیامین) ی برامە، بەراستی خوای میهرەبان رێزی لێناوین و بەهرەمەندی کردووین، بێگومان ئەوەی خۆپارێز بێت لە گوناهو خۆگر بێت (لە بەرامبەر پێشهاتەکانەوە، خوای گەورە دەرووی لێ دەکاتەوە) ئەوە بەراستی خوا پاداشتی چاکەکاران و چاکەخوازان بەزایە نادات. (لەتەنگانە رزگاریان دەکات و سەربەرزی هەر دو جیهانیان دەکات).

(٩١) ئینجا براکانی وتیان: سوێندمان بەخوا بەڕاستی خوای گەورە رێزی تۆی داوە بەسەر ئێمەدا، ئێمە لەراستیدا کاتی خۆی بەهەڵەدا چووین و گوناهبارین.

(٩٢) یوسف وتی: خەمتان نەبێت ئەمرۆ ئیتر هیچ سەر زەنشتێکتان لەسەر نییە، خوا لێتان خۆش بێت، بێگومان ئەو زاتە لە هەموو میهرەبانان میهرەبانترە.

(٩٣) (یوسف هەواڵی باوکی پرسی، کە زانی نابینا بووە بە هەندێ لە پیاوەکانی وت): بڕۆن و ئەم کراسەم بەرن و بیدەن بەسەرو رووی باوکمدا بینایی بۆ دەگەڕێتەوە و چاوی چاك دەبێتەوە، پاشان هەموو کەس و کارتانم بۆ بهێنن بەگشتی.

(٩٤) کاتێك کاروان ئاوەدانی بەجێهێشت و کەوتەی ڕێ، باوکیان وتی: بەراستی من هەست بەبۆنی یوسف دەکەم ئەگەر بەبێ هۆش و خەڵەفاوم نەزانن و (بروام پێبکەن).

(٩٥) ئەو کەسانەی کە لە لای بوون وتیان: سوێند بەخوا تۆ هەر لە ناو سەرگەردانی و خەیاڵە کۆنەکەی خۆتدایت!!

فَلَمَّآ أَن جَآءَ ٱلۡبَشِيرُ أَلۡقَىٰهُ عَلَىٰ وَجۡهِهِۦ فَٱرۡتَدَّ بَصِيرٗاۖ قَالَ
أَلَمۡ أَقُل لَّكُمۡ إِنِّيٓ أَعۡلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُواْ
يَٰٓأَبَانَا ٱسۡتَغۡفِرۡ لَنَا ذُنُوبَنَآ إِنَّا كُنَّا خَٰطِـِٔينَ ﴿٩٧﴾ قَالَ سَوۡفَ
أَسۡتَغۡفِرُ لَكُمۡ رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾ فَلَمَّا
دَخَلُواْ عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰٓ إِلَيۡهِ أَبَوَيۡهِ وَقَالَ ٱدۡخُلُواْ مِصۡرَ
إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ ﴿٩٩﴾ وَرَفَعَ أَبَوَيۡهِ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ وَخَرُّواْ
لَهُۥ سُجَّدٗاۖ وَقَالَ يَٰٓأَبَتِ هَٰذَا تَأۡوِيلُ رُءۡيَٰيَ مِن قَبۡلُ قَدۡ جَعَلَهَا
رَبِّي حَقّٗاۖ وَقَدۡ أَحۡسَنَ بِيٓ إِذۡ أَخۡرَجَنِي مِنَ ٱلسِّجۡنِ وَجَآءَ بِكُم
مِّنَ ٱلۡبَدۡوِ مِنۢ بَعۡدِ أَن نَّزَغَ ٱلشَّيۡطَٰنُ بَيۡنِي وَبَيۡنَ إِخۡوَتِيٓۚ إِنَّ
رَبِّي لَطِيفٞ لِّمَا يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡعَلِيمُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾ ۞ رَبِّ
قَدۡ ءَاتَيۡتَنِي مِنَ ٱلۡمُلۡكِ وَعَلَّمۡتَنِي مِن تَأۡوِيلِ ٱلۡأَحَادِيثِۚ فَاطِرَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ أَنتَ وَلِيِّۦ فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِۖ تَوَفَّنِي
مُسۡلِمٗا وَأَلۡحِقۡنِي بِٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٠١﴾ ذَٰلِكَ مِنۡ أَنۢبَآءِ ٱلۡغَيۡبِ
نُوحِيهِ إِلَيۡكَۖ وَمَا كُنتَ لَدَيۡهِمۡ إِذۡ أَجۡمَعُوٓاْ أَمۡرَهُمۡ وَهُمۡ يَمۡكُرُونَ
﴿١٠٢﴾ وَمَآ أَكۡثَرُ ٱلنَّاسِ وَلَوۡ حَرَصۡتَ بِمُؤۡمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

(٩٦) ئینجا کە مژدە هێنەرەکە گەیشت و کراسەکەیدا بەسەر دەم و چاویدا، خێرا بینایی بۆ گەڕایەوە، چاوەکانی گەشایەوە، وتی: مەگەر من پێم نەوتن، بەڕاستی ئەوەی من دەیزانم لە لایەن خواوە، ئێوە نایزانن؟!

(٩٧) (دوای ماوەیەك کورەکان گەیشتن و هەموو شتێك ئاشکرا بوو) وتیان: ئەی باوکی بەڕێزمان داوای لێخۆشبوونی گوناهەکانمان بۆ بکە (لەخوای میهرەبان) بەڕاستی ئێمە گوناهکار بووین و بەهەڵەدا چوو بووین.

(٩٨) باوکیان وتی: لەئاییندەدا داوای لێ خۆشبوونتان لە پەروەردگارم بۆ دەکەم، بەڕاستی ئەو زاتە لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٩٩) ئینجا (کە هەموویان گەیشتنە میسر) چوونە لای یوسف، باوك و دایکی هێنایە نزیکی خۆی و(ڕێزی زۆری بۆ دەربرین، ئاخۆ چەندە دڵخۆش و کامەران بووبن، دوای ئەو ماوە دوورو درێژە بەکوڕی جوان کردارو خواناسیان شاد بوون، کە ئێستا پاشای میسرە) و پێی وتن: ان شاءالله، ئەگەر خوا ویستی لەسەر بێت بەیەکجاریی وەرن بۆ میسرو، بەوپەڕی شادی و ئارامی و کامەرانی نیشتەجێ بن.

(١٠٠) ئەوسا دایك و باوکی بەرز کردەوە بۆ سەر تەختی پاشایەتی و حوکمرانی خۆی، هەمووان کڕنووشیان بۆ برد (دیارە کە ئەوسا دروست بووە و نیشانەی ڕێزو پێزانین بووە)، یوسف کە ئەمەی دی وتی: باوکی بەڕێزم ئەمە لێکدانەوەی خەونەکەی ئەوسامە کە بەمنداڵی بینیم، ئەوەتە پەروەردگارم هێنایەدی و بەراست دەرچوو، بەڕاستی ئەو زاتە چاکەی لەگەڵدا کردم و بەسۆز بوو بۆم، کاتێك لە زیندان ڕزگاری کردم، ئەوەتە ئێوەی لە بیابانەوە هێناوەو (بەیەك شادی کردینەوە) دوای ئەوەی شەیتان نێوانی من و براکانمی تێکدابوو، بەڕاستی پەروەردگارم بەسۆزو بەلوتفە بۆ هەرشتێك کە دەیەوێت (پەلەی نیەو ڕێگەی بەشێنەیی بۆ خۆش دەکات)، بێگومان ئەو زاتە تەواو زانایە (بەنهێنی و ئاشکرای دروستکراوانی) و تەواویش دانایە (بەنەخشەی ورد، هەرچی بیەوێت ئەنجامی دەدات).

(١٠١) (ئینجا یوسف پێغەمبەر چووە کە نارەوە و دەستەکانی هەڵبری و نزای کردو وتی): پەروەردگارا بەڕاستی تۆ پاشایەتیت پێ بەخشیم و لە لێکدانەوەی خەونیش شارەزات کردم، ئەی بەدیهێنەری ئاسمانەکان و زەوی، تۆ پشت و پەنا و یارو یاوەری منیت لە دنیاو قیامەتدا، داواکارم کە بەموسڵمانی بم مرێنیت و بمخەیتە ریزی پاکانەوە و بمگەیەنیت بەکاروانی چاکان.

(١٠٢) ئەی محمد ﷺ ئەم بەسەرهات و سەرگوزشتەیەی یوسف کە بۆت نیگا دەکەین لە هەواڵ و بەسەرهاتە شاراوەکانە، خۆ تۆ لەلای براکانی یوسف نەبوویت کاتێك کە هەموویان بڕیاریاندا و پیلانیان دەگێڕا...

(١٠٣) (دڵنیاش بە) کە زۆربەی خەڵکی باوەڕدارنین، هەرچەندە تۆ زۆر خەمخۆر و بەپەرۆرش بیت و هەوڵ بدەیت و تێ بکۆشیت.

وَمَا تَسْـَٔلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍۚ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿١٠٤﴾
وَكَأَيِّن مِّنْ ءَايَةٍ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا
وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾ وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُم بِٱللَّهِ إِلَّا
وَهُم مُّشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾ أَفَأَمِنُوٓا۟ أَن تَأْتِيَهُمْ غَٰشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ ٱللَّهِ
أَوْ تَأْتِيَهُمُ ٱلسَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾ قُلْ هَٰذِهِۦ
سَبِيلِىٓ أَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِۚ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا۠ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِىۖ وَسُبْحَٰنَ
ٱللَّهِ وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ
إِلَّا رِجَالًا نُّوحِىٓ إِلَيْهِم مِّنْ أَهْلِ ٱلْقُرَىٰٓۗ أَفَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِى
ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْۗ
وَلَدَارُ ٱلْءَاخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ ٱتَّقَوْا۟ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾ حَتَّىٰٓ
إِذَا ٱسْتَيْـَٔسَ ٱلرُّسُلُ وَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا۟ جَآءَهُمْ
نَصْرُنَا فَنُجِّىَ مَن نَّشَآءُۖ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ ٱلْقَوْمِ ٱلْمُجْرِمِينَ
﴿١١٠﴾ لَقَدْ كَانَ فِى قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِۗ مَا كَانَ
حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ
وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَىْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

(١٠٤) (ئــەی مــحمد ﷺ) خــۆ تــۆ هــیچ پـاداشت و بەخششێکت لێیان ناوێت لەسەر گەیاندنی پـەیامەکـە، دڵنیابە کە ئەم قورئانە تەنها یـادخەرەوەیە بـۆ هـەموو خەڵکی جیهان.

(١٠٥) چەندەها بەڵگەو نیشانە لە ئاسمانەکان و زەویدا هـەن (لەســەر دەســەڵاتدارێـتی و جـوانکـاری خـوای پەروەردگار) کە چی زۆربەی خەڵکی بەلایدا تێدەپەڕن و تێنافکرن و پشتی تێدەکەن.

(١٠٦) جا زۆربەی زۆری خەڵکی باوەڕناهێنن بە خوای تاك و تەنها، بێ ئەوەی هاوەڵی بۆ بریار نەدەن (بێگومان ئیمان و باوەڕی وا هیچ نرخی نیە و خـوای گـەورە لەو تاوانە خۆش نابێت).

(١٠٧)ئایا ئەوانە لەوە ئەمینن و ناترسن کە سزایـەکـی خوایی هەموویان بگرێتەوە و (لە ناویان بەرێت)، یاخود کوتوپڕ قیامەت بەرپا ببێت لە کـاتێکدا ئـەوان هـەست بەنزیکی بەرپابوونی نەکەن.

(١٠٨) (ئەی پێغەمبەر ﷺ! تۆ) بڵێ: ئا ئەمە رێگەو رێبازمە: من و شوێنکەوتوانم بانگ دەکەین بۆ لای خوای پەروەردگار لەسەر بنچینەو بـناغەیەکـی ڕوون و ئـاشکرا، پـاکـی و بـێگەردیش بـۆ زاتـی پەروەردگارە، من هیچ کاتێك لە موشریك و هاوەڵگەران نیم.

(١٠٩) ئێمە کەسمان نەناردووە لە پێش تۆدا جگە لە پیاوانێك کە هەڵمان بژاردوون لە خەڵکی شارو شوێنەکان و نیگایان بۆ دەنێرین (تا پەیامی ئێمە بەرروونی بگەیەنن)، ئایا نەگەڕاون لە زەویـدا، تـا تەماشا بکەن و سەرنج بدەن کە: چۆن بوو سەرئەنجامی ئەوانەی پێش ئەمان (کاتێك یاخی بوون)، لە حاڵێکدا جێگەو رێگەو خانووبەرەی بەهەشت لە قیامەتدا چاکترە بۆ ئەوانەی کە خوانـاس بـوون و پارێزکاریان کردووە، ئایا ئەوە عەقڵ و ژیریتان ناخەنەکار؟!

(١١٠) (ئەی پێغەمبەر ﷺ وا مەزانە کە ئەم رێگەیە بەگوڵ و گوڵزار چێنراوە، بەڵکو پڕە لە ناخۆشی و ئازارو گەیشتووەتە رادەیەك کە): هەتا بگرە کاتێك پێغەمبەران تووشی نائومێدی و بێهیوایی دەبن و گومان وادەبەن کە (بەرنامەکەیان) بە درۆ زانراوە، و سـەرکەوتتن لەدنـیادا نـیە، ئـا لەو کـاتی بـێ هیواییەدا، سەرکەوتنی تایبەتی ئێمەیان بۆ دێت، ئەوسا ئـەوەی بـمانەوێت و شـایستەبێت رزگـاری دەکەین، جا کەس نیە بتوانێت تۆڵەی توندو تیژی ئێمە لەکەسانی تاوانبارو تاوانکـار بگـێڕێتەوە و بەرپەرچی بداتەوە.

(١١١) سوێند بەخوا لە سەرگوزەشتە و بەسەرهاتی پێغەمبەراندا پەندو ئامۆژگاری هەیە بۆ کەسانی ژیرو هۆشمەند، وەنەبێت ئەم قورئانە قسەو باسێك بێت هـەڵبەستراب ێت، بـەڵکو بـەراست دانـەری (تەورات و ئینجیلی) پێش خۆیەتی و روونکەرەوە و جیاکردنەوەی هەموو شتێکی پێویستە لەئایندا، رێنومیی و رەحمەتیشە بۆ کەسانێك کە باوەڕ دەهێنن.

سُورَةُ الرَّعۡدِ
ترتيبها ١٣ آياتها ٤٣

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓرۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِۗ وَٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَيۡكَ مِن رَّبِّكَ ٱلۡحَقُّ
وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يُؤۡمِنُونَ ١ ٱللَّهُ ٱلَّذِي رَفَعَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ بِغَيۡرِ
عَمَدٖ تَرَوۡنَهَاۖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِۖ وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَۖ كُلّٞ
يَجۡرِي لِأَجَلٖ مُّسَمّٗىۚ يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَ يُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لَعَلَّكُم بِلِقَآءِ
رَبِّكُمۡ تُوقِنُونَ ٢ وَهُوَ ٱلَّذِي مَدَّ ٱلۡأَرۡضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَٰسِيَ
وَأَنۡهَٰرٗاۖ وَمِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ جَعَلَ فِيهَا زَوۡجَيۡنِ ٱثۡنَيۡنِۖ يُغۡشِي ٱلَّيۡلَ
ٱلنَّهَارَۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ٣ وَفِي ٱلۡأَرۡضِ
قِطَعٞ مُّتَجَٰوِرَٰتٞ وَجَنَّٰتٞ مِّنۡ أَعۡنَٰبٖ وَزَرۡعٞ وَنَخِيلٞ صِنۡوَانٞ
وَغَيۡرُ صِنۡوَانٖ يُسۡقَىٰ بِمَآءٖ وَٰحِدٖ وَنُفَضِّلُ بَعۡضَهَا عَلَىٰ بَعۡضٖ
فِي ٱلۡأُكُلِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَعۡقِلُونَ ٤
۞ وَإِن تَعۡجَبۡ فَعَجَبٞ قَوۡلُهُمۡ أَءِذَا كُنَّا تُرَٰبًا أَءِنَّا لَفِي خَلۡقٖ
جَدِيدٍۗ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِرَبِّهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ ٱلۡأَغۡلَٰلُ
فِيٓ أَعۡنَاقِهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ٥

سورەتی (الرعد)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە، جا ئەوەی لەم کتێبەدا هەیە ئایاتەکانی قورئانی پیرۆزە و ئەوەی کە لە سەرانسەری ئەم قورئانەدا بۆ تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ دابەزێنراوە لەلایەن پەروەردگارتەوە، راستی و حەقیقەتە، بەڵام زۆربەی خەڵکی باوەڕ ناهێنن.

(٢) خوا ئەو زاتەیە کە بەچاوی خۆتان دەبینن چۆن ئاسمانەکانی بەبێ کۆڵەکە و ستوون بەرز کردۆتەوە و رایگرتووە، لەوەودوا لەسەر تەختی فەرمانڕەوایی وەستاوە (ئەڵبەتە چۆنیەتی وەستان و تەختی فەرمانڕەوایەتی و گەلێ شتی لەو بابەتانە لە رادەی بۆچوونی ئێمە بەدەرە، تەفسیری ئەم ئایەتەیان لە پێشەوا مالیك پرسیوە، لە وەڵامدا وتوویەتی: وەستانەکە حەقیقەتی هەیە، چۆنیەتیەکەی شاراوەیە، پرسیارکردن دەربارەی بیدعەیە، باوەڕ بوون پێی واجبە)، خۆرو مانگیشی رام هێناوە، هەر یەکەیان لە چەرخ و خولی خۆیاندا بێ وچان تا ماوەیەکی دیاریکراو دەسوڕێنەوە، هەر ئەوزاتە کاروباری جیهان هەر هەمووی بەڕێ دەکات و رێکی دەخات، هەروەها ئایەتەکانی قورئان بەوردی و دوورو درێژی دەخاتە بەرچاو بۆ ئەوەی دڵنیابن لە بە خزمەت گەیشتن و ئامادە بوونی بەردەم دادگای پەروەردگارتان (بۆ لێپرسینەوە).

(٣) هەر ئەو زاتەشە کە زەوی پان و بەرین کردوە، (هەرچەندە لە شێوەی گۆدایە)، کەژو چیاو رووباری زۆری تێدا دابین کردووە، لە هەموو بەرو بوومێك جووتێکی فەراهەم هێناوە، شەوی والێکردووە کە رۆژ داپۆشێت، بەڕاستی ئا لەو شتانەدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەن بۆ کەسانێك بیربکەنەوە.

(٤) لەسەر رووکاری زەوی پارچەی جۆراوجۆر هەیە لە پاڵ یەکدا (کە کارکردیان هەیە لەسەر چۆنیەتی و بەرهەمی رووەك، جگە لەوەی جیاوازییان نیشانەن بۆکانزا جۆراو جۆرەکان)، هەروەها باخی رەزی ترێ، کشتوکاڵی هەمەجۆر لە دانەوێڵە و بێستانەکاندا، دارخورمای یەك قەدو دوو قەد، هەموو ئەمانە بەیەك ئاو ئاودێر دەکرێن و لە یەك جۆر ئاو دەخۆنەوە (بەڵام سەرئەنجام ئەو هەموو بەرووبوومە جیاوازە لە قەربارەو تام و بۆن و رەنگ و شێوازدا، پەیدا دەبن) و هەندێکیانمان لە هەندێکی‌تر بۆ خۆراکی ئادەمیزاد نازدارتر و پەسەندتر کردووە، بەڕاستی ئا لەو شتانەشدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەن بۆ کەسانیك عەقڵ و ژیری خۆیان بخەنەکار.

(٥) خۆ ئەگەر تۆ بەشتێك سەرسام بیت و پێت سەیربێت، ئەوە قسەی بێ‌باوەڕان جێگەی سەرسامیە کە دەڵێن: ئایا کاتێك بووینەوە بەخاك و خۆڵ، ئایا سەر لە نوێ زیندوو دەکرێینەوەو دروست دەبینەوە؟ ئا ئەوانە (کە ئەو قسەیە دەکەن) ئەوانەن کە کاتی خۆی باوەڕیان نەبوو بە پەروەردگاریان، ئا ئەوانە زنجیرەکان لە گەردنیان ئاڵاوە، ئەوانە نیشتەجێی ناو ئاگری دۆزەخن و هەمیشە دەبێ تیایدا بمێننەوە.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِٱلسَّيِّئَةِ قَبْلَ ٱلْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِن
قَبْلِهِمُ ٱلْمَثُلَٰتُ ۗ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلَىٰ ظُلْمِهِمْ ۖ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٦﴾ وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَوْلَآ
أُنزِلَ عَلَيْهِ ءَايَةٌ مِّن رَّبِّهِۦٓ ۗ إِنَّمَآ أَنتَ مُنذِرٌ ۖ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ
﴿٧﴾ ٱللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيضُ ٱلْأَرْحَامُ
وَمَا تَزْدَادُ ۖ وَكُلُّ شَىْءٍ عِندَهُۥ بِمِقْدَارٍ ﴿٨﴾ عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ
وَٱلشَّهَٰدَةِ ٱلْكَبِيرُ ٱلْمُتَعَالِ ﴿٩﴾ سَوَآءٌ مِّنكُم مَّنْ أَسَرَّ
ٱلْقَوْلَ وَمَن جَهَرَ بِهِۦ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍۭ بِٱلَّيْلِ وَسَارِبٌۢ
بِٱلنَّهَارِ ﴿١٠﴾ لَهُۥ مُعَقِّبَٰتٌ مِّنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِۦ يَحْفَظُونَهُۥ
مِنْ أَمْرِ ٱللَّهِ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا۟ مَا بِأَنفُسِهِمْ ۗ
وَإِذَآ أَرَادَ ٱللَّهُ بِقَوْمٍ سُوٓءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُۥ ۚ وَمَا لَهُم مِّن دُونِهِۦ مِن
وَالٍ ﴿١١﴾ هُوَ ٱلَّذِى يُرِيكُمُ ٱلْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنشِئُ ٱلسَّحَابَ ٱلثِّقَالَ ﴿١٢﴾ وَيُسَبِّحُ ٱلرَّعْدُ بِحَمْدِهِۦ
وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِۦ وَيُرْسِلُ ٱلصَّوَٰعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا
مَن يَشَآءُ وَهُمْ يُجَٰدِلُونَ فِى ٱللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ ٱلْمِحَالِ ﴿١٣﴾

(٦) (لارو وێری خوانەناسان گەیشتۆتە رادەیەك كە): پەلەت لێدەكەن لە پێشهاتنی بەڵاو ناخۆشی پێش ئەوەی داوای چاكە و خۆشی بكەن، لەكاتێكدا پێشتر باسی تیاچوون و ریسوا بوونی خوانەناسان كراوە، بێگومان پەروەردگاری تۆ (ئەی پێغەمبەر ﷺ) خاوەنی چاوپۆشی و لێخۆشبوونە بۆ خەڵكی، سەرەرای ستەمیان (ئەگەر بگەرێنەوە بۆ لای ئیمان و خواناسی)، لەهەمان كاتدا پەروەردگاری تۆ زۆر تۆڵە سێنەرێكی بەهێزە (لەو كەسانەی كە دژایەتی بەرنامە بەنرخەكەی دەكەن).

(٧) ئەوانەی كە بێ باوەرن دەڵێن: ئەوە بۆ بەڵگەو نیشانەیەك لەلایەن پەروەردگاریەوە دانەبەزێنرایە سەری (كە پێغەمبەری خوایە) بێگومان، ئەی محمد ﷺ تۆ تەنها ترسێنەرو بێداركەرەوەی ئەو خەڵكەیت، بۆ هەر میللەتێكیش پێغەمبەرو چاوساغ و رێپیشاندەرێك هەیە.

(٨) خوا چاك دەزانێت بەوەی كە هەر مێینەیەك چی لە سكیدا هەڵگرتووە (نێرە یان مێ، تەواوە، یان ناتەواو، رەنگی رووخساری، قەبارەی...تد) هەروەها دەزانێت بەوەش كە دەپوكێتەوەو لەبار دەچێت، بەوەش كە زیاد دەكات و گەورە دەبێت، هەموو شتێك لای ئەو زاتە بەئەندازە و پێوانەیەكی زۆر وردە..

(٩) ئەو زاتە زانای نهێنی و شاراوەكانە هەروەها زانای ئاشكراو بینراوەكانیشە، زاتێكی زۆر گەورەو بەشكۆو بڵندو پایەدارە.

(١٠) چونیەكە لای ئەو زاتە، ئەگەر كەسێكتان قسە بشارێتەوە، یان بیڵێت و ئاشكرای بكات، هەروەها ئاگاداری ئەو كەسەیە كە لە تاریكی شەودا خۆی دەشارێتەوە، ئەوەش كە بەرۆژدا دەرواو ئاشكراو دیارە.

(١١) بۆ خوا هەیە فریشتەی بێ شومار كە بە نۆرە بە دوای یەكدا دێن تا چاودێری ئادەمیزاد بكەن لە بەرو پشت و لە هەموو لایەكەوە بیپارێزن بە فەرمانی خوا، بێگومان خوا بارودۆخی هیچ قەوم و گەلێك ناگۆرێت (لە خۆشیەوە بۆ ناخۆشی، یان لە زەلیلیەوە بۆ سەربەرزی، یان لە گرانیەوە بۆ هەرزانی) هەتا ئەوان ئەوەی بە خۆیان دەكرێت نەیگۆرن و نەیكەن، كاتێكیش خوا بیەوێت بەڵایەك بەسەر هەر میللەتێكدا بهێنێت (لە دەرئەنجامی سەركەشی و یاخی بوونیان)، ئەوە هیچ هێزێك ناتوانێت بەری بگرێت، هیچ كەسیش ناتوانێت جگە لە خوا فریایان بكەوێت و رزگاریان بكات.

(١٢) خوا ئەو زاتەیە كە هەورە بروسكەتان نیشان دەدات، هاورێ لەگەڵ ترسدا (بەهۆی رووناكی بەهێزو دەنگی سامناكی، كە دەوریان هەیە لە بەپیز كردنی خاكی زەوی و تەقاندنەوەی تۆوەكاندا، هەروەها ئومێد و هیوا بەخشیشە (بەساڵێكی پر بەرەكت)، هەر ئەو زاتە هەوری قورس و سەنگین و ئاودار بەدی دەهێنێت.

(١٣) هەورە تریشقە (بەدەنگی گەورە و سامناكی) تەسبیحات و سوپاس و ستایشی (بەدیهێنەری دەكات) و فریشتەكانیش لە ترسی ئەو زاتە (سەرگەرمی تەسبیحات و ستایش و سوپاسگوزارین)، هەروەها (جاری واهەیە) هەورە بروسكە دەنێرێت و دەیماڵێت بەكەسێكدا كە خوا ویستی لەسەرە و رۆژی تەواو بووە (جا لەگەڵ ئەم هەموو بەڵگەو نیشانە بەهێزەدا) ئەوانە هەر لە دەمەدەمێ و مشتومردان دەربارەی خوا (دوور لە بنەمای زانستی) لەكاتێكدا ئەو زاتە دەسەڵاتی زۆر بەهێزە و تۆڵەسەندنی (لە خوانەناسان) توندو تیژە.

لَهُۥ دَعۡوَةُ ٱلۡحَقِّۖ وَٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ لَا يَسۡتَجِيبُونَ لَهُم بِشَيۡءٍ إِلَّا
كَبَٰسِطِ كَفَّيۡهِ إِلَى ٱلۡمَآءِ لِيَبۡلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَٰلِغِهِۦۚ وَمَا دُعَآءُ ٱلۡكَٰفِرِينَ
إِلَّا فِي ضَلَٰلٖ ﴿١٤﴾ وَلِلَّهِ يَسۡجُدُ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ طَوۡعٗا
وَكَرۡهٗا وَظِلَٰلُهُم بِٱلۡغُدُوِّ وَٱلۡأٓصَالِ۩ ﴿١٥﴾ قُلۡ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ قُلِ ٱللَّهُۚ قُلۡ أَفَٱتَّخَذۡتُم مِّن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ لَا يَمۡلِكُونَ لِأَنفُسِهِمۡ
نَفۡعٗا وَلَا ضَرّٗاۚ قُلۡ هَلۡ يَسۡتَوِي ٱلۡأَعۡمَىٰ وَٱلۡبَصِيرُ أَمۡ هَلۡ تَسۡتَوِي
ٱلظُّلُمَٰتُ وَٱلنُّورُۗ أَمۡ جَعَلُواْ لِلَّهِ شُرَكَآءَ خَلَقُواْ كَخَلۡقِهِۦ فَتَشَٰبَهَ ٱلۡخَلۡقُ
عَلَيۡهِمۡۚ قُلِ ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖ وَهُوَ ٱلۡوَٰحِدُ ٱلۡقَهَّٰرُ ﴿١٦﴾ أَنزَلَ مِنَ
ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَسَالَتۡ أَوۡدِيَةُۢ بِقَدَرِهَا فَٱحۡتَمَلَ ٱلسَّيۡلُ زَبَدٗا رَّابِيٗاۖ
وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيۡهِ فِي ٱلنَّارِ ٱبۡتِغَآءَ حِلۡيَةٍ أَوۡ مَتَٰعٖ زَبَدٞ مِّثۡلُهُۥۚ كَذَٰلِكَ
يَضۡرِبُ ٱللَّهُ ٱلۡحَقَّ وَٱلۡبَٰطِلَۚ فَأَمَّا ٱلزَّبَدُ فَيَذۡهَبُ جُفَآءٗۖ وَأَمَّا مَا
يَنفَعُ ٱلنَّاسَ فَيَمۡكُثُ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ كَذَٰلِكَ يَضۡرِبُ ٱللَّهُ ٱلۡأَمۡثَالَ ﴿١٧﴾
لِلَّذِينَ ٱسۡتَجَابُواْ لِرَبِّهِمُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ وَٱلَّذِينَ لَمۡ يَسۡتَجِيبُواْ لَهُۥ
لَوۡ أَنَّ لَهُم مَّا فِي ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا وَمِثۡلَهُۥ مَعَهُۥ لَٱفۡتَدَوۡاْ بِهِۦٓۚ
أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ سُوٓءُ ٱلۡحِسَابِ وَمَأۡوَىٰهُمۡ جَهَنَّمُۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ﴿١٨﴾

(١٤) هەر بۆ خـوایـە بـانگەوازی حـەق و راسـتی، (بـەڵام) ئەوانەی هاناو هاوار بۆ کـەسێکی‌تر دەبـەن جگـە لەو زاتـە، هاوار لێکراوان بەهیچ شێوەیەك بەهانایانەوە نایەن و وەڵامیان نادەنەوە، مەگەر وەکو کـەسێك (تـینووی بـێت لە دوورەوە) دەستەکانی درێژ بکات بۆ ئاو تا بـیگەیەنێتە دەمـی، کـەچی بێ‌سوودەو ناگاتە دەمی، بێگومان دوعـاو نـزای بـێ‌باوەڕان تەنها لەناو تاریکی و گومڕایدایە.

(١٥) هــەرچــی لە ئـاسمانەکـان و زەویـدا هـەیە، لەسـەر ڕەزامەندیی خۆیان بـێ یـان بـەناچاریی سـوژدە بـۆ خـوای بەدیهێنەر دەبەن هاوڕێ لەگەڵ سێبەرەکانیاندا لە بەرەبەیان و دەمەو ئێوارەاندا.

(١٦) (ئەی محمد ﷺ بە خوانەناسان) بڵێ: کێ پەروەردگاری ئاسمانەکان و زەویە؟ (ئەگەر ئەوان بێ دەنگ بوون) تۆ بڵێ: الله پەروەردگاریانە، (چونکە ئەوانە کەڕو کوێرو لاڵن لەوانەیە دان بەو ڕاستیەدا نەنێن) پاشان پێیان بڵێ: ئایا ڕەوایە جگە لەو خــوایــە پشت بــەشتی‌تر بـبەستن و بـیانکەنە پشـتیوان و خۆشەویست، کە ئەوانـە تـەنانەت بـۆ خـۆشییان قـازانـج و زەرەریان بەدەست نیە؟! هەروەها بڵێ: باشە ئاخر کوێر و چاو ساغ وەك یەکن؟! تاریکی و ڕووناکی چوونیە کن؟! (دیارە خوانەناسی و بێ دینی کوێری و تاریکیە، ئیمان و باوەڕو خواناسیش چاو ساغی و ڕووناکیە)، بەڵکو چەند هاوبەشێکیان داناوە بۆ خوا، کەشتیان دروستکردووە وەك دروستکراوەکـانی خـواو دروسـتکراوەکـانیان لێ شێواوە؟! پێیان بڵێ: الله بەدیهێنەرو دروستکاری هەموو شتێکە و ئەوزاتە تاکوتەنهاو بـەدەسەڵات و بـەهێزو بەتوانایە.

(١٧) هەر ئەو زاتە لە ئاسمانەوە بارانی باراندووە، بەئەندازەی ئەو بارانە دۆڵ و نشێوەکـان پـڕ دەبـن (ئـینجا لافاوێك دروست دەبێت)، ئەو لافاوە کەف و کولی هەڵگرتووە، (ئەمە نموونەی یەکەمی حەق و نـاحەقە، بـۆ نموونەی دووەم دەفەرمووێت) هەروەها لەسەر ڕووی ئەو کانزایانەی کە ئاگـری تـێبەردەدەن و دەیـتوێننەوە بەئاگر بۆ دروستکردنی خشڵ وەکو (ئالتوون و زیوو پلاتین) یاخود بـۆ پـێویستی‌تر (وەکـو ئـاسن و مس و قوڕقوشم) کەف و کوڵ دروست دەبێت وەك کەف و کوڵی سەر ئاوەکە، ئا بەشێوەیە خوا نموونە دەهێنێتەوە بۆ حەق و ناحەق، بۆ ڕاست و ناڕاست، جا ئەوەی کەف و کوڵە و بێ‌سوود و بێ کەڵکە دەڕوات و دەپوکێتەوە، بەڵام ئەوەی کە سوود بەخش و بەکەڵکە بۆ خەڵکی لەسەر زەویدا هەر ئەوە دەمێنێتەوە، ئا بەو شێوەیە خوا نموونە جۆراوجۆرەکان دەهێنێتەوە، (دیارە کە بەتاڵ و ناحەقی کەف و کوڵن و تەمەن کـورتان، حـەق و ڕاسـتیش ئـاوە پاکەکەیە و کانزا بەسوودەکانن دەمێننەوە لە زەویدا).

(١٨) (هەڵوێستی ئەو خەڵکە لە بەرامبەر بانگەوازی پەروەردگاریانەوە دوو جۆرە) بـۆ ئـەوانـەی کـە بـەدەم بانگەوازی پەروەردگاریانەوە چوون، هەموو خۆشی و شادی و کامەرانـی و ئـاسوودەییەکـیان بـۆ ئـامادەیە، ئەوانەش کە بەدەم بانگەوازە کەیەوە نەچوون، ئەگەر بەڕاستی خاوەنی هەر هـەموو شـتێک بـن لە زەویـداو ئەوەندەی تریشی لەگەڵدا بێت، ئەوە دەیانکردە قوربانی خۆیان و، لە پێناوی ڕزگاری خـۆیاندا دەیـانبەخشی، (چونکە) ئا ئەو جۆرە کەسانە بە خراپترین شێوە حسابیان لەگەڵدا دەکرێت، سەرئەنجامیش، جێگەیان دۆزەخە، ئای کە شوێنێکی خراپە.

۞ أَفَمَن يَعْلَمُ أَنَّمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ ٱلْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰٓ ۚ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ
أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿١٩﴾ ٱلَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ ٱللَّهِ وَلَا يَنقُضُونَ ٱلْمِيثَٰقَ
﴿٢٠﴾ وَٱلَّذِينَ يَصِلُونَ مَآ أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِۦٓ أَن يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ
وَيَخَافُونَ سُوٓءَ ٱلْحِسَابِ ﴿٢١﴾ وَٱلَّذِينَ صَبَرُوا۟ ٱبْتِغَآءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ
وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَأَنفَقُوا۟ مِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَءُونَ
بِٱلْحَسَنَةِ ٱلسَّيِّئَةَ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عُقْبَى ٱلدَّارِ ﴿٢٢﴾ جَنَّٰتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا
وَمَن صَلَحَ مِنْ ءَابَآئِهِمْ وَأَزْوَٰجِهِمْ وَذُرِّيَّٰتِهِمْ ۖ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يَدْخُلُونَ
عَلَيْهِم مِّن كُلِّ بَابٍ ﴿٢٣﴾ سَلَٰمٌ عَلَيْكُم بِمَا صَبَرْتُمْ ۚ فَنِعْمَ عُقْبَى ٱلدَّارِ
﴿٢٤﴾ وَٱلَّذِينَ يَنقُضُونَ عَهْدَ ٱللَّهِ مِنۢ بَعْدِ مِيثَٰقِهِۦ وَيَقْطَعُونَ مَآ
أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِۦٓ أَن يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِى ٱلْأَرْضِ ۙ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱللَّعْنَةُ
وَلَهُمْ سُوٓءُ ٱلدَّارِ ﴿٢٥﴾ ٱللَّهُ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ وَيَقْدِرُ ۚ وَفَرِحُوا۟
بِٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَمَا ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا فِى ٱلْءَاخِرَةِ إِلَّا مَتَٰعٌ ﴿٢٦﴾ وَيَقُولُ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَوْلَآ أُنزِلَ عَلَيْهِ ءَايَةٌ مِّن رَّبِّهِۦ ۗ قُلْ إِنَّ ٱللَّهَ يُضِلُّ
مَن يَشَآءُ وَيَهْدِىٓ إِلَيْهِ مَنْ أَنَابَ ﴿٢٧﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَتَطْمَئِنُّ
قُلُوبُهُم بِذِكْرِ ٱللَّهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾

(١٩) باشە، ئایا ئەو کەسەی کە دڵنیایە و دەزانێت بێگومان ئەم قورئانەی کە لەلایەن پەروەردگارتەوە بۆت دابەزێنراوە حەق و راستەقینەیە، وەکو ئەو کەسە وایە کە کوێرە لە ئاستیدا؟، بەڕاستی هەر خاوەن بیرو هۆشەکان لەراستی تێدەگەن و تێدەفکرن...

(٢٠) ئەوانیش ئەو کەسانەن کە وەفا دەکەن و بەئەمەکن لە بەرامبەر ئەو پەیمانەوە کە هەیانە لەگەڵ خوای پەروەردگارداو، ئەو پەیمانەش ناشکێنن و بەڵێن هەڵناوەشێننەوە...

(٢١) هەروەها ئەوانەی کە هەرچی خوا فەرمانی بە گەیاندنی داوە دەیگەیەنن و بەدڵ لە پەروەردگاریان دەترسن (نەوەکو لێیان بڕەنجێت) و لە لێپرسینەوەو حسابی توند و تیژی قیامەتیش سڵ دەکەنەوە.

(٢٢) ئەوانەش کە دانیان بەخۆدا گرت و بە ئارام بوون بۆ بەدەستهێنانی رەزامەندیی پەروەردگاریان و نوێژەکانیشیان بەچاکی ئەنجام دەدەن و لەو رزق و رۆزیەش کە پێمان بەخشیوون دەبەخشن، بەنهێنی و بەئاشکرا، هەروەها بەچاکەکاری و شێوازی جوان پاڵ بە نادروستی و هەڵە و خراپکاریەوە و دەنێن، ئا ئەوانە سەرەنجامەکەیان کۆشك و تەلاری (رازاوەیەیە لە بەهەشتدا)...

(٢٣) کە باخەکانی بەهەشتی – عەدنە –، بۆیان رازاوەتەوە، بە شادیەوە دەچنە ناوی، هاوڕێ لەگەڵ هەر کەسێك چاك و پاك و خواناسە لە باووباپیران و هاوسەرانیان و نەوەکانیان، جا فریشتەکان دەچن بۆ سەردانیان لە هەموو دەروازەکانەوە...

(٢٤) دەڵێن: سڵاوتان لێ بێت بەهۆی خۆگرتنتانەوە (لە بەرامبەر کێشەکانی ژیان، لە بەرامبەر گاڵتەجاڕیی خوانەناسان...) ئای چەندە جێگە و رێگەیەکی خۆشتان بۆ خۆتان مسۆگەر کرد.

(٢٥) (بەڵام) ئەوانەی کە پەیمانی خوا دەشکێنن دوای ئەوەی کە پێشتر توندو تۆڵ بوو (لە سەرووی هەموویانەوە پەیمانی فیترەت و بەندایەتی)، هەرچی پەیوەندیەکیش خوا فەرمانیداوە بەگەیاندنی ئەوان دەیبرن و دەیپچڕێنن، هەروەها تۆوی فەسادو گوناهو تاوان دەچێنن لەزەویدا، ئا ئەوانە نەفرەت و خەشمی خوایان لەسەرەو هەرۆوەها جێگە و رێگەی ناخۆش و نالەبار (لەدۆزەخدا) بۆ ئەوان هەیە.

(٢٦) هەر خوایە، رزق و رۆزی فراوان دەبەخشێت بە هەر کەس کە بیەوێت، یان تەنگ وکەمی دەکاتەوە (بە حیکمەت و دانایی) کەچی زۆربەی خەڵکی هەر دڵخۆشن بەژیانی دنیا، لەکاتێکدا کە ژیانی دنیا لە بەرامبەر ژیانی قیامەتەوە (لە بەهەشتی بەریندا) تەنها رابواردنێکی کەمو تەمەن کۆتایە.

(٢٧) خوانە ناسان دەڵێن: ئەوە بۆچی موعجیزەیەك بۆ محمد ﷺ لەلایەن پەروەردگاریەوە دانەبەزێنرایە سەری،(بە مەرجێك – موعجیزە – هیچ کات نەبووەتە هۆی ئیمان هێنانی خەڵکی، بەڵکو بیانویەکە و هەمیشە خوانەناسان ورکیان لێ گرتووە) پێیان بڵێ: بەڕاستی خوا، هەرکەسێك کە بیەوێت گومڕاو سەرلێشێواوی دەکات، لە هەمان کاتدا هیدایەتی ئەو کەسانە دەدات کە روو لە پەیامەکەی دەکەن و بەندایەتی دەکەن و گەڕاونەتەوە بۆلای بە تەوبەو پەشیمانی...

(٢٨) ئەوانەی باوەڕیان هێناوەو دڵ و دەروونیان ئارام دەبێت بە قورئان و پەیامەکەی خوای پەروەردگار، ئاگاداربن دڵەکان: هەر بە قورئان و یادی خواو (پابەندبوون بە ئاینەکەیەوە) خۆشنود دەبن و دەحەوێنەوە.

ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ طُوبَىٰ لَهُمۡ وَحُسۡنُ
مَـَٔابٖ ﴿٢٩﴾ كَذَٰلِكَ أَرۡسَلۡنَٰكَ فِيٓ أُمَّةٖ قَدۡ خَلَتۡ مِن قَبۡلِهَآ أُمَمٞ
لِّتَتۡلُوَاْ عَلَيۡهِمُ ٱلَّذِيٓ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ وَهُمۡ يَكۡفُرُونَ بِٱلرَّحۡمَٰنِۚ
قُلۡ هُوَ رَبِّي لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ عَلَيۡهِ تَوَكَّلۡتُ وَإِلَيۡهِ مَتَابِ ﴿٣٠﴾
وَلَوۡ أَنَّ قُرۡءَانٗا سُيِّرَتۡ بِهِ ٱلۡجِبَالُ أَوۡ قُطِّعَتۡ بِهِ ٱلۡأَرۡضُ أَوۡ كُلِّمَ
بِهِ ٱلۡمَوۡتَىٰۗ بَل لِّلَّهِ ٱلۡأَمۡرُ جَمِيعًاۗ أَفَلَمۡ يَاْيۡـَٔسِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ
أَن لَّوۡ يَشَآءُ ٱللَّهُ لَهَدَى ٱلنَّاسَ جَمِيعٗاۗ وَلَا يَزَالُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ
تُصِيبُهُم بِمَا صَنَعُواْ قَارِعَةٌ أَوۡ تَحُلُّ قَرِيبٗا مِّن دَارِهِمۡ حَتَّىٰ يَأۡتِيَ
وَعۡدُ ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُخۡلِفُ ٱلۡمِيعَادَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدِ ٱسۡتُهۡزِئَ بِرُسُلٖ
مِّن قَبۡلِكَ فَأَمۡلَيۡتُ لِلَّذِينَ كَفَرُواْ ثُمَّ أَخَذۡتُهُمۡۖ فَكَيۡفَ كَانَ
عِقَابِ ﴿٣٢﴾ أَفَمَنۡ هُوَ قَآئِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفۡسِۭ بِمَا كَسَبَتۡۗ وَجَعَلُواْ
لِلَّهِ شُرَكَآءَ قُلۡ سَمُّوهُمۡۚ أَمۡ تُنَبِّـُٔونَهُۥ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلۡأَرۡضِ أَم
بِظَٰهِرٖ مِّنَ ٱلۡقَوۡلِۗ بَلۡ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُواْ مَكۡرُهُمۡ وَصُدُّواْ عَنِ
ٱلسَّبِيلِۗ وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنۡ هَادٖ ﴿٣٣﴾ لَّهُمۡ عَذَابٞ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَعَذَابُ ٱلۡأٓخِرَةِ أَشَقُّۖ وَمَا لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن وَاقٖ ﴿٣٤﴾

(٢٩) ئەو كەسانەی كە باوەڕیان هێناوە و كارو كردەوە چاكەكانیان ئەنجامداوە، بەهەشت و نازو نیعمەتی جوان و رازاوە و جێگە و رێگەی خۆش بۆیان ئامادەیە.

(٣٠) ئا بەو شێوەیە تۆمان رەوانە كردووە بۆ سەر ئوممەتێك كە پێش ئەمان میللەتانی تریش هەبوون، تا ئەم قورئانەی كە بەوەحی بۆمان رەوانە كردویت بەسەریاندا بخوێنیتەوە، كەچی زۆربەیان باوەڕ بەخوای میهرەبان ناهێنن، ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ بڵێ: ئەو زاتە پەروەردگاری منە و بێجگە لەو خوایەكی تر نیە، من هەر پشتم بەو زاتە بەستووە، گەڕانەوەشم هەر بۆ لای ئەوە.

(٣١) خۆ ئەگەر بەڕاستی لە جیاتی ئەم قورئانە، خوا قورئانێكی رەوانە بكردایە كە كێوەكان پێی برۆیشتنایە، یان زەوی پێ هەڵكەنرایە و لەت بكرایە، یان مردووەكانی پێ بهاتایەتە قسەو گفتوگۆی لەگەڵدا بكرایە، خوانەناسان هەر بروایان نەدەهێنا، بەڵام دڵنیابن كە هەموو كارێك و هەموو شتێك بەدەست خوایە، باشە، ئایا ئەوانەی ئیمانیان هێناوە نائومێد نەبوون (لە بێ‌دین و خوانەناسان، خۆ هیدایەت بەزۆر نیە؟) جا ئەگەر خوا بیویستایە هەموو خەڵكی ناچار دەكرد كە هیدایەت وەرگبرن (خوانەناسان وەنەبێت ژیانی دنیا بەخۆشی بەرنەسەر، بەڵكو) بەردەوام ئەوانەی كە بێ‌باوەڕن بەڵای سەخت و ناخۆشیان تووش دەبێت بەهۆی ئەو كارو پیشەیەوە كە ئەنجامیان داوە، یاخود ئەو بەڵا سەختانە لە نزیكْ ماڵەكانیانەوە دادەبەزێت و سەرهەڵدەدات، هەتا بەڵێنی خوا دێتە دی، بەڕاستی خوا پەیمانی ناشكێنێت و دەیهێنێتە دی.

(٣٢) (ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەگەر خوانەناسان گاڵتە دەكەن بە تۆ یان بە ئایینەكەی تۆ، خەفەت مەخۆ چونكە) سوێند بەخوا گاڵتەكراوە بە پێغەمبەرانی پێش تۆش، جا من ماوەیەك مۆڵەتمدا بەوانەی كە بێ باوەڕ بوون پاشان خەشم و قینی خۆمم لێگرتن، جا چۆن تۆڵەیەك بوو تۆڵەكەم؟ (لە مێژوو بپرسە و سەرنجی ئاسەواریان بدە)!

(٣٣) جا ئایا ئەو زاتەی كە سەرپەرشتیار كارو كردەوەی هەموو كەسێكە و دەزانێت چیان كردووە (وەكو پەرستراو و بتەكانی‌تر وایە كە خەڵكی هانا و هاواری بۆ دەبەن؟)، كەچی لەگەڵ گەورەیی و باڵادەستی ئەو پەروەردگارەدا نەفامان شەریكیان بۆ خوا بڕیارداوە، تۆیش بڵێ: ئادەی ناوی ئەو بت و هاوەڵانەم بۆ بنێن كە لە جیاتی خوا دەیانپەرستن؟ یاخود (بە هەموو عەقڵێكتانەوە) دەتانەوێت خوا ئاگادار بكەنەوە بەشتێك كە ئەو زاتە نایزانێت لە زەویدا؟!!، یان هەر ئەتانەوێت ئاگاداری بكەنەوە بەقسەی سەرزارەكیتان، نەخێر راستی هەر ئەوەیە كە فێڵ و تەڵەكە و پیلانی ئەوانەی كە بێ باوەڕ بوون بۆیان رازێنراوەتەوە و لە رێبازی راست وێڵ كراون، جا هەر كەس بەهۆی كارو كردەوەی خراپییەوە رێبازی خوا ون بكات، ئیتر كەس نیە هیدایەتی بدات.

(٣٤) ئەوانە هەر لە دنیادا تووشی سزایەكیان دەكەین، بێگومان سزای قیامەتیشیان سەختترە و هیچ كەس و هیچ شتێك نیە لە سزای سامناكی خوایی رزگاریان بكات و پەنایان بدات.

۞ مَّثَلُ ٱلۡجَنَّةِ ٱلَّتِي وُعِدَ ٱلۡمُتَّقُونَۖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُۖ
أُكُلُهَا دَآئِمٞ وَظِلُّهَاۚ تِلۡكَ عُقۡبَى ٱلَّذِينَ ٱتَّقَواْۖ وَّعُقۡبَى
ٱلۡكَٰفِرِينَ ٱلنَّارُ ﴿٣٥﴾ وَٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ يَفۡرَحُونَ
بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡكَۖ وَمِنَ ٱلۡأَحۡزَابِ مَن يُنكِرُ بَعۡضَهُۥۚ قُلۡ إِنَّمَآ أُمِرۡتُ
أَنۡ أَعۡبُدَ ٱللَّهَ وَلَآ أُشۡرِكَ بِهِۦٓۚ إِلَيۡهِ أَدۡعُواْ وَإِلَيۡهِ مَـَٔابِ ﴿٣٦﴾
وَكَذَٰلِكَ أَنزَلۡنَٰهُ حُكۡمًا عَرَبِيّٗاۚ وَلَئِنِ ٱتَّبَعۡتَ أَهۡوَآءَهُم بَعۡدَ مَا
جَآءَكَ مِنَ ٱلۡعِلۡمِ مَا لَكَ مِنَ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا وَاقٖ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدۡ
أَرۡسَلۡنَا رُسُلٗا مِّن قَبۡلِكَ وَجَعَلۡنَا لَهُمۡ أَزۡوَٰجٗا وَذُرِّيَّةٗۚ وَمَا كَانَ
لِرَسُولٍ أَن يَأۡتِيَ بِـَٔايَةٍ إِلَّا بِإِذۡنِ ٱللَّهِۗ لِكُلِّ أَجَلٖ كِتَابٞ ﴿٣٨﴾
يَمۡحُواْ ٱللَّهُ مَا يَشَآءُ وَيُثۡبِتُۖ وَعِندَهُۥٓ أُمُّ ٱلۡكِتَٰبِ ﴿٣٩﴾
وَإِن مَّا نُرِيَنَّكَ بَعۡضَ ٱلَّذِي نَعِدُهُمۡ أَوۡ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّمَا عَلَيۡكَ
ٱلۡبَلَٰغُ وَعَلَيۡنَا ٱلۡحِسَابُ ﴿٤٠﴾ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا نَأۡتِي ٱلۡأَرۡضَ نَنقُصُهَا
مِنۡ أَطۡرَافِهَاۚ وَٱللَّهُ يَحۡكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكۡمِهِۦۚ وَهُوَ سَرِيعُ
ٱلۡحِسَابِ ﴿٤١﴾ وَقَدۡ مَكَرَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ فَلِلَّهِ ٱلۡمَكۡرُ جَمِيعٗاۖ
يَعۡلَمُ مَا تَكۡسِبُ كُلُّ نَفۡسٖۗ وَسَيَعۡلَمُ ٱلۡكُفَّٰرُ لِمَنۡ عُقۡبَى ٱلدَّارِ ﴿٤٢﴾

(٣٥) وێنەو نموونەی ئەو بەهەشتەی بەڵێن دراوە بە پارێزکاران (بێوێنە و رازاوەیە) چەندەها رووبار رەوان و جاریە (بەژێر درەختەکان و بە بەردەم کۆشکەکانیدا)، خواردن و خواردنەوەی (هەمەجۆر و هەمەڕەنگی) بەردەوامە هاورێ لەگەڵ سێبەری خۆش و (هەوای سازگارو شنەی شەماڵدا) ئەوەیە سەر ئەنجامی ئەوانەی لەتوڕەیی خوا خۆیان پاراست، سەر ئەنجامی بێ باوەڕ و خوانەناسانیش ئاگری دۆزەخە.

(٣٦) دەستەیەك لەوانەی کە کتێبی ئاسمانیان پێ بەخشیوون (شوێنکەوتەی حەق و راستین) دلخۆش و شادمان دەبن بەو قورئانەی کە بۆ تۆ دابەزێنراوە، هەندێ گرۆ و دەستەی‌تریش هەیە ئینکاری هەندێکی دەکات.. پێیان بڵێ: بەڕاستی من فەرمانم پێ ئەوەم پێ دراوە کە تەنها خوا بپەرستم و هیچ شەریك و هاوەڵیشی بۆ بریار نەدەم، هەر بۆ لای ئەو زاتەش خەلك بانگ بکەم، گەڕانەوەش هەر بۆ لای ئەوە.

(٣٧) هەر بەو شێوەیە (پێشتر کتێبی ئاسمانیان بە زمانی جۆراو جۆر رەوانە کردووە) قورئانمان وەکو داوەرێك بەعەرەبیەکی پاراو دابەزاندووە، سوێند بە خوا ئەگەر شوێنی ئارەزووەکانی ئەوان بکەویت، دوای ئەوەی زانستی و زانیاری تەواوت (لەلایەن خواوە) بۆ هات، ئەوە هیچ پشتیوان و پارێزەرێکت نابێت لە سزای خوا بتپارێزێت.

(٣٨) سوێند بە خوا بێگومان پێش تۆ پێغەمبەرانی ترمان رەوانە کردووە و هاوسەرو نەوەشمان پێداون، هیچ پێغەمبەرێکیش بۆی نەبووە بەویستی خۆی موعجیزە نیشان بدات ئەگەر ویستی خوای لەسەر نەبووبێت، بۆ هەموو کارو رووداوێکیش بریارێکی تایبەت هەیە.

(٣٩) خوا ویستی نەمانی لەسەر هەرچیەك بێت، لەناوی دەبات و دەیکوژێنێتەوە، یاندەیهێڵێتەوە و پایەداری دەکات، سەرچاوەی تۆمارکراوی هەموو رووداوەکان لای ئەو زاتەیە، (یاخود خوا ئایینە پێشووەکان لە مەیداندا ناهێڵێت و دواهەمین ئاین و بەرنامەی کە ئایینی ئیسلامە دەیچەسپێنێت و پایەداری دەکات).

(٤٠) جا ئەگەر هەندێ لە هەڕەشەکانی خۆمانیان بۆ پێش بهێنین و نیشانت بدەین، یاخود بتمرێنین و سەرئەنجامی ئەوان نەبینیت، خەفەت مەخۆ چونکە تۆ تەنها گەیاندنی پەیامەکەت لەسەرە، لێپرسینەوەش لەسەر ئێمەیە.

(٤١) ئایا خوانەناسان نەیانبینیوە، ئێمە چۆن ئەم لاو ئەو لای زەوی کەم دەکەینەوە (دەسەڵاتی خوانە ناسان ناهێڵین لە رۆژهەڵات و رۆژئاوای زەویدا، سەرەنجام بەرنامە و ئوممەتی میانەڕە و سەر دەخەین) و خوا هەر خوی**شی** داوەریی دەکات و (گۆڕانکاریەکان تاوتوێ دەکات)، کەس ناتوانێت موحاسەبەی بکات و کۆسپ و تەگەرە بهێنێتە رێی، ئەو زاتەش زۆر بەخێرایی هەموو شتێك تاوتوێ دەکات و لە هەمووان دەپرسێتەوە.

(٤٢) بێگومان خوانەناسانی پێش ئەمانیش پیلانیان گێڕا، بەمەرجێك پیلانەکانیان هەر هەمووی لای خوا روون و ئاشکرایە، دەزانێت هەر کەس چی دەکات و چی دەستپێشخەری دەکات، بێباوەڕو خوانە ناسانیش لەئایندەدا دەزانن کە سەرەنجامی ئەم جیهانە و ئەو جیهانیش بۆ کێ دەبێت...

وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَسۡتَ مُرۡسَلٗاۚ قُلۡ كَفَىٰ بِٱللَّهِ
شَهِيدَۢا بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡ وَمَنۡ عِندَهُۥ عِلۡمُ ٱلۡكِتَٰبِ ﴿٤٣﴾

سُورَةُ إبرَاهِيمَ — آياتها ٥٢ — ترتيبها ١٤

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓرۚ كِتَٰبٌ أَنزَلۡنَٰهُ إِلَيۡكَ لِتُخۡرِجَ ٱلنَّاسَ مِنَ ٱلظُّلُمَٰتِ
إِلَى ٱلنُّورِ بِإِذۡنِ رَبِّهِمۡ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَمِيدِ ﴿١﴾
ٱللَّهِ ٱلَّذِي لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَوَيۡلٞ
لِّلۡكَٰفِرِينَ مِنۡ عَذَابٖ شَدِيدٍ ﴿٢﴾ ٱلَّذِينَ يَسۡتَحِبُّونَ
ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا عَلَى ٱلۡأٓخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ
وَيَبۡغُونَهَا عِوَجًاۚ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ضَلَٰلِۢ بَعِيدٖ ﴿٣﴾ وَمَآ أَرۡسَلۡنَا
مِن رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوۡمِهِۦ لِيُبَيِّنَ لَهُمۡۖ فَيُضِلُّ ٱللَّهُ
مَن يَشَآءُ وَيَهۡدِي مَن يَشَآءُۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ
﴿٤﴾ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا مُوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَآ أَنۡ أَخۡرِجۡ
قَوۡمَكَ مِنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ وَذَكِّرۡهُم بِأَيَّىٰمِ
ٱللَّهِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّكُلِّ صَبَّارٖ شَكُورٖ ﴿٥﴾

(٤٣) ئەوانەی کە کافرو بێ‌باوەڕن دەڵێن: تۆ ئەی محمد ﷺ پێغەمبەرو رەوانەکراوی خوا نیت، لە وەڵامیاندا بڵێ: هەر خوا بەسە کە شایەت بێت لە نێوان منیش و ئێوەشدا، هەروەها ئەو کەسەش کە شارەزای قورئان و کتێبە ئاسمانیەکانە.

سورەتی (إبراهيم)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سورەتی (البقرة) بدە، ئەم قورئانە کتێبێکە دامانبەزاندووە بۆت ئەی محمد ﷺ تا خەڵکی لە تاریکیەکانی (بێ باوەڕی و نەزانی و سەرلێشێواوی) دەربهێنیت، بەرەو نوورو رێبازی رۆشنایی ئیمان، بەویستی پەروەردگاریان بیانبەیت، تا دەگەنە رێبازی راستی خوای باڵادەست و شایستەی سوپاسگوزاری.

(٢) ئەو خوایەی کە هەرچی لە ئاسمانەکان و هەرچی لە زەویدا هەیە هەر ئەو خاوەنیانە، هاوار و ئاهو ناڵە بۆ ئەو کەسانەی کە بێ باوەڕن لە سزایەکی زۆر توندو تیژ...

(٣) ئەوانەی کە ژیانی دنیایان لا بە نرخترو خۆشەویستترە لەژیانی جیهانی دوایی، هەمیشە بەربەست دەخەنە بەر رێبازی خواو دەیانەوێت لە رێرەوی خۆی دەربچێت و بترازێت، (یاخود پەسەندە لایان، بەڵام بەمەرجێك لە خزمەت پلان و نەخشەی ئەواندا بێت) ئا ئەوانە لە گومراییەکی قووڵ و بێ سەرو بندا سەرگەردانن و دەمێننەوە.

(٤) ئێمە هیچ فرستادەیەکمان رەوانە نەکردووە تەنها بەزمانی قەومەکەی نەبێت، (یەکێك بووە لە خۆیان و بە زمانی ئەوان دواوە) تا هەموو شتێکیان بۆ روون بکاتەوە، ئینجا خوای گەورە ئەو کەسەی گومراکردووە کە ویستوویەتی (چونکە گوێی بۆ بانگەوازی حەق نەگرتووە)، ئەوەش کە ویستوویەتی هیدایەتی داوە (پەروەردگار پاڵپشتی ژیرو هۆشمەندانە)، هەر ئەو زاتەش باڵادەستە (ویستی ئەو لە سەرووی هەموو ویستەکانەوەیە)، تەواو دانایە و (دەزانێت کێ شایستەی ئەو رەحمەتە بەنرخەیە).

(٥) سوێند بەخوا بەڕاستی ئێمە موسامان رەوانە کرد، هاوڕێ لەگەڵ موعجیزەی زۆردا (فەرمانمان پێدا) کە قەوم و عەشرەتت لە تاریکیەکان رزگار بکەو بەرەو نوورو رووناکی بیانبە، رۆژەکانی خوایان بهێنەرەوە یاد (ئەو رۆژانەی کە تۆڵەی لە بێ باوەڕان سەند و ئیماندارانی سەرخست)، بێگومان ئا لەو بەسەرهاتانەدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەن، بۆ هەموو ئەو کەسانەی کە زۆر خۆگرن (لەکاتی تەنگانەدا)، زۆر سوپاسگوزاریشن (لەکاتی خۆشیدا).

وَإِذۡ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوۡمِهِ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَةَ ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ
إِذۡ أَنجَىٰكُم مِّنۡ ءَالِ فِرۡعَوۡنَ يَسُومُونَكُمۡ سُوٓءَ ٱلۡعَذَابِ
وَيُذَبِّحُونَ أَبۡنَآءَكُمۡ وَيَسۡتَحۡيُونَ نِسَآءَكُمۡۚ وَفِي
ذَٰلِكُم بَلَآءٞ مِّن رَّبِّكُمۡ عَظِيمٞ ﴿٦﴾ وَإِذۡ تَأَذَّنَ
رَبُّكُمۡ لَئِن شَكَرۡتُمۡ لَأَزِيدَنَّكُمۡۖ وَلَئِن كَفَرۡتُمۡ إِنَّ
عَذَابِي لَشَدِيدٞ ﴿٧﴾ وَقَالَ مُوسَىٰٓ إِن تَكۡفُرُوٓاْ أَنتُمۡ وَمَن فِي ٱلۡأَرۡضِ
جَمِيعٗا فَإِنَّ ٱللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٨﴾ أَلَمۡ يَأۡتِكُمۡ نَبَؤُاْ ٱلَّذِينَ
مِن قَبۡلِكُمۡ قَوۡمِ نُوحٖ وَعَادٖ وَثَمُودَۛ وَٱلَّذِينَ مِنۢ
بَعۡدِهِمۡۛ لَا يَعۡلَمُهُمۡ إِلَّا ٱللَّهُۚ جَآءَتۡهُمۡ رُسُلُهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ
فَرَدُّوٓاْ أَيۡدِيَهُمۡ فِيٓ أَفۡوَٰهِهِمۡ وَقَالُوٓاْ إِنَّا كَفَرۡنَا بِمَآ أُرۡسِلۡتُم
بِهِۦ وَإِنَّا لَفِي شَكّٖ مِّمَّا تَدۡعُونَنَآ إِلَيۡهِ مُرِيبٖ ﴿٩﴾ ۞ قَالَتۡ
رُسُلُهُمۡ أَفِي ٱللَّهِ شَكّٞ فَاطِرِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ يَدۡعُوكُمۡ
لِيَغۡفِرَ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمۡ وَيُؤَخِّرَكُمۡ إِلَىٰٓ أَجَلٖ
مُّسَمّٗىۚ قَالُوٓاْ إِنۡ أَنتُمۡ إِلَّا بَشَرٞ مِّثۡلُنَا تُرِيدُونَ أَن تَصُدُّونَا
عَمَّا كَانَ يَعۡبُدُ ءَابَآؤُنَا فَأۡتُونَا بِسُلۡطَٰنٖ مُّبِينٖ ﴿١٠﴾

(٦) (یادیان بهێنەرەوە) کاتێك موسا بە قەومەکەی وت: یادی نازو نیعمەتەکانی خوا بکەرەوە لەسەرتان، کاتێك لە دارو دەستەی فیرعەون رزگاری کردن کە بەناخۆشترین شێوە سزای دەدان، کوڕانی ئێوەیان سەر دەبڕی و ئافرەتانی ئێوەیان دەهێشتەوە (بۆ کارەکەری)، بێگومان ئا لەو پێشهاتانەدا بەڵاو تاقی کردنەوەیەکی گەورە لەلایەن پەروەردگارتانەوە بۆتان ساز درابوو.

(٧) لە یادتان بێت کە: پەروەردگارتان بڕیاری داوەو سوێندی خواردوە: خەڵکینە ئەگەر سوپاسگوزارو شوکرانە بژێر بن، رزق و رۆزی و نازو نیعمەتتان بەسەردا دەڕژێنم و زیادی دەکەم، بەڵام: ئەگەر ناشوکرو سوپاس ناپەزێر بن، بەڕاستی ئەو کاتە ئیتر تۆڵە و سزای من زۆر بە ئازار دەبێت.

(٨) موسا وتی: خەڵکینە ئەگەر ئێوە و هەموو دانیشتوانی سەر زەوی بەگشتی خوانەناس و بێباوەڕ بن، ئەوە بێگومان هەر خۆتان زەرەر دەکەن، چونکە خوا هەر خۆی بێ نیازە و شایستەی سوپاسە.

(٩) باشە، ئایا هەواڵی قەومە پێشووەکانتان پێ نەگەیشتووە، قەومی (نوح و عاد و ثمود)، ئەوانەش کە لە دوای ئەوان هاتوون، تەنها خوا نەبێت کەس نازانێت چەندە بوون و چیان بەسەر هاتووە، ئەوانە فرستادەکانیان بە بەڵگەی زۆرەوە هاتن دووپاتیان دەکردەوە کە پێغەمبەری پەروەردگارن، کەچی خوانەناسان یان بەدەستیان ئاماژەیان دەکرد بۆ پێغەمبەران کە بێدەنگ بن، یاخود دەستیان دەبرد بۆ دەمی خۆیان و (دەیانکردە فیکە و هۆسە و گاڵتەجاڕی) و دەیانوت: بێگومان ئێمە باوەڕمان بەم پەیام و بەرنامەیە نیە کە بە ئێوەدا رەوانە کراوە، بەڕاستی ئێمە لە دوو دڵیەکداین کە خەڵکیش دەخاتە گومانەوە لەوەی کە ئێوە بانگەوازی ئێمەی بۆ دەکەن.

(١٠) پێغەمبەرانیان وتیان: باشە، ئاخر گومان لە چی دەکەن؟ ئایا لە خوای پەروەردگاردا گومان هەیە؟! بەدیهێنەری ئاسمانەکان و زەوی؟! ئەو زاتە بانگتان دەکات بۆ ئەوەی لێتان خۆش ببێت، بۆ ئەوەی لە هەڵەو گوناهەکانتان چاوپۆشی بکات و مۆڵەتیشتان دەدات تا کاتێکی دیاریکراو، کەچی (خوانەناسان روو بە پێغەمبەران) وتیان: ئێوە تەنها بەشەرن وەکو ئێمە (لەباتی سوپاسی خوا بکەن کە ئەوەندە ئادەمیزاد رێزدارە، نوێنەر لە خۆیان هەڵدەبژێرێت)، کەچی رەخنەیان گرت و وتیان: ئێوە دەتانەوێت رێگرو دژ بەوە بن کە باو و باپیرانمان دەیانپەرست (دەی ئەگەر راست دەکەن) بەڵگەیەکی ئاشکرامان بۆ بهێنن و نیشانمان بدەن؟!

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَّحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ
يَمُنُّ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۖ وَمَا كَانَ لَنَآ أَن نَّأْتِيَكُم
بِسُلْطَٰنٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ
﴿١١﴾ وَمَا لَنَآ أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى ٱللَّهِ وَقَدْ هَدَىٰنَا سُبُلَنَا ۚ
وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَىٰ مَآ ءَاذَيْتُمُونَا ۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُتَوَكِّلُونَ
﴿١٢﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُم مِّنْ
أَرْضِنَآ أَوْ لَتَعُودُنَّ فِى مِلَّتِنَا ۖ فَأَوْحَىٰٓ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٣﴾ وَلَنُسْكِنَنَّكُمُ ٱلْأَرْضَ مِنۢ بَعْدِهِمْ ۚ
ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِى وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٤﴾ وَٱسْتَفْتَحُوا۟
وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾ مِّن وَرَآئِهِۦ جَهَنَّمُ وَيُسْقَىٰ
مِن مَّآءٍ صَدِيدٍ ﴿١٦﴾ يَتَجَرَّعُهُۥ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُۥ
وَيَأْتِيهِ ٱلْمَوْتُ مِن كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ ۖ وَمِن
وَرَآئِهِۦ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾ مَّثَلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِرَبِّهِمْ ۖ
أَعْمَٰلُهُمْ كَرَمَادٍ ٱشْتَدَّتْ بِهِ ٱلرِّيحُ فِى يَوْمٍ عَاصِفٍ ۖ لَّا يَقْدِرُونَ
مِمَّا كَسَبُوا۟ عَلَىٰ شَىْءٍ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلضَّلَٰلُ ٱلْبَعِيدُ ﴿١٨﴾

(١١) پێغەمبەرانیان پێیان وتن: ئێمە تەنها بـەشەرێكین وەكو ئێوە بەڵام خوا ویستی خێری بۆ هەركەسێك بێت لە بەندەكانی خۆی، منەت دەخاتەسەری (هەڵیاندەبژێرێ بۆگەیاندنی پەیامەپیرۆزەكەی)، ئێمە بۆمان نەبووە هیچ بەڵگە و موعجیزەیەكتان بۆ بهێنین مەگەر بە ویست و مۆڵەتی خوا، دەبا ئەوانـەی كـە ئـیماندارن هـەر پشت بەخوا ببەستن.

(١٢) پێغەمبەران وتیان: باشە؛ ئەوە ئێمە چیمانە و بۆچی پشت بە پەروەردگاری مەزن نەبەستین، لەكاتێكدا كـە ئەو زاتە هیدایەت و رێنـموویی كـردووین بـۆ هـەموو رێگــەو رێـبازێكی چـاك و بـەسوود، مـەرج بـێت لە بەرامبەر ئەو هەموو ناخۆشی و ئازارەوە كـە ئـێوە بـۆ ئێمەتان پێش هێنا، خۆگرو بەئارام بین، دەبا ئەوانەی كە پشتیوانیان پێویستە هەر پشت بەخوا ببەستن.

(١٣) ئەوانەش كە بێباوەڕ بوون بەپێغەمبەرانی خۆیانیان وت: (ئەگـەر كـۆڵ نـەدەن) بـەراسـتی لە وڵاتمان دەرتان دەكەین، یان دەبێت بێنەوە ریزی ئاینەكەی ئێمە، ئەوسا پەروەردگاریان پەیامی بـۆ ناردن كە: دڵنیابن ئێمە ستەمكاران (بەم زووانە) لەناو دەبەین و دەیانفەوتێنین...

(١٤) بێگومان نیشتەجێتان دەكەین لەو وڵاتەدا لە دوای ئەوان، ئەوەش بۆ هەموو ئەو كەسانەیە كە لە وەستانیان لە بەردەم دەسەڵاتی مندا دەترسن و لە هەڕەشەكانی من بیم و ترسیان هەیە.

(١٥) ئەوسا ئیتر پێغەمبەران داوای سەركەوتنیان لە پەروەردگاریان كردو هەموو زۆردارو ستەمكارو سەرسەخت و دڵ ڕەشێك نائومێد و مایەپووچ بوو.

(١٦) (هەریەك لەوانـە) لە داهـاتوودا دۆزەخ چـاوەڕێیەتی و تـیایدا كـێم و زووخـاوی دەرخـوارد دەدرێت...

(١٧) جا هەریەك لەو تاوانبارانە ئەو كێم و زووخاوە بەناچاریی دەخواتەوەو بـەئاسانی بـۆی قـوت نادرێت، مەرگیش لە هەموو لایەكەوە هێرشی بۆ دەهێنێت، كەچی ناشمرێت، لەوەودواش سزاو ئازاری هەمەجۆرو ناخۆش و گران یەخەی بەرنادات.

(١٨) نموونەی ئەوانەی كە باوەڕیان نەهیناوە بەپەروەردگاریان، كردەوەكانیان وەكو خۆڵەمێشێك وایە كە رەشەبایەكی سەخت لە رۆژێكی گەردەلوودا بەتوندی لێی بدات، (بێگومان) لەو هەوڵ و كۆششەی كە داویانە هیچیان دەست ناكەوێت، ئا ئەوەیە ئەو گومراییەی كە لە حەق و راستیەوە دوورە وسەرلێ شێواوییەكی بێ سنورە.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ ۚ إِن يَشَأْ
يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٩﴾ وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ بِعَزِيزٍ
﴿٢٠﴾ وَبَرَزُوا۟ لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ ٱلضُّعَفَٰٓؤُا۟ لِلَّذِينَ ٱسْتَكْبَرُوٓا۟
إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنتُم مُّغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ ٱللَّهِ
مِن شَىْءٍ ۚ قَالُوا۟ لَوْ هَدَىٰنَا ٱللَّهُ لَهَدَيْنَٰكُمْ ۖ سَوَآءٌ عَلَيْنَآ
أَجَزِعْنَآ أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِن مَّحِيصٍ ﴿٢١﴾ وَقَالَ ٱلشَّيْطَٰنُ
لَمَّا قُضِىَ ٱلْأَمْرُ إِنَّ ٱللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ ٱلْحَقِّ وَوَعَدتُّكُمْ
فَأَخْلَفْتُكُمْ ۖ وَمَا كَانَ لِىَ عَلَيْكُم مِّن سُلْطَٰنٍ إِلَّآ أَن دَعَوْتُكُمْ
فَٱسْتَجَبْتُمْ لِى ۖ فَلَا تَلُومُونِى وَلُومُوٓا۟ أَنفُسَكُم ۖ مَّآ أَنَا۠
بِمُصْرِخِكُمْ وَمَآ أَنتُم بِمُصْرِخِىَّ ۖ إِنِّى كَفَرْتُ بِمَآ
أَشْرَكْتُمُونِ مِن قَبْلُ ۗ إِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
﴿٢٢﴾ وَأُدْخِلَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جَنَّٰتٍ
تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ۖ تَحِيَّتُهُمْ
فِيهَا سَلَٰمٌ ﴿٢٣﴾ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً
كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِى ٱلسَّمَآءِ ﴿٢٤﴾

(١٩) ئایا نەتبینیوە و نەتزانیوە کە خوا ئاسمانەکان و زەوی لەسەر بنچینەی حەق و راستی بەدیهێناوە، ئەگەر بیەوێت ئەوە ئێوە لەناودەبات و ناتانهێڵێت و کەسانی تازە دەهێنێتە کایەوە...

(٢٠) ئەو گۆرانکاری و ئەو جۆرە شتانە لای خوای بەدەسەڵات گران نیە و زۆر ئاسانە.

(٢١) (ئەو رۆژی کە قیامەت بەرپا دەبێت) هەمووان لەبەردەم دەسەڵاتی خوادا دەردەکەون، ئینجا لاوازو بێ‌دەسەڵاتەکان (ئەوانەی کوێرانە شوێن ملهورو ستەمکاران کەوتبوون) دەڵێن: بەوانەی کە خۆیان بەزل و گەورە دانابوو، بێگومان خۆ ئێمە شوێن ئێوە کەوتبووین (ئێمە گوێڕایەڵ و فەرمانبەرداری ئێوە بووین!)، جا ئایا ئێوە ئەمرۆ ناتوانن هەوڵێك بدەن تائەندازەیەك سزای خوا لەسەرمان کەم ببێتەوە، لە وەڵامیاندا وتیان: ئەگەر خوا هیدایەتی ئێمەی بدایە، ئێمەش هیدایەتی ئێوەمان دەدا، (ئەڵبەت روون و ئاشکرایە کەئەوانە بە دەسەڵاتدارو بێ دەسەڵاتیانەوە لە دنیادا نەك هیدایەتیان نەدەویست بەڵکو دژی دەوەستان و پیلانیان دەگێڕا، ئیتر چۆن خوای گەورە هیدایەتی ئەوجۆرە کەسانە دەدات، خۆ هیدایەت بەزۆر نیە) ئێستەش بۆ ئێمە چوونیەکە، هاوارو ئاهو ناڵە بکەین، یان دان بەخۆدا بگرین، چارمان نیە و رزگار بوونمان ئەستەمە.

(٢٢) (کاتێ هەمووشت تەواودەبێت بەهەشتیەکان دەچنە بەهەشتەوە و دۆزەخیەکان دەخرێنە دۆزەخەوە) شەیتان (بەفەرمانی خوا) دێتە قسەو (روو بە پەیرەوانی) دەڵێت: بەراستی خوا بەڵێنی راست و دروستی پێ راگەیاندبوون منیش بەڵێنی درۆو نادروستم پێدان و توانیم گومراتان بکەم و لە رێبازی راست وێڵتان بکەم، وەنەبێت من هیچ زۆرو دەسەڵاتێکم بەسەر ئێوەدا هەبووبێت، جگە لەوەی (بەوەسوەسەوخەتەرەو خەیاڵ) بانگم کردن (بۆ خوانەناسی و تاوان) ئێوەش بەدەممەوە هاتن و بەقسەتان کردم، ئیتر سەرزەنشت و لۆمەی من مەکەن، بەڵکو سەرزەنشت و لۆمەی خۆتان بکەن (کە ئاوا گێلانە، بێ بیر کردنەوە بەقسەتان کردم، ئەمرۆ) من ناتوانم بە هاناو هاواری ئێوەوە بێم، ئێوەش ناتوانن بە هاناو هاواری منەوە بێن، بێگومان من باوەڕم نەبوو بەوەی کە جاران منتان کردبوو بەشەریکی خوا بەڕاستی ئەمرۆ ستەمکاران سزای زۆر بەئێش دەدرێن.

(٢٣) (لەولاشەوە) ئەوانەی ئیمان و باوەڕیان هێنابوو، کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجام دابوو بەرەو بەهەشت بەرێ کران، چەندەها رووبار بەژێر درەختەکان و بەبەردەم کۆشکەکانیدا دەڕوات، لەوجێگەو رێگە خۆشەدا ژیانی هەمیشەیی و بەردەوام دەبەنە سەر بەفەرمان و رەزامەندی پەروەردگاریان و چاك و چۆنیان لەو بەهەشتەدا ـ سڵاوکردنە ـ

(٢٤) ئایا نەتانبینیوە و نەتانزانیوە چۆن خوا نموونە دەهێنێتەوە بەگوفتاری چاك و پاك، کە وەك درەختی چاك و بەردار وایە، رەگی بەتوندی داکوتاوە لە زەویدا، لق و پۆپەکانیشی بەئاسماندا بڵاوبۆتەوە.

تُؤْتِيٓ أُكُلَهَا كُلَّ حِينِۭ بِإِذْنِ رَبِّهَاۗ وَيَضْرِبُ ٱللَّهُ ٱلْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ
كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ ٱجْتُثَّتْ مِن فَوْقِ ٱلْأَرْضِ مَا لَهَا مِن قَرَارٍ
﴿٢٦﴾ يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱلْقَوْلِ ٱلثَّابِتِ فِي ٱلْحَيَوٰةِ
ٱلدُّنْيَا وَفِي ٱلْأٓخِرَةِۖ وَيُضِلُّ ٱللَّهُ ٱلظَّٰلِمِينَۚ وَيَفْعَلُ
ٱللَّهُ مَا يَشَآءُ ﴿٢٧﴾ ۞ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ بَدَّلُواْ نِعْمَتَ ٱللَّهِ كُفْرًا
وَأَحَلُّواْ قَوْمَهُمْ دَارَ ٱلْبَوَارِ ﴿٢٨﴾ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَاۖ وَبِئْسَ
ٱلْقَرَارُ ﴿٢٩﴾ وَجَعَلُواْ لِلَّهِ أَندَادًا لِّيُضِلُّواْ عَن سَبِيلِهِۦۗ قُلْ
تَمَتَّعُواْ فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى ٱلنَّارِ ﴿٣٠﴾ قُل لِّعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ يُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُنفِقُواْ مِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً
مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خِلَٰلٌ ﴿٣١﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجَ
بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ رِزْقًا لَّكُمْۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلْفُلْكَ لِتَجْرِيَ
فِي ٱلْبَحْرِ بِأَمْرِهِۦۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلْأَنْهَٰرَ ﴿٣٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ
ٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ دَآئِبَيْنِۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ ﴿٣٣﴾

(٢٥) ئەو درەختە هەموو کات و دەمێك بەرو بوومی (پاك و جوان و بێگەردی) دەبەخشێت بە ویستی پەروەردگاری، جـا خوای پەروەردگار ئەم نموونانە دەهێنێتەوە بۆ خەلکی، بەلکو یاداوەری وەرگرن (لە راستیدا دین و بەرنامەی خوادرەختێکی ئاوا پیرۆزە، رەگ و ریشالی خێر بەخشە، چونکە خاکی زەوی لە دامالێن دەپارێزێت، لق و پۆپی بەسوودە، سێبەر دەکـات، گـەڵاوگوڵی بـۆ داوو دەرمـان و مـاڵات، بـەرو بـوومی بـۆ ئادەمیزاد، باڵندەکان بـەئاوازی خـۆش لەسـەری دەخـوێنن و تەسبیحات دەکەن و دلخۆشمان دەکەن؛ ئۆکسجین دەبەخشێت... هتد).

(٢٦) نموونەی قسـەو گـوفتاری پـیس و نـاپوختیش وەکـو درەختی زڕو پیس وبێ سوود وایە، کە هەڵکێشرابێت و لەسەر رووکاری زەوی فڕێ درابێت، بە هیچ بارێکدا خۆی نەگرێت (بۆ سووتاندن نەبێت بۆ هیچیتر چاك نیە، ئەم نـموونەیەش ئاماژەیە بۆ هەموو سەرگەردانیەك کە لە دنیادا خێر نەداتەوە، لە قیامەتیشدا ریسوایی لە دوابێت).

(٢٧) ئەوانەشکە باوەڕیان هێناوە، خوای گەورە پایەداریان دەکات لەسەر گوفتاری بەجێ و دروستیان لە ژیانی دنیادا، لە سەرەمەرگ و لە قیامەتیشدا، (باوەڕی دامـەزراو فـریایان دەکـەوێت و) گـوفتاریان رێك و پـێك و دامەزراو دەبێت و بە ئیمانەوە دەمرن، لەولاشەوە هەر ئەو خوایە ستەمکاران گومرا دەکات و ئەوەی پەروەردگار بیەوێت هەر ئەوە پێش دێت و دەکرێت (دور لەهەموونادادی وستە مێك).

(٢٨) ئایا سەرنجی ئەوانە نادەیت کە نازو نیعمەتەکانی خوایان بە حەرام گێڕاوە (بۆ گوناهو خـراپـە بـەکـاری دەهێنن) و بوونەتە هۆی سەرگەردانی و تیاچوونی قەومەکەی خۆیان.

(٢٩) (ئەوانە) سەرئەنجام دەچنە ناو دۆزەخ، کە جێگەیەکی زۆر ناخۆشە بۆ نیشتەجێ بوون.

(٣٠) خوانەناسان هاوەڵ و شەریکیان بۆ خوا بریاردا، بۆ ئەوەی خەڵك وێل بکەن لە بەرنامەو ئاین و رێبازی خوا، پێیان بلێ: رابوێرن و ژیان بەسەربەرن، چونکە بەراستی سەرئەنجامتان بەرەو دۆزەخە.

(٣١) (ئەی محمد ﷺ) بەو بەندانەم کە باوەڕیان هێناوە بلێ: با نوێژەکانیان بەچاکی ئەنجام بدەن و لەو رزق و رۆزیەی کە پێمان بەخشیوون ببەخشن بەنهێنی (بۆ ئەوەی ریاو رووپامایی تـێکەڵ نـەبێت) و بـەئاشکرا (بـۆ هاندانی کەسانیتر)، پێش ئەوەی رۆژێك بێت نەکرینی تیادایە، نە فرۆشتن (تا بەهۆی پارەو سامانەوە خۆتان دەرباز بکەن) نە دۆستایەتیشی تێدایە (تا دۆستان و هاوەڵان هەولێك بدەن).

(٣٢) خوا ئەو زاتەیە کە ئاسمانەکان و زەوی بەدیهێناوە، لە ئاسمانەوە بارانی باراندووە و بەهۆیەوە بەروبوومی لەناخی زەوی بۆ ئێوە دەرهێناوە، هەروەها کەشتی لە دەریادا بۆ ئێوە بار هێناوە تا بەفەرمانی ئەو زاتە بـروات (بەسەریەوە، هەر خوایە بەدیهێنەری ئەو مادانەی کە کەشتی لێ دروست دەکرێت، هەر ئەو زاتەیە بەدیهێنەری وزەو ئاوو هەوا... هتد)، هەروەها رووبارەکانیشی بۆ رام کردووون (کە جۆرەها سوودیان هەیە).

(٣٣) خۆرو مانگیشی بۆ رام هێناون و لە چەرخ و خولدان، شەو و رۆژیشی بۆ خزمەتگوزاری ئێوە رام هێنا.

وَءَاتَىٰكُم مِّن كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُۚ وَإِن تَعُدُّواْ نِعْمَتَ ٱللَّهِ
لَا تُحْصُوهَآۗ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾ وَإِذْ
قَالَ إِبْرَٰهِيمُ رَبِّ ٱجْعَلْ هَٰذَا ٱلْبَلَدَ ءَامِنًا وَٱجْنُبْنِى وَبَنِىَّ
أَن نَّعْبُدَ ٱلْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾ رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِۖ
فَمَن تَبِعَنِى فَإِنَّهُۥ مِنِّىۖ وَمَنْ عَصَانِى فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٦﴾
رَّبَّنَآ إِنِّىٓ أَسْكَنتُ مِن ذُرِّيَّتِى بِوَادٍ غَيْرِ ذِى زَرْعٍ عِندَ بَيْتِكَ
ٱلْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ فَٱجْعَلْ أَفْـِٔدَةً مِّنَ ٱلنَّاسِ
تَهْوِىٓ إِلَيْهِمْ وَٱرْزُقْهُم مِّنَ ٱلثَّمَرَٰتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾
رَبَّنَآ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِى وَمَا نُعْلِنُۗ وَمَا يَخْفَىٰ عَلَى ٱللَّهِ مِن شَىْءٍ
فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فِى ٱلسَّمَآءِ ﴿٣٨﴾ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِى وَهَبَ لِى
عَلَى ٱلْكِبَرِ إِسْمَٰعِيلَ وَإِسْحَٰقَۚ إِنَّ رَبِّى لَسَمِيعُ ٱلدُّعَآءِ ﴿٣٩﴾
رَبِّ ٱجْعَلْنِى مُقِيمَ ٱلصَّلَوٰةِ وَمِن ذُرِّيَّتِىۚ رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ
دُعَآءِ ﴿٤٠﴾ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لِى وَلِوَٰلِدَىَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ
ٱلْحِسَابُ ﴿٤١﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ ٱللَّهَ غَٰفِلًا عَمَّا يَعْمَلُ
ٱلظَّٰلِمُونَۚ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ ٱلْأَبْصَٰرُ ﴿٤٢﴾

(٣٤) لە هەرچی شتێك داواتـان کـردبێت و پـێویستتان بێت، پێی بـەخشیوون، خـۆ ئـەگـەر نـازو نـیعمەت و بەخششەکانی خوا ژمـارە بکـەن، نـاتوانـن بـیانژمێرن (بەڵکو یەك نیعمەت ناژمێردرێت، ئەوەندە لق و پـۆپی لێ دەبـێتەوە)، بـەراسـتی زۆربـەی ئـینسانەکـان زۆر ستەمکارو خوانەناس و سپڵەن.

(٣٥) (بەیاد بێنە) کاتێك ئـیبراهـیم نـزای کـردو وتـی: پەروەردگارا، باڵی هێمنی و ئاسایش بکێشە بەسەر ئەم شارو وڵاتەداو خۆم و نەوەکانیشم بـپارێزە لەوەی کـە بتەکان بپەرستین.

(٣٦) پەروەردگارا، بەڕاسـتی ئـەو بـتانە زۆر کـەسیان گومرا کردو، زۆر خەڵکیان سەرلێشێواو کرد، جا ئەوەی شوێنی من بکەوێت و بەگوێی من بکات، ئەوە بێگومان لە پەیڕەوانی منە، ئەوەش کە لێم یـاخی دەبـێت، ئـەوە بێگومان تۆ زۆر لێخۆش بوو میهرەبانیت.

(٣٧) پەروەردگارا بەراستی من هەندێ لە وەچە و خێزانم لە دۆڵێکی وشکی بێ کشتو کاڵدا جێنشین کرد؛ لە پاڵ ماڵە پیرۆزەکەتدا، لە پاڵ (بیت الحرام) دا، پەروەردگارا، بۆیە لێرە نیشتەجێم کـردن تـا بەچاکی نوێژو خواپەرستی ئەنجام بدە، جا داواکارم دڵی هەندێك لەو خەڵکە کەمەندکێش بکەیت بۆ لایان و لە رزق و رۆزی جۆراو جۆر بەهرەمەندیان بکەیت، بۆئەوەی سوپاسگوزاریی بکەن.

(٣٨) پەروەردگارا، بەڕاستی تۆ دەزانیت چی دەشارینەوە و چی ئاشکرا دەکەین (لە کارو کردەوەمان) و هیچ شتێك لە زەوی و لە ئاسماندا لە خوای گەورە پەنهان نابێت.

(٣٩) سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەی کە لە تەمەنی پیریدا ئیسماعیل و ئیسحاقی پـێ بـەخشیم، بەڕاستی پەروەردگارم بیسەری دوعا و نزایە. (لەکاتو ساتی خۆیدا گیرای دەکات).

(٤٠) پەروەردگارا، خۆم و نەوەکانم بگێڕە لەو کـەسانەی کـە ئـەنجامدەری نـوێژ بـین بـەچاکـی، پەروەردگارا، دوعاو نزام گیرا بکە.

(٤١) پەروەردگارا، لە خۆم و دایك و باوکم و ئیمانداران خۆش ببە، لەو رۆژەدا کە لێپرسینەوە بەرپا دەبێت.

(٤٢) (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) واگومان مەبە کـە خـوا بـێ ئـاگـایە لەو کـاروکردەوەیەی ستەمکاران دەیکەن، بەراستی (جاری واهەیە) خوا سزاکەیان دوا دەخات بۆ رۆژێك کە چاوەکانیان تیایدا ئەبڵەق دەبێت (جـاری وایش هـەیە هـەر لە دنـیادا سـتەمکاران ریسـوا دەکـات و تـۆڵەیان لێدەسێنێت و لەناویان دەبات).

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ ۖ وَأَفْئِدَتُهُمْ
هَوَاءٌ ﴿٤٣﴾ وَأَنذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ
ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ
الرُّسُلَ ۗ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُم مِّن قَبْلُ مَا لَكُم
مِّن زَوَالٍ ﴿٤٤﴾ وَسَكَنتُمْ فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا
أَنفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا
لَكُمُ الْأَمْثَالَ ﴿٤٥﴾ وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِندَ اللَّهِ
مَكْرُهُمْ وَإِن كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ
﴿٤٦﴾ فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِ رُسُلَهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
ذُو انتِقَامٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ ۖ
وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٤٨﴾ وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ
مُّقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٤٩﴾ سَرَابِيلُهُم مِّن قَطِرَانٍ وَتَغْشَىٰ
وُجُوهَهُمُ النَّارُ ﴿٥٠﴾ لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ ۚ
إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾ هَٰذَا بَلَاغٌ لِّلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا
بِهِ وَلِيَعْلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٥٢﴾

(٤٣) ئەوکاتە بە پەلە و شپرزییەوە دێن، سەریان بەرز کردۆتەوە، لە ترس و سامناکی چاویان ناتروکێت، دڵە راوکێیانەو دڵ و دەروونیان بەتاڵە و هیچ حاڵی نین.

(٤٤) ئەی محمد ﷺ خەڵك بترسێنە و بێداریان بکەرەوە لەو رۆژەی کە سزاو ئازار یەخەیان پێ دەگرێت، جا ئەوانەی کە ستەمیان کردووە دەڵێن: پەروەردگارا بۆ ماوەیەکی کەم و نزیك مۆڵەتمان بدە تا بەدەم بانگەوازە کەتەوە بچین و شوێنی پێغەمبەران بکەوین، (بەڵام تازە کار لە کار ترازاوەو گەرانەوە ئەستەمە، بۆیە پێیان دەوترێت) مەگەر کاتی خۆی سوێندتان نەدەخوارد کە دنیا بەردەوامەو ئێوە تیاچوونتان نابێت؟!

(٤٥) ئێوە کاتی خۆیشی نیشتەجێ بوون لەماڵ و حاڵ و شوێنی ئەوانەدا کە ستەمیان لە خۆیان کردو (رێگەی ئیمان و خواناسیان نەگرت) بۆتان دەرکەوت کە چیمان پێکردن و چیمان بەسەرهێنان، نموونە و باسی زۆریشمان بۆ هێناونەتەوە (دەربارەی سەرئەنجامیان).

(٤٦) بێگومان (خوانەناسان) پیلان و تەڵەکەی خۆیانیان گێرا، فێڵ و فری زۆریان کرد، بەڵام هەموو پیلان و فێڵیان لای خوا ئاشکراو دیارە (بەسەر خۆیاندا دەیشکێنێتەوە) هەرچەندە پیلان و فێڵیان کێوەکانیش لە بن بهێنێت.

(٤٧) کەواتە، وا حساب مەکە (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) خوای گەورە بەڵێنی خۆی بۆ پێغەمبەران ناباتە سەر (بەسەرخستن و مانەوەی بەرنامەیان لە دنیاداو سەرفرازی هەمیشەییان لە بەهەشتی بەریندا) چونکە بەراستی خوا باڵادەستە و خاوەنی تۆڵەیە (لە ستەمکارو خوانەناسان).

(٤٨) رۆژێك دێت کە ئەم زەویە دەگۆڕێت بە زەویەکی ترو هەروەها ئاسمانەکانیش دەگۆڕێن بە شێوەو شێوازێکی تر، هەموو خەڵکیش بەدەروەن‌و ئامادەن لە بەردەم دادگای خوای تاك و تەنهاو بەدەسەڵات و خەشمگیر لە کافران.

(٤٩) لەو رۆژەدا تاوانباران و گوناهکاران دەبینیت کۆت و زنجیر کراوەتە دەست و پێ وگەردنیان و بەیەکەوە بەستراون.

(٥٠) کراسەکانیان لە قەترانە (کە ماددەیەکی رەشی بۆن ناخۆشە و بەخێراییش دەسووتێت) و بڵێسەی ئاگریش رووخساریانی داپۆشیوە (زۆر لە سەغڵەتیدان).

(٥١) (ئەم تۆڵەسەندنە لە ستەمکاران) بۆ ئەوەیە کە خوا پاداشتی هەر کەسێك بەگوێرەی ئەوەی کردوویەتی بداتەوە، چونکە بەراستی خوای گەورە بەخێرایی لێپرسینەوەکان ئەنجام دەدات.

(٥٢) ئەم (قورئانە) راگەیاندنێکە بۆ خەڵکی بەگشتی تا بەهۆیەوە وریا بکرێنەوە و ئامۆژگاری پێ وەربگرن، بۆ ئەوەی بزانن و دڵنیابن ئەو زاتە خوایەکی تاك و تەنهایە، (هەروەها بۆ ئەوەشە کە) خاوەن بیرو هۆشەکان یاداوەری وەربگرن و تێفکرن (لە هەوڵی ئەوەدا بن خۆیشیان و خەڵکیش لە سزای دۆزەخ رزگار بکەن).

سُورَةُ الحِجْر
آياتها ٩٩ — ترتيبها ١٥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
الٓرۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ وَقُرۡءَانٖ مُّبِينٖ ﴿١﴾ رُّبَمَا يَوَدُّ
ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَوۡ كَانُواْ مُسۡلِمِينَ ﴿٢﴾ ذَرۡهُمۡ يَأۡكُلُواْ
وَيَتَمَتَّعُواْ وَيُلۡهِهِمُ ٱلۡأَمَلُۖ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُونَ ﴿٣﴾ وَمَآ أَهۡلَكۡنَا
مِن قَرۡيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٞ مَّعۡلُومٞ ﴿٤﴾ مَّا تَسۡبِقُ مِنۡ أُمَّةٍ
أَجَلَهَا وَمَا يَسۡتَـٔۡخِرُونَ ﴿٥﴾ وَقَالُواْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِي نُزِّلَ عَلَيۡهِ
ٱلذِّكۡرُ إِنَّكَ لَمَجۡنُونٞ ﴿٦﴾ لَّوۡ مَا تَأۡتِينَا بِٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ إِن كُنتَ
مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٧﴾ مَا نُنَزِّلُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ إِلَّا بِٱلۡحَقِّ وَمَا كَانُوٓاْ
إِذٗا مُّنظَرِينَ ﴿٨﴾ إِنَّا نَحۡنُ نَزَّلۡنَا ٱلذِّكۡرَ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ﴿٩﴾
وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ فِي شِيَعِ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾ وَمَا يَأۡتِيهِم مِّن
رَّسُولٍ إِلَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿١١﴾ كَذَٰلِكَ نَسۡلُكُهُۥ فِي
قُلُوبِ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿١٢﴾ لَا يُؤۡمِنُونَ بِهِۦۖ وَقَدۡ خَلَتۡ سُنَّةُ ٱلۡأَوَّلِينَ
﴿١٣﴾ وَلَوۡ فَتَحۡنَا عَلَيۡهِم بَابٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فَظَلُّواْ فِيهِ يَعۡرُجُونَ
﴿١٤﴾ لَقَالُوٓاْ إِنَّمَا سُكِّرَتۡ أَبۡصَٰرُنَا بَلۡ نَحۡنُ قَوۡمٞ مَّسۡحُورُونَ ﴿١٥﴾

سورەتی (الحجر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سـەرنجی سـەرەتای سـورەتی (البـقرة) بـدە، ئـەو ئایەتانەی لەم سوورەتەدا هاتووە چەند ئـایەتێکی ئـەو قورئانە روون و ئاشکرایەیە.

(٢) (لە ئایندەیەکی نزیکدا) کافرو بێباوەڕان ئاواتەخواز دەبن کە خۆزگە مـوسڵمان بـوونایە، خـۆزگە ئـیماندار بوونایە.

(٣) (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئـیماندار) جـارێ وازیـان لێ بهێنە با بخۆن و رابوێرن و هیواو ئاواتیان سەر گەرم و بێ ئاگایان بکات، سەرەنجام خـۆیان دەبـیننەوە (چـیان بەسەردێت).

(٤) هیچ شارو شارۆچکەیەکمان وێران نەکردووە کە لەو کاتەدا نامەو کتێبێکی دیاری کراوی نەبوو بێت.

(٥) هیچ میللەت و گەلێك پـێش کـاتی دیـاری کـراوی لەناوبردنی خۆی ناکەوێت و (هەرگیز) دواش ناکەوێت لە وادەی خۆی (هەموتاك و هەموکۆمەڵێك دەبێ سەرزەوی بەجێ بهێڵن).

(٦) (خوانەناسان بەگاڵتەوە بە پێغەمبەریان ﷺ) دەوت: ئەی ئەو کەسەی کە قـورئان دابـەزێنراوەتـە سەرت تۆ شێتی!!...

(٧) ئەوە بۆچی فریشتەت بۆ نەهێنایین ئەگەر تۆ لە دەستەی راستگۆیانیت (تا شایەتی لەسەر راستی تۆ بدەن)!

(٨) (خوای گەورەش بۆ بەرپەرچدانەوەیان دەفەرموێت) ئێمە فریشتە دانابەزێنین تەنها بۆ چەسپاندنی حەق و پشتگیری راستی نەبێت، ئەو کاتەش (کە دابەزین، خوانـەناسان) مـۆڵەت نـادرێن و (لەنـاو دەبرێن).

(٩) بەڕاستی هەر ئێمە قورئانمان دابەزاندووە و هەر ئێمەش پارێزگاری دەکەین و (نایەڵین دەسـتی خیانەتکار هیچ جۆرە دەستێکی تێ بخات و هەموو هەوڵێك بۆ دەستکاری کردنی نەزۆکە).

(١٠) سوێند بەخوا ئێمە پێغەمبەرانمان پێش تۆ رەوانە کردووە، بۆ سەر گەل و هۆزو میللەتانی پێشوو (هیچ هۆزوگە لێك فەرامۆش نەکراوە).

(١١) خوانەناسان هیچ پێغەمبەرێکیان بۆ نەهاتووە کە گاڵتەیان پێ نەکردبێت.

(١٢) ئا بەو شێوەیە ئێمە قورئان دەدەین بەگوێ و دڵی تاوانباران و تاوانکـارانـدا (تـا بـەڵگە بـێت لەسەریان).

(١٣) لەکاتێکدا ئەوان هەر باوەڕی پێ ناهێنن و هەر لەسەر بەرنامەی پێشینان دەڕۆن.

(١٤) (ئەو بێ باوەڕانە) ئەگەر دەروازەیەکیان لە ئاسمانەوە بـۆ بکـەینەوە تـا پـیادا سـەربکەون و تێپەڕبن و (نهێنی دروستکراوانی ئێمە ببینن، هەرباوەڕ ناهێنن)...

(١٥) بەلکو هەر دەڵێن: چاوبەستمان لێکراوە، یاخود ئێمە کەسانێکی جادوو لێکراوین!!

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي ٱلسَّمَآءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّٰهَا لِلنَّٰظِرِينَ ﴿١٦﴾
وَحَفِظْنَٰهَا مِن كُلِّ شَيْطَٰنٍ رَّجِيمٍ ﴿١٧﴾ إِلَّا مَنِ ٱسْتَرَقَ ٱلسَّمْعَ
فَأَتْبَعَهُۥ شِهَابٌ مُّبِينٌ ﴿١٨﴾ وَٱلْأَرْضَ مَدَدْنَٰهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا
رَوَٰسِيَ وَأَنۢبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُونٍ ﴿١٩﴾ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا
مَعَٰيِشَ وَمَن لَّسْتُمْ لَهُۥ بِرَٰزِقِينَ ﴿٢٠﴾ وَإِن مِّن شَيْءٍ إِلَّا عِندَنَا
خَزَآئِنُهُۥ وَمَا نُنَزِّلُهُۥٓ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿٢١﴾ وَأَرْسَلْنَا ٱلرِّيَٰحَ
لَوَٰقِحَ فَأَنزَلْنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَسْقَيْنَٰكُمُوهُ وَمَآ أَنتُمْ لَهُۥ
بِخَٰزِنِينَ ﴿٢٢﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِۦ وَنُمِيتُ وَنَحْنُ ٱلْوَٰرِثُونَ ﴿٢٣﴾
وَلَقَدْ عَلِمْنَا ٱلْمُسْتَقْدِمِينَ مِنكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا ٱلْمُسْتَـْٔخِرِينَ ﴿٢٤﴾
وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُۥ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ
مِن صَلْصَٰلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٢٦﴾ وَٱلْجَآنَّ خَلَقْنَٰهُ مِن قَبْلُ مِن نَّارِ
ٱلسَّمُومِ ﴿٢٧﴾ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَٰٓئِكَةِ إِنِّي خَٰلِقٌۢ بَشَرًا مِّن
صَلْصَٰلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٢٨﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُۥ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِن
رُّوحِي فَقَعُوا۟ لَهُۥ سَٰجِدِينَ ﴿٢٩﴾ فَسَجَدَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ
أَجْمَعُونَ ﴿٣٠﴾ إِلَّآ إِبْلِيسَ أَبَىٰٓ أَن يَكُونَ مَعَ ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿٣١﴾

(١٦) سوێند بەخوا ئێمە لە ئاسماندا چەند خولگەیەکی گەورەمان بەدی هێناوە بۆ ئەستێرەکان و رازاندوومانەتەوە بۆ ئەوانەی کە بە وردی تەماشای دەکەن (تاگەورەیی دەسەڵاتی پەروەردگاریان بۆ دەربکەوێت).

(١٧) هەروەها پاراستوومانە لە (پیلان و دەست درێژی) هەموو شەیتانێکی رەجم کراو و نەفرین لێکراو.

(١٨) مەگەر شەیتانێك لە خۆیبایی ببێ‌و بەرز ببێتەوە و بە هەواڵێك بزانێت و بیدزێت، ئەوسا خێرا پارچە ئاگرێکی ئاشکرای بۆ دەکشێت و تەفر و تونای دەکات.

(١٩) زەویشمان راخستووە، چیاو کێوەکانمان لەسەر داناوە، لە هەموو جۆرە رووەك و بەرو بوومێکمان تیایدا رواندووە بەشێوەیەکی رێك و پێك و بەئەندازەی پێویست و دیاری کراو.

(٢٠) لەسەر زەویشدا بژێوی رۆژانەمان بۆ ئێوە دابین کردووە، هەروەها بۆ ئەوانەش کە ئێوە ناتوانن رۆزیان بۆ دابین بکەن.

(٢١) هەرچی هەیە (لە بەهرەو نازو نیعمەتەکان) گەنجینەکانی لای ئێمەیە، ئێمەش بەئەندازەیەکی دیاریکراو لەکاتی لەباردا دەیبەخشین.

(٢٢) (یەکێك لە بەخششەکانی خوا ئەوەیە) ئێمە شنەبامان ناردووە کە پیتێنەری رووەك و دارو درەختە، هەروەها بارانمان لە ئاسمانەوە باراندووە و ئێوەی پێ تێراو دەکەین (سەرەرای کشتوکاڵ و زیندەوەران) بێ ئەوەی ئێوە ئەو ئاوانەتان زەخیرە کردبێت (ئێمە لە ژێر زەویدا بۆمان دابین کردوون، بەهۆی کانی، یاخود بیرەوە دەستتان دەکەوێت‌و لە وشکە سالیدا سودی لێوەردەگرن).

(٢٣) بەراستی هەر ئێمە ژیان دەبەخشین و مردنیش پێش دەهێنین، سەرئەنجام هەر ئێمەش خاوەنی هەموو جیهانین.

(٢٤) سوێند بەخوا ئێمە ئاگادارین لە پێشینانی ئێوە، هەروەها ئاگادارین لە نەوەکانی داهاتوویش.

(٢٥) بەراستی پەروەردگاری تۆ هەر خۆی هەمووان کۆ دەکاتەوە و هەر ئەو زاتەش تەواو داناو زانایە.

(٢٦) سوێند بەخوا ئێمە سەرەتا ئینسانمان لە قوڕێکی وشك دروست کرد کە پێشتر قوڕێکی رەشباو و ترشاو بوو.

(٢٧) جنۆکەیشمان پێشتر لە ئاگرێکی بەتین دروست کرد کە بەوردیلە کونەکاندا تێدەپەڕێت.

(٢٨) یادی ئەوە بکەرەوە کاتێك پەروەردگارت بەفریشتەکانی وت: بەراستی من دروستکاری بەشەرێکم لە قوڕێکی وشك کە پێشتر قوڕێکی رەشباو و ترشاو بوو.

(٢٩) جا کاتێك رێك و پێك و تەواوم کرد، لەو رۆحە تایبەتیەی کە من (بەدیهێنەری ئەوم)، پێمبەخشی، ئەوە هەمووتان کرنووشی بۆ بەرن (کرنووشی رێزو بەفەرمانی خوا).

(٣٠) ئینجا فریشتەکان (فەرمانی پەروەردگاریان بەجێ هێناو) هەموویان بەگشتی کرنووشی رێزیان بود.

(٣١) جگە لە ئیبلیس (شەیتانی گەورە) سەرپێچی کرد کە لەگەڵ کرنووش بەراندا بێت.

قَالَ يَٰٓإِبۡلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ لَمۡ أَكُن
لِّأَسۡجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقۡتَهُۥ مِن صَلۡصَٰلٍ مِّنۡ حَمَإٍ مَّسۡنُونٍ ﴿٣٣﴾ قَالَ
فَٱخۡرُجۡ مِنۡهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٣٤﴾ وَإِنَّ عَلَيۡكَ ٱللَّعۡنَةَ إِلَىٰ يَوۡمِ
ٱلدِّينِ ﴿٣٥﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنظِرۡنِيٓ إِلَىٰ يَوۡمِ يُبۡعَثُونَ ﴿٣٦﴾ قَالَ فَإِنَّكَ
مِنَ ٱلۡمُنظَرِينَ ﴿٣٧﴾ إِلَىٰ يَوۡمِ ٱلۡوَقۡتِ ٱلۡمَعۡلُومِ ﴿٣٨﴾ قَالَ رَبِّ بِمَآ
أَغۡوَيۡتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَأُغۡوِيَنَّهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٣٩﴾
إِلَّا عِبَادَكَ مِنۡهُمُ ٱلۡمُخۡلَصِينَ ﴿٤٠﴾ قَالَ هَٰذَا صِرَٰطٌ عَلَيَّ
مُسۡتَقِيمٌ ﴿٤١﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيۡسَ لَكَ عَلَيۡهِمۡ سُلۡطَٰنٌ إِلَّا مَنِ
ٱتَّبَعَكَ مِنَ ٱلۡغَاوِينَ ﴿٤٢﴾ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوۡعِدُهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٤٣﴾
لَهَا سَبۡعَةُ أَبۡوَٰبٍ لِّكُلِّ بَابٍ مِّنۡهُمۡ جُزۡءٌ مَّقۡسُومٌ ﴿٤٤﴾ إِنَّ
ٱلۡمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾ ٱدۡخُلُوهَا بِسَلَٰمٍ ءَامِنِينَ ﴿٤٦﴾
وَنَزَعۡنَا مَا فِي صُدُورِهِم مِّنۡ غِلٍّ إِخۡوَٰنًا عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَٰبِلِينَ
﴿٤٧﴾ لَا يَمَسُّهُمۡ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُم مِّنۡهَا بِمُخۡرَجِينَ ﴿٤٨﴾
۞ نَبِّئۡ عِبَادِيٓ أَنِّيٓ أَنَا ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّ عَذَابِي
هُوَ ٱلۡعَذَابُ ٱلۡأَلِيمُ ﴿٥٠﴾ وَنَبِّئۡهُمۡ عَن ضَيۡفِ إِبۡرَٰهِيمَ ﴿٥١﴾

(٣٢) ئەوسا خوا فەرمووی: ئەی ئیبلیس ئەوە بۆ لەگەڵ کرنووش بەراندا نیت؟!
(٣٣) شەیتان لە وەڵامدا وتی: من ئەوەندە (نزم و بچوك) نەبووم کرنووش بەرم بۆ بەشەرێك کە تۆ دروستت کردووە لە قورێکی وشك کە پێشتر قورێکی رەشباو و ترشاو بووە؟!
(٣٤) خوا فەرمووی: (چونکە لە فەرمانی من سەرپێچیت کرد، دەبێت لەم شوێنە نەمێنیت، کە بەهەشتە یان ئاسمان) کەواتە دەرچۆ لێرە چونکە بەراستی تۆ نەفرین لێکراویت.
(٣٥) بێگومان نەفرینی خوات بەردەوام لەسەرە هەتا ڕۆژی دوایی و قیامەت.
(٣٦) شەیتان وتی: پەروەردگارا، مۆڵەتم بدە هەتا ئەو ڕۆژەی هەمووان زیندوو دەکرێنەوە.
(٣٧) تارۆژی کاتە دیاریکراو و زانراوەکە (لای خوا).
(٣٨) خوای گەورە فەرموی: تۆ لە مۆڵەت پێدراوانیت...
(٣٩) ئیبلیس (بەبوغزو کینەو حەسادەتەوە) وتی: پەروەردگارم، مادەم بەهۆی ئەم ئینسانەوە منت سەر لێشێواو کرد، شەرت بێت لە زەویدا هەموو گوناهو لادان و تاوانێکیان لاجوان و شیرین بکەم و هەر هەموویان سەر لێشێواو و سەرگەردان بکەم...
(٤٠) بێجگە لە بەندە پوختە و دڵسۆزەکانی خۆت نەبێت (چونکە دڵیان بە باوەڕ بە تۆو یادی تۆ ئاوەدانە، هەوڵ و کۆششی من بۆ وێڵ کردنیان ناکامە).
(٤١) خوای گەورە فەرمووی: ئا ئەوە ڕێگەو ڕێبازێکی ڕاست و دروستە هەر بۆ لای من دێت و هەر من چاودێری دەکەم. (کە ڕێگەو ڕێبازو بەرنامەی پێغەمبەرانە).
(٤٢) بەڕاستی بەندەچاك و پاکەکانی من بە تۆ فریو نادرێن و تۆ هیچ دەسەڵاتێکت نیە بەسەریاندا، جگە لەوانەی کە شوێنت دەکەون لە سەرکەش و یاخی و سەرگەردانەکان. (ئەوانەی دەبنە ئەڵقە لە گوێی تۆ).
(٤٣) بێگومان دۆزەخیش بەڵێنگای هەر هەموو ئەوانە بەگشتی. (کە تیایدا کۆ دەکرێنەوە).
(٤٤) حەوت دەروازەی گەورەی هەیە، هەر دەروازەیەکیشی چەند دەرگاو چەند بەشێکە کە دەستەی دۆزەخیان، بەگوێرەی تاوان و گوناهیان ڕاپێچ دەکرێن بۆ ناوی. (تا تێیدابۆ هەمیشە بمێننەوە).
(٤٥) (لەولاشەوە) بەڕاستی خواناس و پارێزکاران لەناو باخەکانی بەهەشت و کانیاوە سازگارەکاندان.
(٤٦) پێیان دەوترێت: فەرموون بچنە ناوی بەسەلامەتی و سەلامتان لەسەر بێت، ژیانی پڕ لە ئاسوودەیی تیادا بۆ هەمیشەو هەتاهەتایی بەرنە سەر.
(٤٧) لەکاتێکدا هەرچی کینەو بوغزە لە دڵ و دەروونیاندا دەرمان کێشاوەو ئەو بەختەوەرانە برای یەکترن و لەسەر کورسی و قەنەفە رازاوەکان لە بەرامبەر یەکەوە دانیشتون (لە بەیەکگەیشتنەوەیەکی پڕسۆزو خۆشەویستیدا، تەماشای یەکتردەکەن و سەلام لە یەکتر دەکەن و سوپاس و ستایشی پەروەردگار دەکەن).
(٤٨) هیچ جۆرە بێ تاقەتی و بێزاری و ناخۆشی و پەستیەك دووچاریان نابێت و هیچ کات ئەوان لەو بەهەشتە دەرناکرێن. (بەڵکو خوای گەورە مژدەی خاوەنداریێتی هەمیشەیی پێداون).
(٤٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ هەواڵ بدە بە بەندەکانم کە هەر من بەڕاستی لێبووردەی میهرەبانم (بۆ باوەڕداران).
(٥٠) بێگومان هەر سزاو تۆڵەی منیش، سزاو ئازارێکی زۆر بەئێشە (ئامادەم کردووە بۆ سەرکەش و یاخیەکان).
(٥١) هەروەها هەواڵیان بدەرێ دەربارەی میوانەکانی ئیبراهیم. (کە کوتوپڕ بوون بە میوانی).

إِذۡ دَخَلُواْ عَلَيۡهِ فَقَالُواْ سَلَٰمٗا قَالَ إِنَّا مِنكُمۡ وَجِلُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُواْ
لَا تَوۡجَلۡ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَٰمٍ عَلِيمٖ ﴿٥٣﴾ قَالَ أَبَشَّرۡتُمُونِي عَلَىٰٓ أَن
مَّسَّنِيَ ٱلۡكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُونَ ﴿٥٤﴾ قَالُواْ بَشَّرۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ
فَلَا تَكُن مِّنَ ٱلۡقَٰنِطِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ وَمَن يَقۡنَطُ مِن رَّحۡمَةِ
رَبِّهِۦٓ إِلَّا ٱلضَّآلُّونَ ﴿٥٦﴾ قَالَ فَمَا خَطۡبُكُمۡ أَيُّهَا ٱلۡمُرۡسَلُونَ
﴿٥٧﴾ قَالُوٓاْ إِنَّآ أُرۡسِلۡنَآ إِلَىٰ قَوۡمٖ مُّجۡرِمِينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّآ ءَالَ لُوطٍ
إِنَّا لَمُنَجُّوهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٥٩﴾ إِلَّا ٱمۡرَأَتَهُۥ قَدَّرۡنَآ إِنَّهَا لَمِنَ
ٱلۡغَٰبِرِينَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا جَآءَ ءَالَ لُوطٍ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
إِنَّكُمۡ قَوۡمٞ مُّنكَرُونَ ﴿٦٢﴾ قَالُواْ بَلۡ جِئۡنَٰكَ بِمَا كَانُواْ فِيهِ
يَمۡتَرُونَ ﴿٦٣﴾ وَأَتَيۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ﴿٦٤﴾ فَأَسۡرِ
بِأَهۡلِكَ بِقِطۡعٖ مِّنَ ٱلَّيۡلِ وَٱتَّبِعۡ أَدۡبَٰرَهُمۡ وَلَا يَلۡتَفِتۡ مِنكُمۡ أَحَدٞ
وَٱمۡضُواْ حَيۡثُ تُؤۡمَرُونَ ﴿٦٥﴾ وَقَضَيۡنَآ إِلَيۡهِ ذَٰلِكَ ٱلۡأَمۡرَ أَنَّ
دَابِرَ هَٰٓؤُلَآءِ مَقۡطُوعٞ مُّصۡبِحِينَ ﴿٦٦﴾ وَجَآءَ أَهۡلُ ٱلۡمَدِينَةِ
يَسۡتَبۡشِرُونَ ﴿٦٧﴾ قَالَ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ ضَيۡفِي فَلَا تَفۡضَحُونِ ﴿٦٨﴾ وَٱتَّقُواْ
ٱللَّهَ وَلَا تُخۡزُونِ ﴿٦٩﴾ قَالُوٓاْ أَوَلَمۡ نَنۡهَكَ عَنِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٧٠﴾

(٥٢) کاتێك کتوپڕ خۆیان کرد بەماڵداو وتیان: سڵاو (ئیبراهیم دوای وەڵامدانەوەی سڵاوەکەیان) وتی: (ئێوە کێن؟) بەڕاستی ئێمە لێتان دەترسین!!...

(٥٣) فریشتەکان وتیان: مەترسە، لەراستیدا (ئێمە لەلایەن خواوە رەوانە کراوین)وە مژدەی (لە دایك بوونی) کوڕێکی زۆر زانات پێ دەدەین.

(٥٤) ئیبراهیم وتی: ئایا مژدەم دەدەنێ لە کاتێکدا کە ئاوا پیری یەخەی پێگرتووم!... جا بەچی مژدەی دەدەنێ؟!

(٥٥) فریشتەکان وتیان: بەڕاستی مژدەت دەدەینێ، نەکەیت لەو کەسانە بیت کە نائومێدن (لە بەخششەکانی خوا).

(٥٦) ئیبراهیم وتی: جا داخۆ کێ نائومێد دەبێت لە رەحمەت و بەخششەکانی پەروەردگاری، مەگەر کەسانێك کە گومراو سەرگەردانن.

(٥٧) (ئینجا دوای ئەوەی دڵنیابوو لێیان) وتی: ئەی فریشتە نێرراوەکان چ کارێکی گرنگتان بە دەستەوەیە؟! (جگە لەم مژدەیە)

(٥٨) فریشتەکان وتیان: بەراستی ئێمە نێردراوین بۆ سەر قەوم و هۆزێکی زۆر تاوانبار...

(٥٩) بەڵام خانەوادەی لوط هەموویان رزگار دەکەین. (لە تیاچوون).

(٦٠) جگە هاوسەرەکەی، بەراستی بڕیارمانداوە ئەویش لە ریزی تیاچووەکاندا بمێنێتەوە چونکە بێباوەڕە.

(٦١) ئینجا (دوای ئەوەی ئیبراهیمیان بەجێ هێشت، فریشتەکان بەرەو شارەکەی لوط رۆیشتن) کاتێك ئەو فرستادانە هاتنە ناو خانەوادەی لوط...

(٦٢) پێی وتن: (داوای لێبوردن دەکەین، جەنابتان کێن؟) بەراستی ئێوە کەسانێکی نەناسراون...

(٦٣) دوای ئەوەی فریشتەکان خۆیان پێناساند وتیان: دڵت هیچ نەکات بەڵکو ئێمە هاتووین بۆ لای تۆ بۆ ئەوەی ئەو هەڕەشانەی تۆ دەتکردو ئەو بێ رەوشتانە گومانیان لێدەکرد، بیهێنینە دی...

(٦٤) ئەمرۆ ئیتر بۆ بەرپا کردنی ئەو راستیە هاتووین و بێگومان راستیش دەڵێین...

(٦٥) بەشێکی شەو بمێنێت خۆت و خانەوادەت دەرچن و تۆ دوایان بکەوە، با هیچ کامتان ئاوڕ نەداتەوە، بڕۆن بەرەو ئەو شوێنەی کە فەرمانتان پێ دەدرێت. (تا ئێوە رزگاربن و بەدرەوشتان تیابچن).

(٦٦) ئەوسا ئیتر ئێمە نیگامان نارد بۆلای ـ لوط ـ وئاگادارمان کرد کە بڕیارمانداوە لەکاتی بەرەبەیاندا دوای ئەوانە براوە و دەیاریان نەماوە و هەمووتیاچوون.

(٦٧) کەچی خەڵکی ناپوخت و بێ رەوشتی ئەو شارە (زانیان بە میوانە بەڕێزەکان) هاتن (بەگرمەو گاڵەوە و)مژدەی ناپوختیان بەیەکتری دەدا!

(٦٨) لوط وتی: بەراستی ئەوانە میوانی منن و حەیای من مەبەن، شەرمەزارم مەکەن و ئابرووم مەبەن.

(٦٩) لە خوا بترسن و ریسوام مەکەن (لە شەرواڵ پیسی کۆڵ بدەن).

(٧٠) (شەرواڵ پیس و ناپوختەکان) وتیان: ئایا رێگری ئەوەمان لێ نەکردیت کە حەقی کەست نەبێت و بەرگری لە کەس نەکەیت!

قَالَ هَٰٓؤُلَآءِ بَنَاتِيٓ إِن كُنتُمۡ فَٰعِلِينَ ﴿٧١﴾ لَعَمۡرُكَ إِنَّهُمۡ لَفِي سَكۡرَتِهِمۡ
يَعۡمَهُونَ ﴿٧٢﴾ فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلصَّيۡحَةُ مُشۡرِقِينَ ﴿٧٣﴾ فَجَعَلۡنَا عَٰلِيَهَا
سَافِلَهَا وَأَمۡطَرۡنَا عَلَيۡهِمۡ حِجَارَةٗ مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَأٓيَٰتٖ لِّلۡمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٖ مُّقِيمٍ ﴿٧٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَأٓيَةٗ لِّلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٧٧﴾ وَإِن كَانَ أَصۡحَٰبُ ٱلۡأَيۡكَةِ لَظَٰلِمِينَ ﴿٧٨﴾
فَٱنتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡ وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَامٖ مُّبِينٖ ﴿٧٩﴾ وَلَقَدۡ كَذَّبَ أَصۡحَٰبُ
ٱلۡحِجۡرِ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَءَاتَيۡنَٰهُمۡ ءَايَٰتِنَا فَكَانُواْ عَنۡهَا مُعۡرِضِينَ
﴿٨١﴾ وَكَانُواْ يَنۡحِتُونَ مِنَ ٱلۡجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ ﴿٨٢﴾ فَأَخَذَتۡهُمُ
ٱلصَّيۡحَةُ مُصۡبِحِينَ ﴿٨٣﴾ فَمَآ أَغۡنَىٰ عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يَكۡسِبُونَ ﴿٨٤﴾
وَمَا خَلَقۡنَا ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَآ إِلَّا بِٱلۡحَقِّۗ وَإِنَّ
ٱلسَّاعَةَ لَأٓتِيَةٞۖ فَٱصۡفَحِ ٱلصَّفۡحَ ٱلۡجَمِيلَ ﴿٨٥﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
ٱلۡخَلَّٰقُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَٰكَ سَبۡعٗا مِّنَ ٱلۡمَثَانِي وَٱلۡقُرۡءَانَ
ٱلۡعَظِيمَ ﴿٨٧﴾ لَا تَمُدَّنَّ عَيۡنَيۡكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعۡنَا بِهِۦٓ أَزۡوَٰجٗا مِّنۡهُمۡ
وَلَا تَحۡزَنۡ عَلَيۡهِمۡ وَٱخۡفِضۡ جَنَاحَكَ لِلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَقُلۡ إِنِّيٓ
أَنَا ٱلنَّذِيرُ ٱلۡمُبِينُ ﴿٨٩﴾ كَمَآ أَنزَلۡنَا عَلَى ٱلۡمُقۡتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾

(٧١) لوط وتی: ئا ئەوانە (ئافرەتانی شار) هەمووی وەك كچی منن (ئەگەر دەتانەوێت ئەوانەتان لێ مارە دەكەم، تا ئارەزووی خۆتان لەڕێگەی دروستی خۆیەوە ئەنجام بدەن) ئەگەر ئامادەن.

(٧٢) (ئەی محمد ﷺ) سوێند بەگیانی تۆ ئەوانە لە سەرخۆشی خۆیاندا بۆ گوناه لەسەرگەردانیدا دەتلانەوە.

(٧٣) ئــەوسا ئــیتر هــەر لە بــەرەبەیاندا دەنگــە سـامناكـەكـە و بوومەلەرزەیەك یەخەی پێگرتن...

(٧٤) ئینجا شارەكەمان ژێرەو ژوور كردو بە بەردی سەنگگڵ بـەرد بارانمان كردن.

(٧٥) بێگومان ئا لەو بـەسەرهاتەدا بـەڵگەو نـیشانەی زۆر هـەیە بـۆ كەسانێك كە پەند و ئامۆژگاری وەرگرن.

(٧٦) بێگومان ئەو شارە وێرانە دەكەوێتە سەرە ڕێیەكی بـەردەوامـی كاروانچیانەوە (نیشانەی خەشم و قینی خوایـە لە بـێ ڕەوشـتان، تـا خەڵكی تێفكرن).

(٧٧) بەراستی لەو بەسەرهاتەدا بەڵگە و نیشانەیەكی روون و ئاشكرا دەردەكەوێت بۆ ئیمانداران (كە هێزو دەسەڵاتی پـەروەردگاریان بـێ سنوورە و لەكاتی لەباردا دەیخاتە كارو شارو دێهاتی خوانەناسان و بێ ڕەوشتان كاول دەكات).

(٧٨) دانیشتوانی باخچە و باخ و باخاتەكانیش (وەكو و قەومی لوط) ستەكار بوون.

(٧٩) ئێمە تۆڵەمان لەوانیش سەند، هەردوو شوێنەوارەكە بەئاشكرا دیارن (چیمان بەسەر هێناون).

(٨٠) سوێند بەخوا دانیشتوانی (حجر) یش بروایان بە بەرنامەی پێغەمبەران نەكرد (حجر: شوێنێكە لە نێوان تەبوك و مەدینەدا، قەومی ثەمود، تیایدا ژیاوە)

(٨١) ئێمە نیشانەو بەڵگەكانی خۆمانمان پێبەخشین كەچی ئەوان گوێیان پێنەداو پشتیان تێكرد.

(٨٢) ئەوانە لە چیاكاندا خانووبەرەیان دەتاشی و، بەئاسوودەییەوە ژیانیان تێدا دەبردە سەر.

(٨٣) ئەوانیش دەنگێكی سامناك و بوومەلەرزەیەكی سەخت یەخەی پێگرتن لە بەرەبەیاندا.

(٨٤) ئەو كارو كردەوەی كە دەیانكرد فریایان نەكەوت و (لە تۆڵەی خوایی نەیپاراستن).

(٨٥) ئێمە ئاسمانەكان و زەوی و هەرچی لە نێوانیاندایە دروستمان كردووە، بەمەبەستی چەسپاندنی حەقو ڕاستی. (هیچ شتێك لە دروست كراوان بێمەبەست نیە، هیچ شتێك بێ ئامانج نیە...)، بەڕاستی ڕۆژی قیامەتیش بـەڕێوەیە و هـەر دێت و تـۆ (ئـەی پێغەمبەر، ئەی ئیماندار) بەشێوازێكی جوان چاوپۆشی بكە و لێبوردە بە (لە ڕەفتاری نادروستی نەفامان).

(٨٦) بەڕاستی پەروەردگاری تۆ هەر خۆی بەدیهێنەرێكی شارەزاو زاناو لێزانە.

(٨٧) سوێند بێت ئەی پێغەمبەر ﷺ ئێمە حەوت ئایەتمان پێداویت (كە بریتی‌یە لە سوورەتی فاتحە) هەروەها قورئانی گەورە و مەزنیشمان پێ بەخشیوویت.

(٨٨) جا تۆ نەكەیت چاوەكانت ببریتە ئەو كەسانەی كە لە هەندێك نازو نیعمەتی دنیا بەهرەوەرمان كردوون، خەفەت مەخۆ لێیان (كاتێك دەبینیت شوێنی حەق ناكەون)، باڵی بەزەییت نەوی بكە بۆ ئیمانداران (واتە خۆشت بوێن و بەسۆز بە بۆیان).

(٨٩) بڵێ: بەڕاستی من بێدار خەرەوەیەكی ئاشكراو دیارم (ئەگەر سەركەشی بكەن سەرئەنجامی سامناك چاوەڕێتانە).

(٩٠) هەروەك كتێبی ئاسمانیمان دابەزاندە سەر بەش بەشكەران (كە مەبەست جولەكەو گاورە، باوەڕ بـەهەندێكی دەكـەن و پەیرەوی هەندێكی ناكەن، یاخود بەشێكی زۆریان دەستكاری كردووە).

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْءَانَ عِضِينَ ﴿٩١﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَسْـَٔلَنَّهُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٩٢﴾ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ
عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾ إِنَّا كَفَيْنَٰكَ الْمُسْتَهْزِءِينَ ﴿٩٥﴾ الَّذِينَ
يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ
أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٩٧﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُن
مِّنَ السَّٰجِدِينَ ﴿٩٨﴾ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٩٩﴾

سُورَةُ النَّحْلِ (ترتيبها ١٦ — آياتها ١٢٨)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
أَتَىٰٓ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ
﴿١﴾ يُنَزِّلُ الْمَلَٰٓئِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِۦ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦٓ
أَنْ أَنذِرُوٓا أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَاتَّقُونِ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمَٰوَٰتِ
وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾ خَلَقَ
الْإِنسَٰنَ مِن نُّطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٤﴾ وَالْأَنْعَٰمَ
خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَٰفِعُ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ
﴿٥﴾ وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ﴿٦﴾

(٩١) ئـەوانـەی رایـان دەربـارەی قـورئان جـۆراوجـۆرە، بەهەندێکی باوەڕیان هەیەو، هەندێکی نـاچێتە مـێشکیانەوە، یاخود هەندێکی پەیرەوی دەکەن و هەندێکی پەیرەوی ناکەن.
(٩٢) سوێند بەپەروەردگارت پـرسیار لەهـەموویان دەکـەین بەگشتی (لە بیروباوەڕی هەموویان دەکۆڵینەوە)...
(٩٣) لەو کارو کردەوانەش کە جاران دەیانکرد.
(٩٤) هەر فەرمانێکت پـێدراوە (ئـەی مـحمد ﷺ بـە ڕێك و پێکی) ئـەنجامی بـدەو گـوێ مـەدە بـە بـوختان و ڕەفـتاری موشریك و هاوەڵگەران.
(٩٥) ئـێمە تـۆ دەپـارێزین (لە شـەڕو پـیلانی) گـاڵتەچی و گاڵتەجاران.
(٩٦) ئەوانەی لەگەڵ خوای گەورەدا خوایەکی‌تر بریار دەدەن، جا لە ئایندەدا هەموو ڕاستیەکیان بۆ ڕوون دەبێتەوەو دەیزانن.
(٩٧) سوێند بە خوا ئێمە چاك دەزانین کە بەڕاستی دڵـی تـۆ تەنگ دەبێت بەو گوفتارە نابەجێیەی کە خوانەناسان دەیڵێن.
(٩٨) (جا لە هەموو کاتێکدا، بەتایبەت لەکاتی دڵ تـەنگیدا) تەسبیحات و سوپاس و سـتایشی پـەروەردگارت بکـە و لە ڕیزی سوژدە بەراندابە.
(٩٩) بەردەوامیش پەروەردگارت بپەرستە هەتا مردن یەخەت پێدەگرێت (ئەو کاتە ئیتر بەیەك جاریی ڕزگارت دەبێت لە هەموو ناخۆشیەکان).

سورەتی (النحل)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) فەرمانی خوا بەڕێوەیە و واگەیشت، پەلەی لێمەکەن و پەلەتان نەبێت، پاکی و بڵندی بۆ ئەو زاتەیە لەوەی کە هاوەڵگەران دەیکەنە هاوەڵ و شەریك بۆ ئەوزاتە بێ شەریك و هاوتایە.
(٢) پەروەردگار، خۆی فریشتەکان بەرەحمەت و ژیانەوە (کە وەحی ئاسمانیە) دەنێرێت بۆ هەرکەس بیەوێت لە بەندەکانی (کە پێغەمبەرانن)، فەرمانیان پێدەدات کە: خەڵکی بێدار بکەنەوە لەوەی کە بەڕاسـتی جگـە لە مـن خوایەکی‌تر نیە، لەبەر ئەوە لە خەشم و قینم خۆتان بپارێزن (چونکە لەو کەسانە خۆش نـابم کـە غـەیری مـن دەپەرستن).
(٣) (ئەو زاتە) ئاسمانەکان و زەوی لەسەر بنچینەی حەق و ڕاستی دروست کردووە، بەرز و بڵندە لەوەی کـە (نەفامان) شەریك و هاوبەشی بۆ بریار بدەن.
(٤) ئادەمیزادیشی لەتاکە نوتفەیەك بەدیهێناوە، کەچی ئەو، دوای ماوەیەك کە خۆی ناسیوە بووەتە دوژمنێکی ئاشکرا (بێ ئەوەی هیچ خراپەیەکمان بۆی بووبێت جگە لە چاکە).
(٥) ماڵاتیشی دروستکردووە بۆ خزمەتی ئێوە، (لە خوری و موو پـێستیان جـۆرەها پـۆشاك و ڕایـەخ دروست دەکەن)کە گەرمیتان پێ دەبەخشێت (لە سەرماو سۆڵەدا)، هەروەها جۆرەها سوودی‌تری لێ وەردەگرن لە شیرو گۆشتەکەشی دەخۆن...
(٦) کاتێك ماڵاتەکان دەهێننەوە لە ئێوارانداا (بەتێری و شیرەوە)، لە بەرەبەیانەکانیشدا کە لە ماڵ دەریان دەکەن، دیمەنێکی جوانتان بۆ دەنوێنن (دەروونی ئیماندار دەخرۆشێنن، بەجیاوازی شـێوازو قـەبارەو دنگ و ڕەنگ و یاری و گەمەیان).

وَتَحۡمِلُ أَثۡقَالَكُمۡ إِلَىٰ بَلَدٖ لَّمۡ تَكُونُواْ بَٰلِغِيهِ إِلَّا بِشِقِّ
ٱلۡأَنفُسِۚ إِنَّ رَبَّكُمۡ لَرَءُوفٞ رَّحِيمٞ ﴿٧﴾ وَٱلۡخَيۡلَ وَٱلۡبِغَالَ
وَٱلۡحَمِيرَ لِتَرۡكَبُوهَا وَزِينَةٗۚ وَيَخۡلُقُ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٨﴾
وَعَلَى ٱللَّهِ قَصۡدُ ٱلسَّبِيلِ وَمِنۡهَا جَآئِرٞۚ وَلَوۡ شَآءَ لَهَدَىٰكُمۡ
أَجۡمَعِينَ ﴿٩﴾ هُوَ ٱلَّذِيٓ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗۖ لَّكُم مِّنۡهُ
شَرَابٞ وَمِنۡهُ شَجَرٞ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾ يُنۢبِتُ لَكُم
بِهِ ٱلزَّرۡعَ وَٱلزَّيۡتُونَ وَٱلنَّخِيلَ وَٱلۡأَعۡنَٰبَ وَمِن كُلِّ
ٱلثَّمَرَٰتِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾
وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ وَٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَۖ وَٱلنُّجُومُ
مُسَخَّرَٰتُۢ بِأَمۡرِهِۦٓۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَعۡقِلُونَ
﴿١٢﴾ وَمَا ذَرَأَ لَكُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ مُخۡتَلِفًا أَلۡوَٰنُهُۥٓۚ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّقَوۡمٖ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي
سَخَّرَ ٱلۡبَحۡرَ لِتَأۡكُلُواْ مِنۡهُ لَحۡمٗا طَرِيّٗا وَتَسۡتَخۡرِجُواْ
مِنۡهُ حِلۡيَةٗ تَلۡبَسُونَهَاۖ وَتَرَى ٱلۡفُلۡكَ مَوَاخِرَ فِيهِ
وَلِتَبۡتَغُواْ مِن فَضۡلِهِۦ وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ﴿١٤﴾

(٧) هەندێك لەو ماڵاتانە بارو كەل و پەلی سەنگینتان هەڵدەگرن بۆ و ڵات و شوێنێک کە ئێوە دوایزەحمەت و ماندوو بوونێکی زۆر نەبێت پێی نەدەگەیشتن، بەڕاستی پەروەردگارتان زاتێکی زۆر بەسۆزو میهرەبانە (بۆ نەوەکانی ئادەم).

(٨) هەروەها چەندەها جۆری ئەسپ و ماین و هێسترو گوێدرێژی بۆ بەدیهێناون تا بۆ سواریو گواستنەوە بەکاری بهێنن، سەرەڕای دیمەنی قەشەنگیان (بەتایبەت ئەسپ و ماین، کە لە سەردەمی زانستی و تەکنۆلۆژیادا هەر بەکار دێن) و شتی تریش دروست دەکات کە ئێستە ئێوە نایزانن (ئەم ئاماژە قورئانیە، هەموو هۆیەکانی گواستنەوەی ئاسمانی و دەریایی و زەمینی دەگرێتەوە کە ئادەمیزاد پەی پێ بردووە و پەی پێدەبات، چونکە ئادەمیزاد خۆی و زانیاری و زانستەکەی و کەرەستە خاوەکان، هەر هەمووی بەخششی خوای بەدیهێنەری تواناو زانایە).

(٩) روونکردنەوەی ڕێبازی راست و بەرنامەی دروست لەسەر خوایە (دەبێت وریا بن) هەندێك ڕێبازی لارو چەوت و نارێکیش هەیە، خۆ ئەگەر بیویستایە هیدایەتی هەر هەمووتانی دەدا بەگشتی (سەرپشکی نە دەکردن، بەڵام ڕێزی لێناون، ئازادی پێ بەخشیون).

(١٠) پەروەردگار ئەو زاتەیە کە لە ئاسمانەوە بارانتان بۆ دەبارێنێت کە لێی دەخۆنەوە، هەروەها تێکەڵ بە جۆرەها شەربەت و شلەمەنیش دەیخۆنەوە و دەبێتە هۆی ڕوان و گەشەکردنی درەخت و گژوگیاو ماڵاتی تیادا دەلەوەڕێنن.

(١١) هەر بەو بارانە خوایگەورە جۆرەها کشتوکاڵ دەهێنێتە بەرهەم بۆتان، هاوڕێ لەگەڵ زەیتون و خورماو جۆرەها ترێ، لە هەموو جۆرە بەرووبوومێکیتریش (جۆرەها سود وەردەگرن)، بەڕاستی ئا لەوەدا بەڵگەو نیشانەی تەواو هەیە بۆ کەسانێك کە بیربکەنەوە.

(١٢) هەروەها شەوو ڕۆژو خۆرو مانگی بۆ ئێوە رام هێناوە، ئەستێرەکانیش بەفەرمانی ئەو زاتە رام هێنراون، بە ڕاستی ئا لەو دیاردەو دروست کراوانەدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەن بۆ کەسانێك کە عەقڵ و ژیریان بخەنەکار.

(١٣) هەروەها شتی زۆرو جۆراو جۆرو هەمەڕەنگی لە زەویدا بۆ بەدیهێناون، کە بەڕاستی ئا لەوەشدا بەڵگە هەیە بۆ کەسانێك کە یاداوەری وەردەگرن. (بەچاوی دڵ بۆ شتەکان دەڕوانن).

(١٤) هەر ئەو زاتەیە کە دەریای بۆ بار هێناون تا گۆشتی تەڕو تازەی لێ بخۆن، تا لە ناویدا جۆرەها گەوهەرو مرواری دەربهێنن و لە دەست و ملی بکەن، هەروەها کەشتیەکان دەبینیت دەریا لەت دەکەن، تا فەزڵ و بەخششیتری پەروەردگار بەدەست بهێنن، بۆ ئەوەی سوپاسگوزاریش بکەن.

وَأَلْقَىٰ فِي ٱلْأَرْضِ رَوَٰسِيَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَٰرًا وَسُبُلًا
لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾ وَعَلَٰمَٰتٍ وَبِٱلنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ
﴿١٦﴾ أَفَمَن يَخْلُقُ كَمَن لَّا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾ وَإِن
تَعُدُّوا۟ نِعْمَةَ ٱللَّهِ لَا تُحْصُوهَآ إِنَّ ٱللَّهَ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٨﴾
وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾ وَٱلَّذِينَ يَدْعُونَ
مِن دُونِ ٱللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْوَٰتٌ غَيْرُ
أَحْيَآءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾ إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ
فَٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْـَٔاخِرَةِ قُلُوبُهُم مُّنكِرَةٌ وَهُم مُّسْتَكْبِرُونَ
﴿٢٢﴾ لَا جَرَمَ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُۥ
لَا يُحِبُّ ٱلْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُم مَّاذَآ أَنزَلَ رَبُّكُمْ
قَالُوٓا۟ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾ لِيَحْمِلُوٓا۟ أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً
يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ ٱلَّذِينَ يُضِلُّونَهُم بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلَا
سَآءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٢٥﴾ قَدْ مَكَرَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ
فَأَتَى ٱللَّهُ بُنْيَٰنَهُم مِّنَ ٱلْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ ٱلسَّقْفُ
مِن فَوْقِهِمْ وَأَتَىٰهُمُ ٱلْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

(١٥) هەر خوا لەسەر رووکاری زەوی چیاکانی چەسپاندووە تا لەنگەری بگرێت و ئێوە نەلەرزێنێت و لارتان نەکاتەوە و ژێرەو ژوور نەبن، هەروەها چەم و رووبار و رێگەوبانی تیادا بەدیهێناوە، بۆ ئەوەی رێ دەرکەن و بەمەرامی خۆتان بگەن.
(١٦) هەروەها نیشانەی زۆرو زەبەندەی لە زەویدا دابین کردووە (وەکو کەژو کێوەکان و، چەم و رووبارەکان و بەرزی و نشێوەکان، تا ون نەبن، لە شەوگاریشدا) بەهۆی ئەستێرەکانەوە خەڵکی رێی خۆیان دەربکەن.
(١٧) (باشە ئەی هۆشمەندەکان) ئایا ئەو زاتەی ئەم هەموو دروستکراوە سەر سوڕهێنەرانەی بەدیهێناوە، وەکو ئەو کەسە وایە کە ناتوانێت هیچ بەدی بهێنێت، ئایا ئەوە بۆ لێکی نادەنەوە و یاداوەری وەرناگرن؟
(١٨) خۆ ئەگەر بێن و بتانەوێت نازونیعمەتەکانی خوا بژمێرن، بۆتان ناژمێردرێت (لە ئەندامەکانی دەرەوەو ناوەوەی خۆتان و ئەو رزق و رۆزیانەی کە دەیخۆن و ئەو پۆشاك و رایەخ و ناوماڵەی بەکاری دەهێنن... هتد، سەرەرای هەزاران هەزار دروستکراوانی تری دیارو نادیار لە جیهانی مادده و رووەك و گیاندارو... هتد)، سەرەرای کەم سوپاسیتان لەو هەموو نازو نیعمەتە بێشومارە) بەراستی خوای پەروەردگار هەر لێخۆش بوو میهرەبانە.
(١٩) هەروەها ئەو خوایە دەزانێت چی دەشارنەوە و چیش دەردەخەن و ئاشکرای دەکەن لە (گفتوگۆو نیەت و کارو کردەوەتان هیچ شتێك لەو زاتە پەنهان نیە).
(٢٠) ئەو بت و کەس و شتانەی کە هاواریان لێ دەکەن و دەیانپەرستن جگە لە خوا، هیچیان پێ دروست ناکرێت، لەکاتێکدا کە خۆیان دروست دەکرێن.
(٢١) ئەوانە مردوون و زیندوو نین، هەستیش ناکەن کەی خۆیان و خەڵکی زیندوو دەکرێنەوە. (بۆ لێپرسینەوە).
(٢٢) ئەو پەروەردگارەی ئێوە (کە حەق وایە هەر ئەو بپەرستن) خوایەکی تاك و تەنهایە، جا ئەوانەی باوەڕیان بە قیامەت نیە دڵەکانیان هەمیشە ئینکاری هەموو راستیەك دەکات، لەکاتێکدا ئەوانە خۆیان بەگەورە دەزانن و فیزدەکەن‌و خۆیان بەزل دەزانن.
(٢٣) شتێکی راستەو گومانی تێدانیە کە خوای گەورە ئاگایە بەوەی پەنهانی دەکەن و دەیشارنەوە، بەوەش کە دەری دەخەن و ئاشکرای دەکەن، بەڕاستی ئەو زاتە ئەو کەسانەی خۆش ناوێت کە لووت بەرزەو خۆ بەگەورە دەنوێنن.
(٢٤) خۆ ئەگەر بە (بێباوەڕان) بوترێت: ئەوە پەروەردگارتان چی دابەزاندووە؟! ئەوە (بێ شەرمانە) دەڵێن: چیرۆك و داستانی کۆن و خەیاڵیی پێشینانە!!
(٢٥) ئەوانە دەبێت لە رۆژی قیامەتدا کۆڵی گوناهو تاوانی خۆیان بەتەواوی هەڵگرن، هەروەها لەگوناهی ئەوانەش هەڵدەگرن کە گومرایان کردوون بێ زانستی و زانیاری (بێ ئەوەی لە کۆڵ و باری ئەوان کەم بێتەوە)، ئاگاداربن! چەند خراپ و ناشرینە ئەوبارە گرانەی کە هەڵی دەگرن (چ گیرێکیان خواردوە).
(٢٦) بێگومان پێش ئەمانیش (خوانەناسانی) پێشوو پیلانیان گێڕا (دژ بەئایینی خوا)، خوای بەدەسەڵاتیش کۆشك و تەلارو نەخشەیانی لە بن و بێخ دەرهێنا، سەقفەکەشی لە سەرەوە دارمان بەسەریانداو لە شوێنێکەوە بەڵاو سزا یەخەی پێگرتن کە هەستیان پێ نەدەکردو بەتەمای نەبوون (ئەڵبەتە ئەم هەرەشەیە پیلانگێرانی هەموو سەردەمێك دەگرێتەوە، خوای گەورە لەکات‌و ساتی خۆیدا نەخشەکانیان پوچ دەکاتەوە).

ثُمَّ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَآءِىَ ٱلَّذِينَ
كُنتُمْ تُشَٰٓقُّونَ فِيهِمْ ۚ قَالَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ إِنَّ ٱلْخِزْىَ
ٱلْيَوْمَ وَٱلسُّوٓءَ عَلَى ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٢٧﴾ ٱلَّذِينَ تَتَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ
ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ ۖ فَأَلْقَوُا۟ ٱلسَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِن سُوٓءٍ ۚ بَلَىٰٓ
إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌۢ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ فَٱدْخُلُوٓا۟ أَبْوَٰبَ جَهَنَّمَ
خَٰلِدِينَ فِيهَا ۖ فَلَبِئْسَ مَثْوَى ٱلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٢٩﴾ ۞ وَقِيلَ
لِلَّذِينَ ٱتَّقَوْا۟ مَاذَآ أَنزَلَ رَبُّكُمْ ۚ قَالُوا۟ خَيْرًا ۗ لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا۟ فِى
هَٰذِهِ ٱلدُّنْيَا حَسَنَةٌ ۚ وَلَدَارُ ٱلْءَاخِرَةِ خَيْرٌ ۚ وَلَنِعْمَ دَارُ ٱلْمُتَّقِينَ
﴿٣٠﴾ جَنَّٰتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ لَهُمْ فِيهَا
مَا يَشَآءُونَ ۚ كَذَٰلِكَ يَجْزِى ٱللَّهُ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾ ٱلَّذِينَ تَتَوَفَّىٰهُمُ
ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ طَيِّبِينَ ۙ يَقُولُونَ سَلَٰمٌ عَلَيْكُمُ ٱدْخُلُوا۟ ٱلْجَنَّةَ بِمَا
كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾ هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّآ أَن تَأْتِيَهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ
أَوْ يَأْتِىَ أَمْرُ رَبِّكَ ۚ كَذَٰلِكَ فَعَلَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ وَمَا ظَلَمَهُمُ
ٱللَّهُ وَلَٰكِن كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾ فَأَصَابَهُمْ
سَيِّـَٔاتُ مَا عَمِلُوا۟ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا۟ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣٤﴾

(٢٧) لەوەودواش، لە ڕۆژی قیامەتدا خوا ئەو پیلانگێرانە خەجاڵەت و ریسوا دەکات و پێیان دەڵێت: کوان و لەکوێن هاوەڵەکانم؟ ئەوانەی کە دژایەتی سەرسەختتان دەکرد لە بارەیانەوە، (ئیمانداران) ئەوانەی کە زانیاری و زانستی خواناسیان پێدراوە دەڵێن: بەراستی ئەمرۆ سەرشۆڕی و خەجاڵەتی و نەهامەتی و سزا لەسەر بێباوەڕانە.

(٢٨) ئەوانەی کە فریشتەکان لە سەرەمەرگدا گیانیان دەکێشن، لەکاتێکدا کە بەردەوامن لەسەر ستەم لە خۆیان (بەهۆی بێباوەڕی و یاخی بونیانەوە) ئینجا بەناچاری تەسلیمن و دەڵێن: ئێمە هیچ گوناهو هەڵەیەکمان نە کردووە، فریشتەکان دەڵێن: نەخێر وا نیە (ئەوە ئێوە لە بیرتان کردووە) ئەگینا بەراستی خوا ئاگادارو زانایە بەهەموو ئەو کارو کردەوانەی کە دەتانکرد و ئەنجامتان دەدا.

(٢٩) کەواتە لە دەروازەکانی دۆزەخەوە بچنە ژوورەوەو بۆ هەمیشەیی و نەبڕاوەش تیادا بن، ئای کە جێگە و ڕێگەی خۆ بەزل زانەکان ناخۆش و نالەبارو ناسۆرە.

(٣٠) لەولاشەوە بەو کەسانە دەوترێت کە خواناسی و پارێزکاریان کردووە: پەروەردگارتان چی ڕەوانە کردووە؟ چ بەرنامە و کتێبێکی دابەزاندووە؟، هەمووان دەڵێن: خێرو بەرەکەت، (بۆ هەردوو جیهان)، بۆ ئەو کەسانەی کە لەم جیهانەدا چاکەیان کردووە، چاکە دێتەوە ڕێیان، بێگومان جێگە و ڕێگەی ئەو جیهان خۆشترو چاکترو سازگارترو پڕ لە نازو نیعمەتترە (هەر بەراورد ناکرێت لەگەڵ دنیادا) ئای کەچەندە جێگە و ڕێگە و کۆشك و تەلاری خواناس و پارێزکاران سازگارو خۆش و جوان و ڕازاوەیە....

(٣١) (ئەو جێگە و ڕێگەیە) باخەکانی بەهەشتی ـ عەدنە ـ بەختەوەران دەچنە ناوی، چەندەها ڕووبار بە بەردەم کۆشکەکان و بەژێر درەختەکانیدا جاری و ڕەوانە، هەرچیەك بخوازن و هەرچی ئارەزوو بکەن و هەرچی داوا بکەن، بۆیان ئامادەیە تیایدا، ئا بەو شێوەیە خوای میهرەبان پاداشتی خواناس و پارێزکاران دەداتەوە....

(٣٢) ئەوانەی کە لە سەرەمەرگدا فریشتەکان دێن بۆ لایان لەکاتێداگیانی پاك و پیرۆزیان دەکێشن؛ و پێیان دەڵێن: سڵاوتان لێ بێت (ئیتر ڕزگارتان بوو، ئیتر ناخۆشی نەما) دەبچنە ناو ئەو بەهەشتەوە، بە هۆی ئەو کارو کردەوانەوە کە کاتی خۆی دەتانکرد.

(٣٣) ئایا خوانەناسان چاوەڕێی چی دەکەن؟ مەگەر هەر چاوەڕێی ئەوە بن کتوپر فریشتەی گیانکێشان یەخەیان پێدەگرێت، یان فەرمانی پەروەردگارت دەربچێت بۆ تۆڵەسەندن، هەروەها ئەوانەی پێش ئەمانیش هەر ڕەفتاری نالەباری وایان ئەنجام دەدا، جا وەنەبێت خوا ستەمی لێکردبن بەڵکو هەر خۆیان ستەمیان لە خۆیان دەکرد.

(٣٤) سەرەنجام هەرچی گوناهو خراپەیەکیان ئەنجام دابوو هاتەوە ڕێیان، ئەو هەڕەشە و دۆزەخەی کە گاڵتەیان پێدەکرد یەخەی پێگرتن و دەورەی دان.

وَقَالَ ٱلَّذِينَ أَشۡرَكُواْ لَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ مَا عَبَدۡنَا مِن دُونِهِۦ مِن
شَيۡءٖ نَّحۡنُ وَلَآ ءَابَآؤُنَا وَلَا حَرَّمۡنَا مِن دُونِهِۦ مِن شَيۡءٖۚ كَذَٰلِكَ
فَعَلَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۚ فَهَلۡ عَلَى ٱلرُّسُلِ إِلَّا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ
﴿٣٥﴾ وَلَقَدۡ بَعَثۡنَا فِي كُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ
وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَۖ فَمِنۡهُم مَّنۡ هَدَى ٱللَّهُ وَمِنۡهُم مَّنۡ
حَقَّتۡ عَلَيۡهِ ٱلضَّلَٰلَةُۚ فَسِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَٱنظُرُواْ كَيۡفَ
كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾ إِن تَحۡرِصۡ عَلَىٰ هُدَىٰهُمۡ
فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَن يُضِلُّۖ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٣٧﴾
وَأَقۡسَمُواْ بِٱللَّهِ جَهۡدَ أَيۡمَٰنِهِمۡ لَا يَبۡعَثُ ٱللَّهُ مَن يَمُوتُۚ بَلَىٰ
وَعۡدًا عَلَيۡهِ حَقّٗا وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٣٨﴾
لِيُبَيِّنَ لَهُمُ ٱلَّذِي يَخۡتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعۡلَمَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ أَنَّهُمۡ
كَانُواْ كَٰذِبِينَ ﴿٣٩﴾ إِنَّمَا قَوۡلُنَا لِشَيۡءٍ إِذَآ أَرَدۡنَٰهُ أَن نَّقُولَ
لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾ وَٱلَّذِينَ هَاجَرُواْ فِي ٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ مَا ظُلِمُواْ
لَنُبَوِّئَنَّهُمۡ فِي ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةٗۖ وَلَأَجۡرُ ٱلۡأٓخِرَةِ أَكۡبَرُۚ لَوۡ كَانُواْ
يَعۡلَمُونَ ﴿٤١﴾ ٱلَّذِينَ صَبَرُواْ وَعَلَىٰ رَبِّهِمۡ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

(٣٥) ئەوانەی هاوەڵیان داناوە بۆ خوا دەڵێن: ئەگەر خوا ویستی لەسەر بوایە هیچ شتێکمان لەجیاتی ئەو نەدەپەرست، نە ئێمەو نە باوو باپیرانیشمان، هیچ شتێکیشمان لە خۆمان حەرام نەدەکرد بەبێ ئەو، خوانەناسانی پێش ئەمانیش هەروایان دەکردو هەر وایان دەوت، مەگەر ئەرکی سەرشانی پێغەمبەران هەر ئەوە نیە کە ئایینی خوا بە روونی رابگەیەنن؟

(٣٦) سوێند بەخوا ئێمە لەناو هەر گەل و نەتەوەیەکدا پێغەمبەرێکمان رەوانە کردووەو پێمان راگەیاندوە کە پێیان بڵێت: تەنها خوا بپەرستن، خۆتان دوورە پەرێز بگرن لە هەموو پەرستراوێکی تر، جا هەبوو لەو خەڵکەی (کە بیرو هۆش و ژیری خۆی خستەکارو بەشوێن راستیدا دەگەڕا) خوایش هیدایەتی دەدا، هەشیان بوو خۆی شایستەی گومرایی دەکردو بەسەریدا دەچەسپا، کەوابوو بگەڕێن بەسەر زەویداو سەرنج بدەن، بزانن چۆن بوو سەرەنجامی ئەو کەسانەی بروایان بە بەرنامەی ئێمە نەبوو.

(٣٧) خۆ ئەگەر تۆ زۆر سوور بیت لەسەر هیدایەتدانی ئەوان، ئەوە تۆ ناتوانیت، چونکە بەراستی خوا رێنموویی کەسێك ناکات کە خەڵك گومرا بکات، ئەوانە (لە قیامەتیشدا) هیچ جۆرە پشتیوانێکیان نیە. (تا لە سزای خوا بیانپارێزێت).

(٣٨) بێباوەڕان سوێندیان دەخواردو جەختیان لەسەر سوێندەکەیان دەکردو دەیانوت: ئەوەی بمرێت خوا زیندووی ناکاتەوە! نەخێر، زیندووی دەکاتەوە، ئەوە بەڵێنێکی راست و دروستی خوایە و لێی پاشگەز نابێتەوە، بەڵام زۆربەی خەڵکی ئەم راستیە نازانن و بروای پێناکەن.

(٣٩) بێگومان خوا هەمووان زیندوو دەکاتەوە تا بۆیان روون بکاتەوە و بۆیان دەربخات، ئەوەی ئەوان کێشەیان لەسەری هەبوو، بروایان پێی نەبوو (کە زیندوکردنەوەیان بۆ لێپرسینەوە) هاتە دی، جا ئەوانەی کە بێباوەڕ بوون هەر ئەوانیش درۆزن دەرچوون.

(٤٠) بەراستی کاتێك زیندوو کردنەوە و بەدیهێنانی هەر شتێکمان بوێت، تەنها ئەوەندەی دەوێت پێی بڵێین ـ ببە ـ دەستبەجێ ئەو شتە دەبێتو پێش دێت.

(٤١) ئەو کەسانەی لەبەر خواو بۆ خوا کۆچیان کرد (بۆ پاراستنی ئیمانەکەیان) دوای ئەوەی کە ستەمیان لێکرابوو، ئەوە هەر لە دنیادا بەچاکی و رێزەوە نیشتەجێیان دەکەین، بێگومان پاداشتی ئەو جیهان گەورەترو فراوانترە بۆیان، ئەگەر دەیانزانی. (کە هەوڵو خەبات بۆ گەیاندنی ئاینی خوا چەندە رێزدارە).

(٤٢) ئەوانەش ئەوانەن کە هەمیشە بە ئارام و خۆگرنو پشت بە پەروەردگاریان دەبەستن. (لە هەموو بارودۆخێکدا).

وَمَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ إِلَّا رِجَالٗا نُّوحِيٓ إِلَيۡهِمۡۚ فَسۡـَٔلُوٓاْ أَهۡلَ
ٱلذِّكۡرِ إِن كُنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٤٣﴾ بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَٱلزُّبُرِۗ وَأَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ
ٱلذِّكۡرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيۡهِمۡ وَلَعَلَّهُمۡ يَتَفَكَّرُونَ
﴿٤٤﴾ أَفَأَمِنَ ٱلَّذِينَ مَكَرُواْ ٱلسَّيِّـَٔاتِ أَن يَخۡسِفَ ٱللَّهُ بِهِمُ ٱلۡأَرۡضَ
أَوۡ يَأۡتِيَهُمُ ٱلۡعَذَابُ مِنۡ حَيۡثُ لَا يَشۡعُرُونَ ﴿٤٥﴾ أَوۡ يَأۡخُذَهُمۡ
فِي تَقَلُّبِهِمۡ فَمَا هُم بِمُعۡجِزِينَ ﴿٤٦﴾ أَوۡ يَأۡخُذَهُمۡ عَلَىٰ تَخَوُّفٖ فَإِنَّ
رَبَّكُمۡ لَرَءُوفٞ رَّحِيمٌ ﴿٤٧﴾ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ إِلَىٰ مَا خَلَقَ ٱللَّهُ مِن شَيۡءٖ
يَتَفَيَّؤُاْ ظِلَٰلُهُۥ عَنِ ٱلۡيَمِينِ وَٱلشَّمَآئِلِ سُجَّدٗا لِّلَّهِ وَهُمۡ دَٰخِرُونَ
﴿٤٨﴾ وَلِلَّهِ يَسۡجُدُ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ مِن دَآبَّةٖ
وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ وَهُمۡ لَا يَسۡتَكۡبِرُونَ ﴿٤٩﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُم مِّن فَوۡقِهِمۡ
وَيَفۡعَلُونَ مَا يُؤۡمَرُونَ۩ ﴿٥٠﴾ ۞ وَقَالَ ٱللَّهُ لَا تَتَّخِذُوٓاْ إِلَٰهَيۡنِ
ٱثۡنَيۡنِۖ إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٞ وَٰحِدٞ فَإِيَّٰيَ فَٱرۡهَبُونِ ﴿٥١﴾ وَلَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ وَلَهُ ٱلدِّينُ وَاصِبًاۚ أَفَغَيۡرَ ٱللَّهِ تَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾ وَمَا بِكُم مِّن
نِّعۡمَةٖ فَمِنَ ٱللَّهِۖ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ ٱلضُّرُّ فَإِلَيۡهِ تَجۡـَٔرُونَ ﴿٥٣﴾ ثُمَّ
إِذَا كَشَفَ ٱلضُّرَّ عَنكُمۡ إِذَا فَرِيقٞ مِّنكُم بِرَبِّهِمۡ يُشۡرِكُونَ ﴿٥٤﴾

(٤٣) ئێمە پێش تۆش جگە لە پیاوانی (راستگۆو چاك و پـاك نـەبێت) كـەسی تـرمان رەوانـە نـەكـردووە و وەحـیمان بـۆ نەناردووە، ئەگەر هەر بـروا نـاكـەن و نـایزانـن دە ئـێوە لە شارەزایان بپرسن؟ (كە رەوانە كراوانی ئێمە پیاوانێكی ناسراو بوون لەناو قەومەكانیاندا).

(٤٤) ئێمە ئەوانمان رەوانەكردووە هـاوڕێ لەگـەڵ بـەڵگەو نیشانەو (موعجیزە)ی زۆرو كتێبی ئاسمانیدا، ئێمە قـورئانمان بۆ تۆ دابەزاند، تا بۆ خەلكی ئەوە روون بكەیتەوە كە بـۆیان هێنراوەتە خوارەوە، بۆ ئەوەی بیرێك بكەنەوە و تێفكرن.

(٤٥) جا ئایا ئەوانەی كە چەندەها پیلان و نەخشەی خراپـیان كێشاوە دڵنیان لەوەی كە خوا نایانبات بەناخی زەویدا، یاخود لەلایەكەوە سزاو تۆڵەیان بۆ بێت كە هەر هەستی پێنەكەن؟!...

(٤٦) یاخود لەكاتی هاتوچۆو سەرگەرم بوونیان بو كاروبارەوە لەناویان ببات، ئەوانیش دەستەوسانكەری خوانین؟!...

(٤٧) یاخود (پەروەردگار بەتوانایە) لەكاتی ترس و ناخۆشی و بیمدا... بیانگرێت و لەناویان بەرێت، بەڵام (مۆڵەت دەدات تـا بـەڵكو رووبكـەنە ئـیمان) چـونكە بـەراسـتی پەروەردگارتان بەسۆزو میهرەبانە.

(٤٨) ئایا ئەوە نەیانروانیوەتە ئەو شتە بێ شومارانەی كەخوا دروستی كردووە؟ كە سێبەرەكەی بەلای راست و بەلای چەپیانەوە دەسوڕێتەوە، لە كاتێكدا هەموویان ملكەچ و فەرمانبەردارن بـۆ پـەروەردگار، لەحـاڵێكیشدا خاوەن سێبەرەكان ملكەچ و زەلیلی ویستی خواین.

(٤٩) هەرچی لە ئاسمانەكان و هەرچی لە زەویدا هەیە سوژدە دەبەن بۆ خوای بەدیهێنەریان، هەروەها هـەموو زیندەوەران، فریشتەكانیش بەتایبەت سوژدە دەبەن بۆ خواو خۆ بەگەورە نازانن لە هیچ فەرمانێكی خوا لانادەن.

(٥٠) (جگە لەوەش) ئەو فـریشتانە لە پـەروەردگاریان دەتـرسن كـە فـەرمانڕەوایـە بـەسەریانەوە، هـەرچـی فەرمانێكیان پێ بدرێت بەچاكی ئەنجامی دەدەن. (سەرپێچی لای ئەوان ئەستەمە).

(٥١) خوا فەرموویەتی: هەرگیز نەكەن دوو دانە خوا بۆ خۆتان بریار بدەن، چونكە ئەو خوایەی كە پێویستە ئێوە بیپەرستن خوایەكی تاك و تەنهایە، كەوابوو بیم و ترستان با هەر لە من بێت.

(٥٢) هەرچی لە ئاسمانەكان و زەویدا هەیە هەر ئەو زاتە خاوەنیانە، هەمیشەو بەردەوام هەر ئەو زاتـەیە كـە شایستەی ئەوە بێت ئاین و بەرنامە و فەرمانڕەوایی لەو وەربگیرێت و ملكەچی هەر بۆ ئەو بكرێت، ئایا رەوایە بێجگە لە خوا لە كەسیتر بترسن و حسابی بۆ بكەن؟

(٥٣) هەرچی نازو نیعمەتێكتان هەیە هەمووی بەهرە و بەخششی خوایە، پاشان كاتێك ناخۆشی و بەڵایەكتان بۆ پێشهات، ئەوە هاناو هاوارو پەنا هەر بۆ لای ئەو دەبەن و هەر لەو زاتە دەپاڕێنەوە.

(٥٤) لەوەودوا كاتێك بەڵاو ناخۆشی لەسەر لابـردن، دەسـتبەجێ دەسـتەیەك لە ئـێوە هـاوەڵ و شـەریكـ بـۆ پەروەردگاریان بریار دەدەن!! (خوای گەورە فەرامۆش دەكەنو پەنا بۆ گۆڕو شتیتر دەبەن).

لِيَكۡفُرُواْ بِمَآ ءَاتَيۡنَٰهُمۡۚ فَتَمَتَّعُواْ فَسَوۡفَ تَعۡلَمُونَ ﴿٥٥﴾ وَيَجۡعَلُونَ
لِمَا لَا يَعۡلَمُونَ نَصِيبٗا مِّمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡۗ تَٱللَّهِ لَتُسۡـَٔلُنَّ عَمَّا كُنتُمۡ
تَفۡتَرُونَ ﴿٥٦﴾ وَيَجۡعَلُونَ لِلَّهِ ٱلۡبَنَٰتِ سُبۡحَٰنَهُۥ وَلَهُم مَّا يَشۡتَهُونَ
﴿٥٧﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِٱلۡأُنثَىٰ ظَلَّ وَجۡهُهُۥ مُسۡوَدّٗا وَهُوَ كَظِيمٞ
﴿٥٨﴾ يَتَوَٰرَىٰ مِنَ ٱلۡقَوۡمِ مِن سُوٓءِ مَا بُشِّرَ بِهِۦٓۚ أَيُمۡسِكُهُۥ عَلَىٰ هُونٍ
أَمۡ يَدُسُّهُۥ فِي ٱلتُّرَابِۗ أَلَا سَآءَ مَا يَحۡكُمُونَ ﴿٥٩﴾ لِلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ
بِٱلۡأٓخِرَةِ مَثَلُ ٱلسَّوۡءِۖ وَلِلَّهِ ٱلۡمَثَلُ ٱلۡأَعۡلَىٰۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ
﴿٦٠﴾ وَلَوۡ يُؤَاخِذُ ٱللَّهُ ٱلنَّاسَ بِظُلۡمِهِم مَّا تَرَكَ عَلَيۡهَا مِن دَآبَّةٖ وَلَٰكِن
يُؤَخِّرُهُمۡ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمّٗىۖ فَإِذَا جَآءَ أَجَلُهُمۡ لَا يَسۡتَـٔۡخِرُونَ
سَاعَةٗ وَلَا يَسۡتَقۡدِمُونَ ﴿٦١﴾ وَيَجۡعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكۡرَهُونَۚ
وَتَصِفُ أَلۡسِنَتُهُمُ ٱلۡكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ لَا جَرَمَ أَنَّ
لَهُمُ ٱلنَّارَ وَأَنَّهُم مُّفۡرَطُونَ ﴿٦٢﴾ تَٱللَّهِ لَقَدۡ أَرۡسَلۡنَآ إِلَىٰٓ أُمَمٖ مِّن
قَبۡلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ أَعۡمَٰلَهُمۡ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ ٱلۡيَوۡمَ وَلَهُمۡ
عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٦٣﴾ وَمَآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ
ٱلَّذِي ٱخۡتَلَفُواْ فِيهِ وَهُدٗى وَرَحۡمَةٗ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿٦٤﴾

(٥٥) (وازیان لێ بهێنە) با هەر ناشوکرو سوپاس ناپەرێز بن لە بەرامبەر ئەو هەموو بەخشش و نازو نیعمەتانەوە کە پێمان بەخشیوون، جارێ رابوێرن لە ئایندەدا دەزانن چیتان بەسەر دێت!!

(٥٦) خوانەناسان، هەندێك لەو شتانەی کە ئێمە پێمان بەخشیوون، دادەنێن و بڕیاری دەدەن بۆ ئەوانەی کە نەزان و نەفام و بێ دەسەڵاتن (کە پەرستراوەکانیانن)، سوێند بەخواپرسیارتان لێدەکرێت دەربارەی هەموو ئەو درۆو پڕو پاگەندەیەی کە هەڵتان دەبەست.

(٥٧) ئەو نەفامانە کچان دەدەنە پاڵ خوا (گوایە فریشتەکان کچی خوان)، پاکی و بێگەردی شایستەی ئەو زاتەیە، هیچ پێویستیەکی بە کچ و کوڕ نیە لە کاتێکدا بۆ خۆیان حەز بەچی دەکەن ئەوە بۆ خۆیان دادەنێن!!

(٥٨) خۆ ئەگەر مژدەی بوونی کچ بدرێت بە یەکێك لەو نەفامانە، رووی گرژو تاڵ دەبێت و رەش دادەگیرسێت و سینەی پڕ دەبێت لە خەم و پەژارە...

(٥٩) لە داخ و خەفەتی ئەو مژدە ناخۆشە، خۆی دەشارێتەوە لە خەڵکی و بەتەنها (بیردەکاتەوە): ئایا بیهێڵێتەوە بە زەلیلی و سووکی و بێ نرخی، یاخود زیندە بەچاڵی بکات و بیخاتە توێی خاکەوە، ئاگاداربن؟! ئای کە چەندە خراپە ئەو بڕیارەی کە دەیدەن!! (وەچەو نەوەی خۆیان زیندە بەچاڵ دەکەن و کچان بە چاوی سوك تەماشا دەکەن).

(٦٠) سیفەت و ناونیشانی ناشیرین و نزم و خراپ شایستەی ئەوانەیە کە باوەڕ بەقیامەت ناکەن، خوای پەروەردگاریش خاوەنی هەموو سیفاتی بەرزو بڵندو پیرۆزەو ئەو زاتە هەر خۆیشی باڵادەست و دانایە.

(٦١) خۆ ئەگەر خوا خەڵکی لەناو ببات و بیانپێچێتەوە بەهۆی ستەمیانەوە (ئەوەندە گوناهو تاوان زۆرە) زیندەوەر لەسەر زەویدا نایەڵێت (یەعنی هەر زەوی خاپوور دەکات بەهەموو گیانلەبەرانەوە، بەڵام ئەو خوایە ئارامی و خۆگری بێسنوورە) لەبەرئەوە تا کاتێکی دیاری کراو مۆڵەتی ئەو خەڵکە دەدات و دوایان دەخات، جا کاتێك کاتە دیاری کراوەکەیان هات، نەتاوێك دوادەکەون، نەتاوێك پێش دەکەون (بەڵکو لە چرکەی دیاری کراوی خۆیدا لەناو دەبرێن).

(٦٢) خوانەناسان ئەوەی بۆ خۆیان پێیان خۆش نیە و نایانەوێت بۆ خوای بڕیار دەدەن، (گوایە فریشتەکان کچن و کچی خوایشن) لە کاتێکدا زمانیان باس و خواسی درۆدەکات کە بەنیازن لەو دنیاش بەهەشت و خۆشی بۆ ئەوان بێت، بەڵام ئەوەی کە راستەو گومانی تێدانیە ئاگری دۆزەخ بۆ ئەوانە و بەپەلە فڕێ دەدرێنە ناوی و فەرامۆش دەکرێن.

(٦٣) سوێند بەخوا پێش تۆ بۆ گەل و قەومەکانی تریش پێغەمبەرانمان رەوانە کردووە، بەڵام شەیتان کاروکردەوەی (نادروست و هەڵەیانی) بۆ رازاندوونەتەوە، ئەمڕۆ لە دنیادا هەر ئەو پشتیوانیانە و سزای بەئێش بۆ ئەوجۆرە قەوم و کەسە نالەبارو ناحاڵیانە ئامادەکراوە.

(٦٤) ئێمە ئەم قورئانەمانمان دانەبەزاندووەتە سەر تۆ بۆ ئەوەی هەرچی ئەو خەڵکە کێشەی لەسەری هەیە (لە بابەتەکانی دنیاو دین) بۆیان روون بکەینەوە و بیکەینە هۆی هیدایەت و رەحمەتیش بۆ ئەو کەسانەی کە ئیمان و باوەڕ دەهێنن. (بە بنچینەکنی ئیمانو لە ژیانی رۆژانەدا پیادەی دەکەن).

وَٱللَّهُ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَآ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ
لَءَايَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾ وَإِنَّ لَكُمْ فِى ٱلْأَنْعَٰمِ لَعِبْرَةً ۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا
فِى بُطُونِهِۦ مِنۢ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَآئِغًا لِّلشَّٰرِبِينَ ﴿٦٦﴾
وَمِن ثَمَرَٰتِ ٱلنَّخِيلِ وَٱلْأَعْنَٰبِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا
حَسَنًا ۗ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى ٱلنَّحْلِ
أَنِ ٱتَّخِذِى مِنَ ٱلْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ ٱلشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾ ثُمَّ كُلِى
مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ فَٱسْلُكِى سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا ۚ يَخْرُجُ مِنۢ بُطُونِهَا
شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَٰنُهُۥ فِيهِ شِفَآءٌ لِّلنَّاسِ ۗ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾ وَٱللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّىٰكُمْ ۚ وَمِنكُم مَّن يُرَدُّ إِلَىٰٓ أَرْذَلِ
ٱلْعُمُرِ لِكَىْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْـًٔا ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾ وَٱللَّهُ
فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِى ٱلرِّزْقِ ۚ فَمَا ٱلَّذِينَ فُضِّلُوا۟ بِرَآدِّى
رِزْقِهِمْ عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَآءٌ ۚ أَفَبِنِعْمَةِ
ٱللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾ وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَٰجًا
وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ أَزْوَٰجِكُم بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُم مِّنَ
ٱلطَّيِّبَٰتِ ۚ أَفَبِٱلْبَٰطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ ٱللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

(٦٥) هەر خوا بارانی لە ئاسمانەوە باراندووەو زەوی پێ زیندوو کردۆتەوە دوای ئەوەی کە مردبوو، بەڕاستی ئا لەو دیاردەیەدا نیشانە و بەڵگەی تەواو هەیە بۆ کەسانێك کە گوێ بۆ ڕاستی دەگرن.

(٦٦) بەڕاستی لە بوونی ماڵات و (زیندەوەرانی جۆراو جۆردا) پەندو ئامۆژگاری هەیە بۆتان و جێگەی سەرنج و تێڕامانە، لە نێوان ئەو شتانەی کە لە سکیاندا هەیە، لە گژوگیای هەرس کراوو خوێندا، شیرێکی پاك و بێگەردو خۆش و بەتام وگەوارا بەرهەم دەهێنین بۆ ئەوانەی دەیخۆنەوە.

(٦٧) لە بەروبوومەکانی دارخورما و رەزی ترێکانیش (هەندێ جار) شتی سەرخۆشکەر دروست دەکەن، (گەلێ جاریش) بەرهەمی چاك و بەسوود (وەکو دۆشاو و مێوژ و شەربەت... هتد)، بەڕاستی ئالەوەشدا بەڵگەو نیشانەی ئاشکرا هەیە بۆ کەسانێك عەقڵ و ژیری خۆیان دەخەنەکار، (تا بیربکەنەوە چۆن لەم دارو درەختە رەق و تەقانە ئەم بەرهەمانە دروست دەبێت، چ کارخانەیەك لەناوکی خورما و ترێ و میوە جۆراو جۆرەکاندا حەشاردراوە تا لە بارودۆخی خۆیدا بکەوێتە کارو خزمەت بەئادەمیزاد بکات... هتد).

(٦٨) پەروەردگاری تۆ (ئەی ئینسان) نیگاو ئیلهامی کردووە بۆ هەنگ کە جێگە بۆ خۆی سازبکات لەکون و کەلێنی چیاکاندا، هەروەها لە کە لەبەری درەختەکان و لەو شوێنانەش کە ئادەمیزاد بۆی ئامادە دەکات...

(٦٩) لەوەودوا (فێرمان کردووە کە) لە هەموو بەرو بووم و (شیلەی گوڵان و شتی بەسوود) بخوات و پێمان ڕاگەیاندووە: ئەو نەخشانەی کە پەروەردگارت بۆی کێشاویت بە ملکەچیەوە ئەنجامی بدە، (لە دروست کردنی شانەو مژینی شیلە و دروستکردنی هەنگوین و پوورەدان بەدەوری شاژنداو بەخێوکردنی گەراکان... هتد)، جا لەناو سکی ئەو هەنگانەوە شیلەیەکی رەنگ جیاواز دێتە دەرەوە کە شیفای تیادایە بۆ (زۆر نەخۆشی) خەڵکی (سەرەڕای تامی شیرین و خۆشی)، بەڕاستی ئالەمەشدا بەڵگەو نیشانەی بەهێز هەیە بۆ کەسانێك بیر بکەنەوە (سەرنج بدەن لە هەنگ و شانەکانی لە فرین و هاتووچۆی، لە هەنگوین و تام و بۆن و رەنگی، لە...، لە...هتد).

(٧٠) (خەڵکینە) بەڕاستی هەر خوا دروستی کردوون و پاشان هەرئەویش دەتانمرێنێت، هەتانە تەمەنی درێژدەبێت و دەبرێتەوە بۆ سەردەمی تەمەنی لاوازیو بێهێزیو کەنەفتی و کەفتەکاری، تاوەکو دەگاتە ڕادەیەك کە دوای ئەو هەموو زانستی و زانیاری و تێگەیشتنەی کە هەی بوو، هەموو شتێکی لە بیر دەچێتەوە و هیچ نازانێت، بەڕاستی هەر خوا تەواو زانا و بەدەسەڵاتە. (بەسەر ئادەمیزادو هەموو دروستکراوانیدا).

(٧١) خوا لەبەخشینی رزق و رۆزیدا بەشی هەندێکتانی زۆرترداوە لەهەندێکی ترتان (بۆ تاقیکردنەوەتان)، جا ئەوانەی کە رزق و رۆزی زیاتریان پێدراوە ئامادەنین کە بەندەکانیان و بەردەستەکانیان بهێننە ریزی خۆیان و بیانکەنە شەریك (لە خانوو بەرەو ماڵ و سامانیاندا)، ئینجا ئەوانیش یەکسان بن تیایدا (ئێوە لە ژیانی دنیای خۆتاندا کاری وا ناکەن و بەڕەوای نازانن، ئیتر چۆن بۆ خوای گەورە، بەڕەوای دەزانن کە بەندەکانی ببنە شەریکی و یاسادانەر) جا ئایا ئەوانە ئینکاری نازو نیعمەتەکانی خوا دەکەن؟!

(٧٢) خوا هەر لە خۆتان هاوسەرانی بۆ فەراهەم هێناون، هەر لە ڕێگەی هاوسەرانتانەوە کورو کورەزاو کچو کچەزای پێبەخشیوون و لە هەموو رزق و رۆزیەکی چاك و پاك و بەسوود بەهرەوەری کردوون، (لەگەڵ ئەو ڕاستیانەدا) ئایا ئەوانە هەر بروا بەشتی پووچ و ناحەقی دەکەن و لە بەرامبەر نازو نیعمەتەکانی خواوە ئەوانە هەر ناشوکرو سوپاس ناپەزێری و بێباوەڕی هەڵدەبژێرن؟!

وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَمۡلِكُ لَهُمۡ رِزۡقٗا مِّنَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ شَيۡـٔٗا وَلَا يَسۡتَطِيعُونَ ﴿٧٣﴾ فَلَا تَضۡرِبُواْ لِلَّهِ ٱلۡأَمۡثَالَۚ
إِنَّ ٱللَّهَ يَعۡلَمُ وَأَنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٧٤﴾ ۞ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا عَبۡدٗا
مَّمۡلُوكٗا لَّا يَقۡدِرُ عَلَىٰ شَيۡءٖ وَمَن رَّزَقۡنَٰهُ مِنَّا رِزۡقًا حَسَنٗا
فَهُوَ يُنفِقُ مِنۡهُ سِرّٗا وَجَهۡرًاۖ هَلۡ يَسۡتَوُۥنَۚ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِۚ
بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلٗا رَّجُلَيۡنِ
أَحَدُهُمَآ أَبۡكَمُ لَا يَقۡدِرُ عَلَىٰ شَيۡءٖ وَهُوَ كَلٌّ عَلَىٰ
مَوۡلَىٰهُ أَيۡنَمَا يُوَجِّههُّ لَا يَأۡتِ بِخَيۡرٍ هَلۡ يَسۡتَوِي هُوَ وَمَن
يَأۡمُرُ بِٱلۡعَدۡلِ وَهُوَ عَلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ ﴿٧٦﴾ وَلِلَّهِ غَيۡبُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَمَآ أَمۡرُ ٱلسَّاعَةِ إِلَّا كَلَمۡحِ ٱلۡبَصَرِ
أَوۡ هُوَ أَقۡرَبُۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿٧٧﴾ وَٱللَّهُ
أَخۡرَجَكُم مِّنۢ بُطُونِ أُمَّهَٰتِكُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ شَيۡـٔٗا وَجَعَلَ
لَكُمُ ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡأَبۡصَٰرَ وَٱلۡأَفۡـِٔدَةَ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ
﴿٧٨﴾ أَلَمۡ يَرَوۡاْ إِلَى ٱلطَّيۡرِ مُسَخَّرَٰتٖ فِي جَوِّ ٱلسَّمَآءِ
مَا يُمۡسِكُهُنَّ إِلَّا ٱللَّهُۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿٧٩﴾

(٧٣) ئەو (خەڵکە سەرگەردانە) شتێك دەپەرستن لە جیاتی خوا، کە هیچ جۆرە رزق و رۆزیەکی ئەوانی بەدەست نیە لە ئاسمانەکان و زەویدا، ناشتوانن هیچ بەدەست بن!!

(٧٤) کەوابوو ئێوە ئەی خوانەناسان نموونە مەهێننەوە بۆ خواو بەراوردی هەڵە مەکەن (دەیانوت پیاوانی پاشا خزمەتکاریان هەیە، پیاوانی پاشاش خزمەتکاری پاشان!!)، چونکە خوا خۆی هەموو شتێك چاکدەزانێت، بەڵام ئێوە نەزان و نەفامن.

(٧٥) خوا نموونەی هێناوەتەوە بەکەسێکی بەندە کە بێدەسەڵاتە و هیچ شتێکی نیە، لە بەرامبەر ئەو کەسەدا کە لە رزق و رۆزی چاك و زۆر بەهرەوەرمان کردووە، بەئارەزووی خۆی لێی دەبەخشێت بەنهێنی و ئاشکرا، ئایا ئەو دوو کەسە وەك یەکن؟! سوپاس و ستایش بۆ خوا (کە پەروەردگارێکی کاربەجێیە) بەڵام زۆربەی ئەو خەڵکە نازانن و لەم راستیانە سەریان دەرناچێت (چونکە تەنها دنیا دەبینن).

(٧٦) هەروەها خوا نموونەی هێناوەتەوە بە دوو پیاو کە یەکێکیان لاڵ بێت و هیچی بۆ نەوترێت و هیچی بۆ نەکرێت و بووبێتە بار بەسەر هاوەڵ و کەس و کاریەوە، بۆ هەرچی و بۆ هەر کوێ رەوانە بکرێت خێر ناداتەوە، ئایا ئەو کەسە، وەکو ئەو کەسە وایە کە (بەوپەڕی ئازادیەوە)، فەرمان بە دادو دادپەروەری بدات و رێبازی راست و دروست دەگرێتە بەر؟!

(٧٧) هەرچی نهێنی و شاراوە هەیە لە ئاسمانەکان و زەویدا هەر بۆ خوایە و بەرپا بوونی قیامەت وەك چاو تروکاندنێك یان کەمتر لەوەش پێش دێت، بەڕاستی خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

(٧٨) خوا ئێوەی لە سکی دایکتان دەرهێناوە بێ ئەوەی هیچ شتێك بزانن، ئینجا دەزگای بیستن و بینین و تێگەیشتنی بۆ دابین کردوون، بۆ ئەوەی سوپاسگوزاریی بکەن.

(٧٩) ئایا باڵندەکانیان نەبینووە و سەرنجیان نەداون چۆن لە هەوای ئاسماندا بارهێنراون بۆ فرین؟، کێ دەتوانێت رایانبگرێت بەئاسمانەوە جگە لە خوای گەورە (هەوا، چڕیەکەی زۆرکەمە، کەچی ئەم هەموو جۆرە باڵە فڕە تیایدا بە سەربەستی دەفڕێت، بێگومان ئەم رەحمەتەی خوا هەموو فرۆکە وباڵە فڕێکی دەست کردی ئادەمیزادیشی گرتۆتەوە، کە لە بنەڕەتدا دەستکاری خوای باڵادەستن)، بەڕاستی ئا لەوەدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەن بۆ کەسانێك باوەڕ دەهێنن. (بە پەروەردگاری زانا).

وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنۢ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّن جُلُودِ
ٱلْأَنْعَـٰمِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ ۙ
وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَآ أَثَـٰثًا وَمَتَـٰعًا إِلَىٰ حِينٍ
﴿٨٠﴾ وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّمَّا خَلَقَ ظِلَـٰلًا وَجَعَلَ لَكُم
مِّنَ ٱلْجِبَالِ أَكْنَـٰنًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَٰبِيلَ تَقِيكُمُ
ٱلْحَرَّ وَسَرَٰبِيلَ تَقِيكُم بَأْسَكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُۥ
عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ
ٱلْبَلَـٰغُ ٱلْمُبِينُ ﴿٨٢﴾ يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ ٱللَّهِ ثُمَّ يُنكِرُونَهَا
وَأَكْثَرُهُمُ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٨٣﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِن كُلِّ أُمَّةٍ
شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ
﴿٨٤﴾ وَإِذَا رَءَا ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ ٱلْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ
يُنظَرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذَا رَءَا ٱلَّذِينَ أَشْرَكُوا۟ شُرَكَآءَهُمْ
قَالُوا۟ رَبَّنَا هَـٰٓؤُلَآءِ شُرَكَآؤُنَا ٱلَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا۟ مِن دُونِكَ ۖ
فَأَلْقَوْا۟ إِلَيْهِمُ ٱلْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَـٰذِبُونَ ﴿٨٦﴾ وَأَلْقَوْا۟
إِلَى ٱللَّهِ يَوْمَئِذٍ ٱلسَّلَمَ ۖ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

(٨٠) هەر خوایە (کە هەموو شتێکی بۆ ڕەخساندووون تا ماڵ و خانووبەرە بۆ خۆتان دروست بکەن) ماڵەکانتانی بۆ کردوون بەهۆی ئارامگرتن و حەوانەوە، لە پێست و مووی ماڵاتیش دەتوانن شوێن و جێگە بۆ خۆتان بسازێنن، پاشان بەئاسانی بیگوێزنەوە لەکاتی کۆچتاندا، هەروەها بەئاسانی هەڵی بدەن لەکاتی نیشتەجێ بوونتاندا، لە خوری و کوڵك و موەکەشی، دەتوانن کەل و پەل و شتومەك بۆ خۆتان دروست بکەن و تاماوەیەك سوودیان لێ وەربگرن.

(٨١) خوا لەو شتانەی کە دروستی کردووە سێبەری بۆ ئێوە ڕەخساندووە، لە کێوەکانیشدا کون و کەلێن و ئەشکەوتی سازاندووە و پۆشاکی بۆتان بەدیهێناوە تا لە گەرما و سەرما بتانپارێزێت، هەروەها جۆرەها پۆشاکی تری بۆ بەدیهێناون بۆ پاراستنی گیانتان لەکاتی جەنگ و شەڕو شۆڕدا (وەکو زرێ و شتومەکی تر)، ئا بەو شێوەیە پەروەردگارتان نازو نیعمەتی خۆیتان بەتەواوی بەسەردا دەڕژێنێت بۆ ئەوەی ملکەچ و فەرمانبەرداربن. (بۆ ئەو زاتەی کە خاوەنی نازو نیعمەتی بێ‌شومارە).

(٨٢) (لەگەڵ ئەم هەموو بەڵگەو نازو نیعمەتاندا) ئەگەر ئەوانە هەر پشتیان هەڵبکەن و ڕوو وەربگێڕن (ئەوە خەمت نەبێت هەر خۆیان زەرەر دەکەن) چونکە بەڕاستی ئەرکی سەرشانی تۆ ئەوەیە کە بە جوانی و تێرو تەواوی بانگەوازە کە بگەیەنیت.

(٨٣) (بێ‌سەلیقە و نەفامان) نازو نیعمەتەکانی خوا دەناسن و بەهرەی لێ دەبەن، پاشان ئینکاری دەکەن و قەدری نازانن (بەدنمەك و سپڵەن) زۆربەشیان بێ‌دین و بێ باوەڕن.

(٨٤) ڕۆژێك دێت لە هەر گەل و نەتەوەیەکدا پێغەمبەرێك بۆ شایەتی دەهێنینە مەیدان، لەوەودوا بەهیچ جۆرێك مۆڵەت بەوانە نادرێت کە بێ‌باوەڕ بوون و پاکانەیان لێ وەرناگیرێت.

(٨٥) کاتێك ستەمکاران سزای سەختی دۆزەخ دەبینن (داوای سووك کردنی دەکەن) بەڵام سووك ناکرێت لەسەریان، هیچ جۆرە مۆڵەتێکیشیان نادرێت.

(٨٦) (لەناو دۆزەخدا) کاتێك ئەوانەی کە شەریکیان بۆ خوا بریار داوە، بتەکان و ئەو کەس و شتانە دەبینن کە جاران دەیانپەرست، دەڵێن: پەروەردگارا ئا ئەوانە، ئەو شتانەن کە لە جیاتی تۆ هاناو هاوارمان بۆ دەبردن، ئەوانیش قسەکە دەدەنەوە بەسەریاندا و دەڵێن: بەڕاستی ئێوە درۆ دەکەن و ڕاست ناکەن. (ئێمە ئاگامان لە هیچ نەبووە).

(٨٧) ئەو ڕۆژە هەموویان خۆیان تەسلیمی خوا دەکەن بە ملکەچی و زەلیلی، هەرچیش هەڵیاندەبەست و ئومێدیان پێی بوو لێیان بزر بوو (ئیتر بۆ هەمیشە هەناسە ساردو ڕیسوان).

ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ زِدۡنَٰهُمۡ عَذَابٗا فَوۡقَ
ٱلۡعَذَابِ بِمَا كَانُواْ يُفۡسِدُونَ ﴿٨٨﴾ وَيَوۡمَ نَبۡعَثُ فِي كُلِّ
أُمَّةٖ شَهِيدًا عَلَيۡهِم مِّنۡ أَنفُسِهِمۡۖ وَجِئۡنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَىٰ
هَٰٓؤُلَآءِۚ وَنَزَّلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ تِبۡيَٰنٗا لِّكُلِّ شَيۡءٖ وَهُدٗى
وَرَحۡمَةٗ وَبُشۡرَىٰ لِلۡمُسۡلِمِينَ ﴿٨٩﴾ ۞ إِنَّ ٱللَّهَ يَأۡمُرُ بِٱلۡعَدۡلِ
وَٱلۡإِحۡسَٰنِ وَإِيتَآيِٕ ذِي ٱلۡقُرۡبَىٰ وَيَنۡهَىٰ عَنِ ٱلۡفَحۡشَآءِ
وَٱلۡمُنكَرِ وَٱلۡبَغۡيِۚ يَعِظُكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَذَكَّرُونَ
﴿٩٠﴾ وَأَوۡفُواْ بِعَهۡدِ ٱللَّهِ إِذَا عَٰهَدتُّمۡ وَلَا تَنقُضُواْ ٱلۡأَيۡمَٰنَ
بَعۡدَ تَوۡكِيدِهَا وَقَدۡ جَعَلۡتُمُ ٱللَّهَ عَلَيۡكُمۡ كَفِيلًاۚ إِنَّ
ٱللَّهَ يَعۡلَمُ مَا تَفۡعَلُونَ ﴿٩١﴾ وَلَا تَكُونُواْ كَٱلَّتِي نَقَضَتۡ
غَزۡلَهَا مِنۢ بَعۡدِ قُوَّةٍ أَنكَٰثٗا تَتَّخِذُونَ أَيۡمَٰنَكُمۡ دَخَلَۢا
بَيۡنَكُمۡ أَن تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرۡبَىٰ مِنۡ أُمَّةٍۚ إِنَّمَا يَبۡلُوكُمُ
ٱللَّهُ بِهِۦۚ وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ مَا كُنتُمۡ فِيهِ تَخۡتَلِفُونَ ﴿٩٢﴾
وَلَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ لَجَعَلَكُمۡ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ وَلَٰكِن يُضِلُّ مَن
يَشَآءُ وَيَهۡدِي مَن يَشَآءُۚ وَلَتُسۡـَٔلُنَّ عَمَّا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٩٣﴾

(٨٨) ئەوانەی کە کاتی خۆی بێ باوەڕ بوون و بەربەستیان دادەنا لە بەردەم ڕێبازی خواداو کۆسپیان دادەنا لە بەردەم ئاینی خوادا، سزایان لەسەریەك بۆ کەڵەکە دەکەین، بەهۆی ئەوەوە کە زۆر هەوڵ و کۆششیان دەدا بۆ بڵاوکردنەوەی فەسادو تاوان و خراپە (لەناو خەڵکیدا).

(٨٩) ڕۆژێك دێت لە هەموو ئوممەتێکدا شایەتێك دەنێرین لە خۆیان بۆ سەریان، تۆشمان هێناوە (ئەی محمد ﷺ) کە شایەت بیت لەسەر ئەو خەڵکە، قورئانیشمان بۆ تۆ دابەزاندووە، ڕوونکەرەوەی هەموو شتێکە، هیدایەت بەخش و ڕەحمەتە و مزگێنیشە بۆ موسڵمانان.

(٩٠) بەڕاستی خوا فەرمان دەدات بە دادپەروەری و چاکەکاری و یارمەتیدان و بەخشندەیی بەخزمان و قەدەغە لە گوناهو تاوان و دەستدرێژی دەکات (بۆ سەر ماڵ و نەفس و ناموس)، ئامۆژگاریتان دەکات بۆ ئەوەی یاداوەری وەربگرن و تێفکرن و (هەر چاکە بکەن).

(٩١) بە وەفاو بە ئەمەك بن بۆ ئەنجامدانی پەیمانی خوا کاتێك بڕیاری دەدەن و سوێند و پەیمان و بەڵێنتان هەڵمەوەشێننەوە دوای ئەوەی کە دووپات کرابۆوە و تەئکیدی لەسەر کرابوو، لەکاتێکدا کە ئێوە خواتان کردۆتە کەفیل و زامن بەسەر خۆتانەوە، بێگومان خوا دەزانێت بەو کارو کردەوانەی کە دیکەن. (چونکە هیچ شتێك لەو زاتە پەنهان نیە).

(٩٢) (کاتێك بەڵێن و پەیمانێك دەدەن ئەمەك و وەفاتان هەبێت بۆ ئەنجامدانی) وەکو ئەو ئافرەتە مەبن کە ڕیسەکەی دەکردەوە بەخوری، دوای ڕستن و تۆکمەکردنی هەڵی دەوەشاندەوە، ئێوەش نەکەن بەڵێن و سوێندو پەیمانتان بکەنە هۆی فێڵ و تەڵەکە لە نێوانتاندا، پەیمانەکانتان هەڵبوەشێنەوە، نەکەن دەستەو کۆمەڵێکی ژمارە زۆرو دەسەڵاتدار پەلاماری دەستەیەکی تری کەم دەست و لاواز بدات، بێگومان خوا بەو جۆرە شتانە تاقیتان دەکاتەوە، سوێند بە خوا هەموو ئەو شتانەتان بۆ ڕوون دەکاتەوە کە جیاوازی و کێشەتان تێیداهەیە.

(٩٣) خۆ ئەگەر خوا بیویستایە دەیکردن بەیەك ئوممەت (بەڵکو ڕێزی بۆ داناون و مۆڵەتی داون و سەربەستی کردوون)، بەڵام ئەوەی خوا بیەوێت گومرای دەکات و ئەوەی بیەوێت ڕێنموویی دەکات (ئەڵبەتە ویستی خوا دژایەتی ویستی ئادەمیزاد ناکات، ئەوەی بیەوێت ڕێبازی هیدایەت بگرێت ڕێنموویی دەکات، ئەوەش ڕێبازی گومرایی بگرێتە بەرمۆڵەتی دەدات و زۆری لێ ناکات)، بێگومان پرسیارتان لێ دەکرێت دەربارەی ئەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامتان دەدا. (لە دنیادا).

وَلَا تَتَّخِذُوٓاْ أَيۡمَٰنَكُمۡ دَخَلَۢا بَيۡنَكُمۡ فَتَزِلَّ قَدَمُۢ بَعۡدَ ثُبُوتِهَا
وَتَذُوقُواْ ٱلسُّوٓءَ بِمَا صَدَدتُّمۡ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِۖ وَلَكُمۡ عَذَابٌ
عَظِيمٞ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَشۡتَرُواْ بِعَهۡدِ ٱللَّهِ ثَمَنٗا قَلِيلًاۚ إِنَّمَا عِندَ ٱللَّهِ
هُوَ خَيۡرٞ لَّكُمۡ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿٩٥﴾ مَا عِندَكُمۡ يَنفَدُۖ
وَمَا عِندَ ٱللَّهِ بَاقٖۗ وَلَنَجۡزِيَنَّ ٱلَّذِينَ صَبَرُوٓاْ أَجۡرَهُم بِأَحۡسَنِ
مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٩٦﴾ مَنۡ عَمِلَ صَٰلِحٗا مِّن ذَكَرٍ
أَوۡ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤۡمِنٞ فَلَنُحۡيِيَنَّهُۥ حَيَوٰةٗ طَيِّبَةٗۖ وَلَنَجۡزِيَنَّهُمۡ
أَجۡرَهُم بِأَحۡسَنِ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٩٧﴾ فَإِذَا قَرَأۡتَ ٱلۡقُرۡءَانَ
فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِ مِنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ ٱلرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾ إِنَّهُۥ لَيۡسَ لَهُۥ سُلۡطَٰنٌ
عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَلَىٰ رَبِّهِمۡ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾ إِنَّمَا
سُلۡطَٰنُهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ يَتَوَلَّوۡنَهُۥ وَٱلَّذِينَ هُم بِهِۦ مُشۡرِكُونَ
﴿١٠٠﴾ وَإِذَا بَدَّلۡنَآ ءَايَةٗ مَّكَانَ ءَايَةٖ وَٱللَّهُ أَعۡلَمُ
بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوٓاْ إِنَّمَآ أَنتَ مُفۡتَرِۭۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ
﴿١٠١﴾ قُلۡ نَزَّلَهُۥ رُوحُ ٱلۡقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِٱلۡحَقِّ لِيُثَبِّتَ
ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَهُدٗى وَبُشۡرَىٰ لِلۡمُسۡلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

(٩٤) نەکەن پەیمان و سوێندەکانتان بکەنە هۆی پیلان گێڕان و فێڵ و تەڵەکە لە نێوانتاندا، (ئەو بڕیارو پەیمانانە هەڵنەوەشێنن) تا پێ هەڵنەخلیسکێت دوای ئەوەی کە قایم وەستابوو، بۆ ئەوەش تاڵاوی ناخۆش نەچێژن کاتێك بەهۆی ئەو کارەتانەوە بەربەست دەخەنە بەردەم ڕێبازی خوا، (ئەگەر وابکەن) ئەوکاتە سزایەکی گەورەتان بۆ هەیە.
(٩٥) (پەیمانی خوا مەشکێنن) و بە هەڵوەشاندنەوەی بەنرخێکی کەم مەیگۆڕن، (ئەو نرخە هەرچەند بێ هەر کەمە) چونکە بێگومان ئەو بەشەی لای خوایە لە بەهەشتدا هەر ئەوە چاکترە بۆتان ئەگەر بزانن و تێبگەن.
(٩٦) ئەوەی لای ئێوەیە و بەئێوە بەخشراوە، تەواو دەبێت، بەڵام ئەوەی لای خوایە و (لە پێناوی ئەودا دەیبەخشن) هەر دەمێنێتەوە، (کە پاداشتی بەهەشتی بەرین و نەبڕاوەیە) سوێند بەخوا بێگومان پاداشتی ئەوانەی کە خۆگرو ئارامگر بوون بە جوانتر دەدەینەوە لەوەی کە ئەوان دەیانکرد.
(٩٧) ئەوەی کارو کردەوەی چاکەی کردبێت، پیاو بێت یان ئافرەت، لەکاتێکدا بڕوادار بێت، سوێند بە خوا بەژیانێکی کامەران و ئاسوودە لە دنیادا دەیژێنین، لە قیامەتیشدا پاداشتیان بەجوانتر دەدەینەوە لەوەی کە ئەوان جاران دەیانکرد. (لە پەرستن و کاروکردەوە جوانەکان).
(٩٨) (ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەی ئیماندار) هەر کاتێك قورئانت خوێندو دەورت کردەوە، ئەوە پەنا بگرە بەخوا لە شەیتانی نەفرین لێکراو...
(٩٩) بێگومان شەیتان دەسەڵاتی نیە بەسەر ئەوانەدا کە باوەڕیان هێناوە و پشت بە پەروەردگاریان دەبەستن...
(١٠٠) بەڵکو شەیتان تەنها دەسەڵاتی بەسەر ئەوانەدا هەیە کە پشتیان پێ بەستووە و ملکەچ و فەرمانبەرداری ئەو دەبن، هەروەها ئەوانەش کە شەریك بۆ پەروەردگار بڕیار دەدەن.
(١٠١) کاتێکیش ئایەتێك دەخەینە جێی ئایەتێکی تر (بۆ ئەوەی پلە بە پلە شتێك حەرام بکەین، یان دیاردەیەکی نەفامی لابەرین) خوایش خۆی دەزانێت چی دادەبەزێنێت و چ فەرمانێك دەدات، ئەوە نەفامان دەڵێن: (ئەی محمد ﷺ) بێگومان تۆ هەر لە خۆتەوە شت هەڵدەبەستیت، نەخێر وا نیە، (ئەو لە خۆیەوە شت ناڵێت) بەڵکو زۆربەی ئەو نەفامانە تێناگەن و نازانن. (لەم قورئانە پیرۆزە).
(١٠٢) ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: روح‌القدس، (جوبرەئیل، ئەم قورئانەی) لەلایەن پەروەردگارتەوە بە حەق و ڕاستی دابەزاندووە، بۆ ئەوەی ئەوانەی باوەڕیان هێناوە دامەزراو پایەدار بکات و ڕێنموویی و مژدەشە بۆ موسڵمانان.

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُۥ بَشَرٌۗ لِّسَانُ
ٱلَّذِى يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِىٌّ وَهَٰذَا لِسَانٌ عَرَبِىٌّ
مُّبِينٌ ﴿١٠٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ
ٱللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾ إِنَّمَا يَفْتَرِى ٱلْكَذِبَ ٱلَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَٰذِبُونَ
﴿١٠٥﴾ مَن كَفَرَ بِٱللَّهِ مِنۢ بَعْدِ إِيمَٰنِهِۦٓ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ
وَقَلْبُهُۥ مُطْمَئِنٌّۢ بِٱلْإِيمَٰنِ وَلَٰكِن مَّن شَرَحَ بِٱلْكُفْرِ صَدْرًا
فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ ٱسْتَحَبُّوا۟ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا عَلَى ٱلْـَٔاخِرَةِ
وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿١٠٧﴾ أُوْلَٰٓئِكَ
ٱلَّذِينَ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَأَبْصَٰرِهِمْۖ
وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْغَٰفِلُونَ ﴿١٠٨﴾ لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِى
ٱلْـَٔاخِرَةِ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿١٠٩﴾ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ
لِلَّذِينَ هَاجَرُوا۟ مِنۢ بَعْدِ مَا فُتِنُوا۟ ثُمَّ جَٰهَدُوا۟
وَصَبَرُوٓا۟ إِنَّ رَبَّكَ مِنۢ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٠﴾

(١٠٣) سوێند بەخوا ئێمە چاك ئاگامان لێیە کە بێباوەڕان دەڵێن: ئەم قورئانە تەنها کەسێك فێری دەکات، (بەمەرجێك) زمانی ئەو کەسەی ئەوان دەڵێن قورئان فێری محمد دەکات، عەجەمیە و عەرەبی نیە و ڕەوان نیە، لەحاڵێکدا ئەم قورئانە بەزمانی عەرەبی پاراو و ڕوون و ئاشکرا دارێژراوە.

(١٠٤) بەڕاستی ئەوانەی کە بروایان بە ئایاتو موعجزەکانی خوا نیە، خوای گەورە هیدایەت و ڕێنموویيان ناکات، بەڵکو سزای بە ئێشی بۆ ئامادە کردوون.

(١٠٥) بێگومان هەر ئەوانە درۆ هەڵدەبەستن کە باوەڕیان بە ئایەتەکانی خوا نیە، هەر ئەوانیش درۆزنن و درۆیان کردۆتە پیشە.

(١٠٦) ئەوەی پاشگەز بێتەوە لە خواناسی، دوای باوەڕهێنانی، جگە لەوانەی کە ناچار دەکرێن وشەی کوفر بێت بەسەر زاریاندا، لە کاتێکدا دڵیان پڕە لە ئیمان، بەڵام ئەو کەسەی دڵی بە کوفرو بێ دینی خۆش کردبێت، ئەوانە خەشم و قینی خوایان لەسەرەو سزای گەورە و سەخت و دژواریان بۆ هەیە.

(١٠٧) ئەو خەشم و قینەش لەبەر ئەوەیە چونکە بەڕاستی ئەوانە کاتی خۆی هەر ژیانی دنیایان خۆش ویستووە تا ژیانی دوارۆژ، بێگومان خوا هیدایەتی قەوم و کەسانی بێ باوەڕ و خوانەناس نادات...

(١٠٨) ئەو جۆرە کەسانە، ئەوانەن کە خوا مۆری ناوە بەسەر دڵ و دەروون و دەزگای بیستن و بینینیاندا، ئەوانە غافڵ و بێئاگان (لە حەقیقەت و ڕاستیەکان).

(١٠٩) شتێکی ڕاستەو گومانی تێدانیە ئەوان لە ڕۆژی قیامەتدا خەسارەتمەند و ڕیسوا و زەرەرمەندن. (لە هەموو رویەکەوە).

(١١٠) پاشان (ئەی محمد ﷺ) پەروەردگاری تۆ بەنیسبەتی ئەوانەوە کە کۆچیان کرد، دوای ئەوەی ئازارو ئەشکەنجەدران، لەوەودوا جیهاد و کۆشش خۆگرییان بەردەوام بوو، بەڕاستی پەروەردگارت دوای ئەو پێشهاتانە تەواو لێخۆش بوو میهرەبانە (بەرامبەر ئەو ئیماندارانە).

۞ يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَٰدِلُ عَن نَّفْسِهَا وَتُوَفَّىٰ كُلُّ
نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١١﴾ وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا
قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا
مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ ٱللَّهِ فَأَذَٰقَهَا ٱللَّهُ لِبَاسَ
ٱلْجُوعِ وَٱلْخَوْفِ بِمَا كَانُوا۟ يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾ وَلَقَدْ
جَآءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ ٱلْعَذَابُ وَهُمْ
ظَٰلِمُونَ ﴿١١٣﴾ فَكُلُوا۟ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُ حَلَٰلًا طَيِّبًا
وَٱشْكُرُوا۟ نِعْمَتَ ٱللَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾
إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةَ وَٱلدَّمَ وَلَحْمَ ٱلْخِنزِيرِ وَمَآ
أُهِلَّ لِغَيْرِ ٱللَّهِ بِهِۦ ۖ فَمَنِ ٱضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ
ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٥﴾ وَلَا تَقُولُوا۟ لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ
ٱلْكَذِبَ هَٰذَا حَلَٰلٌ وَهَٰذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ ۚ
إِنَّ ٱلَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾ مَتَٰعٌ قَلِيلٌ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾ وَعَلَى ٱلَّذِينَ هَادُوا۟ حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ
مِن قَبْلُ ۖ وَمَا ظَلَمْنَٰهُمْ وَلَٰكِن كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

(١١١) رۆژێك دێت كە هەموو كەس خـەمی خـۆیەتی، بەرگری لە خۆی دەكات، پاكانە بۆ خۆی دەكات، (گوێ بـە كـەسی‌تر نـادات، ئـەو رۆژە) هـەركەس پـاداشـتی كردەوەكـانی دەدرێـتەوە و ئـەو خـەڵكە سـتەمیان لێ ناكرێت.

(١١٢) خوا نموونەی هێناوەتەوە (بە دانیشتوانی) شارێك كە ژیانیان بە هـێمنی و ئـاسوودەیی دەبـردە سـەر، لە هەموو لایەكەوە رزق و رۆزی جۆراو جۆریان بۆ دەهات (بەڵام لە جیاتی سوپاسگوزاریی) ناشوكرو قەدرنەزانـی نازو نیعمەتەكانی خوا بوون، ئینجا خوای گەورە پۆشاكی برسێتی و ترسی كردە كاڵای باڵایان و تاڵاوی نەداریـی وترسی پێ چەشتن لە سەر ئەنجامی ئەو ئـیش و كـارە (ناپوخت و ناڕێكانەدا) كـە جـاران كـردبویانە پـیشەی خۆیان.

(١١٣) سوێند بەخوا بەڕاستی ئەوانە پێغەمبەرێكیان هەر لە خۆیان بۆ هات، كەچی بەدرۆیان زانی و بروایان پێنەكرد، ئەوسا سزای سەختی خوایی گرتنی و لەناوی بردن لەكاتێكدا ئەوان ستەمكار بوون. (كە واتە خەڵكینە وریابن با وەكو ئەوانتان بەسەر نەیەت).

(١١٤) جا ئێوە ئەی ئیمانداران بخون لەو رزق و رۆزیە حەڵاڵ و پاكەی كە خـوا پـێی بـەخشیوون، هەمیشە شوكر و سوپاسی نازو نیعمەتی خوا بكەن، ئەگەر ئێوە تەنها ئەو زاتە دەپەرستن.

(١١٥) (خوای پەروەردگار) تەنها مردارەوە بوو، خوێن، گۆشتی بەراز، ئەو ماڵاتانەی كە ناوی غەیری خوایان لەكاتی سەربریندا لەسەر دەهێنرێت، حەرامی كردووە لێتان، جا ئەگەر كەسێك پێویستی ناچاری كرد بە خواردنیان بێ زیادەڕەوی و لە سنوور دەرچوون، ئەوە بەراستی خوا زۆر لێخۆشبوو بە بەزەیی و دلۆڤانە.

(١١٦) نەكەن بە قاڵەی دەم و زمانتان بڵێن ئەمە حەڵاڵە و ئەمە حەرامە، بۆ ئەوەی درۆ بەناوی خواو ئاینی خواوە هەڵبەستن، (دیاری كردنی حەڵاڵ و حەرام بەدەست ئێوە نیە، چونكە) بەڕاستی ئەوانەی درۆ بۆ خواو ئاینی خوا هەڵدەبەستن سەرفرازو سەركەوتوو نابن.

(١١٧) (ئەوانە لە دنیادا) كەمێك رادەبوێرن، بەڵام لە قیامەتدا سزای بەئێش و ئازاریان بۆ ئامادەیە.

(١١٨) لەسەر ئەوانەش كە بوونەتە جوو، هەموو ئەو شتانەمان لەسەر حەرام كردوون كە پێشتر بـۆ تۆمان باس كردووە (لە ئایەتی ١٤٦ سوورەتی الانعام دا) جا وەنەبێت ئێمە ستەممان لێكردبن بەڵكو هەر خۆیان ستەمیان لە خۆیان دەكرد.

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا۟ ٱلسُّوٓءَ بِجَهَٰلَةٍ ثُمَّ تَابُوا۟ مِنۢ
بَعْدِ ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوٓا۟ إِنَّ رَبَّكَ مِنۢ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٩﴾
إِنَّ إِبْرَٰهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِّلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ
﴿١٢٠﴾ شَاكِرًا لِّأَنْعُمِهِ ۚ ٱجْتَبَىٰهُ وَهَدَىٰهُ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ
﴿١٢١﴾ وَءَاتَيْنَٰهُ فِى ٱلدُّنْيَا حَسَنَةً ۖ وَإِنَّهُۥ فِى ٱلْءَاخِرَةِ لَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ
﴿١٢٢﴾ ثُمَّ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ أَنِ ٱتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَٰهِيمَ حَنِيفًا ۖ وَمَا كَانَ
مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾ إِنَّمَا جُعِلَ ٱلسَّبْتُ عَلَى ٱلَّذِينَ
ٱخْتَلَفُوا۟ فِيهِ ۚ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فِيمَا
كَانُوا۟ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾ ٱدْعُ إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ بِٱلْحِكْمَةِ
وَٱلْمَوْعِظَةِ ٱلْحَسَنَةِ ۖ وَجَٰدِلْهُم بِٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ رَبَّكَ
هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَن سَبِيلِهِۦ ۖ وَهُوَ أَعْلَمُ بِٱلْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾
وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا۟ بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُم بِهِۦ ۖ وَلَئِن صَبَرْتُمْ
لَهُوَ خَيْرٌ لِّلصَّٰبِرِينَ ﴿١٢٦﴾ وَٱصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِٱللَّهِ ۚ
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِى ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ
﴿١٢٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوا۟ وَّٱلَّذِينَ هُم مُّحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

(١١٩) پاشان، بەڕاستی پەروەردگاری تـۆ بـۆ کـەسانێك کـە گوناهو تاوانیان ئەنجامداوە بە نـەفامی، لەوەودوا پـەشیمان بونەتەوە و تـەوبەیان کـردووە و چـاکسـازیان ئـەنجامداوە، بێگومان پەروەردگاری تۆ دوای ئەو تەوبە و چاکەکاریە زۆر لێخۆشبوو میهرەبانە.

(١٢٠) بەڕاستی ئیبراهیم ﷺ هەر خۆی ئومەتێك بـوو، (هـەر خۆی پێشەوایەك بوو) ملکەچ و فەرمانبەرداری خوا بوو و لە هەموو بیروباوەڕێکی چەوت بـەدوور بـوو، لە مـوشریك و هاوەڵگەرانیش نەبوو...

(١٢١) هەروەها زۆر سوپاسگوزاری خوا بـوو لە بـەرامـبەر نازو نیعمەتی بێ شوماری پەروەردگاریەوە، ئـەویش هـەڵی بژاردو ڕێنمووییی کرد بۆ ڕێبازی ڕاست و دروست.

(١٢٢) ئێمە هەر لە دنیادا چـاکـەمان پـێبەخشی و پـاداشـتی چاکەمان دایـەوە (بـە بـەخشینی هـاوسەری پـاك و نـەوەی خـوانـاس) بـەڕاسـتی ئـەو لە جـیهانی داهـاتوودا لە ریـزی چاکاندایە (کە ڕێزدارو بەختەوەر کامەرانن).

(١٢٣) لەوەودوا (دوای چەندەها سەدە) وەحی و نیگامان بۆ تۆ (ئەی محمد ﷺ) نارد کە شوێنی ئاین و بەرنامەی ئیبراهیم بکەویت کە بە دوور بووە لە هەموو بیرو باوەڕێکی چەوت، هەروەها لە دەستەی موشریکانیش نەبوو.

(١٢٤) بەڕاستی قەدەغەکردنی کاروباری دنیایی لە ڕۆژانی شەمموواندا تەنها لەسەر ئەوانە بڕیار درا کە کێشەیان هەبوو تیایدا، بێگومان پەروەرگاری تۆ فەرمانڕەوایی دەکات لە نێوانیاندا لە ڕۆژی قیامەتدا لەسەر ئەو شتانەی کە ئەوان کێشە و جیاوازیان تێدا دەکرد.

(١٢٥) (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) بانگەواز بکە بۆ لای بەرنامە و ڕێبازی پەروەردگارت بەحیکمەت و دانایی (بۆ هەندێك) و ئامۆژگاری جوان و بەجێ، (بۆ هەندێکی تر)، گفتوگۆ و موجادەلەش بەجوانـترین شـێوە (لەگەڵ هەندێکی تردا بە تایبەتی خاوەن کتێبەکان)، ئەنجام بدە چونکە بەڕاستی پەروەردگارت هەر خۆی زانایە، کە کێ گومرایە، هەروەها هەر خۆیشی زانایە بەهیدایەت وەرگران.

(١٢٦) ئەگەر ویستتان تۆڵە بکەنەوە، دەبێت هەر بەقەدەر ئەو ستەمەی کە لێتان کراوە تۆڵە بکەنەوە، خۆ ئەگەر ئارام گرو خۆگر بن، ئەوە چاکترە بۆ ئارامگرو خۆگران...

(١٢٧) (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) خۆگرو ئارامگربە و خۆگری و ئارامگریەکەشت تەنها بەکۆمەکـی و یارمەتی خوا دەبێت بەکەسی‌تر ناکرێت، خەفەتیش مەخۆ لە خوانەناسان کە باوەڕ ناهێنن و دڵتـەنگ مـەبە لە بەرامبەر ئەو پیلان و نەخشانەی کە دوژمنان دەیگێڕن...

(١٢٨) چونکە بەڕاستی خوا لەگەڵ ئەو کەسانەدایە کە خۆیان پاراستووە لە گـوناه، هـەروەها ئـەوانـەش کـە چاکەکارو چاکەخوازن. (بەمەستی بە دەست هێنانی ڕەزامەندی خواو خۆشەویستکردنی ئاینەکەی).

سُورَةُ الإِسْرَاءِ
بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
سُبۡحَٰنَ ٱلَّذِيٓ أَسۡرَىٰ بِعَبۡدِهِۦ لَيۡلٗا مِّنَ ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِ
إِلَى ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡأَقۡصَا ٱلَّذِي بَٰرَكۡنَا حَوۡلَهُۥ لِنُرِيَهُۥ مِنۡ ءَايَٰتِنَآۚ إِنَّهُۥ
هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ ﴿١﴾ وَءَاتَيۡنَا مُوسَى ٱلۡكِتَٰبَ وَجَعَلۡنَٰهُ
هُدٗى لِّبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ أَلَّا تَتَّخِذُواْ مِن دُونِي وَكِيلٗا ﴿٢﴾
ذُرِّيَّةَ مَنۡ حَمَلۡنَا مَعَ نُوحٍۚ إِنَّهُۥ كَانَ عَبۡدٗا شَكُورٗا ﴿٣﴾
وَقَضَيۡنَآ إِلَىٰ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ فِي ٱلۡكِتَٰبِ لَتُفۡسِدُنَّ فِي ٱلۡأَرۡضِ
مَرَّتَيۡنِ وَلَتَعۡلُنَّ عُلُوّٗا كَبِيرٗا ﴿٤﴾ فَإِذَا جَآءَ وَعۡدُ أُولَىٰهُمَا بَعَثۡنَا
عَلَيۡكُمۡ عِبَادٗا لَّنَآ أُوْلِي بَأۡسٖ شَدِيدٖ فَجَاسُواْ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِۚ
وَكَانَ وَعۡدٗا مَّفۡعُولٗا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدۡنَا لَكُمُ ٱلۡكَرَّةَ عَلَيۡهِمۡ
وَأَمۡدَدۡنَٰكُم بِأَمۡوَٰلٖ وَبَنِينَ وَجَعَلۡنَٰكُمۡ أَكۡثَرَ نَفِيرًا ﴿٦﴾
إِنۡ أَحۡسَنتُمۡ أَحۡسَنتُمۡ لِأَنفُسِكُمۡۖ وَإِنۡ أَسَأۡتُمۡ فَلَهَاۚ فَإِذَا جَآءَ
وَعۡدُ ٱلۡأٓخِرَةِ لِيَسُـُٔواْ وُجُوهَكُمۡ وَلِيَدۡخُلُواْ ٱلۡمَسۡجِدَ
كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٖ وَلِيُتَبِّرُواْ مَا عَلَوۡاْ تَتۡبِيرًا ﴿٧﴾

سورەتی (الإسراء)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) پاکی و بێگەردی و ستایش بۆ ئەو زاتەی کە شەورەوی کرد لە بەشێکی کەمی شەودا بەبەندەی خۆی (محمد ﷺ) لە مزگەوتی (حرام، کەعبەی پیرۆزەوە) بۆ مزگەوتی (الاقصی) لە (بیت المقدس) کە دەوروبەریمان پیرۆزو پڕ بەرەکەت کردووە، تا هەندێك نیشانە و بەڵگەو دەسەڵاتداری و توانایی خۆمانی نیشان بدەین، بەڕاستی ئەو زاتە بەتەواوی بیسەرو بینایە.

(٢) ئێمە کتێبی (تەوراتمان) بەخشی بە موساو کردمانە هۆی هیدایەت و ڕێنموویی بۆ نەوەی ئیسرائیل، بۆ ئەوەی کەسی تر جگە لە من نەکەنە پشتیوان و یاریدەدەر بۆ خۆیان.

(٣) (ئەمانەو خەڵکی تریش) نەوەی ئەو کەسانەن کە (لە کەشتیەکەدا) لەگەڵ نوحدا هەڵمان گرتن (تا سوپاسگوزار بن و قەدری نازو نیعمەت و بە خششەکان بزانن)، چونکە بەڕاستی (نوح) بەندەیەکی زۆر سوپاسگوزار بوو.

(٤) لە کتێبی تەوراتدا یان لە لوح المحفوظ دا بڕیارمان داوە و پێمان ڕاگەیاندوون کە سوێند بە خوا ئێوە (لە بەرنامەی ئێمە لادەدەن و یاخی دەبن) و فەساد و خراپە دووجار لە زەویدا بەرپا دەکەن، (لە غەفلەتی خەلکیدا) زۆرگەشە دەکەن و دەسەڵاتێکی زۆر گەورە بەدەست دەهێنن (لەم سەردەمەدا دووبارە ئەم هەواڵە قورئانیە هاتۆتەوە دی، ئومێدە خوای گەورە ئەمجارەش کۆتایی بەدەسەڵاتیان بهێنێ).

(٥) جا کاتێک (ئەی جووەکان) بەڵێنی یەکەمیان دێت (کە تۆڵەتان لێ بکەینەوە) بەندە تایبەتیەکانی خۆمان دەنێرینە سەرتان کە خاوەنی هێزو توانای زۆرن، ئیتر ئەوان بە هەموو کون و کەلێنێکی قەڵاو شارۆچکەکاندا دەسوڕێنەوە و دەگەڕێن بە شوێنیاندا، ئەم هەرەشەی تۆڵەیە بەڵێنی خوایەو دەبێت بێتە دی (زانایانی سەردەم دەڵێن، ـ عبادا لنا ـ مەبەست هاوەڵانی پێغەمبەرە کە قورئان وەسفی کردوون بەوەی کە توندو تیژن دژ بە خوانەناسان لەکاتی جەنگدا).

(٦) لە دوای ئەو لاوازیەتان (ئەی جووەکان، لە غەفڵەت و دواکەوتنی جیهانی ئیسلامدا) نۆرەتان دەدەینەوە و دەسەڵات بەسەر وڵاتی ئیماندارانڈا پەیدا دەدکەن ماڵ و سامان و کوڕی زۆرتان پێدەبەخشین و واتان لێدەکەین کە زۆر ئامادە بن بۆ هێرش بردن و پەلاماردان و پروپاگەندە کردن.

(٧) ئەگەر (لەکاتی دەسەڵاتدا) چاکە بکەن، ئەوە هەر بۆ خۆتان چاك و بەسوودە، ئەگەر خراپە و تاوانیش بکەن ئەوە هەر یەخەی خۆتان دەگرێتەوە، جا کاتێک کە نۆرەی ئەنجامدانی بەڵێنی دواجار دێت، ئیمانداران کارێکتان پێ دەکەن کە لە روخسارتاندا ڕەنگ بداتەوە (چونکە ئەوان دڵنیان کە هەموو ئەو بەڵاو ناخۆشیانەی بەسەر گەلانی موسوڵماندا بەگشتی، هاتووە بەشێوەیەکی راستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ دەستی ئەوانی تیادایە)، ئەوسا دەبا ئیمانداران بچنە مزگەوتەکەوە هەر وەکو یەکەمجار چوونە ناوی، دەبا ئیتر ئیمانداران تۆڵەی خۆیان بکەنەوە و دەستیان بەسەر هەر چیەکدا دەڕوات درێغی نەکەن (چونکە ئەوان لە ستەم و زۆرداری و خوێن ڕێژی درێغیان نەکرد).

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يَرْحَمَكُمْ ۚ وَإِنْ عُدتُّمْ عُدْنَا ۘ وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَٰفِرِينَ
حَصِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانَ يَهْدِى لِلَّتِى هِىَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ
ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱلَّذِينَ يَعْمَلُونَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾
وَأَنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْءَاخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾
وَيَدْعُ ٱلْإِنسَٰنُ بِٱلشَّرِّ دُعَآءَهُۥ بِٱلْخَيْرِ ۖ وَكَانَ ٱلْإِنسَٰنُ عَجُولًا ﴿١١﴾
وَجَعَلْنَا ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ ءَايَتَيْنِ ۖ فَمَحَوْنَآ ءَايَةَ ٱلَّيْلِ وَجَعَلْنَآ ءَايَةَ
ٱلنَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا۟ فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا۟ عَدَدَ
ٱلسِّنِينَ وَٱلْحِسَابَ ۚ وَكُلَّ شَىْءٍ فَصَّلْنَٰهُ تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾ وَكُلَّ
إِنسَٰنٍ أَلْزَمْنَٰهُ طَٰٓئِرَهُۥ فِى عُنُقِهِۦ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ كِتَٰبًا
يَلْقَىٰهُ مَنشُورًا ﴿١٣﴾ ٱقْرَأْ كِتَٰبَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ ٱلْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا
﴿١٤﴾ مَّنِ ٱهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِى لِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ
عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ
رَسُولًا ﴿١٥﴾ وَإِذَآ أَرَدْنَآ أَن نُّهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا۟ فِيهَا
فَحَقَّ عَلَيْهَا ٱلْقَوْلُ فَدَمَّرْنَٰهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ
ٱلْقُرُونِ مِنۢ بَعْدِ نُوحٍ ۗ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِۦ خَبِيرًۢا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

(٨) ئینجا دوور نی‌یە، پەروەردگارتان بەزەیی پیاتاندا بێتەوەو رەحمتان پێ‌بکات ئەگەر بەخۆتاندا بێنەوەو تەوبە بکەن، خۆ ئەگەر بگەڕێنەوە بۆ پیلانگێران و خوێنڕێژی ئێمەش دەست دەکەینەوە بەتۆڵەسەندن و تەمێکردنتان، جگە لەوە دۆزەخیش دەکەین بە زیندان بۆ کافران کە تیایدا گیر بخۆن.

(٩) بەڕاستی ئەم قورئانە هیدایەت بەخشە بۆ چاکترین ڕێگەو ڕێبازو بەرنامە، مژدەیش دەدات بەو ئیماندارانەی کـە کـارو کردەوە چاکەکان دەکەن کە بێگومان پاداشتی زۆرو بێ‌سنوور چاوەڕێیانە.

(١٠) بەڕاستی ئەوانەش کە باوەڕ بـەڕۆژی دوایـی نـاهێنن، سزایەکی بەئێش و ئازارمان بۆ ئامادە کردوون.

(١١) ئینسان (کاتێك تەنگەتاو دەبـێت) دوعـا و نـزای شـەر دەکات، هەروەك چۆن لەکاتی ئاساییدا دۆعای خـێر دەکـات، ئینسان هەمیشەو بەردەوام بە پەلەو هەڵەشەیە.

(١٢) ئێمە دیاردەی شەوو ڕۆژمان کـردووە بـەدوو بـەڵگەو نـیشانە (لەسـەر دەسـەڵاتی خـۆمان و بـۆ حـەسانەوە و ئەنجامدانی کاروبارتان و ڕاگرتنی پلەیەکی گەرمای لەبار بۆ ژیانتان)، ئینجا ئێمە تاریکیمان بەسەر دیـاردەی شەودا هێناوەو دیاردەی ڕۆژیشمان بە ئاشکراو دیارو بینراو سازاندووە، تا لە نازو نـیعمەتی پـەروەردگارتان بەهرەوەر بین، تا ژمارەی ساڵەکان بزانن و حساب ڕاگرن (کە زۆر پێویستە بۆ ڕێکخستنی کاروباری ژیان) ئێمە هەموو شتێکی پێویستی ئێوەمان بەفراوانی و بەر بڵاوی ڕوون کردۆتەوە.

(١٣) نامەی کردەوەی هەرکەسێکیشمان هەڵواسیووە بە گەردنیداو لە ڕۆژی دواییدا کارنامەی کردەوەکانی بـۆ دەردەهێنین و بەکراوەیی دەیخەینە بەردەستی (ئاشکرایە کە ئەو دەزگایانەی کارو کردەوەی ئێمەی لەسەر تۆمار دەکرێت زۆر پێشکەوتوو ترە لەوەی کە ئادەمیزاد پەی پێ بردووەو پەی پێ دەبات).

(١٤) ئەوسا پێی دەوترێت: دەی نامەی کردەوەکانت بخوێنەرەوە و تەماشای بکە، ئەمرۆ هەرخۆت بڕیار بدە و حساب بۆ خۆت بکە (شایستەی چ جۆرە پاداشتێکیت؟!)

(١٥) ئەوەی هەوڵی دابێت ڕێبازی ڕاست و دروست بگرێت، ئەوە بەڕاستی بەقازانجی خۆی تەواو دەبێت و هەر خۆی بەهرە لە هیدایەتەکەی وەردەگرێت، ئەوەش گومرا بووە و ڕێبـازی سـەرلێشێواویـی گـرتۆتەبەر، ئـەوە بێگومان هەر خۆی زەرەر دەکات و گومراییەکەی لەسەری دەکەوێت، کەس گوناهی کەس هەڵناگرێت، کـەس بەرپرسیار نیە لە هەڵەی کەسانی‌تر، ئێمەش سزای هیچ قەومو گەلێك نادەین تا پێغەمبەرێکی بۆ نەنێرین.

(١٦) کاتێك بمانەوێت دانیشتوانی شارو شارۆچکەیەك لەناو ببەین، ئەوە سەرەتا فەرمانی گوێڕایەڵی دەدەین بە دەوڵەمەندەکان (کە گوێ بەحەرام و حەڵاڵ نادەن، کە چاکەو چاکەکاری بکـەن) کـەچی ئـەوان یـاخی دەبـن و خراپەکاری دەکەن لە وڵاتدا، ئەوسا ئیتر شایستەی ئەوە دەبن کە بڕیاری ئێمە بەسەریاندا بسەپێنرێت، ئـەوسا ئێمەش کاولی دەکەین بەسەر یەکداو داروبەردی بەسەر یەکەوە ناهێڵین.

(١٧) چەندەها نەوەمان لە دوای نوح لەناو بردووە، ئەوەندەش بەسە بۆ پەروەردگاری تۆ کە ئاگادارو بینایە بە گوناهو تاوانی بەندەکانی، هیچ شتێکی لێ شاراوە نیە.

مَّن كَانَ يُرِيدُ ٱلْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُۥ فِيهَا مَا نَشَآءُ لِمَن نُّرِيدُ ثُمَّ
جَعَلْنَا لَهُۥ جَهَنَّمَ يَصْلَىٰهَا مَذْمُومًا مَّدْحُورًا ﴿١٨﴾ وَمَنْ أَرَادَ
ٱلْـَٔاخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُو۟لَٰٓئِكَ كَانَ
سَعْيُهُم مَّشْكُورًا ﴿١٩﴾ كُلًّا نُّمِدُّ هَٰٓؤُلَآءِ وَهَٰٓؤُلَآءِ مِنْ عَطَآءِ
رَبِّكَ ۚ وَمَا كَانَ عَطَآءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾ ٱنظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا
بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۚ وَلَلْـَٔاخِرَةُ أَكْبَرُ دَرَجَٰتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا
﴿٢١﴾ لَّا تَجْعَلْ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَّخْذُولًا ﴿٢٢﴾
۞ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّآ إِيَّاهُ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا ۚ إِمَّا
يَبْلُغَنَّ عِندَكَ ٱلْكِبَرَ أَحَدُهُمَآ أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُل لَّهُمَآ
أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُل لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَٱخْفِضْ
لَهُمَا جَنَاحَ ٱلذُّلِّ مِنَ ٱلرَّحْمَةِ وَقُل رَّبِّ ٱرْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِى
صَغِيرًا ﴿٢٤﴾ رَّبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِى نُفُوسِكُمْ ۚ إِن تَكُونُوا۟ صَٰلِحِينَ
فَإِنَّهُۥ كَانَ لِلْأَوَّٰبِينَ غَفُورًا ﴿٢٥﴾ وَءَاتِ ذَا ٱلْقُرْبَىٰ حَقَّهُۥ
وَٱلْمِسْكِينَ وَٱبْنَ ٱلسَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ ٱلْمُبَذِّرِينَ
كَانُوٓا۟ إِخْوَٰنَ ٱلشَّيَٰطِينِ ۖ وَكَانَ ٱلشَّيْطَٰنُ لِرَبِّهِۦ كَفُورًا ﴿٢٧﴾

(١٨) ئـــەوەی مـەبەستی تـەنها دنـیابێت کـە بـەپەلەو بەخێرایی تێدەپەڕێت، ئەوە ئێمە (بە ئـارەزووی کـەس ناکەین بەڵکو) هەرچیمان بوێت بە زوویـی، بـەویستی خۆمان و بە هەرکەس کە بمانەوێت دەیبەخشین، پاشان (لەو جیهان) ئەو جۆرە کـەسانە (واتـە دنـیا پـەرستان) دەخـەینە نـاو دۆزەخـەوە، بـە سـەرزەنشت کـراوی و راونراویەوە (کە بـەردەوام فـریشتەکـان ئـێش دەکـەن بەدڵیاندا و نایەڵن پشوو بدەن، هەر راویان دەنێن بەناو تونێل و شوێنە سامناکەکاندا).

(١٩) (بەڵام) ئەوەش مەبەستی بەشی ئەو جیهان بێت و هەوڵ و کۆششی چاکی بـۆ بـدات، لە هـەمان کـاتیشدا ئیماندار بـێت، هـەوڵ و کـۆششی ئـەو جـۆرە کـەسانە جێگەی رێزو سوپاسە و سوپاسکراون.

(٢٠) ئێمە هەردوولا (دنیا پەرستان و خوا پەرستان) لە بەخششی پەروەردگارت بەهرەوەر دەکـەین، بـێگومان بەخششی پەروەردگارت سنووردار و قەدەغە کراو نـیە لە دنیادا.

(٢١) تەماشا بکە و سەرنج بدە چۆن رێزو پلە و پایەی هەندێکیانمان داوە بەسەر هەندێکی تریاندا، بێگومان پلە و جیاوازیەکانی ئەو جیهان زۆر گەورەتر و زۆر زیاترن.

(٢٢) (ئەی ئینسان) هەرگیز نەکەیت خوایەکی‌تر بکەیتە هاوتای خواو هاوەڵی بۆ بریار بدەیت چونکە بەو کارەت زەبوون و خەجاڵەت دەبیت.

(٢٣) پەروەردگاری تۆ بریاریداوە کە جگە لەو کەسی‌تر نەپەرستن، هەروەها بریاریداوە چاکەکاریش بن لەگەڵ دایك و باوکتانْدا، هەرکاتێك یەکێکیان یان هەردووکیان بە پیری کەوْتنە لای تۆ (تەنانەت) ئۆفیان لە دەست مەکە و (هەرگیز) پیایاندا هەڵمەشاخێ و هاواریان بەسەردا مەکە، بەردەوامیش قسە و گفتوگۆت لەگەڵیاندا با چاك و جوان و بەجێ بێت...

(٢٤) هەروەها باڵی میهرەبانی خۆتیان بۆ ڕاخە و ملکەچ بە بـۆیان، نـزا بکـە و بـڵێ: پـەروەردگارا رەحمیان پێ بکە و میهرەبان بە بۆیان، هەروەکو چۆن ئەوان رەحمیان بەمن کردوو و منیان پەروەردەو بەخێو کرد بە بچووکی و منداڵی.

(٢٥) پەروەردگارتان زۆر زاناترە لەخۆتان بەوەی کە لەدڵ و دەروونتاندا هەیە، خۆ ئەگەر چاك و پاك و رێکو پێك بن، ئەوە بەڕاستی ئیتر ئەو زاتە بۆ تەوبەکاران و پەشیمانان تەواو لێخۆشبوو بەخشندەیە.

(٢٦) مافی خزم و خوێشاْن بەجێ بهێنە و پەیوەندیەکان (لە چوار چێوەی شـەرعدا چـاودێری بکـە) هەروەها مافی هەژارانیش (بە یارمەتیدانیان بەگوێرەی توانا) ئەنجام بدە هەروەها مافی رێـبواریش (بەدەستگیرۆیی و رێ نیشاندان) جێبەجێ بکە، دەست بڵاویش مەبە و ماڵ و سامانت بەفیرۆ مەدە.

(٢٧) چونکە بەڕاستی ئەوانەی ماڵ و سامانیان بەفیرۆ دەدەن (لە رێگەی خراپـدا سـەرفی دەکـەن)، ئـــەوانـە هـەمیشە وەك بـرای شـەیتانەکـان وان، شـەیتانیش لە بـەرامـبەر (نـازو نـیعمەتەکـانی) پەروەردگاریەوە زۆر ناشوکرو بەدنمەكو سپڵەیە.

وَإِمَّا تُعۡرِضَنَّ عَنۡهُمُ ٱبۡتِغَآءَ رَحۡمَةٖ مِّن رَّبِّكَ تَرۡجُوهَا فَقُل لَّهُمۡ قَوۡلٗا
مَّيۡسُورٗا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجۡعَلۡ يَدَكَ مَغۡلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبۡسُطۡهَا
كُلَّ ٱلۡبَسۡطِ فَتَقۡعُدَ مَلُومٗا مَّحۡسُورًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ
لِمَن يَشَآءُ وَيَقۡدِرُۚ إِنَّهُۥ كَانَ بِعِبَادِهِۦ خَبِيرَۢا بَصِيرٗا ﴿٣٠﴾ وَلَا تَقۡتُلُوٓاْ
أَوۡلَٰدَكُمۡ خَشۡيَةَ إِمۡلَٰقٖۖ نَّحۡنُ نَرۡزُقُهُمۡ وَإِيَّاكُمۡۚ إِنَّ قَتۡلَهُمۡ كَانَ
خِطۡـٔٗا كَبِيرٗا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقۡرَبُواْ ٱلزِّنَىٰٓۖ إِنَّهُۥ كَانَ فَٰحِشَةٗ وَسَآءَ
سَبِيلٗا ﴿٣٢﴾ وَلَا تَقۡتُلُواْ ٱلنَّفۡسَ ٱلَّتِي حَرَّمَ ٱللَّهُ إِلَّا بِٱلۡحَقِّۗ وَمَن
قُتِلَ مَظۡلُومٗا فَقَدۡ جَعَلۡنَا لِوَلِيِّهِۦ سُلۡطَٰنٗا فَلَا يُسۡرِف فِّي
ٱلۡقَتۡلِۖ إِنَّهُۥ كَانَ مَنصُورٗا ﴿٣٣﴾ وَلَا تَقۡرَبُواْ مَالَ ٱلۡيَتِيمِ إِلَّا بِٱلَّتِي
هِيَ أَحۡسَنُ حَتَّىٰ يَبۡلُغَ أَشُدَّهُۥۚ وَأَوۡفُواْ بِٱلۡعَهۡدِۖ إِنَّ ٱلۡعَهۡدَ كَانَ
مَسۡـُٔولٗا ﴿٣٤﴾ وَأَوۡفُواْ ٱلۡكَيۡلَ إِذَا كِلۡتُمۡ وَزِنُواْ بِٱلۡقِسۡطَاسِ ٱلۡمُسۡتَقِيمِۚ
ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلٗا ﴿٣٥﴾ وَلَا تَقۡفُ مَا لَيۡسَ لَكَ بِهِۦ عِلۡمٌۚ
إِنَّ ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡبَصَرَ وَٱلۡفُؤَادَ كُلُّ أُوْلَٰٓئِكَ كَانَ عَنۡهُ مَسۡـُٔولٗا ﴿٣٦﴾
وَلَا تَمۡشِ فِي ٱلۡأَرۡضِ مَرَحًاۖ إِنَّكَ لَن تَخۡرِقَ ٱلۡأَرۡضَ وَلَن تَبۡلُغَ
ٱلۡجِبَالَ طُولٗا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذَٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُۥ عِندَ رَبِّكَ مَكۡرُوهٗا ﴿٣٨﴾

(٢٨) خۆ ئەگەر نەتتوانی یارمەتی ناوبراوان بدەیت و بەئومێدی ڕەحمەتی پەروەردگارو بەخششی ئەو بوویت ئەوە دەکرێت بەگوفتاری جوان و قسەی خۆش ڕازییان بکەیت.

(٢٩) نەکەیت ئەوەندە دەست نوقاو بیت وەك ئەوەی کە دەستی بەکۆت و زنجیر بەگەردیندا هەڵواسرابێت، هەروەها ئەوەندەش دەست بڵاو مەبە (هیچیت‌بەدەستەوە نەمبێنێت) لەوەودوا بکەویتە بەردەم لۆمەو سەرزەنشی ئەمو ئەوو بەهەناسە ساردی و نائومێدی بۆی دانیشیت.

(٣٠) بەڕاستی پەروەردگارت بە هەرکەس کە بیەوێت رزق و ڕۆزی فراوان دەبەخشێت، یاخود کەم و سنووورداری دەکات، بێگومان ئەو زاتە ئاگادارو بینایە بەبەندەکانی، (بەخشین و نەبەخشینی هەڕەمەکی نیە).

(٣١) نەکەن منداڵەکانتان لە ترسی گرانی و برسێتی بکوژن (چونکە پەروەردگارتان ڕۆزی بەخش و میهرەبانە)، ئێمە رزق و ڕۆزی دەبەخشین بەوانیش و بەئێوەش، لەراستیدا کوشتنی ئەوان گوناهو تاوانێکی زۆر گەورەیەو ناقۆڵایە.

(٣٢) هەرگیز نەکەن توخنی زینا بکەون و لێی نزیك ببنەوە، چونکە ئەوە بەڕاستی گوناهو تاوان و هەڵە و ڕێچکەیەکی زۆر خراپو نادروستە (بۆ ئەنجامدانی ئارەزوی جنسی).

(٣٣) نەکەن کەسێك بکوژن کە خواکوشتنەکەی حەرام کردبێت مەگەر بەهۆی تاوانێکەوە شایستە بێت و کوشتنی ڕەوا بێت، ئەوەش کە مەزڵومانە و بێ تاوان دەکوژرێت، ئەوە ئێمە بەڕاستی ماف و دەسەڵاتمان داوە بەنزیکترین کەسی کە تۆڵەی بۆ بسێنێت، ئەویش نابێت زیادەڕەویی بکات لەکوشتن و تۆڵەسەندنەوەدا، (خۆ ئەگەر لەخواترس و فەرمانبەردار بوو لەو کارەیدا) ئەوە لەلایەن خواوە سەرکەوتوو و پشتیوانی لێکراوە هەورەها لە لایەن دەسەڵاتی ڕەواشەوە.

(٣٤) نزیك ماڵی هەتیوو مەکەون مەگەر بەجوانترین شێوە (وەك ئەوەی بیخەنە بازرگانیەکەوە تا گەشە بکات) هەتا ئەگاتە هەرەتی لاوی، وەفا بکەن بە بەڵێن و پەیمان، چونکە بەڕاستی بەرپرسیارن لە بەرامبەر بەڵێن و پەیمانەوە.

(٣٥) هەرکاتێك کێشان و پێوانتان ئەنجامدا بەرێك و پێکی و تێرو تەواوی ئەنجامی بدەن، ئەو شێوەیە چاکترە و جوانترین ئەنجامی هەیە (لە دنیادا ئاسوودە دەبن و پاداشتی قیامەتیش بەدەست دەهێنن).

(٣٦) (ئەی ئینسان) لە شتێك مەدوێ و شوێنی شتێك مەکەوە کە زانست و زانیاریت دەربارەی نیە، چونکە بەڕاستی دەزگاکانی بیستن و بینین و تێگەیشتن هەرهەمووی ئادەمیزاد بەرپرسیارە لە بەرامبەریەوە...

(٣٧) هەروەها بەسەر زەویدا بەکەش و فش و لەخۆبایی بوونەوە مەڕۆ، چونکە تۆ هەرگیز ناتوانیت زەوی کوناودەر بکەیت، ناشگەیتە بەرزی چیاکان (ئیتر ئەم کەشخە و شانازیەت لە چی‌یە؟).

(٣٨) هەموو ئەو شتانەی کە لە ئایاتەکانی پێشوودا باسمان کرد، خراپەکانی لای پەروەردگارت ناپەسەندو نابەجێیە (هەوڵ بدە هەمیشە دوورە پەرێزبیت لێیان).

ذَٰلِكَ مِمَّآ أَوۡحَىٰٓ إِلَيۡكَ رَبُّكَ مِنَ ٱلۡحِكۡمَةِۗ وَلَا تَجۡعَلۡ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا
ءَاخَرَ فَتُلۡقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدۡحُورًا ﴿٣٩﴾ أَفَأَصۡفَىٰكُمۡ رَبُّكُم
بِٱلۡبَنِينَ وَٱتَّخَذَ مِنَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ إِنَٰثًاۚ إِنَّكُمۡ لَتَقُولُونَ قَوۡلًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾
وَلَقَدۡ صَرَّفۡنَا فِي هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ لِيَذَّكَّرُواْ وَمَا يَزِيدُهُمۡ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤١﴾
قُل لَّوۡ كَانَ مَعَهُۥٓ ءَالِهَةٞ كَمَا يَقُولُونَ إِذٗا لَّٱبۡتَغَوۡاْ إِلَىٰ ذِي ٱلۡعَرۡشِ سَبِيلٗا
﴿٤٢﴾ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوّٗا كَبِيرٗا ﴿٤٣﴾ تُسَبِّحُ لَهُ ٱلسَّمَٰوَٰتُ
ٱلسَّبۡعُ وَٱلۡأَرۡضُ وَمَن فِيهِنَّۚ وَإِن مِّن شَيۡءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمۡدِهِۦ وَلَٰكِن
لَّا تَفۡقَهُونَ تَسۡبِيحَهُمۡۚ إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورٗا ﴿٤٤﴾ وَإِذَا قَرَأۡتَ
ٱلۡقُرۡءَانَ جَعَلۡنَا بَيۡنَكَ وَبَيۡنَ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِ حِجَابٗا
مَّسۡتُورٗا ﴿٤٥﴾ وَجَعَلۡنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمۡ أَكِنَّةً أَن يَفۡقَهُوهُ وَفِيٓ ءَاذَانِهِمۡ
وَقۡرٗاۚ وَإِذَا ذَكَرۡتَ رَبَّكَ فِي ٱلۡقُرۡءَانِ وَحۡدَهُۥ وَلَّوۡاْ عَلَىٰٓ أَدۡبَٰرِهِمۡ نُفُورٗا
﴿٤٦﴾ نَّحۡنُ أَعۡلَمُ بِمَا يَسۡتَمِعُونَ بِهِۦٓ إِذۡ يَسۡتَمِعُونَ إِلَيۡكَ وَإِذۡ هُمۡ نَجۡوَىٰٓ
إِذۡ يَقُولُ ٱلظَّٰلِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلٗا مَّسۡحُورًا ﴿٤٧﴾ ٱنظُرۡ
كَيۡفَ ضَرَبُواْ لَكَ ٱلۡأَمۡثَالَ فَضَلُّواْ فَلَا يَسۡتَطِيعُونَ سَبِيلٗا ﴿٤٨﴾
وَقَالُوٓاْ أَءِذَا كُنَّا عِظَٰمٗا وَرُفَٰتًا أَءِنَّا لَمَبۡعُوثُونَ خَلۡقٗا جَدِيدٗا ﴿٤٩﴾

(٣٩) ئەو ڕێنموییانەی کە پەروەردگارت بە وەحی بۆی ڕەوانە کردیت بەشێکن لە حیکمەت و دانایی، نەکەیت خوایەکی تر بەهاوتای خوای باڵادەست بزانیت، چونکە ئەگەر وابیت، فڕێ دەدرێیتە ناو ئاگری دۆزەخەوە بە سەرزەنشت کراوی و ڕیسوایی و شەرمەزاری و دوور خراوەی لە بەزەیی خوایی.

(٤٠) ئینجا ڕوو بەهاوەڵگەران دەفەرموێت: ئایا ڕەوایە خوا ئێوەی هەڵبژاردبێت تا کوڕتان پێ ببەخشێت و خۆی فریشتەکانی هەڵبژاردبێت تا بیانکات بەکچی خۆی؟ (ئەم بیروباوەڕە پووچ و بێ سەرووبنانە، کەی ڕەوایە؟ مەگەر کوڕ و کچ هەر خوا نایانبەخشێت؟)، بەڕاستی ئێوە قسە و گوفتارێکی نابەجێ و گەورە و ناقۆڵا دەکەن.

(٤١) سوێند بە خوا ئێمە لەم قورئانەدا بە چەندەها شێوە لە هەموو مەبەستەکان دواوین تا بیربکەنەوە و یاداوەری وەربگرن، کەچی قورئان بۆ خوانەناسان بوو بەهۆی دوورە پەرێزیو سەرگەردانی.

(٤٢) (ئەی پێغەمبەر ﷺ بەو موشریکانە) بڵێ: ئەگەر خوای تریش هەبوایە لەگەڵ خوای پەروەردگاردا هەروەکو ئەوان دەڵێن.. ئەو کاتە ئەوانە هەوڵیاندەدا کە دەسەڵات لەخاوەنی عەرش و تەختی فەرمانڕەوایەتی زەوت بکەن.

(٤٣) ستایش و پاکی و بڵندی بۆ ئەو پەروەردگارەیە (کە ئەو نەفامانە دەربارەی ئەو هەموو ناڕەواییە دەڵێن) ئەو زاتە زۆر بەرز و بڵند و گەورەترە (لە بۆچوونی ئەوان).

(٤٤) هەر حەوت ئاسمانەکان و زەوی و هەموو ئەوانەی کە تیایاندا هەن، تەسبیحات و ستایشی ئەو زاتە دەکەن، هیچ شتێک نی یە لەم بوونەوەرەدا کە تەسبیحات و ستایش و سوپاسی ئەو زاتە نەکات، بەڵام ئێوە لە تەسبیحات و ستایشی ئەو شتانە تێناگەن، بەڕاستی ئەو زاتە هەمیشە و بەردەوام خۆگر و بە حەوسەڵەیە (لەبەرامبەر لادانی خەڵکیەوە) لێخۆشبووە و چاوپۆشی دەکات (ئەگەر ڕووی تێبکەن و باوەڕی پێ بهێنن).

(٤٥) کاتێك کە قورئان دەخوێنیت ئێمە بەربەستێکی نادیارو شاراوە، دەخەینە نێوان تۆو ئەوانەی باوەڕ بە ڕۆژی دوایی ناهێنن.. (چونکە سوودی لێ وەرناگرن)

(٤٦) (چونکە مەبەستیان نیە تێبگەن) ئێمەش پەردە دەهێنین بەسەر دڵیاندا تا هەرتێی نەگەن، گوێشیان سەنگین دەکەین تا نەیبیستن، جا کاتێك لە قورئاندا تەنها ناوی پەروەردگارت دەبەیت (باسی بت و بەرنامەیان ناکەیت)، ئەوە پشت هەڵدەکەن و ڕوو وەردەگێڕن و بێزاری دەردەبڕن و دەڕۆن.

(٤٧) ئێمە لە هەموو کەس چاکتر دەزانین کە خوانەناسان بۆ گوێت بۆ دەگرن، ئەوانە کاتێك گوێت لێ دەگرن، چپە و سرتە سرت دەکەن، ئەوسا ستەمکاران بەیەکتر دەڵێن: ئێوە هەر شوێن پیاوێکی جادوو لێکراو کەوتون!!

(٤٨) سەرنج بدە چۆن تۆ دەکەن بە نموونە (تاوێك دەڵێن: جادووگەر، دەمێك دەڵێن: شاعیر... هتد) سەرئەنجام خۆیان گومرا کردووە و ناتوانن ڕێگە و ڕێبازێکی چاك و دروست بگرنەبەر.

(٤٩) ئەوانە بە سەرسامیەوە دەڵێن: باشە ئەگەر بووینە ئێسکی ڕزیو و پرتوکاو، ئەوە سەر لە نوێ زیندوو دەکرێینەوە؟!

۞ قُلْ كُونُوا۟ حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥٠﴾ أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِى
صُدُورِكُمْ ۚ فَسَيَقُولُونَ مَن يُعِيدُنَا ۖ قُلِ ٱلَّذِى فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ
فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ ۖ قُلْ عَسَىٰٓ أَن
يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥١﴾ يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِۦ
وَتَظُنُّونَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٢﴾ وَقُل لِّعِبَادِى يَقُولُوا۟ ٱلَّتِى هِىَ
أَحْسَنُ ۚ إِنَّ ٱلشَّيْطَـٰنَ يَنزَغُ بَيْنَهُمْ ۚ إِنَّ ٱلشَّيْطَـٰنَ كَانَ لِلْإِنسَـٰنِ
عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٣﴾ رَّبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ ۖ إِن يَشَأْ يَرْحَمْكُمْ أَوْ إِن يَشَأْ
يُعَذِّبْكُمْ ۚ وَمَآ أَرْسَلْنَـٰكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٤﴾ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ
بِمَن فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ عَلَىٰ بَعْضٍ ۖ
وَءَاتَيْنَا دَاوُۥدَ زَبُورًا ﴿٥٥﴾ قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِهِۦ فَلَا
يَمْلِكُونَ كَشْفَ ٱلضُّرِّ عَنكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٦﴾ أُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ
يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ ٱلْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ
رَحْمَتَهُۥ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُۥٓ ۚ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿٥٧﴾
وَإِن مِّن قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ ٱلْقِيَـٰمَةِ
أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا ۚ كَانَ ذَٰلِكَ فِى ٱلْكِتَـٰبِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾

(٥٠) ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: ببنە بەرد یان ئاسن...

(٥١) یان هەر شتێك و هەر دروستكراوێك كە زۆر سەخت و گرنگ و گەورەیە لە بیرو هۆشتاندا، كەچی (بە سەرسامیەوە) دەڵێن: دەی باشە، كێ زیندوومان دەكاتەوە؟ بڵێ: ئەو زاتەی كـە یـەكـەمجار بـەدیهێناون (زۆر لای ئـاسانە زیـندووتان بكاتەوە)، ئەوسا سەریان شۆڕدەكەنەوە بۆ لات و سەر بادەدەن و دەڵێن: ئەوە كەی زیندوو دەكرێینەوە؟ كەی قیامەت بـەرپا دەبێت؟ پێیان بڵێ: لەوانەیە بەم نزیكانە پێش بێت.

(٥٢) رۆژێك دێت پەروەردگارتان بانگتان لێ دەكات، بەدەم ســوپاس و ســتایشیەوە (زیــندوو دەبــنەوە و مــلكەچ و فەرمانبەردارن) واگومان دەبەن كە ماوەیەكی كەم نـەبێت لە دنیادا نەژیاون (یاخود دوای مردنتان ماوەیەكی زۆر كـەم لە گۆڕدا بوون).

(٥٣) ئەی پێغەمبەر ﷺ بەبەندەكانم بڵێ: چاكترین گوفتار بڵێن (جوانترین گوفتار بنووسن) چونكە شەیتان بەڕاستی دەیەوێت نێوانیان تێك بدات (هەمیشە هـانیان دەدات بـۆ وتنی گوفتاری هەڵە و خراپ)، بەڕاستی شەیتان دوژمنی ئاشكرای ئینسانەو (دەبێت وریابێت تـووشی هـەڵەی نەكات).

(٥٤) پەروەردگارتان چاكتان دەناسێت، ئەگەر بیەوێت رەحمتان پێ دەكات (كاتێك رێبازی چاكە دەگرنە بەر)، یان ئەگەر بیەوێت سزاتان دەدات (كاتێك رێبازی خراپە دەگرنە بەر)، ئێمە تۆمان بۆ ئەوە رەوانە نـەكـردووە كـە چاودێرو پارێزەری ئەوان بیت (تا ئەوان بە ناچاریی باوەڕ بهێنن).

(٥٥) پەروەردگارت چاك دەزانێت بەهەموو ئەوانەی لە ئاسمانەكان و زەویدایە (هەریەكەیان سەرگەرمی چین)، بێگومان ئێمە رێزی هەندێ لە پێغەمبەرانمان لەلا زیاترە لە هەندێكی تریان و (كتێبی) زەبووریشمان بە ـ داوود ـ بەخشیوە.

(٥٦) ئەی پێغەمبەر ﷺ بە هاوەڵگەران بڵێ: ئادەی هاناو هاوار بكەن لەوبت و كەس‌و شتانەی كە لەجیاتی خوا دەیانپەرستن (ئایا هیچیان لە دەست دێت؟، دڵنیابن كە ئەوانە) نە دەتوانن بەڵاو ناخۆشیەكتان لەسـەر لابـەرن، نەدەتوانن بارودۆخ بگۆڕن. (چونكە هەموو ئەو شتانە بەدەست خوایە).

(٥٧) ئا ئەوانەی كە ئەوان هانا و هاواریان لێ دەكەن، خۆیان هاوار لە خوا دەكەن و داوای نزیك بـوونەوە لە پەروەردگاریان دەخـوازن و چـاوەڕوانـی رەحـمەتی دەكـەن، لە سـزاو تـۆڵەشی دەتـرسن، بـەڕاسـتی سـزای پەروەردگارت مەترسی لێكراوە.

(٥٨) هیچ شارو شارۆچكەیەك نی‌یە كە ئێمە بڕیارمان دابێت پێش بەرپابوونی رۆژی قیامەت لە ناوی بەرین، یان سزایەكی سەختی بدەین، لە كتێب و دۆسیەی (تایبەتدا، لە لوح المحفوظ دا) تۆمار نەكرا بێت.

وَمَا مَنَعَنَآ أَن نُّرْسِلَ بِٱلْـَٔايَـٰتِ إِلَّآ أَن كَذَّبَ بِهَا ٱلْأَوَّلُونَ ۚ
وَءَاتَيْنَا ثَمُودَ ٱلنَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا۟ بِهَا ۚ وَمَا نُرْسِلُ بِٱلْـَٔايَـٰتِ
إِلَّا تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِٱلنَّاسِ ۚ وَمَا
جَعَلْنَا ٱلرُّءْيَا ٱلَّتِىٓ أَرَيْنَـٰكَ إِلَّا فِتْنَةً لِّلنَّاسِ وَٱلشَّجَرَةَ ٱلْمَلْعُونَةَ
فِى ٱلْقُرْءَانِ ۚ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَـٰنًا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾
وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَـٰٓئِكَةِ ٱسْجُدُوا۟ لِءَادَمَ فَسَجَدُوٓا۟ إِلَّآ إِبْلِيسَ
قَالَ ءَأَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ﴿٦١﴾ قَالَ أَرَءَيْتَكَ هَـٰذَا ٱلَّذِى
كَرَّمْتَ عَلَىَّ لَئِنْ أَخَّرْتَنِ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَـٰمَةِ لَأَحْتَنِكَنَّ
ذُرِّيَّتَهُۥٓ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾ قَالَ ٱذْهَبْ فَمَن تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ
جَهَنَّمَ جَزَآؤُكُمْ جَزَآءً مَّوْفُورًا ﴿٦٣﴾ وَٱسْتَفْزِزْ مَنِ ٱسْتَطَعْتَ
مِنْهُم بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِم بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ
فِى ٱلْأَمْوَٰلِ وَٱلْأَوْلَـٰدِ وَعِدْهُمْ ۚ وَمَا يَعِدُهُمُ ٱلشَّيْطَـٰنُ إِلَّا
غُرُورًا ﴿٦٤﴾ إِنَّ عِبَادِى لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَـٰنٌ ۚ وَكَفَىٰ
بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٥﴾ رَّبُّكُمُ ٱلَّذِى يُزْجِى لَكُمُ ٱلْفُلْكَ
فِى ٱلْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٦﴾

(٥٩) هیچ شتێک نەبووە بەهۆی ئەوەی کە ئێمە موعجیزە بەرپا نەکەین ئەوە نەبێت کە (جۆرەها موعجیزەمان نیشانی پێشینەکان دا)، بەڵام ئەوان هەر بڕوایان پێ نەکرد؛ ئێمەش لەناومان بردن، حوشترە تایبەتیەکەشمان بە ئاشکراو روون بە قەومی (ثمود) بەخشی، کەچی ستەمیان لێکردو (سەریان بڕی)، بەڕاستی ئێمە تەنها بۆ ترس و داچڵەکاندن نەبێت، هیچ جۆرە موعجیزەیەك نانێرین.

(٦٠) ئەی محمد ﷺ یادی ئەوە بکە کاتێك پێمان وتی: بەڕاستی پەروەردگاری تۆ دەوری خەڵکی داوە و ئاگادارە بەهەموو شتێکیان و ئەوشتانەش کە لە خەوندا نیشانمان دایت تەنها تاقیکردنەوە بوو بۆ خەڵکی، هەروەها بەباسی درەختە نەفرین لێ کراوەکەش کە لەقورئاندا ناو براوە تاقیاندەکەینەوە (کافرەکان کردیانە گاڵتەجاڕ و وتیان: چۆن درەخت لەناو ئاگردا دەڕوێت، عەقڵیان کول بوو لەئاستی توانای بێ سنووری خواییدا)، بەمەرجێك ئێمە دەمانەوێت بەم باسانە بیانترسێنین، دایانبچڵەکێنین، کەچی ئەو باسانە هیچیان بۆ زیاد ناکات تەنها لادان و یاخی بوونێکی گەورە و بێ سنوور نەبێت.

(٦١) (بیریان بهێنەرەوە) کاتێك بە فریشتەکانمان وت: ئادەی سوژدە بەرن بۆ ئادەم، هەموو سوژدەیان برد جگە لە (ئیبلیس)، کە وتی: ئایا چۆن سوژدە دەبەم بۆ ئەو کەسەی کە لە قوڕ دروستت کردووە؟!

(٦٢) (پاشان بێ شەرمانە) وتی: ئا ئەمەیە کەڕێزت داوە بەسەر مندا؟! سوێند بە خوا ئەگەر دوام بخەیت تا ڕۆژی قیامەت ئەوە بێگومان هەموو نەوەکانی گومراو سەرگەردان دەکەم جگە لە کەمێکیان (کە دەسەڵاتم بەسەریاندا نیە).

(٦٣) خوای پەروەردگار فەرمووی: بڕۆ ئەوەی شوێنی تۆ بکەوێت لەوان، ئەوە بێگومان دۆزەخ پاداشتی هەموانتانە، کە پاداشتێکی مسۆگەرە و جێگەی هەمووتانی تێدا دەبێتەوە...

(٦٤) بڕۆ چیت لە دەست دێت دریغی مەکە، هەرکەس کە توانیت (لەو بەدبەختانە) بەبانگ کردن و هاندانیان بۆ تاوانکاری، دایانبرە، بەهۆی لەشکری سوارەو پیادەی خۆتەوە هێرشیان بۆ بەرەو هاوبەشییان بکە لە ماڵ و سامان و منداڵ و نەوەیاندا (بەسامانی حەرام و منداڵی زۆڵ... هتد)، ئەوەندەش بەڵێن و ئومێدیان پێ بدە، سەریان لێ بشێوێنە، هەرچەندە بەڵێن و هاندانی شەیتان جگە لە فریودان و فێڵکردن و ساختە، شتێکیتر نیە.

(٦٥) بەڕاستی بەندەکانی من (ئەی شەیتانی نەفرین لێکراو) هیچ دەسەڵاتی تۆیان لەسەر نابێت و هەوڵ و کۆششی تۆ کاریان تێ ناکات و پەروەردگاری تۆ (ئەی ئیماندار) بەسە بۆ پارێزگاری و پاراستنت.

(٦٦) پەروەردگارتان ئەو زاتەیە کە کەشتی بە دەریادا هاتوچۆ پێ دەکات بۆتان، تا لە فەزڵ و بەخششی (بێشوماری) بەهرەوەر ببن، بەڕاستی ئەو زاتە هەمیشە و بەردەوام بەرەحم و میهرەبانە بۆتان.

وإذا مسكم الضر في البحر ضل من تدعون إلا إياه فلما نجىكم
إلى البر أعرضتم وكان الإنسن كفورا ﴿٦٧﴾ أفأمنتم أن يخسف
بكم جانب البر أو يرسل عليكم حاصبا ثم لا تجدوا لكم
وكيلا ﴿٦٨﴾ أم أمنتم أن يعيدكم فيه تارة أخرى فيرسل
عليكم قاصفا من الريح فيغرقكم بما كفرتم ثم لا تجدوا
لكم علينا به تبيعا ﴿٦٩﴾ ۞ ولقد كرمنا بني ءادم وحملنهم
في البر والبحر ورزقنهم من الطيبت وفضلنهم على
كثير ممن خلقنا تفضيلا ﴿٧٠﴾ يوم ندعوا كل أناس
بإممهم فمن أوتي كتبه بيمينه فأولئك يقرءون
كتبهم ولا يظلمون فتيلا ﴿٧١﴾ ومن كان في هذه
أعمى فهو في الأخرة أعمى وأضل سبيلا ﴿٧٢﴾ وإن كادوا
ليفتنونك عن الذي أوحينا إليك لتفتري علينا غيره
وإذا لاتخذوك خليلا ﴿٧٣﴾ ولولا أن ثبتنك لقد كدت
تركن إليهم شيئا قليلا ﴿٧٤﴾ إذا لأذقنك ضعف
الحيوة وضعف الممات ثم لا تجد لك علينا نصيرا ﴿٧٥﴾

(٦٧) (خەڵکینە ئێوە) کاتێك لە دەریـادا نـاخۆشی و تـەنگانە تووشتان دەبێت، ئەوە هەرچی پەرستراو هەیە لە بیروهۆش و باوەڕتاندا نامێنێت و ون دەبێت جگە لەو زاتە (هاناو هـاوار هەر بۆ زاتی خوا دەبەن تا رزگـارتان بکـات) بـەڵام کـاتێك (فــریاتان دەکــەوێت) و رزگــارتان دەکــات و دەتـانخاتە وشکــانیەوە، ئــێوە پشت لە بــەرنامەکـەی دەکـەن و روو وەردەگێڕن و ناپاسن، بەڵکو زۆربەی ئینسانەکان نـاشوکرو سپڵەن.

(٦٨) خەڵکینە ئایا ئێوە لەخۆتان ئەمینن خوا نەتانبات بەناخی زەویداو لایەکی وشکانی نەڕوخێنێت بەسەرتاندا، یاخود بەرد بارانتان نەکات؟! لەوەودوا هـیچ کـەستان دەست نـاکـەوێت فریاتان بکەوێت و پەناتان بدات (ئەگەر لەسەر تاوانکـاری بەردەوام بن.)

(٦٩) ئایا دڵنیان و ناترسن لەوەی کە جارێکی‌تر لە کـەشتیدا رێتان بکەوێتە ناو دەریاوە، ئەوسا بایەکی بـەهێزی سـەخت هەڵکاتە سەرتان، ئینجا بە هۆی کافر بوون و یاخی بوونتانەوە نوقمی دەریاتان بکـات؟! لەوەودوا کـەسیشتان دەست نەکەوێت بتوانێت داکۆکیتان لێ بکات لای ئێمە!!

(٧٠) سوێند بەخوا ئێمە رێزمان لە نەوەی ئادەم گرتووە و بەسەر وشکـانی و دەریـادا (بـەجۆرەها هـۆکـاری گواستنەوە) هەڵمان گرتوون و لە رزق و رۆزی پوخت و چاکی جۆراو جۆر بەهرەوەرمان کردوون (لە خۆراك و پۆشاك و ماڵ و ناوماڵ و.. هتد) بەڕاستی ئێمە رێزی زیادەی ئەوانمان داوە بەسەر زۆربەی ئەو بەدی هێنراوانەدا کە دروستمان کردوون (لە هەموو روویەکەوە، تا قەدرو رێزی خۆیان بزانن).

(٧١) یادی ئەو رۆژە بکە کە هەموو کۆمەڵە خەڵکێك بەناوی پێشەواکەیانەوە بانگ دەکەین، جا ئەوەی نامە و دۆسیەی کردەوەکانی بدرێتە دەستی راستی، ئەوانە (بەخۆشیەوە) سەیری نامەی کردەوەکانی خۆیان دەکـەن و دەیخوێننەوە و بەقەدەر تاڵە باریکەکەی ناوکی خورما ستەمیان لێ ناکرێت (کە شتێکی بێ نرخە).

(٧٢) جا ئەوەی لەم دنیایەدا (دڵ و دەروون و بیرو هۆشی) کوێر بێت، ئەوە لە قیامەتدا چـاوی کـوێرە و زۆر سەرگەردانترو سەرلێشێواوترە (چونکە چاوی سەری بۆ بینایی و تێفکران بەکار نەهێناوە لە دنیادا).

(٧٣) ئەی پێغەمبەر ﷺ موشریك و هاوەڵگەران خەریك بوو تۆ لابدەن لەوەی کە بەوەحی و نیگا بۆمان رەوانە کردوویت، تا شتێکی ترمان بۆ هەڵبیەستیت و شێوازی کارو بانگەوازت بگۆڕیت، ئیتر ئەو کاتە ئەگەر بەقسەی ئەوان بکەیت ئەوان تۆ دەکەنە هاوەڵ و خۆشەویستی خۆیان (چونکە بەدڵی ئەوانت کردووە)!!!

(٧٤) خۆ ئەگەر ئێمە تۆمان پایەدارو دامەزراو نەکردایە، ئەوە بەڕاستی نزیك بوویت (بەمەزندەی خۆت، بـۆ بەرژەوەندیی بانگەوازەکەت) کەمێك بە لایاندا مەیل بکەیت و بەدڵی ئەوان بکەیت!!

(٧٥) ئەو کاتە ئیتر دوو بەرامبەری (هاوەڵگەران) لە دنیاداو بە دوو بەرامـبەری ئـەوان لە دوای مـردن سـزاو ئازارمان پێ دەچەشتیت، پاشان کەسیشت نەدەکەوت فریات بکەوێت و لە دەستی ئێمە رزگارت بکات.

وَإِن كَادُواْ لَيَسۡتَفِزُّونَكَ مِنَ ٱلۡأَرۡضِ لِيُخۡرِجُوكَ مِنۡهَاۖ
وَإِذٗا لَّا يَلۡبَثُونَ خِلَٰفَكَ إِلَّا قَلِيلٗا ﴿٧٦﴾ سُنَّةَ مَن قَدۡ
أَرۡسَلۡنَا قَبۡلَكَ مِن رُّسُلِنَاۖ وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحۡوِيلًا ﴿٧٧﴾ أَقِمِ
ٱلصَّلَوٰةَ لِدُلُوكِ ٱلشَّمۡسِ إِلَىٰ غَسَقِ ٱلَّيۡلِ وَقُرۡءَانَ ٱلۡفَجۡرِۖ إِنَّ
قُرۡءَانَ ٱلۡفَجۡرِ كَانَ مَشۡهُودٗا ﴿٧٨﴾ وَمِنَ ٱلَّيۡلِ فَتَهَجَّدۡ بِهِۦ
نَافِلَةٗ لَّكَ عَسَىٰٓ أَن يَبۡعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامٗا مَّحۡمُودٗا ﴿٧٩﴾ وَقُل رَّبِّ
أَدۡخِلۡنِي مُدۡخَلَ صِدۡقٖ وَأَخۡرِجۡنِي مُخۡرَجَ صِدۡقٖ وَٱجۡعَل لِّي مِن
لَّدُنكَ سُلۡطَٰنٗا نَّصِيرٗا ﴿٨٠﴾ وَقُلۡ جَآءَ ٱلۡحَقُّ وَزَهَقَ ٱلۡبَٰطِلُۚ
إِنَّ ٱلۡبَٰطِلَ كَانَ زَهُوقٗا ﴿٨١﴾ وَنُنَزِّلُ مِنَ ٱلۡقُرۡءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٞ
وَرَحۡمَةٞ لِّلۡمُؤۡمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ ٱلظَّٰلِمِينَ إِلَّا خَسَارٗا ﴿٨٢﴾ وَإِذَآ
أَنۡعَمۡنَا عَلَى ٱلۡإِنسَٰنِ أَعۡرَضَ وَنَـَٔا بِجَانِبِهِۦۖ وَإِذَا مَسَّهُ ٱلشَّرُّ كَانَ يَـُٔوسٗا
﴿٨٣﴾ قُلۡ كُلّٞ يَعۡمَلُ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِۦ فَرَبُّكُمۡ أَعۡلَمُ بِمَنۡ هُوَ أَهۡدَىٰ
سَبِيلٗا ﴿٨٤﴾ وَيَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلرُّوحِۖ قُلِ ٱلرُّوحُ مِنۡ أَمۡرِ رَبِّي
وَمَآ أُوتِيتُم مِّنَ ٱلۡعِلۡمِ إِلَّا قَلِيلٗا ﴿٨٥﴾ وَلَئِن شِئۡنَا لَنَذۡهَبَنَّ
بِٱلَّذِيٓ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِۦ عَلَيۡنَا وَكِيلًا ﴿٨٦﴾

(٧٦) ئەو موشریکانە خەریکبوو زۆرت بۆ بهێنن و ئازارو ناخۆشیت بۆ پێش بهێنن تا لەسەر زەوی (مەککە) دەرت پەڕێنن و دەربەدەرت بکەن، ئەو کاتە ئیتر تەنها ماوەیەکی کەم نەبێت نەدەمانەوە (زوو بەزوو بە بەڵایەکی سەخت لەناومان دەبردن).

(٧٧) (لەناوبردن) بریارو یاسای ئێمە بووە پێش تۆ (بۆ قەومە خوانەناسەکان) کاتێك پێغەمبەرانیان دەرکردبێت، بێگومان نابینیت سوننەت و بەرنامەی ئێمە گۆڕانی بەسەردا بێت.

(٧٨) (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) نوێژ ئەنجام بدە کاتێك خۆر نیوەی ئاسمان بەجێ دەهێڵێت (ئاماژەیە بۆ نوێژی نیوەڕۆو عەسر) لە تاریکی شەویشدا نوێژی (مەغریب و عیشا) ئەنجام بدەن، نوێژی بەیانیانیش (کە زۆر قورئانی تێدا دەخوێنرێت فەرامۆشی مەکە) بەڕاستی قورئان خوێندنی نوێژی بەیانی دەبینرێت (لەلایەن فریشتەکانیشەوە).

(٧٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ، لە بەشێکی شەوگاردا خۆت ماندوو بکە بە دەورکردنەوەی قورئانەوە لە شەونوێژدا کە زیادە ئەرکێکە لەسەر تۆ، بۆ ئەوەی پەروەردگارت بتخاتە شوێن و جێگەی بەرێزەوە کە تیایدا سوپاسکراو بیت.

(٨٠) بڵێ: پەروەردگارا یارمەتیم بدە تاهەرکاتێك دەستبەکاری (هەرخێرێك بووم) بەچاکی و راستی و دروستی ئەنجامی بدەم و لە هەر کارێك بوومەوە و ئەنجاممدا سەرەنجامێکی چاکی هەبێت و بەجوانی لێی دەرچم و هەمیشەو بەردەوام لەلایەن خۆتەوە دەسەڵاتێکم پێ ببەخشە کە ببێتە هۆی سەرکەوتنی بەردەوامم.

(٨١) هەروەها بڵێ: تازە ئیتر حەق و راستی هاتووە و بەرپا بووە و بەتاڵ و ناحەقی، پووچ و تەفرو توونا بووە، بەڕاستی ناحەق و بەتاڵ هەرتیاچووە و جێگیر نەبووە و بەزیووە. (با لەرواڵەتیشدا وا نەنوێنێ).

(٨٢) ئێمە لە قورئان ئایەت و سوورەتانێك دادەبەزێنین، کە ببێتە هۆی شیفاو چارەسەر بۆ نەخۆشیە دەروونی و جەستەییەکان هەروەها رەحمەت و میهرەبانیش، بۆ ئیمانداران، بۆ ستەمکارو خوانەناسانیش هەر زیاد کردنی زەرەرو زیانەو، هیچ بەهرە و سوودێکی لی نابەن.

(٨٣) کاتێکیش نازو نیعمەت ببەخشین بە ئینسانی (خوانەناس) روو وەردەگێرێت و فیز دەکات و هەر خەمخۆری خۆیەتی، کاتێکیش ناخۆشی و تەنگانەی تووش دێت، ئەوە نائومێد و پەست و غەمگین دەبێت.

(٨٤) بڵێ: هەموو کەس لەسەر سروشت و فیترەتی خۆی کاردەکات، جا پەروەردگارتان چاك دەزانێت کێ رێگەو رێبازو بەرنامەی راست و دروستی گرتۆتە بەر.

(٨٥) پرسیارت لێ دەکەن دەربارەی رۆح (کە چیە و چۆنە؟) بڵێ: رۆح بەشێکە لە فەرمانی پەروەردگارم و بەدەست ئەوە (من نازانم چیە و چۆنە) لە عیلم و زانستیش تەنها شتێکی کەمتان پێ‌بەخشراوە.

(٨٦) سوێند بە خوا ئەگەر بمانەوێت هەموو ئەو قورئانەی کە بە وەحی بۆمان رەوانە کردوویت، لە دڵ و دەروون و لاپەڕەکاندا نایهێڵین، پاشان کەسێکت دەست ناکەوێت بتپارێزێت و بەرگریت لێ بکات و هەوڵێکت بۆ بدات تا لەو بەهرەیە بێ‌بەهرە نەبیت. (لە بەر ئەوە دڵنیابە لە قورئان).

إِلَّا رَحۡمَةً مِّن رَّبِّكَۚ إِنَّ فَضۡلَهُۥ كَانَ عَلَيۡكَ كَبِيرًا ﴿٨٧﴾ قُل
لَّئِنِ ٱجۡتَمَعَتِ ٱلۡإِنسُ وَٱلۡجِنُّ عَلَىٰٓ أَن يَأۡتُواْ بِمِثۡلِ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ
لَا يَأۡتُونَ بِمِثۡلِهِۦ وَلَوۡ كَانَ بَعۡضُهُمۡ لِبَعۡضٖ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾ وَلَقَدۡ
صَرَّفۡنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٖ فَأَبَىٰٓ أَكۡثَرُ ٱلنَّاسِ
إِلَّا كُفُورٗا ﴿٨٩﴾ وَقَالُواْ لَن نُّؤۡمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَفۡجُرَ لَنَا مِنَ
ٱلۡأَرۡضِ يَنۢبُوعًا ﴿٩٠﴾ أَوۡ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٞ مِّن نَّخِيلٖ وَعِنَبٖ
فَتُفَجِّرَ ٱلۡأَنۡهَٰرَ خِلَٰلَهَا تَفۡجِيرًا ﴿٩١﴾ أَوۡ تُسۡقِطَ ٱلسَّمَآءَ كَمَا
زَعَمۡتَ عَلَيۡنَا كِسَفًا أَوۡ تَأۡتِيَ بِٱللَّهِ وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ قَبِيلًا ﴿٩٢﴾
أَوۡ يَكُونَ لَكَ بَيۡتٞ مِّن زُخۡرُفٍ أَوۡ تَرۡقَىٰ فِي ٱلسَّمَآءِ وَلَن نُّؤۡمِنَ
لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ تُنَزِّلَ عَلَيۡنَا كِتَٰبٗا نَّقۡرَؤُهُۥۗ قُلۡ سُبۡحَانَ رَبِّي هَلۡ
كُنتُ إِلَّا بَشَرٗا رَّسُولٗا ﴿٩٣﴾ وَمَا مَنَعَ ٱلنَّاسَ أَن يُؤۡمِنُوٓاْ إِذۡ جَآءَهُمُ
ٱلۡهُدَىٰٓ إِلَّآ أَن قَالُوٓاْ أَبَعَثَ ٱللَّهُ بَشَرٗا رَّسُولٗا ﴿٩٤﴾ قُل لَّوۡ كَانَ
فِي ٱلۡأَرۡضِ مَلَٰٓئِكَةٞ يَمۡشُونَ مُطۡمَئِنِّينَ لَنَزَّلۡنَا عَلَيۡهِم
مِّنَ ٱلسَّمَآءِ مَلَكٗا رَّسُولٗا ﴿٩٥﴾ قُلۡ كَفَىٰ بِٱللَّهِ
شَهِيدَۢا بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡۚ إِنَّهُۥ كَانَ بِعِبَادِهِۦ خَبِيرَۢا بَصِيرٗا ﴿٩٦﴾

(٨٧) (بەڵام ئێمە ئەو کارە ناکەین) چونکە ئەمە رەحمەتێکە لەلایەن پەروەردگارتەوە، بەڕاستی فەزڵ و بەخشندەی ئەو زاتە (بۆ تۆو بۆ هەموو ئیمانداریك) زۆر گەورە و فراوانە.

(٨٨) ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: سوێند بە خوا ئەگەر هەموو ئادەمیزاد و پەریەکان کۆ ببنەوە و (هەوڵی بەردەوام بدەن تا) قورئانێکی وەکو ئەمە دانێن و بیهێننە (مەیدان) ناتوانن کاری وابکەن و ناتوانن لە وێنەی بهێنن، ئەگەر چی هەموو لایەکیان ببنە پشتگیرو یارمەتیدەری یەکتر.

(٨٩) سوێند بە خوا ئێمە لەم قورئانەدا لە هەموو جۆرە نموونەیەکمان بۆ خەڵکی هێناوەتەوە (تا تێفکرن و بیر بکەنەوە) کەچی زۆربەی خەڵکی تەنها رێبازی کوفرو خوانەناسی نەبێت هیچی‌تر وەرناگرن...

(٩٠) (هەندێکیان بیانوویان گرت و) وتیان: هەرگیز ئێمە باوەڕ بە تۆ ناکەین تا کانی و سەرچاوەیەکمان لە زەویەوە بۆ هەڵنەقوڵێنیت...

(٩١) یاخود دەبێت خاوەنی باخێك بیت کە پر بێت لە دارخورماو رەزو چەندەها رووبار لەناویدا هەڵبقوڵێنیت و بەخوڕو رەوان بەژێریاندا بروات...

(٩٢) یاخود ئاسمان پارچەپارچە بەسەرماندا، هەر وەکو خۆت پڕوپاگەندە دەکەی دابارێنە، یاخود خوای گەورەو فریشتەکانی بهێنەو روو بەڕوومانی بکە!!...

(٩٣) یان باکۆشك و تەلارو ماڵێکت هەبێت کە بە (ئاڵتون و زیوو شتی جوان) نەخشێنرابێت و زەخرەفەکرابێت، یان (ببینین) کە بەرەو ئاسمان بڵندو بەرز دەبیتەوە، ئێمە هەرگیز بەوەش باوەڕ ناکەین هەتاکتێبێك دانەبەزێنیت و بیخوێنینەوە، تۆش پێیان بڵێ: پاکی و بێگەردی بۆ پەروەردگارم... (باشە، کەی ئەوانە لە دەست مندایە) من تەنها پێغەمبەرێکم لەگرۆی ئادەمیزادو هیچی‌تر نیم (ئێوەش لەو ئاستەدا نین ئەو بیانوانەتان جێبەجێ بکرێت).

(٩٤) هیچ شتێك نەبووەتە کۆسپ لە رێگەی ئەوەدا خەڵکی باوەڕ بهێنن –کاتێك هیدایەتیان بۆ هات – تەنها ئەوە نەبێت کە وتیان: ئایا خوا مرۆڤێکی بە فرستادە ناردووە؟! (لەباتی ئەوەی زوو بەدەم بانگەوازی خواوە بچن و ئەوە بەڕێز بۆ خۆیان بزانن، کە نوێنەریان لێ هەڵدەبژێرێت و ئیمانی پێ بهێنن، زۆربەی خەڵکی لە سەردەمەکانی پێشوودا عەقڵیان کول بووە لە ئاستی ئەو رێزە تایبەتیەدا).

(٩٥) پێیان بڵێ: ئەگەر لەسەر زەویدا فریشتە هەبوونایە و بەدڵنیاییەوە هاتوچۆیان بکردایە و ژیانیان ببردایەتە سەر، ئەوە ئێمە هەر لە ئاسمانەوە فریشتەیەکمان دادەبەزاندە سەریان (لە شێوەی ئادەمیزدا) تا پێغەمبەرو فرستادە بێت بۆیان (چونکە فرستادە دەبێت لە جۆری خۆیان بێت).

(٩٦) بڵێ: هەر خوا بەسە کە شایەت بێت لە نێوان من و ئێوەدا کە چۆن بە رێکوپێکی پەیامی پەروەردگارم پێ راگەیاندوون، بەڕاستی ئەو زاتە هەمیشە بە بەندەکانی ئاگادارو بینایە.

وَمَن يَهْدِ ٱللَّهُ فَهُوَ ٱلْمُهْتَدِ ۖ وَمَن يُضْلِلْ فَلَن تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَآءَ
مِن دُونِهِۦ ۖ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمْيًا وَبُكْمًا
وَصُمًّا ۖ مَّأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَٰهُمْ سَعِيرًا ﴿٩٧﴾
ذَٰلِكَ جَزَآؤُهُم بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا وَقَالُوٓا۟ أَءِذَا كُنَّا عِظَٰمًا
وَرُفَٰتًا أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٩٨﴾ ۞ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّ ٱللَّهَ
ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰٓ أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ
وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَّا رَيْبَ فِيهِ فَأَبَى ٱلظَّٰلِمُونَ إِلَّا كُفُورًا ﴿٩٩﴾
قُل لَّوْ أَنتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَآئِنَ رَحْمَةِ رَبِّىٓ إِذًا لَّأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ
ٱلْإِنفَاقِ ۚ وَكَانَ ٱلْإِنسَٰنُ قَتُورًا ﴿١٠٠﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَىٰ تِسْعَ
ءَايَٰتٍۭ بَيِّنَٰتٍ ۖ فَسْـَٔلْ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ إِذْ جَآءَهُمْ فَقَالَ لَهُۥ فِرْعَوْنُ
إِنِّى لَأَظُنُّكَ يَٰمُوسَىٰ مَسْحُورًا ﴿١٠١﴾ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَآ أَنزَلَ
هَٰٓؤُلَآءِ إِلَّا رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ بَصَآئِرَ وَإِنِّى لَأَظُنُّكَ
يَٰفِرْعَوْنُ مَثْبُورًا ﴿١٠٢﴾ فَأَرَادَ أَن يَسْتَفِزَّهُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ
فَأَغْرَقْنَٰهُ وَمَن مَّعَهُۥ جَمِيعًا ﴿١٠٣﴾ وَقُلْنَا مِنۢ بَعْدِهِۦ لِبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ
ٱسْكُنُوا۟ ٱلْأَرْضَ فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ ٱلْءَاخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿١٠٤﴾

(٩٧) ئەوکەسەی خوا ڕێنموویی بکات و (شایستە بێت) ئەوە ئیتر هیدایەت دراوە و ڕێنموویی وەرگرتووە، ئەوەش کە سەرگەردانی بکات، ئەوە هەرگیز کەسێکت دەست ناکەوێت جگە لەو زاتە کە پشتیوانی بکات و ڕزگاری بکات و فریای بکەوێت، لە ڕۆژی قیامەتیشدا (ئەو جۆرە کەسانە) لەسەر ڕوو کۆدەکەینەوە لەکاتێکدا کوێرو لاڵ وکەڕن، ئەوانە شوێنیان ناو ئاگری دۆزەخە، هەر کاتێك بڵێسەی کوژایەوە، بڵێسەی زیاد دەکەینەوە بۆیان.

(٩٨) ئەو دۆزەخە پاداشتیانە چونکە بەڕاستی ئەوانە بڕوایان بەئایەت و فەرمانەکانی ئێمە نەبوو (لە بوونەوەرو لە قورئاندا) دەشیانوت: باشە، ئایا ئەگەر ئێمە بووینە ئێسك و پرتووکاین، ئایا ئێمە بەڕاستی جارێکیتر سەرلەنوێ زیندووده کرێینەوە؟!

(٩٩) ئایا ئەوانە نەیانبینووە ئەو خوایەی کە ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە بەتوانایە کە وەك ئەوان دروست بکات و (وەك خۆیان بەدیان بهێنێتەوە)، دیارە کە ڕۆژو کاتێکی تایبەتی دیاری کردووە (بۆ مراندنیان و زیندوو کردنەوەیان) کە هیچ گومانی تێدا نیە (لەگەڵ ئەو بەڵگە بەهێزانەدا) کەچی ستەمکاران هەر بڕیاری یاخی بوون و سەرکەشی و کوفریانداوە.

(١٠٠) پێیان بڵێ: ئەگەر ئێوە خاوەنی گەنجینەکانی بەخشین و ڕەحمەتی پەروەردگارم بن، ئەوکاتە دەستان دەگرتەوە لە ترسی بەخشین، ئادەمیزادیش دەست نوقاوو ڕەزیلە (ئەگەر پەروەردەی خوایی نەبێت).

(١٠١) سوێند بە خوا ئێمە نۆ موعجیزەو بەڵگە و نیشانەی ئاشکرامان بە موسا بەخشی، (جا ئەی پێغەمبەر ﷺ لە نەوەی ئیسرائیلی (زەمانی خۆت) بپرسە کاتێك موسایان بۆ هات (چیان وت؟) ئەوە بوو فیرعەون پێی وت: ئەی موسا بەڕاستی من واگومان دەبەم کە تۆ جادووت لێکراوە!!

(١٠٢) موسا وتی: سوێند بە خوا (ئەی فیرعەون) تۆ چاك زانیوتە کە ئەو (معجزانە) کەس ئاوا پێشی ناهێنێت جگە لە پەروەردگاری ئاسمانەکان و زەوی، تا بەرچاو ڕوونکەرەوە بێت و (خەڵکی بەرۆشنی حەق و ناحەق ببینن و لە یەکی جیا بکەنەوە) بەڕاستی من دڵنیام ئەی فیرعەون کە تۆ تیا دەچیت و لەناو دەبرێیت (ئەگەر هەر ئاوا بیربکەیتەوە).

(١٠٣) جا فیرعەون ویستی لەسەر زەوی میسر بەیەکجاری و بەسوکایەتی کردنەوە دەربەدەریان بکات، ئێمەش نوقمی دەریامان کرد، خۆی و هەرچی ئەوانەی کە لەگەڵیدا بوون.

(١٠٤) لەدوای لەناوبردنیشی فەرمانماندا بەنەوەی ئیسرائیل و وتمان: کە لەسەر زەوی (فەلەستین) نیشتەجێ ببن (کاتێك بەتەواوی ڕێبازی خوایان گرتەبەرو، ئیمانداری چاك و پاکی زۆریان تێدا هەڵکەوت، هەندێ جار پێغەمبەرەکانیان فەرمانڕەوایەتیان دەکردن، وەك لە سەردەمی حەزرەتی داودو سلێماندا بووە، بەڵام بەداخەوە جوولەکەی ئەم سەردەمە ڕێبازی دوژمنایەتی هەموو خەڵکیان گرتۆتە بەر، بە تایبەتی ئوممەتی ئیسلام، بەڵام بە پشتیوانی خوای گەورە کۆتایی هێنان بە دەسەڵاتیان نزیکە)، کاتێك بەڵێنی دوایی هات دەستە دەستە و پۆل پۆل (لەسەر زەوی فەلەستین) کۆتان دەکەینەوە.

وَبِٱلْحَقِّ أَنزَلْنَٰهُ وَبِٱلْحَقِّ نَزَلَ ۗ وَمَآ أَرْسَلْنَٰكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٠٥﴾
وَقُرْءَانًا فَرَقْنَٰهُ لِتَقْرَأَهُۥ عَلَى ٱلنَّاسِ عَلَىٰ مُكْثٍ وَنَزَّلْنَٰهُ تَنزِيلًا ﴿١٠٦﴾
قُلْ ءَامِنُوا۟ بِهِۦٓ أَوْ لَا تُؤْمِنُوٓا۟ ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ مِن قَبْلِهِۦٓ إِذَا يُتْلَىٰ
عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٠٧﴾ وَيَقُولُونَ سُبْحَٰنَ رَبِّنَآ إِن كَانَ
وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٠٨﴾ وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ
خُشُوعًا ۩ ﴿١٠٩﴾ قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱللَّهَ أَوِ ٱدْعُوا۟ ٱلرَّحْمَٰنَ ۖ أَيًّا مَّا تَدْعُوا۟ فَلَهُ
ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ ۚ وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَٱبْتَغِ
بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١١٠﴾ وَقُلِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِى لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن
لَّهُۥ شَرِيكٌ فِى ٱلْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُۥ وَلِىٌّ مِّنَ ٱلذُّلِّ ۖ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًۢا ﴿١١١﴾

سُورَةُ الكَهْفِ

ترتيبها ١٨ — آياتها ١١٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ عَلَىٰ عَبْدِهِ ٱلْكِتَٰبَ وَلَمْ يَجْعَل لَّهُۥ عِوَجَا ۜ ﴿١﴾
قَيِّمًا لِّيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِّن لَّدُنْهُ وَيُبَشِّرَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱلَّذِينَ
يَعْمَلُونَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿٢﴾ مَّٰكِثِينَ
فِيهِ أَبَدًا ﴿٣﴾ وَيُنذِرَ ٱلَّذِينَ قَالُوا۟ ٱتَّخَذَ ٱللَّهُ وَلَدًا ﴿٤﴾

(١٠٥) ئـێمە قـورئانمان لەسـەربنچینەی حـەق و راسـتی دابەزاندووە، بۆ چەسپاندنی حەق و راسیتیش دابەزیوە، ئـێمە تۆمان رەوانە كردووە تەنها بۆ ئەوەی كە مژدەبەخش بیت (بە ئیمانداران) و ترسێنەر بیت (بۆ خوانەناسان).

(١٠٦) ئێمە قورئانیشمان بەش بەش كردووە تا بە شێنەیی و بە ئارامی بیخوێنیتەوە بـەسەر خـەڵكیدا، هـەر ئـێمەش بـەو شێوەیە دامانبەزاندووە (كە تۆ رایدە گەیەنیت).

(١٠٧) پێیان بڵێ: (ئەی خوانەناسان) باوەڕ بە قـورئان بـهێنن یان باوەڕی پێ نەهێنن (بەدەست خۆتانە و ئەمرۆ سەربەستن، بەڵام بزانن) بەراسـتی ئـەوانـەی پـێشتر زانـیاریان پـێدراوە (دەربارەی تەورات و ئینجیلی دەستكاری نەكراو، چاك دەزانن كە ئەم قورئانە لە هەمان سەرچاوەوەیە، هـەر بـۆیە) كـاتێك بەسەریاندا دەخوێندرێتەوە (خۆیان پێناگیرێت) خـێرا سـەری رێزو نەوازشی بۆ دادەنەوێنن و سوژدە (بۆ نێرەری قورئان دەبەن)...

(١٠٨) دەشـڵێن: پـاكـی و بـێگەردی بـۆ پـەروەردگارمانە، بەراستی بەڵێنی پەروەردگارمان هەر دێتە دی (بەسەرخستنی ئیمانداران لە دنیادا و سەرفرازیان لە قیامەتدا).

(١٠٩) ئەوانە سوژدە وكرنووش دەبەن و دەگرین و ئەسرینی خۆشەویستی پەروەردگارڕ لە چاوانیان دەبارێت، فرمێسكی ئیمان و شادی هەڵدەوەرێنن، تا دێت زیاتر ملكەچ و فەرمانبەردار و دڵ پر لە ئیمان دەبن.

(١١٠) پێیان بڵێ: ئێوە لە نزاو دوعاتاندا هاوار لە (الله) بكەن، یان بە سیفەتی پیرۆزی (الرحمن) هانای بۆ بەرن، بەهەر ناوو سیفەتێكی جوان و بەرز هاواری لێبكەن و نزا بكەن دروستە، چونكە ئەو خاوەنی هەموو سیفات و ناوە پیرۆزو جوانەكانە، بەهەر سیفەتێك كە لەگەڵ داخوازیەكاتتاندا گونجا، داوای لێ بكەن، لەكاتی داواكردنی رزق و رۆزیدا بە (یا رزاق، یا وهاب) لەكاتی داوای سەركەوتندا بە (یا قوی یا متین یا عزیز یا... هتد، ئـەی ئیماندار) لەكاتی خوێندنی قورئان لە نوێژەكاندا دەنگ بەرز مەكە و زۆریش نزمی مەكە، لەو نێوانەدا حاڵەتێكی لەبارو مامناوەندی ئەنجام بدە...

(١١١) بشڵێ: سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەی كە كەسی نەكردووە بەرۆڵەی خۆی و رۆڵەشی هـەر نـی یە، هەروەها لە موڵك و مەملەكەتیدا كەسی نەكردووە بە شەریك و هاوتای خۆی، هەرگیز بەهۆی بێ دەسەلاتی و كەم توانینەوە كەسیشی نەكردووە بە یاوەرو یاریدەدەری خۆی، لەبەر ئەوە هەمیشە (الله‌اكبر) بڵێ‌و ئەو زاتـە بەگەورە و مەزن بزانە.

سورەتی (الكهف)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەی ئەم كتێبە قورئانەی بۆ سەر بەندەی خۆی (محمد ﷺ) دابەزاندووە، هیچ كەم و كووری و ناتەواویەكیشی تێدا بەدی ناكرێت.

(٢) كردوویەتی بەچاودێری هەرچی بەرژەوەندیەكانی ئادەمیزادە و رێك و راستە لە هەموو شتێكدا، بۆ ئەوەی یاخیەكان لە سزایەكی سەخت بێدار بكاتەوە كە لەلایەن خواوە (لە دنیاو قیامەتدا) یەخەیان پێ دەگرێت، مژدەش بدات بەو ئیماندارانەی كە كاروكردەوە چاكەكان ئەنجام دەدەن بەوەی كە پاداشتی زۆر چاكیان بۆ ئامادەیە.

(٣) بەردەوام و بۆ هەمیشە لەو بەهەشتە سازگارەدا دەمێننەوە.

(٤) هەروەها بۆ ئەوەی ئەوانە بترسێنێت و بێداریان بكاتەوە، كە دەڵێن: خوا منداڵی بۆ خۆی بڕیارداوە!!

مَّا لَهُم بِهِۦ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِـَٔابَآئِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ
أَفْوَٰهِهِمْ إِن يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ﴿٥﴾ فَلَعَلَّكَ بَٰخِعٌ نَّفْسَكَ
عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِمْ إِن لَّمْ يُؤْمِنُوا۟ بِهَٰذَا ٱلْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٦﴾ إِنَّا
جَعَلْنَا مَا عَلَى ٱلْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا
﴿٧﴾ وَإِنَّا لَجَٰعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٨﴾ أَمْ حَسِبْتَ
أَنَّ أَصْحَٰبَ ٱلْكَهْفِ وَٱلرَّقِيمِ كَانُوا۟ مِنْ ءَايَٰتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾
إِذْ أَوَى ٱلْفِتْيَةُ إِلَى ٱلْكَهْفِ فَقَالُوا۟ رَبَّنَآ ءَاتِنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً
وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾ فَضَرَبْنَا عَلَىٰٓ ءَاذَانِهِمْ فِى
ٱلْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾ ثُمَّ بَعَثْنَٰهُمْ لِنَعْلَمَ أَىُّ ٱلْحِزْبَيْنِ
أَحْصَىٰ لِمَا لَبِثُوٓا۟ أَمَدًا ﴿١٢﴾ نَّحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِٱلْحَقِّ
إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ ءَامَنُوا۟ بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَٰهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾ وَرَبَطْنَا
عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا۟ فَقَالُوا۟ رَبُّنَا رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ
لَن نَّدْعُوَا۟ مِن دُونِهِۦٓ إِلَٰهًا لَّقَدْ قُلْنَآ إِذًا شَطَطًا ﴿١٤﴾ هَٰٓؤُلَآءِ
قَوْمُنَا ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً لَّوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِم
بِسُلْطَٰنٍۭ بَيِّنٍ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾

(٥) بەمەرجی ئەوانە نەخۆیان و نەباوو باپیرانـیان لە رووی زانست و زانیاری و تێگەیشتنەوە ئەو گوفتارە ناقۆڵایە ناڵێن، ئەو بوختانەیان قسەیەکی زۆر گەورە و ناڕێکە کە لە دەمیان دەردەچێت، ئەوانە هەر درۆو گوفتاری نابەجێ دەڵێن.

(٦) جا تۆ لەوانەیە لە خەم و پەژارەدا لە سەرەنجامی رەشی ئەوانەی کە باوەڕ بەم قورئان و فـەرموودەیە نـاهێنن خـۆت لەناو بەریت و لە داخ و خەفەتدا بمریت.

(٧) بـێگومان ئـێمە هـەرچـی لەسـەر رووی زەویـدا هـەیە کردوومانە بەهۆی رازاندنەوەی، تا تاقیان بکـەینەوە کـامیان کارو کردەوەی چاکترو رێك و پێكتر ئـەنجام دەدات (نـازو نیعمەتەکان بۆ چاکە بەکار دەهێنێت).

(٨) بێگومان ئێمە سەرئەنجام هەرچی لەسـەر ئـەم زەویـەدا هەیە تەختی دەکەین و دەیکەینە گۆڕەپانێکی وشك و برنگ و ساف.

(٩) (بەڵگەیەکی‌تر لەسەر زیندوو بوونەوە ئەوەیە کە خوای گەورە دەپرسێت) ئایا وا دانانێیت کە یارانی ئەشکەوت و تابلۆ (کە ناویانی لەسەر نووسراوە) لە نیشانەو بەڵگە سەرسوڕهێنەرەکانی ئێمەن؟! (لە سەردەمی پاشایەکی زۆرداری خوانەناسدا چەند لاوێکی ئیماندار هەست دەکـەن کـە ئـیمان و ژیـانیان لە مـەترسیدایـە بـۆیە روو دەکـەنە ئەشکەوتێك لەوێدا ماوەیەکی دوورو درێژ خوای گەورە خەویان لێ دەخات)...

(١٠) کاتێك لاوەکان پەنایان بردە بەرئەشکەوتەکە و نزایان کردو وتیان: پەروەردگارا لەلایەن خۆتەوە رەحمەت و میهرەبانی تایبەتیمان پێ‌ببەخشە و لە سۆزی خۆت بەهرەوەرمان بکەو رێگەی رزگاری و سەرفرازیمان بـۆ بسازێنە لەم کارەماندا.

(١١) ئینجا (ئێمەش نزامان گـیراکـردن) پـەردەمان هـێنا بـەسەر گـوێیاندا، (تـا بـەئارامـی) چـەندەها سـاڵ لە ئەشکەوتەکەدا بۆ خۆیان (بە خەوتوویی) بمێننەوە.

(١٢) پاشان (دوای ماوەیەکی دوور و درێژ) لە خەو خەبەرمان کردنەوە و لە نوستن هەستان، تا بـزانـین کـام دەستەیەیان دەزانن کە چەندە خەویان لێکەوتووە (ئەوانەیان کە دەڵێن رۆژێك یان کەمتر، یان ئەوانەیان کە دەڵێن مەگەر هەر خوا بزانێت چەندە خەوتووین).

(١٣) ئێمە بەڕاستی و دروستی هەواڵی بەسەرهاتی ئەو لاوانەت بۆ دەگێڕینەوە، بەڕاستی ئەوانە لاوانێك بوون باوەڕی دامەزراویان هێنابوو بە پەروەردگاریان، ئێمەش زیاتر لە نووری ئیمان و هیدایەت بەهرەوەرمان کردن.

(١٤) دڵەکانیانمان دامەزراو کردو ترسمان تێدا نەهێشت (بریاریاندا کۆمەڵگەی نەفامی بـەجیبهێڵن) ئـەوە بـو هەستان و وتیان: پەروەردگاری ئێمە پەروەردگاری ئاسمانەکان و زەویە، هەرگیز هاناو هاوار بۆ هیچ خوایەکی‌تر نابەین جگە لەو، ئەگەر لەو راستی‌یە لابدەین، سوێند بە خوا ئەوە قسەیەکی نابەجێ و نادروستمان کردووە.

(١٥) ئا ئەوانە قەومەکەی خۆمانن (لە رێبازی راست لایانداوە لەجیاتی خواناسی) شتی تریان کردووە بە خوای خۆیان، دەبا بەڵگەیەکی ئاشکراش بهێنن لەسەریان، جاکێ ستەمکارترە لەوەی کە درۆ بۆ خوا هەڵدەبەستێت؟!

وَإِذِ ٱعۡتَزَلۡتُمُوهُمۡ وَمَا يَعۡبُدُونَ إِلَّا ٱللَّهَ فَأۡوُۥٓاْ إِلَى ٱلۡكَهۡفِ
يَنشُرۡ لَكُمۡ رَبُّكُم مِّن رَّحۡمَتِهِۦ وَيُهَيِّئۡ لَكُم مِّنۡ أَمۡرِكُم مِّرۡفَقٗا
﴿١٦﴾ ۞ وَتَرَى ٱلشَّمۡسَ إِذَا طَلَعَت تَّزَٰوَرُ عَن كَهۡفِهِمۡ ذَاتَ
ٱلۡيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَت تَّقۡرِضُهُمۡ ذَاتَ ٱلشِّمَالِ وَهُمۡ فِي فَجۡوَةٖ
مِّنۡهُۚ ذَٰلِكَ مِنۡ ءَايَٰتِ ٱللَّهِۗ مَن يَهۡدِ ٱللَّهُ فَهُوَ ٱلۡمُهۡتَدِۖ وَمَن
يُضۡلِلۡ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ وَلِيّٗا مُّرۡشِدٗا ﴿١٧﴾ وَتَحۡسَبُهُمۡ أَيۡقَاظٗا
وَهُمۡ رُقُودٞۚ وَنُقَلِّبُهُمۡ ذَاتَ ٱلۡيَمِينِ وَذَاتَ ٱلشِّمَالِۖ وَكَلۡبُهُم
بَٰسِطٞ ذِرَاعَيۡهِ بِٱلۡوَصِيدِۚ لَوِ ٱطَّلَعۡتَ عَلَيۡهِمۡ لَوَلَّيۡتَ مِنۡهُمۡ
فِرَارٗا وَلَمُلِئۡتَ مِنۡهُمۡ رُعۡبٗا ﴿١٨﴾ وَكَذَٰلِكَ بَعَثۡنَٰهُمۡ
لِيَتَسَآءَلُواْ بَيۡنَهُمۡۚ قَالَ قَآئِلٞ مِّنۡهُمۡ كَمۡ لَبِثۡتُمۡۖ قَالُواْ لَبِثۡنَا
يَوۡمًا أَوۡ بَعۡضَ يَوۡمٖۚ قَالُواْ رَبُّكُمۡ أَعۡلَمُ بِمَا لَبِثۡتُمۡ فَٱبۡعَثُوٓاْ
أَحَدَكُم بِوَرِقِكُمۡ هَٰذِهِۦٓ إِلَى ٱلۡمَدِينَةِ فَلۡيَنظُرۡ أَيُّهَآ أَزۡكَىٰ
طَعَامٗا فَلۡيَأۡتِكُم بِرِزۡقٖ مِّنۡهُ وَلۡيَتَلَطَّفۡ وَلَا يُشۡعِرَنَّ
بِكُمۡ أَحَدًا ﴿١٩﴾ إِنَّهُمۡ إِن يَظۡهَرُواْ عَلَيۡكُمۡ يَرۡجُمُوكُمۡ
أَوۡ يُعِيدُوكُمۡ فِي مِلَّتِهِمۡ وَلَن تُفۡلِحُوٓاْ إِذًا أَبَدٗا ﴿٢٠﴾

(١٦) (هەندێكیان وتیان) جا ئێستە كە ئێوە بڕیارتانداوە خۆتان دوورە پەرێزبگرن لەم خەڵكەو لەوشتانە كەلە جیاتی خوا دەیانپەرستن، تەنها خواپەرستی بكەن، دە پەنابەرنە ئەشكەوتەكە، ئەوكاتە پەروەردگارتان رەحمەت و میهرەبانی خۆیتان بەسەردا پەخش دەكاتەوە و هۆكاری حەوانەوەتان بۆ دابین دەكات.

(١٧) كاتێكیش كە خۆر هەڵدێت، تیشكەكەی دەبینیت لە لای راستی ئەشكەوتەكەوە دەدات و تێپەڕ دەبێت، كاتێكیش كە ئاوا دەبێت لە لای چەپی دەدات و تیشكەكەیان بەسەردا تێپەڕ دەبێت، لەو كاتەدا ئەو لاوانە لەناو بۆشاییی فراوانی ئەشكەوتەكەدا راكشاون، ئەوە هەمووی بەڵگە و نیشانەیە كە لە بەڵگەو نیشانەكانی خوا، ئەوەی خوا هیدایەتی بدات هەر ئەو هیدایەت دراوەو رێنموویی وەرگرتووە، ئەوەش خوا گومڕای بكات، ئەوە هەرگیز كەسێكت دەست ناكەوێت كە پشتیوانی بكات و رێنموویی بكات.

(١٨) (پاشان دیمەنیان دەهێنێتە بەرچاو و دەفەرموێت): كەسەیریان دەكەیت وادەزانیت بەخەبەرن لەكاتێكدا بەخەوتویی راكشاون، ئێمە ئەم دیوو ئەو دیویان پێدەكەین و بەلای راست و بەلای چەپیاندا هەڵیان دەگێڕینەوە (بۆ ئەوەی زەوی جەستەیان نەخوات و هەوای پاك لێیان بدات)، سەگەكەشیان چەمۆڵەی داوە لەبەردەم كەلەبەری ئەشكەوتەكەدا، ئەگەر تۆ (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) سەرێكت بكێشایە بۆ سەر دیمەنیان، بە پەلە هەڵدەهاتیت و ترسێكی زۆر لە دیمەنیان دەچووە دڵتەوە.

(١٩) هەر بەو شێوەی خەوٚمان لێخستن، خەبەرمان كردنەوە، بۆ ئەوەی (لە ماوەیخەوتنە كەیان) لەیەكتر بپرسن یەكێكیان وتی: باشە ئەوە ئێوە وادەزانن چەندە خەوتوون، هەندێكیان وتیان: رۆژێك یان كەمتر لە رۆژێك خەوتووین، هەندێكی تریان وتیان: مەگەر پەروەردگارتان خۆی بزانێت چەندە خەوتوون، دیارە هەستیان بەبرسێتی كردووە، بۆیە لاوێكیان پێشنیاری كردو وتی: دە یەكێكتان بنێرن بائەم پارە زیوەتان ببات بۆ شار، جا سەرنج بدات، بزانێت كێ خاوێنترین خۆراكی هەیە، با لەو خۆراكەتان بۆ بكڕێت و بۆتان بهێنێت، با وریا و نەرم و نیان و لەسەر خۆش بێت، با كەسیش ئاگادار نەكات بە كارو بارتان...

(٢٠) چونكە بەڕاستی ئەو بت پەرستانە ئەگەر پێتان بزانن، بەرد بارانتان دەكەن، یان دەتانگێڕنەوە بۆ ناو ئاییینی خۆیان، ئەو كاتە ئیتر هەرگیز سەرفراز نابن.

وَكَذَٰلِكَ أَعۡثَرۡنَا عَلَيۡهِمۡ لِيَعۡلَمُوٓاْ أَنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقّٞ وَأَنَّ
ٱلسَّاعَةَ لَا رَيۡبَ فِيهَآ إِذۡ يَتَنَٰزَعُونَ بَيۡنَهُمۡ أَمۡرَهُمۡۖ فَقَالُواْ
ٱبۡنُواْ عَلَيۡهِم بُنۡيَٰنٗاۖ رَّبُّهُمۡ أَعۡلَمُ بِهِمۡۚ قَالَ ٱلَّذِينَ غَلَبُواْ عَلَىٰٓ
أَمۡرِهِمۡ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيۡهِم مَّسۡجِدٗا ﴿٢١﴾ سَيَقُولُونَ ثَلَٰثَةٞ
رَّابِعُهُمۡ كَلۡبُهُمۡ وَيَقُولُونَ خَمۡسَةٞ سَادِسُهُمۡ كَلۡبُهُمۡ رَجۡمَۢا
بِٱلۡغَيۡبِۖ وَيَقُولُونَ سَبۡعَةٞ وَثَامِنُهُمۡ كَلۡبُهُمۡۚ قُل رَّبِّيٓ أَعۡلَمُ
بِعِدَّتِهِم مَّا يَعۡلَمُهُمۡ إِلَّا قَلِيلٞۗ فَلَا تُمَارِ فِيهِمۡ إِلَّا مِرَآءٗ ظَٰهِرٗا
وَلَا تَسۡتَفۡتِ فِيهِم مِّنۡهُمۡ أَحَدٗا ﴿٢٢﴾ وَلَا تَقُولَنَّ لِشَاْيۡءٍ
إِنِّي فَاعِلٞ ذَٰلِكَ غَدًا ﴿٢٣﴾ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُۚ وَٱذۡكُر رَّبَّكَ
إِذَا نَسِيتَ وَقُلۡ عَسَىٰٓ أَن يَهۡدِيَنِ رَبِّي لِأَقۡرَبَ مِنۡ هَٰذَا رَشَدٗا
﴿٢٤﴾ وَلَبِثُواْ فِي كَهۡفِهِمۡ ثَلَٰثَ مِاْئَةٖ سِنِينَ وَٱزۡدَادُواْ تِسۡعٗا
﴿٢٥﴾ قُلِ ٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِمَا لَبِثُواْۖ لَهُۥ غَيۡبُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ
أَبۡصِرۡ بِهِۦ وَأَسۡمِعۡۚ مَا لَهُم مِّن دُونِهِۦ مِن وَلِيّٖ وَلَا يُشۡرِكُ
فِي حُكۡمِهِۦٓ أَحَدٗا ﴿٢٦﴾ وَٱتۡلُ مَآ أُوحِيَ إِلَيۡكَ مِن كِتَابِ
رَبِّكَۖ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَٰتِهِۦ وَلَن تَجِدَ مِن دُونِهِۦ مُلۡتَحَدٗا ﴿٢٧﴾

(٢١) (وادیارە كە یەكێكیان ناردووە بۆ كرینی خواردەمەنی و پارە زیوەكەی دەرهێناوە، كابرای دوكاندار خەڵكی لە دەور كۆ كردۆتەوە، چونكە مێژووی سكەی پارەكە زۆر كۆن بوو، ئیتر بۆیان دەركەوت، ئەم لاوە یەكێكە لەوانەی كە چەند سەدەیەك لەمەوبەر لە دەست پاشای بت پەرست و ستەمكار هەڵاتوون، خەڵكە كە لەگەڵ لاوەكەدا بەرەوئەشكەوتە كە بۆ سەردانـی ئەوانی‌تر چوون)، ئا بەو شێوەیە خەڵكیمان رێنموویی كـرد تـا بیاندۆزنەوە و بزانن و دڵـنیابن كـە بـەڵێنی خـوا لە زیـندوو كردنەوەی مردووەكاندا حەق و راستەو قیامەتیش هەر دێت و هیچ گومانی تێدا نیە (لەوێ كە بەدیداریان شادبوون، لاوەكان خەوی یەكجاریان لێكەوت) لەكاتێكدا ئەو خەڵكە كـێشەیان بوو لەسەر مەسەلەی زیـندوو بـوونەوە، ئـینجا هـەندێكیان وتیان: با خانوویەكیان لەسەر دروست بكەین، پەروەردگاریان زانایە پێیان، بەڵام ئەوانەی كە دەسەڵاتیان هەبوو بەسەر كارو باری خـەڵكیدا، وتـیان: بـێگومان مـزگەوتێكیان بـەسەرەوە دروست دەكەین (كە ئەمەش شتێكی داهێنراو بوو لە ئـایینی گاوریدا كە لەسەر گۆڕی پیاو چاكان پەرستگایان دروست دەكرد).

(٢٢) جا (دەربارەی ژمارەی یارانی ئەشكەوت) لە ئـایندەدا دەڵـێن: سـیانن و چـوارهـەمیان سـەگـەكـەیانە، هەندێكی‌تر دەڵێن: پێنجن و شەش هەمیان سەگەكەیانە، كە هەموو ئەمانە قسەیەكی بێ‌بەڵگەن و چێو لەتاریكی كوتانە، هەندێكی‌تر دەڵێن حەوتن و هەشتەمیان سەگەكەیانە، ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: هەر پەروەردگارم خۆی دەزانێت ژمارەیان چەندە، تەنها كەمێك نەبێت كەس ژمارەیان نازانێت، لەبەرئەوە مـوجادەلە مـەكـە لەبـارەی ئەوانەوە مەگەر بە موجادەلەیەكی ئاشكراو ئاسان، دەربارەشیان لەهیچ كـەسێك لە خـاوەنانی كـتێب مـەپرسە، (چونكە ئەوەی بەوەحی بۆتۆ رەوانەكراوە بەسە لەو بارەیەوە).

(٢٣) هەرگیز دەربارەی هیچ شتێك و هیچ كارێك مەڵێ، من سبەینێ ئەنجامدەری ئەو كارەم...

(٢٤) مەگەر بڵێیت: ئەگەر خوا بیەوێت و ویستی پەروەردگاری لەسەربێت، یادی پەروەردگاریشت بكە كاتێك كە لە بیرت چوو بڵێیت (إن شاء الله) لە ئەنجامدانی هەر كارێكدا بڵێ: ئومێدەوارم پەروەردگارم رێنموویم بكات بۆ بەڵگەیەكی نزیكتر لەمە تا بەو شێوەیەی كە پێی چاكە و لای پەسەندە جێبەجێی بكەم.

(٢٥) ئەوسا ئیتر یارانی ئەشكەوت سێ سەد ساڵی تەواوی (هەتاوی) لە ئەشكەوتە كەیاندا مانەوە (ئەگەر بە ساڵی مانگی حسابی بكەیت) نۆ دانە ساڵی تریشیان خستە سەر (واتە دەكاتە ٣٠٩ ساڵ خەویان لێكەوت).

(٢٦) پێیان بڵێ: خوا خۆی دەزانێت بەماوەی مانەوەیان لە ئـەشكەوتەكـەدا، هـەر بـۆ خـوایـە زانـینی نـهێنی ئاسمانەكان و زەوی، ئای كە چەندە بینەرو بیسەرە خوای گەورە! هیچ كەس نیە جگە لەو زاتە پشت و پـەنای خەڵكی بێت، بێگومان ئەو خوایە لە كارو فەرمانرەوایەتیەكەیدا هیچ كەس ناكات بەهاوتاو هاوبەشی خۆی.

(٢٧) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) ئەوەی بەوەحی رەوانەكراوە بۆ تـۆ، لە قـورئانی پـەروەردگارت دەوری بكـەرەوە، گوفتاری ئەو زاتە گۆڕینی بەسەردا نایەت، دڵنیاش بە كە هەرگیز پەناگاو یاریدەدەرێكی وەكو ئەو زاتەت دەست ناكەوێت.

وَٱصۡبِرۡ نَفۡسَكَ مَعَ ٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ رَبَّهُم بِٱلۡغَدَوٰةِ وَٱلۡعَشِيِّ
يُرِيدُونَ وَجۡهَهُۥۖ وَلَا تَعۡدُ عَيۡنَاكَ عَنۡهُمۡ تُرِيدُ زِينَةَ ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَا تُطِعۡ مَنۡ أَغۡفَلۡنَا قَلۡبَهُۥ عَن ذِكۡرِنَا وَٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ وَكَانَ
أَمۡرُهُۥ فُرُطٗا ﴿٢٨﴾ وَقُلِ ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّكُمۡۖ فَمَن شَآءَ فَلۡيُؤۡمِن وَمَن
شَآءَ فَلۡيَكۡفُرۡۚ إِنَّآ أَعۡتَدۡنَا لِلظَّٰلِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمۡ سُرَادِقُهَاۚ
وَإِن يَسۡتَغِيثُواْ يُغَاثُواْ بِمَآءٖ كَٱلۡمُهۡلِ يَشۡوِي ٱلۡوُجُوهَۚ بِئۡسَ
ٱلشَّرَابُ وَسَآءَتۡ مُرۡتَفَقًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجۡرَ مَنۡ أَحۡسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾ أُوْلَٰٓئِكَ
لَهُمۡ جَنَّٰتُ عَدۡنٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهِمُ ٱلۡأَنۡهَٰرُ يُحَلَّوۡنَ فِيهَا مِنۡ أَسَاوِرَ
مِن ذَهَبٖ وَيَلۡبَسُونَ ثِيَابًا خُضۡرٗا مِّن سُندُسٖ وَإِسۡتَبۡرَقٖ مُّتَّكِـِٔينَ
فِيهَا عَلَى ٱلۡأَرَآئِكِۚ نِعۡمَ ٱلثَّوَابُ وَحَسُنَتۡ مُرۡتَفَقٗا ﴿٣١﴾ ۞ وَٱضۡرِبۡ
لَهُم مَّثَلٗا رَّجُلَيۡنِ جَعَلۡنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيۡنِ مِنۡ أَعۡنَٰبٖ وَحَفَفۡنَٰهُمَا
بِنَخۡلٖ وَجَعَلۡنَا بَيۡنَهُمَا زَرۡعٗا ﴿٣٢﴾ كِلۡتَا ٱلۡجَنَّتَيۡنِ ءَاتَتۡ أُكُلَهَا وَلَمۡ
تَظۡلِم مِّنۡهُ شَيۡـٔٗاۚ وَفَجَّرۡنَا خِلَٰلَهُمَا نَهَرٗا ﴿٣٣﴾ وَكَانَ لَهُۥ ثَمَرٞ فَقَالَ
لِصَٰحِبِهِۦ وَهُوَ يُحَاوِرُهُۥٓ أَنَا۠ أَكۡثَرُ مِنكَ مَالٗا وَأَعَزُّ نَفَرٗا ﴿٣٤﴾

(٢٨) ئارام بگرە و خۆت رابگـرە لەگـەڵ ئـەو کـەسانەدا کـە خـواپـەرستی دەکـەن و یـادی پـەروەردگاریان ویـردی سەرزاریانە لە بەرەبەیان و دەمە و ئێوارانـدا، مـەبەستیانە و دەیانەوێت کە ئـەو زاتـە لەخـۆیان رازی بکـەن، روو لەوان وەرمەگێرە و (روومەکە دنیاپەرستان و دەوڵەمەندان) مەگەر تۆ زینەتو رازاوەیی ژیانی دنیات دەوێت؟! نەکەیت بەگوێی ئەوجۆرە کەسە بکەیت کـە دڵـیمان غـافڵ کـردووە لە یـادی خۆمان (بـەهۆی دنـیاپەرستیەوە) شـوێنی ئـارەزووی خـۆی کەوتووە و هـەرچـی کـاروباری هـەیە بـێ سـەرو بـنەو لە سنووردەرچووە.

(٢٩) پـــێیان بـــڵێ: حـــەق هـــەر ئـــەوەیە کـــە لەلایـــەن پەروەردگارتانەوە بۆتان رەوانەکراوە، جا ئەوەی دەیەوێت با باوەڕ بهێنێت و ئەوەی دەیەوێت با کـافرو بـێ بـاوەڕ بـێت، بێگومان ئێمە دۆزەخێکمان ئامادە کردووە بۆستەمکاران کەلە هە مـوولایەکـەوە دەورەیـان دەدات و دیـواری بـڵێسەداری ئابڵوقەی داون، خۆ ئەگەر هاوار بکەن لە ئازارو تینویەتیدا، ئەوە ئاو دەدرێن بە ئاوێکی گەرمی پیس و بـۆن ناخۆش کە وەکو خلتەی کانزایی تواوە وایە، ئەوەندەش گەرمە دەم و چاویان هەڵدەکوڕوزێنێت و دەیبرژێنێت، ئای کە چەند خواردنەوەیەکی تاڵ و ناخۆشە، چەندە جێگە و ریگەیەکی پر لەئازارەو ناخۆش‌و ناسازە.

(٣٠) لەولاشەوە، بۆ ئەوانەی کە بەڕاستی ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، بـا دڵنیابن ئێمە پاداشتی ئەو کەسە بەزایە نادەین کە کردارو رەفتاری جوان و پەسەندە....

(٣١) ئا ئەوانە باخەکانی بەهەشتی ـ عەدن ـ بۆیان ئامادەیە، کە چەندەها رووبار بەبەردەمیاندا جاری و رەوانە، بازنو دەستبەندو (سەعاتی) ئاڵتونیان لە دەست دەکرێت، پۆشاکی سەوزی جوان دەپۆشن کە دووتوێیە، چینی ژێرەوە ئاوریشمی ئەستوورە، چینی سەرەوە ئاوریشمی تەنکە، (جا بەکەماڵی شادیەوە) لەسەر کورسی و قەنەفە رازاوەکان شانیان داداوە، بە ڕاستی ئەو بەختەوەرانە چاکترین و جوانترین و خۆشترین پاداشتیان دەستکەوتووە، هاوڕێ لەگەڵ خوشترین و سازگارترین جێگە و رێگەدا.

(٣٢) ئەی محمد ﷺ، (دەربارەی دۆزەخیان و بەهەشتیان) نموونەیان بۆ بهێنەرەوە بەدوو پیاو کە یەکێکیانمان کردووە بەخاوەنی دوو باخی رەزو، دەوری هەردوو باخەکەمان بەدارخـورما تـەنیوە و لە نـێوانـیاندا بـاخ و بێستانمان فەراهەم هێناوە...

(٣٣) هەردوو باخەکەش میوەی چاکیان بەرهەم هـێناوە و هـیچیان لێ خـەسار نـەبووە و لە نـێوان هـەردوو باخەکەشدا رووبارێکمان هەڵقوڵاندووە...

(٣٤) جا ئەو خاوەن باخە، زۆر سەروەت و سامانی تری هەبوو، (کابرای خاوەن باخ غەڕابوو بەسامانەکەی) بۆیە بە هاوەڵە هەژارە ئیماندارەکەی وت کاتێك گفتوگۆی لەگەڵدا دەکرد: من سامانی زۆر زیاترم هەیە لە تۆ، ماڵ و منداڵیشم بەهێز ترە لەوانەی تۆ.

وَدَخَلَ جَنَّتَهُۥ وَهُوَ ظَالِمٞ لِّنَفۡسِهِۦ قَالَ مَآ أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَٰذِهِۦٓ
أَبَدٗا ﴿٣٥﴾ وَمَآ أَظُنُّ ٱلسَّاعَةَ قَآئِمَةٗ وَلَئِن رُّدِدتُّ إِلَىٰ رَبِّي
لَأَجِدَنَّ خَيۡرٗا مِّنۡهَا مُنقَلَبٗا ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُۥ صَاحِبُهُۥ وَهُوَ يُحَاوِرُهُۥٓ
أَكَفَرۡتَ بِٱلَّذِي خَلَقَكَ مِن تُرَابٖ ثُمَّ مِن نُّطۡفَةٖ ثُمَّ سَوَّىٰكَ رَجُلٗا
﴿٣٧﴾ لَّٰكِنَّا۠ هُوَ ٱللَّهُ رَبِّي وَلَآ أُشۡرِكُ بِرَبِّيٓ أَحَدٗا ﴿٣٨﴾ وَلَوۡلَآ إِذۡ
دَخَلۡتَ جَنَّتَكَ قُلۡتَ مَا شَآءَ ٱللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِٱللَّهِۚ إِن تَرَنِ أَنَا۠
أَقَلَّ مِنكَ مَالٗا وَوَلَدٗا ﴿٣٩﴾ فَعَسَىٰ رَبِّيٓ أَن يُؤۡتِيَنِ خَيۡرٗا مِّن
جَنَّتِكَ وَيُرۡسِلَ عَلَيۡهَا حُسۡبَانٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فَتُصۡبِحَ صَعِيدٗا
زَلَقًا ﴿٤٠﴾ أَوۡ يُصۡبِحَ مَآؤُهَا غَوۡرٗا فَلَن تَسۡتَطِيعَ لَهُۥ طَلَبٗا ﴿٤١﴾
وَأُحِيطَ بِثَمَرِهِۦ فَأَصۡبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيۡهِ عَلَىٰ مَآ أَنفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ
عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَٰلَيۡتَنِي لَمۡ أُشۡرِكۡ بِرَبِّيٓ أَحَدٗا ﴿٤٢﴾ وَلَمۡ تَكُن لَّهُۥ
فِئَةٞ يَنصُرُونَهُۥ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ﴿٤٣﴾ هُنَالِكَ ٱلۡوَلَٰيَةُ
لِلَّهِ ٱلۡحَقِّۚ هُوَ خَيۡرٞ ثَوَابٗا وَخَيۡرٌ عُقۡبٗا ﴿٤٤﴾ وَٱضۡرِبۡ لَهُم مَّثَلَ ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَا كَمَآءٍ أَنزَلۡنَٰهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فَٱخۡتَلَطَ بِهِۦ نَبَاتُ ٱلۡأَرۡضِ
فَأَصۡبَحَ هَشِيمٗا تَذۡرُوهُ ٱلرِّيَٰحُۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ مُّقۡتَدِرًا ﴿٤٥﴾

(٣٥) ڕۆژێك چوو بۆ سەردانی یەكێك لە باخەكانی (لەگەڵ هاوەڵەكەیدا) لەكاتێكدا كە ستەمكار بوو لە خۆی (بەهۆی لە خۆبایی بوونیەوە)، بۆیە لەبەر خۆیەوە وتی: گومان نابەم كە ئەم باخ و باخاتە هەرگیز لەناو بچێت...

(٣٦) واشنازانم قیامەت بەرپا ببێت، سوێند بە خوا ئەگەر بمگێرنەوە بۆ لای پەروەردگارم دوای مردنم، ئەوە دڵنیام كەڵای ئەویش جێگە و ڕێگەو چەندەها باخی ڕازاوەی لەمە باشترم بۆ ئامادە كراوە.

(٣٧) هاوەڵە ئیماندارەكەی لە كاتێكدا كە گفتوگۆی لەگەڵدا دەكرد پێی وت: ئایا باوەڕت نەماوە بەو زاتەی كە سەرەتا تۆی لە خاك دروست كردووە؟! لەوەودوا نوتفەیەك بوویت، پاشان كردیتی بە پیاو؟!...

(٣٨) بەڵام من بە دڵنیاییەوە دەڵێم كە: ـ الله ـ (بە دیهێنەری هەموو بوونەوەر)، پەروەردگارمە، هیچ جۆرە هاوەڵ و شەریكێك بۆ ئەو پەروەردگارەشم بریار نادەم...

(٣٩) دەبوا كاتێك چوویتە ناو باخەكەتەوە، بتوتایە: ماشاءالله، هەرچی خوا ویستی لەسەر بێت هەر ئەوە پێش دێت ئەم هەموو نازو نیعمەتە بەخششی خوایە و بەهەركەس بیەوێت دەیبەخشێت، هیچ هێزو توانایەك بۆ هیچ كەس نی یە تەنها بەهۆی خواوە نەبێت، كاتێ تۆ من دەبینیت ماڵ و سامان و نەوەم لە تۆ كەمترە. (دەبوا زۆر سوپاسگوزاری خوا بوتیایە).

(٤٠) ئەوە نزیكە و ئومێدەوارم پەروەردگارم لەو باخەی تۆ چاكترم پێ ببەخشێت (لە دنیادا یان لە قیامەتدا) بەڵایەكیش لە ئاسمانەوە بۆ باخەكەت بنێرێت و، بیكاتە زەویەكی رووت و خلیسك و وشك...

(٤١) یاخود (دوور نیە) ئاوی باخەكە ڕۆبچێت و هەرگیز نەتوانیت بەدەستی بهێنیت.

(٤٢) (سەرئەنجام پێشبینی هاوەڵی خواناسی هاتەدی) سەروەت و سامانی بەبا دراو لەناو برا، ئینجا (بەدەم ئاخ و داخ و هەناسەی ساردەوە)، دەستی دەدا بەیەكداو لەسەرئەو مەسرەفەی كەتێدا كردبوو، لە كاتێكدا باخەكە بەسەریەكدا تەپی بوو، لە جێی خۆیدا كاول بوو، لەبەر خۆیەوە دەیوت: خۆزگە من هیچ جۆرە شریكو هاوەڵێكم بۆ خوا بریار نەدایە (باوەڕی دامەرزاوم تەنها بەو هەبوایە).

(٤٣) ئیتر هیچ دەستەو تاقمێك نەبوو جگەلە خوا فریای بكەوێت و لەخەشمی خوا دەربازی بكات، بەهیچ شێوەیەك سەركەوتووش نەبوو.

(٤٤) ئا لەو كاتانەداو لەو جۆرە حاڵانەدا یار مەتی و كۆمەك تەنها لە خوا، پەروەردگاری حەق و ڕاست و دروست وەردەگیرێت، هەر خۆی چاكترین پاداشتی ئامادە كردووە، چاكترین سەرئەنجامیش چاوەڕێیی بەختەوەرانە.

(٤٥) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) نموونەیان بۆ بهێنەرەوە كە ژیانی دنیا وەك ئەو ئاوی بارانە وایە كەلە ئاسمانەوە دەیبارێنین و ڕووەكی زەوی بەهۆیەوە بەیەكدا دێنو (زەوی خۆی دەرازێنێتەوە، بەڵام) لە دوای ماوەیەكی كەم (هەموو ئەو ڕووەك و گژوگیایە) دەبێتە پووش و پەڵاشێكی ورد و خاش، ڕەشەبا بەم لاو لادا بڵاوی دەكاتەوە، خوای گەورەش هەمیشە و بەردەوام دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێكدا هەیە.

ٱلْمَالُ وَٱلْبَنُونَ زِينَةُ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۖ وَٱلْبَٰقِيَٰتُ ٱلصَّٰلِحَٰتُ
خَيْرٌ عِندَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٤٦﴾ وَيَوْمَ نُسَيِّرُ ٱلْجِبَالَ وَتَرَى
ٱلْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَٰهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾ وَعُرِضُوا۟
عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَّقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَٰكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍۭ ۚ بَلْ زَعَمْتُمْ
أَلَّن نَّجْعَلَ لَكُم مَّوْعِدًا ﴿٤٨﴾ وَوُضِعَ ٱلْكِتَٰبُ فَتَرَى ٱلْمُجْرِمِينَ
مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَٰوَيْلَتَنَا مَالِ هَٰذَا ٱلْكِتَٰبِ
لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّآ أَحْصَىٰهَا ۚ وَوَجَدُوا۟ مَا عَمِلُوا۟
حَاضِرًا ۗ وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿٤٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَٰٓئِكَةِ ٱسْجُدُوا۟
لِءَادَمَ فَسَجَدُوٓا۟ إِلَّآ إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ ٱلْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِۦٓ ۗ
أَفَتَتَّخِذُونَهُۥ وَذُرِّيَّتَهُۥٓ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِى وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّۢ ۚ
بِئْسَ لِلظَّٰلِمِينَ بَدَلًا ﴿٥٠﴾ ۞ مَّآ أَشْهَدتُّهُمْ خَلْقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنفُسِهِمْ وَمَا كُنتُ مُتَّخِذَ ٱلْمُضِلِّينَ عَضُدًا
﴿٥١﴾ وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا۟ شُرَكَآءِىَ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ
فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا۟ لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم مَّوْبِقًا ﴿٥٢﴾ وَرَءَا ٱلْمُجْرِمُونَ
ٱلنَّارَ فَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُم مُّوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا۟ عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾

(٤٦) ماڵ و سامان و وەچە، زینەت و جوانین بۆ ژیانی دنیا، بەڵام دڵنیابن کردەوە چاکەکان کە بەرهەمیان دەمێنێتەوە پاداشتیان چاکترە لای پەروەردگارت و ئومێد و هیوای چاکتریشی لێ دەکرێت بۆ خاوەنەکانیان.

(٤٧) رۆژێك دێت کە کێوەکان لە جێگەی خۆیان هەڵدەکەنین و گۆشەو کەناری زەوی بەزەقی دەبینیت، لەکاتێکدا هەموو خەڵکیشمان کۆکردۆتەوە و کەسیشمان لێ بەجێ نەهێشتوون.

(٤٨) ئەو رۆژە سەرجەم نەوەی ئادەم، ریز کراون لەبەردەم پەروەردگاردا، خوای گەورە روو بەکافران دەفەرموێت: سوێند بێت واهاتنەوە بۆلامان هەر وەك لە سەرەتادا دروستمان کردوون (بەرووتی بێ ماڵ و سامان و... هتد) لەحاڵێکدا کە ئێوە گومانتان وابوو، کە هەرگیز کاتێکمان دیاری نەکردووە بۆ لێپرسینەوەتان.

(٤٩) نامەی کردەوەی هەرکەس دادەنرێت، (ئیمانداران دڵخوشن) بەڵام تاوانباران دەبینیت دڵەلەرزێ و دڵەڕاوکێیانە لە کاروکردەوەی ناپەسەندی تۆمار کراویان، بۆیە دەڵێن: هاوار لە ئێمە ئەم نامە و دۆسیەیە چیە؟! هیچ گوناهێکی وردو درشت بەجێ ناهێڵێت بەڵکو هەمووی تۆمار کردوە، ئەو خەڵکە هەرچیان کردووە (بەدەنگ و رەنگەوە) ئامادەیە، بێگومان پەروەردگاری تۆ (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) ستەم لە هیچ کەس ناکات.

(٥٠) ئێمە کاتێك بەفریشتەکانمان وت سوژدەبەرن بۆ ئادەم، هەر هەموو سوژدەیان برد جگە لە ئیبلیس کە لەدەستەی پەریەکان بوو بەهۆی ئەوەوە لە فەرمانی پەروەردگاری یاخی بوو، ئایا رەوایە کە ئەو و نەوەکەی بکەنە پاڵپشت و یارو یاوەری خۆتان لە جیاتی من، لە حاڵێکدا ئەوان دوژمنی هەمیشەیی ئێوەن، ئای کە چەندە کارێکی خراپ و ناڕەوایە بۆ ستەمکاران کە لە جیاتی خوا دوژمنێکی وەك شەیتانیان داناوە و گوێڕایەڵی دەکەن.

(٥١) وەنەبێت من لەکاتی دروستکردنی ئاسمانەکان و زەویدا ئەوانم ئامادە کردبێت، بگرە هەتا لە دروست بوونی خۆشیان ئاگادارنین، بەڕاستی من هەرگیز ئەوانەی خەڵك گومرا دەکەن نەمکردووە بەیارمەتیدەری خۆم و پشتم پێ نەبەستوون. (چونکە پێوستە بەکەس نیە).

(٥٢) رۆژێك دێت کە خوا لە هاوەڵگەران دەپرسێت و پێیان دەڵێت: کوا ئەو شەریك و هاوەڵانەی کە بۆ منتان بریار دەدا، جا بانگیان لێ دەکەن و هاواریان لێدەکەن، (بەڵام بێ سوودە) هەر وەڵامیشیان نادەنەوە، ئیتر بۆ هەمیشە سزای سەخت دەخەینە نێوانیانەوە.

(٥٣) (ئا لەو گیر خواردنەدا) تاوانباران دۆزەخ دەبینن و دڵنیان کە دەچنە ناوی و تێکەڵی دەبن، هیچ پەناگاو کەلێنێکیش نیە کە تا لێوەی دەربازبن.

وَلَقَدۡ صَرَّفۡنَا فِي هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ لِلنَّاسِ مِن كُلِّ مَثَلٖۚ وَكَانَ
ٱلۡإِنسَٰنُ أَكۡثَرَ شَيۡءٖ جَدَلٗا ﴿٥٤﴾ وَمَا مَنَعَ ٱلنَّاسَ أَن يُؤۡمِنُوٓاْ
إِذۡ جَآءَهُمُ ٱلۡهُدَىٰ وَيَسۡتَغۡفِرُواْ رَبَّهُمۡ إِلَّآ أَن تَأۡتِيَهُمۡ سُنَّةُ
ٱلۡأَوَّلِينَ أَوۡ يَأۡتِيَهُمُ ٱلۡعَذَابُ قُبُلٗا ﴿٥٥﴾ وَمَا نُرۡسِلُ ٱلۡمُرۡسَلِينَ
إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَۚ وَيُجَٰدِلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِٱلۡبَٰطِلِ
لِيُدۡحِضُواْ بِهِ ٱلۡحَقَّۖ وَٱتَّخَذُوٓاْ ءَايَٰتِي وَمَآ أُنذِرُواْ هُزُوٗا ﴿٥٦﴾ وَمَنۡ
أَظۡلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِۦ فَأَعۡرَضَ عَنۡهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتۡ يَدَاهُۚ
إِنَّا جَعَلۡنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمۡ أَكِنَّةً أَن يَفۡقَهُوهُ وَفِيٓ ءَاذَانِهِمۡ وَقۡرٗاۖ
وَإِن تَدۡعُهُمۡ إِلَى ٱلۡهُدَىٰ فَلَن يَهۡتَدُوٓاْ إِذًا أَبَدٗا ﴿٥٧﴾ وَرَبُّكَ
ٱلۡغَفُورُ ذُو ٱلرَّحۡمَةِۖ لَوۡ يُؤَاخِذُهُم بِمَا كَسَبُواْ لَعَجَّلَ لَهُمُ
ٱلۡعَذَابَۚ بَل لَّهُم مَّوۡعِدٞ لَّن يَجِدُواْ مِن دُونِهِۦ مَوۡئِلٗا ﴿٥٨﴾
وَتِلۡكَ ٱلۡقُرَىٰٓ أَهۡلَكۡنَٰهُمۡ لَمَّا ظَلَمُواْ وَجَعَلۡنَا لِمَهۡلِكِهِم
مَّوۡعِدٗا ﴿٥٩﴾ وَإِذۡ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتَىٰهُ لَآ أَبۡرَحُ حَتَّىٰٓ
أَبۡلُغَ مَجۡمَعَ ٱلۡبَحۡرَيۡنِ أَوۡ أَمۡضِيَ حُقُبٗا ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا بَلَغَا
مَجۡمَعَ بَيۡنِهِمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَٱتَّخَذَ سَبِيلَهُۥ فِي ٱلۡبَحۡرِ سَرَبٗا ﴿٦١﴾

(٥٤) سوێند بە خوا بێگومان ئـێمە لەم قـورئانەدا لە هـەموو جۆرە نـموونەیەکـمان هـێناوەتەوە بـۆ خـەڵکی (تـا پـەندو ئامۆژگاری لێ وەربگرن) لە کاتێکدا ئینسان لە هەموو شتێك زیاتر موجادەلە دەکات و لە شت دەکۆڵێتەوە.

(٥٥) خەڵکی خوانەناس ئەوەیان کردۆتە کۆسپ لە ڕێی باوەڕ هێنانیاندا کاتێك کە هیدایـەتیان بـۆ ڕەوانـە کـراوە و داوای لێخۆشبوون بکەن لە پەروەردگاریان، مەگەر ئەوەی کە یاسای پێشینان بەسەریاندا بسەپێت (بەلەناو بردنیان) یاخود سزا ڕوو بەڕوویان بێتەوە (لە قیامەتدا).

(٥٦) ئێمە پێغەمبەران تـەنها بـەمژدەدەرو تـرسێنەر دەنـێرین کەچی ئەوانەی کافرو بێباوەڕن هەر مـوجادەلە و دەمـبازی دەکەن بە بەڵگەی پڕوپووچ، بۆ ئـەوەی (بـەخەیاڵی خـۆیان) حەق و ڕاستی بەتاڵ بکەنەوە و بیترازێنن، هەروەها ئایەت و فەرمانەکانی من و ئەوەی ئەوانی پـێ هـۆشیار کـراوەتـەوە کردویانە بەگاڵتەجاڕ.

(٥٧) کێ لەوە ستەمکارترە کە یاداوەری کرابێت بە ئایەت و فەرمانەکـانی پـەروەردگاری، کـەچی ڕووی لێ وەرگێڕاون و لووتی بەرز گرتووە و ئەوەشی لە یاد کردووە کە چ دەستپێشکەریەکی کردووە لە گوناهو تاوان، ئێمە بەڕاستی پەردەمان هێناوە بەسەر دڵیاندا تالە ئایەتەکانی ئێمە تێنەگەن و قـورسی و کـەڕیشمان کـردۆتە گوێیانەوە، خۆ ئەگەر بانگیان بکەیت بۆ ڕێبازی هیدایەت و دینداری، ئەوە هەرگیز ئـەوانـە ئـەو هـیدایـەتە وەرناگرن.

(٥٨) پەروەردگاری تۆ لێخۆشبووە و خاوەنی ڕەحمەت و میهرەبانیە، ئەگەر بەکـردەوەی ئـەو خـەڵکە بکـات هەموویان بە خێرایی دەپێچێتەوە و بەسزای سەخت دایاندەگرێت، بەڵکو کاتی دیاریکراویان بۆ هەیە (هەر کاتێك یەخەی پێگرتن) هەرگیز پەنایەکیان دەست ناکەوێت بێجگە لە پەنای خوا.

(٥٩) ئەوەتە ئەو شارو شارۆچکانە (کە باسیانتان بیستووە، یاخود بەچاوی خۆتان دەیبینن) لەناومان بردوون و کاولمان کردوون کاتێك کە (دانیشتوانی) ستەمیان کردووە و بۆ لەناوبردنیان کاتی دیاریکراومان بڕیارداوە.

(٦٠) (یادیان بێنە) کاتێك موسا بەهاوەڵی لاوی خۆی وت: من کۆڵ نادەم و دەڕۆم، ئەگەر چەندەها ڕۆژم پـێ بچێت تا دەگەمە ئەو شوێنەی کە دوودەریاکە یەکدەگرن یان دەگەمە ئەنجام، یاخود ماوەیەکی زۆر دەڕۆم و دەگەڕێم (خوای گەورە ویستوویەتی موسا پێغەمبەر ﷺ تێبگەیەنێت کە بەندەی هەیە لە بواری تردا شارەزان، لەبەرئەوە ڕێنموویی کردووە تا بگەڕێت بەشوێن ئەو جۆرە کەسانەدا و لەوانیش سوود وەربگرێت).

(٦١) کاتێك گەیشتنە ئەو شوێنەی کە دوو دەریاکە بەیەك دەگەن، ماسیەکەیان کە لەگەڵ خۆیاندا هەڵیان گرتبوو بۆ توێشووی سەفەر، فەرامۆشیان کردبوو، ئەویش هەڵبەزی بۆوە و ڕێگەی ناو دەریای بۆ خۆی گرتەبەر.

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَىٰهُ ءَاتِنَا غَدَآءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِن سَفَرِنَا
هَٰذَا نَصَبًا ﴿٦٢﴾ قَالَ أَرَءَيْتَ إِذْ أَوَيْنَآ إِلَى ٱلصَّخْرَةِ فَإِنِّى نَسِيتُ
ٱلْحُوتَ وَمَآ أَنسَىٰنِيهُ إِلَّا ٱلشَّيْطَٰنُ أَنْ أَذْكُرَهُۥ ۚ وَٱتَّخَذَ سَبِيلَهُۥ
فِى ٱلْبَحْرِ عَجَبًا ﴿٦٣﴾ قَالَ ذَٰلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ ۚ فَٱرْتَدَّا عَلَىٰٓ ءَاثَارِهِمَا
قَصَصًا ﴿٦٤﴾ فَوَجَدَا عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَآ ءَاتَيْنَٰهُ رَحْمَةً مِّنْ
عِندِنَا وَعَلَّمْنَٰهُ مِن لَّدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾ قَالَ لَهُۥ مُوسَىٰ هَلْ أَتَّبِعُكَ
عَلَىٰٓ أَن تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٦﴾ قَالَ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ
مَعِىَ صَبْرًا ﴿٦٧﴾ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِۦ خُبْرًا ﴿٦٨﴾ قَالَ
سَتَجِدُنِىٓ إِن شَآءَ ٱللَّهُ صَابِرًا وَلَآ أَعْصِى لَكَ أَمْرًا ﴿٦٩﴾ قَالَ
فَإِنِ ٱتَّبَعْتَنِى فَلَا تَسْـَٔلْنِى عَن شَىْءٍ حَتَّىٰٓ أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا
﴿٧٠﴾ فَٱنطَلَقَا حَتَّىٰٓ إِذَا رَكِبَا فِى ٱلسَّفِينَةِ خَرَقَهَا ۖ قَالَ أَخَرَقْتَهَا
لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْـًٔا إِمْرًا ﴿٧١﴾ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ
لَن تَسْتَطِيعَ مَعِىَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾ قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِى بِمَا نَسِيتُ وَلَا
تُرْهِقْنِى مِنْ أَمْرِى عُسْرًا ﴿٧٣﴾ فَٱنطَلَقَا حَتَّىٰٓ إِذَا لَقِيَا غُلَٰمًا فَقَتَلَهُۥ
قَالَ أَقَتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةًۢ بِغَيْرِ نَفْسٍ لَّقَدْ جِئْتَ شَيْـًٔا نُّكْرًا ﴿٧٤﴾

(٦٢) جا كاتێك تێپەڕین (لەو شوێنە و، لە جێیەكی‌تر لایاندا) موسا بەهاوەڵەكەی وت: نادەی خواردنەكەمان بهێنە، چونكە بەڕاستی لەم سەفەرەماندا زۆر هیلاك ماندوو بووین.

(٦٣) لاوەكە وتی: ئەگەر لە بیرت بێت ئەو كاتەی كە چووینە سەر بەردە گەورەكە (بۆ حەوانەوە) من بیرم چوو باسی ماسیەكەت بۆ بكەم، كەسیش لە بیری نەبردمەوە شەیتان نەبێت، كە بۆتی باس بكەم، لەڕاستیدا ئەو ماسیە (زیندوو بۆوەو) بە شێوەیەكی زۆر سەیر خۆی كرد بەناو دەریادا.

(٦٤) موسا وتی: هەر ئەوەبوو كە ئێمە دەمانویست (واتە: دەبوو ئا لەو شوێنەدا چاوەڕێ بوینایە) ئیتر بە ناچاری گەڕانەوە بۆ ئەو شوێنەی كە بە جێیان هیشتبوو.

(٦٥) لەوێ بە بەندەیەك لە بەندەكانی ئێمە ئاشنا بوو كە لە ڕەحمەتی تایبەتی خۆمان بەهرەوەرمان كردبوو، زانست و زانیاری تایبەتی خۆمانمان پێ بەخشیبوو.

(٦٦) موسا پێی وت: ئایا مۆڵەتم دەدەیت كە شوێنت بكەوم تا لەو زانست و زانیاریەی پێت بەخشراوە منیش بەهرەدار بكەیت؟

(٦٧) زاناكە وتی: بەڕاستی تۆ هەرگیز ناتوانیت لەگەڵ مندا خۆڕاگر بیت (بێدەنگ بیت بەرامبەر ڕەفتار و كردارم، چونكە من شتی سەرسورهێنەر دەكەم و تۆ لە نهێنیەكەی تێناگەیت).

(٦٨) جا چۆن خۆدەگریت لە بەرامبەر شتێكەوە كە هەواڵت لێی نیە و ئەم سەرو ئەو سەری نازانیت.

(٦٩) موسا وتی: دەمبینیت ئەگەر خوا ویستی لەسەر بێت خۆڕاگر دەبم و لە هیچ فەرمانێكت دەرناچم.

(٧٠) زاناكەوتی: جا ئەگەر شوێنم كەوتیت ئەوە پرسیارم لەهیچ شتێك لێ مەكە، هەتا خۆم لەنهێنیەكەی ئاگادارت نەكەم.

(٧١) هەتا كاتێك پێكەوە دەرچوون و سواری كەشتیەكە بوون، زاناكە دەستی كرد بە كون كردن و عەیبدار كردنی، موسا (خۆی پێنەگیراو) وتی: باشە، ئاخر، ئەوە تۆ ئەم كەشتیە كون دەكەیت، دەتەوێت هەرچی سەرنشینەكانی هەیە نوقمی بكەیت، بە خوا كارێكی ناشایستەی گەورەت كرد!!

(٧٢) زاناكە وتی: نەم وت: تۆ هەرگیز ناتوانیت لەگەڵ مندا خۆڕاگر بیت!!.

(٧٣) موسا وتی: لێم مەگرە چونكە مەرجەكەم فەرامۆش كردو فێربوونی ئەم زانیاریەی كە دەمەوێت لە تۆوە فێربم لەسەرم قورس و گران مەكە.

(٧٤) (دوایی دابەزینە سەر وشكانی) كەوتنە ڕێ، هەتا گەیشتنە منداڵێك، زاناكە گرتی و كوشتی، موسا وتی: سەیرە، ئەوە بۆچی كەسێكی بێ‌گوناهت كوشت بێ ئەوەی ئەو تاوانێكی وای كردبێت و (شایستەی كوشتن بێت) سوێند بەخوا كارێكی ناپەسەند و ناڕەوات ئەنجامدا!!

۞ قَالَ أَلَمۡ أَقُل لَّكَ إِنَّكَ لَن تَسۡتَطِيعَ مَعِيَ صَبۡرٗا ﴿٧٥﴾ قَالَ إِن
سَأَلۡتُكَ عَن شَيۡءِۭ بَعۡدَهَا فَلَا تُصَٰحِبۡنِيۖ قَدۡ بَلَغۡتَ مِن لَّدُنِّي عُذۡرٗا
﴿٧٦﴾ فَٱنطَلَقَا حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَيَآ أَهۡلَ قَرۡيَةٍ ٱسۡتَطۡعَمَآ أَهۡلَهَا فَأَبَوۡاْ
أَن يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارٗا يُرِيدُ أَن يَنقَضَّ فَأَقَامَهُۥۖ
قَالَ لَوۡ شِئۡتَ لَتَّخَذۡتَ عَلَيۡهِ أَجۡرٗا ﴿٧٧﴾ قَالَ هَٰذَا فِرَاقُ بَيۡنِي
وَبَيۡنِكَۚ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأۡوِيلِ مَا لَمۡ تَسۡتَطِع عَّلَيۡهِ صَبۡرًا ﴿٧٨﴾ أَمَّا
ٱلسَّفِينَةُ فَكَانَتۡ لِمَسَٰكِينَ يَعۡمَلُونَ فِي ٱلۡبَحۡرِ فَأَرَدتُّ أَنۡ أَعِيبَهَا
وَكَانَ وَرَآءَهُم مَّلِكٞ يَأۡخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصۡبٗا ﴿٧٩﴾ وَأَمَّا ٱلۡغُلَٰمُ
فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤۡمِنَيۡنِ فَخَشِينَآ أَن يُرۡهِقَهُمَا طُغۡيَٰنٗا وَكُفۡرٗا
﴿٨٠﴾ فَأَرَدۡنَآ أَن يُبۡدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيۡرٗا مِّنۡهُ زَكَوٰةٗ وَأَقۡرَبَ رُحۡمٗا
﴿٨١﴾ وَأَمَّا ٱلۡجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَٰمَيۡنِ يَتِيمَيۡنِ فِي ٱلۡمَدِينَةِ وَكَانَ
تَحۡتَهُۥ كَنزٞ لَّهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَٰلِحٗا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَن يَبۡلُغَآ
أَشُدَّهُمَا وَيَسۡتَخۡرِجَا كَنزَهُمَا رَحۡمَةٗ مِّن رَّبِّكَۚ وَمَا فَعَلۡتُهُۥ
عَنۡ أَمۡرِيۚ ذَٰلِكَ تَأۡوِيلُ مَا لَمۡ تَسۡطِع عَّلَيۡهِ صَبۡرٗا ﴿٨٢﴾ وَيَسۡـَٔلُونَكَ
عَن ذِي ٱلۡقَرۡنَيۡنِۖ قُلۡ سَأَتۡلُواْ عَلَيۡكُم مِّنۡهُ ذِكۡرًا ﴿٨٣﴾

(٧٥) زاناكە وتی: پێم نەوتیت كە تۆ هەرگیز ناتوانیت لەگەڵ مندا ئارام بگریت و دان بەخۆتدا بگریت.

(٧٦) موسا وتی: ئەگەر دوای ئەمە پرسیاری هەر شتێكی ترم لێ كردیت، ئەوە هاوڕێیەتیم مەكە، بەڕاستی بەڕای من مافی خۆتەو لەلایەن منەوە لی بووردراویت (چونكە من بەئاسانی لە هەڵسوكەوتی تۆ تێناگەم).

(٧٧) پاشان دەرچوون و ڕۆیشتن هەتا گەیشتنە ناو خەڵكی شارۆچكەیەك (برسیان بوو) داوای خۆراكیان لە خەڵكەكە كرد، كەچی دەستیان نا بە ڕوویانەوە و میواندریان لێ نەكردن، ئەوسا لەناو شارەكەدا دیوارێكیان بەدی كرد خەریكبوو دەڕوخا، بەڵام زاناكە هەڵیچنیەوەو چاكی كردەوەوبەرزی كردەوە، موسا وتی: ئەگەر بتویستایە، كرێیەكت بەرامبەر ئەم كارە وەردەگرت (دەماندا بەخۆراك و پێی تێر دەبووین).

(٧٨) زاناكە وتی: ئیتر ئالێرە بە دواوە كاتی جیابوونەوەی نێوانی من و تۆیە، من تاوێكی‌تر تۆ ئاگادار دەكەم لە حەقیقەت و سەرەنجامی ئەو شتانەی كە نەتتوانی ئارام بگریت لە بەرامبەریانەوە.

(٧٩) ئەو كەشتیەی (عەیبدارم كرد چەند هەژارێك خاوەنی بوون لە دەریادا كاریان دەكرد، جا منیش ویستم عەیبداری بكەم، لەكاتێكدا لەو ناوەدا پاشایەك هەبوو كە هەموو كەشتیەكی (چاك و ڕێكو پێكی) داگیر دەكرد.

(٨٠) منداڵەكەش (كە كوشتم) دایك و باوكێكی ئیمانداری هەبوو، ترساین لەوەی كە بەسەركەشی و بێدینی و خوانەناسی هیلاك و ماندویان بكات (چونكە هەر لە ئێستاوە سەركەشی و لاساریی پێوە دیار بوو).

(٨١) (بەو كارەمان) ویستمان كە پەروەردگاریان (لەجیاتی ئەو) پاكترو چاكتریان پێ ببەخشێت و بەمنداڵێكی خاوەن بەزەیی و میهرەبانتر بەهرەوەریان بكات (منداڵەكەش بەهەشتی بێت).

(٨٢) دیوارەكەش كە چاكم كردەوە، خاوەنەكەی دوو منداڵی هەتیوی شارۆچكەكە بوون، لە ژێریدا گەنجینەیەكی (زێرو زیویان) هەبوو (كە باوكیان بۆی شاردبوونەوە، ئەگەر گوێمان پێ نەدایە، باران و لافاو دەری دەخست و ئەو خەڵكە ڕەزیلەی كە میوانداریان لێ نەكردین، دەستیان دەكەوت)، باوكی ئەو دوو منداڵەش خواناس و چاك بوو، جا پەروەردگارت ویستی كاتێك گەنجینەكەیان دەست بكەوێت كە گەورە و بەهێزبن، ئەوسا دەری بهێنن، ئەمەش وەكو ڕەحمەتێكی تایبەتی لەلایەن پەروەردگارتەوە (لەبەر خاتری باوكیان)، دڵنیاشبە كە من ئەو كارانەم لە خۆوە نەكردووە، ئیتر ئەوە بوو ڕاز و نهێنی ئەو شتانەی كە خۆت بۆ نەدەگیرا كاتێك ئەنجامم دەدان.

(٨٣) دەربارەی (ذوالقرنین) یش پرسیارت لێ دەكەن، پێیان بڵێ: گۆشەیەك لە بەسەرهاتی ئەوتان بۆ باس دەكەم.

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِن كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ﴿٨٤﴾ فَأَتْبَعَ سَبَبًا
﴿٨٥﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ
وَوَجَدَ عِندَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِمَّا أَن تُعَذِّبَ وَإِمَّا أَن تَتَّخِذَ
فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٨٦﴾ قَالَ أَمَّا مَن ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ
فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُّكْرًا ﴿٨٧﴾ وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءً
الْحُسْنَىٰ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٨٨﴾ ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٨٩﴾ حَتَّىٰ
إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَّمْ نَجْعَل لَّهُم مِّن
دُونِهَا سِتْرًا ﴿٩٠﴾ كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩١﴾ ثُمَّ أَتْبَعَ
سَبَبًا ﴿٩٢﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِن دُونِهِمَا قَوْمًا
لَّا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٩٣﴾ قَالُوا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ
مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَن تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ
سَدًّا ﴿٩٤﴾ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ
وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٩٥﴾ آتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ
قَالَ انفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ آتُونِي أُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًا
﴿٩٦﴾ فَمَا اسْطَاعُوا أَن يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿٩٧﴾

(٨٤) ئێمە توانا و دەسەڵاتمان لە زەویدا پێ بەخشی بوو، بۆ هەرشتێکی پێویستی ئەو سەردەمە هۆکارەکەیمان بۆ رەخساندبوو.

(٨٥) ئەویش کەڵکی تەواوی لە هۆکارەکان وەردەگرت.

(٨٦) (خۆی و لەشکرەکەی) کەوتە رێ هەتا کاتێك گەیشتە ناوچەکانی خۆرئاوا، (کەوا دەهاتە بەرچاو) لەگۆمێکی قوڕاوەدا، رۆژ، ئاوا دەبێت، لەو ناوەدا رێی کەوت لە قەومێکی (خوانەناس و بێ دین)، ئێمەش پێمان وت: ئەی (ذوالقرنين) یان ئەوەیە بە سزا لەناویان دەبەیت (ئەگەر لەسەر کوفر و تاوانیان بەردەوام بوون) یان چاکەیان لەگەڵدا دەکەیت (ئەگەر شوێنی ئیمان و چاکە کەوتن).

(٨٧) (ذوالقرنين) وتی: بێگومان ئەوەی ستەمکار بێت ئێمە سزای دەدەین، لەوەودوایش کە گەڕایەوە بۆ لای پەروەردگاری سزایەکی زۆر سەخت و گرانی دەدات.

(٨٨) بەڵام ئەوەی ئیمان و باوەڕ بهێنێت و کارو کردەوەی چاکە ئەنجام بدات، ئەوە پاداشتی چاك بۆ ئەوە، لەمەودوا قسەی خۆش و فەرمانی ئاسان و کاری سووکی دەدەین بەسەردا.

(٨٩) لەوەودوا کەلکی تەواوی لە هۆکارەکان وەرگرت و بەشوێنیاندا گەڕا.

(٩٠) هەتا کاتێك گەیشتە ناوچەی خۆرهەڵاتی (دوور)، بینی خۆر هەڵدێت لەسەر قەومێك کە پەناگایەکیان نیە تا لەتینی خۆیان بپارێزن.

(٩١) هەر بەو شێوەیە رەفتاری کرد، کە لەگەڵ خەڵکی خۆرئاوادا کردی، بێگومان ئێمە بەتەواویی ئاگاداربووین لەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدا.

(٩٢) لەوەودوا هەر دەستبەرداری هۆکراەکان نەبوو، بەشوێنیاندا گەڕا.

(٩٣) هەتا کاتێك گەیشتە نێوان هەردوو بەربەستەکە، کە لە نێوانیاندا قەومێك هەبوو کە لە هیچ قسەیەك تێ نەدەگەیشتن (مەگەر زۆر بەدەگمەن).

(٩٤) کاتێك دەسەڵاتی (ذوالقرنين) یان بینی وتیان: ئەی (ذوالقرنين) بەڕاستی یەئجوج و مەئجوج تۆوی خراپە و تاوان دەچێنن لە زەویدا، ئایا خەرجیەك و پارەیەکت بۆ کۆ بکەینەوە، تا بەربەستێك لە نێوان ئێمە و ئەواندا دروست بکەیت؟

(٩٥) (ذوالقرنين) وتی: ئەو دەسەڵات و زانیاری و شتانەی پەروەردگارم پێی بەخشیووم چاکترە بۆ من (لە پارە و سامان) جا ئێوە بەهێزی بازوو یارمەتیم بدەن تا بەربەستێکی بەهێز لەنێوان ئێوە و ئەواندا دروست بکەم.

(٩٦) پارچە ئاسنم بۆ بهێنن و (کەڵەکەی بکەن) هەتا ئەمبەرو ئەوبەری هەردوو کێوەکەی پڕ کرد، ئەوسا فەرمانیدا، تا بە (موشەدەمە) فوو بکەن لەو ئاگرەی کە لە ژێریدا کرابۆوە، هەتا کاتێك هەمووی کرد بە ئاگر، ئینجا (ذوالقرنين) وتی: ئادەی مسی تواوەم بۆ بهێنن تا بیکەم بەسەریدا (مس لەگەڵ ئاسندا تێکەڵ بکرێت پێکهاتەیەکی بەهێزی لێ دروست دەبێت).

(٩٧) ئەوسا ئیتر (یەئجوج و مەئجوج) نە توانیان سەربکەون، نە توانیان کوناو دەری بکەن.

قَالَ هَٰذَا رَحْمَةٌ مِّن رَّبِّي ۖ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ ۖ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي
حَقًّا ﴿٩٨﴾ ۞ وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ ۖ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ
فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا ﴿٩٩﴾ وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِينَ عَرْضًا ﴿١٠٠﴾
الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَن ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ
سَمْعًا ﴿١٠١﴾ أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِن دُونِي
أَوْلِيَاءَ ۚ إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ﴿١٠٢﴾ قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُم بِالْأَخْسَرِينَ
أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ
يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ
فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا ﴿١٠٥﴾ ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ
جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُوًا ﴿١٠٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾ خَالِدِينَ
فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٠٨﴾ قُل لَّوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمَاتِ رَبِّي
لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَن تَنفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ﴿١٠٩﴾ قُلْ
إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ ۖ فَمَن كَانَ يَرْجُو
لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١١٠﴾

(٩٨) (ئەوسا ذوالقرنین) وتی: دروستکردنی ئەم بەربەستە رەحمەتێك بوو لەلایەن پەروەردگار مەوە، هەر کاتێك پەروەردگارم بریاری تێکدانی بدات، ورد و خاشی دەکات، بێگومان بەڵێنی پەروەردگارم حەقیقەت و راستە قینەیە.

(٩٩) لەو رۆژە بەدواوە وازمان لێهێنان تا وەك شەپۆل بەناو یەکدا بێن، یاخود وازمان لێهێنان بۆ ئەو رۆژەی (کە بەربەستەکە دەشکێت و بەپەلە) وەکو لێشاوێنە دەرێ و شەپۆل دەدەن بەناو یەکدا (کە یەکێکە لە نیشانەکانی کۆتایی هاتنی دنیا)، ئەوسا فوو دەکرێت بە – صور – دا، بەو هۆیەوە هەر هەموو خەڵکی بە تەواوی کۆ دەکەینەوە (بۆ موحاسەبە و لێپرسینەوە).

(١٠٠) ئیتر ئەو رۆژە دۆزەخ نیشانی کافران دەدەین و بەتەواوی دەری دەخەین (هەمووشیانی تیادا کۆ دەکەینەوە).

(١٠١) ئەوانەی کە پەردە بەسەر چاویاندا هاتبوو (نەیاندەویست نیشانەکانی دەسەڵاتداری ئێمە ببینن) و یادی ئێمە بکەن و توانای بیستنی (قورئانی ئێمەیان نەبوو، حەزیان لێ نەدەکرد).

(١٠٢) ئایا ئەوانەی کافرو بێباوەڕ بوون وا دەزانن کە هەروا بۆیان دەچێتە سەرو چاوپۆشییان لێ دەکەین لەکاتێکدا کە ئەوان بەندەکانی ئێمە دەکەنە یارو یاوەری خۆیان و پشت بەوان دەبەستن و ئێمە فەرامۆش دەکەن، ئەوانە بابزانن کە بەراستی ئێمە دۆزەخمان ئامادەکردووە بۆ بێباوەڕان کەلەوێ دادەبەزن و نیشتەجێ دەبن.

(١٠٣) ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: ئایا هەواڵی ئەو کەسانەتان بدەمێ کە لە کارو کردەوەیاندا زۆر زەرەرمەند و خەسارەتمەندن؟!

(١٠٤) (ئەوانە) ئەو کەسانەن کە هەوڵ و کۆششیان لەژیانی دنیادا، بەزایە و بەهەدەر چووە بەمەرجێك وایان دەزانی کە کاری چاك دەکەن و کردەوەی رەوا ئەنجام دەدەن.

(١٠٥) ئەوانە کەسانێکن کە باوەڕیان بە بەڵگەو نیشانەکانی پەروەردگاریان نەبووەو بەنیازی ئامادەبوونی بەردەم بارەگای خوایی نەبوون، ئیتر هەموو کارو کردەوەکانیان بێ نرخ و پووچ بووەوە، لە رۆژی قیامەتیشدا هیچ جۆرە بایەخ و نرخێکیان بۆ دانانێین.

(١٠٦) ئەوانە پاداشتیان ئاگری دۆزەخە بەهۆی ئەوەی کە باوەڕیان نەبوو و گاڵتەجاڕیان بەبەڵگەو نیشانەکان و پێغەمبەرانی ئێمەکرد.

(١٠٧) بەراستی ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوەو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، ئێمە هەر لە زووەوە بەهەشتی فیردەوسمان بۆ ئامادە کردوون، تا لەوێ دابەزن و ژیانی کامەرانی تیایدا بەرنەسەر.

(١٠٨) ژیانیان تیایدا بەردەوام و نەبراوەیە، نایانەوێت بگوێزرێنەوە بۆ شوێنێکی تر (لەبەر چاویان ناکەوێت).

(١٠٩) پێیان بڵێ: ئەگەر دەریا هەمووی مرەکەب بێت و زانست و زانیاری پەروەردگارمی پێ بنووسرایە، دەریا تەواو دەبوو پێش ئەوەی زانست و زانیاری پەروەردگارم تەواو ببێت، ئەگەر چەندەها ئەوەندەی‌تر دەریاش بهێنین و بیکەنە مرەکەب، چونکە زانست و زانیاری پەروەردگار کۆتایی نایە و بێسنوورە.

(١١٠) (ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان) بڵێ: بەراستی من تەنها ئادەمیزادێکم وەك ئێوە، بەڵام ئەوەندە هەیە وەحی و نیگام بۆ دێت (ئەم راستیەتان تێبگەیەنم) کە: بێگومان خوای ئێوە خوایەکی تاك و تەنهایە، جائەوەی دەیەوێت بەدیداری پەروەردگاری شادببێت، بەخۆشنودیەوە با کارو کردەوەی چاك و دروست ئەنجام بدات و بەهیچ شێوەیەك پەرستنیدا هیچ کەسێك و هیچ شتێك نەکاتە هاوەڵ و شەریك بۆ ئەو پەروەردگارەی.

سُورَةُ مَرْيَمَ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
كٓهيعٓصٓ ﴿١﴾ ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُۥ زَكَرِيَّآ ﴿٢﴾
إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُۥ نِدَآءً خَفِيًّا ﴿٣﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ ٱلْعَظْمُ
مِنِّي وَٱشْتَعَلَ ٱلرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنۢ بِدُعَآئِكَ رَبِّ
شَقِيًّا ﴿٤﴾ وَإِنِّي خِفْتُ ٱلْمَوَٰلِيَ مِن وَرَآءِي وَكَانَتِ
ٱمْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا ﴿٥﴾ يَرِثُنِي وَيَرِثُ
مِنْ ءَالِ يَعْقُوبَ وَٱجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ﴿٦﴾ يَٰزَكَرِيَّآ
إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَٰمٍ ٱسْمُهُۥ يَحْيَىٰ لَمْ نَجْعَل لَّهُۥ مِن قَبْلُ سَمِيًّا
﴿٧﴾ قَالَ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَٰمٌ وَكَانَتِ ٱمْرَأَتِي
عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ ٱلْكِبَرِ عِتِيًّا ﴿٨﴾ قَالَ كَذَٰلِكَ
قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِن قَبْلُ وَلَمْ تَكُ
شَيْـًٔا ﴿٩﴾ قَالَ رَبِّ ٱجْعَل لِّيٓ ءَايَةً قَالَ ءَايَتُكَ أَلَّا
تُكَلِّمَ ٱلنَّاسَ ثَلَٰثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ﴿١٠﴾ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِۦ
مِنَ ٱلْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰٓ إِلَيْهِمْ أَن سَبِّحُوا۟ بُكْرَةً وَعَشِيًّا ﴿١١﴾

سورەتی (مریم)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سورەتی (البقرة) بدە.

(٢) (ئەی پـێغەمبەر ﷺ، ئـەم بـاسە) بـاسی رەحـمەتی پەروەردگارتە، دەربارەی بەندەی خۆی زەکەریا.

(٣) کاتێك لە (پەرستگای خۆیدا) هانا و هاواری برد بۆ پەروەردگاری بەپەنهانی. (وەبەسۆزەوە)...

(٤) وتی: پەروەردگارا، بەڕاستی من ئێسکەکـانم لاواز بوون و قژی سەرم هـەر هـەمووی سـپێتیدایگـرتووە، بەڵام من هەرگیز لە دوعاو پاڕانەوەم لە زاتی تۆ نائومێد نەبووم و (دەستت نەناوە بەرووممەوە).

(٥) بەڕاستی من لەوە ترساوم کـە خـزم و خـوێشان و عەشرەت دوای مردنم سەرگەردان بن، (چونکە کەسێکی وایـان تـیادا بـەدی نـاکـەم کـە شـایستەی گـەیاندنی پەیامەکەت بێت، خۆت دەزانیت) خێزانەکەشم مـنداڵـی نابێت، بۆیە داواکارم لەبەخششی خۆت بەهرەوەرم بکەیتو منداڵێکم پێ بـبەخشیت کـە بـتوانـێت جێگەی من بگرێتەوە...

(٦) تا میراتی پێغەمبەرایـەتی مـن و نـەوەی یـەعقوب وەربگـرێت، هـەروەها پـەروەردگارا بـیکە بەکەسێکی وا، کە تۆش و بەندە چاکەکانیشت لێی رازی بن (ئەوەندە چاکەکارو چاکەخوازو دیندارو بانگخواز بێت).

(٧) خوای گەورە نزاکەی گیراکردو فەرمووی: ئەی زەکەریا بەڕاستی ئێمە مژدەت دەدەینێ بەوەی کە کوڕێکت پێ دەبەخشین و ناویشی ـ یەحیا ـ یە، پێش ئەو کەسمان هاوناوی ئەو نەکردووە.

(٨) زەکەریا وتی: پەروەردگارا بە چ شێوەیەك کوڕم پێ دەبەخشیت، لە کاتێکدا هاوسەرەکەشم منداڵی نابێت و منیش گەیشتوومەتە ئەوپەڕی پیری و پەککەوتەیی (بەڵام هەموو شت لای تۆ سادەو ئاسانە).

(٩) فریشتەکە وتی: پەروەردگاری تۆ هەر بەو شێوەیە بریاری داوە و فەرموشیەتی ئەوکارە لای من زۆر ئاسانە، بەڕاستی پێش تریش تۆم دروستکردووە، وەنەبێت شتێك بوو بیت (نە ناوت هەبووە نە قەبارەو بوون)...

(١٠) زەکەریا وتی: پەروەردگارا نیشانەیەکم پێ ببەخشە تادڵنیابم، کە ئەو مژدەیە هاتۆتەدی، خوای گەورە فەرمووی: نیشانە و بەڵگەت ئەوە یە (لەسەر بوونی ئەو کوڕە) کە تۆ ناتوانیت سێ شـەوی تەواو (بە رۆژەکانیەوە) قسە لەگەڵ خەڵکیدا بکەیت! (تەنها دەتوانێت ستایشی بکەیت).

(١١) (ئەوسا دوای دڵنیابوون) لە پەرستگاکەی هاتە دەرەوە بۆ ناو قەومەکەی و ئاماژەی بۆ کردن (کە لە بەرامبەر نازو نیعمەت و بەخششەکانی خواوە) بەیانیان و ئێواران تـەسبیحات و سـتایش بکـەن. (شوکرانە بژێرو سوپاسگوزاربن).

يَٰيَحۡيَىٰ خُذِ ٱلۡكِتَٰبَ بِقُوَّةٖۖ وَءَاتَيۡنَٰهُ ٱلۡحُكۡمَ صَبِيّٗا ﴿١٢﴾
وَحَنَانٗا مِّن لَّدُنَّا وَزَكَوٰةٗۖ وَكَانَ تَقِيّٗا ﴿١٣﴾ وَبَرَّۢا بِوَٰلِدَيۡهِ وَلَمۡ
يَكُن جَبَّارًا عَصِيّٗا ﴿١٤﴾ وَسَلَٰمٌ عَلَيۡهِ يَوۡمَ وُلِدَ وَيَوۡمَ يَمُوتُ
وَيَوۡمَ يُبۡعَثُ حَيّٗا ﴿١٥﴾ وَٱذۡكُرۡ فِي ٱلۡكِتَٰبِ مَرۡيَمَ إِذِ ٱنتَبَذَتۡ
مِنۡ أَهۡلِهَا مَكَانٗا شَرۡقِيّٗا ﴿١٦﴾ فَٱتَّخَذَتۡ مِن دُونِهِمۡ حِجَابٗا
فَأَرۡسَلۡنَآ إِلَيۡهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرٗا سَوِيّٗا ﴿١٧﴾ قَالَتۡ إِنِّيٓ
أَعُوذُ بِٱلرَّحۡمَٰنِ مِنكَ إِن كُنتَ تَقِيّٗا ﴿١٨﴾ قَالَ إِنَّمَآ أَنَا۠ رَسُولُ
رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَٰمٗا زَكِيّٗا ﴿١٩﴾ قَالَتۡ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي
غُلَٰمٞ وَلَمۡ يَمۡسَسۡنِي بَشَرٞ وَلَمۡ أَكُ بَغِيّٗا ﴿٢٠﴾ قَالَ كَذَٰلِكِ
قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٞۖ وَلِنَجۡعَلَهُۥٓ ءَايَةٗ لِّلنَّاسِ وَرَحۡمَةٗ
مِّنَّاۚ وَكَانَ أَمۡرٗا مَّقۡضِيّٗا ﴿٢١﴾ ۞ فَحَمَلَتۡهُ فَٱنتَبَذَتۡ
بِهِۦ مَكَانٗا قَصِيّٗا ﴿٢٢﴾ فَأَجَآءَهَا ٱلۡمَخَاضُ إِلَىٰ جِذۡعِ ٱلنَّخۡلَةِ
قَالَتۡ يَٰلَيۡتَنِي مِتُّ قَبۡلَ هَٰذَا وَكُنتُ نَسۡيٗا مَّنسِيّٗا ﴿٢٣﴾
فَنَادَىٰهَا مِن تَحۡتِهَآ أَلَّا تَحۡزَنِي قَدۡ جَعَلَ رَبُّكِ تَحۡتَكِ سَرِيّٗا ﴿٢٤﴾
وَهُزِّيٓ إِلَيۡكِ بِجِذۡعِ ٱلنَّخۡلَةِ تُسَٰقِطۡ عَلَيۡكِ رُطَبٗا جَنِيّٗا ﴿٢٥﴾

(١٢) (پاشان کە یەحیا گەورە بوو فەرمانمان پێدا) ئەی یەحیا کتێبی (تەورات) بەتوندی بگرەو پابەندی بە، هەر لە تەمەنی نەوجەوانیدا، توانای جیاکردنەوەی راست و اراستمان پێبەخشی، بە دادوەریەکی رێك و پێك کێشەی خەڵکەکەی چارەسەر دەکرد.

(١٣) یەحیا دڵ و دەروونێکی پڕ لە سۆزو خۆشەویستی و پاك و خاوێنی هەبوو کە لەلایەن خۆمانەوە پێمان بەخشیبوو و ئەو زۆر خواناس و پارێزکار بوو.

(١٤) هەروەها چاك رەفتارو جوان رەفتار بوو لەگەڵ باوك و دایکیدا، وەنەبێت ئەو کەسێکی دڵـرەق و نـالەبارو لە خـودا یاخی نەبوو.

(١٥) درودو سەلامی خوای لەسـەر بـێت لەو رۆژەدا کـە لە دایك بوو، لەو رۆژەشدا کە وەفات دەکات، لەو رۆژەشدا کە هەڵدەستێت و زیندوو دەبێتەوە.

(١٦) ئەی پێغەمبەر ﷺ لە قورئاندا باسی بەسەرهاتی مەریەم یاد بکە، کاتێك کەنارگیری کرد لە کەسوکاری و شوێنێکی لە رۆژهەڵاتی (بیت المقدس) هەڵبژارد (بۆ خواپەرستی).

(١٧) ئینجا لەنێوان خۆی و ئەواندا پەردەیەکی رایەڵ کرد (تادوور لەخەڵکی بەسۆزەوە خـواپـەرستی بکـات) ئێمەش جوبرەئیلی فریشتەمان نارد بۆ لای، وەکو بەشەرێکی تەواو (خۆی خستە بەرچاوی).

(١٨) مەریەم وتی: بەڕاستی من پەنا دەگرم بەخوای میهرەبان لە تۆ ئەگەر کەسێکی بە تەقواو لەخواترس نەبیت.

(١٩) جوبرەئیل وتی: (مەترسە) دڵنیابە من تەنها نێردراوی پەروەردگاری تۆم، تا منداڵێکی خاوێنت پێ ببەخشم.

(٢٠) مەریەم وتی: جا چۆن من منداڵم دەبێت، لەکاتێکدا هیچ بەشەرێك توختم نەکەوتووە و داوێن پیسیش نیم.

(٢١) جوبرەئیل وتی: ئەو قسانەی تۆ راست و دروستن، بەڵام ئەوە بریاری پەروەردگارە و دەفەرموێت: ئەوکارە لای من ئاسانە (کە بەبێ باوك ئەو منداڵە بهێنمە کایەوە)، بۆ ئەوەی بیکەمە نیشانەو موعجیزەیەك بۆ خەڵکی، هەروەها رەحمەتێکی تایبەتیش بێت لەلایەن ئێمەوە، ئیتر ئەو کارەش بریاری لەسەر دراوە و براوەتەوە.

(٢٢) دەستبەجێ مەریەم سکی پڕ بوو، (بەغەم و پەژارەوە) بەرەو شوێنێکی دوور رۆیشت.

(٢٣) ئینجا ژانی منداڵبوون گرتی و بردی بۆ لای قەدی دارخورمایەك، (بەدەم ئاهو ناڵەوە) دەیوت: خۆزگە پێش ئەم حاڵەتە بمردمایەو وەك شتێکی بێ نرخ فەرامۆش بکرامایە.

(٢٤) (ئەو منداڵەی کە لە داوێنی بەربۆوە) لە ژێریەوە (بانگی کردو وتی: دایە گیان) خەفەت مـەخۆ، ئـەوەتە پەروەردگارت بە بەردەمتدا جۆگەلەیەکی جاری کردووە.

(٢٥) ئەو دارخورمایەش (کە پاڵت پێوەداوە) کەمێك رایوەشێنە خورمای گەییوت بەسەردا دەبارێنێت.

فَكُلِي وَٱشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرَيِنَّ مِنَ ٱلْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِيٓ
إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَٰنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ ٱلْيَوْمَ إِنسِيًّا ﴿٢٦﴾
فَأَتَتْ بِهِۦ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُۥ قَالُواْ يَٰمَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْـًٔا
فَرِيًّا ﴿٢٧﴾ يَٰٓأُخْتَ هَٰرُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ ٱمْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ
أُمُّكِ بَغِيًّا ﴿٢٨﴾ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُواْ كَيْفَ نُكَلِّمُ مَن كَانَ فِي
ٱلْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾ قَالَ إِنِّي عَبْدُ ٱللَّهِ ءَاتَىٰنِيَ ٱلْكِتَٰبَ وَجَعَلَنِي
نَبِيًّا ﴿٣٠﴾ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنتُ وَأَوْصَٰنِي بِٱلصَّلَوٰةِ
وَٱلزَّكَوٰةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾ وَبَرًّۢا بِوَٰلِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي
جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾ وَٱلسَّلَٰمُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدتُّ وَيَوْمَ أَمُوتُ
وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾ ذَٰلِكَ عِيسَى ٱبْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ ٱلْحَقِّ
ٱلَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ مَا كَانَ لِلَّهِ أَن يَتَّخِذَ مِن وَلَدٍ سُبْحَٰنَهُۥٓ
إِذَا قَضَىٰٓ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾ وَإِنَّ ٱللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ
فَٱعْبُدُوهُ هَٰذَا صِرَٰطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾ فَٱخْتَلَفَ ٱلْأَحْزَابُ مِنۢ
بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ مِن مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾ أَسْمِعْ بِهِمْ
وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَٰكِنِ ٱلظَّٰلِمُونَ ٱلْيَوْمَ فِي ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾

(٢٦) ئینجا لەو خورمایە بخۆ، لەو ئاوەیش بخۆرەوە، خەمیشت نەبێت، ئەگەر کەسێکت لە خەڵکی بینی و (پرسیاری لێ کردی)، ئەوە بە ئیشارەت تێی بگەیەنە پێی بڵێ: بەڕاستی من بڕیارمداوە و نەزرم کردووە بەرۆژوو بم بۆ خوای میهرەبانم، لەبەر ئەوە ئەمرۆ من هەرگیز قسە لەگەڵ کەسدا ناکەم.

(٢٧) ئەوسا مەریەم منداڵی نازداری خۆی لە باوەش گرت و بردی بۆ لای خزم و کەس و کاری (هەموو بەسەرسامیەوە) وتیان: ئەی مەریەم بەڕاستی کارێکی ناڵەبارو ئابڕووبەرت ئەنجامداوە.

(٢٨) ئەی خوشکی هاروون (لەبەر تەقواو خواناسی ئەو نازناوەیان پێدابوو) تۆ نە باوکت کەسێکی خراپ و (شەرواڵ پیس بووە) نە دایکیشت ئافرەتێکی داوێن پیس!!

(٢٩) (مەریەمیش هیچی نەگوت) بەڵکو ئاماژەی بۆ رۆڵەی نازداری کرد (تا لەو بپرسن)، هەموو (بەسەرسامیەوە) وتیان: چۆن قسە لەگەڵ منداڵی ناو بێشکەدا دەکرێت.

(٣٠) (ئینجا منداڵی ساوا هاتە گفت و بەدەنگە ناسکەکەی) وتی: بەڕاستی من بەندەی خوام، کتێبی ئینجیلی پێ بە خشیووم و کردوومی بە پێغەمبەری خۆی.

(٣١) منی موبارەك و پیرۆزیش کردووە لە هەر کوێدا بم و ئامۆژگاری کردووم کە نوێژەکانم ئەنجام بدەم و لە زەکاتدانیش درێغی نەکەم هەتا لەژیاندا هەم.

(٣٢) (هەروەها فەرمانی پێداوم کە) چاکڕەفتار بم لەگەڵ دایکم دا و نەیکردووم بەکەسێکی زۆردارو بەدڕەفتار...

(٣٣) سڵاوی پەروەردگارم لەسەرە ئەو رۆژەی کە لەدایك بووم و ئەو رۆژەش کە دەمرم، ئەو رۆژەش کە زیندوو دەکرێمەوە.

(٣٤) ئا ئەوەیە عیسای کوڕی مەریەم، هەر ئەوەشە قسەی راست و دروست دەربارەی، کە ئەوانە (واتە جووەکان) گومان بەدەوریدا دروست دەکەن (گاوران، بەکوڕی خوا لە قەڵەمی دەدەن).

(٣٥) بێگومان ناگونجێت بۆ خوای گەورە، کەس بکاتە رۆڵەی خۆی (چونکە پێویستی پێی نیە) پاکی و بێگەردی شایستەی ئەوە، کاتێك هەرشتێك بڕیار بدات، ئەوە بەڕاستی تەنها ئەوەندەی دەوێت کە فەرمان بدات و بڵێت: ببە، دەستبەجێ دەبێت.

(٣٦) بەڕاستی هەر خوا پەروەردگاری منیش و پەروەردگاری ئێوەشە، کەوابوو بیپەرستن، ئەمەیە رێبازی راست و دروست (رێبازی دینداری و سەرفرازی هەر دوو جیهان).

(٣٧) (لەگەڵ ئەو هەموو راستیانەدا) گرۆو دەستەکان لە نێو خۆیاندا راو بۆچوونی جیاوازیان بۆ پەیدا بوو، هاوارو ئاهو ناڵە بۆ ئەوانەی کە بێ باوەڕن و (بڕوا بەو راستیانە ناکەن) کاتێك قیامەت بەرپا دەبێت و دیمەنی سامناك و بەسەرهاتی گەورە دەبینن (کە ئێستە بەدووری دەزانن).

(٣٨) ئەو رۆژەی (کە ئەو خوانەناسانە) ئامادە دەکرێن و دێن بۆ لامان، (زۆر سەیرە!) ئای کە چەندە دەزگای بیستن و بینینیان بەهێزە، بەڵام ستەمکاران ئەمرۆ لە گومڕاییەکی ئاشکرادا دەژین.

وَأَنذِرۡهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡحَسۡرَةِ إِذۡ قُضِيَ ٱلۡأَمۡرُ وَهُمۡ فِي غَفۡلَةٖ وَهُمۡ لَا يُؤۡمِنُونَ
﴿٣٩﴾ إِنَّا نَحۡنُ نَرِثُ ٱلۡأَرۡضَ وَمَنۡ عَلَيۡهَا وَإِلَيۡنَا يُرۡجَعُونَ ﴿٤٠﴾ وَٱذۡكُرۡ
فِي ٱلۡكِتَٰبِ إِبۡرَٰهِيمَۚ إِنَّهُۥ كَانَ صِدِّيقٗا نَّبِيًّا ﴿٤١﴾ إِذۡ قَالَ لِأَبِيهِ يَٰٓأَبَتِ
لِمَ تَعۡبُدُ مَا لَا يَسۡمَعُ وَلَا يُبۡصِرُ وَلَا يُغۡنِي عَنكَ شَيۡـٔٗا ﴿٤٢﴾ يَٰٓأَبَتِ
إِنِّي قَدۡ جَآءَنِي مِنَ ٱلۡعِلۡمِ مَا لَمۡ يَأۡتِكَ فَٱتَّبِعۡنِيٓ أَهۡدِكَ صِرَٰطٗا
سَوِيّٗا ﴿٤٣﴾ يَٰٓأَبَتِ لَا تَعۡبُدِ ٱلشَّيۡطَٰنَۖ إِنَّ ٱلشَّيۡطَٰنَ كَانَ لِلرَّحۡمَٰنِ
عَصِيّٗا ﴿٤٤﴾ يَٰٓأَبَتِ إِنِّيٓ أَخَافُ أَن يَمَسَّكَ عَذَابٞ مِّنَ ٱلرَّحۡمَٰنِ
فَتَكُونَ لِلشَّيۡطَٰنِ وَلِيّٗا ﴿٤٥﴾ قَالَ أَرَاغِبٌ أَنتَ عَنۡ ءَالِهَتِي
يَٰٓإِبۡرَٰهِيمُۖ لَئِن لَّمۡ تَنتَهِ لَأَرۡجُمَنَّكَۖ وَٱهۡجُرۡنِي مَلِيّٗا ﴿٤٦﴾ قَالَ
سَلَٰمٌ عَلَيۡكَۖ سَأَسۡتَغۡفِرُ لَكَ رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ كَانَ بِي حَفِيّٗا ﴿٤٧﴾
وَأَعۡتَزِلُكُمۡ وَمَا تَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَأَدۡعُواْ رَبِّي عَسَىٰٓ
أَلَّآ أَكُونَ بِدُعَآءِ رَبِّي شَقِيّٗا ﴿٤٨﴾ فَلَمَّا ٱعۡتَزَلَهُمۡ وَمَا يَعۡبُدُونَ
مِن دُونِ ٱللَّهِ وَهَبۡنَا لَهُۥٓ إِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَۖ وَكُلّٗا جَعَلۡنَا نَبِيّٗا ﴿٤٩﴾
وَوَهَبۡنَا لَهُم مِّن رَّحۡمَتِنَا وَجَعَلۡنَا لَهُمۡ لِسَانَ صِدۡقٍ عَلِيّٗا ﴿٥٠﴾
وَٱذۡكُرۡ فِي ٱلۡكِتَٰبِ مُوسَىٰٓۚ إِنَّهُۥ كَانَ مُخۡلَصٗا وَكَانَ رَسُولٗا نَّبِيّٗا ﴿٥١﴾

(٣٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ، ستەمکاران ئاگادار بکە لە ڕۆژی ئاهو ناڵە و پەشیمانی کاتێك کار لە کار ترازاوە، لەکاتێکدا ئەوانە ئێستا لە غەفلەتدان و باوەڕ ناهێنن.

(٤٠) بەڕاستی سەرەنجام هەرئێمە دەبینەوە خاوەن و میراتگری سەر زەوی و هەموو ئەو خەڵکەی کە لە سەریەتی و بۆ لای ئێمەش دەگەڕێنەوە.

(٤١) هەروەها لە قورئاندا باسی (گۆشەیەك لە بەسەرهاتی) ئیبراهیم بۆ ئەو خەڵکە بگێڕەوە، بەڕاستی ئەو کەسایەتیەکی ڕاستگۆ بوو، لە پێغەمبەرانیش بوو.

(٤٢) کاتێك بەباوکی وت: باوکی بەڕێزم! ئەوە تۆ بۆچی شتێك دەپەرستیت کە نەگوێ بیستە، نەکەس بەرچاو روون و رۆشنبیر دەکات، نە هیچ سوودێکت پێ دەگەیەنێت.

(٤٣) ئەی باوکی بەنرخم! بەڕاستی ئەو زانستی و زانیاریەی کە بۆ من هاتووە، (دەربارەی دەسەڵات و توانای بەدیهێنەری ئەم جیهانە) بێگومان بۆ تۆ نەهاتووە، کەواتە پەیرەوی من بکە رێنموییت دەکەم بۆ رێگە و رێبازێکی راست و دروست.

(٤٤) ئەی باوکی ئازیزم! شەیتان مەپەرستە، چونکە بەڕاستی شەیتان یاخی‌یە لە خوای میهرەبان و سەرکەشی کردووەو لەسنور دەرچووە.

(٤٥) ئەی باوکی بەڕێزم! بەڕاستی من دەترسم سزایەك لەلایەن خوای میهرەبانەوە یەخەت پێ بگرێت، ئەوکاتە ئیتر دەبیتە یارو یاوەرو پشتگیری شەیتان.

(٤٦) (باوکی ئیبراهیم بەسەغلەتیەوە) وتی: بۆچی ئەی ئیبراهیم تۆ (ئەوەندە) لە خواکانی من بێزاری، بەڕاستی ئەگەر کۆڵ نەدەیت و واز نەهێنیت (چاوپۆشیت لێ ناکەم) بێگومان بەرد بارانت دەکەم، برۆ، ون بە لەبەرچاوم هەر نەتبینمەوە.

(٤٧) ئیبراهیم وتی: سڵاوت لێ بێت (وا من دەڕۆم) لەمەولا داوای لێخۆشبوون و (هیدایەتت) لە پەروەردگارم بۆ دەخوزام، چونکە ئەو زاتە زۆر منی خۆش دەوێت و رێزی بۆ داناوم.

(٤٨) وا من دوور دەکەومەو و کەنارگیری دەکەم، لە ئێوە و لەو شتانەی کە لەجیاتی خوا دەیپەرستن، من تەنها هاناو هاوار بۆ پەروەردگارم دەبەم و هەر ئەو دەپەرستم، ئومێدەوارم کە پەروەردگارم نائومێد و رەنجەڕۆم نەکات و دوعاو نزاو پەرستنم لێ وەربگرێت.

(٤٩) جا کاتێك ئیبراهیم رۆیشت و دوور کەوتەوە لەو خەڵکە گومرایە و لەو شتانەی کە لە جیاتی خوا دەیانپەرست، ئێمە ئیسحاقمان پێبەخشی و بە ئیسحاقیش، یەعقوبمان بەخشی، هەریەك لەوانیشمان کردە پێغەمبەر.

(٥٠) ئێمە لە رەحم و بەخشندەیی خۆشمان هەموویانمان بەهرەوەر کرد، جا ئێمە زمانی خەڵکی دیندارمان هێناوەتە گۆ کە (هەتا دنیا دنیایە) باسی ئەوانە بەچاکی و پاکی و بلندی بکەن.

(٥١) یادی موساش باس بکە لە قورئاندا، بەڕاستی ئەویش کەسێکی هەڵبژاردە و دڵسۆزو پێغەمبەرو فرستادە بوو.

وَنَٰدَيۡنَٰهُ مِن جَانِبِ ٱلطُّورِ ٱلۡأَيۡمَنِ وَقَرَّبۡنَٰهُ نَجِيّٗا ﴿٥٢﴾ وَوَهَبۡنَا لَهُۥ مِن
رَّحۡمَتِنَآ أَخَاهُ هَٰرُونَ نَبِيّٗا ﴿٥٣﴾ وَٱذۡكُرۡ فِي ٱلۡكِتَٰبِ إِسۡمَٰعِيلَۚ إِنَّهُۥ كَانَ
صَادِقَ ٱلۡوَعۡدِ وَكَانَ رَسُولٗا نَّبِيّٗا ﴿٥٤﴾ وَكَانَ يَأۡمُرُ أَهۡلَهُۥ بِٱلصَّلَوٰةِ
وَٱلزَّكَوٰةِ وَكَانَ عِندَ رَبِّهِۦ مَرۡضِيّٗا ﴿٥٥﴾ وَٱذۡكُرۡ فِي ٱلۡكِتَٰبِ إِدۡرِيسَۚ
إِنَّهُۥ كَانَ صِدِّيقٗا نَّبِيّٗا ﴿٥٦﴾ وَرَفَعۡنَٰهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ
أَنۡعَمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِم مِّنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مِن ذُرِّيَّةِ ءَادَمَ وَمِمَّنۡ حَمَلۡنَا مَعَ نُوحٖ
وَمِن ذُرِّيَّةِ إِبۡرَٰهِيمَ وَإِسۡرَٰٓءِيلَ وَمِمَّنۡ هَدَيۡنَا وَٱجۡتَبَيۡنَآۚ إِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ
ءَايَٰتُ ٱلرَّحۡمَٰنِ خَرُّواْۤ سُجَّدٗا وَبُكِيّٗا۩ ﴿٥٨﴾ ۞فَخَلَفَ مِنۢ بَعۡدِهِمۡ
خَلۡفٌ أَضَاعُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَٱتَّبَعُواْ ٱلشَّهَوَٰتِۖ فَسَوۡفَ يَلۡقَوۡنَ غَيًّا
﴿٥٩﴾ إِلَّا مَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا فَأُوْلَٰٓئِكَ يَدۡخُلُونَ ٱلۡجَنَّةَ
وَلَا يُظۡلَمُونَ شَيۡـٔٗا ﴿٦٠﴾ جَنَّٰتِ عَدۡنٍ ٱلَّتِي وَعَدَ ٱلرَّحۡمَٰنُ عِبَادَهُۥ
بِٱلۡغَيۡبِۚ إِنَّهُۥ كَانَ وَعۡدُهُۥ مَأۡتِيّٗا ﴿٦١﴾ لَّا يَسۡمَعُونَ فِيهَا لَغۡوًا إِلَّا سَلَٰمٗاۖ
وَلَهُمۡ رِزۡقُهُمۡ فِيهَا بُكۡرَةٗ وَعَشِيّٗا ﴿٦٢﴾ تِلۡكَ ٱلۡجَنَّةُ ٱلَّتِي نُورِثُ مِنۡ
عِبَادِنَا مَن كَانَ تَقِيّٗا ﴿٦٣﴾ وَمَا نَتَنَزَّلُ إِلَّا بِأَمۡرِ رَبِّكَۖ لَهُۥ مَا بَيۡنَ
أَيۡدِينَا وَمَا خَلۡفَنَا وَمَا بَيۡنَ ذَٰلِكَۚ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيّٗا ﴿٦٤﴾

(٥٢) لەلای راستی کێوی ـ طور ـ ەوە بانگمان لێ کرد، گفتوگۆی نهێنیمان لەگەڵدا کردو نزیکمان خستەوە.
(٥٣) هەروەها بەرەحمەت و بەخشندەیی خۆمان هاروونی برایمان کردە پێغەمبەر و (هاوکار) بۆی.
(٥٤) ئیسماعیلیش باس بکە لە قورئاندا، بەڕاستی ئەو لە بەڵێن و پەیمانەکانیدا راستگۆ بوو، ئەو پێغەمبەرو رەوانەکراوی ئێمە بوو.
(٥٥) (ئیسماعیل) هەمیشەو بەردەوام، فەرمانی دەدا بەخێزانی و خزمانی، کە نوێژەکانیان (بەرێك و پێکی و لەکاتی خۆیدا) ئەنجام بدەن و زەکاتیش فەرامۆش نەکەن، ئەو لای پەروەردگاری شایستەی رێزو رەزامەندی بوو.
(٥٦) هەروەها لە قورئاندا باسی ئیدریس بکە، چونکە ئەویش پێغەمبەرێکی زۆر راستکارو راستگۆ بوو...
(٥٧) بۆیە رێزی زۆرمان لێگرت و پایەدارو بەرزو بڵندمان کرد لە جێگە و رێگەی تایبەتدا.
(٥٨) ئا ئەوانە کەسانێکن کە خوای گەورە نازو نیعمەتی بەسەردا رشتوون لە پێغەمبەران، لە نەوەی ئادەم و ئەوانەش (کە لە کەشتیەکەدا) لەگەڵ نوحدا سوارمان کردن و لە نەوەی ئیبراهیم و یەعقوب و لەوانەی کە هیدایەتمان داون و هەڵمان بژاردوون، ئەوانە، هەرکاتێك ئایەتەکانی خوای میهرەبانیان بەسەردا بخوێنرێتەوە، بە پەلە سوژدە دەبەن و ئەسرین لە دیدەیان دەبارێت، (لە سۆزو خۆشەویستی پەروەردگاریان دڵانی پر لە نوورو ئیمانیان دەکوڵێت) و دەگرین.
(٥٩) لە دوای ئەوان کەسانێك لە نەوەکانیان بوونە جێنشین، کە نوێژەکانیان بەزایە داو شوێنی ئارەزووەکانی نەفسیان کەوتن، ئەوانە تووشی گومرای و سەرگەردانی و سزا دەبن (لە دنیاو قیامەتدا).
(٦٠) جگە لەوانەی کە تەوبە دەکەن و باوەڕی دامەزراو دەهێنن و کارو کردەوەی چاك ئەنجام دەدەن، ئا ئەوانە دەچنە بەهەشتەوە و هیچ جۆرە ستەمێکیان لێ ناکرێت.
(٦١) ئەو بەهەشتە پڕ لە باخە چڕانەی کە خوای میهرەبان بەڵێنی بە بەندەکانی داوە لە جیهانی شاراوەدا، بەڕاستی ئەو بەڵێنەی خوا، بەڕێوەیە و هەر دێتە دی.
(٦٢) ئەوسا لەوێ هیچ گوفتارێکی نابەجێ نابیسن، جگە لە سڵاو کردن و (گوفتاری خۆش و بەجێ) نەبێت، لە بەیانیان و ئێوارناندا (لە هەموو کاتێکدا) رزق و رۆزی (خواردن و خواردنەوەی خۆش و بەتام) بۆیان ئامادەیە.
(٦٣) ئەو بەهەشت و شوێنە خۆشە، بەو بەندانەمان دەبەخشین و دەیانکەینە خاوەنی، کە خواناس و پارێزکارن.
(٦٤) (ماوەیەك وەحی وەستا، پێغەمبەر ﷺ لە فریشتە جوبرەئیلی پرسی، خوای گەورەش لە قورئاندا وەڵامی دایەوە): ئێمە تەنها بەفرمانی پەروەردگارت نەبێت دانابەزین، هەرچی داهاتوو رابوردوومان هەیەو ئەوەش لە نێوانیاندا هەیە، بۆ ئەو پەروەردگارەیە، وەنەبێت پەروەردگاری تۆ هیچ شتێك فەرامۆش بکات.

رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَا فَٱعۡبُدۡهُ وَٱصۡطَبِرۡ لِعِبَٰدَتِهِۦۚ
هَلۡ تَعۡلَمُ لَهُۥ سَمِيّٗا ﴿٦٥﴾ وَيَقُولُ ٱلۡإِنسَٰنُ أَءِذَا مَا مِتُّ لَسَوۡفَ
أُخۡرَجُ حَيًّا ﴿٦٦﴾ أَوَلَا يَذۡكُرُ ٱلۡإِنسَٰنُ أَنَّا خَلَقۡنَٰهُ مِن قَبۡلُ
وَلَمۡ يَكُ شَيۡـٔٗا ﴿٦٧﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَحۡشُرَنَّهُمۡ وَٱلشَّيَٰطِينَ ثُمَّ
لَنُحۡضِرَنَّهُمۡ حَوۡلَ جَهَنَّمَ جِثِيّٗا ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَنَنزِعَنَّ مِن كُلِّ
شِيعَةٍ أَيُّهُمۡ أَشَدُّ عَلَى ٱلرَّحۡمَٰنِ عِتِيّٗا ﴿٦٩﴾ ثُمَّ لَنَحۡنُ أَعۡلَمُ بِٱلَّذِينَ
هُمۡ أَوۡلَىٰ بِهَا صِلِيّٗا ﴿٧٠﴾ وَإِن مِّنكُمۡ إِلَّا وَارِدُهَاۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ
حَتۡمٗا مَّقۡضِيّٗا ﴿٧١﴾ ثُمَّ نُنَجِّي ٱلَّذِينَ ٱتَّقَواْ وَّنَذَرُ ٱلظَّٰلِمِينَ
فِيهَا جِثِيّٗا ﴿٧٢﴾ وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٖ قَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ
لِلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَيُّ ٱلۡفَرِيقَيۡنِ خَيۡرٞ مَّقَامٗا وَأَحۡسَنُ نَدِيّٗا ﴿٧٣﴾ وَكَمۡ
أَهۡلَكۡنَا قَبۡلَهُم مِّن قَرۡنٍ هُمۡ أَحۡسَنُ أَثَٰثٗا وَرِءۡيٗا ﴿٧٤﴾ قُلۡ مَن
كَانَ فِي ٱلضَّلَٰلَةِ فَلۡيَمۡدُدۡ لَهُ ٱلرَّحۡمَٰنُ مَدًّاۚ حَتَّىٰٓ إِذَا رَأَوۡاْ مَا يُوعَدُونَ
إِمَّا ٱلۡعَذَابَ وَإِمَّا ٱلسَّاعَةَ فَسَيَعۡلَمُونَ مَنۡ هُوَ شَرّٞ مَّكَانٗا
وَأَضۡعَفُ جُندٗا ﴿٧٥﴾ وَيَزِيدُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ٱهۡتَدَوۡاْ هُدٗىۗ
وَٱلۡبَٰقِيَٰتُ ٱلصَّٰلِحَٰتُ خَيۡرٌ عِندَ رَبِّكَ ثَوَابٗا وَخَيۡرٞ مَّرَدًّا ﴿٧٦﴾

(٦٥) ئەو زاتە پەروەردگاری ئاسمانەکان و زەوی و هەموو دروستکراوانی نێوانیانە، کەواتە، هەر ئەو بپەرستە و زۆر بەردەوام و خۆگربە لە پەرستنیدا، ئایا کەس شك دەبەیت هاوناوی ئەو و هاوتای ئەو بێت؟ (خاوەنی سیفەتی بەرزو بڵندو پیرۆز بێت وەك ئەو؟!)

(٦٦) ئادەمیزادی (بێباوەڕ) دەڵێت: ئایا کاتێك مردم، جارێکی تر لە ئایندەدا زیندوو دەکرێمەوە؟!.

(٦٧) باشە ئاخر ئادەمیزاد بۆ ئەوە یاد ناکاتو لەبیری دەچێت کە هەر ئێمە پێشتر دروستمان کرد، خۆ هەر هیچ نەبوو؟

(٦٨) سوێند بە پەروەردگارت خوانەناسان و شەیتانەکان کۆ دەکەینەوە، پاشان هەموویان بە دەوری دۆزەخدا بەچۆکدا دەهێنین و (دەیانخەینە ناوی).

(٦٩) لەوەودوا لە هەر گرۆ و دەستەیەك، ئەوانە دەردەکێشین کە زۆر یاخی بوون لە خوای میهرەبان (دژایەتی دین و بەرنامەکەیان دەکرد).

(٧٠) پاشان زۆرچاك ئاگادارین بەوەی کەکێ لەوانە لە پێشترو شایستەترە بەوەی کە زوو بخرێتە ناو ئاگری دۆزەخەوە (تا ببرژێت تیایدا).

(٧١) ئێوە (خەڵکینە) کەستان نییە تێپەڕ نەکات بەسەر دۆزەخدا، (ئیمانداران بۆ ئەوەی زیاتر قەدری بەهەشت و ڕەحمەتی خوا بزانن، کافران بۆ ئەوەی بکەونە ناوی) ئەم پێشهاتە شتێکی بڕیاردراوە هەر جێبەجێ دەکرێت...

(٧٢) لەوەودوا ئەوانە رزگار دەکەین کە پارێزکارو خواناس بوون، ستەمکارانیش لەناو دۆزەخدا بەچۆکدا دەهێنین.

(٧٣) کاتێك ئایەتەکانی ئێمە بەسەر بێباوەڕاندا بە ڕوون و ئاشکرا بخوێنرێتەوە، ئەوانەی کە بێباوەڕن بەوانە دەڵێن کە باوەڕیان هێناوە: باشە کام لەو دوو دەستەیە، جێگەو ڕێگەی خۆش و ژیانی پڕ عەیش و نۆشی بۆ لواوە!! (نەفامان پێوەریان ژیانی دنیای تەمەن کۆتایە).

(٧٤) (بیر ناکەونەوە) چەندەها قەوم و خەڵکی نالەبارمان پێش ئەمان لەناوداوە، کەلوپەل و ناوماڵیان لەمان چاکتر بووە، سیماو قیافەشیان لەمان ڕێکو پێکتر بووە (کوان؟... لەکوێن؟... بۆ دیار نین؟...)

(٧٥) (ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ) بڵێ: ئەوەی لە گومراییدایە باهەرخوای میهرەبان تەمەنی درێژو ماڵ و سامان و دنیای پێ ببەخشێت (بەچی دەچێت، بۆکوێی دەبات، ئەوپەڕی ئەوەیە) هەتاکاتی پێشهاتی ئەو هەڕەشانەیەکە دەیبینن، یان سزاو ئازاری دنیایە، یان بەرپابوونی قیامەتە، جا خوانەناسان لەئایندەدا دەزانن کێ جێگە و ڕێگەی ناخۆشەو کێ لەشکرو سەربازانی لاوازە.

(٧٦) (لەولاشەوە) ئەوانەی ڕێبازی هیدایەتیان گرتۆتەبەر خوا زیاتر هیدایەتیان دەدات، بەڵام دڵنیابن کە هەر کردەوە چاکەکانە کە بەرهەمیان دەمێنێتەوەو پاداشتیان چاکترە لای پەروەردگارتو باشترین سەرەنجامیش دەستەبەردەکەن.

أَفَرَءَيْتَ ٱلَّذِى كَفَرَ بِـَٔايَـٰتِنَا وَقَالَ لَأُوتَيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا
﴿٧٧﴾ أَطَّلَعَ ٱلْغَيْبَ أَمِ ٱتَّخَذَ عِندَ ٱلرَّحْمَـٰنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾ كَلَّا ۚ
سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُۥ مِنَ ٱلْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾ وَنَرِثُهُۥ
مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾ وَٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ ءَالِهَةً
لِّيَكُونُوا۟ لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾ كَلَّا ۚ سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ
عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٢﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّآ أَرْسَلْنَا ٱلشَّيَـٰطِينَ عَلَى ٱلْكَـٰفِرِينَ
تَؤُزُّهُمْ أَزًّا ﴿٨٣﴾ فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ ۖ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ﴿٨٤﴾
يَوْمَ نَحْشُرُ ٱلْمُتَّقِينَ إِلَى ٱلرَّحْمَـٰنِ وَفْدًا ﴿٨٥﴾ وَنَسُوقُ ٱلْمُجْرِمِينَ
إِلَىٰ جَهَنَّمَ وِرْدًا ﴿٨٦﴾ لَّا يَمْلِكُونَ ٱلشَّفَـٰعَةَ إِلَّا مَنِ ٱتَّخَذَ عِندَ
ٱلرَّحْمَـٰنِ عَهْدًا ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا۟ ٱتَّخَذَ ٱلرَّحْمَـٰنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾ لَّقَدْ
جِئْتُمْ شَيْـًٔا إِدًّا ﴿٨٩﴾ تَكَادُ ٱلسَّمَـٰوَٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ
وَتَنشَقُّ ٱلْأَرْضُ وَتَخِرُّ ٱلْجِبَالُ هَدًّا ﴿٩٠﴾ أَن دَعَوْا۟ لِلرَّحْمَـٰنِ وَلَدًا
﴿٩١﴾ وَمَا يَنۢبَغِى لِلرَّحْمَـٰنِ أَن يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾ إِن كُلُّ مَن فِى
ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ إِلَّآ ءَاتِى ٱلرَّحْمَـٰنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾ لَّقَدْ أَحْصَىٰهُمْ
وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٤﴾ وَكُلُّهُمْ ءَاتِيهِ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

(٧٧) ئایا ئەو جۆرە کەسانەت بینیوە، کە باوەڕی بەئایەت و فەرمانەکانی ئێمە نیەو دەڵێت: سوێند بە خوا من سامانو کوڕو نەوەم پێ دەدرێت!

(٧٨) باشە، ئاخو (ئەو بەندە یاخیە) بەنهێنی و شاراوەکانی زانیووە، یاخود بەڵێنی وەرگرتووە لە خوای میهرەبان (کە دنیا بە دلی ئەو بێت؟!).

(٧٩) نەخێر، وانی یە (بەدڵی ئەو نابێت) ئەوەی کە دەیڵێت لە ئاییندەدا تۆماری دەکەین لەسەری و سزای دوور و درێژی بۆ ساز دەکەین.

(٨٠) بێگومان ئەوەی ئەو دەیڵێت: بەمیراتی لێی دەسێنیەنەوە، بەتەنهاش دێتە لامان (بۆ لێپرسینەوە).

(٨١) ئەو بێباوەڕانە لەجیاتی خوا جۆرەها شتی تریان کردۆتە خوای خۆیان تا پایەداری و دەسەڵاتیان (بەخەیالی خۆیان) دەست بکەوێت.

(٨٢) نەخێر، وانی‌یە (خەیاڵیان خاوە)، ئەو شتانەی ئەوان دیپەرستن، (لە ڕۆژی قیامەتدا) باوەڕیان بەپەرستنی ئەوان نیە و نارەزایی دەردەبرن، (بەلکو بە سەختی) دژایەتیان دەکەن و بەرپەرچیان دەدەنەوە.

(٨٣) ئایا نابینیت بەڕاستی ئێمە چۆن شەیتانەکان دەنێرینە سەر خوانەناسان، بەگەرمی هانیان دەدەن بۆ تاوان و گوناهو خراپە.

(٨٤) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) پەلەیان لێ مەکە، چونکە بێگومان ئێمە بەوردی هەر هەموو کارو کردەوەیان بەژمارە تۆمار دەکەین.

(٨٥) ڕۆژێك دێت دەستە دەستە خواناس و پارێزکاران بۆ لای خوای میهرەبان بە ڕێ دەکەین (تا بەدیداری شادبین و بیانخاتە بەهەشتەوە).

(٨٦) تاوانبارو گوناهکارانیش بەپەلەو بەتینویەتی رابێچ دەکەین بۆ ناو دۆزەخ.

(٨٧) ئەوانە خاوەنی تکا نین و کەس تکایان بۆ ناکات، مەگەر ئەو کەسەی کە لەکاتی خۆیدا خوای میهرەبان بەڵێنی پێدابێت کە تکا بکات یان تکای بۆ بکرێت.

(٨٨) (جوولەکە و گاورو بت پەرستان) دەیانوت: خوای میهرەبان ڕۆڵە و نەوەی بۆ خۆی داناوە!!

(٨٩) سوێند بەخوا بەڕاستی بوختانێکی ناقۆڵاو دەکەن و گوفتارێکی ناشایستە و سەرسوڕهێنەر دەڵێن...

(٩٠) خەریکە ئاسمانەکان لە ناقۆڵایی ئەو گوفتارە نابەجێیە، لەت و پەت ببێت، زەوی خەریکە شەق بەرێت و ڕۆبچێت، کێوەکانیش خەریکە بکەوون و ورد و خاش ببن...

(٩١) کاتێك کە نەفامان بوونی ڕۆڵە و نەوەیان دایە پاڵ خوای میهرەبان...

(٩٢) لەکاتێکدا بۆ خوای میهرەبان نەهاتووە و ڕەوانیە کە نەوە بۆ خۆی بریار بدات...

(٩٣) هیچ کەسێك نی‌یە لە ئاسمانەکان و زەویدا، کە بەندەی ملکەچی خوای میهرەبان نەبێت...

(٩٤) سوێند بە خوا بێگومان هەر هەموویانی سەرژمێر کردووە و یەك یەك ژمارەی کردوون (کەسی لێ ون نابێت)، هەر هەموویان ڕۆژی قیامەت دێنە پێشەوە، بۆ لای بە تاك و تەنها (بێ پاسەوان و بێ کەس).

(٩٥) یەکە یەکەی ئەوخەلکە بە تاك و تەنهای دێت ئامادە دەکرێت لەبەردەم دادگای پڕ لە دادوەری خوادا.

إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ سَيَجۡعَلُ لَهُمُ
ٱلرَّحۡمَٰنُ وُدّٗا ﴿٩٦﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرۡنَٰهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ
ٱلۡمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِۦ قَوۡمٗا لُّدّٗا ﴿٩٧﴾ وَكَمۡ أَهۡلَكۡنَا قَبۡلَهُم
مِّن قَرۡنٍ هَلۡ تُحِسُّ مِنۡهُم مِّنۡ أَحَدٍ أَوۡ تَسۡمَعُ لَهُمۡ رِكۡزَۢا ﴿٩٨﴾

سُورَةُ طه — ترتيبها ٢٠ — آياتها ١٣٥

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

طه ﴿١﴾ مَآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡقُرۡءَانَ لِتَشۡقَىٰٓ ﴿٢﴾ إِلَّا تَذۡكِرَةٗ
لِّمَن يَخۡشَىٰ ﴿٣﴾ تَنزِيلٗا مِّمَّنۡ خَلَقَ ٱلۡأَرۡضَ وَٱلسَّمَٰوَٰتِ ٱلۡعُلَى ﴿٤﴾
ٱلرَّحۡمَٰنُ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ ٱسۡتَوَىٰ ﴿٥﴾ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي
ٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَا وَمَا تَحۡتَ ٱلثَّرَىٰ ﴿٦﴾ وَإِن تَجۡهَرۡ بِٱلۡقَوۡلِ
فَإِنَّهُۥ يَعۡلَمُ ٱلسِّرَّ وَأَخۡفَى ﴿٧﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ لَهُ ٱلۡأَسۡمَآءُ
ٱلۡحُسۡنَىٰ ﴿٨﴾ وَهَلۡ أَتَىٰكَ حَدِيثُ مُوسَىٰٓ ﴿٩﴾ إِذۡ رَءَا نَارٗا
فَقَالَ لِأَهۡلِهِ ٱمۡكُثُوٓاْ إِنِّيٓ ءَانَسۡتُ نَارٗا لَّعَلِّيٓ ءَاتِيكُم مِّنۡهَا بِقَبَسٍ
أَوۡ أَجِدُ عَلَى ٱلنَّارِ هُدٗى ﴿١٠﴾ فَلَمَّآ أَتَىٰهَا نُودِيَ يَٰمُوسَىٰٓ ﴿١١﴾
إِنِّيٓ أَنَا۠ رَبُّكَ فَٱخۡلَعۡ نَعۡلَيۡكَ إِنَّكَ بِٱلۡوَادِ ٱلۡمُقَدَّسِ طُوٗى ﴿١٢﴾

(٩٦) بەڕاستی ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، لە ئایندەدا خوای میهرەبان بەسۆزو خۆشەویستی و ڕێزی (تایبەتەوە) پێشوازیان دەکات، (هەروەها لە لایەن فریشتەکان و ئیمانداران و نیشتەجێکانی بەهەشتەوە) خۆشەویست و ڕێزدارن.
(٩٧) جا بێگومان ئێمە ئەم قورئانەمان ئاسان کردووە و هەر بەزمانی تۆ ڕەوانەمان کردووە، بۆ ئەوەی مژدەی پێ بدەیت بەپارێزکارو خواناسەکان، هەروەها کەسانی سەرسەخت و کەللەڕەقی پێ بترسێنیت.
(٩٨) ئێمە چەندەها قەوم و خەڵکی نالەبارمان پێش ئەمان لەناوبردووە، ئایا هەست دەکەیت کە یەکێ لەوانە مابێت، یان سرتەیەك، چرپەیەك، مشەیەکیان، لێوە بێت؟!

سورەتی (طه)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرتای سوورەتی (البقرة) بدە.
(٢) ئەی پێغەمبەر ﷺ ئێمە ئەو قورئانەمان دانەبەزاندووە بۆ سەر تۆ تاتووشی خەفەت و غەم و پەژارە ببیت...
(٣) بەڵکو یادخەرەوەیەکە، بۆ ئەو کەسەی کە لە لێپرسینەوەی پەروەردگار دەترسێت.
(٤) قورئان، لەلایەن زاتێکەوە بەش بەش دابەزیووە، کە زەوی دروست کردووە و ئاسمانە بڵندەکانی بەدی هێناوە. (زانایانی ئەستێرەناس سەرسامن لەگەورەیی و فراوانیو تۆکمەییو سوڕانەوەی ئەستێرەکانی).
(٥) خوای میهرەبان بەسەر تەختی فەرمانڕەوایەتی خۆیەوە وەستاوە (عەرشی ئەو زاتە لە سەرو حەوت چین ئاسمانەوەیە و لەوێوە سەرپەرشتی هەموو بەدیهێنراوەکان دەکات، سەرنجی لاپەرە ٢٤٩ ئایەتی ژمارە/٢ الرعد).
(٦) هەرچی لە ئاسمانەکان و هەرچی لە زەویداو هەرچی لە نێوانیاندا هەیە و هەرچی لە ژێرخاکدایە (هەر هەمووی) خوا خاوەنیانە. (چونکە بەدیهێنەری هەمویانە).
(٧) خۆ ئەگەر بەئاشکرا قسە بکەیت، ئەوە بێگومان ئەو زاتە بەنهێنی و لە نهێنیش پەنهانتر دەزانێت.
(٨) الله زاتێکە کە جگە لەو خوایەکی تر نیە، هەرچی ناوە پیرۆزو سیفاتە جوانەکان هەیە هەر شایستەی ئەوە.
(٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ ئایا هەواڵی بەسەرهاتی موسات پێگەیشتووە؟!
(١٠) کاتێك ئاگرێکی بینی (لە گەڕانەوەیدا بۆ میسر، لە شەوێکی ساردا، لە بیابانی سینادا) بەخێزانەکەی وت: ئێوە لێرە بن، بەڕاستی من ئاگرێکم بەدی کردووە، (با بڕۆم) بەڵکو سەلکە بزوتێکتان بۆ بهێنم، یان کەسێکم دەست بکەوێت ڕێنموویم بکات. (لەم شەوە تاریكو ساردەدا).
(١١) جاکاتێك نزیکی ئاگرەکە بۆوە، بانگی لێکرا: ئەی موسا...
(١٢) (خوای گەورە و باڵادەست و میهرەبان فەرموی): دڵنیابە من پەروەردگاری تۆم، کەواتە پێڵاوەکانت دا بکەنە، چونکە تۆ لە دۆڵی پیرۆزی ـ طوی ـ دایت.

وَأَنَا ٱخۡتَرۡتُكَ فَٱسۡتَمِعۡ لِمَا يُوحَىٰٓ ﴿١٣﴾ إِنَّنِيٓ أَنَا ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠
فَٱعۡبُدۡنِي وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ لِذِكۡرِيٓ ﴿١٤﴾ إِنَّ ٱلسَّاعَةَ ءَاتِيَةٌ
أَكَادُ أُخۡفِيهَا لِتُجۡزَىٰ كُلُّ نَفۡسِۭ بِمَا تَسۡعَىٰ ﴿١٥﴾ فَلَا يَصُدَّنَّكَ
عَنۡهَا مَن لَّا يُؤۡمِنُ بِهَا وَٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ فَتَرۡدَىٰ ﴿١٦﴾ وَمَا تِلۡكَ
بِيَمِينِكَ يَٰمُوسَىٰ ﴿١٧﴾ قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّؤُاْ عَلَيۡهَا
وَأَهُشُّ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَـَٔارِبُ أُخۡرَىٰ ﴿١٨﴾ قَالَ أَلۡقِهَا
يَٰمُوسَىٰ ﴿١٩﴾ فَأَلۡقَىٰهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٞ تَسۡعَىٰ ﴿٢٠﴾ قَالَ خُذۡهَا
وَلَا تَخَفۡۖ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا ٱلۡأُولَىٰ ﴿٢١﴾ وَٱضۡمُمۡ يَدَكَ
إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخۡرُجۡ بَيۡضَآءَ مِنۡ غَيۡرِ سُوٓءٍ ءَايَةً أُخۡرَىٰ ﴿٢٢﴾ لِنُرِيَكَ
مِنۡ ءَايَٰتِنَا ٱلۡكُبۡرَى ﴿٢٣﴾ ٱذۡهَبۡ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ إِنَّهُۥ طَغَىٰ ﴿٢٤﴾ قَالَ
رَبِّ ٱشۡرَحۡ لِي صَدۡرِي ﴿٢٥﴾ وَيَسِّرۡ لِيٓ أَمۡرِي ﴿٢٦﴾ وَٱحۡلُلۡ عُقۡدَةٗ مِّن
لِّسَانِي ﴿٢٧﴾ يَفۡقَهُواْ قَوۡلِي ﴿٢٨﴾ وَٱجۡعَل لِّي وَزِيرٗا مِّنۡ أَهۡلِي ﴿٢٩﴾ هَٰرُونَ
أَخِي ﴿٣٠﴾ ٱشۡدُدۡ بِهِۦٓ أَزۡرِي ﴿٣١﴾ وَأَشۡرِكۡهُ فِيٓ أَمۡرِي ﴿٣٢﴾ كَيۡ نُسَبِّحَكَ
كَثِيرٗا ﴿٣٣﴾ وَنَذۡكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٣٤﴾ إِنَّكَ كُنتَ بِنَا بَصِيرٗا ﴿٣٥﴾ قَالَ قَدۡ
أُوتِيتَ سُؤۡلَكَ يَٰمُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدۡ مَنَنَّا عَلَيۡكَ مَرَّةً أُخۡرَىٰٓ ﴿٣٧﴾

(١٣) مـن ئـيتر هـەڵم بـژاردوویت (بـۆ رابـەرایـەتی و پێغەمبەرایەتی) جا گوێ بگرە بۆ ئەو شتانەی لە ڕێگەی وەحی و نیگاوە پێت رادەگەیەنرێت.

(١٤) بەڕاستی هەر من (الله)م، من خوام، هیچ خوایەك نیە جگە لە من، کەواتە هەر من بپەرستە و نـوێژەکـانیشت بـەچاکـی ئەنجام بدە، تا هەمیشە منت لە یاد بێت.

(١٥) بێگومان ڕۆژی قیامەت بەڕێوەیە و هەر دێت، خەریکە بیشارمەوە، بۆ ئەوەی هەموو کەسێك بەگوێرەی کارو کردەوە و هەوڵ و کۆششی پاداشت بدرێتەوە.

(١٦) (ئەی مـوسا)؛ نـەیەڵێت ئـەو کـەسانەی کـە بـاوەڕیان بەقیامەت نیە و شوێنی ئـارەزووی خـۆیان کـەوتوون، (لەو راسـتیە) وێـڵت بکـەن، چـونکە ئـەوسا تـیادەچیت و زەرەر دەکەیت.

(١٧) (ئینجا خوای گەورە پرسی) ئەی موسا: ئەی ئەوە چـیە، بەدەستی راستەوە (گرتووتە).

(١٨) موسا وتی: ئەوە گۆچانەکەمە، خۆمی بەسەردا دەدەم و (دەیماڵم بەدرەختدا) تا گەڵا بـوەرێنم بـۆ مـەڕەکـانم، چـەند مەبەستێکی تریشم تێیدا هەیە کە پێی ئەنجامی دەدەم.

(١٩) خوا فەرمووی: دە فڕێی بدە ئەی موسا.

(٢٠) جا هەر کە فڕێی دا، یەکسەر بوو بە مارێکی زیندوو، بەخێرایی دەجوڵایەوە.

(٢١) خوا فەرمووی: بیگرە و مەترسە، وەك ئەوسای خۆی لێدەکەینەوە.

(٢٢) دەستیشت بخەرە ژێر باڵتەوە، ئەو کاتە بە ڕەنگی سپی و درەوشاوەیی دێتە دەرەوە، بێ ئەوەی عـەیبدار بێت، ئەوەش نیشانە و بەڵگەیەکی ترە. (بۆ ئاینده سودی لێ وەردەگریت).

(٢٣) (ئەم شتانە بۆ ئەوەیە) تا هەندێك لە موعجیزە گەورەکانی خۆمانت نیشان بدەین.

(٢٤) دەبچۆ بۆ لای فیرعەون چونکە بێگومان یاخی‌یە و لە سنوور دەرچووە. (لافی خوایەتی لێدەدات).

(٢٥) (موسا کەوتە نزاکردن) وتی: پەروەردگارا سینە و دڵ و دەروونم ئاسوودە و گوشاد بکە...

(٢٦) ئیش و کارو هەوڵ و کۆششم بۆ ئاسان بکە...

(٢٧) گرێی زمانم بکەرەوە و زمانم گۆیا و پاراو بکە...

(٢٨) تا لە قسەو گوفتارو مەرامم تێبگەن...

(٢٩) لە کەس و کاریشم هاوکار و یارمەتیدەرێکم بۆ بریار بدە...

(٣٠) (حەز دەکەم) هاروونی برام بێت...

(٣١) خوایە پشتمی پێ بەهێز بکە...

(٣٢) بیکە هاوبەش و یاریدەدەرم، لەگەیاندنی (پەیامەکەتدا)...

(٣٣) تا تەسبیحات و ستایشی تۆ زۆر بکەین...

(٣٤) زۆر یادی تۆ بکەین و ناوی تۆ بەرین...

(٣٥) چونکە بەڕاستی تۆ هەمیشە بینای بە حاڵی ئێمە، بە هەڵس و کەوتی ئێمە، بە هەموو شتێکی ئێمە.

(٣٦) (خوای گەورەش) فەرمووی: ئەی موسا هەموو داخوازیەکانت بەجێ یەو پەسەندە و هەموویانت پێدرا.

(٣٧) سوێند بە خوا بێگومان ئێمە جارێکی تریش منەتمان ناوەتە سەر تۆو لای ڕەحمەتمان لێکردوویتەوە...

إِذۡ أَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰٓ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰٓ ﴿٣٨﴾ أَنِ ٱقۡذِفِيهِ فِي ٱلتَّابُوتِ فَٱقۡذِفِيهِ
فِي ٱلۡيَمِّ فَلۡيُلۡقِهِ ٱلۡيَمُّ بِٱلسَّاحِلِ يَأۡخُذۡهُ عَدُوّٞ لِّي وَعَدُوّٞ لَّهُۥۚ وَأَلۡقَيۡتُ
عَلَيۡكَ مَحَبَّةٗ مِّنِّي وَلِتُصۡنَعَ عَلَىٰ عَيۡنِيٓ ﴿٣٩﴾ إِذۡ تَمۡشِيٓ أُخۡتُكَ
فَتَقُولُ هَلۡ أَدُلُّكُمۡ عَلَىٰ مَن يَكۡفُلُهُۥۖ فَرَجَعۡنَٰكَ إِلَىٰٓ أُمِّكَ كَيۡ تَقَرَّ
عَيۡنُهَا وَلَا تَحۡزَنَۚ وَقَتَلۡتَ نَفۡسٗا فَنَجَّيۡنَٰكَ مِنَ ٱلۡغَمِّ وَفَتَنَّٰكَ فُتُونٗاۚ
فَلَبِثۡتَ سِنِينَ فِيٓ أَهۡلِ مَدۡيَنَ ثُمَّ جِئۡتَ عَلَىٰ قَدَرٖ يَٰمُوسَىٰ ﴿٤٠﴾
وَٱصۡطَنَعۡتُكَ لِنَفۡسِي ﴿٤١﴾ ٱذۡهَبۡ أَنتَ وَأَخُوكَ بِـَٔايَٰتِي وَلَا تَنِيَا
فِي ذِكۡرِي ﴿٤٢﴾ ٱذۡهَبَآ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ إِنَّهُۥ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾ فَقُولَا لَهُۥ قَوۡلٗا لَّيِّنٗا
لَّعَلَّهُۥ يَتَذَكَّرُ أَوۡ يَخۡشَىٰ ﴿٤٤﴾ قَالَا رَبَّنَآ إِنَّنَا نَخَافُ أَن يَفۡرُطَ عَلَيۡنَآ
أَوۡ أَن يَطۡغَىٰ ﴿٤٥﴾ قَالَ لَا تَخَافَآۖ إِنَّنِي مَعَكُمَآ أَسۡمَعُ وَأَرَىٰ
﴿٤٦﴾ فَأۡتِيَاهُ فَقُولَآ إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرۡسِلۡ مَعَنَا بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ
وَلَا تُعَذِّبۡهُمۡۖ قَدۡ جِئۡنَٰكَ بِـَٔايَةٖ مِّن رَّبِّكَۖ وَٱلسَّلَٰمُ عَلَىٰ مَنِ ٱتَّبَعَ
ٱلۡهُدَىٰٓ ﴿٤٧﴾ إِنَّا قَدۡ أُوحِيَ إِلَيۡنَآ أَنَّ ٱلۡعَذَابَ عَلَىٰ مَن كَذَّبَ
وَتَوَلَّىٰ ﴿٤٨﴾ قَالَ فَمَن رَّبُّكُمَا يَٰمُوسَىٰ ﴿٤٩﴾ قَالَ رَبُّنَا ٱلَّذِيٓ أَعۡطَىٰ
كُلَّ شَيۡءٍ خَلۡقَهُۥ ثُمَّ هَدَىٰ ﴿٥٠﴾ قَالَ فَمَا بَالُ ٱلۡقُرُونِ ٱلۡأُولَىٰ ﴿٥١﴾

(٣٨) کاتێك ئێمە ئەوەی پێویست بوو بەدایکت رابگەیەنرێت، پێمان گەیاند...
(٣٩) کە بـیخەرە نـاو تـابوتێکی تـایبەتەوە، ئـینجا بـیخەرە دەریاوە، با دەریا بەرەو کەنار بیبات، تا سەرەنجام دوژمنەکەی من و دوژمنەکەی ئەو بـیگرێتەوە، هـەروەها خـۆشەویستیم رژاند بەسەرتدا، تا لە ژێر چاودێری مندا گەورە ببیت.
(٤٠) (لەبـیرت نـەچێت) کـاتێك خـوشکەکـەت دەروێشت و چاودێری تۆی دەکرد، (لە نزیکی کۆشکی فیرعەونەوە، بـینی گیریان خواردووە بە دەستەوە) ئەوە بـوو وتـی: بـاشە، ئـایا کەسێکتان پێ بڵێم تـا بـۆتان بـەخێو بکـات، ئـەوسا تـۆمان گەڕاندەوە بۆ لای دایکت، تا چـاوی روون بـێت و خـەفەت نەخوات، (ئـەوەبوو کـە گـەورە بـوویت بـەهەڵە) کـەسێکت کوشت، ئینجا ئێمە رزگارمان کردیت لەو غەم و پەژارەیەش، بە جۆرەها شێوە تۆمان تاقی کردۆتەوە، ئیتر ئەوەبوو ساڵەها لەناو خەڵکی مەدیەندا مایتەوە، (بەشوانکاری ژیانی خـۆتت بردە سەر) ئینجا ئەی موسا لەکاتی دیاری کراودا هاتوویت (تا پەیامی ئێمە وەربگریت و رای بگەیەنیت)...
(٤١) (جا چاك بزانە) من تۆم دروست کردووە بـۆ خـۆم، (تـا پەیامی من رابگەیەنیت)...
(٤٢) دەی برۆ خۆت و براکەت هاوڕێ لەگەڵ موعجیزەکانمدا، نەکەن لەگەیاندنی پەیامی مندا سستی و خاویو کەمتەرخەمێ بکەن...
(٤٣) هەردووکتان بچن بۆ لای فیرعەون، چونکە بەڕاستی ئەو لە سنوور دەرچووە و لە مـەرزی بـەندایـەتی ترازاوە... (دەم لەخوایەتی دەکوتێ).
(٤٤) هەردووکتان بەنەرمی و بەجوانی گفتوگۆی لەگەڵدا بکەن، بەڵکو یاداوەری وەربگرێت، یان ترسی (سزای ئێمە) لە دەروونیدا جێ بگرێتو (خۆی بناسێت).
(٤٥) موساو هاروون وتیان: پەروەردگارا؛ ئێمە بەڕاستی دەترسین پەلامارمان بدات و لەناومان بەرێت (پـێش ئەوەی پەیامەکەتی پێ رابگەیەنین)، یان زیاتر سەرکەشیی بکات.
(٤٦) خوای گەورە فەرمووی: مەترسن من بەڕاستی لەگەڵتاندام، دەبیستم و دەبینم (نایەڵم دەستدرێژی بکـاتە سەرتان)...
(٤٧) دەی بچن بۆ لای و پێی بڵێن: ئێمە هەردووکمان لەلایەن پەروەردگاری تۆوە رەوانە کراوین، (باوەڕی پێ بهێنە) و نەوەی ئیسرائیلیش ئازاد بکە، با لەگەڵماندا بن، سزاو ئازاریان مەدە، بەڕاستی ئـێمە، هـاوڕێ لەگـەڵ موعجیزەی تایبەتی لە لایەن پەروەردگارتەوە رەوانەکراوین، سڵاویش لەسەر ئەو کـەسانە بـێت کـە شـوێنی هیدایەت و رێبازی راستەقینە کەوتوون.
(٤٨) بێگومان ئێمە ئاگادارکراوین، کە سزاو ئازارو بەڵا لەسەر ئەوانەیە کە راستیەکان بەدرۆ دەزانن و پشتی تێ دەکەن لێی یاخی دەبنو (باوەڕی پێ ناکەن).
(٤٩) فیرعەون بە فیزەوە وتی: باشە ئەی موسا پەروەردگاری ئێوە کێیە؟!
(٥٠) موسا وتی: پەروەردگارمان ئەو زاتەیە کە هەموو شتێکی بەتایبەتی و رێکو پێکی دروست کردووە، پاشان رێنموویی کردووە، تا بەچاکی دەوری خۆی ببینێت و (لە خزمەتی ئادەمیزادا بێت).
(٥١) فیرعەون وتی: ئەی ئەو هەموو خەڵکەی کە لەوەو پێش تیاچوون، چیان لێهات و سەرئەنجامیان چۆنە؟!

قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى ﴿٥٢﴾
الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى ﴿٥٣﴾ كُلُوا
وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَىٰ ﴿٥٤﴾ ۞ مِنْهَا
خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ ﴿٥٥﴾ وَلَقَدْ
أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَىٰ ﴿٥٦﴾ قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا
مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَىٰ ﴿٥٧﴾ فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ
فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا
سُوًى ﴿٥٨﴾ قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمُ الزِّينَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى
﴿٥٩﴾ فَتَوَلَّىٰ فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَىٰ ﴿٦٠﴾ قَالَ لَهُمْ
مُوسَىٰ وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ
وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَىٰ ﴿٦١﴾ فَتَنَازَعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَأَسَرُّوا
النَّجْوَىٰ ﴿٦٢﴾ قَالُوا إِنْ هَٰذَانِ لَسَاحِرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُمْ
مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلَىٰ ﴿٦٣﴾ فَأَجْمِعُوا
كَيْدَكُمْ ثُمَّ ائْتُوا صَفًّا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلَىٰ ﴿٦٤﴾

(٥٢) موسا وتی: زانیاری ئەوانە، لای پەروەردگارمەو لە دۆسیەکانی (لوح المحفوظ) دا پارێزراوە، پەروەردگاری من، هیچی لێ ون نابێت، هیچ شتێکیش فەرامۆش ناکات.

(٥٣) ئەو زاتەی کە زەوی بۆ ئێوە بار هێناوە، وەکو لانکە و بێشکە (لەسەری دەحەوێنەوە)، هەروەها جۆرەها ڕێگەی (زەمینی و ئاسمانی و هەوایی) تیایدا بۆ فەراهەم هێناون، لە ئاسمانیشەوە باران دادەبەزێنێت، کە بەهۆیەوە چەندەها جووت رووەکی پێ دەڕوێنێت.

(٥٤) خەڵکینە بخۆن (لەو بەرهەم و بەرەکەتە)، ماڵاتەکانیشتان بلەوەڕێنن، بەڕاستی ئا لەو شتانەدا بەڵگەونیشانەی زۆر هەیە بۆ کەسانی ژیرو هۆشمەند.

(٥٥) ئێمە ئێوەمان هەر لەم زەویە دروست کردووە، (دوای ماوەیەك) دەتانخەینەوە ناوی، پاشان جارێکیتر دووبارە لەو زەویە دەرتان دەهێنینەوە (بۆ لێپرسینەوە و وەرگرتنی ئەو پاداشتەی کە شایستەن).

(٥٦) سوێند بە خوا هەرچی بەڵگە و موعجیزە هەبوو نیشانی فیرعەونماندا کەچی هەر هەمووی بەدرۆزانی و ئامادە نەبوو باوەڕ بهێنێت، بەڵکو هەر سەری باداو یاخی بوو.

(٥٧) فیرعەون (بەناڕەزاییەوە) وتی: ئەی موسا هاتووی بۆ لامان، تا لەسەر زەوی خۆمان بە دەرکردنمان بدەیت و ئاوارەمان بکەیت، بەهۆی جادووگەریەکەتەوە؟!

(٥٨) کەواتە سوێند بێت ئێمەش جادوویەکت بۆ دەهێنین وەك ئەوەی خۆت، جا شوێن و کاتێك بۆ ئێمەو بۆ خۆت دابنێ، نە ئێمە سەرپێچی لێ بکەین نە تۆش، تا لە یەك شوێن و کاتدا دەستبەکار ببین لە شوێنێکی ڕێك و پێکدا.

(٥٩) موسا وتی: کاتی دیاریکراومان ڕۆژی ڕازاندنەوە بێت و لەکاتی چێشتەنگاودا خەڵکی کۆبکرێتەوە.

(٦٠) فیرعەون ئەو دانیشتنەی بەجێ هێشت و هەرچی فێڵ و تەڵەکەی هەبوو خستیەکارو پاشان (لەکاتی دیاری کراودا) هات (بە لەخۆباییبوونەوە، وای دەزانی سەرکەوتن بەدەست دەهێنێت).

(٦١) موسا بە جادووگەرانی وت: هاوار لە ئێوە، نەکەن درۆ بەناوی خواوە هەڵبەستن، (هاوەڵی بۆ بڕیار بدەن، باوەڕ بە پێغەمبەرانی نەکەن) چونکە ئەو زاتە بەتوانایە بەبەڵایەك هەمووتان لەناو ببات و بتانفەوتێنێت، چونکە ئەو کەسەی کە شتی ناڕەوا هەڵدبەستێت و پروپاگەندەی درۆ دەکات نائومێد و بێ هیواو ڕەنجەڕۆیە.

(٦٢) (گوفتاری موسا کاری تێکردن) کەوتنە باس و خواس لە نێوان خۆیاندا و بەنهێنی چپ و هوڕیان دەکرد.

(٦٣) (هەندێك لە دارو دەستەی فیرعەون) وتیان بە (جادووگەران) بەڕاستی ئەم دوانە، دوو جادووگەرن و دەیانەوێت، لە وڵات و نیشتمانی خۆتان دەرتانپەڕێنن، هەروەها بەهۆی جادووەکەیانەوە و ئەم ڕێگەو بەرنامە گرنگ و بەرزەی ئێوە لەناو بەرن...

(٦٤) جا هەرچی تواناو دەسەڵات و جادوویەکتان هەیە بیخەنەکارو یەك پارچە و یەك دەست، دەستبەکار بن، بێگومان ئەوەی ئەمڕۆ دەیباتەوە سەرفرازو سەرکەوتوو بەهرەمەندە!!

قَالُوا۟ يَٰمُوسَىٰٓ إِمَّآ أَن تُلْقِىَ وَإِمَّآ أَن نَّكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ ﴿٦٥﴾ قَالَ
بَلْ أَلْقُوا۟ ۖ فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِن سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ
﴿٦٦﴾ فَأَوْجَسَ فِى نَفْسِهِۦ خِيفَةً مُّوسَىٰ ﴿٦٧﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ
أَنتَ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٦٨﴾ وَأَلْقِ مَا فِى يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوٓا۟ ۖ إِنَّمَا صَنَعُوا۟
كَيْدُ سَٰحِرٍ ۖ وَلَا يُفْلِحُ ٱلسَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ﴿٦٩﴾ فَأُلْقِىَ ٱلسَّحَرَةُ سُجَّدًا
قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا بِرَبِّ هَٰرُونَ وَمُوسَىٰ ﴿٧٠﴾ قَالَ ءَامَنتُمْ لَهُۥ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ
لَكُمْ ۖ إِنَّهُۥ لَكَبِيرُكُمُ ٱلَّذِى عَلَّمَكُمُ ٱلسِّحْرَ ۖ فَلَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ
وَأَرْجُلَكُم مِّنْ خِلَٰفٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ فِى جُذُوعِ ٱلنَّخْلِ وَلَتَعْلَمُنَّ
أَيُّنَآ أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَىٰ ﴿٧١﴾ قَالُوا۟ لَن نُّؤْثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَآءَنَا مِنَ
ٱلْبَيِّنَٰتِ وَٱلَّذِى فَطَرَنَا ۖ فَٱقْضِ مَآ أَنتَ قَاضٍ ۖ إِنَّمَا تَقْضِى هَٰذِهِ
ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَآ ﴿٧٢﴾ إِنَّآ ءَامَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَٰيَٰنَا وَمَآ أَكْرَهْتَنَا
عَلَيْهِ مِنَ ٱلسِّحْرِ ۗ وَٱللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰٓ ﴿٧٣﴾ إِنَّهُۥ مَن يَأْتِ رَبَّهُۥ مُجْرِمًا
فَإِنَّ لَهُۥ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ﴿٧٤﴾ وَمَن يَأْتِهِۦ مُؤْمِنًا قَدْ
عَمِلَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلدَّرَجَٰتُ ٱلْعُلَىٰ ﴿٧٥﴾ جَنَّٰتُ عَدْنٍ
تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ وَذَٰلِكَ جَزَآءُ مَن تَزَكَّىٰ ﴿٧٦﴾

(٦٥) ئەوسا جادووگەران وتیان: ئەی موسا؛ یان تۆ دەستبەکاربە و دار عەسای خۆت فڕێ بدە، یان ئێمە سەرەتا دەست پێ دەکەین و فڕێی دەدەین؟

(٦٦) موسا وتی: نەخێر؛ ئێوە لە پێشدا دەست پێ بکەن، جا هەر کە دەستیان پێکرد پەت و گوریس و دارو چێوەکانیان وا دەهاتنە بەرچاوی موسا بەهۆی جادووەکەیانەوە کە هەمویان بونەتە ماری گەورە و بەخێرایی دەڕۆن و دەجولێن.

(٦٧) ئەوسا موسا هەستی کرد بە ترسێك لە دل و دەروونیدا.

(٦٨) (ئێمەش نیگامان بۆ کرد) وتمان: مەترسە و دلنیابە چونکە بەڕاستی هەر تۆ بەرزو سەرکەوتوویت.

(٦٩) ئەوەی لەدەستی ڕاستتدایە (واتە عەساکەت) فڕێی بدە، هەرچی ئەوانە کردوویانە دەیماشێتەوە و قوتی دەدات، چونکە بێگومان ئەوەی کردوویانە تەنها فێل و تەلەکەی جادووگەرە، جادووگەریش بۆ هەر کوێ بچێت و هەرچی بکات سەرکەوتوو نابێت.

(٧٠) ئەوسا ئیتر هەموو جادووگەران، کەوتن بە ڕووداو سوژدەیان برد بۆ خوا (ڕاستییان بۆ دەرکەوت)و وتیان: ئیتر ئێمە باوەڕێکی بەتینمان هێناوە بەپەروەردگاری هاروون و موسا. (حەقیقەت و ڕاستیمان بۆ دەرکەوت).

(٧١) فیرعەون وتی: ئایا ئێوە هەر ئاوا باوەڕتان پێ هێنا پێش ئەوەی مۆلەتتان بدەم و ڕازی بم؟ بەڕاستی دیارە موسا گەورە و مامۆستاتانە و هەر ئەو فێری جادووگەری کردوون، شەرت بێت دەست و قاچتان بە پێچەوانەوە بقرتێنم و هەلتانواسم بەقەدی دارخورمادا ئەوسا چاك دەزانن کە کاممان (من، یان خوای موسا) سزامان توندو تیژو بەردەوامە!

(٧٢) (جادووگەرانی تاوێك لەمەوبەر، بەباوەڕێکی بەتینەوە) وتیان: هەرگیز تازە باوی تۆ نادەین بەسەر ئەم بەلگە و نیشانانەدا کە بۆمان هاتووە سوێند بەو کەسەی کە دروستی کردووین، چیت لەدەست دێت ئەنجامی بدە و درێغی مەکە، بەڕاستی تۆ هەر دەتوانیت ژیانی ئەم دنیایەمان لێ زەوت بکەیت.

(٧٣) ئێمە ئیتر بەڕاستی باوەڕمان هێناوە بە پەروەردگارمان، تا لە گوناهەکانمان خۆش بێت و لەو جادووگەریەش کە بە زۆر پێت کردین، ئێمە دلنیاین کە پاداشتی خوای گەورە چاکترە و سودو قازانجی بەردەوامترە و نابڕێتەوە.

(٧٤) ئێمە دلنیاین لەوەی، کە ئەوەی بە تاوان و گوناهەوە بگەڕێتەوە بۆ لای پەروەردگاری، بێگومان ئەوە دۆزەخ بۆی ئامادەیە کە نەدەمرێت تیایدا (تا لە سزا ڕزگاری ببێت) نە دەژی (بە ئارامی و ئاسوودەیی).

(٧٥) ئەو کەسەش بە ئیمانەوە بگەڕێتەوە بۆ لای و بەڕاستی کردەوە چاکەکانی ئەنجام دابێت، ئەوە بۆ ئەوانە پلەو پایەی بەرزو بلند ئامادەیە....

(٧٦) بەهەشتی ـ عەدنە ـ کە باخەکانی چرو پرە دەچنە ناوی، چەندەها ڕووبار بەژێر درەختەکانیدا دەڕوات، هاوڕێ لەگەل ژیانی هەمیشەیی و نەبڕاوەدا، ئەوەش پاداشتی کەسێکە دل و دەروون و ڕەوشتی خۆی خاوێن کردبێتو لەیاخی بوون بەدوور بێت.

وَلَقَدۡ أَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنۡ أَسۡرِ بِعِبَادِي فَٱضۡرِبۡ لَهُمۡ طَرِيقٗا
فِي ٱلۡبَحۡرِ يَبَسٗا لَّا تَخَٰفُ دَرَكٗا وَلَا تَخۡشَىٰ ﴿٧٧﴾ فَأَتۡبَعَهُمۡ فِرۡعَوۡنُ
بِجُنُودِهِۦ فَغَشِيَهُم مِّنَ ٱلۡيَمِّ مَا غَشِيَهُمۡ ﴿٧٨﴾ وَأَضَلَّ فِرۡعَوۡنُ قَوۡمَهُۥ
وَمَا هَدَىٰ ﴿٧٩﴾ يَٰبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ قَدۡ أَنجَيۡنَٰكُم مِّنۡ عَدُوِّكُمۡ وَوَٰعَدۡنَٰكُمۡ
جَانِبَ ٱلطُّورِ ٱلۡأَيۡمَنَ وَنَزَّلۡنَا عَلَيۡكُمُ ٱلۡمَنَّ وَٱلسَّلۡوَىٰ ﴿٨٠﴾ كُلُواْ
مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقۡنَٰكُمۡ وَلَا تَطۡغَوۡاْ فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيۡكُمۡ غَضَبِيۖ
وَمَن يَحۡلِلۡ عَلَيۡهِ غَضَبِي فَقَدۡ هَوَىٰ ﴿٨١﴾ وَإِنِّي لَغَفَّارٞ لِّمَن تَابَ
وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا ثُمَّ ٱهۡتَدَىٰ ﴿٨٢﴾ ۞ وَمَآ أَعۡجَلَكَ عَن
قَوۡمِكَ يَٰمُوسَىٰ ﴿٨٣﴾ قَالَ هُمۡ أُوْلَآءِ عَلَىٰٓ أَثَرِي وَعَجِلۡتُ إِلَيۡكَ
رَبِّ لِتَرۡضَىٰ ﴿٨٤﴾ قَالَ فَإِنَّا قَدۡ فَتَنَّا قَوۡمَكَ مِنۢ بَعۡدِكَ وَأَضَلَّهُمُ
ٱلسَّامِرِيُّ ﴿٨٥﴾ فَرَجَعَ مُوسَىٰٓ إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ غَضۡبَٰنَ أَسِفٗاۚ قَالَ
يَٰقَوۡمِ أَلَمۡ يَعِدۡكُمۡ رَبُّكُمۡ وَعۡدًا حَسَنًاۚ أَفَطَالَ عَلَيۡكُمُ
ٱلۡعَهۡدُ أَمۡ أَرَدتُّمۡ أَن يَحِلَّ عَلَيۡكُمۡ غَضَبٞ مِّن رَّبِّكُمۡ فَأَخۡلَفۡتُم
مَّوۡعِدِي ﴿٨٦﴾ قَالُواْ مَآ أَخۡلَفۡنَا مَوۡعِدَكَ بِمَلۡكِنَا وَلَٰكِنَّا حُمِّلۡنَآ
أَوۡزَارٗا مِّن زِينَةِ ٱلۡقَوۡمِ فَقَذَفۡنَٰهَا فَكَذَٰلِكَ أَلۡقَى ٱلسَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾

(٧٧) (دوای ئێپەڕ بوونی چەند ساڵێك) سوێند بە خوا نیگامان بۆ موسا کرد کە شەورەوی بکە بەبەندەکانم و ڕێگەیەکی وشکیان لە دەریادا بۆ دابین بکە ترسی ئەوەشت نەبێت کە پێت بگەن و خەمی نوقم بوون و تیاچوونیشت نەبێت.

(٧٨) ئەوسا فیرعەون بە سەربازانیەوە شوێنیان کەوتن، کوتوپڕ لەناو ئاوەکەدا شەپۆلی دەریا دای بەسەریانداو هەموویانی داپۆشی بەچ داپۆشینێك!

(٧٩) فیرعەونیش قەوم و گەلەکەی خۆی گومرا کردو ڕێنموویی نەکردن. (بۆ ڕێبازێکی چاك).

(٨٠) (پاشان خوا؛ ڕوو بە نەوەی ئیسرائیل دەفەرموێت): ئەی نەوەی ئیسرائیل بێگومان ئێمە ئێوەمان لە دەست دوژمنەکەتان ڕزگار کردو بەڵێنیشمان دانێ کە لەلای ڕاستی کێوی طوردا (پەیمانتان لێ وەربگرین)، گەزۆ و شەلاقەشمان بۆ دابین کردن.

(٨١) بخۆن لەو ڕزق و ڕۆزیە پاك و چاکانەی کە پێمان بەخشیوون و زیادڕەوی و گوناهکاری و فێڵ و تەڵەکەی تێدا مەکەن، بۆ ئەوەی خەشم و قینی من داتاننەگرێتەوە،بێگومان ئەوەی خەشم و قینی من دایبگرێت، ئەوە ئیتر کەوتووە و تیاچووە و سەرگەردان بووە.

(٨٢) دڵنیاش بن بەڕاستی من زۆر لێخۆش بووم لەو کەسەی کە تەوبە دەکات و باوەڕ دەهێنێت و کاروکردەوەی چاکە دەکات، لەوەودوا (تا دوا هەناسی ژیانی) بەردەوام دەبێت لەسەرئەو ڕێبازە.

(٨٣) (لەوەودوا موسا خۆی گەیاندە کێوی طور، خوای گەورە لێی پرسی:) ئەی موسا بۆچی تۆ پەلەت کردو قەومەکەت بەجێ هێشت.

(٨٤) موسا وتی: ئەوان لەسەر ڕێبازی من دەڕۆن، (بەڵام من ئارەزوومەندی گفتوگۆت بووم) بۆیە بەپەلە هاتم تا تۆ ئەی پەروەردگارم لێم ڕازی بیت (هەروەها فەرمانو ڕێنمونیە پیرۆزەکانیشت وەربگرم).

(٨٥) پەروەردگار فەرمووی: بێگومان ئێمە قەومەکەتمان لە دوای هاتنی تۆ تاقیکردەوە (کەچی سەرکەوتوو نەبوون، باوەڕ دامەزراو نەبوون) کابرای سامیری گومرای کردن.

(٨٦) پاشان موسا گەڕایەوە بۆ ناو قەومەکەی، بەتووڕەیی و داخ و خەفەتێکی زۆرەوە، وتی: ئەی قەومەکەم، مەگەر پەروەردگارتان بەڵێنی چاکی نەدابوونێ (کە سەرفرازتان بکات لە دنیاو قیامەتدا) ئایا ئەو بەڵێن و پەیمانە زۆری پێچوو؟ یاخود ویستتان خەشم و قین لەلایەن پەروەردگارتانەوە داباریێت بەسەرتاندا، بۆیە ئیتر ئێوە ئەو بەڵێنەی دابووتان بە من نەتان بردەسەر (کە پابەندیی یە کخواناسی بن؟!).

(٨٧) خەڵکە کە وتیان: ئێمە سەرپێچی کردنمان لە بەڵێنەکەی تۆ بەئارەزووی خۆمان نەبووە، حەزمان لە سەرپێچی نەکردووە، بەڵام ئێمە زێڕو زیوێکی زۆری – قبطی – یەکان درابوو بەسەرماندا، جا ئیتر فڕێمانداو سامیریش بەو شێوەیە تواندیەوەو ئەوەی کرد کە کردی.

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَّهُۥ خُوَارٌ فَقَالُوا۟ هَٰذَآ إِلَٰهُكُمْ
وَإِلَٰهُ مُوسَىٰ فَنَسِىَ ﴿٨٨﴾ أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا
يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾ وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَٰرُونُ مِن قَبْلُ
يَٰقَوْمِ إِنَّمَا فُتِنتُم بِهِۦ ۖ وَإِنَّ رَبَّكُمُ ٱلرَّحْمَٰنُ فَٱتَّبِعُونِى وَأَطِيعُوٓا۟
أَمْرِى ﴿٩٠﴾ قَالُوا۟ لَن نَّبْرَحَ عَلَيْهِ عَٰكِفِينَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ
﴿٩١﴾ قَالَ يَٰهَٰرُونُ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوٓا۟ ﴿٩٢﴾ أَلَّا تَتَّبِعَنِ ۖ
أَفَعَصَيْتَ أَمْرِى ﴿٩٣﴾ قَالَ يَبْنَؤُمَّ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِى وَلَا بِرَأْسِىٓ ۖ
إِنِّى خَشِيتُ أَن تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ
قَوْلِى ﴿٩٤﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَٰسَٰمِرِىُّ ﴿٩٥﴾ قَالَ بَصُرْتُ
بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا۟ بِهِۦ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ ٱلرَّسُولِ
فَنَبَذْتُهَا وَكَذَٰلِكَ سَوَّلَتْ لِى نَفْسِى ﴿٩٦﴾ قَالَ
فَٱذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِى ٱلْحَيَوٰةِ أَن تَقُولَ لَا مِسَاسَ ۖ وَإِنَّ لَكَ
مَوْعِدًا لَّن تُخْلَفَهُۥ ۖ وَٱنظُرْ إِلَىٰٓ إِلَٰهِكَ ٱلَّذِى ظَلْتَ عَلَيْهِ
عَاكِفًا ۖ لَّنُحَرِّقَنَّهُۥ ثُمَّ لَنَنسِفَنَّهُۥ فِى ٱلْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾ إِنَّمَآ
إِلَٰهُكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ وَسِعَ كُلَّ شَىْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

(٨٨) بەو زێرو زیوە پەیکەری گوێرەکەیەکی بۆ دروست کردن (جارجاڵ) بۆڕیەکی دەکرد، (سامیری و بێدینەکان بێ شەرمانە) وتیان: ئەمە خوای ئێوە و خوای موسایە، ئەو لە بیری چووە و (بەشوێنیدا دەگەڕێت).

(٨٩) باشە! ئەونەفامانە نازانن ئەو گوێرەکەیە وەڵامی هیچ قسەیەکیان ناداتەوە؛ هیچ زەرەر، یان قازانجێکی بۆیان نیە؟!

(٩٠) خۆ پێشتریش هاروون پێی وتن: ئەی قەومی من؛ ئێوە بەم گوێرەکە زێرینە تووشی تاقیکردنەوەیەکی سەخت بوون و تێیایدا دەرنەچوون، دڵنیابن کە پەروەردگارتان خوایەکی میهرەبانە، شوێنی من بکەون و گوێڕایەڵی فەرمانی من بن.

(٩١) کەچی وتیان: هەرگیز وازی لێ ناهێنین و بەدەوریدا دێین و دەیپەرستین هەتا موسا خۆی دەگەڕێتەوە!!

(٩٢) (موسا، کە گەڕایەوە بە تورەییەوە) وتی: ئەی هاروون، چی وای لێ کردیت (بێ دەنگ بیت) و هیچ نەکەیت، کاتێك بینیتن ئاوا گومرا بوون؟

(٩٣) چی وای لێ کردیت پەیرەوی من نەکەیت؟! ئایا لە فەرمانی من یاخی بوویت؟!

(٩٤) هاروون وتی: کوڕی دایکم (بۆ ئەوەی سۆزی بجوڵێنێت) ریشم مەگرە و قژم رامەکێشە، (من بۆیە زۆر لەسەری نەچووم) ترسام دوایی پێم بڵێیت: تۆ جیاوازیت خستە ناو نەوەی ئیسرائیلەوە و گوێت بەقسەی من نەدا.

(٩٥) (ئینجا موسا رووی کردە کابرای سامیری) وتی: ئەی سامیری، ئەو کارە خەتەرناکە چییە کە ئەنجامت داوە؟ (ئەم پیلان و تەڵەکە و فێڵە چییە دروستت کردووە)؟!

(٩٦) سامیری وتی: ئەوەی من بینیم، ئەوان نەیانبینی، من مشتێکم لە شوێن پێی (ئەسپەکەی) جوبرەئیل هەڵگرت و فرێمدایە ناو پەیکەرەکەوە، بەو شێوەیە نەفسی بەدکردارم ئەو کارەی پێکردم (یاخود دەگونجێت سامیری درۆ بکات، تا خۆی لە خشمی حەزرەتی موسا رزگار بکات و جادوویەکی ئەنجام دابێت).

(٩٧) (موسا بە سامیری) وت: دەبرۆ تا ماوی لە ژیاندا (هەرکەسێك نزیکت کەوتەوە دەبێت) بڵێیت: بە هیچ شێوەیەك بەریەککەوتن نییە(دیارە کە دەستی هەرکەسی بەرکەوتبێت تووشی ئازارێکی زۆربووە)، دڵنیاش بە کە کاتێکی تریشت بۆ دیاری کراوە، کە هەرگیز ناتوانیت لێی دەرباز ببیت، سەرنجی خواکەشت بدە کە بەدەوریدا دەسوڕایتەوە و دەتپەرست، دەبێت بیسوتێنین و هەلا هەلای بکەین و بیخەینە ناو دەریاوە.

(٩٨) خەڵکینە؛ ئێوە دڵنیابن کە پەروەردگارتان تەنها زاتی (الله) یە، جگە لەو خوایەکیتر نیە، زانیاری و زانستی ئەو زاتە هەموو شتێکی گرتۆتەوە.

كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنۢبَآءِ مَا قَدْ سَبَقَ ۚ وَقَدْ ءَاتَيْنَٰكَ مِن لَّدُنَّا
ذِكْرًا ﴿٩٩﴾ مَّنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُۥ يَحْمِلُ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ وِزْرًا
﴿١٠٠﴾ خَٰلِدِينَ فِيهِ ۖ وَسَآءَ لَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ حِمْلًا ﴿١٠١﴾ يَوْمَ يُنفَخُ
فِى ٱلصُّورِ ۚ وَنَحْشُرُ ٱلْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٠٢﴾ يَتَخَٰفَتُونَ
بَيْنَهُمْ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾ نَّحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ
أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾ وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْجِبَالِ
فَقُلْ يَنسِفُهَا رَبِّى نَسْفًا ﴿١٠٥﴾ فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾
لَّا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَآ أَمْتًا ﴿١٠٧﴾ يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ ٱلدَّاعِىَ
لَا عِوَجَ لَهُۥ ۖ وَخَشَعَتِ ٱلْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَٰنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا
﴿١٠٨﴾ يَوْمَئِذٍ لَّا تَنفَعُ ٱلشَّفَٰعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ ٱلرَّحْمَٰنُ وَرَضِىَ لَهُۥ
قَوْلًا ﴿١٠٩﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِۦ
عِلْمًا ﴿١١٠﴾ ۞ وَعَنَتِ ٱلْوُجُوهُ لِلْحَىِّ ٱلْقَيُّومِ ۖ وَقَدْ خَابَ مَنْ
حَمَلَ ظُلْمًا ﴿١١١﴾ وَمَن يَعْمَلْ مِنَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا
يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴿١١٢﴾ وَكَذَٰلِكَ أَنزَلْنَٰهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا
وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ ٱلْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١١٣﴾

(٩٩) ئەی محمد ﷺ: ئێمە بەو شێوەیە هەندێك لە بەسەرهاتی ئەوانەی رابوورد بۆت دەگێڕینەوە، دڵنیابە ئێمە لەلایەن خۆمانەوە قورئانمان پێ بەخشیوویت کە یاداوەری بێت لە هەموو روویەکەوە.

(١٠٠) ئەوەی پشتی تێ کردبێت، ئەوە بێگومان لە رۆژی قیامەتدا کۆڵێك گوناهـ هەڵدەگرێت.

(١٠١) (ئەو جۆرە کەسانە) لەناو سزادا بۆ هەمیشە دەمێننەوە، ئای چەند خراپە ئەو کۆڵە قورسەی کە لە قیامەتدا بەکۆڵیانەوەیە.

(١٠٢) رۆژێك دێت فوو دەکرێت بە – صور – دا، ئەو رۆژە تاوانباران چاویان کوێرەو شین هەڵگەڕاوە (دیمەنێکی ناشیرین و سامناکیان هەیە).

(١٠٣) بەچپەو سرتە بەیەك دەڵێن: تەنها دە شەوتان؛ (لە دنیادا یان لە جیهانی بەرزەخدا) پێچووە.

(١٠٤) ئێمە چاك دەزانین سەرەنجام چی دەڵێن چونکە ژیرترین و وریاترینیان دەڵێت: تەنها رۆژێکتان پێچووە!!

(١٠٥) پرسیارت لێدەکەن دەربارەی کێوەکان (کە لە بەرپا بوونی قیامەتدا چیان بەسەر دێت)، ئەی محمد ﷺ تۆ پێیان بڵێ: پەروەردگارم هەڵی دەتەکێنێت و وردو خاشی دەکات...

(١٠٦) پاشان پەرش و بڵاوی دەکاتەوە و دەیکاتە زەویەکی پان و تەخت و بەرین...

(١٠٧) هیچ خوارو خێچی و بەرزی و نزمیەك لەسەر رووکاری نابینیت.

(١٠٨) لەو رۆژەدا هەموو خەڵکی شوێنی جاڕدەری کۆکردنەوە دەکەون، هیچ سەرپێچی و لاریەك ناکرێت، هەموو دەنگەکان لەبەر پەروەردگاری میهرەبان نزمن و بەهێواشی دەدوێن، تەنها چپە و سرتەیەکی کەم دەبیستیت.

(١٠٩) لەو رۆژەدا تکاو شەفاعەت وەرناگیرێت و بێسوودە، مەگەر لە کەسێك خوای میهرەبان مۆڵەتی بدات و رازی بێت بەوەی قسەی بۆ بکرێت و قسەی لێ وەربگرێت.

(١١٠) خوا بە هەموو ئەو شتانە دەزانێت (کە لە قیامەتدا) چاوەڕێیانەو بە هەموو ئەو شتانەی (کە لە دنیادا) ئەنجامیان داوە و ئەو خەڵکە هەرگیز ناتوانن ئاگاداری زانست و زانیاری بێ سنووری ئەو زاتە ببن و پەی ببەن.

(١١١) هەرچی رووخسارەکانە (لە رۆژی قیامەتدا) ملکەچ و فەرمانبەردارن، بۆ ئەو زاتەی کە هەمیشە زیندووە و دەسەڵاتی بێسنووری هەیە، بێگومان ئەوەی ستەمی کردووە؛ رەنج بەخەسارو نائومێدو بێ هیوایە.

(١١٢) ئەوەش کە کارو کردەوە چاکەکان ئەنجام دەدات، لە هەمان کاتدا باوەڕدارێکی ئیمان دامەزراوە، ئەوە ئیتر ناترسێت لەوەی ستەمی لێ بکرێت یان مافی پێشێل بکرێت.

(١١٣) ئا بەو شێوەیە ئێمە قورئانێکی عەرەبی و پاراو و رەوانمان دابەزاندووە، جۆرەها هەڕەشەشمان تیادا باس کردووە (لە یاخییەکان) بۆ ئەوەی لە خوا بترسن، یاخود ببێتە هۆی ئەوەی کە یاداوەریان تێدا بەدی بهێنێت.

فَتَعَٰلَى ٱللَّهُ ٱلۡمَلِكُ ٱلۡحَقُّۗ وَلَا تَعۡجَلۡ بِٱلۡقُرۡءَانِ مِن قَبۡلِ أَن
يُقۡضَىٰٓ إِلَيۡكَ وَحۡيُهُۥۖ وَقُل رَّبِّ زِدۡنِي عِلۡمٗا ﴿١١٤﴾ وَلَقَدۡ عَهِدۡنَآ
إِلَىٰٓ ءَادَمَ مِن قَبۡلُ فَنَسِيَ وَلَمۡ نَجِدۡ لَهُۥ عَزۡمٗا ﴿١١٥﴾ وَإِذۡ قُلۡنَا
لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ ٱسۡجُدُواْ لِأٓدَمَ فَسَجَدُوٓاْ إِلَّآ إِبۡلِيسَ أَبَىٰ
﴿١١٦﴾ فَقُلۡنَا يَٰٓـَٔادَمُ إِنَّ هَٰذَا عَدُوّٞ لَّكَ وَلِزَوۡجِكَ فَلَا يُخۡرِجَنَّكُمَا
مِنَ ٱلۡجَنَّةِ فَتَشۡقَىٰٓ ﴿١١٧﴾ إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعۡرَىٰ ﴿١١٨﴾
وَأَنَّكَ لَا تَظۡمَؤُاْ فِيهَا وَلَا تَضۡحَىٰ ﴿١١٩﴾ فَوَسۡوَسَ إِلَيۡهِ
ٱلشَّيۡطَٰنُ قَالَ يَٰٓـَٔادَمُ هَلۡ أَدُلُّكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ ٱلۡخُلۡدِ وَمُلۡكٖ
لَّا يَبۡلَىٰ ﴿١٢٠﴾ فَأَكَلَا مِنۡهَا فَبَدَتۡ لَهُمَا سَوۡءَٰتُهُمَا وَطَفِقَا
يَخۡصِفَانِ عَلَيۡهِمَا مِن وَرَقِ ٱلۡجَنَّةِۚ وَعَصَىٰٓ ءَادَمُ رَبَّهُۥ فَغَوَىٰ ﴿١٢١﴾
ثُمَّ ٱجۡتَبَٰهُ رَبُّهُۥ فَتَابَ عَلَيۡهِ وَهَدَىٰ ﴿١٢٢﴾ قَالَ ٱهۡبِطَا مِنۡهَا
جَمِيعَۢاۖ بَعۡضُكُمۡ لِبَعۡضٍ عَدُوّٞۖ فَإِمَّا يَأۡتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدٗى
فَمَنِ ٱتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشۡقَىٰ ﴿١٢٣﴾ وَمَنۡ أَعۡرَضَ عَن
ذِكۡرِي فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةٗ ضَنكٗا وَنَحۡشُرُهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ
أَعۡمَىٰ ﴿١٢٤﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرۡتَنِيٓ أَعۡمَىٰ وَقَدۡ كُنتُ بَصِيرٗا ﴿١٢٥﴾

(١١٤) خوای گەورە زۆر پایە بەرزو بڵندە و پاشای بە حەق و راستەقینەیە، (ئەی محمد ﷺ) نەکەیت لە خوێندنی قورئاندا پەلە بکەیت؛ پێش ئەوەی وەحی و نیگای ئەو قورئانە دابەزێت بۆ لای تۆ (چونکە ئێمە نایەلین فەرامۆشی بکەیت) نزا بکە و بڵێ: پەروەردگارا، بەردەوام زانست و زانیاری زۆرترو زیاترم پێ ببەخشە.

(١١٥) سوێند بە خوا بێگومان ئێمە پێشتر پەیمانمان لە ئادەم وەرگرت (کە نزیکی درەختی قەدەغە کراو نەکەوێت) کەچی بیری چوو، تەبتوانی سنورە کە بپارێزێت و خاوەنی بڕیارپێتو پابەندی فەرمانی ئیمەبێت.

(١١٦) سەردەمێك بەفرشتەکانمان وت: سوژدە بەرن بۆ ئادەم، هەموو سوژدەیان برد، جگە لە ئیبلیس کە سەرسەخت و یاخی بوو.

(١١٧) ئەوسا وتمان: ئەی ئادەم، بەڕاستی ئەم (ئیبلیسە) دوژمنی خۆت و هاوسەرەکەتە، وریابن لە بەهەشت بەدەرکردنتان نەدات، بەو هۆیەوە تووشی ناخۆشی و نەگبەتی و دەربەدەری ببن.

(١١٨) دلنیاشبە تۆ لە بەهەشتدا نەبرسیت دەبێت نەرووت و رەجاڵ دەبیت و...

(١١٩) نەتینووشت دەبێت و نەگەرماش زۆرت بۆ دەهێنێت.

(١٢٠) جا شەیتان گومانی خستە دلیەوە و پێی وت: ئەی ئادەم پێت بڵێم و نیشانت بدەم درەختی نەمری و موڵك و دارایيەك كە بەسەرناچێت کامەیە؟!!

(١٢١) (شەیتان هەر کۆڵی نەدا تا فریوی دان) هەردووکیان لە بەروبوومی درەختەکەیان خوارد (ئیتر جل و بەرگ و پۆشاکیان دامالرا)، عەیب و عاریان دەرکەوت، بەپەلە هەولیاندا بەگەڵای درەختەکانی بەهەشت (خۆیان داپۆشن) ئابەو شێوەیە ئادەم یاخی بوو لە پەروەردگاری و فریوی خواردو رێگای لێ تێکچوو، پاشان پەروەردگاری هەڵی بژارد و (کردی بە پێغەمبەر)و تەوبەی لێ وەرگرت و هیدایەت و رێنموویی کرد.

(١٢٢)

(١٢٣) (ئەوسا خوای گەورە فەرمانیدا) و فەرمەوی: ئیتر هەردووکتان دەبێ لەبەهەشت دابەزن، هەندێکتان دەبنە دوژمنی هەندێکتان، جا ئەگەر هیدایەت و رێنمووییی من بۆ ئێوە هات، ئەوەی شوێنی بەرنامەکەم بکەوێت، نەگومرا دەبێت، نە ناخۆشی و نارەحەتی و ناسۆر دێتە رێی.

(١٢٤) ئەوەیش روو وەربگێرێت لە بەرنامە و یادی من و پشتی تێ بکات، بێگومان بۆ ئەو جۆرە کەسانە ژیانێکی ترش و تاڵ و ناخۆش پێش دێت، لە رۆژی قیامەتیشدا بەکوێری حەشری دەکەین...

(١٢٥) ئەو جۆرە کەسە دەڵێت: ئەی پەروەردگار بۆ بەکوێری حەشرت کردم خۆ من کاتی خۆی چاوساغ و بینا بووم.

قَالَ كَذَٰلِكَ أَتَتۡكَ ءَايَٰتُنَا فَنَسِيتَهَاۖ وَكَذَٰلِكَ ٱلۡيَوۡمَ تُنسَىٰ ﴿١٢٦﴾ وَكَذَٰلِكَ
نَجۡزِي مَنۡ أَسۡرَفَ وَلَمۡ يُؤۡمِنۢ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِۦۚ وَلَعَذَابُ ٱلۡأٓخِرَةِ أَشَدُّ
وَأَبۡقَىٰٓ ﴿١٢٧﴾ أَفَلَمۡ يَهۡدِ لَهُمۡ كَمۡ أَهۡلَكۡنَا قَبۡلَهُم مِّنَ ٱلۡقُرُونِ يَمۡشُونَ
فِي مَسَٰكِنِهِمۡۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّأُوْلِي ٱلنُّهَىٰ ﴿١٢٨﴾ وَلَوۡلَا كَلِمَةٞ
سَبَقَتۡ مِن رَّبِّكَ لَكَانَ لِزَامٗا وَأَجَلٞ مُّسَمّٗى ﴿١٢٩﴾ فَٱصۡبِرۡ عَلَىٰ
مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ قَبۡلَ طُلُوعِ ٱلشَّمۡسِ وَقَبۡلَ غُرُوبِهَاۖ
وَمِنۡ ءَانَآيِٕ ٱلَّيۡلِ فَسَبِّحۡ وَأَطۡرَافَ ٱلنَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرۡضَىٰ ﴿١٣٠﴾ وَلَا
تَمُدَّنَّ عَيۡنَيۡكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعۡنَا بِهِۦٓ أَزۡوَٰجٗا مِّنۡهُمۡ زَهۡرَةَ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا
لِنَفۡتِنَهُمۡ فِيهِۚ وَرِزۡقُ رَبِّكَ خَيۡرٞ وَأَبۡقَىٰ ﴿١٣١﴾ وَأۡمُرۡ أَهۡلَكَ بِٱلصَّلَوٰةِ
وَٱصۡطَبِرۡ عَلَيۡهَاۖ لَا نَسۡـَٔلُكَ رِزۡقٗاۖ نَّحۡنُ نَرۡزُقُكَۗ وَٱلۡعَٰقِبَةُ لِلتَّقۡوَىٰ
﴿١٣٢﴾ وَقَالُواْ لَوۡلَا يَأۡتِينَا بِـَٔايَةٖ مِّن رَّبِّهِۦٓۚ أَوَلَمۡ تَأۡتِهِم بَيِّنَةُ مَا فِي
ٱلصُّحُفِ ٱلۡأُولَىٰ ﴿١٣٣﴾ وَلَوۡ أَنَّآ أَهۡلَكۡنَٰهُم بِعَذَابٖ مِّن قَبۡلِهِۦ
لَقَالُواْ رَبَّنَا لَوۡلَآ أَرۡسَلۡتَ إِلَيۡنَا رَسُولٗا فَنَتَّبِعَ ءَايَٰتِكَ مِن
قَبۡلِ أَن نَّذِلَّ وَنَخۡزَىٰ ﴿١٣٤﴾ قُلۡ كُلّٞ مُّتَرَبِّصٞ فَتَرَبَّصُواْۖ
فَسَتَعۡلَمُونَ مَنۡ أَصۡحَٰبُ ٱلصِّرَٰطِ ٱلسَّوِيِّ وَمَنِ ٱهۡتَدَىٰ ﴿١٣٥﴾

(١٢٦) (له وەڵامدا خوا) دەفەرموێت: تۆ هەر بەو شێوەیە بوویت (کوێر بوویت لە ئاستی) ئایەت و بەڵگەکانی ئێمەدا کاتێك پێت رادەگەیەنرا، ئێمەش ئەمرۆ ئاوا مامەڵەی کەسێکی لەبیر کراوت لەگەڵدا دەکەین (لە سزاو ئازاردا دەهێڵرێیتەوە).

(١٢٧) ئا بەو شێوەیە، تۆڵە دەکەینەوە لەو کەسەی کە لە سنوور دەترازێت و باوەڕ بەئایەت و فەرمانەکانی پەروەردگاری ناهێنێت، بێگومان سزای قیامەت زۆر سەخت ترو بەردەوامترە (لە سزای دنیا).

(١٢٨) ئایا بۆیان روون نەبۆتەوە کە چەندەها نەوەمان پێش ئەمان لەناو بردووە، بەناو شوێنەوارو ماڵ و حاڵیاندا هاتوچۆ دەکەن، بەڕاستی ئا لەو بەسەرهاتانەدا بەڵگە و نیشانەی زۆرهەیە بۆ خاوەن بیرو هۆشمەندەکان.

(١٢٩) خۆ ئەگەر بریارێك لەلایەن پەروەردگارتەوە پێش نەکەوتایەو مۆڵەتی دیاریکراویش نەبوایە، ئەوە لەناو بردنی خوانەناسان شتێکی ئەنجامدراو دەبوو.

(١٣٠) کەواتە ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار خۆڕاگر بە بەرامبەر ئەو گوفتارە نابەجێیانەیان کە دەیڵێن، تۆ هەر تەسبیحات و ستایش و سوپاسی پەروەردگارت بکە، پێش هەڵهاتنی خۆرو پێش ئاوابوونی، لە هەندێك کاتەکانی شەودا هەر تەسبیحات و ستایشی بکە، لە بەشە جیا جیاکانی رۆژیشدا هەر تەسبیحات و ستایشی بکە، بۆ ئەوەی لە رەزامەندی پەروەردگار بەهرەمەند ببیت.

(١٣١) (ئەی ئیماندار) تۆ چاوەکانت مەبرە ئەو نازو نیعمەتانەی کە هەندێك خانەوادەو خەڵکمان لێ بەهرەوەر کردووە، ئەوە زینەت و رازاوەیی ژیانی دنیایە، بۆ ئەوەی بەو نازو نیعمەتانە تاقیان بکەینەوە، بێگومان رزق و رۆزی پەروەردگارت (لە بەهەشتدا) چاکترو بەردەوامترە (بۆباوەڕداران).

(١٣٢) (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) فەرمان بدە بە هەر هەموو تاکەکانی خێزانت، تا نوێژەکەیان (بەچاکی ئەنجام بدەن، چونکە خۆراکی رۆحە)، بەردەوام و کۆڵنەدەر و خۆڕاگریش بە لەسەری، ئێمە بێگومان داوای رزق و رۆزی لە تۆ ناکەین، بەڵکو ئێمە رزق و رۆزی بەتۆ دەبەخشین، سەرەنجامی چاك هەر بۆ خواناسی و دینداریە.

(١٣٣) (کافرەکانی مەککە) وتیان: باشە، ئەوە بۆ لەلایەن پەروەردگاریەوە موعجیزەیەکی بۆ ئێمە نەهێناو (نیشانی نەداین)، مەگەر باسی (ئەو موعجیزانە) لە کتێبە پێشووەکاندا روون نەکراوەتەوە؟ (کاتی خۆی نیشانی قەومە پێشووەکانمان داوە بەڵام خۆ باوەڕیان نەهێناوە، بۆ ئەمانیشی پێش بهێنین هەر باوەڕ ناهێنن).

(١٣٤) خۆ ئەگەر بەڕاستی ئێمەیش پێش ناردنی قورئان و پێغەمبەر لەناومان بردنایە، بێگومان دەیانوت: پەروەردگارا، بۆچی پێغەمبەرێکت بۆ رەوانە نەکردین، تا شوێنی بەرنامە و ئایەتەکانی تۆ بکەوین پێش ئەوەی زەلیل و ریسوا ببین.

(١٣٥) (ئەی پێغەمبەر بە دوژمنانی دین) بڵێ: هەموولایەك چاوەڕوانن، دە ئێوەش چاوەڕێ بن لە ئایندەدا دەزانن کە کێ خاوەنی بەرنامە و رێبازی راست و دروستە و کێش رێبازی هیدایەتی گرتۆتە بەر.

سُورَةُ الأَنبِيَاءِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

اقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ﴿١﴾
مَا يَأْتِيهِم مِّن ذِكْرٍ مِّن رَّبِّهِم مُّحْدَثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ
يَلْعَبُونَ ﴿٢﴾ لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ وَأَسَرُّوا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا
هَلْ هَٰذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السِّحْرَ وَأَنتُمْ
تُبْصِرُونَ ﴿٣﴾ قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾ بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلِ
افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوَّلُونَ
﴿٥﴾ مَا آمَنَتْ قَبْلَهُم مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ
﴿٦﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُّوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ
الذِّكْرِ إِن كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾ وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا
لَّا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾ ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ
الْوَعْدَ فَأَنجَيْنَاهُمْ وَمَن نَّشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾
لَقَدْ أَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

سورەتی (الأنبیاء)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) وادەی موحاسەبە و لێ پرسینەوەی خەڵکی نزیك بۆتەوە، لەکاتێکدا (زۆربەی) ئەوان بێ ئاگا و غافڵن و پشتیان لە ئاینی خوا کردووە و روو وەرگێڕن (لە بەرنامەکەی).

(٢) هیچ یاداوەریەکی تازەیان لەلایەن پەروەردگاریانەوە بۆ نایەت کە ئەوان گوێ بیستی بن لەکاتێکدا کە سەرگەرمی یاری و گەمەی نابەجێن...

(٣) ئەوانە دڵەکانیان بێ ئاگاو سەرگەردانە، ئەوانەش کە ستەمیان دەکرد، قسەکانیان شاردەوە (بەنهێنی دەیانوت) ئایا ئەمە تەنها بەشەرێك نیە وەك ئێوە؟! ئایا ئێوە بەدەم جادووگەریەوە دەچن؟! لەکاتێکدا ئێوە چاوتان هەیە و دەبینن!!

(٤) (خوای گەورە پێغەمبەرەکەی لە باس و خواسیان ئاگادارکرد بۆیە) وتی: پەروەردگارم ئاگاداری هەموو قسە و گوفتارێکە لە ئاسمان و زەویدا و ئەو زاتە بیسەرو زانایە.

(٥) بەڵکو (شتی تریشیان) دەوت: (وەك ئەوەی گوایە ئەم قورئانە بێ سەرو بنە، یاخود خۆی هەڵی بەستووە، بەڵکو ئەو کەسێکی شاعیرە، دەبا بەڵگە و موعجیزەیەك بهێنێت وەکو پێغەمبەرانی پێشوو!!

(٦) ئەو شارو شارۆچکە و دێهاتانەی پێش ئەمان (کە داوای موعجیزەیان کردووە و دوایی باوەڕیان نەهێناوە) لەناومان بردوون، ئایا ئەمان باوەڕ دەهێنن؟! (ئایا ئەوان باوەڕیان هێنا؟!)

(٧) ئێمە پێش تۆ کەسانی ترمان رەوانە نەکردووە، جگە لە پیاوانێك (کە هەڵمانبژاردوون)، وەحی و نیگاشمان بۆ رەوانە کردون، دەپرسن لە خاوەنی کتێبەکانی پێشوو ئەگەر ئێوە ئەم راستیانە نازانن.

(٨)ئێمە وەنەبێت ئەو پێغەمبەرانەمان لە پەیکەرو لاشەیەك دروست کردبێت کە خواردن نەخۆن و ژیانی هەمیشەیی شمان پێ نەبەخشیوون. (ئەوان مرۆڤیك بوون وەکو ئەو خەڵکە).

(٩) لەوەودوا بەڵێنی خۆمانمان بۆ بردوونەتە سەر، جا رزگارمان کردوون لەگەڵ ئەوانەدا کە ویستومانەو (باوەڕیان هێناوە) سەرکەش و لە سنوور دەرچووەکانیشمان لەناو بردووە.

(١٠) سوێند بە خوا ئێمە کتێبێکمان رەوانە کردووە بۆتان کە یاداوەریە و سەربەرزی ئێوە لە شوێنکەوتنیایەتی، ئایا ئەوە بیروهۆشتان ناخەنە کارو ژیرنابن؟ (بۆ ئەوەی سەرفەرازی هەر دو جیهان بەدەست بهێنن).

وَكَمْ قَصَمْنَا مِن قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا
ءَاخَرِينَ ﴿١١﴾ فَلَمَّآ أَحَسُّوا۟ بَأْسَنَآ إِذَا هُم مِّنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾
لَا تَرْكُضُوا۟ وَٱرْجِعُوٓا۟ إِلَىٰ مَآ أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسَٰكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تُسْـَٔلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا۟ يَٰوَيْلَنَآ إِنَّا كُنَّا ظَٰلِمِينَ ﴿١٤﴾ فَمَا زَالَت تِّلْكَ
دَعْوَىٰهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَٰهُمْ حَصِيدًا خَٰمِدِينَ ﴿١٥﴾ وَمَا خَلَقْنَا
ٱلسَّمَآءَ وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَٰعِبِينَ ﴿١٦﴾ لَوْ أَرَدْنَآ أَن نَّتَّخِذَ لَهْوًا
لَّٱتَّخَذْنَٰهُ مِن لَّدُنَّآ إِن كُنَّا فَٰعِلِينَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِٱلْحَقِّ
عَلَى ٱلْبَٰطِلِ فَيَدْمَغُهُۥ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ ۚ وَلَكُمُ ٱلْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ
﴿١٨﴾ وَلَهُۥ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ وَمَنْ عِندَهُۥ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِهِۦ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُونَ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ
لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾ أَمِ ٱتَّخَذُوٓا۟ ءَالِهَةً مِّنَ ٱلْأَرْضِ هُمْ يُنشِرُونَ
﴿٢١﴾ لَوْ كَانَ فِيهِمَآ ءَالِهَةٌ إِلَّا ٱللَّهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحَٰنَ ٱللَّهِ رَبِّ ٱلْعَرْشِ
عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾ لَا يُسْـَٔلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْـَٔلُونَ ﴿٢٣﴾ أَمِ
ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً ۖ قُلْ هَاتُوا۟ بُرْهَٰنَكُمْ ۖ هَٰذَا ذِكْرُ مَن مَّعِىَ
وَذِكْرُ مَن قَبْلِى ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٱلْحَقَّ ۖ فَهُم مُّعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

(١١) چەندەها شارو شارۆچکەمان کاول کرد کە خەڵکەکەی ستەمکار بوون، بەدوایاندا گەلانی ترمان هێناوەتە مەیدانەوە.
(١٢) جاکاتێك ئەو خوانەناسانە هەستیان کردووە کە تۆڵە و سزای ئێمە بەرەو روویان هاتووە و نزیکە یەخەیان بگرێت، ئەوە دەست بەجێ رایانکردووە لێی و سەریان لێشێواوە.
(١٣) (ئەوسا بەگاڵتە پێکردنەوە پێیان وتراوە) رامەکەن و بگەڕێنەوە بۆ ئەو رابواردنە و بۆ ئەو ماڵ و حاڵەی کە تیایدا دەژین، بۆ ئەوەی پرس و ڕاتان پێ بکرێت و کارێك یان ئیشێك چاوەڕێتان دەکات تا ئەنجامی بدەن!!
(١٤) (ئەوسا بە دەم راکردنەوە) دەڵێن: هاوار بۆ ئێمە بەڕاستی ئێمە ستەمکار بووین.
(١٥) جا بەردەوام هەر ئەوە قسەیانە، هەتا هەموویانمان دروێنە و خامۆش کرد.
(١٦) ئێمە ئاسمان و زەوی، هەرچیش لە نێوانیاندایە بەگاڵتە (بێ مەبەست) دورستمان نەکردووە.
(١٧) ئەگەر بمانویستایە یاری و گەمەیەك بسازێنین، لەلایەن خۆمانەوە دەمانسازاند، ئەگەر بڕیار بێت کاری وا بکەین...
(١٨) (جا ئەوە لە ئێمە ناوەشێتەوە) بەڵکو حەق دەماڵین بەسەر بەتاڵ و ناحەقیداو دەست بەجێ داغانی دەکەین، هاوارو واوەیلا لە ئێوە، بۆ ئەو بوختان و قسە نابەجێیانەی کە دەیکەن.
(١٩) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدایە هەر خوا خاوەنیانە و لە خزمەتی ئەودان، بێگومان ئەو فریشتانەی کە لە خزمەتیدان، خۆیان بەگەورە نازانن لە پەرستنیدا و هەرگیز ماندوو بێ تاقەت و بێزار نابن لە ستایشی ئەو زاتە.
(٢٠) (بەردەوام) بە شەو و بە ڕۆژ تەسبیحات و ستایشی دەکەن، هەرگیز ساردبوونەوە روویان تێناکات.
(٢١) خەڵکی نالەبار پەرستراوی ساختەیان بڕیارداوە لە زەویدا بۆچی ئەو پەرستراوانە دەتوانن ژیان ببەخشن؟
(٢٢) ئەگەر لە هەردووکیاندا (لە ئاسمان و زەویدا) چەند خوایەکی تر هەبوایە غەیری (الله)، ئەوە کاول و وێران دەبوون و تێك دەچوون بەسەریەکدا، پاکی و بێگەردی بۆ خوا کە پەروەردگاری عەرشە، لەو باس و خواسانەدا (کە خوانەناسان) دەیڵێن (هاوەڵ بۆ ئەو زاتە بڕیار دەدەن).
(٢٣) پرسیار ناکرێت لەوەی کە خوا دەیکات، لەکاتێکدا ئەوان پرسیاریان لێ دەکرێت و موحاسەبە دەکرێن.
(٢٤) ئایا ئەوانە چەند خوایەکی تریان لەجیاتی پەروەردگار بۆ خۆیان رەخساندووە؟! (یاخود خۆیان دەخەڵەتێنن و گێلن؟!) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: بەڵگەتان بهێنن لەسەر ئەو بیروباوەڕەتان، من دڵنیام کە ئەم قورئانە یادخەرەوەیە، بۆ ئەوانەی کە هاوەڵی منن و ڕێبازی منیان گرتۆتەبەر، هەروەها لە بەسەرهاتی پێغەمبەران و قەومەکانی پێش منیش دەدوێت، بەڵام زۆربەی خەڵکی حەق و حەقیقەت ناناسن و دژایەتی دەکەن و رووی لێ وەردەچەرخێنن.

وَمَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِيٓ إِلَيۡهِ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ
إِلَّآ أَنَا۠ فَٱعۡبُدُونِ ﴿٢٥﴾ وَقَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱلرَّحۡمَٰنُ وَلَدٗاۗ سُبۡحَٰنَهُۥۚ
بَلۡ عِبَادٞ مُّكۡرَمُونَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسۡبِقُونَهُۥ بِٱلۡقَوۡلِ وَهُم
بِأَمۡرِهِۦ يَعۡمَلُونَ ﴿٢٧﴾ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡ
وَلَا يَشۡفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرۡتَضَىٰ وَهُم مِّنۡ خَشۡيَتِهِۦ مُشۡفِقُونَ
﴿٢٨﴾ ۞ وَمَن يَقُلۡ مِنۡهُمۡ إِنِّيٓ إِلَٰهٞ مِّن دُونِهِۦ فَذَٰلِكَ نَجۡزِيهِ
جَهَنَّمَۚ كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٩﴾ أَوَلَمۡ يَرَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ
أَنَّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ كَانَتَا رَتۡقٗا فَفَتَقۡنَٰهُمَاۖ وَجَعَلۡنَا
مِنَ ٱلۡمَآءِ كُلَّ شَيۡءٍ حَيٍّۚ أَفَلَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٣٠﴾ وَجَعَلۡنَا فِي ٱلۡأَرۡضِ
رَوَٰسِيَ أَن تَمِيدَ بِهِمۡ وَجَعَلۡنَا فِيهَا فِجَاجٗا سُبُلٗا لَّعَلَّهُمۡ
يَهۡتَدُونَ ﴿٣١﴾ وَجَعَلۡنَا ٱلسَّمَآءَ سَقۡفٗا مَّحۡفُوظٗاۖ وَهُمۡ عَنۡ
ءَايَٰتِهَا مُعۡرِضُونَ ﴿٣٢﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ وَٱلشَّمۡسَ
وَٱلۡقَمَرَۖ كُلّٞ فِي فَلَكٖ يَسۡبَحُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَا جَعَلۡنَا لِبَشَرٖ مِّن قَبۡلِكَ
ٱلۡخُلۡدَۖ أَفَإِيْن مِّتَّ فَهُمُ ٱلۡخَٰلِدُونَ ﴿٣٤﴾ كُلُّ نَفۡسٖ ذَآئِقَةُ
ٱلۡمَوۡتِۗ وَنَبۡلُوكُم بِٱلشَّرِّ وَٱلۡخَيۡرِ فِتۡنَةٗۖ وَإِلَيۡنَا تُرۡجَعُونَ ﴿٣٥﴾

(٢٥) ئێمە پێش تۆ هیچ پێغەمبەرێکمان رەوانە نەکردووە، کە وەحیمان بۆ ناردبێت بەوەی کە: بێگومان هیچ خوایەك نیە جگە لە من و دەبێت هەر منیش بپەرستن.

(٢٦) خوانەناسان دەیانوت: خوای میهرەبان کوری بـۆ خـۆی بریارداوە (فریشتەکان رۆڵەی ئەون)، پاکی و بێگەردی بۆ ئەو زاتەیە، بەڵکو ئەوانە بەندەی رێزداری ئەون.

(٢٧) (ئـەو فـریشتانە ئـەوەندە رەوشت بـەرزن) هـەرگیز (نافەرمانی ناکەن و) قسە لەقسەیدا ناکەن و لەگوفتاردا پێشی ناکەون، ئەوانە بەفەرمانی ئەو دەجوڵێنەوە و فـەرمانی ئـەو جێبەجێ دەکەن.

(٢٨) هەر خـوا دەزانـێت ئـەو خـەڵکە لە رابـوردوودا چـیان ئەنجامداوە و لە داهاتووشدا چـی ئـەنجام دەدەن (رابـوردوو داهاتوو، بۆ ئەو زاتە چوونیە کە)، فریشتەکانیش تکاکار نابن تەنها بۆ ئەو کەسانە نەبێت خوا پێی رازییە و ئەو فـریشتانە لەترسی ئەو زاتە ناوێرن هیچ سەرپێچیەك ئەنجام بدەن.

(٢٩) خۆ ئەگەر یەکێك لە فریشتەکان (لە خۆی غـەرا بـێت) بڵێت: منیش خوام بێجگە لە خوای گەورە، ئەوە پاداشتی دەدەینەوە بـە دۆزەخ، هـەر بـەو شـێوەیە پـاداشـتی ستەمکاران و یاخیەکان دەدەینەوە .

(٣٠) ئایا ئەوانەی بێ باوەرن نەیانبینیوە و بۆیان روون نەبۆتەوە کە ئاسمانەکان و زەوی یەك پارچە بـوون لەوەودوا لێکمان جیاکردنەوە (ئەمەش ئاماژەیە بۆ ئەوەی کە ئەم راستەقینە زانستیە لەلایەن ئەوانەوە پەی پێ دەبرێت)، لە ئاویش هەموو شتێکی زیندوومان فەراهەم هێناوە (ئاو، زۆربـەی پـێکهاتەی لەشـی ئـادەمیزاد و زیندەوەران و رووەك پێکدەهێنێت)، ئایا ئەوانە هەر باوەر ناهێنن (بەو راستیانە و بەو دەسەڵاتە بێ سنوورەی ئێمە)؟!

(٣١) لەزەویشدا کەژو کێوەکانمان چەسپاندووە، تا لاسەنگ نەبێت و لار نەبێتەوە و هەڵیان نەگێرێتەوە، لەلاپاڵی چیاکان و لە دۆڵەکانیشدا رێگاوبانی فراوانمان سازاندووە، بۆ ئەوەی خەڵکی ژیان بـۆ خـۆیان دابـین بکـەن، هەروەها رێیان لەگە نجینە و نازو نیعمەتە شاراوەکان بکەوێت.

(٣٢) ئێمە ئاسمانمان کردووە بە سەقفێکی پارێزراو، کەچی ئەوانە روو وەردەگێرن لە هەموو نیشانە و بەڵگەکانی ئاسمان. (لەو هەمو ئەستێرەو هەسارە بێ‌شومارەی کە لە بۆ شاییدا بێ‌وچان لەچەرخو خولدان).

(٣٣) هەر ئەو زاتەیە کە شەوو رۆژی بەدیهێناوە، خۆرو مانگیشی دروست کردووە، هەریەکەیان لە خولگەیەکدا دەسورێنەوە (زەوی بەدەوری خۆردا و مانگیش بەدەوری زەویدا).

(٣٤) ئێمە پێش تۆ ژیانی هەمیشەیی و نەمریمان بەهیچ کەسێك نەبەخشیووە، جا ئایا ئەگەر تۆ بمریت، (دوای مەرگی تۆ) ئەو خەڵکە ژیانی هەمیشەیی دەبەنەسەرو نامرن؟!

(٣٥) هەموو کەسێك دەبێت مردن بچێژێت و شەرابی مەرگ بنۆشێت، بێگومان ئێمە ئێوە تاقیدەکەینەوە بە شەرو ناخۆشی و بەڵا، هەروەها بەخێرو خۆشی و دارایی و توانایی، سەرەنجام هەر بـۆ لای ئـێمە دەهـێنرێنەوە (تـا پاداشتتان بدەینەوە).

وَإِذَا رَءَاكَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِن يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا
أَهَٰذَا ٱلَّذِي يَذۡكُرُ ءَالِهَتَكُمۡ وَهُم بِذِكۡرِ ٱلرَّحۡمَٰنِ
هُمۡ كَٰفِرُونَ ﴿٣٦﴾ خُلِقَ ٱلۡإِنسَٰنُ مِنۡ عَجَلٖۚ سَأُوْرِيكُمۡ
ءَايَٰتِي فَلَا تَسۡتَعۡجِلُونِ ﴿٣٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلۡوَعۡدُ
إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٣٨﴾ لَوۡ يَعۡلَمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ حِينَ
لَا يَكُفُّونَ عَن وُجُوهِهِمُ ٱلنَّارَ وَلَا عَن ظُهُورِهِمۡ وَلَا
هُمۡ يُنصَرُونَ ﴿٣٩﴾ بَلۡ تَأۡتِيهِم بَغۡتَةٗ فَتَبۡهَتُهُمۡ فَلَا
يَسۡتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمۡ يُنظَرُونَ ﴿٤٠﴾ وَلَقَدِ ٱسۡتُهۡزِئَ
بِرُسُلٖ مِّن قَبۡلِكَ فَحَاقَ بِٱلَّذِينَ سَخِرُواْ مِنۡهُم مَّا كَانُواْ بِهِۦ
يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿٤١﴾ قُلۡ مَن يَكۡلَؤُكُم بِٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ مِنَ
ٱلرَّحۡمَٰنِۚ بَلۡ هُمۡ عَن ذِكۡرِ رَبِّهِم مُّعۡرِضُونَ ﴿٤٢﴾ أَمۡ
لَهُمۡ ءَالِهَةٞ تَمۡنَعُهُم مِّن دُونِنَاۚ لَا يَسۡتَطِيعُونَ نَصۡرَ
أَنفُسِهِمۡ وَلَا هُم مِّنَّا يُصۡحَبُونَ ﴿٤٣﴾ بَلۡ مَتَّعۡنَا هَٰٓؤُلَآءِ
وَءَابَآءَهُمۡ حَتَّىٰ طَالَ عَلَيۡهِمُ ٱلۡعُمُرُۗ أَفَلَا يَرَوۡنَ أَنَّا نَأۡتِي
ٱلۡأَرۡضَ نَنقُصُهَا مِنۡ أَطۡرَافِهَآۚ أَفَهُمُ ٱلۡغَٰلِبُونَ ﴿٤٤﴾

(٣٦) ئەی پێغەمبەر ﷺ کاتێك ئەوانەی بێ باوەڕن تۆ دەبینن، هیچ کارێکیان لە دەست نایەت لەگەڵ تۆی بکەن جگە لە گاڵتەو گاڵتە جاڕیی، (جا بەیەکتر دەڵێن) ئا ئەمەیە باسی خواکانتان دەکات؟! لە کاتێکدا ئەوان هەمیشە بێ باوەڕن بە قورئانی خوای میهرەبان.

(٣٧) ئەوەندە ئینسان بە پەلەو تاڵوکەیە، (هەر دەڵێیت) لە پەلەو تاڵو کە دروستکراوە، لە ئاییندەدا من نیشانە و بەڵگەکانی خۆمتان نیشان دەدەم، جا پەلەم لێ مەکەن.

(٣٨) خوانەناسان دەڵێن: باشە، کەی ئەم بەڵێنە دێتە دی ئەگەر ئێوە راستگۆن؟

(٣٩) ئەگەر بێ باوەڕان هەواڵی ئەو ڕۆژەیان بزانیایە (کە بەڕێوەیە و نزیکە و دەخرێنە ناو ئاگری دۆزەخەوە)، کاتێك ناتوانن بڵێسەی ئاگر لە دەم و چاو و رووخسارو لە پشتیان دوور بخەنەوە، بەڕاستی ئەوانە سەرکەتوو رزگار نابن (ئەوانە نەگاڵتەیان دەکردو نە بێ باوەڕ دەبوون و نەپەلەیان دەکرد).

(٤٠) بەڵکو قیامەت کتوپڕ یەخەیان دەگرێت و سەرسام و ریسوایان دەکات، ئەوسا ناتوانن بەرەنگاری بوەستن و بیگێڕنەوە، مۆڵەتیشیان نادرێت.

(٤١) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) سوێند بە خوا پێش تۆ گاڵتە کراوە بەپێغەمبەرانی تریش، ئەوسا ئەوەی ئەوان گاڵتەیان پێدەکرد، یەخەی پێگرتن، بەهۆی گاڵتەجاڕییانەوە خەشمو تۆڵەی خوا دایگرتن.

(٤٢) پێیان بڵێ: کێ دەتوانێت ئێوە بپارێزێت لە شەوو لە ڕۆژدا لە سزاو تۆڵەی خوای میهرەبان، کەچی لەگەڵ ئەوەشدا ئەوانە هەمیشە روو وەرگێڕن لە یادی پەروەردگاریان.

(٤٣) یان ئەو بێباوەڕانە چەند خوایەکیان هەیە کە دەتوانن لە سزامان رزگاریان بکات جگەلە ئێمە؟! (ئەو کۆلکە خوایانە) نەدەتوانن خۆیان رزگار بکەن و خۆیان سەربخەن، نە پەنا دەدرێن لەلایەن ئێمەوە و نەکۆمەکیان دەکرێت.

(٤٤) ئێمە (بەپەلە تۆڵەناسێنین) بەڵکو ئەوانە خۆیان و باوو باپیرانیان لە نازو نیعمەتی دنیا بەهرەوەر کردووە، هەتا تەمەنیان درێژ بۆتەوە، جائایا ئەوانە نابینن و نازانن کە بەڕاستی ئێمە وردە وردە دێین و دەسەڵاتیان لەملاو لای وڵاتیاندا کەم دەکەینەوە، (کاتێك ئوممەتی ئیسلام شایستەدەبێت، خوای باڵادەست دەسەڵاتی رۆژهەڵات و رۆژئاوا کەم دەکاتەوە) باشە؛ ئەو بێباوەڕانە هەمیشە سەرکەوتوو و زاڵن؟! (یان ئێمە).

قُلْ إِنَّمَآ أُنذِرُكُم بِٱلْوَحْىِ ۚ وَلَا يَسْمَعُ ٱلصُّمُّ ٱلدُّعَآءَ إِذَا
مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَئِن مَّسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ
لَيَقُولُنَّ يَٰوَيْلَنَآ إِنَّا كُنَّا ظَٰلِمِينَ ﴿٤٦﴾ وَنَضَعُ ٱلْمَوَٰزِينَ
ٱلْقِسْطَ لِيَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا ۖ وَإِن كَانَ
مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا ۗ وَكَفَىٰ بِنَا حَٰسِبِينَ
﴿٤٧﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَىٰ وَهَٰرُونَ ٱلْفُرْقَانَ وَضِيَآءً وَذِكْرًا
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ ٱلَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِٱلْغَيْبِ وَهُم مِّنَ
ٱلسَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَهَٰذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنزَلْنَٰهُ ۚ أَفَأَنتُمْ لَهُۥ
مُنكِرُونَ ﴿٥٠﴾ ۞ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَآ إِبْرَٰهِيمَ رُشْدَهُۥ مِن قَبْلُ وَكُنَّا
بِهِۦ عَٰلِمِينَ ﴿٥١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِۦ مَا هَٰذِهِ ٱلتَّمَاثِيلُ ٱلَّتِىٓ
أَنتُمْ لَهَا عَٰكِفُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا۟ وَجَدْنَآ ءَابَآءَنَا لَهَا عَٰبِدِينَ ﴿٥٣﴾
قَالَ لَقَدْ كُنتُمْ أَنتُمْ وَءَابَآؤُكُمْ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٥٤﴾ قَالُوٓا۟
أَجِئْتَنَا بِٱلْحَقِّ أَمْ أَنتَ مِنَ ٱللَّٰعِبِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ بَل رَّبُّكُمْ رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ٱلَّذِى فَطَرَهُنَّ وَأَنَا۠ عَلَىٰ ذَٰلِكُم مِّنَ ٱلشَّٰهِدِينَ
﴿٥٦﴾ وَتَٱللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَٰمَكُم بَعْدَ أَن تُوَلُّوا۟ مُدْبِرِينَ ﴿٥٧﴾

(٤٥) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: بەڕاستی من تەنها لە ڕێگـەی وەحـی و نـیگاوە ئـێوە بـێدار دەکـەمەوە، کەسانێکیش هـەن کـەڕن لە ئـاستی حـەقدا و سـەدای پەیامی خوا نابیستن کاتێك بێدار دەکرێنەوە.
(٤٦) سوێند بەخوا ئەگـەر کـەمێك لە هـاڵاوی سـزای پەروەردگارت روویان تێ بکات و لێیان بـدات، ئـەوە خوانەناسان بەکوڵ دەڵێن: هاوارو ئـاهو نـاڵە بـۆ ئـێمە، بەڕاستی ئێمە کەسانێکی ستەمکار بووین.
(٤٧) ئێمە پێوەر و تەرازووەکانی دادپەروەری لە رۆژی قیامەتدا دادەنێین، جا هیچ کەس بە هیچ شێوەیەك ستەمی لێ ناکرێت، ئەگەر بە قەدەر تۆوە خەرتەلەیەك (کە زۆر بچووك و وردە، کارێکی چاك یان خراپی ئەنجام دابێت) دەیهێنینە مەیدان، جا ئەوەندە بە سە بۆ ئێمە کە ئاوا بـە وردی حساب و لێپرسینەوە ئەنجام دەدەین.
(٤٨) سوێند بە خوا ئـێمە بـە مـوساو هـاروون کـتێبی تەوراتمان بەخشی کە جیاکەرەوەی حەق و بەتاڵە، هەروەها رووناکی و یادخەرەوەشە بۆ پارێزکاران...
(٤٩) ئەوانەی لە پەروەردگاریان دەترسن لە کاتێکدا کە کەس دیـار نـیە و پـەروەردگاریش لێـیان پەنهانە، هەروەها ئەوانە لە قیامەت و لێ پرسینەوە بیمیان هەیە (بێگومان ئەوانە لە قیامەتدا دڵنیا و ئاسوودە و دڵخۆشن).
(٥٠) جا ئەم قورئانەش یادخەرەوەیەکی موبارەك و بەفەڕ و پیرۆزە نازڵمان کردووە، جـا ئـایا ئـێوە خۆتانی لێ وێڵ دەکەن ونایناسن؟!
(٥١) سوێند بەخوا ئێمە ژیری و هۆشمەندیمان پێشتر بەئیبراهیم بەخشی، ئێمە چاك ئەومان دەناسی.
(٥٢) کاتێك بە باوك و قەومەکەی دەوت: ئەم بتانە چیە؟! ئێوە هەمیشە بەدەوریدا دێن و دەیانپەرستن!
(٥٣) لە وەڵامدا (تەنها بەڵگەیان ئەوە بوو، کە) وتـیان: ئـێمە بـاوو بـاپیرانـمان بـینیووە ئـەمانەیان پەرستووە.
(٥٤) ئیبراهیم وتی: بەڕاستی ئێوە و باوو باپیرانی ئێوە لە گومراییەکی ئاشکرادا بوون.
(٥٥) خەڵکە کە وتیان: بەڕاست، تۆ حەقیقەتت بۆ ئێمە هێناوە یان گاڵتە دەکەیت؟!
(٥٦) ئیبراهیم وتی: (من گاڵتە ناگەم) بەڵکو دەمەوێت تێتان بگەیەنم کە پەروەردگارتان پەروەردگاری ئاسمانەکان و زەویە و هەر خۆیشی بەدی هێناون، جا من لەسەر ئەو بیروباوەڕە لە شایەت و ئاگاکانم.
(٥٧) ئینجا ئیبراهیم لەبەر خۆیەوە سـوێندی خـوارد و وتـی: بـەخوا نـەخشەیەك دەکـێشم و داوێك دەنێمەوە بۆ بتەکانتان دوای ئەوەی ئێوە بەجێتان هێشتن و پشتتان تێ کردن.

فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا لَّهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ
﴿٥٨﴾ قَالُوا مَن فَعَلَ هَٰذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾
قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٠﴾ قَالُوا فَأْتُوا بِهِ
عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾ قَالُوا أَأَنتَ فَعَلْتَ
هَٰذَا بِآلِهَتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٢﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ
هَٰذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِن كَانُوا يَنطِقُونَ ﴿٦٣﴾ فَرَجَعُوا إِلَىٰ
أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾ ثُمَّ نُكِسُوا عَلَىٰ
رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هَٰؤُلَاءِ يَنطِقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ
أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا
يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾ أُفٍّ لَّكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِن كُنتُمْ
فَاعِلِينَ ﴿٦٨﴾ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾
وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾ وَنَجَّيْنَاهُ
وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾ وَوَهَبْنَا
لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً ۖ وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٢﴾

(٥٨) ئینجا هەموو بتەکانی وردوخاش کرد جگە لە گەورەکەیان، بەڵکو کەگەڕانەوە (پرسیار بکەن) و ئیبراهیم راستیان بۆ روون بکاتەوە.
(٥٩) بت پەرستان (کەهاتنەوە بینیان بتەکانیان وردوخاش کراوە) وتیان: ئەوەی ئەمەی کردووە بە خواکانمان، بەڕاستی ئەوە لە ستەمکارانە!!
(٦٠) هەندێکیان وتیان: بیستوومانە لاوێك بەخراپە باسیان دەکات، پێی دەڵێن ئیبراهیم.
(٦١) وتیان: کەوابوو بیهێنن بەبەرچاوی خەڵکەوە (موحاسەبەی بکەین و لێی بکۆڵینەوە) با ئەوانیش ئاگادار بن و ببینن.
(٦٢) (ئیتر چوون ئیبراهیمیان هێناو لێیان پرسی) وتیان: باشە، ئەی ئیبراهیم ئایا تۆ ئەمەت کردووە بەخواکانمان؟!
(٦٣) ئیبراهیم وتی: (بۆچی لە من دەپرسن، خۆ بتە گەورە کە ساغ و سەلیمە) نەخێر؛ هەرکاری ئەو بتە زلەیە، دە لێیان بپرسن ئەگەر قسە دەکەن و تێدەگەن!!
(٦٤) (کەمێك داچڵەکان و) لە دڵی خۆیاندا لێکیان دەدایەوە، سەرئەنجام وتیان بە خۆیان: بەڕاستی هەیشە ئێوە ستەمکارن (ئیبراهیم راست دەکات، ئەمانە ناتوانن بەرگری لەخۆیان بکەن چۆن دەتوانن بەرگری لە ئێمە بکەن).
(٦٥) پاشان بەسەرشۆڕی پاشگەزکرانەوە بۆ بیرو باوەڕە کۆنەکەیان وتیان: بێگومان تۆ دەزانی ئەوانە قسە ناکەن و تێ ناگەن!! (زۆرزان و کاربەدەستان ئێوەیان چەواشە کردوە)
(٦٦) ئیبراهیم وتی: باشە، ئاخر، چۆن شتێك دەپەرستن لەجیاتی خوا کە ناتوانێت هیچ جۆرە قازانج یان زیانێکتان پێ بگەیەنێت، (تەنانەت ئەوەتە نەیانتوانی بەرگری لەخۆشیان بکەن).
(٦٧) ئۆف لە دەستان و لەو شتانەش کە لەجیاتی خوا دەیپەرستن، جا ئایا ئەوە تێناگەن و بیرو هۆشتان ناخەنەکار؟!
(٦٨) هەندێکیان وتیان: ئیبراهیم بسوتێنن و پشتیوانی لە خواکانتان بکەن، ئەگەر ئێوە شتێکتان بۆ دەکرێت.
(٦٩) (خوای گەورە دەفەرموێت، ئێمەش فەرمانمان دەرکرد و) وتمان: ئەی ئاگر ببە بەساردیو سەلامەتی لەسەر ئیبراهیم (هەرچەندە ئاگر سووتێنەرە بەڵام بەفەرمانی خوا توانای سووتاندنی نەماو ئەگەر پەروەردگار فەرمانی بەسەلامەتی نەدایە حەزرەتی ئیبراهیم لەناو ئاگرەکەدا سەرمای دەبوو).!!
(٧٠) ئەوانە ویستیان پیلان بگێڕن دژی ئیبراهیم ئێمەش ئەوانمان بە رەنجەڕۆترین کەس گێڕا.
(٧١) ئێمە ئەویش و – لوط –ی برازایشمان رزگار کرد و ناردمانن بۆ (وڵاتی شام) ئەو سەر زەمینەی کە بەرەکەتمان بەسەردا رژاندووە بۆ هەموو خەڵکی.
(٧٢) هەروەها ئێمە ئیسحاقمان بەخشی بەئیبراهیم و یەعقوبیش نەوەی ئیسحاق بوو، هەر یەکێك لەوانمان کردە پیاوچاك و خواناسو پێغەمبەر.

وَجَعَلۡنَٰهُمۡ أَئِمَّةٗ يَهۡدُونَ بِأَمۡرِنَا وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡهِمۡ فِعۡلَ
ٱلۡخَيۡرَٰتِ وَإِقَامَ ٱلصَّلَوٰةِ وَإِيتَآءَ ٱلزَّكَوٰةِۖ وَكَانُواْ لَنَا
عَٰبِدِينَ ﴿٧٣﴾ وَلُوطًا ءَاتَيۡنَٰهُ حُكۡمٗا وَعِلۡمٗا وَنَجَّيۡنَٰهُ مِنَ
ٱلۡقَرۡيَةِ ٱلَّتِي كَانَت تَّعۡمَلُ ٱلۡخَبَٰٓئِثَۚ إِنَّهُمۡ كَانُواْ قَوۡمَ سَوۡءٖ
فَٰسِقِينَ ﴿٧٤﴾ وَأَدۡخَلۡنَٰهُ فِي رَحۡمَتِنَآۖ إِنَّهُۥ مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ
﴿٧٥﴾ وَنُوحًا إِذۡ نَادَىٰ مِن قَبۡلُ فَٱسۡتَجَبۡنَا لَهُۥ فَنَجَّيۡنَٰهُ
وَأَهۡلَهُۥ مِنَ ٱلۡكَرۡبِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٧٦﴾ وَنَصَرۡنَٰهُ مِنَ ٱلۡقَوۡمِ
ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَآۚ إِنَّهُمۡ كَانُواْ قَوۡمَ سَوۡءٖ فَأَغۡرَقۡنَٰهُمۡ
أَجۡمَعِينَ ﴿٧٧﴾ وَدَاوُۥدَ وَسُلَيۡمَٰنَ إِذۡ يَحۡكُمَانِ فِي ٱلۡحَرۡثِ إِذۡ
نَفَشَتۡ فِيهِ غَنَمُ ٱلۡقَوۡمِ وَكُنَّا لِحُكۡمِهِمۡ شَٰهِدِينَ ﴿٧٨﴾
فَفَهَّمۡنَٰهَا سُلَيۡمَٰنَۚ وَكُلًّا ءَاتَيۡنَا حُكۡمٗا وَعِلۡمٗاۚ وَسَخَّرۡنَا
مَعَ دَاوُۥدَ ٱلۡجِبَالَ يُسَبِّحۡنَ وَٱلطَّيۡرَۚ وَكُنَّا فَٰعِلِينَ ﴿٧٩﴾
وَعَلَّمۡنَٰهُ صَنۡعَةَ لَبُوسٖ لَّكُمۡ لِتُحۡصِنَكُم مِّنۢ بَأۡسِكُمۡۖ
فَهَلۡ أَنتُمۡ شَٰكِرُونَ ﴿٨٠﴾ وَلِسُلَيۡمَٰنَ ٱلرِّيحَ عَاصِفَةٗ تَجۡرِي بِأَمۡرِهِۦٓ
إِلَى ٱلۡأَرۡضِ ٱلَّتِي بَٰرَكۡنَا فِيهَاۚ وَكُنَّا بِكُلِّ شَيۡءٍ عَٰلِمِينَ ﴿٨١﴾

(٧٣) هەموو ئەوانیشمان کردە پێشەواو بە فەرمانی ئێمە ڕێنموویی خەڵکیان دەکردو نیگامان بۆ کردن بەئەنجامدانی کارو کردەوە چاکەکان و ڕاگرتنی نوێژو زەکات دان، (بەڕاستی) ئەوان هەر ئێمەیان دەپەرست و هەر بەندایەتی ئێمەیان دەکرد.

(٧٤) بەلوط پێغەمبەریش حیکمەت و دانایی و زانیاریمان بەخشی و ڕزگارمان کرد لەو شارەی کردەوە پیسەکانیان تێدا ئەنجام دەدا، بێگومان ئەوانە قەومێکی نالەبارو خراپ و بەدخوو تاوانکار بوون...

(٧٥) ئێمە ئەومان خستە ژێرسایەی ڕەحمەت و میهرەبانی خۆمانەوە، بەڕاستی ئەو لە ڕیزی بەندە چاك و باشەکاندایە.

(٧٦) یادی نوح پێغەمبەریش بکەرەوە کە پێشتر هاناو هاواری بۆ هێناین ئێمەش نزامان گیراکردو خۆی و هەموو ئەندامانی خێزانەکەیمان لە تەنگانە گەورەکە ڕزگارکرد... (جگە لە هاوسەرەکەی و یەکێك لە کوڕەکانی).

(٧٧) سەرکەوتنیشمان پێبەخشی بەسەر ئەو قەوم و هۆزەی بەڵگەو نیشانەکانی ئێمەیان بە درۆ دەزانی و بروایان پێی نەبوو، چونکە بەڕاستی ئەوانیش قەومێکی نالەبارو خراپ بوون، بەگشتی نوقمی ئاوی زریانەکەمان کردن.

(٧٨) یادی داودو سلێمانیش بکەرەوە کاتێك بریاریاندا دەربارەی کێڵگەکشتوکاڵیەکە، کاتێك کە مەڕو ماڵاتی خەڵکی تیایدا بڵاوبوونەوە بەشەو و زیانیان بە کێڵگە کە گەیاند، ئێمەیش شایەت بووین لەسەر ئەو داوەری و بریارەی ئەوان.

(لە سەردەمی حوکمی حەزرەتی داوددا ڕانەمەڕێك زەوی و زاری کابرایەکی کاولکرد، کابراش چوو سکاڵای خۆی گەیاندە داود، ئەویش بریاریداکە هەموو ڕانە مەڕەکە بدرێت بەخاوەن زەویەکە، بەڵام حەزرەتی سولەیمانی کوڕی ڕایەکی پەسەندتری هەبوو وتی: با بەروبومی ماڵاتەکە بدرێت بەخاوەن زەویەکە تا زیانەکەی پڕ دەکاتەوە).

(٧٩) جا ئێمە چارەسەری کێشەکەمان لە سولەیمان گەیاند، بەڵام هەریەکە (لەم باوك و کوڕە) بەهرەوەرمان کردبوو لە حیکمەت و دانایی و عیلم و زانستی، هەروەها ئێمە باڵندە و چیاکانیشمان لەگەڵ داودا ملکەچ و فەرمانبەردار کردبوو، هەمووان پێکەوە تەسبیحات و ستایشی ئێمەیان دەکرد، هەر ئێمەش باڵندەو چیاکانمان وا لێ کردبوو.

(٨٠) هەروەها ئێمە داودمان فێری دروستکردنی زرێ و قەڵغان کرد، تا لە توندو تیژی کاتی شەڕ بتانپارێزێت، ئایا (لە بەرامبەر ئەم هەموو نازو نیعمەتانەوە) ئایا ئێوە سوپاسگوزار دەبن؟!

(٨١) بۆ سولەیمانیش بایەکی بەهێزو تیژمان ڕەخساند کە بەفەرمانی ئەو، جاروبار هاتووچۆی دەکرد بۆ ئەو زەویەی کە بەرەکەتمان بەسەردا ڕژاندبوو، بێگومان ئێمە بەهەموو شتێك زانا و شارەزاین.

وَمِنَ ٱلشَّيَٰطِينِ مَن يَغُوصُونَ لَهُۥ وَيَعۡمَلُونَ عَمَلٗا
دُونَ ذَٰلِكَۖ وَكُنَّا لَهُمۡ حَٰفِظِينَ ﴿٨٢﴾ ۞وَأَيُّوبَ إِذۡ
نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّي مَسَّنِيَ ٱلضُّرُّ وَأَنتَ أَرۡحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿٨٣﴾
فَٱسۡتَجَبۡنَا لَهُۥ فَكَشَفۡنَا مَا بِهِۦ مِن ضُرّٖۖ وَءَاتَيۡنَٰهُ أَهۡلَهُۥ
وَمِثۡلَهُم مَّعَهُمۡ رَحۡمَةٗ مِّنۡ عِندِنَا وَذِكۡرَىٰ لِلۡعَٰبِدِينَ ﴿٨٤﴾
وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِدۡرِيسَ وَذَا ٱلۡكِفۡلِۖ كُلّٞ مِّنَ ٱلصَّٰبِرِينَ
﴿٨٥﴾ وَأَدۡخَلۡنَٰهُمۡ فِي رَحۡمَتِنَآۖ إِنَّهُم مِّنَ ٱلصَّٰلِحِينَ
﴿٨٦﴾ وَذَا ٱلنُّونِ إِذ ذَّهَبَ مُغَٰضِبٗا فَظَنَّ أَن لَّن نَّقۡدِرَ عَلَيۡهِ
فَنَادَىٰ فِي ٱلظُّلُمَٰتِ أَن لَّآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنتَ سُبۡحَٰنَكَ إِنِّي
كُنتُ مِنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٨٧﴾ فَٱسۡتَجَبۡنَا لَهُۥ وَنَجَّيۡنَٰهُ
مِنَ ٱلۡغَمِّۚ وَكَذَٰلِكَ نُـۨجِي ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَزَكَرِيَّآ
إِذۡ نَادَىٰ رَبَّهُۥ رَبِّ لَا تَذَرۡنِي فَرۡدٗا وَأَنتَ خَيۡرُ ٱلۡوَٰرِثِينَ
﴿٨٩﴾ فَٱسۡتَجَبۡنَا لَهُۥ وَوَهَبۡنَا لَهُۥ يَحۡيَىٰ وَأَصۡلَحۡنَا
لَهُۥ زَوۡجَهُۥٓۚ إِنَّهُمۡ كَانُواْ يُسَٰرِعُونَ فِي ٱلۡخَيۡرَٰتِ
وَيَدۡعُونَنَا رَغَبٗا وَرَهَبٗاۖ وَكَانُواْ لَنَا خَٰشِعِينَ ﴿٩٠﴾

(٨٢) لە جنۆکەکانیش هەندێکمان بۆ رام هێنابوو کە بچنە ناو بنی دەریاوە (تا گەوهەر و مرواری و شتی بەنرخی بۆ دەربهێنن)، جگە لەوە کاری تریشیان دەکرد (وەکو دروستکردنی کۆشك و تەلارو پەیکەرو... هتد)، ئێمەیش چاودێریمان دەکردن (تا کارەکانیان بەچاکی ئەنجام بدەن و زیان بەخەڵك نەگەیەنن).

(٨٣) یادی – ئەیوب – یش بکە کاتێك هانا و هاواری بۆ پەروەردگاری برد (دوای ئەوەی ماوەیەکی دوورو درێژ نەخۆش کەوتبوو، جگە لەوە پێشتریش ماڵ و سامان و منداڵەکانی تیاچوو بوون) وتی: پەروەردگارا، بەڕاستی من ئازارو ناخۆشیم تووش بووە، تۆش لە هەموو کەس میهرەبانترو لە هەموو کەس دڵۆڤانتریت.

(٨٤) جا ئێمەش نزامان گیراکردو بەهاواریەوە چووین و هەموو ناخۆشی و نەخۆشیەکمان لەکۆڵ کردەوە، هەموو ماڵ و منداڵیمان پێبەخشیەوە و ئەوەندەی تریش لەگەڵیاندا (دەکرێت خوای گەورە هەر هەمان ماڵ و منداڵی پێشووی بۆ زیندوو کردبێتەوە، یاخود ئەوەی نوێی پێبەخشیبێت)، ئەوە رەحمەتێکی تایبەتی بوو لەلایەن ئێمەوە، یاداوەریشە بۆ بەندە خواپەرستەکان (کە ئەگەر ئەوانیش تووشی بەڵاو ناخۆشی بوون وەك ئەو، لەوەودوا نزایان کرد، خوای میهرەبان بەهاناو هاواری ئەوانیشەوە دەچێت).

(٨٥) یادی (إسماعیل و إدریس و ذوالکفل) یش بکەرەوە، هەریەکە لەوان (لە تاقیکردنەوە جۆراو جۆرەکاندا سەرکەوتووبوون) لە خۆگرو ئارامگران بوون.

(٨٦) ئێمە هەموویانمان خستە ژێرسایەی رەحمەت و میهرەبانی خۆمانەوە، چونکە ئەوانە لە چاك و پاکانن.

(٨٧) یادی (ذوالنون) یش بکەرەوە (کە یونس پێغەمبەرە) کاتێك بە تورەییەوە رۆیشت، گومانی وابوو کە هەرگیز دنیای لێ تەنگ ناکەینەوە (بەڵام بەپێچەوانەی گومانەکەیەوە خوا خستیە ناوسکی نەهەنگەوە)، جا لەناو تاریکیەکاندا، (تاریکایی شەوو دەریا و ناوسکی نەهەنەگەکەدا) هاوارو نزای لێ بەرز بۆوە وتی: پەروەردگارا هیچ خوایەك نیە جگە لە تۆ، پاکی و بێگەردی هەر بۆ تۆیە، بەڕاستی من لە ستەمکاران بووم (کاتێك بەبێ فەرمانی تۆ قەومەکەم بەجێهێشت).

(٨٨) ئێمەش بەهانایەوە چووین و رزگارمانکرد؛ لەو غەم و پەژارەو تەنگانەیەی کە تێی کەوتبوو، بەو شێوەیەش ئیمانداران رزگار دەکەین (کاتێك کە دەکەونە تەنگانەوە و هاناو هاوار بۆ ئێمە دەهێنن).

(٨٩) یادی (زکریا) ش بکەرەوە کاتێك هاناو هاواری بۆ پەروەردگاری بردو وتی: پەروەردگارا؛ من بەتەنهایی مەهێڵەرەوە (نەوەیەکی چاك و پاکم پێ ببەخشە) تۆیش چاکترین زاتێکی لە پاش من و هەموو مردوویەك دەمێنیتەوە.

(٩٠) ئینجا ئێمە نزاکەیمان گیراکردو (یحیی) مان پێبەخشی، هاوسەرەکەشیمان بۆ چاککرد کە منداڵی ببێ، چونکە بەڕاستی ئەوانە چالاك و گورج و گۆڵ بوون لە ئەنجامدانی هەموو خێرو چاکەیەکدا و نزای بەکوڵیان دەکرد، بەئومێدی بەدەست هێنانی رەحمەت و بەهەشتی ئێمە بوون، لە دۆزەخ و خەشمی ئێمە دەترسان، ئەوان هەمیشە گەردن کەچ و سۆزدار بوون بۆ ئێمە.

وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِن رُّوحِنَا
وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩١﴾ إِنَّ هَٰذِهِ
أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٩٢﴾
وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ كُلٌّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ ﴿٩٣﴾
فَمَن يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ
لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ﴿٩٤﴾ وَحَرَامٌ عَلَىٰ قَرْيَةٍ
أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٩٥﴾ حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ
يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُم مِّن كُلِّ حَدَبٍ يَنسِلُونَ ﴿٩٦﴾
وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ
كَفَرُوا يَا وَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا بَلْ كُنَّا
ظَالِمِينَ ﴿٩٧﴾ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ
اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنتُمْ لَهَا وَارِدُونَ ﴿٩٨﴾ لَوْ كَانَ
هَٰؤُلَاءِ آلِهَةً مَّا وَرَدُوهَا وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٩٩﴾
لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ
سَبَقَتْ لَهُم مِّنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿١٠١﴾

(٩١) یادی (مریم) یش بکەرەوە، ئەو ئافرەتەی داوێنی خۆی بەخاوێنی ڕاگرت، ئێمەش لەو ڕۆحەی خاوەنی بووین پێمان بەخشی و خۆی و کوڕەکەیمان کرد بە (موعجیزە) و بەڵگە بۆ هەموو خەڵکی.

(٩٢) خەڵکینە! بەڕاستی ئەم ئایینەی کە ئەم پێغەمبەرانە هێناویانە ئایینەکەی ئێوەیە (ئاینی توحیدو یەکخواناسی)، کە یەك ئایینە و منیش پەروەردگارتانم، تەنها من بپەرستن.

(٩٣) (لەگەڵ ئەوەشدا زۆربەی خەڵکی لە ڕێبازی یەکخواناسی و ئاینی ئیسلام لایانداو) بەش بەشیان کرد لەنێوانی خۆیاندا، جۆرەها دەستەو گرۆ دروست بوو، بە مەرجێك هەر هەمووشیان بۆ لای ئێمە دەگەڕێنەوە (لە دەستمان دەرناچن).

(٩٤) جا ئەوەی کارو کردەوە چاکەکان ئەنجام بدات لەکاتێکدا کە ئەوکەسە باوەڕدارە، ئەوە هەوڵ و کۆششەکەی پشتگوێ ناخرێت و بەزایە ناچێت بەڕاستی ئێمە بۆی یاداشت و تۆمار دەکەین. (پاشان پاداشتی دەدەینەوە).

(٩٥) جارێکی ترحەرامە و ئەستەمە لە دانیشتوانی هەر شارو شارۆچکەیەك کە کاولمان کردووە، بێگومان هەرگیز ناگەڕێنەوە... (بۆ گۆڕەپانی ژیانی دنیا).

(٩٦) هەتا ئەو کاتەی بەربەستەکەی (ذوالقرنین) لەسەر دوو تیرەی یاجوج و ماجوج دەکرێتەوە (کە ئەمەش یەکێکە لە نیشانەکانی نزیك بوونەوەی کۆتایی دنیا)، ئەوانە ئەو کاتە لە هەموو کون و کەلێنێکەوە بەلێشاو پەیدا دەبن و زۆر دەبن.

(٩٧) ئەوسا ئیتر بەڵێنی ڕاستی نزیك دەبێتەوە و دەست پێ دەکات، ئەوکات دەبینیت چاوی ئەوانەی بێباوەڕن ئەبڵەق و زەق دەبێت، ‌ ‌ بێ پەروا دەڵێن هاوار بۆ ئێمە، چاك غافڵ بووین لەم ڕۆژە، لەم سەرئەنجامە، نەك هەر ئەوە! بەڵکو ئێمە هەر ستەمکار بووین. (یاخی بوین، لەسنور دەرچووبووین).

(٩٨) (پاشان پێیان دەوترێت) بێگومان ئێوە و ئەو شتانەی لەجیاتی خوا دەتانپەرست سووتەمەنی دۆزەخن و سەلکە بزوتی ئاگرن، دەبێت هەر بچنە ناوی و بۆ هەمیشە تێیدابمێننەوە.

(٩٩) (هەروەها بەهاوەڵگەران دەوترێت) ئەوانەی ئێوە دەتانپەرست ئەگەر خوا بوونایە ئاوا نەدەخرانە ناو دۆزەخەوە، بێگومان هەرهەموویان (هاوەڵگەران و پەرستراوەکانیان) لە دۆزەخدا بۆ هەمیشە دەمێننەوە.

(١٠٠) ئەوانە؛ بەهەناسەی قورس و لرخەلرخ و ئاهو ناڵەوە (ژیانی سەختی تیادا دەبەنەسەر) و مژدە و هیواو قسەیەکی خۆش نابیسن. (ساتێك ناحەوێنەوە و مۆڵەتێك نادرێن).

(١٠١) بەڕاستی ئەوانەی کە هەر زوو بڕیارمانداوە چاکە بهێنینە ڕێیان (بەهۆی ئیمان و باوەڕو کردەوەی چاکیانەوە) ئەوانە دوورە پەرێز کراون لە دۆزەخەوە. (چونکە ئیماندار بوون).

لَا يَسۡمَعُونَ حَسِيسَهَاۖ وَهُمۡ فِي مَا ٱشۡتَهَتۡ أَنفُسُهُمۡ
خَٰلِدُونَ ﴿١٠٢﴾ لَا يَحۡزُنُهُمُ ٱلۡفَزَعُ ٱلۡأَكۡبَرُ وَتَتَلَقَّىٰهُمُ
ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ هَٰذَا يَوۡمُكُمُ ٱلَّذِي كُنتُمۡ تُوعَدُونَ
﴿١٠٣﴾ يَوۡمَ نَطۡوِي ٱلسَّمَآءَ كَطَيِّ ٱلسِّجِلِّ لِلۡكُتُبِۚ كَمَا
بَدَأۡنَآ أَوَّلَ خَلۡقٖ نُّعِيدُهُۥۚ وَعۡدًا عَلَيۡنَآۚ إِنَّا كُنَّا فَٰعِلِينَ
﴿١٠٤﴾ وَلَقَدۡ كَتَبۡنَا فِي ٱلزَّبُورِ مِنۢ بَعۡدِ ٱلذِّكۡرِ أَنَّ ٱلۡأَرۡضَ
يَرِثُهَا عِبَادِيَ ٱلصَّٰلِحُونَ ﴿١٠٥﴾ إِنَّ فِي هَٰذَا لَبَلَٰغٗا
لِّقَوۡمٍ عَٰبِدِينَ ﴿١٠٦﴾ وَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ إِلَّا رَحۡمَةٗ لِّلۡعَٰلَمِينَ
﴿١٠٧﴾ قُلۡ إِنَّمَا يُوحَىٰٓ إِلَيَّ أَنَّمَآ إِلَٰهُكُمۡ إِلَٰهٞ وَٰحِدٞۖ
فَهَلۡ أَنتُم مُّسۡلِمُونَ ﴿١٠٨﴾ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَقُلۡ ءَاذَنتُكُمۡ
عَلَىٰ سَوَآءٖۖ وَإِنۡ أَدۡرِيٓ أَقَرِيبٌ أَم بَعِيدٞ مَّا تُوعَدُونَ ﴿١٠٩﴾
إِنَّهُۥ يَعۡلَمُ ٱلۡجَهۡرَ مِنَ ٱلۡقَوۡلِ وَيَعۡلَمُ مَا تَكۡتُمُونَ
﴿١١٠﴾ وَإِنۡ أَدۡرِي لَعَلَّهُۥ فِتۡنَةٞ لَّكُمۡ وَمَتَٰعٌ إِلَىٰ حِينٖ ﴿١١١﴾ قَٰلَ
رَبِّ ٱحۡكُم بِٱلۡحَقِّۗ وَرَبُّنَا ٱلرَّحۡمَٰنُ ٱلۡمُسۡتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾

ترتيبها ٢٢ — سُورَةُ الحَجّ — آياتها ٧٨

(١٠٢) قرچە قرچ و ورشە و دەنگی بڵێسەی نابیسن، (بەڵکو ئەوان لەناو نازو نیعمەتدا) کە حەزیان لێی بوو و ئارەزوویان دەکرد بۆ هەتا هەتایی دەمێنن.
(١٠٣) (ئەو بەختەوەرانە) لێقەومانی گەورە و تەنگانەی بێ سنووری (قیامەت) تووشی غەمباری و پەژارەیان ناکات، بەڵکو فریشتەکان (بەرووی خۆشەوە پێشوازیان لێ دەکەن و) دەڵێن ئەمە ئەو ڕۆژەیە کەکاتی خۆی بەڵێنتان پێدەدرا (ئێوە ئیتر رزگارتان بوو لە تەنگانە و ناخۆشی دنیا، بۆ هەمیشە کەوتونەتە خۆشیەوە).
(١٠٤) ڕۆژێك دێت ئێمە ئاسمان دەپێچینەوە، وەکو چۆن کتێبی کراوە دادەخرێت و دەپێچرێتەوە هەروەك چۆن لە سەرەتاوە دروستمان کرد، وەك ئەوسای خۆی لێ دەکەینەوە (بۆ ئەوەی سەرلەنوێ بەشێوەیەکیتر دروستی بکەینەوە) جا ئەوە پەیمان و بەڵێنی ئێمەیە، بێگومان ئێمە ئەو کارە ئەنجام دەدەین.
(١٠٥) سوێند بەخوا بەڕاستی ئێمە لە کتێبی زەبووردا دوای تەورات بڕیار مانداوە کە: بەندە شیاو و چاکەکانم دەبنە خاوەنی زەوی‌و دەبنە فەرمانڕەوالەسەری.
(١٠٦) بەڕاستی ئا لەم باسەداٌ مژدەو پەیامێکی ئاشکرا هەیە بۆ کەسانی خواپەرست و بەندە ملکەچەکان.
(١٠٧) (ئەی محمد ﷺ) ئێمە تۆمان ڕەوانە کردووە تەنها بۆ ئەوەی ببیتە ڕەحمەت و بەرەکەت بۆ هەموو جیهانەکان (جیهانی ئادەمیزاد و گیاندار و ڕووەك و پەری و... هتد).
(١٠٨) (ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ) بڵێ: بەڕاستی من تەنها ئاگادار دەکرێم بەوەی کە خوای ئێوە خوایەکی تاك و تەنهایە، ئایا ئێوە تەسلیمی ئەم بڕیارە دەبن و موسوڵمان دەبن؟!
(١٠٩) خۆ ئەگەر پشتیان لێ‌کردو گوێیان نەگرت (بۆ گوفتارو بەرنامەی روون و ئاشکرای تۆ، ئەی محمد ﷺ ئەوە ئەوەیان) بڵێ: من پەیامی خوام بەیەکسانی بەهەمووتان گەیاندووە (هیچ شتێکم لەکەس نەشاردۆتەوە) من ئیتر نازانم ئەو هەڕەشەیەی کە لە ئێوە دەکرێت نزیکە یان دوورە (دەربارەی شکستی ئێوە، یان بەرپا بوونی قیامەت).
(١١٠) دڵنیاشم کە هەر ئەو زاتە خۆی دەزانێت و ئاگایە بەگوفتاری ئاشکراو هەر ئەویش دەزانێت و ئاگادارە لەوەی کە دەیشارنەوە (لە کارو کردەوەتان).
(١١١) من نازانم لەوانەیە ئەم دواخستنی تۆڵە و بەڵێنی پەروەردگارە بۆ تاقیکردنەوە و سزاتان بێت و ڕابواردنێکیش بێت تا کاتێکی دیاریکراو (لە دنیای کۆتا تەمەندا، یاخود بەڵکو بەخۆدا بچنەوە و ڕێبازی دینداری بگرنە بەر).
(١١٢) (دوای گەیاندنی پەیامی خوا و گوێ پێنەدانی خوانەناسان) پێغەمبەر ﷺ ووتی: پەروەردگارا دادگەرانە لە نێوان من و ئەمانەدا داوەری بفەرموو لەسەر بنچینەی حەق و ڕاستی، پەروەردگاریشمان بەخشندە و میهرەبانەو داوای یارمەتی لێکراوە بۆ ئەوەی سەرمان بخات بەسەر ئەو پێناسەیەی کە ئێوە دەیکەن دەربارەی خواو پێغەمبەر و پەیامەکەی.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُوا۟ رَبَّكُمْ ۚ إِنَّ زَلْزَلَةَ ٱلسَّاعَةِ شَىْءٌ
عَظِيمٌ ﴿١﴾ يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّآ
أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى ٱلنَّاسَ
سُكَٰرَىٰ وَمَا هُم بِسُكَٰرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ ٱللَّهِ شَدِيدٌ
﴿٢﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُجَٰدِلُ فِى ٱللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ
شَيْطَٰنٍ مَّرِيدٍ ﴿٣﴾ كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُۥ مَن تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُۥ يُضِلُّهُۥ
وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ ٱلسَّعِيرِ ﴿٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِن كُنتُمْ فِى
رَيْبٍ مِّنَ ٱلْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَٰكُم مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ
مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ ۚ
وَنُقِرُّ فِى ٱلْأَرْحَامِ مَا نَشَآءُ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ
طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوٓا۟ أَشُدَّكُمْ ۖ وَمِنكُم مَّن يُتَوَفَّىٰ
وَمِنكُم مَّن يُرَدُّ إِلَىٰٓ أَرْذَلِ ٱلْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنۢ
بَعْدِ عِلْمٍ شَيْـًٔا ۚ وَتَرَى ٱلْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَآ أَنزَلْنَا عَلَيْهَا
ٱلْمَآءَ ٱهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنۢبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍۭ بَهِيجٍ ﴿٥﴾

سورەتی (الحج)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی خەڵکینە لە پەروەردگارتان بترسن و خۆتان لە خەشمی بپارێزن چونکە بەڕاستی زەوی لەرزەی قیامەت و کاول بوونی بوونەوەر کارەساتێکی زۆر گەورەیە و ڕووداوێکی زۆر سامناکە.

(٢) لەو ڕۆژەدا کە کارەساتەکە دەبینن، هەموو شیردەرێك لە شیرە خۆرەکەی بێئاگا دەبێت و فەرامۆشی دەکات، هەموو سك پڕو دوو گیانێکش کۆرپەلەکەی دادەنێت، خەڵکی دەبینیت، وەکو سەرخۆشن، لە ڕاستیدا سەرخۆشیش نین، بەڵکو سزای خوایی زۆر سەخت و سامناکە و (سەری لێ شێواندوون).

(٣) هەندێ لەخەڵکی دەبینیت بەبێ هیچ زانستی و زانیاریەك دەربارەی (گەورەیی و دەسەڵاتی) خوای پەروەردگار موجادەلە دەکەن و باس و خواس دەکەن و شوێن هەموو شەیتانێکی یاخی و سەرکەش دەکەون.

(٤) لەسەر شەیتان بڕیاردراوە، کە: ئەوەی شوێنی بکەوێت و بەگوێی بکات، ئەوە بەڕاستی گومڕای دەکات و ڕێگەی بۆ خۆش دەکات تا بەرەو سزای دۆزەخ ببیات.

(٥) ئەی خەڵکینە ئەگەر ئێوە گومانتان لە زیندوو بوونەوە هەیە، ئەوە چاك بزانن کە ئێمە سەرەتا ئێوەمان لە خاك و خۆڵ دروستکردووە، لەوەودوا (نەوەکان) لە نوتفەیەك (پەیدا بوون)، پاشان نوتفەش دەبێتە خۆهەڵواسەرێك لەناو منداڵداندا، لەوەودوا دەبێتە گۆشتپارەیەکی تەواوو سەرو سیمادار، یان ناتەواو، (هەموو ئەم شتانە دەهێنینەوە یادتان) تا بۆتان ڕوون بکەینەوە کە ئێمە ئاوا ئێوەمان دروستکردووە و دووبارە دروستکردنەوەشتان لامان ئاسانە، ئەوەش بمانەوێت لە منداڵدانەکاندا جێگیری دەکەین، تا کاتێکی دیاریکراو، لەوەودوا بەساوایی و بەبچووکی دەرتاندەهێنین (لە سکی دایکتان) دوایی بۆ ئەوەی گەورە ببن و بگەنە ئەوپەڕی هێزو تواناتان (جۆرەها خۆراکی بۆ بەرهەم هێناون) جاهەتانە دەمرێنرێت بەگەنجی، هەشتانە دەگەڕێنرێتەوە بۆ تەمەنی پیریو پەککەوتەیی ئیتر هیچ شتێك نازانێت لەو شتانەی جاران دەیزانی، (بەڵگەیەکی تریش لەسەر زیندووبوونەوە ئەوەیە کە ئەی ئینسان) تۆ زەویش دەبینیت ووشك و برنگە، هەر کاتێك ئاوی بارانمان بەسەردا باراند، دادەچڵەکێت و دەلەرزێت و تۆوەکان چەکەرە دەکەن و ڕەگ و چڵ دەردەکەن و دەڕوێن، ئەوسا لە هەموو جۆرە گژوگیاو گوڵ و گوڵزارێکی جوان؛ بەجووت تیایدادەڕوێت.

ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْحَقُّ وَأَنَّهُۥ يُحْيِ ٱلْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ
﴿٦﴾ وَأَنَّ ٱلسَّاعَةَ ءَاتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ ٱللَّهَ يَبْعَثُ مَن فِى
ٱلْقُبُورِ ﴿٧﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُجَٰدِلُ فِى ٱللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى
وَلَا كِتَٰبٍ مُّنِيرٍ ﴿٨﴾ ثَانِىَ عِطْفِهِۦ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ لَهُۥ فِى
ٱلدُّنْيَا خِزْىٌ وَنُذِيقُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ عَذَابَ ٱلْحَرِيقِ ﴿٩﴾ ذَٰلِكَ
بِمَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّٰمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٠﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ
مَن يَعْبُدُ ٱللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُۥ خَيْرٌ ٱطْمَأَنَّ بِهِۦ وَإِنْ أَصَابَتْهُ
فِتْنَةٌ ٱنقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِۦ خَسِرَ ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةَ ذَٰلِكَ هُوَ
ٱلْخُسْرَانُ ٱلْمُبِينُ ﴿١١﴾ يَدْعُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُۥ
وَمَا لَا يَنفَعُهُۥ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلضَّلَٰلُ ٱلْبَعِيدُ ﴿١٢﴾ يَدْعُوا۟ لَمَن
ضَرُّهُۥٓ أَقْرَبُ مِن نَّفْعِهِۦ لَبِئْسَ ٱلْمَوْلَىٰ وَلَبِئْسَ ٱلْعَشِيرُ ﴿١٣﴾
إِنَّ ٱللَّهَ يُدْخِلُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جَنَّٰتٍ
تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ إِنَّ ٱللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٤﴾ مَن كَانَ
يَظُنُّ أَن لَّن يَنصُرَهُ ٱللَّهُ فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى
ٱلسَّمَآءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُۥ مَا يَغِيظُ ﴿١٥﴾

(٦) (ئەم شتانەی کە باسکران) بۆ ئەوەیە کە دڵنیابن هەر خوا زاتێکی حەق و راستە، بێگومان هەر ئەویش بەئاسانی مردووان زیندوو دەکاتەوە و دەسەڵاتیشی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

(٧) بێگومان قیامەتیش هەر بەرپا دەبێت و پێش دێت، هیچ گومانی تێدا نیە، بەڕاستی ئەو خوایە هەر هەموو ئەوانەی کە لەناو گۆڕدان زیندوویان دەکاتەوە و دەیانهێنێتە دەرەوە.

(٨) هەندێك لەخەڵکی هەن موجادەلە دەربارەی زاتی خواو سیفاتە پیرۆزەکانی دەکەن دوور لە هەموو زانست و زانیاری و بۆچوون و کتێب و سەرچاوەیەکی روون و ئاشکرا.

(٩) (هەندێك لەو جۆرە کەسانە) روو وەردەگێڕێت و شان هەڵدەتەکێنێت و فیز دەکات تا خۆی و خەڵکی لە رێبازی خوا وێڵ بکات، ئەو جۆرە کەسانە هەر لە دنیادا ریسوایی و خەجاڵەتی و سەرشۆڕی دەیانگرێتەوە، لە رۆژی قیامەتیشدا سزای سوتێنەری پێ دەچێژین.

(١٠) (ئەوسا پێی دەوترێت) ئەم سەرئەنجامە دەستپێشکەری خۆتە تووشت هاتووە، بێگومان بەهیچ جۆرێك خوا ستەم لە بەندەکانی ناکات.

(١١) هەندێك لە خەڵکی هەیە تەنها لە یەك حاڵەتدا خواپەرستی دەکات (ئەویش ئەو حاڵەتەیە کە دنیا بەدڵی ئەو بێت)، ئەگەر تووشی خێرو خۆشی بوو دڵی پێی خۆشە، خۆ ئەگەر تووشی تاقیکردنەوەیەك هات، سواری سەری خۆی دەبێت و هەڵدەگەڕێتەوە، ئا بەو حاڵەتەی دنیا و قیامەت لە دەست خۆی دەدات و زەرەرمەندی هەردوو لایە، هەر ئەوەشە خەسارەتمەند و زەرەرمەندی روون و ئاشکرا.

(١٢) (ئەو جۆرە کەسانە) هاناو هاوار لەکەسێك دەکەن لەجیاتی خوا، یاخود پەنا بۆ کەسێك دەبەن کە ناتوانێت نە زەرەرو نە قازانجی پێبگەیەنێت، ئەو حاڵەتە گومرایی و سەرلێشێواویەکی زۆر نابەجێ و دوورە. (لە حەقیقەتەوە).

(١٣) (نەفامان هاناو هاوار) لەکەسێك دەکەن کە زەرەری زیاتر و نزیکترە لە قازانجی، ئای کە چەندە یارو یاوەر و هاودەمێکی نارەسەن و خراپیان هەیە. (لەدنیادا، لەقیامەتیشدا دەبنە هۆی عاقبەت شەڕی).

(١٤) بەڕاستی خوا ئەو کەسانەی ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کاروکردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە دەخاتە باخەکانی بەهەشتەوە، چەندەها رووبار بەژێر درەختەکانیدا دەڕوات، بێگومان خوای گەورە هەرشتێکی بوێت ئەنجامی دەدات. (بۆ خێرو خۆشیو کامەرانی ئەو بەختەوەرانە).

(١٥) ئەو کەسەی وادەزانێت کە خوا هەرگیز سەری ناخات و پشتیوانی لێناکات، نە لەدنیادا؛ نەلە قیامەتدا، دەبا پەتێك بە بەرزیەوە هەڵبواسێت (ملی خۆی پیادا بکات) ئینجا بیبرێت و خۆی بخنکێنێت ئەوسا با تەماشا بکات، ئایا ئەو پیلان و فێڵ و نەخشەیەی، رق و کینە و داخو خەفەتی لا دەبات؟!

وَكَذَٰلِكَ أَنزَلْنَٰهُ ءَايَٰتٍۭ بَيِّنَٰتٍ وَأَنَّ ٱللَّهَ يَهْدِى مَن يُرِيدُ
﴿١٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَٱلَّذِينَ هَادُوا۟ وَٱلصَّٰبِـِٔينَ وَٱلنَّصَٰرَىٰ
وَٱلْمَجُوسَ وَٱلَّذِينَ أَشْرَكُوٓا۟ إِنَّ ٱللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ
يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ
يَسْجُدُ لَهُۥ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِى ٱلْأَرْضِ وَٱلشَّمْسُ وَٱلْقَمَرُ
وَٱلنُّجُومُ وَٱلْجِبَالُ وَٱلشَّجَرُ وَٱلدَّوَآبُّ وَكَثِيرٌ مِّنَ ٱلنَّاسِ ۖ
وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ ٱلْعَذَابُ ۗ وَمَن يُهِنِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن مُّكْرِمٍ ۚ
إِنَّ ٱللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ۩ ﴿١٨﴾ ۞ هَٰذَانِ خَصْمَانِ ٱخْتَصَمُوا۟
فِى رَبِّهِمْ ۖ فَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّن نَّارٍ يُصَبُّ
مِن فَوْقِ رُءُوسِهِمُ ٱلْحَمِيمُ ﴿١٩﴾ يُصْهَرُ بِهِۦ مَا فِى بُطُونِهِمْ
وَٱلْجُلُودُ ﴿٢٠﴾ وَلَهُم مَّقَٰمِعُ مِنْ حَدِيدٍ ﴿٢١﴾ كُلَّمَآ أَرَادُوٓا۟
أَن يَخْرُجُوا۟ مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا۟ فِيهَا وَذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلْحَرِيقِ
﴿٢٢﴾ إِنَّ ٱللَّهَ يُدْخِلُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ
أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا ۖ وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٣﴾

(١٦) ئـا بـەو شێوەیە قـورئانمان دابـەزانـدووە، کـە ئایەتەکانی هەمووی روون و ئاشکران، بەڕاستی خـوا هـەر کـەسێکی بـوێت (شایستە بـێت، بـەم قـورئانە) هیدایەتی دەدات.

(١٧) بەڕاستی ئەوانـەی ئـیمان و بـاوەڕیان هـێناوە و ئەوانەش کە بوونەتە جوو، لەگەڵ صابئەکانداکە فریشتە پـەرست؛ یـان ئـەستێرە پـەرستن و گـاورەکـان و ئاگرپەرستەکان و ئـەوانـەی کـە هـاوەڵیان (بـۆ خـوا) بڕیارداوە، بێگومان خـوای گـەورە لە ڕۆژی قـیامەتدا جـیایان دەکـاتەوە لەیـەکـترو بـڕیاری خـۆی دەدات لەسـەریان، بـەڕاسـتی خـوا شـایەتە بـەسەر هـەموو شتێکەوە. (حسابێکی ورد بۆ هەمو لایەکیان دەکات).

(١٨) ئایا نەتبینیوە و نەتبیستووە کە بەڕاستی هەرکەس و هەرچی هەیە لە ئاسمانەکان و زەویدا سوژدە بۆ خوا دەبەن، هەروەها خۆرو مانگ و ئەستێرە و چیاکان و درەخت و ماڵات و زۆرێك لەخەڵکی، زۆرێکیش خۆی شایستەی سزاو تۆڵە کردووە، جا ئەوەی خوا قەدرو ڕێزی بشکێنێت و ریسوای بکات ئەوە هیچ ڕێز لێنەرێکی نی یە، بەڕاستی خوا ئەوەی بیەوێت دەیکات. (لە چوارچێوەی دادپەروەری رەهادا).

(١٩) ئـــەمانە دوودەســـتەی دژبـــەیەکـــن (ئـــیمانداارن و بـــێباوەڕان) کـردیانە کـێشە لەبـارەی پەروەردگاریانەوە (لە زات و سیفات و قەزاو قەدەری و.. هتد): جا ئەوانەیان کە بێباوەڕ بوون پارچە پۆشاك لە ئاگر بۆیان ئامادەکراوە ئـاوی زۆر لەکـوڵیش لەسـەرویانەوە دەکـرێت بـەسەریاندا (لە دەرئەنجامی سەر سەختی و سەرکەشییاندا).

(٢٠) ئەو ئاوە لەکوڵە هەرچی لەناو سکیاندا هەیە بەپێستەکانەوە دەیتوێنێتەوە.

(٢١) گورزیش لە ئاسن (بۆ پیاماڵین و لێدانیان) ئامادەکراوە.

(٢٢) هەر کە هەوڵ بدەن و بیانەوێت خۆیان رزگار بکەن و لەو سزایە هەڵبێن (بەقامچی و تێهەڵدان) دەگێردرێنەوە ناوی و پێیان دەوترێت: بچێژن سزای سووتان و ئاگر.

(٢٣) بەڕاستی خوا ئەو کەسانەی کە باوەڕیان هێناوە و کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە دەخاتە نـاو باخەکانی بەهەشتەوە کە چەندەها رووبار بەژێر درەختەکانیدا و بەبەردەم کۆشکەکـانیدا جـاری و رەوانە، دەستیان دەڕازێنرێتەوە بەبازنی ئاڵتون و مرواری (لەشێوەی سەعاتی دەست و هەر جۆرێکدا کە حەزی لێ بکەن)، پۆشاکیشیان لەو بەهەشتەدا ئاوریشمی جوان و نایاب و هەمەڕەنگە.

وَهُدُوٓاْ إِلَى ٱلطَّيِّبِ مِنَ ٱلْقَوْلِ وَهُدُوٓاْ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلْحَمِيدِ
﴿٢٤﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱلْمَسْجِدِ
ٱلْحَرَامِ ٱلَّذِى جَعَلْنَٰهُ لِلنَّاسِ سَوَآءً ٱلْعَٰكِفُ فِيهِ وَٱلْبَادِ ۚ
وَمَن يُرِدْ فِيهِ بِإِلْحَادٍۭ بِظُلْمٍ نُّذِقْهُ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٥﴾
وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَٰهِيمَ مَكَانَ ٱلْبَيْتِ أَن لَّا تُشْرِكْ بِى
شَيْـًٔا وَطَهِّرْ بَيْتِىَ لِلطَّآئِفِينَ وَٱلْقَآئِمِينَ وَٱلرُّكَّعِ
ٱلسُّجُودِ ﴿٢٦﴾ وَأَذِّن فِى ٱلنَّاسِ بِٱلْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ
كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِن كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿٢٧﴾ لِّيَشْهَدُواْ
مَنَٰفِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُواْ ٱسْمَ ٱللَّهِ فِىٓ أَيَّامٍ مَّعْلُومَٰتٍ
عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّنۢ بَهِيمَةِ ٱلْأَنْعَٰمِ ۖ فَكُلُواْ مِنْهَا وَأَطْعِمُواْ
ٱلْبَآئِسَ ٱلْفَقِيرَ ﴿٢٨﴾ ثُمَّ لْيَقْضُواْ تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُواْ
نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُواْ بِٱلْبَيْتِ ٱلْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾ ذَٰلِكَ وَمَن
يُعَظِّمْ حُرُمَٰتِ ٱللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَّهُۥ عِندَ رَبِّهِۦ ۗ وَأُحِلَّتْ
لَكُمُ ٱلْأَنْعَٰمُ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ۖ فَٱجْتَنِبُواْ
ٱلرِّجْسَ مِنَ ٱلْأَوْثَٰنِ وَٱجْتَنِبُواْ قَوْلَ ٱلزُّورِ ﴿٣٠﴾

(٢٤) ئەو بەختەوەرانە ڕێنموویی کراون بۆ گوفتاری جوان و پەسەند، هەروەها ڕێنموویی کراون بۆ ڕێبازی ئەو پەروەردگارەی کە شایستەی شوکرو سوپاسە.

(٢٥) بێگومان ئەوانەی کە بێباوەڕن و دژایەتی ڕێبازی خوا بەجۆرەها شێوە دەکەن و نایەڵن خەڵکی ڕووبکاتە مزگەوتی حەرام کە بڕیارمانداوە بۆ هەموو خەڵکی بێت، چوونیەکیشە بۆ ئەوانەی کە لەوێ دەژین، یان ئەوانەی لە شوێنانی ترەوە بۆی دەچن، جا ئەوەی بیەوێت بەهۆی یاخی بوون و لادانەوە ستەم بکات، ئەوە سزایەکی بە ئازاری پێ دەچێژین.

(٢٦) (ئەی پێغەمبەر ﷺ بەیاد بێنە) کاتێك شوێنی کەعبەمان دیاری کرد بۆ ئیبراهیم (دوای تەواوبوونی، فەرمانمان پێدا) کە هیچ جۆرە هاوەڵێکم بۆ بڕیار نەدەیت و (بیکە بە بنکەی یەکخواناسی) و ماڵی من پاك بکەرەوە بۆ ئەوانەی تەوافی دەکەنو بەدەوریدا دەسوڕێنەوە، یاخود بە پێوە خواپەرستی دەکەن، یان لە کڕنووش و سوژدە بردندان.

(٢٧) دەی، بانگی خەڵکی بکە و جاڕ بدە لە ناویاندا با بێن بۆ حەج، ئەوانیش بەپیادە دێن بەدەم بانگەوازە کەتەوە، یان بەسواری (ئەو وشترانەی کە دووری ماوەکە) لاوازی کردوون و لە هەموو ڕێگەیەکی دوورەوە هەر دێن...

(٢٨) بۆ ئەوەی سوود و کەڵکی ماددی و مەعنەوی بەدەست بهێنن و ببینن و یادی خواش بکەن و ناوی پیرۆزی بەردەوام لەسەر زاریان بێت لە ڕۆژانێکی دیاریکراودا (کە ڕۆژانی عەرەفە و جەژنی قوربانە، سروودی (لبيك اللهم لبيک، لبيك لا شريک لک لبيك، ان الحمد و النعمة لک و الملك، لا شريك لك) لە حەجدا (الله اكبر، الله اكبر، لا اله الآ الله و الله اكبر، الله اكبر ولله الحمد) لە ڕۆژانی جەژندا، فەرامۆش نەکەن، هەروەها ناوی خوا (بسم الله) بکەن لەکاتی سەربڕینی ئەو ماڵاتانەدا کە پێمان بەخشیوون، ئەوسا لە گۆشتەکەی بخۆن و بەشی هەژارو نەدارانیشی لێ بدەن.

(٢٩) لەوەودوا با چڵك و ئارەق و موو و نینۆك لە خۆیان دوور بخەنەوە (ئیحرام بشکێنن)، هەروەها وەفا بکەن بە نەزرەکانیان و جێبەجێی بکەن و بەدەوری ماڵی دێرین و بەنرخی خوا (کەعبە) دا، با (طواف) بکەن.

(٣٠) (حەج ئەوەبوو کە باسکرا) جا ئەوەی کە سنوورەکانی خوا بپارێزێت و بەگەورە دایبنێت و ڕێزی لێ بگرێت، بێگومان ئەوە چاکترە لای پەروەردگاری (بێ پاداشت نیە)... گۆشتی مەڕوبزن و گاو وشتر بۆتان حەڵاڵە جگە لەوانەی کە بەسەرتاندا دەخوێنرێتەوە و قەدەغەکراوە (کە لە سوورەتی المائدة دا باسکرا)، جا لەبەر ئەوە خۆتان لە پەرستنی بتە ناپوخت و بێ نرخەکان بپارێزن، هەروەها لەگوفتاری درۆو قسەی هەڵبەستراو خۆتان دووربگرن.

حُنَفَآءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِۦ ۚ وَمَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ
ٱلسَّمَآءِ فَتَخْطَفُهُ ٱلطَّيْرُ أَوْ تَهْوِى بِهِ ٱلرِّيحُ فِى مَكَانٍ سَحِيقٍ
﴿٣١﴾ ذَٰلِكَ وَمَن يُعَظِّمْ شَعَٰٓئِرَ ٱللَّهِ فَإِنَّهَا مِن تَقْوَى ٱلْقُلُوبِ
﴿٣٢﴾ لَكُمْ فِيهَا مَنَٰفِعُ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَآ إِلَى ٱلْبَيْتِ
ٱلْعَتِيقِ ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنسَكًا لِّيَذْكُرُوا۟ ٱسْمَ
ٱللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّنۢ بَهِيمَةِ ٱلْأَنْعَٰمِ ۗ فَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ
فَلَهُۥٓ أَسْلِمُوا۟ ۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُخْبِتِينَ ﴿٣٤﴾ ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَجِلَتْ
قُلُوبُهُمْ وَٱلصَّٰبِرِينَ عَلَىٰ مَآ أَصَابَهُمْ وَٱلْمُقِيمِى ٱلصَّلَوٰةِ وَمِمَّا
رَزَقْنَٰهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَٱلْبُدْنَ جَعَلْنَٰهَا لَكُم مِّن شَعَٰٓئِرِ
ٱللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ ۖ فَٱذْكُرُوا۟ ٱسْمَ ٱللَّهِ عَلَيْهَا صَوَآفَّ ۖ فَإِذَا وَجَبَتْ
جُنُوبُهَا فَكُلُوا۟ مِنْهَا وَأَطْعِمُوا۟ ٱلْقَانِعَ وَٱلْمُعْتَرَّ ۚ كَذَٰلِكَ سَخَّرْنَٰهَا
لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾ لَن يَنَالَ ٱللَّهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَآؤُهَا
وَلَٰكِن يَنَالُهُ ٱلتَّقْوَىٰ مِنكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا۟
ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمْ ۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾ ۞ إِنَّ ٱللَّهَ
يُدَٰفِعُ عَنِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٣٨﴾

(٣١) هەوڵ بدەن هەمیشە شوێن راستی بکەون و ملکەچ بن بۆ حەق لەبەر خاتری زاتـی خـوا، نـەکـەن هـیچ شـەریك و هاوەڵێکی بۆ بریار بدەن، جا ئەوەی هاوەڵ و شەریك بۆ خوا بریار بدات، وەکو ئەوە وایە لە ئاسمانەوە بەر ببێتەوە و باڵندە پەلاماری بدات و (پارچە پارچەی بکات) یاخود رەشەبایەکی بەهێز بیفرێنێت و بیبات بۆشوێنێکی دوور و قوڵ.

(٣٢) بەو شێوەیەی کە حەج باسکرا پێویستە ئەنجام بدرێت جا ئەوەی رێز دادەنێت بـۆدروشم و بـەرنامەکـانی خـوا، ئـەوە نیشانەی پارێزکاری و لە خواترسانی دڵەکانە.

(٣٣) بۆتان هەیە چەندەها سوود وەرگرن لەو ماڵاتەی دانراوە بۆ قوربانی (شیرەکەی، بۆ سواری)، تا کاتی دیـاریکراو (کـە رۆژانی جەژنی قوربانە لەوەودوا شوێنی سەربرینیان بـەرەو ماڵە دێرینەکەی خوای گەورەیە.

(٣٤) بۆ هەر ئوممەتێك (لەئوممەتانی پێشوو) رێ و شوێن و بەرنامەیەکمان بۆ داناون (بۆ خواپەرستی و قوربانی) تا ناوی خوا بەرن لەکاتی سەربرینی ماڵاتەکاندا، خوای ئێوە خوایەکی تاك و تەنهایە، هەمووتان تەسلیم و ملکەچی ئەوبن، مژدەش بدە بەبەندە ملکەچ و فەرمانبەردارو دڵ ئاوەدانەکان...

(٣٥) ئەوانەی کاتێك ناوی خوا برا (یا باسی دەسەڵات و رەحمەت و زات و سیفاتی کرا) دڵەکانیان دادەچڵەکێت و تەزووی پیادا دێت، ئەوانەی خۆگرو ئارامگرن لە بەرامبەر ئەو ناخۆشیانەوە کە تووشیان دەبێت، ئەوانەی کـە نوێژەکانیان بەچاکی ئەنجام دەدەن و لەو رزق و رۆزیەی کە پێمان بەخشیوون دەبەخشن.

(٣٦) ئێمە سەربرینی قوربانییە دابەستەکانمان بریارداوە کە هەندێك بن لەسروتو دروشمەکانی خوا (کە لەکاتی حەج و جەژنی قورباندا ئەنجام دەدرێت) بێگومان خێرو بێری زۆری تێدایە بۆتان (بازاری کرین و فرۆشتن دە جوڵێنێت و هەژاران تێر دەبن لە گۆشت، پاداشتی زۆری قیامەتیش مسۆگەر دەکرێت... هتد) دە ناوی خوا ببەن لەکاتی سەربرینیدا کاتێك ئامادە کراون و ریزکراون بۆ سەربرین (بڵێن بسم الله.. الله اکبر)، جاکاتێك کە سەربران و گیانیان تیادا نەماو پاك کران و پارچە پارچە کران لێیان بخۆن و بەشی هەژاران و سواڵکەرانی لێ بدەن، ئا بەو شێوەیە ئێمە ماڵاتمان بۆ ئێوە رامهێناوە بۆ ئەوەی سوپاسی خوا بکەن. (لەسەر نیعمەتەکانی).

(٣٧) دڵنیابن هەرگیز گۆشتەکەی و خوێنەکەی بەخوا ناگات، بەڵکو تەقواو پارێزکاری ئێوە بەو دەگات و (حسابی بۆ دەکات)، ئا بەو شێوەیە دەبینن بەچاوی خۆتان ماڵاتی بۆ ئێوە رام هێناوە، تا لەکاتی سەر برینیدا، الله اکبر بڵێن و قەدری پەروەردگاری گەورە بزانن کە هیدایەتی داون و مژدەیش بدە بە چاکەکاران و خێرخوازان.

(٣٨) بێگومان خوا پشتگیری دەکات لەوانەی کە ئـیمان و بـاوەڕیان هـێناوە چـونکە بـەڕاسـتی خـوا هـەموو خیانەتکارو کافرو بێ باوەڕێکی خۆش ناوێت. (ریسوایان دەکات لەدنیادا و تۆڵەیان لێ‌دەسێنێت لەقیامەتدا).

أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَٰتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلِمُوا۟ ۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ
لَقَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ ٱلَّذِينَ أُخْرِجُوا۟ مِن دِيَٰرِهِم بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّآ أَن
يَقُولُوا۟ رَبُّنَا ٱللَّهُ ۗ وَلَوْلَا دَفْعُ ٱللَّهِ ٱلنَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّهُدِّمَتْ
صَوَٰمِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَٰتٌ وَمَسَٰجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا ٱسْمُ ٱللَّهِ
كَثِيرًا ۗ وَلَيَنصُرَنَّ ٱللَّهُ مَن يَنصُرُهُۥٓ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَقَوِىٌّ
عَزِيزٌ ﴿٤٠﴾ ٱلَّذِينَ إِن مَّكَّنَّٰهُمْ فِى ٱلْأَرْضِ أَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ
وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَمَرُوا۟ بِٱلْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا۟ عَنِ ٱلْمُنكَرِ ۗ
وَلِلَّهِ عَٰقِبَةُ ٱلْأُمُورِ ﴿٤١﴾ وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودُ ﴿٤٢﴾ وَقَوْمُ إِبْرَٰهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿٤٣﴾
وَأَصْحَٰبُ مَدْيَنَ ۖ وَكُذِّبَ مُوسَىٰ ۖ فَأَمْلَيْتُ لِلْكَٰفِرِينَ ثُمَّ
أَخَذْتُهُمْ ۖ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٤﴾ فَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ
أَهْلَكْنَٰهَا وَهِىَ ظَالِمَةٌ فَهِىَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا
وَبِئْرٍ مُّعَطَّلَةٍ وَقَصْرٍ مَّشِيدٍ ﴿٤٥﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ
فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَآ أَوْ ءَاذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا ۖ فَإِنَّهَا
لَا تَعْمَى ٱلْأَبْصَٰرُ وَلَٰكِن تَعْمَى ٱلْقُلُوبُ ٱلَّتِى فِى ٱلصُّدُورِ ﴿٤٦﴾

(٣٩) مۆڵەت دراوە بەو ئیماندارانەی شەڕیان پێدەگێڕن، کە بجەنگن و بەرهەڵستی بکەن چونکە بەڕاستی ستەم لێکراون، بێگومان خوا دەسەڵاتی هەیە کە سەریان بخات و سەرکەوتنیان پێببەخشێت...

(٤٠) ئەوانەی کە بەناحەق لە وڵاتیان دەربەدەر کران (تەنها تاوانیان ئەوەبوو) کە دەیانوت: پەروەردگارمان (الله) یە، خۆ ئەگەر خوا خەڵکی نەدا بەیەکداو حەق دژی بەتاڵ نەوەستێت، هەرچی شوێنی خواپەرستی جوولەکە و گاور هەیە لە خەڵوەتگە و کڵێساو کەنیسە، هەروەها مزگەوتانیش کەناوی خوای زۆر تێدا دەبرێت، هەمووی کاول دەکرێت، سوێند بێت خوا ئەو کەسە سەردەخات کە پشتگیری ئاین و بەرنامەکەی دەکات و هەوڵی سەرخستنی دەدات، بەڕاستی خوا تەواو بەهێز و باڵادەستە.

(٤١) ئەوانەی کە ئەگەر پایەدارمان کردن لە زەویدا نوێژ و دروشمەکانی بەچاکی رادەگرن، زەکاتیش بەتەواوی دەدەن، فەرمان بەچاکە دەکەن، قەدەغە لە خراپە دەکەن، سەرئەنجامی هەموو کارێکیش هەر بۆ لای خوا دەگەڕێتەوە.

(٤٢) ئەگەر خوانەناسان بروا بە تۆ ناکەن و بەدرۆت دەزانن، ئەوە دڵنیابە کە پێش ئەوان هۆزی نوح و عاد و ثەموود پێغەمبەرەکانی خۆیان بەدرۆ زانیوەو بروایان پێ نەکردوون.

(٤٣) هۆزی ئیبراهیم و هۆزی لوطیش (بروایان بە پێغەمبەرانی خۆیان نەکردووە).

(٤٤) هەروەها دانیشتوانی مەدیەن (بروایان بەشوعەیب نەکرد)، موساش بروای پێنەکراو بەدرۆ زانرا، منیش مۆڵەتی کافرانمدا (تا ماوەیەك) لەوەودوا هەموویانم گرت، ئیتر روون و ئاشکرایە کە تۆڵەو خەشم و قینم چۆن بوو.

(٤٥) چەندەها شارو شارۆچکەمان لەناوبرد لە کاتێکدا دانیشتوانی ستەمکار بوون، (ئەوەتە دەبینیت) خانووبەرەکانیان بەسەریەکدا تەپیووە، بیری ئاوی لەکار خراو، کۆشك و تەلاری بەرزو بڵندی زۆریشمان بەچۆڵی هێشتەوە و بێ خاوەن ماوەتەوە (کە بەڵگەیە لەسەر خەشم و قینی خوا لە بێباوەڕو ستەمکاران).

(٤٦) ئایا ئەوانە بەسەر زەویدا نەڕۆیشتوون بەدڵ و دەروونێکی هوشیارەوە تا بیرێك بکەنەوە... (کوان: خەڵکانی رابوردوو؟ ئەو شارانە بۆ کاولکران؟ کێ ئێمەی دروست کردووە؟ ئامانج لە ژیان چیە؟؟) یان ئەوانە خاوەنی گوێ و دەزگای بیستن نەبوون تا بەسەرهاتەکانیان ببستن و لێکی بدەنەوە، جا وەنەبێت چاوان کوێر بوو بێت، بەڵکو ئەو دڵانە کوێر دەبن کە وان لە سینەکاندا (چونکە هەر رواڵەت دەبینن و ناوەڕۆك لێك نادەنەوە).

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِٱلْعَذَابِ وَلَن يُخْلِفَ ٱللَّهُ وَعْدَهُۥ وَإِنَّ يَوْمًا
عِندَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾ وَكَأَيِّن مِّن
قَرْيَةٍ أَمْلَيْتُ لَهَا وَهِىَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَىَّ ٱلْمَصِيرُ
﴿٤٨﴾ قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّمَآ أَنَا۠ لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٩﴾ فَٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾
وَٱلَّذِينَ سَعَوْا۟ فِىٓ ءَايَٰتِنَا مُعَٰجِزِينَ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَحِيمِ
﴿٥١﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ وَلَا نَبِىٍّ إِلَّآ إِذَا تَمَنَّىٰٓ
أَلْقَى ٱلشَّيْطَٰنُ فِىٓ أُمْنِيَّتِهِۦ فَيَنسَخُ ٱللَّهُ مَا يُلْقِى ٱلشَّيْطَٰنُ
ثُمَّ يُحْكِمُ ٱللَّهُ ءَايَٰتِهِۦ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٢﴾ لِّيَجْعَلَ
مَا يُلْقِى ٱلشَّيْطَٰنُ فِتْنَةً لِّلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَٱلْقَاسِيَةِ
قُلُوبُهُمْ ۗ وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ لَفِى شِقَاقٍۭ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾ وَلِيَعْلَمَ
ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوا۟ بِهِۦ
فَتُخْبِتَ لَهُۥ قُلُوبُهُمْ ۗ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَهَادِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِلَىٰ صِرَٰطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾ وَلَا يَزَالُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فِى مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتَّىٰ
تَأْتِيَهُمُ ٱلسَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

(٤٧) خوانەناسان پەلەت لێدەکەن کە ئەو سزا (سەختەی بۆیان باس دەکرێت) زوو یەخەیان پێ بگرێت، بێگومان هەرگیز خوا لە بەڵێنی خۆی لانادات (لەسەر داخوازی نەفامان پاش و پێشی ناخات، چونکە کات و زەمان بایەخی نیە لای خوا) بەڕاستی ڕۆژێك لەلای ئەو پەروەردگارەت وەکو هەزار ساڵ وایە لەوەی کە دەیژمێرن.

(٤٨) چەندەها شارو شارۆچکە هەبوون کە من مۆڵەتمداون لەکاتێکدا دانیشتوانی ستەمکاریش بوون، دوای ماوەیەك لەناوم بردوون، سەرئەنجام و گەڕانەوەش هەر بۆ لای منە.

(٤٩) پێیان بڵێ: ئەی خەڵکینە من تەنها ترسێنەرو بێدار خەرەوەیەکی ئاشکرام بۆتان.

(٥٠) جا ئەوانەی ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە لێخۆش بوون و ڕۆزی بەنرخ و فراوان بۆیان ئامادەیە.

(٥١) ئەو کەسانەش هەوڵ دەدەن بەربەست دابنێن لەبەردەم ئایەت و فەرمانەکانی ئێمەدا لە کاتێکدا دەستەوسانیشن، ئەوانە (لەئاێندەدا) نیشتەجێی ناو دۆزەخن.

(٥٢) (ئەی محمد ﷺ) پێش تۆ هیچ پێغەمبەرێکی پەیامدار و بێ پەیامان ڕەوانە نەکردووە ئاواتی نەخواستبێت بەباوەڕ هێنانی قەومەکەی، بەڵام کاتێك ئاواتی خواستووە شەیتان ئەوەی بەفرسەتزانیووە، شتی نابەجێی تێکەڵ بەئاواتەکەی کردووە، ئینجا خوایش فریای کەوتووە و ئەوەی شەیتان فرێی داوەتە ناو ئاواتەکەیەوە، سڕیویەتیەوە، لەوەودوا خوای گەورە ئایەت و بەرنامەکەی خۆی چەسپا و دامەزراو کردووە، خوا خۆی زاناو دانایە.

(٥٣) (خوای گەورە بۆیە ئەو دەسەڵاتەی داوە بەشەیتان) تا ئەو (خەتەرە و خەیاڵ و وەسوەسەیەی) شەیتان فرێی دەداتە نێو ئاواتی پێغەمبەرانەوە ببێتە هۆی سزاو تاقیکردنەوە بۆ ئەوانەی لە دڵ و دەروونیاندا نەخۆشی دووڕوویی و ناپاکی هەیە و بۆ ئەوانەش کە بەرامبەر ئایینی خوا دڵ ڕەقن، بەڕاستی ستەمکاران لە دژایەتی و شەڕەنگێزیەکی قووڵ و بێ بندا ڕۆچوون.

(٥٤) بۆ ئەوەش ئەوانەی زانست و زانیاریان پێ بەخشراوە دڵنیابن و بزانن کە ئەم قورئانە حەقیقەت و ڕاستە و لەلایەن پەروەردگاری تۆوە (ئەی محمد ﷺ) ڕەوانە کراوە، ئینجا بڕوای پتەوی پێ دەهێنن و دڵەکانیشیان ملکەچ دەبێت بۆ خوا، بێگومان خوا هیدایەتدەری ئەوانەیە کە باوەڕیان هێناوە بۆ ڕێگە و ڕێبازی ڕاست و دروست.

(٥٥) بەردەوام ئەوانەی کە بێ باوەڕن دەربارەی قورئان لە شك و گوماندان، هەتا کوتوپڕ قیامەت بەرپا دەبێت، یاخود تا ئەو کاتەی کە سزاو ئازار لە ڕۆژێکی بێ خێردا یەخەیان پێدەگرێت.

ٱلۡمُلۡكُ يَوۡمَئِذٖ لِّلَّهِ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡۚ فَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فِي جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٥٦﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ
وَكَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا فَأُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٞ مُّهِينٞ ﴿٥٧﴾
وَٱلَّذِينَ هَاجَرُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوٓاْ أَوۡ مَاتُواْ
لَيَرۡزُقَنَّهُمُ ٱللَّهُ رِزۡقًا حَسَنٗاۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَهُوَ خَيۡرُ
ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿٥٨﴾ لَيُدۡخِلَنَّهُم مُّدۡخَلٗا يَرۡضَوۡنَهُۥۚ وَإِنَّ
ٱللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٞ ﴿٥٩﴾ ۞ ذَٰلِكَۖ وَمَنۡ عَاقَبَ بِمِثۡلِ
مَا عُوقِبَ بِهِۦ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيۡهِ لَيَنصُرَنَّهُ ٱللَّهُۚ إِنَّ ٱللَّهَ
لَعَفُوٌّ غَفُورٞ ﴿٦٠﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ يُولِجُ ٱلَّيۡلَ فِي
ٱلنَّهَارِ وَيُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِي ٱلَّيۡلِ وَأَنَّ ٱللَّهَ سَمِيعُۢ بَصِيرٞ
﴿٦١﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدۡعُونَ مِن
دُونِهِۦ هُوَ ٱلۡبَٰطِلُ وَأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡكَبِيرُ ﴿٦٢﴾
أَلَمۡ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَتُصۡبِحُ ٱلۡأَرۡضُ
مُخۡضَرَّةًۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٞ ﴿٦٣﴾ لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَهُوَ ٱلۡغَنِيُّ ٱلۡحَمِيدُ ﴿٦٤﴾

(٥٦) ئەو رۆژە پاشایەتی و دەسەڵات تەنها بـە دەست خوایە، هەر خۆی داوەری لە نێوان ئەو خەڵکەدا دەکات، جـا ئـەوانـەی کـە بـاوەڕیان هـێناوە و کـارو کـردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە لە چەندەها بەهەشتی پڕ لە نازو نیعمەتدان.

(٥٧) ئـــەوانـــەش کـە بـێ بـاوەڕ بـوون و ئـایەت و فەرمانەکانی ئێمەیان بەدرۆ زانیووە، ئا ئەوانە بـەهۆی بیروباوەڕی ناپەسەندیانەوە سزای پڕ لە خـەجاڵەتی و ریسواکەریان بۆ ئامادەیە.

(٥٨) ئەوانەش کە لەبەر رەزامەندی خـواو لە پـێناوی سەرخستنی رێبازەکەی ئـەودا کـۆچیان کـرد لەوەودوا کوژران و شەهیدکران یاخود مردن، سوێند بێت خوا لە رزق و رۆزی چاك بەهرەوەریان دەکات، بەڕاستی خوا هەر خۆی چاکترین رزق و رۆزی بەخشە.

(٥٩) سوێند بێت خوای گەورە ئەو جۆرە کەسانە دەخاتە شوێنێکەوە کە زۆرپێی رازی و خۆشنوود دەبن، بەڕاستی خوا زانایە (بەهەوڵ و کۆشش و نیەت و چاکەیان) و خۆگرە (زۆر پەلە نـاکـات لە تۆڵەسەندندا).

(٦٠) ئەمەش بریادادەی خوایە، هەر کەسێك تۆڵە بسێنێت لە ستەمکار بەئەندازەی ئەوەی کە ستەمی لێکراوە، لەوەودوا دەستدرێژیی بکرێتەوە سەرو ستەمی لێ بکـرێت، ئـەوە بـێگومان خـوا سـەری دەخات بەسەر ئەو ستەمکارەدا، بەڕاستی خوا زۆر چاوپۆشی دەکات و لێخۆش بووە (لەوکەسانەی واز لە ستەم دەهێنن، یاخود توانای تۆڵەسەندنیان هەیە و چاوپۆشی دەکەن).

(٦١) ئەو پشتگیریە بەهۆی ئەوەوەیە کە بەڕاستی خوای گەورە زاتێکە (ئەوەندە بـەتوانـایە) شـەو تێهەڵکێشی رۆژ دەکات و رۆژ تێهەڵکێشی شەو دەکات، بەڕاستی خوا بیسەرو بینایە (بەهەڵسوکەوت و قسەو گوفتاری بەندەکانی).

(٦٢) ئەو بیستن و بینینەش بۆ ئەوەیە چونکە بەڕاستی هەر خوا خۆی حەق و راستە، ئەوانەش کە ئەوان هاناو هاواری بۆ دەبەن لە جیاتی ئەو هەر ئەوە خۆی بەتاڵ و ناحەقیە، بێگومان ئەو خـوایـە بڵندو بەرزو مەزن و گەورەیە.

(٦٣) ئایا نەتبینیووە کە بەڕاستی خوا باران لە ئـاسمانەوە دەبـارێنێت و زەوی پـێ سـەوز دەکـات بەڕاستی خوا وردبین و بەسۆزو دلۆڤان و ئاگایە. (بەرانبەر هەمو دروستکراوانی).

(٦٤)هەرچی لە ئاسمانەکاندایە و هەرچی لە زەویدا هەیە هەمووی ئەو زاتە خاوەنیانە، بەڕاستی هەر خوا خۆی دەوڵەمەند و بێ نیازە و هەر خۆیشی شایستەی سوپاس و ستایشە. (لە هەمو کاتێکدا).

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِى ٱلْأَرْضِ وَٱلْفُلْكَ تَجْرِى فِى ٱلْبَحْرِ
بِأَمْرِهِۦ وَيُمْسِكُ ٱلسَّمَآءَ أَن تَقَعَ عَلَى ٱلْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِۦٓ ۗ إِنَّ
ٱللَّهَ بِٱلنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٦٥﴾ وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَحْيَاكُمْ
ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ۗ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾
لِّكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ ۖ فَلَا يُنَٰزِعُنَّكَ
فِى ٱلْأَمْرِ ۚ وَٱدْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۖ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ ﴿٦٧﴾
وَإِن جَٰدَلُوكَ فَقُلِ ٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾ ٱللَّهُ يَحْكُمُ
بَيْنَكُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فِيمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾
أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ
فِى كِتَٰبٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ
ٱللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِۦ سُلْطَٰنًا وَمَا لَيْسَ لَهُم بِهِۦ عِلْمٌ ۗ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ
مِن نَّصِيرٍ ﴿٧١﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٍ تَعْرِفُ فِى
وُجُوهِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ٱلْمُنكَرَ ۖ يَكَادُونَ يَسْطُونَ
بِٱلَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتِنَا ۗ قُلْ أَفَأُنَبِّئُكُم بِشَرٍّ مِّن
ذَٰلِكُمُ ۗ ٱلنَّارُ وَعَدَهَا ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿٧٢﴾

(٦٥) ئایا بەچاوی خۆت نەتبینیووە چۆن خوای گـەورە هەرچی لە زەویدا هەیە بۆ ئێوەی رام هێناوە، هـەروەها کەشتیەکانیش کە لە دەریاکاندا دەڕوات بەفەرمانی ئەو زاتە، هاتوچۆ دەکات، ئاسمانیشی ڕاگیر کردووە لەوەی کە بکەوێت بەسەر زەویدا مەگەر بەویست و فەرمانی خۆی، بەڕاستی خوا بۆ خەڵکی زۆر بەسۆزو میهرەبان و لێخۆشبوو بەخشندەیە.

(٦٦) هەر ئەو زاتە ژیانی پێبەخشیوون، لەوەودوا ئـەو دەتانمرێنێت، پاشان زیندووتان دەکاتەوە، (لەگەڵ ئـەم هەموو شتانەدا) زۆربەی خەڵکی سپڵەو بەدنمەکە.

(٦٧) بۆهەر میللەتێك بەرنامە و پرۆگرامێکمان دیاری کردووە پەیرەوی دەکەن و لەسەری دەڕۆن (بەگوێرەی کـات و شـوێن و بـارودۆخیان، ئـەم بـەرنامەیەشمان ناردووە بۆ هەتا هەتایی) کەواتە خـەڵکی بـا نـەیکەنە کـێشە و ئـاژاوە لەسـەری، ئـەی مـحمد ﷺ بـەردەوام بانگەوازی خەڵکی بکە بۆ لای پـەروەردگارت چـونکە بـەڕاسـتی تـۆ لەسـەر ڕێگـە و ڕێـباز و هیدایەتێکی ڕاست و دروستیت.

(٦٨) خۆ ئەگەر موجادەلەت لەگەڵدا بکەن (ئەوە تۆ موجادەلە مەکە بەڵکو) بڵێ: خوا خۆی چاك زانایە بەو کارو کرەوانەی کە ئەنجامی دەدەن. (هیچ شتێکتان لەو زاتە ون نابێت).

(٦٩) هەر خوا خۆی لە ڕۆژی قیامەتدا داوەری دەکات لە نێوانتاندا لەسەر ئەو شتانەی کە ئێوە کێشە و جیاوازیتان لەسەر دەکرد (لەوێ ڕاستیەکان بەتەواوی دەردەکەوێت).

(٧٠) (ئەی هۆشمەند) مەگەر نەتزانیووە کە بەڕاستی خوا ئاگاو زانایە بەهەرچی لەئاسمان و زەویدا هەیە و هەموو ئەو شتانەی (کە دەیکەن) لەکتێب و دۆسیەی (لوح المحفوظ) دا تۆمارکراوە، بەڕاستی ئەوکارە بۆ خوا زۆر ئاسانە.

(٧١) (مو شریك و هاوەڵگەران) لە جیاتی خواپەرستی شتێك دەپەرستن کە خوا هـیچ بـەڵگەیەکـی ڕەوانە نەکردووە لەسەری (کە ڕەوایە بیپەرستن) و خۆیشیان هـیچ زانـیاریەکـیان دەربـارەی نـیە، ستەمکارانیش هیچ جۆرە پشتیوانێکیان نیە (تا لە قیامەتدا فریایان بکەوێت).

(٧٢) کاتێك کە ئایەتەکانی ئێمە بەڕوونی و ئاشکرایی بەسەریاندا دەخـوێنرێتەوە، لە ڕووخسـاری ئەوانەدا کە بێباوەڕن بێزاری و تاڵی و گرژی بەدی دەکەیت، بەجۆرێك خەریکە هێرش بەرنە سەر ئەوانەی کە ئایەتەکانی ئێمەیان بەسەردا دەخوێننەوە، پێیان بڵێ: ئایا هەواڵتان بدەمێ بە خراپتر لەو کینەو بوغزەتان؟! ئەویش ئاگری دۆزەخە!! کە خوای گەورە بەڵێنی داوە بەوانەی کە باوەڕیان پێی نیە، ئای کە سەرەنجام و چارەنووسێکی خراپو نالەبارە.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَٱسْتَمِعُوا۟ لَهُۥٓ ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ
تَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ لَن يَخْلُقُوا۟ ذُبَابًا وَلَوِ ٱجْتَمَعُوا۟ لَهُۥ ۖ
وَإِن يَسْلُبْهُمُ ٱلذُّبَابُ شَيْـًٔا لَّا يَسْتَنقِذُوهُ مِنْهُ ۚ ضَعُفَ
ٱلطَّالِبُ وَٱلْمَطْلُوبُ ﴿٧٣﴾ مَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦٓ ۗ إِنَّ
ٱللَّهَ لَقَوِىٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٤﴾ ٱللَّهُ يَصْطَفِى مِنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ
رُسُلًا وَمِنَ ٱلنَّاسِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌۢ بَصِيرٌ ﴿٧٥﴾ يَعْلَمُ
مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۗ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ ﴿٧٦﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱرْكَعُوا۟ وَٱسْجُدُوا۟ وَٱعْبُدُوا۟
رَبَّكُمْ وَٱفْعَلُوا۟ ٱلْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۩ ﴿٧٧﴾
وَجَٰهِدُوا۟ فِى ٱللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِۦ ۚ هُوَ ٱجْتَبَىٰكُمْ وَمَا جَعَلَ
عَلَيْكُمْ فِى ٱلدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ۚ مِّلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَٰهِيمَ ۚ هُوَ سَمَّىٰكُمُ
ٱلْمُسْلِمِينَ مِن قَبْلُ وَفِى هَٰذَا لِيَكُونَ ٱلرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ
وَتَكُونُوا۟ شُهَدَآءَ عَلَى ٱلنَّاسِ ۚ فَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ
وَٱعْتَصِمُوا۟ بِٱللَّهِ هُوَ مَوْلَىٰكُمْ ۖ فَنِعْمَ ٱلْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ ٱلنَّصِيرُ ﴿٧٨﴾

ترتيبها ٢٣ سُورَةُ المُؤْمِنُونَ آياتها ١١٨

(٧٣) ئەی خەڵکینە: نموونەیەك هێنراوەتەوە چاك گوێی بۆ بگرن؛ بەڕاستی ئەوانەی کە هاناو هاواریان لێدەکەن لەجیاتی خوا، هەرگیز ناتوانن تاکە مێشێك دروست بکەن، هەرچەندە بۆ ئەو کارە کۆببنەوە و (یارمەتی یەکتریش بدەن) خۆ ئەگەر مێشە کە شتێکیان لێ بفرێنێت، ناتوانن لێی بسەننەوە، داواکارو داوالێکراو هەردووکیان لاواز و بێ دەسەڵاتن.

(٧٤) ئەوانە (وەکو پێویست) قەدری خوایان بەچاکی نەزانی، ڕێـزی پەروەردگاریان بەتەواوی نەگرت، لەکاتێکدا بەڕاستی خوا زۆر بەهێزو بە توانا و باڵادەستە.

(٧٥) هەر خوا بەویستی خۆی لە فریشتەکان و لەخەڵکیش فرستادە هەڵدەبژێرێت، بەڕاستی خوا بیسەرو بینایە (چاك دەزانێت کێ هەڵدەبژێرێت بۆ گەیاندنی پەیامەکەی).

(٧٦) خوا ئاگایە بەوەی کە لە پێشیانەوە ڕووی داوەو بەوەش کە لە ئاینده و داهاتوودا ڕوو دەدات، هەموو کارو هەموو شتێك بۆ لای خوا دەبرێتەوە.

(٧٧) ئەی ئەو کەسانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە کڕنووش و سوژدە بەرن و (نوێژەکانتان بەجوانی ئەنجام بدەن)، پەروەردگارتان بپەرستن لە هەموو بارودۆخێکدا، تا دەتوانن چاکەکاری ئەنجام بدەن بۆ ئەوەی سەرفرازو سەرکەوتووبن...

(٧٨) هەروەها بەردەوام بن لە خەبات و جیهاد و هەوڵ و کۆشش لە پێناوی خوادا بەو شێوەیەی کە شایستەیەتی، تەنها دەبێت لەبەر خاتری ئەو بێت، ئەو زاتە هەر بۆ ئەوە هەڵی بژاردوون، لە ئاین و بەرنامەکەیدا هیچ جۆرە شتێکی ناڕەواو قورس و گرانی لەسەر دانەناون (کە نەتوانن ئەنجامی بدەن، جا ئەم بەرنامەیە) ڕێ و شوێن و بەرنامەی ئیبراهیمی باواتانەکە پێشتر هەر خوای گەورە ناوی ناون موسڵمان و لەم قورئانەشدا بەموسڵمان ناوی بردوون، تا پێغەمبەر ببێتە شایەت بەسەرتانەوە (کە پەیامی خوای پێ ڕاگەیاندوون)، ئێوەش (بەگەیاندنی ئەو پەیامە) ببنە شایەت بەسەر خەڵکیەوە، کەواتە نوێژەکانتان بەچاکی ئەجام بدەن و زەکاتیش (لە ماڵ و سامان و زانستی و هێزتان) دەربکەن و هەر پشت بە خوا ببەستن، چونکە هەر ئەو زاتە یارو یاوەرتانە، کەواتە دڵنیابن کە خوا چەندە یارمەتیدەرێکی چاکە و چەندە پشت و پەنایەکی بەهێزو بەنرخە.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
قَدْ أَفْلَحَ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ ٱلَّذِينَ هُمْ فِى صَلَاتِهِمْ خَٰشِعُونَ ﴿٢﴾
وَٱلَّذِينَ هُمْ عَنِ ٱللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَوٰةِ
فَٰعِلُونَ ﴿٤﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَٰفِظُونَ ﴿٥﴾ إِلَّا عَلَىٰٓ
أَزْوَٰجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾
فَمَنِ ٱبْتَغَىٰ وَرَآءَ ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْعَادُونَ ﴿٧﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ
لِأَمَٰنَٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَٰعُونَ ﴿٨﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَٰتِهِمْ
يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْوَٰرِثُونَ ﴿١٠﴾ ٱلَّذِينَ يَرِثُونَ
ٱلْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن
سُلَٰلَةٍ مِّن طِينٍ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَٰهُ نُطْفَةً فِى قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ
خَلَقْنَا ٱلنُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا ٱلْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا
ٱلْمُضْغَةَ عِظَٰمًا فَكَسَوْنَا ٱلْعِظَٰمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَٰهُ خَلْقًا
ءَاخَرَ فَتَبَارَكَ ٱللَّهُ أَحْسَنُ ٱلْخَٰلِقِينَ ﴿١٤﴾ ثُمَّ إِنَّكُم بَعْدَ ذَٰلِكَ
لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ
خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَآئِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ ٱلْخَلْقِ غَٰفِلِينَ ﴿١٧﴾

سورەتی (المؤمنون)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) بەڕاستی ئەو بروادارانە سەرکەوتو سەرفراز بوون...

(٢) ئەوانەی کە لە نوێژەکانیاندا ملکەچ و دڵ ئارام و دڵ دامەزراون و دڵیان لای خوایە...

(٣) ئەوانەی کە لە گوفتاری بێ سوودو کرداری نابەجێ و بێ هوودە دووره پەرێزن...

(٤) هەروەها ئەوانەی کە زەکاتی ماڵیان دەردەکەن، یاخود دڵو دەرونی خۆیان خاوێن دەکەن...

(٥) ئەوانەی کە پارێزەری داوێنی خۆیانن....

(٦) جگە لەگەڵ هاوسەران و کەنیزە کەکانیاندا نەبێت، کە ئەوە جێگەی لۆمە و سەرزەنشت نیە، (لە بارودۆخی نائاساییدا بەهۆی جەنگەوە ئافرەتانی موسڵمان دەستدرێژییان دەکرێتە سەر، دوور نیە ئافرەتانی دوژمن نەکەوێتە دەست ئیمانداران، ئەوکاتە تەنها یەک کەس دەبێتە هاوسەری و، بەڕێزەوە رەفتاری لەگەڵ دەکات).

(٧) جا ئەوەی جگە لەو سنوورە دیاری کراوە، ڕێگە و ڕێبازی‌تر بگرێتەبەر، ئەو جۆرە کەسانە بە یاخی و لە سنوور دەرچوو دەژمێردرێن.

(٨) هەروەها ئەوانەی کە چاودێری ئەمانەت و پەیمانەکانیان دەکەن (خیانەت و فێڵ ناکەن).

(٩) ئەوانەی کە پابەندی نوێژەکانن و لە کاتی خۆیدا بەرێکو پێکی ئەنجامی دەدەن و دەیپارێزن.

(١٠) ئا ئەوانە میراتگران و خاوەنانی بەهەشتن.

(١١) ئەوانە دەبنە خاوەنی بەهەشتی فیردەوس (کە بەرزترین و بەنرخترین بەهەشتە) و بۆ هەمیشە ژیانی نەبڕاوەی تیادا دەبەنە سەر (لەوپەڕی لاوێتی و تەندروستی و ئاسوودەییدا).

(١٢) سوێند بەخوا ئێمە ئادەمیزادمان لە ئاوێتەیەکی پێکهاتوو لە قوڕ بەدیهێناوە.

(١٣) لەوەودوا لە جێگەیەکی پارێزراو و لەباردا (کە منداڵدانی دایکە) لە شێوەی نوتفەیەکی زۆر بچووکدا دامان مەزراندووە.

(١٤) لەوەودوا نوتفەکەمان کردووە بەخۆهەڵواسەرێك (سەرەمێکوتەیەك) پاشان خۆهەڵواسەرەکەمان کردووە بە گۆشتپارە یەك، ئینجا (شێوازی) گۆشتپارەکەمان بەپەیکەری ئێسك گۆڕیوە و بەگۆشت پەیکەری ئێسکەکەمان داپۆشیوە، ئەوسا لە شێوەیەکی تردا دەرمان هێناوە (کە شێوەی ئادەمیزادێکی ڕێکوپێکە و ڕۆحی پێ بەخشراوە)، بەڕاستی خوای مەزن بەرزو پیرۆزو موبارەکە و چاکترین بەدیهێنەر و چاکترین دروستکارە.

(١٥) بێگومان سەرەنجام ئێوە هەر دەبێت بمرن (لەتوێی خاکدا دەبێت مەنزڵ بگرن).

(١٦) پاشان دەبێت لە ڕۆژی قیامەتدا زیندوو بکرێنەوە (بۆ پاداشت و لێپرسینەوە).

(١٧) سوێند بەخوا ئێمە لەراسەرتانەوە حەوت چین ئاسمانمان دروستکردووە و ئێمە هەرگیز لە دروست کراوان غافڵ و بێ ئاگا نین (هیچ شتێکمان لێ بزر نابێت و هیچ شتێك پشتگوێ ناخەین).

وَأَنزَلْنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَّٰهُ فِى ٱلْأَرْضِ ۖ وَإِنَّا عَلَىٰ ذَهَابٍۭ
بِهِۦ لَقَٰدِرُونَ ﴿١٨﴾ فَأَنشَأْنَا لَكُم بِهِۦ جَنَّٰتٍ مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَٰبٍ
لَّكُمْ فِيهَا فَوَٰكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِن
طُورِ سَيْنَآءَ تَنۢبُتُ بِٱلدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِّلْءَاكِلِينَ ﴿٢٠﴾ وَإِنَّ لَكُمْ فِى
ٱلْأَنْعَٰمِ لَعِبْرَةً ۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِى بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَٰفِعُ كَثِيرَةٌ
وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾ وَعَلَيْهَا وَعَلَى ٱلْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦ فَقَالَ يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ
غَيْرُهُۥٓ ۖ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ ٱلْمَلَؤُا۟ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن قَوْمِهِۦ مَا هَٰذَآ
إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَن يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَأَنزَلَ
مَلَٰٓئِكَةً مَّا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِىٓ ءَابَآئِنَا ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا
رَجُلٌۢ بِهِۦ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوا۟ بِهِۦ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبِّ ٱنصُرْنِى
بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٢٦﴾ فَأَوْحَيْنَآ إِلَيْهِ أَنِ ٱصْنَعِ ٱلْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا
وَوَحْيِنَا فَإِذَا جَآءَ أَمْرُنَا وَفَارَ ٱلتَّنُّورُ ۙ فَٱسْلُكْ فِيهَا مِن
كُلٍّ زَوْجَيْنِ ٱثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ ٱلْقَوْلُ
مِنْهُمْ ۖ وَلَا تُخَٰطِبْنِى فِى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ ۖ إِنَّهُم مُّغْرَقُونَ ﴿٢٧﴾

(١٨) هەر ئێمە لە ئاسمانەوە بە ئەندازە و نەخشەیەکی دیاریکراو بارانمان باراندووە و ئینجا لە ناخی زەویدا جێگیرمان کردووە، بێگومان ئێمە بەجۆرەها شێوە دەتوانین ئەو ئاوە لەناو بەرین و ئەو سەرچاوانە وشك بکەین.

(١٩) ئێمە بەهۆی ئەو ئاوەوە چەندەها باخ و باخاتی خورما و رەزمان بەدی هێناوە بۆتان، (لەو باخ و باخچانەدا) میوەهاتی جۆراو جۆری زۆرمان بۆ بەدیهێناون، کە لە هەندێکی دەخۆن.

(٢٠) درەختێکیشمان بۆ رواندوون کە لە کێوی طور لە بیابانی سینا سەوز دەبێت کە رۆن و چەوری لێ دەردەهێنرێت و ئامادەیە بۆ کەسانێك کە دەیخۆن (مەبەست درەختی زەیتونە کە هەمیشە سەوزە و تەمەن درێژە و بێ ئەرکە و کالیسیۆم و ئاسن و فۆسفۆر و فیتامینی جۆراوجۆر و پرۆتینی تێدایە، گەڵێك داو و دەرمانیشی لێ دەردەهێنرێت).

(٢١) بەڕاستی لەبەدیهاتنی ماڵاتیشدا جێگەی سەرنج و پەندە بۆتان (کە ورد ببنەوە و بە دیەهێنەری جوانکاربناسن) جا لەوەی کە لە سکیاندا بەدی دێت (مەبەست شیرە) دەرخوارتان دەدەین و چەندەها کەڵکی زۆری تری هەیە بۆتان (لە پێستیان، لە خوری و موویان... هتد) هەروەها لێشیان دەخۆن (گۆشت و جگەرو سەرو پێیان بەجۆرەها شێوە دەخۆن).

(٢٢) لەسەر پشتی هەندێك لەو گیاندارانەش هەڵدەگیرێن و لەسەر کەشتیەکانیش (دەگوێزرێنەوە لە شوێنێکەوە بۆ شوێنێکی ترلەگەڵ کەلوپەل و پێداویستیەکانتاندا).

(٢٣) سوێند بێت بێگومان ئێمە نوح پێغەمبەرمان رەوانە کرد بۆ سەر قەومەکەی، جا پێی وتن: ئەی قەوم و گەلم هەر خوا بپەرستن، چونکە هیچ خوایەکی ترتان نیە جگە لەو، ئایا خۆتان لە خەشم و قینی ناپارێزن؟!

(٢٤) جا ئەوانەی کە بێباوەڕ بوون لە دەستەی دەسەڵاتداری قەومەکەی وتیان: (گوێی بۆ مەگرن) ئەم پیاوە هەر کەسێکی وەك ئێوەیە، زیاتر نیە، دەیەوێت خۆی بکاتە گەورەتان!! ئەگەر خوا بیویستایە پێغەمبەرێك بنێرێت، ئەوە فریشتەی دادەبەزاند، ئێمە ئەم هەواڵەمان لە باو و باپیرانی پێشووەوە نەبیستووە.

(٢٥)ئەمە پیاوێکە شێتی سەری لێداوە، کەواتە تا ماوەیەك مۆڵەتی بدەن و وازی لێ بهێنن، (یان کۆڵ دەدات، یان دەمرێت و تیادەچێت)!!

(٢٦) ئەوسا نوح وتی: پەروەردگارا، سەرکەوتنم پێ ببەخشە چونکە بروایان پێ نەکردم.

(٢٧) ئینجا ئێمەش ئاگادارمان کرد کە کەشتیەکە دروست بکە لەژێر چاودێری و نیگای ئێمەدا، جا هەر کاتێك فەرمانی ئێمە دەرچوو، تەنوورەکە فوارەی کردو ئاوی لێ دەرهات، ئەوە لە هەموو جۆرێك جووتێك سوار بکە، هەروەها خاوو خێزانت جگە لەوانەی کە پێشتر بڕیاری غەرق بوونیان لەسەر دراوە، جا دەربارەی ئەوانەی کە ستەمیان کرد و (باوەڕیان نەهێنا) لێم مەپاڕێرەوە، چونکە بەڕاستی ئەوانە هەموو نوقم کراون (لە زریانە کەدا).

فَإِذَا ٱسۡتَوَيۡتَ أَنتَ وَمَن مَّعَكَ عَلَى ٱلۡفُلۡكِ فَقُلِ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي نَجَّىٰنَا
مِنَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٨﴾ وَقُل رَّبِّ أَنزِلۡنِي مُنزَلٗا مُّبَارَكٗا وَأَنتَ خَيۡرُ
ٱلۡمُنزِلِينَ ﴿٢٩﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ وَإِن كُنَّا لَمُبۡتَلِينَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ أَنشَأۡنَا
مِنۢ بَعۡدِهِمۡ قَرۡنًا ءَاخَرِينَ ﴿٣١﴾ فَأَرۡسَلۡنَا فِيهِمۡ رَسُولٗا مِّنۡهُمۡ أَنِ ٱعۡبُدُواْ
ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنۡ إِلَٰهٍ غَيۡرُهُۥٓۚ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ ٱلۡمَلَأُ مِن قَوۡمِهِ
ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَكَذَّبُواْ بِلِقَآءِ ٱلۡأٓخِرَةِ وَأَتۡرَفۡنَٰهُمۡ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا
مَا هَٰذَآ إِلَّا بَشَرٞ مِّثۡلُكُمۡ يَأۡكُلُ مِمَّا تَأۡكُلُونَ مِنۡهُ وَيَشۡرَبُ مِمَّا
تَشۡرَبُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَئِنۡ أَطَعۡتُم بَشَرٗا مِّثۡلَكُمۡ إِنَّكُمۡ إِذٗا لَّخَٰسِرُونَ
﴿٣٤﴾ أَيَعِدُكُمۡ أَنَّكُمۡ إِذَا مِتُّمۡ وَكُنتُمۡ تُرَابٗا وَعِظَٰمًا أَنَّكُم مُّخۡرَجُونَ
﴿٣٥﴾ ۞ هَيۡهَاتَ هَيۡهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿٣٦﴾ إِنۡ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا
ٱلدُّنۡيَا نَمُوتُ وَنَحۡيَا وَمَا نَحۡنُ بِمَبۡعُوثِينَ ﴿٣٧﴾ إِنۡ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ
ٱفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبٗا وَمَا نَحۡنُ لَهُۥ بِمُؤۡمِنِينَ ﴿٣٨﴾ قَالَ رَبِّ
ٱنصُرۡنِي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٣٩﴾ قَالَ عَمَّا قَلِيلٖ لَّيُصۡبِحُنَّ نَٰدِمِينَ ﴿٤٠﴾
فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلصَّيۡحَةُ بِٱلۡحَقِّ فَجَعَلۡنَٰهُمۡ غُثَآءٗۚ فَبُعۡدٗا لِّلۡقَوۡمِ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤١﴾ ثُمَّ أَنشَأۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِمۡ قُرُونًا ءَاخَرِينَ ﴿٤٢﴾

(٢٨) جا کاتێك خۆت و ئەوانەی هاوڕێ و یـاوەرتن لەسـەر دشتیەکە سوار بوون (ئەی نوح تۆ) بڵێ: سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەی کە رزگاری کردین لە دەست قەومی ستەمکار.

(٢٩) هەروەها بـڵێ: پـەروەردگارا لە شـوێنێکی مـوبارەك و پیرۆز دامبەزێنە، چونکە تۆ چاکترین زاتـێکی بـۆ ئـەوەی لە شوێنی موبارەك و پیرۆزدا دامـانبەزێنیت (ئـیتر کـەشتیەکـە لەسەر کێوی جودی لە کوردستانی باکور لەنگەری گرت).

(٣٠) بەڕاستی ئا لەو بەسەرهاتەدا چەندەها نیشانە و بەڵگەی ئاشکرا هەیە، بێگومان ئـێمە (بـەجۆرەها شـێوە و لە هـەموو سەردەمێکدا) خەڵکی تاقی دەکەینەوە.

(٣١) لەوەودوا لە دوای ئـەوان قـەوم و نـەوەیەکـی تـرمان بەدیهێنا.

(٣٢) ئینجا پێغەمبەرێکمان هەر لە خۆیان بۆ رەوانـە کـردن، (پێی وتن): تەنها خوا بپەرستن، جگە لەو زاتە خوایەکی ترتان نیە، جا ئەوە لێی ناترسن؟ ئەوە خۆتان لە خەشم و قینی ناپارێزن؟!

(٣٣) ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون لە دەستەی دەسەڵاتداری قەومەکەی، بروایان بەپێشهاتی قیامەت و زیندوو بوونەوە و لێپرسینەوە نەبوو، لە ژیانی دنیادا لە نازو نیعمەتی زۆر بەهرەوەرمان کردبوون وتیان، ئەم پێغەمبەرە تەنها بەشەرێکە وەك ئێوە، لەو شتانە دەخوات کە ئێوە لێی دەخۆن و لەو شتانە دەخواتەوە کە ئێوە لێی دەخۆنەوە.

(٣٤) جا ئەگەر ملکەچ و فەرمانبەرداری بەشەرێکی وەکو خۆتان ببن، ئەوە بەڕاستی ئیتر ئێوە خەسارەتمەند و رەرەرمەندن!!

(٣٥) ئایا هەڕەشەتان لێدەکات بەوەی کاتێک بمرن و ببنەوە بەخاك و ئێسك، ئیوە دەردەهـێنرێنەوە و زیـندوو دەکرێنەوە؟! (ئەوانەو وێنەیان بیرو هۆشیان کولە لە ئاست دەسەڵاتی بێسنوری خوادا).

(٣٦) دوورە و زۆر دوورە ئەو هەڕەشەیەی کە لێتان دەکرێت بێتەدی و (زیندوو بکرێنەوە)!!

(٣٧) ژیان تەنها ژیانی ئەم دنیایەمانە، دەژین و دەمرین و ئێمە زیندوو ناکرێینەوە!!

(٣٨) ئەم پیاوە (مەبەست پێغەمبەرەکەیانە) درۆ بۆ خوا هەڵدەبەستێت، ئێمەش بروای پێ ناکەین!!

(٣٩) (ئەمیش وەك نوح) وتی: پەروەردگارا، سەرکەوتنم پێببەخشە چونکە ئەوانە بروایان پێنەکردم.

(٤٠) خوای گەورەش نیگای کردو فەرمووی: دڵنیابە بەم زووانە پەشیمان دەبنەوە.

(٤١) ئەوسا دەنگێکی بەهێز (دڵی پچڕاندن و مێشکی تەقاندن) ئیتر ئەوە بوو کردمانن بە کەف و کوڵ و چیلکە و چەوێڵی سەر ئاو، دەبا هەر لە وەولاتڕچن قەومی زاڵمو ستەمکار.

(٤٢) پاشان لە دوای ئەوان چەند قەومێکی ترمان هێنایە کایەوە (ساڵەها ژیان و لە نـازو نـیعمەت بـەهرەوەر بوون).

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَـْٔخِرُونَ ﴿٤٣﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَا
كُلَّ مَا جَآءَ أُمَّةً رَّسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَأَتْبَعْنَا بَعْضَهُم بَعْضًا وَجَعَلْنَٰهُمْ
أَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِّقَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ
هَٰرُونَ بِـَٔايَٰتِنَا وَسُلْطَٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٤٥﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَإِيْهِۦ
فَٱسْتَكْبَرُوا۟ وَكَانُوا۟ قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾ فَقَالُوٓا۟ أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا
وَقَوْمُهُمَا لَنَا عَٰبِدُونَ ﴿٤٧﴾ فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا۟ مِنَ ٱلْمُهْلَكِينَ
﴿٤٨﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾ وَجَعَلْنَا
ٱبْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُۥٓ ءَايَةً وَءَاوَيْنَٰهُمَآ إِلَىٰ رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ
﴿٥٠﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرُّسُلُ كُلُوا۟ مِنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَٱعْمَلُوا۟ صَٰلِحًا إِنِّى بِمَا
تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾ وَإِنَّ هَٰذِهِۦٓ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَٰحِدَةً وَأَنَا۠ رَبُّكُمْ
فَٱتَّقُونِ ﴿٥٢﴾ فَتَقَطَّعُوٓا۟ أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍۭ بِمَا لَدَيْهِمْ
فَرِحُونَ ﴿٥٣﴾ فَذَرْهُمْ فِى غَمْرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٥٤﴾ أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا
نُمِدُّهُم بِهِۦ مِن مَّالٍ وَبَنِينَ ﴿٥٥﴾ نُسَارِعُ لَهُمْ فِى ٱلْخَيْرَٰتِ بَل لَّا يَشْعُرُونَ
﴿٥٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ هُم مِّنْ خَشْيَةِ رَبِّهِم مُّشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَٱلَّذِينَ هُم
بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾ وَٱلَّذِينَ هُم بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

(٤٣) هەر میللەتێك كاتێك بڕیاری لەناو بردنی دەدرێت، ئەو بڕیارە نە پێش دەكەوێت و نە دوا دەخرێت بەڵكو لەكات و ساتی خۆیدا ڕوودەدات.

(٤٤) پاشان پێغەمبەرانی خۆمانمان یەك بە دوای یەكدا ڕەوانە كرد، هەر ئوممەتێك كاتێك پێغەمبەری لە خۆی بۆ ڕەوانە دەكرا (زۆربەیان بەرنامەكەیان) بەدرۆدەزانی، ئێمەش ئەو میللەتانەمان بەشوێن یەكدا (لەناوبرد) و كردمانن بەباس و خواسی ناو خەڵكی و (پەندو عیبرەت)، دەبا ئەو كەسانەی باوەڕ ناهێنن، لەوەولاترچن.

(٤٥) پاشان موساو هاروونی برایمان ڕەوانە كرد هاوڕێ لەگەڵ نیشانەو بەڵگەو موعجیزەكانماندا و بەڵگەی بەهێزمان پێبەخشین (لەسەر ڕاستی پەیامەكەیان)...

(٤٦) بۆ سەر فیرعەون و دارو دەستەكەی، كەچی خۆیان بەگەورەزانی و قەومێكی لووت بەرز بوون.

(٤٧) (فیرعەون و دارو دەستەكەی) وتیان: ئایا ڕەوایە ئێمە باوەڕ بە دوو بەشەری وەك خۆمان بكەین، لەكاتێكدا كە قەومەكەیان ئێمە دەپەرستن و (خزمەتكاری ئێمەن).

(٤٨) (دوای چەندەها ساڵ لە هەوڵ و كۆششی ئەو دوو پێغەمبەرە) هەر باوەڕیان پێنەكردن، بۆیە فیرعەون‌و دارو دەستەی چونە ڕیزی تیاچووەكانەوە.

(٤٩) سوێند بەخوا بێگومان ئێمە تەوراتمان بەخشی بەموسا بۆئەوەی قەومەكەی ڕێبازی هیدایەت بگرنەبەر.

(٥٠) هەروەهاكوڕەكەی مەریەم و دایكیمان كردە بەڵگەو نیشانە (لەسەر توانایی خۆمان) و ئێمە هەردووكیانمان حەوانەوە لەشوێنێكی بلند و خۆش و سازگار و ئاواداردا.

(٥١) ئینجا وتمان: ئەی گرۆی پێغەمبەران، بخۆن لە ڕزق و ڕۆزیە چاك و پاكەكان، كاروكردەوەی چاكیش ئەنجام بدەن، بەڕاستی من زانام بە هەموو ئەو كارو كردەوانەی كە ئەنجامی دەدەن.

(٥٢) هەر ئەمەشە دین و ئاین و بەرنامەی تاكو تەنهای ئێوە، (بەرنامەی یەكخواناسی) و منیش پەروەردگارتانم، پارێزكاربن و خۆتان لە نافەرمانی من بپارێزن.

(٥٣) بەڵام زۆربەی خەڵكی بیرو بۆچوونی خۆیان بەش بەش و پارچە پارچە كرد (لە بەرنامەی یەكخواناسی لایاندا)، هەموو دەستە و تاقمێك بەو بەرنامە و نەخشەیەی هەیانە دڵخۆشن.

(٥٤) جا وازیان لێ بهێنە با تاماوەیەك لە گومرایی و سەرلێ شێواویی و سەرگەردانی خۆیاندا گیربخۆن.

(٥٥) ئایا ئەوانە وادەزانن كە ئەو ماڵ و سامانە و نەوەیەی پێیان دەبەخشین؟! (هۆی ئەوەیە خۆشمان دەوێن)!!

(٥٦) نەخێر، وانی‌یە، مەبەستمانە بەپەلە لە نازو نیعمەت بەهرەوەریان بكەین؟ كەچی ئەوانە هەستی پێ ناكەن.

(٥٧) بەڕاستی ئەوانەی كە ترسی پەروەردگاریان لە دڵدایە و دەترسن لێیان بڕەنجێت...

(٥٨) ئەوانەی بڕوا بە ئایەت و فەرمانەكانی پەروەردگاریان دەهێنن...

(٥٩) ئەوانەی كە هاوەڵ و هاوبەش و شەریك بۆ پەروەردگاریان بڕیار نادەن...

وَٱلَّذِينَ يُؤْتُونَ مَآ ءَاتَوا۟ وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَٰجِعُونَ ﴿٦٠﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ يُسَٰرِعُونَ فِى ٱلْخَيْرَٰتِ وَهُمْ لَهَا سَٰبِقُونَ ﴿٦١﴾ وَلَا نُكَلِّفُ
نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۖ وَلَدَيْنَا كِتَٰبٌ يَنطِقُ بِٱلْحَقِّ ۚ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٢﴾
بَلْ قُلُوبُهُمْ فِى غَمْرَةٍ مِّنْ هَٰذَا وَلَهُمْ أَعْمَٰلٌ مِّن دُونِ ذَٰلِكَ هُمْ لَهَا
عَٰمِلُونَ ﴿٦٣﴾ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِم بِٱلْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْـَٔرُونَ
﴿٦٤﴾ لَا تَجْـَٔرُوا۟ ٱلْيَوْمَ ۖ إِنَّكُم مِّنَّا لَا تُنصَرُونَ ﴿٦٥﴾ قَدْ كَانَتْ ءَايَٰتِى
تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنتُمْ عَلَىٰٓ أَعْقَٰبِكُمْ تَنكِصُونَ ﴿٦٦﴾ مُسْتَكْبِرِينَ
بِهِۦ سَٰمِرًا تَهْجُرُونَ ﴿٦٧﴾ أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا۟ ٱلْقَوْلَ أَمْ جَآءَهُم مَّا لَمْ يَأْتِ
ءَابَآءَهُمُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾ أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا۟ رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُۥ مُنكِرُونَ
﴿٦٩﴾ أَمْ يَقُولُونَ بِهِۦ جِنَّةٌۢ ۚ بَلْ جَآءَهُم بِٱلْحَقِّ وَأَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ
كَٰرِهُونَ ﴿٧٠﴾ وَلَوِ ٱتَّبَعَ ٱلْحَقُّ أَهْوَآءَهُمْ لَفَسَدَتِ ٱلسَّمَٰوَٰتُ
وَٱلْأَرْضُ وَمَن فِيهِنَّ ۚ بَلْ أَتَيْنَٰهُم بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَن
ذِكْرِهِم مُّعْرِضُونَ ﴿٧١﴾ أَمْ تَسْـَٔلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ ۖ
وَهُوَ خَيْرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿٧٢﴾ وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٧٣﴾
وَإِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْءَاخِرَةِ عَنِ ٱلصِّرَٰطِ لَنَٰكِبُونَ ﴿٧٤﴾

(٦٠) ئەوانەی لە زەکات و خێر درێغی ناکەن کەچی هەر دڵیان دەترسێت، نەوەکو خوای گەورە لێیان وەرنەگرێت، چونکە بێگومانن لەوەی کە بۆلای پەروەردگاریان دەگەڕێنەوە.

(٦١) ئا ئەوانە بەپەلەن بۆ ئەنجامدانی هەموو چاکەیەك و پێشبڕکێش دەکەن لە چاکەدا.

(٦٢) ئێمە هیچ ئەرکێك نادەین بەسەر هیچ کەسێکدا مەگەر لە چوارچێوەی توانای خۆیدا، جا ئێمە دۆسیەی تایبەتی هەموو کەسێکمان لایە کە حەق گۆیە (گوفتارو کردارەکانی تێدا تۆمار کراوە، لەبەرئەوە) ئەوانە هیچ جۆرە ستەمێکیان لێ ناکرێت.

(٦٣) بەڵام خوانەناسان لەم نەخشە و بەرنامە و چاکەخوازیانە سەریان دەرناچێت و تێی ناگەن، کارو کردەوەی تریشیان هەیە (جیایە لە کردەی ئیمانداران) بەردەوام ئەنجامی دەدەن.

(٦٤) هەتا ئەو کاتەی بەڵابەسەر خۆشگوزەران و دەوڵەمەندەکانیاندا دەهێنین، دەستبەجێ ئیتر ئاهو ناڵەو گریە و زارییان لی بەرز دەبێتەوە.

(٦٥) (لە قیامەتیشدا پێیان دەوترێت) ئەمرۆ ئیتر ئێوە چرکەتان لێوە نەیەت و هاوار نەکەن، چونکە بێگومان ئێوە لەلایەن ئێمەوە هیچ جۆرە پشتگیریەکتان لێ ناکرێت.

(٦٦) جا ئێوە کاتی خۆی ئایەتەکانی ئێمەتان بەسەردا دەخوێنرایەوە کەچی پشتان تێدەکردو بەرەودوا دەگەڕانەوەو خۆتان لێ دەشاردەوە و دژایەتیتان دەکرد.

(٦٧) لەکاتێکدا خۆتان بە گەورە دەزانی لە ئاستیدا، شەوگاریشتان بە باس و خواس و گاڵتە پێکردنی ئایەتەکانی ئێمە دەبردە سەر.

(٦٨) ئایا ئەوانە ئەم گوفتارەیان لێك نەداوەتەوە، یاخود وادەزانن ئەم بەرنامەیەی کە بۆ ئەوان رەوانە کراوە بۆ باوو باپیرانی دێرینیان رەوانە نەکراوە؟!

(٦٩) یان ئەوەیە پێغەمبەرەکەیان نەناسیووە و ئەوە بۆتە هۆی ئەوەی بڕوا بەپەیامەکەی نەکەن و دژی بوەستن!!

(٧٠) یاخود (بێ شەرمانە دەڵێن: شێتی سەری لێداوە، نەخێر، وانی‌یە، بەڵکو راستی و حەقی بۆ هێناون، بەڵام زۆربەیان رقیان لە راستی‌یە و حەز لە حەق ناکەن و پێی سەغڵەتن.

(٧١) ئەگەر حەق و راستی شوێنی ئارەزووی ئەوان بکەوێت، ئەوە ئاسمانەکان و زەوی و هەموو ئەوانەی تیایاندایە دەشێواو تیادەچوو سەرگەردان دەبوو، نەخێر (حەق وایە رقیان لێی نەبێت)، چونکە ئێمە قورئانێکمان بۆ هێناون هەموو چاکەیەکیان بۆ رون دەکاتەوە، کەچی ئەوان لەبەرامبەر ئەو یادخەرەوانەدا سەرکەش و یاخین و پشتی تێدەکەن.

(٧٢) ئاخۆ داوای خەرجی و پارە لەوانە دەکەیت (لە بەرامبەر هیدایەتیانەوە تا لایان سەنگین بێت؟ بۆیە باوەڕ ناهێنن؟) خۆ بەخششی پەروەردگارت بەسوودتر و چاکترە، ئەو زاتە چاکترین زاتێکە بۆ بەخشینی رزق و رۆزی.

(٧٣) ئەی محمد ﷺ) بێگومان تۆ بانگیان دەکەیت بۆ رێگە و رێبازێکی راست و دروست.

(٧٤) بەڕاستی ئەوانەی بڕوا ناهێنن بەقیامەت وێل و لادەرن لە رێگە و رێبازی راست.

۞ وَلَوْ رَحِمْنَٰهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِم مِّن ضُرٍّ لَّلَجُّوا۟ فِى طُغْيَٰنِهِمْ
يَعْمَهُونَ ﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَٰهُم بِٱلْعَذَابِ فَمَا ٱسْتَكَانُوا۟ لِرَبِّهِمْ
وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ﴿٧٦﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ
إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٧﴾ وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَنشَأَ لَكُمُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ
وَٱلْأَفْـِٔدَةَ ۚ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى ذَرَأَكُمْ فِى ٱلْأَرْضِ
وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى يُحْىِۦ وَيُمِيتُ وَلَهُ ٱخْتِلَٰفُ
ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾ بَلْ قَالُوا۟ مِثْلَ مَا قَالَ
ٱلْأَوَّلُونَ ﴿٨١﴾ قَالُوٓا۟ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا أَءِنَّا
لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَءَابَآؤُنَا هَٰذَا مِن قَبْلُ إِنْ هَٰذَآ
إِلَّآ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٨٣﴾ قُل لِّمَنِ ٱلْأَرْضُ وَمَن فِيهَآ إِن
كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ
﴿٨٥﴾ قُلْ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ ٱلسَّبْعِ وَرَبُّ ٱلْعَرْشِ ٱلْعَظِيمِ
﴿٨٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَنۢ بِيَدِهِۦ
مَلَكُوتُ كُلِّ شَىْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِن
كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ فَأَنَّىٰ تُسْحَرُونَ ﴿٨٩﴾

(٧٥) خۆ ئەگەر بەزەییمان پیایاندا بێتەوە و رەحمیان پێ بکەین و ناخۆشی و سەغڵەتییان لەسەر لابەرین، ئەوە لە ستەم و سەرکەشیاندا رۆدەچن و سەرگەردان دەبن.

(٧٦) سوێند بە خوا ئێمە تووشی سزاو ئازاری (جۆراو جۆرمان) کردن، کەچی لەگەڵ ئەوەشدا نەملکەچ بوون بۆ پەروەردگاریان و نە لێیی پارانەوە.

(٧٧) هەتا ئەوکاتەی کە دەروازەی سزایەکی سەختیان لێ دەکەینەوە، ئیتر دەستبەجێ لە ناویدا سەرگەردان و سەرلێشێواو نائومێد دەبن.

(٧٨) خوا ئەو زاتەیە کە (دەزگای) بیستن و بینین و لێکدانەوەی پێ بەخشیوون، کەچی زۆر کەمتان سوپاسگوزارن.

(٧٩) هەر ئەو زاتەش لە زەویدا بەرپای کردوون و بڵاوی کردوونەتەوە، سەرەنجام (لەرۆژی قیامەتدا) هەر بۆ لای ئەویش کۆدەکرێنەوە.

(٨٠) هەر ئەو زاتەشە کە ژیان دەبەخشێت و مردن پێش دەهێنێت، گۆڕینی شەو رۆژیش هەر بە دەست ئەوە (لە رووی تاریکی و رووناکی، کورتی و درێژی و... هتد)، جا ئایا ئێوە عەقڵ بەکار ناهێنن؟ ژیریتان ناخەنەکار؟ (بۆ تێگەیشتن لەدەسەڵاتی پەروەردگار).

(٨١) لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگانەدا ئەوانە هەر وەکو خەڵکی پێشین قسە کۆنەکان دەڵێنەوە...

(٨٢) دەڵێن: باشە، ئەگەر مردین و بووینە خاك و خۆڵ و ئێسک ئایا ئێمە دووبارە زیندوو دەکرێینەوە؟!

(٨٣) بەڕاستی ئێمە و باوو باپیرانمان لەم جۆرە بەڵێنانەمان پێشتر پێدرابوو، ئەم قسە و بەڵێنانە داستانی پێشینەکانە!! (باوی نەماوەو بەسەر چووە!!)

(٨٤) تۆش پێیان بڵێ: باشە زەوی و ئەو کەسانەی کە لەسەری دەژین کێ خاوەنیانە، ئەگەر زیرەك و هوشیارن؟ ئەگەر شت دەزانن؟! (ئەگەر عەقڵ و ژیریتان هەیە).

(٨٥) سەرئەنجام هەر دان بەراستیدا دەنێن و دەڵێن: هەر خوا، خواوەنیانە، هەر پەروەردگار بەدیهێنەریانە، ئەوسا پێیان بڵێ: جا ئەوە بۆچی یاداوەری وەرناگرن؟ (بروا بەم قورئانە ناکەن؟!).

(٨٦) پێیان بڵێ: ئەی کێ پەروەردگاری حەوت ئاسمانەکەیە و کێ پەروەردگاری عەرش و تەختی فەرمانڕەوایی گەورە و فراوانە؟ (ئاسمانەکان و زەوی لە بەرامبەر عەرشی پەروەردگاردا، وەکو ئەڵقەیەکی پەنجە وایە لەپاڵ چیایەکی گەورەدا).

(٨٧) سەرەنجام دەڵێن: هەر خوا پەروەردگاریانە، ئەوسا بڵێ: باشە ئاخر ئێوە لێی ناترسن؟ خۆتان ناپارێزن لە خەشم و قینی؟ (ئاخر ئێوە لە کێ یاخی دەبن؟ بروا بە کێ ناکەن؟!).

(٨٨) (هەروەها پێیان) بڵێ: کێ جڵەوی هەموو شتێکی بەدەستە، لەکاتێکدا هەر ئەو پەنا بەخشەو کەس ناتوانێت لە سزای ئەو زاتە، کەس پەنا بدات، ئەگەر ئێوە بزانن و شارەزا بن.

(٨٩) (سەرەنجام بۆ ئەمەش) دەڵێن: هەموو ئەوانە بەدەست خوایە، تۆش بڵێ: کەواتە چۆن جادووتان لێ دەکرێت؟ کە ئەمە دەزانن. (چۆن چەواشە دەبن و چواشە دەکرێن).

بَلۡ أَتَيۡنَٰهُم بِٱلۡحَقِّ وَإِنَّهُمۡ لَكَٰذِبُونَ ﴿٩٠﴾ مَا ٱتَّخَذَ ٱللَّهُ مِن وَلَدٖ
وَمَا كَانَ مَعَهُۥ مِنۡ إِلَٰهٍۚ إِذٗا لَّذَهَبَ كُلُّ إِلَٰهِۢ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا
بَعۡضُهُمۡ عَلَىٰ بَعۡضٖۚ سُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٩١﴾ عَٰلِمِ
ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ فَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿٩٢﴾ قُل رَّبِّ
إِمَّا تُرِيَنِّي مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٣﴾ رَبِّ فَلَا تَجۡعَلۡنِي فِي ٱلۡقَوۡمِ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٩٤﴾ وَإِنَّا عَلَىٰٓ أَن نُّرِيَكَ مَا نَعِدُهُمۡ لَقَٰدِرُونَ ﴿٩٥﴾
ٱدۡفَعۡ بِٱلَّتِي هِيَ أَحۡسَنُ ٱلسَّيِّئَةَۚ نَحۡنُ أَعۡلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾
وَقُل رَّبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنۡ هَمَزَٰتِ ٱلشَّيَٰطِينِ ﴿٩٧﴾ وَأَعُوذُ بِكَ
رَبِّ أَن يَحۡضُرُونِ ﴿٩٨﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَ أَحَدَهُمُ ٱلۡمَوۡتُ قَالَ رَبِّ
ٱرۡجِعُونِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّيٓ أَعۡمَلُ صَٰلِحٗا فِيمَا تَرَكۡتُۚ كَلَّآۚ إِنَّهَا كَلِمَةٌ
هُوَ قَآئِلُهَاۖ وَمِن وَرَآئِهِم بَرۡزَخٌ إِلَىٰ يَوۡمِ يُبۡعَثُونَ ﴿١٠٠﴾ فَإِذَا نُفِخَ
فِي ٱلصُّورِ فَلَآ أَنسَابَ بَيۡنَهُمۡ يَوۡمَئِذٖ وَلَا يَتَسَآءَلُونَ ﴿١٠١﴾
فَمَن ثَقُلَتۡ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنۡ
خَفَّتۡ مَوَٰزِينُهُۥ فَأُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ فِي جَهَنَّمَ
خَٰلِدُونَ ﴿١٠٣﴾ تَلۡفَحُ وُجُوهَهُمُ ٱلنَّارُ وَهُمۡ فِيهَا كَٰلِحُونَ ﴿١٠٤﴾

(٩٠) نەخێر وانی‌یە، بەڵکو ئێمە حەقیقەت و راستیمان بۆ هێناون، بەراستی نەفامان هەمیشە درۆزنن...

(٩١) چونکە هەرگیز خوا کەسی نەکردووە بەرۆڵەی خۆی و هیچ خوایەکی لەگەڵدا نی‌یە، چونکە ئەو کاتە هەر خوایەك دەچوو بەلای دروستکراوانی خۆیەوە، هەندێکی خۆی بلندەکرد بەسەر هەندێکی تردا (ئەوسا بوونەوەر تێکدەچوو)، پاکی و بێگەردی بۆ زاتی خوایە لەبەرامبەر ئەوشتانەوە کە (خوانەناسان) هەڵی دەبەستن و دەیڵێن.

(٩٢) (ئەو زاتە) زانای نهێنی و شاراوەکانە، هەروەها زانای دیارو ئاشکراکانە، بەرزی و بڵندی هەر بۆ ئەوە لە بەرامبەر ئەو شتانەوە کە (نەفامان) دەیکەنە شەریك و هاوەڵی.

(٩٣) بڵێ: پەروەردگارا: ئەگەر ئەوەت نیشاندام کە لە تۆیی هەڕەشەکانتدا پێت راگەیاندوون...

(٩٤) ئەوکاتە پەروەردگارا مەمخەرە ریزی قەومی ستەمکارەوە. (ئەوانەی زاتی شکۆمەندی تۆ ناناسن).

(٩٥) بێگومان ئێمە دەسەڵاتمان هەیە، ئەو هەڕەشانەی لێمان کردوون پێشی بهێنین و نیشانت بدەین.

(٩٦) هەوڵ بدە بەچاکترین و جوانترین شێوە پاڵ بەهەڵە و ناڕێکی ناحەزانەوە بنێیت و خەمت نەبێت ئێمە چاك ئاگادارین لە گوفتارو قسەی ناڕەوایان.

(٩٧) (خۆت بسپێرە بەخواو) بڵێ: پەروەردگارا من پەنا دەگرم بە تۆ لە هەموو خەتەرەو خەیاڵ و وەسوەسەی شەیتانەکان. (لەدەستەی جنۆکەو ئادەمیی).

(٩٨) هەروەها پەنا دەگرم بە تۆ ئەی پەروەردگارم کە شەیتانەکان بە دەورمدا کۆ ببنەوە و (سەرم لێ بشێوێنن).

(٩٩) (خوانەناسان بەردەوام لەسەر رێبازی چەوتیانن)، هەتا ئەو کاتەی مردن یەخەیان دەگرێت، ئەوسا هەریەکەیان دەڵێت: پەروەردگارا بمگێڕەرەوە بۆ دنیا...

(١٠٠) بەڵکو چاکە ئەنجام بدەم و کاری باشە بکەم و ئەو هەلانەی کە لە دەستم چووە لەمەودوا لە دەستی نەدەم، (بەڵام تازە کار لە کار ترازاوە، شتی وامەحاڵە، بۆیە بەتوندی پێی دەوترێت): نەخێر، ئەوە قسەیە کە ئەو بۆ خوی دەیلێت، بەڵکو دەبێت لە جیهانی بەرزەخدا، لە نێوان مردن و زیندوو بوونەوەدا چاوەڕێ بێت.

(١٠١) جا کاتێك فوو دەکرێت بە – صور – دا ئەوە هیچ پەیوەندەیەکی خزمایەتی لەو رۆژەدا نی‌یە و کەس لە کەس ناپرسێتەوە، (کەس خەمی کەسی نیە و هەر کەس خەمی خۆیەتی).

(١٠٢) ئەو کەسەی تەرازووی چاکەکانی قورس بێت، ئا ئەوانە سەرفرازو سەرکەوتوون.

(١٠٣) بەڵام ئەو کەسەی تەرازووی چاکەکانی سووك بێت، ئەوانە ئەو کەسانەن خۆیان لە دەستداوە و خۆیان خەسارو ریسوا کردووە، دەبێت هەر لەناو دۆزەخدا ژیانی نەبراوە ببەنە سەر.

(١٠٤) بڵێسەی ئاگر چروچاویان دەبرژێنێت، هەموویان لێویان هەڵقرچاوە و دانیان ریچ دەبێتەوە.

أَلَمۡ تَكُنۡ ءَايَٰتِي تُتۡلَىٰ عَلَيۡكُمۡ فَكُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾ قَالُواْ
رَبَّنَا غَلَبَتۡ عَلَيۡنَا شِقۡوَتُنَا وَكُنَّا قَوۡمٗا ضَآلِّينَ ﴿١٠٦﴾ رَبَّنَآ
أَخۡرِجۡنَا مِنۡهَا فَإِنۡ عُدۡنَا فَإِنَّا ظَٰلِمُونَ ﴿١٠٧﴾ قَالَ ٱخۡسَـُٔواْ فِيهَا
وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٨﴾ إِنَّهُۥ كَانَ فَرِيقٞ مِّنۡ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَآ
ءَامَنَّا فَٱغۡفِرۡ لَنَا وَٱرۡحَمۡنَا وَأَنتَ خَيۡرُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَٱتَّخَذۡتُمُوهُمۡ
سِخۡرِيًّا حَتَّىٰٓ أَنسَوۡكُمۡ ذِكۡرِي وَكُنتُم مِّنۡهُمۡ تَضۡحَكُونَ ﴿١١٠﴾
إِنِّي جَزَيۡتُهُمُ ٱلۡيَوۡمَ بِمَا صَبَرُوٓاْ أَنَّهُمۡ هُمُ ٱلۡفَآئِزُونَ ﴿١١١﴾ قَٰلَ
كَمۡ لَبِثۡتُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُواْ لَبِثۡنَا يَوۡمًا أَوۡ بَعۡضَ
يَوۡمٖ فَسۡـَٔلِ ٱلۡعَآدِّينَ ﴿١١٣﴾ قَٰلَ إِن لَّبِثۡتُمۡ إِلَّا قَلِيلٗاۖ لَّوۡ أَنَّكُمۡ
كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿١١٤﴾ أَفَحَسِبۡتُمۡ أَنَّمَا خَلَقۡنَٰكُمۡ عَبَثٗا وَأَنَّكُمۡ
إِلَيۡنَا لَا تُرۡجَعُونَ ﴿١١٥﴾ فَتَعَٰلَى ٱللَّهُ ٱلۡمَلِكُ ٱلۡحَقُّۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا
هُوَ رَبُّ ٱلۡعَرۡشِ ٱلۡكَرِيمِ ﴿١١٦﴾ وَمَن يَدۡعُ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا
ءَاخَرَ لَا بُرۡهَٰنَ لَهُۥ بِهِۦ فَإِنَّمَا حِسَابُهُۥ عِندَ رَبِّهِۦٓۚ إِنَّهُۥ لَا يُفۡلِحُ
ٱلۡكَٰفِرُونَ ﴿١١٧﴾ وَقُل رَّبِّ ٱغۡفِرۡ وَٱرۡحَمۡ وَأَنتَ خَيۡرُ ٱلرَّٰحِمِينَ ﴿١١٨﴾

ترتيبها ٢٤ — سُورَةُ النُّورِ — آياتها ٦٤

(١٠٥) (ئەوسا خوا پرسیاریان لێ دەکات) ئـایا کـاتی خـۆی ئایەتەکانی من بەسەرتاندا نـە دەخـوێنرایـەوە، کـەچی ئـێوە بڕواتان پێی نەبوو، بە درۆتان دەزانی؟

(١٠٦) (سـەرەنجام بـە کـەساسیەوە) دەڵـێن: پـەروەردگارا نەگبەتی و نەهامەتی سەرشانی گرتین و زاڵ بوو بەسەرماندا بەڕاستی ئێمە کەسانێکی گومرابووین.

(١٠٧) پەروەردگارا لەناو ئاگری دۆزەخ و سزاکەیدا دەرمان بهێنە ئەگەر جارێکی‌تر گەڕاینەوە (بۆ گومڕایـی) ئـەوە ئـیتر دیارە کە ئێمە کەسانێکی ستەمکارین.

(١٠٨) (خوای گەورە لە وەڵامیاندا) دەفەرموێت: بێ دەنگ بن و دەمتان داخەن، قسەشم لەگەڵدا مەکەن.

(١٠٩) چونکە بـەڕاسـتی کـاتی خـۆی دەسـتەیەك لە بـەندە ئیماندارەکانم دەیانوت: پەروەردگارا ئـێمە ئـیمان و بـاوەڕی دامەزراومان بـەزاتـی تـۆ هـێناوە، دە، لێـمان خـۆش بـبە و ڕەحممان پێ بکە چونکە تۆ چـاکـترین زاتـێکیو لە هـەموو خاوەن ڕەحم و سۆزەکان میهرەبانتریت.

(١١٠) کەچی ئێوە گاڵتەتان پێدەکردن، هەتا گەیشتە ڕادەیەك یادی منیان لە بیر بردنەوە و ئێوە بەردەوام بەوان پێدەکەنینو. (بەچاوی سوك تەماشاتان دەکردن).

(١١١) (جا با بزانن کە) بێگومان ئەمڕۆ من پاداشتم داونەتەوە بەهۆی ئەوەوە کە خۆ گربوون، بـەڕاسـتی هـەر ئەوانیش سەرکەوتوو سەرفرازن.

(١١٢) (ئەوسا خوای گەورە) لێیان دەپرسێت: ئەوە چەند ساڵ لە زەویدا ژیانتان بردە سەر.

(١١٣) (دۆزەخییان) دەڵێن: ڕۆژێك یان کە مترلە ڕۆژێك (دیارە کە ژیانی دنیا لەچاو ژیانی نەبراوە و هەمیشەیی دا زۆر کورت و کۆتاو کەم دێتە بەرچاو، یاخود جیهانی بەرزەخ وەکو ڕۆژێك یان کەمتر هەستی پێ دەکرێت)، لەو کەسانە بپرسن کە بیرو هۆشیان لای خۆیانە و حسابی ژمارە و کات دەکەن.

(١١٤) (خوای گەورە پێیان) دەفەرموێت: لە ڕاستیدا مانەوەتان لە دنیادا هەر زۆر کەم بووە، ئەگەر بەڕاسـتی دەتانزانی؟

(١١٥) ئایا گومانتان وادەبرد کە بەڕاستی ئێمە ئێوەمان بەبێ مەبەست دروست کـردووە و ئـێوە بـۆ لای ئـێمە ناهێنرێنەوە؟!

(١١٦) بەرزی و بڵندی بۆ خوا، پاشای ڕەوای حەق، هیچ خوایەك نیە جگە لەو زاتە، خاوەنی عەرشی شکۆدارو بەرزو بڵندو بەڕێزە.

(١١٧) ئەو کەسەی خوایەکی‌تر بریار بدات و بیکاتە شەریکی خوا، لەکاتێکداکە هیچ بەڵگەیەکی بەدەستەوە نیە، ئەوە بەڕاستی حساب و لێپرسینەوەی لای پەروەردگارێتی، بێگومان بێ باوەڕ و خوانەناسان سەرفەراز نابن.

(١١٨) (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار! تۆ) بڵێ: پەروەردگارا: لە گوناهو هەڵەکانم خۆش ببە و ڕەحمم پێ بکـە چونکە تۆ لە هەموو میهرەبانان میهرەبانتریت، لە هەمو خاوەن سۆزێك بەسۆزتریت.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
سُورَةٌ أَنزَلْنَٰهَا وَفَرَضْنَٰهَا وَأَنزَلْنَا فِيهَآ ءَايَٰتٍۭ بَيِّنَٰتٍ لَّعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
﴿١﴾ ٱلزَّانِيَةُ وَٱلزَّانِى فَٱجْلِدُوا۟ كُلَّ وَٰحِدٍ مِّنْهُمَا مِا۟ئَةَ جَلْدَةٍ ۖ وَلَا تَأْخُذْكُم
بِهِمَا رَأْفَةٌ فِى دِينِ ٱللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۖ وَلْيَشْهَدْ
عَذَابَهُمَا طَآئِفَةٌ مِّنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ ٱلزَّانِى لَا يَنكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ
مُشْرِكَةً وَٱلزَّانِيَةُ لَا يَنكِحُهَآ إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ ۚ وَحُرِّمَ ذَٰلِكَ عَلَى
ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ وَٱلَّذِينَ يَرْمُونَ ٱلْمُحْصَنَٰتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا۟ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ
فَٱجْلِدُوهُمْ ثَمَٰنِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا۟ لَهُمْ شَهَٰدَةً أَبَدًا ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ
ٱلْفَٰسِقُونَ ﴿٤﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُوا۟ مِنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٥﴾ وَٱلَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَٰجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَآءُ إِلَّآ أَنفُسُهُمْ
فَشَهَٰدَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَٰدَٰتٍۭ بِٱللَّهِ ۙ إِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٦﴾
وَٱلْخَٰمِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ ٱللَّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٧﴾ وَيَدْرَؤُا۟
عَنْهَا ٱلْعَذَابَ أَن تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَٰدَٰتٍۭ بِٱللَّهِ ۙ إِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ
﴿٨﴾ وَٱلْخَٰمِسَةَ أَنَّ غَضَبَ ٱللَّهِ عَلَيْهَآ إِن كَانَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٩﴾
وَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ وَأَنَّ ٱللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

سورەتی (النور)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئـەمە سـوورەتێکی گـرنگە ئـێمە دامـانبەزانـدووە هەندێك شتمان تیادا فەرز کردووە، چـەندەها ئـایەت و فەرمانی ئاشکرامان لەتوێیدا دابەزاندووە، بـۆ ئـەوەی یاداوەریی وەربگرن و تێفکرن.

(٢) سەدقامچی لە هەریەك لە ئافرەت و پیاوی زیناکەر بوەشێنن، بەزەیی نەتانگرێت لە بە جـێهێنانی فـەرمانی خوادا دژیان، ئەگەر ئێوە باوەڕتان بـە خـواو بـەرۆژی دوایی هـەیە، بـادەستەیەکـیش لە ئـیمانداران ئـامادەی سزاکەیان بن. (تا ناپاکان تەمێ ببن).

(٣) پیاوی زیناکـەر تـەنها ئـافرەتی زیـناکـەر یـاخود موشریك مارە دەکات، ئافرەتی زیناکەریش تەنها پیاوی زیناکەر یاخود موشریك مارەی دەکـات، (هـاوسەرێتی پیاوان و ئافرەتانێك کە بەردەوامن لەسەر زینا)، لەسەر ئیمانداران حەرامکراوە.

(٤) ئەوانەی کە بوختان دەکەن بۆ ئافرەتانی داوێن پاك و خاوەن مێرد، پاشان ناتوانن چوار کەسیش بە شایەت بهێنن، ئەوانە هەشتا قامچیان لێ بدەن و هەرگیز شایەتییان لێ وەرمەگرن، ئەوانە لە ریـزی تاوانبارو لە سنوور دەرچوو و یاخیەکاندان.

(٥) جگە لەوانەی کە تەوبەی راستەقینەیان کردووە (پێش ئەوەی پێیانبزاریت، یـاخود) دوای تـەمێ کردنەکەیان، چاکسازیان لەخۆیاندا ئەنجامداوە، ئەوە بێگومان خوا (بە نیسبەت ئەو جۆرە کەسانەوە) لێخۆشبوو و میهرەبانە.

(٦) ئەوانەی کە تۆمەتی زینا دەدەنە پاڵ هاوسەرەکانیان، هیچ شـایەتێکیشیان نـیە جگـە لە خـۆیان، شایەتی ئەو جۆرە کەسانە بەوە دەبێت کە چوار جار سوێند بە خوا بخوات کە بێگومان لە راستگۆیانە (بەچاوی خۆی تاوانەکەی بینیووە).

(٧) پێنجەم جاریش بڵێت بەڕاستی نەفرینی خوای لەسەرە ئەگەر (بوختانچی بێت) لە درۆزنان بێت.

(٨) (لە لایەکی تریشەوە) سزا لەسەر ژنەکە لا دەبرێت کاتێ کە چوارجار سوێند بە خوا بخوات کـە مێردەکەی درۆ دەکات و (بوختانی بۆ هەڵدەبەستێت).

(٩) پێنجەم جار ژنەکە دەڵێت کە خەشم و قینی خوای لەسەرە ئەگەر مێردەکەی راست بکات.

(١٠) خۆ ئەگەر فەزڵ و بەهرەی خواو رەحمەت و میهرەبانی ئەو نەبێت لەسەرتان (تووشی کێشەی زۆردەبن بەهۆی بوختانی هەندێکەوە) بەڕاستی خوا تەوبە وەرگر و دانایە (ئەگەر تەوبەی راستەقینە بکەن).

إِنَّ ٱلَّذِينَ جَآءُو بِٱلْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنكُمْۚ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُمۖ بَلْ هُوَ
خَيْرٌ لَّكُمْۚ لِكُلِّ ٱمْرِيٍٕ مِّنْهُم مَّا ٱكْتَسَبَ مِنَ ٱلْإِثْمِۚ وَٱلَّذِى تَوَلَّىٰ
كِبْرَهُۥ مِنْهُمْ لَهُۥ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾ لَّوْلَآ إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ ٱلْمُؤْمِنُونَ
وَٱلْمُؤْمِنَٰتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا۟ هَٰذَآ إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٢﴾ لَّوْلَا
جَآءُو عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَآءَۚ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا۟ بِٱلشُّهَدَآءِ فَأُو۟لَٰٓئِكَ
عِندَ ٱللَّهِ هُمُ ٱلْكَٰذِبُونَ ﴿١٣﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ
فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِى مَآ أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾
إِذْ تَلَقَّوْنَهُۥ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُم مَّا لَيْسَ لَكُم بِهِۦ عِلْمٌ
وَتَحْسَبُونَهُۥ هَيِّنًا وَهُوَ عِندَ ٱللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ وَلَوْلَآ إِذْ سَمِعْتُمُوهُ
قُلْتُم مَّا يَكُونُ لَنَآ أَن نَّتَكَلَّمَ بِهَٰذَا سُبْحَٰنَكَ هَٰذَا بُهْتَٰنٌ عَظِيمٌ
﴿١٦﴾ يَعِظُكُمُ ٱللَّهُ أَن تَعُودُوا۟ لِمِثْلِهِۦٓ أَبَدًا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾
وَيُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمُ ٱلْءَايَٰتِۚ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
يُحِبُّونَ أَن تَشِيعَ ٱلْفَٰحِشَةُ فِى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾ وَلَوْلَا
فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ وَأَنَّ ٱللَّهَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾

(١١) (لێرەوە قورئان دەربارەی ئەو بوختانە دەدوێت کە بۆ دایکە عائیشە لەلایەن دوو ڕووەکانەوە هەڵبەسترا، هەندێك لە ئیماندارانیش بێ لێکدانەوە و تێفکران دەیانوتەوە).
بێگومان ئەوانەی بوختانەکەیان هەڵبەست دەستەیەك بوون لە خۆتان (یاخود واخۆیان نیشان دەدا کە لەخۆتانن) وامەزانن کە ئەو بوختانە شەڕو خراپ بوو بۆتان، بەڵکو خێر بوو بۆتان (تا ئیمانداران لە دووڕووەکان جیابێتەوە، ئیماندارانی دڵپاك وریا بینەوە)، بێگومان تاوانی هەرکەس لەو بوختانچیانە لەگەردنی خۆیدایەتی، ئەو کەسەش سەرۆك و گەورەو هەڵبەستی بوختانەکەیە، سزایەکی سەخت و گەورە بۆی ئامادەیە.
(١٢) دەبوا هەر کە ئەو بوختانەتان بیست ئیمانداران لە پیاوان و لە ئافرەتان گومانی چاکیان بەخۆیان ببوایە و دڵنیا بوونایە لەپاکی خۆیان و بیانوتایە ئەمە بوختانێکی ئاشکرایە و (کاری ناڕەوای وا لە دایکی موسڵمانان و لە هاوەڵانی پێغەمبەر ﷺ ناوەشێتەوە).
(١٣) دەبوا بوختانچیەکان چوارشایەتیان بۆ سەلماندنی بوختانەکەیان بهێنایە، کاتێك چوار شایەتیان نەهێنا، ئەوە ئیتر دیارە ئەوانە لای خوایش لە ڕیزی درۆزنەکاندان.
(١٤) خۆ ئەگەر فەزڵ و بەزەیی خواو بەخشندەییەکەی نەبوایە لەسەرتان لە دنیاو قیامەتدا، بەهۆی ئەو تاوانەتانەوە سزایەکی زۆر گەورە و سەختتان تووش دەبوو، بەهۆی ڕۆچوونتان لەو دەنگ و باسەدا.
(١٥) ئەوە بۆ هەر دەماودەم قسە لە زمانی یەکتر وەردەگرن (بێ لێکدانەوە)، کاتێك بە زارتان شتێك دەڵێن کە هیچ ئاگاییتان دەربارەی نیە، ئێوە وادەزانن ئەو بوختانە شتێکی سادەو ئاسانە؟ کەچی ئەوە لای خوا زۆر گەورەیە.
(١٦) دەبوا کاتێك گوێتان لەو بوختانە بوو، بتانوتایە: ئێمە بۆمان نی‌یە قسەی وابکەین، پاکی و بێگەردی بۆ خوا، ئاخر ئەمە بوختانێکی زۆر گەورە و ناقۆڵایە (کەی ئەوە لە دایکی ئیمانداران دەوەشێتەوە).
(١٧) خوا ئامۆژگاریتان دەکات کە نەکەن هەرگیز شتی ئاوا دووبارە بکەنەوە ئەگەر ئێوە ئیماندارن.
(١٨) خوا ئایەت و ڕێنموونییەکانی روون دەکاتەوە بۆتان (تایەکتر لەکەدار نەکەن)،، بێگومان خوا زاناو دانایە.
(١٩) بەڕاستی ئەوانەی حەز دەکەن زیناو تاوان لەناو ئیمانداراندا بڵاوببێتەوە، سزای پڕ ئێش و ئازار لەم جیهان و لەو جیهان بۆیان ئامادەیە، خوا خۆی چاك دەزانێت (سەرەنجامی زینا بەرەوکوێ دەچێت) ئێوە نایزانن.
(٢٠) ئەگەر فەزڵ و میهرەبانی خوایی نەبوایە لەسەرتان (بەو تۆمەت و بوختانەی کە هەڵبەسترا بۆ دایکی ئیمانداران)، تووشی بەڵایەکی سەخت دەبوون، بەڵام دڵنیابن کە بەڕاستی خوا بەسۆز و میهرەبانە.

۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّبِعُواْ خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِۚ وَمَن يَتَّبِعۡ
خُطُوَٰتِ ٱلشَّيۡطَٰنِ فَإِنَّهُۥ يَأۡمُرُ بِٱلۡفَحۡشَآءِ وَٱلۡمُنكَرِۚ وَلَوۡلَا فَضۡلُ
ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ وَرَحۡمَتُهُۥ مَا زَكَىٰ مِنكُم مِّنۡ أَحَدٍ أَبَدٗا وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يُزَكِّي
مَن يَشَآءُۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿٢١﴾ وَلَا يَأۡتَلِ أُوْلُواْ ٱلۡفَضۡلِ مِنكُمۡ
وَٱلسَّعَةِ أَن يُؤۡتُوٓاْ أُوْلِي ٱلۡقُرۡبَىٰ وَٱلۡمَسَٰكِينَ وَٱلۡمُهَٰجِرِينَ فِي
سَبِيلِ ٱللَّهِۖ وَلۡيَعۡفُواْ وَلۡيَصۡفَحُوٓاْۗ أَلَا تُحِبُّونَ أَن يَغۡفِرَ ٱللَّهُ لَكُمۡۚ
وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٌ ﴿٢٢﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَرۡمُونَ ٱلۡمُحۡصَنَٰتِ ٱلۡغَٰفِلَٰتِ
ٱلۡمُؤۡمِنَٰتِ لُعِنُواْ فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِ وَلَهُمۡ عَذَابٌ عَظِيمٞ ﴿٢٣﴾
يَوۡمَ تَشۡهَدُ عَلَيۡهِمۡ أَلۡسِنَتُهُمۡ وَأَيۡدِيهِمۡ وَأَرۡجُلُهُم بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ
﴿٢٤﴾ يَوۡمَئِذٖ يُوَفِّيهِمُ ٱللَّهُ دِينَهُمُ ٱلۡحَقَّ وَيَعۡلَمُونَ أَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡحَقُّ
ٱلۡمُبِينُ ﴿٢٥﴾ ٱلۡخَبِيثَٰتُ لِلۡخَبِيثِينَ وَٱلۡخَبِيثُونَ لِلۡخَبِيثَٰتِۖ
وَٱلطَّيِّبَٰتُ لِلطَّيِّبِينَ وَٱلطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَٰتِۚ أُوْلَٰٓئِكَ مُبَرَّءُونَ
مِمَّا يَقُولُونَۖ لَهُم مَّغۡفِرَةٞ وَرِزۡقٞ كَرِيمٞ ﴿٢٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ لَا تَدۡخُلُواْ بُيُوتًا غَيۡرَ بُيُوتِكُمۡ حَتَّىٰ تَسۡتَأۡنِسُواْ
وَتُسَلِّمُواْ عَلَىٰٓ أَهۡلِهَاۚ ذَٰلِكُمۡ خَيۡرٞ لَّكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾

(٢١) ئەی ئەوانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە شوێنی هەنگاو و نەخشە و پیلانەکانی شەیتان مەکەون، هەرکەس شوێنی هەنگاو و نەخشە و پیلانی شەیتان بکەوێت زەرەر دەکات، چونکە بەڕاستی شەیتان هەمیشە فەرمان بە کارو کردەوەی خراپ و گوناهو تاوان و ناشیرینی دەکات، ئەگەر فەزڵ و میهرەبانی خوا نەبوایە لەسەرتان ئەوە هەرگیز کەستان پاك و پوختەو رزگار نەدەبوون (لە دەست بوختانچیەکان، یاخود بە تەوبە پاك نەدەبوونەوە) بەڵام خواهەر کەسێکی بوێت و شایەبێت، پاکو پوختەی دەکات و لە گوناهەکانی دەبورێت، خوایش هەمیشە بیسەرو زانایە (بە تەوبە و پەشیمانیتان و بە نیەتی دڵ و دەروونتان).

(٢٢) ئەوانەی کە خاوەنی سامان و بەخشندەیین لە ئێوە با سوێند نەخۆن کە یارمەتی خزمان و هەژاران و کۆچبەران لە پێناوی خوادا نەدەن، (لەبەرئەوەی بەشداربوون لە وتنی بوختانەکەدا)، دەبا لێبووردەبن، دەبا چاوپۆشی بکەن، مەگەر حەز ناکەن خوا لێتان خۆش ببێت، خوایش هەمیشە لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٢٣) بەڕاستی ئەوانەی ئافرەتانی ئیمانداری پاك داوێن و خاوەن مێرد و بێ ئاگا لە گوناهـ تۆمەتبار دەکەن، ئەوانە نەفرینیان لێکراوە لە دنیا و قیامەتداو سزایەکی گەورە و سەخت ئامادەیە بۆیان (لە تۆڵەی لەکەدار کردنی پاکاندا)...

(٢٤) لە رۆژێکدا کە زمان و دەست و قاچیان لێیان دەبێتە شایەتێکی گۆیا، لەبەرامبەر ئەو کردەوانەوە کە ئەنجامیان دەدا و (ئەو بوختانانەی کە کاتی خۆی دەیانکرد).

(٢٥) ئەو رۆژە خوا بە گوێرەی کارو کردەوە و ئیمان و باوەڕی حەقیقیان پاداشتیان دەداتەوە، ئەوسا چاك بۆیان دەردەکەوێت کە بەڕاستی خوا خۆی زاتێکی راست و دروستی ئاشکرایە (هیچی لێ وون نابێت).

(٢٦) ژنانی ناپاك بۆ پیاوانی ناپاك و پیاوانی ناپوخت بۆ ژنانی ناپوخت، ئافرەتانی پاکیش بۆ پیاوانی پاك، پیاوانی پاکیش بۆ ئافرەتانی پاك، ئەو پاکانە بەرین لەو تۆمەتانەی کە ناپاکان هەڵی دەبەستن (چونکە محمدی پاك هاوسەری عائیشەی پاکە ﷺ)، بۆ ئەو چاکانە لێخۆشبوون و رزق و رۆزی بەنرخ ئامادەیە.

(٢٧) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە مەچنە هیچ ماڵێکی تر جگە لە ماڵەکانی خۆتان هەتا کاڕێك نەکەن کە ئەوان ئاگادار بن (وەکو زەنگ لێدان یان لە دەرگادان) پاشان کە مۆڵەتدران سەلام بکەن لە خەڵکی ماڵەکە، ئەوە چاکترە بۆتان و بەو شێوەیە رەفتار بکەن، هەوڵ بدەن لە یادتان بێت و ئەو شێوازە فەرامۆش نەکەن (کاتی لەبارو گونجاو هەڵبژێرن بۆ سەردانەکانتان، بۆ ئەوەی میوان و خاوەن ماڵ دڵیان بەیەك بکرێتەوەو لە هەر دو جیهان بەهرەوەر ببن).

فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ ۖ وَإِن
قِيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا ۖ هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
عَلِيمٌ ﴿٢٨﴾ لَّيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ
فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٢٩﴾
قُل لِّلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ۚ
ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣٠﴾ وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ
يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۖ وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ۖ
وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ
آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ
أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ
أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ
الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ ۖ
وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِن زِينَتِهِنَّ ۚ وَتُوبُوا
إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣١﴾

(٢٨) جا ئەگەر کەستان نەبینی تیایدا، یاخود هـەستتان کرد کەس لە ماڵ نیە، مـەچنە ژوورەوە هـەتا مـۆڵەت نەدرێن، ئەگەر پێتان وترا بگەڕێنەوە (بەبێ دڵگرانـی) ئەوە چاکترە بۆتان، چاکیش بزانن خوا زانایە بە هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(٢٩) گوناهبار نابن ئەگەر بچنە ماڵێکەوە کـەسی تـێدا نیشتەجێ نەبێت و کەلو پەلی خۆتانی تێدا بێت، خواش دەزانێت و ئاگادارە بەوەی دەری دەخەن و بەوەش کـە دەیشارنەوە. (لە کارو کردەوەو رەفتارتان).

(٣٠) (ئـەی پـێغەمبەر ﷺ) بـەپیاوانـی ئـیماندار بـڵێ: چاویان بپارێزن (لە سەر نجدانی ئافرەتانی نـامەحرەم) هەروەها نامووس و عەورەتی خۆیان لە حەرام بپارێزن، بێگومان ئەوە پاکترو پوختترە بۆیان (بۆ دڵ و دەروون و رواڵەت و رۆح و لاشەیان) بەڕاستی خوا ئاگادارە بەو هەڵس و کەوت و رەفتارانەی کە دەیکەن.

(٣١) بەئافرەتانی ئیمانداریش بڵێ: چاویان بپارێزن (لە تەماشای نامەحرەم) داوێنی خۆیان بپارێزن لە گوناهـ و جوانی خۆیان دەرنەخەن جگە لەوەی کە دیارە (وەك دەم و چاو و دەست) با سەرپۆشەکانیان بدەن بەسەر سینەو ملیانداو جوانی و زینەتی خۆیان دەرنەخەن بە تەواوی بۆ هاوسەرەکانیان نەبێت، یان باوکی خۆیان، یان باوکی مێردەکانیان، یان کوڕی خۆیان، یان کوڕی مێردەکانیان، یان بۆ براکانی خۆیان، یان برازاکانیان، یان خوشکەزاکانیان، یان ئـافرەتێك کـە پـەیوەندییان هـەیە پـێکەوە، یـان ئەوانەش کە کەنیزەکیانن (کە لە بارودۆخی تایبەتدا هەبوون) یان ئەو پیاوانەی کە لە ماڵەکـانتاندا دەژین و پێویستیان بە ئافرەت نی‌یە (لەبەر پیری، یان نەخۆشی... هتد) یاخود ئەو منداڵانەی کە هێشتا شارەزاییان لە ئافرەتان نیە و (ئارەزووی جنسیان بۆ دروست نەبووەو نازانن باسی عەورات بکەن) نابێت ئافرەتانی ئیماندار قاچیان دەربخەن و پێیان بدەن بە زەویدا (تا دەنگی خشڵ و پاوانەکـانیان بێت) و بزانرێت کە زینەتدارو خشڵدارن، کەواتـە هـەمووتان ئـەی ئـیمانداران بـەرەو لای خـوا و بەدەستهێنانی رەزامەندی ئەو بگەڕێنەوە بۆ ئەوەی رزگار و سەرفراز بن.

وَأَنكِحُواْ ٱلۡأَيَٰمَىٰ مِنكُمۡ وَٱلصَّٰلِحِينَ مِنۡ عِبَادِكُمۡ وَإِمَآئِكُمۡۚ إِن
يَكُونُواْ فُقَرَآءَ يُغۡنِهِمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦۗ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٞ ﴿٣٢﴾
وَلۡيَسۡتَعۡفِفِ ٱلَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغۡنِيَهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضۡلِهِۦۗ
وَٱلَّذِينَ يَبۡتَغُونَ ٱلۡكِتَٰبَ مِمَّا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُمۡ فَكَاتِبُوهُمۡ إِنۡ
عَلِمۡتُمۡ فِيهِمۡ خَيۡرٗاۖ وَءَاتُوهُم مِّن مَّالِ ٱللَّهِ ٱلَّذِيٓ ءَاتَىٰكُمۡۚ وَلَا
تُكۡرِهُواْ فَتَيَٰتِكُمۡ عَلَى ٱلۡبِغَآءِ إِنۡ أَرَدۡنَ تَحَصُّنٗا لِّتَبۡتَغُواْ عَرَضَ ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۚ وَمَن يُكۡرِههُّنَّ فَإِنَّ ٱللَّهَ مِنۢ بَعۡدِ إِكۡرَٰهِهِنَّ غَفُورٞ رَّحِيمٞ
﴿٣٣﴾ وَلَقَدۡ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكُمۡ ءَايَٰتٖ مُّبَيِّنَٰتٖ وَمَثَلٗا مِّنَ ٱلَّذِينَ خَلَوۡاْ
مِن قَبۡلِكُمۡ وَمَوۡعِظَةٗ لِّلۡمُتَّقِينَ ﴿٣٤﴾ ۞ ٱللَّهُ نُورُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِۚ مَثَلُ نُورِهِۦ كَمِشۡكَوٰةٖ فِيهَا مِصۡبَاحٌۖ ٱلۡمِصۡبَاحُ فِي زُجَاجَةٍۖ
ٱلزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوۡكَبٞ دُرِّيّٞ يُوقَدُ مِن شَجَرَةٖ مُّبَٰرَكَةٖ زَيۡتُونَةٖ
لَّا شَرۡقِيَّةٖ وَلَا غَرۡبِيَّةٖ يَكَادُ زَيۡتُهَا يُضِيٓءُ وَلَوۡ لَمۡ تَمۡسَسۡهُ نَارٞۚ
نُّورٌ عَلَىٰ نُورٖۚ يَهۡدِي ٱللَّهُ لِنُورِهِۦ مَن يَشَآءُۚ وَيَضۡرِبُ ٱللَّهُ ٱلۡأَمۡثَٰلَ
لِلنَّاسِۗ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ ﴿٣٥﴾ فِي بُيُوتٍ أَذِنَ ٱللَّهُ أَن تُرۡفَعَ
وَيُذۡكَرَ فِيهَا ٱسۡمُهُۥ يُسَبِّحُ لَهُۥ فِيهَا بِٱلۡغُدُوِّ وَٱلۡأٓصَالِ ﴿٣٦﴾

(٣٢) ژن بدەن بەپیاوانی بێ ژن و ئافرەتانی بێوەژن بدەن بەشوو، هەروەها ژن بدەن بەبەندە ساڵحەکانتان و کەنیزەکە کانیشتان بدەن بە شوو ئەگەر هەژاریش بن، ئەوە خوا لە فەزڵ و بەخششی خۆی بەهرەوەریان دەکات، خوای گەورە هەمیشە فراوانگیرو زانایە.

(٣٣) دەبا ئەوانەی هاوسەریان دەست ناکەوێت هەوڵ بدەن داوێنی خۆیان پاك رابگرن، هەتا خوا لە فەزڵی خۆی دەوڵەمەند و بێ نیازیان دەکات، ئەو کەسانەش کە دەیانەوێت خۆیان رزگار بکەن لە بەندەکانتان و خۆیان بکرنەوە، ئەوە ئێوە لەگەڵیاندا رێك بکەون و رێگەی ئازادییان بۆ ئاسان بکەن، ئەگەر خێرتان تێدا بەدی دەکردن، لەو ماڵ و سامانەی کە خوا پێی بەخشیوون بەشیان بدەن، بەزۆر کەنیزەکەکانتان هانمەدەن بۆ داوێن پیسی، ئەگەر ئەوان پاك داوێنیان دەویست (دەبێت پیاوی ئازاد زیاتر پاکداوێنی مەبەست بێت)، بۆ ئەوەی لەو رێگە چەوتەوە ماڵ و سامانی ژیانی دنیا بەدەست بهێنن، جا ئەوەی بەزۆر ئەو گوناهەیان پێ بکات، ئەوە بەڕاستی خوا دوای ئەو زۆر بۆ هێنانەیان لێخۆش بوو میهرەبانە و چاوپۆشیان لێ دەکات.

(٣٤) سوێند بە خوا بێگومان ئێمە چەندەها ئایەت و فەرمانی ئاشکراو روونمان بۆدابەزاندوون، هەروەها چەندەها نموونەو سەرگوزەشتەی ئەوانەی پێش خۆتان کە تێپەڕیان کردووە، هاوڕێ لەگەڵ پەند و ئامۆژگاری بۆ خواناس و پارێزکاران.

(٣٥) خوا نوورو رووناکی ئاسمانەکان و زەویە (نوورو رووناکی بەخشە پێیان)، نموونەی نوور و رووناکیەکەی وەك تاقێك وایە چرایەکی تێدا بێت، چراکەش لەناو شووشەیەکدا بێت، شووشەکەش وەك هەسارەیەکی گەش و پرشنگدار وابێت و داگیرسا بێت بە رۆنی درەختی موبارەك و بەفەڕی زەیتوون، رووی نە لە رۆژهەڵات و نە لە رۆژئاوا بێت (لە شوێنێکدا بێت بەیانی و ئێوارە خۆر لێ بدات)، رۆنەکەشی (ئەوەندە پاك و بێگەردە) خەریکە خۆی دابگیرسێت و رووناکی بداتەوە، ئەگەر ئاگریش لێی نەدات، ئەو هیدایەت و رێنموویی‌یە کە قورئانە رووناکی‌یە لەسەر رووناکی، خوایش هیدایەتی ئەو کەسانە دەدات کە دەیەوێت و شایستەن بۆ لای نووری خۆی کە قورئانە، خوا چەندەها نموونە دەهێنێتەوە بۆ خەڵکی (تا لە نموونە مەعنەویی‌یەکان تێبگەن) خوایش بەهەموو شتێك زانایە....

(٣٦) ئەو نوورەش دەستدەکەوێت لە چەند ماڵێکدا (کە مزگەوتەکانن) خوا فەرمانیداوە کە دروست بکرێن و بەرز بکرێنەوە و ناوی پیرۆزی ئەوی تیادا ببرێت (نوێژو قورئان و وانەی ئاینی تیادا ئەنجام بدرێت) و ستایش و تەسبیحاتی تیادا بکرێت لە بەیانیان و دەمە و ئێواراندا.

رِجَالٌ لَّا تُلْهِيهِمْ تِجَٰرَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَن ذِكْرِ ٱللَّهِ وَإِقَامِ ٱلصَّلَوٰةِ وَإِيتَآءِ
ٱلزَّكَوٰةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ ٱلْقُلُوبُ وَٱلْأَبْصَٰرُ ﴿٣٧﴾
لِيَجْزِيَهُمُ ٱللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا۟ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِۦ وَٱللَّهُ يَرْزُقُ
مَن يَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٨﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَعْمَٰلُهُمْ كَسَرَابٍۭ
بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ ٱلظَّمْـَٔانُ مَآءً حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَهُۥ لَمْ يَجِدْهُ شَيْـًٔا
وَوَجَدَ ٱللَّهَ عِندَهُۥ فَوَفَّىٰهُ حِسَابَهُۥ وَٱللَّهُ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿٣٩﴾
أَوْ كَظُلُمَٰتٍ فِى بَحْرٍ لُّجِّىٍّ يَغْشَىٰهُ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِۦ مَوْجٌ مِّن
فَوْقِهِۦ سَحَابٌ ظُلُمَٰتٌۢ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَآ أَخْرَجَ يَدَهُۥ لَمْ
يَكَدْ يَرَىٰهَا وَمَن لَّمْ يَجْعَلِ ٱللَّهُ لَهُۥ نُورًا فَمَا لَهُۥ مِن نُّورٍ ﴿٤٠﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
ٱللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُۥ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱلطَّيْرُ صَٰٓفَّٰتٍ كُلٌّ قَدْ
عَلِمَ صَلَاتَهُۥ وَتَسْبِيحَهُۥ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَإِلَى ٱللَّهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿٤٢﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يُزْجِى
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُۥ ثُمَّ يَجْعَلُهُۥ رُكَامًا فَتَرَى ٱلْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَٰلِهِۦ وَيُنَزِّلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن جِبَالٍ فِيهَا مِنۢ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ
وَيَصْرِفُهُۥ عَن مَّن يَشَآءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِۦ يَذْهَبُ بِٱلْأَبْصَٰرِ ﴿٤٣﴾

(٣٧) پیاوانێك ستایشی خوا دەكەن لەو مزگەوتانەدا كە بازرگانی و كرین و فرۆشتن سەرگەرمیان ناكات و غافڵ نابن لە یادی خواو ئەنجامدانی نوێژەكـان و بـەخشینی زەكات و لە ڕۆژێك دەترسن كە دڵان و چـاوان تـیایدا ئاوەژوو دەبن (لە ترس و سامناكیو هەیبەتی ئەو ڕۆژە).

(٣٨) بەئومێدی ئەوەن خوا بەچاكترین شێوە پاداشـتیان بداتەوە و لە فـەزڵ و بـەخششی خـۆی بـەهرەوەریان بكـات، بـەڕاسـتی خـوا رزق و ڕۆزی بـێسنوور دەبەخشێت بەهەر كەس كە بیەوێت و شایستە بێت.

(٣٩) ئـەوانـەی كـە ڕێـبازی كـوفریان گـرتۆتەبەر كـردەوەكـانیان وەك تـراویـلكە و سـەرابـێك وایـە لە بیابانێكدا بریسكە بداتەوە كەسێكی تینوو وا بزانێت ئاوە (بەتاڵو كە بۆی بچێت)، هەتا كاتێك گەیشتە لای دەبینێت هیچ نیە، ئەوسا (كاتێك بەخۆی دەزانێت ژیانی كۆتایەو قیامەت بەرپا بووە) خوایش ئامادەیە لەلایـدا بـەگـوێرەی كـردەوەی مـوحاسەبەی دەكـات و لێـی دەپرسێتەوە، خوایش بەخێرایی لێ پرسینەوە ئەنجام دەدات.

(٤٠) یاخود (كردەوەیان) وەك چەندەها تاریكایی وایە كە لەناو دەریایەكی قوڵدا شەپۆل لەسەر شەپۆل بدات بەسەریدا، لە سەرووشیەوە هەورێكی تاریك دایگرتبێت، تاریكاییەكان چین چین لەسـەریەك نیشتبن، كاتێك كە دەستی دەربهێنێت خەریكە دەستی خۆی نەبینێت (لەبەر تاریكی) بێگومان ئەوەی خوا نووری پێ نەبەخشێت، هەرگیز نووری دەست ناكەوێت.

(٤١) ئایا نەتبینیووە كە بەڕاستی هەرچی و هەركەس لە ئاسمانەكان و زەویدا هـەیە، تـەسبیحات و ستایشی خوا دەكەن، هەروەها باڵندەكانیش لەكاتێكدا پۆل پۆل (بەئاسماندا دەفرن) هـەر هـەموویان ستایش و پەرستش و تەسبیحاتی خۆیان زانیووە، خوایش هەمیشە زانایە بەوەی كە دەیكەن.

(٤٢) هەموو ئاسمانەكان و زەوی هەر خوا خاوەنیانە، سەرئەنجام گەڕانەوەی هەمووان هەر بـۆ لای خوای گەورەو دەسەڵاتدارە.

(٤٣) ئایا نابینیت كە بێگومان خوا بەئارامی و شێنەیی هەورەكان بە ئاسماندا دەبات دوایی پەیوەستیان دەكات بەیەكەوە، ئەوسا كەڵەكەیان دەكات لەسەر یەك، ئینجا دەبینیت لەتوێی ئەو هەورانەوە كە وەكو كێو وان باران و تەرزە دەبارێنێت (كاتێك كە بەفرۆكە سەروو هەورەكان دەكەوین بەچاكی بـۆمان دەردەكەوێت، كە هەورەكان وەك چیا چوون بە ئاسمانداو دۆڵ و شیو لەنێوانیاندا هەیە)، جا لەسوودی ئەو بارانە بە هەركەس خوا بیەوێت، خێرو بەرەكەت دەبەخشێت، هەركەسیش كە بیەوێت لێی دوور دەخاتەوە، (هەورە بروسكەكان ئەوەندە بەهێزن) خەریكە بریسكەكەیان بینایی چاوان بەرێت.

يقلب الله اليل والنهار إن في ذلك لعبرة لأولي الأبصر ﴿٤٤﴾
والله خلق كل دابة من ماء فمنهم من يمشي على بطنه ومنهم من
يمشي على رجلين ومنهم من يمشي على أربع يخلق الله ما يشاء
إن الله على كل شيء قدير ﴿٤٥﴾ لقد أنزلنا ءايت مبينت
والله يهدي من يشاء إلى صرط مستقيم ﴿٤٦﴾ ويقولون
ءامنا بالله وبالرسول وأطعنا ثم يتولى فريق منهم من بعد
ذلك وما أولئك بالمؤمنين ﴿٤٧﴾ وإذا دعوا إلى الله ورسوله
ليحكم بينهم إذا فريق منهم معرضون ﴿٤٨﴾ وإن يكن لهم الحق
يأتوا إليه مذعنين ﴿٤٩﴾ أفي قلوبهم مرض أم ارتابوا أم يخافون
أن يحيف الله عليهم ورسوله بل أولئك هم الظلمون ﴿٥٠﴾
إنما كان قول المؤمنين إذا دعوا إلى الله ورسوله ليحكم بينهم
أن يقولوا سمعنا وأطعنا وأولئك هم المفلحون ﴿٥١﴾ ومن
يطع الله ورسوله ويخش الله ويتقه فأولئك هم الفائزون
﴿٥٢﴾ ۞ وأقسموا بالله جهد أيمنهم لئن أمرتهم ليخرجن قل
لا تقسموا طاعة معروفة إن الله خبير بما تعملون ﴿٥٣﴾

(٤٤) خـوای گـەورە ئـاڵوگۆڕ بـەشەو و ڕۆژ دەكـات، بەڕاستی ئا لەو شتانەدا پـەند و ئـامۆژگاری هـەیە بـۆ خاوەن دیدو ڕۆشنبیرەكان.

(٤٥) هەروەها خوا هـەموو زیـندەوەرێكی لە ئـاوێكی تـایبەت دروست كـردووە، جـا هـەیانە لەسـەر سكـی دەڕوات، هــەیشە لەسـەر دوو قـاچ دەڕوات، هـەیشە لەسەر چوار پێ دەڕوات، خوا هەرچی بوێت دروسـتی دەكات، بەڕاستی خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شـتێكدا هەیە.

(٤٦) سوێند بە خوا بـێگومان ئـێمە چـەندەها بـەڵگەی ڕوون و ئاشكرامان دابەزاندووە و خوا هیدایـەتی هـەر كەسێك كە ویستی لەسەر بێت و خۆیشی بیەوێت دەدات بۆ ڕێگەو ڕێبازی ڕاست و دروست.

(٤٧) (دووڕووەكـان) تــەنها بـەزمان دەڵـێن: ئـێمەش باوەڕمان هێناوە بە خواو بە پـێغەمبەرو فـەرمانبەرداریشـین، كـەچی لەوەودوا دەسـتەیەكـیان ڕوو وەردەگێڕن و درۆ دەكەنو پیلان دەگێڕن، ئا ئەوانە هەر ئیماندار نین.

(٤٨) ئەوانە كاتێك بانگ دەكرێن بۆ لای بـەرنامەی خـوا و پـێغەمبەرەكـەی تـا فـەرمانڕەوا بـێت لەنێوانیاندا، خێرا دەستەیەكیان پشت هەڵدەكەن و ناڕەزایی دەردەبڕن.

(٤٩) خۆ ئەگەر شەرع حەقەكە بەوان بدات ئەوە بەملكەچی و فەرمانبەردارییەوە دێن بۆ لای.

(٥٠) ئایا ئەوانە لە دڵەكانیاندا نـەخۆشی كـوفرو خـوانـەناسی هـەیە؟ یـاخود گـومانیان هـەیە؟ (لە دادپەروەریی پێغەمبەر و قورئان)، یاخود دەترسن لەوەی كە خوا و پێغەمبەری ستەمیان لێ بكات؟! نەخێر وانییە، ئا ئەوانە هەر خۆیان ستەمكارن (چاویان بەحەقدا هەڵنایەت).

(٥١) بەڵام گوفتاری ئیمانداران كاتێك بانگ دەكرێن بۆ لای خواو پێغەمبەرەكەی تا فەرمانڕەوایـی بكات لە نێوانیاندا تەنها ئەوەیە كە دەڵێن: بیستمان و گوێڕایەڵین بۆ هەموو فەرمانێكی شەرع، هـەر ئائەوانەشن سەرفراز و سەركەوتوو. (لە هەر دو جیهاندا).

(٥٢) جائەوەی فەرمانبەرداری خوا و پێغەمبەرەكەی بكـات و لە خـوا بـترسێت و لە سـەرپێچی و نافەرمانی خۆی بپارێزێت، ئا ئەوانە سەرفرازو بەئاوات گەیشتوون. (بەتایبەت لە بەهەشتدا).

(٥٣) دووڕووەكان سوێندی گەورە بەخوا دەخۆن، ئەگەر فەرمانیان پێ بدەیت كە دەرچن بۆ خەبات و جیهاد، دەردەچن و ئامادەن، پێیان بڵێ: سوێند مەخۆن ملكەچیی ئێوە زانراو و دیارە؟! (هـەموو كـات كردارو گوفتارتان جیایە)، بەڕاستی خوا ئاگایە بەو كارو كردەوانەی كە ئەنجامی دەدەن.

قُلۡ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَۖ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَإِنَّمَا عَلَيۡهِ مَا حُمِّلَ
وَعَلَيۡكُم مَّا حُمِّلۡتُمۡۖ وَإِن تُطِيعُوهُ تَهۡتَدُواْۚ وَمَا عَلَى ٱلرَّسُولِ
إِلَّا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ ﴿٥٤﴾ وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مِنكُمۡ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَيَسۡتَخۡلِفَنَّهُمۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ كَمَا ٱسۡتَخۡلَفَ
ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمۡ دِينَهُمُ ٱلَّذِي ٱرۡتَضَىٰ لَهُمۡ
وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّنۢ بَعۡدِ خَوۡفِهِمۡ أَمۡنٗاۚ يَعۡبُدُونَنِي لَا يُشۡرِكُونَ بِي
شَيۡـٔٗاۚ وَمَن كَفَرَ بَعۡدَ ذَٰلِكَ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ﴿٥٥﴾
وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ لَعَلَّكُمۡ
تُرۡحَمُونَ ﴿٥٦﴾ لَا تَحۡسَبَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مُعۡجِزِينَ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ
وَمَأۡوَىٰهُمُ ٱلنَّارُۖ وَلَبِئۡسَ ٱلۡمَصِيرُ ﴿٥٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
لِيَسۡتَـٔۡذِنكُمُ ٱلَّذِينَ مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُمۡ وَٱلَّذِينَ لَمۡ يَبۡلُغُواْ ٱلۡحُلُمَ مِنكُمۡ
ثَلَٰثَ مَرَّٰتٖۚ مِّن قَبۡلِ صَلَوٰةِ ٱلۡفَجۡرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُم مِّنَ ٱلظَّهِيرَةِ
وَمِنۢ بَعۡدِ صَلَوٰةِ ٱلۡعِشَآءِۚ ثَلَٰثُ عَوۡرَٰتٖ لَّكُمۡۚ لَيۡسَ عَلَيۡكُمۡ
وَلَا عَلَيۡهِمۡ جُنَاحُۢ بَعۡدَهُنَّۚ طَوَّٰفُونَ عَلَيۡكُم بَعۡضُكُمۡ عَلَىٰ
بَعۡضٖۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمُ ٱلۡأٓيَٰتِۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ﴿٥٨﴾

(٥٤) پێیان بڵێ: فەرمانبەرداری خواو فـەرمانبەرداری پێغەمبەر بن، خۆ ئەگەر پشتیان هەڵکرد، ئەوە ئەو تەنها گەیاندنی پەیامی خوای لەسەر شانە، ئێوەش سەرپێچی و یاخی بوونەکەتان لەسەرتان دەکەوێت، خۆ ئـەگـەر فەرمانبەرداری بن و گوێرایەڵ و ملکەچ بن بەڕاستی ئەوە هـیدایـەت وەردەگـرن، دڵـنیاش بـن کـە ئـەرکی سـەرشانی پـێغەمبەر ﷺ تـەنها گـەیاندنێکی روون و ئاشکرای پەیامەکەیەتی.

(٥٥)خوا بەڵێنی دڵنیابەخش و تەواوی داوە بـەوانـەی باوەڕیان هێناوە لە ئێوە و کارو کـردەوە چـاکـەکـانیان ئەنجامداوە کە بەڕاستی لەئایندەیەکی نزیکدا جێنشین و پایەداریان دەکات لە وڵاتدا هەروەك چۆن ئیماندارانی پێش ئەمانی جێنشین کردووە و ئەو دین و ئاینەیان بـۆ دەچەسپێنێت کە خوا خۆی پێی رازیە، هەروەها ترس و بیمیان بۆ دەگۆڕێت بەئارامی و هێمنی، ئەو کاتە ئیتر بەتەواوی هەر من دەپەرستن و هەرگیز هیچ جۆرە هاوەڵ و شەریکێکم بۆ بـڕیار نـادەن، ئەوسا ئەوەی دوای ئەو پایەداریە بێباوەڕ بێت، ئا ئەو جـۆرە کـەسانە هـەر تـاوانـبارو لە سـنوور دەرچوون.

(٥٦) ئەی ئیمانداران؛ نوێژەکانتان لەکاتی خۆیدا بەچاکی ئەنجام بدەن و زەکاتی ماڵەکانتان بدەن و فەرمانبەرداری پێغەمبەریش بکەن بەڵکو رەحمتان پێ بکرێت.

(٥٧) وامەزانە ئەوانەی کە بێ باوەڕ و خوانەناس بوون لە دەست سزاو تۆڵەی خـوا لەسـەر زەوی رزگاریان دەبێت، ئەوانە لە قیامەتدا شوێنیان ئاگری دۆزەخە، ئای چ سەرەنجامێکی خراپە.

(٥٨) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە با بەندە و ئەو منداڵانەتان (کە هێشتا نەگـەیشتونەتە تـەمەنی هەرزەکاری) لە سێ کاتدا (فێری ئەوە بکرێن) مۆڵەت بخوازن (لە سەردانی ژووری نووستنیژن و مێردا) پێش نوێژی بەیانی، کاتی نیوەڕۆ کە پوشاکتان دادەنـێن (بـۆ حـەوانـەوە)، لە دوای نـوێژی خەوتنان، سێ کاتە کە لەوانەیە عەورەتی ئێوەی تێدا دەربکەوێت (باکەسی‌تر؛ نەتانبینێت)، لە دوای ئەو سێ کاتە قەیناکات بۆ ئێوەش و ئەوانیش، کە بگەڕێن بەناویەکدا و بچن بۆ لای یەکتر، ئا بەو شێوەیە خوا ئایەتەکانی خۆیتان بۆ روون دەکاتەوە، (تا تووشی کێشەی دەروونی نەبن) خوای گەورە هەمیشە زانا و دانایە (بەوەی کە دەبێتە مایەی خێرو خۆشیتان).

وَإِذَا بَلَغَ ٱلْأَطْفَٰلُ مِنكُمُ ٱلْحُلُمَ فَلْيَسْتَـْٔذِنُوا۟ كَمَا ٱسْتَـْٔذَنَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمْ ءَايَٰتِهِۦ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾ وَٱلْقَوَٰعِدُ مِنَ ٱلنِّسَآءِ ٱلَّٰتِى لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَن يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَٰتٍۭ بِزِينَةٍ ۖ وَأَن يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾ لَّيْسَ عَلَى ٱلْأَعْمَىٰ حَرَجٌ وَلَا عَلَى ٱلْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى ٱلْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمْ أَن تَأْكُلُوا۟ مِنۢ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ ءَابَآئِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَٰتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَٰنِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَٰتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَٰمِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّٰتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَٰلِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَٰلَٰتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكْتُم مَّفَاتِحَهُۥٓ أَوْ صَدِيقِكُمْ ۚ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَأْكُلُوا۟ جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا ۚ فَإِذَا دَخَلْتُم بُيُوتًا فَسَلِّمُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ مُبَٰرَكَةً طَيِّبَةً ۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمُ ٱلْءَايَٰتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

(٥٩) هەر کاتێك منداڵەکانتان باڵغ بوون، با ئەوانیش مۆڵەت بخوازن، وەکو چۆن کەسانی پێش ئەمان مۆڵەتیان خواستووە (لەکاتی هاتووچۆ کردنی ژووری دایك و باوکدا)، ئا بەو شێوەیە خوا ئایەتەکانی خۆیتان بۆ روون دەکاتەوە، (بێگومان) خوا بەتەواوی زاناو دانایە (بە بەرژەوەندیەکانتان).

(٦٠) ئەو ئافرەتە پیرو پەککەوتانەی کە بە تەمای شوو کردن نین، قەیناکات ئەگەر هەندێك لە پۆشاکیان دابنێن، لە کاتێکدا جوانی خۆیان دەرنەخەن، خۆ ئەگەر پۆشتە بن ئەوە چاکترە بۆیان، خوای گەورە تەواو بیسەرو زانایە (بە نیەت و خەتەرەو خەیاڵی دڵەکان).

(٦١) کوێرو نابینا گوناهو گلەییان لەسەر نییە، هەروەها شەل، نەخۆش، هەروەها خۆیشتان، کە خواردن بخۆن لەماڵی خۆتان یان ماڵی باوکانتان یان ماڵی دایکانتان، یان ماڵی براکانتان یان ماڵی خوشکەکانتان، یان ماڵی مامەکانتان یان ماڵی پوورەکانتان (خوشکانی باوك)، یان لە ماڵی خاڵەکانتان یان لە ماڵی پوورەکانتان (خوشکانی دایك)، یان ئەو ماڵەی کە کلیلی لای ئێوەیە، یان ماڵی هاوەڵتان، هیچ گوناهتان ناگات کە بە کۆمەڵ (لەسەر یەك سفرە) نان بخۆن یاخود جیا بەجیا، هەرکاتێك چوونە هەر ماڵێك، سەلام لە خۆتان بکەن و سەلام لەیەکتر بکەن، سەلامێك لەلایەن خوای گەورەوە، کە پڕە لە بەرەکەت و فەڕو جوانی و پاکی، ئا بەو شێوەیە خوا ئایەتەکانی خۆیتان بۆ روون دەکاتەوە بۆ ئەوەی بیروهۆش بکەینەوە و لێکی بدەینەوە (کە چ پەروەردگارێکی دڵسۆز غەمخوارمان هەیە، چۆن دەیەوێت ژیانمان بەشێوەیەك رێك بخات کە بەخۆشی و شادی پێکەوە بژین، دوور لەگرفت و کێشەی دەروونی و رەوشتی و کۆمەڵایەتی، ژیانی، دنیا بەرینە سەر).

إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَإِذَا كَانُوا۟ مَعَهُۥ
عَلَىٰٓ أَمْرٍ جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوا۟ حَتَّىٰ يَسْتَـْٔذِنُوهُ ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسْتَـْٔذِنُونَكَ
أُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ۚ فَإِذَا ٱسْتَـْٔذَنُوكَ
لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأْذَن لِّمَن شِئْتَ مِنْهُمْ وَٱسْتَغْفِرْ لَهُمُ
ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٦٢﴾ لَّا تَجْعَلُوا۟ دُعَآءَ ٱلرَّسُولِ
بَيْنَكُمْ كَدُعَآءِ بَعْضِكُم بَعْضًا ۚ قَدْ يَعْلَمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ
يَتَسَلَّلُونَ مِنكُمْ لِوَاذًا ۚ فَلْيَحْذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِۦٓ
أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ أَلَآ إِنَّ لِلَّهِ
مَا فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ قَدْ يَعْلَمُ مَآ أَنتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ
يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا۟ ۗ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌۢ ﴿٦٤﴾

سُورَةُ ٱلْفُرْقَانِ — ترتيبها ٢٥ — آياتها ٧٧

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ
تَبَارَكَ ٱلَّذِى نَزَّلَ ٱلْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِۦ لِيَكُونَ لِلْعَـٰلَمِينَ نَذِيرًا
﴿١﴾ ٱلَّذِى لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ
يَكُن لَّهُۥ شَرِيكٌ فِى ٱلْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَىْءٍ فَقَدَّرَهُۥ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾

(٦٢) بەڕاستی ئیمانداران ئەوانەن کە باوەڕیان هێناوە بەخواو بە پێغەمبەرەکەی، هەر کاتێك کۆ دەبنەوە لە خزمەتیدا بۆ کارێکی گرنگ و پێویست کە هاوکاریی دەوێت، ناڕۆن و (خۆیان نادزنەوە)هەتا مۆڵەت نەخوازن، بەڕاستی ئەوانەی کە مۆڵەتت لێ دەخوازن هەر ئەو کەسانەن کە باوەڕیان بەخواو پێغەمبەرەکەی هەیە، هەرکاتێك بۆ کارێکی تایبەتی خۆیان داوای مۆڵەتیان لێکردیت، ئەوە مۆڵەتی ئەوانە بدە کە دەتەوێت و داوای لێ خۆشبوونیشیان لە خوا بۆ بکە، بەڕاستی خوا لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٦٣)(ئەی یاوەران) نەکەن بانگی پێغەمبەر بکەن، وەك ئەوەی خۆتان لە نێوان یەکتردا بانگی یەك دەکەن (چونکە دەبێت قەدری پێغەمبەری خوا ﷺ تایبەتی بێت) بێگومان خوا دەزانێت بەوانەی کە خۆیان پەنهان دەکەن و خۆ دەدزنەوە لە کارو فرمان، دەبا ئەوانەی کە سەرپێچی لە فەرمانی دەکەن بترسن لەوەی کە تووشی تاقی کردنەوەیەکی سەخت، یان تووشی سزایەکی بە ئێش ببن.

(٦٤) ئاگاداربن کە هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە خوا خاوەنیانە، زۆر بەچاکی دەزانێت ئێوە چی دەکەن و خەریکی چین، ئەو ڕۆژەش کە دەبرێنەوە بۆ لای هەواڵی هەموو ئەو کارانەیان پێ دەڵێت کە ئەنجامیان داوە، خوای گەورە هەمیشە بەهەموو شتێك تەواو ئاگاو زانایە.

سورەتی (الفرقان)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) بەرزو پیرۆزو پاك و بڵندە ئەو زاتەی کە قورئانی دابەزاندووە تا ببێتە جیاکەرەوەی ڕاست و ناڕاست، بۆ سەر بەندەی خۆی (محمد ﷺ) تا ببێتە هوشیار کەرەوە و بێدارکەرەوەی دانیشتوانی جیهان لە هەموو سەردەمێکدا.

(٢) ئەو زاتەی کە هەموو ئاسمانەکان و زەوی موڵکی ئەوەو هەر ئەو خاوەنیانە، کەسیشی نەکردووە بە ڕۆڵەی خۆی و کەسی نەکردووە بەشەریك و هاوبەش لە مەداوی موڵك و دەسەڵاتیدا، هەموو شتێکی دروستکردووە بەنەندازە و قەبارە و شێوە و تام و بۆن و ڕەنگ و جیاوازی هەمەجۆر..هتد، نەخشەی ڕێك و پێکی بۆ هەموو شتێك داناوە (بە شێوەیەك کە پێویستیەکانی ئادەمیزاد دابین بکەن و لە خزمەتیدا بن).

وَاتَّخَذُوا مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً لَّا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ
وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا
وَلَا حَيَوٰةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِنْ هَـٰذَآ إِلَّآ إِفْكٌ
ٱفْتَرَىٰهُ وَأَعَانَهُۥ عَلَيْهِ قَوْمٌ ءَاخَرُونَ ۖ فَقَدْ جَآءُو ظُلْمًا وَزُورًا
﴿٤﴾ وَقَالُوٓا۟ أَسَـٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ٱكْتَتَبَهَا فَهِىَ تُمْلَىٰ
عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥﴾ قُلْ أَنزَلَهُ ٱلَّذِى يَعْلَمُ ٱلسِّرَّ
فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٦﴾ وَقَالُوا۟
مَالِ هَـٰذَا ٱلرَّسُولِ يَأْكُلُ ٱلطَّعَامَ وَيَمْشِى فِى ٱلْأَسْوَاقِ ۙ
لَوْلَآ أُنزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهُۥ نَذِيرًا ﴿٧﴾ أَوْ يُلْقَىٰٓ
إِلَيْهِ كَنزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُۥ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا ۚ وَقَالَ
ٱلظَّـٰلِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَّسْحُورًا ﴿٨﴾ ٱنظُرْ
كَيْفَ ضَرَبُوا۟ لَكَ ٱلْأَمْثَـٰلَ فَضَلُّوا۟ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ
سَبِيلًا ﴿٩﴾ تَبَارَكَ ٱلَّذِىٓ إِن شَآءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّن ذَٰلِكَ
جَنَّـٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَـٰرُ وَيَجْعَل لَّكَ قُصُورًۢا ﴿١٠﴾ بَلْ
كَذَّبُوا۟ بِٱلسَّاعَةِ ۖ وَأَعْتَدْنَا لِمَن كَذَّبَ بِٱلسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾

(٣) کەچی هاوەڵگەران لە جیاتی ئەو زاتە شتی تریان کردووە بەخوای خۆیان کە هیچ دروست ناکەن و هیچیان پێ بەدی ناهێنرێت، بەڵکو خۆیان دروست دەکرێن، (تەنانەت) ناتوانن سوودێك یان زەرەرێك بە خۆیان بگەیەنن، یان زیانێك لە خۆیان دووربخەنەوە (چجای خەڵکی) هەروەها نە مردنیان بەدەستە، نە ژیان، نە زیندوو کردنەوە.

(٤) ئەوانەی بێ باوەڕن دەڵێن: ئەم قورئانە تەنها درۆیەکەو محمد ﷺ خۆی هەڵی بەستووە، کەسانی تریش یارمەتیانداوە، بەڕاستی ئەوانە (بەو گوفتارەیان) ستەم و بوختانێکی گەورە دەکەن و قسەیەکی نارەوا دەڵێن.

(٥) هەروەها وتویانە: ئەم قورئانە داستانی پێشینەکانەو محمد ﷺ داوای نووسینەوەیانی کردووە، بەیانیان و ئێواران بەسەریدا دەیخوێننەوە!!

(٦) تۆ ئەی محمد ﷺ بڵێ: ئەو زاتەی ئەم قورئانەی دابەزاندووە بەهەموو نهێنیەك دەزانێت لە ئاسمانەکان و زەویدا، هەر ئەویش هەمیشە و بەردەوام لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٧) ئەوانەی بێ باوەڕن دەڵێن: ئەم پێغەمبەرە چییەتی، خواردن دەخوات و بە بازاڕدا دەڕوات و دەگەڕێت، دەبوایە فریشتەیەك بۆ لای دابەزییایە!! تا ئەویش لەگەڵیدا خەڵکی بێداربکاتەوە و (لەسەرەنجامی سەرپێچی) بیانترسێنێت!!.

(٨) یاخود گەنجینەیەکی لە ئاسمانەوە بۆ فڕێ بدرایە، یاخود باخ و باخات و بێستانێکی تایبەتی ببوایە و لێی بخواردایە، بەڵکو ستەمکاران دەڵێن بە ئیمانداران: ئێوە تەنها شوێن پیاوێکی جادوو لێکراو کەوتوون؟!

(٩) تەماشاکە و سەرنج بدە (لەو نەفامانە) چۆن نموونە و بیانووت بۆ دەهێننەوە، ئەوانە گومرا بوون و ڕێگەیەك نادۆزنەوە بۆ سەرزەنشت کردنت، یاخود بۆ ڕزگاری و ئاسوودەیی دنیا و قیامەت.

(١٠) (لە حاڵێکدا) ئەو زاتە مەزن و پیرۆزە، زاتێکە کە ئەگەر بیەوێت زۆر لەوەی کە خوانەناسان باسی دەکەن چاکترت پێ دەبەخشێت.. باخ و باخاتی (جوان و ڕازاوەت هەر لە دنیادا بۆ دەڕەخسێنێت) کە چەندەها ڕووبار بەژێر درەختەکانیدا دەڕوات، هەروەها کۆشك و تەلاری بەرزو بڵندت پێ دەبەخشێت.

(١١) نەخێر، (ڕەخنەکانیان بەجێ نییە)، ئەگینا ئەوان بڕوایان هەر بەقیامەت نیە، ئێمەش ئاگری بڵێسەدارمان بۆ ئەوکەسانە ئامادەکردووە کە بڕوایان بە قیامەت نیە.

إِذَا رَأَتْهُم مِّن مَّكَانٍۭ بَعِيدٍ سَمِعُوا۟ لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾ وَإِذَآ
أُلْقُوا۟ مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنِينَ دَعَوْا۟ هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾
لَّا تَدْعُوا۟ ٱلْيَوْمَ ثُبُورًا وَٰحِدًا وَٱدْعُوا۟ ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾ قُلْ
أَذَٰلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ ٱلْخُلْدِ ٱلَّتِى وُعِدَ ٱلْمُتَّقُونَ ۚ كَانَتْ
لَهُمْ جَزَآءً وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾ لَّهُمْ فِيهَا مَا يَشَآءُونَ خَٰلِدِينَ ۚ
كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْـُٔولًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا
يَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ فَيَقُولُ ءَأَنتُمْ أَضْلَلْتُمْ عِبَادِى
هَٰٓؤُلَآءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا۟ ٱلسَّبِيلَ ﴿١٧﴾ قَالُوا۟ سُبْحَٰنَكَ مَا كَانَ
يَنۢبَغِى لَنَآ أَن نَّتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَآءَ وَلَٰكِن مَّتَّعْتَهُمْ
وَءَابَآءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا۟ ٱلذِّكْرَ وَكَانُوا۟ قَوْمًۢا بُورًا ﴿١٨﴾ فَقَدْ
كَذَّبُوكُم بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا
نَصْرًا ۚ وَمَن يَظْلِم مِّنكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾
وَمَآ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ إِلَّآ إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ
ٱلطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِى ٱلْأَسْوَاقِ ۗ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ
لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ ۗ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢٠﴾

(١٢) کاتێك هەر لە دوورەوە ئەو ئاگرە بڵێسەدارە خوانەناسان دەبینێت، دەنگی خەشم و قین و هەناسەی داخ لەدڵی دەبیستن.

(١٣) هەر کاتێك ئەوانە بەکۆت و زنجیرەوە فڕێ دەدرێنە ناو شوێنێکی تەنگەبەرەوە لە دۆزەخدا، داوای مەرگ و تیاچوون دەکەن و مردن بە ئاوات دەخوازن. (داخۆ چ تەنگانەیەك بێت مەرگ ببێ بە ئاوات).

(١٤) (ئەوسا پێیان دەوترێت) ئەمڕۆ داوای تەنها مردنێك مەکەن، بەڵکو داوای مردنی زۆرو بێشومار بکەن و ئاواتی بۆ بخوازن!! (بەڵام دڵنیابن کە بێسود).

(١٥) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: باشە، ئەو حاڵە چاکترە، یان بەهەشتی هەمیشە و بەردەوام کە بەڵێن دراوە بەخواناس و پارێزکاران، هەر دەمێکیشە ئامادە کراوە بۆیان، کە پاداشتە و سەرئەنجام.

(١٦) لەو بەهەشتەدا هەرچی داوای بکەن بۆیان ئامادەیە هاوڕێ لەگەڵ ژیانی نەبراوەدا، ئەوەش بەڵێنێکە لەلایەن پەروەردگارتەوە و خۆی بەر پرسیار کردووە لێی. (داواکارین بیبەشمان نەکات لێی).

(١٧) ڕۆژێك دێت خوا بێ باوەڕان کۆدەکاتەوە و هەموو ئەو شتانەش کە لەجیاتی خوا دەیانپەرست، ئەوسا (خوا روو بەپەرستراوەکان) دەفەرموێت: ئایا ئێوە ئەو بەندانەی منتان گومرا کرد؟ یاخود خۆیان ڕێبازی‌ڕاستیان وێڵ کرد و گومرا بوون؟.

(١٨) لە وەڵامدا دەڵێن: خوایە، پاکی و بێگەردی بۆ تۆیە، هەرگیز ڕەوا نیە ئێمە جگە لە تۆ کەسێك، یان شتێکی‌تر بپەرستین یان بیکەینە پشتیوان و یاوەری خۆمان، بەڵام تۆ نازو نیعمەتت بەو خەڵکە گومرایە و باوو باپیرانیان بەخشی بوو، ئیتر هەموو یاداوەری و یادخستنەوەیەکیان فەرامۆش کرد و بوونە قەومێکی بێ خێر و تیاچوو.

(١٩) (ئەوسا بەسەرگەردانەکان دەوترێت) ئەوەتە پەرستراوەکان گوفتاری ئێوەیان بەدرۆخستەوە، ئیتر نەدەتوانن لە سزای خوایی خۆتان دەرباز بکەن، نەدەتوانن پشتیوانێك بەدەست بهێنن، جا هەرکەستان بیەوێت (لەدنیادا) ستەمێك بکات، ئەوە ئێمە سزایەکی سەخت و گەورە و سامناکی پێ دەچێژین.

(٢٠) ئێمە پێش تۆ (ئەی محمد ﷺ) هیچ کەسێکمان لە پێغەمبەران رەوانە نەکردووە کە خواردنیان نەخواردبێت، یان بە بازاڕدا نەگەڕابن، ئێمە هەندێك لە ئێوەمان کردۆتە هۆی تاقیکردنەوەی هەندێکی ترتان.. ئایا خۆدەگرن و خۆڕاگر دەبن، بێگومان پەروەردگاری تۆ هەمیشە و بەردەوام بینایە (بە هەڵسوکەوتی بەندەکانی).

۞ وَقَالَ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ لِقَآءَنَا لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡنَا ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ
أَوۡ نَرَىٰ رَبَّنَاۗ لَقَدِ ٱسۡتَكۡبَرُواْ فِيٓ أَنفُسِهِمۡ وَعَتَوۡ عُتُوّٗا كَبِيرٗا
﴿٢١﴾ يَوۡمَ يَرَوۡنَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ لَا بُشۡرَىٰ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُجۡرِمِينَ وَيَقُولُونَ
حِجۡرٗا مَّحۡجُورٗا ﴿٢٢﴾ وَقَدِمۡنَآ إِلَىٰ مَا عَمِلُواْ مِنۡ عَمَلٖ فَجَعَلۡنَٰهُ
هَبَآءٗ مَّنثُورًا ﴿٢٣﴾ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَنَّةِ يَوۡمَئِذٍ خَيۡرٞ مُّسۡتَقَرّٗا
وَأَحۡسَنُ مَقِيلٗا ﴿٢٤﴾ وَيَوۡمَ تَشَقَّقُ ٱلسَّمَآءُ بِٱلۡغَمَٰمِ وَنُزِّلَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ
تَنزِيلًا ﴿٢٥﴾ ٱلۡمُلۡكُ يَوۡمَئِذٍ ٱلۡحَقُّ لِلرَّحۡمَٰنِۚ وَكَانَ يَوۡمًا عَلَى
ٱلۡكَٰفِرِينَ عَسِيرٗا ﴿٢٦﴾ وَيَوۡمَ يَعَضُّ ٱلظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيۡهِ يَقُولُ
يَٰلَيۡتَنِي ٱتَّخَذۡتُ مَعَ ٱلرَّسُولِ سَبِيلٗا ﴿٢٧﴾ يَٰوَيۡلَتَىٰ لَيۡتَنِي لَمۡ أَتَّخِذۡ
فُلَانًا خَلِيلٗا ﴿٢٨﴾ لَّقَدۡ أَضَلَّنِي عَنِ ٱلذِّكۡرِ بَعۡدَ إِذۡ جَآءَنِيۗ
وَكَانَ ٱلشَّيۡطَٰنُ لِلۡإِنسَٰنِ خَذُولٗا ﴿٢٩﴾ وَقَالَ ٱلرَّسُولُ
يَٰرَبِّ إِنَّ قَوۡمِي ٱتَّخَذُواْ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانَ مَهۡجُورٗا ﴿٣٠﴾ وَكَذَٰلِكَ
جَعَلۡنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوّٗا مِّنَ ٱلۡمُجۡرِمِينَۗ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيٗا
وَنَصِيرٗا ﴿٣١﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَوۡلَا نُزِّلَ عَلَيۡهِ ٱلۡقُرۡءَانُ جُمۡلَةٗ
وَٰحِدَةٗۚ كَذَٰلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِۦ فُؤَادَكَۖ وَرَتَّلۡنَٰهُ تَرۡتِيلٗا ﴿٣٢﴾

(٢١) ئەوانەی کە بە ئومێدی دیداری ئێمە نین وتیان: ئەوە بۆ فریشتە دانەبەزێنرا بۆ لامان (تا دڵنیابین لە حەقیقەتی قورئان و پێغەمبەر) یاخود پەروەردگارمان بەچاوی خۆمان ببینین، سوێند بە خوا ئەوانە لە دەروونی خۆیاندا خۆیان بەگەورە دەزانن، لەراستیدا ئەوانە لەسنوورترازاون و سەرکەشیان بێ ئەندازەیە.
(٢٢) ئەو رۆژەی کە فریشتەکان دەبینن هیچ جۆرە مژدەیەك بۆ تاوانباران نیە (بۆیە بە کزی و خەجالەتی و کەساسیەوە) دەڵێن: خۆزگە بۆ پەنایەك، یان شوێنێکی داڵدەدەرو پارێزراو پەنامان دەبرد!!
(٢٣) کاتێك هاتین و تەماشای ئەوەمان کرد کە کردوویانە (هەمووی تاوانو ستەمە) ئیتر بەربامانداو کردمانە تەپوتۆزێکی پەرش و بڵاو.
(٢٤) بەهەشتیەکان لەو رۆژەدا جێگەو رێگەیان زۆر خۆش و رازاوەیە و شوێنی حەوانەوەیان زۆر چاك و لەبارەو بێوێنەیە.
(٢٥) رۆژێك دێت ئاسمان لەت و پەت دەبێت بەهۆی هەورێکی تایبەتی‌یەوە، بەڕاستی فریشتەکانیش دادەبەزێنرێن دەستە دەستە و گرۆ گرۆ بە شێوەیەکی تایبەت.
(٢٦) ئەو رۆژە ئیتر موڵك و دەسەڵاتداری راستەقینە بەدەست خوای میهرەبانە، بێگومان ئەو رۆژە رۆژێکی زۆر سەخت و دژوار دەبێت لەسەر بێ باوەڕ و خوانەناسان (زۆر پەشیمان دەبن).
(٢٧) رۆژێك دێت ستەمکار قەپ دەکات بەهەردوو دەستی خۆیدا و گاز لە هەردوو دەستی خۆی دەگرێت (لە پەشیمانیدا و) دەڵێت: خۆزگە لەگەڵ پێغەمبەردا رێبازی ئیمانم بگرتایە.
(٢٨) مەرگو سەرگەردانی بۆ خۆم، خۆزگە فلان کەسم نەکردایەتە هاوەڵ و دۆستی خۆم (چونکە سەری لێشێواندم).
(٢٩) بەڕاستی ئەو هاوەڵە نالەبارە گومراو و وێڵی کردم لە بەرنامەی خوا دوای ئەوەی کە پێم راگەیەنرا بوو، شەیتانیش هەمیشە و بەردەوام هانی مرۆڤ دەدات بۆ گوناهو تاوان، لەکاتی تەنگانەشدا پشتی بەردەدات.
(٣٠) (دوای دوور کەوتنەوەی ئوممەت لە قورئان) پێغەمبەر ﷺ سکاڵا دەکات و دەفەرموێت: پەروەردگارا بەڕاستی قەومەکەم وازیان لەم قورئانە هێناوە و پشت گوێیان خستووە و گرنگی پێ نادەن.
(٣١) هەر بەو شێوەیەی (کە تۆ ئەی محمد ﷺ دژایەتی دەکرێیت) بۆ هەر پێغەمبەرێك دوژمن و ملۆزممان لە تاوانباران فەراهەم هێناوە، (بەڵام دڵنیابە کە) پەروەردگارت بەسە کە رێنموویت بکات و پشتیوانیت لێ بکات.
(٣٢) کافرەکان (بیانوویەکی تریان گرت و) وتیان: ئەوە بۆ قورئان بە یەك کەرەت بۆی رەوانە ناکرێت، بێگومان ئێمە هەر بەو شێوەیەی‌کە هەیە رەوانەی دەکەین، تا دڵی تۆ زیاتر دڵنیا بکەین، بەردەوام بەجوانی دایدەڕێژین و دەیگەیەنین.

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَٰكَ بِٱلْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ﴿٣٣﴾
ٱلَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُو۟لَٰٓئِكَ شَرٌّ
مَّكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٣٤﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ
وَجَعَلْنَا مَعَهُۥٓ أَخَاهُ هَٰرُونَ وَزِيرًا ﴿٣٥﴾ فَقُلْنَا ٱذْهَبَآ إِلَى
ٱلْقَوْمِ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا فَدَمَّرْنَٰهُمْ تَدْمِيرًا ﴿٣٦﴾ وَقَوْمَ
نُوحٍ لَّمَّا كَذَّبُوا۟ ٱلرُّسُلَ أَغْرَقْنَٰهُمْ وَجَعَلْنَٰهُمْ لِلنَّاسِ
ءَايَةً ۖ وَأَعْتَدْنَا لِلظَّٰلِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٧﴾ وَعَادًا وَثَمُودَا۟
وَأَصْحَٰبَ ٱلرَّسِّ وَقُرُونًۢا بَيْنَ ذَٰلِكَ كَثِيرًا ﴿٣٨﴾ وَكُلًّا ضَرَبْنَا
لَهُ ٱلْأَمْثَٰلَ ۖ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ أَتَوْا۟ عَلَى ٱلْقَرْيَةِ
ٱلَّتِىٓ أُمْطِرَتْ مَطَرَ ٱلسَّوْءِ ۚ أَفَلَمْ يَكُونُوا۟ يَرَوْنَهَا ۚ بَلْ
كَانُوا۟ لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ﴿٤٠﴾ وَإِذَا رَأَوْكَ إِن يَتَّخِذُونَكَ
إِلَّا هُزُوًا أَهَٰذَا ٱلَّذِى بَعَثَ ٱللَّهُ رَسُولًا ﴿٤١﴾ إِن كَادَ
لَيُضِلُّنَا عَنْ ءَالِهَتِنَا لَوْلَآ أَن صَبَرْنَا عَلَيْهَا ۚ وَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ ٱلْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾ أَرَءَيْتَ
مَنِ ٱتَّخَذَ إِلَٰهَهُۥ هَوَىٰهُ أَفَأَنتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٣﴾

(٣٣) خوانەناسان هیچ نمونەو رەخنەیەکت لێ ناگرن، کە ئێمە لە بەرامبەریەوە حەقیقەت و راستیمان بۆ تۆ بەجوانی روون نەکردبێتەوە.

(٣٤) ئەو تاوانبارانەی (دژایەتی بەرنامەی خوا دەکەن)، لەسەر رووخساریان کێش دەکرێن بۆ دۆزەخ و تیایدا کۆدەکرێنەوە، ئا ئەوانە ناخۆشترین جێگەیان هەیە، چونکە گومراترین رێبازیان کاتی خۆی گرتبووە بەر.

(٣٥) سوێند بە خوا ئێمە کاتی خۆی کتێبی تەوراتمان بەخشی بە موسا و هاروونی برایشیمان کردە وەزیرو یاریدەدەری.

(٣٦) ئەوسا پێمان وتن: هەردووکتان بچن بۆ سەر ئەو قەومەی کە ئایەتەکانی ئێمە بە درۆ دەزانن و بروای پێ ناکەن (ئەوسا دوایساڵەها سەرکەشی و یاخی بوون) بە توندو تیژی تێکمان شکاندن بەسەر یەکدا و لەناومان بردن.

(٣٧) قەومی – نوح – یش کاتێك بەرنامەی پێغەمبەرانیان بەدرۆزانی (چونکە بروا نەبوون بە پێغەمبەرێك بروا نەبوونە بە هەموویان) ئەوسا ئێمە نوقمی زریانەکەمان کردن و کردمانن بە پەندو عیبرەت بۆ خەڵکی و سزایەکی بەئێشمان بۆ ستەمکاران ئامادە کردووە.

(٣٨) هەروەها هۆزی عاد و ثمود و خاوەن چاڵ و بیرەکان، چەندەها قەومی زۆری تریش لە نێوانیاندا (کە خوانەناس بوون لەناومان بردن، ستەمکارانی هەموو سەردەمێك لە دەستی بە توانای ئێمە دەرناچن).

(٣٩) بۆ هەموانیان نمونەمان هێنایەوە (ساڵەهای دوورو درێژ پێغەمبەرەکەیان لەناویاندا بوو، بەڵام کە هەر رێبازی بێباوەریان بەرنەدا) هەموانیانمان بەسەختی لەناوبرد و وردو خاشمان کردن.

(٤٠) خۆ (قورەیشیەکان و خەڵکێکی زۆر) سەردانی ئەو شارۆچکەیان کردووە کەکاتی خۆی بەرد بارانی سەخت و دژواری بەسەردا باری، ئایا ئاسەواری ئەو کاول کاریەیان نەبینیووە؟ نەخێر هۆی نەبینین نی‌یە، بەڵکو وادیارە ئەوانە بەتەمای لێپرسینەوە و زیندوو بوونەوە نین؟

(٤١) ئەی پێغەمبەر ﷺ کاتێك خوانەناسان تۆ دەبینن بێجگە لەگاڵتە پێکردنت نەبێت هیچ رێزێکت بۆ دانانێن دەڵێن: ئا ئەمەیە کە خوا کردوویەتی بە پێغەمبەرو رەوانەی کردووە؟!

(٤٢) هەروەها دەڵێن: خەریك بوو لە پەرستنی خواکانمان وێڵمان بکات، ئەگەر ئێمە خۆڕاگر نەبووینایە لەسەر پەرستنیان، جا لە داهاتوودا چاك بۆیان دەردەکەوێت، کاتێك کە سزاو ئازار دەبینن کێ زۆر گومراو سەرلێشێواوە؟!

(٤٣) ئایا نابینیت ئەو کەسەی کە ئارەزووی خۆی کردۆتە خوای خۆی (شوێنی نەفسی بەدکرداری کەوتووە) ئایا تۆ دەتوانیت ئەوانە بپارێزیت لەلادان و سەرکەشی؟! (یاخود سنوورێکیان بۆ دابنێیت؟ خەمت نەبێت بۆ کوێ دەچن؟)

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا
كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ
الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا
﴿٤٥﴾ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ
لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾
وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾ لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ
مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ
لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَىٰ أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾ وَلَوْ شِئْنَا
لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥١﴾ فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ
وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾ ۞ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ
الْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا
وَحِجْرًا مَحْجُورًا ﴿٥٣﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ
نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

(٤٤) ئایا وادەزانیت زۆربەی ئەوا خوانەناسانە راستیەکان دەبیستن، یان بیروهۆشیان دەخەنە کار؟ ئەوانە ماڵات نەبێت، هیچی ترنین، بەڵکو گومراتریشن لە ماڵات.

(٤٥) ئایا نابینیت چۆن پەروەردگارت سێبەر درێژ دەکاتەوە، خۆ ئەگەر بیویستایە جێگیری دەکرد، پاشان خۆریشمان کردووە بەبەڵگەو نیشانە لەسەر سێبەر (بەو هۆیەوە دیمەنی جوانی جۆراوجۆر بەدروست کراوان دەبەخشین).

(٤٦) لەوەودوا بەشێنەیی ئەو سێبەرە بۆ لای خۆمان دەگێڕینەوە و دەیگرینەوە (دیارە کە خوا دەیەوێت لە ڕێگەی ئەو دیاردەیەوە زاتی مەزنی فەرامۆش نەکەین).

(٤٧) هەر ئەو زاتەیە کە شەوی کردووە بە پۆشاك بۆتان و خەویشی کردووە بەهۆی ماتیی و بێ دەنگیی و ئارامیی، ڕۆژیشی کردووە بەهۆی بڵاوبوونەوە و کارو کۆشش.

(٤٨) هەر ئەو زاتە بای شەماڵ دەنێرێت کە مژدەیە پێش بارینی بارانی رەحمەت، (ئینجا دەفەرموێت): دواتر لە ئاسمانەوە ئاوێکی پاك و خاوێنمان باراندووە (لەشێوەی باران و بەفرو تەرزەدا)...

(٤٩) تا بەهۆیەوە سەر زەوی نیشتمانی مردوو زیندوو بکەینەوە، تا ئاوی خواردنەوەش ببەخشین بە ماڵات و خەڵکانێکی زۆر کە دروستمان کردوون (وئاتاجی ئەوئاوەن).

(٥٠) سوێند بە خوا ئێمە قورئانمان راگەیاندو و بە چەندەها شێوە خستومانەتە بەردەمیان تا یاداوەری وەربگرن، کەچی زۆربەی خەڵکی هەر ڕێبازی بێباوەڕی دەگرنە بەر، هەر شوێنی بێباوەڕی دەکەون.

(٥١) خۆ ئەگەر بمانویستایە بۆ هەر شارو شارۆچکەیەك پێغەمبەرێك و یادخەرەوەیەکمان رەوانە دەکرد.

(٥٢) (تۆ ئەی پێغەمبەر بەردەوام بە لەسەر گەیاندنی پەیامەکەت) و بەگوێی بێباوەڕان مەکە و ملکەچیان مەبە و بەم قورئانە هەوڵ و کۆشش و خەباتێکی گەورەیان لەگەڵدا بکە.

(٥٣) هەر ئەو زاتەیە کە ئاوی دوو دەریا یان دوو رووبار لەپاڵ یەکدا (وەك خۆیان دەهێڵێتەوە و تێکەڵ نابن، چونکە چریان جیاوازە)، ئەمەیان شیرین و خۆش و سازگار، ئەوی تریان تفت و تاڵ، لەنێوانیاندا بەربەست و کۆسپی فەراهەم هێناوە ناهێڵێت تێکەڵ ببن.

(٥٤) هەر ئەو زاتەیە کە لە ئاوی (مەنی) بەشەر دروست دەکات (لەوەودواش زۆربەی پێکهاتەی لەشی هەر ئاوە هاوسەرگیریشی) کردوە بەهۆی خزمایەتی (لە ڕێگەی پیاوەوە کۆمەڵێك خزم دروست دەبێت هەروەها لە ڕێگەی ئافرەتەوە کۆمەڵێك)، بێگومان پەروەردگاری تۆ بەردەوام دەسەڵاتی بێسنوورە (لە هەموو بوارێکدا).

(٥٥) خوانەناسان لەجیاتی خوا شتێك دەپەرستن کە نە سوودیان پێدەگەیەنێت نە زیان و هەمیشە و بەردەوام بێباوەڕ دژ بەبەرنامەی پەروەردگاری دەوەستێت. (پروپاگندەی نادروست دژی دەکات).

وَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ إِلَّا مُبَشِّرٗا وَنَذِيرٗا ﴿٥٦﴾ قُلۡ مَآ أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ
مِنۡ أَجۡرٍ إِلَّا مَن شَآءَ أَن يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ سَبِيلٗا ﴿٥٧﴾ وَتَوَكَّلۡ
عَلَى ٱلۡحَيِّ ٱلَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِهِۦۚ وَكَفَىٰ بِهِۦ بِذُنُوبِ
عِبَادِهِۦ خَبِيرًا ﴿٥٨﴾ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَا
فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِۚ ٱلرَّحۡمَٰنُ فَسۡـَٔلۡ بِهِۦ
خَبِيرٗا ﴿٥٩﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱسۡجُدُواْۤ لِلرَّحۡمَٰنِ قَالُواْ وَمَا ٱلرَّحۡمَٰنُ
أَنَسۡجُدُ لِمَا تَأۡمُرُنَا وَزَادَهُمۡ نُفُورٗا۩ ﴿٦٠﴾ تَبَارَكَ ٱلَّذِي جَعَلَ
فِي ٱلسَّمَآءِ بُرُوجٗا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَٰجٗا وَقَمَرٗا مُّنِيرٗا ﴿٦١﴾ وَهُوَ
ٱلَّذِي جَعَلَ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ خِلۡفَةٗ لِّمَنۡ أَرَادَ أَن يَذَّكَّرَ أَوۡ أَرَادَ
شُكُورٗا ﴿٦٢﴾ وَعِبَادُ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلَّذِينَ يَمۡشُونَ عَلَى ٱلۡأَرۡضِ
هَوۡنٗا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ ٱلۡجَٰهِلُونَ قَالُواْ سَلَٰمٗا ﴿٦٣﴾ وَٱلَّذِينَ
يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمۡ سُجَّدٗا وَقِيَٰمٗا ﴿٦٤﴾ وَٱلَّذِينَ يَقُولُونَ
رَبَّنَا ٱصۡرِفۡ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَۖ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا
﴿٦٥﴾ إِنَّهَا سَآءَتۡ مُسۡتَقَرّٗا وَمُقَامٗا ﴿٦٦﴾ وَٱلَّذِينَ إِذَآ أَنفَقُواْ
لَمۡ يُسۡرِفُواْ وَلَمۡ يَقۡتُرُواْ وَكَانَ بَيۡنَ ذَٰلِكَ قَوَامٗا ﴿٦٧﴾

(٥٦) ئەی محمد ﷺ ئێمە تۆمان ڕەوانە کـردووە، بـۆ ئـەوەی مژدەدەر بیت (بە ئیمانداران) ترسێنەر بیت (بۆ بێ باوەڕان).

(٥٧) بەو خەڵکە بڵێ: من هـیچ کـرێ و پـاداشـتێکم لە ئـێوە ناوێت، من تەنها ڕێ نیشاندەرم بۆ ئەو کەسەی کە دەیەوێت ڕێگــە بــەرەو لای پــەروەردگاری دەگــرێتەبەرو مــەبەستی ڕەزامەندی ئەو زاتەیە.

(٥٨) تۆ ئەی محمد ﷺ، پشت ببەستە بەو زاتەی کە هەمیشە زیندووە و هەرگیز نامرێت، بەردەوام تەسبیحات و سوپاس و ستایشی بکە، ئەوەندە بەسە بۆ ئەو زاتە کە بــەهەموو گوناهو تاوانی بەندەکانی ئاگایە و (هیچی لێ پەنهان نیە)

(٥٩) ئەو زاتەی کە ئـاسمانەکـان و زەوی و هــەرچـی وا لە نێوانیاندایە لەماوەی شەش ڕۆژدا دروستی کردووە، لەوەودوا لە سەر عەرش و تەختی فەرمانڕەوایی وەسـتاوە (سـەرنجی ئایەتی ـ ٢ ـ سورەتی ـ الرعد ـ بدە)، خوا پــەروەردگارێکی مــیهرەبانە، (جــا بــۆ تـێگەیشتن لە وردەکـاری و گـرنگی بەدیهێنراوەکانی لە جیهانی ئەستێرەکان و کـۆمەڵەی خـۆر و ئادەمیزاد و گیانلەبەران و ڕووەك و.. هتد) لە کەسێکی ئاگاو زانا بپرسە!!

(٦٠) کاتێك بە خوانەناسان بوترێت سوژدە ببەن بۆ خوای میهرەبان (ئەو نـەفامانە بـەسەر کـەشیەوە) دەڵـێن: ڕەحمان کێیە؟ خوای میهرەبان کامەیە؟ ئایا سوژدە بەرین بۆ کەسێك کە تۆ فەرمانمان پێ دەدەیت بەسوژدە بردن بۆی؟! هەتا بێت فەرمانی خوا زیاتر ئەوانە تەرە و وێڵ دەکات.

(٦١) زۆر گەورەو مەزنە ئەو زاتەی لە ئاسماندا چەندەها خـولگەی گـەورەی (بـۆ هـەسارە و ئـەستێرەکـان) بەدیهێناوە، هەروەها چرایەکی پرشنگدار، کە خۆرە و مانگێکی ڕوناکیشی بۆ زەوی دابین کردووە.

(٦٢) خوا؛ ئەو زاتەیە کە شەو و ڕۆژی بەشوێن یەکدا ڕێکخستووە کە فرسەتێکە بۆ ئەو کەسەی کە دەیەوێت یاداوەری وەربگرێت و دەیەوێت سوپاسگوزاریی ئەنجام بدات.

(٦٣) بەندەکانی خوای میهرەبان ئەو کەسانەن کە زۆر بە هێمنی و سەلاری بەسەر زەویـدا دەڕۆن، کـاتێکیش نەفامان بە قسەو قسەڵۆکی ناخۆش بەرەنگاریان دەبن، لە وەڵامیاندا دەڵـێن: سـڵاو (ڕەوشت بـەرزی خـۆیان دەنوێنن، خۆیان ناخەنە ڕیزی ئەوانەوە).

(٦٤) ئەوانەی کە شەوگار بۆ پەروەردگاریان بە سوژدە و وەستان و نوێژ دەبەنە سەر.

(٦٥) ئەوانەی کە دەڵێن: پەروەردگارا، لە سزای ئاگری دۆزەخ بەدوورمان بکە و پەنامان بـدە، چـونکە سـزاو ئازاری لە کۆڵ نابێتەوە و بەردەوامە (بۆ ئەو کەسەی کە خوانەناس و یاخیە).

(٦٦) بەڕاستی ئەو دۆزەخە شوێن و نیشتەجێیەکی زۆر ناخۆش و ناسازە (ئـاهو نـاڵەو پـەشیمانی بـێ سنوورە تیایدا).

(٦٧) (هەروەها بەندەکانی خوای میهرەبان) ئەوانەن کە: کاتێك ماڵ و سامانیان دەبەخشن و خەرجی دەکەن، نە زیادەڕەوی تێدا دەکەن و بەزایەی دەدەن، نەدەست نوقاو و ڕەزیلیشن، بەڵکو لەو نێوانەدان (مام ناوەندین و لە شتی بەسوودا بەکاری دەهێنن).

وَٱلَّذِينَ لَا يَدۡعُونَ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ وَلَا يَقۡتُلُونَ ٱلنَّفۡسَ
ٱلَّتِي حَرَّمَ ٱللَّهُ إِلَّا بِٱلۡحَقِّ وَلَا يَزۡنُونَۚ وَمَن يَفۡعَلۡ ذَٰلِكَ يَلۡقَ
أَثَامٗا ﴿٦٨﴾ يُضَٰعَفۡ لَهُ ٱلۡعَذَابُ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَيَخۡلُدۡ فِيهِۦ
مُهَانًا ﴿٦٩﴾ إِلَّا مَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ عَمَلٗا صَٰلِحٗا
فَأُوْلَٰٓئِكَ يُبَدِّلُ ٱللَّهُ سَيِّـَٔاتِهِمۡ حَسَنَٰتٖۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا
رَّحِيمٗا ﴿٧٠﴾ وَمَن تَابَ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا فَإِنَّهُۥ يَتُوبُ إِلَى ٱللَّهِ
مَتَابٗا ﴿٧١﴾ وَٱلَّذِينَ لَا يَشۡهَدُونَ ٱلزُّورَ وَإِذَا مَرُّواْ بِٱللَّغۡوِ
مَرُّواْ كِرَامٗا ﴿٧٢﴾ وَٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُواْ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِمۡ
لَمۡ يَخِرُّواْ عَلَيۡهَا صُمّٗا وَعُمۡيَانٗا ﴿٧٣﴾ وَٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا
هَبۡ لَنَا مِنۡ أَزۡوَٰجِنَا وَذُرِّيَّٰتِنَا قُرَّةَ أَعۡيُنٖ وَٱجۡعَلۡنَا
لِلۡمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿٧٤﴾ أُوْلَٰٓئِكَ يُجۡزَوۡنَ ٱلۡغُرۡفَةَ بِمَا
صَبَرُواْ وَيُلَقَّوۡنَ فِيهَا تَحِيَّةٗ وَسَلَٰمًا ﴿٧٥﴾ خَٰلِدِينَ
فِيهَاۚ حَسُنَتۡ مُسۡتَقَرّٗا وَمُقَامٗا ﴿٧٦﴾ قُلۡ مَا يَعۡبَؤُاْ بِكُمۡ رَبِّي
لَوۡلَا دُعَآؤُكُمۡۖ فَقَدۡ كَذَّبۡتُمۡ فَسَوۡفَ يَكُونُ لِزَامَۢا ﴿٧٧﴾

سُورَةُ الشُّعَرَاءِ — ترتيبها ٢٦ — آياتها ٢٢٧

(٦٨) هەروەها ئەوانەی هیچ جۆرە خوایەکیتر لەگەڵ خودای میهرەباندا ناپەرستن، کەسیش ناکوژن کە خوا کوشتنیحەرام کردبێت مەگەر بەحەق و ڕەوا، هەروەها زینا ناکەن و نزیکی ناکەون، جا ئەوەی ئەو جۆرە کارە خراپانە ئەنجام بدات، ئەوە تووشی سزا و ئازا و ڕیسوایی دەبێت.

(٦٩) لە قیامەتیشدا ئازارو سزای بۆ چەند بەرابەر دەکرێت و بەزەلیلی و خەجاڵەتی و شەرمەزارییەوە دەبێت ژیان لە دۆزەخدا بەرێتە سەر.

(٧٠) مەگەر ئەو کەسەی کە تەوبە بکات و باوەڕ بهێنێت و کارو کردەوەی چاکە ئەنجام بدات، ئا ئەو جۆرە کەسانە خوا کارو کردەوە خراپەکانیشیان بۆ دەگۆڕێت بە چاکە، چونکە هەمیشە و بەردەوام خوا لێخۆشبوو میهرەبانە (بەرامبەر خەڵکی بەگشتی و ئەو جۆرە کەسانە بەتایبەتی).

(٧١) جا ئەوەی کە تەوبە دەکات و کارو کردەوەی چاکە ئەنجام دەدات و بەتەمایە پەروەردگار تەوبەکەی لێوە ربگرێت؛ ئەوە بێگومان دەگەڕێتەوە بۆ لای خوا بە تەوبەیەکی ڕاست و دروستەوە.

(٧٢) (بەندەکانی خوای میهرەبان) ئەوانەشن کە شایەتی ناحەق نادەن، هەرگیز لە شوێنێکدا ئامادە نابن کە شایەتی ناحەقی تێدا ئەنجام دەدرێت، یان درۆی تیادا دەکرێت، کاتێکیش بەلای گەمە و گاڵە و چەپۆکانی نەفامان‌دا تێدەپەڕن، بەهێمنی و لەسەرخۆیی و سەربەرزیەوە تێدەپەڕن.

(٧٣) هەروەها ئەوانەشن؛ کاتێك بە ئایەت و فەرمانەکانی پەروەردگاریان بێدار بکرێنەوە، هەروا بەکەڕی و کوێری بەلایدا تێناپەڕن (بەڵکو تێدەفکرن و لێکی دەدەنەوە و پاشان پەیرەوی دەکەن).

(٧٤) ئەوانەشن کە دەڵێن: پەروەردگارا لە هاوسەران و نەوەکانمان کەسانێکمان پێ ببەخشە کە ببنە مایەی ڕووناکی دیدەمان و شادمانی دڵمان و بمانکە بە پێشەوا بۆ پارێزکارو و خواناسان.

(٧٥) ئەو کەسانەی (کە ئەو سیفاتانەیان تێدایە) پاداشتیان ژوورە (ڕازاوە و بەرزو خۆشەکانی بەهەشتە) لە بەرامبەر خۆگرتن و ئارامگرتنیانەوە، جا لەوێ بە سڵاو و درووود پێشوازییان لێدەکرێت (بۆ هەمیشە دەحەوێنەوە تیایدا).

(٧٦) بێگومان لەناو ژوورەکانی بەهەشتەدا ژیانی کامەرانی بەردەوام دەبەنە سەر، بەڕاستی جێگە و ڕێگە و نیشتەجێبیەکی خۆش و سازگار و ڕازاوەیە.

(٧٧) تۆ ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: (خەڵکینە) پەروەردگارم هیچ گوێتان پێ نادات و نرختان بۆ دانانێت، ئەگەر دوعا و نزاو خواپەرستیتان نەبێت، کەچی زۆربەتان هەر پێغەمبەر و قورئانتان بەدرۆزانیو برواتان نەکرد، ئەگەر بەردەوام وابن، ئەوا سزاو تۆڵەی خوایی لەئایندەدا یەخەتان پێ دەگرێت و لە کۆڵتان نابێتەوە.

سورەتی (الشعراء)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
طسٓمٓ ﴿١﴾ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡمُبِينِ ﴿٢﴾ لَعَلَّكَ بَٰخِعٞ نَّفۡسَكَ
أَلَّا يَكُونُواْ مُؤۡمِنِينَ ﴿٣﴾ إِن نَّشَأۡ نُنَزِّلۡ عَلَيۡهِم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ ءَايَةٗ فَظَلَّتۡ
أَعۡنَٰقُهُمۡ لَهَا خَٰضِعِينَ ﴿٤﴾ وَمَا يَأۡتِيهِم مِّن ذِكۡرٖ مِّنَ ٱلرَّحۡمَٰنِ مُحۡدَثٍ
إِلَّا كَانُواْ عَنۡهُ مُعۡرِضِينَ ﴿٥﴾ فَقَدۡ كَذَّبُواْ فَسَيَأۡتِيهِمۡ أَنۢبَٰٓؤُاْ مَا كَانُواْ
بِهِۦ يَسۡتَهۡزِءُونَ ﴿٦﴾ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ إِلَى ٱلۡأَرۡضِ كَمۡ أَنۢبَتۡنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوۡجٖ
كَرِيمٍ ﴿٧﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗۖ وَمَا كَانَ أَكۡثَرُهُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿٨﴾ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٩﴾ وَإِذۡ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰٓ أَنِ ٱئۡتِ ٱلۡقَوۡمَ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٠﴾ قَوۡمَ فِرۡعَوۡنَۚ أَلَا يَتَّقُونَ ﴿١١﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّيٓ أَخَافُ
أَن يُكَذِّبُونِ ﴿١٢﴾ وَيَضِيقُ صَدۡرِي وَلَا يَنطَلِقُ لِسَانِي فَأَرۡسِلۡ
إِلَىٰ هَٰرُونَ ﴿١٣﴾ وَلَهُمۡ عَلَيَّ ذَنۢبٞ فَأَخَافُ أَن يَقۡتُلُونِ ﴿١٤﴾ قَالَ
كَلَّاۖ فَٱذۡهَبَا بِـَٔايَٰتِنَآۖ إِنَّا مَعَكُم مُّسۡتَمِعُونَ ﴿١٥﴾ فَأۡتِيَا فِرۡعَوۡنَ
فَقُولَآ إِنَّا رَسُولُ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٦﴾ أَنۡ أَرۡسِلۡ مَعَنَا بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ
﴿١٧﴾ قَالَ أَلَمۡ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدٗا وَلَبِثۡتَ فِينَا مِنۡ عُمُرِكَ سِنِينَ ﴿١٨﴾
وَفَعَلۡتَ فَعۡلَتَكَ ٱلَّتِي فَعَلۡتَ وَأَنتَ مِنَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿١٩﴾

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە.

(٢) ئەو سوورەتە چەندین ئایەتە لە ئایەکانی قورئانی ئاشکراو روون. (کە پرە لەحکمەتو دانایی).

(٣) ئەی پێغەمبەر ﷺ خەریکیت لە داخ و خەفەتدا خۆت دەفەوتێنیت کاتێك دەبینیت خوانەناسان باوەڕ ناهێنن.

(٤) خۆ ئەگەر بمانەوێت موعجیزەیەکیان لە ئاسمانەوە بۆ دادە بەزێنین ئەوسا بەردەوام گەردنیان بۆی ملکەچ و زەلیل دەبێت.

(٥) هیچ یاد خشتنەوە و ئامۆژگاریەکی گۆیا لە خوای میهرەبانەوە بۆ هاوەڵگەران یان نەهاتووە، پشتیان تێ نەکردبێت و سەرپێچیان لێ نەکردبێت.

(٦) بێگومان ئەوانە (بەرنامەی ئیمەیان) بەدرۆ زانی، لەئایندەیەکی نزیکدا هەواڵی هەموو ئەو سەرەنجامەیان پێ دەگات، کە گاڵتەیان پێ دەکرد.

(٧) ئایا سەرنجی زەوییان نەداوە و لێی ورد نەبونەتەوە، چەندەها جووت گژوگیاو رووەکی بە نرخی هەمە جۆرو و رازاوەمان تێدا رواندووە.

(٨) بەڕاستی ئا لەوەدا بەڵگە و نیشانەی (بەهێز هەیە لەسەر دەسەڵاتی خوای پەروەردگار) کەچی زۆربەیان باوەڕدار نەبوون.

(٩) بەڕاستی هەر پەروەردگاری تۆ (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) باڵادەستە (بەسەر بێ باوەڕاندا) بەسۆزو میهرەبانیشە (بە ئیمانداران).

(١٠) (بیریان بخەرەوە) کاتێك پەروەردگارت (لە لاپاڵی کێوی طوردا) فەرمانیدا بە موسا کە بچۆ بۆ لای قەومی ستەمکارو ستەم پیشە...

(١١) کە قەومی فیرعەونە... وە پێیان بڵێ: ئایا لە خوا ناترسن؟ پارێزکار نابن؟

(١٢) موسا وتی: پەروەردگارا، بێگومان من دەترسم بروام پێ نەکەن...

(١٣) دەترسم تەنگە نەفەس و سینە تەنگیش ببم و زمانم پاراو نەبێت، بەڵکو پەیام بۆ هاروونی براشم بنێریت (تا هاوکاریم بکات و یاریدەدەرم بێت)....

(١٤) تۆڵەی تاوانێکیشان وا بەسەرمەوە (کاتێك بەهەڵە قیبطی‌یەکەم کوشت) بۆیە دەترسم بمکوژنەوە...

(١٥) خوا فەرمووی: نەخێر (ناتوانن بتکوژن)، کە واتە برۆن هەردووکتان هاوڕێ لەگەڵ موعجیزەکانماندا، ئێمە بەڕاستی لەگەڵتاندایین و چاودێرو گوێگرین...

(١٦) بچن بۆ لای فیرعەون و بڵێن: ئێمە بەڕاستی هەردووکمان نێردراوی پەروەردگاری جیهانەکانین...

(١٧) داوات لێ دەکەین کە دەستبەرداری نەوەی ئیسرائیل ببیت و ئازادیان بکەیت با لەگەڵ ئێمەدا بن...

(١٨) کاتێك موسا و هارون پەیامی خوایان گەیاند، فیرعەون بە موسای وت: (ئەمە پاداشتی پیاوەتی یە) ئایا ئێمە بە منداڵی بەخێومان نەکردیت؟ چەندەها ساڵی تەمەنت لەناوماندا نەبردەسەر؟...

(١٩) ئەوەشت کرد کە کردت (مەبەستی کوشتنی قبطی‌یەکەیە) دیارە کە تۆ لە ریزی ئەو کەسانەدایت کە ناشو کرن و پاداشتی پیاوەتی نازانن...

قَالَ فَعَلْتُهَآ إِذًا وَأَنَا۠ مِنَ ٱلضَّآلِّينَ ﴿٢٠﴾ فَفَرَرْتُ مِنكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ
فَوَهَبَ لِى رَبِّى حُكْمًا وَجَعَلَنِى مِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا
عَلَىَّ أَنْ عَبَّدتَّ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿٢٢﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ
﴿٢٣﴾ قَالَ رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَآ إِن كُنتُم مُّوقِنِينَ
﴿٢٤﴾ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُۥٓ أَلَا تَسْتَمِعُونَ ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ ءَابَآئِكُمُ
ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ ٱلَّذِىٓ أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿٢٧﴾
قَالَ رَبُّ ٱلْمَشْرِقِ وَٱلْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَآ إِن كُنتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾ قَالَ
لَئِنِ ٱتَّخَذْتَ إِلَٰهًا غَيْرِى لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ ٱلْمَسْجُونِينَ ﴿٢٩﴾ قَالَ
أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَىْءٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾ قَالَ فَأْتِ بِهِۦٓ إِن كُنتَ مِنَ
ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٣١﴾ فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِىَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿٣٢﴾ وَنَزَعَ يَدَهُۥ
فَإِذَا هِىَ بَيْضَآءُ لِلنَّٰظِرِينَ ﴿٣٣﴾ قَالَ لِلْمَلَإِ حَوْلَهُۥٓ إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٌ
عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾ يُرِيدُ أَن يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُم بِسِحْرِهِۦ فَمَاذَا
تَأْمُرُونَ ﴿٣٥﴾ قَالُوٓا۟ أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَٱبْعَثْ فِى ٱلْمَدَآئِنِ حَٰشِرِينَ
﴿٣٦﴾ يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيمٍ ﴿٣٧﴾ فَجُمِعَ ٱلسَّحَرَةُ
لِمِيقَٰتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٣٨﴾ وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنتُم مُّجْتَمِعُونَ ﴿٣٩﴾

(٢٠) موسا وتی: ئەو کاتەی ئەوەمکرد، لە نەزانەکان بووم، (نەمدەزانی بەوە دەمرێت)...

(٢١) ئینجا ئەوەبوو لە دەست ئێوە هەڵاتم کاتێك ترسام (لەسەر کوشتنێکی هەڵە بمکوژنەوە)، ئیتر پەروەردگارم دانایی پێبەخشیووم و کردوومی بەیەکێك لەپێغەمبەران.

(٢٢) جا ئەوە نازو نیعمەتە منەتم بەسەردا دەکەیت کە تۆ نەوەی ئیسرائیلت کردۆتە بەندەی خۆت و زەلیلت کردوون؟ (چونکە بەهۆی ستەمی تۆوە من لە ماڵی ئێوەدا بەخێوکرام).

(٢٣) ئینجا فیرعەون وتی: باشە، پەروەردگاری جیهانەکان چی‌یە و کێ‌یە؟...

(٢٤) موسا وتی: ئەو پەروەردگارە، بەدیهێنەری هەموو ئاسمانەکان و زەویەو هەرچیش وا لە نێوانیاندایە ئەگەر ئێوە بروا دەکەن و دڵنیا دەبن.

(٢٥) (فیرعەون بە لە خۆبایی بوونێکەوە) بەوانەی دەوروبەری وت: ئەوە گوێ ناگرن چی دەڵێت؟!

(٢٦) (موسا رووی کردە خەڵکە کە) وتی: پەروەردگاری من، پەروەردگاری ئێوەش و پەروەردگاری باوو باپیرانی دێرینیشتانە.

(٢٧) فیرعەون (بەگاڵتە پێکردنەوە) وتی: بەڕاستی (وا دیارە) ئەو پێغەمبەرەی بۆ ئێوە رەوانە کراوە شێتە!!!

(٢٨) موسا وتی: پەروەردگاری خۆرهەڵات و خۆرئاواو هەموو ئەو شتانەشە کەوا لەنێوانیاندایە ئەگەر عەقڵ و بیروهۆشتان بخەنەکار!!

(٢٩) فیرعەون سوێندی خوارد و وتی: ئەگەر جگە لە من کەسێکی‌تر بکەیتە خوای خۆت و فەرمانبەرداری بیت، دەتخەمە ریزی بەندکراوەکانەوە و زیندانیت دەکەم...

(٣٠) موسا وتی: باشە، ئەگەر بەڵگە و شتێکی ئاشکرات پیشان بدەم (لەسەر راستگۆیی خۆم هەر بەندم دەکەیت)...

(٣١) فیرعەون وتی: ئادەی بزانم چیت پێدەکرێت ئەنجامی بدە ئەگەر راست دەکەیت!!...

(٣٢) ئەویش گۆچانەکەی فرێدا، دەستبەجێ بوو بەهەژدیهایەکی گەورەی ئاشکرا (فیرعەون و دارو دەستەی بەتەواوی تۆقان)!!...

(٣٣) دەستیشی (خستە بن باڵی) ودەریهێنا خێرابوو بە (کافوری) سپی و دەدرەوشایەوە لەبەر چاوی تەماشاکاران!!...

(٣٤) فیرعەون (هیچی بۆ نەمایەوە) بەدانیشتوانی دەوروبەری خۆی وت: ئەم (فرستادەیە) جادووگەرێکی زاناو شارەزایە!!...

(٣٥) دەیەوێت لەسەر زەوی خۆتان دەرتان بکات بەهۆی جادوەکەیەوە، فەرمانتان بەچی‌یە؟ (چی بکەین باشە تا سنوورێکی بۆ دابنێین).

(٣٦) دارو دەستەی فیرعەون وتیان: مۆڵەتێك بدە بە موساو براکەی ، فەرمانیش بنێرە بۆ کاربەدەستانی هەموو شارەکان تا خەڵکی کۆ بکەنەوە و لە پیلانەکە ئاگاداریان بکەن!!...

(٣٧) بۆ ئەوەی فەرمانبەران هەرچی جادووگەری شارەزا هەیە بۆت بهێنن...

(٣٨) سەرئەنجام جادوگەران لە رۆژی دیاریکراو کاتێکی دیاریکراودا کۆکرانەوە...

(٣٩) پاشان بەخەڵکی وترا: ئایا (بۆ دیتنی ئەم دیمەن و شانۆیە) کۆنابنەوە؟!...

لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ ٱلسَّحَرَةَ إِن كَانُواْ هُمُ ٱلْغَٰلِبِينَ ﴿٤٠﴾ فَلَمَّا جَآءَ ٱلسَّحَرَةُ
قَالُواْ لِفِرْعَوْنَ أَئِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ ٱلْغَٰلِبِينَ ﴿٤١﴾ قَالَ نَعَمْ
وَإِنَّكُمْ إِذًا لَّمِنَ ٱلْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ لَهُم مُّوسَىٰٓ أَلْقُواْ مَآ أَنتُم مُّلْقُونَ
﴿٤٣﴾ فَأَلْقَوْاْ حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُواْ بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ
ٱلْغَٰلِبُونَ ﴿٤٤﴾ فَأَلْقَىٰ مُوسَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِىَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ
﴿٤٥﴾ فَأُلْقِىَ ٱلسَّحَرَةُ سَٰجِدِينَ ﴿٤٦﴾ قَالُوٓاْ ءَامَنَّا بِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٧﴾
رَبِّ مُوسَىٰ وَهَٰرُونَ ﴿٤٨﴾ قَالَ ءَامَنتُمْ لَهُۥ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ إِنَّهُۥ
لَكَبِيرُكُمُ ٱلَّذِى عَلَّمَكُمُ ٱلسِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ
وَأَرْجُلَكُم مِّنْ خِلَٰفٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾ قَالُواْ لَا ضَيْرَ إِنَّآ
إِلَىٰ رَبِّنَا مُنقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَن يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَٰيَٰنَآ أَن كُنَّآ
أَوَّلَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾ ۞ وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِىٓ إِنَّكُم
مُّتَّبَعُونَ ﴿٥٢﴾ فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِى ٱلْمَدَآئِنِ حَٰشِرِينَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ
لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾ وَإِنَّهُمْ لَنَا لَغَآئِظُونَ ﴿٥٥﴾ وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَٰذِرُونَ
﴿٥٦﴾ فَأَخْرَجْنَٰهُم مِّن جَنَّٰتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾ وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾
كَذَٰلِكَ وَأَوْرَثْنَٰهَا بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿٥٩﴾ فَأَتْبَعُوهُم مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

(٤٠) بۆ ئەوەی شوێنی جادووگەران بکەوین ئەگەر ئەوان سەرکەوتن و بردیانەوە!...
(٤١) کاتێك جادووگەران هاتن بۆ لای فیرعەون، وتیان: ئایا پاداشتمان دەبێت، ئەگەر ئێمە سەرکەوتین و بردمانەوە؟!
(٤٢) فیرعەون وتی: بەڵێ بێگومان ئێوە لەو کاتەدا سەرەڕای ئەوە لە نزیکانی من دەبن...
(٤٣) (پاشان لەرۆژو کاتی دیاریکراودا) موسا بە جادووگەرانی وت: چیتان پێیە فڕێی بدەن و چیتان لە دەست دێت دریغی مەکەن؟!
(٤٤) ئەوانیش هەرچی پەت و گوریس و دارو گۆچانیان هەبە فڕێیاندا و وتیان: بەیارمەتی و دەسەڵاتی فیرعەون، هەر ئێمە سەردەکەوین و هەر ئێمە دەیبەینەوە.
(٤٥) ئینجا موسا عەساکەی فڕێدا، هەرچی درۆ و دەلەسە و گوریس و داریان هەبوو، هەر هەمووی هەڵلووشی و لەناوی بردن.
(٤٦) ئەوسا ئیتر هەموو جادووگەران، بەهۆی ئیمانەکەیانەوە خران بە رووداو سوژدەیان برد بۆخوا....
(٤٧) وتیان: ئێمە باوەڕمان هێناوە بە پەروەردگاری جیهانەکان.
(٤٨) پەروەردگاری موساو هاروون.
(٤٩) فیرعەون وتی: هەروا باوەڕتان پێ هێنا پێش ئەوەی مۆڵەتتان بدەم بێگومان ئەم جادووگەرە، گەورەکەتانە، کە فێری جادووگەریی کردوون... خۆتان دەبیننەوە، دەبێت دەست و قاچتان بە پێچەوانەوە بقرتێنم و هەمووتان لە خاچ بدەم.
(٥٠) جادووگەرانی ئەوسا و ئیماندارانی ئێستا، بێ ترس وتیان: هیچ زەرەرو زیانی بۆمان نابێت (لە هەڕەشە ناترسین) چونکە ئێمە دڵنیاین کە بۆ لای پەروەردگارمان دەگەڕێینەوە.
(٥١) ئێمە بەڕاستی بەتەماین و ئومێدەوارین کە پەروەردگارمان لە گوناهەکانمان خۆش ببێت هەر بەوەی یەکەم دەستەین لە ئیمانداران (چاوپۆشی لە رابووردووی ناپەسەندمان دەکات).
(٥٢) (دوای ساڵەها) وەحیمان نارد بۆ موسا (ئیتر وڵات بەجێ بهێڵێتو فەرمانمان پێدا) شەوڕەویی بکە بە بەندەکانم و دڵنیاش بن کە (دوژمنان) شوێنتان دەکەون...
(٥٣) فیرعەون (کە هەواڵی زانی) ناردی بۆ شارەکان کە هێز کۆبکەنەوە و (نەیەڵن نەوەی ئیسرائیل کۆچ بکەن)...
(٥٤) (جاری داو وتی) بێگومان ئەوانە دەستەیەکی کەمن و زوو باڵبەستیان دەکەین...
(٥٥) بەڕاستی ئەوانە سەرکەشییان کردووە و ئێمەیان تووڕە کردووە...
(٥٦) (خەمتان نەبێت) بێگومان ئێمە هەموومان بێدارو ئاگادارین (لە نەخشەیان)...
(٥٧) ئینجا ئێمە (بەو شێوەیە فیرعەون و دارو دەستەیمان) دەرهێنا لەناو باخ و باخات وکانیاوەکان...
(٥٨) لە نێو گەنجینەی جۆراو جۆر و جێگە و ڕێگەی خۆش و رازاوەدا...
(٥٩) نەوەی ئیسرائیلمان کرد بەخاوەنی (زۆربەی) ماڵ و سامانیان...
(٦٠) ئەوسا (فیرعەون و دارو دەستەی) شوێنیان کەوتن، لەگەڵ خۆرهەڵاتندا پێیان گەیشتن....

فَلَمَّا تَرَٰٓءَا ٱلْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَٰبُ مُوسَىٰٓ إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
كَلَّآ ۖ إِنَّ مَعِىَ رَبِّى سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنِ ٱضْرِب
بِّعَصَاكَ ٱلْبَحْرَ ۖ فَٱنفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَٱلطَّوْدِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾
وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ ٱلْءَاخَرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُۥٓ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾
ثُمَّ أَغْرَقْنَا ٱلْءَاخَرِينَ ﴿٦٦﴾ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم
مُّؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾ وَٱتْلُ عَلَيْهِمْ
نَبَأَ إِبْرَٰهِيمَ ﴿٦٩﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِۦ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا۟
نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا عَٰكِفِينَ ﴿٧١﴾ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ
تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾ أَوْ يَنفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا۟ بَلْ وَجَدْنَآ ءَابَآءَنَا
كَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾ قَالَ أَفَرَءَيْتُم مَّا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾ أَنتُمْ
وَءَابَآؤُكُمُ ٱلْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّىٓ إِلَّا رَبَّ ٱلْعَٰلَمِينَ
﴿٧٧﴾ ٱلَّذِى خَلَقَنِى فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾ وَٱلَّذِى هُوَ يُطْعِمُنِى وَيَسْقِينِ
﴿٧٩﴾ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾ وَٱلَّذِى يُمِيتُنِى ثُمَّ
يُحْيِينِ ﴿٨١﴾ وَٱلَّذِىٓ أَطْمَعُ أَن يَغْفِرَ لِى خَطِيٓـَٔتِى يَوْمَ ٱلدِّينِ
﴿٨٢﴾ رَبِّ هَبْ لِى حُكْمًا وَأَلْحِقْنِى بِٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٨٣﴾

(٦١) کاتێك هەردوولا یەکتریان بەدی کرد، یارانی موسا وتیان: بەڕاستی پێمانگەیشتن و ئێمە تیاچووین.

(٦٢) موسا وتی: نەخێر، وانیە، من دڵنیام پەروەردگارم لەگەڵدایە و ڕێنموویم دەکات (بۆ ڕزگاری و سەرفرازی).

(٦٣) ئەوسا ئێمە وەحیمان نارد بۆ موسا کە: بە عەساکەت بماڵە بەدەریاکەدا، (هەر کە ئەو کارەی کرد) دەریا شەق بوو (بوو بە دوانزە شەقام) هەر شەقامێکی دەورە درا بەشەپۆلی گەورەی ئاو، کە وەك کێوێکی گەورە و مەزن وابوو (ئاوە کە هەڵدرایەوە بۆ دوانزە تایەفەکەی نەوەی ئیسرائیلو بەنێوانیاندا پەڕینەوە)...

(٦٤) پاشان فیرعەونو داروودەستەیمان کێش کرد بۆ ناو دەریاکە....

(٦٥) موسا و هەموو ئەوانەش لەگەڵیدا بوون ڕزگارمان کردن...

(٦٦) پاشان فیرعەونو لەشکرەکەیمان نوقمی دەریا کرد.

(٦٧، ٦٨) تەماشای ئایەتی ٨ و ٩ بکە.

(٦٩) هەروەها بەسەرهات و هەواڵی ئیبراهیم بۆ ئەو خەڵکە باس بکە.

(٧٠) کاتێك بە باوکی و بە قەومەکەی وت: باشە، ئەوە ئێوە چی دەپەرستن؟!

(٧١) وتیان: (ئاشکرایە) ئێمە کۆمەڵێ بت دەپەرستین و بەردەوام دەورو خولیان دەدەین.

(٧٢) ئیبراهیم وتی: ئایا کاتێك کە هاناو هاواریان بۆ دەبەن و دوعا و نزا دەکەن، گوێیان لە ئاهو ناڵە و داخوازیەکانتان هەیە؟!..

(٧٣) یاخود دەتوانن ئەوانە قازانجێك یان زیانێکتان پێبگەیەنن؟...

(٧٤) بت پەرستان وتیان: (ئێمە ئەوە نازانین) باو و باپیرانمان بینیووە ئاوایان کردووە (ئێمەش وا دەکەین)...

(٧٥) ئیبراهیم وتی: باشە ئاخر ئێوە نابینن چی دەپەرستن (کەی ئەو شتانە شایستەی پەرستنن)...

(٧٦) بەڕاستی ئێوەش و باو و باپیرانی دێرینیشتان (بە هەڵەدا چوون)...

(٧٧) بێگومان هەموو ئەوانە دوژمنی منن، بە دوژمنی خۆمیان دەزانم جگە لە پەروەردگاری جیهانەکان...

(٧٨) ئەوەی دروستی کردووم هەر ئەو ڕێنموییم دەکات (بۆ ئەوەی بەختەوەربم لە هەردوو جیهان)...

(٧٩) ئەو زاتەش خۆی خۆراکم پێ دەبەخشێت و تینویەتیم دەشکێنێت....

(٨٠) کاتێکیش کە نە خۆش دەکەوم، ئەوە هەر ئەو چارەسەرم دەکات و شیفام بۆ دەنێرێت...

(٨١) هەر ئەویش دەممرێنێت و لەوەودواش زیندووم دەکاتەوە...

(٨٢) هەر ئەوە ئومێدم پێیەتی کە لە گوناهم خۆش ببێت لە ڕۆژی قیامەتدا...

(٨٣) (ئینجا ئیبراهیم نزای کردو وتی) پەروەردگارا: زانیاری و دانایی و دەسەڵاتی تەواوم پێ ببەخشە و پەیوەستم بکە بە چاکەکارانەوە.

وَٱجۡعَل لِّي لِسَانَ صِدۡقٖ فِي ٱلۡأٓخِرِينَ ﴿٨٤﴾ وَٱجۡعَلۡنِي مِن وَرَثَةِ جَنَّةِ
ٱلنَّعِيمِ ﴿٨٥﴾ وَٱغۡفِرۡ لِأَبِيٓ إِنَّهُۥ كَانَ مِنَ ٱلضَّآلِّينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا تُخۡزِنِي يَوۡمَ
يُبۡعَثُونَ ﴿٨٧﴾ يَوۡمَ لَا يَنفَعُ مَالٞ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنۡ أَتَى ٱللَّهَ بِقَلۡبٖ
سَلِيمٖ ﴿٨٩﴾ وَأُزۡلِفَتِ ٱلۡجَنَّةُ لِلۡمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾ وَبُرِّزَتِ ٱلۡجَحِيمُ لِلۡغَاوِينَ
﴿٩١﴾ وَقِيلَ لَهُمۡ أَيۡنَ مَا كُنتُمۡ تَعۡبُدُونَ ﴿٩٢﴾ مِن دُونِ ٱللَّهِ هَلۡ يَنصُرُونَكُمۡ
أَوۡ يَنتَصِرُونَ ﴿٩٣﴾ فَكُبۡكِبُواْ فِيهَا هُمۡ وَٱلۡغَاوُۥنَ ﴿٩٤﴾ وَجُنُودُ إِبۡلِيسَ
أَجۡمَعُونَ ﴿٩٥﴾ قَالُواْ وَهُمۡ فِيهَا يَخۡتَصِمُونَ ﴿٩٦﴾ تَٱللَّهِ إِن كُنَّا لَفِي
ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴿٩٧﴾ إِذۡ نُسَوِّيكُم بِرَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٩٨﴾ وَمَآ أَضَلَّنَآ
إِلَّا ٱلۡمُجۡرِمُونَ ﴿٩٩﴾ فَمَا لَنَا مِن شَٰفِعِينَ ﴿١٠٠﴾ وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٖ ﴿١٠١﴾
فَلَوۡ أَنَّ لَنَا كَرَّةٗ فَنَكُونَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١٠٢﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗۖ وَمَا كَانَ
أَكۡثَرُهُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾ كَذَّبَتۡ
قَوۡمُ نُوحٍ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿١٠٥﴾ إِذۡ قَالَ لَهُمۡ أَخُوهُمۡ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٦﴾
إِنِّي لَكُمۡ رَسُولٌ أَمِينٞ ﴿١٠٧﴾ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٠٨﴾ وَمَآ أَسۡـَٔلُكُمۡ
عَلَيۡهِ مِنۡ أَجۡرٍۖ إِنۡ أَجۡرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ
وَأَطِيعُونِ ﴿١١٠﴾ ۞ قَالُوٓاْ أَنُؤۡمِنُ لَكَ وَٱتَّبَعَكَ ٱلۡأَرۡذَلُونَ ﴿١١١﴾

(٨٤) پەروەردگارا؛ یادی خێرم بـا لەسـەر زاری نـەوەکـانی داهاتوو بمێنێت...
(٨٥) بمگێڕە لەو کەسانەش کە بەهەشتی پڕ لە نازو نیعمەت بەدەست دەهێنن و دەبنە خاوەنی...
(٨٦) لە بـــاوکیشم خـــۆش بـــبە بـەڕاسـتی ئـەو لە ریـزی گومراکاندایە (دیارە هێشتا لێی نائومێد نەبووە).
(٨٧) لە ڕۆژی زیندوو بوونەوەی ئەو خەڵکەدا شەرمەزار و خەجاڵەتم مەکە.
(٨٨) ئەو ڕۆژەی کە نـە مـاڵ سـوود دەبـەخشێت و (فـریای ئادەمیزاد دەکەوێت) نە منداڵ و نەوە.
(٨٩) مەگەر کەسێك بە دڵ و دەروونی پاك و بێگەردو پڕ لە ئیمان، بە خزمەت پەروەردگار گەشتبێت.
(٩٠) ئەوکاتە، بەهەشت لە چاکەکـاران و خـوانـاسان نـزیك کراوەتەوە. (دوای پشویەکی کەم دەچنە ناوی).
(٩١) دۆزەخیش لە گومراو سەرلێشێواوەکانەوەدیارە...
(٩٢) پێشیان دەوترێ: لە کوێن ئەوانەی دەتانپەرست؟...
(٩٣) لە جیاتی خوا، ئایا یارمەتی ئـێوەیان پـێ دەدرێت یـان فریای خۆیان دەکەون؟
(٩٤) ئینجا هەموویان بە پاڵەپەستۆو توندو تیژی یەوە، بتەکان و گومراکان بەسەر ڕوودا فڕێ دەدرێنە ناو ئاگری دۆزەخەوە...
(٩٥) (هاوڕێ لەگەڵ) هەر هەموو سەربازان و دەست و پێوەندی شەیتاندا.
(٩٦) (بت پەرستان: بەبتەکان و پەرستراوەکانیان) دەڵێن: بە ڕق و کینەوە، لە کاتێکدا کە ئاژاوە و کێشە دەگێڕن لە دۆزەخدا...
(٩٧) سوێند بە خوا بەڕاستی ئێمە لەگومراییەکی ئاشکرادا دەژیاین...
(٩٨) کاتێك کە ئێوەمان دەبردە ریزی پەروەردگاری جیهانەکانەوە و یەکسانمان دەکردن لەگەڵیدا...
(٩٩) ئێمە کەس گومرای نەکردین تەنها گوناهکارو تاوانبارەکان نەبێت...
(١٠٠) کەواتە ئێمە هێچ تکاکارێکمان بۆ نی یە...
(١٠١) یاخود هاوڕێیەکی دڵسۆز تا هەوڵێکمان بۆ بدات، یان دڵخۆشیمان بداتەوە...
(١٠٢) جا خۆزگە جارێکی‌تر مۆڵەتمان بدرایـە و (بگـەڕاینـەوە بـۆ دنـیا) تـا بـەهۆی ئـەوەوە بـچینە ریـزی ئیماندارانەوە.
(١٠٣)، (١٠٤) سەرنجی ئایەتی ٨ ـ ٩ بدە.
(١٠٥) قەومی – نوح – یش بەرنامەی هەر هەموو پێغەمبەرانیان بەدرۆ زانی.
(١٠٦) کاتێك – نوح – ی برایان پێی وتن: باشە، ئەوە ئێوە لە خوا ناترسن، پارێزکار نابن؟!
(١٠٧) بەڕاستی دڵنیابن کە من فرستادەیەکی ئەمین و دڵسۆزم بۆتان...
(١٠٨) کەوابوو لە خوا بترسن و فەرمانبەرداری من بکەن...
(١٠٩) من داوای هیچ جۆرە پاداشتێکتان لێ ناکەم لەسەری، من تەنها پاداشتی خۆم لە پەروەردگاری جیهانەکان دەخوازم. (ئەو لێبرانەی پێغەمبەران سڵاویان لێ بێت دەبوا هاندارەیان بوایە بۆ باوەڕ).
(١١٠) هەمیشە لە خوا بترسن و فەرمانبەرداری من بن...
(١١١) (هەندێك لە دەمدارانی قەومەکەی) وتیان: ئێمە چۆن باوەڕ لەبەر خاتری تۆ بهێنین، لەکاتێکدا کە کەسانی هەژارو داماو شوێنت کەوتووە!

قَالَ وَمَا عِلْمِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٢﴾ إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي
لَوْ تَشْعُرُونَ ﴿١١٣﴾ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٤﴾ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ
﴿١١٥﴾ قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿١١٦﴾ قَالَ
رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ﴿١١٧﴾ فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ
مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾ فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ
﴿١١٩﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبَاقِينَ ﴿١٢٠﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ
أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٢﴾ كَذَّبَتْ
عَادٌ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾ إِنِّي لَكُمْ
رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٥﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٢٦﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٧﴾ أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ
آيَةً تَعْبَثُونَ ﴿١٢٨﴾ وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ ﴿١٢٩﴾
وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٣٠﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٣١﴾
وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ ﴿١٣٣﴾
وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٣٤﴾ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ
﴿١٣٥﴾ قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَظْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٦﴾

(١١٢) نوح وتـی: جـا مـن چـوزانـم، ئـەوان چ کـارو کردەوەیەکیان ئەنجامدەدا (من بانگم کـردن بـۆ ئـیمان، ئەوانیش هاتن بەدەم بانگەوازەکەمەوە)...
(١١٣) حســاب و لێــپرسینەوەشیان تــەنها لەســەر پەروەردگاری منە، ئەگەرهەست و هوشیاریتانهەیە...
(١١٤) مــن هــەرگیز ئـیمانداران دەرنـاکـەم و(دڵیان نائێشێنم)...
(١١٥) بەڵکو من تەنها بێدارکەرەوەیەکی ئاشکرام...
(١١٦) (ئەوسا دەسەڵاتداران) وتیان: ئەی نوح ئـەگـەر کۆڵ نەدەیت و کۆتایی بەم باسانە نەهێنیت، بەڕاستی لە ڕەجم کراوان دەبیت و (بەرد بارانت دەکەین).
(١١٧) (نوح سکاڵای کردو) وتی: پەروەردگارا بەڕاستی قەومەکەم بڕوایان پێنەکردم.
(١١٨) لەبەر ئەوە داواکـارم سـەرکەوتنم پـێببەخشیت بەسەریاندا و دەروم لێ بکەیتەوە و خۆم و ئیماندارانی یاوەریشم ڕزگار بکەیت.
(١١٩) (ئەوسا ئێمە) خۆی و هەرچـی لەگـەڵیدا بـوون ڕزگارمان کرد لە کەشتیە بارهەڵگرەکەدا.
(١٢٠) پاشان دوای ئەوان هەرچی مایەوە (لە خەلکە گومراکە) نوقمی ئاوی ڕزیانەکەمان کرد.
(١٢١)، (١٢٢) سەرنجی ئایەتی ٨ – ٩ بدە.
(١٢٣) قەومی عادیش بەرنامەی هەر هەموو پێغەمبەرانیان بەدرۆزانی.
(١٢٤) کاتێك (هود)ی پێغەمبەری برایان پێی وتن: باشە، ئەوە ئێوە لە خوا ناترسن، پارێزکار نابن.
(١٢٥) بەڕاستی دڵنیابن کە من فرستادەیەکی ئەمین و دڵسۆزم بۆتان.
(١٢٦) لە خوا بترسن و فەرمانبەردارم بن...
(١٢٧) سەرنجی ئایەتی ١٠٩ بدە...
(١٢٨) ئەوە نیە ئێوە لە هەموو شوێنێکی بڵند و سازگاردا کۆشك و تەلار دروست دەکەن و خـۆتان سەرگەرمی کەیف و شادی دەکەن؟! (ئایا تەنها بۆ ئەوە دروست کراون؟)...
(١٢٩) هەر خەریکی دروستکردنی کارگەو کارخانەن و بەئومێدی ئەوەن هەمیشە بژین و نەمرن...
(١٣٠) کاتێك پەلاماری خەڵکی دەدەن، بەشێوەیەکی زۆر دڵ ڕەق و دڕندانە پەلامار دەدەن‌و دەست دەوەشێنن!..
(١٣١) کەواتە لە خوا بترسن و فەرمانبەردارم بن...
(١٣٢) لەو زاتە بترسن کە خۆتان دەزانن چی پێبە خشیوون...
(١٣٣)ماڵاتی زۆرو نەوەی زۆری پێبەخشیوون..
(١٣٤) هەروەها باخچە و باخات و کانی و سەرچاوەی زۆر...
(١٣٥) بەڕاستی من دەترسم لە ڕۆژێکی زور سەختدا بەڵایەکی گەورە یەخەتان پێ بگرێت...
(١٣٦) (ستەمکاران) وتیان: چوونیەکە بەلای ئێمەوە ئامۆژگاری دەکەیت یان لە ئامۆژگاران نابێت؟!

إِنْ هَٰذَآ إِلَّا خُلُقُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿١٣٨﴾ فَكَذَّبُوهُ
فَأَهْلَكْنَٰهُمْ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾ إِذْ قَالَ
لَهُمْ أَخُوهُمْ صَٰلِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٤٢﴾ إِنِّى لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾
فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٤٤﴾ وَمَآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِىَ
إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٤٥﴾ أَتُتْرَكُونَ فِى مَا هَٰهُنَآ ءَامِنِينَ ﴿١٤٦﴾
فِى جَنَّٰتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾ وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ﴿١٤٨﴾
وَتَنْحِتُونَ مِنَ ٱلْجِبَالِ بُيُوتًا فَٰرِهِينَ ﴿١٤٩﴾ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ
﴿١٥٠﴾ وَلَا تُطِيعُوٓا۟ أَمْرَ ٱلْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾ ٱلَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِى ٱلْأَرْضِ
وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾ قَالُوٓا۟ إِنَّمَآ أَنتَ مِنَ ٱلْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾ مَآ أَنتَ
إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا فَأْتِ بِـَٔايَةٍ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿١٥٤﴾ قَالَ
هَٰذِهِۦ نَاقَةٌ لَّهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾ وَلَا تَمَسُّوهَا
بِسُوٓءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾ فَعَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا۟
نَٰدِمِينَ ﴿١٥٧﴾ فَأَخَذَهُمُ ٱلْعَذَابُ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً وَمَا كَانَ
أَكْثَرُهُم مُّؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

(١٣٧) ئەم بیرو باوەڕە هەرداب‌و نەریت‌و ڕەوشتی پێشینانە.
(١٣٨) (ئێمە بروا ناکەین کە وەك تۆ دەڵێیت) لە سزادراوان و ئازاردراوان بین.
(١٣٩) ئەوان براوایان پێنە کرد، ئێمەش لەناومان بردن، بەڕاستی لە بەسەرهاتیاندا بەڵگە و نیشانە و عیبرەت هەیە، (مەخابن) زۆربەشیان باوەڕەردار نەبوون.
(١٤٠) بەراستی پەروەردگاری تۆ (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) باڵادەستە (بەسەر بێ باوەڕاندا) و بەسۆزو میهرەبانە (بە ئیمانداران).
(١٤١) قەومی (ثمود) یش بروایان بە پێغەمبەرانیان نەکرد.
(١٤٢) کاتێك صالحی برایان پێی وتن: باشە، ئەوە ئێوە لە خوا ناترسن، پارێزکار نابن؟
(١٤٣) سەرنجی ئایەتی ١٠٧ بدە.
(١٤٤) لە ١٠٨ دا ماناکراوە.
(١٤٥) لە ١٠٩ دا مانکراوە.
(١٤٦) ئایا وادەزانن هەروا ئالێرەدا بەخۆشی و ئاسوودەیی دەهێڵرێنەوە (ژیانتان کۆتایی نایەت)؟
(١٤٧) لەناو باخ و باخات و کانیاوی سازگاردا؟!
(١٤٨) لەناو بێستان و دارخورمادا کە خورمای نەرم و ناسك و بەتام دەگرێت؟!!
(١٤٩) (هەروەها بۆتان دەلوێت) ماڵ و شوێنی خۆش لە چیاکان دابتاشن و بەجوانی دروستی بکەن و بەخۆشی تیایدا کەشخە بکەن؟!
(١٥٠) لە خوا بترسن و فەرمانبەرداری من بکەن.
(١٥١) بە فەرمانی موسریف و لە سنوور دەرچووەکان هەڵس و کەوت مەکەن...
(١٥٢) ئەوانەی کە تۆوی فەسادو تاوان لە زەویدا دەچێنن و هەرگیز چاکسازی ناکەن.
(١٥٣) خوانەناسان وتیان: وادیارە تۆ بەڕاستی لەوانەی کە فێڵ و جادووت لێکراوە!!
(١٥٤) تۆ هەر بەشەرێکی وەکو ئێمە، بەڵگەیەکمان نیشان بدە ئەگەر لە ڕاستگۆیانیت؟!
(١٥٥) (جا خوای بە توانا حوشترێکی بۆ بەدیهێنان، تا دەمکوتیان بکات و بیانویان ببرێت)، ئینجا - صالح - پێغەمبەر پێی وتن: ئەمە وشترێکە و موعجیزەیەکە دەبێت ڕۆژێك ئاو تەنها بۆ ئەم بێت، ڕۆژێکیش بۆ ئێوە، دیاریکراو بێت.
(١٥٦) نەکەن دەستدرێژی بکەنە سەرو ئازاری بدەن، تا سزایەکی سەخت لە ڕۆژێکی سامناکدا یەخەتان نەگرێت.
(١٥٧) (بەڵام گوێیان نەدا بە ئامۆژگاریەکانی صالح)، ئیتر سەریان بڕی و دەستبەجێ لەبەیانیدا پەشیمان بوونەوە...
(١٥٨) ئەوسا بەهۆی ئەوەوە خێرا سزای خوایی یەخەی گرتن، بەڕاستی ئا لەوەدا بەڵگە و نیشانە هەیە (لەسەر تۆڵەی خوایی) (مەخابن) زۆربەشیان باوەڕدار نەبوون.
(١٥٩) سەرنجی ئایەتی ٩ بدە.

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ
﴿١٦١﴾ إِنِّى لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٦٢﴾ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٦٣﴾ وَمَآ
أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِىَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٦٤﴾
أَتَأْتُونَ ٱلذُّكْرَانَ مِنَ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٦٥﴾ وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُم
مِّنْ أَزْوَٰجِكُم ۚ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٦﴾ قَالُوا۟ لَئِن لَّمْ تَنتَهِ يَٰلُوطُ
لَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُخْرَجِينَ ﴿١٦٧﴾ قَالَ إِنِّى لِعَمَلِكُم مِّنَ ٱلْقَالِينَ ﴿١٦٨﴾
رَبِّ نَجِّنِى وَأَهْلِى مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٩﴾ فَنَجَّيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥٓ أَجْمَعِينَ ﴿١٧٠﴾
إِلَّا عَجُوزًا فِى ٱلْغَٰبِرِينَ ﴿١٧١﴾ ثُمَّ دَمَّرْنَا ٱلْءَاخَرِينَ ﴿١٧٢﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم
مَّطَرًا ۖ فَسَآءَ مَطَرُ ٱلْمُنذَرِينَ ﴿١٧٣﴾ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم
مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٧٥﴾ كَذَّبَ أَصْحَٰبُ
لْـَٔيْكَةِ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ إِنِّى لَكُمْ
رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٨﴾ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿١٧٩﴾ وَمَآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِىَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٨٠﴾ ۞ أَوْفُوا۟ ٱلْكَيْلَ وَلَا
تَكُونُوا۟ مِنَ ٱلْمُخْسِرِينَ ﴿١٨١﴾ وَزِنُوا۟ بِٱلْقِسْطَاسِ ٱلْمُسْتَقِيمِ ﴿١٨٢﴾
وَلَا تَبْخَسُوا۟ ٱلنَّاسَ أَشْيَآءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا۟ فِى ٱلْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿١٨٣﴾

(١٦٠) قەومی (لوط)یش بروایان بە پێغەمبەران نەکرد...
(١٦١) کاتێك (لوط) ی برایان پێی وتن: باشە، ئەوە ئێوە لە خوا ناترسن.
ئایەتەکانی (١٦٢)، (١٦٣)، (١٦٤) لە ١٠٧، ١٠٨، ١٠٩ دا ماناکراوە.
(١٦٥) ئایا لەناو ئەو هەموو خەڵکەدا ئێوە بە شوێن نێرینەدا دەگەڕێن و دەتانەوێت ئارەزووی جووت بوون لەگەڵ ئەواندا جێبەجێ بکەن؟...
(١٦٦) واز دەهێنن لە هاوسەران و هاوجووتانی خۆتان کە پەروەردگارتان بۆی دروست کردوون، بەڵکو ئێوە هەر قەومێکی نالەبارو بەدڕەوشت و ناڕەسەنن.
(١٦٧) تاوانباران وتیان: ئەی لوط، ئەگەر کۆڵ نەدەیت لە دەربەدەر کراوان دەبیت.
(١٦٨) لوط وتی: بەڕاستی من بێزارم لە کارو کردەوەتان و نەفرەتی لێدەکەم و بێدەنگ نابم.
(١٦٩) ئەوساکە نائومێد بوو لێیان، نزای کردو وتی: پەروەردگارا خۆم و ماڵ و خێزانم رزگار بکە لەو کاروکردەوانەی ئەمانە دەیکەن.
(١٧٠) ئێمەش نزامان گیراکرد و خۆی و ماڵ و خێزانیمان هەمووی رزگار کرد...
(١٧١) جگە لە پیرەژنێك (کە هاوسەری بوو) لە تیاچووەکان بوو (چونکە باوەڕی بە پەیامەکەی نەبوو).
(١٧٢) لەوەودوا ئەوانی ترمان ریشەکەن کرد.
(١٧٣) بەسەختیش بەرد بارانمان کردن، ئای کە خراپ و سەخت و دژوارە بارانی بێدارکراوەکان.
(١٧٤)، (١٧٥) سەرنجی ئایەتی ٨، ٩ بدە.
(١٧٦) خاوەنی باخ و باخاتە چڕو پڕەکانیش بەرنامەی گشت پێغەمبەرانیان بەدرۆزانی.
(١٧٧) کاتێك شوعەیب پێغەمبەر پێی وتن: باشە، ئەوە ئێوە لە خوا ناترسن، پارێزکار نابن؟
(١٧٨) (١٧٨)، (١٧٩)، (١٨٠)، سەرنجی ١٠٧، ١٠٨، ١٠٩ بدە.
(١٨١) لەکێشان و پێواندا وەفاداربن و فێڵ مەکەن و لەو کەسانە مەبن کە زەرەر بەخەڵکی دەگەیەنن و شتیان بێ نرخ دەکەن و (هەربەرژەوەندی خۆیانیان دەوێت).
(١٨٢) بە تەرازوو پێوەری راست و دروستیش کێشانە و پێوانە بکەن.
(١٨٣) نرخی کەلوپەل و شتومەکی خەڵکی مەشکێنن و سووکی مەکەن و لە زەویدا فەساد و تاوان ئەنجام مەدەن.

وَٱتَّقُواْ ٱلَّذِي خَلَقَكُمۡ وَٱلۡجِبِلَّةَ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٨٤﴾ قَالُوٓاْ إِنَّمَآ أَنتَ
مِنَ ٱلۡمُسَحَّرِينَ ﴿١٨٥﴾ وَمَآ أَنتَ إِلَّا بَشَرٞ مِّثۡلُنَا وَإِن نَّظُنُّكَ لَمِنَ
ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿١٨٦﴾ فَأَسۡقِطۡ عَلَيۡنَا كِسَفٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ إِن كُنتَ
مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿١٨٧﴾ قَالَ رَبِّيٓ أَعۡلَمُ بِمَا تَعۡمَلُونَ ﴿١٨٨﴾ فَكَذَّبُوهُ
فَأَخَذَهُمۡ عَذَابُ يَوۡمِ ٱلظُّلَّةِۚ إِنَّهُۥ كَانَ عَذَابَ يَوۡمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٩﴾
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗۖ وَمَا كَانَ أَكۡثَرُهُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿١٩٠﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ
ٱلۡعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾ وَإِنَّهُۥ لَتَنزِيلُ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ ٱلرُّوحُ
ٱلۡأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَىٰ قَلۡبِكَ لِتَكُونَ مِنَ ٱلۡمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيّٖ
مُّبِينٖ ﴿١٩٥﴾ وَإِنَّهُۥ لَفِي زُبُرِ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٩٦﴾ أَوَلَمۡ يَكُن لَّهُمۡ ءَايَةً أَن يَعۡلَمَهُۥ
عُلَمَٰٓؤُاْ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ﴿١٩٧﴾ وَلَوۡ نَزَّلۡنَٰهُ عَلَىٰ بَعۡضِ ٱلۡأَعۡجَمِينَ ﴿١٩٨﴾
فَقَرَأَهُۥ عَلَيۡهِم مَّا كَانُواْ بِهِۦ مُؤۡمِنِينَ ﴿١٩٩﴾ كَذَٰلِكَ سَلَكۡنَٰهُ
فِي قُلُوبِ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿٢٠٠﴾ لَا يُؤۡمِنُونَ بِهِۦ حَتَّىٰ يَرَوُاْ ٱلۡعَذَابَ
ٱلۡأَلِيمَ ﴿٢٠١﴾ فَيَأۡتِيَهُم بَغۡتَةٗ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ ﴿٢٠٢﴾ فَيَقُولُواْ
هَلۡ نَحۡنُ مُنظَرُونَ ﴿٢٠٣﴾ أَفَبِعَذَابِنَا يَسۡتَعۡجِلُونَ ﴿٢٠٤﴾ أَفَرَءَيۡتَ
إِن مَّتَّعۡنَٰهُمۡ سِنِينَ ﴿٢٠٥﴾ ثُمَّ جَآءَهُم مَّا كَانُواْ يُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾

(١٨٤) هەر لەو زاتە بترسن کە ئێوەش و نەوەکانی پێش ئێوەشی دروست کردووە.
(١٨٥) (نەفامان) وتیان: بەڕاستی تۆ ئەی شوعەیب هەر لە جادوو لێکراوانیت.
(١٨٦) تۆ تەنها مرۆڤێکی وەکو ئێمەیت، واش گومان دەبەین کەلە درۆزنان بیت!!
(١٨٧) دە پارچەیەك لە ئاسمانەوە بەسەرماندا دابارێنە ئەگەر تۆ لە ریزی راستگۆ یاندایت؟!
(١٨٨) شوعەیب وتی: من دڵنیام کە پەروەردگارم ئاگادارە بەوەی کە دەیکەن.
(١٨٩) سەرئەنجام، قەومی نالەبار بروایان بە شوعەیب نەکرد، ئیتر سزای رۆژی هەورو سێبەر (کە لە ژێریدا ئاگر باران کران) دایگرتن، بەڕاستی ئەو سزایە سزای رۆژێکی گەورە و سەخت بوو.
(١٩٠)، (١٩١) سەرنجی ئایەتی ٨، ٩ بدە.
(١٩٢) بەڕاستی ئەم قورئانە لەلایەن پەروەردگاری هەموو جیهانەکانەوە رەوانە کراوە.
(١٩٣) جوبرەئیلی ئەمین (فریشتەی وەحی) دابیەزاندووە...
(١٩٤) بۆ سەر دڵی تۆ ئەی محمد ﷺ تا بچیتە ریزی ئەو کەسانەوە کەخەڵکی بێداردەکەنەوە و لە خەوی غەفڵەت دایانە چڵەکێنن.
(١٩٥) بەزمانی عەرەبی روون و ئاشکرا، یاخود بەزمانێکی پاراو و شیرین و روون.
(١٩٦) بێگومان هەواڵی راستی و دروستی ئەم قورئانە لە کتێبە پێشووە کاندا باسکراوە.
(١٩٧) ئایا لەوەدا بەڵگە و نیشانە نەبوو بۆ ئەو خەڵکە، کە زاناکانی نەوەی ئیسرائیل دەربارەی پێغەمبەر و قورئان، گەلێ شت دەزانن. (بەڵام دەیشارنەوەو رای ناگەیەنن).
(١٩٨) خۆ ئەگەر قورئانمان دابەزاندایە بۆ سەر کەسانێکی تر جگە لە عەرەبەکان...
(١٩٩) وەبیخوێندایە بەسەریاندا هەر باوەڕیان پێ نەدەکرد...
(٢٠٠) هەر ئابەو شێوەیە، بەردەوام کار کردی قورئان لە دڵی تاوانباراندا جێگیر دەکەین...
(٢٠١) کە هەر باوەڕیان پێی نابێت هەتا سزایەکی بەئێش و ئازار دەبینن...
(٢٠٢) کە کوتوپڕ یەخەیان دەگرێت و ئەوان هەست بەنزیك بوونەوەی ناکەن...
(٢٠٣) (ئەو کاتە هاوار دەکەن و) دەڵێن: ئایا ئیتر مۆڵەتمان دەدرێت، ئایا ئیتر جارێکی تر فرسەتمان دەدرێتێ؟!...
(٢٠٤) ئایا ئەوانە پەلەیانە زوو سزای ئێمە یەخەیان بگرێت؟!
(٢٠٥) باشە ئایا ئەگەر ساڵەها مۆڵەتیان بدەین و ژیانی دنیا بەخۆشی ببەنە سەر، باوەڕ دەهێنن؟!
(٢٠٦) پاشان ئەگەر ئەو هەڕەشە و سزایەی کە لەوان کراوە هاتەدی و پێش هات، ئەوانە دەتوانن چی بکەن؟!

مَآ أَغۡنَىٰ عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يُمَتَّعُونَ ﴿٢٠٧﴾ وَمَآ أَهۡلَكۡنَا مِن قَرۡيَةٍ إِلَّا
لَهَا مُنذِرُونَ ﴿٢٠٨﴾ ذِكۡرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَٰلِمِينَ ﴿٢٠٩﴾ وَمَا تَنَزَّلَتۡ بِهِ
ٱلشَّيَٰطِينُ ﴿٢١٠﴾ وَمَا يَنۢبَغِي لَهُمۡ وَمَا يَسۡتَطِيعُونَ ﴿٢١١﴾ إِنَّهُمۡ
عَنِ ٱلسَّمۡعِ لَمَعۡزُولُونَ ﴿٢١٢﴾ فَلَا تَدۡعُ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ فَتَكُونَ
مِنَ ٱلۡمُعَذَّبِينَ ﴿٢١٣﴾ وَأَنذِرۡ عَشِيرَتَكَ ٱلۡأَقۡرَبِينَ ﴿٢١٤﴾ وَٱخۡفِضۡ
جَنَاحَكَ لِمَنِ ٱتَّبَعَكَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٢١٥﴾ فَإِنۡ عَصَوۡكَ فَقُلۡ إِنِّي
بَرِيٓءٞ مِّمَّا تَعۡمَلُونَ ﴿٢١٦﴾ وَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱلۡعَزِيزِ ٱلرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ ٱلَّذِي
يَرَىٰكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقَلُّبَكَ فِي ٱلسَّٰجِدِينَ ﴿٢١٩﴾ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ
ٱلۡعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾ هَلۡ أُنَبِّئُكُمۡ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلُ ٱلشَّيَٰطِينُ ﴿٢٢١﴾ تَنَزَّلُ عَلَىٰ
كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٖ ﴿٢٢٢﴾ يُلۡقُونَ ٱلسَّمۡعَ وَأَكۡثَرُهُمۡ كَٰذِبُونَ ﴿٢٢٣﴾
وَٱلشُّعَرَآءُ يَتَّبِعُهُمُ ٱلۡغَاوُۥنَ ﴿٢٢٤﴾ أَلَمۡ تَرَ أَنَّهُمۡ فِي كُلِّ وَادٖ
يَهِيمُونَ ﴿٢٢٥﴾ وَأَنَّهُمۡ يَقُولُونَ مَا لَا يَفۡعَلُونَ ﴿٢٢٦﴾ إِلَّا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَذَكَرُواْ ٱللَّهَ كَثِيرٗا وَٱنتَصَرُواْ مِنۢ
بَعۡدِ مَا ظُلِمُواْۗ وَسَيَعۡلَمُ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓاْ أَيَّ مُنقَلَبٖ يَنقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

سُورَةُ النَّمۡلِ — ترتيبها ٢٧ — آياتها ٩٣

(٢٠٧) ئەوسا ئیتر ئەو رابواردنەی دنیایان هیچ فـریایان ناکەوێت و بێسوود دەبێت.
(٢٠٨) ئێمە هەر شارو شارۆچکەیەکمان کاول کـردبێت بەبێ فرستادە و بێدار خەرەوە نەبووە.
(٢٠٩) تا دابچڵەکێن و بیربکەنەوە، بێگومان هەرگیز ئێمە ستەمکار نەبووین و نابین.
(٢١٠) دڵنیابن کە ئایەتەکانی ئەم قورئانە وەنـەبێت لە ڕێگەی شەیتانەکانەوە ڕەوانەکرابێت.
(٢١١) شتی وا بەوان ناکرێت و هەرگیز ناتوانن بەکاری وا هەستن.
(٢١٢) بـێگومان ئـەو شـەیتانانە لە بـیستنی وەحـی و فەرمانەکانی خوا کە رادەگەیە نرێت بە فریشتەکان دوور و بەرکەنارن.
(٢١٣) کەواتە ئەی ئیماندار، لەگەڵ خوادا هانا و هاوار بۆ بەناو خوایەکیتر مەبە، چونکە بەهۆی ئەوەوە تۆش لە سزا دراوان دەبیت.
(٢١٤) ئەی محمد ﷺ سەرەتا عەشرەت و تایەفە و کەس و کاری نزیکت بێدار بکەرەوەو بیانترسێنە. (لە سەرئەنجامی بێباوەڕی).
(٢١٥) باڵی بەزەیی و میهرەبانی خۆت نەوی بکە بۆ ئەو ئیماندارانەی کە شوێنت کەوتوون.
(٢١٦) ئەگەر خوانەناسان یاخی بوون و سەرپێچیان کرد، ئەوە پێیان بڵێ: کە بەڕاستی من بـەریم لە هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە دەیکەن.
(٢١٧) ئەی محمد ﷺ پشت بە خوای باڵادەست و میهرەبان ببەستە.
(٢١٨) ئەو زاتەی کە دەتبینێت کاتێك هەڵدەستیت لە شەوگاردا و دەیپەرستیت.
(٢١٩) ئەو زاتە تۆ دەبینێت کە چۆن لە ریزی سوژدەبەراندا هەڵس و کەوت دەکەیت.
(٢٢٠) بەڕاستی ئەو خوایە زاتێکی بیسەرو زانایە (بە گوفتارو نیەتتان).
(٢٢١) ئایا پێتان بڵێم کە شەیتانەکان دادەبەزنە سەر کێ؟
(٢٢٢) دادەبەزنە سەر هەموو کەسێکی بوختانچی و تاوانبارو گوناهکار.
(٢٢٣) شەیتانەکان گوێ هەڵدەخەن بو هەواڵی ئاسمان و زۆربەشیان درۆزنن.
(٢٢٤) سەرگەردان و سەرلێشێواوەکانیش شوێنی شاعیران دەکەون.
(٢٢٥) ئایا نابینیت کە ئەوانە لە هەموو دۆڵێکدا سەرهەڵدەدەن و لە هەموو شتێك دەدوێن.
(٢٢٦) بەڕاستی ئەوانە شتێك دەڵێن و بەکردەوە نایکەن (کردارو گوفتاریان دوورە لە یەکەوە).
(٢٢٧) جگە لەوانەیان کە باوەڕیان هێناوە و کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە و یـادی خـوایـان زۆر کردووە، (بەو تواناییەی کە هەیانە) پشتیوانیان کـردووە لەو ئـیماندارانـەی کـە سـتەمیان لێکـراوە، سەرئەنجام ئەوانەی ستەمیان کردووە دەزانن کە بەچۆن تێکشکاویەك دەگەڕێنەوە بۆ لای خوا چـۆن ژێرەو ژوور دەبن و تیادەچن‌و ریسوادەبن.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

طسٓۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡقُرۡءَانِ وَكِتَابٖ مُّبِينٍ ﴿١﴾ هُدٗى وَبُشۡرَىٰ
لِلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٢﴾ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُم
بِٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمۡ
أَعۡمَٰلَهُمۡ فَهُمۡ يَعۡمَهُونَ ﴿٤﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَهُمۡ سُوٓءُ ٱلۡعَذَابِ
وَهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ هُمُ ٱلۡأَخۡسَرُونَ ﴿٥﴾ وَإِنَّكَ لَتُلَقَّى ٱلۡقُرۡءَانَ مِن
لَّدُنۡ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ﴿٦﴾ إِذۡ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهۡلِهِۦٓ إِنِّيٓ ءَانَسۡتُ نَارٗا سَـَٔاتِيكُم
مِّنۡهَا بِخَبَرٍ أَوۡ ءَاتِيكُم بِشِهَابٖ قَبَسٖ لَّعَلَّكُمۡ تَصۡطَلُونَ ﴿٧﴾ فَلَمَّا
جَآءَهَا نُودِيَ أَنۢ بُورِكَ مَن فِي ٱلنَّارِ وَمَنۡ حَوۡلَهَا وَسُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ رَبِّ
ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٨﴾ يَٰمُوسَىٰٓ إِنَّهُۥٓ أَنَا ٱللَّهُ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٩﴾ وَأَلۡقِ عَصَاكَۚ
فَلَمَّا رَءَاهَا تَهۡتَزُّ كَأَنَّهَا جَآنّٞ وَلَّىٰ مُدۡبِرٗا وَلَمۡ يُعَقِّبۡۚ يَٰمُوسَىٰ لَا تَخَفۡ
إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿١٠﴾ إِلَّا مَن ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسۡنَۢا بَعۡدَ
سُوٓءٖ فَإِنِّي غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿١١﴾ وَأَدۡخِلۡ يَدَكَ فِي جَيۡبِكَ تَخۡرُجۡ بَيۡضَآءَ
مِنۡ غَيۡرِ سُوٓءٖۖ فِي تِسۡعِ ءَايَٰتٍ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ وَقَوۡمِهِۦٓۚ إِنَّهُمۡ كَانُواْ قَوۡمٗا فَٰسِقِينَ
﴿١٢﴾ فَلَمَّا جَآءَتۡهُمۡ ءَايَٰتُنَا مُبۡصِرَةٗ قَالُواْ هَٰذَا سِحۡرٞ مُّبِينٞ ﴿١٣﴾

سورەتی (النمل)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سورەتی (البقرة) بدە، ئەوەی (کە بو تۆ نازڵبووە) ئایەتەکانی ئەم قورئانەن و فەرمانی کتێبێکی پیرۆزو ئاشکرا و روونە...

(٢) رێنموویی بەخش و مژدە بەخشە بە ئیمانداران (لە هەموو سەردەمێکدا)...

(٣) ئەوانەی کە نوێژەکانیان بە چاکی ئەنجام دەدەن و زەکات دەبەخشن و باوەڕێکی بەتین و دامەزراویان بەرۆژی قیامەت هەیە.

(٤) بێگومان ئەوانەی باوەڕ بە قیامەت ناهێنن، کارو کردەوە خراپەکانمان لەبەرچاو جوان کردوون، لەبەر ئەوەی چاوی دڵیان کوێر بووە و خراپیی کردارەکانیان نابینن.

(٥) ئائەوانە ئەوانەن کە ناخۆشترین و ناسۆرترین سزا بۆیان ئامادەیە و ئەوان لە قیامەتدا لە هەموو کەس خەسارەتمەندترن.

(٦) ئەی محمد ﷺ بەڕاستی تۆ لەلایەن زاتێکی دانا و زاناوە قورئان فێر دەکرێیت و پێت دەدرێت.

(٧) یادیان بهێنە، کاتێك موسا (لە رێگای گەڕانەوەیدا بۆ میسر) بە هاوسەرەکەی وت: (ئێوە لێرەدا بمێننەوە) بەڕاستی من ئاگرێکم بەدی کردووە و دڵم پێی خۆشە، لەوێوە هەواڵێکتان بۆ دەهێنم، یان سەلکە بزوتێکتان بۆ دەهێنم، بۆ ئەوەی خۆتانی پێ گەرم بکەنەوە.

(٨) جا کاتێك گەیشتە لای ئەوەی بەئاگری زانی (بینی نوورو رووناکیەکی بێ وێنەیە) بانگی لێکرا: پیرۆزە ئەو کەسەی کە لەپاڵ ئاگرەکەدایە و ئەو فریشتانەش کە لەجێی ئاگرە تایبەتیەکەدا هەن، پاکی و بێگەردی بۆ خوایە، کە پەروەردگاری هەموو جیهانەکانە.

(٩) ئەی موسا ئەو کەسەی قسەت بۆ دەکات ئەوە بەڕاستی منم، ئەو خوایەی کە باڵادەست و دانایە.

(١٠) ئەو عەسایەت فڕێ بدە، جا کاتێك فڕێیدا بینی، وەکو تولەمار بەخێرایی دەجووڵا، موسا هەڵات و پشتی تێکرد و ئاوڕی نەدایەوە، (ئەوسا خوای گەورە فەرمووی): ئەی موسا مەترسە، چونکە بەڕاستی پێغەمبەران لە لای من ناترسن و بیمیان نیە...

(١١) مەگەر کەسێك ستەمێکی کردبێت و پاشان چاکەکاری ئەنجام بدات دوای ئەوەی پێشتر هەڵەی هەبوو، ئەوە من بۆ ئەو جۆرە کەسانە لێخۆشبوو میهرەبانم.

(١٢) جا دەستەکەت بخەرە گیرفانتەوە، هەرکە دەرتهێنا بە سپیەکی بێ عەیب دێتە دەرەوە، ئەم دوو ـ موعجیزە ـ یە لە ریزی نۆ ـ موعجیزە ـ دایە بۆ فیرعەون و قەومەکەی، بەڕاستی ئەوانە قەومێکی لە سنوور دەرچوو یاخین.

(١٣) جاکاتێك – موعجیزە –کانی ئێمەیان بە روونی و ئاشکرا بۆ هات و خرایە بەرچاویان وتیان: ئەمە جادوویەکی ئاشکرایە...

وَجَحَدُواْ بِهَا وَٱسْتَيْقَنَتْهَآ أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا ۚ فَٱنظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا دَاوُۥدَ وَسُلَيْمَٰنَ عِلْمًا ۖ
وَقَالَا ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِى فَضَّلَنَا عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾
وَوَرِثَ سُلَيْمَٰنُ دَاوُۥدَ ۖ وَقَالَ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ عُلِّمْنَا مَنطِقَ ٱلطَّيْرِ
وَأُوتِينَا مِن كُلِّ شَىْءٍ ۖ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ ٱلْفَضْلُ ٱلْمُبِينُ ﴿١٦﴾ وَحُشِرَ
لِسُلَيْمَٰنَ جُنُودُهُۥ مِنَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ وَٱلطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٧﴾
حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوْاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمْلُ ٱدْخُلُواْ
مَسَٰكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِىٓ أَنْ أَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتَ عَلَىَّ وَعَلَىٰ وَٰلِدَىَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَٰلِحًا
تَرْضَىٰهُ وَأَدْخِلْنِى بِرَحْمَتِكَ فِى عِبَادِكَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٩﴾
وَتَفَقَّدَ ٱلطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِىَ لَآ أَرَى ٱلْهُدْهُدَ أَمْ كَانَ مِنَ
ٱلْغَآئِبِينَ ﴿٢٠﴾ لَأُعَذِّبَنَّهُۥ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَاْذْبَحَنَّهُۥٓ
أَوْ لَيَأْتِيَنِّى بِسُلْطَٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٢١﴾ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ
أَحَطتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِۦ وَجِئْتُكَ مِن سَبَإٍۭ بِنَبَإٍ يَقِينٍ ﴿٢٢﴾

(١٤) ئەوانە بەردەوام هەر رق ئەستووریيان كردو باوەڕيان پێی نەبوو، بە زۆرداری و خۆبەزلزانی، لەکاتێکدا لەناخی دەروونيانەوە هەستيان دەكرد حەقيقەتە و راستە، دە تەماشا بكە و سەرنج بدە بزانە سەرەنجامی تاوانباران و گوناهكاران چۆن بوو (چۆن تۆڵەمان لێ سەندن).

(١٥) سوێند بە خوا ئێمە بە داود و سولەيمان زانياری و زانستيمان بەخشی، هەردووكيان وتيان: سوپاس و ستايش بۆ ئەو خوايەی كە زيادە رێزی ئێمەی داوە بەسەر زۆرێك لە بەندە ئيماندارەكانيدا.

(١٦) سولەيمان جێنشينی داودی باوكی بوو، رۆژێك وتی: ئەی خەڵكينە ئێمە فێری زمانی باڵندەكراوين و لە هەموو شتێكمان پێدراوە، بەڕاستی ئەمە هەر فەزڵ و رێزێكی ئاشكرايە (لەلايەن خواوە پێمان بەخشراوە).

(١٧) هەرچی سەربازولەشكری سولەيمان هەبوو لە پەری و ئادەميزاد و باڵندەكان كۆكرانەوە و نمايشيان كرد بە ريز و رێك و پێكی هەموويان، سەرەتا و كۆتاييان يەكی گرت...

(١٨) هەتا گەيشتنە دۆڵی مێروولە، مێروولە مێچكەيەك (هاواری كرد و) وتی: ئەهای مێروولەينە، بچنە ماڵ و كون و كەلەبەرەكانتانەوە نەوەكو سولەيمان و سەربازانی پێشێلتان بكەن، لەكاتێكدا هەستتان پێناكەن. (چونكە ئێوە وردو بچوكن).

(١٩) سولەيمان (كە گوێی لە هاواری مێروولەكە بوو) زەردەخەنە گرتی و پێكەنی بە هاوارو قسەكەی، بۆيە وتی: پەروەردگارا، يارمەتيم بدە دڵ و دەروون و رۆح و گيانم كۆبكەرەوە، تا سوپاسگوزاری نازو نيعمەتەكانت بم كە بەسەر من و دايك و باوكمدا رژاندووتە، هەروەها كۆمەكيم بكە تاكاروكردەوەی چاكە ئەنجام بدەم كە تۆ پێی رازيی بيت، بە رەحمەت و ميهرەبانی خۆشت بمخەرە ريزی بەندە چاكەكانتەوە.

(٢٠) (ئينجا سولەيمان) كەوتە بەسەر كردنەوە و پشكنينی دەستە و تاقمی باڵندەكان و وتی: ئەوە بۆچی من پەپوو نابينم؟ ياخود لێرە نيە و خۆی دزيوەتەوە و لە ناديارەكانە!!

(٢١) سوێند بێت ئەبێت سزايەكی زۆر سەختی بدەم يان سەری ببڕم، يان دەبێت بە بەڵگەيەكی ئاشكراوە بێت بۆ لام.

(٢٢) (سولەيمان) زۆر چاوەڕێی نەكرد (پەپوو پەيدابوو، يەكسەر هات و نيشتەوە و) وتی: ئەوەی من پێم زانيووە تۆ پێت نەزانيووە، من لە وڵاتی سەبەئەوە هەواڵێكی راست و دروستم بۆ هێناويت!!

إِنِّي وَجَدتُّ ٱمۡرَأَةٗ تَمۡلِكُهُمۡ وَأُوتِيَتۡ مِن كُلِّ شَيۡءٖ وَلَهَا
عَرۡشٌ عَظِيمٞ ﴿٢٣﴾ وَجَدتُّهَا وَقَوۡمَهَا يَسۡجُدُونَ لِلشَّمۡسِ مِن
دُونِ ٱللَّهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ أَعۡمَٰلَهُمۡ فَصَدَّهُمۡ عَنِ ٱلسَّبِيلِ
فَهُمۡ لَا يَهۡتَدُونَ ﴿٢٤﴾ أَلَّا يَسۡجُدُواْۤ لِلَّهِ ٱلَّذِي يُخۡرِجُ ٱلۡخَبۡءَ
فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَيَعۡلَمُ مَا تُخۡفُونَ وَمَا تُعۡلِنُونَ ﴿٢٥﴾ ٱللَّهُ
لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ ٱلۡعَرۡشِ ٱلۡعَظِيمِ۩ ﴿٢٦﴾ ۞ قَالَ سَنَنظُرُ
أَصَدَقۡتَ أَمۡ كُنتَ مِنَ ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٢٧﴾ ٱذۡهَب بِّكِتَٰبِي هَٰذَا
فَأَلۡقِهۡ إِلَيۡهِمۡ ثُمَّ تَوَلَّ عَنۡهُمۡ فَٱنظُرۡ مَاذَا يَرۡجِعُونَ ﴿٢٨﴾ قَالَتۡ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلۡمَلَؤُاْ إِنِّيٓ أُلۡقِيَ إِلَيَّ كِتَٰبٞ كَرِيمٌ ﴿٢٩﴾ إِنَّهُۥ مِن سُلَيۡمَٰنَ وَإِنَّهُۥ بِسۡمِ
ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿٣٠﴾ أَلَّا تَعۡلُواْ عَلَيَّ وَأۡتُونِي مُسۡلِمِينَ ﴿٣١﴾
قَالَتۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمَلَؤُاْ أَفۡتُونِي فِيٓ أَمۡرِي مَا كُنتُ قَاطِعَةً أَمۡرًا حَتَّىٰ
تَشۡهَدُونِ ﴿٣٢﴾ قَالُواْ نَحۡنُ أُوْلُواْ قُوَّةٖ وَأُوْلُواْ بَأۡسٖ شَدِيدٖ وَٱلۡأَمۡرُ إِلَيۡكِ
فَٱنظُرِي مَاذَا تَأۡمُرِينَ ﴿٣٣﴾ قَالَتۡ إِنَّ ٱلۡمُلُوكَ إِذَا دَخَلُواْ قَرۡيَةً
أَفۡسَدُوهَا وَجَعَلُوٓاْ أَعِزَّةَ أَهۡلِهَآ أَذِلَّةٗۚ وَكَذَٰلِكَ يَفۡعَلُونَ ﴿٣٤﴾
وَإِنِّي مُرۡسِلَةٌ إِلَيۡهِم بِهَدِيَّةٖ فَنَاظِرَةُۢ بِمَ يَرۡجِعُ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿٣٥﴾

(٢٣) بەڕاستی من بۆم دەرکەوتووە کە ئافرەتێك فەرمانڕەواییان دەکات و لە هەموو جۆرە دەسەڵات و نازو نیعمەتێکی پێبە خشراوە، تەختێکی پاشایەتی گەورەشی هەیە،
بینیم خۆی و قەومەکەی سوژدە بۆ خۆر دەبەن لە جیاتی خوا، شەیتان کارو کردەوەی چەوتیانی بۆ رازاندوونەتەوە، بەو هۆیەوە ڕێبازی راست و دروستی لێگرتوون، بۆیە ئەوان ڕێنمووییی وەرناگرن.
(٢٤) کەسوژدە بەرن بۆ ئەو خوایەیکە شاراوەکان لە ئاسمانەکان و زەویدا دەردەهێنێت، وەدەزانێت بەوەی دەیشارنەوەو بەوەش کە دەریدەخەن.
(٢٥) (شەیتان رێی لێگرتن) بۆ ئەوەی سوژدە نەبەن بۆ ئەو خوایەی کە نهێنی دەردەکێشێت لە ئاسمانەکان و زەویداو دەزانێت ئێوە چی دەشارنەوە و چیش ئاشکرا دەکەن...
(٢٦) خوا ئەو زاتەیە کە جگە لەو خوایەکیتر نیە، خاوەنی تەختی مەزن و گەورەیە.
(٢٧) سولەیمان وتی بە پەپوو: ئێمە لەمەودوا لەو گوفتارەی تۆ دەکۆڵینەوە، تا بزانین راست دەکەیت یان لە ریزی درۆزنانیت.
(٢٨) (ئەوسا سولەیمان نامەیەکی نووسی و دای بە پەپوو فەرمانی پێدا کە): برۆ ئەم نامەیە ببە و (لە شوێنێکی بەرچاودا) بۆیان فڕێ بدە و پاشان (لە پەنایەکدا) خۆت حەشار بدە و بزانە دەڵێن چی و چ باس و خواسێك دەکەن.
(٢٩) (شاژن هات و نامەی بینی و خوێندیەوە، پاشان وەزیران و ئەنجومەنەکەی خۆی کۆکردەوە و) ووتی: ئەی ڕێزداران، بەڕاستی من نامەیەکی پیرۆزو بەڕێزم بۆ دانراوە.
(٣٠) نامەکە لە سولەیمانەوەیە و بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبانەوە (دەست پێ دەکات و دەڵێت):
(٣١) خۆتان بەگەورە مەزانن و لێم یاخی مەبن و وەرن موسولمان ببن (واز لە خۆرپەرستی بهێنن و بەدیهێنەری خۆرو مانگ و ئەستێرە و زەوی و... هتد، بپەرستن).
(٣٢) ئینجا بەلقیس بە ئامادە بووانی وت: ئەی ڕێزداران راتان چیە، چی بکەم باشە، خۆ من هیچ بریارێکم نەداوە هەتا ئێوە لێی ئاگادار نەبووبن و راتان دەربارەی نەدابێت.
(٣٣) ئەنجومەنەکەی وتیان: خۆت دەزانیت کە ئێمە خاوەنی هێزو تواناو دەسەڵاتی توندو تیژین، فەرمانیش فەرمانی تۆیە، بیر بکەرەوە و تێفکرە چ فەرمانێك دەدەیت (ئێمە ئامادەین).
(٣٤) بەلقیس وتی: بەڕاستی لەشکری پاشاکان کاتێك چوونە شارو دێهاتەکانەوە، وێران و کاولیان کردووە و تۆوی خراپەیان چاندووە، کەسانی خاوەن دەسەڵات و پیاوی ناوداری ئەو شوێنەیان زەلیل و ریسوا کردووە و هەمیشە ئەوە پیشەیانە و بەو جۆرە دەکەن و هەرواش دەبن (بێگومان من حەز لەکارەساتی وا ناکەم)...
(٣٥) لەبەرئەوە من بریارمداوە کە: دیاریەکیان بۆ بنێرم، جا چاوەڕێ دەکەم بزانم نوێنەرەکان چ هەواڵێکم بۆ دەهێننەوە و (هەڵوێستی سولەیمان چۆن دەبێت).

فَلَمَّا جَآءَ سُلَيْمَٰنَ قَالَ أَتُمِدُّونَنِ بِمَالٍ فَمَآ ءَاتَىٰنِۦَ ٱللَّهُ خَيْرٌ مِّمَّآ
ءَاتَىٰكُمۚ بَلْ أَنتُم بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ ﴿٣٦﴾ ٱرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُم
بِجُنُودٍ لَّا قِبَلَ لَهُم بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُم مِّنْهَآ أَذِلَّةً وَهُمْ صَٰغِرُونَ ﴿٣٧﴾ قَالَ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمَلَؤُا۟ أَيُّكُمْ يَأْتِينِى بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَن يَأْتُونِى مُسْلِمِينَ ﴿٣٨﴾
قَالَ عِفْرِيتٌ مِّنَ ٱلْجِنِّ أَنَا۠ ءَاتِيكَ بِهِۦ قَبْلَ أَن تَقُومَ مِن مَّقَامِكَۖ وَإِنِّى
عَلَيْهِ لَقَوِىٌّ أَمِينٌ ﴿٣٩﴾ قَالَ ٱلَّذِى عِندَهُۥ عِلْمٌ مِّنَ ٱلْكِتَٰبِ أَنَا۠ ءَاتِيكَ
بِهِۦ قَبْلَ أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَۚ فَلَمَّا رَءَاهُ مُسْتَقِرًّا عِندَهُۥ قَالَ هَٰذَا
مِن فَضْلِ رَبِّى لِيَبْلُوَنِىٓ ءَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُۖ وَمَن شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ
لِنَفْسِهِۦۖ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّى غَنِىٌّ كَرِيمٌ ﴿٤٠﴾ قَالَ نَكِّرُوا۟ لَهَا عَرْشَهَا
نَنظُرْ أَتَهْتَدِىٓ أَمْ تَكُونُ مِنَ ٱلَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤١﴾ فَلَمَّا جَآءَتْ قِيلَ
أَهَٰكَذَا عَرْشُكِۖ قَالَتْ كَأَنَّهُۥ هُوَۚ وَأُوتِينَا ٱلْعِلْمَ مِن قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ
﴿٤٢﴾ وَصَدَّهَا مَا كَانَت تَّعْبُدُ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ إِنَّهَا كَانَتْ مِن قَوْمٍ كَٰفِرِينَ
﴿٤٣﴾ قِيلَ لَهَا ٱدْخُلِى ٱلصَّرْحَۖ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَن
سَاقَيْهَاۚ قَالَ إِنَّهُۥ صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِّن قَوَارِيرَۗ قَالَتْ رَبِّ إِنِّى
ظَلَمْتُ نَفْسِى وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَٰنَ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٤﴾

(٣٦) جا کاتێك (نوێنەری) نێردراوەکان گەیشتە لای سولەیمان، (هەواڵی دیاریەکەی گەیاند، سولەیمان بە توورەییەوە) پێی وت: ئێوە دەتانەوێت بە ماڵ و سامان و دیاری کۆمەکیم بکەن؟! بەرتیلم بدەنێ؟ من دڵنیام کە ئەو شتانەی خوا پێی بەخشیووم لەوە چاکترو بەنرخترە کە بە ئێوەی بەخشیووە، نەخێر من بەو دیاریە دڵشاد نابم، بەڵکو ئێوەن بەدیاریەکەتان شاد دەبن.

(٣٧) (ئەی نوێنەری بەڵقیس) بگەڕێرەوە بۆ لایان بەخۆت و دیاریەکەتەوە، سوێند بەخوا دەبێت بە سەربازانێکەوە بچینە سەریان کە نەیان دیبێت و نەتوانن بەرگری بکەن، دەبێت دەریان بکەین لە وڵاتیان لە کاتێکدا ئەوان زەلیل و ریسواو شکاون.

(٣٨) (سولەیمان زانی هەڕەشەکەی کاریگەر دەبێت بۆیە روو بەئەندامانی حکومەتەکەی) وتی: ئەی خەڵکینە کامتان دەتوانێت تەختی شاژنە بەڵقیسم بۆ بهێنێت پێش ئەوەی بێن بۆ لام و تەسلیم ببن.

(٣٩) دێوێك لە جنۆکەکان وتی: من بۆت دەهێنم پێش ئەوەی دەوام تەواو ببێت و لەجێی خۆت هەستیت، بەڕاستی من بۆ ئەو کارە خۆم بە بەهێزو ئەمین دەزانم.

(٤٠) (بەڵام یەکێك لە پیاوچاکان) کە زانستی و زانیاری لە (نهێنیەکانی) کتێبی تەورات هەبوو وتی: من بۆت دەهێنم بەچاو تروکاندنێك (دەستی کرد بەنزاو پاڕانەوە و داوای لەخوا کرد)، ئەوساکتوپڕ سولەیمان بینی تەختی پاشایەتی لەلایدا دانراوە وتی: ئەمە لەفەزل و بەخششەکانی پەروەردگارمە بۆ ئەوەی تاقیم بکاتەوە... کە: ئایا سوپاسگوزار دەبم یان ناشوکرو بەدنمەك، جا ئەوەی سوپاسگوزاربێت ئەوە بەڕاستی سوپاسگوزارە بۆ خۆی، ئەوەش کە سپڵەیە، ئەوە بێگومان پەروەردگارم دەوڵەمەند و بێنیازە و خاوەنی بەخششە بە هەمووان.

(٤١) (ئینجا سولەیمان فەرمانیداو) وتی: تەختی پاشایەتیەکەی دەستکاری بکەن (هەندێك رەنگ و نەخشی بگۆڕن) سەرنج دەدەین بزانین بەڵقیس دەیناسێتەوە، یان لەو کەسانە دەبێت کە نایناسنەوە.

(٤٢) جا کاتێك بەڵقیس گەیشت، پێی وترا: تەختی پاشایەتی تۆ ئاوایە؟! بەڵقیس وتی: هەر دەڵێی ئەوەو لەو دەچێت، ئێمە پێش ئەمەش زانیاریمان هەبوو (دەربارەی تواناو دەسەڵاتی سولەیمان) ئێمە تەسلیم بووین (نیازی جەنگمان نیە)...

(٤٣) جا ئەو شتانەی کە بەڵقیس دەیپەرست لەجیاتی خوا بووبوونە بەربەست لە دڵ و دەروونیدا لە بەرامبەر ئاینی خوادا، بەڕاستی ئەو کاتی خۆی لە ریزی قەومێکی بێ باوەڕ و خوانەناسدا بوو.

(٤٤) ئەوسا پێی وترا بچۆرە کۆشکەکەوە، (کاتێك بەرەو کۆشك کەوتەڕێ، ئاوێك لەبەردەم کۆشکەکەدا بوو، بە شووشە سەری گیرابوو) هەر کە بەڵقیس بینی وای زانی ئاوێکی زۆرە و قاچی خۆی هەڵکرد تاپۆشاکەکەی تەڕ نەبێت، سولەیمان وتی: ئەو پانتاییە بە شووشە سەری گیراوە (بەڵقیس سەرسام بوو لە دەسەڵات و کۆشك و تەلارو نازو نیعمەتی مادی و مەعنەوی کە خوای گەورە بە سولەیمانی بەخشیووە بۆیە) وتی: پەروەردگارا من بەڕاستی تا ئێستا ستەمم لەخۆم کردووە، ئیتر وا لەگەڵ سولەیماندا تەسلیمی خوای پەروەردگاری جیهانەکان بووم.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَآ إِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَٰلِحًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ فَإِذَا
هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٥﴾ قَالَ يَٰقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ
بِٱلسَّيِّئَةِ قَبْلَ ٱلْحَسَنَةِ ۖ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالُوا۟ ٱطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَن مَّعَكَ ۚ قَالَ طَٰٓئِرُكُمْ
عِندَ ٱللَّهِ ۖ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٧﴾ وَكَانَ فِى ٱلْمَدِينَةِ تِسْعَةُ
رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾ قَالُوا۟
تَقَاسَمُوا۟ بِٱللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُۥ وَأَهْلَهُۥ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِۦ مَا شَهِدْنَا
مَهْلِكَ أَهْلِهِۦ وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَمَكَرُوا۟ مَكْرًا
وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾ فَٱنظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَٰقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَّرْنَٰهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ
﴿٥١﴾ فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةًۢ بِمَا ظَلَمُوٓا۟ ۗ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ
لَءَايَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾ وَأَنجَيْنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
وَكَانُوا۟ يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾ وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِۦٓ
أَتَأْتُونَ ٱلْفَٰحِشَةَ وَأَنتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٥٤﴾ أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ
ٱلرِّجَالَ شَهْوَةً مِّن دُونِ ٱلنِّسَآءِ ۚ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿٥٥﴾

(٤٥) سوێند بە خوا بۆ هۆزی (ثمود) یش صالحی برایانمان نارد، فەرمانمان پێدا کە پێیان بڵێ: تەنها خوا بپەرستن، کەچی دەستبەجێ خەڵکەکە بوون بە دوو دەستەوە و کێشە و ناخۆشی لە نێوانیاندا بەرپا بوو.

(٤٦) صالح پێی وتن: ئەی قەوم و کەسم بۆچی ئێوە پەلەی خراپەتانە پێش چاکە و حەز دەکەن بەڵاوناخۆشیتان بەسەر بێت، ئەی بۆچی داوای لێخۆشبوون لە خوا ناکەن بۆ ئەوەی رەحمتان پێ بکرێت (خوای گەورە دەرووی زیاترتان لێ بکاتەوە).

(٤٧) خەڵکەکە وتیان: ئێمە تووشی شووم و نەگبەتی بووین بەهۆی تۆو ئەوانەی لەگەڵ تۆدان، صالح وتی: نەخێر وانییە، نەگبەتی و شوومتان لەلایەن خواوە بۆ دێت (ئەگەر بەردەوام بن لەسەر یاخی بوونتان)، بەڵکو ئێوە قەومێکن کە تاقی دەکرێنەوە.

(٤٨) لەو شارەدا نۆ دەستە هەبوو کەگوناهو تاوانیان ئەنجام دەداو تۆوی خراپەیان لە وڵاتدا دەچاند و بەلای چاکە و چاکەکاریدا نەدەچوون.

(٤٩) هەموویان سوێندیان بەخوا بۆ یەکتر خوارد کە لەشەودا بدەن بەسەرصالح و ماڵ و منداڵیدا و لەناویان بەرن، پاشان (ئەگەر گومانیان لێکردین) سوێند دەخۆین و بە کەس و کاری دەڵێین: ئێمە ئاگامان لە تیاچوونی ئەوان نیە و دڵنیابن ئێمە راستگۆشین.

(٥٠) (ئەو تاوانبارانە) پیلان و تەڵەکەیان گێڕا (بۆ لەناوبردنی صالح و شوێنکەوتووانی) ئێمەش نەخشەیەکی ترمان کێشا (بۆ رزگارکردنی ئیمانداران و لەناوبردنی خوانەناسان) ئەوان ئاگایان لێ نەبوو، هەستیان پێ نەدەکرد.

(٥١) جا ئیتر سەرنج بدە و تەماشاکە، سەرئەنجامی پیلانەکەیان چیان بەسەرهات، بەڕاستی ئێمە، ئەوانیش و هەموو قەومەکەیانمان لەناوبرد (بەهۆی بومەلەرزەوە).

(٥٢) ئەوەتە ماڵەکانیان کاول و چۆڵە بەهۆی ئەو ستەمەی کە کردیان، بەڕاستی ئا لەو بەسەرهاتەدا بەڵگە و نیشانەی تەواو هەیە بۆ کەسانێك کە لە شت تێبگەن و بزانن. (لەسەرئەنجامی یاخیبوون).

(٥٣) ئەوسا ئێمە ئەو کەسانەمان رزگار کرد کە باوەڕیان هێنابوو و ئەوانە پارێزکار بوون و لە خوا دەترسان. (نەوەکو لێیان برەنجێت).

(٥٤) (لوط پێغەمبەریش) کاتی خۆی بە قەومەکەی وت: باشە، ئایا ئێوە ئەوکارە نابەجێ و تاوان و گوناهە ئەنجام دەدەن؟!، لەکاتێکدا ئێوە چاوتان هەیە و دەزانن (کە کارەکەتان قێزەونەو ئاژەڵیش نایکات، چۆن شەرمەزارو خەجاڵەت و ریسوا نابن).

(٥٥) ئایا رەوایە کە ئارەزووی خۆتان لەگەڵ پیاواندا ئەنجام بدەن لەجیاتی ژنان؟! نەخێر ئێوە ژیرنین، بەڵکو ئێوە گەلێکن سەرەنجامی ئەم ئیشە خراپە نازانن. (کە دەبێتە هۆی خەشمو قینی خوای تۆڵەسێنەر لێتان).

۞ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُوٓاْ أَخْرِجُوٓاْ ءَالَ
لُوطٍ مِّن قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٥٦﴾ فَأَنجَيْنَٰهُ
وَأَهْلَهُۥٓ إِلَّا ٱمْرَأَتَهُۥ قَدَّرْنَٰهَا مِنَ ٱلْغَٰبِرِينَ ﴿٥٧﴾ وَأَمْطَرْنَا
عَلَيْهِم مَّطَرًا فَسَآءَ مَطَرُ ٱلْمُنذَرِينَ ﴿٥٨﴾ قُلِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَٰمٌ
عَلَىٰ عِبَادِهِ ٱلَّذِينَ ٱصْطَفَىٰٓ ءَآللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾
أَمَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَأَنزَلَ لَكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ
مَآءً فَأَنۢبَتْنَا بِهِۦ حَدَآئِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّا كَانَ لَكُمْ
أَن تُنۢبِتُواْ شَجَرَهَآ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ﴿٦٠﴾
أَمَّن جَعَلَ ٱلْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَٰلَهَآ أَنْهَٰرًا وَجَعَلَ لَهَا
رَوَٰسِىَ وَجَعَلَ بَيْنَ ٱلْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ بَلْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ أَمَّن يُجِيبُ ٱلْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ
وَيَكْشِفُ ٱلسُّوٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ ٱلْأَرْضِ أَءِلَٰهٌ
مَّعَ ٱللَّهِ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ أَمَّن يَهْدِيكُمْ فِى
ظُلُمَٰتِ ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ وَمَن يُرْسِلُ ٱلرِّيَٰحَ بُشْرًۢا بَيْنَ يَدَىْ
رَحْمَتِهِۦٓ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ تَعَٰلَى ٱللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٣﴾

(٥٦) کەچی وەڵامی قەومەکەی تەنها ئەوە بوو کە وتیان: (لوط) و شوێنکەوتووانی لە شارەکەتان دەربکەن، چونکە بەڕاستی ئەوانە کەسانێکن خۆیان بەپاك رادەگرن!!

(٥٧) سەرەنجام ئێمە (لوط) و خاوو خێزانیمان رزگار کرد جگە لە ژنەکەی کە بڕیارمان دابوو لە تیاچووان بێت (چونکە هەڵوێستی چاك نەبوو، باوەری بە مێردی پێغەمبەری نەبوو).

(٥٨) (لە بەرەبەیاندا) بەردبارانمان کردن، ئای کە بەردبارانی بێدارکراوەکان سەخت و دژوارە!

(٥٩) (ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەی ئیماندار) بڵێ: سوپاس و ستایش بۆ خوای میهرەبان، سڵاو لەسەر ئەو بەندانەش کە هەڵی بژاردووە، ئایا ئەو خوا میهرەبانە چاکترە (کە بپەرسترێت و پەیرەوی بەرنامەکەی بکرێت) یان ئەوانەی ئەوان دەیکەنە شەریك و هاوەڵ بۆی؟

(٦٠) (ئایا شەریك و هاوەڵ چاکترە بپەرسترێت) یان ئەو زاتەی کە ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە و لە ئاسمانەوە بارانی باراندووە، جا باخ و بێستانی جوان و رازاوەمان پێ بەرهەم هێناوە، ئێوە نەتاندەتوانی درەختەکانی برووێنن، چ جای بەرو بوومەکەی، ئایا رەوایە، کە خوایەکی تر لەگەڵ خوای پەروەردگاردا هەبێت؟! نەخێر، لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگانەدا زۆربەی ئەو خەڵکە لە رێبازی راست لادەدەن و شوێنی چەوتی و ناردوستی دەکەون.

(٦١) (ئایا تەنها ئەو زاتە نیە) کە زەوی دامەزراندووە و لەناویدا جۆگە و رووباری رەخساندووە، هەروەها زنجیرە چیای تیادا چەسپاندووە، لە نێوان دوو دەریاکەشدا بەربەستی بەرپا کردووە (کە ئاوی شیرین و سوێر تێکەڵ نابن) ئایا رەوایە خوایەکی تر لەگەڵ خوای پەروەردگاردا هەبێت؟!، نەخێر وا نی یە، لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگانەدا زۆربەی ئەو خەڵکە (ئەم راستیانە) نازانن و تێناگەن.

(٦٢) ئایا کێیە جگە لە زاتی پەروەرگار کە بێت بە هانا و هاواری لێقەوماو و بێدەرەتان و بێدادەوە، کاتێك نزا دەکات و لێی دەپارێتەوە، ئەوسا بەڵاو ناخۆشیەکان لادەبات و دەتانکاتە نیشتەجێ و جێنشین لە زەویدا، ئایا رەوایە لەگەڵ ئەو زاتەدا خوایتر هەبێت؟! کەمێك یاداوەری وەربگرن و تێفکرن و بیربکەنەوە.

(٦٣) ئایا کێ لە تاریکستانی سەر وشکانی و دەریا رێنموییتان دەکات تا ون نەبن؟! کێ بای شەماڵ (هەڵگری هەڵمی ئاو) دەنێرێت وەك مژدەیەك پێش گەیشتنی بارانی رەحمەت؟، ئایا رەوایە لەگەڵ خوای گەورەدا خوای ترهەبێت، بەرزی و بڵندی و مەزنی بۆ خوای گەورە لەبەرامبەر ئەو شتانەوە کە نەفامان دەیکەنە هاوەڵ و شەریك بۆ ئەو زاتە.

أَمَّن يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ وَمَن يَرۡزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِۗ
أَءِلَٰهٞ مَّعَ ٱللَّهِۚ قُلۡ هَاتُواْ بُرۡهَٰنَكُمۡ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٦٤﴾
قُل لَّا يَعۡلَمُ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ ٱلۡغَيۡبَ إِلَّا ٱللَّهُۚ وَمَا يَشۡعُرُونَ
أَيَّانَ يُبۡعَثُونَ ﴿٦٥﴾ بَلِ ٱدَّٰرَكَ عِلۡمُهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِۚ بَلۡ هُمۡ
فِي شَكّٖ مِّنۡهَاۖ بَلۡ هُم مِّنۡهَا عَمُونَ ﴿٦٦﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ
أَءِذَا كُنَّا تُرَٰبٗا وَءَابَآؤُنَآ أَئِنَّا لَمُخۡرَجُونَ ﴿٦٧﴾ لَقَدۡ وُعِدۡنَا
هَٰذَا نَحۡنُ وَءَابَآؤُنَا مِن قَبۡلُ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّآ أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾
قُلۡ سِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَٱنظُرُواْ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُجۡرِمِينَ
﴿٦٩﴾ وَلَا تَحۡزَنۡ عَلَيۡهِمۡ وَلَا تَكُن فِي ضَيۡقٖ مِّمَّا يَمۡكُرُونَ ﴿٧٠﴾
وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلۡوَعۡدُ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٧١﴾ قُلۡ عَسَىٰٓ
أَن يَكُونَ رَدِفَ لَكُم بَعۡضُ ٱلَّذِي تَسۡتَعۡجِلُونَ ﴿٧٢﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ
لَذُو فَضۡلٍ عَلَى ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَهُمۡ لَا يَشۡكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَيَعۡلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمۡ وَمَا يُعۡلِنُونَ ﴿٧٤﴾ وَمَا مِنۡ غَآئِبَةٖ
فِي ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِ إِلَّا فِي كِتَٰبٖ مُّبِينٍ ﴿٧٥﴾ إِنَّ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانَ
يَقُصُّ عَلَىٰ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ أَكۡثَرَ ٱلَّذِي هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾

(٦٤) بــاشە، کــێ لە ســەرەتاوە دروســتکراوان بــەدی دەهێنێت؟ پاشان دوای تێکدانــی ســەرلەنوێ دروســتی دەکاتەوە؟ ئەی کێ لەو ئاسمانەوە (بەهۆی تیشکی خۆرو باران و هەواوە) لە زەوی‌یەوە (بە هۆی خاکەوە) رزق و رۆزیتان پێ دەبەخشێت؟، ئایا رەوایە لەگەڵ زاتی خوادا خوای‌تر هەبێت؟، پێیان بــڵێ: ئــادەی بــەڵگەتان چــی‌یە بیهێننە مەیدان ئەگەر ئێوە راستگۆن.

(٦٥) (ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان) بڵێ: جگە لەخوا هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هــیچیان ئــاگــادارنــین لە پەنهان و شاراوەکان، هەستیش نــاکــەن کــەی زیــندوو دەکرێنەوە...

(٦٦) نەخێر، ئــەوانــە زانــیاری و زانســتیان دەربــارەی قیامەت کۆتا و کەم و کورتە، بەڵکو ئەوان لە گوماندان دەربارەی، بەڵکو هەر کوێرن لەئاستیدا و دڵیان نابینایە.

(٦٧) ئەوانەی بێ باوەڕ بوون دەیانوت: باشە ئەگەر ئێمە بووینە خاك هەروەها باوو باپیرانمان، ئــایا ئێمە (بۆ ژیانێکی نوێ) دەردەهێنرێینەوە؟!

(٦٨) سوێند بە خوا ئێمە پێشتر لەم بەڵێنانەمان پێدراوە هەروەها بە باوو باپیرانیشمان، ئــەمە تــەنها داستان و قسەی پێشینەکانە!!

(٦٩) پێیان بڵێ: دە بگەرێن بەسەر زەویدا و سەرنج بدەن و بزانن چۆن بوو سەرئەنجامی تاوانبار و تاوانکارانو چیمان بەسەر هێنان.

(٧٠) تۆش خەفەت مەخۆ بۆیان وغەمگین مەبە لەو پیلان و تەڵەکە و فێڵانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(٧١) خوانەناسان دەڵێن: کەی ئەم بەڵێنە پێش دێت ئەگەر ئێوە راست دەکەن؟ کەی قــیامەت بــەرپا دەبێت؟

(٧٢) پێیان بڵێ: دوور نیە بەشێك لەو سزایەی کە ئێوە پەلەی لێ دەکەن، بەم زووانە بۆتان پێش بێت.

(٧٣) ئەی محمد ﷺ بەراستی پەروەردگاری تۆ خاوەنی فەزڵ و بەخشندەییە بەسەر خەڵکیەوە، بەڵام زۆربەیان سپڵەن و سوپاسی خوا ناکەن.

(٧٤) بێگومان پەروەردگارت چاك دەزانێت چی لە سینەیاندا حەشاردەدەن و چیش ئاشکرا دەکەن.

(٧٥) هیچ شتێك لە خوا پەنهان نیە لە ئاسماندا بێت یــان لە زەویــدا، لە دۆســیەی ئــاشکرادا تــۆمار نەکرابێت، لە (لوح المحفوظ)دا یاداشت نەکرابێت.

(٧٦) بەراستی ئەم قورئانە زۆربەی زۆری ئەو شتانەی کە نەوەی ئیسرائیل جیاوازی و کــێشەیان لە سەری هەیە باسی دەکات و لێی دەدوێت و روونی دەکاتەوە.

وَإِنَّهُۥ لَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم
بِحُكْمِهِۦۚ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾ فَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِۖ إِنَّكَ عَلَى
ٱلْحَقِّ ٱلْمُبِينِ ﴿٧٩﴾ إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ ٱلْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ ٱلصُّمَّ ٱلدُّعَآءَ
إِذَا وَلَّوْا۟ مُدْبِرِينَ ﴿٨٠﴾ وَمَآ أَنتَ بِهَٰدِى ٱلْعُمْىِ عَن ضَلَٰلَتِهِمْۖ إِن
تُسْمِعُ إِلَّا مَن يُؤْمِنُ بِـَٔايَٰتِنَا فَهُم مُّسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ ۞ وَإِذَا
وَقَعَ ٱلْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَآبَّةً مِّنَ ٱلْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ
ٱلنَّاسَ كَانُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِن كُلِّ أُمَّةٍ
فَوْجًا مِّمَّن يُكَذِّبُ بِـَٔايَٰتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُو
قَالَ أَكَذَّبْتُم بِـَٔايَٰتِى وَلَمْ تُحِيطُوا۟ بِهَا عِلْمًا أَمَّاذَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿٨٤﴾ وَوَقَعَ ٱلْقَوْلُ عَلَيْهِم بِمَا ظَلَمُوا۟ فَهُمْ لَا يَنطِقُونَ ﴿٨٥﴾ أَلَمْ
يَرَوْا۟ أَنَّا جَعَلْنَا ٱلَّيْلَ لِيَسْكُنُوا۟ فِيهِ وَٱلنَّهَارَ مُبْصِرًاۚ إِنَّ فِى
ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾ وَيَوْمَ يُنفَخُ فِى ٱلصُّورِ فَفَزِعَ
مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِى ٱلْأَرْضِ إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُۚ وَكُلٌّ أَتَوْهُ
دَٰخِرِينَ ﴿٨٧﴾ وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِۚ
صُنْعَ ٱللَّهِ ٱلَّذِىٓ أَتْقَنَ كُلَّ شَىْءٍۚ إِنَّهُۥ خَبِيرٌۢ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾

(٧٧) هەروەها بەڕاستی ئەم قورئانە هۆی هیدایەت و ڕێنموویی و ڕەحمەت و میهرەبانیە بۆ ئیمانداران.

(٧٨) بەڕاستی پەروەردگارت داوەریی دەکات لە نێوانیاندا بەدەسەڵات و فەرمانی خۆی، هەر ئەویش زاتێکی تەواو باڵادەست و زانایە.

(٧٩) (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) کەواتە تۆ پشت بە خوا ببەستە، بەڕاستی تۆ لەسەر حەق و ڕاستیەکی ئاشکرایت.

(٨٠) بێگومان تۆ ناتوانیت ئەم بانگەوازە بخەیتە ناو دڵی دڵ مردوو و کەرەواڵەکانەوە، بەتایبەت کاتێك ڕوو وەردەگێڕن و پشت هەڵدەکەن (بڕیاری داخستنی دڵ و گوێیان دەدەن).

(٨١) هەروەها تۆ ناتوانیت هیدایەت و ڕێنموویی کوێرو نابیناکان بکەیت و لەتاریکی ڕزگاریان بکەیت (ئەوانەی دڵیان کوێرەو سەرنجی ڕاستیەکان نادەن)، تۆ تەنها دەتوانیت (ئەم ڕاستیانە) بدەیت بەگوێی ئەو کەسانەدا کە باوەڕیان بەئایەت و فەرمانەکانی ئێمە هەیە (لە قورئان و بوونەوەردا) چونکە ئەوانە هەمیشە ملکەچی فەرمانەکانی خوای گەورەن.

(٨٢) کاتێك بڕیاری بەرپابوونی (قیامەت درا، یاخود نزیك بۆوە)، زیندەوەرێك لە زەوی دەردەهێنین بۆیان کە قسەیان بۆ دەکات کە: بەڕاستی زۆربەی خەڵکی هەر باوەڕیان بە ئایەت و فەرمانەکانی ئێمە نیەو بەهیچ موعجیزەیەك باوەڕ ناکەن.

(٨٣) ڕۆژێك دێت لە هەر ئوممەتێك دەستەیەك کێش دەکەین و کۆیان دەکەینەوە، لەوانەی کە ئایەتەکانی ئێمە بەدرۆ دەزانن، ئینجا بەرودوا هەموویان کۆدەکرێنەوە. (بۆ موحاسەبەو لێپرسینەوە).

(٨٤) هەتا ئەوکاتەی دێنە پێشەوە بۆ لێپرسینەوە، خوا دەفەرموێت: ئایا ئەوە ئێوە بڕواتان بەئایەتەکانی من نەهێنا لەکاتێکدا ئێوە هیچ زانستی و زانیاریەکتان دەربارەی نەبوو؟ یاخود ئێوە خەریکی چی بوون؟ چیتان دەکرد لە بەرانبەر ئایەتەکانی ئێمەدا؟! (ئایا باوەڕتان پێی هەبوو، یان گاڵتەتان پێدەکرد؟).

(٨٥) سەرئەنجام بڕیارو فەرمانی خوا دەرچوو دژیان بەهۆی ئەوستەمەی کردیان، جا قسەیان بۆ ناکرێت و ورتەیان لێنایەت. (لە شەرمەزاریو ڕیسواییدا).

(٨٦) ئایا ئەو خەڵکە نەیانبینیوە کە بەڕاستی ئێمە شەومان تارێك کردووە، تا تیایدا بحەسێنەوە، ڕۆژیشمان ڕووناك کردۆتەوە، تا هەموو شت ببینن، بەڕاستی ئا لەو دیاردانەدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەیە بۆ کەسانێك ئیمان و باوەڕ بهێنن؛ (بە دەسەڵاتی بێسنوری پەروەردگار).

(٨٧) یادی ڕۆژێك بکە فوو دەکرێت بە ـ صور ـ دا، هەرکەس لە ئاسمانەکان و هەرکەس لە زەویدا هەیە، ترس و بیمێکی زۆر دایدەگرێت، جگە لەوانەی کە ویستی خوا وایە ترس و بیمیان نەبێت، هەمووانیش دێن بەملکەچی و ناچاریی. (بۆ بەردەم دادگای پڕ لە دادی ڕەهای خوایی).

(٨٨) جا تۆ کێوەکان دەبینیت وا دەزانیت کە وەستاون و بێجووڵەن، لەکاتێکدا کەئەوانیش وەکو هەور لە جووڵەدان (چونکە زەوی بەخێرایی هەزار کیلۆمەتر لە سەعاتێکدا بەدەوری خۆیدا دەسوڕێتەوە، هەروەها لەسەرەتای بەرپابوونی قیامەتداکێوەکان وەکو خوری شی کراوە دەبرێن بە ئاسماندا و چاڵ و چۆڵی زەویان پێ پڕدەکرێتەوە)، ئەمەیە دەستکردی ئەو خوایەی کەهەموو شتێکی بەوپەڕی ڕێکوپێکی دروستکردووە، بەڕاستی ئەوزاتە زۆر ئاگایە بەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

مَن جَآءَ بِٱلۡحَسَنَةِ فَلَهُۥ خَيۡرٞ مِّنۡهَا وَهُم مِّن فَزَعٖ يَوۡمَئِذٍ ءَامِنُونَ ٨٩
وَمَن جَآءَ بِٱلسَّيِّئَةِ فَكُبَّتۡ وُجُوهُهُمۡ فِي ٱلنَّارِ هَلۡ تُجۡزَوۡنَ
إِلَّا مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ٩٠ إِنَّمَآ أُمِرۡتُ أَنۡ أَعۡبُدَ رَبَّ هَٰذِهِ
ٱلۡبَلۡدَةِ ٱلَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُۥ كُلُّ شَيۡءٖۖ وَأُمِرۡتُ أَنۡ أَكُونَ مِنَ
ٱلۡمُسۡلِمِينَ ٩١ وَأَنۡ أَتۡلُوَاْ ٱلۡقُرۡءَانَۖ فَمَنِ ٱهۡتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهۡتَدِي
لِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن ضَلَّ فَقُلۡ إِنَّمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلۡمُنذِرِينَ ٩٢ وَقُلِ ٱلۡحَمۡدُ
لِلَّهِ سَيُرِيكُمۡ ءَايَٰتِهِۦ فَتَعۡرِفُونَهَاۚ وَمَا رَبُّكَ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُونَ ٩٣

سُورَةُ القَصَصِ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
طسٓمٓ ١ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡمُبِينِ ٢ نَتۡلُواْ عَلَيۡكَ
مِن نَّبَإِ مُوسَىٰ وَفِرۡعَوۡنَ بِٱلۡحَقِّ لِقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ٣ إِنَّ
فِرۡعَوۡنَ عَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَجَعَلَ أَهۡلَهَا شِيَعٗا يَسۡتَضۡعِفُ
طَآئِفَةٗ مِّنۡهُمۡ يُذَبِّحُ أَبۡنَآءَهُمۡ وَيَسۡتَحۡيِۦ نِسَآءَهُمۡۚ إِنَّهُۥ كَانَ
مِنَ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ٤ وَنُرِيدُ أَن نَّمُنَّ عَلَى ٱلَّذِينَ ٱسۡتُضۡعِفُواْ
فِي ٱلۡأَرۡضِ وَنَجۡعَلَهُمۡ أَئِمَّةٗ وَنَجۡعَلَهُمُ ٱلۡوَٰرِثِينَ ٥

(٨٩) ئەوكاتە هەر کەسێك بە کارو کردەوەی چاکەوە بێت، ئەوە پاداشتی چاکتر لەوەی خۆی پێشکەش دەکرێت، ئەو بەختەوەرانە لەو ڕۆژەدا لە ترس و بیم پارێزراون و ئاسوودە و ئارامن.

(٩٠) ئەوەش بە تاوان و گوناهو خراپەوە بێت، ئەوە بە ڕوودا و سەرەو خوار دەخرێتە ناو ئاگری دۆزەخەوە و (پێیان دەوترێت): مەگەر پاداشتان بەگوێرەی ئەو کاروکردەوانە نیە کە جاران ئەنجامتان دەدا؟!

(٩١) (ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ): بەڕاستی من تەنها فەرمانی ئەوەم پێدراوە خوای ئەم شارەو ئەم شوێنە بپەرستم کە حورمەتی بۆ دانـاوەو هەموو شت ئەو خاوەنیەتی، فەرمانیشم پێدراوە لە فەرمانبەردارو موسڵمانەکان بم.

(٩٢) (فەرمانیشم پێدراوە کە): قورئان دەور بکەمەوە و بەردەوام بیخوێنمەوە، جا ئەوەی ڕێبازی هیدایەت وەربگرێت، ئەوە بەڕاستی قازانجی وەرگرتنی ڕێنموومایییەکەی هەر بۆ خۆیەتی (لەدنیاو قیامەتدا سوودی لێوەردەگرێت)، ئەوەش کە گومڕا دەبێت، تۆ پێی بڵێ: (من زۆرم لەسەرتان نیە) بێگومان من تەنها یەکێکم لە بێدار کەرەوەکان.

(٩٣) بڵێ (الحمد لله) سوپاس و ستایش بۆ خوا، لەئایندەیەکی نزیکدا هەموو بەڵگە و نیشانەکانی خۆیتان نیشان دەدات و دەیانناسنەوە (کە هەمووی دەستکار و بەدیهێنراوی خوایە)، بێگومان پەروەردگاری تۆ غافڵ و بێئاگا نیە لەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

سورەتی (القصص)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە.

(٢) ئەوە چەند ئایەتێکە لە ئایەتەکانی ئەم قورئانە ڕوون و ئاشکرایە.

(٣) ئێمە هەندێك لە هەواڵ و بەسەرهاتی گرنگی ڕاست و دروستی موسا و فیرعەون دەخوێنینەوە بەسەر تۆ، بۆ ئەوەی سوود بگەیەنین بە گەلێك کە بڕوای پێدەکەن (تا ببێتە پەندو ئامۆژگاری).

(٤) بێگومان فیرعەون زاڵ و دڕندە بوو لە وڵاتەکەیدا، خەڵکەکەی پارچە پارچە کرد (جیاوازی خستە نێوانیانەوە) دەستەیەکیانی دەچەوساندەوە و لاوازی دەکردن، منداڵە نێرینەکانی سەردەبڕین، کچان و ئافرەتانی (بەزەلیلی دەهێشتەوە)، بەڕاستی ئەو ستەمکارە یەکێك بوو لەوانەی تۆوی خراپەی دەچاندو لە خوا یاخیبوو.

(٥) ئێمەش دەمانەوێت دەروو بکەینەوە لە چەوساوەکان و منەتی خێر بکەین بەسەر لاوازکراوەکاندا لە وڵاتداو دەمانەوێت بیانکەینە پێشەواو بیانکەینە میراتگری سامان و دەسەڵاتی ستەمکاران.

وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِى ٱلْأَرْضِ وَنُرِىَ فِرْعَوْنَ وَهَـٰمَـٰنَ وَجُنُودَهُمَا
مِنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾ وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰٓ أُمِّ مُوسَىٰٓ
أَنْ أَرْضِعِيهِ ۖ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِى ٱلْيَمِّ وَلَا تَخَافِى
وَلَا تَحْزَنِىٓ ۖ إِنَّا رَآدُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾
فَٱلْتَقَطَهُۥٓ ءَالُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا ۗ إِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَـٰمَـٰنَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا۟ خَـٰطِـِٔينَ ﴿٨﴾
وَقَالَتِ ٱمْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لِّى وَلَكَ ۖ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰٓ
أَن يَنفَعَنَآ أَوْ نَتَّخِذَهُۥ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ وَأَصْبَحَ
فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَـٰرِغًا ۖ إِن كَادَتْ لَتُبْدِى بِهِۦ لَوْلَآ أَن
رَّبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَتْ
لِأُخْتِهِۦ قُصِّيهِ ۖ فَبَصُرَتْ بِهِۦ عَن جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
﴿١١﴾ ۞ وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ ٱلْمَرَاضِعَ مِن قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ
عَلَىٰٓ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُۥ لَكُمْ وَهُمْ لَهُۥ نَـٰصِحُونَ ﴿١٢﴾
فَرَدَدْنَـٰهُ إِلَىٰٓ أُمِّهِۦ كَىْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ
أَنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ وَلَـٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

(٦) هەروەها دەمانەوێت پایەداریان بکەین و دەسەڵاتیان بچەسپێنین لە وڵاتداو ئەوە پێش بهێنین بۆ فیرعەون و هامان و سەربازانیان کە لێی دەترسان (ئەم بەڵێنە خوایییە بەویستی پەروەردگاری باڵادەست دووبارە دەبێتەوە بۆ ئیمانداران لە بارودۆخی تایبەتی و گونجاودا).

(٧) ئێمە دایکی موسامان ئاگادار کرد، کە شیری بداتێ و (نیگامان بۆ کرد) هەر کاتێك مەترسیت پەیدا کرد لەوەی کە پێی بزانرێت فرێی بدەرە رووباری (نیلەوە)، نە بترسە (لەوەی تووشی بەڵا ببێت) نە خەفەتیشی بۆ بخۆ، چونکە ئێمە بەڕاستی دەیگێڕینەوە بۆ لات و لەئایندەشدا دەیکەین بەیەکێك لە پێغەمبەرە پەیامدارەکان.

(٨) ئەوسا ئیتر دارو دەستەی فیرعەون هەڵیان گرتەوە، تا سەرەنجام ببێتە دوژمن و خەفەت بۆیان، بەراستی فیرعەون و هامان و سەربازەکانیان گوناهکارو تاوانبارو هەڵە بوون.

(٩) (کاتێك فیرعەون موسای ساوای بینی فەرمانی کوشتنی دەرکرد) خێزانەکەی نەیهێشت و وتی: هیوادارم ببێتە مایەی خۆشحاڵی و چاورونی بۆ منیش و بۆ تۆش، مەیکوژن، بەڵکو لەئایندەدا سوودمان پێ بگەیەنێت، یان دەیکەینە کوڕی خۆمان، لەکاتێکدا ئەوان (واتە: نەوەی ئیسرائیل) هەر پێی نازانن و هەستی پێ ناکەن.

(١٠) ئەوسا دایکی موسا هەستی بەبێتاقەتی و بە بۆشاییەکی زۆر دەکرد لەدڵ و دەروونی خۆیدا، بەڕاستی خەریك بوو رازەکە ئاشکرا بکات، ئەگەر ئێمە دڵیمان دامەزراو نەکردایە تا لەو کەسانە بێت کە بڕوایان بە بەڵێنی خوا هەیە.

(١١) پاشان بەخوشکەکەی موسای وت: برۆ بە شوێنیدا، (دوای تاوێك) لە کەنارێکەوە (موسای بەباوەشی ئافرەتێکەوە) بینیی، ئەوان هەستیان بەوە نەکرد (کە خوشکەکەی چاودێری دەکات).

(١٢) ئێمە پێشتر هەرچی شیری ئافرەتی شیردەرە لەومان قەدەغە کرد، خوشکەکەی (بەمەی زانی حەکیمانە لە کۆشك نزیك بۆوە) وتی: ئایا ناونیشانی ماڵێکتان پی بڵێم کە ئەو منداڵەتان بۆ بەخێو بکەن، دڵسۆزو میهرەبانیش بن بۆی.

(١٣) بەو شێوەیە گێڕامانەوە بۆ لای دایکی تا دڵنیاو دڵ ئارام بێت و چاوی بەدیتنی ئاسوودە ببێت ئیتر خەفەت نەخوات و لای روون بێت کە بەڵێنی خوا حەق و راستە، بەڵام زۆربەی (ئەو خەڵکە) نازانن و هەستی پێ ناکەن.

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُۥ وَٱسْتَوَىٰٓ ءَاتَيْنَٰهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِى
ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾ وَدَخَلَ ٱلْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينِ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا
فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِن شِيعَتِهِۦ وَهَٰذَا مِنْ عَدُوِّهِۦ ۖ
فَٱسْتَغَٰثَهُ ٱلَّذِى مِن شِيعَتِهِۦ عَلَى ٱلَّذِى مِنْ عَدُوِّهِۦ فَوَكَزَهُۥ مُوسَىٰ
فَقَضَىٰ عَلَيْهِ ۖ قَالَ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ ٱلشَّيْطَٰنِ ۖ إِنَّهُۥ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ
﴿١٥﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّى ظَلَمْتُ نَفْسِى فَٱغْفِرْ لِى فَغَفَرَ لَهُۥٓ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ
ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٦﴾ قَالَ رَبِّ بِمَآ أَنْعَمْتَ عَلَىَّ فَلَنْ أَكُونَ
ظَهِيرًا لِّلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾ فَأَصْبَحَ فِى ٱلْمَدِينَةِ خَآئِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا
ٱلَّذِى ٱسْتَنصَرَهُۥ بِٱلْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُۥ ۚ قَالَ لَهُۥ مُوسَىٰٓ إِنَّكَ لَغَوِىٌّ
مُّبِينٌ ﴿١٨﴾ فَلَمَّآ أَنْ أَرَادَ أَن يَبْطِشَ بِٱلَّذِى هُوَ عَدُوٌّ لَّهُمَا قَالَ
يَٰمُوسَىٰٓ أَتُرِيدُ أَن تَقْتُلَنِى كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًۢا بِٱلْأَمْسِ ۖ إِن تُرِيدُ إِلَّآ
أَن تَكُونَ جَبَّارًا فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَن تَكُونَ مِنَ ٱلْمُصْلِحِينَ ﴿١٩﴾
وَجَآءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَا ٱلْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ قَالَ يَٰمُوسَىٰٓ إِنَّ ٱلْمَلَأَ
يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَٱخْرُجْ إِنِّى لَكَ مِنَ ٱلنَّٰصِحِينَ ﴿٢٠﴾
فَخَرَجَ مِنْهَا خَآئِفًا يَتَرَقَّبُ ۖ قَالَ رَبِّ نَجِّنِى مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢١﴾

(١٤) (دوای چەند ساڵ) کاتێك تەمەنی گەیشتە ئەوپەڕی هێزو توانایی، ئێمەش حیکمەت و دانایی و زانیاریمان پێبەخشی، هەر بەو شێوەیە پاداشتی چاکەکاران دەدەینەوە.

(١٥) (موسا) لەکاتی غەفڵەتی خەڵکی شاردا خۆی کرد بە شەقام و بازاڕدا، بینی دوو پیاو شەڕ دەکەن، ئەمەیان لە تایەفەی خۆیەتی و ئەمەشیان لە دەستەی دوژمنەکەیەتی (سەربازی فیرعەونە)، ئەوەی خزمی خۆی بوو موسای بینی هاواری لێکرد کە فریای بکەوێت و زاڵی بکات بەسەر دوژمنەکەیدا، موساش بەپەلە چوو بەدەمیەوە بۆکزێکی ماڵی بە کابرای (قبطیدا) و کوشتی، (دیارە موسا پەشیمان بوو لەو کارەی بۆیە لەبەرخۆیەوە) وتی: ئەم کارە شەیتان پێی کردم (من نەمدەویست بیکوژم) بە راستی شەیتان دوژمنێکی گومراکەری ئاشکرایە.

(١٦) (ئینجا دەستەکانی بەرز کردەوە و) وتی: پەروەردگارا من بەڕاستی ستەمم لەخۆم کرد کاتێك لە دەستم دەرچوو ئەو کابرایەم کوشت، لێم ببورە و بمبەخشە، جاخوای میهرەبانیش لێی خۆشبوو، بێگومان ئەو زاتێکی لێخۆشبوو میهرەبانە. (بەتایبەت بۆ ئیماندارانی تەوبەکار).

(١٧) (موسا هەستی کرد پەروەردگاری نزای گیرا کردووە بۆیە وتی: پەروەردگارا مادەم ئاوا نزاو نیعمەتی لێخۆش بوونت بەسەردا رژاندم، من ئیتر هەرگیز نابمە پشتیوان بۆ تاوانکاران.

(١٨) ئیتر موسا بەهۆی ئەو پێشهاتەوە ترس و بیم دایگرت و بەشاردا دەسوڕایەوەو چاودێری دەکرد، کوتوپڕ کابرای کە دوێنێ فریای کەوت، هاواری لێکرد فریام بکەوە! موسا چوو بە هاواریەوە و پێی وت: بەڕاستی تۆ کابرایەکی شەرەنگێز و گێچەڵ گێڕی ئاشکرایت.

(١٩) کاتێك موسا ویستی هێرش بکاتە سەر ئەوەی کە دوژمنی هەردووکیانە (واتە قیبطیەکە، کابرا) وتی: ئەی موسا دەتەوێت منیش بکوژیت وەك ئەو کەسەی دوێنێ کوشتت، دیارە تۆ هەر دەتەوێت ببیتە زۆردار لە زەویداو ناتەوێت بچیتە ریزی ئەو کەسانەوە کە چاکەکارن.

(٢٠) (دوای ماوەیەک) لەوپەڕی شارەوە پیاوێکی (ئیماندار کە لە خزمانی فیرعەون بوو) بە پەلە هات و وتی: ئەی موسا (فریای خۆت بکەوە) بەڕاستی دارو دەستەی فیرعەون دانیشتوون و نەخشە دەکێشن تا بتکوژن، تا زووە دەرچۆ و ئێرە بەجێ بهێڵە، بێگومان من لە دڵسۆزانم بۆتۆ.

(٢١) موسا لە شار دەرچوو بەترس و بیمەوە، هەر سەیری ئەملاو ئەولای خۆی دەکرد، لەبەر خۆیەوە نزای دەکردو دەیوت: پەروەردگارا لە دەست قەومی ستەمکار رزگارم بکە.

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَآءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَىٰ رَبِّيٓ أَن يَهْدِيَنِي سَوَآءَ
ٱلسَّبِيلِ ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَآءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ
ٱلنَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِن دُونِهِمُ ٱمْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ
قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصْدِرَ ٱلرِّعَآءُ وَأَبُونَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٣﴾ فَسَقَىٰ لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّىٰٓ إِلَى ٱلظِّلِّ فَقَالَ
رَبِّ إِنِّي لِمَآ أَنزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾ فَجَآءَتْهُ إِحْدَىٰهُمَا
تَمْشِي عَلَى ٱسْتِحْيَآءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ
أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَآءَهُۥ وَقَصَّ عَلَيْهِ ٱلْقَصَصَ قَالَ
لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَتْ إِحْدَىٰهُمَا
يَٰٓأَبَتِ ٱسْتَـْٔجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ ٱسْتَـْٔجَرْتَ ٱلْقَوِيُّ ٱلْأَمِينُ
﴿٢٦﴾ قَالَ إِنِّيٓ أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ٱبْنَتَيَّ هَٰتَيْنِ عَلَىٰٓ أَن
تَأْجُرَنِي ثَمَٰنِيَ حِجَجٍ فَإِنْ أَتْمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِندِكَ
وَمَآ أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِيٓ إِن شَآءَ ٱللَّهُ مِنَ
ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ ذَٰلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا ٱلْأَجَلَيْنِ
قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَٰنَ عَلَيَّ وَٱللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢٨﴾

(٢٢) کاتێك رووی کردە شاری مەدیەن (دووبارە رووی کردە پەروەردگاری و) وتی: ئومێدەوارم کە پەروەردگارم رێنموویم بکات بۆ شوێن و جێگەیەکی راست و دروست (دوور لە کێشە و ناخۆشی).

(٢٣) کاتێك گەیشتە ئاوەکەی مەدیەن، خەڵکێکی بینی ماڵاتەکانیان ئاودەدا، لەولاشەوە دوو ئافرەتی بینی کە بەخۆیان و مەڕەکانیانەوە دوورەپەرێز وەستا بوون، بۆیە لێیان چووە پێشەوە و پرسی و وتی: ئەوە ئێوە بۆچی لێرە وەستاون؟ کێشەتان چیە وادوورە پەرێزن؟ ئافرەتەکان وتیان: ئێمە ناتوانین ماڵاتەکەمان ئاوبدەین، هەتا شوانەکان نەڕۆن و چۆڵی نەکەن، باوکیشمان پیرەمێردێکی بەساڵاچووە.

(٢٤) موسا مەردانە، شوانەکانی بردا و ماڵاتەکەیانی ئاودا و بەڕێی کردن، دوایی پشتی تێکردن و چووە ژێر سێبەرەکە و نزای کردو وتی: پەروەردگارا بەڕاستی تۆ خێرو بێری زۆرت بەسەردا رژاندووم، بەڵام هێشتا هەژارم و ئاتاجی بەخششی زیاترم.

(٢٥) دوای تاوێك یەکێك لە کچەکان هات بۆ لای موسا کە زۆر بەشەرم و حەیاوە دەرۆیشت بە رێگەدا، کاتێك گەیشتە لای پێی وت: باوکم بانگت دەکات و حەز دەکات پاداشتی ئەو چاکە و ئاودانی ماڵاتەکە بۆ ئێمەت ئەنجامدا، بداتەوە...، (موساکەوتە رێ بۆ لای باوکیان) کاتێك گەیشتەلای (دوای حەوانەوە) هەموو بەسەرهاتەکەی خۆی بۆ گێڕایەوە باوکی کچەکان وتی: مەترسە، تۆ ئیتر رزگارتبوو لە دەست قەومی ستەمکار.

(٢٦) یەکێك لە کچەکان وتی: بابە بۆ ئەم لاوە بەکرێ ناگریت، چونکە بەڕاستی چاکترین کەسێك کە تۆ بیگریت بەکرێ، ئەم لاوەیە چونکە بەهێزو ئەمین و دەسپاك و دەروون پاك دیارە.

(٢٧) باوکیان پێشنیارەکەی پێ باش بوو بۆیە وتی: من پێم چاکە بتکەم بەکوڕی خۆم، بە زاوای خۆم، یەکێك لەم دوو کچەت لێ مارە بکەم بەمەرجی ئەوەی هەشت ساڵ لای من کار بکەیت، خۆ ئەگەر دە ساڵیشت بردە سەر ئەوە چاکەی خۆتە، منیش نامەوێت بێزارت بکەم و زۆرت بۆ بهێنم، دەمبینیت ئەگەر خوا یارو یاوەر بێت لە چاکان دەبم؟

(٢٨) موسا پێشنیارەکەی لا پەسەند بوو بۆیە وتی: ئەم پەیمانە لە نێوان من و تۆدایە، من پێی رازیم، بەڵام هەرکام لەو ماوانەم بۆ تەواوکرا با ستەمم لێ نەکرێت و ئازادبم، خوای گەورەش شایەت و ئاگایە بەوەی کە دەیڵێین و بڕیاری لەسەر دەدەین.

۞ فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى ٱلۡأَجَلَ وَسَارَ بِأَهۡلِهِۦٓ ءَانَسَ مِن جَانِبِ
ٱلطُّورِ نَارٗاۖ قَالَ لِأَهۡلِهِ ٱمۡكُثُوٓاْ إِنِّيٓ ءَانَسۡتُ نَارٗا لَّعَلِّيٓ ءَاتِيكُم
مِّنۡهَا بِخَبَرٍ أَوۡ جَذۡوَةٖ مِّنَ ٱلنَّارِ لَعَلَّكُمۡ تَصۡطَلُونَ
﴿٢٩﴾ فَلَمَّآ أَتَىٰهَا نُودِيَ مِن شَٰطِيِٕ ٱلۡوَادِ ٱلۡأَيۡمَنِ فِي ٱلۡبُقۡعَةِ
ٱلۡمُبَٰرَكَةِ مِنَ ٱلشَّجَرَةِ أَن يَٰمُوسَىٰٓ إِنِّيٓ أَنَا ٱللَّهُ رَبُّ
ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٣٠﴾ وَأَنۡ أَلۡقِ عَصَاكَۖ فَلَمَّا رَءَاهَا تَهۡتَزُّ كَأَنَّهَا
جَآنّٞ وَلَّىٰ مُدۡبِرٗا وَلَمۡ يُعَقِّبۡۚ يَٰمُوسَىٰٓ أَقۡبِلۡ وَلَا تَخَفۡۖ إِنَّكَ
مِنَ ٱلۡأٓمِنِينَ ﴿٣١﴾ ٱسۡلُكۡ يَدَكَ فِي جَيۡبِكَ تَخۡرُجۡ بَيۡضَآءَ مِنۡ
غَيۡرِ سُوٓءٖ وَٱضۡمُمۡ إِلَيۡكَ جَنَاحَكَ مِنَ ٱلرَّهۡبِۖ فَذَٰنِكَ
بُرۡهَٰنَانِ مِن رَّبِّكَ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ وَمَلَإِيْهِۦٓۚ إِنَّهُمۡ كَانُواْ
قَوۡمٗا فَٰسِقِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلۡتُ مِنۡهُمۡ نَفۡسٗا فَأَخَافُ
أَن يَقۡتُلُونِ ﴿٣٣﴾ وَأَخِي هَٰرُونُ هُوَ أَفۡصَحُ مِنِّي لِسَانٗا
فَأَرۡسِلۡهُ مَعِيَ رِدۡءٗا يُصَدِّقُنِيٓۖ إِنِّيٓ أَخَافُ أَن يُكَذِّبُونِ ﴿٣٤﴾
قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجۡعَلُ لَكُمَا سُلۡطَٰنٗا فَلَا
يَصِلُونَ إِلَيۡكُمَا بِـَٔايَٰتِنَآۚ أَنتُمَا وَمَنِ ٱتَّبَعَكُمَا ٱلۡغَٰلِبُونَ ﴿٣٥﴾

(٢٩) جا کاتێك موسا ماوەی دیـاریکراوی بـەسەر بــرد و (بــڕیاری گــەڕانــەوەیدا، لە شــەوێکی ساردا)لەلایەکی کێوی طوردا ئاگرێکی بەدی کرد، بەخێزانەکەی وت: ئێوە لێـرە بـن، مـن بـەڕاسـتی تروسکایی ئاگرێك دەبینم بەڵکو بچم هەواڵێکتان بۆ بهێنمەوە، یان چڵۆ سکێك ئـاگـرتان بـۆ بـهێنم تـا خۆتانی پێ گەرم بکەنەوە.

(٣٠) کاتێك کە موسا لە ئاگرەکـە نـزیك بـۆوە، لە کــەناری لای راســتی دۆڵـەکـەوە لە شـوێنێکی پیرۆزەوە لە پاڵ درەختەکەوە بـانگی لێکـرا: ئـەی موسا: (ئەوەی گـفتوگۆت لەگـەڵدا دەکـات) ئـەوە بـەڕاسـتی مـنم (اللە) کـە پـەروەردگاری هـەموو جیهانەکانم.

(٣١) ئینجا فەرمووی: عەساکەشت فڕێ بدە، (کاتێك فڕێیدا مـوسا) بـینی زۆر بـەخێرایـی دەجوڵێتەوە وەکو تووڵە مار، هەڵهات و ئاوڕی نەدایەوە، خوا فەرمووی ئەی مـوسا وەرە و مەترسە بەڕاستی تۆ لەو کەسانەیت کە ئەمین دەبیت و لە ترس بەدووریت.

(٣٢) ئینجا دەستت بخەرە بن باخەڵتەوە، بەشێوەیەکی سپی (وەکـو بـلوور، دەسـتت خـۆی دەنوێنێت) بێگەرد و بێ پەڵە و بێعیب، هەروەها بازووەکانت بهێنەرەوەیەك و لەسەر سینە و دڵــتی دابــنێ، تــرس و بـیمت نـامێنێت، ئـەم دوو (مـعجزة) یـە دوو بـەڵگەن لەلایـەن پەروەردگارتەوە بۆ سەر فیرعەون و دارو دەستەی، بەراستی ئـەوانـە قـەومێکی یـاخی و نالەبارو تاوانبار بوون.

(٣٣) موسا وتی: پەروەردگارا خـۆت دەزانـیت کـە مـن کـەسێکم لێ کـوشتوون، دەتـرسم بمکوژنەوە. (لە تۆڵەیدا).

(٣٤) هاروونی براشم زمان پاراوترە لە من، ئەویش لەگەڵ مـن ڕەوانـە بکـە، بـۆ ئـەوەی پشتیوانیم لێ بکات و پشتگیرم بێت و بەراستدانەرم بێت، چونکە من بەڕاستی دەترسم بروام پێنەکەن.

(٣٥) خوا فـەرمووی: ئـێمە پشت و بـازووی تـۆ بـەهێز دەکـەین بـەهۆی بـراکـەتەوە و دەسەڵاتێکتان پێ دەبەخشین کە نەتوانـن بـێنە سـەرتان، جـا بـەهۆی مـوعجیزەکـانمانەوە هەردووکتان و هەموو شوێنکەوتوانتان سەرکەوتوو و زاڵ دەبن.

فَلَمَّا جَآءَهُم مُّوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَا بَيِّنَٰتٍ قَالُواْ مَا هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ
مُّفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِىٓ ءَابَآئِنَا ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٣٦﴾ وَقَالَ
مُوسَىٰ رَبِّىٓ أَعْلَمُ بِمَن جَآءَ بِٱلْهُدَىٰ مِنْ عِندِهِۦ وَمَن تَكُونُ
لَهُۥ عَٰقِبَةُ ٱلدَّارِ ۖ إِنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٣٧﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِى فَأَوْقِدْ
لِى يَٰهَٰمَٰنُ عَلَى ٱلطِّينِ فَٱجْعَل لِّى صَرْحًا لَّعَلِّىٓ أَطَّلِعُ إِلَىٰٓ
إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّى لَأَظُنُّهُۥ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ ﴿٣٨﴾ وَٱسْتَكْبَرَ
هُوَ وَجُنُودُهُۥ فِى ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ وَظَنُّوٓاْ أَنَّهُمْ إِلَيْنَا
لَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذْنَٰهُ وَجُنُودَهُۥ فَنَبَذْنَٰهُمْ فِى
ٱلْيَمِّ ۖ فَٱنظُرْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤٠﴾
وَجَعَلْنَٰهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى ٱلنَّارِ ۖ وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ
لَا يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾ وَأَتْبَعْنَٰهُمْ فِى هَٰذِهِ ٱلدُّنْيَا لَعْنَةً ۖ
وَيَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ هُم مِّنَ ٱلْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٢﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا
مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ مِنۢ بَعْدِ مَآ أَهْلَكْنَا ٱلْقُرُونَ ٱلْأُولَىٰ
بَصَآئِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

(٣٦) کـاتێك مـوسا بـە مـوعجیزە ئـاشکراکـانمانەوە رووبەروویان بۆوە، وتـیان: ئـەمە هـەر جـادوویەکـی دەست هــەڵبەستە و شـتێکی‌تر نـی‌یە، ئـێمە لە بـاوو باپیرانی دێرینمانەوە هەواڵی یەکخواناسی و پێغەمبەران و قیامەت و لەو بابەتانەمان نەبیستووە.

(٣٧) موسا وتی: پەروەردگارم خۆی چاك دەزانێت کـە کـێ لەلایـەن ئـەوەوە بـەرنامەی هـیدایـەتی هـێناوە، سـەرەنجامیش بـەهەشت بـۆ کـێ دەبـێت، بـەراسـتی ستەمکاران سەرفراز نابن.

(٣٨) فیرعەون (سەرکەشانە) وتی: ئەی خـەڵکینە مـن کەسی‌تر شك‌نابەن کە شایستە بێت بەوەی خواتان بێت جگە لە خۆم، ئەی هامان تۆ لە گـڵ خشـتی سـوورەوە کراوم بۆ دروست بکە و قەڵایەکی بەرزو پتەوم بۆ بینا بکە بەڵکو پیایدا سەرکبەوم، تا خوای موسا ببینم، هەرچەندە من بەڕاستی بڕوام وایە لە ریزی درۆزنەکاندایە...!!

(٣٩) فیرعەون و سەربازان و دەست و پێوەندی بە ناحەق لەسەر زەوی (مـصر) دا فـیزیان کـرد و خۆیان بە گەورە زانی و گومانیان وابوو کە بۆ لای ئێمە ناهێنرێنەوە.

(٤٠) سەرەنجام ئـێمە خـۆی و سـەربازان و دەست و پـێوەندیمان پـێچایەوە و فـرێمان دانـە نـاو دەریاکەوە، سەرنج بدە و تەماشا بکە و بزانە: چۆن بوو سەرئەنجامی ستەمکاران.

(٤١) جا ئێمە فیرعەونەکانمان کرد بەچەند پێشەوایەك کە بەردەوام بانگی خەڵکی دەکـەن بـۆ نـاو ئاگری دۆزەخ، لە رۆژی قیامەتیشدا سەرکەوتوو نابن.

(٤٢) هەر لەم دنیادا نەفرینمان خستە شـوێنیان، لە رۆژی قـیامەتیشدا ئـەوانـە زۆر ئـێسك تـاڵ و رووخسار ناشیرینن. (بەهۆی بیرو باوەڕو کاروکردەوەی ناباشیانەوە).

(٤٣) سوێند بە خوا ئێمە تەوراتمان بەخشی بە موسا، دوای ئەوەی کە قەومە پێشووەکانمان لەناوبرد، (چونکە یاخی بوون) تا ببێتە هۆی بەرچاو ڕوونی و هیدایەت و رێنموویی و رەحمەت و میهرەبانی بۆ خەڵکی، بۆ ئەوەی یاداوەری وەربگرن و تێفکرن.

وَمَا كُنتَ بِجَانِبِ ٱلْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَى ٱلْأَمْرَ وَمَا كُنتَ
مِنَ ٱلشَّٰهِدِينَ ﴿٤٤﴾ وَلَٰكِنَّآ أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
ٱلْعُمُرُ ۚ وَمَا كُنتَ ثَاوِيًا فِىٓ أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُوا۟ عَلَيْهِمْ
ءَايَٰتِنَا وَلَٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾ وَمَا كُنتَ بِجَانِبِ
ٱلطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَٰكِن رَّحْمَةً مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا
مَّآ أَتَىٰهُم مِّن نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾
وَلَوْلَآ أَن تُصِيبَهُم مُّصِيبَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا۟
رَبَّنَا لَوْلَآ أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ ءَايَٰتِكَ وَنَكُونَ
مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمُ ٱلْحَقُّ مِنْ عِندِنَا قَالُوا۟
لَوْلَآ أُوتِىَ مِثْلَ مَآ أُوتِىَ مُوسَىٰٓ ۚ أَوَلَمْ يَكْفُرُوا۟ بِمَآ أُوتِىَ
مُوسَىٰ مِن قَبْلُ ۖ قَالُوا۟ سِحْرَانِ تَظَٰهَرَا وَقَالُوٓا۟ إِنَّا بِكُلٍّ كَٰفِرُونَ
﴿٤٨﴾ قُلْ فَأْتُوا۟ بِكِتَٰبٍ مِّنْ عِندِ ٱللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَآ أَتَّبِعْهُ
إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٤٩﴾ فَإِن لَّمْ يَسْتَجِيبُوا۟ لَكَ فَٱعْلَمْ
أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَآءَهُمْ ۚ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ ٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ بِغَيْرِ
هُدًى مِّنَ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٥٠﴾

(٤٤) ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ لە بەشی رۆژئاوای کێوی طوردا نەبوویت کاتێك پەیامی خۆمان راگەیاند بە موساو فەرمانمان پێدا بە گەیاندنی پەیامەکە، یەکێکیش نەبوویت لە ئامادەبووانی ئەو رووداوە.

(٤٥) بەڵام ئێمە چەندەها نەوەمان هێنایە کایەوە و تەمەنێکی زۆر تێپەڕی بەسەریاندا، هەروەها وەنەبێت تۆ لەناو دانیشتووانی شاری مەدیەندا نیشتەجێ بوو بیت و ئایەتەکانی ئێمە بەسەریاندا بخوێنیتەوە، بەڵکو هەر ئێمەین کە پێغەمبەران رەوانە دەکەین، (بۆ پەندو ئامۆژگاریو بۆ تۆی باس دەکەین).

(٤٦) (ئەی محمد ﷺ) لە لای کێوی طوریشەوە نەبوویت کاتێك بانگمان لە موسا کرد، بەڵکو ئەوە رەحمەتی تایبەتی بوو لەلایەن پەروەردگارتەوە بۆ موسا، ئەوەش کە تۆمان کرد بە پێغەمبەر (رەحمەتێکی تایبەتی ترە)، تا قەومێك بێدار بکەیتەوە کە پێش تۆ بێدارکەرەوەیەکیان بۆ رەوانە نەکراوە، بۆ ئەوەی یاداوەری وەربگرن و تێ بفکرن و لەو بەسەرهاتانە سوود وەربگرن.

(٤٧) خۆ ئەگەر ئەو خەڵکە تووشی بەڵایەك ببونایە (پێش رەوانە کردنی تۆ ئەی محمد ﷺ) بەهۆی گوناهو تاوان و دەست پێشخەری خراپیانەوە، ئەوە دەیانوت: پەروەردگارا؛ نەدەبوو پێغەمبەرێکمان بۆ رەوانە بکەیت تا شوێنی بەرنامە و ئایەتەکانی تۆ بکەوتینایەو لەریزی ئیمانداراندا بووینایە؟!

(٤٨) کەچی کاتێك حەق و راستیان بۆ هات لەلایەن ئێمەوە، وتیان: نەدە با موعجیزەیەکی پێ بدرایە هەروەکو ئەوەی کە درابوو بەموسا، مەگەر ئەو جوولەکانە کاتی خۆی بێ باوەڕ نەبوون بەوەی بە موسا بەخشرابوو؟ وتیان: ئەمانە دوو جادوون پەیدا بوون، پشتگیریی یەکتر دەکەن، هەروەها دەیانوت: بەڕاستی ئێمە باوەڕمان بەهیچ کامیان نیە.

(٤٩) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) پێیان بڵێ: دەباشە ئێوە کتێبێکی تر بهێنن لەلایەن خواوە کە باشترو چاکتر بێت لەو دووانە (واتە قورئان و تەورات)، ئەوە منیش شوێنی دەکەوم، ئەگەر ئێوە راستگۆن.

(٥٠) خۆ ئەگەر بەدەم بانگەوازی تۆوە نەهاتن (واتە نەیانتوانی کتێبی تر بهێنن)، ئەوە چاك بزانە کە ئەوانە هەر شوێنی ئارەزووی خۆیان دەکەون، کێش هەیە لەوە گومراترە کە شوێن ئارەزووەکانی خۆی کەوتبێت، دوور لە هیدایەت و رێنموویی خوا، بێگومان خوا هیدایەتی قەومی ستەمکار نادات.

۞ وَلَقَدۡ وَصَّلۡنَا لَهُمُ ٱلۡقَوۡلَ لَعَلَّهُمۡ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥١﴾ ٱلَّذِينَ
ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ مِن قَبۡلِهِۦ هُم بِهِۦ يُؤۡمِنُونَ ﴿٥٢﴾ وَإِذَا يُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ
قَالُوٓاْ ءَامَنَّا بِهِۦٓ إِنَّهُ ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّنَآ إِنَّا كُنَّا مِن قَبۡلِهِۦ مُسۡلِمِينَ ﴿٥٣﴾
أُوْلَٰٓئِكَ يُؤۡتَوۡنَ أَجۡرَهُم مَّرَّتَيۡنِ بِمَا صَبَرُواْ وَيَدۡرَءُونَ بِٱلۡحَسَنَةِ
ٱلسَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ يُنفِقُونَ ﴿٥٤﴾ وَإِذَا سَمِعُواْ ٱللَّغۡوَ
أَعۡرَضُواْ عَنۡهُ وَقَالُواْ لَنَآ أَعۡمَٰلُنَا وَلَكُمۡ أَعۡمَٰلُكُمۡ سَلَٰمٌ عَلَيۡكُمۡ
لَا نَبۡتَغِي ٱلۡجَٰهِلِينَ ﴿٥٥﴾ إِنَّكَ لَا تَهۡدِي مَنۡ أَحۡبَبۡتَ وَلَٰكِنَّ
ٱللَّهَ يَهۡدِي مَن يَشَآءُۚ وَهُوَ أَعۡلَمُ بِٱلۡمُهۡتَدِينَ ﴿٥٦﴾ وَقَالُوٓاْ إِن
نَّتَّبِعِ ٱلۡهُدَىٰ مَعَكَ نُتَخَطَّفۡ مِنۡ أَرۡضِنَآۚ أَوَلَمۡ نُمَكِّن لَّهُمۡ
حَرَمًا ءَامِنًا يُجۡبَىٰٓ إِلَيۡهِ ثَمَرَٰتُ كُلِّ شَيۡءٖ رِّزۡقًا مِّن لَّدُنَّا وَلَٰكِنَّ
أَكۡثَرَهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٥٧﴾ وَكَمۡ أَهۡلَكۡنَا مِن قَرۡيَةِۭ
بَطِرَتۡ مَعِيشَتَهَاۖ فَتِلۡكَ مَسَٰكِنُهُمۡ لَمۡ تُسۡكَن مِّنۢ بَعۡدِهِمۡ
إِلَّا قَلِيلٗاۖ وَكُنَّا نَحۡنُ ٱلۡوَٰرِثِينَ ﴿٥٨﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهۡلِكَ
ٱلۡقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبۡعَثَ فِيٓ أُمِّهَا رَسُولٗا يَتۡلُواْ عَلَيۡهِمۡ ءَايَٰتِنَاۚ وَمَا
كُنَّا مُهۡلِكِي ٱلۡقُرَىٰٓ إِلَّا وَأَهۡلُهَا ظَٰلِمُونَ ﴿٥٩﴾

(٥١) سوێند بە خوا ئێمە پەیامی خۆمانمان بەش بەش پێگەیاندوون بۆ ئەوەی پەند و یاداوەری وەربگرن‌و تێفکرن. (ڕێبازی ئیمان بگرن).

(٥٢) ئەوانەی پێشتر کتێبی ئاسمانیمان پێ بەخشیوون، ئەوان بەو قورئانە باوەڕ دەهێنن.

(٥٣) کاتێکیش قورئان دەخوێنرێتەوە بەسەریاندا دەڵێن: ئێمە باوەڕمان پێ هێناوە چونکە بەراستی ئەمە حەقیقەت و ڕاستە قینەیە لەلایەن پەروەردگارمانەوە پێمان ڕاگەیەنراوە بێگومان ئێمە پێشتر هەرموسڵمان و فەرمانبەردار بووین.

(٥٤) ئەوانە دووجار پاداشتیان پێدەدرێت بە هۆی خۆگری و ئارام گریانەوە، بە چاکەش بەرهەڵستی خراپە دەکەن، ئەوانە هەروەها لەو رزق و ڕۆزیەی کە پێمانداون دەبەخشن.

(٥٥) ئەوانە کاتێك قسە و گوفتاری ناپەسەند و نابەجێ دەبیستن پشتی تێ دەکەن و دەڵێن بە نەفامان: کاروکردەوەی خۆمان بۆ خۆمان، کارو کردەوەی ئێوەش بۆ خۆتان، سڵاوتان لێ بێت، ئێمە شەڕخواز نین و نامانەوێت هاوڕێیەتی نەفامان بکەین.

(٥٦) بەراستی ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ ناتوانیت ئیمان و باوەڕ ببەخشیت بەو کەسەی خۆشت دەوێت (ئەگەر خۆی نەیەوێت)، بەڵکو خوا هەر کەسێکی بوێت‌و خۆیشی بیەوێت دەیخاتە سەر ڕێگەی ڕاست و ئیمانی پێدەبەخشێت، خوایش ئاگادارە بەوانەی کە ڕێبازی هیدایەتیان گرتۆتە بەر.

(٥٧) (قوڕەیش و باوەڕلاوازان لە هەموو سەردەمێکدا) دەیانوت: ئەگەر ئێمە شوێنی هیدایەت و بەرنامەی ئیسلام بکەوین لەگەڵ تۆدا لە وڵاتی خۆماندا دەفڕێنرێین و تووشی نەهامەتی دەبین، باشە مەگەر ئێمە شوێنێکی دوور لەستەم و پڕ لە ئاسایشمان بۆ فەراهەم نەهێناون کە جۆرەها بەروبوومی بۆدێت و لە هەموو نازو نیعمەتێك بەهرەوەرە؟ هەموویشی رزق و بەخششن لەلایەن ئێمەوە، بەڵام زۆربەیان نازانن و هەست بە دەسەڵاتی ئێمە ناکەن.

(٥٨) (ئەوە بۆ بیر ناکەنەوە، خۆ ئێمە) زۆر شارو شارۆچکەمان لەناوبرد کاتێ کە دانیشتوانی یاخی و لە سنوور دەرچوو بوون، جا ئەوەتە خانووبەرە و شوێنەکانیان چۆڵە، مەگەر کەمێك نەبێت، هەر ئێمەش خاوەنی موڵك و خانووبەرە و سامانەکانیانین.

(٥٩) پەروەردگاری تۆ هیچ وڵات و شارێکی کاول نەکردووە، تا لە پایتەختەکەیدا پێغەمبەرێکی نەناردبێت کە ئایەتەکانی ئێمەیان بەسەردا بخوێنێتەوە، وەنەبێت ئێمە شار و وڵاتانمان کاول کردبێت بەبێ هۆ، مەگەر ئەوکاتەی نەبێت کە دانیشتووانی ستەمکارو یاخی‌بوبن.

وَمَآ أُوتِيتُم مِّن شَيۡءٖ فَمَتَٰعُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَزِينَتُهَاۚ وَمَا عِندَ
ٱللَّهِ خَيۡرٞ وَأَبۡقَىٰٓۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ ﴿٦٠﴾ أَفَمَن وَعَدۡنَٰهُ وَعۡدًا حَسَنٗا
فَهُوَ لَٰقِيهِ كَمَن مَّتَّعۡنَٰهُ مَتَٰعَ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا ثُمَّ هُوَ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ
مِنَ ٱلۡمُحۡضَرِينَ ﴿٦١﴾ وَيَوۡمَ يُنَادِيهِمۡ فَيَقُولُ أَيۡنَ شُرَكَآءِيَ ٱلَّذِينَ
كُنتُمۡ تَزۡعُمُونَ ﴿٦٢﴾ قَالَ ٱلَّذِينَ حَقَّ عَلَيۡهِمُ ٱلۡقَوۡلُ رَبَّنَا هَٰٓؤُلَآءِ
ٱلَّذِينَ أَغۡوَيۡنَآ أَغۡوَيۡنَٰهُمۡ كَمَا غَوَيۡنَاۖ تَبَرَّأۡنَآ إِلَيۡكَۖ مَا كَانُوٓاْ إِيَّانَا
يَعۡبُدُونَ ﴿٦٣﴾ وَقِيلَ ٱدۡعُواْ شُرَكَآءَكُمۡ فَدَعَوۡهُمۡ فَلَمۡ يَسۡتَجِيبُواْ
لَهُمۡ وَرَأَوُاْ ٱلۡعَذَابَۚ لَوۡ أَنَّهُمۡ كَانُواْ يَهۡتَدُونَ ﴿٦٤﴾ وَيَوۡمَ يُنَادِيهِمۡ
فَيَقُولُ مَاذَآ أَجَبۡتُمُ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٦٥﴾ فَعَمِيَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَنۢبَآءُ
يَوۡمَئِذٖ فَهُمۡ لَا يَتَسَآءَلُونَ ﴿٦٦﴾ فَأَمَّا مَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ
صَٰلِحٗا فَعَسَىٰٓ أَن يَكُونَ مِنَ ٱلۡمُفۡلِحِينَ ﴿٦٧﴾ وَرَبُّكَ
يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُ وَيَخۡتَارُۗ مَا كَانَ لَهُمُ ٱلۡخِيَرَةُۚ سُبۡحَٰنَ
ٱللَّهِ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿٦٨﴾ وَرَبُّكَ يَعۡلَمُ مَا تُكِنُّ
صُدُورُهُمۡ وَمَا يُعۡلِنُونَ ﴿٦٩﴾ وَهُوَ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ لَهُ
ٱلۡحَمۡدُ فِي ٱلۡأُولَىٰ وَٱلۡأٓخِرَةِۖ وَلَهُ ٱلۡحُكۡمُ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٧٠﴾

(٦٠) هەرچیتان پێبەخشراوە ئەوە نازونیعمەت و زینەت و جوانی ژیانی دنیایە، بەڵام دڵنیابن کە ئەو بەشەی لای خوایە چاکترو دەوامدارترە، ئایا ئەوە عەقڵ و ژیـریتان ناخەنە کار؟!

(٦١) ئایا ئەو کەسەی بەڵێنێکی چاکمان داوەتێ و پـێی دەگات، وەکو ئەو کەسە وایە هەر لە ژیـانی دنـیادا کەمێك رابواردنی پـێبەخشین، پـاشان لە دەرئـەنجامی کـاروکردەوەی نـاپوختیدا لە ئـامادە کـراوان بـێت بـۆ لێپرسینەوەو ئاگری دۆزەخ؟

(٦٢) ئـەوانـە لە رۆژێکـدا بـانگیان لێـدەکـرێت (بـۆ لێپرسینەوە)، خوا، روو بەوان دەفەرموێت: ئایا لە کوێن ئەو شەریكو کەسو بتانەی کە ئێوە بە هـاوەڵی مـنتان دادەنا بەحسابی خۆتان.

(٦٣) ئـــەوانـــەی بـــریاردادەی خـوا دژیـان دەرچـوو (بەخەجاڵەتیەوە باسی ئەو کەسانە دەکەن کە گومرایـان کردوون) دەڵێن: پەروەردگارا، ئا ئەوانە ئەوانەن کەکاتی خۆی گومرامان کردن، وەك خۆمان گومرا بـووین، ئـێمە بەرین لەوانەو لە هەڵەیان لە بەردەم دادگای تۆدا، (چونکە دەسەڵاتمان بەسەر دڵیاندا نەبوو) ئەوانە (درۆ دەکەن) ئێمەیان هەر نەدەپەرست.

(٦٤) ئەوسا پێیان دەوترێت: ئادەی هاوەڵانتان و خواکانتان بانگ بکەن، ئەوانیش بانگیان دەکەن، بەڵام وەڵام و بەدەمەوە چوون نەبوو بۆیان، ئەو کاتە سزای سەختی دۆزەخ دەبینن، ئـاوات دەخـوازن کـە خۆزگە بەراستی ئەوان رێبازی هیدایەتیان بگرتایەتە بەر.

(٦٥) رۆژێك دێت خوا بانگی موشریکەکان دەکات و پێیان دەفەرموێت: ئەوە وەڵامی پێغەمبەرانتان چۆن دایەوە؟

(٦٦) لە سەختیی ئەو رۆژە هەموو هەواڵێك فەرامۆش دەکەن (هەموو شتێکیان لەبیردەچێت) پرسیار لە یەکتریش ناکەن.

(٦٧) جا ئەوەی تەوبەی کردووە و باوەڕی دامەزراوی هێناوە و کاروکردەوەی چاکـی ئـەنجام داوە، ئەوە بێگومان ئەو جۆرە کەسانە لە سەرفرازو بختەوەران دەبن.

(٦٨) هەر پەروەردگاری تۆیە هەر چیەکی بوێت دروستی دەکات و هەڵی دەبژێرێت، خـەڵکی ئـەو دەسەڵاتەیان نیەو سەرپشك نەکراون، پاکی و بێگەردی و بڵندی بۆ خوایە لە بەرامبەر ئەو شتانەوە نەفامان دەیکەنە شەریك و هاوەڵ.

(٦٩) هەروەها پەروەردگاری تۆ هەمیشە دەزانێت ئەو خەڵکە چیان لە سینە و دەروونیاندا شاردۆتەوە وە چی دەردەخەن و ئاشکرای دەکەن.

(٧٠) خوا زاتێکە کە جگە لەو خوایەکی‌تر نیە، سوپاس و ستایش لە سـەرەتا و کـۆتاییدا، لە دنـیا و قیامەتدا، هەر شایستەی ئەوە، حوکم و فەرمانرەواییش هەر بە دەست ئـەوە، هـەر بـۆ لای ئـەویش دەبرێنەوە. (لە کات‌وساتی دیاریکراودا).

قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِن جَعَلَ ٱللَّهُ عَلَيْكُمُ ٱلَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ
مَنْ إِلَٰهٌ غَيْرُ ٱللَّهِ يَأْتِيكُم بِضِيَآءٍ ۖ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٧١﴾
قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِن جَعَلَ ٱللَّهُ عَلَيْكُمُ ٱلنَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَىٰ
يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ مَنْ إِلَٰهٌ غَيْرُ ٱللَّهِ يَأْتِيكُم بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ
فِيهِ ۖ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٧٢﴾ وَمِن رَّحْمَتِهِۦ جَعَلَ لَكُمُ ٱلَّيْلَ
وَٱلنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا۟ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِهِۦ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
﴿٧٣﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَآءِىَ ٱلَّذِينَ كُنتُمْ
تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾ وَنَزَعْنَا مِن كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا
هَاتُوا۟ بُرْهَٰنَكُمْ فَعَلِمُوٓا۟ أَنَّ ٱلْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟
يَفْتَرُونَ ﴿٧٥﴾ ۞ إِنَّ قَٰرُونَ كَانَ مِن قَوْمِ مُوسَىٰ فَبَغَىٰ
عَلَيْهِمْ ۖ وَءَاتَيْنَٰهُ مِنَ ٱلْكُنُوزِ مَآ إِنَّ مَفَاتِحَهُۥ لَتَنُوٓأُ بِٱلْعُصْبَةِ
أُو۟لِى ٱلْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُۥ قَوْمُهُۥ لَا تَفْرَحْ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْفَرِحِينَ
﴿٧٦﴾ وَٱبْتَغِ فِيمَآ ءَاتَىٰكَ ٱللَّهُ ٱلدَّارَ ٱلْءَاخِرَةَ ۖ وَلَا تَنسَ
نَصِيبَكَ مِنَ ٱلدُّنْيَا ۖ وَأَحْسِن كَمَآ أَحْسَنَ ٱللَّهُ إِلَيْكَ ۖ
وَلَا تَبْغِ ٱلْفَسَادَ فِى ٱلْأَرْضِ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾

(٧١) ئەی محمد ﷺ بڵێ: خەڵكینە هەواڵم بدەنێ ئەگەر خوا شەوگار بكات بەهەمیشەیی تا ڕۆژی (قیامەت (هەر ڕۆژ نەبێتەوە) چ خوایەكی‌تر هەیە جگەلە الله بتوانێت ڕووناكیتان بۆ فەراهەم بهێنێت، ئایا ئێوە ئەم ڕاستیانە نابیسن؟

(٧٢) هەروەها پێیان بڵێ: هەواڵم بدەنێ ئەگەر خوا ڕۆژگاری كردە هەمیشەیی لەسەرتان، تا ڕۆژی قیامەت خایاندی، كام خوا هەیە جگە لە الله كە شەوگارتان بۆ پێش بهێنێت تا ئارامی تێدا بگرن، ئایا ئێوە سەرنجی ئەم دیاردانە نادەن و نایانبینن؟!

(٧٣) جا لە ڕەحمەت و میهرەبانی ئەو زاتە ئەوەیە كە: شەوو ڕۆژی كردووە بەهۆی ئارامی و حەوانەوە، هەروەها كارو كاسپی كردن و بەهرە بردن لە بەخششەكانی، بۆ ئەوەی تا دەتوانن شوكرانە بژێر و سوپاسگوزاری بكەن.

(٧٤) ڕۆژێك دێت خوا موشریكەكان بانگ دەكات و پێیان دەفەرموێت: ئەوە كوان ئەو شتانەی بەگومانی ئێوە هاوەڵ و شەریكی من بوون؟!

(٧٥) (هەر لەو ڕۆژەدا) لە هەر ئوممەتێك شایەتێك لە خۆیان دەهێنینە مەیدان لە پێغەمبەران، ئەوسا بەخەڵكی سەرگەردان دەڵێن: ئادەی ئێوە بەڵگەتان چیە لەسەر لادان و تاوانو گوناهتان؟!، ئەو ڕۆژە ئیتر زۆر بەچاكی دەزانن و دڵنیا دەبن كە حەق و حەقیقەت لای خوایەو هەر ئەو شایستەی پەرستن بووە، هەرچی ئەو شتانەش كە بڕوایان پێی هەبوو، هەڵیان بەستبوو، هەمووی ون و نادیار و بێ نرخ دێتە بەرچاو.

(٧٦) بێگومان قاروون لە قەوم و خوێشانی موسا بوو كەچی (بەهۆی ماڵ و سامانیەوە) خۆی گێف دەكردەوە بە سەریاندا و فیزی بەسەردا دەكردن، ئەوەندە ماڵ و سامان و داراییمان پێبەخشیبوو، كە بەڕاستی كلیلی گەنجینە و قاسەكانی بەچەند كەسێكی بەهێز بەگرانی هەڵدەگیران، (لە كاتی لووت بەرزیەكەیدا) هەندێك ئیمانداری خزمی پێیان وت: كە شخە مەكە و لە خۆت بایی مەبە بەم سامانە، چونكە بێگومان خوا ئەو كەسانەی خۆش ناوێت كە كەشخە دەكەن و بەسەروەت و سامانیانەوە و لە خۆیان بایی دەبنو لە سنور دەردەچن.

(٧٧) بەڵكو تۆ هەوڵ بدە بەو ماڵ و سامانەی خوا پێی بەخشیووی ماڵی قیامەت و بەهەشتی بەرین بكریت، بەشی خۆیشت لە دنیادا بەحەڵاڵی فەرامۆش مەكە، چاكە لەگەڵ بەندەكانی خوادا بكە هەروەك خوا چاكەی هێناوەتە ڕێت، نەكەیت هەوڵی فەسادو گوناهو تاوان بدەی لە زەویدا، چونكە بەڕاستی خوا ئەو كەسانەی خۆش ناوێت كە تۆوی خراپە دەچێنن.

قَالَ إِنَّمَآ أُوتِيتُهُۥ عَلَىٰ عِلْمٍ عِندِىٓ ۚ أَوَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ
مِن قَبْلِهِۦ مِنَ ٱلْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا ۚ
وَلَا يُسْـَٔلُ عَن ذُنُوبِهِمُ ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِۦ
فِى زِينَتِهِۦ ۖ قَالَ ٱلَّذِينَ يُرِيدُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا يَٰلَيْتَ لَنَا
مِثْلَ مَآ أُوتِىَ قَٰرُونُ إِنَّهُۥ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾ وَقَالَ
ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ ٱللَّهِ خَيْرٌ لِّمَنْ ءَامَنَ
وَعَمِلَ صَٰلِحًا ۚ وَلَا يُلَقَّىٰهَآ إِلَّا ٱلصَّٰبِرُونَ ﴿٨٠﴾ فَخَسَفْنَا
بِهِۦ وَبِدَارِهِ ٱلْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُۥ مِن فِئَةٍ يَنصُرُونَهُۥ مِن دُونِ
ٱللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ ٱلْمُنتَصِرِينَ ﴿٨١﴾ وَأَصْبَحَ ٱلَّذِينَ تَمَنَّوْا۟
مَكَانَهُۥ بِٱلْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيْكَأَنَّ ٱللَّهَ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن
يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ وَيَقْدِرُ ۖ لَوْلَآ أَن مَّنَّ ٱللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا ۖ
وَيْكَأَنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٨٢﴾ تِلْكَ ٱلدَّارُ ٱلْءَاخِرَةُ نَجْعَلُهَا
لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۚ وَٱلْعَٰقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ
﴿٨٣﴾ مَن جَآءَ بِٱلْحَسَنَةِ فَلَهُۥ خَيْرٌ مِّنْهَا ۖ وَمَن جَآءَ بِٱلسَّيِّئَةِ فَلَا
يُجْزَى ٱلَّذِينَ عَمِلُوا۟ ٱلسَّيِّـَٔاتِ إِلَّا مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

(٧٨) قاروون وتی: بێگومان ئەم سامان و داراییەم هەر بەهۆی زانست و زانیاری و نەخشەی خۆمەوە پێم دراوە، باشە مەگەر قاروون نەیدەازنی بەڕاستی خوا پێش ئەم چەندەها قەوم و هۆزو گەلانی لەناوبردووە کە لەو زیاتر بە دەسەڵاتترو سەروەتمەندتر بوون؟ تاوانباران پرسیاریان لێناکرێت دەربارەی گوناهەکانیان (چونکە تۆمارە و لای خوا ئاشکرایە).

(٧٩) ئینجا رۆژێك قاروون خۆی سازداو بە رازاوەیی چووە دەرەوە بۆ ناو قەومەکەی بۆ کەشخەکردن و خۆنواندن، ئەوانەی کە ئاواتیان ژیانی دنیایە؛ وتیان: ئای خۆزگە ئێمەش وەکو قاروون، سامان و دەسەڵاتمان ببوایە، بەراستی خاوەنی بەختێکی گەورەیە!

(٨٠) (بەڵام) ئەوانەی کە زانستی و زانیاری راستیان پێبەخشراوە (دەربارەی حەڵاڵ و حەرام و نرخی قیامەت دەزانن) وتیان: هاوار بۆ ئێوە، بۆ تێنافکرن پاداشتی خوایی زۆر چاکترە بۆ ئەوکەسەی باوەڕی دامەزراوی هێناوەو کارو کردەوەی چاکی ئەنجام داوە، ئەو زانست و باوەڕو کردەوەیە بەکەس نادرێت، تەنها بە خۆگرو ئارامگران نەبێت.

(٨١) ئەوسا (کە بینیمان قاروون بەتەواوی لە سنوور دەرچووە) کوتوپڕ خۆی و ماڵ و سامانیمان برد بەناخی زەویدا، هیچ دەستەو گرۆیەکی نەبوو فریای بکەوێت و لە دەست خەشم و قینی خوا دەربازی بکات، بێگومان لەو کەسانەش نەبوو کە بتوانێت خۆی رزگار بکات.

(٨٢) ئینجا ئەوانەی دوێنێ ئاواتیان بە قاروون دەخواست دەیانوت: ئەی هاوار؛ بەس نەبوو وەکو ئەو تیانەچووین؛ دیارە کە خوا رزق و رۆزی زۆر دەبەخشێت بە هەرکەس بیەوێت یاخود کەمی دەکاتەوە (بێ حیکمەت نیە)، ئەگەر فەزڵ و بەهرەی خوایی نەبوایە لەسەرمان، ئێمەش بەناخی زەویدا رۆچوو دەبووین، ئای کە روون و ئاشکرایە، کافرو خوانەناسان سەرفراز نابن.

(٨٣) (جا با خەڵکی دڵنیابن) کە: ئەو ماڵی قیامەتە و ئەو بەهەشتی بەرینەمان ئامادەکردووە بۆ ئەو کەسانەی کە نەلووت بەرزی و گەورەییان دەوێت لە زەویدا، نە فەسادو گوناهو خراپە، سەرەنجام و سەرفرازیش هەر بۆ پارێزکاران و خواناسەکانە.

(٨٤) ئەوەی بەکاروکردەوەی چاکەوە بێت، ئەوە چاکتر دێتەوە رێی، ئەوەش بە گوناهو هەڵەوە بێت، ئەوە پاداشتی ئەوانەی کە گوناهو هەڵەیان کردووە پەیوەستە بەوکاروکردەوەیەی کە جاران ئەنجامیان دەدا (لەژیانی دنیایاندا).

إِنَّ ٱلَّذِي فَرَضَ عَلَيۡكَ ٱلۡقُرۡءَانَ لَرَآدُّكَ إِلَىٰ مَعَادٖۚ قُل رَّبِّيٓ
أَعۡلَمُ مَن جَآءَ بِٱلۡهُدَىٰ وَمَنۡ هُوَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٨٥﴾ وَمَا كُنتَ
تَرۡجُوٓاْ أَن يُلۡقَىٰٓ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبُ إِلَّا رَحۡمَةٗ مِّن رَّبِّكَۖ
فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرٗا لِّلۡكَٰفِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنۡ ءَايَٰتِ
ٱللَّهِ بَعۡدَ إِذۡ أُنزِلَتۡ إِلَيۡكَۖ وَٱدۡعُ إِلَىٰ رَبِّكَۖ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
ٱلۡمُشۡرِكِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَا تَدۡعُ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَۘ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا
هُوَۚ كُلُّ شَيۡءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجۡهَهُۥۚ لَهُ ٱلۡحُكۡمُ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٨٨﴾

سُورَةُ العَنكَبُوتِ — ترتيبها ٢٩ — آياتها ٦٩

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ أَحَسِبَ ٱلنَّاسُ أَن يُتۡرَكُوٓاْ أَن يَقُولُوٓاْ ءَامَنَّا وَهُمۡ لَا
يُفۡتَنُونَ ﴿٢﴾ وَلَقَدۡ فَتَنَّا ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۖ فَلَيَعۡلَمَنَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ
صَدَقُواْ وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٣﴾ أَمۡ حَسِبَ ٱلَّذِينَ يَعۡمَلُونَ
ٱلسَّيِّـَٔاتِ أَن يَسۡبِقُونَاۚ سَآءَ مَا يَحۡكُمُونَ ﴿٤﴾ مَن كَانَ يَرۡجُواْ
لِقَآءَ ٱللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ ٱللَّهِ لَأٓتٖۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٥﴾ وَمَن
جَٰهَدَ فَإِنَّمَا يُجَٰهِدُ لِنَفۡسِهِۦٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٦﴾

(٨٥) بەراستی ئەو زاتەی کە گەیاندنی قورئانی لەسەر تۆ پێویست کردووە، سەرەنجام دەتگێڕێتەوە بۆ مەککە، یان قیامەت و بەهەشتی بەرین، ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: پەروەردگارم خۆی چاك دەزانێت و لە هەموو کەس زاناترە بەو کەسەی کە ڕێنموویی و هیدایەتی هێناوە و بەو کەسەش کە لەناو گومراییەکی ئاشکرادایە.

(٨٦) تۆ ئەی محمد ﷺ بەتەما نەبوویت قورئانت بۆ ڕەوانە بکرێت، جگەلە میهرەبانیەك نەبێت لە لایەن پەروەردگارتەوە؛ کەوابوو خۆت مەکە بە پشتیوان و هاوکاری بێ باوەڕ و خوانەناسان.

(٨٧) (هەوڵ بدە) با بێباوەڕان بەرگریت نەکەن لەگەیاندنی ئایەتەکانی خوا، دوای ئەوەی بۆ تۆ دابەزێنراوە، کە هەمیشە بانگەشە بکە بۆ لای پەروەردگارت، هەرگیز نەکەیت خۆت بخەیتە ریزی هاوەڵگەرانەوە.

(٨٨) لەگەڵ خوادا هانا و هاوار لە خوایەکیتر مەکە، چونکە جگە لەو زاتە خوایەکیتر نیە، هەرچی شت هەیە تیاچووە و لەناوچووە جگە لەو زاتە، فەرمانڕەوایی هەر شایستەی ئەوە، ئێوەش هەمووتان هەر بۆ لای ئەو دەبرێنەوە (تاپاداشتی کاروکردە وەتان بدرێتەوە).

سورەتی (العنكبوت)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە.

(٢) ئایا خەڵکی وایانزانیووە؛ وازیان لێدەهێنرێت و پشتگوێ دەخرێن کە بڵێن ئیمان و باوەڕمان هێناوە، لەکاتێکدا ئەوان تاقی نەکرێنەوە و تووشی سزا و ئازار نەکرێن؟

(٣) سوێند بەخوا ئێمە ئەوانەی پێش ئەمانمان تاقیکردۆتەوە بە جۆرەها شێوە، تاخوای گەورە (لە جیهانی واقعیدا) ئەوانەی ڕاستیان کردووە دەربخات و دەرکەون، هەروەها درۆزنەکانیش دەربخات و دەرکەون.

(٤) ئایا ئەوانەی خراپە و نادروستی دەکەن وادەزانن کە لە دەستمان دەردەچن و دەرباز دەبن؟! ئای چەندە خراپە ئەو بۆچون و قەناعەتەی کە هەیانە.

(٥) ئەوەی کە ئاواتەخوازە بەدیداری خوا شاد ببێت، با دڵنیابێت کەکاتی دیاریکراوی خواو ساتی سەرەمەرگ هەر دێت (تا بەدیداری ئەو زاتە شاد ببێت)، ئەو خوایە زۆر بیسەرە (بەگوفتاری بەندەکانی) و زانایە بەحاڵیان.

(٦) ئەوەش کە هەوڵ دەدات و کۆشش دەکات لەپێناوی گەیاندنی ئاینی خوادا؛ بێگومان قازانج و سوودی هەوڵ و کۆششەکەی هەر بۆ خۆیەتی، چونکە بەراستی خوا بێ نیازە لە هەموو خەڵکی. (ئاتاجی خەبات و کوششی کەس نیە).

(بەڵام لە قیامەتدا ئەو زاتە زۆر سوپاسگوزاری ئەو کەسانەیە کە هەوڵ و کۆششیان داوە لە پێناوی ئاینەکەیدا).

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنۡهُمۡ سَيِّـَٔاتِهِمۡ
وَلَنَجۡزِيَنَّهُمۡ أَحۡسَنَ ٱلَّذِي كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٧﴾ وَوَصَّيۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ
بِوَٰلِدَيۡهِ حُسۡنٗاۖ وَإِن جَٰهَدَاكَ لِتُشۡرِكَ بِي مَا لَيۡسَ لَكَ بِهِۦ عِلۡمٞ
فَلَا تُطِعۡهُمَآۚ إِلَيَّ مَرۡجِعُكُمۡ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٨﴾
وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُدۡخِلَنَّهُمۡ فِي ٱلصَّٰلِحِينَ
﴿٩﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ فَإِذَآ أُوذِيَ فِي ٱللَّهِ جَعَلَ
فِتۡنَةَ ٱلنَّاسِ كَعَذَابِ ٱللَّهِ وَلَئِن جَآءَ نَصۡرٞ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ
إِنَّا كُنَّا مَعَكُمۡۚ أَوَلَيۡسَ ٱللَّهُ بِأَعۡلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ ٱلۡعَٰلَمِينَ
﴿١٠﴾ وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ
﴿١١﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّبِعُواْ سَبِيلَنَا
وَلۡنَحۡمِلۡ خَطَٰيَٰكُمۡ وَمَا هُم بِحَٰمِلِينَ مِنۡ خَطَٰيَٰهُم مِّن
شَيۡءٍۖ إِنَّهُمۡ لَكَٰذِبُونَ ﴿١٢﴾ وَلَيَحۡمِلُنَّ أَثۡقَالَهُمۡ وَأَثۡقَالٗا
مَّعَ أَثۡقَالِهِمۡۖ وَلَيُسۡـَٔلُنَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ عَمَّا كَانُواْ يَفۡتَرُونَ
﴿١٣﴾ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ فَلَبِثَ فِيهِمۡ أَلۡفَ سَنَةٍ
إِلَّا خَمۡسِينَ عَامٗا فَأَخَذَهُمُ ٱلطُّوفَانُ وَهُمۡ ظَٰلِمُونَ ﴿١٤﴾

(٧) ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوەو کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجام داوە، بەڕاستی هەڵە و گوناهەکانیان دەسڕینەوە و بەچاکتر لەوەی کە جاران دەیانکرد پاداشتیان دەدەینەوە.
(٨) ئێمە فەرمانماننداوە بە ئادەمیزاد کە چاك ڕەفتار بێت لەگەڵ دایك و باوکیدا، خۆ ئەگەر زۆریان لێکردیت تا هاوەڵ و هاوبەشم بۆ بڕیار بدەیت، بێ هیچ بنەماو زانست و زانیارییەك، ئەوە ملکەچیان مەبەو بەگوێیان مەکە، دڵنیاش بن کە گەڕانەوەتان بۆ لای منە، ئەو کاتە ئاگادارتان دەکەمەوە لەو کردەوانەی کە ئەنجامتان دەدا.
(٩) جا ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، ئەوە بێگومان دەیانخەینە ریزی چاکەکارانەوە.
(١٠) هەندێك لەخەڵکی هەن کە دەڵێن: باوەڕمان بەخوا هێناوە، جا کاتێك یەکێك لەوانە لەبەر خواو لەپێناوی خوادا تووشی ئازارو ناخۆشی کرا، وادەزانێت سزاو ئەشکەنجەی خەڵکی وەك سزای خوا وایە (وەك چۆن لە دۆزەخدا پەشیمانە لێرەش بەهۆی ئەشکەنجەی خەڵکیەوە لە دین پەشیمان دەبێتەوە)، بەڕاستی ئەگەر پەروەردگارت سەرکەوتنێکی بەخشی، دووڕووەکان بەگەرمی دەڵێن: خۆ ئێمەش هاوکارتان بووین، مەگەر خوا خۆی نازانێت چی حەشاردراوە لە دەروونی هەموو خەڵکیدا (بەتایبەت لە دڵی ئەو جۆرە کەسانەدا)؟
(١١) سوێند بێت، خوا ئاگادارە بەوانەی باوەڕیان هێناوە، هەروەها بەوانەش کە دووڕوون (جیایان دەکاتەوەو بە گوێرەی ئیمانو باوەڕو نیەتو کردەوەیان پاداشتیان دەداتەوە).
(١٢) ئەوانەی کە بێباوەڕ بوون وتیان بەوانەی کە باوەڕیان هێناوە: وەرن شوێنی ڕێبازی ئێمە بکەون (ئەگەر شوێنکەوتنی ڕێبازی ئێمە هەڵە بێت) ئەوە گوناهتان بە ئەستۆی ئێمە، ئەڵبەتە ئەوانە لە قیامەتدا ناتوانن هیچ گوناهو تاوانێکی ئەوان بگرنە ئەستۆ، بەڕاستی ئەوانە هەر درۆدەکەن و درۆزنن.
(١٣) سوێند بە خوا سەرئەنجام گوناهی سەنگینی خۆیان و ئەو کەسانەش کە گومرایان کردوون دەبێتە سەرباریان، لە ڕۆژی قیامەتیشدا پرسیاریان لێدەکرێ لەو درۆو دەلەسە و تەڵەکەبازییەی کە هەڵیاندەبەست.
(١٤) سوێند بەخوا ئێمە – نوح – مان ڕەوانە کرد بۆسەر قەوم و هۆزەکەی، هەزارساڵ پەنجا کەم لەناویاندا مایەوە، سەرئەنجام لافاو و زریان هەموویانی پێچایەوە لە کاتێکدا ئەوان ستەمکار بوون.

فَأَنجَيْنَٰهُ وَأَصْحَٰبَ ٱلسَّفِينَةِ وَجَعَلْنَٰهَآ ءَايَةً لِّلْعَٰلَمِينَ
﴿١٥﴾ وَإِبْرَٰهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱتَّقُوهُ ۖ ذَٰلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن
دُونِ ٱللَّهِ أَوْثَٰنًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن
دُونِ ٱللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَٱبْتَغُوا۟ عِندَ ٱللَّهِ ٱلرِّزْقَ
وَٱعْبُدُوهُ وَٱشْكُرُوا۟ لَهُۥٓ ۖ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَإِن تُكَذِّبُوا۟
فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ۖ وَمَا عَلَى ٱلرَّسُولِ إِلَّا ٱلْبَلَٰغُ
ٱلْمُبِينُ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ كَيْفَ يُبْدِئُ ٱللَّهُ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُۥٓ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٩﴾ قُلْ سِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ
فَٱنظُرُوا۟ كَيْفَ بَدَأَ ٱلْخَلْقَ ۚ ثُمَّ ٱللَّهُ يُنشِئُ ٱلنَّشْأَةَ ٱلْءَاخِرَةَ ۚ
إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾ يُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ وَيَرْحَمُ
مَن يَشَآءُ ۖ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿٢١﴾ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ فِى
ٱلْأَرْضِ وَلَا فِى ٱلسَّمَآءِ ۖ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِىٍّ
وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٢﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَلِقَآئِهِۦٓ
أُو۟لَٰٓئِكَ يَئِسُوا۟ مِن رَّحْمَتِى وَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾

(١٥) ئەو کاتە ئیتر ئەومان رزگار کرد هاورێ لەگەڵ هەموو سەرنشینەکانی کەشتیەکەدا، جائەو رووداو و کەشتیەمان کردە بەڵگە و نیشانە بۆ هەمووڵایەك و هەموو نەوەکان.

(١٦) باسی ئیبراهیمیش بکە کە کاتی خۆی بە قەوم و هۆزی خۆی وت: تەنها خوا بپەرستن و هەر لەو بترسن، ئەو بیروباوەڕە چاك و پەسەند و خێردراترە بۆتان، ئەگەر بزانن و تێبگەن.

(١٧) بەڕاستی ئەو شتانەی کە لەجیاتی خوا دەیانپەرستن تەنها بت و پەیکەرن، ئێوە بوختان و شتی نابەجێ دروست دەکەن، بێگومان ئەو شتانەی کە لەجیاتی خوا دەیانپەرستن خاوەنی هیچ رزق و رۆزیەك نین بۆ ئێوە، کەواتە هەر داوای رزق و رۆزی لە خوا بکەن، هەر ئەویش بپەرستن، هەر سوپاسگوزاری ئەو بن، بۆ لای ئەویش دەبرێنەوە.

(١٨) خۆ ئەگەر ئێوە ئەم پەیامە بەدرۆ دەزانن (وەنەبێت یەکەم هۆزو گەل بن کە لەبەرامبەری پەیامی خواوە هەڵوێستتان ئاوا نارەوا بێت) ئەوە بەڕاستی گەلانێکی پێش ئێوەش پەیامی خوایان بەدرۆ دەزانی، پێغەمبەریش تەنها گەیاندن و روونکردنەوەی ئاشکرا ئەرکی سەرشانێتی.

(١٩) ئایا ئەوە سەرنجیان نەداوە چۆن خوا لە سەرەتاوە دروستکراوان بەدی دەهێنێت و پاشان دووبارەی دەکاتەوە، بێگومان ئەو شتانە بۆ خوا زۆر سادە و ئاسانە.

(٢٠) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) پێیان بڵێ: با بگەرێن بە زەویدا، تەماشا بکەن و سەرنج بدەن چۆن ئەو زاتە دروستکراوانی بەدیهێناوە، لەوەودواش هەر خوا سەرلەنوێ بەرپایان دەکاتەوە (بە شێوەو شێوازێکیتر ئاسمانەکان و زەوی و ئێمەش دەهێنێتەوە کایە) بەڕاستی خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

(٢١) هەندێک جار؛ خوای گەورە سزای ئەو کەسانە دەدات کە ویستی لە سەریەتیو شایستەی سزان، سۆزو میهرەبانی خۆیشی دەنوێنێت بۆ ئەوانەی کە دەیویێت و باوەڕدارن، سەرئەنجایش هەر بۆ لای ئەو زاتە دەبرێنەوە. (بۆ ئەوەی هەرکەس بە گوێرەی کاروکردەوی پاداشت یان سزا بدرێتەوە).

(٢٢) (ئەی گرۆی ئادەمیزاد) ئێوە ناتوانن خوا دەسەوسان بکەن، نە لە زەویدا نە لە ئاسماندا، کەسیش نیە جگە لە خوا پشتیوانتان بێت و فریاتان بکەوێت (ئەگەر رێگەی چەوت و نادروست بگرن.

(٢٣) ئەوانەی کە بروایان نیە بەئایەت و فەرمانەکانی خواو بەدیدارو ئامادەبوونی بەردەم بارەگاکەی (بۆ لێپرسینەوە) ئا ئەوانە (خوا دەفەرموێت) لە میهرەبانی من نائومێدن و ئەوانە سزای زۆر بەئێش بۆیان ئامادەیە.

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوۡمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُواْ ٱقۡتُلُوهُ أَوۡ حَرِّقُوهُ
فَأَنجَىٰهُ ٱللَّهُ مِنَ ٱلنَّارِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ
﴿٢٤﴾ وَقَالَ إِنَّمَا ٱتَّخَذۡتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ أَوۡثَٰنٗا مَّوَدَّةَ بَيۡنِكُمۡ
فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ ثُمَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يَكۡفُرُ بَعۡضُكُم
بِبَعۡضٖ وَيَلۡعَنُ بَعۡضُكُم بَعۡضٗا وَمَأۡوَىٰكُمُ ٱلنَّارُ
وَمَا لَكُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٢٥﴾ ۞ فَـَٔامَنَ لَهُۥ لُوطٞۘ وَقَالَ
إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٢٦﴾ وَوَهَبۡنَا
لَهُۥٓ إِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ وَجَعَلۡنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ ٱلنُّبُوَّةَ وَٱلۡكِتَٰبَ
وَءَاتَيۡنَٰهُ أَجۡرَهُۥ فِي ٱلدُّنۡيَاۖ وَإِنَّهُۥ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ لَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ
﴿٢٧﴾ وَلُوطًا إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦٓ إِنَّكُمۡ لَتَأۡتُونَ ٱلۡفَٰحِشَةَ
مَا سَبَقَكُم بِهَا مِنۡ أَحَدٖ مِّنَ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٢٨﴾
أَئِنَّكُمۡ لَتَأۡتُونَ ٱلرِّجَالَ وَتَقۡطَعُونَ ٱلسَّبِيلَ وَتَأۡتُونَ
فِي نَادِيكُمُ ٱلۡمُنكَرَۖ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوۡمِهِۦٓ إِلَّآ
أَن قَالُواْ ٱئۡتِنَا بِعَذَابِ ٱللَّهِ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ
﴿٢٩﴾ قَالَ رَبِّ ٱنصُرۡنِي عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ﴿٣٠﴾

(٢٤) جا وەڵامی قەوم و هۆزەکەی ئیبراهیم تەنها ئەوەبوو کە وتیان: بیکوژن‌یان بیسوتێنن بەڵام خوا لە ئاگرەکە رزگاری کرد، بێگومان لەو پێشهاتەدا نیشانە و بەڵگەی زۆر هەیە بۆ ئەو کەسانەی کە ئیمان و باوەڕ دەهێنن. (بەویستو دەسەڵاتی ئەوزاتە).

(٢٥) لەوەودوا پێی وتن: بەڕاستی ئەوەی ئێوە لەجیاتی خوا دەتانپەرست تەنها بت و پەیکەرن، لەبەرخاتری یەکترو رێزدانانتان بۆ یەکترە لە ژیانی دنیادا، دواجار لە رۆژی قیامەتدا یەکترکافردەکەن و یەخەی یەکتر دەگرن، هەندێکیشتان نەفرین لە هەندێکی ترتان دەکەن، سەرەنجامیش شوێن و جێگەی دیاریکراوتان ناو ئاگرە، رزگارکەریشتان نی‌یە.

(٢٦) ئینجا ـ لوط ـ باوەڕی پێ هێنا، ئیبراهیم دوای ئەوەی کە نائومێد بوو لە قەومەکەی وتی: بەڕاستی من ئیتر کۆچ دەکەم بۆ لای پەروەردگارم (بۆ ئەو شوێنەی کە ئەو بۆم دیاری دەکات)، چونکە بەراستی ئەو زاتێکی زۆر بەدەسەڵات و دانایە.

(٢٧) پاشان ئیسحاقمان پێبەخشی و یەعقوبیشمان بە ئیسحاق بەخشی و پێغەمبەرایەتیمان کردە کاڵای باڵای نەوەکانی، کتێبە ئاسمانیەکانیشمان بۆ ناردن، هەر لە دنیادا پاداشتمان دایەوە، ئەو بەڕاستی لە قیامەتیشدا لە ریزی پیاوچاکاندایە (پێغەمبەری خۆیشمان دەچێتە وە سەرئەو دەچەڵەکە پیرۆزە).

(٢٨) یادی (لوط) یش بکە کاتێك بە قەومەکەی وت: ئێوە بەڕاستی تاوانێکی گەورە دەکەن، ئێوە گوناهێکی ناشیرین ئەنجام دەدەن، هیچ کەس بەر لە ئێوە بەکاری وا هەڵنەساوە!!!

(٢٩) ئایا ئێوە بەراستتانە نێربازیی دەکەن و رێگە بەخەڵکی دەگرن و لە یانەکەتاندا کاری نابەجێ و ناشیرین و نادروست ئەنجام دەدەن؟! کەچی وەڵامی قەومی (بەدخوو) تەنها ئەوەبوو کە وتیان: ئادەی کوا سزاو تۆڵەی خوا، ئەگەر تۆ راست دەکەیت؟! بۆمان بیهێنە؟

(٣٠) (لوط دوعای لێکردن) وتی: پەروەردگارا، سەرکەوتنم پێ ببەخشە بەسەر ئەم قەومەی کە تۆوی خراپە دەچێنن‌و بەد ڕەوشتی‌و شەرواڵ پیسی دەکەن.

وَلَمَّا جَآءَتۡ رُسُلُنَآ إِبۡرَٰهِيمَ بِٱلۡبُشۡرَىٰ قَالُوٓاْ إِنَّا مُهۡلِكُوٓاْ
أَهۡلِ هَٰذِهِ ٱلۡقَرۡيَةِۖ إِنَّ أَهۡلَهَا كَانُواْ ظَٰلِمِينَ ﴿٣١﴾
قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطٗاۚ قَالُواْ نَحۡنُ أَعۡلَمُ بِمَن فِيهَاۖ لَنُنَجِّيَنَّهُۥ
وَأَهۡلَهُۥٓ إِلَّا ٱمۡرَأَتَهُۥ كَانَتۡ مِنَ ٱلۡغَٰبِرِينَ ﴿٣٢﴾ وَلَمَّآ
أَن جَآءَتۡ رُسُلُنَا لُوطٗا سِيٓءَ بِهِمۡ وَضَاقَ بِهِمۡ ذَرۡعٗا
وَقَالُواْ لَا تَخَفۡ وَلَا تَحۡزَنۡۖ إِنَّا مُنَجُّوكَ وَأَهۡلَكَ إِلَّا ٱمۡرَأَتَكَ
كَانَتۡ مِنَ ٱلۡغَٰبِرِينَ ﴿٣٣﴾ إِنَّا مُنزِلُونَ عَلَىٰٓ أَهۡلِ
هَٰذِهِ ٱلۡقَرۡيَةِ رِجۡزٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ بِمَا كَانُواْ يَفۡسُقُونَ
﴿٣٤﴾ وَلَقَد تَّرَكۡنَا مِنۡهَآ ءَايَةَۢ بَيِّنَةٗ لِّقَوۡمٖ يَعۡقِلُونَ
﴿٣٥﴾ وَإِلَىٰ مَدۡيَنَ أَخَاهُمۡ شُعَيۡبٗا فَقَالَ يَٰقَوۡمِ ٱعۡبُدُواْ
ٱللَّهَ وَٱرۡجُواْ ٱلۡيَوۡمَ ٱلۡأٓخِرَ وَلَا تَعۡثَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ مُفۡسِدِينَ
﴿٣٦﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلرَّجۡفَةُ فَأَصۡبَحُواْ فِي
دَارِهِمۡ جَٰثِمِينَ ﴿٣٧﴾ وَعَادٗا وَثَمُودَاْ وَقَد تَّبَيَّنَ
لَكُم مِّن مَّسَٰكِنِهِمۡۖ وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ
أَعۡمَٰلَهُمۡ فَصَدَّهُمۡ عَنِ ٱلسَّبِيلِ وَكَانُواْ مُسۡتَبۡصِرِينَ ﴿٣٨﴾

(٣١) جا کاتێك کە فریشتەکانمان گەیشتنە لای ئیبراهیم و مژدەی هاتنە دنیای ئیسحاقیان پێبەخشی، وتیان: بەڕاستی ئێمە لەناوبەری خەڵکی ئەم شارەین، چونکە بێگومان خەڵکەکەی زۆر ستەمکارو بەد ڕەوشتن.

(٣٢) ئیبراهیم وتی: ئاخر (لوط) لەوێیە، فریشتەکان وتیان: ئێمە چاکتر دەزانین کێی لێیە، دڵنیابە کە ئەوو خاووخێزانی رزگار دەکەین جگە لە هاوسەرەکەی کە لە تیاچووان دەبێت.

(٣٣) جا کاتێك فریشتەکان گەیشتنە لای (لوط)، بە هاتنیان زۆر دڵتەنگ و غەمبار بوو، (نەیدەزانی کە فریشتەن) سەری دنیای لێ هاتەوە یەك، وتیان: مەترسەو غەمت نەبێت (ئەوانە ناتوانن دەستدرێژی بکەنە سەر ئێمە، ئێمە فریشتەین)، بێگومان ئێمە رزگارکەری تۆو کەس و کارەکەتین جگە لە هاوسەرەکەت، کە لە تیاچووانە. (بە هۆی کافر بونیەوە).

(٣٤) بەڕاستی ئێمە دابەزێنەری سزاو بەڵای ئاسمانین بەسەر خەڵکی ئەم شارەدا بەهۆی ئەوەی کە لە فەرمانی خوا دەرچونو لەسنور ترازاوان.

(٣٥) سوێند بەخوا سەرئەنجام ئاسەوارێکی ئاشکرامان (لە شاری کاول و وێران) بەجێ هێشت بۆ کەسانێك کە ژیر و هۆشمەندبن (کە تێ بگەن و سەرنج بدەن).

(٣٦) هەروەها شوعەیبمان رەوانە کرد بۆ ناو براکانی لە شاری مەدیەن، پێی وتن: ئەی قەوم و هۆزم تەنها خوا بپەرستن، بە هیوای قیامەت و ئایندەوە بژین و ترسی تەنگانەی ئەو رۆژەتان هەبێت، گوناهو تاوان و خراپە لەسەر زەویدا ئەنجام مەدەن و مەچێنن (چونکە زەوی بێ خاوەن نیە و ژیانتان تا سەر نیە، بەزاندنی سنورەکان دەرئەنجامی باش نابێت).

(٣٧) لە ئاکامدا خەڵکەکە بروایان پێنەکرد، ئیتر بوومەلەرزەیەك دووچاریان بوو، هەر هەموویان لە ماڵەکانیاندا بەچۆکدا هاتن و مردن (بوون بەژێر خاك و خۆڵەوە).

(٣٨) هەروەها (عاد) ی قەومی (هود) و (ثمود) ی قەومی (صالح) یشمان لەناوبرد کە بە هۆی کەلاوەو شوێنەواری کاولیانەوە، دیارو ئاشکران، شەیتانیش کردەوەی نادروست و ناپەسەندیانی بۆ رازاندبوونەوە، لە رێگە و رێبازی راست و دروست وێڵی کردبوون، لەکاتێکدا ئەوان خاوەنی عەقڵ و بیرو هۆشیش بوونو بەرچاو رون بون.

وَقَٰرُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَٰمَٰنَ ۖ وَلَقَدْ جَآءَهُم مُّوسَىٰ
بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَٱسْتَكْبَرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا كَانُوا۟ سَٰبِقِينَ
﴿٣٩﴾ فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذَنۢبِهِۦ ۖ فَمِنْهُم مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا
وَمِنْهُم مَّنْ أَخَذَتْهُ ٱلصَّيْحَةُ وَمِنْهُم مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ
ٱلْأَرْضَ وَمِنْهُم مَّنْ أَغْرَقْنَا ۚ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ
وَلَٰكِن كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾ مَثَلُ ٱلَّذِينَ
ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَوْلِيَآءَ كَمَثَلِ ٱلْعَنكَبُوتِ
ٱتَّخَذَتْ بَيْتًا ۖ وَإِنَّ أَوْهَنَ ٱلْبُيُوتِ لَبَيْتُ ٱلْعَنكَبُوتِ ۖ
لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ إِنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِن
دُونِهِۦ مِن شَىْءٍ ۚ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾ وَتِلْكَ
ٱلْأَمْثَٰلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ ۖ وَمَا يَعْقِلُهَآ إِلَّا ٱلْعَٰلِمُونَ
﴿٤٣﴾ خَلَقَ ٱللَّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ
لَءَايَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾ ٱتْلُ مَآ أُوحِىَ إِلَيْكَ مِنَ ٱلْكِتَٰبِ
وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ ۖ إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ تَنْهَىٰ عَنِ ٱلْفَحْشَآءِ
وَٱلْمُنكَرِ ۗ وَلَذِكْرُ ٱللَّهِ أَكْبَرُ ۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

(٣٩) قاروون و فیرعەون وهامانیشمان لەناو برد، سوێند بە خوا موسا بەڵگەی زۆری بۆ هێنان، کەچی خۆیان زۆر بەگەورە دانا لە زەویدا، سەرئەنجام نەیانتوانی لە سزاو تۆڵەی خوا خۆیان رزگار بکەن.

(٤٠) ئێمە هەریەکێك لەوانەمان بەسزای تاوانی خۆی گەیاند، جا هەیانبوو بەرد بارانمان کرد، هەیانبوو دەنگ و سەدای بەهێز لەناوی برد، هەیانبوو بەناخی زەویدا بردمانە خوارەوە، هەشیانبوو نوقمی دەریامان کرد، جا وەنەبێت خوا ستەمی لێکرد بن، بەڵکو هەر خۆیان ستەمیان لە خۆیان دەکرد.

(٤١) نموونەی ئەوانەی جگە لە خوای گەورە، کەسانێکی‌تر دەکەنە پشتیوانی خۆیان، وەك نموونەی جاڵجاڵۆکەیەك وایە کە ماڵێکی بۆ خۆی ساز کردبێت، بەڕاستی لاوازترینی هەموو ماڵەکان؛ ماڵی جاڵجاڵۆکەیە ئەگەر سەرنجیان بدایە و تێبگەیشتنایە (چونکە ماڵی جاڵجاڵۆکە نە بناغە و نە دیواری هەیە، نە سەرو دەرگا و پەنجەرە، نەدەتوانێت بەرگەی با و باران و رووداوەکان بگرێت مێیەکەش نێرەکە لەناو دەیات دوای جووت بوون، پاشان بێچوەکانیش دایکیان لەناو دەبەن)!!!

(٤٢) بێگومان خوا خۆی چاك دەزانێت ئەوەی ئەو خەڵکە هاناو هاواری بۆ دەبەن لەجیاتی ئەو، چەندە بێ دەسەڵاتن، چونکە هەر خۆی خاوەن دەسەڵاتە و زۆریش داناو کاربەجێ‌یە (لەو بوارەی کە بۆ تاقیکردنەوەی خەڵکی لە ژیانی دنیادا رەخساندویەتی).

(٤٣) ئا ئەم نموونانە ئێمە دەیهێنینەوە بۆ خەڵکی، تەنها زانا و شارەزاکان تێی دەگەن و تێ دەفکرن.

(٤٤) ئاشکرایە خوا ئاسمانەکان و زەوی بەرێك و پێکترین شێوە دروست کردووە، بەراستی ئا لەو کارەدا بەڵگە و نیشانەی تەواو هەیە بۆ ئیمانداران.

(٤٥) ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەوەی بۆت رەوانە دەکرێت لە قورئان بیخوێنەرەوە و نوێژیش بەچاکی ئەنجام بدە، چونکە بەراستی نوێژ بەرهەڵستی لە گوناهو تاوان و نادروستی دەکات، بێگومان یادی خوا لە هەموو شت گەورەتر و بە نرخترە (کە دەبێت لەکاتی نوێژ و کاتی تریشدا بیرو هۆشی ئیماندار، دابگرێت)، خوا خۆیشی زانایە بەهەموو ئەو کارو کردەوانەی کە دەیکەن‌و بەو رەفتارانەی کەئەنجامی دەدەن.

۞ وَلَا تُجَٰدِلُوٓاْ أَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ إِلَّا بِٱلَّتِي هِيَ أَحۡسَنُ إِلَّا
ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ مِنۡهُمۡۖ وَقُولُوٓاْ ءَامَنَّا بِٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَيۡنَا وَأُنزِلَ
إِلَيۡكُمۡ وَإِلَٰهُنَا وَإِلَٰهُكُمۡ وَٰحِدٞ وَنَحۡنُ لَهُۥ مُسۡلِمُونَ ﴿٤٦﴾
وَكَذَٰلِكَ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَۚ فَٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ
يُؤۡمِنُونَ بِهِۦۖ وَمِنۡ هَٰٓؤُلَآءِ مَن يُؤۡمِنُ بِهِۦۚ وَمَا يَجۡحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ
إِلَّا ٱلۡكَٰفِرُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا كُنتَ تَتۡلُواْ مِن قَبۡلِهِۦ مِن كِتَٰبٖ
وَلَا تَخُطُّهُۥ بِيَمِينِكَۖ إِذٗا لَّٱرۡتَابَ ٱلۡمُبۡطِلُونَ ﴿٤٨﴾ بَلۡ هُوَ
ءَايَٰتُۢ بَيِّنَٰتٞ فِي صُدُورِ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡعِلۡمَۚ وَمَا يَجۡحَدُ
بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَّا ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالُواْ لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡهِ
ءَايَٰتٞ مِّن رَّبِّهِۦۖ قُلۡ إِنَّمَا ٱلۡأٓيَٰتُ عِندَ ٱللَّهِ وَإِنَّمَآ أَنَا۠ نَذِيرٞ
مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾ أَوَلَمۡ يَكۡفِهِمۡ أَنَّآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ
يُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحۡمَةٗ وَذِكۡرَىٰ لِقَوۡمٖ
يُؤۡمِنُونَ ﴿٥١﴾ قُلۡ كَفَىٰ بِٱللَّهِ بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡ شَهِيدٗاۖ
يَعۡلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
بِٱلۡبَٰطِلِ وَكَفَرُواْ بِٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿٥٢﴾

(٤٦) گفتوگۆو (مجادلة) مەکەن لەگەڵ خاوەنی کتێبە ئاسمانیەکاندا مەگەر بەجوانترین شێوە، جگە لەوانەیان کە ستەمیان کردووە (ئەوە ڕەفتارتان لە بەرامبەریانەوە دەبێت جیاواز بێت) پێشیان بڵێن: ئێمە باوەڕمان هێناوە بەوەی بۆ ئێمە و ئێوە دابەزێنراوە، خوای ئێمە و خوای ئێوە تەنها یەکێکە، ئێمە فەرمانبەرداری ئەو زاتەین.

(٤٧) ئەی پێغەمبەر ﷺ هەر بە شێوەیەی کتێبەکانی پێشومان نازڵ کرد قورئانیشمان بۆ تۆ نازڵ کرد، جا ئەوانەی کتێبمان پێداون و بەڕاستی خوێندوویانەتەوە، ئەوە باوەڕ دەهێنن بە قورئان، هەندێك لەو خەڵکەی تریش هەن باوەڕ دەهێنن پێی و موسڵمان دەبن، جا کەس نیە ئینکاری ئایەت و بەڵگە و نیشانەکانی ئێمە بکات (دوای لابردنی گومان) جگە لە خوانەناسان.

(٤٨) تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ پێش ناردنی ئەم قورئانە هیچ کتێبێکت نەدەخوێندەوە، بە دەستی خۆیشت هیچ شتێکت نەنووسیوە، (چونکە نەخوێندەوار بوویت) خۆ ئەگەر شتێکی وات ئەنجام بدایە، لەو کاتەدا نەفام و دەم بەتاڵەکان دنیایان پڕ دەکرد لە شك و گومان (کە گوایە قورئان لە دانان و داڕشتنی تۆیە).

(٤٩) نەخێر ئەم قورئانە گوفتارو داڕشتنی تۆ نیە، بەڵکو قورئان چەند ئایەتێکی روون و ئاشکرایە لە سینەو دڵ و دەروونی ئەو کەسانەدایە کە عیلم و زانستیان پێبەخشراوە و لەبەریانە، بەڕاستی جگە لە ستەمکاران، کەس بەرهەڵستی و نکوڵی لە ئایەتەکانی ئێمە نیە.

(٥٠) کافران (وادیارە قورئان بە بەڵگە دانانێن بۆیە) دەڵێن: باشە چی دەبوو؛ ئەگەر نیشانە و بەڵگەی لەلایەن پەروەردگاریەوە بۆ ڕەوانە بکرایە، تۆش ئەی پێغەمبەر لە وەڵامیاندا بڵێ: موعجیزە و نیشانە و بەڵگە ماددیەکان بەدەست خوا خۆیەتی و من تەنها ئاگادار کەرەوە و بێدارکەرەوەیەکی ئاشکرام بۆتان.

(٥١) ئایا بەس نیە بۆیان کە بەڕاستی ئێمە قورئانمان دابەزاندووە بۆت و بەسەریاندا دەخوێنرێتەوە، بێگومان ئا لەو قورئانەدا ڕەحمەت و یاداوەری ئاشکرا هەیە بۆ ئەو کەسانەی کە ئیمان دەهێنن.

(٥٢) (لەوەودوا ئەی پێغەمبەر ﷺ) پێیان بڵێ: تەنها خوا بەسە شایەت بێت لە نێوانماندا (کە من پەیامەکەیم پێ ڕاگەیاندوون)، هەر ئەو زاتەش زاناو ئاگایە بەهەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە، ئەوانەش باوەڕیان بە ناحەقو بەتاڵ هێناوە و باوەڕیان بەخوای (تاك و تەنها) نەهێناوە، ئا ئەوانە هەر خۆیان خەسارەتمەند و زەرەرمەندن.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ
وَلَيَأْتِيَنَّهُم بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٣﴾ يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ
وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥٤﴾ يَوْمَ يَغْشَاهُمُ الْعَذَابُ
مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿٥٥﴾ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ
﴿٥٦﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُم مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي
مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٥٨﴾ الَّذِينَ
صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾ وَكَأَيِّن مِّن دَابَّةٍ لَّا تَحْمِلُ
رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾ وَلَئِن
سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ
عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم
مَّن نَّزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ مَوْتِهَا
لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

(٥٣) بێ باوەڕان پەلەت لێ دەکەن و داوای هاتنی سزات لێ دەکەن، خۆ ئەگەر کاتی تایبەتیمان دیاری نەکردایە بۆ پێشهاتنی، یەکسەر سزایان بۆ دەهات، بێگومان ئەو سزاو تۆڵەیە، لە ناکاو یەخەیان پێدەگرێت، لەکاتێکدا ئەوان هەست بە نزێک بوونەوەشی ناکەن.

(٥٤) بێ باوەڕان پەلەت لێ دەکەن و داوای هاتنی سزات لێدەکەن، لەحاڵێکدا دۆزەخ دەوری کافرانی داوەو هەرگیز لە سزای دەرباز نابن...

(٥٥) لەرۆژێکدا سزا دایاندەگرێت لە سەرویانەوە، لە ژێر پێیانەوە، خوای گەورە پێیان دەفەرموێت: بچێژن سەرئەنجامی ئەو کارو کردەوانەی کە کاتی خۆی ئەنجامتان دەدا.

(٥٦) (پەروەردگار بەئیماندارانی بەگیرهاتو لەناو کافراندا رادەگەیەنێت): ئەی بەندەکانم زەوی من فراوانە، موڵکی من بەربڵاوە (کۆچ بکەن، خۆتان رزگار بکەن)، تەنها هەر من بپەرستن. (دەستبەرداری ئاینەکەتان مەبن).

(٥٧) (لەوانەیە ترسی مەرگ لە ئارادا هەبێت بۆیە ترسیان دەرەوێنێەوە و دەفەرموێت): هەموو کەس دەبێت مردن بچێژێت (کەی، لەکوێ، بەچی، خوا نەبێت کەس نازانێت) لەوەودوا تەنها بۆ لای دەبرێنەوە.

(٥٨) جا ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، سوێند بە خوا ئەوانە لە بەهەشتدا لە چەندەها کۆشك و تەلارو ژووری بەرزو رازاوەدا پێشوازیان لێدەکرێت، چەندەها رووبارو تافگە بەژێر درەختەکانیدا و بە بەردەم کۆشك و تەلارەکانیدا دەڕوات، (ئەو بەختەوەرانە) ژیانی نەبڕاوە لەو (شوێنە خۆشانەدا) دەبەنە سەر، ئای چەند جوانە پاداشتی تێکوشەران لە پێناوی خوادا....

(٥٩) ئەوانەی خۆگرن لەبەردەم ئەشکەنجە و ئازاری بێباوەڕاندا و هەر پشت بە پەروەردگاریان دەبەستن...

(٦٠) هەروەها خوای گەورە دەیەوێت لە گیروگرفتی رزق و ڕۆزیش دڵنیایان بکات؛ بۆیە دەفەرموێت): زۆر زیندەوەر هەیە رزق و ڕۆزی خۆیان نەداوە بەکۆڵی خۆیاندا (کەچی خوا پەکیان ناخات و لە برسا نامرن)، چونکە خوا رزقی ئەوانیش و ئێوەیش دەدات، بێگومان ئەوزاتە بیسەر (بە قسە و گوفتارتان) و زانایە (بەخەیاڵی دڵ و دەروونتان).

(٦١) سوێند بە خوا ئەگەر پرسیار لە بێباوەڕان بکەیت: کێ ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە، رۆژو مانگی رام کردووە، بەدڵنیایی و بێ دوودڵی دەڵێن: (اللّه) دروستی کردوون، جا چۆن لادەدرێن لە رێبازی یەکخواناسی و فریو دەخۆن؟!

(٦٢) هەر خوایە رزق و ڕۆزی دەبەخشێت بە هەر کەس کە بیەوێت لە بەندەکانی، یان دەیگەڕێتەوە و کەمی دەکاتەوە (بۆ تاقی کردنەوە)، بەڕاستی خوا خۆی بەهەموو شتێك زاناو ئاگایە (دەزانێت چ حاڵەتێك چاك و لەبارە بۆ هەر بەندەیەك، ئەوەی بۆ پێش دەهێنێت).

(٦٣) خۆ ئەگەر لێیان بپرسیت: کێ ئاو لە ئاسمانەوە دەبارێنێت، و زەوی پێ دەبوژێنێتەوە، دوای ئەوەی خامۆش و مردوو بوو، ئەوە بە دڵنیاییەوە دەڵێن.. (اللّه) (تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) بڵێ: سوپاس بۆ خوا، کە ئاوا، دان بە دەسەڵاتیدا دەنێن، نەخێر هێشتا بەراستیان نی یە، بەڵکو زۆربەیان بێبیرو هۆشن و ژیریان ناخەنەکار.

وَمَا هَٰذِهِ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَآ إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ ٱلدَّارَ ٱلْءَاخِرَةَ
لَهِىَ ٱلْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾ فَإِذَا رَكِبُوا۟ فِى
ٱلْفُلْكِ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا
هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾ لِيَكْفُرُوا۟ بِمَآ ءَاتَيْنَٰهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا۟ فَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا ءَامِنًا وَيُتَخَطَّفُ
ٱلنَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِٱلْبَٰطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ ٱللَّهِ يَكْفُرُونَ
﴿٦٧﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِٱلْحَقِّ
لَمَّا جَآءَهُۥٓ أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَٰفِرِينَ ﴿٦٨﴾ وَٱلَّذِينَ
جَٰهَدُوا۟ فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

سُورَةُ ٱلرُّومِ (ترتيبها ٣٠ — آياتها ٦٠)

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ غُلِبَتِ ٱلرُّومُ ﴿٢﴾ فِىٓ أَدْنَى ٱلْأَرْضِ وَهُم مِّنۢ بَعْدِ
غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ﴿٣﴾ فِى بِضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ ٱلْأَمْرُ
مِن قَبْلُ وَمِنۢ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿٤﴾
بِنَصْرِ ٱللَّهِ يَنصُرُ مَن يَشَآءُ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥﴾

(٦٤) ژیــانی ئـەم دنـیایە جگـە لە گـەمە و گـاڵتە و یـاری شتێکی‌ترنیە.. (واتە بێ نـرخـە و ئـەوە نـاژی خـەڵکی ئـاوا پەلاماری دەدەن و ستەم لە پێناویدا دەکەن) بەڕاستی مـاڵی قیامەت و ژیانی ناو بەهەشت، ژیانە (شایستەی ئـەوەیە کـە ئادەمیزاد هەوڵ و کۆششی بۆ بدات)، ئـەگـەر بـیانزانـیایە و تێبگەیشتنایە.

(٦٥) هەر کاتێك خەڵکی (باوەڕ لاواز) سواری کەشتی دەبن، مەترسی نوقم بوون و تیاچوون ڕوویان تێدەکات، زۆر بەکوڵ، هاناو هاوار بۆ خوا دەبەن و بە دڵسۆزی و ملکەچیەوە باوەڕ دەهێنن، بـەڵام کـاتێك خـوا رزگـاریان دەکـات و دەگـەنەوە وشکانی دەستبەجێ لەرێـبازی یـەکـتاپەرستی دەتـرازێـن و هاوەڵ و هاوبەش بۆ خوا بریار دەدەن.

(٦٦) جا با ئەوانە هەر ناشوکرو بەدنمەك بن لە بەرامبەر ئەو هەموو بەخششانەی ئێمەوە، با نازو نیعمەتەکانی خوا بە کار بـهێنن بـەو شـێوازەی کـە پـێی رازی نـی‌یە، سـەرەنجام لە داهاتوودا خۆیان دەبیننەوە و بەئاگا دێنەوە....!

(٦٧) (باشە، خوانەناسانی مەککە) هەست ناکەن، نـابینن کـە چۆن شوێنێکی ئەمین و پر لە ئاسایشمان بۆ فەراهەم هێناون لەکاتێکدا، لە دەوروبەریانەوە خەڵکی دەفرێنرێت، ئایا هەرباوەڕ بە بەتاڵ و ناحەقی دەهێنن و هەست بە نازو نیعمەتەکانی خوا ناکەن و سپڵەیی دەکەن؟!

(٦٨) جا ئیتر کێ لەوە ستەمکارترە کە درۆ بە ناوی خواوە هەڵدەبەستێت و هاوەڵی بۆ بریار دەدات، یان ئەو حەق و راستیەی کە بۆی هاتووە بە درۆی دەزانێت، ئایا لە دۆزەخدا جێگە و ڕێگەیەکی هەمیشەیی بـۆ بـێ‌باوەڕان دابین نەکراوە؟ (تا لەوێ دان بەراستیەکاندا بنێن).

(٦٩) ئەوانەش لە پێناوی ئێمەداو بۆ بەدەستهێنانی رەزامەندی ئێمە ؛ هەوڵ و کۆششیان کردووە و خۆیان ماندوو کردووە، سوێند بەخوا ئەوانە رێنموویی دەکەین بۆ هەموو ڕێگەیەکی چاك و دروستی خۆمان (کە بەدەستهێنانی رەزامەندی ئێمەی لەدوایە)، بێگومان خوای پەروەردگار هەمیشە لەگەڵ چاکەکارانە.

سورەتی (الروم)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە.

(٢) رۆمەکان تێکشکێنران (بەدەستی فارسەکان، لە رۆژگارێکی رابوردودا).

(٣) لە نــزیکترین و نـزمترین هـەرێمدا، بـەڵام لە ئـاییندەدا (نـۆرەیان دێـتەوە) رۆمـەکـان دوای شکسـتیان سەردەکەونەوە.

(٤) لە چەند ساڵێکدا (چەند ساڵێکی داهاتوو نێوان ٣ ـ ٩ ساڵ)، هەموو کارو فرمانێك تەنها بەدەست خـوایـە، لەوەو پێش و لەوە و دوایش (لە هەمووکات و هەموو شوێنێك)، جا ئەو رۆژە ئیمانداران خۆشحاڵ و شاد دەبن...

(٥) بەسەرکەوتنێك لە لایەن ی خواوە، (کە بەخشی بە ئیمانداران و بە رۆمـەکـان)، هـەر کـەسێك یـان هـەر دەستەیەك ئەو زاتە بیەوێت، سەری دەخات، هەر ئەو خوایەش خاوەنی دەسەڵاتی بێ‌سنوورە و زۆریش دلۆڤان و میهرەبانە.

وَعْدَ ٱللَّهِ لَا يُخْلِفُ ٱللَّهُ وَعْدَهُۥ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
(٦) يَعْلَمُونَ ظَٰهِرًا مِّنَ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ ٱلْءَاخِرَةِ هُمْ غَٰفِلُونَ
(٧) أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا۟ فِىٓ أَنفُسِهِم مَّا خَلَقَ ٱللَّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَآ إِلَّا بِٱلْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِ
بِلِقَآئِ رَبِّهِمْ لَكَٰفِرُونَ (٨) أَوَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟
كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوٓا۟ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً
وَأَثَارُوا۟ ٱلْأَرْضَ وَعَمَرُوهَآ أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَآءَتْهُمْ
رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن كَانُوٓا۟
أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ (٩) ثُمَّ كَانَ عَٰقِبَةَ ٱلَّذِينَ أَسَٰٓـُٔوا۟ ٱلسُّوٓأَىٰٓ
أَن كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَكَانُوا۟ بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ (١٠) ٱللَّهُ
يَبْدَؤُا۟ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (١١) وَيَوْمَ تَقُومُ
ٱلسَّاعَةُ يُبْلِسُ ٱلْمُجْرِمُونَ (١٢) وَلَمْ يَكُن لَّهُم مِّن شُرَكَآئِهِمْ
شُفَعَٰٓؤُا۟ وَكَانُوا۟ بِشُرَكَآئِهِمْ كَٰفِرِينَ (١٣) وَيَوْمَ
تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ (١٤) فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَهُمْ فِى رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ (١٥)

(٦) ئەوەش هەر بەڵێنی خوا خۆیەتی (کە ئیمانداران و ڕۆمەکان سەردەخات بەسەر فارسەکاندا)، خوا سەرپێچی ناکات لە بەڵێنەکەی، بەڵام زۆربەی خەڵکی تەنها ڕواڵەت لە دنیا دەزانن (عەقڵیان لە چاویاندایە)، ئەوانە بێئاگا و بێخەبەرن لە ڕۆژی دوایی و قیامەت.

(٧) ئەوانە هەر ڕواڵەت لە ژیانی دنیا بەدی دەکەن، لە بەرامبەر قیامەتیشەوە بێ ئاگان.

(٨) ئایا ئەوە لە ناخی خۆیاندا بیریێکیان نەکردۆتەوە، کە خوا ئاسمانەکان و زەوی و هەرچی لە نێوانیاندا هەیە لە سەربنچینەی حەق و ڕاستی دروستی کردوون؟ کەچی زۆربەی خەڵکی بێباوەڕن بە گەیشتنە خزمەتی پەروەردگاریان.

(٩) ئایا بەسەر زەویدا نەگەڕاون، تا تەماشا بکەن و سەرنج بدەن چیمان بەسەر ئەو نەتەوانەی پێش ئەماندا هێناوە، لەمان زۆر بەهێزترو بە دەسەڵاتتر بوون، زەویان ژێرەو ژوور دەکرد (واتە دەیانکێڵا بۆ کشتوکاڵ و کانزایان لێ دەردەهێنا) و ئاوەدانیان کردبۆوە زیاتر لەمان، پێغەمبەرەکانیشیان کاتی خۆی بەڵگەی زۆر و ئاشکرایان بۆ هێنابوون؟ (بەڵام بێسوود بوو، زۆربەیان بڕوایان نەکرد) جا وەنەبێت خوا ستەمی لێکردبن، بەڵکو هەر خۆیان ستەمیان لە خۆیان دەکرد.

(١٠) پاشان ئەو تیاچوونە سەرئەنجامی ئەوانە بوو کە تاوان و گوناهیان کرد؛ چونکە ئەوانە بڕوایان بە ئایەت و فەرمانەکانی خوا نەهێنا و گاڵتەیان پێ دەکرد.

(١١) هەرخوا خۆی دروستکراوان دەهێنێتە مەیدان و دوایی وەك خۆیان لێدەکاتەوە، (سەرەتا هەر ئەو دروستی کردوون و هەر ئەویش دوای مردن دووبارە زیندوویان دەکاتەوە)، سەرئەنجامیش هەر بۆ لای ئەو زاتە دەبرێنەوە.

(١٢) ئەو ڕۆژەی قیامەت بەرپا دەبێت، تاوانباران و تاوانکاران نائومێد و بێ هیوا دەبن (چونکە دەزانن چیان چاندووەو چیان کێڵاوە و چیان دەست پێشکەری کردوە).

(١٣) ئینجا کەسیان دەست ناکەوێت لەوانەی بەشەریك و هاوەڵیان دەزانی تا تکایان بۆ بکات و فریایان بکەوێت، ئەوسا ئیتر بەناچاری، بێ باوەڕ دەبن بەشەریك و هاوەڵەکان (کە لە دنیادا پشتیان پێ دەبەستن و هانا و هاواریان بۆ دەبردن تا ئاوات و خواستەکانیان بۆ ئەنجام بدەن).

(١٤) ئەو ڕۆژەی قیامەت بەرپا دەبێت، ئەو خەڵکە هەموی لەو ڕۆژەدا؛ لە یەك دادەبڕێن و دەبنە دوو دەستەوە.

(١٥) جا ئەوانەی باوەڕیان هێناوە و کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، ئەوانە لە باخچەو باخاتی بەهەشتدا بە ژیانی پڕ لە کامەرانی و بەختەوەری و ئاسوودەیی شاد دەکرێن.

وَأَمَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَكَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا وَلِقَآيِٕ ٱلۡأٓخِرَةِ فَأُوْلَٰٓئِكَ
فِي ٱلۡعَذَابِ مُحۡضَرُونَ ﴿١٦﴾ فَسُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ حِينَ تُمۡسُونَ
وَحِينَ تُصۡبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ ٱلۡحَمۡدُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ
وَعَشِيّٗا وَحِينَ تُظۡهِرُونَ ﴿١٨﴾ يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَيُخۡرِجُ
ٱلۡمَيِّتَ مِنَ ٱلۡحَيِّ وَيُحۡيِ ٱلۡأَرۡضَ بَعۡدَ مَوۡتِهَاۚ وَكَذَٰلِكَ تُخۡرَجُونَ
﴿١٩﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦٓ أَنۡ خَلَقَكُم مِّن تُرَابٖ ثُمَّ إِذَآ أَنتُم بَشَرٞ
تَنتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦٓ أَنۡ خَلَقَ لَكُم مِّنۡ أَنفُسِكُمۡ
أَزۡوَٰجٗا لِّتَسۡكُنُوٓاْ إِلَيۡهَا وَجَعَلَ بَيۡنَكُم مَّوَدَّةٗ وَرَحۡمَةًۚ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦ خَلۡقُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَٱخۡتِلَٰفُ أَلۡسِنَتِكُمۡ وَأَلۡوَٰنِكُمۡۚ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّلۡعَٰلِمِينَ ﴿٢٢﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦ مَنَامُكُم بِٱلَّيۡلِ
وَٱلنَّهَارِ وَٱبۡتِغَآؤُكُم مِّن فَضۡلِهِۦٓۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ
لِّقَوۡمٖ يَسۡمَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦ يُرِيكُمُ ٱلۡبَرۡقَ
خَوۡفٗا وَطَمَعٗا وَيُنَزِّلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَيُحۡيِۦ بِهِ ٱلۡأَرۡضَ
بَعۡدَ مَوۡتِهَآۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَعۡقِلُونَ ﴿٢٤﴾

(١٦) ئەوانەش بێ بروا بوون، کاتی خۆی بەڵگە و نیشانەکانی ئێمەیان بەدرۆ دەزانی و بڕوایان بەگەیشتنی قیامەت و زیندوو بوونەوە نەبوو، ئەوانە ئامادە دەکرێن لەناو سزایەکی سەخت و دۆزەخێکی پڕ ئەشکەنجە و ئازاردا.

(١٧) کەواتە پاکی و بێگەردی و ستایش بۆ خوا، کاتێك کە ئێوارە و بەیانیتان لێ دادێت.

(١٨) شوکرو سوپاسگوزاری هەر شایستەی زاتی خوایە لە ئاسمانەکان و زەویدا، لەکاتی عیشاو تاریکیدا، هەروەها کاتێك کە نیوەڕۆتان بۆ پێش دێت.

(١٩) ئەو خوایە زیندوو لە مردوو دەردەهێنێت (لە مادده بێ گیانەکان زیندەوەران دروست دەکات)، مردوویش لە زیندوو دەردەهێنێت (ژیان و مردن بەردەوامە و تێهەڵکێشی یەکن)، زەوی دوای مردنی زیندو دەکاتەوە (زەوی لە وەرزی پایز وزستاندا جۆرە مردنێکی بەسەردا دێت، لە وەرزی بەهارو هاویندا جۆرە زیندوو بوونەوەیەکی تێدا ئاشکرایە)، جا هەر ئا بەو شێوەیە ئێوەش لە گۆڕەکان دەردەهێنرێنەوە. (لەوە دەچێت وەکو زۆربەی زانایان دەفەرموون: زیندوو بوونەوەی دووەم جار وێنەی ڕوەك لەم خاکە سەردەربهێنین).

(٢٠) لە نیشانە و بەڵگەکانی خوا ئەوەیە ئێوەی لە خاك دروست کردووە، لەوەودوا دوای برینی چەند قۆناغێك دەبنە مرۆڤ و بە سەر زەویدا بڵاو دەبنەوە.

(٢١) یەکێك لە نیشانە و بەڵگەکانی تری ئەوەیە: کە هەر لە خۆتان هاوسەری بۆ دروست کردوون بۆ ئەوەی ئارام بگرن لەلایداو لە نێوانتاندا خۆشەویستی و سۆزو میهرەبانی فەراهەم هێناوە، بەڕاستی ئا لەو دیاردانەدا نیشانە و بەڵگە هەیە بۆ کەسانێك بیردەکەنەوە و تێدەفکرن. (لە وردەکارییەکانی ژیان).

(٢٢) (یەکێکی تر) لە نیشانە و بەڵگەکانی دەسەڵاتی خوا، دروستکردنی ئاسمانەکان و زەوییە (کە زاناکانی ئەستێرەناسی لە ئاستیدا سەرسام و سەرگەردانن) هەروەها جیاوازی زمان و ڕەنگتانە (دەنگی هیچ کەس لە کەسی تر ناکات، سەرەڕای سەدەها جۆر زمان، کە جۆری قسەکردن و داڕشتنی هەر گەلێك تایبەتمەندی خۆی هەیە، جگە لە هەزاران شێواز کە لەو زمانە سەرەکیانە دەبێتەوە)، بەڕاستی ئا لەو دیاردەیەشدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەیە بۆ زانایان و شارەزایان.

(٢٣) یەکێکی تر لە نیشانە و بەڵگەکانی خەوتنتانە لە شەو و ڕۆژدا (ئەڵبەتە خەو دیاردەیەکی سەرنج ڕاکێشەو جێگەی ورد بوونەوە و تێرامانە)، لەکاتی بێداریشدا هەوڵ و کۆششتانە بۆ بەهرە وەرگرتن لە بەخششەکانی خوا، جا بەڕاستی ئا لەو دیاردەیەشدا بەڵگەو نیشانەی زۆر هەن بۆ کەسانێك کە دەبیستن و تێدەگەن.

(٢٤) هەروەها لە بەڵگە و نیشانەکانی تری ئەوەیە کە هەورە بروسکەتان نیشان دەدات کە ترسی لێ دەکرێت و ئومێد بەخشیشە (ترس لە دەنگ و ڕوناکی بەهێزی، ترس لەوەی ببێتە مایەی تەرزە و لافاو، هەروەها بەئومێدی فەر و بەرەکەت)، لە ئاسمانیشەوە باران دەبارێنێت، زەوی پێ زیندوو دەکاتەوە دوای ئەوەی کە مردبوو (ڕوەك و گژوگیاکان وشك بوون) بەڕاستی ئا لەو دیاردەیەشدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەن بۆ کەسانێك ژیریان بخەنەکار.

وَمِنْ ءَايَٰتِهِۦٓ أَن تَقُومَ ٱلسَّمَآءُ وَٱلْأَرْضُ بِأَمْرِهِۦ ۚ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ
دَعْوَةً مِّنَ ٱلْأَرْضِ إِذَآ أَنتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٥﴾ وَلَهُۥ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ۖ كُلٌّ لَّهُۥ قَٰنِتُونَ ﴿٢٦﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى يَبْدَؤُا۟ ٱلْخَلْقَ
ثُمَّ يُعِيدُهُۥ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ ۚ وَلَهُ ٱلْمَثَلُ ٱلْأَعْلَىٰ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ۚ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ ضَرَبَ لَكُم مَّثَلًا مِّنْ
أَنفُسِكُمْ ۖ هَل لَّكُم مِّن مَّا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُكُم مِّن شُرَكَآءَ فِى
مَا رَزَقْنَٰكُمْ فَأَنتُمْ فِيهِ سَوَآءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ
أَنفُسَكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلْءَايَٰتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾
بَلِ ٱتَّبَعَ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ أَهْوَآءَهُم بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ فَمَن يَهْدِى
مَنْ أَضَلَّ ٱللَّهُ ۖ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٢٩﴾ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ
حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ ٱللَّهِ ٱلَّتِى فَطَرَ ٱلنَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ
ٱللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ ۞ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَٱتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ
وَلَا تَكُونُوا۟ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿٣١﴾ مِنَ ٱلَّذِينَ فَرَّقُوا۟
دِينَهُمْ وَكَانُوا۟ شِيَعًا ۖ كُلُّ حِزْبٍۭ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٣٢﴾

(٢٥) لە نیشانە و بەڵگەکانی‌تری خوا ئەوەیە کە ئاسمان و زەوی راوەستاون بەفەرمانی ئەو (خۆرو هەسارە و ئەستێرەکانی لە بۆشایدا راگرتووە بێ کۆڵەکە و بێ ستون)، لەوەودوا هەر بانگێکی لێکردن، لەکاتێکدا ئێوە لە تویێی خاکدان، دەستبەجێ هەمووتان دەردەچن لە زەویدا و زیندوو دەبنەوە.
(٢٦) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەمووی ئەو بەدیهێنەر و خاوەنیانە، هەر هەمووشیان ملکەچ و فەرمانبەرداری ئەون.
(٢٧) هەر ئەو زاتە لە سەرەتاوە بەدیهێنراوەکان بەدی دەهێنێت، پاشان بە جۆرێکی‌تر دروستیان دەکاتەوە، ئەو کارەش بۆ خوا ئاسانە، نموونەی بەرز و وەسفی بڵند هەر شایسەی ئەو زاتەیە لە ئاسمانەکان و زەویدا، هەر ئەویش زاتێکی باڵادەست و داناو کاربەجێ‌یە.
(٢٨) هەر لە خۆتان نموونەی بۆ هێناونەتەوە (کە چەندە بڕیاردانی هاوەڵ و شەریك بۆ خوا نادروست و نابەجێیە) ئایا ئێوە رازین بەندە و بەردەسەکانتان ببنە هاوبەشتان و لەو ماڵ و سامانەی پێمانداون شەریك بن و وەك یەك سوودی لێوەربگرن و دەستی تێبخەن و لێیان بترسن و حسابیان بۆ بکەن، هەروەك چۆن ئێوە لە یەکتر سڵدەکەنەوە و حساب بۆ یەکتر دەکەن؟! ئا بەو شێوەیە بەڵگە و نموونەی زۆر روون دەکەینەوە بۆ کەسانێك کە ژیرو هۆشمەند بن...
(٢٩) نەخێر، ئەوانە هەر ژیر نابن، بەڵکو ستەمکاران شوێنی ئارەزووی خۆیان دەکەون دوور لە هەموو بنەمایەکی زانستی و زانیاری، جا ئیترکێ دەتوانێت رێنموویی ئەو کەسانە بکات کە خوا گومرای کردوون (ئەڵبەتە خۆیان رێگەی گومراییان هەڵبژاردووە، خوای گەورەش بە زۆر هیدایەتی کەس نادات)، کەسیش پشتیوان و یارمەتیدەریان نیە تا لە سزای سەخت بیانپارێزێت.
(٣٠) (ئەی ئینسان بەدڵێکی پاك و بێگەردەوە) روو بکەرە بەرنامە و ئاینی خوا و ئەملاولا مەکە، خەڵکینە ئێوەش پابەندی ئەو نەخشەیە بن کە خوا ئێوەی لەسەر دروست کردووە (واتە قورئان کەتەڵۆك و نەخشەی ژیانی ئادەمیزادەکانە لێی لامەدەن)، هیچ جۆرە گۆڕانکاریەك لە هیچ نەخشە و دروستکراوێکی خوادا نی‌یە، ئائەوەیە دینی راست و دروست، بەڵام زۆربەی خەڵکی ئەم راستیانە نازانن.
(٣١) خەڵکینە: روو بکەنە پەروەردگارتان، بەملکەچی بگەڕێنەوە بۆلای، لەو بترسن و خۆتان لە سزای بپارێزن، نوێژەکانیشتان بەچاکی ئەنجام بدەن، مەبن بەو کەسانەی کەشەریك و هاوەڵی بۆ بڕیار دەدەن...
(٣٢) لەوانەی کە ئاینەکەیان بەش بەش کردووە و بوونەتە چەندەها گرۆو دەستە (بڕوایان بەهەندێکی هەیەو بڕوایان بەهەندێکی نی‌یە، کوێرانە شوێن رابەرەکەیان دەکەون) هەرگرۆ و پارتێکیش دڵخۆشن بە بەرنامە و نەخشە و پلانی خۆیان (وا دەزانن چاکترین رێبازیان گرتۆتەبەر).

وَإِذَا مَسَّ ٱلنَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُم مُّنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَآ أَذَاقَهُم
مِّنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُم بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾ لِيَكْفُرُوا۟ بِمَآ
ءَاتَيْنَٰهُمْ ۚ فَتَمَتَّعُوا۟ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ أَمْ أَنزَلْنَا عَلَيْهِمْ
سُلْطَٰنًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا۟ بِهِۦ يُشْرِكُونَ ﴿٣٥﴾ وَإِذَآ أَذَقْنَا
ٱلنَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا۟ بِهَا ۖ وَإِن تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ
إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿٣٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّ ٱللَّهَ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ
وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾ فَـَٔاتِ ذَا ٱلْقُرْبَىٰ
حَقَّهُۥ وَٱلْمِسْكِينَ وَٱبْنَ ٱلسَّبِيلِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ
وَجْهَ ٱللَّهِ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَآ ءَاتَيْتُم مِّن رِّبًا
لِّيَرْبُوَا۟ فِىٓ أَمْوَٰلِ ٱلنَّاسِ فَلَا يَرْبُوا۟ عِندَ ٱللَّهِ ۖ وَمَآ ءَاتَيْتُم مِّن زَكَوٰةٍ
تُرِيدُونَ وَجْهَ ٱللَّهِ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُضْعِفُونَ ﴿٣٩﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِى
خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ۖ هَلْ مِن
شُرَكَآئِكُم مَّن يَفْعَلُ مِن ذَٰلِكُم مِّن شَىْءٍ ۚ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٠﴾ ظَهَرَ ٱلْفَسَادُ فِى ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ
أَيْدِى ٱلنَّاسِ لِيُذِيقَهُم بَعْضَ ٱلَّذِى عَمِلُوا۟ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

(٣٣) کاتێك تەنگانەو ناخۆشی تووشی خەڵکی دەبـێت، هــاناو هـاوار بـۆ پـەروەردگاریان دەبـەن و هـەر لەو دەپاڕێنەوە، پاشان کە ناخۆشی و تەنگانەکە نەماو خـوا دەوری رەحمەت و میهرەبانی خۆی لێکردنەوە، یەکسەر دەستەیەکیان هاوەڵ و شەریك بۆ پەروەردگاریان بریار دەدەن.

(٣٤) با ئەوانە هەر بەدنمەك بن و قەدری نازو نیعمەت و بەخششەکانمان نەزانن، با رابوێرن، لە ئایندەدا دەزانن چ پەنێکیان داوە و چ بەڵایەکیان بەسەر خۆیان هێناوە.

(٣٥) ئایا مەگەر بۆسەر ئەو مـوشریكو هـاوەڵگەرانــە بەڵگەمان ناردووە تا وێڵ بن لە خواپەرستی و شـوێنی نادروستی بکەون؟! بەڵگەکەش قسە بکات و شەریك بۆ خوا دانانەکەیان پەسەند بکات؟!

(٣٦) کاتێکیش رەحمەتێك بەخەڵکی بـچێژین، ئـەوا لە خۆیان بایی دەبن (زۆربەیان دینداری فەرامۆش دەکەن)، خۆ ئـەگـەر بـەڵاو نـاخۆشیەکـیشیان تـووش بـێت لە سەرئەنجامی کارو کردەوەو دەست پێشخەری خۆیاندا، دەست بەجێ نائومێد دەبن لە رەحمەتی خوا.

(٣٧) ئایا ئەوانە سەرنجیان نەداوە کە بەراستی خوا رزق و رۆزی و سامان فراوان دەکات بۆ هەرکەس کە بیەوێت، یاخود دەیگرێتەوە و کەمی دەکاتەوە، بێگومان ئا لەو حاڵەتانەشدا بەڵگەی زۆر هەیە بۆ ئەو کەسانەی کە باوەڕ دەهێنن.

(٣٨) کەواتە ئەی ئیماندار: مافی خزمان بدە، لە هەر روویەکەوە مافیان دەکەوێتە سەرت جـێبەجێی بکە، هەروەها مافی هەژاران و رێبوارانیش فەرامۆش مەکە، ئەو رەفتارانە چاکتر و پەسەندترە بۆ ئەو کەسانەی کە مەبەستیان رەزامەندی خوایە، بێگومان هەر ئەوانەش سەرفرازو سەرکەوتوون.

(٣٩) هەر پارەو سامانێکتان بەسوو دابێت بەخەڵکی بۆئەوەی زیاد بکات لەناو سامانەکەیاندا، ئەوە بەرەکەت ناکات و پاداشتی نابێت لای خوا (بەڵکو موحاسەبەشی لە دوایە)، ئەوەش بە زەکات داوتانە و مەبەستان رەزامەندی خوایە، ئا ئەو جۆرە کەسانە پاداشتیان چەند بەرابەر دەکرێتەوە.

(٤٠) خوا ئەو زاتەیە کە دروستی کردوون و پاشان رزق و رۆزی پێبەخشیون (ئاو و هەوا و خۆر و خاك و هۆکارەکانی بەدەست هێنانی سامان بەشێکن لە بەخششەکانی) لەدوایدا دەتانمرێنێت، پـاشان زیندووتان دەکاتەوە، ئایا هیچ کام لەوانەی کە کردوتانن بەهاوبەشی خوا، شتی وایان لە دەست دێت؟!، پاکی و بڵندی بۆ ئەو زاتەیە لەوەی ئەوانە دەیکەن بە هاوبەشی.

(٤١) (لەم سەردەمەدا) تاوان و خراپە دەرکەوتووە و هەموو سەر زەوی و دەریاکانیشی گـرتۆتەوە، بەهۆی ئەو تاوان و گوناهانەوە کە خەڵکی دەستیان داوەتێ، سەرئەنجام دەبێت تـاڵاوی هـەندێك لە کردەوەکانیان بچێژن (کە بەرپابوونی جەنگ و کـارەساتە سـروشتیەکـان هـەندێکێتی) بـۆ ئـەوەی بگەڕێنەوە (بۆ رێبازی پاکی و خواناسی).

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ
كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿٤٢﴾ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَيِّمِ مِنْ
قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ يَصَّدَّعُونَ ﴿٤٣﴾ مَنْ
كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِأَنْفُسِهِمْ يَمْهَدُونَ ﴿٤٤﴾
لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْكَافِرِينَ ﴿٤٥﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيَاحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيُذِيقَكُمْ
مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِتَجْرِيَ الْفُلْكُ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرَمُوا وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ
﴿٤٨﴾ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمُبْلِسِينَ
﴿٤٩﴾ فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

(٤٢) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) پـێیان بـڵێ: بگـەڕێن بـەسەر زەویدا و تەماشا بکەن و سەرنج بدەن و بزانن چۆن بوو سەرئەنجامی پێشینەکان، ئەوانەی زۆربەیان هاوەڵگەرو بت پەرست بوون.

(٤٣) کەواتە رووی خۆت بکەرە ئەم ئاینە پتەو چاك و دامــەزراوە، پــێش ئـەوەی رۆژێك بـێت هـیچ کـەس نەتوانێت جڵەوی بگـرێت و دژایـەتی بـەرنامەی خـوا بکات، ئەو رۆژە خـەڵکی هـەموو لەیـەك جیادەبنەوە (بەهەشتیان بۆ بەهەشت بە ڕێ دەکرێن، دۆزەخیەکانیش بۆ دۆزەخ).

(٤٤) ئەوەی کافر بێت ئەوە کافر بوونەکەی لەسەر خۆی دەکەوێت، ئەوانەش کە کـارو کـردەوەی چـاك ئـەنجام دەدەن، ئەوە ڕێگـە بـۆ خـۆیان خـۆش دەکـەن (بـەرەو بەهەشت)...

(٤٥) تا خوا زۆر بە زیادەوە پاداشتی ئەوانە بداتەوە کە ئـیمانیان هـێناوەو کـردەوە چـاکـەکـانیان ئـەنجامداوە، بەڕاستی ئەوزاتە کافرانی خۆش ناوێت.

(٤٦) لە بەڵگە و نیشانەکانی (گەورەیی پەروەردگار) ئەوەیە چەندەها جۆر بـا دەنـێرێت وەك مـژدە بەخشێك (لەکاتێکدا کە هەڵگری هەور و هەڵمی ئاوە)، تا رەحمەت و میهرەبانی خۆیتان پێ بچێژێت، تا کەشتیەکان بەدەریادا بە فەرمانی ئەو هاتوچۆ بکەن و تا لە بەخششەکانی بەهرەوەر ببن، هەروەها بۆ ئەوەشە کە سوپاسگوزاریی بکەن.

(٤٧) سوێند بە خوا پێش تۆ (ئەی محمد ﷺ) ژمارەیەکی زۆر پێغەمبەرانمان رەوانە کردووە، بۆ سەر هۆزو گەلەکانیان، بەڵگە و نیشانەی زۆریان بۆ هێنان، بەڵام زۆریان باوەڕیان نەهێنا، بـۆیە ئـێمەش تۆڵەمان سەند لەوانەی کە تاوانیان کرد، ئەوسا ئیتر سەرخستنی ئیمانداران بە ئەرکی سەرشانی خۆمان زانی و سەرکەوتنمان پێ بەخشین.

(٤٨) خوا ئەو زاتەیە کە چەندەها جۆر ـ با ـ دەنێرێت، ئەو ـ با ـ یە هەور هەڵدەگرێت و لەگەڵ خۆیدا راپێچی دەکات، جا خوا پەخشی دەکاتەوە بە ئاسماندا بەهەر شێوازو شێوەیەك کە بیەوێت، هەورەکان پارچە پارچە دەکات، ئینجا دەبینیت باران لە نێوانیاندا دەردەچێت و دادەبەزێتە سەر زەوی، جا کاتێك بارانەکەی باراند بۆ هەر تاقمێك لە بەندەکانی کە بیەوێت، ئەوانیش یەکسەر خۆشحاڵ و دڵخۆش دەبن و مژدە دەدەن بە یەکتری...

(٤٩) بەڕاستی پێش ئەوەی دابارێتە سەریان، زۆر نائومێد و بێ‌هیوا بوون.

(٥٠) جا ئیتر سەرنج بدەو تەماشای چەندەها ئاسەواری رەحمەتی خوا بکە، کە چۆن زەوی زیـندوو دەکاتەوە دوای مردنی، بێگومان ئەو زاتەی کە ئەو کارانە ئەنجام دەدات، مردووان زیندوو دەکاتەوە، هەر خۆیشی دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە، (مردووانیش وەك روەك لەکاتی خۆیدا لە زەوی دەردەهێنێتەوە بۆ لێپرسینەوە).

وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا لَّظَلُّوا۟ مِنۢ بَعْدِهِۦ يَكْفُرُونَ
﴿٥١﴾ فَإِنَّكَ لَا تُسْمِعُ ٱلْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ ٱلصُّمَّ ٱلدُّعَآءَ إِذَا وَلَّوْا۟
مُدْبِرِينَ ﴿٥٢﴾ وَمَآ أَنتَ بِهَٰدِ ٱلْعُمْىِ عَن ضَلَٰلَتِهِمْ ۖ إِن تُسْمِعُ إِلَّا
مَن يُؤْمِنُ بِـَٔايَٰتِنَا فَهُم مُّسْلِمُونَ ﴿٥٣﴾ ۞ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَكُم
مِّن ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنۢ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنۢ بَعْدِ
قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۖ وَهُوَ ٱلْعَلِيمُ ٱلْقَدِيرُ ﴿٥٤﴾
وَيَوْمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ يُقْسِمُ ٱلْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا۟ غَيْرَ سَاعَةٍ ۚ
كَذَٰلِكَ كَانُوا۟ يُؤْفَكُونَ ﴿٥٥﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ وَٱلْإِيمَٰنَ
لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِى كِتَٰبِ ٱللَّهِ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْبَعْثِ ۖ فَهَٰذَا يَوْمُ ٱلْبَعْثِ
وَلَٰكِنَّكُمْ كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَّا يَنفَعُ ٱلَّذِينَ
ظَلَمُوا۟ مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٧﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا
لِلنَّاسِ فِى هَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٍ ۚ وَلَئِن جِئْتَهُم بِـَٔايَةٍ
لَّيَقُولَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِنْ أَنتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ﴿٥٨﴾ كَذَٰلِكَ
يَطْبَعُ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ فَٱصْبِرْ إِنَّ
وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ ۖ وَلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ ٱلَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾

(٥١) سوێند بە خوا خۆ ئەگەر ڕەشەبایەکی زەرەرمەند بنێرین و ببینن کشتوکاڵ و باخەکانیانی پێ زەرد هەڵگەڕا، ئەوە ئەوانە ئیتر دەست دەکەن بە ناشوکری و لە دین وەردەگەڕێن.

(٥٢) جا بەڕاستی تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ ناتوانیت دەنگی خۆت، واتە: بانگەوازەکەت، بە مردووەکان ڕابگـەیەنیت، هـەروەها ناتوانیت کەڕ و گوێ گرانەکانی لێ تێبگەیەنیت (کافران وەك مردوو، وەك کەڕن)، کاتێك ڕوو وەردەگێڕن و پشت هەڵدەکەن و بایەخ بە بانگەوازەکەت نادەن.

(٥٣) هەروەها ناتوانیت ڕێنمویی کـوێرو نـابینایان بکـەیت (ئەوانەی دڵیان داخسـتووە و نـایانەوێت تـێبینی بکـەن) تـۆ ناتوانیت لە گومرایی ڕزگـاریان بکـەیت، بـەڵکو تـۆ تـەنها دەتوانیت ئایەتەکانی قورئانی ئێمە بدەی بەگوێی ئەو کەسانەدا باوەڕیان پێیەتی و هیچیتر، چونکە ئەوانە هەمیشە ملکە چی فەرمانی خوان.

(٥٤) خـوا ئـەو زاتـەیە ئـێوەی بـەلاوازی دروست کـردووە (سەرەتا نوتفەیەکی لاواز، دوایی وەك دیل لە سکی دایکـدا، پاشان هەرمنداڵی لاوازیت تا دەگەیتە تەمەنی لاوی)، ئەوسا خوا هێزو دەسەڵاتێکت پێ دەبەخشێت، دوای هێزو توانایی دووبارە نۆرەی لاوازی و پیری دێت، بێگومان ئەو خوایە هەرچی بوێت دروستی دەکات (ئـەم هـێزو بێهێزیە بەشێکە لە ویستی ئەو زاتە)، ئەو پەروەردگارە زاناو بە توانایە.

(٥٥) ئەو ڕۆژەی کە قیامەت بەرپا دەبێت تاوانباران سوێند دەخۆن (کە: لە جیهانی بەرزەخدا، یـان لە ژیـانی دنیادا) تەنها کاژێرێك ماونەتەوە، ئا ئەوانە کاتی خۆی لە ڕاستی لادەدران. (بە هۆی گێلی خۆیانەوە).

(٥٦) (لە ڕۆژی قیامەتدا کە تاوانباران سەریان لێشێواوە و سوێندی درۆ دەخۆن) ئەوانەی زانیاری و ئـیمانیان پێبەخشرابوو دەڵێن: سوێند بەخوا ئێوە بەڕادەی ئەوەی خوا بڕیاری لەسەر بووە ماونەتەوە (لە دنیادا و لە جیهانی بەرزەخیشدا) تارۆژی زیندووبوونەوە، جا ئەمە ڕۆژی زیندووبوونەوەکەیە، بەڵام ئێوە بەم ڕاستیەتان نەدەزانی و بڕواتان پێی نەبوو.

(٥٧) جا لەو ڕۆژەدا تکاو پاڕانەوە و برو بیانووی ئەوانەی ستەمیان کردووە، هیچ سوودێکی نیە بۆیان، بەهیچ شێوەیەك خوا لێیان ڕازی نابێت و ئەوانیش داوای لابردنی ڕق و قینی خوایان لێ ناکرێت، تا بەهۆی تـۆبەوە خۆیان ڕزگار بکەن.

(٥٨) سوێند بەخوا ئێمە لەم قورئانەدا لە هەموو بـابەتێك نـموونەمان بـۆ خـەڵکی هـێناوەتەوە، کـەچی هـەر ئایەتێکیشیان بۆ بهێنیت و بەسەریاندا بخوێنیتەوە، ئەوە بێگومان ئەوانەی کە بێ بـاوەڕن دەڵـێن: ئـێوە تـەنها پێشێلکەری حەقن و شوێنی بەتاڵ و خەیاڵ کەوتون!

(٥٩) ئا بەو شێوەیە خوا مۆر دەنێت بەسەر دڵی ئەوانەدا کە نازانن و بەشوێن حەق و ڕاستیدا ناگەڕێن، (شوێن ڕاستی و حەقیقەت ناکەونو نایانەوێت لەڕاستیەکان تێبگەن).

(٦٠) جا (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) دان بەخۆدا بگرە و ئارام بگرە، چونکە بێگومان وەعدو بەڵێنی خوا حەق و ڕاستە و هەر دێتەدی، ئەوانەش کە یەقینو باوەڕیان نیە بێ ئارامت نەکەن و ساردت نەکەنەوە لەم ڕێبازە.

سورەتی (لقمان)

سُورَةُ لُقۡمَانَ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ (١) تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡحَكِيمِ (٢) هُدٗى وَرَحۡمَةٗ
لِّلۡمُحۡسِنِينَ (٣) ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُم
بِٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ يُوقِنُونَ (٤) أُوْلَٰٓئِكَ عَلَىٰ هُدٗى مِّن رَّبِّهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ (٥) وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَشۡتَرِي لَهۡوَ ٱلۡحَدِيثِ
لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ بِغَيۡرِ عِلۡمٖ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًاۚ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ
عَذَابٞ مُّهِينٞ (٦) وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِ ءَايَٰتُنَا وَلَّىٰ مُسۡتَكۡبِرٗا
كَأَن لَّمۡ يَسۡمَعۡهَا كَأَنَّ فِيٓ أُذُنَيۡهِ وَقۡرٗاۖ فَبَشِّرۡهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ (٧)
إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمۡ جَنَّٰتُ ٱلنَّعِيمِ (٨)
خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقّٗاۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ (٩) خَلَقَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ بِغَيۡرِ عَمَدٖ تَرَوۡنَهَاۖ وَأَلۡقَىٰ فِي ٱلۡأَرۡضِ رَوَٰسِيَ أَن تَمِيدَ
بِكُمۡ وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَآبَّةٖۚ وَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَنۢبَتۡنَا فِيهَا
مِن كُلِّ زَوۡجٖ كَرِيمٍ (١٠) هَٰذَا خَلۡقُ ٱللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا
خَلَقَ ٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦۚ بَلِ ٱلظَّٰلِمُونَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ (١١)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە.

(٢) ئەوە چەندەها ئایەت و فەرمانێکن لە قورئانی پڕ لە حیکمەت ودانایی.

(٣) ئەم قورئانە هیدایەت بەخش و ڕێنموویی بەخش و ڕەحمەت و میهرەبانیە بۆ چاکەکاران...

(٤) ئەوانەی کە نوێژەکانیان بەچاکی ئەنجام دەدەن، زەکاتیش (لە ماڵ و سامانیان) دەردەکەن، دڵنیاشن لە هاتنی ڕۆژی قیامەت (خۆیانی بۆ ئامادە دەکەن).

(٥) ئا ئەوانە لەسەر ڕێنموویی و ڕێبازی پەروەردگاریانن، هەر ئەوانیشن ڕزگار و سەرفراز.

(٦) هەندێك لەخەڵکی هەن قسەی بێ خێر و بێ مانا دەکرن (وەك گۆرانیە ناپوختەکان، کتێب و شریتە بێ خێرەکان... هتد) تا خۆی و کەسانی تریش لە ڕێبازی خوا وێڵ بکات، بێ ئەوەی هەست بکات بەمەترسی کارەکەی و بزانێت چ کەتنێك دەکات بەخۆی و خەڵکی، (هەندێ جاریش) بۆیە ئەو شتە بێ نرخوخێرانە دەکرێت تا گاڵتە بەپەیام و ڕێبازی خوا بکات، ئا ئەوانە سزا و تۆڵەیەکی ڕیسواکەرو ئابرووبەر چاوەڕێیانە.

(٧) هەرکاتێکیش ئایەتەکانی ئێمەی بەسەردا دەخوێنرێتەوە، فیز دەکات و فوو دەکاتە خۆی و پشت هەڵدەکات، هەروەك نەیبیستبێت، هەروەك لە گوێیدا قورسی و گرانیی هەبێت، کەوابوو مژدە بدە بەو جۆرە کەسانە بەوەی سزای بەئێش چاوەڕێیانە!!

(٨) بەڕاستی ئەوانەی ئیمانیان هێناوە و کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، چەندەها باخچەی بەهەشتی پڕ لە نازو نیعمەت بۆیان ئامادەیە...

(٩) هاوڕێ لەگەڵ ژیانی نەبراوە و نەمریی تیایدا، (بێگومان) ئەو بەڵێنەی خوا پێی داوون، وەعدە و بەڵێنێکی حەق و ڕاستە و هەر دێتە دی، بەراستی ئەو زاتە بە دەسەڵات و داناو کاربەجێیە.

(١٠) ئاسمانەکانی دروست کردووە بەبێ کۆڵەکە بەچاوی خۆتان دەیانبینن، لە زەویشدا کێوەکانی دامەزراندوە کە لەنگەری زەویان ڕاگرتووە و (چەندەها سوودی تریشیان هەیە) نەوەکو ژێرەو ژوورببن و لاربینەوە، جۆرەها زیندەوەر و گیانلەبەریشی تیادا بڵاوکردۆتەوە، (هەروەها دەفەرموێت): لە ئاسمانیشەوە ئاومان دابەزاند جۆرەها ڕوەك و گژوگیای هاو جووتی بەسوود و بەکەڵك و جوان و ڕازاوەمان لە زەویدا پێ ڕواند.

(١١) ئا ئەمەیە دروستکراوانی خوا، وەرن نیشانم بدەن بزانم ئەوانیتر جگە لەوزاتە، چیان دروست کردووە، نەخێر هیچیان دروست نەکردووە، بەڵکو ستەمکاران هەمیشە لە گومراییەکی ئاشکرادان.

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا لُقْمَٰنَ ٱلْحِكْمَةَ أَنِ ٱشْكُرْ لِلَّهِ ۚ وَمَن يَشْكُرْ فَإِنَّمَا
يَشْكُرُ لِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِىٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾ وَإِذْ قَالَ
لُقْمَٰنُ لِٱبْنِهِۦ وَهُوَ يَعِظُهُۥ يَٰبُنَىَّ لَا تُشْرِكْ بِٱللَّهِ ۖ إِنَّ ٱلشِّرْكَ
لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾ وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ
وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَٰلُهُۥ فِى عَامَيْنِ أَنِ ٱشْكُرْ لِى وَلِوَٰلِدَيْكَ
إِلَىَّ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٤﴾ وَإِن جَٰهَدَاكَ عَلَىٰٓ أَن تُشْرِكَ بِى مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِۦ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۖ وَصَاحِبْهُمَا فِى ٱلدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۖ
وَٱتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَىَّ ۚ ثُمَّ إِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُم
بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ يَٰبُنَىَّ إِنَّهَآ إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ
خَرْدَلٍ فَتَكُن فِى صَخْرَةٍ أَوْ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ أَوْ فِى ٱلْأَرْضِ يَأْتِ
بِهَا ٱللَّهُ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٦﴾ يَٰبُنَىَّ أَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ وَأْمُرْ
بِٱلْمَعْرُوفِ وَٱنْهَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ وَٱصْبِرْ عَلَىٰ مَآ أَصَابَكَ ۖ إِنَّ ذَٰلِكَ
مِنْ عَزْمِ ٱلْأُمُورِ ﴿١٧﴾ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِى ٱلْأَرْضِ
مَرَحًا ۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾ وَٱقْصِدْ فِى مَشْيِكَ
وَٱغْضُضْ مِن صَوْتِكَ ۚ إِنَّ أَنكَرَ ٱلْأَصْوَٰتِ لَصَوْتُ ٱلْحَمِيرِ ﴿١٩﴾

(١٢) سوێند بە خوا ئێمە حیکمەت و دانایمان بە – لوقمان – بەخشی، فەرمانمان پێداو (پێمان وت) شوکرانە بژێرو سوپاسگوزاری خوا بکە، خۆ ئەوەی سوپاسگوزار بێت ئەوە قازانج و سوودی سوپاسگوزاریەکەی هەر بۆخۆی دەگەڕێتەوە، ئەوەش سوپاسی خوای نەکرد، ئەوە بێگومان خوا بێ نیازەو سوپاسکراوە (پێویستی بەسوپاسی کەس نیە).

(١٣) جا لوقمان بەکورەکەی خۆی وت لەکاتێکدا کە ئامۆژگاری دەکرد: کوڕە شیرینەکەم؛ نەکەیت شتێك یان کەسێك بە هاوتاو هاوبەشی خوا بڕیار بدەیت، چونکە بەڕاستی هاوتاو هاوبەش و شەریك بڕیاردان بۆ خوا ستەمێکی زۆر گەورە و ناڕەوایە.

(١٤) (لێرەدا خوا ئامۆژگاریەکان لە دەمی لوقمان وەردەگرێت و خۆی ئامۆژگاریمان دەکات و دەفەرموێت): ئێمە فەرمانمانداوە بە ئادەمیزاد بە چاك رەفتاری لەگەڵ دایك و باوکیدا، دایکی بە ئێش و ئازارو لاوازی و بێتاقەتیەکی زۆرەوە، (بە پێستی سکی نۆ مانگ) هەڵی گرتووە، برینەوەشی لەشیر لە دوای دوو ساڵە، هەروەها فەرمانمان پێدا کە ئەی ئینسان سوپاسگوزاری منیش و دایك و باوکیشت بە، دڵنیابن کە گەڕانەوەتان هەر بۆ لای منە.

(١٥) خۆ ئەگەر دایك و باوکت کۆششیان لەگەڵتا کرد، تا بەبێ هیچ بەڵگە و زانیاریەك هاوەڵ بۆ من بڕیار بدەیت، ئەوە فەرمانبەرداریان مەبە و بە قسەیان مەکە، لە دنیاشدا هاوڕێ و هاوەڵ و خزمەتگوزارێکی چاك بە بۆیان لە هەموو بارو دۆخێکدا، شوێنی ڕێبازی ئەوانە بکەوە کە بۆلای من گەڕاونەتەوە، لەوەودوا گەڕانەوەتان هەر بۆ لای منە، جا هەواڵتان دەدەمێ بەو کارو کردەوانەی کە کاتی خۆی دەتانکرد.

(١٦) پاشان لەسەر زاری لوقمان دەفەرموێت: ئەی کوڕی ئازیزم؛ بەڕاستی ئەگەر گوناهێك بە قەدەر تۆوی خەرتەلەیەك (کە زۆر وردە) هەبێت و لەناو بەردێکدا لە ئاسمانەکان یان لە زەویدا حەشاردرا بێت، (لای خوا شاراوە نیە) و دەیهێنێتە مەیدان، چونکە بەڕاستی خوا هیچ شتێکی لێ شاراوە نیە و زۆریش ئاگایە.

(١٧) کوڕی شیرینم نوێژەکانت بەچاکی ئەنجام بدە، فەرمان بەچاکە بدە، قەدەغە لەگوناهو خراپە بکە، بە ئارامیش بە بە لە بەرامبەر ئەو ناخۆشیانەی کە تووشت دەبێت، بەڕاستی ئەوانەی کە باسکران هەندێکن لەو کاروکردەوە گرنگانەی هەر دەبێت بکرێن.

(١٨) هەروەها رووت وەرمەگێڕە لە خەڵکی و (لووت بەرز مەبە و بەچاوی سووك سەیریان مەکە)، بەسەر زەویدا بەناز و فیزەوە مەڕۆ، بەڕاستی خوا ئەو کەسانەی خۆش ناوێت کە خۆهەڵکێش و فەخر فرۆش و فیزاوین.

(١٩) هەوڵ بدە لە رۆیشتنتدا مام ناوەندیانە برۆ، بەرەو ئامانجێکی چاك هەنگاو بنێ، بەدەنگی هێواش و لەبار گفتوگۆ بکە و بدوێ، چونکە بەڕاستی بێزارترین و ناخۆشترینی دەنگەکان دەنگی گوێ درێژەکانە.

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ
عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ
بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا
مَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ
الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾ ۞ وَمَن يُسْلِمْ
وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ
وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٢٢﴾ وَمَن كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ
إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
﴿٢٣﴾ نُمَتِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٢٤﴾
وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ
مِن شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِن بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ
مَّا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾ مَّا خَلْقُكُمْ
وَلَا بَعْثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

(٢٠) ئايا سەرنجتان نەداوە کە هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەر هەمووی خوا بۆ خزمەتی ئێوەی دروست کردووە و ملکەچی کردووە، هەروەها بەفراوانی نازو نیعمەتی ئاشکراو پەنهانی بەسەردا رژاندون، (لەگەڵ ئەوەشدا) هەندێك لە خەڵکی موجادەلە و گفتوگۆی نابەجێ دەربارەی خوا و بەرنامەکەی دەکەن، بێ هیچ بەڵگەیەکی زانستی و رێنموویەکی پێغەمبەران و کتێبێکی روونکەرەوەی خوایی.

(٢١) کاتێکیش پێیان بوترێت شوێنی ئەو بەرنامەیە بکەون کە خوا ناردویەتی، ئەوە دەڵێن: نەخێر شوێنی ئەوە ناکەوین، بەڵکو هەر شوێنی ئەو شتانە دەکەوین کە باو و باپیران و مامۆستایانمان پەیرەوییان لی کردووە، ئایا ئەگەر شەیتانیش بانگی کردبن بۆ سزای داگیرساوی دۆزەخ، هەر پەیرەوی دەکەن؟!.

(٢٢) ئەو کەسەی روو بکاتە پەروەردگاری و کارەکانی هەمووی بگێڕێتەوە بۆ لای ئەو، لە کاتێکدا ئادەمیزادێکی چاکەخوازە، ئەوە بەراستی مانای وایە کە دەستی بە بەهێزترین هۆکارەوە گرتووە، سەرئەنجامی هەموو کارێکیش هەر بۆ لای خوا دەگەڕێتەوە.

(٢٣) ئەوەش کافر بووە، ئەوە کافر بوونەکەی، خەفەتبارت نەکات، گەڕانەوەیان هەر بۆ لای ئێمەیە، جا ئاگاداریان دەکەینەوە بەوەی کە کردوویانە، بێگومان خوا ئاگادارە بە هەموو ئەو شتانەی کە لە سینەو دڵ و دەروونەکاندا حەشاردراون. (هیچ شتێك لەو زاتە پەنهان نیە).

(٢٤) کەمێك ماوەیان دەدەین، تا تاوێك رابوێرن، پاشان ناچاریان دەکەین کە بچنە ناو سزای توندو سەختەوە.

(٢٥) سوێند بە خوا ئەگەر پرسیار لە خوانەناسان بکەیت: کێ ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە، ئەوە بە دڵنیاییەوە دەڵێن: الله، دروستی کردوون، تۆش ئەی محمد ﷺ بڵێ: سوپاس و ستایش بۆ خوا (لەسەر وتنی راستی)، نەخێر وانی‌یە، ئەو وەڵامە لە قەناعەتەوە هەڵنەقوڵاوە، بەڵکو زۆربەیان نازانن (لە خۆیانەوە قسە دەکەن).

(٢٦) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە، هەر خوا خاوەنیانە، بەڕاستی هەر ئەو خوایە خۆی بێ‌نیازە و سوپاسگوزاریی هەر شایستەی ئەوە (ئەگەر خەڵکی بەوەفا و بە ئەمەك بن).

(٢٧) خۆ ئەگەر بەراستی هەرچی درەخت هەیە لە زەویدا ببنە پێنووس، دەریاش چەندەیە ببێتە حەوت ئەوەندە و (ببێتە مرەکەب و زانستی و نهێنی دروستکراوەکانی خوا بنووسنەوە)، ئەوە هێشتا زانست و زانیاری و فەرمانەکانی خوا هەر تەواو نابێت، بەڕاستی خوای گەورە بەدەسەڵاتە و دانایە.

(٢٨) دروستکردن و بەدیهێنانی هەمووتان و زیندوکردنەوەتان، تەنها وەك دروستکردن و زیندووکردنەوەی تاکەکەسێك وایە، بەڕاستی خوا بیسەرە و بینایە.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يُولِجُ ٱلَّيْلَ فِي ٱلنَّهَارِ وَيُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِي ٱلَّيْلِ
وَسَخَّرَ ٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِيٓ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ ٱللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ
مِن دُونِهِ ٱلْبَٰطِلُ وَأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْعَلِيُّ ٱلْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
ٱلْفُلْكَ تَجْرِي فِي ٱلْبَحْرِ بِنِعْمَتِ ٱللَّهِ لِيُرِيَكُم مِّنْ ءَايَٰتِهِۦٓ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾ وَإِذَا غَشِيَهُم مَّوْجٌ
كَٱلظُّلَلِ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ
فَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ
﴿٣٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُوا۟ رَبَّكُمْ وَٱخْشَوْا۟ يَوْمًا لَّا يَجْزِي وَالِدٌ
عَن وَلَدِهِۦ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَن وَالِدِهِۦ شَيْـًٔا إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ
حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِٱللَّهِ
ٱلْغَرُورُ ﴿٣٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ عِندَهُۥ عِلْمُ ٱلسَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ ٱلْغَيْثَ
وَيَعْلَمُ مَا فِي ٱلْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا
وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٤﴾

ترتيبها ٣٢ — سُورَةُ ٱلسَّجْدَةِ — آياتها ٣٠

(٢٩) ئایا سەرنجت نەداوە کە هەر خوا شەو تێهەڵکێشی رۆژ دەکات و رۆژیش تێهەڵکێشی شەو دەکات، خۆر و مانگی بۆ تەرخان و ملکەچ کردوون، هەریەکەیان تا کاتێکی دیاریکراو لە سوڕانەوەیاندا بەردەوام دەبن، بەڕاستی خوا بەکارو کردەوەتان زۆر ئاگادارە.

(٣٠) ئەو شتانە دەریدەخەن کە: بێگومان هەر خوا خۆی حەق و راستەقینەیە، بەراستی هەرچی خەڵکی لەباتی ئەو دەیپەرستن و هاواری لێدەکەن، بەتاڵ و ناحەقیە، دڵنیابن خوا هەر خۆی هەمیشە بەرزو پایە بڵندو گەورەیە.

(٣١) ئایا سەرنجت نەداوە کاتێك کەشتیەکان بە دەریادا هاتوچۆ دەکەن، نازو نیعمەتی خوا دەهێنن و دەبەن، دەسەڵاتی خوا دەخەنە روو، بەڕاستی ئا لەو شتانەدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەیە بۆ ئەو کەسانەی زۆر دان بەخۆدا دەگرن و زۆر سوپاسگوزارن.

(٣٢) کاتێکیش لە دەریادا شەپۆلێك ئابڵوقەی هاوەڵگەروکافرەکان بدات، وەك کێوەکان گەورە بێت، ئەوە هاناو هاوار هەر بۆ خوا دەبەن زۆر بە دڵسۆزانە ملکەچن بۆ خوا، جا کاتێك فریایان دەکەوێت و رزگاریان دەکات و دەیانگەیەنێتە وشکانی، جا هەیانە بەردەوام دەبێت لە سەر رێبازی ئیمان و دەمێنێتەوە لەسەر یەکتاناسینی خوای میهرەبان، (هەشیانە رێگەی نادروستی خۆی دەگرێتەوە)، جا کەس لە ئایات و بەڵگەکانی ئێمە نکول و پەیمان شکێنی ناکات جگە لە زۆردار و ناپاك و سپڵە.

(٣٣) ئەی خەڵکینە لە پەروەردگارتان بترسن (خۆتان لە خەشم و قینی بپارێزن) و لە رۆژێك بترسن کە باوك فریای رۆڵەی خۆی ناکەوێت، رۆڵەیش هیچ کارێکی لە دەست نایەت کە بۆ باوکی ئەنجامی بدات، بەڕاستی بەڵێنی خوا بە بەرپابوونی قیامەت، حەقیقەت و راستەقینەیە، کەوابوو وریا بن ژیانی دنیا لە خشتەتان نەبات، (نەفسی بەدکارو شەیتانی بەدرەفتار) سەرگەردانتان نەکات و غەڕاتان نەکات لە رێبازی خوا.

(٣٤) بەڕاستی هەر خوا خۆی زانیاری کاتو چۆنیەتی بەرپابوونی رۆژی قیامەت دەزانێت، بارانیش هەر ئەو دەیبارێنێت، دەزانێت چی لە سکی دایکاندا هەیە، هیچ کەس نازانێت سبەی چی بەسەردێت و چی دەست دەکەوێت (لەبەرهەمی مادی دنیایی یان لە زەخیرە و توێشووی قیامەت)، هیچ کەسیش نازانێت لەسەر چ زەویەك دەمرێت و کۆتایی بەژیانی دێت (هەروەها کاتی مردن و چۆنیەتیەکەیشی شاراوەیە) بەڕاستی خوا بە هەموو شتێك زانایە و ئاگادارە.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
الٓمٓ ﴿١﴾ تَنزِيلُ ٱلْكِتَٰبِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ
﴿٢﴾ أَمْ يَقُولُونَ ٱفْتَرَىٰهُ ۚ بَلْ هُوَ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا
مَّآ أَتَىٰهُم مِّن نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣﴾ ٱللَّهُ
ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ
ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ ۖ مَا لَكُم مِّن دُونِهِۦ مِن وَلِىٍّ وَلَا شَفِيعٍ ۚ أَفَلَا
تَتَذَكَّرُونَ ﴿٤﴾ يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ إِلَى ٱلْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ
إِلَيْهِ فِى يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُۥٓ أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٥﴾ ذَٰلِكَ
عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٦﴾ ٱلَّذِىٓ أَحْسَنَ
كُلَّ شَىْءٍ خَلَقَهُۥ ۖ وَبَدَأَ خَلْقَ ٱلْإِنسَٰنِ مِن طِينٍ ﴿٧﴾ ثُمَّ جَعَلَ
نَسْلَهُۥ مِن سُلَٰلَةٍ مِّن مَّآءٍ مَّهِينٍ ﴿٨﴾ ثُمَّ سَوَّىٰهُ وَنَفَخَ فِيهِ
مِن رُّوحِهِۦ ۖ وَجَعَلَ لَكُمُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَٱلْأَفْـِٔدَةَ ۚ قَلِيلًا
مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٩﴾ وَقَالُوٓا۟ أَءِذَا ضَلَلْنَا فِى ٱلْأَرْضِ أَءِنَّا لَفِى
خَلْقٍ جَدِيدٍۭ ۚ بَلْ هُم بِلِقَآءِ رَبِّهِمْ كَٰفِرُونَ ﴿١٠﴾ ۞ قُلْ يَتَوَفَّىٰكُم
مَّلَكُ ٱلْمَوْتِ ٱلَّذِى وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

سورەتی (السجدة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە.

(٢) دابەزاندنی ئەم قورئانە لەلایەن پەروەردگاری جیهانەکانەوەیە کە هیچ گومانی تێدانیە.

(٣) کەچی خوانەناسان دەڵێن: محمد ﷺ ئەم قورئانەی هەڵبەستووە؟ نەخێر وانی‌یە، بەڵکو قورئان حەق و راستە و لەلایەن پەروەردگارتەوە نێردراوە، بۆ ئەوەی قەوم و هۆزێك بێدار بکەیتەوە کە پێش تۆ بێدار خەرەوەیەکیان بۆ نەهاتووە، تاریگەی هیدایەت وئیمان بگرنەبەر.

(٤) خوا ئەو زاتەیە کە ئاسمانەکان و زەوی و هەرچی لە نێوانیاندا هەیە لە شەش رۆژدا دروستی کردووە (مەرج نیە درێژی ئەو رۆژانە بەقەدەر درێژی شەو و رۆژی زەوی بێت کە بە بیست و چوار سەعات جارێك بەدەوری خۆیدا دەسورێتەوە، چونکە هەندێك رۆژ هەروەك قورئان خۆی ئاماژەی بۆ دەکات هەزار ساڵە، هەندێکی‌تری پەنجا هەزار ساڵە)، پاشان خوا لەسەر تەختی فەرمانرەوایی‌یەوە سەرپەرشتی کارو فرمانی دروستکراوانی دەکات و ئەوەی ئەو عیلمی پێی هەیە و دەیزانێت و دەیەوێت، هەر ئەوە پێش دێت، (سەرنجی ئایەتی ـ ٢ ـ الرعد بدە)، خەڵکینە جگە لەو خوایەکەس نیە پشتیوانیتان لێ بکات یان تکاکارتان بێت، ئایا یاداوەری وەردەگرن و تێدەگەن؟! (لە مەبەستە گرنگ‌و گەورەکانی ئەو زاتە؟!).

(٥) ئەو خوایە لە ژوور ئاسمانەوە کاروباری زەوی رێك دەخات وسەرپەرشتی دەکات، لەوەودوا رووداوەکان و بەسەرهاتەکان و کاروکردەوەی بەندەکان دەگەڕێتەوە بۆ لای، لە رۆژێکدا کە بەرامبەر هەزار ساڵە بەو حسابەی ئێوە کە دەیکەن. (ئەستێرەی وا هەیە هەزار ساڵ بەڵکو ملیون‌و زیاتریش بەخێرایی تیشك دوورە).

(٦) ئا ئەو خوایە زانایە بە نهێنی و ئاشکراکان، لە هەمان کاتدا خاوەن دەسەڵات و میهرەبانیشە.

(٧) ئەوخوایە زاتێکە هەموو شتێکی بەچاکی و رێکوپێکی بەدیهێناوە، لەسەرەتاوە ئادەمیزادی لە قوڕ دروست کردووە. (قۆناغێك بووە لە قۆناغەکانی دروستکردنی باوکە گەورەمان).

(٨) پاشان زنجیرەی نەوەکانی لە ئاوێکی سادە و بێ‌نرخ بەدیهێناوە.

(٩) پاشان ئادەمیزادی بەرێك و پێکی رێکخست، لە رۆح و گیانێك کە خۆی خاوەنیەتی فووی پێداکرد، ئینجا دەزگای بیستن و بینین و لێکدانەوەی پێبەخشیون، کەچی کەمتان سوپاسگوزارن.

(١٠) (لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگە بەهێزانەدا) خوانەناسان دەڵێن: ئایا ئەگەر مردین و بزر بووین لە توێی خاکی زەویدا، ئایا جارێکی‌تر سەرلەنوێ دروست دەکرێینەوە؟! نەخێر وون نابن! بەڵکو ئەوانە (هەر قسەی بەتاڵ و پروپوچ دەکەن ئەگینا ئەوان لە بنەڕەتدا بە ئامادە بوونی بەردەم بارەگای پەروەردگاریان) بێ‌باوەڕن...

(١١) جا پێیان بڵێ: فریشتەی گیان کێشان کە کاری گیان کێشانتانی پێ سپێردراوە دەتانمرێنێت، لەوەودوا بۆلای پەروەردگارتان دەبرێنەوە. (بە خەجالەتی‌و ریسوایی‌و شەرمەزاری‌یەوە).

وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا۟ رُءُوسِهِمْ عِندَ رَبِّهِمْ
رَبَّنَآ أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَٱرْجِعْنَا نَعْمَلْ صَٰلِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ
﴿١٢﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَءَاتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَىٰهَا وَلَٰكِنْ حَقَّ ٱلْقَوْلُ
مِنِّى لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ ٱلْجِنَّةِ وَٱلنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾
فَذُوقُوا۟ بِمَا نَسِيتُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَآ إِنَّا نَسِينَٰكُمْ
وَذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلْخُلْدِ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا يُؤْمِنُ
بِـَٔايَٰتِنَا ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا۟ بِهَا خَرُّوا۟ سُجَّدًا وَسَبَّحُوا۟ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۩ ﴿١٥﴾ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ
عَنِ ٱلْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ
يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّآ أُخْفِىَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَآءًۢ
بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾ أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا
لَّا يَسْتَوُۥنَ ﴿١٨﴾ أَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فَلَهُمْ
جَنَّٰتُ ٱلْمَأْوَىٰ نُزُلًۢا بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ فَسَقُوا۟
فَمَأْوَىٰهُمُ ٱلنَّارُ كُلَّمَآ أَرَادُوٓا۟ أَن يَخْرُجُوا۟ مِنْهَآ أُعِيدُوا۟ فِيهَا وَقِيلَ
لَهُمْ ذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلنَّارِ ٱلَّذِى كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

(١٢) ئەگەر دەتبینی کاتێك ئەو تاوانبارانە (کە باوەڕیان بەزیندوو بوونەوە نەبوو) خەجاڵەت و سەرشۆڕن لەبەردەم دادگای خواییدا، دەڵێن: پەروەردگارا ئەوە ئیتر بەچاوی خۆمان بینیمان، بە گوێی خۆمان بیستمان ئەوەی کە جاران برِوامان پێی نەبوو، ئێستەش ئێمە بگێرەوە بۆ دنیا مەرج بێت هەر کارو کردەوەی چاکە ئەنجام بدەین، ئێمە ئێستە تەواو دڵنیاین..!!

(١٣) بێگومان ئەگەر بمانوویستایە هەموو کەسێکمان هیدایەت و رێنموویی دەکرد (بەناچاری و بەبێ ویستی خۆیان)، بەڵام بریاری من ئەوەیە (کە ئادەمیزاد و جنۆکە سەربەست و سەرپشك وئازاد بکەم، سەرئەنجامیش) هەر دۆزەخ پڕ دەکەم لە جنۆکە و لە خەڵکی تێکرا، (لەوانەی بروایان بە خواو پێغەمبەرەکانی نەبوو).

(١٤) دەی کەواتە بچێژن مادەم ئێوە ئەم رۆژەتان فەرامۆش کرد، ئێمەش بەراستی ئێوە پشتگوێ دەخەین، بچێژن ئێش و سزای نەبڕاوە، لەسەرئەنجامی کارو کردەوەیەك کە جاران ئەنجامتان دەدا.

(١٥) بەراستی تەنها ئەوانە بروا بە ئایەتەکانی ئێمە دەهێنن، کاتێك یادئاوەری دەکرێن پێی، خێرا سوژدە دەبەن و تەسبیحات و سوپاسگوزاری پەروەردگاریان دەکەن، لە کاتێکدا ئەوانە بە هیچ شێوەیەك فیزیان نیە و خۆیان بەگەورە نازانن. (لە ئاستی فەرمانەکانی ئێمەدا).

(١٦) (ئەو ئیمانداره بەختەوەرانە) نێوانیان خۆش نیە لەگەڵ راکشان لە جێگەو رێگەی گەرم ونەرما (واتە بەنوێژو خواپەرستی بەشێکی شەو دەبەنە سەر)، هەمیشە نزاو پاڕانەوەیان روو بە پەروەردگاریانە لە خەشم و قین و دۆزەخی دەترسن، ئاواتی رەزامەندی و بەهەشتیان هەیە و لەو رزق و رۆزی و توانایی و زانیاریەی پێمان بەخشیوون دەبەخشن.

(١٧) جا هیچ کەس لەو بەختەوەرانە نازانێت چی بۆهەڵگیراوە و شاراوەتەوە لە نازو نیعمەتی جۆراوجۆر لای پەروەردگاری، کە چاوان پێی گەش دەبنەوە و بەدیتنی شاد دەبن، لە پاداشتی کارو کردەوەی چاك و پاکیاندا کە جاران ئەنجامیان دەدا.

(١٨) ئایا ئەو کەسەی ئیماندار بوو بێت وەك ئەو کەسەیە کە تاوانبار بوو بێت؟ بێگومان وەك یەك نین...

(١٩) بەڵکو ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، شوێنیان باخچەکانی بەهەشتە (کە بۆ هەمیشە جێگەی حەوانەوە و حەسانەوەیانە)، هەر لەوێ دادەبەزن، لە پاداشتی کارو کردەوەیەك کە کاتی خۆی دەیانکرد.

(٢٠) ئەوانەش تاوانبارو یاخی بوون، شوێنیان ناو ئاگری دۆزەخە، هەر کاتێك ویستیان لێی دەرچن، دەگێردرێنەوە بۆ ناوی، پێیان دەوترێت: بچێژن سزای ئەو ئاگرەی کە ئەوسا بڕواتان پێی نەبوو.

وَلَنُذِيقَنَّهُم مِّنَ ٱلْعَذَابِ ٱلْأَدْنَىٰ دُونَ ٱلْعَذَابِ ٱلْأَكْبَرِ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِۦ ثُمَّ
أَعْرَضَ عَنْهَآ ۚ إِنَّا مِنَ ٱلْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا
مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ فَلَا تَكُن فِى مِرْيَةٍ مِّن لِّقَآئِهِۦ ۖ وَجَعَلْنَٰهُ
هُدًى لِّبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ﴿٢٣﴾ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ
بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا۟ ۖ وَكَانُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ رَبَّكَ
هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فِيمَا كَانُوا۟ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
﴿٢٥﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَبْلِهِم مِّنَ ٱلْقُرُونِ
يَمْشُونَ فِى مَسَٰكِنِهِمْ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ ۖ أَفَلَا يَسْمَعُونَ
﴿٢٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّا نَسُوقُ ٱلْمَآءَ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلْجُرُزِ فَنُخْرِجُ
بِهِۦ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَٰمُهُمْ وَأَنفُسُهُمْ ۖ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٢٧﴾
وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلْفَتْحُ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٢٨﴾
قُلْ يَوْمَ ٱلْفَتْحِ لَا يَنفَعُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِيمَٰنُهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ
﴿٢٩﴾ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَٱنتَظِرْ إِنَّهُم مُّنتَظِرُونَ ﴿٣٠﴾

سُورَةُ الأَحْزَابِ ترتيبها ٣٣ آياتها ٧٣

(٢١) سوێند بە خوا ئێمە تاڵاو لە دنیادا دەکەین بەگەرویاندا، بێجگە لە سزای ریشەکەنکردنیان، بۆئەوەی هۆش و بیربکەنەوەو بیرێك بکەنەوە و بگەڕێنەوە بۆ لای ئیمان.
(٢٢) جاکێ لەو کەسە ستەمکارترە کە بە فەرموودەکانی خوا یاداوەری و ئامۆژگاری کرابێت، پاشان پشتی تێکردبێت و گوێی پێنەدات، بەڕاستی ئێمە تۆڵە لە تاوانبارو تاوانکاران دەستێنین.
(٢٣) سوێند بە خوا ئێمە تەوراتمان بەخشی بە موسا، تۆ (ئەی محمد ﷺ) هیچ گومانت نەبێت لە دیداری موساو لەوەش کە تەورات لەلایەن ئێمەوە بەخشراوە بەو، ئەو کاتە ئێمە تەوراتمان کرد بە رێنموویی بۆ نەوەی ئیسرائیل.
(٢٤) دوای ساڵەها (رەنج و زەحمەت) نەوەی ئیسرائیل خۆگری و ئارامیان کردە پیشەیان ئێمەش کردمانن بە پێشەواو دەسەڵاتمان پێبەخشین، ئەو کاتە دڵنیایی و بڕوایەکی تەواویان هەبوو بە ئایەتەکانی ئێمە (شایستەی ئەو رێزە بوون).
(٢٥) بەڕاستی پەروەردگارت خۆی (دوای ئەوەی کە بوونە چەندەها دەستە و گرۆ) لە رۆژی قیامەتدا لەیەك جیایان دەکاتەوە، چاك و خراپیان دیاری دەکات لەو شتانەدا کەوا ئەوان کێشەیان تێدا دەکرد و رووبەڕووی یەك دەبوونەوە و بەرامبەر یەك دەوەستانەوە.
(٢٦) ئایا ئەوە پەندو ئامۆژگاری وەرناگرن لەوەی: ئێمە پێش ئەمان چەندەها جیل و نەوەمان لەناوبردوە، بەناو ماڵەکانیاندا دێن و دەچن، بەڕاستی ئا لەو دیمەنانەدا بەڵگەی زۆر بەهێز هەیە لەسەر دەسەڵاتی ئێمە، ئایا ئەوە نابیسن؟! (تێنا فکرن، بیرناکەنەوە).
(٢٧) ئایا سەرنجیان نەداوە چۆن ئێمە ئاوکێش دەکەین و دەیبەین بۆ زەوی وزاری وشك و بێ رووەك جا بەو ئاوە رووەك و گژوگیا دەردەهێنین کە ماڵاتیان و خۆیشیان لێی دەخۆن، ئایا ئەوە نابینن و سەرنج نادەن؟! (لە یاساکانی ئێمە).
(٢٨) بێ باوەڕان دەڵێن: باشە؛ ئەوە کەی ئەم جیاکردنەوە و سەرکەوتنی ئیماندارانە پێش دێت، ئەگەر راست دەکەن؟!
(٢٩) ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: رۆژی جیاکردنەوە و سەرکەوتنی یەکجاری ئیمان، باوەڕهێنانی کافران هیچ سوودی نابێت بۆیان، هیچ مۆڵەتیشیان نادرێت (پەشیمانییش هیچ سوودی نابێت).
(٣٠) جا تۆ روویان لێ وەرگێڕە و گوێیان مەدەرێ، بەڵکو چاوەڕوان بە، بەراستی ئەوانە چاوەڕوان کراون تا کاتی خۆی.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ ٱتَّقِ ٱللَّهَ وَلَا تُطِعِ ٱلۡكَٰفِرِينَ وَٱلۡمُنَٰفِقِينَۚ إِنَّ ٱللَّهَ
كَانَ عَلِيمًا حَكِيمٗا ﴿١﴾ وَٱتَّبِعۡ مَا يُوحَىٰٓ إِلَيۡكَ مِن
رَّبِّكَۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٗا ﴿٢﴾ وَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِۚ
وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلٗا ﴿٣﴾ مَّا جَعَلَ ٱللَّهُ لِرَجُلٖ مِّن قَلۡبَيۡنِ فِي
جَوۡفِهِۦۚ وَمَا جَعَلَ أَزۡوَٰجَكُمُ ٱلَّٰٓـِٔي تُظَٰهِرُونَ مِنۡهُنَّ أُمَّهَٰتِكُمۡۚ
وَمَا جَعَلَ أَدۡعِيَآءَكُمۡ أَبۡنَآءَكُمۡۚ ذَٰلِكُمۡ قَوۡلُكُم بِأَفۡوَٰهِكُمۡۖ وَٱللَّهُ
يَقُولُ ٱلۡحَقَّ وَهُوَ يَهۡدِي ٱلسَّبِيلَ ﴿٤﴾ ٱدۡعُوهُمۡ لِأٓبَآئِهِمۡ
هُوَ أَقۡسَطُ عِندَ ٱللَّهِۚ فَإِن لَّمۡ تَعۡلَمُوٓاْ ءَابَآءَهُمۡ فَإِخۡوَٰنُكُمۡ
فِي ٱلدِّينِ وَمَوَٰلِيكُمۡۚ وَلَيۡسَ عَلَيۡكُمۡ جُنَاحٞ فِيمَآ أَخۡطَأۡتُم
بِهِۦ وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتۡ قُلُوبُكُمۡۚ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمًا
﴿٥﴾ ٱلنَّبِيُّ أَوۡلَىٰ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ مِنۡ أَنفُسِهِمۡۖ وَأَزۡوَٰجُهُۥٓ أُمَّهَٰتُهُمۡۗ
وَأُوْلُواْ ٱلۡأَرۡحَامِ بَعۡضُهُمۡ أَوۡلَىٰ بِبَعۡضٖ فِي كِتَٰبِ ٱللَّهِ
مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ وَٱلۡمُهَٰجِرِينَ إِلَّآ أَن تَفۡعَلُوٓاْ إِلَىٰٓ أَوۡلِيَآئِكُم
مَّعۡرُوفٗاۚ كَانَ ذَٰلِكَ فِي ٱلۡكِتَٰبِ مَسۡطُورٗا ﴿٦﴾

سورەتی (الأحزاب)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی پـێغەمبەر ﷺ لە خـوا بـترسە و بـەردەوام بـە لەسەر تەقواو پارێزکاری، هەرگیز ملکەچی بێ‌باوەڕان و دووڕووەکان مەبە (کـە دەیـانەوێت لە ڕێگـەی ڕاست وێڵت بکەن، چونکە) بەڕاستی خوا هەمیشە و بەردەوام زانا و دانایە.

(٢) بەڵکو تەنها شـوێنی ئـەو ڕێـنموویانە بکـەوە کـە لەلایەن پەروەردگارتەوە بەنیگا بۆت ڕەوانە دەکـرێت، بەڕاستی خوا هەمیشە ئاگـادارە بـەو کـردەوانـەی کـە ئەنجامی دەدەن.

(٣) هەمیشە و بەردەوام پشت بەخوا ببەستە، تەنها خوا بەسە کە پشتیوان و یاریدەدەر بێت.

(٤) خوا دوو دانە دڵی دروست نەکردووە لە دەروونی هیچ کەسێکدا (دوو بیروباوەڕ چێی نابێتەوە)، جا ئەو هاوسەرانەتان کە پێیان دەڵێن: ئێوە لەجێی دایکمانن، خـوا نـەیکردوون بـەدایکـتان، ئـەوانـەش بەقسەی خۆتان دەیکەن بەکوڕی خۆتان، خوا نەیکردوون بەکوڕتان، ئەوانە قسەیەکن کە بەزارتـان دەیلێن، خوایش حەق وێژە و هەر ئەو ڕێبازی ڕاست و دروست، نیشانی بەندەکانی دەدات.

(٥) ئەو کوڕانە بەناوی خۆیانەوە ناویان بەرن و بانگیان بکەن، ئـەوە پـەسەندە لای خـوا، ئـەگـەر باوکیانتان نەدەناسی، خۆ باری دینیتانن، سەر بەئێوەن و لە ئـێوەن، (ئـەگـەر دوور لە سـووکایەتی) هەڵەیەکتان کرد ئەوە قەیناکات، بەڵام ئەگەر لە دڵتاندا، نیەتێکی ناپاك هەبێت بۆ سووکایەتی پێکردنیان ئەوە لێپرسینەوەی دەبێت، هەمیشەو بەردەوامیش خوا لێ خۆشبوو میهرەبانە (لە هەڵەکانتان دەبوورێت، ئەگەر لێی پەشیمان بنەوە).

(٦) پێغەمبەر ﷺ نزیکترە بە ئیمانداران لە خودی خۆیان (واتە دەبێت لە خۆیان زیاتر خۆشیان بوێت و فەرمانەکانی لە سەرو فەرمان و داخوازی خۆیانەوە بێت) خێزانەکانیشی دایکیانن (دایکی ئیماندارانن، دایکی مەعنەویانن) خزمانیش هـەندێکیان لە هـەندێکی تـریان لە پـێشترن، لە قـورئانی خـوادا، لە ئیمانداران و کۆچبەران، خۆ ئەگەر لەگەڵ دۆستان و خزمان و ئاشنایانی خۆتان کارێکی چاك ئەنجام بدەن، ئەو چاکەیەتان لە نامەی کردەوەکانتاندا بۆتان تۆمارکراوە. (بێ‌پاداشت نیە).

وَإِذۡ أَخَذۡنَا مِنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مِيثَٰقَهُمۡ وَمِنكَ وَمِن نُّوحٖ وَإِبۡرَٰهِيمَ
وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ٱبۡنِ مَرۡيَمَۖ وَأَخَذۡنَا مِنۡهُم مِّيثَٰقًا غَلِيظٗا ﴿٧﴾
لِّيَسۡـَٔلَ ٱلصَّٰدِقِينَ عَن صِدۡقِهِمۡۚ وَأَعَدَّ لِلۡكَٰفِرِينَ عَذَابًا أَلِيمٗا
﴿٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَةَ ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ إِذۡ جَآءَتۡكُمۡ
جُنُودٞ فَأَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمۡ رِيحٗا وَجُنُودٗا لَّمۡ تَرَوۡهَاۚ وَكَانَ ٱللَّهُ
بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٩﴾ إِذۡ جَآءُوكُم مِّن فَوۡقِكُمۡ وَمِنۡ أَسۡفَلَ
مِنكُمۡ وَإِذۡ زَاغَتِ ٱلۡأَبۡصَٰرُ وَبَلَغَتِ ٱلۡقُلُوبُ ٱلۡحَنَاجِرَ
وَتَظُنُّونَ بِٱللَّهِ ٱلظُّنُونَا۠ ﴿١٠﴾ هُنَالِكَ ٱبۡتُلِيَ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ وَزُلۡزِلُواْ
زِلۡزَالٗا شَدِيدٗا ﴿١١﴾ وَإِذۡ يَقُولُ ٱلۡمُنَٰفِقُونَ وَٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم
مَّرَضٞ مَّا وَعَدَنَا ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ إِلَّا غُرُورٗا ﴿١٢﴾ وَإِذۡ قَالَت طَّآئِفَةٞ
مِّنۡهُمۡ يَٰٓأَهۡلَ يَثۡرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمۡ فَٱرۡجِعُواْۚ وَيَسۡتَـٔۡذِنُ فَرِيقٞ
مِّنۡهُمُ ٱلنَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوۡرَةٞ وَمَا هِيَ بِعَوۡرَةٍۖ إِن يُرِيدُونَ إِلَّا
فِرَارٗا ﴿١٣﴾ وَلَوۡ دُخِلَتۡ عَلَيۡهِم مِّنۡ أَقۡطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُواْ ٱلۡفِتۡنَةَ
لَأٓتَوۡهَا وَمَا تَلَبَّثُواْ بِهَآ إِلَّا يَسِيرٗا ﴿١٤﴾ وَلَقَدۡ كَانُواْ عَٰهَدُواْ
ٱللَّهَ مِن قَبۡلُ لَا يُوَلُّونَ ٱلۡأَدۡبَٰرَۚ وَكَانَ عَهۡدُ ٱللَّهِ مَسۡـُٔولٗا ﴿١٥﴾

(٧) بیریان بخەرەوە کە ئێمە، پەیمانمان لە پـێغەمبەران وەرگرتووە (پەیمانی یەکتاپەرستی، پەیمانی گـەیاندنی بانگەوازی خوا) بە تایبەت لە تۆ ئەی محمد ﷺ، لە نوح و ئیبراهیم و موسا و عیسای کوڕی مـەریەم، بـێگومان پەیمانێکی بە هێزو پتەومان لێ وەرگرتن...

(٨) تـا لە ڕۆژی قـیامەتدا، خـوا پـرسیار بکـات لە ڕاستگۆیان دەربارەی ڕاستیەکەیان (واتە لە پێغەمبەران دەربارەی گەیاندنی پەیامەکەیان)، بۆ کافرانیش سزاو تۆڵەیەکی بە ئێشی ئامادە کردووە.

(٩) ئەی ئەوانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە یادی نیعمەتی خوا بکەنەوە لەسەرتان (مەبەست جەنگی خەندەقە کـە خـوای گـەورە فـریای ئـیمانداران کـەوت)، کـاتێك سەربازانی کوفر هاتنە سەرتان ئـێمەش ڕەشـەبایەکـی بەهێزو سەربازانێکمان نارده سەریان کـە نـەتاندەبینین، خـوای گـەورە بـینابوو بـەهەوڵ و کـۆششتان (چـۆن پاسەوانیتان دەکرد، چۆن ئەو چاڵە قووڵ و درێژەتان هەڵکەند... هتد).

(١٠) ئەوسا ئەوە بوو دوژمنان لە سەرو خوارتانەوە هاتنە سەرتان، چاوەکان ئەبڵەق بوون، دڵەکـان گەشتبوونە گەروو، گومانی جۆراو جۆرتان دەبرد بە بـەڵێنەکـانی خـوای گـەورە (بـە سـەرکەوتنی ئیمانداران).

(١١) لەوێدا ئیمانداران تاقی کرانەوە و تووشی تەنگانە و سەختیەکی زۆر توندو بەهێز بوون، تووشی دڵە لەرزەیەکی زۆر سەخت هاتن.

(١٢) لەولاشەوە دووڕووەکان و ئەوانەی دڵیان نەخۆشی گومانی خراپی تێدابوو دەیـانوت: بـەڵێنی خواو پێغەمبەرەکەی تەنها بۆ خەڵە تاندن بوو!!

(١٣) هەندێکی تر لە دووڕووەکان دەیانوت: ئەی خـەڵکی (یـثرب)، ئـەمە هـیچ شـوێنی ئـێوە نـیە، بگەڕێنەوە ناو شار، دەستەیەکی تریشیان لەوان مۆڵەتیان لە پێغەمبەر دەخواست و دەیانوت: ماڵەکانمان بەدەرەوەیە (گوایە دوژمن بە ئاسانی دەتوانێت هەڵکوتێتە سـەری)، لە ڕاسـتیدا وانـیە، مـاڵەکـانیان بەدەرەوە نیە (دوژمن ناتوانێت زەفەریان پێ بەرێت)، ئەوانە تەنها ڕاکردنیان مەبەستەو.

(١٤) خۆ ئەگەر لەشکری دوژمنان لە چوارلای شارەوە هێرشی بکردایەتە سەریان، لەوەودوا داوای جەنگیان لێبکرایە دژی موسوڵمانان، ئەوە دەچوون بەدەمیەوە، تەنها کەمێك نەبێت دوانە دەکەوتن (لە جەنگ دژی ئیمانداران).

(١٥) سوێند بە خوا زووتر ئەوانە پەیمانیان بەخوای گەورە دابوو پشت هەڵنەکەن لەکاتی بەرەنگاری دوژمندا، بێگومان بەڵێنێك بەخوا درابێت لێی دەپرسرێتەوە.

قُل لَّن يَنفَعَكُمُ ٱلْفِرَارُ إِن فَرَرْتُم مِّنَ ٱلْمَوْتِ أَوِ ٱلْقَتْلِ وَإِذًا
لَّا تُمَتَّعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٦﴾ قُلْ مَن ذَا ٱلَّذِى يَعْصِمُكُم مِّنَ ٱللَّهِ إِنْ
أَرَادَ بِكُمْ سُوٓءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧﴾ ۞ قَدْ يَعْلَمُ ٱللَّهُ ٱلْمُعَوِّقِينَ مِنكُمْ وَٱلْقَآئِلِينَ
لِإِخْوَٰنِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ ٱلْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٨﴾ أَشِحَّةً
عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَآءَ ٱلْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ
كَٱلَّذِى يُغْشَىٰ عَلَيْهِ مِنَ ٱلْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ ٱلْخَوْفُ سَلَقُوكُم
بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى ٱلْخَيْرِ أُو۟لَٰٓئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا۟ فَأَحْبَطَ
ٱللَّهُ أَعْمَٰلَهُمْ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾ يَحْسَبُونَ ٱلْأَحْزَابَ
لَمْ يَذْهَبُوا۟ وَإِن يَأْتِ ٱلْأَحْزَابُ يَوَدُّوا۟ لَوْ أَنَّهُم بَادُونَ
فِى ٱلْأَعْرَابِ يَسْـَٔلُونَ عَنْ أَنۢبَآئِكُمْ وَلَوْ كَانُوا۟ فِيكُم
مَّا قَٰتَلُوٓا۟ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٠﴾ لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ
حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا۟ ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْءَاخِرَ وَذَكَرَ ٱللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾
وَلَمَّا رَءَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلْأَحْزَابَ قَالُوا۟ هَٰذَا مَا وَعَدَنَا ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ
وَصَدَقَ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّآ إِيمَٰنًا وَتَسْلِيمًا ﴿٢٢﴾

(١٦) پێیان بڵێ: (ئەی پێغەمبەر ﷺ) هەرگیز راکردن، سوود بەخش نابێت بۆتان ئەگەر هەڵبێن لە مردن، یان لە کوشتن، ئەوسا تەنها کەمێك نەبێت دوانـاخرێن و رابواردن و ژیانتان زۆر کەم و کۆتایە.

(١٧) پێیان بڵێ: کێ هەیە پەناتان بدات لە خـواو بتانپارێزێت لە تـۆڵەسەندنەوەی، ئەگەر بیەوێت ناخۆشیەکتان بۆ پێش بهێنێت، یاخود کێ هەیە دەتوانێت بەری میهرەبانی و سۆزی بگرێت، ئەگەر بیەوێت بەزەیی و رەحمەتی خۆیتان پێ ببەخشێت، ئەو کاتە ئیتر ئەوانە جگە لە خوا کەسیان دەست ناکەوێت پشتیوانییان لێ بکات و سەریان بخات.

(١٨) (ئەی دووروووەکان) بەراستی خوا ئەو کەسانەتان دەناسێت کە کۆسپ و تەگەرە دروست دەکەن، ئەوانەی بە براکانیان دەڵێن وەرن بۆ لای ئێمە، (خۆتان بدزنەوە لە سوپای ئیمانداران)، ئەوانە تەنها کەم نەبێت خۆیان ناخەنە ناو تاڵوکەی جەنگەوە.

(١٩) (ئەوانە) بەرامبەر ئێوە دەست نوقاوو بێ هیممەتن، کاتێکیش ترس و بیمی جەنگیان بۆ دێت ئەوە دەیانبینیت، تەماشات دەکەن، چاوەکانیان دەسورێتەوە و ئەبلەق دەبێت وەك کەسێك لە ترسی مەرگ بێ هۆشی بەسەردا هاتبێت، کە ئەو ترس و بیمەش نەما، بە زمان درێژی ئازارتان دەدەن بە قسەی رەق و ناخۆش، لە کاتێکدا ئەوان چاو برسیی و بە هەڵپەن بۆ پارە، ئا ئەوانە باوەڕیان نەهێناوە، بەو هۆیەوە خوا کردەوەکانیان پووچ دەکاتەوە ئەو کارەش هەمیشە بۆ خوا ئاسانە.

(٢٠) ئەوانە هێشتا وادەزانن کە لەشکر و گرۆ و دەستەکان نەڕۆیشتوون، ئەگەر لەشکری گرۆکان هات، ئاوات دەخوازن بریا لەناو عەرەبە بیابان نشینەکاندا بوونایە و لەوێوە هەواڵی ئێوەیان بپرسیایە!! خۆ ئەگەر لەناو ئێوەدا بونایە تەنها کەم نەبێت جەنگیان نەدەکرد.

(٢١) سوێند بەخوا لە پێغەمبەری خوادا چاکترین نموونەی تەواو و رێکوپێك هەیە تاچاوی لێ بکەن و شوێنی بکەون، بەتایبەت بۆ ئەو کەسانەی رەزامەندی خوایـان مەبەستە، سەرفەرازی قیامەت ئاواتیانە، هەمیشە و بەردەوام یادی خوا بەزۆری ئەنجام دەدەن و زمانیان پاراوە بە یادی ئەو خـوا گەورەو مەزنە.

(٢٢) کاتێك ئیمانداران ئەو هەموو دەستە و گرۆهانەیان بینی وتیان: ئەمە ئەوەیە کە خواو پێغەمبەرەکەی بەڵێنی پێداوین (کە ئاوا دژایەتی ئاینەکەی دەکرێت و کافران و دووڕووەکان نەخشەو پیلان دەکێشن بۆ ریشەکەن کردنی)، دیارەکە خوا و پێغەمبەرەکەی راستیان فەرمووله پێشهاتنیدا، بێگومان ئەو دژایەتیە باوەڕی ئیماندارانی ئەوەندەیتر زیاترو پتەوتر کرد. (واتە سوورتر بوون لەسەر ئیمانو دلنیابوون لەسەرکەوتنی خوایی).

مِّنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا۟ مَا عَـٰهَدُوا۟ ٱللَّهَ عَلَيْهِ ۖ فَمِنْهُم مَّن
قَضَىٰ نَحْبَهُۥ وَمِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ ۖ وَمَا بَدَّلُوا۟ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾ لِّيَجْزِىَ
ٱللَّهُ ٱلصَّـٰدِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ إِن شَآءَ
أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٢٤﴾ وَرَدَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا۟ خَيْرًا ۚ وَكَفَى ٱللَّهُ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱلْقِتَالَ ۚ
وَكَانَ ٱللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا ﴿٢٥﴾ وَأَنزَلَ ٱلَّذِينَ ظَـٰهَرُوهُم مِّنْ
أَهْلِ ٱلْكِتَـٰبِ مِن صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِى قُلُوبِهِمُ ٱلرُّعْبَ
فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ﴿٢٦﴾ وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ
وَدِيَـٰرَهُمْ وَأَمْوَٰلَهُمْ وَأَرْضًا لَّمْ تَطَـُٔوهَا ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَىْءٍ قَدِيرًا ﴿٢٧﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِىُّ قُل لِّأَزْوَٰجِكَ إِن كُنتُنَّ تُرِدْنَ
ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ
سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾ وَإِن كُنتُنَّ تُرِدْنَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَٱلدَّارَ
ٱلْـَٔاخِرَةَ فَإِنَّ ٱللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَـٰتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾
يَـٰنِسَآءَ ٱلنَّبِىِّ مَن يَأْتِ مِنكُنَّ بِفَـٰحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ يُضَـٰعَفْ
لَهَا ٱلْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

(٢٣) مەردانێکی زۆر هەن لە ئیمانداران ئەو پەیمانەی داویانە بە خوا، راستیان کرد و لەسەری ژیان و پـابەند بوون پێوەی و لایان نەدا لێی، جا هەیانە پـەیمانەکـەی جێبەجێ کردو مرد لەسەری، هەشیانە چاوەڕوانە، بەهیچ شێوەیەك گۆڕان و لاری رووی تێ نەکردن.

(٢٤) تا خوای گەورە پـاداشـتی راسـتگۆیان بـە هـۆی راسـتیەکـەیان بـداتـەوە، هـەروەها سـزاو تـۆڵەی دووڕووەکانیش بدات ئەگـەر بـیەوێت، یـان تـەوبە و پـەشیمانیان لێ وەردەگـرێت، چـونکە بـەراسـتی خـوا هەمیشە و بەردەوام لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٢٥) خوا کافرانی تێکشکاند و گێرانیەوە دواوە بەخۆیان و کـینە و بـوغزیانەوە، هـیچ جـۆرە خـێرێکیان دەست نەکەوت، هەر خوا خۆی ئیماندارانی لە جەنگ پاراست (هەر خۆیشی بە باو زریانو بۆران لەشکـری کـافرانـی تێك شکاند)، جا هـەمیشە و بـەردەوام خـوا بـەهێزە و بەدەسەڵاتە.

(٢٦) ئەوانەی پشتگیری قوڕەیشیەکانیان کرد لە خاوەنی کتێبە ئاسمانیەکان، لە جووەکانی (بنی قریضة) خوای گەورە لە قەڵاکانیان دایگرتن، ترس و بیمی فرێدایە دڵیان، تا وایان لێهات، دەستەیەکـتان لێ کوشتن و دەستەیەکیشتان لێ بەدیل گرتن.

(٢٧) سەرئەنجام هەرچی زەویوزار و ماڵ و خانوو سامانێکیان هەبوو خوا بەخشی بە ئێوە، هەروەها شوێنی تریش کە هێشتا پێیدا نەڕۆیشتبون (پیێ بەخشین)، هەمیشە و بەردەوامیش خوا دەستی بەسەر هەموو شتێکدا دەڕوات. (بەپشتیوانی خوای گەورە رۆژێك دێت، پیلانگێران سەرشۆڕو ریسوا دەکات و هەرچی سامان و ماڵێك کە بە خیانەت و فێڵ بەدەستیان هێناوە، دەدرێتەوە بە خاوەنەکانی... جا ئەو رۆژە ئەم ئایەتانەی سوورەتی (احزاب) ٢١ ـ ٢٧ دەڵێی ئەو ساتە هاتۆتە خوارەوە).

(٢٨) ئەی پێغەمبەر بە هاوسەرانت بڵێ: ئەگەر ئێوە تەنها ژیانی دنیا و رازاوەییەکەیتان دەوێت، وەرن با هەندێك شتومەك و پارە و سامانتان پێ ببەخشم، لەوەودواش بە جوانترین شێوە دەست بەردارتان ببم.

(٢٩) خۆ ئەگەر ئێوە خواو پێغەمبەرەکەی و پاداشتی رۆژی قیامەتان دەوێت، ئەوە دڵنیابن کە خوا بۆ چاکەکارانتان پاداشتی زۆر گەورە و بێ ئەندازەی ئامادەکردووە (پێغەمبەرهەموو هاوسەرانی یەك یەك تاقیکردەوە هەموانیان خوا و پێغەمبەر و پاداشتی قیامەتیان هەڵبژارد).

(٣٠) ئەی هاوسەرانی پێغەمبەر: هەر کەس لە ئێوە بەگوناهێکی گەورەی ئاشکرا هەستێت، ئـەوە بـا بزانێت کە دوو بەرابەر سزا دەدرێت، ئەوەش لای خـوا زۆر ئـاسانە (چـونکە ئـێوە قـەدر و رێـزی تایبەتیتان هەیە).

۞ وَمَن يَقْنُتْ مِنكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتَعْمَلْ صَٰلِحًا نُّؤْتِهَآ
أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾ يَٰنِسَآءَ ٱلنَّبِيِّ
لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِّنَ ٱلنِّسَآءِ ۚ إِنِ ٱتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِٱلْقَوْلِ
فَيَطْمَعَ ٱلَّذِى فِى قَلْبِهِۦ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴿٣٢﴾ وَقَرْنَ
فِى بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ ٱلْأُولَىٰ ۖ وَأَقِمْنَ
ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتِينَ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَطِعْنَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ ۚ إِنَّمَا
يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ ٱلرِّجْسَ أَهْلَ ٱلْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ
تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾ وَٱذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِى بُيُوتِكُنَّ مِنْ
ءَايَٰتِ ٱللَّهِ وَٱلْحِكْمَةِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿٣٤﴾
إِنَّ ٱلْمُسْلِمِينَ وَٱلْمُسْلِمَٰتِ وَٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ
وَٱلْقَٰنِتِينَ وَٱلْقَٰنِتَٰتِ وَٱلصَّٰدِقِينَ وَٱلصَّٰدِقَٰتِ وَٱلصَّٰبِرِينَ
وَٱلصَّٰبِرَٰتِ وَٱلْخَٰشِعِينَ وَٱلْخَٰشِعَٰتِ وَٱلْمُتَصَدِّقِينَ
وَٱلْمُتَصَدِّقَٰتِ وَٱلصَّٰٓئِمِينَ وَٱلصَّٰٓئِمَٰتِ وَٱلْحَٰفِظِينَ
فُرُوجَهُمْ وَٱلْحَٰفِظَٰتِ وَٱلذَّٰكِرِينَ ٱللَّهَ كَثِيرًا
وَٱلذَّٰكِرَٰتِ أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٥﴾

(٣١) ئەوەشتان فەرمانبەردارو ملکەچی خواو پێغەمبەرەکەی بێت، کردەوەی چاکیش ئەنجام بدات ئەوە دووجار پاداشتی دەدەینەوە، هەروەها رزق و رۆزیەکی بەنرخ و پیرۆزمان لە بەهەشتدا بۆ ئامادە کردووە.

(٣٢) ئەی ژنانی پێغەمبەر ﷺ، ئێوە وەك هیچ ئافرەتێکی تر نین، ئەگەر بە تەواوی ترسی خوا لە دڵ و دەرونتاندا هەیە قسە بە ناسکی و شێوەیەك مەکەن، نەوەکو ئەوەی دڵی نەخۆشەبوورووژێت و نیازی خراپ بکات، هەمیشە و بەردەوامیش قسەی چاك و بەجێ بکەن (کە هیچ کەس نەتوانێت رەخنەی لێبگرێت).

(٣٣) ئەی هاوسەرانی پێغەمبەر ﷺ لە ماڵەکانی خۆتاندا بەسەنگینی و سەلاری بسرەون، زینەت و جوانی خۆتان دەرمەخەن وەکو سەردەمی نەفامیی پێشوو، نوێژەکانیشتان بە چاکی ئەنجام بدەن و زەکات بدەن (لە ماڵ و سامان)، فەرمانبەرداری خواو پێغەمبەرەکەشی بن، چونکە بەڕاستی خوا دەیەوێت لە هەموو ناپاکی و ناسازی و نادروستیەك دوورتان بخاتەوە ئەی خاوو خێزانی ماڵی پێغەمبەر، هەروەها بە تەواوی پاکتان بکاتەوە (لە هەمو کەم و کوڕیەك تا بە تەواوی بە دوور بن لە هەموو ناتەواوی و قسەو قسەلۆکێك).

(٣٤) هەرچی لە ماڵەکانتاندا دەخوێنرێتەوە لە قورئان و فەرموودە یادی بگرن و فەرامۆشی مەکەن و باسی بکەن بۆ خەڵکی، بەڕاستی خوا هەمیشە و بەردەوام بە لوتف ووردبین و بەئاگایە (لە هەڵسوکەوتی بەندەکانی).

(٣٥) بەڕاستی پیاوان و ئافرەتانی موسڵمان، پیاوان و ئافرەتانی ئیماندار، پیاوان و ئافرەتانی ملکەچ و فەرمانبەردار، پیاوان و ئافرەتانی راستگۆ، پیاوان و ئافرەتانی خۆگر، پیاوان و ئافرەتانی لە خوا ترس، پیاوان و ئافرەتانی بەخشندە، پیاوان و ئافرەتانی رۆژووەوان، پیاوان و ئافرەتانی داوێن پاك و ئەو پیاوو ئافرەتانەی کە زۆر یادی خوا دەکەن، بەخشین و لێبووردەیی و پاداشتی زۆر مەزن و بێ سنووریان لەلایەن خوای گەورەوە بۆ ئامادە کراوە (هەر کە دنیایان بەجێ هێشت پێی شاد دەبن).

وَمَا كَانَ لِمُؤۡمِنٖ وَلَا مُؤۡمِنَةٍ إِذَا قَضَى ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ أَمۡرًا أَن يَكُونَ
لَهُمُ ٱلۡخِيَرَةُ مِنۡ أَمۡرِهِمۡۗ وَمَن يَعۡصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَقَدۡ ضَلَّ ضَلَٰلٗا
مُّبِينٗا ﴿٣٦﴾ وَإِذۡ تَقُولُ لِلَّذِيٓ أَنۡعَمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِ وَأَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِ
أَمۡسِكۡ عَلَيۡكَ زَوۡجَكَ وَٱتَّقِ ٱللَّهَ وَتُخۡفِي فِي نَفۡسِكَ مَا ٱللَّهُ
مُبۡدِيهِ وَتَخۡشَى ٱلنَّاسَ وَٱللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخۡشَىٰهُۖ فَلَمَّا قَضَىٰ زَيۡدٞ
مِّنۡهَا وَطَرٗا زَوَّجۡنَٰكَهَا لِكَيۡ لَا يَكُونَ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ حَرَجٞ فِيٓ
أَزۡوَٰجِ أَدۡعِيَآئِهِمۡ إِذَا قَضَوۡاْ مِنۡهُنَّ وَطَرٗاۚ وَكَانَ أَمۡرُ ٱللَّهِ مَفۡعُولٗا
﴿٣٧﴾ مَّا كَانَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ مِنۡ حَرَجٖ فِيمَا فَرَضَ ٱللَّهُ لَهُۥۖ سُنَّةَ ٱللَّهِ فِي
ٱلَّذِينَ خَلَوۡاْ مِن قَبۡلُۚ وَكَانَ أَمۡرُ ٱللَّهِ قَدَرٗا مَّقۡدُورًا ﴿٣٨﴾ ٱلَّذِينَ
يُبَلِّغُونَ رِسَٰلَٰتِ ٱللَّهِ وَيَخۡشَوۡنَهُۥ وَلَا يَخۡشَوۡنَ أَحَدًا إِلَّا ٱللَّهَۗ وَكَفَىٰ
بِٱللَّهِ حَسِيبٗا ﴿٣٩﴾ مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَآ أَحَدٖ مِّن رِّجَالِكُمۡ وَلَٰكِن
رَّسُولَ ٱللَّهِ وَخَاتَمَ ٱلنَّبِيِّـۧنَۗ وَكَانَ ٱللَّهُ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٗا ﴿٤٠﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ ذِكۡرٗا كَثِيرٗا ﴿٤١﴾ وَسَبِّحُوهُ بُكۡرَةٗ
وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾ هُوَ ٱلَّذِي يُصَلِّي عَلَيۡكُمۡ وَمَلَٰٓئِكَتُهُۥ لِيُخۡرِجَكُم
مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِۚ وَكَانَ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ رَحِيمٗا ﴿٤٣﴾

(٣٦) بۆ هیچ پیاو و ئافرەتێکی ئیماندار دروست نیە، کاتێك خواو پێغەمبەرەکەی بریاری شتێك بدەن، ئەوان سەرپشك بن لە ئەنجامدانی ئەوکارەدا، چونکە ئەوەی سەرپێچی بکات لە فەرمانی خواو پێغەمبەرەکەی ئەوە بەراستی بە ئاشکرا، گومراو سەرلێشێواوە.

(٣٧) ئەی محمد ﷺ باسی ئەوە بکە کاتێك کە دەتوت بەو کەسەی خوا نیعمەتی ئیمانی پێ بەخشیووە و تۆش نیعمەتی ئازادی و پەروەردەت لە نزیکی خۆتەوە پێداوە: هاوسەری خۆت بهێڵەرەوە لای خۆت کە (زەینەب)ە، لە خوا بترسە و (تەڵاقی مەدە)، ئەی محمد ﷺ شتێك لە دڵ و دەروونی خۆتدا دەشاریتەوە کە خوا دەیەوێت ئاشکرای بکات، لە خەڵکی دەترسیت (کە دەنگ و باست بۆ دروست بکەن، ژنی بەناو کوڕەکەت مارە دەکەیت) بەڵام خوا لە پێشترە کە حسابی بۆ بکەیت و لێی بترسیت، جا کاتێك زەید؛ بێزار بوو لە زەینەب و پێویستی پێی نەماو جیابوونەوە و تەڵاق کەوتە نێوانیان، ئێمە زەینەبمان لە تۆ مارەکرد، بۆ ئەوەی هیچ شەرمەزاری و دڵ تەنگیەك بۆ ئیمانداران دروست نەبێت، لە هێنانی هاوسەرانی بەناو کوڕیان، کاتێك بێزار دەبن و پێویستیان بە یەکتر نامێنێت، هەمیشە فەرمانی خوا جێبەجێ کراوە.

(٣٨) هیچ گوناهو هەڵەیەك لەسەر پێغەمبەر نیە لە بەرامبەر کارێکەوە کە خوا کردوویەتی بەئەرکی سەرشانی، بێگومان ئەم جۆرە پێشهات و رووداوانە بەرنامەی خوایە و لە پێغەمبەران و قەومە پێشووەکانیشدا رووی داوە (کە عەقیدە و بیروباوەڕیان راست کراوەتەوە هەروەها پەیوەندیە کۆمەڵایەتی و ئابووری و رامیاریەکانیشیان بەگوێرەی بەرنامەی خوا سازدراوە)، بەردەوامیش کارو فەرمانەکانی خوا بریار لەسەر دراوە... (دەبێ ئەنجام بدرێت).

(٣٩) ئەوانەی کە پەیامەکانی خوا دەگەیەنن و لەو دەترسن و جگە لەو لە هیچ کەسیتر ناترسن، خوا خۆی بەسە کە پاداشتی چاکەکاران بداتەوە و لە بێ باوەڕانیش بپرسێتەوە.

(٤٠) وەنەبێت محمد ﷺ باوکی هیچ کەس لە پیاوانتان بێت، بەڵکو پێغەمبەری خوایە و دواهەمینی پێغەمبەرانە، هەمیشە و بەردەوامیش خوا بە هەموو شتێك زانایە.

(٤١) ئەی ئەو کەسانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە زۆر زۆر یادی خوا بکەن(هەمیشە ناوی پیرۆزی ئەوتان لەیاد بێت لە دڵ و دەرونتاندا جۆش بخوات وبێتە سەر زارتان).

(٤٢) بەردەوام تەسبیحات و ستایشی بکەن، (هەموو کاتێك، بەتایبەت) لە بەیانیان و دەمە و ئێوارانداا.

(٤٣) هەر ئەو زاتە خۆی سڵاوات و رەحمەتی خۆیتان هەمیشە و بەردەوام بەسەردا دەبارێنێت، هەروەها فریشتەکانیشی داوای لێخۆشبوونتان بۆ دەکەن، بۆ ئەوەی لە تاریکیەکان دەرتان بکات و بتانخانە ناو نوورو روناکی‌یەوە، بەراستی ئەو پەروەردگارە هەمیشەو بەردەوام بۆ ئیمانداران میهرەبان و دلۆڤانە (سڵاواتی رەحمەت و سۆز و میهرەبانیە).

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُۥ سَلَٰمٌۚ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلنَّبِىُّ إِنَّآ أَرْسَلْنَٰكَ شَٰهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيًا
إِلَى ٱللَّهِ بِإِذْنِهِۦ وَسِرَاجًا مُّنِيرًا ﴿٤٦﴾ وَبَشِّرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُم
مِّنَ ٱللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾ وَلَا تُطِعِ ٱلْكَٰفِرِينَ وَٱلْمُنَٰفِقِينَ
وَدَعْ أَذَىٰهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا نَكَحْتُمُ ٱلْمُؤْمِنَٰتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ
مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَاۖ
فَمَتِّعُوهُنَّ وَسَرِّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٤٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِىُّ إِنَّآ
أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَٰجَكَ ٱلَّٰتِىٓ ءَاتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ
يَمِينُكَ مِمَّآ أَفَآءَ ٱللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّٰتِكَ
وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَٰلَٰتِكَ ٱلَّٰتِى هَاجَرْنَ مَعَكَ وَٱمْرَأَةً
مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِىِّ إِنْ أَرَادَ ٱلنَّبِىُّ أَن يَسْتَنكِحَهَا
خَالِصَةً لَّكَ مِن دُونِ ٱلْمُؤْمِنِينَۗ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا
عَلَيْهِمْ فِىٓ أَزْوَٰجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُمْ لِكَيْلَا
يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٥٠﴾

(٤٤) ئەو رۆژەش کە بە دیداری خـوا شـاد دەبـن، بـە سەلام کردن وریزوسۆزەوە پـێشوازیـتان لێـدەکـات و پاداشتی زۆر بەنرخ و پیرۆزی بۆ ئامادە کردوون.

(٤٥) ئەی پێغەمبەر ﷺ ئێمە بـەراسـتی تـۆمان رەوانـە کردووە کە شایەت بیت (بەسەر ئوممەتی ئیسلامەوە کە پەیامی خوات پێ راگەیاندوون) و مژدە بەخشیت (بـە ئیمانداران بەوەی رەزامەندی خواو بـەهەشتی بـەرین چاوەڕێیانە) ترسێنەریشیت (بێباوەڕان دەتـرسێنیت لە خەشم وقینی خوا و دۆزەخ)...

(٤٦) هەروەها بە مۆڵەت و پشتیوانـی خـوا بـانگەواز دەکەیت بۆ بەرنامە و رێبازی ئـەو زاتـە، چـرایـەکـی روناککەرەوەشی بۆ سەرجەم سەرگەردانان...

(٤٧) مژدەش بدە بە ئیمانداران کە بـێگومان، لەلایـەن خواوە رێز و قەدرێکی زۆریان هەیە...

(٤٨) ملکەچ و فەرمانبەرداری کافرو دووڕووەکان مەبە، گوێ مەدە بەو ئازار و نـاخۆشیانەی کـە پێشی دەهێنن بۆ خۆت و بانگەوازەکەت، پشت بە خوا ببەستە، تەنها خوایش بەسە کە پشـتیوان و یاریدەدەربێت.

(٤٩) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە کاتێك ئافرەتانی ئیماندارتان مارەکرد، لەوەودوا جیابوونەوە و و تەڵاقتان دان پێش ئەوەی بچنە لایان، ئەوە هیچ (عِدة) و ماوەیەکیان ناوێت تا حسابی بۆ بکەن (ماوەی چاوەڕوانی ناوێت بۆ ئەوەی شووبکات بەکەسێکی تر)، لەگەڵ ئەوەشدا هـەندێك دیـاریان پێشکەش بکەن و بەجوانی دەستبەرداریان ببن.

(٥٠) ئەی پێغەمبەر ﷺ ئێمە بێگومان ئەو هاوسەرانەتمان بـۆ حـەڵاڵ کـردویت کـە مـارەییت پـێ بەخشیوون، ئەو ئافرەتانەش کە کەنیزەکی تۆن و لە جەنگدا بەدیل گیراون (لەو سەردەمەدا کەنیزەك دیاردەیەکی کۆمەڵایەتی سروشتی بووە، ئاینی پیرۆزی ئیسلام بە جۆرەها شێوە هەوڵی نەهێشتنی ئەو دیاردەیەی داوە)، هەروەها کچە مامەکانت، کچە پورەکانت، کچە خاڵەکانت، کچی ئەو پورانەت کە کۆچیان کرد لەگەڵ تۆداو هەر ئافرەتێکی برِوادار ئەگەر ویستی خۆی پێشکەشی پێغەمبەر بکات و پێغەمبەریش ویستی مارەی بکات، کە ئەمەیان تایبەتی تۆیە (ئەی پـێغەمبەر ﷺ) نـەك ئـیمانداران، بەراستی ئێمە رێ و شوێنمان بۆ ئەوان (واتە ئیمانداران) روونکردۆتەوە بەرامبەر هاوسەران وکەنیزە کە کانیان ئەم روونکردنەوەیە بۆ ئەوەیە: هیچ دڵتەنگی و غەمبارییەك داتنە گرێت (وابزانیت کە تۆ لە سنوور دەرچویت) دڵنیابە هەمیشە و بەردەوامیش خوای گەورە لێ خۆشبوو میهرەبانە.

۞ تُرْجِي مَن تَشَآءُ مِنْهُنَّ وَتُـْٔوِيٓ إِلَيْكَ مَن تَشَآءُ ۖ وَمَنِ ٱبْتَغَيْتَ
مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ۚ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰٓ أَن تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ
وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَآ ءَاتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ
مَا فِي قُلُوبِكُمْ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥١﴾ لَّا يَحِلُّ لَكَ
ٱلنِّسَآءُ مِنۢ بَعْدُ وَلَآ أَن تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَٰجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ
حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ رَّقِيبًا
﴿٥٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَدْخُلُوا۟ بُيُوتَ ٱلنَّبِيِّ إِلَّآ أَن
يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَٰظِرِينَ إِنَىٰهُ وَلَٰكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ
فَٱدْخُلُوا۟ فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَٱنتَشِرُوا۟ وَلَا مُسْتَـْٔنِسِينَ لِحَدِيثٍ ۚ إِنَّ
ذَٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي ٱلنَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِۦ مِنكُمْ ۖ وَٱللَّهُ لَا
يَسْتَحْيِۦ مِنَ ٱلْحَقِّ ۚ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَٰعًا فَسْـَٔلُوهُنَّ مِن
وَرَآءِ حِجَابٍ ۚ ذَٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ ۚ وَمَا كَانَ
لَكُمْ أَن تُؤْذُوا۟ رَسُولَ ٱللَّهِ وَلَآ أَن تَنكِحُوٓا۟ أَزْوَٰجَهُۥ
مِنۢ بَعْدِهِۦٓ أَبَدًا ۚ إِنَّ ذَٰلِكُمْ كَانَ عِندَ ٱللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾ إِن
تُبْدُوا۟ شَيْـًٔا أَوْ تُخْفُوهُ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

(٥١) هەرکامێك لە هاوسەرانت کە بتەوێت دوا بخەیت یان لای هەرکامێکیان بمێنیتەوە بە ئارەزوی خۆتەو هیچ گوناهت ناگات (چونکە تۆ ستەم ناکەیت)، ئەو شێوازە نـزیکترە بـەوەی کـە چـاویان روون بـێتەوە (خـوای میهرەبان ئـەم بـارودۆخە خـێزانـیەی پـێغەمبەر بـاس دەفەرموێت) تا خێزانەکانت دڵیان پێی ئارام بگـرێت و هاوسەرانیش غەم و خەفەت نەخۆن، (وابزانن پێغەمبەر لێیان زویرە) هەمووشیان رازی بن بەوەی کە پـێتداون، خوا خۆی دەزانێت چـی لە دڵـەکـانتاندا حـەشاردراوە، بێگومان هەمیشەو بەردەوام خوای گەورە تەواو زانـاو دانایە.

(٥٢) لەمەودوا هـێنانی ئـافرەتانی تر یـان وازهـێنان لە هەندێکیان بۆ تۆ حەڵاڵ نیە، تا هاوسەرانـی تر بـخەیتە جێیان، هەرچەندە ئەو ئافرەتانەی دەتەوێت بیانخەیتە جێگەی هاوسەرانت سـەرسام بـیت لە رێکـو پێکیان جگە لەکەنیزەك، هەمیشە و بەردەوامیش خوا چاودێری هەموو شتێك دەكات. (هیچ شتێك لەو زاتە پەنهان نیە).

(٥٣) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە مەچن بۆ سەردانی ماڵەکانی پێغەمبەر مەگـەر مـۆڵەتتان بدرێت و مۆڵەت بخوازن، ئەگەر مۆڵەت دران بۆ نان خواردنێك چاوەڕێی پێگەیشتنی مەکەن ئەگەر پێ نەگەیشتبوو (مەبەست ئەوەیە کە زوو مەچن کە هێشتا خواردنەکە پێ نەگەیشتووە)، بەڵام کاتێك بانگکران، ئەوە بچنە ژوورەوە، جا کاتێك نانتان خوارد بڵاوەی لێ بکـەن و خـۆتان بـە گـفتوگۆوە سەرگەرم مەکەن، چونکە بەراستی ئەو کارەتان پێغەمبەر ئازار دەدات، ئەویش شەرمتان لێ دەکات (داوای چوونە دەرەوەتان لێ ناکات)، خوایش شەرم لە راگەیاندنی حەق و رەوا ناکات، خۆ ئەگەر داوای کەلوپەلێکتان لە خێزانەکانی پێغەمبەر کرد لە پشتی پەردەوە داوایان لێ بکەن، ئا ئەو جـۆرە رەفتارە چاکتر و پاکترە بۆ دڵی ئێوە و ئەوانیش، بێگومان هیچ کات بۆتان نیە ئازار و دڵـتەنگی بـۆ پێغەمبەری خوا پێش بهێنن، هەرگیز بۆتان نیە هاوسەرانی دوای خۆی بەهیچ جۆرێك مـارە بکـەن، چونکە بێگومان ئەو کارەتان لای خوا زۆر گەورەیە (زۆر نابەجێیە)، چونکە ئەوان دایکتانن، دایکیش لەکوری حەرامە).

(٥٤) ئەگەر شتێك دەربڕن و ئاشکرای بکەن، یان بیشارنەوە و دەری نەبڕن، ئـەوە بـێگومان خـوا بەهەموو شتێك ئاگا و زانایە (نهێنی و ئاشکرا لای ئەو زاتە چوونیەکە).

لَّا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيٓ ءَابَآئِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآئِهِنَّ وَلَآ إِخْوَٰنِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآءِ
إِخْوَٰنِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآءِ أَخَوَٰتِهِنَّ وَلَا نِسَآئِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ
أَيْمَٰنُهُنَّ ۗ وَٱتَّقِينَ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا
﴿٥٥﴾ إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلَٰٓئِكَتَهُۥ يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ ۚ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ صَلُّوا۟ عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُؤْذُونَ
ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فِي ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
مُّهِينًا ﴿٥٧﴾ وَٱلَّذِينَ يُؤْذُونَ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ
بِغَيْرِ مَا ٱكْتَسَبُوا۟ فَقَدِ ٱحْتَمَلُوا۟ بُهْتَٰنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٨﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَٰجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَآءِ ٱلْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ
عَلَيْهِنَّ مِن جَلَٰبِيبِهِنَّ ۚ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰٓ أَن يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ۗ وَكَانَ
ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٥٩﴾ ۞ لَّئِن لَّمْ يَنتَهِ ٱلْمُنَٰفِقُونَ وَٱلَّذِينَ
فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَٱلْمُرْجِفُونَ فِي ٱلْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ
بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَآ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٠﴾ مَّلْعُونِينَ ۖ
أَيْنَمَا ثُقِفُوٓا۟ أُخِذُوا۟ وَقُتِّلُوا۟ تَقْتِيلًا ﴿٦١﴾ سُنَّةَ ٱللَّهِ فِي
ٱلَّذِينَ خَلَوْا۟ مِن قَبْلُ ۖ وَلَن تَجِدَ لِسُنَّةِ ٱللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٦٢﴾

(٥٥) هاوسەرانی پێغەمبەر ﷺ هیچ گوناهیان ناگات بێ پەردە گفتوگۆ بکەن لەگەڵ باو و باپیرانیان و کوڕەکانی خۆیان و براکانیان و برازاکانیان و خوشکەزاکانیان و ئەو ئافرەتانەیان (ئیشیان بۆ دەکەن لە ماڵدا)، یان ئەو کەسانەی بەندەن و لە ماڵەکانیاندا دەژین، لە خوا بترسن (ئەو سنوورانەی کە بۆی دانـاون مەیشکێنن)، بێگومان خوا شایەتە بەسەر هەموو شتێکەوە.

(٥٦) بەڕاستی خواو فریشتەکانی سڵاوات دەدەن لەسەر پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، ئێوەش سەلام و سڵاواتی لەسەر بدەن و (بەردەوام یادی خێری بکەن).

(٥٧) بێگومان ئەوانەی ئازاری خواو پێغەمبەرەکەی دەدەن (مەبەست ئازاردانی پێغەمبەرە ﷺ یان ئەوانەی کە هاوەڵ بۆ خوا بڕیار دەدەن و کوفر دەکەن و جوێنی پێ دەدەن) خوا نەفرینی لێ کردون لە دنیا و قیامەتدا سزایەکی زۆر خەجاڵەت ئاوەرو سەرشۆڕ کەریشی بۆ ئامادەکردوون.

(٥٨) ئەوانەش کە ئازاری پیاوانی ئیماندار و ئافرەتانی ئیماندار دەدەن بێ ئەوەی تاوانێکیان ئەنجامدابێت، ئەوە بەڕاستی ئەوانە بوختان و گوناهو تاوانێکی ئاشکرا دەگرنە ئەستۆ (بێگومان بەسەریانەوە ناچێتو تۆڵەیان لێ دەسێنرێت).

(٥٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ بە هاوسەرانت و کچەکانت و ئافرەتانی ئیماندار بڵێ: کە بە پۆشاکی باڵاپۆش خۆیان داپۆشن ئەوە لەبارترین شتە کە پێی بناسرێن، تا ئازار نەدرێن و (تووشی گیروگرفت نەبن)، هەمیشە و بەردەوام خوا لێخۆشبوو میهرەبانە (لە کەمو کووڕی رابوردوتان خۆش دەبێت).

(٦٠) سوێند بە خوا ئەگەر دووڕووەکان و دڵ بیمارەکان و پڕو پاگەندەچیەکان لە مەدینەدا کۆڵ نەدەن، مۆڵەت و هانی تۆ دەدەین کە تۆڵەیان لێ بسێنیت و زۆربەیان دەربەدەر بکەیت و پاشان کەمێکیان نەبێت لە شاردا نەمێننەوە.

(٦١) ئەوانە نەفرین لێکراون لە هەر کوێیەکدا دەستکەوتن، ئەوە دەستگیر دەکرێن و دەکوژرێن (چونکە لە خراپە و پیلان و تاوان و کوشتن و دزی و درۆزنی زیاتر هیچیان لێ نەوەشاوەتەوە).

(٦٢) دژایەتی ئەو دووڕووانە لە بەرنامەی خوادایە و لە رابووردوشدا ئەنجامدراوە، هەرگیز گۆڕانکاری نابینی لە یاساو بەرنامەکانی خوادا.

يَسْـَٔلُكَ ٱلنَّاسُ عَنِ ٱلسَّاعَةِ ۖ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِندَ ٱللَّهِ ۚ وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّ ٱلسَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَعَنَ ٱلْكَٰفِرِينَ وَأَعَدَّ
لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۖ لَّا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا
﴿٦٥﴾ يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِى ٱلنَّارِ يَقُولُونَ يَٰلَيْتَنَآ أَطَعْنَا ٱللَّهَ
وَأَطَعْنَا ٱلرَّسُولَا۠ ﴿٦٦﴾ وَقَالُوا۟ رَبَّنَآ إِنَّآ أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَآءَنَا
فَأَضَلُّونَا ٱلسَّبِيلَا۠ ﴿٦٧﴾ رَبَّنَآ ءَاتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ ٱلْعَذَابِ
وَٱلْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿٦٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ
ءَاذَوْا۟ مُوسَىٰ فَبَرَّأَهُ ٱللَّهُ مِمَّا قَالُوا۟ ۚ وَكَانَ عِندَ ٱللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَقُولُوا۟ قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ
لَكُمْ أَعْمَٰلَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ
فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾ إِنَّا عَرَضْنَا ٱلْأَمَانَةَ عَلَى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ وَٱلْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَن يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا
ٱلْإِنسَٰنُ ۖ إِنَّهُۥ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾ لِّيُعَذِّبَ ٱللَّهُ ٱلْمُنَٰفِقِينَ
وَٱلْمُنَٰفِقَٰتِ وَٱلْمُشْرِكِينَ وَٱلْمُشْرِكَٰتِ وَيَتُوبَ ٱللَّهُ
عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٧٣﴾

(٦٣) ئەی پێغەمبەر ﷺ خەڵکی پرسیارت لێ دەکەن دەربارەی کاتی بەرپا بوونی ڕۆژی قیامەت، پێیان بڵێ: بێگومان زانینی کاتی بەرپا بونەکەی هەر لای خوایە، جا تۆ چوزانی لەوانەیە ڕۆژی قیامەت زۆر نزیکیش بێت (کەچی خەڵکی لێی غافڵن).

(٦٤) بێگومان ئەو خوایە نەفرینی کردووە لە کافرەکان، لە ڕۆژی قیامەتیشدا سزایەکی زۆر سەختی بۆ ئامادە کردوون...

(٦٥) کە بۆ هەمیشە تیایدا دەبێ بژین، لەوێش نە پشتیوانێك شك دەبەن فریایان بکەوێت، نە کەسێك هەیە ڕزگاریان بکات.

(٦٦) ڕۆژێك دێت رووخساریان ئەم دیودیوی پێ دەکرێت لەناو ئاگردا (تا چاك ببرژێن و بسوتێن) بەدەم ئاهو ناڵەو دەڵێن: ئای خۆزگە فەرمانبەرداری خوا بوینایە، گوێڕایەڵی پێغەمبەر بووینایە.

(٦٧) هەروەها دەڵێن: پەروەردگارا بەراستی ئێمە ملکەچ و فەرمانبەرداری ئاغاو گەورەکانمان بووین، هەر ئەوان ڕێگە و ڕێبازی ڕاستیان لە ئێمە شێوان و سەرگەردانیان کردین.

(٦٨) پەروەردگارا: دوو بەرابەر و دوو چەندانە سزای ئەوانە بدە و نەفرینێکی گەورە و زۆر بێ ئەندازەیان لێ بکە.

(٦٩) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە: وەکو ئەوانە مەبن کە ئازاری موسایاندا، خوای گەورەش لەو تۆمەت و بوختانەیان پاراستی و پاکیی ئاشکرا کرد، ئەو لای خوا زۆر بەڕێز و ئازیزە.

(٧٠) ئەی ئەوکەسانەی باوەڕتان هێناوە لە خوا بترسن و پارێزکار بن، هەمیشە قسەی بەجێ و بەسوود بکەن. (کە کاریگەری هەبێت لەسەرتاکو کۆمەڵ).

(٧١) ئەوسا ئیتر کردەوەکانتان چاك و بەجێ و پەسەند دەکات، لە گوناهەکانیشتان خۆش دەبێت، جا ئەوەی فەرمانبەرداری خواو پێغەمبەرەکەی بێت، ئەوە بەراستی سەرکەوتن و سەرفەرازیەکی بێ ئەندازە و بێ سنووری بەدەستهێناوە.

(٧٢) بێگومان ئێمە ئەم ئەمانەتەمان (ئەمانەتی سەرپشك بونو ئازادی) نیشانی ئاسمانەکان و زەوی و کێوەکانماندا، بەڵام هەموویان دەستیان پێوە ناو ترسان لێی (پێیان چاك بوو هەر فەرمانبەرداربن، سەرپشك نەبن) کەچی ئادەمیزاد هەڵیگرت و گرتیە ئەستۆی خۆی، بەڕاستی زۆر ستەمکار و نەفام بوو (ئەگەر زۆرینە ڕەچاو بکەین)...

(٧٣) تا خوا سزای پیاوان و ئافرەتانی دووڕوو، هەروەها هاوەڵگەران لە پیاوان و ئافرەتان بدات، لەولاشەوە تەوبە و پەشیمانی لە پیاوان و ئافرەتانی ئیماندار وەربگرێت، بێگومان خوای گەورە بۆ ئیمانداران هەمیشەو بەردەوام تەواو لێخۆشبوو و میهرەبانە.

سُورَةُ سَبَإٍ

آياتها ٥٤ — ترتيبها ٣٤

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلْأَرْضِ وَلَهُ ٱلْحَمْدُ
فِي ٱلْآخِرَةِ وَهُوَ ٱلْحَكِيمُ ٱلْخَبِيرُ ﴿١﴾ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي ٱلْأَرْضِ
وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنزِلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ
ٱلرَّحِيمُ ٱلْغَفُورُ ﴿٢﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَا تَأْتِينَا ٱلسَّاعَةُ
قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عَٰلِمِ ٱلْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ
ذَرَّةٍ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلْأَرْضِ وَلَآ أَصْغَرُ مِن ذَٰلِكَ
وَلَآ أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَٰبٍ مُّبِينٍ ﴿٣﴾ لِّيَجْزِيَ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ
كَرِيمٌ ﴿٤﴾ وَٱلَّذِينَ سَعَوْ فِيٓ ءَايَٰتِنَا مُعَٰجِزِينَ أُو۟لَٰٓئِكَ
لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رِّجْزٍ أَلِيمٌ ﴿٥﴾ وَيَرَى ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ
ٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ هُوَ ٱلْحَقَّ وَيَهْدِيٓ إِلَىٰ صِرَٰطِ
ٱلْعَزِيزِ ٱلْحَمِيدِ ﴿٦﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ
يُنَبِّئُكُمْ إِذَا مُزِّقْتُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّكُمْ لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٧﴾

سورەتی (سبأ)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەی کە هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەمووی ئەو خاوەنێتی، ستایش و سوپاس لە قیامەتیشدا هەر پێشکەش بەو دەکرێت، ئەو خوایەش تەواو دانا و ئاگایە.

(٢) ئەوزاتە دەزانێت چی دەچێت بەناخی زەویدا و چیشی لێ دێتە دەرەوە، چی لە ئاسمان دێتە خوارەوە و چیش پیایدا بەرزدەبێتەوە، بەراستی ئەو خوایە میهرەبان و لێخۆش بووە (بە نیسبەت ئیمانداران و تەوبەکارانەوە).

(٣) ئەوانەی کافرو خوانەناسن دەڵێن: قیامەت هەر نایەت و نامانگاتێ، ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: نەخێر وانیە، سوێند بە پەروەردگارم هەر یەختان دەگرێت چونکە ئەو زاتە زانایە بەنهێنی و شاراوەکان (چاك دەزانێت کەی بەرپای دەکات)، بە ئەندازەی کێشی گەردیلەیەك لە ئاسمانەکان و زەویدا لە خوا وون نابێت، هەروەها لەویش بچوکتر یان گەورەتر نی یە کە لەکتێبی تایبەتی روون و ئاشکرادا، لە – لوح المحفوظ – دا تۆمارە نەکرابێت.

(٤) ئەمەش بۆ ئەوەی خوا پاداشتی ئەوانە بداتەوە کە باوەڕیان هێناوە و کردەوە چاکەکانیان ئەنجام داوە، ئا ئەوانە لێخۆشبوون و رزق و رۆزی ناسك و نازدار (لە بەهەشتی بەریندا) بۆیان ئامادەیە.

(٥) ئەوانەش کە هەوڵ و کۆششیان داوە تا بەربەست دروست بکەن لە ڕێگەی پەیامی ئێمەدا، وا دەزانن لە سزای ئێمە رزگاریان دەبێت، ئەوانە سزاو تۆڵەیەکی زۆر بە سۆو پڕ ئازاریان بۆ ئامادەیە.

(٦) ئەوانەی زانستی و زانیاریان پێدراوە (چ زانستی ئاینی، وەك گاورو جوو، یان ئەوانەی رۆدەچن لە زانستە مادیەکاندا) چاك دەزانن ئەوەی لەلایەن پەروەردگارتەوە بۆت رەوانەکراوە هەرئەوە حەق و راستە، هیدایەت و رێنموویی بەخشە بۆ رێبازی پەروەردگاری خاوەن دەسەڵات و شایستەی سوپاس و ستایش.

(٧) بێبڕواکان (بەگاڵتە پێکردنەوە) دەیانوت: ئایا پیاوێکتان پێ بناسێنین کە هەواڵتان بداتێ، کە کاتێك پارچە پارچە و هەلا هەلا بوون لە توێی خاکدا، ئێوە دووبارە سەرلەنوێ دروست دەکرێنەوە؟!. (بۆ لێپرسینەوە).

أَفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَم بِهِۦ جِنَّةٌۢ ۗ بَلِ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْءَاخِرَةِ
فِى ٱلْعَذَابِ وَٱلضَّلَٰلِ ٱلْبَعِيدِ ﴿٨﴾ أَفَلَمْ يَرَوْا۟ إِلَىٰ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفَهُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۚ إِن نَّشَأْ نَخْسِفْ بِهِمُ
ٱلْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطْ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ
لَءَايَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ ﴿٩﴾ ۞ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا دَاوُۥدَ مِنَّا فَضْلًا ۖ
يَٰجِبَالُ أَوِّبِى مَعَهُۥ وَٱلطَّيْرَ ۖ وَأَلَنَّا لَهُ ٱلْحَدِيدَ ﴿١٠﴾ أَنِ ٱعْمَلْ
سَٰبِغَٰتٍ وَقَدِّرْ فِى ٱلسَّرْدِ ۖ وَٱعْمَلُوا۟ صَٰلِحًا ۖ إِنِّى بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿١١﴾ وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ ۖ
وَأَسَلْنَا لَهُۥ عَيْنَ ٱلْقِطْرِ ۖ وَمِنَ ٱلْجِنِّ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ
رَبِّهِۦ ۖ وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ ٱلسَّعِيرِ ﴿١٢﴾
يَعْمَلُونَ لَهُۥ مَا يَشَآءُ مِن مَّحَٰرِيبَ وَتَمَٰثِيلَ وَجِفَانٍ كَٱلْجَوَابِ
وَقُدُورٍ رَّاسِيَٰتٍ ۚ ٱعْمَلُوٓا۟ ءَالَ دَاوُۥدَ شُكْرًا ۚ وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِىَ
ٱلشَّكُورُ ﴿١٣﴾ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ ٱلْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَىٰ مَوْتِهِۦٓ
إِلَّا دَآبَّةُ ٱلْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنسَأَتَهُۥ ۖ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ ٱلْجِنُّ
أَن لَّوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ٱلْغَيْبَ مَا لَبِثُوا۟ فِى ٱلْعَذَابِ ٱلْمُهِينِ ﴿١٤﴾

(٨) لەوانەیە ئەو درۆی بەدەم خواوە هەڵبەستبێت!!، یان شێتی سەری لێداوبێت!! نەخێر، وانی‌یە، بەڵکو ئەوانەی کـە بـاوەڕ بـەرۆژی دوایـی نـاهێنن، لە سـزاو سەرگەردانیەکی زۆر دووردا ڕۆچوون.

(٩) باشە، ئاخۆ ئەوانـە سـەرنجی دەوروبـەری خـۆیان نـەداوە، چـی دەورەی داون لە ئـاسمان و زەویـدا؟!، سـەرنجی بـەردەمیان نـەداوە؟!، ئـاورێك لە دواوە نادەنەوە؟!، ئەگەر بمانەوێت بە ناخی زەویدا دەیانبەینە خوارەوە، یان پارچەیەك لە ئاسمانەوە بەسەریاندا بـەر دەدەینەوە، بەڕاستی ئـا لەو تـوانـا و دەسـەلاتداریـەدا نیشانەی روون و ئاشکرا هەیە، بۆ هـەر بـەندەیەك کـە گەڕابێتەوە بۆ لای خوا و هۆشی لای ڕەزامەندیی ئـەو زاتە بێت.

(١٠) سوێند بەخوا ئێمە ڕێزو بایەخێکی زۆرمان بەخشی بە داود لەلایەن خۆمانەوە، (کاتی خـۆی فـەرمانماندا): ئەی کێوەکان و باڵندەکان تەسبیحات و سروودی ستایشی لەگەڵدا بڵێنەوە، هەروەها ئاسنیشمان بۆ نەرم کرد (وەکو موعجیزەیەك، تا پێداویستیەکانی بەئاسانی لێ دروست بکات)...

(١١) هەروەها فەرمانمان پێدا کە: چەندەها کـەلوپەلی جـەنگیی دەرەدامـان دروست بکـە، ئـەڵقە و تەنینەکانیشی بە ڕێکوپێکی ڕێك بخە و لە یەکیان تێهەڵکێش بکە، هەروەها فەرمانمان پێدان: کارو کردەوەی چاکە ئەنجام بدەن، دڵنیاش بن کە من بینام بەو کارو کردەوانەی کە دەیکەن.

(١٢) بۆ سولەیمانیش ـ با ـ مان خستە ژێر فەرمانیەوە، بەیانیان یەك مانگەڕێ دەڕۆیشت و ئێواران یەك مانگە ڕێ دەهاتەوە، کانی ـ مس ـ یشمان بۆ تواندەوە، لە جنۆکەکانیش هەندێکمان بۆ ڕاهێنا کە لەبەر دەستیدا کار بکەن بەفەرمانی پەروەردگاری، جا ئـەوەی لە فـەرمانی ئـێمە دەربـچێت سـزای دۆزەخی پێ دەچێژین.

(١٣) سولەیمان هەرچی بویستایە، جنۆکەکان بۆیان دروست دەکرد، لە چەندەها جـۆری مـیحراب و شوێنی خواپەرستی، لە پەیکەرو قاپ و کاسە وەك حەوزی فراوان، هەروەها مەنجەڵی گەورەی وا کە لە جێگەی خۆی دامەزراوە و ناجوڵێت، ئینجا پێمان وتن: ئەی نـەوە و شـوێنکەوتوانـی داود، ئـێوە بەکردارو گوفتار سوپاسگوزار بن (چاکە لەگەڵ خەڵکیدا بکەن)، هـەرچـەندە ژمـارەیەکـی کـەم لە بەندەکانم سوپاسگوزارن.

(١٤) کاتێك بڕیاری مردنی سولەیمانمان داو مرد جنۆکەکان ئاگادار نەبوون لە مردنەکەی، بەڵکو تەنها مۆرانە بو بە هۆی زانینی مردنەکەی کاتێك گۆچانەکەیان کلۆر کرد، جا کە سولەیمان کەوت بەڕوودا، ئەوسا جنۆکەکان زانیان سولەیمان دەمێکە وەفاتی کردووە، جا ئەگەر غەیب زان و نهێنی زان بوونایە، ئاوا لە کارو فرمانی ناخۆش و ریسواکەردا بەردەوام نەدەبوون (چونکە لە ترسدا لە کاری سـەختدا بەردەوام بوون و نەیانزانی کە وەفاتی کردووە).

لَقَدۡ كَانَ لِسَبَإٖ فِي مَسۡكَنِهِمۡ ءَايَةٞۖ جَنَّتَانِ عَن يَمِينٖ وَشِمَالٖۖ
كُلُواْ مِن رِّزۡقِ رَبِّكُمۡ وَٱشۡكُرُواْ لَهُۥۚ بَلۡدَةٞ طَيِّبَةٞ وَرَبٌّ غَفُورٞ
﴿١٥﴾ فَأَعۡرَضُواْ فَأَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمۡ سَيۡلَ ٱلۡعَرِمِ وَبَدَّلۡنَٰهُم بِجَنَّتَيۡهِمۡ
جَنَّتَيۡنِ ذَوَاتَيۡ أُكُلٍ خَمۡطٖ وَأَثۡلٖ وَشَيۡءٖ مِّن سِدۡرٖ قَلِيلٖ
﴿١٦﴾ ذَٰلِكَ جَزَيۡنَٰهُم بِمَا كَفَرُواْۖ وَهَلۡ نُجَٰزِيٓ إِلَّا ٱلۡكَفُورَ ﴿١٧﴾
وَجَعَلۡنَا بَيۡنَهُمۡ وَبَيۡنَ ٱلۡقُرَى ٱلَّتِي بَٰرَكۡنَا فِيهَا قُرٗى ظَٰهِرَةٗ
وَقَدَّرۡنَا فِيهَا ٱلسَّيۡرَۖ سِيرُواْ فِيهَا لَيَالِيَ وَأَيَّامًا ءَامِنِينَ ﴿١٨﴾
فَقَالُواْ رَبَّنَا بَٰعِدۡ بَيۡنَ أَسۡفَارِنَا وَظَلَمُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ فَجَعَلۡنَٰهُمۡ
أَحَادِيثَ وَمَزَّقۡنَٰهُمۡ كُلَّ مُمَزَّقٍۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّكُلِّ صَبَّارٖ
شَكُورٖ ﴿١٩﴾ وَلَقَدۡ صَدَّقَ عَلَيۡهِمۡ إِبۡلِيسُ ظَنَّهُۥ فَٱتَّبَعُوهُ إِلَّا
فَرِيقٗا مِّنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَمَا كَانَ لَهُۥ عَلَيۡهِم مِّن سُلۡطَٰنٍ
إِلَّا لِنَعۡلَمَ مَن يُؤۡمِنُ بِٱلۡأٓخِرَةِ مِمَّنۡ هُوَ مِنۡهَا فِي شَكّٖۗ وَرَبُّكَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٍ حَفِيظٞ ﴿٢١﴾ قُلِ ٱدۡعُواْ ٱلَّذِينَ زَعَمۡتُم مِّن دُونِ
ٱللَّهِ لَا يَمۡلِكُونَ مِثۡقَالَ ذَرَّةٖ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي
ٱلۡأَرۡضِ وَمَا لَهُمۡ فِيهِمَا مِن شِرۡكٖ وَمَا لَهُۥ مِنۡهُم مِّن ظَهِيرٖ ﴿٢٢﴾

(١٥) سوێند بەخوا بۆ خەڵكی سەبەئ لە وڵاتی خۆیاندا بەڵگە و نیشانەی دەسەڵاتی خوا ئاشكرایە، كە ئـەویش دوو بـاخی زۆرگـەورە بـوو لە لای راست و چـەپی ناوچەكەدا، فەرمانیان پێ درابوو كـە: بـخۆن لە رزق و رۆزی پەروەردگارتان و سوپاسگوزاری بـن، وڵاتـێكی خـۆش و ئـاوەدان، پـەروەردگارێكی لێـخۆشبوو و لێبووردە...

(١٦) جا ئەوان لەباتی شوكرانە بژێری و خـواپـەرستی (یاخی بون‌و) رویان نەكردە ئیمان‌و بـەدەم بـانگەوازی خـواوە نـەچوون، هـەر بـۆیە ئـێمەش لافـاوێكی وێرانكەرمان بەسەردا بەرەڵا كردن، (كە باخ و بێستانی كاول كردن) ئەوسا لە جیاتی ئـەو دووبـاخە گـەورەیە دووباخی دركاوی بەرو بووم تاڵ و درەختی بێ بـەری وەك دارگەزۆو كەمێك درەختی (سـدر) یش كـە بـەرو بوومێكی كەمی هەیە، پێمان بەخشین.

(١٧) ئا بەو جۆرە سـەختە تـۆڵەمان لێسـەندن بـەهۆی ئەوەوە كە بێ باوەڕو سپڵە بوون، مـەگـەر ئـێمە تـۆڵە هەموو كافرو سپڵەیەك ناسێنین؟!

(١٨) ئەوسا ئێمە لە نێوان ئەمان و ئەو شوێنانەدا كە بەرەكـەتمان بـەسەردا رژانـدبوون، دێـهات و ئاوەدانی ئاشكرامان بەرپا كردبوو، كە بەبێ ماندوو بوون ئەوان سەفەریان دەكرد (لە نـێوان شـام و یەمەندا) ماوەی نێوان دێهاتەكانیان دەبری بە ئاسانی و بێ ماندوو بوون، (پێمان وتبوون، دە سەفەرو بازرگانی بكەن)، برۆن چەندەها شەو و رۆژ بێ ئەوەی هیچ ترس و بیمتان هەبێت.

(١٩) كەچی (لەو ناز و نیعمەتەش بێزاربوون و) وتیان: پەروەردگارا نێوانی رێگەی سەفەرەكـانمان لەیەك دوور بخەرەوە، بێگومان بەم داخوازیەیان ستەمیان لە خۆیان كرد، ئێمەش كردمانن بە داستان و باسی سەرزاری خەڵكی و پارچە پارچەمان كردن زۆر بەخراپی، بەڕاستی ئا لەو رووداو و حاڵەتانەدا بـەڵگە و نـیشانەی زۆر هـەیە بـۆ كـەسانێك زۆر خـۆ گـربن لە كـاتی نـاخۆشی و تـەنگانەدا و سوپاسگوزاربن لەكاتی خۆشیدا (هەوڵ بدەن وەكو ئەو قەومە نالەبارە بیانووگرە نەبن).

(٢٠) لەڕاستیدا گومانی شەیتان بەڕاست دەرچوو بەرامبەر ئەو جۆرە كەسانە (كە روو بە پەروەردگار كاتی خۆی وتبووی: دەبینیت زۆربەی خەڵكی سوپاسگوزار نابن) كەچی خەڵكی بێ پەروا هەرشوێنی كەوتن، جگە لە دەستەیەك لە برواداران.

(٢١) جا وەنەبێت ئیبلیس هیچ دەسەڵاتێكی بەسەریاندا ببێت، بەڵكو ئێمە ویسـتومانە روون بـێت و دەربكەوێت، كێ باوەڕی بە قیامەت و رۆژی دوایی هەیە و كێ لە شك و گوماندایە، (دڵنیابە ئـەی پێغەمبەر) كە پەروەردگاری تۆ ئاگادار و چاودێرە بەسەر هەموو شتێكدا و هیچ شتێكی لێ بزر نابێت.

(٢٢) ئەی پێغەمبەر ﷺ بەهاوەڵگەران بڵێ: هەر هاناو هاوار ببەن بـۆ ئـەوانـەی كـە لە جـیاتی خـوا دەیانپەرستن!! چونكە ئەوانە خاوەنی بچوكتر لەگەردیلەیەك نین نە لە ئاسمانەكان، نە لە زەویدا و هیچ هاوبەشی و هاوكاریەكیشیان نیە تیایاندا، دەسەڵاتی هیچ پشتیوانی و یارمەتیەكیشیان نیە.

وَلَا تَنفَعُ ٱلشَّفَٰعَةُ عِندَهُۥٓ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُۥ ۚ حَتَّىٰٓ إِذَا فُزِّعَ عَن
قُلُوبِهِمْ قَالُوا۟ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ ۖ قَالُوا۟ ٱلْحَقَّ ۖ وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ ٱلْكَبِيرُ
﴿٢٣﴾ ۞ قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ قُلِ ٱللَّهُ ۖ
وَإِنَّآ أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًى أَوْ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ قُل
لَّا تُسْـَٔلُونَ عَمَّآ أَجْرَمْنَا وَلَا نُسْـَٔلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾ قُلْ
يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِٱلْحَقِّ وَهُوَ ٱلْفَتَّاحُ ٱلْعَلِيمُ
﴿٢٦﴾ قُلْ أَرُونِىَ ٱلَّذِينَ أَلْحَقْتُم بِهِۦ شُرَكَآءَ ۖ كَلَّا ۚ بَلْ هُوَ ٱللَّهُ
ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ وَمَآ أَرْسَلْنَٰكَ إِلَّا كَآفَّةً لِّلنَّاسِ
بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾
وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٢٩﴾
قُل لَّكُم مِّيعَادُ يَوْمٍ لَّا تَسْتَـْٔخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ
﴿٣٠﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَن نُّؤْمِنَ بِهَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ وَلَا
بِٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ ۗ وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلظَّٰلِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِندَ
رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ ٱلْقَوْلَ يَقُولُ ٱلَّذِينَ
ٱسْتُضْعِفُوا۟ لِلَّذِينَ ٱسْتَكْبَرُوا۟ لَوْلَآ أَنتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

(٢٣) هیچ تکایەکیش سوودی نیە لای خوا مەگەر بۆ کەسێك خوا مۆڵەتی بدات، هەتا ئەو کاتەی کە ترس لە دڵی تکاکاران لادەچێت و هۆشیان پێدا دێتەوە، لە یەکتر دەپرسن: پەروەردگارتان فەرمانی بەچی داو چی فەرموو، لە وەڵامدا دەڵێن: حەق و راست و دروستی فەرموو، هەر ئەویش بەرزو بڵند و گەورەیە.

(٢٤) ئەی پێغەمبەر ﷺ بە هاوەڵگەران بڵێ: کێ رزق و رۆزیتان پێ دەبەخشێت لە ئاسمانەکان و زەویەوە (ئەگەر بەهۆی سپلەییانەوە وەڵامیان نەدایتەوە تۆ) بڵێ: مەگەر هەر زاتی ـ الله ـ رۆزیبەخش نیە؟! ئەوسا پێیان بڵێ: بێگومان ئێمە، یان ئێوە لەسەر رێگەی راست و دروستی هیدایەتین، یاخود لە گومراییەکی ئاشکرادا رۆچوین!! (خۆتان بینە داوەر و حەکەم)

(٢٥) هەروەها پێیان بڵێ: ئێوە پرسیارتان لێ ناکرێت دەربارەی ئەو گوناهانەی کردومانە، ئێمەش پرسیارمان لێناکرێت دەربارەی ئەو کارو کردەوانەتان کە ئەنجامی دەدەن (هەرکەس بەرپرسی کارو کردەوە و بیروباوەڕی خۆیەتی).

(٢٦) پێیان بڵێ: رۆژێك دێت پەروەردگارمان هەموو لایەکمان کۆدەکاتەوە، لەوەودوا لەسەر بنچینەی حەق و راستی جیامان دەکاتەوە، (باوەڕداران بۆ بەهەشت و بەختەوەری، کافر و هاوەڵگەران بۆ دۆزەخ و دەردی سەری)، جا بێگومان لەو رۆژەدا ئەو زاتە هەر خۆی سەردار و بالادەستە و زانای بێسنوورە.

(٢٧) دووبارە پێیان بڵێ: ئادەی ئەوانەم نیشان بدەن کە دابوتانە پاڵ خواو بەهاوبەشی ئەوتان دادەنا، نەخێر (بەهەڵەدا چون چونکە ئەو زاتە) هاوەڵ و هاوبەشی نیيە، ئیتر وازبهێنن لەو بیروباوەڕە چەوتە، بەڵکو ئەو زاتە خوایە کە تەواو باڵادەست و دانایە.

(٢٨) لەراستیدا ئێمە تەنها بۆ هیدایەتی هەموو خەڵکی، تۆمان رەوانە کردووە، لەکاتێکدا مژدەدەرو ترسێنەریت بۆیان، بەڵام زۆربەی خەڵکی بەم راستیيە نازانن... (بە گرنگ نەیانگرتووە).

(٢٩) بۆیە کافران دەڵێن: باشە؛ کەی ئەم بەڵێنی زیندوو بوونەوەیە دێتە دی ئەگەر ئێوە راستگۆن...

(٣٠) پێیان بڵێ: بەڵێنی رۆژێکتان پێدراوە کە ناتوانن داوای تاوێك دواکەوتن یان پێشکەوتنی بکەن. (چونکە بەدەست ئێوە نیە).

(٣١) ئەوانەی بێ باوەڕن دەڵێن: هەرگیز باوەڕ بەم قورئانەو بەو هەواڵەش ناکەین کە باسی دەکات (کە قیامەتە)، خۆ ئەگەر ببینیت کاتێك ستەمکاران وەستێنراون لەبەردەم دادگای پەروەردگاریاندا قسە دەڵێن بەیەکترو یەکتری تاوانبار دەکەن، چەوساوەو ژێردەستەکان بەزۆرداروو دەسەڵاتدارەکان دەڵێن: ئەگەر ئێوە نەبوونایەتە کۆسپ، ئەوە ئێمە باوەڕدار دەبووین.

قَالَ ٱلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُواْ لِلَّذِينَ ٱسۡتُضۡعِفُوٓاْ أَنَحۡنُ صَدَدۡنَٰكُمۡ
عَنِ ٱلۡهُدَىٰ بَعۡدَ إِذۡ جَآءَكُمۖ بَلۡ كُنتُم مُّجۡرِمِينَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ
ٱسۡتُضۡعِفُواْ لِلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُواْ بَلۡ مَكۡرُ ٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ إِذۡ
تَأۡمُرُونَنَآ أَن نَّكۡفُرَ بِٱللَّهِ وَنَجۡعَلَ لَهُۥٓ أَندَادٗاۚ وَأَسَرُّواْ ٱلنَّدَامَةَ
لَمَّا رَأَوُاْ ٱلۡعَذَابَۚ وَجَعَلۡنَا ٱلۡأَغۡلَٰلَ فِيٓ أَعۡنَاقِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْۚ
هَلۡ يُجۡزَوۡنَ إِلَّا مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَآ أَرۡسَلۡنَا فِي قَرۡيَةٖ
مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتۡرَفُوهَآ إِنَّا بِمَآ أُرۡسِلۡتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿٣٤﴾
وَقَالُواْ نَحۡنُ أَكۡثَرُ أَمۡوَٰلٗا وَأَوۡلَٰدٗا وَمَا نَحۡنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٣٥﴾
قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ وَيَقۡدِرُ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ
لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٣٦﴾ وَمَآ أَمۡوَٰلُكُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُكُم بِٱلَّتِي تُقَرِّبُكُمۡ عِندَنَا
زُلۡفَىٰٓ إِلَّا مَنۡ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا فَأُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ جَزَآءُ ٱلضِّعۡفِ
بِمَا عَمِلُواْ وَهُمۡ فِي ٱلۡغُرُفَٰتِ ءَامِنُونَ ﴿٣٧﴾ وَٱلَّذِينَ يَسۡعَوۡنَ فِيٓ
ءَايَٰتِنَا مُعَٰجِزِينَ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ٱلۡعَذَابِ مُحۡضَرُونَ ﴿٣٨﴾ قُلۡ
إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ
أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ﴿٣٩﴾

(٣٢) دەسەڵاتدراو زۆردارەکانیش بە چەوساوە و ژێردەستەکان دەڵێن: ئایا بۆچی ئێمە ڕێگەی هیدایەتمان لێ بەستبوون و نەماندەهێشت دوای ئەوەی کە هیدایەت هاتبوو بۆتان؟! نەخێر، وا نییە، بەڵکو ئێوە خۆتان تاوانبارو تاوانکار بوون.

(٣٣) دووبارە چەوساوەو و ژێردەستەکان دەڵێن بەزۆردارو دەسەڵاتدراەکان: نا، وانیە، بەڵکو پیلان و نەخشەی شەوانە ڕۆژ بوو کاتێك فەرمانتان پیادەداین بڕوامان بەخوا نەبێت (شوێنی ڕێگە و ڕێبازی نەکەوین)، هاوەڵی بۆ بریار بدەین، (پاشان هەموان) پەشیمانی لە دەرونیاندا دەشارنەوە بە تایبەتی کاتێك سزاو تۆڵە دەبینن بۆیان ئامادەیە، ئەوسا چەندەها کۆت و زنجیری ئاگرینمان کردە گەردنی ئەوانەوە کە بێ بڕوا بوون (پێیان دەوترێت)، ئایا پاداشت دەدرێنەوە جگە بەوەی کە کاتی خۆی ئەنجامیان دەدا؟

(٣٤) ئێمە لە هیچ شارو وڵاتێکدا پێغەمبەرێکی بێدار خەرەوەمان نەناردووە، کە خۆشگوزەرانەکان نەیانووتبێت: بەڕاستی ئێمە بێ بڕواین بەم بیروباوەڕەی کە بە ئێوەدا ڕەوانە کراوە!!

(٣٥) هەروەها دەیانوت: ئێمە سامان و نەوەی زۆرترمان هەیە، ئێمە لە قیامەتدا لە سزادراوان نابین!!

(٣٦) ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: بەڕاستی پەروەردگاری من رزق و ڕۆزی دەبەخشێت بە هەرکەس کە بیەوێت، یان کەمی دەکاتەوە و تەنگی دەکاتەوە (بێگومان هەردوو حاڵەتە کە بۆ تاقیکردنەوەیە) بەڵام زۆربەی خەڵکی بەنهێنی کارەکانمان نازانن و پەی پێنابەن.

(٣٧) لەڕاستیدا نەماڵتان و نە نەوەتان نابنە هۆی ئەوەی کە نزیکتان بخەنەوە لە ئێمە، مەگەر کەسێك باوەڕی هێنابێت و کاروکردەوەی چاکی ئەنجام دابێت، جا ئا ئەوانە پاداشتی چەند بەرابەریان هەیە بەهۆی ئەو کردەوانەی کە کردوویانە، هەر ئەوانیش لە کۆشك و تەلارەکانی بەهەشتدا بە ئاسوودەیی و ئارامی و خۆشی، ژیان دەبەنە سەر.

(٣٨) ئەوانەش کە هەوڵ و کۆشش دەدەن تا بەربەست بخەنە ڕێی ئایەتەکانی ئێمە بەخەیاڵی ئەوەی ئێمە دەستەوسان دەکەن، ئا ئەوانە بۆ ناو سزاو ئازار ڕاپێچ دەکرێن (بە ناچاریو ریسوایی).

(٣٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: بەڕاستی پەروەردگارم رزق و ڕۆزی دەبەخشێت بە هەرکەس لە بەندەکانی یان لێی دەگرێتەوە، ئێوەش هەر شتێك دەبەخشن ئەو زاتە جێی پردەکاتەوە (هەندێك جار هەر لە دنیادا، پاداشتی قیامەتیش بابوەستێت)، چونکە ئەو خوایە چاکترین رزق و ڕۆزی بەخشە (بەسەرجەم بەندەکانی).

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَٰٓئِكَةِ أَهَٰٓؤُلَآءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا۟
يَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾ قَالُوا۟ سُبْحَٰنَكَ أَنتَ وَلِيُّنَا مِن دُونِهِم ۖ بَلْ كَانُوا۟
يَعْبُدُونَ ٱلْجِنَّ ۖ أَكْثَرُهُم بِهِم مُّؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾ فَٱلْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ
بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَّفْعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ ذُوقُوا۟ عَذَابَ
ٱلنَّارِ ٱلَّتِى كُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٍ
قَالُوا۟ مَا هَٰذَآ إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَن يَصُدَّكُمْ عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ ءَابَآؤُكُمْ
وَقَالُوا۟ مَا هَٰذَآ إِلَّآ إِفْكٌ مُّفْتَرًى ۚ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لِلْحَقِّ لَمَّا
جَآءَهُمْ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٣﴾ وَمَآ ءَاتَيْنَٰهُم مِّن كُتُبٍ
يَدْرُسُونَهَا ۖ وَمَآ أَرْسَلْنَآ إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِن نَّذِيرٍ ﴿٤٤﴾ وَكَذَّبَ
ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا۟ مِعْشَارَ مَآ ءَاتَيْنَٰهُمْ فَكَذَّبُوا۟ رُسُلِى ۖ
فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٥﴾ ۞ قُلْ إِنَّمَآ أَعِظُكُم بِوَٰحِدَةٍ ۖ أَن
تَقُومُوا۟ لِلَّهِ مَثْنَىٰ وَفُرَٰدَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا۟ ۚ مَا بِصَاحِبِكُم
مِّن جِنَّةٍ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُم بَيْنَ يَدَىْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٤٦﴾
قُلْ مَا سَأَلْتُكُم مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ ۖ إِنْ أَجْرِىَ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ
كُلِّ شَىْءٍ شَهِيدٌ ﴿٤٧﴾ قُلْ إِنَّ رَبِّى يَقْذِفُ بِٱلْحَقِّ عَلَّٰمُ ٱلْغُيُوبِ ﴿٤٨﴾

(٤٠) ڕۆژێك دێت کە خوا تێکڕای هەموویان کۆ دەکاتەوە، ئەوسا ڕوو بە فریشتەکان دەفەرموێت: بەڕاست! ئایا ئەو دەستە گومرایە ئێوەیان دەپەرست؟!

(٤١) لە وەڵامدا دەڵێن: پاکی و ستایش بۆ تۆ ئەی پەروەردگار تۆ یارو یاوەری ئێمەی نەك ئەوان، نەخێر؛ ئێمەیان نەدەپەرست، بەڵکو ئەوان جنۆکەیان دەپەرست، زۆربەیان باوەڕیان پێیان هەبوو (جادووگەرو دەجالەکان خەڵەتاندبوویانن جنۆکەیان لێ‌دەکردن بە فریشتە).

(٤٢) جا ئیتر ئەمڕۆ کەستان دەسەڵاتی ئەوەی نیە کە قازانجێك یان زەرەرێك بەکەسی ترتان بگەیەنێت، بەوانەش کە ستەمیان کردووە دەڵێین: دە بچێژن سزای ئەو ئاگرەی کە ئێوە بە درۆتان دەزانی و باوەڕتان پێ نەدەکرد.

(٤٣) کاتێکیش ئایەتە ئاشکراو ڕوونەکانی ئێمە بەسەریاندا بخوێنرێتەوە، ئەوە کافران دەڵێن: ئەمە تەنها کابرایەکە و دەیەوێت لە ڕێگە و ڕێبازی باوو باپیرانتان وێڵتان بکات، هەروەها دەڵێن: ئەمە تەنها درۆیەکی هەڵبەستراوە، ئەوانەش کە بێ‌باوەڕن دەربارەی ئەو حەق و ڕاستیەی کە بۆیان هاتووە دەڵێن: ئا ئەمە تەنها سیحر و جادوویەکی ئاشکرایە!!

(٤٤) جا خۆ ئێمە هیچ کتێب و نامەیەکمان بۆ نەناردوون تا بیخوێنن و لێی بکۆڵنەوە (پێش ئەم قورئانە) پێش تۆش هیچ پێغەمبەرێکمان بۆ ڕەوانە نەکردوون کە بێداریان بکاتەوەو (لە سزای بێ ئیمانی بیانترسێنێت).

(٤٥) ئەو خەلکەی پێش ئەمانیش بڕوایان بە پێغەمبەرانی خوا نەکردووە، بەمەرجێك نەگەیشتوونەتە دەیەکی ئەوەی کە بەوانمان بەخشی بوو لە دەسەڵات و دارایی، کەچی لەگەڵ ئەوەشدا بەرنامەی پێغەمبەرەکانی منیان بە درۆزانی، جا ئایا نابینن چۆن بوو سزای من و چیم بەسەر هێنان؟!

(٤٦) پێیان بڵێ: بەڕاستی من هەر یەك ئامۆژگاری ئێوە دەکەم، کە بۆ خوا و لەبەر خوا، دوو قۆڵی یان بەتەنهایی، هەڵوێستە بکەن و پاشان بیربکەنەوە (لەم قورئانە، لەم پێغەمبەرە، لەم بەرنامەیە) ئەم هاوەڵەی ئێوە (محمد ﷺ)، شێت نیە، (بەڵکو) ئەو تەنها ترسێنەرێکی ئێوەیە، پێش ئەوەی سزایەکی سەخت ڕووبەڕووتان ببێت...

(٤٧) پێیان بڵێ: هەرچی پاداشت و کرێیەکم داواکردوە هەر بۆ خۆتان، من پاداشتم تەنها لەسەر خوایە، ئەو خوایەش شایەتە بەسەر هەموو شتێکەوە.

(٤٨) ئەی محمد ﷺ بڵێ: بەڕاستی پەروەردگارم سەرئەنجام، حەق دەماڵێت بەسەر بەتاڵ و ناحەقیدا بەڕاستی ئەو زاتە شارەزاو زانایەکی بێ سنوورە بە نهێنی و شاراوەکان.

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾ قُلْ إِن ضَلَلْتُ
فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي وَإِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ
سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَزِعُوا فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا مِن
مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥١﴾ وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ وَأَنَّىٰ لَهُمُ التَّنَاوُشُ مِن
مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾ وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِن قَبْلُ وَيَقْذِفُونَ
بِالْغَيْبِ مِن مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾ وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ
كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِم مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُّرِيبٍ ﴿٥٤﴾

سُورَةُ فَاطِرٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِي
أَجْنِحَةٍ مَّثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ مَّا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِن رَّحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا
وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِن بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ يَا أَيُّهَا
النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُم
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ ﴿٣﴾

(٤٩) هەروەها بڵێ: حـەق و راسـتی هـات و بـەتاڵ و ناحەقی ئیتر دەرناکـەوێت.. نـە دەتـوانـێت دەست پـێ بکاتەوە، نە دەتوانێت بگەڕێتەوە دۆخی جارانی.

(٥٠) بـڵێ: ئـەگـەر مـن گـومرابـم، ئـەوە بـێگومان گومراییەکەم لەسەر خۆم دەکەوێت، خۆ ئەگەر رێگەی هیدایەتیش بگرم، ئەوە بەهۆی نیگاو وەحی پەروەردگار مەوەیە کە بۆم دەنێرێت، بەڕاسـتی ئـەوزاتـە بـیسەرو نزیکە.

(٥١) خۆ ئەگەر بـێ بـاوەڕان ببینیت کـاتێك لە تـرسا خەریکن زیرە دەکەن، دڵنیان کـە لە دەست دەرنـاچن و رزگاربوونیان ئەستەمە، ئیتر هەر لە نـزیکەوە دەسگـیر دەکرێن و باڵبەست دەکرێن.

(٥٢) ئـــەوکاتە بـــەناچاری دەڵـــێن: ئـــیمانمان بـــە پەروەردگارمان هێنا، بەڵام لەو شوێنە دوورەوە ئیمانیان چۆن دەست دەکەوێت!

(٥٣) ئەوانە کاتی خۆی باوەڕیان بە خوا نەبوو، هەر لە دوورەوە باسی نهێنی و شاراوەکانیان دەکردو دەمیان لێ دەکوتا (دوور لە زانست و زانیاری، وا ئێستە ئیتر شەرمەزارن).

(٥٤) ئەوسا ئیتر لە نێوان ئەمان و ئەو شتانەی ئارەزووەی دەکەن بەربەست دانرا، هەروەکو پێشتر بە هاو شێوەی ئەمان کرا (لە بێ باوەڕان)، لەراستیدا ئەوانە هەمیشە لە گومان و دوودڵیەکدا بـوون کـە خەڵکیی دەخستە گومانو دوودڵیەوە.

سورەتی (فاطر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوپاس و ستایش بۆ خوایە، کە بەدیهێنەری ئاسمانەکـان و زەویـە، فـریشتەکـانی کـردووە بـە فرستادەی خۆی کە خاوەنی چەندەها باڵن، هەیانە دوو، یان سێ، یـان چـوار بـاڵە، لە دروسـتکردندا هەرچی بوێت زیادی دەکات (لە ژمارەی فـریشتەکـان، لە ئـەستێرە و هـەسارەکـان، لە ئـادەمیزاد و بەدیهێنراوان... هتد) بەڕاستی خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

(٢) هەر کاتێك خوا دەرگاوزەی رەحمەت و بەخششی خۆی لە خەڵکی بکاتەوە، ئەوە هیچ کەس و هیچ شتێك ناتوانێت بەری بگرێت، هەر کاتێکیش دەروازەی رەحـمەتی بگـرێتەوە و دای بـخات، کـەس ناتوانێت لەدوای گرتنەوەکەی خوا بێجگە لە خۆی بـیکاتەوە، ئـەو زاتـە هـەر خـوێشی بـەتەواوی باڵادەست و دانایە.

(٣) ئەی خـەڵکینە بـیربکەنەوە لە چـاکـەو نـازو نـیعمەتی خـوا بـەسەرتانەوە، ئـایا دروسـتکارو بەدیهێنەرێکی‌تر هەیە جگە لە خوا لە ئاسمان و زەویەوە رزق و رۆزیتان پێ بـبەخشێت؟ بـێگومان جگە لەو زاتە خوایەکی‌تر نیە، جا ئەوە چۆن لەو بیروباوەڕە دروستە لادەدرێـن؟ (بـۆ روو دەکـەنە گومرایی).

وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرْجَعُ ٱلْأُمُورُ
﴿٤﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا
وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِٱللَّهِ ٱلْغَرُورُ ﴿٥﴾ إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَٱتَّخِذُوهُ
عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُواْ حِزْبَهُۥ لِيَكُونُواْ مِنْ أَصْحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ ﴿٦﴾ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُم
مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾ أَفَمَن زُيِّنَ لَهُۥ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ فَرَءَاهُ حَسَنًا
فَإِنَّ ٱللَّهَ يُضِلُّ مَن يَشَآءُ وَيَهْدِى مَن يَشَآءُ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ
عَلَيْهِمْ حَسَرَٰتٍ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌۢ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٨﴾ وَٱللَّهُ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ
ٱلرِّيَٰحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَٰهُ إِلَىٰ بَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَحْيَيْنَا بِهِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا كَذَٰلِكَ ٱلنُّشُورُ ﴿٩﴾ مَن كَانَ يُرِيدُ ٱلْعِزَّةَ فَلِلَّهِ ٱلْعِزَّةُ جَمِيعًا
إِلَيْهِ يَصْعَدُ ٱلْكَلِمُ ٱلطَّيِّبُ وَٱلْعَمَلُ ٱلصَّٰلِحُ يَرْفَعُهُۥ وَٱلَّذِينَ
يَمْكُرُونَ ٱلسَّيِّـَٔاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُوْلَٰٓئِكَ هُوَ يَبُورُ
﴿١٠﴾ وَٱللَّهُ خَلَقَكُم مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَٰجًا
وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِۦ وَمَا يُعَمَّرُ مِن مُّعَمَّرٍ
وَلَا يُنقَصُ مِنْ عُمُرِهِۦٓ إِلَّا فِى كِتَٰبٍ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١١﴾

(٤) (پـــاشان دڵـــخۆشی پـــێغەمبەر ﷺ دەداتـــەوە وەدەفەرموێت): خۆ ئەگەر خوانەناسان بروات پێنەکەن، ئەوە دڵنیابە کە پێغەمبەرانی تریش پێش تۆ بروایان پێ نەکراوە، بەڵام غەمت نەبێت هەر بۆ لای خـوا هـەموو کارێك دەبرێتەوە و ئەوانە لە دەستی دەرناچن.

(٥) ئەی خەڵکینە؛ دڵنیابن بەڵێنی خوا راست و دروستە (قیامەت بەرپا دەکات و لە هەموو کـەس دەپـرسێتەوە) کەوابوو ژیانی ئەم دنـیایە سـەرتان لێ نـەشێوێنێت و شەیتان نەتانخە ڵتێنێت (بە ناوی رەحم و بەزەیی خواوە کە گوایە هەرچی بکەن خوا بەبەزەییە و لێتان خـۆش دەبێت)...

(٦) چونکە بـەراسـتی شـەیتان دوژمـنتانە ئـێوەش بـە دوژمـــنی خـــۆتانی دابـنێن، بـێگومان بـانگی تـاقم و داروودەستەی خۆی دەکات بۆ ئـەوەی بـبنە نـیشتەجێی دۆزەخ. (وەك خۆی ریسوابین).

(٧) ئەوانەی بێ بروا بوون سزای زۆر پر ئێش و ئـازار چـــاوەڕێیانە، ئـەوانـەش بـاوەڕیان هـێناوە و کـردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە لێخۆشبوون و پاداشتی بێ سنوور چاوەڕێیانە و بۆیان ئامادەیە.

(٨) ئایا ئەو کەسەی کە کردەوە ناشیرینەکانی بۆ رازێنراوەتەوە و بەجوان و چاك دەیبینێت؟! (وەك ئەو کەسە وایە کە پێوەری خوایی پێیە بۆ چاکە و خراپە)؟ بەڕاستی خوا بیەوێت هەر کەس گومرا بکات دەیکات، هەر کەسێکیش هیدایەت بدات دەیدات، (ئەڵبەتە نەك بەشێوەی هەڕەمەکی) کە واتە تۆ بە خەفەتیانەوە خۆت مەفەوتێنە، چونکە بەڕاستی خوا تەواو ئاگاو زانایە بەو کاروکردەوانەی ئەنجامی دەدەن.

(٩) خوا ئەو زاتەیە کە بای رەحمەت دەنێرێت و هەڵمی دەریاکانی پێ دەگوێزێتەوە و دەیکاتە هەور، ئەوسا دەینێرین بۆ وڵاتێکی وشك و مردوو، دەفەرموێت: ئینجا زەویمان پێ زیـندوو کـردەوە دوای ئەوەی کە مردوبوو، زیندوو کردنەوەی ئێوەش هەر بەو شێوەیە دەبێت.

(١٠) ئەوەی سەربەرزی و پایەبڵندی دەوێت، با بزانێت کە هەموو سەربەرزی و پایە بڵندیەك هەر بۆ خوایە، گوفتاری چاك و جوان و بەجێ بۆ لای ئەو زاتە بەرز دەبێتەوە، کاروکردەوەی چاکیش بـەرز دەکاتەوە، جا ئەوانەی کە پیلانی خراپ دەگێڕن سزای زۆر توندو تیژ بۆیان ئامادەیە، پیلانی ئەوانـە هەر خۆی پووچ دەبێتەوە و بێ بەروو بووم و ناکامە. (گوفتارەکان خۆیان بەرز دەبنەوە کردارەکان خوای گەورە خۆی بەرزیان دەکاتەوە).

(١١) خوا؛ ئێوەی لە خاك دروستکردوە، لەوەودواش لە نـوتفەیەك (کـە بـریتیە لە بـەیەکگـەیشتنی سەرەمێکوتەیەك لەگەڵ هێلکۆکەیەکدا) لەوەوداکردوونی بەجووت (بە نێرومێ)، هیچ مێینەیەك ئاوس نابێت و نازێت و سکەکەی دانانێت بە ئاگاداری ئەو زاتە نەبێت، هیچ تەمەن درێژێك، تەمەنی درێژ نابێت و لە تەمەنی کەم نابێتەوە، بێ ئەوەی لە زانستی خوادا یاداشت نەکرابێت، بێگومان ئـەوشتانە لای خوا زۆر ئاسانە.

وَمَا يَسۡتَوِي ٱلۡبَحۡرَانِ هَٰذَا عَذۡبٞ فُرَاتٞ سَآئِغٞ شَرَابُهُۥ وَهَٰذَا
مِلۡحٌ أُجَاجٞۖ وَمِن كُلّٖ تَأۡكُلُونَ لَحۡمٗا طَرِيّٗا وَتَسۡتَخۡرِجُونَ
حِلۡيَةٗ تَلۡبَسُونَهَاۖ وَتَرَى ٱلۡفُلۡكَ فِيهِ مَوَاخِرَ لِتَبۡتَغُواْ مِن فَضۡلِهِۦ
وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ﴿١٢﴾ يُولِجُ ٱلَّيۡلَ فِي ٱلنَّهَارِ وَيُولِجُ
ٱلنَّهَارَ فِي ٱلَّيۡلِ وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ كُلّٞ يَجۡرِي
لِأَجَلٖ مُّسَمّٗىۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمۡ لَهُ ٱلۡمُلۡكُۚ وَٱلَّذِينَ
تَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ مَا يَمۡلِكُونَ مِن قِطۡمِيرٍ ﴿١٣﴾ إِن
تَدۡعُوهُمۡ لَا يَسۡمَعُواْ دُعَآءَكُمۡ وَلَوۡ سَمِعُواْ مَا ٱسۡتَجَابُواْ لَكُمۡۖ
وَيَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يَكۡفُرُونَ بِشِرۡكِكُمۡۚ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثۡلُ خَبِيرٖ
﴿١٤﴾ ۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ أَنتُمُ ٱلۡفُقَرَآءُ إِلَى ٱللَّهِۖ وَٱللَّهُ هُوَ ٱلۡغَنِيُّ
ٱلۡحَمِيدُ ﴿١٥﴾ إِن يَشَأۡ يُذۡهِبۡكُمۡ وَيَأۡتِ بِخَلۡقٖ جَدِيدٖ ﴿١٦﴾
وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ بِعَزِيزٖ ﴿١٧﴾ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٞ وِزۡرَ أُخۡرَىٰۚ وَإِن
تَدۡعُ مُثۡقَلَةٌ إِلَىٰ حِمۡلِهَا لَا يُحۡمَلۡ مِنۡهُ شَيۡءٞ وَلَوۡ كَانَ ذَا قُرۡبَىٰٓۗ
إِنَّمَا تُنذِرُ ٱلَّذِينَ يَخۡشَوۡنَ رَبَّهُم بِٱلۡغَيۡبِ وَأَقَامُواْ ٱلصَّلَوٰةَۚ
وَمَن تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفۡسِهِۦۚ وَإِلَى ٱللَّهِ ٱلۡمَصِيرُ ﴿١٨﴾

(١٢) هەردوو جۆرە دەریا وەکو یەك نین، یەکێکیان ئاوی سازگار و خۆش، ئەوی تریان سوێر و تاڵ، لە هەردووکیان گۆشتی تەڕو تازە دەخۆن، جۆرەها شتی گرانبەها (وەك گەوهەرو مرواری و یاقووت و... هتد) دەردەهێنن و لەبەری دەکەن و خۆتانی پێ دەڕازێننەوە، ئینجا کە شتییەکان دەبینیت ئاوەکە لەت دەکەن و (بە ئاسانی پیایدا دەڕۆن) تا لە بەخششەکانی پەروەردگار بەهرەوەر ببن، بۆ ئەوەش کە سوپاسگوزار بن. (لەسەر نازو نیعمەتە بێشومارەکان).

(١٣) (هەر خوایە کە): شەو تێهەڵکێشی ڕۆژ دەکات، ڕۆژیش تێهەڵکێشی شەو دەکات، خۆرو مانگی رامهێناوە، هەریەکەیان تاکاتێکی دیاری کراو لە سووڕانەوەدایە، ئائەو خوایە پەروەردگارتانە خاوەنی هەموو موڵك و بەدیهاتووەکانە، (بەڵام) ئەوانەی جگە لەو هاناو هاواری بۆ دەبەن ولێی دەپاڕێنەوە تەنانەت خاوەنی توێکڵە تەنکەکەی دەوری ناوکی خورمایش نین.

(١٤) خو ئەگەر هاناو هاواریان بۆ بەرن گوێیان لێتان نی‌یە و نابیستن، ئەگەر بشبیستن بەدەمتانەوە نایەن، ڕۆژی قیامەتیش حاشا دەکەن لێتان و لەوەی کە بە (خواتان) زانیوون، بێگومان کەس نی‌یە وەك (خوا) ئاگاو زانا بێت و هەواڵی ڕاست و دروست بگەیەنێت.

(١٥) ئەی خەڵکینە ئێوە هەژارو نەدارن و هەمیشە ئاتاجی خوان، (لە هەموو کات و شوێنێکدا و بۆ هەموو شتێك) هەر تەنها خوایە کە بێ نیازە و شایانی سوپاسە.

(١٦) ئەگەر بیەوێت ئێوە لەناو دەبات و کەسانی‌تر سەرلەنوێ دەهێنێتە کایەوە...

(١٧) ئەمەش بۆ خوا زۆر کارێکی ئاسانە و (ئەنجامدانی هیچی پێ ناچێت).

(١٨) هیچ گوناهبارێکیشس گوناهی کەسانی‌تر هەڵناگرێت (لە قیامەتیشدا) ئەگەر بارگرانێك (گوناهبارێك) هاوار لە کەسێك بکات تا باری سەرشانی سووك بکات هیچ باری سووك ناکات هەتا ئەگەر خزمیشی بێت، (جا تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ) تەنها ئەوانە بێدار دەکەیتەوە کە لە پەروەردگاریان دەترسن لەغەیب و پەنهانیدا و نوێژەکانیان بەچاکی ئەنجام دەدەن، ئەوسا ئەوەی دڵ و دەروون و گوفتارو کردەوەی خۆی پاك بکاتەوە، ئەوە بەڕاستی سوودەکەی بۆ خۆیەتی، گەڕانەوە و سەرەنجامیش بۆ لای خوای گەورەیە.

وَمَا يَسْتَوِي ٱلْأَعْمَىٰ وَٱلْبَصِيرُ ﴿١٩﴾ وَلَا ٱلظُّلُمَٰتُ وَلَا ٱلنُّورُ
﴿٢٠﴾ وَلَا ٱلظِّلُّ وَلَا ٱلْحَرُورُ ﴿٢١﴾ وَمَا يَسْتَوِي ٱلْأَحْيَآءُ وَلَا ٱلْأَمْوَٰتُ
إِنَّ ٱللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَآءُ وَمَآ أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي ٱلْقُبُورِ ﴿٢٢﴾ إِنْ
أَنتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿٢٣﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَٰكَ بِٱلْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِن مِّنْ
أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿٢٤﴾ وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ ٱلَّذِينَ
مِن قَبْلِهِمْ جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ وَبِٱلزُّبُرِ وَبِٱلْكِتَٰبِ
ٱلْمُنِيرِ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ أَخَذْتُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٢٦﴾
أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجْنَا بِهِۦ ثَمَرَٰتٍ مُّخْتَلِفًا
أَلْوَٰنُهَا وَمِنَ ٱلْجِبَالِ جُدَدٌۢ بِيضٌ وَحُمْرٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَٰنُهَا
وَغَرَابِيبُ سُودٌ ﴿٢٧﴾ وَمِنَ ٱلنَّاسِ وَٱلدَّوَآبِّ وَٱلْأَنْعَٰمِ
مُخْتَلِفٌ أَلْوَٰنُهُۥ كَذَٰلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى ٱللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ ٱلْعُلَمَٰٓؤُا۟
إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَٰبَ ٱللَّهِ
وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَأَنفَقُوا۟ مِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً
يَرْجُونَ تِجَٰرَةً لَّن تَبُورَ ﴿٢٩﴾ لِيُوَفِّيَهُمْ أُجُورَهُمْ
وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِۦٓ إِنَّهُۥ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٠﴾

(١٩) ئاشکرایە کە کوێرو چاوساغ وەك یەك نین...
(٢٠) تاریکیەکان و روناکیش چون یەك نین...
(٢١) سێبەرو خۆرەتاویش وەك یەك نین...
(٢٢) زیندووان و مردووانیش هاوتای یەك نین بێگومان خوا راستی دەدات بەگوێی هەرکەسێکدا بیەوێت بەڵام تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ ناتوانیت پەیامەکەت بگەیەنیت بەو کەسانەی کە لەناو گۆڕدان (مەبەست کافرانە کە وەك مردوو نابیستن و ئەگەر بشیبیستن سوودی لێ وەرناگرن).
(٢٣) بەڵکو تۆ ئەی پێغەمبەر تەنها بێدارکەرەوە و ترسێنەریت. (بۆ سەرجەم خەڵکی لە هەمو سەردەمەکاندا).
(٢٤) بێگومان ئێمە تۆمان رەوانە کردووە بەحەق و راستیەکی تەواوەوە، تۆ مژدەدەری (ئیمانداران)، ترسێنەری (بێبرواکانیت) هیچ گەل و نەتەوەیەکیش نەبووە کە فرستادە و بێدارکەرەوەیەکی بۆ رەوانە نەکرابێت. (تابێتە بەڵگە لەسەریان).
(٢٥) ئەی محمد ﷺ خۆ ئەگەر بروایان بە تۆ نەکرد ئەوە دڵت لە خۆت دانەمێنێت، بەراستی ئەوانەی پێش ئەمانیش هەر هەڵوێستیان وابووە، بروایان بە پێغەمبەران نەبووە، هەرچەندە ئەوان بە موعجیزەو بەڵگەی بە هێزەوە، بەپەیام و کتێبی روون و ئاشکراوە بۆیان رەوانە کرابوون.
(٢٦) پاشان ئەوانەی بێ باوەڕبوون خەشم و قینی خۆمم لێگرتن و لەناوم بردن، جا چۆن بوو بەڵاو تۆڵەی من.
(٢٧) ئایا سەرنجت نەداوە کە بەراستی خوا لە ئاسمانەوە بارانی باراندووە، جا ئێمە بەو بارانە جۆرەها بەروبوومی جیاوازمان دەرهێنا کە (رەنگیان، قەبارەیان، تامیان، بۆنیان، شێوەیان، شوێنیان، وەرزیان) جیاوازە... هەروەها هەندێ لەکەژو کێوەکانمان بەزنجیرە کێشاوە، هەیانە چین و هێڵ و نەخشی سپی و سوورە و ئەوانیش رەنگیان جیاوازە، هەشیانە رەشێکی تاریك و تۆخە...
(٢٨) هەروەها بەو شێوەیە لە خەڵکیش، لە گیانداران و ماڵاتیش، جۆرەها رەنگ و شێوە و قەبارەی جیاواز هەیە. بەڕاستی هەر زاناکان پەی بەو نهێنیانە دەبەن و لەناو بەندەکانی خوادا هەر ئەوان لەخوا دەترسن (لە سەردەمی علم و زانستیدا ئەم راستیە روونە چونکە زانا و پسپۆڕان کاتێك وردەکاری بەدیهێنراوان پەی پێ دەبەن، زۆر هەست بە گەورەیی و دەسەڵاتی خوا دەکەن)، بەڕاستی ئەو خوایە زۆر باڵادەستە و، زۆریش لێخۆشبووە (کاتێك رووی تێ دەکەن و باوەڕی پێ دەهێنن).
(٢٩) بەڕاستی ئەوانەی کە پەیامی خوا، قورئان دەخوێننەوە و نوێژەکانیان بەچاکی ئەنجام دەدەن و لەو رزق و رۆزی و سامانە جۆراو جۆرانەی پێمان بەخشیوون، بەخشیوویانەو دەبەخشن، بەنهێنی و ئاشکرا... (بەنهێنی بۆ ئەوەی ریاو رووپامایی تێکەڵ نەبێت، بە ئاشکراش بۆ هاندانی خەڵکی) ئەوانە بەئومێدی بازرگانیەك ئەوکارە دەکەن کە هەرگیز نائومێد و زەرەمەند نابن...
(٣٠) (بێگومان) خوای میهرەبانیش وەفا دەکات بە بەخشینی پاداشت بۆیان و لە خەڵات و بەخششی زیاتریش بەهرەمەندیان دەکات، بەڕاستی ئەو خوایە لێخۆشبوو و سوپاسگوزارە...

وَٱلَّذِيٓ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ هُوَ ٱلۡحَقُّ مُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ
يَدَيۡهِۗ إِنَّ ٱللَّهَ بِعِبَادِهِۦ لَخَبِيرُۢ بَصِيرٞ ﴿٣١﴾ ثُمَّ أَوۡرَثۡنَا ٱلۡكِتَٰبَ
ٱلَّذِينَ ٱصۡطَفَيۡنَا مِنۡ عِبَادِنَاۖ فَمِنۡهُمۡ ظَالِمٞ لِّنَفۡسِهِۦ وَمِنۡهُم
مُّقۡتَصِدٞ وَمِنۡهُمۡ سَابِقُۢ بِٱلۡخَيۡرَٰتِ بِإِذۡنِ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ هُوَ
ٱلۡفَضۡلُ ٱلۡكَبِيرُ ﴿٣٢﴾ جَنَّٰتُ عَدۡنٖ يَدۡخُلُونَهَا يُحَلَّوۡنَ
فِيهَا مِنۡ أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٖ وَلُؤۡلُؤٗاۖ وَلِبَاسُهُمۡ فِيهَا حَرِيرٞ ﴿٣٣﴾
وَقَالُواْ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِيٓ أَذۡهَبَ عَنَّا ٱلۡحَزَنَۖ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٞ
شَكُورٌ ﴿٣٤﴾ ٱلَّذِيٓ أَحَلَّنَا دَارَ ٱلۡمُقَامَةِ مِن فَضۡلِهِۦ لَا يَمَسُّنَا
فِيهَا نَصَبٞ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٞ ﴿٣٥﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَهُمۡ
نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقۡضَىٰ عَلَيۡهِمۡ فَيَمُوتُواْ وَلَا يُخَفَّفُ عَنۡهُم مِّنۡ
عَذَابِهَاۚ كَذَٰلِكَ نَجۡزِي كُلَّ كَفُورٖ ﴿٣٦﴾ وَهُمۡ يَصۡطَرِخُونَ
فِيهَا رَبَّنَآ أَخۡرِجۡنَا نَعۡمَلۡ صَٰلِحًا غَيۡرَ ٱلَّذِي كُنَّا نَعۡمَلُۚ
أَوَلَمۡ نُعَمِّرۡكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ وَجَآءَكُمُ ٱلنَّذِيرُۖ
فَذُوقُواْ فَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿٣٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ عَٰلِمُ
غَيۡبِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ إِنَّهُۥ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

(٣١) ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەوەی کە بەوەحی و نیگا بومان ڕەوانـە کـردیت لەم قـورئانە، ئـەوە حـەق و ڕاسـتیەو بەڕاست دانەری کتێبە پێشوەکانیشە، بەڕاستی خوا ئاگاو بینایە بە بەندەکانی.

(٣٢) پاشان کەسانێکمان کردە خاوەن و ڕاگەیەنەری ئەم قورئانە کە هەڵمانبژاردوون لە بەندەکانمان، جا هـەیانە ستەمی لەخۆی کردووە (چاکەی کەمە و گوناهی زۆرە)، هەشیانە مام ناوەندیە، هـەشیانە زۆرگـەرم و گـوڕە لە چاکەکاریدا بە ویست و یارمەتی خوا، ئا ئەو هەڵبژاردنە و ئەو گەرم و گوڕیە لە چاکەکاریدا، ڕێز و خـەڵاتێکی زۆر گەورەیە...

(٣٣) ئـەو بـەختەوەرانـە (لە پـاداشـتی ئـەو هـەوڵ و کۆششانەیاندا) دەچنە باخەکانی بەهەشتی ـ عدن ـ جـا، لەوێ دەستبەندی ئاڵتون و مرواری دەکـرێتە دەسـتیان، پۆشاکیشیان لەو بەهەشتەدا ئاوریشمە.

(٣٤) ئینجا هەمووان لە خۆشیدا دەڵێن: سوپاس و ستایش بۆئەو خوایەی کە هەرچی غەم و پەژارەیە لە دڵ و دەروونی دەرکردین، بەڕاستی پەروەردگارمان زۆر لێ خۆشبوو سوپاسگوزارە.

(٣٥) ئەو خوایەی کە جێنشینی کردین لە ماڵی هەمیشەیدا بە بەخشش و ڕێزی تایبەتی خۆی ئیتر هیچ نەخۆشی و ناخۆشیەك توخنمان ناکەوێت، هیچ ئازارو ئێشێکی دەروونی توشمان نابێت و هیچ بێزاری و ماندووبوونێکیش ڕومان تێناکات.

(٣٦) لەولاشەوە ئەوانەی کە کافرو بێ باوەڕبوون، دۆزەخ بۆیان ئـامادەیە، بـڕیاری لەنـاوچوونیان نادرێت، تا بمرن و ڕزگاریان ببێت!! تەنانەت بەشێك لە سزاکەش لەسەریان کەم ناکرێتەوە، ئا بـەو شێوەیە هەموو کافرو بێباوەرە سەرسەختەکان سزا دەدرێن و تۆڵەیان لێ دەستێنین.

(٣٧) ئەوانە گریە و زاری و هاوارو قیژە و ناڵەیان لەناو دۆزەخدا لێ بەرز دەبێتەوە و بەکەساسیەوە دەڵێن پەروەردگارا: دەرمان بهێنە و ڕزگارمان بکە لەم حاڵە، مەرج بێت کارو کردەوەی چاك ئـەنجام بدەین، نەك ئەوەی کە جاران دەمانکرد، لە وەڵامیاندا خوا دەفەرموێت: ئایا ئـەوەندە تـەمەنمان پـێ نەبەخشین؟ ئەوەی بیەوێت بیرێك بکاتەوە تیایدا بیربکاتەوە؟! بێدار کەرەوەشتان بـۆ هـات، (دیـارە هەموویان خەجاڵەت و سەرشۆڕدەبن و قسەیان نامێنێت)، بۆیە پێیان دەوترێت: کـەواتـە دە بـچێژن سزای سەختی دۆزەخ، چونکە ستەمکاران هیچ پشتیوانێکیان نیە.

(٣٨) بەڕاستی خوا زاناو شارەزای نهێنیەکانی ئاسمانەکان و زەویە، بەڕاستی ئەو زاتە زانایە بەوەی کە لە سینە و دڵ و دەروونەکاندا حەشاردراوە....

هُوَ ٱلَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَٰٓئِفَ فِي ٱلْأَرْضِ ۚ فَمَن كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُۥ ۖ وَلَا
يَزِيدُ ٱلْكَٰفِرِينَ كُفْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتًا ۖ وَلَا يَزِيدُ ٱلْكَٰفِرِينَ
كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا ﴿٣٩﴾ قُلْ أَرَءَيْتُمْ شُرَكَآءَكُمُ ٱلَّذِينَ تَدْعُونَ مِن
دُونِ ٱللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا۟ مِنَ ٱلْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
أَمْ ءَاتَيْنَٰهُمْ كِتَٰبًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَتٍ مِّنْهُ ۚ بَلْ إِن يَعِدُ ٱلظَّٰلِمُونَ
بَعْضُهُم بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ﴿٤٠﴾ ۞ إِنَّ ٱللَّهَ يُمْسِكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضَ أَن تَزُولَا ۚ وَلَئِن زَالَتَآ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنۢ بَعْدِهِۦٓ ۚ
إِنَّهُۥ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤١﴾ وَأَقْسَمُوا۟ بِٱللَّهِ جَهْدَ أَيْمَٰنِهِمْ لَئِن
جَآءَهُمْ نَذِيرٌ لَّيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنْ إِحْدَى ٱلْأُمَمِ ۖ فَلَمَّا جَآءَهُمْ نَذِيرٌ
مَّا زَادَهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤٢﴾ ٱسْتِكْبَارًا فِي ٱلْأَرْضِ وَمَكْرَ ٱلسَّيِّئِ ۚ
وَلَا يَحِيقُ ٱلْمَكْرُ ٱلسَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِۦ ۚ فَهَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ
ٱلْأَوَّلِينَ ۚ فَلَن تَجِدَ لِسُنَّتِ ٱللَّهِ تَبْدِيلًا ۖ وَلَن تَجِدَ لِسُنَّتِ ٱللَّهِ تَحْوِيلًا
﴿٤٣﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِي ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن
قَبْلِهِمْ وَكَانُوٓا۟ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً ۚ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُعْجِزَهُۥ مِن شَيْءٍ
فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلْأَرْضِ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿٤٤﴾

(٣٩) هەر ئە زاتە ئێوەی کردە جێنشین لە زەویدا، جا ئەوەی کە کافرو بێبروا بێت، ئەوە کافر بوونەکەی لەسەری دەکەوێت، بێ باوەڕیی کافران، هیچیان لای پەروەردگاریان بۆ زیاد ناکات، جگە لە خەشم و قینی خوا لێیان، خوانەناسی کافران هیچ دەستکەوتێکی نیە جگە لە خەسارەت مەندی و زەرەرمەندی نەبراوە.

(٤٠) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: هەواڵم بدەنێ دەربارەی ئەو شتانەی کردوتانە بەهاوەڵ بۆ خوا و هاناو هاواریان بۆ دەبەن جگە لە خوا، پیشانم بدەن کام شوێنی زەویان دروست کردووە، ئایا بەشداریەکیان هەیە لەگەڵ خوادا لە دروستکردنی ئاسمانەکاندا!! یاخود کتێبێکمان پێبە خشیوون تا دڵنیابن لە هاوکارییان!! نەخێر وانییە، بەڵکو ئەو ستەمکارانە هیچ بەڵێنێك بە یەکتری نادەن، تەنها خەڵەتاندن نەبێت .

(٤١) بەڕاستی هەر خوایە کە ئاسمانەکان و زەوی رادەگرێت و نایەڵێت لەناو بچێت و لەیەك بترازێت، سوێند بە خوا ئەگەر تێك بچن و لەیەك بترازێن، ئەوە هیچ کەسێك نییە بتوانێت دوای ئەو زاتە فریایان بکەوێت، بەڕاستی هەر ئەو هەمیشە و بەردەوام خۆگر و ئارامگر و لێخۆشبووە.

(٤٢) ئەو کافرو هاوەڵگەرانەی قوڕەیش زۆر بەگەرمی بەخوا سوێندیان دەخواردو دەیانوت: ئەگەر پێغەمبەرێکی بێدار کەرەوە یان بۆ بێت، بێگومان لە هەموو گەلانیتر باوەڕدارتر دەبن، کەچی کاتێ کە پێغەمبەرێکیان بۆ هات لەسەرکەشی و دووره پەرێزی زیاتر هیچی تریان لێ نەوەشایەوە...

(٤٣) چونکە خۆیان بەزل و گەورە دەزانی لە زەویدا و پیلانی شەڕ و تاوانیان کێشا، بەمەرجێك پیلانی شەڕ و تاوان تەنها بەسەر ئەوانەدا دەشکێتەوە کە نەخشەی بۆ دەکێشن، مەگەر ئەمانە بەدژایەتی ئیسلام تەنها چاوەڕێی ئەو کارەساتانە بکەن کە بەسەر گەلانی پێش ئەماندا هاتووە، (کاتێ بروایان بە پێغەمبەران نەهێناوە، لەناوبران) ئیتر تۆ نابینیت هەرگیز لە یاسا و بەرنامەکانی خوادا گۆڕانکاری پێش بێت، هەرگیز نابینیت یاسا و بەرنامەکانی خوا لە نەخشەی خۆیان لابدەن. (کە بەشێکی ریسواکردنی پیلانگێرانە).

(٤٤) ئایا ئەوە نەگەڕوان بە زەویدا، تا سەرنج بدەن و تەماشا بکەن، چۆن بوو سەرئەنجامی گەلانی پێش ئەمان و چیمان بەسەر هێنان، ئەوانە هێز و دەسەڵاتیان لەمان زیاتر بوو، وەنەبێت خوا هیچ شتێك دەستەوسانی بکات لە ئاسمانەکان، یان لە زەویدا، چونکە بەڕاستی ئەو زاتە هەمیشە و بەردەوام تەواو زانایە و بەدەسەڵات و توانایە.

وَلَوْ يُؤَاخِذُ ٱللَّهُ ٱلنَّاسَ بِمَا كَسَبُوا۟ مَا تَرَكَ عَلَىٰ
ظَهْرِهَا مِن دَآبَّةٍ وَلَٰكِن يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى
فَإِذَا جَآءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِۦ بَصِيرًۢا ﴿٤٥﴾

سُورَةُ يسٓ — آیاتها ٨٣ — ترتیبها ٣٦

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يسٓ ﴿١﴾ وَٱلْقُرْءَانِ ٱلْحَكِيمِ ﴿٢﴾ إِنَّكَ لَمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٣﴾ عَلَىٰ
صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤﴾ تَنزِيلَ ٱلْعَزِيزِ ٱلرَّحِيمِ ﴿٥﴾ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّآ
أُنذِرَ ءَابَآؤُهُمْ فَهُمْ غَٰفِلُونَ ﴿٦﴾ لَقَدْ حَقَّ ٱلْقَوْلُ عَلَىٰٓ أَكْثَرِهِمْ
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾ إِنَّا جَعَلْنَا فِىٓ أَعْنَٰقِهِمْ أَغْلَٰلًا فَهِىَ إِلَى
ٱلْأَذْقَانِ فَهُم مُّقْمَحُونَ ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا مِنۢ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا
وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَٰهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾ وَسَوَآءٌ
عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ إِنَّمَا تُنذِرُ
مَنِ ٱتَّبَعَ ٱلذِّكْرَ وَخَشِىَ ٱلرَّحْمَٰنَ بِٱلْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ
وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾ إِنَّا نَحْنُ نُحْىِ ٱلْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ
مَا قَدَّمُوا۟ وَءَاثَٰرَهُمْ وَكُلَّ شَىْءٍ أَحْصَيْنَٰهُ فِىٓ إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٢﴾

(٤٥) خۆ ئەگەر خوا تۆڵەی لە خەڵكی بسەندایە لە سەرەنجامی كارو كردەوەی نادروستیاندا، هەرچی زیندەوەر هەیە لەسەر رووكاری زەوی نەدەما، بەڵام خوا ئەوەندە بەپەلە نیە لە تۆڵەسەندن، بەڵكو دوایان دەخات بۆ كاتێكی دیاریكراو، جا كاتێك رۆژی خۆی هات، بێگومان ئەوكاتە خوای گەورە بینایە بە بەندەكانی (كارو كردەوەیانی هەموو لەبەردەست دایە).

سورەتی (یس)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە.

(٢) سوێند بەو قورئانەی كە هەموو فەرمانێكی لە شوێنی خۆیەتی...

(٣) بەراستی تۆ ئەی محمد ﷺ لە فرستادە و پێغەمبەرانیت...

(٤) لەسەر رێگەو رێبازێكی راست و دروستیت.

(٥) ئەم قورئانە لەلایەن زاتێكی خاوەن دەسەڵات و میهرەبانەوە دابەزیووە و رەوانە كراوە...

(٦) بۆ ئەوەی گەل و هۆزێكی پێ بێدار بكەیتەوە كە باوو باپیرانیان بێدار نەكراونەتەوە و بەبێ ئاگایی و نەشارەزایی ماونەتەوە.

(٧) سوێند بە خوا بڕیاری خوا هاتە دی لەسەر زۆربەیان كە دۆزەخ پڕ دەكەین لێیان، لەبەر ئەوە ئیمان و باوەڕ ناهێنن (بەهۆی سەرسەختی و گوێ نەگرتنیانەوە).

(٨) بەراستی هەر دەڵێیت ئێمە كۆت و زنجیرمان كردۆتە گەردنیان و لەژێر چەناگەیان توندكراوە و بە ناچاری سەریان بەرز راگیراوە و ئەم لاولایان پێناكرێت و بەرپێی خۆیان نابینن. (بۆیە باوەڕ ناهێنن).

(٩) هەروەها بەربەستمان لە بەردەمیانەوە و لە پشتیانەوە داناوە، پەردەشمان هێناوە بەسەر چاویاندا (مەبەست ئەو بەربەستانەشە كە لە دەروونیاندا هەیە و نایەڵێت رێگەی راست بدۆزنەوە) ئیتر ئەوانە حەق و راستی نابینن. (دەزگاكانی بیستن و بینینی خۆیان لە كارخستووە).

(١٠) ئەوانە چوونیەكە بۆیان، بێداریان بكەیتەوە یان بێداریان نەكەیتەوە، هەر باوەڕ ناهێنن.

(١١) بێگومان تۆ تەنها دەتوانیت ئەوانە بێدار بكەیتەوە كە شوێنی قورئان و بەرنامەی خوا كەوتوون، لە پەنهانیشدا لە خوا دەترسن، بەو هۆیەو مژدەی لێخۆشبوون و پاداشتی بایەخدار و بەنرخ بدە بەو جۆرە كەسانە.

(١٢) بێگومان هەر ئێمە مردووەكان زیندوو دەكەینەوە، هەرچی كردوویانە و دەیكەن تۆماری دەكەین لەگەڵ ئاسەوارە كانیشیاندا، هەموو شتێكمان لە كتێبێكی ئاشكرادا (تۆمارگەی تایبەتیدا لە لوح المحفوظدا) بەوردی تۆمارو ئامار كردووە.

وَٱضۡرِبۡ لَهُم مَّثَلًا أَصۡحَٰبَ ٱلۡقَرۡيَةِ إِذۡ جَآءَهَا ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿١٣﴾
إِذۡ أَرۡسَلۡنَآ إِلَيۡهِمُ ٱثۡنَيۡنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزۡنَا بِثَالِثٖ فَقَالُوٓاْ إِنَّآ
إِلَيۡكُم مُّرۡسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُواْ مَآ أَنتُمۡ إِلَّا بَشَرٞ مِّثۡلُنَا وَمَآ أَنزَلَ
ٱلرَّحۡمَٰنُ مِن شَيۡءٍ إِنۡ أَنتُمۡ إِلَّا تَكۡذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُواْ رَبُّنَا يَعۡلَمُ إِنَّآ
إِلَيۡكُمۡ لَمُرۡسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيۡنَآ إِلَّا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ ﴿١٧﴾
قَالُوٓاْ إِنَّا تَطَيَّرۡنَا بِكُمۡۖ لَئِن لَّمۡ تَنتَهُواْ لَنَرۡجُمَنَّكُمۡ وَلَيَمَسَّنَّكُم
مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿١٨﴾ قَالُواْ طَٰٓئِرُكُم مَّعَكُمۡۚ أَئِن ذُكِّرۡتُمۚ
بَلۡ أَنتُمۡ قَوۡمٞ مُّسۡرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ مِنۡ أَقۡصَا ٱلۡمَدِينَةِ رَجُلٞ
يَسۡعَىٰ قَالَ يَٰقَوۡمِ ٱتَّبِعُواْ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿٢٠﴾ ٱتَّبِعُواْ مَن
لَّا يَسۡـَٔلُكُمۡ أَجۡرٗا وَهُم مُّهۡتَدُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا لِيَ لَآ أَعۡبُدُ ٱلَّذِي
فَطَرَنِي وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٢٢﴾ ءَأَتَّخِذُ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً إِن
يُرِدۡنِ ٱلرَّحۡمَٰنُ بِضُرّٖ لَّا تُغۡنِ عَنِّي شَفَٰعَتُهُمۡ شَيۡـٔٗا وَلَا
يُنقِذُونِ ﴿٢٣﴾ إِنِّيٓ إِذٗا لَّفِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ إِنِّيٓ ءَامَنتُ
بِرَبِّكُمۡ فَٱسۡمَعُونِ ﴿٢٥﴾ قِيلَ ٱدۡخُلِ ٱلۡجَنَّةَۖ قَالَ يَٰلَيۡتَ قَوۡمِي
يَعۡلَمُونَ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ ٱلۡمُكۡرَمِينَ ﴿٢٧﴾

(١٣) نموونەیان بۆ بهێنەرەوە بەخەڵکی شاری (انطاکیة) کاتێك دەستەیەك پێغەمبەریان بۆ هات. (تا پەیامی خوایان پێ رابگەیەنن).

(١٤) سەرەتا دووانمان بۆ رەوانە کردن، کەچی بروایان پێنە کردن، ئێمەش سێیەمێکمان بۆ پشتگیریان رەوانە کرد، هەموویان وتیان: ئێمە لەلایەن پەروەردگارەوە رەوانە کراوین بۆ لای ئێوە.

(١٥) خەڵکە کە وتیان: ئێوە تەنها ئادەمیزادێکن وەکو ئێمە، خوای میهرەبانیش هیچ شتێکی رەوانە نەکردووە، ئێوە هەر درۆ دەکەن.

(١٦) پێغەمبەرەکان وتیان: پەروەردگارمان خۆی چاك دەزانێت ئێمە بەڕاستی بۆ لای ئێوە رەوانە کراوین بە پێغەمبەرایەتی.

(١٧) تەنها ئەوەشمان لەسەرە کە بە روون و ئاشکرا پەیامی خواتان پێ رابگەیەنین.

(١٨) خەڵکەکە وتیان: ئێمە بەراستی بەهاتنتان تووشی نەگبەتی بووین، سوێند بە خوا ئەگەر واز نەهێنن و کۆڵ نەدەن، بەرد بارانتان دەکەین و لە لایەن ئێمەوە توشی ئازارێکی بە ئێش دەبن.

(١٩) پێغەمبەرەکان وتیان: ئێوە نەگبەتی و شوومیتان لەگەڵ خۆتاندایە (بەهۆی بێ باوەڕیتانەوە)، ئایا ئەگەر ئامۆژگاری و یاداوەری بکرێن ئەوە دەبێتە نەگبەتی و شووم بۆتان؟! نەخێر، وانی‌یە، ئێوە هەر خۆتان قەوم و هۆزێکی سەرەڕۆن و لە گوناهدا رۆچوون بۆیە شووم و نەگبەتی یەخەی گرتوون.

(٢٠) ئەوسا لەوپەڕی شارەوە پیاوێکی ئیماندار بەپەلە، بە گورج و گۆڵی هات و وتی: ئەی قەوم و هۆزم ئەم پێغەمبەرانە راست دەکەن، ئەم فرستادانە راست دەڵێن شوێنیان بکەون، بروایان پێ بکەن، ئیمانیان پێ بهێنن...

(٢١) شوێنی ئەو کەسانە بکەون کە پاداشت و کرێتان لێ داوا ناکەن، ئەوانە هیدایەت دراون و لەسەر بەرنامەیەکی راست و دروستن.

(٢٢) (دیارە خەڵکەکە کردویانە بە گاڵتە، بۆیە پیاو چاکەکە وتوویەتی): جا ئەوە بۆچی من ئەو زاتە نەپەرستم کە بەدی هێناوم، ئێوەش خەڵکینە هەر بۆ لای ئەو دەبرێنەوە.

(٢٣) ئایا رەوایە لە جیاتی خوا چەند پەرستراوێکی‌تر بۆ خۆم بریار بدەم کە هیچیان بەدەست نیە خۆ ئەگەر خوای میهرەبان بیەوێت تووشی ناخۆشیەکم بکات، تکاو پارانەوەی ئەو پەرستراوانە هیچ سوودێکم پێ ناگەیەنن و فریام ناکەون و رزگارم ناکەن. (چونکە کەس جگە لە خوا هیچی بەدەست نیە).

(٢٤) بێگومان من ئەگەر شتی وا بکەم، ئەو کاتە من لە گومراییەکی ئاشکرادا دەبم.

(٢٥) بەراستی من بریارم داوە کە ئیمان بە پەروەردگارتان بهێنم، با چاك گوێتان لێ بێت، چاك ببیستن.

(٢٦) (دیارە، خوانەناسان پەلاماریان داوە و شەهیدیان کردووە) بۆیە پێی وتراوە: فەرموو بۆ ناو بەهەشت، لەوێشەوە هەر دڵسۆزانە وتویەتی: خۆزگە قەومەکەم بیانزانیایە سەرئەنجامی ئیمان چۆنە و کەوتوومەتە ناو چ نازو نیعمەتێکەوە.

(٢٧) ئەوێش بەهۆی ئەوەوەی کە پەروەردگارم لێم خۆشبووە و خستمیە ریزی رێزلێگیراوانەوە.

۞ وَمَآ أَنزَلْنَا عَلَىٰ قَوْمِهِۦ مِنۢ بَعْدِهِۦ مِن جُندٍ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَمَا
كُنَّا مُنزِلِينَ ﴿٢٨﴾ إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَٰحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَٰمِدُونَ
﴿٢٩﴾ يَٰحَسْرَةً عَلَى ٱلْعِبَادِ ۚ مَا يَأْتِيهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا۟ بِهِۦ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣٠﴾ أَلَمْ يَرَوْا۟ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّنَ ٱلْقُرُونِ
أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾ وَإِن كُلٌّ لَّمَّا جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ
﴿٣٢﴾ وَءَايَةٌ لَّهُمُ ٱلْأَرْضُ ٱلْمَيْتَةُ أَحْيَيْنَٰهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا
فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٣﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّٰتٍ مِّن نَّخِيلٍ
وَأَعْنَٰبٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ ٱلْعُيُونِ ﴿٣٤﴾ لِيَأْكُلُوا۟ مِن ثَمَرِهِۦ
وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ ۖ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٥﴾ سُبْحَٰنَ ٱلَّذِى
خَلَقَ ٱلْأَزْوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ
وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾ وَءَايَةٌ لَّهُمُ ٱلَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ ٱلنَّهَارَ
فَإِذَا هُم مُّظْلِمُونَ ﴿٣٧﴾ وَٱلشَّمْسُ تَجْرِى لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ۚ
ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ ٱلْعَزِيزِ ٱلْعَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَٱلْقَمَرَ قَدَّرْنَٰهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ
عَادَ كَٱلْعُرْجُونِ ٱلْقَدِيمِ ﴿٣٩﴾ لَا ٱلشَّمْسُ يَنۢبَغِى لَهَآ أَن تُدْرِكَ
ٱلْقَمَرَ وَلَا ٱلَّيْلُ سَابِقُ ٱلنَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِى فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾

(٢٨) خـــوا دەفـــەرموێت: وەنـــەبێت هـــیچ لە شكـــرێكمان لە ئاسمانەوە ناردبێتە خوارەوە بۆ سەر هۆزەكەی دوای شـەهید كـردنی، وەنـەبێت هـیچ لەشكـرێكمان رەوانـە كـردبێت بـۆ لەناوبردنیان.

(٢٩) بەڵكو تەنها یەك دەنگی گەورەو شـریخەیەكـی بـەهێز پێشهاتو دەستبەجێ مردن خامۆش بوون.

(٣٠) دەبا پەشیمانی و داخ و ناڵە دابارێتە سـەر ئـەو بـەندە یاخییانە، هیچ پێغەمبەرێكیان بۆ رەوانە نـەكـراوە كـە ئـەوان گاڵتەیان پێ نەكردبێت.

(٣١) ئایا ئەوە سەرنجیان نەداوە لەوەی كە چـەندەها هـۆزی پێش ئەمانمان لەناو بردووە، بێگومان هـەرگیز نـاگـەڕێنەوە ناویان و ناگەڕێنەوە بۆ دنیا.

(٣٢) سەرئەنجام ئەو خەڵكە هەمویان لای ئـێمە بـە كـۆمەڵ ئامادەی لێپرسینەوە دەكرێن.

(٣٣) لە بەڵگە و نیشانەی ئاشكرای خوا بۆ ئەو خەڵكە: زەوی مردووە كە بـەهۆی ئـاوی بـارانـەوە زیـندووی دەكـەینەوە، دانەوێڵەی لێ پەیدا دەكەین كە لێی دەخۆن.

(٣٤) هەروەها جۆرەها بـاخاتی لێ بـەرهەم دەهـێنین، لە دارخـورما و چـەند جـۆر تـرێ، هـەروەها چـەندەها كانیاویشمان تیادا هەڵقوڵاندووە...

(٣٥) بۆ ئەوەی لە بەروبوومەكەی بخۆن، لەوەش كە بە دەستی خۆیان لەو بەرو بوومانە دروستی دەكەن (وەكو دۆشاو و سركە و شەربەت و... هەروەها جـێگەی تـێرامـانە كـە: ئـادەمیزاد ورد بـێتەوە لە دانـە دانـەی ئـەو بەروبوومانە؛ چۆن پێچراونەتەوە، قەبارەیان، رەنگیان، بۆنیان، تامیان... هتد) ئایا لە بەرامبەر ئەو هەموو نـازو نیعمەتانەوە سوپاسگوزاریی ناكەن؟!

(٣٦) پاكی و بێگەردی بۆ ئەو زاتەی هەر هەموو بەدیهێنراوەكانی بەجووت دروست كردووە لەوەی لە زەویدا دەڕوێت، لە خۆیشیان، لەو شتانەش كە نایزانن (لە سەردەمی عیلم و زانستیدا روون بـۆتەوە: كـە هـەموو بـە دیهێنراوان – مادی و مەعنەوی – جووتن، تەنها زاتی خوا خۆیەتی كە تاكو تەنهایە).

(٣٧) هەروەها بەڵگەو نیشانەیەكی ئاشكرایتر بۆیان، شەوە، كە پۆشاكی رووناكی رۆژی لەبەر دادەماڵین، بەو هۆیەوە دنیایان لێ تاریك دەبێت.

(٣٨) خۆریش لە گەردش و سوڕانەوەی خۆیدا بەردەوامە و بەرەو سرەوت دەچێت، یاخود بـە دەوری چـەقی خۆیدا دەسوڕێتەوە، بێگومان ئەوە توانای زاتێكی بالادەست و زانا دەردەخات (كە هەموو شتێكی بە رێكوپێكی دروست كردووە).

(٣٩) هەروەها كات و شوێنی هەڵهاتنی مانگیشمان دیـاری كـردووە (هـەر شـەوێك لەكـاتێكی دیـاریكراو و شوێنێكی دیاریكراودا هەڵدێت، رادەی ئەو روناكیەش كە دەكەوێتە سەری جیاوازە، هەتا (سـەرئەنجام هـەمو مانگێك لە رواڵەتدا) وەك چیلكەیەكی وشكی باریك دەنوێنێت.

(٤٠) نە خۆر بۆی هەیە بە مانگ بگات (لە هێڵ و رێڕەوی خۆی دەربچێت)، نە شەویش پێش رۆژ دەكەوێت، بەڵكو هەریەكەیان لە خولگەی تایبەتی خۆیاندا مەلە دەكەن و بە ئاسانی دەسوڕێنەوە.

وَءَايَةٌ لَّهُمۡ أَنَّا حَمَلۡنَا ذُرِّيَّتَهُمۡ فِي ٱلۡفُلۡكِ ٱلۡمَشۡحُونِ ﴿٤١﴾ وَخَلَقۡنَا
لَهُم مِّن مِّثۡلِهِۦ مَا يَرۡكَبُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِن نَّشَأۡ نُغۡرِقۡهُمۡ فَلَا صَرِيخَ لَهُمۡ
وَلَا هُمۡ يُنقَذُونَ ﴿٤٣﴾ إِلَّا رَحۡمَةً مِّنَّا وَمَتَٰعًا إِلَىٰ حِينٖ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا
قِيلَ لَهُمُ ٱتَّقُواْ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيكُمۡ وَمَا خَلۡفَكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تُرۡحَمُونَ ﴿٤٥﴾
وَمَا تَأۡتِيهِم مِّنۡ ءَايَةٖ مِّنۡ ءَايَٰتِ رَبِّهِمۡ إِلَّا كَانُواْ عَنۡهَا مُعۡرِضِينَ
﴿٤٦﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمۡ أَنفِقُواْ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُ قَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ
لِلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَنُطۡعِمُ مَن لَّوۡ يَشَآءُ ٱللَّهُ أَطۡعَمَهُۥٓ إِنۡ أَنتُمۡ إِلَّا فِي
ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلۡوَعۡدُ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ
﴿٤٨﴾ مَا يَنظُرُونَ إِلَّا صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ تَأۡخُذُهُمۡ وَهُمۡ يَخِصِّمُونَ
﴿٤٩﴾ فَلَا يَسۡتَطِيعُونَ تَوۡصِيَةٗ وَلَآ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِمۡ يَرۡجِعُونَ ﴿٥٠﴾
وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ ٱلۡأَجۡدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمۡ يَنسِلُونَ
﴿٥١﴾ قَالُواْ يَٰوَيۡلَنَا مَنۢ بَعَثَنَا مِن مَّرۡقَدِنَاۜۗ هَٰذَا مَا وَعَدَ ٱلرَّحۡمَٰنُ
وَصَدَقَ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿٥٢﴾ إِن كَانَتۡ إِلَّا صَيۡحَةٗ
وَٰحِدَةٗ فَإِذَا هُمۡ جَمِيعٞ لَّدَيۡنَا مُحۡضَرُونَ ﴿٥٣﴾ فَٱلۡيَوۡمَ لَا تُظۡلَمُ
نَفۡسٞ شَيۡـٔٗا وَلَا تُجۡزَوۡنَ إِلَّا مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٥٤﴾

(٤١) بەڵگە و نیشانەیەکی‌تر لە هێزو دەسەڵاتمان بۆیان، ئەوەیە کە بەڕاستی ئێمە نەوەکانیا نمان لە کەشتیەکەدا هەڵگرت (مەبەست کەشتی – نوح – ە کە بە باپیرە گەورەی دووهەمی ئادەمیزاد دەدرێتە قەڵەم).

(٤٢) هەروەها کەشتی و هۆکاری‌تری هاتوچۆی لە وێنەی ئەو بۆ سازاندوون، (کە هۆ کارەکانی گواستنەوەی ئاسمانی و زەمینی و دەریایی دەگرێتەوە، چونکە هەر خوا بە دیهێنەری ئادەمیزاد و مادەی خاو و سوتەمەنی و... هتد).

(٤٣) خۆ ئەگەر بمانەوێت نوقمیان دەکەین، ئەو کاتە کەس نیە بێت بە هاواریانەوە و رزگاریش ناکرێن لە مردن...

(٤٤) مەگەر رەحمەت و میهرەبانی ئێمە مۆڵەتیان بدات تا ماوەیەکی دیاریکراو بەهرە لە ژیان وەربگرن.

(٤٥) کاتێکیش بەبێ باوەڕان بوترێت: خۆتان لەو سزایە بپارێزن کە بەسەر گەلانی پێشوودا هات، هەروەها لە سزای داهاتووتان بترسن، بۆ ئەوەی رەحمتان پێ بکرێت، (کەچی هەر باکیان نیە).

(٤٦) هیچ ئایەت و بەڵگە و نیشانەیەکیان لە ئایەت و بەڵگەکانی پەروەردگاریان بۆ نایەت کە پشتی تێ نەکەن و رووی لێ‌وەرنەگێرن.

(٤٧) کاتێکیش پێیان بوترێت ببەخشن لەوەی کە خوا پێی بەخشیون، ئەوانەی بێ‌باوەڕن بەوانە دەڵێن کە باوەڕیان هێناوە: ئایا ئێمە خواردن بدەین بە کەسێك ئەگەر خوا بیویستایە خۆراکی پێ دەبەخشی؟ ئێوە هەر لە گومڕایی و سەرلێشێواوییەکی ئاشکرادا گیرتان خواردووە!!

(٤٨) بێ‌باوەڕان: بە گومانەوە روو بە ئیمانداران دەڵێن: باشە؛ ئەگەر قیامەت و لێ پرسینەوە راستە، کەی ئەو کاتە دێت ئەگەر راست دەکەن؟!

(٤٩) ئەوانە تەنها چاوەڕێی یەك شریخە و دەنگێکی زۆر گەورەی سامناك چاوەڕێ دەکەن، کە هەموویان دەپێچێتەوە (کۆتایی بەژیانیان دەهێنێت) لە کاتێکدا کە سەرگەرمی کاروباری دنیای خۆیانن، سەرگەمی کێشە و بەربەرەکانێی ناحەقن.

(٥٠) ئەوسا ئیتر نە دەتوانن راسپاردەیەك بگەیەنن، نە دەتوانن بگەڕێنەوە بۆ ناو ماڵ و منداڵیان (چونکە هەموویان لەناوچوو، هەموویان خامۆش بوون).

(٥١) پاشان هەر کە فوو دەکرێت بە ـ صور ـ دا، دەستبەجێ خێرا هەموویان لە گۆڕەکانیان لە توێی خاکەوە بەپەلە دێنە دەرەوە بۆ لای پەروەردگاریان (کەس ناتوانێت سەرپێچی بکات، یان خۆی بدزێتەوە).

(٥٢) ئەو کاتە بە سەرسامیەکی زۆرەوە دەڵێن: ئەی هاوار ئەوە کێ ئێمەی زیندوو کردەوە؟ کێ ئێمەی لە شوێنی راکشانمان لە گۆڕەکانمان دەرهێنا؟ (ئەوسا ئیمانداران، یان فریشتەکان یان خوای گەورە خۆی دەفەرموێت): ئا ئەمە بەڵێنی خوای میهرەبانە و پێغەمبەرانیش لە هەواڵدانی ئەو رۆژە راستیان کردووە.

(٥٣) لەوماوەیەدا هیچ رووناداتت جگەلە دەنگێکی گەورەی کوتوپڕ نەبێت، جادەستبەجێ هەموویان لای ئێمە ئامادە کراون. (بۆ لێپرسینەوە).

(٥٤) ئینجا ئەم جارە دەدرێت: ئەمرۆ هیچ کەس ستەمی لێ ناکرێت بەهیچ شێوەیەك، خەڵکینە دڵنیابن کە: تەنها پاداشتی کارێك دەدرێنەوە کە کاتێ خۆی ئەنجامتان دەدا.

إِنَّ أَصۡحَٰبَ ٱلۡجَنَّةِ ٱلۡيَوۡمَ فِي شُغُلٖ فَٰكِهُونَ ﴿٥٥﴾ هُمۡ وَأَزۡوَٰجُهُمۡ
فِي ظِلَٰلٍ عَلَى ٱلۡأَرَآئِكِ مُتَّكِـُٔونَ ﴿٥٦﴾ لَهُمۡ فِيهَا فَٰكِهَةٞ وَلَهُم
مَّا يَدَّعُونَ ﴿٥٧﴾ سَلَٰمٞ قَوۡلٗا مِّن رَّبّٖ رَّحِيمٖ ﴿٥٨﴾ وَٱمۡتَٰزُواْ ٱلۡيَوۡمَ
أَيُّهَا ٱلۡمُجۡرِمُونَ ﴿٥٩﴾ ۞ أَلَمۡ أَعۡهَدۡ إِلَيۡكُمۡ يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ أَن لَّا
تَعۡبُدُواْ ٱلشَّيۡطَٰنَۖ إِنَّهُۥ لَكُمۡ عَدُوّٞ مُّبِينٞ ﴿٦٠﴾ وَأَنِ ٱعۡبُدُونِيۚ
هَٰذَا صِرَٰطٞ مُّسۡتَقِيمٞ ﴿٦١﴾ وَلَقَدۡ أَضَلَّ مِنكُمۡ جِبِلّٗا كَثِيرًاۖ
أَفَلَمۡ تَكُونُواْ تَعۡقِلُونَ ﴿٦٢﴾ هَٰذِهِۦ جَهَنَّمُ ٱلَّتِي كُنتُمۡ تُوعَدُونَ
﴿٦٣﴾ ٱصۡلَوۡهَا ٱلۡيَوۡمَ بِمَا كُنتُمۡ تَكۡفُرُونَ ﴿٦٤﴾ ٱلۡيَوۡمَ نَخۡتِمُ
عَلَىٰٓ أَفۡوَٰهِهِمۡ وَتُكَلِّمُنَآ أَيۡدِيهِمۡ وَتَشۡهَدُ أَرۡجُلُهُم بِمَا كَانُواْ
يَكۡسِبُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوۡ نَشَآءُ لَطَمَسۡنَا عَلَىٰٓ أَعۡيُنِهِمۡ فَٱسۡتَبَقُواْ
ٱلصِّرَٰطَ فَأَنَّىٰ يُبۡصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوۡ نَشَآءُ لَمَسَخۡنَٰهُمۡ
عَلَىٰ مَكَانَتِهِمۡ فَمَا ٱسۡتَطَٰعُواْ مُضِيّٗا وَلَا يَرۡجِعُونَ
﴿٦٧﴾ وَمَن نُّعَمِّرۡهُ نُنَكِّسۡهُ فِي ٱلۡخَلۡقِۚ أَفَلَا يَعۡقِلُونَ ﴿٦٨﴾
وَمَا عَلَّمۡنَٰهُ ٱلشِّعۡرَ وَمَا يَنۢبَغِي لَهُۥٓۚ إِنۡ هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ وَقُرۡءَانٞ مُّبِينٞ
﴿٦٩﴾ لِّيُنذِرَ مَن كَانَ حَيّٗا وَيَحِقَّ ٱلۡقَوۡلُ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٧٠﴾

(٥٥) بەڕاستی ئەمڕۆ بەهەشتیەکان لەناو خۆشی و شادی و کامەرانیەکی بێ وێنەدا سەرگەرمن.

(٥٦) خۆیان وهاوسەرانیان لە ژێرسێبەری درەختی جوان و چروپردا لەسەر کورسی و قەنەفە رازاوەکان شانیان داداوە.

(٥٧) میوەهاتی زۆرو جۆراو جۆریان لەوێدا پێشکەش دەکرێت، هەروەها هەرچی داوای بکەن و حەزی لێ بکەن دەستبەجێ ئامادەیە (لە خواردن و خواردنەوە، لە جل و بەرگی جوان، لە جێگە و ڕێگەی خۆش، لە هۆکاری هاتوچۆ، لە هەزاران نازو نیعمەتی بێشومار).

(٥٨) هاوڕێ لەگەڵ سڵاو و ڕێزدا لەلایەن پەروەردگاری میهرەبان و دڵۆڤانەوە.

(٥٩) لەولاشەوە یاخیەکان پێیان دەوترێت: ئادەی تاوانبارو گوناهکاران، جیاببنەوە.

(٦٠) ئەوسا خوای گەورە گلەیی لە یاخیەکانی نەوەی ئادەم دەکات و دەفەرموێت: ئەی نەوەی ئادەم؛ مەگەر من پێم ڕانەگەیاندن کە شەیتان نەپەرستن؛ چونکە ئەوبەراستی دوژمنی ئاشکراتانە. (هەرچەندە نادیاریشە).

(٦١) بەڵکو تەنها من بپەرستن کە هەر ئەمەیە ڕێگە و ڕێبازی ڕاست و دروست.

(٦٢)بێگومان شەیتان خەڵکێکی زۆری لە ئێوە گومراکرد، باشە، ئەوە بۆچی ژیر نەبوون...

(٦٣) ئا ئەمە ئەو دۆزەخەیە کە جاران پێی دەترسێنران. (هەڕەشەتان لێ دەکرا پێیو باوەڕتان پێی نەبوو).

(٦٤) دەبێت ئەمڕۆ بگەیەنرێنە ناوی لە سەرەنجامی بێباوەڕیتاندا و ببرژێن تیایدا بەهۆی ئەوەی کە (لە ژیانی دنیادا) باوەڕتان پێی نەبوو.

(٦٥) ئەمڕۆ مۆر دەنێین بەدەمیاندا و قسەیان بۆ ناکرێت، بەڵکو دەستیان قسەمان بۆ دەکات، قاچیشیان شایەتی دەدات بەو کاروکردەوانە کە ئەنجامیان دەدا (کاتێك شریتی کاسێت و قیدیۆ و سی دی و دیسك قسەمان بۆ دەکەن باوەڕ بوون بەقسەکردنی دەست و قاچ و... هتد، ئاسانە).

(٦٦) خوانەناسان بۆ بیرێك ناکەنەوە خۆ ئەگەر بمانەوێت چاویان کوێر دەکەین و شوێنەواری نایەڵین، ئەو کاتە ئەگەر بیانەوێت بەرێگادا برۆن، چۆن دەتوانن ڕێگە ببینن و ڕێ بکەن؟!.

(٦٧) یاخود ئەگەر بمانەوێت هەر لە جێگەی خۆیان (لەو جێگەدا کە تاوانی تیادا ئەنجام دەدەن) گۆج و ئیفلیجیان دەکەین، یان ڕووخساریان دەخەینە شێوەی ئاژەڵ و جانەوەرەوە، ئەوسا ئیتر ناتوانن نە بەرەو پێش بچن، نەبگەڕێنەوە دواوە.

(٦٨) خۆ ئاشکرایە ئەوەی تەمەنی درێژی پێ ببەخشین، جوانی ڕواڵەتی بۆ ناهێڵین، ئەوە بۆ ژیریان ناخەنە کار؟!

(٦٩) (دیارە خوانەناسان ئایەتەکانی قورئانیان بە شیعر داوەتە قەڵەم و پێغەمبەریش ﷺ بە شاعیر، بۆیە دەفەرموێت): وەنەبێت شیعرمان فێر کردبێت، شیعر و تنیش لەو قەدەغەیە، ئەوەی کە فێرمان کردووە تەنها یادخەرەوەو قورئانێکی ئاشکراو ڕوونە.

(٧٠) ئەم قورئانە بۆ ئەوەیە ئەو کەسانە بێداربکاتەوە کە زیندوون (دڵ و عەقڵیان زیندوو هوشیارە) تا بڕیاری خوا لەسەر کافران جێبەجێ بکرێت (بڕیاری سەرگەردانی دنیا و سزای قیامەت، ئەگەر باوەڕی پێ نەکەن.)

أولم يروا أنا خلقنا لهم مما عملت أيدينا أنعاما فهم لها
ملكون ﴿٧١﴾ وذللنها لهم فمنها ركوبهم ومنها يأكلون ﴿٧٢﴾
ولهم فيها منفع ومشارب أفلا يشكرون ﴿٧٣﴾ واتخذوا
من دون الله ءالهة لعلهم ينصرون ﴿٧٤﴾ لا يستطيعون
نصرهم وهم لهم جند محضرون ﴿٧٥﴾ فلا يحزنك قولهم
إنا نعلم ما يسرون وما يعلنون ﴿٧٦﴾ أولم ير الإنسن أنا
خلقنه من نطفة فإذا هو خصيم مبين ﴿٧٧﴾ وضرب لنا
مثلا ونسى خلقه قال من يحي العظم وهى رميم ﴿٧٨﴾
قل يحييها الذى أنشأها أول مرة وهو بكل خلق عليم
﴿٧٩﴾ الذى جعل لكم من الشجر الأخضر نارا فإذا أنتم
منه توقدون ﴿٨٠﴾ أوليس الذى خلق السموت والأرض
بقدر على أن يخلق مثلهم بلى وهو الخلق العليم ﴿٨١﴾
إنما أمره إذا أراد شيئا أن يقول له كن فيكون ﴿٨٢﴾
فسبحن الذى بيده ملكوت كل شىء وإليه ترجعون ﴿٨٣﴾

ترتيبها ٣٧ سورة الصافات آياتها ١٨٢

(٧١) باشە ئەو خەڵکە سەرنجیان نەداوە کە بەراستی بە دەسەڵاتی خۆمان ماڵاتمان بۆ دروست کردوون و ئەوان بوون بە خاوەنی؟

(٧٢) ئینجا ئەو ماڵاتەمان رام هێناوە بۆیان، هەندێکی بۆ سواری بەکار دەهێنن، لە گۆشتی هەندێکیشیان دەخۆن.

(٧٣) هەروەها سوود و قازانجی زۆریان لێ دەبینن (جگە لەوانـــەی بـاسکرا، بـۆ زەوی کـێڵان و ئـاو هـێنان،...) شیرەکەشی دەخۆنەوە (جۆرەها خۆراکی تری لێ دروست دەکەن) جا باشە ئـەوە بـۆ سـوپاسی خـوای بـەخشندە ناکەن؟!

(٧٤) سەرەڕای ئەم هەموو ناز و نـیعمەتە ئـاشکرایـە، نەفامان: لە جیاتی خواپەرستیی، بت و شتی‌تر دەپەرستن و بۆ ئەوەی لە تەنگانەدا کۆمەکی بکرێن و سەربخرێن!!

(٧٥) بەڵام ناتوانن سەریان بخەن بـەڵکو هـەر ئـەمان بـوونەتە سـەرباز و پـاسەوان بـۆ بت‌و بـتخانەکـان و هەمیشە لە خزمەتیاندا ئامادە کراون.

(٧٦) ئەی محمد ﷺ قسە و گوفتاری ئەوانە غەمبارت نەکات، چونکە بەراستی ئێمە ئاگاداری ئەوەین کە دەیشارنەوە و ئەوەش کە ئاشکرای دەکەن.

(٧٧) ئایا ئادەمیزاد سەرنجی نەداوە کە: ئێمە دروستمان کردووە لە نوتفەیەك، کەچی (کە گـەورەبوو) بووەتە دوژمنێکی ئاشکراو دژایەتیمان دەکات؟!

(٧٨) نموونەی لاوازیی وبێدەسەڵاتی بۆ ئێمە هێناوەتەوە و بەدیهاتنی خۆی لە بیر کردووە، دەڵێت: کێ ئەم ئێسکانە زیندوو دەکاتەوە لە کاتێکدا کە رزیوو و پرتوکاون؟!

(٧٩) پێیان بڵێ: ئەو زاتەی کە یەکەمجار دروستی کرد، هەر ئەویش زیندووی دەکاتەوە، ئەو بەهەموو دروستکراوێك زانا و ئاگایە (دروستکردن و دروستکردنەوەی هەموو شتێکی لا ئاسانە)...

(٨٠) ئەو زاتەی کە لە درەختی سەوز ئاگرتان بۆ بەدی دەهێنێت، ئیتر ئێوە دایدەگیرسێنن.

(٨١) ئایا ئەو زاتەی کە ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە ناتوانێت دووبارە وەك خۆیان دروستیان بکاتەوە؟! بەڵێ (زۆر چاك دەتوانێت)، چونکە ئەوزاتە لە دروستکردن و داهێناندا بەتوانا و زانایە.

(٨٢) بێگومان هەر کاتێك فەرمانی خوا دەرچوو، ویستی شێك جێبەجێ بکـات و بـیهێنێتە دی، پـێی دەڵێت ببە، ئەویش دەستبەجێ و بێ دواکەوتن پێش دێت و ئەنجام دەدرێت و دروست دەبێت.

(٨٣) جا ئیتر پاکی و بێگەردی بۆ ئەو زاتەی جڵەوی هەموو شتێکی بەدەستە، هەر بۆ لای ئـەویش دەبرێنەوە. (بۆ ئەوەی هەرکەس بە گوێرەی ئیمانو کردەوەی پاداشت بدرێتەوە).

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلصَّٰٓفَّٰتِ صَفًّا ﴿١﴾ فَٱلزَّٰجِرَٰتِ زَجْرًا ﴿٢﴾ فَٱلتَّٰلِيَٰتِ ذِكْرًا ﴿٣﴾
إِنَّ إِلَٰهَكُمْ لَوَٰحِدٌ ﴿٤﴾ رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ
ٱلْمَشَٰرِقِ ﴿٥﴾ إِنَّا زَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ ٱلدُّنْيَا بِزِينَةٍ ٱلْكَوَاكِبِ ﴿٦﴾ وَحِفْظًا
مِّن كُلِّ شَيْطَٰنٍ مَّارِدٍ ﴿٧﴾ لَّا يَسَّمَّعُونَ إِلَى ٱلْمَلَإِ ٱلْأَعْلَىٰ وَيُقْذَفُونَ
مِن كُلِّ جَانِبٍ ﴿٨﴾ دُحُورًا ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿٩﴾ إِلَّا مَنْ خَطِفَ
ٱلْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُۥ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿١٠﴾ فَٱسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا
أَم مَّنْ خَلَقْنَآ ۚ إِنَّا خَلَقْنَٰهُم مِّن طِينٍ لَّازِبٍۭ ﴿١١﴾ بَلْ عَجِبْتَ
وَيَسْخَرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا ذُكِّرُوا۟ لَا يَذْكُرُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا رَأَوْا۟ ءَايَةً يَسْتَسْخِرُونَ
﴿١٤﴾ وَقَالُوٓا۟ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا
أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿١٦﴾ أَوَءَابَآؤُنَا ٱلْأَوَّلُونَ ﴿١٧﴾ قُلْ نَعَمْ وَأَنتُمْ دَٰخِرُونَ
﴿١٨﴾ فَإِنَّمَا هِىَ زَجْرَةٌ وَٰحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنظُرُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوا۟ يَٰوَيْلَنَا هَٰذَا
يَوْمُ ٱلدِّينِ ﴿٢٠﴾ هَٰذَا يَوْمُ ٱلْفَصْلِ ٱلَّذِى كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ﴿٢١﴾
۞ ٱحْشُرُوا۟ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ وَأَزْوَٰجَهُمْ وَمَا كَانُوا۟ يَعْبُدُونَ ﴿٢٢﴾ مِن دُونِ
ٱللَّهِ فَٱهْدُوهُمْ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلْجَحِيمِ ﴿٢٣﴾ وَقِفُوهُمْ ۖ إِنَّهُم مَّسْـُٔولُونَ ﴿٢٤﴾

سورەتی (الصافات)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بە فریشتە ریز بووەکان.
(٢) بەو فریشتانەیش کە دەخورن بەسەر ستەمکاراندا (لە سەرەمەرگ و لە قیامەت و دۆزەخدا).
(٣) بەوانەش کە پەیامە ئاسمانیەکان دەگەیەنن بە پێغەمبەران و بەسەریاندا دەیخوێننەوە.
(٤) بەراستی خوای ئێوە تاکە و یەکێکە.
(٥) پەروەردگاری ئاسمانەکان و زەوی و نێوانیانە، پەروەردگاری رۆژهەلاتەکانیشە.
(٦) بێگومان ئێمە ئاسمانی دنیامان رازاندۆتەوە بە جوانی و رۆشنی ئەستێرە و هەسارەکان.
(٧) ئاسمانمان پاراستووە لە پیلان و شەڕی هەموو شەیتانێکی سەرکەش و یاخی.
(٨) شەیتانەکان ناتوانن هەواڵی ئەو نەخشە و بەرنامانەی کە بە فریشتە پایە بڵندەکان دەسپێردرێت، بیزانن و بیبیسن، چونکە لە هەموو لایەکەوە نەیزەك و پارچە ئەستێرەیان بۆ دەهاوێژرێت.
(٩) بۆ ئەوەی تێکبشکێنرێن و راو بنرێن، سزای سەخت و بەردەوام لە قیامەتیشدا بۆیان ئامادەیە.
(١٠) مەگەر ئەوەیان کە هەواڵێك بفرێنێت و بیەوێت بۆی دەربچێت، ئەوە نەیزەکێکی بڵێسەدارو کونکەر شوێنی دەکەوێت و لەناوی دەبات.
(١١) ئەی پێغەمبەر ﷺ لە بێباوەڕان بپرسە: ئایا ئەوان گرنگتر و گەورەتر و بەهێزترن یان ئەو شتانەی تر کە دروستمان کردووە وەك (ئاسمان و زەوی و کێوەکان...هتد)، بێگومان ئێمە ئەوانمان لە قوڕێکی مچ دروست کردووە (کە یەکێکە لە قۆناغەکانی دروستکردنی باوکە ئادەم).
(١٢) نەخێر (سەیرە) تۆ سەرسامی لە بێباوەڕیی کافران کەچی ئەوان گاڵتە دەکەن بەو هەموو بەڵگە بەهێزانە.
(١٣) کاتێکیش ئامۆژگاری بکرێن ئامۆژگاری وەرناگرن و سەر بادەدەن.
(١٤) کاتێك بەڵگە و موعجیزەیەك دەبینن دەیکەنە گاڵتەجاڕ و باوەڕ ناکەن.
(١٥) هەر دەڵێن: ئەمەی ئێمە دەیبینین و دەیبیسین جگە لە جادوویەکی ئاشکرا شتێکی‌تر نیە...!!
(١٦) هەروەها دەڵێن: ئایا کاتێك مردین و بووینە خاك و ئێسك، ئایا ئێمە زیندوو دەکرێینەوە؟!
(١٧) ئایا باوانی دێرینیشمان زیندوو دەکرێتەوە؟
(١٨) لە وەڵامیاندا ئەی پێغەمبەر ﷺ بڵێ: بەڵێ (ئەی خوانەناسان)، لە کاتێکدا کە ئێوە زەلیل و ملکەچن.
(١٩) جا بێگومان تەنها داچڵەکاندن و تێخوڕین و دەنگێکی بەهێزە دەستبەجێ هەموویان هەستاون و تەماشا دەکەن.
(٢٠) ئەوسا دەڵێن: ئەی هاوار، ئاخ و ئۆف بۆ ئێمە، ئەمە ئیتر رۆژی قیامەت و لێپرسینەوەیە.
(٢١) ئینجا بە هەڕەشەوە پێیان دەوترێت ئەمە رۆژی جیاکردنەوەیە کە ئێوە بڕواتان پێی نەبوو، بە درۆتان دەزانی.
(٢٢) خوای گەورە فەرماندەدا بە فریشتەکان هەموو ئەوانەی ستەمیان کردووە کۆیان بکەنەوە، خۆیان و هاوسەرانیان، خۆیان و هاوشێوەیان و ئەو شتانەش کە دەیانپەرست... (وایان دەزانی شت بەدەستن).
(٢٣) لە جیاتی خوا، ئینجا رێنماییان بکەن بۆ رێگەی دۆزەخ. (چونکە بێباوەڕو تاوانبارن).
(٢٤) لەکاتی راپێچ کردنیاندا فەرمان دەدرێت: ئادەی بیانوەستێنن، بێگومان ئەوان پرسیار لێکراون، ئەوانە بەرپرسن!!

مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُونَ ﴿٢٥﴾ بَلْ هُمُ ٱلْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٦﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَآءَلُونَ ﴿٢٧﴾ قَالُوٓا۟ إِنَّكُمْ كُنتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ ٱلْيَمِينِ ﴿٢٨﴾
قَالُوا۟ بَل لَّمْ تَكُونُوا۟ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُم مِّن سُلْطَـٰنٍ ۖ
بَلْ كُنتُمْ قَوْمًا طَـٰغِينَ ﴿٣٠﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَآ ۖ إِنَّا لَذَآئِقُونَ ﴿٣١﴾
فَأَغْوَيْنَـٰكُمْ إِنَّا كُنَّا غَـٰوِينَ ﴿٣٢﴾ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِى ٱلْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ
﴿٣٣﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَفْعَلُ بِٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوٓا۟ إِذَا قِيلَ لَهُمْ
لَآ إِلَـٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُوٓا۟ ءَالِهَتِنَا
لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍۭ ﴿٣٦﴾ بَلْ جَآءَ بِٱلْحَقِّ وَصَدَّقَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّكُمْ
لَذَآئِقُوا۟ ٱلْعَذَابِ ٱلْأَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿٣٩﴾ إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾ أُو۟لَـٰٓئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤١﴾
فَوَٰكِهُ ۖ وَهُم مُّكْرَمُونَ ﴿٤٢﴾ فِى جَنَّـٰتِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٤٣﴾ عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَـٰبِلِينَ
﴿٤٤﴾ يُطَافُ عَلَيْهِم بِكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍۭ ﴿٤٥﴾ بَيْضَآءَ لَذَّةٍ لِّلشَّـٰرِبِينَ
﴿٤٦﴾ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنزَفُونَ ﴿٤٧﴾ وَعِندَهُمْ قَـٰصِرَٰتُ
ٱلطَّرْفِ عِينٌ ﴿٤٨﴾ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ ﴿٤٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ
بَعْضٍ يَتَسَآءَلُونَ ﴿٥٠﴾ قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّى كَانَ لِى قَرِينٌ ﴿٥١﴾

(٢٥) پێیان دەوترێت: ئەوە چیتانە بۆ پشتی یەکتر ناگرن، بـۆ بەرگری لە یەك ناکەن؟!...
(٢٦) نـەخێر، تـازە کـار لە کـار تـرازاوە ئـەمرۆ هـەموویان تەسلیمن وبێ دەسەڵاتن.
(٢٧) ئا لەو کاتەدا کە دەوەستێنرێن، یەخەی یەکتر دەگـرن و روو بە رووی یەك بە توندی قسە دەکەن و پرسیار لە یـەك دەکەن و یەکتری تاوانبار دەکەن.
(٢٨) ژێر دەستەکان بە ئاغاکانیان دەڵێن: بێگومان ئێوە هەمیشە لای راستتان لێگرتبووین (هەوڵتان دەدا ئێمە بخەڵەتێنن بەدرۆ و بەزۆر).
(٢٩) ئەوانیش لەوەڵامیاندا دەڵێن: نەخێر، وا نـیە، ئـێوە هـەر خۆتان ئیماندار نەبوون!!
(٣٠) خۆ ئێمە هیچ زۆر و دەسەڵاتێکمان بە سەرتاندا نەبوو، دەستمان نە دەڕۆیشت بەسەرتاندا، ئێوە هەر خۆتان لە سنوور دەرچوو بوون.
(٣١) ئیتر خۆ چارەمان نیە دەبێت بڕیاردادەی پەروەردگارمان بـــەسەرماندا پـیادە بکـرێت، دەبـێت سـزای (بـێ ئـیمانی و تاوانباری) خۆمان بچێژین.
(٣٢) لە وەڵامیاندا دەڵێن: راستە؛ ئێمە ئێوەمان گومرا کردبوو، بەڵام خۆیشمان هەر گومراو سەر لێشێواو بووین.
(٣٣) ئەو رۆژە بەراستی هەموویان لە سزاو ئازاردا هاوبەشن، هەروەك لە دنیادا هاوکار بوون.
(٣٤) ئێمە بێگومان ئاوا دەکەین بە گوناهکار و تاوانباران. (٣٥) ئەوانە، کاتی خۆی کە پێیان دەوترا: هیچ خوایەك نیە جگە لە (الله) سەریان بادەدا و فوویان دەکردە خۆیان و فیزیان دەکرد.. (٣٦) دەیـانوت: ئـێمە چـۆن واز لە خواکانمان دەهێنین بۆ شاعیرێکی شێت؟! (٣٧) نەخێر؛ وا نیە، بەڵکو ئەو حەق و راسـتەقینەی هـێناوە، راسـتی پێغەمبەرانی پێش خۆیشی سەلماندووە. (٣٨) (مادەم ئێوە کاتی خۆی بڕواتان پێنە کرد) دەبێت سزای زۆر بە ئێش بچێژن. (٣٩) تۆڵەتان لێ ناسەنرێت بە قەدەر ئەو کارو کردەوانە نەبێت کەکـاتی خـۆی ئـەنجامتان دەدا. (٤٠) (ئەوەی باسکرا حاڵی خوانەناسان بوو) بەڵام بەندە دڵسۆز و هەڵبژاردەکانی خوا (ئیمانداره بـەڕێزەکـان). (٤١) ئەوان رزق و رۆزی ئاشکرای زۆرو زەبەندە و دیاری کراویان پێشکەش دەکرێت (لەسەر سینی و دەفری زێرو زیو). (٤٢) میوەهاتی هەمەجۆر و هەمەچەشن، هاوڕێ لەگەڵ قەدرو رێزێکی بێ وێنەدا لەلایەن پەروەردگار و فریشتەکانەوە. (٤٣) لە بەهەشتی پڕ لە نازو نیعمەتدا (بۆ هەمیشە دوور لە پیری و نەخۆشی و ناخۆشی). (٤٤) ئەو بەختەوەرانە لەسەر کورسی و قەنەفە رازاوەکان بەرامبەر یەکتری دادەنیشن، (دیارە خوای گەورە دەیخاتە دڵی ئیماندارانەوە بەتایبەتی ئەوانەی ناسیاوی یەکن، تا بە دیداری یەکتر شاد ببن و ناو بەناو یادی ژیانی دنیاو خەباتیان لە پێناوی ئاینی خوادا بکەن). (٤٥) لە پەرداخی تایبەتیدا شەرابی تایبەتیان بەسەردا دەگـێڕن. (٤٦) شەرابەکە زۆرسپی و بەلەزەتە بۆ ئەو کەسانەی کە دەیخۆنەوە و نۆشی دەکەن. (٤٧) ئەو شەرابە نەدەبێتە هۆی سەرئێشە و ئێڵنجدان، نە مەست و سەرخۆش و بێهۆشیان دەکات (وەك شەرابە ناپوختەکـانی دنـیا). (٤٨) لە تەنیشتیانەوە حۆری چاوگەش دانیشتوون، جگە لە هاوسەرانیان چاو بۆ کەسیتر هـەڵنابڕن. (٤٩) هـەر دەڵـێی هێلکەی کوڵاوی پاك کراو شاراوەن (کەس دەستی لێ نەداون). (٥٠) ئینجا ئیتر (ئەو بەختەوەرانە بەدەم عەیش و نۆشەوە) پرسیار لە یەکتری دەکەن و (یادگارەکانیان لە دنیادا باس دەکەن). (٥١) یەکێکیان مۆڵەت دەخوازێت و دەڵێت: من بەراستی کاتی خۆی لە دنیادا هاوەڵێکم هەبوو...

يَقُولُ أَءِنَّكَ لَمِنَ ٱلْمُصَدِّقِينَ ﴿٥٢﴾ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا أَءِنَّا
لَمَدِينُونَ ﴿٥٣﴾ قَالَ هَلْ أَنتُم مُّطَّلِعُونَ ﴿٥٤﴾ فَٱطَّلَعَ فَرَءَاهُ فِي سَوَآءِ
ٱلْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾ قَالَ تَٱللَّهِ إِن كِدتَّ لَتُرْدِينِ ﴿٥٦﴾ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي
لَكُنتُ مِنَ ٱلْمُحْضَرِينَ ﴿٥٧﴾ أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّا مَوْتَتَنَا
ٱلْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٥٩﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾
لِمِثْلِ هَٰذَا فَلْيَعْمَلِ ٱلْعَٰمِلُونَ ﴿٦١﴾ أَذَٰلِكَ خَيْرٌ نُّزُلًا أَمْ شَجَرَةُ
ٱلزَّقُّومِ ﴿٦٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَٰهَا فِتْنَةً لِّلظَّٰلِمِينَ ﴿٦٣﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ
تَخْرُجُ فِيٓ أَصْلِ ٱلْجَحِيمِ ﴿٦٤﴾ طَلْعُهَا كَأَنَّهُۥ رُءُوسُ ٱلشَّيَٰطِينِ
﴿٦٥﴾ فَإِنَّهُمْ لَأَكِلُونَ مِنْهَا فَمَالِـُٔونَ مِنْهَا ٱلْبُطُونَ ﴿٦٦﴾ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ
عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٦٧﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى ٱلْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾
إِنَّهُمْ أَلْفَوْا۟ ءَابَآءَهُمْ ضَآلِّينَ ﴿٦٩﴾ فَهُمْ عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴿٧٠﴾
وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٧١﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِم
مُّنذِرِينَ ﴿٧٢﴾ فَٱنظُرْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلْمُنذَرِينَ ﴿٧٣﴾
إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿٧٤﴾ وَلَقَدْ نَادَىٰنَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ
ٱلْمُجِيبُونَ ﴿٧٥﴾ وَنَجَّيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥ مِنَ ٱلْكَرْبِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

(٥٢) زۆرجار دەیوت: تۆ بروا بە شتی وا دەکەیت؟!

(٥٣) ئایا ئەگەر بووینە خاك و ئێسك ئێمە بەراست پاداشت دەدرێینەوە؟!

(٥٤) پاشان ئیماندارەکە روو بە هاوەڵانی وەدەڵێت: ئەرێ ئەوە ئێوە تەماشایەك ناکەن: با بزانین ئەو هاوەڵەم حاڵی چۆنە.

(٥٥) هەر کە سەیرێکی کرد بینی وا لە ناوەڕاستی دۆزەخداگیری خواردووە...

(٥٦) ئەوسا پێی ووت: بەخوا خەریکبوو منیش تیا بەریت، خەریك بوو منیش وەکو خۆت هەڵدێریت.

(٥٧) خۆ ئەگەر نیعمەتی هیدایەتی پەروەردگارم نەبوایە، ئەوە منیش لە ئامادە بووانی ناو دۆزەخ دەبووم.

(٥٨) ئینجا بەختەوەران لە خۆشیدا دەڵێن: ئێمە ئیتر نامرین، ژیانمان بەردەوامە...

(٥٩) جگە لە مردنەکەی یەکەم جارمان، ئێمە ئیتر هیچ ئازار و ئەشکەنجەیەکیش ناچێژین.

(٦٠) بەڕاستی ئا ئەمەیە سەرکەوتن و سەرفەرازی و بەختەوەری گەورە و بێ سنوور.

(٦١) دەبا ئا بۆ ئەم بەهەشتە، بۆ ئەم کامەرانیە، بۆ ئەم نازو نیعمەتە بێسنوورە، ئەوانەی کە کارو کۆشش دەکەن، با بۆ ئەم دەستکەوتانە بیکەن.

(٦٢) باشە، ئایا ئەو بەهەشت و نازو نیعمەتە چاکە؟ یان درەختی ژەقنە بووت.

(٦٣) ئێمە کردوومانە بەهۆی ناخۆشی و ئازار بۆ ستەمکاران (ئەوانەی لە دنیادا گاڵتەیان دەهات و دەیانوت چۆن لەناو ئاگردا درەخت دەڕوێت؟!)

(٦٤) بێگومان ئەوە درەختێکە لە ناخی دۆزەخدایە و لەوێوە (لق و پۆپەکانی) بەهەموو بەشەکانی دۆزەخدا بڵاوکردۆتەوە.

(٦٥) بەروبوومەکەی دەڵێی سەلکەسەری شەیتانەکانە (لە ناشیرینی و بێ لەزەتیدا).

(٦٦) دۆزەخیەکان بە ناچاری لێی دەخۆن، سکیانی لێ پر دەکەن.

(٦٧) لەوەودوا شلەمەنیەکی زۆر گەرم دەکەن بەسەریداً (بەزۆر دەرخواردیان دەدرێت).

(٦٨) پاشان (دوای ئەوەی کە تێریان خواردو تێریان خواردەوە!! بە دەم شەق و تێهەڵدان و سەرزەنشتی فریشتەکانی دۆزەخەوە) بە زۆر دەگێردرێنەوە بۆ ناو دۆزەخ، (دیارە براون بۆ شوێنی تایبەتی خواردن و خواردنەوە!!)

(٦٩) ئەوانە کاتی خۆی باوو باپیرانی خۆیانیان بینی بەگومرایی (پیریان نەکردەوە و کوێرانە شوێنیان کەوتن).

(٧٠) (ئیتر بەبێ لێکدانەوە) ئەوانە بەشوێنیاندا بەتاڵوکە ۆ هەڵەداوان چوون (باوەڕیان بە پێغەمبەران و ئیمانداران نەکرد). (٧١) سوێند بە خوا بێگومان زۆربەی پێشینیان هەر گومرا بوون (چونکە دڵڕەق بوون و ئامادەی بیستنی راستی نەبوون). (٧٢) هەرچەندە ئێمە بەڕاستی، پێغەمبەرانی بێدارکەرەوەمان بۆ رەوانە کردبوون (بەڵام زۆربەیان گاڵتەیان پێ دەهات). (٧٣) جا ئیتر تەماشابکە سەرنج بدە، سەرئەنجامی بێدارکراوەکان چی بوو (چۆن بە دۆزەخ پاداشت درانەوە!) (٧٤) جگە لە بەندە دڵسۆزو هەڵبژاردەکانی خوا (کە ئەوان لە دۆزەخ دوورن و بە بەهەشت شاد بوون). (٧٥) بێگومان نوح هانا و هاواری بۆ هێناین، ئێمەش چاکترین فریاد رەسێك بووین کە بەهانا و هاواریەوە چووین. (٧٦) خۆی و کەسوکاری باوەڕداریمان لە تەنگانە گەورەکە رزگار کرد...

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُۥ هُمُ ٱلْبَاقِينَ ﴿٧٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِى ٱلْـَٔاخِرِينَ ﴿٧٨﴾ سَلَـٰمٌ
عَلَىٰ نُوحٍ فِى ٱلْعَـٰلَمِينَ ﴿٧٩﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّهُۥ مِنْ
عِبَادِنَا ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا ٱلْـَٔاخَرِينَ ﴿٨٢﴾ ۞ وَإِنَّ مِن
شِيعَتِهِۦ لَإِبْرَٰهِيمَ ﴿٨٣﴾ إِذْ جَآءَ رَبَّهُۥ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾ إِذْ قَالَ
لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِۦ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾ أَئِفْكًا ءَالِهَةً دُونَ ٱللَّهِ تُرِيدُونَ
﴿٨٦﴾ فَمَا ظَنُّكُم بِرَبِّ ٱلْعَـٰلَمِينَ ﴿٨٧﴾ فَنَظَرَ نَظْرَةً فِى ٱلنُّجُومِ ﴿٨٨﴾
فَقَالَ إِنِّى سَقِيمٌ ﴿٨٩﴾ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ﴿٩٠﴾ فَرَاغَ إِلَىٰٓ ءَالِهَتِهِمْ
فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٩١﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنطِقُونَ ﴿٩٢﴾ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًۢا
بِٱلْيَمِينِ ﴿٩٣﴾ فَأَقْبَلُوٓا إِلَيْهِ يَزِفُّونَ ﴿٩٤﴾ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ
﴿٩٥﴾ وَٱللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُوا ٱبْنُوا لَهُۥ بُنْيَـٰنًا فَأَلْقُوهُ
فِى ٱلْجَحِيمِ ﴿٩٧﴾ فَأَرَادُوا بِهِۦ كَيْدًا فَجَعَلْنَـٰهُمُ ٱلْأَسْفَلِينَ ﴿٩٨﴾
وَقَالَ إِنِّى ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّى سَيَهْدِينِ ﴿٩٩﴾ رَبِّ هَبْ لِى مِنَ ٱلصَّـٰلِحِينَ
﴿١٠٠﴾ فَبَشَّرْنَـٰهُ بِغُلَـٰمٍ حَلِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ ٱلسَّعْىَ قَالَ
يَـٰبُنَىَّ إِنِّىٓ أَرَىٰ فِى ٱلْمَنَامِ أَنِّىٓ أَذْبَحُكَ فَٱنظُرْ مَاذَا تَرَىٰ ۚ قَالَ
يَـٰٓأَبَتِ ٱفْعَلْ مَا تُؤْمَرُ ۖ سَتَجِدُنِىٓ إِن شَآءَ ٱللَّهُ مِنَ ٱلصَّـٰبِرِينَ ﴿١٠٢﴾

(٧٧) جا ئێمە تەنها هەر نەوەی ئەویشمان هێشتەوە (کەببنە هۆی ئاوەدانکردنەوەی زەوی سەرلەنوێ).
(٧٨) هەروەها بەسەرهاتی ئەومان هێشتەوە بۆ نەوەکانی داهاتوو (تا پەندی لێوەربگرن).
(٧٩) سڵاو لەسەر نوح لە لایەن سەرجەم ئیمانداران‌ەوە لە هەموو کات و شوێنێکدا.
(٨٠) بەراستی ئێمە ئا بەو شێوەیە پاداشتی چاکەکاران دەدەینەوە (یادیان دەهێڵینەوە).
(٨١) بەڕاستی ئەو لە بەندە ئیماندارەکانی ئێمەیە.
(٨٢) لەوەودوا ئەوانی ترمان نوقمی زریان کرد.
(٨٣) بێگومان لە شوێنکەوتە و پەیڕەوانی نوح ـ ئیبراهیم ـ ە (سەلامی خوایان لی بێت).
(٨٤) کاتێك رووی کردە پەروەردگاری، بە پیر بانگەوازیەوە چوو، بەدڵێکی پڕ لە ئیمان و باوەڕێکی دامەزراوەوە.
(٨٥) رۆژێك بە باوکی و قەوم و هۆزەکەی وت: باشە، ئەوە ئێوە چی دەپەرستن؟!...
(٨٦) ئایا شتی دەست هەڵبەست دەکەنە خواو لە جیاتی پەروەردگار دەتانەوێت بیپەرستن؟!...
(٨٧) باشە؛ ئاخر ئێوە، چ گومانێکتان هەیە لە پەروەردگاری جیهانەکان؟!
(٨٨) (ئەوسا چاوی هەلبری بۆ ئاسمان و) تەماشایەکی ئەستێرەکانی کرد، (لە داخلی بیروبۆچوونیان).
(٨٩) (دیارە کە سبەی جەژنیان بووە و دەعوەتی حەزرەتی ئیبراهیمیشیان کردووە، ئەمیش حەزی نەکردووە و بێزاربووە بۆیە) وتی: من نەخۆشم.
(٩٠) ئەوانیش بەجێیان هێشت و رۆیشتن.
(٩١) ئەوسا بە پەنهانی چوو بۆ لای بتەکانیان و وتی: ئەوە ناخۆن؟ (دیارە خۆراکیان بۆ بتەکان داناوە!)
(٩٢) ئەوسا هاواری لە بتەکان کردوو، بە توڕەییەوە پێی ووتن: ئەوە بۆ لاڵن؟! بۆ قسەیەکی ژیرانە ناکەن؟!
(٩٣) ئینجا تێیان کەوت، بەدەستی راستی پیادەماڵین و دەیشکاندن.
(٩٤) دوایی بت پەرستان گەڕانەوە و بینیان خواکانیان تێکوپێك شکاوە، بەپەلە و شڵەژاویەوە هاتن بۆ
ئیبراهیم....!! (٩٥) ئەویش پێی وتن: باشە، ئایا ئەو پەیکەرانەی خۆتان دایدەتاشن، دەیپەرستن؟! (٩٦) لەکاتێکدا
خوا بەدیهێنەری ئێوەش و ئەم بتانەشە کە دروستتان کردوون (ئەوەتە نەشیانتوانی بەرگری لە خۆیان بکەن!!).
(٩٧) کەچی بیریان نەکردەوە لەو بەڵگە بەهێزانەو، وتیان: شوێنێك دروست بکەن و ئاگری تێدا بکەنەو و
ئیبراهیمی تێ فرێ بدەن (با بسوتێت و لەناو بچێت). (٩٨) ئەوان ویستیان پیلانێکی بۆ دروست بکەن، ئێمە
ئەوانمان تێکشکاند و ریسوامان کردن. (٩٩) ئینجا ئیبراهیم وتی: من بەراستی ئێوە بە جێ دەهێڵم و دەڕۆم بەرەو
رەزامەندی پەروەردگارم، لە ئاییندەشدا بەبەردەوام رێنموویم دەکات. (١٠٠) (ئەوسا کۆچی کرد)، لەو رێگەو
بانەدا داوای لەخوا کردو وتی: پەروەردگارا نەوەیەکی چاك و پاکم پێ ببەخشە. (١٠١) ئێمەش مژدەی کوڕێکی
بە ئارام و خۆگرو ژیرمان پێبەخشی کە ـ ئیسماعیل ـ ە. (١٠٢) کاتێك ئەو کوڕە کەوتە دەروماڵ لەگەڵیدا بەیانیەك
پێی وت: کوڕم، کوڕی شیرینم بێگومان لە خەونمدا بینیم کە تۆ سەردەبرم، تۆ دەڵێی چی؟ رات چۆنە؟! (کوڕی
چاك و خواناس و خۆگر بەزمانی شیرین) وتی: بابەگیان هەر فەرمانێکت پێ دراوە جێبەجێی بکە، دەمبینیت
ئەگەر خوا حەز بکات، خوا بیەوێت، لە ئارامگران دەبم.

فَلَمَّآ أَسْلَمَا وَتَلَّهُۥ لِلْجَبِينِ ﴿١٠٣﴾ وَنَٰدَيْنَٰهُ أَن يَٰٓإِبْرَٰهِيمُ ﴿١٠٤﴾ قَدْ
صَدَّقْتَ ٱلرُّءْيَآ ۚ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٥﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ
ٱلْبَلَٰٓؤُا۟ ٱلْمُبِينُ ﴿١٠٦﴾ وَفَدَيْنَٰهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِى
ٱلْءَاخِرِينَ ﴿١٠٨﴾ سَلَٰمٌ عَلَىٰٓ إِبْرَٰهِيمَ ﴿١٠٩﴾ كَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ
﴿١١٠﴾ إِنَّهُۥ مِنْ عِبَادِنَا ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾ وَبَشَّرْنَٰهُ بِإِسْحَٰقَ نَبِيًّا مِّنَ
ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١١٢﴾ وَبَٰرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰٓ إِسْحَٰقَ ۚ وَمِن ذُرِّيَّتِهِمَا
مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِۦ مُبِينٌ ﴿١١٣﴾ وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ
وَهَٰرُونَ ﴿١١٤﴾ وَنَجَّيْنَٰهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ ٱلْكَرْبِ ٱلْعَظِيمِ
﴿١١٥﴾ وَنَصَرْنَٰهُمْ فَكَانُوا۟ هُمُ ٱلْغَٰلِبِينَ ﴿١١٦﴾ وَءَاتَيْنَٰهُمَا ٱلْكِتَٰبَ
ٱلْمُسْتَبِينَ ﴿١١٧﴾ وَهَدَيْنَٰهُمَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٨﴾ وَتَرَكْنَا
عَلَيْهِمَا فِى ٱلْءَاخِرِينَ ﴿١١٩﴾ سَلَٰمٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَٰرُونَ
﴿١٢٠﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢١﴾ إِنَّهُمَا مِنْ
عِبَادِنَا ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾ وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾
إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِۦٓ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾ أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ
ٱلْخَٰلِقِينَ ﴿١٢٥﴾ ٱللَّهَ رَبَّكُمْ وَرَبَّ ءَابَآئِكُمُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾

(١٠٣) کاتێك هەردووکیان تەسلیمی فەرمانی پەروەردگار بوون، ئیبراهیم؛ ئیسماعیلی بە رووردا خستە سەر خاك بۆ ئەوەی سەری ببڕێت.

(١٠٤) ئەو کاتە ئێمە بانگمان لێکرد: ئەی ئیبراهیم!!

(١٠٥) بەڕاستی خەوەکەت هێنایە دی، ئێمە هەر ئاوا پاداشتی چاکەکاران دەدەینەوە (لە تاقی کردنەوەکاندا سەریان دەخەین، چونکە لێبڕاون).

(١٠٦) بەڕاستی ئەمە خۆی تاقیکردنەوەیەکی ئاشکراو روونە.

(١٠٧) ئیتر ئێمە قۆچێکی گەورەمان کردە قوربانی ئیسماعیل تا لە جیاتی ئەودا سەری ببڕێت.

(١٠٨) پاشان ئێمە لەناو گەلان و نەوەکانی دهاتوودا ناوی ئیبراهیممان هێشتەوە.

(١٠٩) سڵاو درووود و ڕێز لەسەر ئیبراهیم.

(١١٠) ئێمە ئا بەو شێوەیە پاداشتی چاکەکاران دەدەینەوە...

(١١١) بەڕاستی ئەمیش لەبەندە ئیماندارەکانی ئێمەیە...

(١١٢) مژدەی هاتنە دنیای – ئیسحاق – یشمان پێبەخشی، کە ئەویش پێغەمبەرێکە لە چاکان.

(١١٣) خێرو بەرەکتمان رژاند بەسەر ئیبراهیم و بەسەر ئیسحاقدا و لە نەوەی هەردووکیان، واتە: ئیسماعیل و ئیسحاق چاکان و پاکان دێنە دنیاوە، هەروەها ئەو کەسانەش پەیدادەبن بەرووونی ستەم لەخۆیان دەکەن.

(١١٤) بەڕاستی ئێمە ناز و نیعمەتی خۆمانمان رژاند بەسەر موسا و هاروونڕدا (هەردووکیانمان هەڵبژارد بۆ پێغەمبەرایەتی).

(١١٥) هەردووکیان و قەومەکەشیانمان لە تەنگانە گەورەکە رزگار کرد (لە غەرق بوون و خنکان).

(١١٦) سەرکەوتنمان پێبەخشین بەسەر دوژمنەکانیاندا، هەر ئەوانیش زاڵ بوون. (بەسەر ستەمکاراندا).

(١١٧) پاشان تەوراتمان پێبەخشین کە روونکەرەوەی هەموو شتێکە، (تا پەیرەویی بکەن).

(١١٨) هەروەها رێنموویی هەردووکیانمان کرد بۆ رێگە و رێبازی راست و دروست (تا قەومەکەیان بەرەو سەرفەرازی هەر دو جیهان ببەن).

(١١٩) ناوبانگی خێریانمان لە نەوەکانی داهاتوودا هێشتەوە (کە هەتا دنیا دنیایە بەڕێزەوە ناویان ببرێت).

(١٢٠) سڵاو و درووود و ڕێز لەسەر موسا و هاروون (لە لایەن پەروەردگاری مەزن و بەڕێزەوە).

(١٢١) بێگومان ئێمە، ئا بەو شێوەیە پاداشتی چاکەکاران دەدەینەوە (لە دنیاو قیامەتدا رێزدارن).

(١٢٢) بەڕاستی هەردوکیان لەبەندە باوەڕدارو ئیماندارەکانی ئێمە بوون.

(١٢٣) بێگومان ـ ئیلیاس ـ یش لە دەستەی پێغەمبەران و رەوانە کراوانە (لە لایەن ئێمەوە).

(١٢٤) ئەو کاتە ئەویش بە قەوم و گەلەکەی خۆی وت: ئەوە ناکرێت خواناس بن؟ ئەوە بۆ لە خوا ناترسن؟!

(١٢٥) ئایا ئێوە هاناو هاوارو نزاتان بۆ ـ بەعل ـ دەبەن ـ (بتێکی گەورە بوو دەیانپەرست) وە وازلە خواپەرستی دەهێنن لەکاتێکدا ئەو زاتە چاکترینی دروستکارەکانە.

(١٢٦) کە ـ الله ـ یە، پەروەردگارتانە، پەروەردگاری باو و باپیرانی دێرینیشتانە (ئەوە بۆ بیرێك ناکەنەوە)؟!

فَكَذَّبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٢٧﴾ إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٨﴾
وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِى ٱلْءَاخِرِينَ ﴿١٢٩﴾ سَلَٰمٌ عَلَىٰٓ إِلْ يَاسِينَ ﴿١٣٠﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ
نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١٣١﴾ إِنَّهُۥ مِنْ عِبَادِنَا ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ وَإِنَّ لُوطًا
لَّمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٣﴾ إِذْ نَجَّيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥٓ أَجْمَعِينَ ﴿١٣٤﴾ إِلَّا عَجُوزًا
فِى ٱلْغَٰبِرِينَ ﴿١٣٥﴾ ثُمَّ دَمَّرْنَا ٱلْءَاخَرِينَ ﴿١٣٦﴾ وَإِنَّكُمْ لَتَمُرُّونَ عَلَيْهِم
مُّصْبِحِينَ ﴿١٣٧﴾ وَبِٱلَّيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٣٨﴾ وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ
ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٩﴾ إِذْ أَبَقَ إِلَى ٱلْفُلْكِ ٱلْمَشْحُونِ ﴿١٤٠﴾ فَسَاهَمَ فَكَانَ
مِنَ ٱلْمُدْحَضِينَ ﴿١٤١﴾ فَٱلْتَقَمَهُ ٱلْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٤٢﴾ فَلَوْلَآ أَنَّهُۥ
كَانَ مِنَ ٱلْمُسَبِّحِينَ ﴿١٤٣﴾ لَلَبِثَ فِى بَطْنِهِۦٓ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾
۞ فَنَبَذْنَٰهُ بِٱلْعَرَآءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿١٤٥﴾ وَأَنۢبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً
مِّن يَقْطِينٍ ﴿١٤٦﴾ وَأَرْسَلْنَٰهُ إِلَىٰ مِاْئَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٧﴾
فَءَامَنُوا۟ فَمَتَّعْنَٰهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٤٨﴾ فَٱسْتَفْتِهِمْ أَلِرَبِّكَ ٱلْبَنَاتُ
وَلَهُمُ ٱلْبَنُونَ ﴿١٤٩﴾ أَمْ خَلَقْنَا ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ إِنَٰثًا وَهُمْ
شَٰهِدُونَ ﴿١٥٠﴾ أَلَآ إِنَّهُم مِّنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَدَ
ٱللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَٰذِبُونَ ﴿١٥٢﴾ أَصْطَفَى ٱلْبَنَاتِ عَلَى ٱلْبَنِينَ ﴿١٥٣﴾

(١٢٧) کەچی ئەوان بروایان پـێ نـەکـرد، کـەوابـوو ئـەوان (شایستەی سزانو) ئامادەکراون بۆ زدۆزەخ.
(١٢٨) جگەلە بەندە دڵسۆزو هەڵبژاردەکانی خوا.
(١٢٩) ئینجا ناوبانگی خێری ئیلیاسمان لە نەوەکانی داهاتوودا هێشتەوە.
(١٣٠) سڵاو و درووود و رێز لەسەر ئیلیاسین بێت.
(١٣١) ئێمە بەراستی بـەو شـێوەیە پـاداشـتی چـاکـەکـاران دەدەینەوە.
(١٣٢) بێگومان ئەویش لە بەندە ئیماندارەکانی ئێمەیە.
(١٣٣) بەراستی ـ لوط ـ یش لە پێغەمبەرانە.
(١٣٤) کاتی خۆی ئەو و هەموو کەس و کاریمان رزگار کرد.
(١٣٥) بێجگە لە پیرەژنێك (کە هاوسەری بوو بێباوەڕ بـوو بەردەوام گرفتی بۆ پێش دەهێنا) لەناومان برد.
(١٣٦) پاشان هەموانمان تەفرو تونا کرد.
(١٣٧) بێگومان ئێوە جارجار بەیانیان دەرۆن بەلای کـەلاوەو شوێنەوارە کاولبووەکانیاندا.
(١٣٨) هەروەها لە شەویشدا (هەندێك جار لەوێوە تێدەپەڕن) ئایا ئەوە ژیریتان ناخەنە کارو بیرێك ناکەنەوە (چیمان بەسەر هێنان؟!) بۆ ئاوا شارو دێهاتیانمان کاول کرد.
(١٣٩) بەراستی ـ یونس ـ یش لە پێغەمبەرانە.
(١٤٠) کەچی رای کرد بەرەو کەشتیە پر لە کەلوپەل و خەڵکەکە...
(١٤١) ئەوسا بەناچاری بەشداری قورعەی کرد، لە ریزی ئەوانەدا بوو کەلە قورعەکەدا سەرنەکەوتن...
(١٤٢) ئینجا نەهەنگێك قووتی دا، لە کاتێکدا کە شایانی سەرزەنشت و گلەیی بوو (چونکە پێش ئـەوەی خـوا مۆڵەتی بدات قەومەکەی بەجێهێشت). (١٤٣) خۆ ئەگەر لەو کەسانە نەبوایە کە تەسبیحات و یادیخوا دەکەن و نەیوتایە (لا اله الا أنت سبحانك انی کنت من الظالمین): پەروەردگارا هیچ خوایەك نیە جگـەلە تـۆ، پـاکـی و بێگەردی و ستایش شایستەی تۆیە و من لە ستەمکارانم. (١٤٤) ئەوە دەمایەوە لە سکی نەهەنگەکەدا تا رۆژێك کە هەموان زیندوو دەکرێنەوە. (١٤٥) لەوەودوا فرێماندایە چۆڵیەکی بێ گژوگیاو درەختەوە بێ هێز و ماندوو نەخۆش. (١٤٦) ئینجا روەکی کولەکەی گەورەمان بۆ پێگەیاند (کە گەڵاکانی پان و گەورەیە و مێش و مەگەز نزیکی ناکەون). (١٤٧) ئینجا گەرانمانەوە و رەوانەمانکرد بە پێغەمبەرایەتی بۆلای سەد هەزار کەس و زیاتریش بوون (کە قەومەکەیەتی). (١٤٨) ئەوسا هەمویان ئیمان و باوەڕیان هێنا، ئێمەش ژیانێکی خۆشمان بۆ فەراهەم هێنان تا کـاتێکی دیـاریکراو. (١٤٩) ئـەی پـێغەمبەر ڕاپـرسیان لی بکـە: ئـایا راسـتە! کـە کـچان شـایستەی پەروەردگارت بن و کوڕان شایستەی خۆیان بێت؟! (ئەڵبەتە کوڕو کچ هەردوو بەدیهێنراوی خوان، پێوەر تەنها تەقوایە، بەڵام قورئان دەیەوێت، بە بیرو بۆچوونی خۆیان، پووچەڵی بە لگەکەیان دەربخات، کاتێ کە وتویانە: فریشتەکان کچی خوان، لە حاڵێکدا ئەوان کچ بەچاوی سووك تەماشا دەکەن و بەکـەمی دەزانـن، ئـەی بـۆچی بۆخوای پەروەردگار کەلە هەموو ئەو بیروباوەڕە چەوتانەوە دوورە رەوای دەبینن؟)
(١٥٠) مەگەر فریشتەکانمان بە مێینە دروست کردووە و لەو کاتەدا ئەوان لەوێ بوون؟! (١٥١) ئاگـاداربـن!! بەراستی ئەوانە هەندێك لەدرۆ و بوختانیان ئەوەیە کە دەڵێن:
(١٥٢) خوا منداڵی بووە!!، بەڕاستی و بێگومان ئەوانە زۆر درۆزنن. (زۆر بۆختانچیو ناپاکن).
(١٥٣) مەگەر کچانی هەڵبژاردووە کە بیکات بە نەوەی خۆی وە رێزی داون بەسەر کوڕاندا؟!!

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾ أَمْ لَكُمْ سُلْطَٰنٌ مُّبِينٌ
﴿١٥٦﴾ فَأْتُوا۟ بِكِتَٰبِكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١٥٧﴾ وَجَعَلُوا۟ بَيْنَهُۥ وَبَيْنَ ٱلْجِنَّةِ
نَسَبًا ۚ وَلَقَدْ عَلِمَتِ ٱلْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٨﴾ سُبْحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٠﴾ فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾
مَآ أَنتُمْ عَلَيْهِ بِفَٰتِنِينَ ﴿١٦٢﴾ إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ ٱلْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾ وَمَا مِنَّآ إِلَّا
لَهُۥ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ ﴿١٦٤﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ ٱلصَّآفُّونَ ﴿١٦٥﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ ٱلْمُسَبِّحُونَ
﴿١٦٦﴾ وَإِن كَانُوا۟ لَيَقُولُونَ ﴿١٦٧﴾ لَوْ أَنَّ عِندَنَا ذِكْرًا مِّنَ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٦٨﴾ لَكُنَّا
عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٩﴾ فَكَفَرُوا۟ بِهِۦ ۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾ وَلَقَدْ
سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ ٱلْمَنصُورُونَ ﴿١٧٢﴾ وَإِنَّ
جُندَنَا لَهُمُ ٱلْغَٰلِبُونَ ﴿١٧٣﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾ وَأَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ
يُبْصِرُونَ ﴿١٧٥﴾ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٧٦﴾ فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَآءَ
صَبَاحُ ٱلْمُنذَرِينَ ﴿١٧٧﴾ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٨﴾ وَأَبْصِرْ فَسَوْفَ
يُبْصِرُونَ ﴿١٧٩﴾ سُبْحَٰنَ رَبِّكَ رَبِّ ٱلْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾
وَسَلَٰمٌ عَلَى ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾ وَٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٨٢﴾

سُورَةُ صٓ

(١٥٤) ئایا چیتانە و چۆن بڕیاری بێ بەڵگەی وا دەدەن.

(١٥٥) ئایا بیرێك ناكەنەوە؟ (لەم قسە بێ‌سەرو بـنانە؟! لەم تۆمەتە ناماقوڵانە؟!).

(١٥٦) ئایا مـەگـەر بـەڵگە و شـتێكی بـەهێز و ئـاشكراتـان بەدەستەوەیە (بۆ ئەم قسە هەڵەق و مەڵەقانە).

(١٥٧) ئادەی... كوا كتێبتان، كوا بەڵگەتان ئەگەر ئـێوە ڕاست دەكەن بیهێننە مەیدان.

(١٥٨) (لە لایەكی ترەوە كافرەكان) خزمایەتیان بڕیارداوە لە نـێوان زاتـی پـەروەردگار و جـنۆكـەكـاندا، سـوێند بـەخوا جنۆكەكانیش چاك دەزانن كە ئامادە دەكرێن (بۆ لێپرسینەوە و موحاسەبە، ئەگەر ئاوا خـزمایەتیەك هـەبێت چـۆن دادگـایی دەكرێن؟!).

(١٥٩) پاكی و بێگەردی بۆ خـوای گـەورە، دەربـارەی ئـەو شتانەی كە ئەوان باسی دەكەن و ئەو قسە بێ‌جێیانەی دەیكەن بەرامبەر خوا.

(١٦٠) بەڵام بەندە دڵسۆزو هەڵبژاردەكانی خوا (لەو گوفتار و بۆچوونە خوار و خێچانە دوورن).

(١٦١) ئەی بێ باوەڕان بەڕاستی ئێوە و ئەوەش دەیپەرستن.

(١٦٢) ناتوانن كەسی پێ گومڕاو سەرلێشێواو بكەن و لە خوای دوور بخەنەوە.

(١٦٣) مەگەر ئەو كەسەی نیشتەجێی ناو دۆزەخە. (بە هۆی ئەوەی لەدنیادا بێ‌باوەڕ بوو).

(١٦٤) فریشتەكان دەڵێن: كەسمان نی‌یە شوێنی دیاریكراوی خۆی نەبێت.

(١٦٥) بەڕاستی ئێمە هەر هەموومان بەریز وەستاوین (ئامادەی فەرمانین).

(١٦٦) دووبارە دەڵێن: ئێمە هەمیشە سەرگەرمی تەسبیحات و ستایشی خوای میهرەبانین.

(١٦٧) هەرچەندە هاوەڵگەران پێش ڕەوانەكردنی پێغەمبەر دەیانوت:

(١٦٨) ئەگەر ئێمەش كتێبێكی ئاسمانیمان وەكو پێشووەكان بۆ بهاتایە...

(١٦٩) ئێمەش دەبوینە بەندە دڵسۆز و چاكەكانی خوای گەورە.

(١٧٠) كەچی كە قورئانمان ڕەوانە كرد بڕوایان پێ نەكرد، سەرئەنجام خۆیان دەبیننەوە (چیان بەسەر دەهێنین).

(١٧١) سوێند بە خوا بێگومان بڕیاری ئێمە بۆ بەندە فرستادە و پێغەمبەرەكانمان (هەر زوو دەرچووە)...

(١٧٢) كە: بە دڵنیایی، هەر ئەوان سەركەوتوو سەرفەراز دەبن.

(١٧٣)سەربازە ئیماندارەكانیشمان هەر دەسەڵات دەگرنە دەست و زاڵ دەبن.

(١٧٤) جارێ تا ماوەیەك خۆت بگرە و گوییان پێ مەدە.

(١٧٥) تۆ سەرئەنجامی لاری و خوانەناسینیان بخەرە بەرچاو، لە ئایندەدا خۆیان دەبیننەوە.

(١٧٦) ئایا ئەوانە پەلەیانە كە زوو سزاو تۆڵەی ئێمە ڕووبەڕوویان ببێت و یەخەیان پێ بگرێت؟!

(١٧٧) (قوڕ بەسەریان، خاك بە دامانیان) كاتێك كە سزاو تۆڵەی ئێمە دادەبەزێتە مەیدانیان، ئای كە بەرەبەیانێكی سامناكە بۆ بێدار كراوەكان. (١٧٨) تۆ تا ماوەیەك مۆڵەتیان بدە و گوێیان پێ مەدە. (١٧٩) ڕاستیەكـان بـخەرە بەرچاو، سەرئەنجام خۆیان دەبیننەوە. (١٨٠) پاكـی و بـێگەردی بـۆ پـەروەردگارت، پـەروەردگاری خـاوەن دەسەڵات، لەوەی كە ئەوانە دەیدەنە پاڵ ئەو زاتە بێ هاوەڵ و هاوتایە. (١٨١) سڵاو درووودیش لەسەر هەموو پێغەمبەران و سەرجەم فرستادەكانی خوا.

(١٨٢) سوپاس و ستایشیش بۆ خوا، پەروەردگاری هەموو جیهانەكان هەمیشە و بەردەوام.

سورەتی (ص)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
صٓۚ وَٱلۡقُرۡءَانِ ذِي ٱلذِّكۡرِ ﴿١﴾ بَلِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فِي عِزَّةٖ وَشِقَاقٖ ﴿٢﴾
كَمۡ أَهۡلَكۡنَا مِن قَبۡلِهِم مِّن قَرۡنٖ فَنَادَواْ وَّلَاتَ حِينَ مَنَاصٖ ﴿٣﴾ وَعَجِبُوٓاْ
أَن جَآءَهُم مُّنذِرٞ مِّنۡهُمۡۖ وَقَالَ ٱلۡكَٰفِرُونَ هَٰذَا سَٰحِرٞ كَذَّابٌ ﴿٤﴾
أَجَعَلَ ٱلۡأٓلِهَةَ إِلَٰهٗا وَٰحِدًاۖ إِنَّ هَٰذَا لَشَيۡءٌ عُجَابٞ ﴿٥﴾ وَٱنطَلَقَ ٱلۡمَلَأُ
مِنۡهُمۡ أَنِ ٱمۡشُواْ وَٱصۡبِرُواْ عَلَىٰٓ ءَالِهَتِكُمۡۖ إِنَّ هَٰذَا لَشَيۡءٞ يُرَادُ ﴿٦﴾
مَا سَمِعۡنَا بِهَٰذَا فِي ٱلۡمِلَّةِ ٱلۡأٓخِرَةِ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا ٱخۡتِلَٰقٌ ﴿٧﴾ أَءُنزِلَ
عَلَيۡهِ ٱلذِّكۡرُ مِنۢ بَيۡنِنَاۚ بَلۡ هُمۡ فِي شَكّٖ مِّن ذِكۡرِيۖ بَل لَّمَّا يَذُوقُواْ عَذَابِ
﴿٨﴾ أَمۡ عِندَهُمۡ خَزَآئِنُ رَحۡمَةِ رَبِّكَ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡوَهَّابِ ﴿٩﴾ أَمۡ لَهُم
مُّلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَاۖ فَلۡيَرۡتَقُواْ فِي ٱلۡأَسۡبَٰبِ ﴿١٠﴾
جُندٞ مَّا هُنَالِكَ مَهۡزُومٞ مِّنَ ٱلۡأَحۡزَابِ ﴿١١﴾ كَذَّبَتۡ قَبۡلَهُمۡ قَوۡمُ
نُوحٖ وَعَادٞ وَفِرۡعَوۡنُ ذُو ٱلۡأَوۡتَادِ ﴿١٢﴾ وَثَمُودُ وَقَوۡمُ لُوطٖ وَأَصۡحَٰبُ
لۡـَٔيۡكَةِۚ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلۡأَحۡزَابُ ﴿١٣﴾ إِن كُلٌّ إِلَّا كَذَّبَ ٱلرُّسُلَ
فَحَقَّ عِقَابِ ﴿١٤﴾ وَمَا يَنظُرُ هَٰٓؤُلَآءِ إِلَّا صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ مَّا لَهَا
مِن فَوَاقٖ ﴿١٥﴾ وَقَالُواْ رَبَّنَا عَجِّل لَّنَا قِطَّنَا قَبۡلَ يَوۡمِ ٱلۡحِسَابِ ﴿١٦﴾

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (ص) سەرنجی سەرەتای سورەتی (البقرة) بدە، سوێند بەم قورئانە کە خاوەنی ئامۆژگاری و شکۆمەندی و قەدر و ڕێزە.

(٢) کەچی ئەوانەی بێ باوەڕن (بروا بەم قورئانە پیرۆ ناهێنن، ئـــەوەش لەبـەرئەوە نـیە کـەم و کـوڕی و نـاتەواوی لەم قورئانەدا هەبێت) بەڵکو لەبەرئەوەیە کە خۆیان بەزل دەزانن و بڕیاریانداوە لووت بەرز بن لە ئاستیدا و دژایەتی بکەن.

(٣) چەندەها گەل و نەوەمان پێش ئەمان لەناو بردووە (لەکاتی دەستپێکردنی سزای ئێمەدا) هاواریان دەکرد، شیوەن و زارییان بوو، بەڵام تازە کار لەکار تـرازابـوو، وەخـتی ڕزگـار بـوون بەسەرچوو.

(٤) بێ باوەڕەکان سەریان سوڕما لەوەی کە بێدارکەرەوەیەك لە خۆیان هاتووە بۆیان و وتیان: ئـەمە جـادوگەرێکی زۆر درۆزنە!!

(٥) (هەروەها دەیانوت: ئایا پێتان سەیر نیە) هەموو خواکانی کردووە بە یەك خوا، بـەڕاسـتی ئـەمە شـتێکی زۆر سـەیرو سەمەرەیە!!

(٦) دەسەڵاتدار و گەورەکانیان ڕۆیشتن بۆ لای یەکتر، داوای پابەندی و خۆگریان دەکرد، لە پێناو بتەکانیاندا و دەربارەی بانگەوازی یەکخواناسی دەیانوت: بەڕاستی ئەمە شتێکە مەبەستێکی تیادایە...!!

(٧) ئێمە ئەم دەنگوباسەمان لەکۆتا ئایندا (کە ئاینی مەسیحیە و سێ خوا دەپەرستن) نەبیستووە! ئەمە هەر تەنها شتێکی دەست هەڵبەست و دروستکراوە!! (مەسیحیەت ترازاوە لە عەقیدەی تەوحید).

(٨) هەروەها دەیانوت: ئایا ڕەوایە لە نێوان ئێمەماناندا قورئان بۆ محمد ﷺ دابەزێت؟! خوا دەفەرموێت: نەخێر، ئەوانە هەر لەگوماندان بەرامبەر قورئانەکەی من، جا ئەگەر سزاو ئـازاری مـن بـچێژن (ئـەوسا بـاوەڕی پـێ دەهێنن)؟!!

(٩) مەگەر ئەمانە گەنجینەی ڕەحمەت و بەخشندەیی پەروەردگاری تۆیان بەدەستە کـە زاتـێکی بـاڵادەست و بەخشندەیە (تا دیاریکردنی پێغەمبەریش بەویستی ئەوان بێت)؟!

(١٠) ئایا مەگەر ئەوانە خاوەنی ئاسمانەکان و زەوی و نێوانیانن، تا خێرو بێرو بەخشینەوەش بەئارەزوی ئەوان بێت؟ ئەگەر وایە با بەهۆکارێك بەرزبنەوە بۆ ئاسمان و دەست بخەنە کاروباری خوا...!!

(١١) سەربازانێکی زۆر وا لەوێن، لە دەستەو گرۆ گرۆ جۆر بە جۆرەکان، هەمیشە تێکدەشکێن.

(١٢) پێش ئەمان قەومی نوح و عاد و فیرعەونی خاوەن ئەهرامەکان... (بڕوایان بە پەیامەکان نەکرد).

(١٣) هەروەها ثمود، قەومی صالح و قەومی لوط و خاوەن باخە چڕو پڕەکانیش، ئائەو دەستە و گرۆیانە (هەر هەموویان دژایەتی ئاین و بەرنامەی خوایان کرد، خوای گەورەش دوای مـاوەیەکـی دیـاریکراو هـەموویانی ڕیشەکەن کرد).

(١٤) هەریەك لەوانە بەرنامەی هەموو پێغەمبەرانیان بە درۆزانی و بەو کارەیان؛ خۆیان شایستەی تـۆڵە ئـێمە کرد.

(١٥) ئەوانە تەنها چاوەڕوانی یەکدەنگی سامناکی گەورە دەکن،کتوپڕ ڕوودەدات و پێویستی بە دووبارە بوونەوە نیە. (دڵی هەمویان دەبچڕێنێت‌و لەناویان دەبات).

(١٦) کەچی خەڵکی نەفام دەڵێن: پەروەردگارا هەر چیت بۆ بڕیارداوین پێش ڕۆژی لێپرسینەوە، پێمان ببەخشە.

ٱصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَٱذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُۥدَ ذَا ٱلْأَيْدِ ۖ إِنَّهُۥٓ أَوَّابٌ ﴿١٧﴾
إِنَّا سَخَّرْنَا ٱلْجِبَالَ مَعَهُۥ يُسَبِّحْنَ بِٱلْعَشِىِّ وَٱلْإِشْرَاقِ ﴿١٨﴾ وَٱلطَّيْرَ
مَحْشُورَةً ۖ كُلٌّ لَّهُۥٓ أَوَّابٌ ﴿١٩﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُۥ وَءَاتَيْنَـٰهُ ٱلْحِكْمَةَ
وَفَصْلَ ٱلْخِطَابِ ﴿٢٠﴾ ۞ وَهَلْ أَتَىٰكَ نَبَؤُا۟ ٱلْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا۟
ٱلْمِحْرَابَ ﴿٢١﴾ إِذْ دَخَلُوا۟ عَلَىٰ دَاوُۥدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ ۖ قَالُوا۟ لَا تَخَفْ ۖ
خَصْمَانِ بَغَىٰ بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ فَٱحْكُم بَيْنَنَا بِٱلْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ
وَٱهْدِنَآ إِلَىٰ سَوَآءِ ٱلصِّرَٰطِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ هَـٰذَآ أَخِى لَهُۥ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً
وَلِىَ نَعْجَةٌ وَٰحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفِلْنِيهَا وَعَزَّنِى فِى ٱلْخِطَابِ ﴿٢٣﴾ قَالَ
لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِۦ ۖ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ ٱلْخُلَطَآءِ لَيَبْغِى
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّـٰلِحَـٰتِ وَقَلِيلٌ
مَّا هُمْ ۗ وَظَنَّ دَاوُۥدُ أَنَّمَا فَتَنَّـٰهُ فَٱسْتَغْفَرَ رَبَّهُۥ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ۩ ﴿٢٤﴾
فَغَفَرْنَا لَهُۥ ذَٰلِكَ ۖ وَإِنَّ لَهُۥ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَـَٔابٍ ﴿٢٥﴾
يَـٰدَاوُۥدُ إِنَّا جَعَلْنَـٰكَ خَلِيفَةً فِى ٱلْأَرْضِ فَٱحْكُم بَيْنَ ٱلنَّاسِ
بِٱلْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ ٱلْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَضِلُّونَ
عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌۢ بِمَا نَسُوا۟ يَوْمَ ٱلْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

(١٧) ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ خۆ گربە لە بەرامبەر هەموو ئەو گوفتارە نادروست و هەڵانەوە کە دەیڵێن، بەڵکو یادی بەندەمان داود بکە کە توانایی و دەسەڵاتمان پێ بەخشیبوو، بەڕاستی ئەو هەمیشە دڵی لای ئێمە بوو، بەتەنگ ڕەزامەندی ئێمەوە بوو.

(١٨) بەڕاستی ئێمەش کەژ و کێوەکانمان بۆ رام هێنابوو، ئەوانیش یاد و تەسبیحاتی خوایان دەکرد و پێکەوە دەیانوتەوە لە دەمە و ئێواران و بەرەبەیانەکاندا.

(١٩) هەروەها باڵندەکانیشمان بۆ رام هێنابوو کە بە دەوریدا کۆ دەکرانەوە، هەموویان پێکەوە تەسبیحاتیان دەکرد، هەموویان گوێڕایەڵ و فەرمانبەرداری خوا بوون.

(٢٠) ئێمە پاشایەتیەکەمان بەهێزکردو حیکمەت و دانایی و قسە و فەرمانی بەجێمان پێبەخشی.

(٢١) ئەی پێغەمبەر ﷺ ئایا هەواڵی ئەوانەت پێنەگەیشتووە کە کێشەیەکیان هەبوو، بە دیوارا سەرکەوتن و خۆیان گەیاندە میحرابەکەی داود!!

(٢٢) کاتێك خۆیانکرد بە ژووورداو چوونە لای لێیان ترسا، بەڵام ئەوان وتیان: مەترسە، هەردووکمان ناکۆکیەکمان هەیە و لایەکمان ستەمی لەلایەکمان کردووە، داواکارین کە بە دادپەروەرییی لە نێوانماندا بڕیار بدەیت و لایەنی هیچ کەسێکمان نەگریت، ڕێنموویشمان بکە بۆ ڕێگەی ڕاست و دروست.

(٢٣) یەکێکیان وتی: بەڕاستی ئەم برایەم نەوەد و نۆ مەڕی هەیە بەڵام من تەنها یەك مەڕم هەیە، کەچی پێم دەڵێت: ئەو مەڕەشم بدەرێ، بەقسەی زل و زۆرزانی دەیەوێت لێم زەوت بکات.

(٢٤) داود وتی: سوێند بە خوا ئەو برایەت ستەمی لێ کردوویت بەوەی دەیەوێت تاکە مەڕەکەی تۆ بخاتە سەر مەڕەکانی خۆی، لەڕاستیدا زۆربەی ئەوانەی شەریك و هاوکارن ستەم لە یەکتری دەکەن، جگە لەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هەیە و کارو کردەوەی چاك ئەنجام دەدەن، ئەوانیش زۆر کەمن، (ئینجا دووکەسەکە دیارنەمان) ئەوسا ئیتر داود زانی کە ئێمە تاقیمان کردۆتەوە، (لەبەر دوو هۆی سەرەکی، یەکەم: فێر ببێت بەپەلە حوکم دەرنەکات.. دووهەم: لەبەر ئەوەی سوێندی خوارد لەسەر شتێك کە لێکۆڵینەوەی دەربارەی نەکردبوو) ئیتر داوای لێخۆشبوونی لە پەروەردگاری کردو بەکرنووش و سوژدەدا چوو، داوای لێبووردنی کرد..

(٢٥) ئێمەش لەو هەڵەیەی خۆش بووین، بێگومان ئەو لە نزیکان و خۆشەویستانی ئێمەیە و خۆشترین جێگە و ڕێگەمان بۆ ئامادە کردووە.

(٢٦) ئەی داود: بەڕاستی ئێمە تۆمان کردۆتە جێنشین لەم وڵاتەدا، فەرمانڕەوایی لەنێوان خەڵکدا لەسەر بنچینەی حەق و ڕاستی ئەنجام بدە، هەرگیز شوێنی ئارەزوو مەکەوەو بڕیاری پەلە مەدە تا نەبێتە هۆی گومراکردن و لادانت لە ڕێبازی خوا،چونکە بێگومان ئەوانەی لە ڕێبازی خوا لادەدەن، سزای بە ئێش و پڕ ئازار بۆیان ئامادەیە، بەهۆی فەرامۆشکردنی ڕۆژی قیامەتو لێپرسینەوە.

وَمَا خَلَقْنَا ٱلسَّمَآءَ وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَٰطِلًا ذَٰلِكَ ظَنُّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِنَ ٱلنَّارِ ﴿٢٧﴾ أَمْ نَجْعَلُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟
ٱلصَّٰلِحَٰتِ كَٱلْمُفْسِدِينَ فِى ٱلْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ ٱلْمُتَّقِينَ كَٱلْفُجَّارِ
﴿٢٨﴾ كِتَٰبٌ أَنزَلْنَٰهُ إِلَيْكَ مُبَٰرَكٌ لِّيَدَّبَّرُوٓا۟ ءَايَٰتِهِۦ وَلِيَتَذَكَّرَ أُو۟لُوا۟
ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٢٩﴾ وَوَهَبْنَا لِدَاوُۥدَ سُلَيْمَٰنَ نِعْمَ ٱلْعَبْدُ إِنَّهُۥٓ أَوَّابٌ
﴿٣٠﴾ إِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِٱلْعَشِىِّ ٱلصَّٰفِنَٰتُ ٱلْجِيَادُ ﴿٣١﴾ فَقَالَ إِنِّىٓ
أَحْبَبْتُ حُبَّ ٱلْخَيْرِ عَن ذِكْرِ رَبِّى حَتَّىٰ تَوَارَتْ بِٱلْحِجَابِ ﴿٣٢﴾
رُدُّوهَا عَلَىَّ فَطَفِقَ مَسْحًۢا بِٱلسُّوقِ وَٱلْأَعْنَاقِ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا
سُلَيْمَٰنَ وَأَلْقَيْنَا عَلَىٰ كُرْسِيِّهِۦ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴿٣٤﴾ قَالَ رَبِّ ٱغْفِرْ
لِى وَهَبْ لِى مُلْكًا لَّا يَنۢبَغِى لِأَحَدٍ مِّنۢ بَعْدِىٓ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾
فَسَخَّرْنَا لَهُ ٱلرِّيحَ تَجْرِى بِأَمْرِهِۦ رُخَآءً حَيْثُ أَصَابَ ﴿٣٦﴾ وَٱلشَّيَٰطِينَ
كُلَّ بَنَّآءٍ وَغَوَّاصٍ ﴿٣٧﴾ وَءَاخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِى ٱلْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾ هَٰذَا
عَطَآؤُنَا فَٱمْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾ وَإِنَّ لَهُۥ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ
مَـَٔابٍ ﴿٤٠﴾ وَٱذْكُرْ عَبْدَنَآ أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَسَّنِىَ ٱلشَّيْطَٰنُ
بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ﴿٤١﴾ ٱرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَٰذَا مُغْتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾

(٢٧) ئێمە ئـاسمان و زەوی و دروسـتكراوانـی نـێوانـیانمان بێ‌هودە و هەڕەمەكی دروست نەكردووە، ئەوە بیرو باوەڕی ئەوانەیە كە بێ باوەڕ بوون، هاوار و ئاهونالە بۆ ئەوانەی كە كافر و بێ‌بروان لە سزای ئاگری دۆزەخ.
(٢٨) نەخێر، ئەو باوەڕەیان هەڵەیە، بەڵكو ئایا ڕەوایە پاداشتی ئەوانەی ئیمان و باوەڕیان هێناوە و كاروكردەوە چاكەكـانیان ئەنجام داوە، وەك ئەوانـە لێ بكـەین كـە تـۆوی خـراپـەیان چـاندووە لە زەویـدا، یـاخود ئـایا ئـەوانـەی پـارێزكار و لە خواترسن وەك خراپەكاران سەیریان بكەین؟!
(٢٩) ئەم قورئانە كتێبێكی پیرۆزە دامانبەزاندووە بۆ لای تۆ، بۆ ئەوەی ئایەتەكانی لێك بدەنەوە و بیری لێ بكـەنەوە، بـۆ ئەوەش خاوەن بیرو هۆشەكان پەند و ئامۆژگاری وەربگرن و تێفكرن.
(٣٠) ئێمە سولەیمانمان بەخشی بە داود، ئای چ بەندەیەكـی چاك بوو، لەڕاستیدا سولەیمان هەمیشە بـەسۆزەوە داوای لێ خۆشبوونی لە خوا دەكرد.
(٣١) كاتێك دەمەو ئێوارە ئەو ئـەسپە چـاكـانەی كـە ئـامادە كرابوون بۆ غەزا هێنایان و نمایش كران لە پێش چاویدا.
(٣٢) (سولەیمان دڵی خۆش بوو) بۆیە وتی: من هەمیشە حەز لەم جۆرە كارانە دەكەم و گرنگی بـەم ئـەسپانە بەخێر دەزانم، لەگەڵ ئەوەشدا نابێت ببنە هۆی ئەوەی كە لە یادی پەروەردگارم غافڵم بكەن و یادی فەرامۆش بكەم، ئەسپەكان غاریان دەكرد تا لە چاو ون دەبوون.
(٣٣) لەوەودوا سلێمان فەرمانیدا كە بیانگێڕێتەوە و كە گەڕانەوە بۆ لای دەستی دەهێنا بە ران و مـلیاندا (بـەو شێوەیە خۆشەویستی خۆی دەردەبڕی بۆیان، چونكە ئەوانە هۆكارێكن بۆ غەزاو گەیاندنی ئایینی خوا).
(٣٤) سوێند بـە خـوا ئـێمە سـولەیمانمان تـاقیكردەوە و سـاوایـەكـی نـاتەواومـان فـڕێدایـە سـەر تـەختی فەرمانڕەوایەتیەكەی، پاشان گەڕایەوە بۆ لای خوا و پەنای بۆ ئێمە هێنا... (چونكە بەبێ وتنی – إن‌شاءالله – بە ئومێدی چەند كوڕێك بوو).
(٣٥) وتی: پەروەردگارا لێم خۆش ببە و دەسەڵاتێكم پێببەخشە كە دەست نەدات بـۆ كـەسی‌تر لە دوای خـۆم، چونكە بەڕاستی تەنها تۆ بەخشێنەری هەموو ناز و نیعمەتێكیت.
(٣٦) ئێمە نزامان گیراكرد و – با – مان بۆ رام هێنا، كە بەفەرمانی ئەو بەنەرمی هاتوچۆ بكات، بۆ هەر شوێنێك ویستی.
(٣٧) هەروەها شەیتانەكانیشمان كردە خزمەتگوزاری، لە هەموو جۆرە بیناسازێك و مەلەوانێكی ژێر دەریا.
(٣٨) هەندێكی تریش بەكۆت و زنجیر بەسترابوونەوە (تا نەتوانن خراپاكاری ئەنجام بدەن).
(٣٩) ئەمە بەخششی ئێمەیە بۆ تۆ ئەی سولەیمان تۆش دەبەخشیت، یان نابەخشیت لێپرسینەوەت نیە و خـۆت سەربەستی.
(٤٠) بێگومان سولەیمان لە لای ئێمە پلەی زۆر نزیكی هەیە و پاشەڕۆژ و ئاییندەیەكی جوانی دەستەبەر كردوە.
(٤١) ئەی پێغەمبەر ﷺ سەرگوزشتەی بەندەی ئێمە – ئەیوب – یان بۆ باس بكە، كاتێك بانگی لە پەروەردگاری كردو وتی: بێگومان شەیتان تووشی نەخۆشی و بەڵاو ئازاری كردووم...
(٤٢) ئێمەش دۆعا و نزامان گیراكرد و وتمان: هەستە، بەپێی خۆت ڕابكە، ئەوە ئاوێكی ساردە بـۆ خـوشتن و خواردنەوە. (خۆتی پێ بشۆو لێی بخۆرەوە).

وَوَهَبْنَا لَهُۥٓ أَهْلَهُۥ وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنَّا وَذِكْرَىٰ لِأُو۟لِى ٱلْأَلْبَـٰبِ
﴿٤٣﴾ وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَٱضْرِب بِّهِۦ وَلَا تَحْنَثْ ۗ إِنَّا وَجَدْنَـٰهُ صَابِرًا ۚ
نِّعْمَ ٱلْعَبْدُ ۖ إِنَّهُۥٓ أَوَّابٌ ﴿٤٤﴾ وَٱذْكُرْ عِبَـٰدَنَآ إِبْرَٰهِيمَ وَإِسْحَـٰقَ وَيَعْقُوبَ
أُو۟لِى ٱلْأَيْدِى وَٱلْأَبْصَـٰرِ ﴿٤٥﴾ إِنَّآ أَخْلَصْنَـٰهُم بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى
ٱلدَّارِ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّهُمْ عِندَنَا لَمِنَ ٱلْمُصْطَفَيْنَ ٱلْأَخْيَارِ ﴿٤٧﴾ وَٱذْكُرْ
إِسْمَـٰعِيلَ وَٱلْيَسَعَ وَذَا ٱلْكِفْلِ ۖ وَكُلٌّ مِّنَ ٱلْأَخْيَارِ ﴿٤٨﴾ هَـٰذَا ذِكْرٌ ۚ
وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَـَٔابٍ ﴿٤٩﴾ جَنَّـٰتِ عَدْنٍ مُّفَتَّحَةً لَّهُمُ ٱلْأَبْوَٰبُ
﴿٥٠﴾ مُتَّكِـِٔينَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِفَـٰكِهَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ ﴿٥١﴾
۞ وَعِندَهُمْ قَـٰصِرَٰتُ ٱلطَّرْفِ أَتْرَابٌ ﴿٥٢﴾ هَـٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ
ٱلْحِسَابِ ﴿٥٣﴾ إِنَّ هَـٰذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُۥ مِن نَّفَادٍ ﴿٥٤﴾ هَـٰذَا ۚ وَإِنَّ
لِلطَّـٰغِينَ لَشَرَّ مَـَٔابٍ ﴿٥٥﴾ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ ٱلْمِهَادُ ﴿٥٦﴾ هَـٰذَا
فَلْيَذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَغَسَّاقٌ ﴿٥٧﴾ وَءَاخَرُ مِن شَكْلِهِۦٓ أَزْوَٰجٌ ﴿٥٨﴾
هَـٰذَا فَوْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ ۖ لَا مَرْحَبًۢا بِهِمْ ۚ إِنَّهُمْ صَالُوا۟ ٱلنَّارِ ﴿٥٩﴾
قَالُوا۟ بَلْ أَنتُمْ لَا مَرْحَبًۢا بِكُمْ ۖ أَنتُمْ قَدَّمْتُمُوهُ لَنَا ۖ فَبِئْسَ ٱلْقَرَارُ ﴿٦٠﴾
قَالُوا۟ رَبَّنَا مَن قَدَّمَ لَنَا هَـٰذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِى ٱلنَّارِ ﴿٦١﴾

(٤٣) ئـەوسا هـەموو كـەس و كـاریمان پـێبەخشییەوەو و ئەوەندەی تریش، ئەوە رەحمەت و مـیهرەبانی تـایبەتی بـوو لەلایەن ئێمەوە، یاداوەریشە بۆ هەموو خاوەن بیرو هۆشەكان.

(٤٤) (ئەیوب ﷺ جارێك لە خێزانەكەی دڵی ئـێشا، سـوێندی خوارد كە ئەگەر چاك بۆوە چـەند دارێكـی لێـبدات، خـوای میهرەبانیش وەك رێزێك بۆ ئەو ئـافرەتە وەفـادارە فـەرمانی پێدا): چەپكێ لاسكی ناسك بگرێت بەدەستەوە (بەقەدەر ئەو ژمارەیەی كە بریاری دابوو و بیماڵێت بـە هـاوسەرەكـەیداو فەرمووی) سوێندەكەشت مەشكێنە، ئێمە بـینیمان بـەراسـتی خۆگر و ئارامگر بوو، بەندەیەكی چـاك و رێك و پـێك بـوو، بێگومان ئەو تەوبەكارە و هەمیشە دڵی لای پەروەردگارە.

(٤٥) ئەی پێغەمبەر ﷺ باس و یـادی بـەندە بـەرێزەكـانمان ئیبراهیم و ئیسحاق و یەعقوب بكە، هەمویان دەستێكی باڵایان هەبوو لە گەیاندنی ئایینی خوادا، دەستێكی باڵایان هـەبوو لە چاكەو چاكەكاریدا، هەروەها بەرچاو روونـی و شـارەزایـی تەواویان هەبوو لە هەموو روویەكەوە.

(٤٦) ئێمە بەراستی كردمانن بەبەندەیەكـی تـایبەتی خـۆمان بەهۆی سیفەتی دنیانەویستی و یادكردنەوەی بەردەوامیان بۆ رۆژی قیامەت ولێ پرسینەوە.

(٤٧) بەراستی ئەوانە لای ئێمە لەو كەسانەن كە هەڵمان بژاردوون و پەسەندمان كردوون.

(٤٨) هەروەها باس و یادی ـ إسماعیل و الیسع و ذوالكفل ـ یشیان بۆ بكە كە هەریەكێك لەوانە لە هەڵبژاردە و پەسەندكراوەكانی ئێمەن.

(٤٩) ئەمانە هەمووی ناوبانگی ئەو پێغەمبەرە بەرێزانەیە، بێگومان بۆ پارێزكار و خواناسانیش چاكترین جێگە و رێگە و شوێنمان ئامادە كردووە... كە:

(٥٠) باخەكانی بەهەشتی عەدنە، كە هەر هەموو دەروازەكانی لەسەر پشتە بۆیان.

(٥١) تیایدا بەئاسوودەیی شانیان داداوە، بەردەوام داوای میوەی زۆر و خواردنەوەی هەمەجۆر دەكەن.

(٥٢) هەروەها حۆری هاوتەمەنی بە حەیاو شەرم لایانە، كە تەنها عاشقی هاوسەرەكانیانن و چاو بـۆ كـەسیتر هەڵنابرنو تەماشای كەسیتر ناكەن.

(٥٣) جا ئا ئەم بەڵێنی نازو نیعمەتەی پێتان دراوە لە رۆژی پاداشتدا بۆتان ئامادەیە.

(٥٤) بەراستی ئەمە رزق و رۆزیمانە بۆ بەختەوەران، هەرگیز تەواو نابێت و كۆتایی نایەت.

(٥٥) ئەمەی باسكرا بۆ ئیماندارانە، بەڵام بۆ ستەمكار و یاخی بووەكان، بەراستی نـاخۆشترین جـێگە و رێگـە ئامادەیە. (٥٦) دۆزەخە، كە دەگەیەنرێنە ناوی، ئای كە چەندە شوێنێكی ناساز و سەخت و ناسۆرە.

(٥٧) ئەمە و؛ دەبا هەر بچێژن و بخۆن لە ئاو و خۆراكی زۆر گەرم و كێم و زووخاوی داچـۆڕاو.. (٥٨) شـتی تریش لەو بابەتانە هەمەجۆر دەرخواردیان دەدرێت. (٥٩) (كاتێك سـتەمكاران بـەرەو دۆزەخ راپـێچ دەكـرێن هەندێ فریشتە پێیان دەڵێن:) ئەوە تاقمێكە لەگەڵ ئێوەدا پاڵەپەستۆیانە، ئەوانیش دەڵـێن: دەك بـەخێر نـەیەن، ئەوانیش دەبێت بگەیەنرێنە دۆزەخ و بچنە ناو ئاگرەوە. (٦٠) لە وەڵامیاندا دەڵێن: نەخێر ئێوە بەخێر نەیەنەوە، ئێوە ئەم شوێنەتان بۆ ئێمە مسۆگەر كرد ئای كە جێگەیەكی ناساز و ناخۆشە. (٦١) دوایی بەدەم ئاهو ناڵەوە دەڵێن: پەروەردگارا ئەوەی بوو بەهۆی ئەوەی كە ئا ئەم شوێنە بەنسیبی ئێمە ببێت، سـزای چـەند بـەرابـەری لەنـاو دۆزەخدا بۆ پێش بهێنە.

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَىٰ رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُم مِّنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٢﴾ أَتَّخَذْنَاهُمْ
سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْأَبْصَارُ ﴿٦٣﴾ إِنَّ ذَٰلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ
النَّارِ ﴿٦٤﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ ۖ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٦٥﴾
رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴿٦٦﴾ قُلْ هُوَ نَبَأٌ
عَظِيمٌ ﴿٦٧﴾ أَنتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿٦٨﴾ مَا كَانَ لِيَ مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَإِ الْأَعْلَىٰ
إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٦٩﴾ إِن يُوحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٧٠﴾ إِذْ قَالَ رَبُّكَ
لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِّن طِينٍ ﴿٧١﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ
مِن رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٧٢﴾ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ
أَجْمَعُونَ ﴿٧٣﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ
يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَن تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ ۖ أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنتَ
مِنَ الْعَالِينَ ﴿٧٥﴾ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ ۖ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ
﴿٧٦﴾ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٧٧﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَىٰ يَوْمِ
الدِّينِ ﴿٧٨﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنظِرْنِي إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٩﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ
الْمُنظَرِينَ ﴿٨٠﴾ إِلَىٰ يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ
لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٢﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٨٣﴾

(٦٢) هەروەها دەڵێن: ئەوە چیمانە بۆچی ئێمە کەسانێك نابینین کە کاتی خۆی بە خراپ و دواکەتوو کۆنەپەرست دەماندانە قەڵەم.

(٦٣) کاتی خۆی گاڵتەمان پێ دەکردن، توانجمان تێدەگـرتن، کەچی ئەمڕۆ یان لێرە نین، یان بەرچاومان لێـڵ و تـاریکە و نایانبینین!!

(٦٤) بەڕاستی ئەوە بەسەرهات و کێشمەکێش و دەمە دەمێی دۆزەخیەکانە و حەقیقەت و ڕاستەقینەیە و بۆیان پێش دێت.

(٦٥) ئـــەی پـێغەمبەر ﷺ پـێیان بـڵێ بـەڕاستـی مـن تـەنها بێدارکەرەوەم، کە جگەلە خوای تاکو تەنهاً و بـەدەسەڵات و خەشمگیر لە تاوانباران هیچ خوایەکی‌تر نیە.

(٦٦) ئەو خوایە پەروەردگاری ئاسمانەکان و زەوی و هەموو دروســـتکراوانـــی نـێوانـیانە، بـاڵادەستە بـەسەر کـافرانـدا، لێخۆشبووە و چاوپۆشی دەکات لە ئیمانداران.

(٦٧) پێیان بڵێ: ئەم هەواڵ و دەنگ و باسانە هەواڵ و دەنگ و باسێکی زۆر گەورە و گرنگن.

(٦٨) بەڵام ئێوە پشتی تێدەکەن و گوێی بۆ ناگرن.

(٦٩) خۆ من (مەبەست پێغەمبەرە) هیچ ئاگاداری ئەوە نەبووم کەچی گوزەراوە لە شوێنە بڵندەکاندا کاتێك کە فریشتەکان کێشەیان هەبوو لە جێنشینی ئادەمدا.

(٧٠) وەحی و نیگام بۆ نایەت تەنها لەبەر ئەوە نەبێت کە من بێدار کەرەوەیەکی ئاشکرام.

(٧١) کێشەی فریشتەکان کاتێك بوو کە پەروەردگارت پێی وتن: من دەمەوێت بەشەرێك، لە قوڕ دروست بکەم.

(٧٢) جا کاتێك دروستم کرد و لەو گیان و ڕۆحەی کە من خاوەنی ئەوم، فووم پێداکردو گیان و ژیانم پێبەخشی ئێوەی فریشتە هەمووتان سووژدەی (ڕێزو تەقدیری بەفرمانی من) بۆ بەرن.

(٧٣) هەموو فریشتەکان فەرمانی خوایان بەجێ هێنا و سووژدەیان برد.

(٧٤) جگە لە ئیبلیس نەبێت کە لەو کاتەدا لەناو فریشتەکاندا بوو فووی کردە خۆی و خۆی بەگەورە زانی و خۆی خستە ریزی کافرانەوە.

(٧٥) خوا فەرمووی: ئەی ئیبلیس ئەوە چی نەیهێشت و نایەڵێت سوژدە بەریت بۆ ئەو کەسەی کە بە دوو دەستی قودرەتی خۆم دروستم کردووە؟! ئایا خۆتت بەگەورە زانی یان هەر لە زووەوە خۆت بەشت دەزانیت و خۆت لا بەرزو گەورەیە.

(٧٦) شەیتان وتی: من لەو چاکترو بەنرختر و پیرۆزترم، چونکە تۆ منت لە ئاگر دروست کردووە و ئەوت لە قوڕ بەدیهێناوە. (بە هەمو عەقڵیەوە وادەزانێت ئاگر لە خاك گرنگترە).

(٧٧) خوا فەرمووی: مادەم وایە دەرچۆ لە بەهەشت و بەجێی بهێڵە چونکە تۆ ئیتر ڕەجم کراوو دوور خراوەیت لە ڕەحمەتی من. (بە هۆی خۆ بە گەورە زانینو حەسودیو سەرپێچیتەوە).

(٧٨) بەڕاستی لەعنەت و نەفرینی منت لەسەرە تارۆژی قیامەت (چونکە تۆ فەرمانی منت جێبەجێ نەکرد).

(٧٩) شەیتان وتی: پەروەردگارا دەی کەواتە مۆڵەتم بدە تا ئەو ڕۆژەی کە نەوەکانی ئادەم زیندوو دەکرێنەوە.

(٨٠) خوا فەرمووی: باشە تۆ لە مۆڵەت دراوانیت...

(٨١) تا ڕۆژو کاتی دیاریکراو. (ڕۆژی قیامەت).

(٨٢) ئینجا شەیتان وتی: سوێند بە دەسەڵاتی بێ سنوورت شەرت بێت هەر هەموویان گومراو سەرگەردان بکەم.

(٨٣) جگە لە بەندە و عەبدە دڵسۆزەکانت کە هەڵبژاردەی خوتن (دەسەڵاتی ئەوانم نیەو ناتۆانم گومرایان بکەم).

قَالَ فَٱلْحَقُّ وَٱلْحَقَّ أَقُولُ ﴿٨٤﴾ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنكَ وَمِمَّن تَبِعَكَ
مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُتَكَلِّفِينَ
﴿٨٦﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُۥ بَعْدَ حِينٍۭ ﴿٨٨﴾

سُورَةُ الزُّمَرِ — ترتيبها ٣٩ — آياتها ٧٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَنزِيلُ ٱلْكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْحَكِيمِ ﴿١﴾ إِنَّآ أَنزَلْنَآ إِلَيْكَ
ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ فَٱعْبُدِ ٱللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ ٱلدِّينَ ﴿٢﴾ أَلَا
لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلْخَالِصُ ۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ
مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ
فِى مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى مَنْ هُوَ كَٰذِبٌ
كَفَّارٌ ﴿٣﴾ لَّوْ أَرَادَ ٱللَّهُ أَن يَتَّخِذَ وَلَدًا لَّٱصْطَفَىٰ مِمَّا
يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۚ سُبْحَٰنَهُۥ ۖ هُوَ ٱللَّهُ ٱلْوَٰحِدُ ٱلْقَهَّارُ ﴿٤﴾
خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ ۖ يُكَوِّرُ ٱلَّيْلَ عَلَى ٱلنَّهَارِ
وَيُكَوِّرُ ٱلنَّهَارَ عَلَى ٱلَّيْلِ ۖ وَسَخَّرَ ٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ ۖ
كُلٌّ يَجْرِى لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ أَلَا هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْغَفَّٰرُ ﴿٥﴾

(٨٤) پەروەردگار فەرمووی: من خۆم حەق و راستیم و هەر حەق و راستیش دەڵێم.
(٨٥) سوێند بەزاتی خۆم دەبێت دۆزەخ پڕ بکەم لە تۆو لە هەموو ئەوانەی کە شوێنی تۆ دەکەون.
(٨٦) جا تۆش ئەی پێغەمبەر ﷺ بەو خەڵکە بڵێ: من هیچ پاداشت و خەڵاتێکم لە ئێوە ناوێت، من لەو کـەسانەش نیم کە شت هەڵبەستم و زۆر لە خـۆ بکـەم بـۆ گـوفتار رێکخستن.
(٨٧) ئەم قورئانە تەنها ئاموژگاریە بۆ هـەموو خـەڵکی جیهان لە هەموو کات و شوێنێکدا.
(٨٨) بەراستی لە داهاتوویەکی نزیکدا، هـەر لە دنـیادا هەواڵی راستی و دروستی ئەم ئایینە دەزانن‌و حەقیقەتی رون دەبێتەوە، لە قیامەتیشدا هەموو شتێك بە تـەواوی ئاشکراو روون دەبێت.

سورەتی (الزمر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) هاتنە خوارەوەی ئەم قورئانە لەلایەن خوای باڵادەست و داناوەیە.
(٢) بێگومان ئێمە ئەم قورئانەمان رەوانە کردووە بۆ تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ تـا حـەق و راسـتی روون بکاتەوە، کەواتە هەر خوا بپەرستە و هەر ملکەچ و دڵسۆزبە بۆ ئاین و بەرنامەکەی.
(٣) ئاگاداربن: دینی پاك و خاوێن تەنها بۆ خوایە، ئەوانەش جگە لەو زاتە کەسانی ترو شتی‌تر دەکەنە پشتیوانی خۆیان دەڵێن: ئێمە ئەم بت و شتانە ناپەرستین تەنها لەبەر ئەوەی لە خوا نزیکمان بخەنەوە، (چونکە ئەوان لەخواوە نزیکترن)، بێگومان خوا داوەری دەکات لە نێوانیاندا، لەو شتانەدا کە کێشەیان لەسەری هەیەو رایان دەربارەی جۆراو جۆرە، بەراستی خوا ئەو بیروباوەرە چەوتەیان لێوەرناگرێت و هیدایەت و رێنموویی ئەو کەسانە ناکات کە درۆزن و بێ‌باوەڕن.
(٤) ئەگەر خوا بیویستایە رۆڵەیەك بۆ خۆی بریار بدات، ئەوا لە نێوان ئەو شتانەدا کە دروستی کردووە شتێکی هەڵدەبژاردکە بەویستی خۆی بوایە نەك بەویستی ئەوان، پاکی و بێگەردی بۆ ئەو زاتەیە کە دوورە لە شتی نارەواو نابەجێ، ئەو زاتە خوایەکی تاك و تـەنهاو زۆر بـەدەسەڵاتە (تـۆڵەدەسێنێت لەوانەی دژایەتی دەکەن و ناپیەرستن‌و هاوەڵی بۆ بریار دەدەن).
(٥) ئەو زاتە ئاسمانەکان و زەوی لەسەر بنچینەی حەق و راستی دروست کردووە، بەشێوەی کەوانەیی شەو بەسەر رۆژدا دەهێنێت، بەهەمان شێوەی کەوانەیی رۆژیش بەسەر شەودا دەهێنێت (کە ئەمە خۆی بەڵگەیەکی قورئانیە لەسەر شێوازی خری زەوی)، رۆژو مـانگیشی رام کـردووە و رای هـێناون (لە فەرمانی دەرناچن و لەخزمەتی ئادەمیزادان)، هەریەك لەوانە لەچەرخ و خولدان تا کاتێکی دیاریکراو، ئاگاداربن: هەرئەو خوایە زۆر بەدەسەڵاتە (تۆڵە لە کافران دەسێنێت و لەدەستی دەرناچن)، لە هەمان کاتدا تەواو لێخۆشبووە (چاوپۆشی دەکات لە گوناهو هەڵەو کەم و کووڕی ئیمانداران).

خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَٰحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَأَنزَلَ لَكُم
مِّنَ ٱلْأَنْعَٰمِ ثَمَٰنِيَةَ أَزْوَٰجٍ ۚ يَخْلُقُكُمْ فِى بُطُونِ أُمَّهَٰتِكُمْ
خَلْقًا مِّنۢ بَعْدِ خَلْقٍ فِى ظُلُمَٰتٍ ثَلَٰثٍ ۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ
ٱلْمُلْكُ ۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ ﴿٦﴾ إِن تَكْفُرُوا۟ فَإِنَّ
ٱللَّهَ غَنِىٌّ عَنكُمْ ۖ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ ٱلْكُفْرَ ۖ وَإِن تَشْكُرُوا۟ يَرْضَهُ
لَكُمْ ۗ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ إِنَّهُۥ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٧﴾
۞ وَإِذَا مَسَّ ٱلْإِنسَٰنَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُۥ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُۥ
نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِىَ مَا كَانَ يَدْعُوٓا۟ إِلَيْهِ مِن قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَندَادًا
لِّيُضِلَّ عَن سَبِيلِهِۦ ۚ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا ۖ إِنَّكَ مِنْ أَصْحَٰبِ
ٱلنَّارِ ﴿٨﴾ أَمَّنْ هُوَ قَٰنِتٌ ءَانَآءَ ٱلَّيْلِ سَاجِدًا وَقَآئِمًا يَحْذَرُ
ٱلْءَاخِرَةَ وَيَرْجُوا۟ رَحْمَةَ رَبِّهِۦ ۗ قُلْ هَلْ يَسْتَوِى ٱلَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَٱلَّذِينَ
لَا يَعْلَمُونَ ۗ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٩﴾ قُلْ يَٰعِبَادِ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ رَبَّكُمْ ۚ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا۟ فِى هَٰذِهِ ٱلدُّنْيَا حَسَنَةٌ ۗ
وَأَرْضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةٌ ۗ إِنَّمَا يُوَفَّى ٱلصَّٰبِرُونَ أَجْرَهُم بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾

(٦) خەڵکینە بیرتان نەچێت خوا ئێوەی لە تاکە نەفسێك هێناوەتە کایەوە لەوەودوا لەو تاکە نەفسە هاوسەرەکەشی فەراهەم هێناوە، لە ماڵاتیشدا هەشت جۆری دروست کردووە (لە ئایەتی - ١٤٣، ١٤٤ - لەسوورەتی - الانعام - دا ئاماژەی بۆ کردووە)، لەوەودوا لە سکی دایکتاندا ئێوە دروست دەکات بەچەند قۆناغێك، لەناو سێ تاریکیدا (مەبەست سێ پێستەکەیە کە کۆرپەلەی تێدا حەشاردراوە)، جا گۆڕانکاری بەردەوامە و گەورە بوون و جیابوونەوەی ئەندامەکان (ڕۆژ لە دوای ڕۆژ زیاتر روو دەدات) ئا ئەوەیە پەروەردگارتان، خاوەنی هەموو بەدیهێنراوەکانە جگە لەو خوایەکی تر نیە، جا ئیتر بۆ کوێ لادەدرێن لە خواپەرستی؟!

(٧) ئەگەر ڕێبازی کوفرو بێباوەڕی هەڵبژێرین ئەوە، بێگومان خوا بێنیازە لێتان، هەرچەندە رازی نابێت کە بەندەکانی کافر بن و ڕێبازی خوانەناسی بگرن، بەڵام ئەگەر ڕێبازی سوپاسگوزاری بگرنە بەر، بەو کارەتان رازی دەبێت، دڵنیاش بن کە هیچ کەس کۆڵی گوناهی کەسی تر هەڵناگرێت، پاشان گەڕانەوەتان بۆ لای پەروەردگارتانە، ئەوسا هەواڵی هەموو ئەو کاروکردەوانەتان پێدەدا کە ئەنجامتان دەدا، چونکە ئەو زاتە زانایە بە هەموو ئەو شتانەی، لە سینە و دڵ و دەروونەکاندا حەشاردراون.

(٨) ئادەمیزاد کاتێك ناخۆشی و زەرەرێکی تووشهات، هانا و هاوار بۆ پەروەردگاری دەبات و بەدڵشکاوی لێی دەلاڵێتەوە، پاشان کاتێك خوا دەرووی لێ کردەوە و ناز و نیعمەتی پێبەخشی، دۆعا و نزا و هانا و هاوارەکانی ئەوسای فەرامۆش دەکات، چەندەها هاوەڵ و شەریك بۆ خوا بریار دەدات، دەیەوێت خەڵکی لە ڕێبازی خوا وێڵ بکات، ئەی پێغەمبەر ﷺ بەو جۆرە کەسە بڵێ: کەمێك بە کافرێتیو خوانەناسی رابوێرە، بەڵام دڵنیابە کە تۆ نیشتەجێی ناو ئاگری دۆزەخیت.

(٩) (ئایا ئەو جۆرە کەسانەی کە باسکران چاکترن) یان ئەو ئیماندارەی کە لە دووتوێی شەوگاردا هەڵدەستێت بۆ خواپەرستی، سوژدە دەبات و بەپێوە دەوەستێت، لە لێپرسینەوەی قیامەت دەترسێت و ئومێد و هیوای بەمیهرەبانی پەروەردگاری هەیە، ئەی پێغەمبەر ﷺ بڵێ: ئایا ئەو کەسانەی کە دەزانن و شارەزان، وەك ئەوانەن کە هیچ نازانن و شارەزاییان نیە؟، بەڕاستی تەنها خاوەن بیروهۆشەکان لەم جۆرە یاداوەریانە سوود وەردەگرن و تێدەگەن (لە حەقیقەتی دنیا و قیامەت، وە دڵنیان ژیانی دنیا فرسەتێکی بەنرخە و بۆ بەدەستهێنانی رەزامەندی خوا و بەهەشتی بەرین).

(١٠) ئەی پێغەمبەر ﷺ بەو بەندانەم بڵێ کە خاوەن باوەڕن: لە پەروەردگارتان بترسن و خواناس بن، بێگومان بۆ ئەوانەی لەم دنیایەدا چاکە دەکەن، پاداشتی چاك هەیە، زەوی پەروەردگاریش فراوانە (ئەگەر لە شوێنێك دنیاتان لێ تەنگ کرایەوە کۆچ بکەن بۆ شوێنێکی تر) بەڕاستی تەنها خۆگران پاداشتیان بێسنوور و بێ ئەندازەیە.

قُلْ إِنِّيٓ أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ ٱللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ ٱلدِّينَ ﴿١١﴾ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ
أَوَّلَ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿١٢﴾ قُلْ إِنِّيٓ أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ
﴿١٣﴾ قُلِ ٱللَّهَ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَّهُۥ دِينِي ﴿١٤﴾ فَٱعْبُدُوا۟ مَا شِئْتُم مِّن دُونِهِۦ ۗ
قُلْ إِنَّ ٱلْخَٰسِرِينَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۗ أَلَا
ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْخُسْرَانُ ٱلْمُبِينُ ﴿١٥﴾ لَهُم مِّن فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِّنَ ٱلنَّارِ
وَمِن تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ۚ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ ٱللَّهُ بِهِۦ عِبَادَهُۥ ۚ يَٰعِبَادِ فَٱتَّقُونِ ﴿١٦﴾
وَٱلَّذِينَ ٱجْتَنَبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ أَن يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ لَهُمُ ٱلْبُشْرَىٰ ۚ
فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾ ٱلَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ ٱلْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُۥٓ ۚ
أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَىٰهُمُ ٱللَّهُ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمْ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿١٨﴾
أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ ٱلْعَذَابِ أَفَأَنتَ تُنقِذُ مَن فِى ٱلنَّارِ ﴿١٩﴾
لَٰكِنِ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوْا۟ رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِّن فَوْقِهَا غُرَفٌ مَّبْنِيَّةٌ تَجْرِى
مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ وَعْدَ ٱللَّهِ ۖ لَا يُخْلِفُ ٱللَّهُ ٱلْمِيعَادَ ﴿٢٠﴾ أَلَمْ تَرَ
أَنَّ ٱللَّهَ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَسَلَكَهُۥ يَنَٰبِيعَ فِى ٱلْأَرْضِ ثُمَّ
يُخْرِجُ بِهِۦ زَرْعًا مُّخْتَلِفًا أَلْوَٰنُهُۥ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَىٰهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ
يَجْعَلُهُۥ حُطَٰمًا ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَذِكْرَىٰ لِأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٢١﴾

(١١) هەروەها ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: بەراستی من فەرمانم پێدراوە هەر خوا بپەرستم و لە هەموو ژیانمدا ملکەچ و فەرمانبەرداری دین و ئاین و بەرنامەی ئـەو بم.
(١٢) فەرمانیشم پـێدراوە کـە یـەکـەمین کـەس بـم لە خواپەرستی و ئیسلامەتی و دینداریدا.
(١٣) هەروەها بڵێ: من زۆر دەترسم لە سزای ڕۆژێکی پرمەترسی و سامناك، بەتایبەت ئەگەر سەرکەشی بکەم لە فەرمانی پەروەردگارم.
(١٤) بڵێ: من تەنها هەر خـوا دەپـەرستم و مـلکەچ و فەرمانبەرداری ئاین و بەرنامەکەی ئەو زاتەدەبم.
(١٥) جا ئێوەش ئەی بێ باوەڕان چی دەپەرستن جگە لەو خوایە، بیپەرستن و پێیان بڵێ: بێگومان خەسارەتمەندان ئـــەو کـەسانەن لە ڕۆژی قـیامەتدا، خـۆیان و خـاو و خێزانیان لە دەستچووە؛ ئاگادار بن: کە بـەڕاسـتی هـەر ئەوەیە خەسارەتمەندی ئـاشکراو زیـانی دیـارو ڕوون. (لەناخی دۆزەخدا).
(١٦) ئەوانە لە سەرویانەوە پەڵە هەورلە دووکەڵی ئاگراوی دەورەی داون، لە ژێریشیانەوە هـەمان پەڵە هەور و دووکەڵ هەیە، ئابەو شێوەیە خوای گەورە بەندەکانی دەترسێنێت و پێیان دەفـەرموێت: ئەی بەندەکانم پارێزکاربن و خۆتان لە سزای من بپارێزن.
(١٧) جا ئەوانەی کە خۆیان دوورە پەرێز گرتووە لە هەموو ئەو شتانەی خەڵکی دەیپەرستن، جگە لە خوای پەروەردگار، وە بەتەوبە و پەشیمانیەوە گـەڕاونـەتەوە بـۆلای خـوا، مـژدەی سـەرکەوتن و سەرفرازی و بەختەوەری و کامەرانی بۆ ئەوانەیە، دە مژدە بدە بەو بەندانەم.
(١٨) ئەوانەی گوێ بۆ قسەو گوفتار دەگرن و پەیرەوی چاکترینی دەکەن، ئا ئەوانە کەسانێکن کە خوا هیدایەت و ڕێنموویی کردوون، ئەوانە خاوەنی عەقڵ و ژیری و بیروهۆشن.
(١٩) جا ئایا ئەو کەسەی کە بە هۆی خراپی و خوانەناسیەوە بـڕیاری سـزادانـی درابـێت (تـۆ هـیچ کاروباری ئەوت بەدەستە)... ئایا تۆ دەتوانیت ئەو جۆرە کەسانە ڕزگار بکـەیت کـە لەنـاو ئـاگـری دۆزەخدا گیریان خواردووە؟!
(٢٠) بەڵام ئەوانەی کە لە پەروەردگاریان دەترسن و دیندارو خواناسن کۆشك و تەلاری چەند نهۆم کە ژوورەکانی لەسەریەکن بۆیان ئامادەیە، چەندەها ڕوبار بەژێرو بە بەردەم ئەو کۆشکانەدا جاریە، ئەوەش بەڵێنی خوایە، بێگومان خوایش بەڵێنی خۆی دەباتە سەر.
(٢١) ئایا تۆ نەتبینیوەو سەرنجت نەداوە: کە هەر خوا لە ئاسمانەوە باران دەبارێنێت، لەوەودوا لەناو ناخی زەویدا کۆی دەکاتەوە، پاشان بەشێوەی کارێز و کـانی دەریـدەهێنێت، ئـەوسا هـەر بـەو ئـاوە کشتوکاڵی هەمەجۆر و هەمەڕەنگ دەروێنێت، ئینجا دەبینیت وشك دەبێت و زەرد هەڵدەگەڕێت، پاشان دەیخات و وردو خاشی دەکات، جا بەڕاستی ئا لەو شتانەدا یاداوەری و یادخستنەوە هەیە بۆ کەسانی ژیرو هۆشمەند.

أَفَمَن شَرَحَ ٱللَّهُ صَدۡرَهُۥ لِلۡإِسۡلَٰمِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٖ مِّن رَّبِّهِۦۚ فَوَيۡلٞ
لِّلۡقَٰسِيَةِ قُلُوبُهُم مِّن ذِكۡرِ ٱللَّهِۚ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴿٢٢﴾
ٱللَّهُ نَزَّلَ أَحۡسَنَ ٱلۡحَدِيثِ كِتَٰبٗا مُّتَشَٰبِهٗا مَّثَانِيَ تَقۡشَعِرُّ مِنۡهُ
جُلُودُ ٱلَّذِينَ يَخۡشَوۡنَ رَبَّهُمۡ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمۡ وَقُلُوبُهُمۡ
إِلَىٰ ذِكۡرِ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ هُدَى ٱللَّهِ يَهۡدِي بِهِۦ مَن يَشَآءُۚ وَمَن
يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنۡ هَادٍ ﴿٢٣﴾ أَفَمَن يَتَّقِي بِوَجۡهِهِۦ سُوٓءَ
ٱلۡعَذَابِ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ وَقِيلَ لِلظَّٰلِمِينَ ذُوقُواْ مَا كُنتُمۡ تَكۡسِبُونَ
﴿٢٤﴾ كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ فَأَتَىٰهُمُ ٱلۡعَذَابُ مِنۡ حَيۡثُ
لَا يَشۡعُرُونَ ﴿٢٥﴾ فَأَذَاقَهُمُ ٱللَّهُ ٱلۡخِزۡيَ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَعَذَابُ
ٱلۡأٓخِرَةِ أَكۡبَرُۚ لَوۡ كَانُواْ يَعۡلَمُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدۡ ضَرَبۡنَا لِلنَّاسِ فِي
هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٖ لَّعَلَّهُمۡ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ قُرۡءَانًا عَرَبِيًّا
غَيۡرَ ذِي عِوَجٖ لَّعَلَّهُمۡ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلٗا رَّجُلٗا فِيهِ
شُرَكَآءُ مُتَشَٰكِسُونَ وَرَجُلٗا سَلَمٗا لِّرَجُلٍ هَلۡ يَسۡتَوِيَانِ مَثَلًاۚ
ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٢٩﴾ إِنَّكَ مَيِّتٞ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ
﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ عِندَ رَبِّكُمۡ تَخۡتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

(٢٢) باشه، ئایا ئەو کەسەی کە خوای میهرەبان سینەی‌گوشاد کردووە بۆ ئیسلام و لەسەر ڕێبازی نوورو روناکی پەروەردگاریەتی، (وەك ئەو کەسە وایە کە پێچەوانەیە؟) هاوار و وەیل بۆ ئەوانەی کە دڵیان ڕەقە لە ئاستی قورئان و یادی خوادا، ئا ئەوانە لە گومڕاییەکی ئاشکرادا گیریان خواردووە.
(٢٣) خوای گەورە هەر خۆی جوانترین و پیرۆزترین فەرمایشتی ناردۆتە خوارەوە کە ئەم قورئانەیە، (لە جوانی داڕشتندا) بابەتەکانی لە یەك دەچن، هەندێك باسیشی بەشێوازی جیاواز تیادا دووبارە بۆتەوە، جا کارکردی ئەم قورئانە ئەوەیەکە: تەزوو دەهێنێت بە گیان و پێستی ئەوکەسانەدا کە ترسی پەروەردگاریان لە دڵ و دەروونـدا هەیە، پاشان گیان و پێست و دڵیان نەرم و ئامادە و چالاك دەبێت بۆ یادی خواو خواپەرستی ئا ئەوە هیدایەت و ڕێنموویی خوایە کە هەر کەس شایستە بێت هیدایەت و ڕێنموویی دەکات بۆ ئەو پلەو پایە بەرزانە، ئەوەش کە ڕێبازی خوا ون بکات کەس نیە ڕێنموویی بکات.
(٢٤) جا ئایا ئەو کەسەی بە روخسارو دەم و چاوی بەرگری لە سزای سەختی ڕۆژی قیامەت بکات، (وەك ئەو کەسە وایە کە نەترسێت)، ئەوسا بەو ستەمکارانە دەوترێت: دەی بچێژن سزای ئەو کردەوانەی کە کاتی خۆی ئەنجامتان دەدا.
(٢٥) ئەوانەی پێش ئەمانیش بروایان بە پێغەمبەران نەبوو، زۆری پێ نەچوو تۆڵە و سزا یەخەی پێگرتن لە شوێنێکەوە کە بەتەمای نەبوون و هەستیان پێنەدەکرد.
(٢٦) ئەوسا ئیتر خوا هەر لە ژیانی دنیادا تاڵاوی کرد بە گەروویاندا و ریسوای کردن، بێگومان سزای قیامەت سەختترە بۆیان ئەگەر بیانزانیایە.
(٢٧) سوێند بێت ئێمە لەم قورئانەدا هەموو جۆرە نموونەیەکمان بۆ خەڵکی هێناوەتەوە، بۆ ئەوەی یاداوەری وەربگرن و بیرێك بکەنەوە لە راستیەکان و تێ بگەن.
(٢٨) قورئانێکی پاراو، بەزمانی عەرەبی، بە هیچ شێوەیەك کەچی و لاری تێدا بەدی ناکرێت، بۆ ئەوەی کە ئەو خەڵکە پارێزکارو خواناس بن.
(٢٩) خوای گەورە نموونەی هێناوەتەوە بە پیاوێك کەگیری خوارد بێت بەدەست چەند بەرپرسێکی شەڕانی و سەرکەشەوە، پیاوێکی تریش تەنها یەك بەرپرسی هەبێت، ئایا ئەو دوو جۆرە نموونەیە، وەك یەکن، سوپاس و ستایش تەنها شایستەی خوایە، ئاشکرایە کە ئەو دو حاڵەتە یەکسان نین، بەڵام زۆربەی ئەو خەڵکە لەم راستیە تێناگەن و نایزانن و لێکی نادەنەوە.
(٣٠) ئەی محمد ﷺ بەراستی تۆش دەمریت و ئەوانیش دەمرن و کەس نامێنێت.
(٣١) پاشان بێگومان ئێوە (واتە نەگبەت و یاخیەکان) ڕۆژی قیامەت، لەلای پەروەردگارتان یەخەی یەك دەگرن، داواچی دەبن لەسەر یەکترو. (هەریەکەتان ئەوانی‌تر تاوانبار دەکات).

﴿ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَبَ عَلَى ٱللَّهِ وَكَذَّبَ بِٱلصِّدْقِ
إِذْ جَآءَهُۥٓ ۚ أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَٰفِرِينَ ﴿٣٢﴾ وَٱلَّذِى
جَآءَ بِٱلصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِۦٓ ۙ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾
لَهُم مَّا يَشَآءُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ۚ ذَٰلِكَ جَزَآءُ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾
لِيُكَفِّرَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ ٱلَّذِى عَمِلُوا۟ وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُم
بِأَحْسَنِ ٱلَّذِى كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾ أَلَيْسَ ٱللَّهُ بِكَافٍ
عَبْدَهُۥ ۖ وَيُخَوِّفُونَكَ بِٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦ ۚ وَمَن يُضْلِلِ
ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾ وَمَن يَهْدِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن مُّضِلٍّ ۗ
أَلَيْسَ ٱللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِى ٱنتِقَامٍ ﴿٣٧﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۚ قُلْ أَفَرَءَيْتُم مَّا تَدْعُونَ
مِن دُونِ ٱللَّهِ إِنْ أَرَادَنِىَ ٱللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَٰشِفَٰتُ ضُرِّهِۦٓ
أَوْ أَرَادَنِى بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَٰتُ رَحْمَتِهِۦ ۚ قُلْ حَسْبِىَ
ٱللَّهُ ۖ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ ٱلْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾ قُلْ يَٰقَوْمِ ٱعْمَلُوا۟
عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّى عَٰمِلٌ ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾
مَن يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٤٠﴾

(٣٢) جا کێ لەو کەسە ستەمکارترە، کە درۆ بەدەم خواوە هەڵدەبەستێت و ئەو ڕاستیەی کە بۆی هاتووەو پێی ڕاگەیەنراوە، بڕوای پێی نی‌یە، مەگەر لە دۆزەخدا شوێنی مانەوە بۆ کافران ئامادە نەکراوە؟!

(٣٣) ئەو کەسەش ڕاستی و حەقیقەتی هێناوەو باوەڕیشی پێیەتی،تەنها ئەوانەن خواناس و دینداران.

(٣٤) جا ئەو بەختەوەرانە هەر چیان بوێت لە لایەن پەروەردگاریانەوە بۆیان ئامادەیە و پێشکەشیان دەکرێت، ئا ئەوەیە پاداشتی چاکەکاران و چاکەخوازان.

(٣٥) بۆ ئەوەی خوا چاو پۆشی بکات لە خراپترینی ئەو گوناهانەی کە ئەنجامیانداوە، بۆ ئەوەش پاداشتیان بداتەوە بەچاکتر لەوەی کە ئەنجامیان دەدا.

(٣٦) مەگەر خوا بەس نیە کە پشتیوان بێت بۆ بەندەی خۆی کە پێغەمبەرە ﷺ، کەچی ئەوان تۆ دەترسێنن بە شتی‌تر جگە لە خوا، خۆ ئەوەی خوا گومڕای بکات و سەری لێبشێوێنێت، ئیتر کەس تانوانێت دەستی بگرێت و ڕێنموویی بکات. (چونکە خۆیشی مەبەستی نیە).

(٣٧) ئەوەش کە خوا هیدایەتی بدات و ڕێنموویی بکات و بیخاتە سەر ڕێی ڕاست، کەس ناتوانێت گومڕای بکات، مەگەر هەر خوا باڵادەست و تۆڵەسێنەر نیە (لە تاوانکارو تاوانباران)؟

(٣٨) ئەگەر لە بێباوەڕان بپرسیت: کێ ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە، بێ دوودڵی و بەپەڕی دڵنیاییەوە دەڵێن: خوا، باشە؛ پێیان بڵێن: ئەوەی ئێوە هاواری لێ دەکەن لەجیاتی خوا، ئەگەر ئەو خوایە بیەوێت تووشی بەڵاو ناخۆشیەکم بکات، ئایا ئەو کەس و شت و بتانە دەتوانن فریام بکەون و نەهێڵن؟ یاخود ئەگەر بیەوێت ڕەحمەت و بە خششێکم پێ ببەخشێت، ئایا ئەوانە دەتوانن ئەو ڕەحمەت و بەخششە قەدەغە بکەن و نەیەڵن و بیگرنەوە؟! تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ بڵێ: من خوام بەسە کە لە تەنگانەدا دەگاتە فریام، دەبا ئەوانەی پشتیوانیان دەوێت هەر پشت بەو زاتە ببەستن.

(٣٩) هەروەها پێیان بڵێ: ئەی قەوم و هۆزەکەم ئێوە لەسەر شێوازی خۆتان کاربکەن منیش بەڕاستی سەرگەرمی کاری خۆمم، جا لە ئایندەدا هەموو ڕاستیەکانتان بۆ روون دەبێتەوە...

(٤٠) کەکێ تووشی سزایەك دەبێت کە سەرشۆڕو شەرمەزارو سەرگەردانی دەکات لە دنیادا، لە قیامەتیشدا سزایەکی بەردەوام داوێنگیری دەبێت و لە کۆڵی نابێتەوە.

إِنَّآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ لِلنَّاسِ بِٱلۡحَقِّۖ فَمَنِ ٱهۡتَدَىٰ
فَلِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيۡهَاۖ وَمَآ أَنتَ عَلَيۡهِم
بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾ ٱللَّهُ يَتَوَفَّى ٱلۡأَنفُسَ حِينَ مَوۡتِهَا وَٱلَّتِي
لَمۡ تَمُتۡ فِي مَنَامِهَاۖ فَيُمۡسِكُ ٱلَّتِي قَضَىٰ عَلَيۡهَا ٱلۡمَوۡتَ
وَيُرۡسِلُ ٱلۡأُخۡرَىٰٓ إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمًّىۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ
لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾ أَمِ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُفَعَآءَۚ
قُلۡ أَوَلَوۡ كَانُواْ لَا يَمۡلِكُونَ شَيۡـٔٗا وَلَا يَعۡقِلُونَ ﴿٤٣﴾
قُل لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعٗاۖ لَّهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ ثُمَّ
إِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَحۡدَهُ ٱشۡمَأَزَّتۡ
قُلُوبُ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِۖ وَإِذَا ذُكِرَ ٱلَّذِينَ مِن
دُونِهِۦٓ إِذَا هُمۡ يَسۡتَبۡشِرُونَ ﴿٤٥﴾ قُلِ ٱللَّهُمَّ فَاطِرَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ عَٰلِمَ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ أَنتَ تَحۡكُمُ بَيۡنَ عِبَادِكَ
فِي مَا كَانُواْ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَوۡ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ
مَا فِي ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا وَمِثۡلَهُۥ مَعَهُۥ لَٱفۡتَدَوۡاْ بِهِۦ مِن سُوٓءِ ٱلۡعَذَابِ
يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ وَبَدَا لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مَا لَمۡ يَكُونُواْ يَحۡتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

(٤١) بێگومان ئێمە ئەم قورئانەمان بۆ تۆ دابەزاندووە تا هەرچی راستیەکانە بۆ خەڵکی روون ببێتەوە، جا ئەوەی رێبازی هیدایەت بگرێتە بەر، ئەوە خۆی قازانجی کردووە، ئەوەش کە گومرابووە، گومرابوونەکەی لەسەرخۆی دەکەوێت، وەنەبێت تۆ چاودێر و پاڵپێوەنەریان بیت (تا بەزۆر بیانخەیتە سەر رێبازی هیدایەت).

(٤٢) هەر خوایە کە رۆح و گیانەکان دەکێشێت لەکاتی مردنیاندا، هەروەها ئەوەش کە لە خەوەکەیدا نامرێت هەر خوا بۆی دەنێرێتەوە، جا ئەو کەسەی کە خوا بریاری مردنی دابێت رۆحەکەی دەگرێتەوە و ناگەرێتەوە بۆ لاشەکەی، ئەو کەسەش کە رۆژی تەواو نەبووبێت دەینێرێتەوە بۆی تا کاتێکی دیاریکراو، بەراستی ئا لەو دیاردانەدا چەندەها بەڵگە و نیشانەی زۆر هەیە بۆ کەسانێك کە تێفکرن و بیر بکەنەوە (لەم ساڵانەی دوایدا ئارسەر ئەلیسۆن زانای فیزیای ناوکیی لە کۆنگرەیەکدا لە قاهیرە بابەتێکی دەربارەی مردن و خەو پێشکەش کرد تیایدا وتبووی: دوای نزیکەی ٢٥ساڵ لێکۆڵینەوە و وردبوونەوە بۆم دەرکەوتووە کە خەو جۆرە مردنێکە، ئەو کاتە زانایەکی موسڵمان ئاماژەی بۆئەم ئایەتەکرد، ئیتر ئارسەر سەری سوڕماو سەرەنجام شایەتمانی هێنا، ئێستا موسڵمانێکی ئینگلیزی تێکۆشەرە).

(٤٣) نەخێر، ئەوانە بیر ناکەنەوە، بەڵکو سەر لێشێواوەکان لە جیاتی خوا شتی تریان کردووە بە تکاکاری خۆیان؟! پێیان بڵێ: باشە، ئەگەر هیچیشیان بەدەست نەبێت و هەست و شعوریشیان نەبێت، (هەر دەیانکەنە تکاکار و بەتەمان شتێکتان بۆ بکەن؟).

(٤٤) ئینجا پێیان بڵێ: تکاکارو تکاوەرگرتن و تکاکردن، هەر هەمووی بەدەست خوایە، هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدایە، هەر ئەو خاوەنیانە، لەوەودوایش هەر بۆلای ئەو دەبرێنەوە.

(٤٥) کاتێکیش تەنها ناوی خوا برا، ئەوانەی کە باوەریان بە قیامەت و رۆژی دوایی نیە دڵیان دەگیرێت و بێزاری دایان دەگرێت، (بەلام) کاتێکیش باسی شتی‌تر بکرێت جگە لە خوا، دەستبەجێ دڵخۆش و کەیف خۆش دەبن و حەزی پێدەکەن.

(٤٦) ئەی پێغەمبەر ﷺ بڵێ: ئەی ئەو خوایەی کە بەدیهێنەری ئاسمانەکان و زەویت، زانای پەنهان و ئاشکرایت، هەر تۆ دادوەری دەکەیت لە نێوان بەندەکانتدا، لەو شتانەدا کە کێشەیان لەسەری هەیە.

(٤٧) خۆ ئەگەر ئەوانەی کە ستەمیان کردووە، خاوەنی هەر هەموو زەوی بن، ئەوەندەی تریشی لەگەڵ بێت، ئەوە لە رۆژی قیامەتدا هەر هەمووی دەکەنە قوربانی خۆیان و هەمووی دەبەخشن لە پێناوی رزگاریی خۆیاندا کاتێك کە دەبینن سزاو ئازاری دۆزەخ زۆرسەختە و لەلایەن خواوە سزاو ئازار و ئەشکەنجەی وایان بۆ دەردەکەوێت کە هەرگیز بە تەمای نەبوون.

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُوا۟ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا۟ بِهِۦ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤٨﴾ فَإِذَا مَسَّ ٱلْإِنسَٰنَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَٰهُ
نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَآ أُوتِيتُهُۥ عَلَىٰ عِلْمٍۭ ۚ بَلْ هِىَ فِتْنَةٌ وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾ قَدْ قَالَهَا ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَمَآ أَغْنَىٰ
عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُوا۟ ۚ
وَٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ مِنْ هَٰٓؤُلَآءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُوا۟
وَمَا هُم بِمُعْجِزِينَ ﴿٥١﴾ أَوَلَمْ يَعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ
لِمَن يَشَآءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾
۞ قُلْ يَٰعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا۟ مِن
رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ
﴿٥٣﴾ وَأَنِيبُوٓا۟ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا۟ لَهُۥ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ
ٱلْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٤﴾ وَٱتَّبِعُوٓا۟ أَحْسَنَ مَآ أُنزِلَ
إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ ٱلْعَذَابُ
بَغْتَةً وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾ أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَٰحَسْرَتَىٰ
عَلَىٰ مَا فَرَّطتُ فِى جَنۢبِ ٱللَّهِ وَإِن كُنتُ لَمِنَ ٱلسَّٰخِرِينَ ﴿٥٦﴾

(٤٨) ئەوسا ئیتر سەرەنجامی کاروکردەوە ناشرینەکانی خۆیانیان بۆ دەرکەوت و ئەوەی بە گاڵتە گرتبوویان و بڕوایان پێی نەبوو داوێنگیریان بوو.

(٤٩) جا کاتێك ناخۆشی و ئازارێك تووشی ئینسان دەبێت، هاناو هاوار بۆ ئێمە دەهێنێت؛ خۆ ئەگەر نازو نیعمەتێکمان پێبەخشی؛ دەڵێت: ئەمە تەنها شارەزایی خۆمە، زیرەکی خۆمە، لێهاتوویی خۆمە، نەخێر وا نیە؛ ئەو بەخشینە بۆ تاقی کردنەوەیە، بەڵام زۆربەیان بەم ڕاستیە نازانن.

(٥٠) بەڕاستی ئەوانەی پێش ئەمانیش شتی وایان دەوت، وەنەبێت ئەو کاروکردەوەی کە کاتی خۆی دەیانکرد فریایان کەوتبێت و سوودی پێگەیاندبن.

(٥١) ئەوسا تۆڵەی ئەو کاروکردەوە ناشرین و نادروستانەی کە کردبوویان داوێنگیریان بوو، ئەوانەش کە ستەمیان کردووە (لە هاوەڵگەرانی مەککەو ئەوانەی دەبنە کۆسپ لەبەردەم ئاینی خوادا)، ئەوانیش لە ئایندەدا تۆڵەی کردەوە ناشرینەکانیان داوێنگیریان دەبێت، وەنەبێت ئەوانە لە تۆڵەی خوایی دەربازبن.

(٥٢) ئایا نەیاندەزانی کە بەڕاستی هەر خوا رزق و ڕۆزی دەبەخشێت بە هەرکەس کە بیەوێت، یان تەنگی دەکاتەوە؟ بێگومان ئا لەو (کەم و زۆری رزق و ڕۆزیەدا) بەڵگە و نیشانەی زۆر هەیە بۆ کەسانێك کە ئیمان دەهێنن و باوەڕیان هەیە.

(٥٣) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: خوا دەفەرموێت: ئەی بەندەکانم... ئەوانەی کە خۆتان گوناهبار کردووە و هەڵەی زۆرتان ئەنجامداوە، نائومێد مەبن لە ڕەحمەتی خوا، (چونکە بەڕاستی ئەگەر ئێوە تەوبەی ڕاست و دروست بکەن)، خوا لەهەر هەموو گوناهو هەڵەکانتان خۆش دەبێت، چونکە ئەو خوایە بەتەواوی لێخۆشبوو لێبووردەیە و بەسۆزو میهرەبانیشە.

(٥٤) هەوڵ بدەن هەمیشە و بەردەوام دڵتان لای خوابێت و بگەڕێنەوە بۆ لای پەروەردگارتان و تەسلیمی ئەوبن، پێش ئەوەی کە سزای خوا یەخەتان بگرێت لەوەودواش سەرکەوتوو نابن و کەس نابێت بەرگریتان لێ بکات.

(٥٥) کۆشش بکەن؛ بەردەوام شوێنی چاکترینی ئەو فەرمانانە بکەون کە لەلایەن خواوە ڕەوانە کراوە بۆتان (بێگومان لە هەموو شتێکدا چاك و چاکتر هەیە، نوێژە فەرزەکان ئەنجام بدرێت چاکە، بەڵام ئەگەر سوننەتەکان و شەونوێژیش بکرێت چاکترە، زەکات بدرێت چاکە، بەڵام بەخشینی زۆرترو زیاتریش لە زەکات، چاکترە، تۆڵەسەندن لە کەسێك کە حەقت لایەتی ڕێی پێدراوە، بەڵام چاوپۆشی و لێ بووردن چاکترە.. هتد) پێش ئەوەی سزاو ئازاری کتوپڕ یەخەتان پێبگرێت، لەکاتێکدا ئێوە هەست بە نزیکی سزاکە نەکەن.

(٥٦) نەوەکو یەکێك بڵێت: ئاخ و داخ و پەشیمانی بۆ ئەو هەموو لادان و نادروستیانەی کە کردم، لە فەرمان و بەرنامەی خوادا، و لەو کەسانە بووم کە گاڵتەیان بەدین و بەرنامەی خوا دەکرد و (ئیماندارانم بە دواکەوتوو کۆنەپەرست دەزانی).

أَوۡ تَقُولَ لَوۡ أَنَّ ٱللَّهَ هَدَىٰنِي لَكُنتُ مِنَ ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾
أَوۡ تَقُولَ حِينَ تَرَى ٱلۡعَذَابَ لَوۡ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ
مِنَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٥٨﴾ بَلَىٰ قَدۡ جَآءَتۡكَ ءَايَٰتِي فَكَذَّبۡتَ بِهَا
وَٱسۡتَكۡبَرۡتَ وَكُنتَ مِنَ ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٥٩﴾ وَيَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ
تَرَى ٱلَّذِينَ كَذَبُواْ عَلَى ٱللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسۡوَدَّةٌۚ أَلَيۡسَ فِي
جَهَنَّمَ مَثۡوًى لِّلۡمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٠﴾ وَيُنَجِّي ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ
بِمَفَازَتِهِمۡ لَا يَمَسُّهُمُ ٱلسُّوٓءُ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿٦١﴾ ٱللَّهُ
خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ وَكِيلٞ ﴿٦٢﴾ لَّهُۥ مَقَالِيدُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿٦٣﴾ قُلۡ أَفَغَيۡرَ ٱللَّهِ تَأۡمُرُوٓنِّيٓ أَعۡبُدُ أَيُّهَا
ٱلۡجَٰهِلُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَقَدۡ أُوحِيَ إِلَيۡكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكَ لَئِنۡ
أَشۡرَكۡتَ لَيَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ﴿٦٥﴾ بَلِ ٱللَّهَ
فَٱعۡبُدۡ وَكُن مِّنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٦٦﴾ وَمَا قَدَرُواْ ٱللَّهَ حَقَّ قَدۡرِهِۦ
وَٱلۡأَرۡضُ جَمِيعٗا قَبۡضَتُهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ
مَطۡوِيَّٰتُۢ بِيَمِينِهِۦۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿٦٧﴾

(٥٧) یاخود بڵێت: ئەگەر بەڕاستی خوا هیدایەت و ڕێنموویی بکردمایە، ئەوە من لە ریزی پارێزکاران و چاکاندا دەبووم!!!

(٥٨) یاخود کاتێك کە سزاو ئازار دەبینێت بڵێت: خۆ ئەگەر مۆڵەتێك ببێت و جارێکی تر بگەڕێمەوە بۆ دنیا، ئەوە مەرج بێت لە چاکەکاران و خێرخۆازان دەبم.

(٥٩) نەخێر تازە، مۆڵەت بەسەرچوو، چونکە کاتی خۆی ئایەت و فەرمانی منت بۆ هات، کەچی تۆ ئەو کاتە بڕوات پێ نەکرد و بەدرۆت دەزانی، فیزو دەمارگیریت دەکردو، لوتت هەڵدەبری لەئاستیدا، تۆ هەر لە ریزی بێ بڕواکاندا بوویت (ئیتر ئێستا بۆچی بێ شەرمانە داوای گەڕانەوە بۆ دنیا دەکەیت؟!.

(٦٠) جا ڕۆژی قیامەت دەبینیت، ئەوانەی درۆیان بەناوی خواوە دەکرد (شتی ناڕەوایان تێکەڵی دین دەکرد) رووخساریان رەش و تاریکە، مەگەر شوێن و جێگە بۆ ئەو خۆ بە زل زان و لووت بەرزانە لە ئاگری دۆزەخدا نی‌یە؟!

(٦١) لەولاشەوە خوای گەورە ئەوانە رزگار دەکات کە دینداری و پارێزکارییان دەکرد؛ بەهۆی سەرکەوتن و دەرچوونیان لە تاقیگەی دنیادا، ئیتر هیچ جۆرە ئازارو ناسۆرو ناخۆشیەکیان تووش نایەت و پەستی و غەم و دڵگرانیش رویان تێ ناکات.

(٦٢) خوا بەدیهێنەری هەموو شتێکە، هەر ئەویش سەرپەرشتیار و پارێزەری هەموو شتێکە....

(٦٣) کلیل و جڵەوی ئاسمانەکان و زەویش هەر بەدەست ئەوە، ئەوانەش کە کاتی خۆی بێ‌باوەڕ بوون بە ئایەت و فەرمانەکانی خوا، ئا ئەوانە هەرخۆیان رەنجەڕۆ و زەرەرمەندن.

(٦٤) ئەی پێغەمبەر ﷺ بڵێ: ئەی نەفامان، دەتانەوێت و فەرمانم پێدەکەن کە جگە لە خوا شتی‌تر و کەسی‌تر بپەرستم؟!

(٦٥) سوێند بەخوا با دڵنیابن کە وەحی و نیگا نێردراوە بۆ تۆو بۆ ئەوانەی پێش تۆش ئەگەر هاوەڵگەر بیت و شەریك بۆ خوا بڕیار بدەیت کاروکردەوە چاکەکانیشت پووچە و دەچیتە ریزی خەسارەتمەند و زەرەرمەندانەوە.

(٦٦) نەخێر بە گوێیان مەکە، بەڵکو تۆ هەر تەنها خوا بپەرستە و لە دەستەی سوپاسگوزاران بە.

(٦٧) خوانەناسان؛ قەدری خوایان وەك پێویست نەگرت، ڕێزیان بۆ دانەنا، بەمەرجێك هەر هەموو گۆی زەوی پڕ مشتێکی قودرەتی ئەو زاتەیە لە ڕۆژی قیامەتدا، ئاسمانەکانیش بەدەستی قودرەتی راست و دروستی خوا پێچراوەن (ئاماژەیە بۆ دەسەڵاتی بێ سووری ئەو زاتە)، پاکی و بێگەردی و بڵندی بۆ ئەو پەروەردگارە مەزنەی کە هەرگیز شایستەی ئەوە نی‌یە نەفامان هاوەڵی بۆ بڕیار بدەن و قەدری نەزانن.

وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَصَعِقَ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلْأَرْضِ
إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُۖ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنظُرُونَ
﴿٦٨﴾ وَأَشْرَقَتِ ٱلْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ ٱلْكِتَٰبُ وَجِاْيٓءَ
بِٱلنَّبِيِّـۧنَ وَٱلشُّهَدَآءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِٱلْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
﴿٦٩﴾ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾
وَسِيقَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًاۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوهَا
فُتِحَتْ أَبْوَٰبُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَآ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ
يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ ءَايَٰتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ
هَٰذَاۚ قَالُواْ بَلَىٰ وَلَٰكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ ٱلْعَذَابِ عَلَى ٱلْكَٰفِرِينَ
﴿٧١﴾ قِيلَ ٱدْخُلُوٓاْ أَبْوَٰبَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ فَبِئْسَ مَثْوَى
ٱلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾ وَسِيقَ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوْاْ رَبَّهُمْ إِلَى
ٱلْجَنَّةِ زُمَرًاۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَٰبُهَا وَقَالَ لَهُمْ
خَزَنَتُهَا سَلَٰمٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَٱدْخُلُوهَا خَٰلِدِينَ ﴿٧٣﴾
وَقَالُواْ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُۥ وَأَوْرَثَنَا ٱلْأَرْضَ
نَتَبَوَّأُ مِنَ ٱلْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَآءُۖ فَنِعْمَ أَجْرُ ٱلْعَٰمِلِينَ ﴿٧٤﴾

(٦٨) لەو رۆژەدا فوو دەکرێت بە - صور - دا، (مەگەر هەر خوا خۆی بزانێت چ دەزەگایەکە) هەر کەس لە ئاسمانەکان و زەویدا مابێت خێرا دەمرێت، مەگەر کەسێك خوا ویستی لەسەر مردنی نەبێت، لەوەودوا فوویەکی‌تری پیادا دەکرێتەوە، جا دەسبەجێ هەرهەموو خەڵکی هەستاونەتە سەرپێ و بە حەپەساوی و سەرسامیەوە تەماشا دەکەن.

(٦٩) (دیارە کە خۆری دنیا نەماوە، زەوی بۆتە گۆڕەپانێکی فراوان) ئەوسا بە نوری خوا یا خود بەنوورێك کە خوا فەراهەمی دەهێنێت زەوی رونـاك دەبێتەوە، کارنامە و دۆسیەکانیش دانراون، سەرەتا پێغەمبەران و شەهیدان دەهێنرێن و دادوەری لە نێوانیاندا ئەنجام دەدرێت بەشێوەیەکی حەق و راستی، بێگومان ئەوان هیچ جۆرە ستەمێکیان لێ ناکرێت...

(٧٠) هەر کەسەش ئەنجامی کردەوەی خۆی وەردەگرێت بەتەواوی، سەرئەنجامی کۆششی خۆی دەست دەکەوێت، بێ کەم و کوڕی چونکە ئەو زاتە تەواو زانابوو بە هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە جاران خەڵکی ئەنجامیان دەدا...

(٧١) ئەوسا ئەوانەی کە بێ‌باوەڕ بوون، راپێچ دەکرێن بەرەو دۆزەخ دەستە دەستە و تاقم تاقم دەگوێزرێنەوە، تا کاتێك دەگەنە بەر قاپیەکانی، (هەموو مۆڵدەخۆن لەبەردەمیدا، دوای ماوەیەك) بۆیان دەکرێتەوە، فریشتەی بەرپرس و سەرپەرشتیار سەرزەنشتیان دەکات و پێیان دەڵێت: باشە، مەگەر پێغەمبەران لەخۆتان رەوانە نەکرابوو بۆتان کە ئایەتەکانی پەروەردگاری خۆتان بەسەردا بخوێنێتەوە، وە یاداوەریتان بکات و داتان بچەڵەکێنێت لە گەیشتنی ئەم رۆژە؟! بەدەم ئاخوداخ و ناڵەوە دەڵێن: بەڵێ، بەڵام تازە، بەڵێ، هیچ کەڵك و سوودی نیە و بڕیاری سزاو ئازار دراوە بەسەر کافر و بێ‌بڕواکاندا.

(٧٢) ئەوسا ئیتر پێیان دەوترێت: دەی ئیتر لە قاپیەکانی دۆزەخەوە بۆ ژوورەوە، بچنە ناوی ژیانی ناخۆش و سەختیش بۆتان بەردەوامە، مردنیش نیە ئای کە چەند ناسازە، جێگە و رێگەی لووت بەرز و خۆ بەزل زانەکان.

(٧٣) لەولاشەوە ئەوانەی کە پارێزکار و بەندەی ملکەچی پەروەردگاریان بوون، ئەوانەی حسابیان بۆ ئەو رۆژە دەکرد دەستە دەستە و پۆل پۆل بەوپەڕی رێزەوە بەرێ دەکرێن بەرەو بەهەشت، هەتا کاتێ کە دەگەنە ئەوێ دەروازەکانی لە روویاندا کراوەیە و لەسەر پشتە، فریشتەکانی بەرپرس و سەرپەرشتیارانی بەهەشت زۆر بەگەرمی و رووخۆشیەوە پێشوازییان لێ دەکەن و دەڵێن: درود و سڵاوتان لێ‌بێت، ئێوە پاك و خاوێنن، کەواتە فەرموون بچنە ناو بەهەشتەوە، هاوڕێ لەگەڵ ژیانی هەمیشەیی و نەبڕاوەدا.

(٧٤) ئەوسا ئیتر ئەو بەختەوەرانە دەڵێن: سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەی، کە بەڵێنی خۆی بۆمان بردە سەر و کردینی بەخاوەنی سەرزەمینی بەهەشت و لە هەر شوێنێك و لە هەر جێیەکیدا بمانەوێت سەربەستانە ژیان دەبەینە سەر، ئای چەندە پاداشتی تێکۆشەران و خەباتکاران لە پێناوی خوادا چاك و پاك و بە نرخە.

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِّينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٥﴾

سُورَةُ غَافِر (ترتيبها ٤٠) (آياتها ٨٥)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

حم ﴿١﴾ تَنزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٢﴾ غَافِرِ
الذَّنبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ
إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾ مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا
فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ﴿٤﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ
نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِن بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ
لِيَأْخُذُوهُ وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ
فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٥﴾ وَكَذَٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى
الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٦﴾ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ
وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ
لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا
فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾

(٧٥) ئەوسا ئیتر فریشتەکان دەبینیت دەوری تەختی ـ شاهی شاهانیان ـ داوە و سەرگەرمی تەسبیحات و سوپاس و ستایشی پەروەردگاریانن و حەق و دادوەری لە نێوان هەمووواندا جێبەجێ کرا، ئینجا بە یەکدەنگ لە هەموو لایەکەوە دەوترێت: الحمد لله رب العالمین.

سورەتی (غافر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سووەتی (البقرة) بدە...

(٢) هاتنە خوارەوەی ئەم قورئانە لەلایەن خوای باڵادەست و شارەزا و زاناوەیە.

(٣) هەمیشە ئەو زاتە لێخۆش بووی گوناهە، وەرگری تەوبە و پەشیمانیە لە بەندە گوناهبارەکانی، تۆڵەسێنەرە زۆر بەسەختی لە یاخی بووان و ستەمکاران، دەسەڵاتدارە و خاوەن و بە خشێنەری ناز و نیعمەتەکانە، هیچ خوایەك نیە جگە لەو، گەرانەوەو سەرەنجامیش هەر بۆ لای ئەو زاتەیە.

(٤) هیچ کەس لە بەرامبەری ئایەت و فەرمانەکانی خواوە موجادەلە و دەمەدەمێ ناکات، جگە لەوانەی کە کافرو بێبڕواو خوانەناس بوون، ئەی پێغەمبەر ﷺ کەواتە دەسەڵات و سەرمایە و هێزیان فریوت نەدات. (وابزانێت هەتا سەر هەروا بۆیان دەلوێت).

(٥) پێش ئەمانیش (واتە: کافرانی مەککە) قەومی نوح و گەلێ دەستە و گرۆی تریش باوەڕیان بە پێغەمبەرەکانیان نەکرد، هەر گەلێك پەلاماری پێغەمبەرەکەی خۆیدا تا دەسگیری بکات و ئازاری بدات و لە بەرنامەکەی لای بدات، هەروەها موجادەلە و دەمەدەمێیان دەکرد بۆ ئەوەی حەق داپۆشن و نەیهێڵن، جا منیش پێچامنەوە و لەناوم بردن، بڕوانن چۆن تۆڵەیەکم لێسەندن! (چۆن کردمن بە پەندو عیبرەت).

(٦) ئا بەو شێوەیە بڕیاری پەروەردگاری تۆ ئەی محمد ﷺ چەسپا بەسەر ئەوانەدا کە خوانەناس و بێباوەڕ بوون، بەڕاستی ئەوانە نیشتەجێی دۆزەخن. (ئەوە لەلایەك، لە لایەکی ترەوە):

(٧) ئەو فریشتانەی کە عەرش و تەختی پەروەردگار هەڵدەگرن، ئەوانەش کە بەدەوریدا دەسوڕێنەوە، تەسبیحات و ستایش و سوپاسی پەروەردگاریان دەکەن، ئیمان و باوەڕی زۆر بەهێزو دامەزراویان پێیەتی، داوای لێخۆشبوونیش دەکەن بۆ ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە، دەڵێن: پەروەردگارا! ڕەحمەت و میهرەبانی تۆ، زانست و زانیاری تۆ، هەموو شتێکت پێ گرتۆتەوە، کەوابوو خۆش ببە لەوانەی کە تەوبەیان کردووە و لە گوناهەکانیان پەشیمانن و شوێن بەرنامە و ڕێبازەکەی تۆ کەوتوون، هەروەها لە ئاگری دۆزەخیش بیانپارێزە.

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّٰتِ عَدْنٍ ٱلَّتِى وَعَدتَّهُمْ وَمَن صَلَحَ
مِنْ ءَابَآئِهِمْ وَأَزْوَٰجِهِمْ وَذُرِّيَّٰتِهِمْ ۚ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَزِيزُ
ٱلْحَكِيمُ ﴿٨﴾ وَقِهِمُ ٱلسَّيِّـَٔاتِ ۚ وَمَن تَقِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ
يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُۥ ۚ وَذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٩﴾ إِنَّ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يُنَادَوْنَ لَمَقْتُ ٱللَّهِ أَكْبَرُ مِن مَّقْتِكُمْ
أَنفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى ٱلْإِيمَٰنِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾
قَالُوا۟ رَبَّنَآ أَمَتَّنَا ٱثْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا ٱثْنَتَيْنِ فَٱعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا
فَهَلْ إِلَىٰ خُرُوجٍ مِّن سَبِيلٍ ﴿١١﴾ ذَٰلِكُم بِأَنَّهُۥٓ إِذَا دُعِىَ
ٱللَّهُ وَحْدَهُۥ كَفَرْتُمْ ۖ وَإِن يُشْرَكْ بِهِۦ تُؤْمِنُوا۟ ۚ فَٱلْحُكْمُ لِلَّهِ
ٱلْعَلِىِّ ٱلْكَبِيرِ ﴿١٢﴾ هُوَ ٱلَّذِى يُرِيكُمْ ءَايَٰتِهِۦ وَيُنَزِّلُ
لَكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ رِزْقًا ۚ وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَن يُنِيبُ ﴿١٣﴾
فَٱدْعُوا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿١٤﴾
رَفِيعُ ٱلدَّرَجَٰتِ ذُو ٱلْعَرْشِ يُلْقِى ٱلرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِۦ عَلَىٰ مَن
يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ لِيُنذِرَ يَوْمَ ٱلتَّلَاقِ ﴿١٥﴾ يَوْمَ هُم بَٰرِزُونَ ۖ لَا يَخْفَىٰ
عَلَى ٱللَّهِ مِنْهُمْ شَىْءٌ ۚ لِّمَنِ ٱلْمُلْكُ ٱلْيَوْمَ ۖ لِلَّهِ ٱلْوَٰحِدِ ٱلْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

(٨) پەروەردگارا بیانخەرە ئەو باخ و باخاتەی بەهەشتی عەدنەوە کە بەڵێنت پێداون، هاوڕێ لەگەڵ ئەو کەسانەدا کە چاك و خواناسن، لە باوك دایك و هاوسەران و نەوەکانیان، بەڕاستی هەر تۆ خوایەکی باڵادەست و دانایت.

(٩) لە تۆڵەی هەموو گوناهەکان بیانپارێزە، خۆ هەرکەسێك لە تۆڵەی گوناهەکان بپارێزیت لە ڕۆژی قیامەتدا، ئەوە ئیتر تۆ ڕەحمەت پێ کردووە، هەر ئەوەشە سەرفرازی و سەرکەوتنی گەورە و بێسنوور.

(١٠) بێگومان ئەوانەی کە بێباوەڕ بوون، لە قیامەتدا بانگیان لێ دەکرێت کە ڕق و خەشم و قینی خوا زۆر زیاترە لە ڕق و خەشم و قینتان دژ بەیەکتر، چونکە کاتی خۆی بانگ دەکران بۆ ئیمان و باوەڕ کەچی ڕێبازی کوفرتان بەرنەدەدا و لەسەری بەردەوام دەبوون.

(١١) کافران لە وەڵامدا دەڵێن: پەروەردگارا تۆ دەسەڵاتت بێسنوورە دووجار ئێمەت مراندووە و دووجار ئێمەت زیندوو کردۆتەوە (مەبەست نەبوونی پێش هاتنە دنیایە، کە جۆرە مردنێکە و ئەو مردنەش کە دەیزانن، ژیانی دنیاو زیندوو بوونەوەی قیامەتیش دوو جۆر ژیانە) جا ئێمە دان دەنێین بە گوناهو تاوانماندا ئایا چارەسەرێك، ڕێبازێك نیە، بۆ ڕزگاریمان؟

(١٢) ئێستاش ئەو بارودۆخەی کە تێی کەوتوون بەهۆی ئەوەوەیە، بەڕاستی کاتێك بانگەواز بکرێت بۆ پەرستنی خوای تاك و تەنها، ئێوە باوەڕ ناهێنن، خۆ ئەگەر هاوەڵی بۆ بڕیار بدرێت و ڕێبازی یەکخواناسین کەنار بخرێت، ئێوە باوەڕ بەوە دەهێنن، ئێستاش فەرمان، هەر فەرمانی خوای بەرزو بڵند و گەورەیە (بۆ جیاکردنەوەی ئیمانداران لە بێباوەڕان).

(١٣) ئەو خوایە بەردەوام بەڵگە و نیشانەی دەسەڵاتداریی خۆیتان نیشان دەدات، لە ئاسمانیشەوە ڕزق و ڕۆزیتان بۆ دادەبەزێنێت (وەك: باران، هەوا، جۆرەها تیشك، کە دەبنە سەرچاوەی ڕۆزی) کەسیش یاداوەری وەرناگرێت و بیرناکاتەوە جگە لەوانەی کە: دەگەڕێنەوە بۆ لای ئەو زاتە.

(١٤) کەواتە ئەی ئیمانداران: ئێوە هەر هانا و هاوار بۆ خوا بەرن و ملکەچ و فەرمانبەرداری ئاین و بەرنامەکەی ئەو بن، ئەگەر چی کافرو بێبرواکان پێی سەغڵەت بن و پێیان ناخۆش بێت.

(١٥) ئەو پەروەردگارە پلەو پایەی زۆر بڵندە، خاوەنی تەختی فەرمانڕەوایی تایبەتی خۆیەتی، ئەوزاتە وەحی و نیگا بە فەرمانی خۆی دەنێرێت بۆ هەرکام لە بەندەکانی کە بیەوێت، (قورئان ڕۆحە، چونکە ژیان بەخسە بەعەقڵ و دڵ و دەروون)، بۆ ئەوەی خەڵکی بترسێنێت لە ڕۆژی بەیەکگەیشتنەوە (گەیشتنەوەی ڕۆح بەجەستە، گەشتنەوەی ئادەمیزاد بەکردەوەکانی..).

(١٦) ئەو ڕۆژە هەموویان بە دەرەوەن، (ڕوت و ڕەجاڵ، نهێنی و ئاشکرا وەك یەکە)، هیچ شتێکیان لە خوا شاراوە نی‌یە، ئەوسا پەروەردگاری مەزن، دەفەرموێت: ئەمڕۆ پاشایەتی و فەرمانڕەوایی شایستەی کێیە؟ کێ خاوەنی هەموو ئەم بوونەوەرەیە؟ کەس نیە وەڵام بداتەوە، خۆی دەفەرموێت: هەر هەمووی بۆ خوای تاك و تەنها و خەشمگیرە. (لە کافرو بێباوەڕان).

ٱلۡيَوۡمَ تُجۡزَىٰ كُلُّ نَفۡسِۭ بِمَا كَسَبَتۡۚ لَا ظُلۡمَ ٱلۡيَوۡمَۚ إِنَّ
ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلۡحِسَابِ ﴿١٧﴾ وَأَنذِرۡهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡأٓزِفَةِ إِذِ ٱلۡقُلُوبُ
لَدَى ٱلۡحَنَاجِرِ كَٰظِمِينَۚ مَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ حَمِيمٖ وَلَا شَفِيعٖ
يُطَاعُ ﴿١٨﴾ يَعۡلَمُ خَآئِنَةَ ٱلۡأَعۡيُنِ وَمَا تُخۡفِي ٱلصُّدُورُ ﴿١٩﴾
وَٱللَّهُ يَقۡضِي بِٱلۡحَقِّۖ وَٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ لَا يَقۡضُونَ
بِشَيۡءٍۗ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ ﴿٢٠﴾ ۞ أَوَلَمۡ يَسِيرُواْ فِي
ٱلۡأَرۡضِ فَيَنظُرُواْ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ كَانُواْ مِن قَبۡلِهِمۡۚ
كَانُواْ هُمۡ أَشَدَّ مِنۡهُمۡ قُوَّةٗ وَءَاثَارٗا فِي ٱلۡأَرۡضِ فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُ
بِذُنُوبِهِمۡ وَمَا كَانَ لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن وَاقٖ ﴿٢١﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ
كَانَت تَّأۡتِيهِمۡ رُسُلُهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ فَكَفَرُواْ فَأَخَذَهُمُ ٱللَّهُۚ إِنَّهُۥ
قَوِيّٞ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا مُوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَا
وَسُلۡطَٰنٖ مُّبِينٍ ﴿٢٣﴾ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ وَهَٰمَٰنَ وَقَٰرُونَ
فَقَالُواْ سَٰحِرٞ كَذَّابٞ ﴿٢٤﴾ فَلَمَّا جَآءَهُم بِٱلۡحَقِّ مِنۡ
عِندِنَا قَالُواْ ٱقۡتُلُوٓاْ أَبۡنَآءَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَعَهُۥ وَٱسۡتَحۡيُواْ
نِسَآءَهُمۡۚ وَمَا كَيۡدُ ٱلۡكَٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَٰلٖ ﴿٢٥﴾

(١٧) ئەمرۆ هەموو کەس پاداشتی کار و کردەوەی خۆی وەردەگرێت، ئەمرۆ هیچ جۆرە ستەمێك لەکەس ناکرێت، بەڕاستی خوای گەورە بەخێرایی لێپرسسینەوەکان ئەنجام دەدات (چونکە هەموو شت لای ئەو زاتە رون و ئاشکرایە).

(١٨) ئەی پێغەمبەر ﷺ بیانترسێنە و ئاگایان بکە لە رۆژە نزیکە کە، رۆژی قیامەت، کاتێك کە دڵەکان دەگەنە گەروو، غەمگینی و پەژارە و تەنگانە دڵ و دەروونی خوانەناسان بە تەواوی داگیر دەکات، ستەمکاران هیچ دڵسۆز و پشتیوانێکیان نی یە، کەس تکاکار و غەمخۆریان نی یە، تا قسەیەکی رەواجی هەبێت و تکای لێ وەربگیرێت. (لە لایەن خوای گەورەوە).

(١٩) ئەو خوایە هەمیشە چاوە خیانەتکار و ناپاکەکان دەناسێت و دەزانێت چی لە دڵ و دەروون و سینەکاندا حەشاردراوە.

(٢٠) هەمیشە خوا دادوەریی لەسەر بنچینەی حەق و راستی ئەنجام دەدات، ئەوانەی جگە لەو زاتە هاواریان لێ دەکەن، هیچ دەسەڵات و داوەریەکیان لە دەست نایەت، بەڕاستی هەر خوا خۆی بەتەواوی بیسەر و بینایە. (بە کارو کردەوەی بەندەکانی).

(٢١) ئایا ئەوە بەسەر زەویدا نەڕۆشتوون، تا تەماشا بکەن و سەرنج بدەن، سەرئەنجامی ئەوانەی پێش ئەمان چۆن بوو؛ چیان بەسەرهات؟ ئەوانە لەمان زۆر بەهێزتر بوون و جێدەست و شوێنەواریان زیاتر لە زەویدا ئاشکرابوو، جا ئەوە بوو خوا بەهۆی گوناهەکانیانەوە لە ناوی بردن، کەس نەیتوانی لە سزای خوا بیانپارێزێت و پەنایان بدات و رزگاریان بکات.

(٢٢) ئەو بارودۆخەیان بۆیە بەسەردا هات، چونکە بەراستی کاتی خۆی پێغەمبەرەکانیان بە چەندەها بەڵگە و نیشانەی ئاشکراوە راستیەکانیان پێرا دەگەیاندن، کەچی بروایان نەکرد و باوەڕیان نەهێنا، ئینجا خوای گەورە لەناوی بردن و پێچانیەوە، چونکە بێگومان ئەو خوایە بەهێزە و تۆڵەسەندنەوەی زۆر توند و بە ئێشە لە بێباوەڕان.

(٢٣) سوێند بە خوا ئێمە موسامان رەوانە کرد هاوڕێ لەگەڵ چەندەها بەڵگە و نیشانەی ئاشکرادا لەگەڵ چەندەها موعجیزە و سەراسیمەی روندا...

(٢٤) بۆ سەر فیرعەون و هامان و قاروون، بەڵام ئەو ستەمکارانە وتیان: جادووگەرێکی درۆزنە!!

(٢٥) جا کاتێك هات بۆ لایان و هەموو راستیەکی بۆ سەلماندن بە بەڵگە و معجزەی ئاشکراوە کە لەلایەن ئێمەوە پێی بەخشرابوو، کەچی فیرعەون و داروەستەی فەرمانیاندا و وتیان: رۆڵەی نێرینەی هەموو ئەوانە بکوژن کە باوەڕیان هێناوە و لەگەڵ موسادان، ئافرەت و کچەکانیان بهێڵنەوە بۆ کارەکەری، بەڵام خەیاڵیان خاوە، چونکە پیلان و تەڵەکەی بێباوەڕان هەر سەری لەسەرگەردانیەوە دەردەچێت.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِيٓ أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ رَبَّهُۥٓ ۖ إِنِّيٓ أَخَافُ
أَن يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَن يُظْهِرَ فِي ٱلْأَرْضِ ٱلْفَسَادَ ﴿٢٦﴾
وَقَالَ مُوسَىٰٓ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُم مِّن كُلِّ مُتَكَبِّرٍ
لَّا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ ٱلْحِسَابِ ﴿٢٧﴾ وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّنْ ءَالِ
فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَٰنَهُۥٓ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَن يَقُولَ رَبِّيَ
ٱللَّهُ وَقَدْ جَآءَكُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ مِن رَّبِّكُمْ ۖ وَإِن يَكُ كَٰذِبًا
فَعَلَيْهِ كَذِبُهُۥ ۖ وَإِن يَكُ صَادِقًا يُصِبْكُم بَعْضُ ٱلَّذِي
يَعِدُكُمْ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ ﴿٢٨﴾ يَٰقَوْمِ
لَكُمُ ٱلْمُلْكُ ٱلْيَوْمَ ظَٰهِرِينَ فِي ٱلْأَرْضِ فَمَن يَنصُرُنَا مِنۢ
بَأْسِ ٱللَّهِ إِن جَآءَنَا ۚ قَالَ فِرْعَوْنُ مَآ أُرِيكُمْ إِلَّا مَآ أَرَىٰ وَمَآ
أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ ٱلرَّشَادِ ﴿٢٩﴾ وَقَالَ ٱلَّذِيٓ ءَامَنَ يَٰقَوْمِ إِنِّيٓ
أَخَافُ عَلَيْكُم مِّثْلَ يَوْمِ ٱلْأَحْزَابِ ﴿٣٠﴾ مِثْلَ دَأْبِ قَوْمِ نُوحٍ
وَعَادٍ وَثَمُودَ وَٱلَّذِينَ مِنۢ بَعْدِهِمْ ۚ وَمَا ٱللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعِبَادِ ﴿٣١﴾
وَيَٰقَوْمِ إِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ ٱلتَّنَادِ ﴿٣٢﴾ يَوْمَ تُوَلُّونَ مُدْبِرِينَ
مَا لَكُم مِّنَ ٱللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ ۗ وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾

(٢٦) ئینجا فیرعەون وتی: وازم لێ بهێنن با موسا بکوژم، با هەر هاوار لە پەروەردگاری بکات، چونکە بەراستی من دەترسم کە دین و ئاینتان بگۆڕێت!، یاخود دووبەرەکی و خراپە و شەڕ و شۆڕ لە وڵات و سەرزەویدا بەرپا بکات!!

(٢٧) موساش وتی: بێگومان من پەنا دەگرم بە پەروەردگاری خۆم کە پەروەردگاری ئێوەشە لە هەموو لووت بەرزو خۆبەزل زانێك کە باوەڕی بەڕۆژی لێپرسینەوە نەبێت (راستیەکان ئاوەژوو بکات).

(٢٨) (دیارە سەرئەنجام فیرعەون بڕیاریداوە موسا شەهید بکات بۆیە): پیاوێکی ئیماندار لە خزمانی فیرعەون کە باوەڕەکەی شاردبۆوە تا ئەو کاتە، وتی: ئایا رەوایە پیاوێك بکوژن تەنها تاوانی ئەوەیە کەدەڵێت پەروەردگارم – الله – یە، لەکاتێکدا چەندەها بەڵگە و نیشانەشی لە لایەن پەروەردگارتانەوە بۆ هێناون و نیشانی داون، خۆ ئەگەر درۆزن بێت، ئەوە درۆزنیەکەی بە زەرەری خۆی تەواو دەبێت، خۆ ئەگەر راستگۆبێت هەندێك لەو بەڵایانەتان بەسەردێت کە پێی راگەیاندوون، بەڕاستی من دڵنیام کە: خوا هیدایەت و رێنموویی کەسێك ناکات زیادەڕەو و درۆزن بێت (واتە: ئەگەر مووسا درۆزن بوایە، ئەو هەموو پشتیوانیەی لێ نەدەکرا لەلایەن خواوە).

(٢٩) هەروەها وتی: ئەی قەوم و هۆزم ئەمرۆ ئێوە دەسەڵاتتان هەیە بەسەر ئەم ناوچەیەدا و بەئارەزووی خۆتان فەرمانڕەوایی تیادا دەکەن، جا بیر بکەنەوە و تێفکرن کێ دەتوانێت فریامان بکەوێت، کێ دەتوانێت رزگارمان بکات، لە تۆڵە و سزای خوا ئەگەر یەخەی پێگرتین؟ فیرعەون قسەکەی پێ بری ووتی: من تەنها هەر ئەو راو بۆچوونە بەچاك دەزانم و لام پەسەندەکە پێم راگەیاندن، من تەنها رێبازی چاك و دروستم نیشانداون!!

(٣٠) ئەو پیاوەی کە ئیمانی هێنابوو وتی: بێگومان من دەترسم رۆژێکتان بەسەربێت وەکو ئەو رۆژەی بەسەر گرۆ و قەومە نالەبارەکانی پێشوودا هات...

(٣١) وەکو ئەوەی کە بەسەر قەومی نوح و عاد و ثمود و ئەوانەی بەدوای ئەواندا هاتن، جا وەنەبێت خوا بیەوێت ستەم لە بەندەکان بکات و حەز بە تیاچونیان بکات. (بەڵکو هەر خۆیان ستەمپیشەن).

(٣٢) ئەی قەوم و هۆزم من بەراستی دەترسم لە رۆژی هاوارو ئاهوناڵە و بانگردنتان بۆ لێپرسینەوە (رۆژی قیامەت)...

(٣٣) ئەو رۆژەی کە هەموو لەبەری هەڵدێن و پشتی تێ دەکەن و هەموو سەرگەردانن، نازانن چی بکەن و روو بکەنە کوێ، کەس نیە پەناتان بدات لە خەشم و قینی خوا، ئەوەش خوا گومڕای بکات بە هۆی خراپەکاری خۆیەوە، هیچ کەسیتر ناتوانێت هیدایەت و رێنموویی بکات.

وَلَقَدْ جَآءَكُمْ يُوسُفُ مِن قَبْلُ بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَمَا زِلْتُمْ فِى شَكٍّ
مِّمَّا جَآءَكُم بِهِۦ ۖ حَتَّىٰٓ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَن يَبْعَثَ ٱللَّهُ
مِنۢ بَعْدِهِۦ رَسُولًا ۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ ٱللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
مُّرْتَابٌ ﴿٣٤﴾ ٱلَّذِينَ يُجَٰدِلُونَ فِىٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَٰنٍ
أَتَىٰهُمْ ۖ كَبُرَ مَقْتًا عِندَ ٱللَّهِ وَعِندَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۚ كَذَٰلِكَ
يَطْبَعُ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٥﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ
يَٰهَٰمَٰنُ ٱبْنِ لِى صَرْحًا لَّعَلِّىٓ أَبْلُغُ ٱلْأَسْبَٰبَ ﴿٣٦﴾ أَسْبَٰبَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ فَأَطَّلِعَ إِلَىٰٓ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّى لَأَظُنُّهُۥ كَٰذِبًا ۚ
وَكَذَٰلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ وَصُدَّ عَنِ ٱلسَّبِيلِ ۚ
وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِى تَبَابٍ ﴿٣٧﴾ وَقَالَ ٱلَّذِىٓ
ءَامَنَ يَٰقَوْمِ ٱتَّبِعُونِ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ ٱلرَّشَادِ ﴿٣٨﴾
يَٰقَوْمِ إِنَّمَا هَٰذِهِ ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا مَتَٰعٌ وَإِنَّ ٱلْءَاخِرَةَ هِىَ
دَارُ ٱلْقَرَارِ ﴿٣٩﴾ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰٓ إِلَّا مِثْلَهَا ۖ
وَمَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَأُو۟لَٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ ٱلْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

(٣٤) سوێند بەخواکاتی خۆی یوسف بەڵگە و نیشانەی زۆری بۆ هێنان تا ڕێبازی خواناسی بگرنەبەر، کەچی بەردەوام لە گوماندا بوون، بەرامبەر ئەو بەرنامە و ئاینەی کە بۆی هێنابوون، هەتا ئەو کاتەی وەفاتی کرد، ئەوسا وتتان: ئیتر تەواو هەرگیز خوا دوای ئەم، پێغەمبەری‌تر نانێرێت، هەر بەو شێوەیە خوا کەسانی سەرکەش و گوناهکار و دڵ دانەمەزراو و ڕاڕا گومرا دەکات‌و سەریان لێ دەشێوێنێت.

(٣٥) ئەو کەسانەی کە موجادەلە و گفتوگۆ دەکەن دەربارەی ئایەت و فەرمانەکانی خوا، بێ ئەوەی هیچ بەڵگەیەکیان بۆ هاتبێت، ئەم مجادەلە و گفتوگۆیە زۆر بێزراو و تاوانە لای خوا و لای ئەوانەش کە ئیمانیان هێناوە، هەر بەو شێوەیە خوا مۆر دەنێت بەسەر هەموو خاوەن دڵێکی خۆبەزل زان و ڕق ئەستوور و ستەمکاردا.

(٣٦) ئا لەو گەرمەی قسەی ئیماندارەدا فیرعەون بە هامانی وت: ئەی هامان بورجێکی بەرزم بۆ دروست بکە، بۆ ئەوەی هەندێك هۆکارم دەست بکەوێت!!...

(٣٧) هۆکاری بەرزبوونەوە بۆ ئاسمانەکان، تا لەوێوە سەرکەوم و نهێنیەکان شارەزا ببم تا سەردانێکی خوای موسا بکەم و ببینم!! هەرچەندە من دڵنیام کە درۆزنە!!، ئابەو شێوەیە کاروکردەوە ناشیرینەکان لای فیرعەون جوانکراو، لە ڕێبازی ڕاست و دروست لادرا، بێگومان پیلان و نەخشەی نادروستی فیرعەون هەر لە زەرەردایە.

(٣٨) جا ئەو کەسەی کە ئیمانی هێنابوو دووبارە هاتەوە قسە وتی: ئەی قەوم و هۆزەکەم: شوێنی من بکەون بەقسەی من بکەن ڕێنموویتان دەکەم بۆ ڕێبازی سەرفەرازی و چاکە و چاکەکاری.

(٣٩) ئەی قەوم و هۆزم بێگومان ژیانی ئەم دنیایە تەنها بریتیە لە ڕابواردنێکی کەم، بەڕاستی ژیانی پاشە ڕۆژ و داهاتوو، هەر ئەو شوێنی ئومێد و ئارام گرتن و حەسانەوەیە بۆ ئیمانداران.

(٤٠) ئەوەی گوناهو هەڵەیەکی کردبێت، تەنها بەقەدەر هەڵە و گوناهەکەی خۆی تۆڵەی لێدەسێنرێت، ئەوەش کە چاکەی کردووە لە پیاوان و ئافرەتان، لە کوڕان و لە کچان لەکاتێکدا کە خاوەنی باوەڕی دامەزراون، ئا ئەوانە دەچنە بەهەشتەوە و بێ‌سنوور و بێ‌حساب ڕزق و ڕۆزی هەمەجۆر و هەمە چەشنیان پێدەبەخشرێت.

وَيَٰقَوۡمِ مَا لِيٓ أَدۡعُوكُمۡ إِلَى ٱلنَّجَوٰةِ وَتَدۡعُونَنِيٓ إِلَى
ٱلنَّارِ ﴿٤١﴾ تَدۡعُونَنِي لِأَكۡفُرَ بِٱللَّهِ وَأُشۡرِكَ بِهِۦ مَا لَيۡسَ
لِي بِهِۦ عِلۡمٞ وَأَنَا۠ أَدۡعُوكُمۡ إِلَى ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡغَفَّٰرِ ﴿٤٢﴾ لَا جَرَمَ
أَنَّمَا تَدۡعُونَنِيٓ إِلَيۡهِ لَيۡسَ لَهُۥ دَعۡوَةٞ فِي ٱلدُّنۡيَا وَلَا فِي ٱلۡأٓخِرَةِ
وَأَنَّ مَرَدَّنَآ إِلَى ٱللَّهِ وَأَنَّ ٱلۡمُسۡرِفِينَ هُمۡ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِ
﴿٤٣﴾ فَسَتَذۡكُرُونَ مَآ أَقُولُ لَكُمۡۚ وَأُفَوِّضُ أَمۡرِيٓ إِلَى
ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ بَصِيرُۢ بِٱلۡعِبَادِ ﴿٤٤﴾ فَوَقَىٰهُ ٱللَّهُ سَيِّـَٔاتِ
مَا مَكَرُواْۖ وَحَاقَ بِـَٔالِ فِرۡعَوۡنَ سُوٓءُ ٱلۡعَذَابِ ﴿٤٥﴾ ٱلنَّارُ
يُعۡرَضُونَ عَلَيۡهَا غُدُوّٗا وَعَشِيّٗاۖ وَيَوۡمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ أَدۡخِلُوٓاْ
ءَالَ فِرۡعَوۡنَ أَشَدَّ ٱلۡعَذَابِ ﴿٤٦﴾ وَإِذۡ يَتَحَآجُّونَ فِي
ٱلنَّارِ فَيَقُولُ ٱلضُّعَفَٰٓؤُاْ لِلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُوٓاْ إِنَّا كُنَّا
لَكُمۡ تَبَعٗا فَهَلۡ أَنتُم مُّغۡنُونَ عَنَّا نَصِيبٗا مِّنَ ٱلنَّارِ
﴿٤٧﴾ قَالَ ٱلَّذِينَ ٱسۡتَكۡبَرُوٓاْ إِنَّا كُلّٞ فِيهَآ إِنَّ ٱللَّهَ
قَدۡ حَكَمَ بَيۡنَ ٱلۡعِبَادِ ﴿٤٨﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ فِي ٱلنَّارِ لِخَزَنَةِ
جَهَنَّمَ ٱدۡعُواْ رَبَّكُمۡ يُخَفِّفۡ عَنَّا يَوۡمٗا مِّنَ ٱلۡعَذَابِ ﴿٤٩﴾

(٤١) ئەی قەوم و هۆزم ئەوە چی‌یە، خۆ من بانگی ئێوە دەکەم بۆ رزگاریی، بۆ سەرفەرازی بۆ بەهەشت، کەچی ئێوە بانگی من دەکەن، بۆ خوانەناسی، بۆ سەرگەردانی بۆ دۆزەخ!...

(٤٢) بانگم دەکەن تا باوەڕم بە خوا نەمێنێت و هاوەڵ و شەریکی بۆ بڕیار بدەم، بێ هیچ بەڵگەو زانستی و زانیاریەك، لەکاتێکدا من بانگتان دەکەم بۆ لای زاتێك کە تەواو باڵادەستە و زۆریش لێخۆشبووە...

(٤٣) شتێکی راستەو گومانی تێدانیە ئەوەی کە ئێوە من بانگ دەکەن بۆ لای خاوەنی هیچ بانگەواز و بەرنامە و پرۆگرامێك نیە، نە لە دنیادا، نە لە قیامەتیشدا، ئەوەش نابێت لەیاد بکەین، کە لەراستیدا گەڕانەوەمان بۆ لای خوای گەورەیە، ئەوانەش تاوانی زۆر ئەنجام دەدەن و سەرکەش و لە سنوور ترازاون، ئەوانە نیشتەجێی دۆزەخن.

(٤٤) جا لە ئایندەدا رۆژێك دێت، ئەم قسانەی منتان بێتەوە یاد، ئێستاکەش من خۆم و کارو بارەکانم دەدەمە دەست خواو پشت بەودەبەستم، چونکە بێگومان خوا بینایە بە بەندەکانی.

(٤٥) جا خوای گەورە ئەو ئیماندارە ژیرەی پاراست لە پیلانی خراپ و دڕندانەیان، دارو دەستەی فیرعەونیش سزایەکی زۆر سەختیان تووش بوو...

(٤٦) ئاگری دۆزەخە، بەیانیان و ئێواران، نیشانیان دەدرێت، یاخود پیایاندا دەچزێنرێت، لە (جیهانی بەرزەخدا) رۆژی قیامەتیش فەرمان دەدرێت: ئادەی تاقم و دەستەی فیرعەون بخەنە ناو ئێش و ئازاری زۆر ناخۆشەوە.

(٤٧) ئەو کاتە ئیتر شەڕو کێشە دەست پێدەکەن لەناو ئاگری دۆزەخدا، لاواز و چەوساوەکان بەدەسەڵاتدارو لووت بەرزەکان دەڵێن: خۆ بەراستی ئێمە شوێنکەوتەی ئێوە بووین، ئایا ئێوە ناتوانن تۆزێك سزای ئاگرمان لەسەر کەم بکەنەوە؟

(٤٨) لەوەڵامیاندا لووت بەرزەکان دەڵێن: ئێمە هەموومان لەناو ئاگردا گیرمان خواردووە، بێگومان خوای گەورە داوەری کردووە لە نێوان بەندەکانیدا و بڕیارەکانی براوەتەوە. (کەس دەسەڵاتی نەماوە).

(٤٩) ئینجا ئەوانەی کە لەناو ئاگری دۆزەخدان بە فریشتەکانی کارگێڕیی دۆزەخ دەڵێن: داوا لە پەروەردگارتان بکەن: تەنها رۆژێك سزاو ئازارمان لەسەر کەم بکاتەوە.

قَالُوٓاْ أَوَلَمۡ تَكُ تَأۡتِيكُمۡ رُسُلُكُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِۖ قَالُواْ
بَلَىٰۚ قَالُواْ فَٱدۡعُواْۗ وَمَا دُعَٰٓؤُاْ ٱلۡكَٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَٰلٍ
﴿٥٠﴾ إِنَّا لَنَنصُرُ رُسُلَنَا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا
وَيَوۡمَ يَقُومُ ٱلۡأَشۡهَٰدُ ﴿٥١﴾ يَوۡمَ لَا يَنفَعُ ٱلظَّٰلِمِينَ مَعۡذِرَتُهُمۡۖ
وَلَهُمُ ٱللَّعۡنَةُ وَلَهُمۡ سُوٓءُ ٱلدَّارِ ﴿٥٢﴾ وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا مُوسَى
ٱلۡهُدَىٰ وَأَوۡرَثۡنَا بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱلۡكِتَٰبَ ﴿٥٣﴾ هُدٗى
وَذِكۡرَىٰ لِأُوْلِي ٱلۡأَلۡبَٰبِ ﴿٥٤﴾ فَٱصۡبِرۡ إِنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ
حَقّٞ وَٱسۡتَغۡفِرۡ لِذَنۢبِكَ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ بِٱلۡعَشِيِّ
وَٱلۡإِبۡكَٰرِ ﴿٥٥﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُجَٰدِلُونَ فِيٓ ءَايَٰتِ
ٱللَّهِ بِغَيۡرِ سُلۡطَٰنٍ أَتَىٰهُمۡ إِن فِي صُدُورِهِمۡ إِلَّا كِبۡرٞ
مَّا هُم بِبَٰلِغِيهِۚ فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ
ٱلۡبَصِيرُ ﴿٥٦﴾ لَخَلۡقُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ أَكۡبَرُ مِنۡ
خَلۡقِ ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٥٧﴾
وَمَا يَسۡتَوِي ٱلۡأَعۡمَىٰ وَٱلۡبَصِيرُ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَلَا ٱلۡمُسِيٓءُۚ قَلِيلٗا مَّا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

(٥٠) ئەوانیش لە وەڵامی داخوازیە کەیاندا دەڵێن: باشە، مەگەر پێغەمبەرەکانتان بە بەڵگەو نیشانەی روون و ئاشکراوە، رەوانە نەکرابوون بۆتان؟ هەمووان بەیەکدەنگ دەڵێن: بەڵێ، راستە، ئینجا فریشتەکان دەڵێن: دەی کەوابوو هەر داوا بکەن و بپاڕێنەوە، بێگومان داخوازی و پاڕانەوەی کافران بەهیچ ناچێت، تازە هیچ نرخێکی نیەوگیرا نابێت.

(٥١) بەڕاستی ئێمە پێغەمبەرەکانمان و ئەوانەش کە باوەڕیان هێناوە سەر دەخەین، لە ژیانی دنیادا هەروەها ئەو رۆژەش کە شایەتەکان شایەتی دەدەن (فریشتەکان شایەتی بۆ پێغەمبەران دەدەن، پێغەمبەران شایەتی بۆ بانگخوازان دەدەن بانگخوازان شایەتن لەسەر خەلکی).

(٥٢) لەو رۆژەدا ستەمکاران تکاو پاڕانەوەیان بێسوودە و کەڵکیان پێناگەیەنێت، نەفرین هەر بۆ ئەوانە و هەر بۆ ئەوانیشە جێگەی ناساز و ناخۆش.

(٥٣) سوێند بەخوا ئێمە هیدایەت و رێنموویمان بەخشی بە موسا و تەوراتیشمان هێشتەوە لەناو نەوەی ئیسرائیلدا تا پەیرەوی بکەن و پابەندی بن‌و لێی لانەدەن.

(٥٤) هەروەها کردومانە بەهۆی رێنموویی و یادخستنەوە بۆ خاوەن بیر و هۆشەکان.

(٥٥) ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەی ئیماندار بە ئارام و خۆڕاگربە، چونکە بەڕاستی بەڵێن و وادەکانی خوا هەر دێتەدی، داوای لێخۆشبوونیش بکە بۆ گوناهەکانت، تەسبیحات وستایش و سوپاسی پەروەردگاریشت بەردەوام ئەنجام بدە، بە تایبەت لە دەمە و ئێواران و دەمە و بەیانیاندا.

(٥٦) بەڕاستی ئەوانەی کە موجادەلە و گفتوگۆی سەرکەشانە دەکەن و، بە نەشارەزایی لە ئایەتەکانی خوا دەدوێن بێ ئەوەی بەڵگەیەکی بەهێزیان پێ بێت، ئەوانە تەنها لە سینەیاندا خۆ بەزل زانین هەیە، بەمەرجێك هیچ کات ناگەنە ئەو ئامانجەی کە هەیانە، کەواتە تۆ پەنا بگرە بە خوا لە شەڕی خوانەناسان چونکە بەڕاستی ئەو زاتە تەواو بیسەر و بینایە.

(٥٧) بەڕاستی دروستکردنی ئاسمانەکان و زەوی لە دروستکردنی خەڵکی زۆر گەورە و گرنگترە، بەڵام زۆربەی خەڵکی ئەم راستیانە تێناگەن و پەی پێ نابەن و نایزانن.

(٥٨) کەسانی کوێر لە بەرامبەر چاوساغەوە، وەك یەك نین، هەروەها ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کاروکردەوەی چاکە ئەنجام دەدەن، لەگەڵ ئەوانەدا کە تاوان و گوناهـ دەکەن (چوونیەك نین)، کەچی زۆر کەم خەڵکی تێدەفکرن و بیردەکەنەوە و بەراورد دەکەن.

إِنَّ ٱلسَّاعَةَ لَأَتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾ وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدْعُونِيٓ أَسْتَجِبْ لَكُمْ
إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ
دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلَّيْلَ لِتَسْكُنُواْ
فِيهِ وَٱلنَّهَارَ مُبْصِرًاۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى ٱلنَّاسِ
وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾ ذَٰلِكُمُ
ٱللَّهُ رَبُّكُمْ خَٰلِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ
﴿٦٢﴾ كَذَٰلِكَ يُؤْفَكُ ٱلَّذِينَ كَانُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ يَجْحَدُونَ
﴿٦٣﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ قَرَارًا وَٱلسَّمَآءَ
بِنَآءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُم مِّنَ
ٱلطَّيِّبَٰتِۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْۖ فَتَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ
ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٦٤﴾ هُوَ ٱلْحَيُّ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَٱدْعُوهُ
مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَۗ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٦٥﴾ ۞ قُلْ
إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ ٱلَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ لَمَّا جَآءَنِيَ
ٱلْبَيِّنَٰتُ مِن رَّبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٦٦﴾

(٥٩) بەڕاستی ڕۆژی قیامەت بەڕێوەیە و هەر دێت، هیچ گومانیشی تیادانیە، بەڵام زۆربەی خەڵکی ئیمان و باوەڕناهێنن و باوەڕیان پێی نیە.

(٦٠) ئەی خەڵکینە پەروەردگارتان فەرموویەتی: ئێوە هاناو هاوار بۆمن بهێنن؛ ئەوە من دوعاو نزاتان گیرا دەکەم، بەڕاستی ئەوانەی خۆیان بە گەورە دادەنێن ولووت بەرزی دەکەن لەئاستی پەرستنی مندا، لەئایندەدا بەسەرشۆڕی و خەجاڵەتی‌یەوە و دەخرێنە ناو ئاگری دۆزەخەوە.

(٦١) خوا ئەو پەروەردگارەیە شەوی بۆ سازاندوون، تا تیایدا ئارام بگرن و بحەوێنەوە، ڕوژگاریشی بۆ ڕۆشن و ڕووناك کردوونەتەوە، بەڕاستی خوای گەورە خاوەنی بەخشندەیی و نازو نیعمەتی زۆرە بەسەر خەڵکیەوە، بەڵام زۆربەی خەڵکی سوپاسگوزاریی خوای پەروەردگارو خاوەنی سەرجەم نیعمەتەکان ناکەن.

(٦٢) ئەو زاتە خوای ئێوەیە و پەروەردگارتانە، بەدیهێنەری هەموو شتێکە، هیچ خوایەك نیە جگە لەو، ئیتر ئێوە بەرەو کوێ دەبرێن؟ چۆن لادەدرێن لە بەرنامەکەی؟

(٦٣) هەر بەو شێوەیە ئەوانەی کە لە پێش ئەمانەوە لادراو بوون و بەردەوام دژایەتی ئایەت و فەرمانەکانی خوایان دەکرد و لە ڕێبازەکەی لایان دەدا و دژایەتیان دەکرد (بەڵام کوان؟! بۆ کوێ چوون؟! چیان بەسەر هات؟!).

(٦٤) خوا ئەو زاتەیە کە زەوی بۆ کردوون بەشوێنی سرەوتن و ژیان و حەوانەوە، ئاسمانیشی بەسەرتانەوە ڕاگرتووە، ڕووخسارو شێوازتانی نەخشاندووە، بەجوانترین شێوەش نەخشاندویەتی، لە ڕزق و ڕۆزی چاك و پاك و بەسوود بەهرەوەری کردوون، جا ئا ئەوەیە خوای پەروەردگارتان، پاك و بێ گەرد و بڵندە ئەو خوایەی کە پەروەردگاری هەموو جیهانەکانو هەموو شتێکە.

(٦٥) ئەو ازتە هەمیشە و بەردەوام هەر زیندووە، جگە لەو خوایەکی‌تر نیە، کەوابوو هانا و هاوار و نزاتان ڕوو بەو بێت، ملکەچ و فەرمانبەرداری بەرنامە و ئاینەکەی ئەو بن، سوپاس و ستایش بۆ خوا، کە پەروەردگاری هەموو جیهانەکانە.

(٦٦) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: بێگومان من قەدەغەم لێکراوە ئەو شتانە بپەرستم کە ئێوە لە جیاتی خوا هانا و هاواری بۆ دەبەن، لەکاتێکدا بەڵگە و نیشانەی زۆر و ئاشکرام لە لایەن پەروەردگارمەوە پێگەیشتووە و من فەرمانم پێ دراوە بە ملکەچی خۆم بدەمە دەست پەروەردگاری هەموو جیهانەکانو تەسلیمی ئەو زاتە ببم.

هُوَ ٱلَّذِي خَلَقَكُم مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ
يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوٓاْ أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُواْ
شُيُوخًاۚ وَمِنكُم مَّن يُتَوَفَّىٰ مِن قَبْلُۖ وَلِتَبْلُغُوٓاْ أَجَلًا مُّسَمًّى
وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ هُوَ ٱلَّذِي يُحْيِۦ وَيُمِيتُۖ فَإِذَا
قَضَىٰٓ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ
يُجَٰدِلُونَ فِيٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ أَنَّىٰ يُصْرَفُونَ ﴿٦٩﴾ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ
بِٱلْكِتَٰبِ وَبِمَآ أَرْسَلْنَا بِهِۦ رُسُلَنَاۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ
﴿٧٠﴾ إِذِ ٱلْأَغْلَٰلُ فِيٓ أَعْنَٰقِهِمْ وَٱلسَّلَٰسِلُ يُسْحَبُونَ ﴿٧١﴾
فِي ٱلْحَمِيمِ ثُمَّ فِي ٱلنَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧٢﴾ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ
مَا كُنتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٧٣﴾ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ قَالُواْ ضَلُّواْ عَنَّا بَل لَّمْ
نَكُن نَّدْعُواْ مِن قَبْلُ شَيْـًٔاۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ ٱللَّهُ ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٧٤﴾
ذَٰلِكُم بِمَا كُنتُمْ تَفْرَحُونَ فِي ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ وَبِمَا كُنتُمْ
تَمْرَحُونَ ﴿٧٥﴾ ٱدْخُلُوٓاْ أَبْوَٰبَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ فَبِئْسَ
مَثْوَى ٱلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾ فَٱصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّۚ فَإِمَّا
نُرِيَنَّكَ بَعْضَ ٱلَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٧٧﴾

(٦٧) ئەو خوایە لە خاك ئێوەی دروست كردووە، لەوەودوا لە نوتفە (كە بریتی یە لە بەیەكگەیشتنی سەرەمێكوتەیەك كە بەچاو نابینرێت بە هێلكۆكەیەك كە بە قەدەر خاڵێكی بچووكە) لەوەودوا دەبێتە خۆ هەڵواسەرێك پاشان دەرتان دەهێنێت منداڵێكی بچوكی ساوان، بەرەبەرە گەورەتان دەكات بۆ ئەوەی بگەنە ئەوپەڕی هێزو تواناو ژیریتان، پاشان بۆ ئەوەی ببنە پیرو پەككەوتە، هەشتانە، پێش ئەوەی بگاتە یەكێك لەو قۆناغانە، دەمرێت، هەتانە دەمێنێتەوە بۆ ئەوەی بگاتە كاتێكی دیاریكراو، (خوای گەورە ئەم هەموو راستیانەتان دەخاتە بەرچاو) بۆ ئەوەی عەقڵ و ژیریتان بخەنە كار.

(٦٨) هەر ئەوزاتە، ژیان دەبەخشێت وزیندەوەران و گیانلەبەران دەمرێنێت، جاكاتێك بڕیاری شتێكی دا هەر ئەوەندەیە كە پێی بفەرموێت: ببە، دەست بەجێ دەبێت.

(٦٩) ئایا نابینیت ئەوانەی كە موجادەلەو گفتوگۆی نابەجێ دەكەن دەربارەی ئایەت و فەرمانەكانی خوا، ئەو سەرگەردانانە بەرەو كوێ لادەدرێن لە حەق و راستی، روو لە كوێ دەكەن؟ رووله كێ دەكەن؟!

(٧٠) ئەوانەی كە باوەڕیان نی یە بە قورئان و بەو بەرنامە و رێبازەی كە بە پێغەمبەرەكانماندا رەوانەمان كردووە، ئەوانە لە ئاییندەدا دەزانن چیان بەسەر دێت و خۆیان دەبیننەوە... (چیان بە سەر دێت).

(٧١) كاتێك كۆت و زنجیرەكان دەكرێنە گەردنیان و رادەكیشرێن... (بەرەو دۆزەخ).

(٧٢) بۆ ناو ئاوی زۆر گەرم، پاشان ئاگریان پێ خۆش دەكرێت و دەبنە سووتەمەنی بۆی...

(٧٣) لەوەودوا پێیان دەوترێت: كوان ئەو شتانەی كە بە هاوەڵتان دادەنا بۆ خوای باڵادەست؟!..

(٧٤) لە جیاتی خوا دەتانپەرست، بەكەساسی و خەجاڵەتیەوە دەڵێن: لێمان ون بوون، دیار نین!!، بەڵكو ئێمە هەر ناوی كەسی ترمان نەدەبرد (دیارە لە ترسدا، یان هەر بیروباوەڕی خۆیان فەرامۆش كردووە)، ئا بەو شێوەیە خوا كافران سەرگەردان و سەرلێشێواو و ریسوا دەكات...

(٧٥) ئا ئەم بارودۆخەی كە ئێستا تیایدا گیرتان خواردووە سەرئەنجامی ئەو كەیف و شادی و سوڕ و سەمایەیە كە لەسەر زەویدا بە ناحەق ئەنجامتان دەدا و كەشخەتان دەكرد بەسەر خەڵكەوە و نازتان دەكرد بەسەریاندا...

(٧٦) دەی... لە قاپیەكانی دۆزەخەوە بۆ ژوورەوە، ئەوەش بزانن ناشمرن تیایدا و بە هەمیشەیی تیایدا دەمێننەوە، ئای كە شوێن و جێگەی خۆبەزل زانەكان ناخۆش و ناسازە... (هیچ ئومێدو هیوای رزگاریش نیە).

(٧٧) جا ئەی پێغەمبەر ﷺ ئارامگربە و دڵنیاش بە كە بەڵێنی خوا راست و دروستە و هەر دێتەدی، ئەوسا یان ئەوەیە كە هەندێ لە هەڕەشەكانمان دژیان بەچاوی خۆت دەبینیت، یاخود ئەگەر گیانمان كێشایت و وەفاتت كرد؛ ئەوانە بۆ كوێ دەچن؟!، بەناچاری هەر بۆ لای ئێمە دەبرێنەوە (ئەوسا بەتوندی تۆڵەیان لێ دەسێنین).

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُم مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُم مَّن لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ ۗ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَن يَأْتِيَ
بِـَٔايَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ فَإِذَا جَآءَ أَمْرُ ٱللَّهِ قُضِيَ بِٱلْحَقِّ وَخَسِرَ
هُنَالِكَ ٱلْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَنْعَٰمَ
لِتَرْكَبُوا۟ مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَكُمْ فِيهَا
مَنَٰفِعُ وَلِتَبْلُغُوا۟ عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى
ٱلْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾ وَيُرِيكُمْ ءَايَٰتِهِۦ فَأَيَّ ءَايَٰتِ
ٱللَّهِ تُنكِرُونَ ﴿٨١﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِي ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟ كَيْفَ
كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوٓا۟ أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ
قُوَّةً وَءَاثَارًا فِي ٱلْأَرْضِ فَمَآ أَغْنَىٰ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ
﴿٨٢﴾ فَلَمَّا جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَرِحُوا۟ بِمَا عِندَهُم
مِّنَ ٱلْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا۟ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٨٣﴾ فَلَمَّا
رَأَوْا۟ بَأْسَنَا قَالُوٓا۟ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَحْدَهُۥ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِۦ
مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾ فَلَمْ يَكُ يَنفَعُهُمْ إِيمَٰنُهُمْ لَمَّا رَأَوْا۟ بَأْسَنَا ۖ سُنَّتَ
ٱللَّهِ ٱلَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِۦ ۖ وَخَسِرَ هُنَالِكَ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٨٥﴾

(٧٨) بەراستی ئێمە پـێش تـۆ پـێغەمبەرانـی تـریشمان رەوانە کردووە، هەیانە سەرگوزەشتە و بەسەرهاتیانمان بـۆ گـێراویـتەوە، هـەشیانە کـە سـەرگوزەشتە و بەسەرهاتێمان بۆ نەگێراویـتەوە، هـیچ پـێغەمبەرێکیش بۆی نەبووە موعجزەیەك پێش بـهێنێت بـەبێ مـۆڵەتی خوای بەدەسەڵات، جاکاتێك فەرمانی خوا هاتبێت، ئەوە جـێبەجێ کـراوە بـەتەواوی، ئـەوکاتە ئـیتر نـاحەق و نادروستەکان خەسارەتمەند بوون لەوێدا.

(٧٩) هەر خوایە کـە مـاڵاتی بـۆ ئـێوە رام هـێناوە، تـا هەندێکی بۆ سواری بەکاربهێنن وهەندێکیشی بۆ خۆراك سوودی لێ وەربگرن.

(٨٠) هەروەها سوودی زۆری ترتان دەست دەکـەوێت لەو ماڵاتانەدا، بۆ ئەوەی بەسواری ئەوانە بگـەنە ئـەو شوێنانەی نیازتان لە دڵدایە بیگەنێ و کاروباری خۆتان ئەنجام بدەن، جا بەسواری ئەوانە بگەنە ئەو شوێنانەی نیازتان لە دڵدایە بیگەنێ و کـاروباری خـۆتان ئـەنجام بدەن، جا بەسواری ئەو وڵاخانە و بەسواری کەشتیش هەڵدەگیرێن (هەموو ئەو هۆکارانە هاتوچۆیان بۆ ئاسان کردوون).

(٨١) ئەوزاتە بەڵگەو دەسەڵاتی خۆیتان نیشان دەدات، جا بە چ بەڵگەو نیشانە و موعجزەیەکی خوایی ئێوە بروا ناکەن و دژی دەوەستن؟!

(٨٢) ئایا ئەوە بەزەویدا نەگەڕاون تا تەماشا بکەن کە چیمان بەسەر قەوم و خەڵکانی پێش ئەماندا هێناوە و سەرئەنجامیان چۆن بووە، ئەوانە زۆر لەمـان زیـاتر بـوون و هـێزیان لەمـان زۆتـر بـوو، شوێنەواریان لەزەویدا ئاشکراتربوو بێگومان ئەو کاروکردەوە نادروستەی کە جاران دەیـانکرد هـیچ فریایان نەکەوت و رزگاری نەکردن. (لە تۆڵەی خوایی).

(٨٣) جا کاتێك کە پێغەمبەرەکانیان بە بەڵگە و نیشانەی تەواوەوە بۆیان رەوانە کرا، لەجیاتی ئەوەی باوەڕیان پێ بهێنن خۆیان دڵخۆش کرد بەو رادە کەمەی کە لە زانست و زانیاری هەیانبوو سەرئەنجام هەڕەشەی خوا لەسەرزاری پێغەمبەراندا یەخەی پێگرتن و ئەوەی کە ئەوان گاڵتەیان پێدەکرد دەستەو یەخەیان بوو، فەوتاندنی.

(٨٤) جا کاتێ کە تۆڵە و سزای ئێمەیان بینی و دڵنیا بوون کە رزگـاریان نـابێت، وتـیان: ئـیتر ئـێمە باوەڕمان بە تاك و تەنهایی خوا هێناوە (جگە لەو کەسی‌تر ناپەرستین)، ئیتر بـاوەڕیشمان نـەما بـەو شتانەی کە بەهاوەڵی خوای پەروەردگارمان دەزانی و پەشیمانین.

(٨٥) جا باوەڕو ئیمانی ئاوا سوودی نابێت بۆیان، کاتێك تۆڵە و خەشم و قینی ئێمە دەبینن و لە ترساندا باوەڕ دەهێنن چونکە ئەمە بەراستی بەرنامەی خوایە بۆ بـەندەکـای (بـەدرێژایـی زەمـانەودەبێت لە تەواوی ئازادیدا، بێ ترس و زۆر باوەڕی پێبکەن، باوەڕی تەنگانە و کاتی تیاچوون پەسەند نیە)، ئا لەو شوێنەدا ئیتر کافرو بێبرواکان خەسارەتمەندیی و زەرەری بێسنووریان بۆ مایەوە.

سُورَةُ فُصِّلَتْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
حمٓ ﴿١﴾ تَنزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾ كِتَٰبٌ فُصِّلَتْ
ءَايَٰتُهُۥ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ
أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٤﴾ وَقَالُوا۟ قُلُوبُنَا فِىٓ أَكِنَّةٍ
مِّمَّا تَدْعُونَآ إِلَيْهِ وَفِىٓ ءَاذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنۢ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ
فَٱعْمَلْ إِنَّنَا عَٰمِلُونَ ﴿٥﴾ قُلْ إِنَّمَآ أَنَا۠ بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰٓ إِلَىَّ
أَنَّمَآ إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ فَٱسْتَقِيمُوٓا۟ إِلَيْهِ وَٱسْتَغْفِرُوهُ ۗ وَوَيْلٌ
لِّلْمُشْرِكِينَ ﴿٦﴾ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُم بِٱلْءَاخِرَةِ
هُمْ كَٰفِرُونَ ﴿٧﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمْ
أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٨﴾ ۞ قُلْ أَئِنَّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِٱلَّذِى خَلَقَ
ٱلْأَرْضَ فِى يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُۥٓ أَندَادًا ۚ ذَٰلِكَ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٩﴾
وَجَعَلَ فِيهَا رَوَٰسِىَ مِن فَوْقِهَا وَبَٰرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَآ أَقْوَٰتَهَا فِىٓ
أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَآءً لِّلسَّآئِلِينَ ﴿١٠﴾ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ وَهِىَ دُخَانٌ
فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ٱئْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَآ أَتَيْنَا طَآئِعِينَ ﴿١١﴾

سورەتی (فصلت)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە.

(٢) ئەم قورئانە دابەزێنراوە لەلایەن پەروەردگاری خاوەن بەزەیی و میهرەبانەوە.

(٣) کتێبێکە؛ ئایەت و فەرمانەکانی بەش کراوە و جیاکراوەتەوە (ئیمان و کوفر، حەڵاڵ و حەرام چاکە و خراپە..هتد)، قورئانێکە بە عەرەبیەکی رەوان بۆ کەسانێك کە دەیزانن و شارەزاییان هەیە (لە زمانەوانی و زانستەکان).

(٤) هەر ئەم قورئانە مژدەبەخشە بە ئیمانداران، ترسێنەری کافرانە، کەچی زۆربەی موشریکان پشتیان تێکرد و بەرهەڵستیان کردو نایبیستن.

(٥) وتیشیان: ئێمە دڵەکانمان داپۆشراوە لە ئاستی ئەم بەرنامەیەدا کە تۆ بانگی ئێمە دەکەیت بۆ لای، گوێشمان کەرو قورسە لە ئاستیدا، لە نێوان ئێمە و تۆدا پەردە و بەربەست هەیە، تۆ هەوڵ و کۆششی خۆت بدە، بێگومان ئێمەش هەوڵ و کۆششی خۆمان دەدەین. (بزانین کێ دەیباتەوە).

(٦) ئەی پێغەمبەر ﷺ، پێیان بڵێ: دڵنیابن کە من هەر بەشەرێکم وەك ئێوە، (جیاوازیەکە تەنها ئەوەیە): من وەحی ونیگام بۆ دەکرێت کە بێگومان خوای ئێوە خوایەکی تاك و تەنهایە، کەوابوو ئێوەش رووی تێ بکەن، بەراستی بیپەرستن؛ لە رێبازەکەی لامەدەن، داوای لێخۆشبوونی لێبکەن و چاك بزانن کە وەیل و سزای سەخت بۆ موشریك و هاوەڵگەران ئامادەیە... بەتایبەت بۆ:

(٧)ئەوانەی کە زەکات نادەن و باوەڕیشیان بە رۆژی قیامەت نیە.

(٨) بەڕاستی ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کاروکردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە پاداشتی نەبڕاوەو هەمیشەییان بۆ ئامادەیە.

(٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: باشە ئاخر ئێوە باوەڕتان بەو زاتە نیە کە زەوی لە دوو رۆژدا دروست کردووە؟ (ئەڵبەتە ئەو رۆژانە مەگەر خوا خۆی بزانێت درێژیی ماوەکەیان چەندە)، چون چەندەها هاوەڵی بۆ بریار دەدەن؟! لە کاتێکدا ئەو زاتە بەدیهێنەر و دروستکارەو پەروەردگاری هەر هەموو جیهانەکان و بوونەوەرە.

(١٠) هەر ئەو زاتە لەسەر رووکاری زەوی کێوەکانی دامەزراندوە (کە کار دەکەنە سەر ئاوو هەوا، دیمەنی جوان دەسازێنن، لەنگەری دەگرن، رووبەری فراوانتر دەکەن... هتد) بەرەکەتی زۆری تێدا دابین کردووە (وەك نەوت و جۆرەها کانزا، سەرەڕای جیهانی رووەك و.. هتد)، هەموو رزق و رۆزیەکانی تیادا بڕیارداوە هەموویشی لە ماوەی چوار رۆژدا (قەبارە و رەنگ و تام و بۆن و وەرز و شوێنی هەر میوە و دەغڵ و دانێك، هەروەها گیانداران و باڵندەکانیش... هتد تیادا دابین کردووە) تا نیازو داخوازیەکانی ئادەمیزاد جێبەجێ بکات.

(١١) ئینجا ویستی ئاسمان رێك بخات و دروستی بکات لەکاتێکدا کە دوکەڵ بوو، جا بە ئاسمان و زەوی فەرموو: فەرمانبەردار و ملکەچ بن، بەخۆشی خۆتان یان بەزۆر بتانخەمە ژێر دەسەڵاتی خۆمەوە؟! هەردوولا خێرا وتیان: ملکەچی تۆین و چۆن دەفەرمویت وا دەکەین، (بێگومان کارێکی ئاسانە بۆ خوای بەدەسەڵات، زەوی و ئاسمان بێنێتە قسە، چونکە ئادەمیزاد جۆرەها ئامێری هێناوەتە قسە، دەم و زمان و لێویشیان نیە!!).

فَقَضَىٰهُنَّ سَبْعَ سَمَٰوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَآءٍ أَمْرَهَاۚ
وَزَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ ٱلدُّنْيَا بِمَصَٰبِيحَ وَحِفْظًاۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ ٱلْعَزِيزِ
ٱلْعَلِيمِ ﴿١٢﴾ فَإِنْ أَعْرَضُوا۟ فَقُلْ أَنذَرْتُكُمْ صَٰعِقَةً مِّثْلَ صَٰعِقَةِ
عَادٍ وَثَمُودَ ﴿١٣﴾ إِذْ جَآءَتْهُمُ ٱلرُّسُلُ مِنۢ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ
خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّا ٱللَّهَۖ قَالُوا۟ لَوْ شَآءَ رَبُّنَا لَأَنزَلَ مَلَٰٓئِكَةً
فَإِنَّا بِمَآ أُرْسِلْتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿١٤﴾ فَأَمَّا عَادٌ فَٱسْتَكْبَرُوا۟ فِي
ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ وَقَالُوا۟ مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةًۖ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّ ٱللَّهَ
ٱلَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةًۖ وَكَانُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا يَجْحَدُونَ
﴿١٥﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِيٓ أَيَّامٍ نَّحِسَاتٍ لِّنُذِيقَهُمْ
عَذَابَ ٱلْخِزْيِ فِي ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَاۖ وَلَعَذَابُ ٱلْـَٔاخِرَةِ أَخْزَىٰۖ وَهُمْ
لَا يُنصَرُونَ ﴿١٦﴾ وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَٰهُمْ فَٱسْتَحَبُّوا۟ ٱلْعَمَىٰ عَلَى
ٱلْهُدَىٰ فَأَخَذَتْهُمْ صَٰعِقَةُ ٱلْعَذَابِ ٱلْهُونِ بِمَا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ
﴿١٧﴾ وَنَجَّيْنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَكَانُوا۟ يَتَّقُونَ ﴿١٨﴾ وَيَوْمَ يُحْشَرُ
أَعْدَآءُ ٱللَّهِ إِلَى ٱلنَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٩﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا مَا جَآءُوهَا شَهِدَ
عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَٰرُهُمْ وَجُلُودُهُم بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

(١٢) ئنجا خوا لە ماوەی دوو رۆژدا (لەو رۆژانەی کە هەر خۆی ماوەیان دەزانێت) ئاسمانی کردە حەوت چین و فەرمانی بۆ هەر چینێکیش دەرکرد، ئـینجا دەفـەرموێت: ئــاسمانی دنــیاشمان رازانــدەوە بــە ئـەستێرەوکردمانە چــراخــان و کــردمانە هــۆی پـاراسـتن، (لە شـەڕی شەیتانەکان)، ئا ئەو شتانە هەمووی بە ویست و فەرمانی زاتێکە کە بالادەست و زانایە.

(١٣) جا ئەگەر لەگەڵ ئەم هەموو بـاسی دەسـەڵات و توانایی و زانـایی خـوای گـەورەدا رویـان وەرگـێڕا و گوێیان نەگرت، پێیان بڵێ: من ئاگادارتان دەکەم لەوەی کە شریخە و بروسکە و کارەساتێکتان بەسەر بێت، وەك ئەوەی کە بەسەر عاد و ثمود هات...

(١٤) کاتێك پێغەمبەرانیان بـۆ رەوانـە کـرا لە پـێشتر و دواتریشدا، بەم فەرمانە پیرۆزەکە: جگە لە خواکەسی تر مــەپەرستن، کـەچی وتـیان: ئـەگـەر پـەروەردگارمان بیویستایە رێنمویمان بکات ئێوەی نە دەنارد؛ بەڵکو فریشتەی دادەبەزان!! کەوابوو ئێمە بڕوا ناکەین بەو پەیامەی کە بە ئێوەدا رەوانە کراوە.

(١٥) ئەوسا قەومی عاد بەناحەق خۆیان بەزل و گەورەزانی لە زەویدا و وتیان: کێ هەیە بە ئەندازەی ئێمە هێزو دەسەڵاتی هەبێت؟ باشە ئەوە نەیاندەزانی ئەو خوایەی کە دروستی کـردوون، ئـەو لەوان هێزی زۆر زیاترە (بەڵکو هەر بەراورد نـاکـرێت) جـا ئـەوانـە بـەردەوام هـەر ئـینکاری ئـایەت و موعجیزەکانی ئێمەیان دەکرد.

(١٦) ئەوسا ئیتر ئێمە بایەکی توندو زۆر ساردمان هەڵکردە سەریان لە چەند رۆژێکی شومدا، تا هەر لە ژیانی دنیادا بەسزای سەرشۆڕیان بگەیەنین و تاڵاو بکەین بەگەروویاندا، بێگومان سزای قیامەت زیاتر سەرشۆڕکەرو تاڵترە و ئەوانە سەرفراز و سەرکەوتوو رزگار نابن.

(١٧) هۆزی – ثمود – یشمان رێنموویی کرد بۆ ئیمان و چاکە؛ کەچی حەزیان بـە کـوێری کـرد، تـا چاوساغی و هیدایەت و ئیمان، هەر بۆیە ئەوانیش سزای سەرشۆڕ کەر و سـەرگەردانکـەر یـەخەی پێگرتن بەهۆی ئەو کارو کردەوانەی کە جاران ئەنجامیان دەدا.

(١٨) ئەوسا ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێنابوو رزگارمان کردن، چـونکە کـەسانێکی بـە تـەقواو خواناس و دیندار بوون.

(١٩) رۆژێك دێت دوژمنانی خوا تێکرا کۆ دەکرێنەوە و کێش دەکرێن بەرەو ئاگـری دۆزەخ، بـەرو دوایان پاڵەپەستۆیانە. (بە سوکیو ریسواییو خەجاڵەتیەکی بێوێنەوە).

(٢٠) هەتاکاتێك دەگەنە ئاستی ئاگرەکە گوێیان و چاوەکانیان و پێستەکانیان شایەتیان لەسەر دەدات کە چ کارو کردەوەیەکی نادروست و خراپیان ئەنجام دەداو چ ستەمو نارەواییەکیان دەکرد.

وَقَالُواْ لِجُلُودِهِمْ لِمَ شَهِدتُّمْ عَلَيْنَاۖ قَالُوٓاْ أَنطَقَنَا ٱللَّهُ ٱلَّذِيٓ
أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٖ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٖ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾
وَمَا كُنتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَن يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَآ أَبْصَٰرُكُمْ
وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَٰكِن ظَنَنتُمْ أَنَّ ٱللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرٗا مِّمَّا تَعْمَلُونَ
﴿٢٢﴾ وَذَٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ ٱلَّذِي ظَنَنتُم بِرَبِّكُمْ أَرْدَىٰكُمْ فَأَصْبَحْتُم
مِّنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِن يَصْبِرُواْ فَٱلنَّارُ مَثْوٗى لَّهُمْۖ وَإِن
يَسْتَعْتِبُواْ فَمَا هُم مِّنَ ٱلْمُعْتَبِينَ ﴿٢٤﴾ ۞ وَقَيَّضْنَا لَهُمْ
قُرَنَآءَ فَزَيَّنُواْ لَهُم مَّا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ
ٱلْقَوْلُ فِيٓ أُمَمٖ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِم مِّنَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِۖ إِنَّهُمْ
كَانُواْ خَٰسِرِينَ ﴿٢٥﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَا تَسْمَعُواْ لِهَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ
وَٱلْغَوْاْ فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ ﴿٢٦﴾ فَلَنُذِيقَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ عَذَابٗا
شَدِيدٗا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ ٱلَّذِي كَانُواْ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ ذَٰلِكَ جَزَآءُ
أَعْدَآءِ ٱللَّهِ ٱلنَّارُۖ لَهُمْ فِيهَا دَارُ ٱلْخُلْدِۖ جَزَآءَۢ بِمَا كَانُواْ بِـَٔايَٰتِنَا يَجْحَدُونَ
﴿٢٨﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ رَبَّنَآ أَرِنَا ٱلَّذَيْنِ أَضَلَّانَا مِنَ ٱلْجِنِّ
وَٱلْإِنسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ ٱلْأَسْفَلِينَ ﴿٢٩﴾

(٢١) ئەوسا بەغەمباریەوە بەپێستی خۆیان دەڵێن: بۆچی شایەتیتان لەسەردایـن (خـۆ زەرەرتـانە؟) لە وەڵامـدا دەڵێن، ئەو خوایە ئێمەی هێناوەتە گوفتار کە دەتـوانـێت هەموو شتێك بهێنێتە قسە و گفتوگۆ، هەر ئەو زاتەشە کە یەکەمجار بەدیهێناون و هەر بۆلای ئەویش دەبـرێنەوە (بـێگومان کـارێکی ئـاسانە بـۆخوا چـونکە ئـادەمیزاد توانیویەتی جۆرەها ئامێر بـهێنێتە قسـە، دەم و زمـان و لێویشیان نیە! بێگومان توانایی خوا بێسنورە).

(٢٢) ئێوە کاتی خۆی ئـەوەندە غـەرِڕا بـوون، گـوناهو تاوانەکانتان نەدەشاردەوە، چونکە مەترسیتان نەبوو کـە گوێتان و چاوتان و پێستتان شـایەتیتان لەسـەر بـدات، بەڵکو گومانتان وابوو کە خـوا زۆر ئـاگـادار نـیە بـەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(٢٣) ئـا ئـەوەبوو گـومانی نـاپەسەندتان کـە بـووتان بەرامبەر پەروەردگارتان؛ ئـەوەتە بـوو بـەهۆی داخـزان و تـیاچوونتان و بـەوهۆیەوە چـوونەریزی زەرەرمەندانەوە.

(٢٤) جا ئەگەر بەناچاری خۆگری بنوێنن، ئەوە ئاگر جێگەیانە، ئەگەر داوای لێبووردن و چاوپۆشی بکەن چاوپۆشیان لێناکرێت و داوایان لێوەرناگیرێت.

(٢٥) ئەوانە بەهۆی تاوان و سەرکەشیانەوە کەسانێکمان کردە هاوەڵیان کە کاروکردەوەی رابووردوو داهاتوویان بۆ برازێننەوە، تا سەرئەنجام بریاری تۆڵە ئەمانیشی گرتەوە وەك کۆمەڵانی پێش ئەمان لە پەری و ئینسانەکان، بەراستی هەر هەموویان زەرەرمەند و دۆڕاون.

(٢٦) بێباوەڕان دەیانوت: گوێ مەگرن بۆ ئەم قورئانە و بیکەن بەگاڵە و هەرا و هوریا (لەم سەردەمەدا ئەو راگەیاندنەی بەدەست ناحەزانەوەیە ئەو رۆڵە دەبینێت) بۆ ئـەوەی ئـێوە زاڵ بـبن و بـیبەنەوەو سەرکەون!!

(٢٧) (ئەو جۆرە کەسانە بۆ کوێ دەچن) سوێند بەخوا هـەر دەبـێت تـاڵاوی سـزای سـەخت بکـەین بەگەرووی ئەوانەدا کە بێباوەڕن، لە ئایندەشدا بە خراپتر لەو کارو کردەوانەی کە جـاران دەیـانکرد تۆڵەیان لێ دەستێنین.

(٢٨) ئا ئەوەیە پاداشتی دوژمنانی خوا هەر ئاگرەکەی دۆزەخە، کە ماڵ و نیشتەجێی هەمیشەییانە، لە تۆڵەی ئەوەی کە سەرسەختانە بەرەنگاری ئایەتەکانی ئێمەیان دەکرد.

(٢٩) لە قیامەتیشدا ئەوانەی بێباوەڕن دەڵێن: پەروەردگارا، ئەو دوو دەستەیەمان نیشان بدە لە جنۆکە و ئادەمیزاد کە گومرایان کردین تا بیانخەینە ژێر پێمانەوە، بۆ ئەوەی هەر لە ژێرەوە بن.

إِنَّ ٱلَّذِينَ قَالُواْ رَبُّنَا ٱللَّهُ ثُمَّ ٱسۡتَقَٰمُواْ تَتَنَزَّلُ عَلَيۡهِمُ
ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ أَلَّا تَخَافُواْ وَلَا تَحۡزَنُواْ وَأَبۡشِرُواْ بِٱلۡجَنَّةِ
ٱلَّتِي كُنتُمۡ تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾ نَحۡنُ أَوۡلِيَآؤُكُمۡ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَا وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِۖ وَلَكُمۡ فِيهَا مَا تَشۡتَهِيٓ أَنفُسُكُمۡ
وَلَكُمۡ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ﴿٣١﴾ نُزُلٗا مِّنۡ غَفُورٖ رَّحِيمٖ ﴿٣٢﴾
وَمَنۡ أَحۡسَنُ قَوۡلٗا مِّمَّن دَعَآ إِلَى ٱللَّهِ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا وَقَالَ
إِنَّنِي مِنَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا تَسۡتَوِي ٱلۡحَسَنَةُ وَلَا ٱلسَّيِّئَةُۚ
ٱدۡفَعۡ بِٱلَّتِي هِيَ أَحۡسَنُ فَإِذَا ٱلَّذِي بَيۡنَكَ وَبَيۡنَهُۥ عَدَٰوَةٞ كَأَنَّهُۥ
وَلِيٌّ حَمِيمٞ ﴿٣٤﴾ وَمَا يُلَقَّىٰهَآ إِلَّا ٱلَّذِينَ صَبَرُواْ وَمَا يُلَقَّىٰهَآ
إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٖ ﴿٣٥﴾ وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ نَزۡغٞ
فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٣٦﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِ
ٱلَّيۡلُ وَٱلنَّهَارُ وَٱلشَّمۡسُ وَٱلۡقَمَرُۚ لَا تَسۡجُدُواْ لِلشَّمۡسِ
وَلَا لِلۡقَمَرِ وَٱسۡجُدُواْۤ لِلَّهِۤ ٱلَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمۡ
إِيَّاهُ تَعۡبُدُونَ ﴿٣٧﴾ فَإِنِ ٱسۡتَكۡبَرُواْ فَٱلَّذِينَ عِندَ
رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُۥ بِٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ وَهُمۡ لَا يَسۡـَٔمُونَ ۩ ﴿٣٨﴾

(٣٠) ئـەوانـەی کـاتی خـۆی بـەراسـتی وتـیان: پەروەردگارمان (الله) یە، لەوەودوا بـەردەوام پـابەندی ئەو ڕێبازە ڕاستە بوون، ئـەوە لە سـەرەمەرگدا دەسـتە دەستە فریشتە دادەبەزن بۆلایان، پێیان دەڵێن: هیچ ترس و بیمێکتان نەبێت لە داهاتوو، هیچ غەم و پەژارەیەکتان نەبێت بۆ ڕابوردوو، مژدەتان لێ بێت بەو بەهەشتەی کە کاتی خۆی بەڵێنتان پی دەدرا...

(٣١) (خوای گەورە و فریشتەکانیش دەفەرموون): ئێمە یارو یاوەرو هاوکارو پشتیوانی ئێوەین لە ژیانی دنیا و قیامەتیشدا، مژدەشتان لێ بـێت لە بـەهەشتدا هـەرچـی ئارەزووی دەکەن و داوای دەکەن بۆتان ئامادەیە...

(٣٢) ئـەو بـەهرەیەش لە لایـەن پـەروەردگارێکەوە پێشکەشتان دەکرێت کە لێبوورده و میهرەبانە.

(٣٣) جاکێ لەو کەسە جوانگوفتار و قسەی بەجێ ترە کە بانگەواز دەکات بۆ لای خواو، پێشتریش کاروکردەوەی چاکی ئەنجام داوە، وتوشیەتی: بەڕاستی من لە ڕیزی موسڵمانانـدام.

(٣٤) بێگومان چاکە و خراپە وەك یەك نین، (تۆ ئەی بـاوەڕدار) بـە جـوانـترین و چـاکـترین شـێوە بەرەنگاری خراپە و نادروستی بکە، ئەوکاتە ئیتر دەبینیت ئەوەی کە لە نێوان تۆ و ئەودا دوژمنایەتی و ساردیەك هەیە؛ دەبێتە دۆستێکی دڵسۆز و گیانی بە گیانی.

(٣٥) جاکەسیش ناتوانێت بەو ڕەفتارە هەستێت جگە لەوانەی کە خۆگرن، هەروەهاکەسیش ناتوانێت هەڵوێستی وا بنوێنێت جگە لە کەسێك کە خاوەنی بەهرەیەکی گەورە بێت.

(٣٦) ئەی ئیماندار؛ ئەگەر لە لایەن شەیتانەوە خـەتەرە و خـەیاڵی نـادروست لە دڵ و دەروونـتدا دروست بوو، ئەوە تۆ داوای یارمەتی لە خوا بکەو پەنای پێ بگرە، چونکە بەڕاستی ئەو زاتە بیسەر و زانایە.

(٣٧) لە نیشانە و بەڵگەکانی دەسەڵاتی پەروەردگار شەو و ڕۆژ و خۆر و مانگە، هـەرگیز نـەکـەن سوژدە بۆ خۆر، یان مانگ ببەن، بەڵکو سوژدە تەنها بۆ ئەو خوایە ببەن کە دروستی کردوون، ئەگەر ئێوە خۆتان بە بەندەی ڕاستەقینەی ئەو دەزانن و هەر ئەو دەپەرستن.

(٣٨) جا ئەگەر بێ بڕواکان خۆیان بە زل و گەورە زانی، (ئەوە وازیان لێ بهێنە) چونکە ئەو فریشتانەی لە خزمەت پەروەردگاری تۆدان شەوو ڕۆژ سـەرگەرمی تـەسبیحات و سـتایشن، هـەرگیز بـێزاری ڕوویان تێ ناکات ماندونابن و خۆیان بەگەورە نازانن.

وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦٓ أَنَّكَ تَرَى ٱلۡأَرۡضَ خَٰشِعَةً فَإِذَآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡهَا ٱلۡمَآءَ
ٱهۡتَزَّتۡ وَرَبَتۡۚ إِنَّ ٱلَّذِيٓ أَحۡيَاهَا لَمُحۡيِ ٱلۡمَوۡتَىٰٓۚ إِنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ
قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُلۡحِدُونَ فِيٓ ءَايَٰتِنَا لَا يَخۡفَوۡنَ عَلَيۡنَآۗ أَفَمَن
يُلۡقَىٰ فِي ٱلنَّارِ خَيۡرٌ أَم مَّن يَأۡتِيٓ ءَامِنٗا يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ ٱعۡمَلُواْ مَا شِئۡتُمۡ
إِنَّهُۥ بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٠﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِٱلذِّكۡرِ لَمَّا جَآءَهُمۡۖ
وَإِنَّهُۥ لَكِتَٰبٌ عَزِيزٞ ﴿٤١﴾ لَّا يَأۡتِيهِ ٱلۡبَٰطِلُ مِنۢ بَيۡنِ يَدَيۡهِ وَلَا مِنۡ
خَلۡفِهِۦۖ تَنزِيلٞ مِّنۡ حَكِيمٍ حَمِيدٖ ﴿٤٢﴾ مَّا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدۡ قِيلَ
لِلرُّسُلِ مِن قَبۡلِكَۚ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغۡفِرَةٖ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٖ ﴿٤٣﴾
وَلَوۡ جَعَلۡنَٰهُ قُرۡءَانًا أَعۡجَمِيّٗا لَّقَالُواْ لَوۡلَا فُصِّلَتۡ ءَايَٰتُهُۥٓۖ ءَا۬عۡجَمِيّٞ
وَعَرَبِيّٞۗ قُلۡ هُوَ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ هُدٗى وَشِفَآءٞۚ وَٱلَّذِينَ
لَا يُؤۡمِنُونَ فِيٓ ءَاذَانِهِمۡ وَقۡرٞ وَهُوَ عَلَيۡهِمۡ عَمًىۚ أُوْلَٰٓئِكَ
يُنَادَوۡنَ مِن مَّكَانِۭ بَعِيدٖ ﴿٤٤﴾ وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا مُوسَى ٱلۡكِتَٰبَ
فَٱخۡتُلِفَ فِيهِۗ وَلَوۡلَا كَلِمَةٞ سَبَقَتۡ مِن رَّبِّكَ لَقُضِيَ
بَيۡنَهُمۡۚ وَإِنَّهُمۡ لَفِي شَكّٖ مِّنۡهُ مُرِيبٖ ﴿٤٥﴾ مَّنۡ عَمِلَ صَٰلِحٗا
فَلِنَفۡسِهِۦۖ وَمَنۡ أَسَآءَ فَعَلَيۡهَاۗ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّٰمٖ لِّلۡعَبِيدِ ﴿٤٦﴾

(٣٩) له بەڵگە و نیشانەکانی خوا ئەوەیە کـە دەبـینیت زەوی کش و ماتە، جا کاتێك باران بەسەریدا دەبارێنین دەخرۆشێت و گـەشە و نـەش و نـما دەکـات، چـونکە بـەڕاسـتی ئـەو زاتـەی کـە زەوی زیـندوو کـردەوە، مردووانیش زیندوو دەکـاتەوە، بـێگومان ئـەو خـوایـە دەسەڵاتی بەسەر هەمووشتێکدا هەیە..

(٤٠) بەڕاستی ئەوانەی کە سـەرسەخت و بـێ بروان و دژایەتی ئایەت و فـەرمانەکـانی ئـێمە دەکـەن و لێـی لادەدەن، ناتوانن خۆیان بشارنەوە لە ئێمە، باشە، ئەوەی فڕێ بدرێتە ناو ئاگری دۆزەخـەوە چـاکـترە یـان ئـەو کەسەی کە بە دڵنیایی و ئـارامـی و هـێمنیەوە دێت لە ڕۆژی قـیامەتدا و بـەرەو بـەهەشت بـەڕێزەوە بـەڕێ دەکرێت؟! ئەی بـێ باوەڕان هـەرچـیتان لە دەست دێت بیکەن، چونکە لە دەستی خوا دەرناچن، دڵنیاش بن خوا بینایە بەو کردەوانەی کە دەیکەن.

(٤١) بەڕاسـتی ئـەوانـەی کـە بـاوەڕیان نـەبووە بـەو قورئانەی بۆیان هات، لە حاڵێکدا ئەو قورئانە کتێبێکی زۆر بەنرخ و ناوازە و سەرکەوتووەو باڵادەستە لە نێو هەموو کتێبکاندا...

(٤٢) هیچ ناحەقی و نادروستی و ناتەواویەك ڕووی تێ ناکات لە هیچ کاتێکدا و لە هیچ لایەکەوە، چونکە ڕەوانە کراو و نێردراوی زاتێکە کە خاوەنی حیکمەت و داناییە و شایانی سوپاس و ستایشە.

(٤٣) ئەی پێغەمبەر ﷺ شتێك بە تۆ ناوترێت، کە بە پێغەمبەرانی پـێش تـۆ نـەوترابـێت، بـەڕاسـتی پەروەردگاری تۆ خاوەنی لێ بووردن و لێ خۆشبوونە بۆ باوەڕداران و تۆڵەسێنەری بەئازار و بەئێشە لە بێ باوەڕان.

(٤٤) ئەگەر ئەم قورئانەمان بەزمانی گەلانی تر بناردایە، ئەوە بـێ باوەڕان دەیـانوت: ئـایا نـەدەبوو ئایەتەکانی ڕوون و ئاشکرا بوایە و بەزمانی خۆمان بوایە، چۆن دەبێت قورئان بە زمانی بێگانە بێت؟ لەکاتێکدا محمد ﷺ بە عەرەبی دەدوێت؟! ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: ئەم قورئانە بۆ ئەوانـەی باوەڕیان هێناوە هیدایەت و ڕێنموویی و شیفایە و چارەسەری هەموو دەرد و نەخۆشیەکان دەکات، جا ئەوانەی کە باوەڕ ناهێنن گوێچکەیان کەڕە و بەشتی‌تر ئاخنراوە، هەروەها کوێرن لە ئاستیدا، ئەوانـە هەروەك لە دوورەوە بانگیان لێ بکرێت وایە (نە دەنگەکە بە چاکی دەبیسن، نە ڕەنگەکە بـەڕوونی دەبینن).

(٤٥) سوێند بە خوا ئێمە تەوراتمان بەخشی بە مووسا، کەچی ناکۆکی تیادا کرا، خۆ ئەگەر بڕیارێکی پێشتر لە لایەن پەروەردگارتەوە نەبوایە، (کە تۆڵە لە کافران بخاتە قیامەت) ئەوە لە نـاوی دەبـردن، بێگومان ئەوان هەر لە شك و گومانێکی بێ سەر و بندان کە خەڵکیش دەخاتە گومانەوە.

(٤٦) ئەوەی چاکە بکات پاداشتی چاکەکەی بۆ خۆیەتی، ئەوەش کە خراپە و تاوان بکات هەر لەسەر خۆی دەکەوێت، دڵنیابە کە پەروەردگاری تۆ بچوکترین ستەم لە بەندەکانی ناکات.

۞ إِلَيۡهِ يُرَدُّ عِلۡمُ ٱلسَّاعَةِۚ وَمَا تَخۡرُجُ مِن ثَمَرَٰتٖ مِّنۡ أَكۡمَامِهَا
وَمَا تَحۡمِلُ مِنۡ أُنثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلۡمِهِۦۚ وَيَوۡمَ يُنَادِيهِمۡ أَيۡنَ
شُرَكَآءِي قَالُوٓاْ ءَاذَنَّٰكَ مَا مِنَّا مِن شَهِيدٖ (٤٧) وَضَلَّ
عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يَدۡعُونَ مِن قَبۡلُۖ وَظَنُّواْ مَا لَهُم مِّن مَّحِيصٖ (٤٨)
لَّا يَسۡـَٔمُ ٱلۡإِنسَٰنُ مِن دُعَآءِ ٱلۡخَيۡرِ وَإِن مَّسَّهُ ٱلشَّرُّ فَيَـُٔوسٞ
قَنُوطٞ (٤٩) وَلَئِنۡ أَذَقۡنَٰهُ رَحۡمَةٗ مِّنَّا مِنۢ بَعۡدِ ضَرَّآءَ مَسَّتۡهُ
لَيَقُولَنَّ هَٰذَا لِي وَمَآ أَظُنُّ ٱلسَّاعَةَ قَآئِمَةٗ وَلَئِن رُّجِعۡتُ إِلَىٰ
رَبِّيٓ إِنَّ لِي عِندَهُۥ لَلۡحُسۡنَىٰۚ فَلَنُنَبِّئَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِمَا عَمِلُواْ
وَلَنُذِيقَنَّهُم مِّنۡ عَذَابٍ غَلِيظٖ (٥٠) وَإِذَآ أَنۡعَمۡنَا عَلَى ٱلۡإِنسَٰنِ
أَعۡرَضَ وَنَـَٔا بِجَانِبِهِۦ وَإِذَا مَسَّهُ ٱلشَّرُّ فَذُو دُعَآءٍ عَرِيضٖ
(٥١) قُلۡ أَرَءَيۡتُمۡ إِن كَانَ مِنۡ عِندِ ٱللَّهِ ثُمَّ كَفَرۡتُم
بِهِۦ مَنۡ أَضَلُّ مِمَّنۡ هُوَ فِي شِقَاقِۭ بَعِيدٖ (٥٢) سَنُرِيهِمۡ
ءَايَٰتِنَا فِي ٱلۡأٓفَاقِ وَفِيٓ أَنفُسِهِمۡ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمۡ أَنَّهُ ٱلۡحَقُّۗ
أَوَلَمۡ يَكۡفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ شَهِيدٌ (٥٣) أَلَآ إِنَّهُمۡ
فِي مِرۡيَةٖ مِّن لِّقَآءِ رَبِّهِمۡۗ أَلَآ إِنَّهُۥ بِكُلِّ شَيۡءٖ مُّحِيطُۢ (٥٤)

(٤٧) زانینی بەرپابوونی رۆژی قیامەت تەنها لای خوایە و بۆ لای ئەو دەبرێتەوە، هەرچی بەرو بووم و تۆوێك لە خونچە و چرۆکەیەوە چەکەرە دەکات خوا ئاگادارە لێی، هیچ مێینەیەك سکی نابێت و بەچکەو بەرهەمەکەی دانانێت بەئاگاداری خوا نەبێت، (ئا بەو شێوەیە خوا دەسەڵاتەکانی خۆی دەخاتە بەرچاو)، کەچی زۆربەی خەڵکی قەدری نازانن، ئەو رۆژەش کە بانگیان دەکات و لێیان دەپرسێت: کوان هاوەڵ و هاوتاکانم؟! ئەوانیش لە وەڵامدا دەڵێن: پەروەردگارا، ئێمە هەواڵت دەدەینێ و جاڕ دەدەین کە کەسمان هەڵەی وانایەت بە دەمماندا و شایەتی لەسەر شتی وانادەین.
(٤٨) ئیتر ئەوەی کە جاران دەیانپەرست و هانا و هاواریان بۆ دەبرد و جێگەی ئومێدیان بوو لێیان ون بوو و نرخی نەما، دڵنیاش بوون کە ئیتر هیچ چارە و رزگار بوونێکیان نیە.
(٤٩) ئادەمیزاد هەرگیز بێزار نابێت لە داخوازی چاکە و خۆشی و ئاسوودەیی بۆ خۆی، خۆ ئەگەر ناخۆشیەکی تووش بێت، ئەوە نائومێد و بێ هیوایە.
(٥٠) سوێند بە خوا ئەگەر ئادەمیزاد خێرو خۆشی بەسەردا برێژین و پێی بچێژین، لە دوای ئەو تەنگانەیەی کە تووشی هاتبوو، بە متمانەیەکی زۆرەوە دەڵێت: ئەمە بەرەنجی شانی خۆم پەیدام کردووە و خوا خۆشی دەوێم، وا بزانم قیامەت زۆر دوورە و رەنگە هەر نەشبێت، خۆ ئەگەر بمگێرنەوە بۆ لای پەروەردگارم، ئەوە دڵنیام کە خۆشی و ناز و نیعمەتم لای ئەو؛ بۆ ئامادەیە، بێگومان ئەوانەی کە کاتی خۆی بێباوەڕ بوون هەواڵی هەموو ئەو کارو کردەوە ناشیرینانەیان دەدەینێ کە ئەنجامیان دەدا، هەروەها سزای سەخت و دژوارو ناخۆشیان پێ دەچەژین لە ناو دۆزەخدا.
(٥١) زۆربەی ئادەمیزاد کاتێك ناز و نیعمەتی بەسەردا برێژین پشت هەڵدەکات و سەرپێچی دەکات و ملکەچی راستی نابێت و خۆ بەزل و گەورە دەزانێت و بەلای خۆیدا دایدەتاشێت، کاتێکیش ناخۆشی و نەهامەتی تووشهات، ئەوە دۆعا و نزا و پارانەوەی زۆر بە گەرم و کوڵ و پان و پۆرە!!
(٥٢) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: هەواڵم بدەنێ، باشە؛ ئەگەر ئەم قورئانە لەلایەن خواوە بێت، پاشان ئێوەش بڕواتان پێی نەبێت، دەزانن چ سەرئەنجامێکی سامناك چاوەڕێتانە؟، جا ئیتر کێ هەیە لە ئێوە سەرسەختترو لاڕێتر لەوەی کە ڕێگەی جیاو دوور لە راستی گرتبێتە بەر.
(٥٣) ئێمە لە ئایندەدا بەڵگە و نیشانەی سەرسوڕهێنەریان نیشان دەدەین لە ئاسۆکانی بوونەوەرداو لە خودی خۆیشیاندا (بێگومان ئاشکرایە کە لە سەردەمی زانستیدا چەندە نهێنیەکانی بوونەوەر ئاشکرا بووە.. زاناکان بە گشتی و زاناکانی ئەستێرەناسی سەرگەردانن لە وردەکاری و دامەزراوی و گەورەیی و فراوانی ئەم گەردوونە، هەروەها لە ئاڵۆزی جەستەیی و عەقڵیی و دەروونی ئادەمیزاد)، ئەمەش بۆ ئەوەی تا چاك بۆیان روون بێت و دڵنیابن کە ئەو زاتە حەق و راست و رەوایە، ئایا شایەتی پەروەردگارت بەس نیە کە بەتەواوی ئاگا و زانایە بە هەموو شتێك؟! (لە هەموو کات و شوێنیکدا).
(٥٤) (لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگە و نیشانانەدا؛ ئاگاداربن کە ئەوانە هەر گومانیان هەیە لە بەیەکگەیشتن و ئامادەبوونی بەردەم پەروەردگاریان، ئاگاداربە و دڵنیابە کە ئەوزاتە بە هەموو شتێك زانایە و بە هەموو شتێك ئاگادارە ودەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە و هیچ شتێك لەو یاخی نابێتو گەمارۆی هەموو شتێکی داوە.

سورەتی (الشوری)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) و (٢) چــــەند پــیتێك لە ســـەرتای هـــەندێ لە سوورەتەکانی قورئاندا هـاتوون ژمـارەیان (١٤) پـیتە، نیوەی کۆی پیتەکانی زمانی عەرەبین، بـۆ سـەلماندنی (إعجاز) و مەزنی و گرنگی قورئان کە لە توانـای هـیچ کەسدانیە بـەو پـیتانە کـتێبێکی ئـاوا بـێ وێنە دابـنێت بەرادەیـەك هـەتا ئـەگـەر هـەموو گـرۆی ئـادەمیزاد و جنۆکەش کۆ ببنەوە بۆ ئەو مەبەستە، بێگومان چەندەها نـهێنی تـریشی تـیایە، زانـاکـان لە هـەندێکی دواون، هەندێکیشیان وتویانە: هەر خوا خۆی زانایە بـە نـهێنی ئەو پیتانە.

(٣) ئا بەو شێوەیە کـە دەیـزانـیت خـوای بـاڵادەست و کاربەجێ وەحی و نیگا دەنێرێت بۆ تۆ ئەی محمد ﷺ و بۆ پێغەمبەرانی پێش تۆیش، لە لایەن خوایەکی تـەواو باڵادەست و داناوە.

(٤) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەر هەمووی ئەوزاتە بەدیهێنەر و خاوەنیەتی، بێگومان ئەو خوایە بەرز و بڵندو گەورە و شکۆدارە.

(٥)ئاسمانەکان کە چین چین لە سەریەکن خەریکە لەبەر گەورەیی و شکۆداری ئەو زاتە لەت ببن و لێك بترازێن (لە داخی بوختانی موشریکەکان)، هاوکات فریشتەکان سەرگەرمی تەسبیحات و ستایش و سوپاسگوزاریی پەروەردگاریانن، داوای لێخۆشبوونیش دەکەن بۆ ئـیماندارانـی سـەرزەوی، دڵـنیا و ئاگاداربن کە بەراستی ئەو پەروەردگارە تەواو لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٦) ئەوانەش لە جیاتی ئەو زاتە کەسانی ترو شتی تر دەکەنە پاڵپشت و پشتگیر، ئەوانە خوا چاودێرە بەسەریانەوە وەنەبێت تۆ ئەی محمد ﷺ کرابیت بە سەرپەرشت بەسەریانەوە.

(٧) ئا بەو شێوەیەی کە دەیزانیت قورئانێکی عەرەبی پاراومان بە وەحی و نیگا بۆ ناردیت، بۆ ئەوەی شاری مەککە و دەوروبەری (کە هەموو زەوی دەگرێتەوە) ئاگادار بکـەیت، بـەتایبەت ئـاگـادار و هوشیاریان بکەیت لە ڕۆژی کۆکردنەوە کە هیچ گومانی تـێدا نـیە، (ئـەو ڕۆژە خـەڵکی دەبـنە دوو بەشەوە)، دەستەیەکیان بۆ بەهەشت بەڕێ دەکرێن و دەچنە ناوی، دەستەکەی تریان بۆ ناو دۆزەخ راپێچ دەکرێت. (هەر دەستەیەك چی دەستپێشکەری کردوە ئەوە دێتەوە ڕێی).

(٨) ئەگەر خوا ویستی ببوایە هەموویانی دەکردە میللەتێکی یەك پارچە (هەمووان بەناچاریی ئیماندارو چاك دەبوون) بەڵام ویستی وایە هەر کەس بیەوێت و شایستە بێت، دە یـخاتە سـایەی ڕەحـمەت و میهرەبانی و بەهەشتی خۆیەوە، ستەمکارانیش هیچ پشتیوان و یاریدەدەرێکیان نابێت.

(٩) ئایا بێجگە لە خوا پشتیوانی تریان بۆ خۆیان دۆزیوەتەوە؟ کەوابوو هەر خوا خۆی پشتیوانەو هەر خوا خۆی مردووان زیندوو دەکاتەوە و هەر خۆیشی دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە!

(١٠) لە هەر شتێکدا کێشە و رای جیاوازتان هەبوو، ئەوە سەرئەنجامی بریارەکـەی بـۆ خـوا خـۆی دەگەڕێتەوە، چونکە هەر ئەو زاتەیە خوای پەروەردگارم هەر پشت بـەو دەبـەستم و هـەر بـۆ لای ئەویش دەگەڕێمەوە. (بە تەوبەو پەشیمانیەوە هەر کاتێك هەڵەیەکم کرد).

سُورَةُ الشُّورَىٰ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ﴿١﴾ عٓسٓقٓ ﴿٢﴾ كَذَٰلِكَ يُوحِيٓ إِلَيۡكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكَ
ٱللَّهُ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٣﴾ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۖ وَهُوَ
ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡعَظِيمُ ﴿٤﴾ تَكَادُ ٱلسَّمَٰوَٰتُ يَتَفَطَّرۡنَ مِن فَوۡقِهِنَّۚ
وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمۡدِ رَبِّهِمۡ وَيَسۡتَغۡفِرُونَ لِمَن فِي
ٱلۡأَرۡضِۗ أَلَآ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥﴾ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ
مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ ٱللَّهُ حَفِيظٌ عَلَيۡهِمۡ وَمَآ أَنتَ عَلَيۡهِم بِوَكِيلٖ
﴿٦﴾ وَكَذَٰلِكَ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ قُرۡءَانًا عَرَبِيّٗا لِّتُنذِرَ أُمَّ ٱلۡقُرَىٰ وَمَنۡ
حَوۡلَهَا وَتُنذِرَ يَوۡمَ ٱلۡجَمۡعِ لَا رَيۡبَ فِيهِۚ فَرِيقٞ فِي ٱلۡجَنَّةِ وَفَرِيقٞ فِي
ٱلسَّعِيرِ ﴿٧﴾ وَلَوۡ شَآءَ ٱللَّهُ لَجَعَلَهُمۡ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ وَلَٰكِن يُدۡخِلُ
مَن يَشَآءُ فِي رَحۡمَتِهِۦۚ وَٱلظَّٰلِمُونَ مَا لَهُم مِّن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٨﴾
أَمِ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَۖ فَٱللَّهُ هُوَ ٱلۡوَلِيُّ وَهُوَ يُحۡيِ ٱلۡمَوۡتَىٰ وَهُوَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿٩﴾ وَمَا ٱخۡتَلَفۡتُمۡ فِيهِ مِن شَيۡءٖ فَحُكۡمُهُۥٓ
إِلَى ٱللَّهِۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبِّي عَلَيۡهِ تَوَكَّلۡتُ وَإِلَيۡهِ أُنِيبُ ﴿١٠﴾

فَاطِرُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَٰجًا
وَمِنَ ٱلْأَنْعَٰمِ أَزْوَٰجًا ۖ يَذْرَؤُكُمْ فِيهِ ۚ لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ ۖ
وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ ﴿١١﴾ لَهُۥ مَقَالِيدُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ
يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُۥ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾
۞ شَرَعَ لَكُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِۦ نُوحًا وَٱلَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ
إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِۦٓ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰٓ ۖ أَنْ أَقِيمُوا۟ ٱلدِّينَ
وَلَا تَتَفَرَّقُوا۟ فِيهِ ۚ كَبُرَ عَلَى ٱلْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ ۚ ٱللَّهُ
يَجْتَبِىٓ إِلَيْهِ مَن يَشَآءُ وَيَهْدِىٓ إِلَيْهِ مَن يُنِيبُ ﴿١٣﴾ وَمَا
تَفَرَّقُوٓا۟ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ
سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى لَّقُضِىَ بَيْنَهُمْ ۚ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ
أُورِثُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ مِنۢ بَعْدِهِمْ لَفِى شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ﴿١٤﴾
فَلِذَٰلِكَ فَٱدْعُ ۖ وَٱسْتَقِمْ كَمَآ أُمِرْتَ ۖ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَآءَهُمْ ۖ
وَقُلْ ءَامَنتُ بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِن كِتَٰبٍ ۖ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ
بَيْنَكُمُ ۖ ٱللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ۖ لَنَآ أَعْمَٰلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَٰلُكُمْ ۖ
لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ ۖ ٱللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا ۖ وَإِلَيْهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

(١١) بێگومان هەر ئەو زاتە بەدیهێنەری ئاسمانەکان و زەویە، هەر لە خۆتان هاوسەرانی بۆ سازاندوون، لە ئاژەڵ و مەڕو ماڵاتیش جووت، نێر و مێ ی بۆ فەراهەم هێناون، لەو ڕێگەیەوە زاووزێ دەکەنو زۆر دەبن بۆتان، هیچ شتێك نیە لە وێنەی ئەوزاتە، هیچ شتێك لەو ناچێت (چونکە خوایە و بەدیهێنەرە، چۆن لە بەدیهێنراوەکانی دەچێت) هەر ئەویش بیسەرو بینایە.

(١٢) جڵەوی هەموو ئاسمانەکان و زەوی بە دەست ئەوزاتەیە، رزق و ڕۆزی فراوان دەکات بۆ هەر کەس کە بیەوێت، یان کەمی دەکات و سنوورێکی بۆ دادەنێت (هەموویشی بۆ تاقیکردنەوەیە لە لایەکەوە و بەڕێوەبردنی کاروباری ژیانە لەلایەکی ترەوە)، بەڕاستی ئەو خوایە بە هەموو شتێك زانایە.

(١٣) هەر ئەو زاتە ڕێبازی ئاین و بەرنامەی ژیانی بۆ داناون، ئەوەیش کە فەرمانی پێکردووە بە ـ نوح ـ، هەر بەو شێوەیە قورئانیشی بۆ تۆ ئەی محمد ﷺ وەحی و نیگا کردووە و بە ئیبراهیم و موساو عیساشمان ڕاگەیاندووە کە ڕێبازی ئاین و یەکخواناسی بەرنەدەن و لەسەری پایەدار بن، ئەم بانگەوازە ڕاست و دروستە زۆر بەلای بت پەرست و خوانەناسانەوە گران و زەحمەتە، بەڵام هەر خوای دانا خۆی کەسانی شایستە هەڵدەبژێرێت بۆ گەیاندنی ئاینەکەی و ڕێنموویی خەڵکانێك دەکات کە بگەڕێنەوە بۆ لای بەرنامەکەی بەپەرستن و ئەنجامدانی کاروکردەوەی چاك.

(١٤) میللەتانی پێشوو، بەتایبەت گاور وجوو جیاوازی و کێشە و دووبەرەکی نەکەوتە نێوانیان، مەگەر لەدوای هاتنی زانستی و زانیاری تەواو بۆیان، کە لەبەر حەسادەت و ستەمکاری و لادانیان لە ڕاستە ڕێگا بۆیان دروست بوو، خۆ ئەگەر بریاری پێشووتر لەلایەن پەروەردگارتەوە نەبوایە کەتا کاتێکی دیاریکراو مۆڵەتی داون؛ ئەوە فەرمانی تیاچوونیان دەردەکرا، بێگومان ئەوانەی کە بوونە میراتگری کتێبی خوا و گەیەنرا بەدەستیان لە نەوەکانی داهاتوو، کەوتنە گومان و دوودڵیەوە، خەڵکیشیان خستە گومانەوە دەربارەی. (چونکە دەرون نەخۆش و ناپاك بوون).

(١٥) کەواتە ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ بۆ ئەوە بانگەواز بکە و پایەدارو دامەزراوبە، کە فەرمانت پێ دراوە، شوێن ئارەزووی ئەوان مەکەوە و بەئاشکرا بڵێ: من، باوەڕم هێناوە بەو کتێب و پەیامانەی خوا بۆی ناردوم و فەرمانم پێدراوە کە دادپەروەری بەرپا بکەم لە نێوانتاندا، (الله) پەروەردگاری ئێمە و ئێوەشە، بێگومان دەرەنجامی کردەی خۆمان بۆ خۆمانە و کردەی ئێوەش بۆ خۆتانە، ئیتر هیچ کێشەیەك نی یە لە نێوان ئێمە و ئێوەدا (چونکە حەق و ڕاستی رون و ئاشکرایە)، ئێمە و ئێوە هەر خوا خۆی کۆمان دەکاتەوە و گەڕانەوەش هەر بۆ لای ئەوە.

وَٱلَّذِينَ يُحَآجُّونَ فِى ٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ مَا ٱسۡتُجِيبَ لَهُۥ حُجَّتُهُمۡ
دَاحِضَةٌ عِندَ رَبِّهِمۡ وَعَلَيۡهِمۡ غَضَبٌ وَلَهُمۡ عَذَابٌ شَدِيدٌ
﴿١٦﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ وَٱلۡمِيزَانَۗ وَمَا يُدۡرِيكَ
لَعَلَّ ٱلسَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿١٧﴾ يَسۡتَعۡجِلُ بِهَا ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ
بِهَاۖ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مُشۡفِقُونَ مِنۡهَا وَيَعۡلَمُونَ أَنَّهَا ٱلۡحَقُّۗ
أَلَآ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُمَارُونَ فِى ٱلسَّاعَةِ لَفِى ضَلَٰلِۭ بَعِيدٍ ﴿١٨﴾
ٱللَّهُ لَطِيفُۢ بِعِبَادِهِۦ يَرۡزُقُ مَن يَشَآءُۖ وَهُوَ ٱلۡقَوِىُّ ٱلۡعَزِيزُ
﴿١٩﴾ مَن كَانَ يُرِيدُ حَرۡثَ ٱلۡأٓخِرَةِ نَزِدۡ لَهُۥ فِى حَرۡثِهِۦۖ وَمَن
كَانَ يُرِيدُ حَرۡثَ ٱلدُّنۡيَا نُؤۡتِهِۦ مِنۡهَا وَمَا لَهُۥ فِى ٱلۡأٓخِرَةِ مِن
نَّصِيبٍ ﴿٢٠﴾ أَمۡ لَهُمۡ شُرَكَٰٓؤُاْ شَرَعُواْ لَهُم مِّنَ ٱلدِّينِ
مَا لَمۡ يَأۡذَنۢ بِهِ ٱللَّهُۚ وَلَوۡلَا كَلِمَةُ ٱلۡفَصۡلِ لَقُضِىَ بَيۡنَهُمۡۗ
وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾ تَرَى ٱلظَّٰلِمِينَ
مُشۡفِقِينَ مِمَّا كَسَبُواْ وَهُوَ وَاقِعُۢ بِهِمۡۗ وَٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فِى رَوۡضَاتِ ٱلۡجَنَّاتِۖ
لَهُم مَّا يَشَآءُونَ عِندَ رَبِّهِمۡۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَضۡلُ ٱلۡكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

(١٦) ئەوانەی رەخنە دەگرن و قسە دەکەن دەربارەی ئاینی خوا، دوای ئەوەی کەوەڵام دراوەتەوە و خەڵکی روویان تێکردووە، ئەوانە بەڵگە و رەخنەکانیان پووچەڵە و بەسەریاندا دەدرێتەوە لە لایەن پەروەردگاریانەوە، خەشم و تووڕەییان لەسەرە و سزای سەختیان بۆ ئامادەیە.

(١٧) خوا ئەو زاتەیە کە کتێبە پیرۆزەکانی بە حەق و راستی رەوانە کردووە، هەروەها شەریعەتێکی دابەزاندووە کە وەکو تەرازوو پێوەر وایە بۆ هەڵسەنگاندنی حەق و ناحەق، جا خۆت ئامادە بکە بۆ قیامەت چونکە لەوانەیە رۆژی قیامەت و لێپرسینەوە زۆر نزیك بێت.

(١٨) ئەوانەی کە باوەڕ بە رۆژی قیامەت ناهێنن پەلە دەکەن و گاڵتەیان پێی دێت و دەڵێن: کوا؟ کەی پێش دێت؟ (بەڵام) ئەوانەی باوەڕیان هێناوە لە بەرپابوونی دەترسن، دەزانن‌و دڵنیان کە بەرپابوونی حەقیقەت و راستەقینەیە، ئاگاداربن لە ڕاستیدا ئەوانەی موجادەلە لەسەر قیامەت دەکەن و بەگومانن لێی، لە بزر بوون و سەر لێشێواویەکی قووڵدا رۆچوون.

(١٩) خوای گەورە زۆر بەسۆزو دلۆڤانە لەگەڵ بەندەکانیدا؛ رزق و رۆزی دەبەخشێت بە هەر کەس بیەوێت (بۆ تاقیکردنەوە)، بەڕاستی ئەو زاتە بەهێز و باڵادەستە. (بە سەر هەمو دروستکراوانیدا).

(٢٠) جا ئەوەی کە بەرهەمی قیامەتی دەوێت و لە دنیادا کارو کردەوەی چاك دەچێنێت، ئێمە پاداشتی هەوڵ و کۆششەکەی بە زیادەوە پێدەبەخشین، ئەوەش کە بەرهەمی دنیای دەوێت! هەندێك لە دنیای پێ دەبەخشین، (بەڵام) لە قیامەتدا هیچ جۆرە بەشێکی نیە.

(٢١) (ئایا ئەو بێ باوەڕانە رازین بە بەرنامەی خوا) یاخود شوێنی ئەو هاوەڵگەرانە دەکەون کە بەناوی دینەوە بەرنامەیان بۆ داناون و پەیرەوییان دەکەن بێ ئەوەی خوا مۆڵەتی دابێت و پێی رازی بێت (حەرام و حەڵاڵیان بۆ دیاری دەکەن)، خۆ ئەگەر بڕیاری پێشترمان نەبوایە بە مانەوەیان تا کاتی دیاریکراو، ئەوە فەرمان دەدرا بە لەناو بردنیان، بێگومان بۆ ستەمکاران سزای بە ئێش و بەسۆ ئامادەیە.

(٢٢) (لە رۆژی قیامەت و لێپرسینەوەدا) دەبینیت ستەمکاران دەترسن لەو کاروکردەوەیەی کە ئەنجامیان داوە چونکە سزاکەی کەوتووە بەسەریاندا و لێی دەرباز نابن، هاوکات ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە لە باخچەکانی بەهەشتدا ژیانی کامەرانی دەبەنە سەر، چیان بوێت لەلایەن پەروەردگاریانەوە بۆیان ئامادەیە، ئا ئەوەیە خەڵات و بەخششی گەورە و بێسنوور. (لەگەڵ ژیانی هەمیشەیی و نەبڕاوەدا).

ذَٰلِكَ ٱلَّذِي يُبَشِّرُ ٱللَّهُ عِبَادَهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِۗ قُل لَّآ
أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ أَجۡرًا إِلَّا ٱلۡمَوَدَّةَ فِي ٱلۡقُرۡبَىٰۗ وَمَن يَقۡتَرِفۡ حَسَنَةٗ نَّزِدۡ
لَهُۥ فِيهَا حُسۡنًاۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾ أَمۡ يَقُولُونَ ٱفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ
كَذِبٗاۖ فَإِن يَشَإِ ٱللَّهُ يَخۡتِمۡ عَلَىٰ قَلۡبِكَۗ وَيَمۡحُ ٱللَّهُ ٱلۡبَٰطِلَ وَيُحِقُّ ٱلۡحَقَّ
بِكَلِمَٰتِهِۦٓۚ إِنَّهُۥ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٢٤﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي يَقۡبَلُ ٱلتَّوۡبَةَ
عَنۡ عِبَادِهِۦ وَيَعۡفُواْ عَنِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ وَيَعۡلَمُ مَا تَفۡعَلُونَ ﴿٢٥﴾
وَيَسۡتَجِيبُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضۡلِهِۦۚ
وَٱلۡكَٰفِرُونَ لَهُمۡ عَذَابٞ شَدِيدٞ ﴿٢٦﴾ ۞ وَلَوۡ بَسَطَ ٱللَّهُ ٱلرِّزۡقَ
لِعِبَادِهِۦ لَبَغَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَٰكِن يُنَزِّلُ بِقَدَرٖ مَّا يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ بِعِبَادِهِۦ
خَبِيرُۢ بَصِيرٞ ﴿٢٧﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي يُنَزِّلُ ٱلۡغَيۡثَ مِنۢ بَعۡدِ مَا قَنَطُواْ
وَيَنشُرُ رَحۡمَتَهُۥۚ وَهُوَ ٱلۡوَلِيُّ ٱلۡحَمِيدُ ﴿٢٨﴾ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦ خَلۡقُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِن دَآبَّةٖۚ وَهُوَ عَلَىٰ جَمۡعِهِمۡ
إِذَا يَشَآءُ قَدِيرٞ ﴿٢٩﴾ وَمَآ أَصَٰبَكُم مِّن مُّصِيبَةٖ فَبِمَا
كَسَبَتۡ أَيۡدِيكُمۡ وَيَعۡفُواْ عَن كَثِيرٖ ﴿٣٠﴾ وَمَآ أَنتُم بِمُعۡجِزِينَ
فِي ٱلۡأَرۡضِۖ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٖ ﴿٣١﴾

(٢٣) ئەو خەڵات و بەخششە ئەوەیە کە خوا مژدە دەدات بەو بەندانەی کە باوەڕیان هێناوە وکاروکردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، (ئەوانەش بەدەم بانگەوازەوە نایەن)، ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: لەسەر ئەم بانگەوازە هیچ جۆرە پاداشتێکم لە ئێوە ناوێت، تەنها خۆشەویستی و ڕێز نەبێت لە خزمایەتیدا، جا ئەوەی چاکەیەك ئەنجام بدات، ئەوە بەچاکتر پاداشت دەدرێتەوە، چونکە بەڕاستی خوا تەواو لێبووردە و سوپاسگوزارە.

(٢٤) بەڵکو خوانەناسان دەڵێن: محمد ﷺ بە دەم خواوە درۆی هەڵبەستووە!! جا ئەگەر خوا بیەوێت مۆر دەنێت بەسەر دڵت داو هیچت بۆ ناوترێت، خوایش دەیەوێت ئاسەواری بەتاڵ و ناحەقی نەهێڵێت و حەق و راستی بەفەرمانی خۆی بچە سپێنێت، چونکە بەڕاستی ئەو خوایە زانایە بەوەی کە لە توێی دڵ و دەروون و سینەکاندا شاراوەیە.

(٢٥) خوا ئەو زاتەیە کە پەشیمانی و تەوبە لە بەندەکانی وەردەگرێت، چاوپۆشیش دەکات لە هەڵە و گوناهەکانیان، بەو کارو کردەوانەش کە ئەنجامی دەدەن دەزانێت و بە ئاگایە.

(٢٦) خوای گەورە ئاواتی ئەوانە دەهێنێتە دی کە بەدەم بانگەوازی خواوە هاتوونو باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، ئەوانە لە قیامەتدا لە فەزڵ و زیادە خەڵات و بەخششی خۆی بەهرەمەند دەکات، بێباوەڕانیش سزای سەخت و بە ئێشیان بۆ ئامادەیە.

(٢٧) خۆ ئەگەر خوا رزق و ڕۆزی بەفراوانی بە بەندەکانی ببەخشیایە، ئەوە دەستیان دەدایە تاوان و گوناهو ستەم لە زەویدا، بەڵام خوا بەحسابێکی وردو دیاریکراو ئەوەی بیەوێت پێیان دەبەخشێت، بەڕاستی ئەو زاتە ئاگاو بینایە بەکارو هەڵوێستی بەندەکانی.

(٢٨) خوا ئەو زاتەیە کە باران دەبارێنێت و دەگاتە فریایان دوای ئەوەی کە نائومێد بوون، هەروەها رەحمەت و بەخششی خۆی پەخش دەکاتەوە، لەبەرئەوە هەر خۆی پشتیوان و فریادڕەسە و شایستەی سوپاسە.

(٢٩) لە نیشانە و بەڵگەکانی گەورەیی و دەسەڵاتی خوا: دروستکردنی ئاسمانەکان و زەوی و ئەو زیندەوەرانەیە کە تیایاندا بڵاوی کردۆتەوە، هەر ئەو زاتەش خۆی هەر کاتێك بیەوێت توانــاو دەسەڵاتی بەسەر کۆ کردنەوەیاندا هەیە.

(٣٠) هەر بەڵاو نەهامەتیەکتان بەسەر دابێت، ئەوە دەرەنجامی ئەو کارو کردەوانەیە کە بە ئارەزووی خۆتان دەیکەن، (بەڵام ئەوەندە خوایەکی میهرەبانە) لە زۆربەی زۆری گوناهو هەڵەکانتان خۆش دەبێت.

(٣١) ئەی گرۆی خوانەناسان ئێوە ناتوانن خوا دەسەوسان بکەن و لە دەسەڵاتی خوا دەرباز بـبن لە زەویدا، جگە لە خوای گەورەش کەس ناتوانێت پشتیوانتان بێت و سەرتان بخات.

وَمِنْ ءَايَٰتِهِ ٱلْجَوَارِ فِى ٱلْبَحْرِ كَٱلْأَعْلَٰمِ ﴿٣٢﴾ إِن يَشَأْ يُسْكِنِ ٱلرِّيحَ
فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَىٰ ظَهْرِهِۦٓ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ
﴿٣٣﴾ أَوْ يُوبِقْهُنَّ بِمَا كَسَبُوا۟ وَيَعْفُ عَن كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾ وَيَعْلَمَ ٱلَّذِينَ
يُجَٰدِلُونَ فِىٓ ءَايَٰتِنَا مَا لَهُم مِّن مَّحِيصٍ ﴿٣٥﴾ فَمَآ أُوتِيتُم مِّن شَىْءٍ فَمَتَٰعُ
ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۖ وَمَا عِندَ ٱللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾ وَٱلَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَٰٓئِرَ ٱلْإِثْمِ وَٱلْفَوَٰحِشَ وَإِذَا مَا
غَضِبُوا۟ هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾ وَٱلَّذِينَ ٱسْتَجَابُوا۟ لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ
وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٨﴾ وَٱلَّذِينَ إِذَآ أَصَابَهُمُ
ٱلْبَغْىُ هُمْ يَنتَصِرُونَ ﴿٣٩﴾ وَجَزَٰٓؤُا۟ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۖ فَمَنْ عَفَا
وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِ ۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٤٠﴾ وَلَمَنِ ٱنتَصَرَ
بَعْدَ ظُلْمِهِۦ فَأُو۟لَٰٓئِكَ مَا عَلَيْهِم مِّن سَبِيلٍ ﴿٤١﴾ إِنَّمَا ٱلسَّبِيلُ عَلَى ٱلَّذِينَ
يَظْلِمُونَ ٱلنَّاسَ وَيَبْغُونَ فِى ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾ وَلَمَن صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ ٱلْأُمُورِ
﴿٤٣﴾ وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن وَلِىٍّ مِّنۢ بَعْدِهِۦ ۗ وَتَرَى ٱلظَّٰلِمِينَ
لَمَّا رَأَوُا۟ ٱلْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّن سَبِيلٍ ﴿٤٤﴾

(٣٢) له نیشانه و بەڵگەی دەسەڵاتی خوا ئەو کەشتیانەیە کەوەك کەژو کێو هاتووچۆ دەکەن بە دەریاکاندا، (بەیاسایەکی رێك و پێك).

(٣٣) خۆ ئەگەر بیەوێت با دەوەستێنێت و لەسەر پشتی دەریاکە دەوەستن و لەکاردەکەون، بەراستی ئا لەو توانـاو دەسەڵاتەدا بەڵگەو نیشانەی زۆر هەن بۆ هەر کەسێك کە زۆر خۆگرو سوپاسگوزارە.

(٣٤) یان جاری وا هەیە کەشتیەکان بە خۆیان و سەرنشینەکانیانەوە دەشکێنێت و نوقمیان دەکات لە ئەنجامی تاوان و گوناهی خەڵکەکەوە، گەلێك جاریش چاوپۆشی (لە هەڵە و تاوانی) زۆر دەکات و دەیانهێڵێتەوە.

(٣٥) ئەم روونکردنەوەیەش بۆ ئەوەیە خوانەناسان بزانن، بە تایبەت ئەوانەی کە موجادەلە و دەمەدەمێ دەکەن و رەخنەیان لە ئایەتەکانی ئێمە هەیە، کە لەکاتی تەنگانەدا کەس پەنایان نادات و کەس فریایان ناکەوێت جگە لە خوای گەورە.

(٣٦) جا هەر شتێکتان پێبەخشراوە، ئەوە زینەتی ژیانی ئەم دنیایەیە (کە رێگوزەرێکە بەرەو قیامەت) بەڵام ئەو بەشەی کە لە لای خوایە چاکتر و بەردەوامترە بۆ ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و هەر پشت بە پەروەردگاریان دەبەستن.

(٣٧) ئەوانەی خۆیان لە گوناهی گەورە و تاوانی خراپ و ناشیرین دەپارێزین، کاتێکیش کە تووڕە دەبن (لەسەر هەڵەیەك کە بە رامبەریان دەکرێت) هەر ئەمان چاوپۆشی دەکەن و لێدەبورن...

(٣٨) ئەوانەی بەدەم بانگەوازی پەروەردگاریانەوە دەچن و نوێژەکانیان بەچاکی ئەنجام دەدەن و کارو باریان هەردەم بە مەشورەت و راپرسیو راوێژکاریە و لەو رزق و رۆزیەی کە پێمان داون، دەبەخشن...

(٣٩) هەروەها ئەوانەی کە دەستدرێژیان کرایەسەر، دەسەوسان ناوەستن و بەرگری لە خۆیان دەکەن....

(٤٠) جا تۆڵەی هەر تاوانێك بە ئەندازەی تاوانەکەیە بێ زیادو کەم، ئەو کەسەی لێخۆشبوونی هەبێت و چاوپۆشی و چاکسازی بکات؛ ئەوە پاداشتی لای خوایە، بەراستی خوا ستەمکارانی خۆش ناوێت...

(٤١) لەڕاستیدا ئەوەی حەقی خۆی دەسێنێت دوای ئەوەی کە ستەمی لێکراوە، ئەوانە لێپرسراو نابن، ئەگەر لە سنوور لانەدەنو زیادەرەوی نەکەن لە تۆڵە سەندندا...

(٤٢) بێگومان تەنها ئەوانە بەرپرس دەبن کە ستەم لە خەڵکی دەکەن و دەستدرێژی دەکەن بە ناحەق لە زەویدا، ئا ئەوانە سزاو ئازاری بە ئێشیان بۆ هەیە...

(٤٣) لەڕاستیدا ئەوەی دان بە خۆیدا بگرێت و چاوپۆشی بکات و لێخۆشبوو بێت (لە کاتێکدا کە دەتوانێت تۆڵەبسێنێت) بەراستی ئەوە کارێکی بەجێ و چاك و پەسەند ئەنجام دەدات، بەڕاستی ئەوە لەو کارانەیە کە پێویستە بکرێت...

(٤٤) ئەوەی خوا رێی لێ ون بکات، ئەوە ئیتر کەسی تری دڵسۆزی دەست ناکەوێت (تا رێگەی راستی نیشان بدات)، ئەوسا تۆ ئەی محمد ﷺ لە قیامەتدا دەبینیت ستەمکاران کاتێك سزاو ئەسکەنجەی دۆزەخ دەبینن، بە کەساسیەوە دەڵێن: ئایا هیچ رێگەیەك هەیە بۆ گەڕانەوە، تا خوا چۆن دەفەرموێت وا بکەین؟!.

وَتَرَىٰهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَٰشِعِينَ مِنَ ٱلذُّلِّ يَنظُرُونَ
مِن طَرْفٍ خَفِيٍّ ۗ وَقَالَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِنَّ ٱلْخَٰسِرِينَ ٱلَّذِينَ
خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۗ أَلَآ إِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ
فِى عَذَابٍ مُّقِيمٍ ﴿٤٥﴾ وَمَا كَانَ لَهُم مِّنْ أَوْلِيَآءَ يَنصُرُونَهُم
مِّن دُونِ ٱللَّهِ ۗ وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾ ٱسْتَجِيبُوا۟
لِرَبِّكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِىَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهُۥ مِنَ ٱللَّهِ ۚ مَا لَكُم
مِّن مَّلْجَإٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُم مِّن نَّكِيرٍ ﴿٤٧﴾ فَإِنْ أَعْرَضُوا۟
فَمَآ أَرْسَلْنَٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۖ إِنْ عَلَيْكَ إِلَّا ٱلْبَلَٰغُ ۗ وَإِنَّآ إِذَآ
أَذَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا ۖ وَإِن تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌۢ
بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ كَفُورٌ ﴿٤٨﴾ لِّلَّهِ مُلْكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۚ يَهَبُ لِمَن يَشَآءُ إِنَٰثًا
وَيَهَبُ لِمَن يَشَآءُ ٱلذُّكُورَ ﴿٤٩﴾ أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنَٰثًا ۖ
وَيَجْعَلُ مَن يَشَآءُ عَقِيمًا ۚ إِنَّهُۥ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾ ۞ وَمَا كَانَ
لِبَشَرٍ أَن يُكَلِّمَهُ ٱللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِن وَرَآئِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ
رَسُولًا فَيُوحِىَ بِإِذْنِهِۦ مَا يَشَآءُ ۚ إِنَّهُۥ عَلِىٌّ حَكِيمٌ ﴿٥١﴾

(٤٥) سەرئەنجام تاوانباران دەبینیت دەبرێنە سەر دۆزەخ، هەموو پەست و زەلیل و لارە مل و خەجاڵەتن، (لە شەرمەزاریی و لە ترسدا) لە ژێرەوە بە تیلەی چاو دەڕوانن بۆ ئاگرەکە، (ئا لەو کات و بارودۆخە ناخۆشەدا) ئەوانەی باوەڕیان هێناوە دەڵێن: بەراستی خەسارەتمەند و زەرەرمەندان ئەمرۆ ئەوانەن کە خۆیان و کەسوکارو ماڵ و منداڵیان لە دەستداوە لە قیامەتدا (کەس و کارو خزم و هاوەڵانیان ئەگەر لە دۆزەخدان، ئەوە هیچ مایەی دڵخۆشی نین، خۆ ئەگەر لە بەهەشتدان، ئەمانیان هەر لە یاد نییە)، ئینجا رادەگەیەنرێت کە: ئاگاداربن بێگومان ستەمکاران لە ئازارو ئەشکەنجەی بەردەوامدا گیریان خواردوە...

(٤٦) ئەوانە هیچ دۆست و پشتیوانێکیان نییە لە جیاتی خوا کە لە دەست سزاو تۆڵە رزگاریان بکات، ئەو کەسەش خوا سەری لێ بشێوێنێت و گومڕای بکات (چونکە خۆی شایستە کردووە) ئیتر رێبازی رزگاری و سەرفرازی دەستناکەوێت.

(٤٧) خەڵکینە؛ بە پیر بانگەوازی پەروەردگارتانەوە بچن پێش ئەوەی رۆژێك بێت: هیچ گەڕانەوەیەك لەلایەن خواوە رێگەی پێ نادرێت، ئەو رۆژە هیچ پەناگایەکتان نابێت و کەسیشتان ناتوانێت ئینکاری بکات و دان بە تاوانەکانیدا نەبێت.

(٤٨) ئەگەر خوانەناسان روویان وەرگێڕاو گوێیان نەگرت، ئەی محمد ﷺ داخیان بۆ مەخۆ، چونکە ئێمە تۆمان نەناردووە چاودێر بیت بەسەریانەوە، بەڵکو تۆ تەنها گەیاندنی ئەم بانگەواز و قورئانەت لەسەرە، ئاشکراشە کە: بەراستی ئێمە کاتێك نازو نیعمەت و رەحمەتێك دەڕێژین بەسەر ئادەمیزادا زۆر کەشخەی پێوە دەکات، خۆ ئەگەر بەڵاو ناخۆشیەکیان تووش بێت، بەهۆی کاروکردەوە خراپەکانیانەوە، بەراستی ئەو ئادەمیزادانە زۆرسپڵە ورەخنە لە خواگرو حەق پۆشن.

(٤٩) هەر بۆ خوایە خاوەنداریەتی ئاسمانەکان و زەوی، هەرچی بوێت دروستی دەکات، بە هەرکەس کە بیەوێت تەنها کچ دەبەخشێت و بە هەرکەس کە بیەوێت کوڕ دەبەخشێت....

(٥٠) یاخود لە هەردوو جۆر؛ بەهەندێك خێزان دەبەخشێت لە کوڕو لە کچ؛ هەیشە ویستی خوا وایە هیچی نەدانێ و نەزۆك بێت، بەڕاستی ئەو زاتە زانا و بەدەسەڵاتە.

(٥١) کەس بۆی نیە هیچ کات (لە دنیادا) خوای گەورە وتو وێژی راستەوخۆی لەگەڵدا بکات مەگەر لە رێگەی وەحی و نیگاوە، یان لە پشتی پەردەوە، وەك موسا، یان نێردراوێکی وەك فریشتە ـ جوبرەئیل ـ دەنێرێت کە بە گوێرەی فەرمان و مۆڵەتی خوا چی پێ سپێردراوە دەیگەیەنێت، بەڕاستی ئەو زاتە خوایەکی تەواو بڵند و داناو کاربەجێیە.

وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا ۚ مَا كُنتَ تَدْرِى مَا ٱلْكِتَٰبُ
وَلَا ٱلْإِيمَٰنُ وَلَٰكِن جَعَلْنَٰهُ نُورًا نَّهْدِى بِهِۦ مَن نَّشَآءُ مِنْ عِبَادِنَا ۚ
وَإِنَّكَ لَتَهْدِىٓ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٢﴾ صِرَٰطِ ٱللَّهِ ٱلَّذِى لَهُۥ
مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ أَلَآ إِلَى ٱللَّهِ تَصِيرُ ٱلْأُمُورُ ﴿٥٣﴾

سُورَةُ الزُّخْرُفِ — آياتها ٨٩ — ترتيبها ٤٣

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
حمٓ ﴿١﴾ وَٱلْكِتَٰبِ ٱلْمُبِينِ ﴿٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَٰهُ قُرْءَٰنًا عَرَبِيًّا
لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٣﴾ وَإِنَّهُۥ فِىٓ أُمِّ ٱلْكِتَٰبِ لَدَيْنَا
لَعَلِىٌّ حَكِيمٌ ﴿٤﴾ أَفَنَضْرِبُ عَنكُمُ ٱلذِّكْرَ صَفْحًا
أَن كُنتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ ﴿٥﴾ وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِن نَّبِىٍّ فِى
ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٦﴾ وَمَا يَأْتِيهِم مِّن نَّبِىٍّ إِلَّا كَانُوا۟ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ
﴿٧﴾ فَأَهْلَكْنَآ أَشَدَّ مِنْهُم بَطْشًا وَمَضَىٰ مَثَلُ ٱلْأَوَّلِينَ
﴿٨﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ
خَلَقَهُنَّ ٱلْعَزِيزُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٩﴾ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ
مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

(٥٢) ئەی محمد ﷺ ئابەو شێوەیەی کە وتمان ئێمە قورئانمان بۆ ڕەوانە کردیت لە لایەن خۆمانەوە (کە ژیانبەخشە بە ڕۆح و گیان و عەقڵ)، تۆ نەتدەزانی قورئان چیە و ئیمان چیە، بەڵام ئێمە ئەم قورئانەمان کردە روناکی ونورێك کە هیدایەت و ڕێنمویی هەرکەس کە بمانەوێت لە بەندەکانمانی پێ دەکەین، (ئەوانەی دڵی بۆ دەکەنەوە و بەچاکی گوێی بۆ دەگرن)، بێگومان تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ ڕێنیشان دەریت و ڕێنموی دەکەی بۆ ڕێگە و ڕێبازێکی ڕاست و دروست...

(٥٣) کە ڕێگە و ڕێبازی ئەو خوایەیە، کە هەر بۆ ئەوە ئەوەی لە ئاسمانەکان و زەویدایە، ئاگاداریش بن: هەموو شتێك و سەرئەنجامی هەموو کارێك بۆ لای خوا دەگەڕێتەوە.

سورەتی (الزخرف)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سورەتی (الشوری) بدە لاپەرە – ٤٨٣ –.

(٢) سوێند بەم پەیامە روون و ئاشکرایە، مەبەست قورئانە.

(٣) ئێمە ئەو کتێبەمان کردووە بە قورئانێك، بە زمانی عەرەبی، بەڵکو ژیری و بیروهۆشتان بخەنە کار (تا لێی تێبگەن و پەیرەوی بکەن).

(٤) ئەم قورئانە لە ـ لوح المحفوظ ـ دا (کە سەرچاوەی قورئان و هەموو کتێبەکانی تری خوایە) پارێزراوە کە زۆر بەرزو بەرێزە لامان و پڕە لە دانایی.

(٥) باشە، ئایا دەکرێت ئێمە وازتان لێ بهێنین و هوشیارتان نەکەینەوە بەم قورئانە لەبەر ئەوەی ئێوە هۆزێکی زیادەڕە و لارو وێرن (نەخێر شتی وا لە ئێمە ناوەشێتەوە).

(٦) ئێمە چەندەها پێغەمبەرمان ناردووە بۆ نەوەکانی رابووردوو تا سەرگەردان نەبن.

(٧) بێگومان هیچ پێغەمبەرێکیان بۆ نەهاتووە کە ئەوان گاڵتەیان پێ نەکردبێت.

(٨) کەواتە ئەبێ ئەم بێ بڕوایانە چاوەڕێی چی بکەن لە کاتێکدا ئێمە دڕندەتر و بە هەڵمەتترمان لەوان لەناو بردووە، ئیتر بەسەرهات و ڕووداوی پێشینان بەسەرچووە و تێپەڕ یووەو باسکراوە.

(٩) خۆ ئەگەر پرسیاریان لێ بکەیت: کێ ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە؟ لە وەڵامدا بەدڵنیایی دەڵێن: هەر زاتی باڵادەست و زانا دروستی کردوون.

(١٠) ئەو خوایەی کە زەوی کردووە بە لانکەی ژیانتان، ڕێگەوبانی تیایدا بۆ ئاسان کردوون، بۆ ئەوەی بگەنە مەبەست و ژیانتان ئاسان و ئاسوودە بکەن.

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا
كَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١١﴾ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ
لَكُم مِّنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ﴿١٢﴾ لِتَسْتَوُوا عَلَىٰ ظُهُورِهِ
ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ
الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا
لَمُنقَلِبُونَ ﴿١٤﴾ وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنسَانَ
لَكَفُورٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ أَمِ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُم
بِالْبَنِينَ ﴿١٦﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَٰنِ مَثَلًا
ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿١٧﴾ أَوَمَن يُنَشَّأُ فِي
الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ﴿١٨﴾ وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ
الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَٰنِ إِنَاثًا أَشَهِدُوا خَلْقَهُمْ سَتُكْتَبُ
شَهَادَتُهُمْ وَيُسْأَلُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَٰنُ مَا عَبَدْنَاهُم
مَّا لَهُم بِذَٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ آتَيْنَاهُمْ
كِتَابًا مِّن قَبْلِهِ فَهُم بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ ﴿٢١﴾ بَلْ قَالُوا
إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّهْتَدُونَ ﴿٢٢﴾

(١١) هەروەها ئەو خوایە لە ئـاسمانەوە بـە ئـەندازەیـەكـی دیاریكراو بارانی باراندووە و دەفەرموێت، جـا بـەو بـارانـە وڵاتی وشك و مردوومان زیندوو كردۆتەوە، هەر بەو شێوەیە ئێوەش لە گۆڕەكانتان دەهێنرێنە دەرەوەو زیندو دەكرێنەوە.

(١٢) هەر ئەو زاتە هەموو جووتەكانی (لەجیهانی ئادەمیزاد و زیـندەوەران و ڕوەك و بـێ گـیانەكـاندا) دروست كـردووە، هەروەها كەشتی و جۆرەكانی ئاژەڵی بۆ ڕام هێناون، كـە بـۆ سواریی سوودی لێ وەربگرن.

(١٣) بۆ ئەوەی هەر كاتێ لەسەر پشتیان جێگیر بوون، دوای ئەوە یادی نازو نیعمەتی پەروەردگارتان بكەنەوە كاتێك كـە سەقامگیر دەبن لەسەری، (چونكە جۆرەها هۆكاری هاتووچۆی بۆ سازاندوون) و بشڵێن: ستایش و بەرزی و بێگەردی بۆ ئەو زاتەی كە ئەمەی بۆ ڕەخساندوین (خۆ ئەگەر ئەو بەمیهرەبانی خۆی بۆی ڕام نەكردینایە) ئێمە نەماندەتوانی ڕامیان بهێنین...

(١٤) ئێمە بێگومان هەر بۆ لای پەروەردگارمان دەگەڕێینەوە. پێغەمبەر ﷺ هەر جارێك سواری وڵاخەكەی ببوایە سێ جار (الله اكبر) ی دەفەرمووو، دوایی دەیفەرموو: سبحان الذی سخر لنا هذا وما كنا له مقرنین، و انا الی ربنا لمنقلبون).

(١٥) باوەڕ چەوتەكان، هەندێ لە بەندەكانی خوا، بەخوا دەزانن ◦مەسیحییەكان دەڵێن: عیسا كوڕی خوایە، جوو دەڵێت: عوزەیر، بتپەرستەكان دەڵێن: فریشتەكان كچی خوان)!! بەڕاستی زۆربەی خەڵكی قەدری خوا نازانن وبێ باوەڕێكی زۆر ئاشكران. (بەو زاتەی كە بە دیهێنەری هەمو شتێكەو هیچ هاوەڵو هاوتایەكی نیە).

(١٦) ئایا ڕەواو ڕاستە، لەوەی كە دروستی دەكات كچان بۆ خۆی بڕیار بدات و بەخشینی كـوڕانـیش بـەرەوا بزانێت بۆ ئێوە؟! (ئەمانە هەمووی بیروباوەڕی نەفامەكان بوون خوای گەورە دەیەوێت هەر بە بۆچوونی خۆیان بیروباوەڕیان پووچەڵ بكاتەوە).

(١٧) كاتێكیش مژدە بدرێت بەیەكێكیان بەوەی كە بۆ خوای میهرەبان بە ڕەوای زانیووە (مەبەست كچانە)، ئەوە ڕووخساری ڕەش هەڵدەگەڕێت و لە دەروونندا پیش دەخواتەوە.

(١٨) ئایا كەسێك بەمنداڵی خوا ڕەوا دەبینن، (كە لەباوی ئەواندا) هەردەم پەروەردە دەكـرێت لەنـاو خشـڵ و ئارایش كردنی خۆیداو لە شەڕو شۆڕو جەنگیشدا دەرناكەوێت؟!

(١٩) ئەو خوانەناسانە فریشتەكان كە بەندەی خوای میهرەبانن، بەكچی خوایان دەدایە قەڵەم!! ئایا ئەوان ئامادەی دروستكردنیان بوون؟! لە ئایندەدا ئەم بوختانەیان لەسەر دەنوسرێت و پرسیاریشیان لێ دەكرێت.

(٢٠) (بۆ پینە كردنی هەڵوێستی ناڕەوایان) دەیانوت: ئـەگـەر خـوای مـیهرەبان بـیویستایە... ئـێمە ئـەمانەمان نەدەپەرست، وە نەبێت لەسەر بنچینەی هیچ زانستی و زانیاریەك ئەو قسەیە بكەن، ئەمانە تـەنها درۆ نـەبێت هیچی تر ناڵێن.

(٢١) ئایا ئەو خوانەناسانە پێش ئەم قورئانە كتێبێكی ترمان بۆ ناردوون؟ تا پابەندی بن و پەیڕەوی بكەن؟

(٢٢) بەڵكو ئەوانە هەر دەڵێن: بەڕاستی ئێمە باوو باپیرانی خۆمان لەسەر ئاین و بـەرنامەیەكـی ئـاوا دیـووە، ئێمەش بەشوێن ڕێبازی ئەواندا هەنگاو هەڵدەگرین و ڕێنموویی ئەوانمان وەرگرتووە!!

وَكَذَٰلِكَ مَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ فِي قَرۡيَةٖ مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتۡرَفُوهَآ
إِنَّا وَجَدۡنَآ ءَابَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٖ وَإِنَّا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم مُّقۡتَدُونَ ﴿٢٣﴾
۞ قَٰلَ أَوَلَوۡ جِئۡتُكُم بِأَهۡدَىٰ مِمَّا وَجَدتُّمۡ عَلَيۡهِ ءَابَآءَكُمۡۖ قَالُوٓاْ
إِنَّا بِمَآ أُرۡسِلۡتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿٢٤﴾ فَٱنتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡۖ فَٱنظُرۡ كَيۡفَ
كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٢٥﴾ وَإِذۡ قَالَ إِبۡرَٰهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوۡمِهِۦٓ
إِنَّنِي بَرَآءٞ مِّمَّا تَعۡبُدُونَ ﴿٢٦﴾ إِلَّا ٱلَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُۥ سَيَهۡدِينِ
﴿٢٧﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةَۢ بَاقِيَةٗ فِي عَقِبِهِۦ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ ﴿٢٨﴾ بَلۡ
مَتَّعۡتُ هَٰٓؤُلَآءِ وَءَابَآءَهُمۡ حَتَّىٰ جَآءَهُمُ ٱلۡحَقُّ وَرَسُولٞ مُّبِينٞ ﴿٢٩﴾
وَلَمَّا جَآءَهُمُ ٱلۡحَقُّ قَالُواْ هَٰذَا سِحۡرٞ وَإِنَّا بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿٣٠﴾ وَقَالُواْ
لَوۡلَا نُزِّلَ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانُ عَلَىٰ رَجُلٖ مِّنَ ٱلۡقَرۡيَتَيۡنِ عَظِيمٍ ﴿٣١﴾ أَهُمۡ
يَقۡسِمُونَ رَحۡمَتَ رَبِّكَۚ نَحۡنُ قَسَمۡنَا بَيۡنَهُم مَّعِيشَتَهُمۡ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۚ وَرَفَعۡنَا بَعۡضَهُمۡ فَوۡقَ بَعۡضٖ دَرَجَٰتٖ لِّيَتَّخِذَ بَعۡضُهُم
بَعۡضٗا سُخۡرِيّٗاۗ وَرَحۡمَتُ رَبِّكَ خَيۡرٞ مِّمَّا يَجۡمَعُونَ ﴿٣٢﴾ وَلَوۡلَآ
أَن يَكُونَ ٱلنَّاسُ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ لَّجَعَلۡنَا لِمَن يَكۡفُرُ بِٱلرَّحۡمَٰنِ
لِبُيُوتِهِمۡ سُقُفٗا مِّن فِضَّةٖ وَمَعَارِجَ عَلَيۡهَا يَظۡهَرُونَ ﴿٣٣﴾

(٢٣) هەر بەو شێوەیە هیچ پێغەمبەرێکمان نەناردووە بۆ هیچ شارێك، کە خۆشگوزەرانەکان نەیانوتبێت: ئێمە باوو باپیرانی خۆمان بینیوە پابەندی بیروباوەڕێك بوون، بێگومان ئێمەش چاو لەوان دەکەین و پەیرەوی ئەوان دەکەین.
(٢٤) پێغەمبەرەکەش وتوویەتی: باشە... ئەگەر لە ڕێگە و ڕێبازو بەرنامەی باو و باپیرانتان چاکتریشم بۆ هێنان هەر شوێنیان دەکەون؟! لە وەڵامدا وتیان: بەراستی ئێمە بەو بەرنامە و پەیامەی کە بە ئێوەدا ڕەوانە کراوە بڕوا ناکەین.
(٢٥) جا ئێمەش تۆڵەمان لێسەندن، سەرنج بدە و ببینە سەرئەنجامی ئەوانەی بڕوایان بە پەیامی پێغەمبەران نەکرد چۆن بوو.
(٢٦) ئەو کاتە بهێنەوە یاد کە ئیبراهیم بە باوکی و هۆزەکەی خۆی ووت: بەراستی من دوورە پەرێزم لەو شتانەی کە ئێوە دەیپەرستن....
(٢٧) جگە لەو زاتەی کە دروستی کردووم، هەر ئەویش ڕێنموویم دەکات و دەمخاتە سەر ڕێگەی ڕاست و دروست.
(٢٨) ئەوسا ئیتر ئەو بەرنامەی یەکخواناسیەی هێشتەوە بۆ هۆزو گەلانی دوای خۆی، بۆ ئەوەی ئەوانیش بگەڕێنەوە بۆ سەر ئەو بیروباوەرە ڕاستە.
(٢٩) خوا دەفەرموێت: جا من ئەوانە و باو و باپیرانیانم لە خۆشگوزەرانیدا هێشتەوە تا ئەو کاتەی قورئان و پێغەمبەرێکی ئاشکرایان بۆ هات (تا پەیامی خوایان بۆ ڕوون بکاتەوە).
(٣٠) کاتێکیش کە حەق و ڕاستیان پێگەیشت... وتیان: ئەمە سیحرو جادووە و ئێمە باوەڕی پێی ناکەین....
(٣١) هەروەها بیانوویان گرت و وتیان: ئەوە بۆ ئەم قورئانە دانەبەزێنرا بۆ سەر پیاوێکی گەورە لە پیاوە گەورەکانی دوو شارەکە؟! (مەبەستیان مەککە و طائف بووە).
(٣٢) ئایا ئەوانە ڕەحمەتی پەروەردگاری تۆ دابەش دەکەن؟! (کەسانی شایستە دەدۆزنەوە بۆ پێغەمبەرایەتی؟!) لە کاتێکدا ئێمەین کە ڕزق و ڕۆزیمان لە نێوانیاندا دابەش کردووە لە ژیانی دنیادا و پلەو پایەی هەندێکمان بەرزکردۆتەوە بەسەر هەندێکیاندا، بۆ ئەوەی هەموویان کاروباری یەکتر تەواوبکەن و کەڵك لە توانایی و لێهاتوویی یەکتر وەربگرن، جا لەگەڵ ئەو هەموو بەهرە و بەخششانەدا ڕەحمەت و میهرەبانی پەروەردگاری تۆ (کە تایبەتی ئیماندارانە لە قیامەتدا) لە هەموو ئەو شتانەی کە خەڵکی کۆی دەکەنەوە (لە ماڵ و سامان و هۆکارەکانی ڕابواردن) چاکترو بەنرخترە.
(٣٣) ئەگەر لەبەرئەوە نەبوایە خەڵکی هەموو دەبوون بە یەکپارچە (لە بێ باوەڕی و تاوانکاریدا)، ئەوە هەر کەس باوەڕی بە خوای میهرەبان نەبوایە سەقفی خانووەکەیمان لە زیو بۆ دروست دەکرد، هەروەها قادرمە و ئاسانسوارمان بۆ دەکردن تا بەسەریدا سەربکەون و دەربکەون...

وَلِبُيُوتِهِمْ أَبْوَٰبًا وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِـُٔونَ ﴿٣٤﴾ وَزُخْرُفًا ۚ وَإِن
كُلُّ ذَٰلِكَ لَمَّا مَتَٰعُ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۚ وَٱلْءَاخِرَةُ عِندَ رَبِّكَ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾ وَمَن يَعْشُ عَن ذِكْرِ ٱلرَّحْمَٰنِ نُقَيِّضْ لَهُۥ شَيْطَٰنًا
فَهُوَ لَهُۥ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾ وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ ٱلسَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ
أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَنَا قَالَ يَٰلَيْتَ بَيْنِى وَبَيْنَكَ
بُعْدَ ٱلْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ ٱلْقَرِينُ ﴿٣٨﴾ وَلَن يَنفَعَكُمُ ٱلْيَوْمَ
إِذ ظَّلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِى ٱلْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾ أَفَأَنتَ تُسْمِعُ
ٱلصُّمَّ أَوْ تَهْدِى ٱلْعُمْىَ وَمَن كَانَ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾
فَإِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُم مُّنتَقِمُونَ ﴿٤١﴾ أَوْ نُرِيَنَّكَ ٱلَّذِى
وَعَدْنَٰهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِم مُّقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾ فَٱسْتَمْسِكْ بِٱلَّذِىٓ أُوحِىَ
إِلَيْكَ ۖ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾ وَإِنَّهُۥ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ ۖ
وَسَوْفَ تُسْـَٔلُونَ ﴿٤٤﴾ وَسْـَٔلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رُّسُلِنَآ
أَجَعَلْنَا مِن دُونِ ٱلرَّحْمَٰنِ ءَالِهَةً يُعْبَدُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
مُوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَإِي۟هِۦ فَقَالَ إِنِّى رَسُولُ
رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٤٦﴾ فَلَمَّا جَآءَهُم بِـَٔايَٰتِنَآ إِذَا هُم مِّنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾

(٣٤) هەروەها بۆ ماڵەکانیان قاپی و دەروازەی زیو و کورسی و قەنەفەی رازاوەشمان پێدەبەخشین تا پاڵ بدەنەوە و شانی لەسەر دادەن...

(٣٥) بە هەموو نـەخش و نـیگارێکی جـوان و رازاوە (دارو دیـــوارو سـەقف ودەرگـا و کـەلوپەلی نـاو مـاڵەکـانیانمان دەرازاندەوە)، جا ئەوە هەر هەمووی خـۆشگوزەرانـی ژیـانی دنیا نەبێت هیچی‌تر نی‌یە، لە کاتێکدا کە ژیانی پڕ لە خۆشی و بەختەوەری نەبراوە لای پەروەردگارت بۆ دینداڕو خواناسان ودووره پەرێزانە لە گوناهــ

(٣٦) کەسێك خۆی کوێر بکات لە ئاستی قورئان و یادی خوای میهرەبان، ئەوە ئێمە شـەیتانێك دەکـەینە مـۆکـلەو مـلۆزمی وهەمیشە دەبێتە یار و یاوەری و لەگەڵیدا دەبێت.

(٣٧) بێگومان ئەو شەیتانانە؛ رێگەی راسـتیان لێ دەگـرن و وایان لێدەکەن کە وابزانن بەدڵنیایی لەسەر رێبازێکی چاك و راستن.

(٣٨) تا ئەو کاتەی خەڵەتاوە کە دێتە لامان (لە قیامەتدا خۆی و شەیتانەکەی ئامادە دەکرێن بۆ لێپرسینەوە) ئەو کاتە شەیتانەکەی دەڵێت: خۆزگە نێوانی من و تۆ بە قـەدەر رۆژهەڵات و رۆژئاوا لەیەك دووربوایە، ئای کە هاورێیەکی نالەبارو خراپو نارەسەن بوویت.

(٣٩) ئەمرۆ ئەو قسە و گلەیی و بناشتانە هەرگیز سوودتان پێ ناگەیەنن، (چونکە) کاتی خۆی ئێوە ستەمتان لە خۆتان و خەڵکیش کردووە، ئێستە بێگومان هەردوولاتان لە سزاو ئازاردا بەشدران.

(٤٠) ئایا تۆ ئەی پێغەمبەر ئەو بێ‌باوەڕەی کە وەك کەڕ وایە گوێبیست دەکەیت؟ یان ئەوەی کوێرە هیدایـەتی دەدەیت؟! یاخود ئەو کەسەی لە گومڕایی ئاشکرادا رۆچووە رێنموویی دەکـەیت؟! (دیـارە ئـەوە حـاڵیان بـێت هیدایەتیان ئاسان نیە).

(٤١) جا ئەگەر تۆ لەناو بەرین و بتمرێنین، ئەوە ئێمە هەر تۆڵەیان لێدەسێنین.

(٤٢) یاخود ئەنجامی ئەوهەڕەشەیەی لێمان کردوون نیشانی تۆی دەدەین، چونکە ئێمە بە تـەواوی تـوانـامان بەسەریاندا هەیە. و (لەدەستی بە توانامان دەرباز نابن).

(٤٣) کەواتە تۆ بێ خەم بەو پابەندی ئەوەبە کە نیگات بۆ کراوە؛ چونکە تۆ بەڕاستی لەسەر رێگە و رێبـاز و بەرنامەیەکی راست و دروستیت (لە لایەن پەروەردگارتەوە ئاراستە دەکرێیت).

(٤٤) بەراستی ئەم قورئانە یادخەرەوەیە بۆ خۆت و بۆ قەومەکەت، لە ئایندەشدا پرسیارتان لێدەکرێت دەربارەی.

(٤٥) تۆ لەو پێغەمبەرانەی کە ناردوومانە پێش تۆ بپرسە، ئایا جگە لە خوای میهرەبان خـوای تـرمان دیـاری کردووە کە بەندایەتی بۆ بکرێت. (مەبەست ئەوەیە کە سەرچاوەی هەموو پێغەمبەران یەکێکە)

(٤٦) سوێند بە خوا ئێمە موسا پێغەمبەرمان نارد بە بەڵگە و نیشانەکانمانەوە بۆ لای فیرعەون و دارو دەستەی، پێی راگەیاندن کە: بەڕاستی من رەوانەکراوی پەروەردگاری هەموو جیهانەکانم.

(٤٧) کەچی کە هاتە لایان بە بەڵگە و موعجیزەکانمانەوە، سەریان سوڕماو گـاڵتە و پـێکەنینیان بـە گـوفتارو موعجیزەکانی دەهات. و باوەڕیان پێ نەدەکرد.

وَمَا نُرِيهِم مِّنْ ءَايَةٍ إِلَّا هِىَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَٰهُم
بِٱلْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾ وَقَالُوا۟ يَٰٓأَيُّهَ ٱلسَّاحِرُ ٱدْعُ لَنَا
رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِندَكَ إِنَّنَا لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ
ٱلْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنكُثُونَ ﴿٥٠﴾ وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِى قَوْمِهِۦ
قَالَ يَٰقَوْمِ أَلَيْسَ لِى مُلْكُ مِصْرَ وَهَٰذِهِ ٱلْأَنْهَٰرُ تَجْرِى مِن
تَحْتِىٓ ۖ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾ أَمْ أَنَا۠ خَيْرٌ مِّنْ هَٰذَا ٱلَّذِى هُوَ مَهِينٌ
وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾ فَلَوْلَآ أُلْقِىَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ مِّن ذَهَبٍ أَوْ جَآءَ
مَعَهُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٣﴾ فَٱسْتَخَفَّ قَوْمَهُۥ
فَأَطَاعُوهُ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَوْمًا فَٰسِقِينَ ﴿٥٤﴾ فَلَمَّآ ءَاسَفُونَا
ٱنتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَٰهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾ فَجَعَلْنَٰهُمْ
سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلْءَاخِرِينَ ﴿٥٦﴾ ۞ وَلَمَّا ضُرِبَ ٱبْنُ مَرْيَمَ
مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾ وَقَالُوٓا۟ ءَأَٰلِهَتُنَا
خَيْرٌ أَمْ هُوَ ۚ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًۢا ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾
إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَٰهُ مَثَلًا لِّبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ
﴿٥٩﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنَا مِنكُم مَّلَٰٓئِكَةً فِى ٱلْأَرْضِ يَخْلُفُونَ ﴿٦٠﴾

(٤٨) هیچ معجزەیەکمان نیشان نەداون، کە لەوی تر گەورەتر نەبووبێت، (جا کە باوەڕیان نەهێناوە) گرفتاری تاڵی و ناخۆشی و سزامان کردن بۆ ئەوەی بگەڕێنەوە و بەخۆدا بچنەوە.

(٤٩) کەچی بە موسایان وت: ئەی جادووگەر!! لە پەروەردگارت داوا بکە بۆمان، بەو پەیمانەی بەتۆی داوە بابەڵاو ناخۆشیمان لەسەر هەڵبگرێت ئەوسا ئێمە بەراستی لە هیدایەت دراوان دەبین!!

(٥٠) جاهەر کە بەڵاو ناخۆشیمان لەسەر لابردن خێرا بەڵێن و پەیمانەکەیان هەڵدەوەشاند.

(٥١) فیرعەون جاڕیدا بەناو قەوم و گەلەکەیدا و وتی: ئەی قەوم و گەلم، من پاشای میصرم و فەرمانڕەوای ئەم وڵاتەم، ئەم رووبارانەش بەبەر کۆشکەکانمداً دەڕوات، ئایا ئەم دەسەڵاتەی من نابینن؟!...

(٥٢) باشە، ئەوە نابینن خۆ من چاکترم لەو کەسەی ناوبانگی نی‌یە و کەسایەتیەکی لاوازو نەناسراوە و زمان پاراو نی‌یە و لەوانە نی‌یە بتوانێت چاك خەڵکی تێبگەیەنێت؟!

(٥٣) جا ئەوە بۆچی بازنی ئاڵتون و زێڕی پێشکەش ناکرێت (تانیشانە بێت بۆ پایەداری؟!) یان ئەوە بۆ فریشتە لە گەڵیدا نەهاتن بۆ بانگەواز کردن و پشتیوانی لێکردنی؟!

(٥٤) فیرعەون هیچ نرخی دانەنا بۆ قەوم و گەلەکەی، بەسووکی سەیری دەکردن، ئەوانیش ملکەچ و فەرمانبەرداری بوون، بەراستی ئەوانە قەومێکی فاسق و تاوانبار و گوناهکار بوون.

(٥٥) خوا فەرمووی: جا کاتێك ئێمەیان تووڕە کردو رقی ئێمەیان هەستان، ئێمەش تۆڵەمان لێسەندن، هەر هەموویانمان لە دەریادا خنکاندو نوقم کرد...

(٥٦) جاکردمانن بە پێشەنگی تیاچووەکان و پەند و عیبرەت بۆ خەڵکی تری دوای ئەوان.

(٥٧) کاتێکیش باسی کوڕەکەی مەریەم ـ عیسا ـ بەنموونە هێنرابێتەوە، دەستبەجێ قەوم و هۆزەکەی تۆ ملەجەڕێیان کردووە و سەریان باداوە و تەسلیمی حەق نەبوون (بە باسکردنی بێزارو سەغڵەت بوون)...

(٥٨) وتوویانە ئایا پەرتسراوەکانی ئێمە شایانی پەرستنن یان ئەو؟! واتە ـ عیسا ـ، ئەو نموونەیەشیان تەنها بۆ موجادەلە بۆ تۆ دەهێنایەوە (وەنەبێت بەشوێن حەق و راستیدا بگەڕێن)، بەڵکو ئەوانە کەسانێکن هەمیشە حەز بە دوژمنایەتی و ئاژاوە و ململانێی بێ سەروبن دەکەن.

(٥٩) ئەو عیسایە تەنها بەندەیەکی ئێمە بوو کە نازو نیعمەتی پێغەمبەرایەتیمان پێبەخشی و کردمانە نموونەیەکی چاك بۆ نەوەی ئیسرائیل تا شوێنی بکەونو پەیرەوی بکەن.

(٦٠) خۆ ئەگەر بمانویستایە ئێوەمان دەکردە فریشتە ولە زەویدا نیشتەجێمان دەکردن و هەموو فەرمانبەردار دەبوون. (چونکە سروشتی فریشتە وایە).

وَإِنَّهُۥ لَعِلْمٌ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَٱتَّبِعُونِ ۚ هَٰذَا صِرَٰطٌ
مُّسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ ۖ إِنَّهُۥ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ
﴿٦٢﴾ وَلَمَّا جَآءَ عِيسَىٰ بِٱلْبَيِّنَٰتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُم بِٱلْحِكْمَةِ
وَلِأُبَيِّنَ لَكُم بَعْضَ ٱلَّذِى تَخْتَلِفُونَ فِيهِ ۖ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ
﴿٦٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ رَبِّى وَرَبُّكُمْ فَٱعْبُدُوهُ ۚ هَٰذَا صِرَٰطٌ مُّسْتَقِيمٌ
﴿٦٤﴾ فَٱخْتَلَفَ ٱلْأَحْزَابُ مِنۢ بَيْنِهِمْ ۖ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا۟
مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ أَلِيمٍ ﴿٦٥﴾ هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا ٱلسَّاعَةَ أَن
تَأْتِيَهُم بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٦﴾ ٱلْأَخِلَّآءُ يَوْمَئِذٍۭ
بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٦٧﴾ يَٰعِبَادِ لَا خَوْفٌ
عَلَيْكُمُ ٱلْيَوْمَ وَلَآ أَنتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا
وَكَانُوا۟ مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾ ٱدْخُلُوا۟ ٱلْجَنَّةَ أَنتُمْ وَأَزْوَٰجُكُمْ
تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِم بِصِحَافٍ مِّن ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ ۖ
وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ ٱلْأَنفُسُ وَتَلَذُّ ٱلْأَعْيُنُ ۖ وَأَنتُمْ فِيهَا
خَٰلِدُونَ ﴿٧١﴾ وَتِلْكَ ٱلْجَنَّةُ ٱلَّتِىٓ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾ لَكُمْ فِيهَا فَٰكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

(٦١) بەڕاستی لە دایکبوونی عیسا، بەبێ باوك، بەڵگەیە لەسەر قیامەت، کەواتە بەگومان مەبن لێی و باوەڕی پێبهێنن، هەروەها پێیان بڵێ: هەر پەیرەوی لە زاتی من بکەن، هەر ئەوەشە ڕێگەی ڕاست و دروست. (بۆ دینداریو خواناسی).

(٦٢) خەڵکینە هەوڵ بدەن با شەیتان ڕێتان پێ نەگرێت و لەڕێی ڕاست لاتان نەدات چونکە بێگومان ئەو دوژمنێکی ئاشکراتانە.

(٦٣) کاتێك عیسا بە موعجیزەی ئاشکراوە ڕەوانەکرا بۆ نەوەی ئیسرائیل، وتی: بەڕاستی من حیکمەت و داناییم بۆ هێناون، هەروەها زانیاری ئەوەشم پێیە کە ئەو شتانەتان بۆ ڕوون بکەمەوە کە کێشەتان لەسەری هەیە و ڕاو بۆچوونتان لەسەری جیاوازە، جا ئێوە لە خوا بترسن و گوێڕایەڵی من بکەن.

(٦٤) بەڕاستی خوای گەورە پەروەردگاری منیش و ئێوەشە، تەنها ئەو بپەرستن، هەر ئەمەشە ڕێگە و ڕێبازی ڕاست و دروست. (ڕێگای دینداریو سەرفەرازی).

(٦٥) پاشان دەستە و گرۆهەکان جیاوازی کەوتە نێوانیان لەسەر عیسا خۆی، وەیل و قوڕبەسەری بۆ ئەوانەی کە ستەمیان کردووە و ستەم دەکەن، لە سزاو ئازاری ڕۆژێکی پڕ ئێش.

(٦٦) ئایا ئەوانە جگەلە هاتنی قیامەت چاوەڕوانی چیتر دەکەن، لە کاتێکدا ئەوان هەستی پێناکەن.

(٦٧) دۆستان و برادەران هەر هەموو لەو ڕۆژەدا دوژمنی یەکترن، هەموو ڕقیان لە یەك دەبێتەوە، جگە لەو کەسانەی کە لەسەر بنچینەی تەقواو خواناسین کۆ بوونەتەوە و برایەتییان بەرپا کردووە.

(٦٨) خوای گەورە پێیان دەفەرموێت: ئەی بەندە بەڕێزەکانم ئەمرۆ ئیتر ئێوە هیچ ترس و بیمێکتان نابێت و هیچ غەم و پەژارەیەك ڕووتان تێ ناکات...

(٦٩) ئەو بەختەوەرانە ئەو کەسانەن کە کاتی خۆی باوەڕیان هێناوە بە ئایەتەکانی ئێمە و نیشانەکانی دەسەڵاتداریمان لە بوونەوەردا و ئیماندارو موسلمانیش بوون.

(٧٠) پێیان دەوترێت: فەرموون بچنە بەهەشتەوە خۆتان و هاوسەرانتان، خۆتان و ئەوانەی وەك ئێوە خواناس بوون و لەوێ ژیانی کامەرانی و شادی بەختەوەریتان پێ دەدرێت.

(٧١) لەسەر سینی و کوپی ئاڵتون جۆرەها خواردن و خواردنەوەی جوان و ڕازاوە و تام خۆش و بۆن خۆشیان بەسەردا دەگێڕن و لەو بەهەشتەدا هەرچی نەفس حەزی لێ بکات و دڵ بیخوازێت و چاو حەز بەدیتنی بکات ئامادەیە و ئێوە؛ ئەی خواناس و پاکان، ژیانی هەمیشەیی و نەبڕاوەشی تیادا دەبەنە سەر.

(٧٢) (خوای میهرەبان ئەوەندەیتر دڵخۆشیان دەکات، کاتێك پێیان دەفەرموێت): ئا ئەو بەهەشتەی کە ئێستا ئێوە بوونەتە خاوەنی، وەك میراتیی شایستەی خۆتانە، بەهۆی ئەو کارو کردەوانەی کە کاتی خۆی ئەنجامتان دەدا.

(٧٣) میوەهاتی زۆر و هەمەجۆر تیایدا بۆتان ئامادەیە و لێی دەخۆن (هەرگیز تەواو نابێت و کەم ناکات).

إِنَّ ٱلْمُجْرِمِينَ فِى عَذَابِ جَهَنَّمَ خَٰلِدُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ
فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾ وَمَا ظَلَمْنَٰهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا۟ هُمُ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٧٦﴾
وَنَادَوْا۟ يَٰمَٰلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ ۖ قَالَ إِنَّكُم مَّٰكِثُونَ ﴿٧٧﴾ لَقَدْ
جِئْنَٰكُم بِٱلْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَٰرِهُونَ ﴿٧٨﴾ أَمْ أَبْرَمُوٓا۟ أَمْرًا
فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٧٩﴾ أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَىٰهُم ۚ بَلَىٰ
وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾ قُلْ إِن كَانَ لِلرَّحْمَٰنِ وَلَدٌ فَأَنَا۠ أَوَّلُ
ٱلْعَٰبِدِينَ ﴿٨١﴾ سُبْحَٰنَ رَبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ رَبِّ ٱلْعَرْشِ
عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾ فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا۟ وَيَلْعَبُوا۟ حَتَّىٰ يُلَٰقُوا۟ يَوْمَهُمُ
ٱلَّذِى يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾ وَهُوَ ٱلَّذِى فِى ٱلسَّمَآءِ إِلَٰهٌ وَفِى ٱلْأَرْضِ
إِلَٰهٌ ۚ وَهُوَ ٱلْحَكِيمُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾ وَتَبَارَكَ ٱلَّذِى لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِندَهُۥ عِلْمُ ٱلسَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
﴿٨٥﴾ وَلَا يَمْلِكُ ٱلَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ ٱلشَّفَٰعَةَ إِلَّا مَن
شَهِدَ بِٱلْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ
لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۖ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾ وَقِيلِهِۦ يَٰرَبِّ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ قَوْمٌ
لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ فَٱصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَٰمٌ ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

(٧٤) بەراستی تاوانبار و تـاوانکـاران لەنـاو ئـازار و سـزای دۆزەخدا بەهەمیشەیی دەمێننەوە.
(٧٥) ئازارو سـزا لە سـەریان کـەم نـاکـرێتەوە، لە کـاتێکدا هەمووشیان تیایدا نائومێد و بێ‌هیوان.
(٧٦) جا وەنەبێت ئێمە ستەممان لێکردبن بەڵکو هەر خـۆیان ستەمکار بوون.
(٧٧) دۆزەخیەکان هاوار دەکەن، ئەی مـالك (کـە فـریشتەی سەرپەرشتیارە): دەبا پەروەردگارت بمانکوژێت، دەبا بمرین و کۆتایی بەم سەغلەتیەمان بێت، لە وەڵامیاندا دەڵێت: بەراستی ئەوە جێتانە و تیایدا بۆ هەمیشە دەبێت بمێننەوە (ئا بەو شێوەیە قورئان باسی بەختەوەران و باسی بەدبەخت و نـاپوختەکـان دەخاتە بەرچاو، ئەوسا دێتەوە بۆ دنیا و دەیەوێت پێش ئەوەی ئەو رۆژە بەرپا ببێت خەڵکی فریای خۆیان بکەون):
(٧٨)سوێند بەخوا ئێمە پـەیامی حـەق و راسـتیمان بـۆ ئـێوە رەوانە کردووە کەچی زۆربەتان حەزتان لە حەق و راستی نیە و لێی بێزارن.
(٧٩) ئەوانە هەرکاتێك بریارێك بدەن و پیلانێك بگێرن دژی موسڵمانان، ئەوە ئێمە پیلانەکە بە سەریاندا دەشکێنینەوە و بە زەرەری خۆیان تەواوی دەکەین.
(٨٠) ئایا ئەوانە وادەزانن کە ئێمە لە نهێنی و چپەیان بێئاگاین و نابیستین؟! نەخێر وانی‌یە، ئێمە زۆر ئاگادارین و فریشتە چاودێرەکانیشمان کە هەمیشە لە نزیکیانەوەن، وردو درشتی گوفتارو کرداریان تۆمار دەکەن.
(٨١) ئەی پێغەمبەر ﷺ بەو خوانەناسانە بڵێ: ئەگەر خوای میهرەبان کوڕی ببوایە من یەکەم کەس دەبووم لەو کەسانەی کە ملکەچ دەبووم!! (بۆ خۆی‌و کوڕی!!)
(٨٢) پـاکـی و بـێگەردی بـۆ پـەروەردگاری ئـاسمانەکـان و زەوی، بـۆ پـەروەردگاری عـەرش و تـەختی فەرمانرەوایەتی، دەربارەی ئەو گوفتارە ناقۆڵاو بێ سەرو بنانەی کە نەفامان بۆ پەروەردگار هەڵی دەبەستن.
(٨٣) جاڕێ وازیان لێ بهێنە؛ با هەر رۆبچن لە قسەی هەلەق و مەلەقدا و با هەر گەمە و یاری بکـەن، هـەتا دەگەنە ئەو رۆژەی هەڕەشەیان لێکراوە دەربارەی.
(٨٤) خوا ئەو زاتەیە کە هەر خۆی، خوای ئاسمانە و هەر ئەو خوای زەویشە و هەر ئەوە کە تەواو دانا و زانایە.
(٨٥) ئەو زاتەی کە خاوەنی ئاسمانەکان و زەوی و نێوانیانە زۆر موبارەك و خێربەخش و پاك و بێ گەردە و هەر ئەو دەزانێت کەی قیامەت بەرپا دەبێت، بۆ لای ئەویش دەبرێنەوە.
(٨٦) (ئەوەش چاك بزانن) ئەو رۆژە، ئەوانەی کە ئەوان دەیانپەرستن لە جیاتی خوا تکاو شەفاعەتیان بەدەست نیە، مەگەر کەسێك کە شایەتی راستی دابێت و بزانێت کێ شایستەی تکا بۆکردنە.
(٨٧) سوێند بەخوا ئەگەر لەو خوانەناسانە بپرسیت: کێ دروستی کردووە، ئەوە بەدڵنیاییەوە دەڵێن (الله)؛ کەوابوو بەرەو چی و بەرەو کوێ لە رێبازی یەکخواناسی لادەدرێن و شوێنی ناحەقی دەکەون؟!
(٨٨) سوێند بەگوفتاری پێغەمبەر کە وتی: پەروەردگارا، بەراستی ئەمانە قەوم و هۆزێکن، باوەڕ ناهێنن.
(٨٩) دەتۆش ئەی پێغەمبەر ﷺ لەبەر ئەوە چاوپۆشیان لێ بکە و لێیان ببوورە، سـەلامیان لێ بکـە و نـەرمبە لەگەڵیان، لە ئایندەدا دەزانن چییان بەسەر دێت و خۆیان دەبیننەوە، یاخود تێدەگەن و باوەڕ دەهێنن.

سُورَةُ الدُّخَانِ — ترتيبها ٤٤ — آياتها ٥٩

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

حمٓ ﴿١﴾ وَٱلْكِتَٰبِ ٱلْمُبِينِ ﴿٢﴾ إِنَّآ أَنزَلْنَٰهُ فِى لَيْلَةٍ
مُّبَٰرَكَةٍ ۚ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ﴿٣﴾ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿٤﴾
أَمْرًا مِّنْ عِندِنَآ ۚ إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٥﴾ رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ
ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٦﴾ رَبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَآ ۖ
إِن كُنتُم مُّوقِنِينَ ﴿٧﴾ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ يُحْىِۦ وَيُمِيتُ ۖ رَبُّكُمْ
وَرَبُّ ءَابَآئِكُمُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٨﴾ بَلْ هُمْ فِى شَكٍّ يَلْعَبُونَ
﴿٩﴾ فَٱرْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِى ٱلسَّمَآءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٠﴾ يَغْشَى
ٱلنَّاسَ ۖ هَٰذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١﴾ رَّبَّنَا ٱكْشِفْ عَنَّا ٱلْعَذَابَ
إِنَّا مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾ أَنَّىٰ لَهُمُ ٱلذِّكْرَىٰ وَقَدْ جَآءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿١٣﴾
ثُمَّ تَوَلَّوْا۟ عَنْهُ وَقَالُوا۟ مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ ﴿١٤﴾ إِنَّا كَاشِفُوا۟ ٱلْعَذَابِ قَلِيلًا ۚ
إِنَّكُمْ عَآئِدُونَ ﴿١٥﴾ يَوْمَ نَبْطِشُ ٱلْبَطْشَةَ ٱلْكُبْرَىٰٓ إِنَّا مُنتَقِمُونَ
﴿١٦﴾ ۞ وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَآءَهُمْ رَسُولٌ
كَرِيمٌ ﴿١٧﴾ أَنْ أَدُّوٓا۟ إِلَىَّ عِبَادَ ٱللَّهِ ۖ إِنِّى لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٨﴾

سورەتی (الدخان)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی (الشوری) بدە.

(٢) سوێند بەم قورئانە ڕوون و ئاشکرایە.

(٣) بەڕاستی ئێمە لە شەوێکی بە فەڕو پیرۆزدا قورئانمان نازڵ کردووە، بێگومان ئێمە هەمیشە بێدارکەرەوەی بەندەکانمانین. (تا ڕێبازی ڕاست و دروست بگرنەبەر).

(٤) لەو شەوە پیرۆزەدا هەموو کاروکردەوە و بەرنامەیەکی پڕ لە حیکمەت و دانایی لە یەك جیا دەکرێتەوە.

(٥) ئەمەش فەرمان و بڕیارێکە لەلایەن ئێمەوە، بێگومان هەر ئێمەیش پێغەمبەران دەنێرین.

(٦) ڕەوانە کردنی ئەم قورئانە، ڕەحمەتی پەروەردگاری تۆیە بۆ ئادەمیزاد، تا لە سەرگەردانی ڕزگاری ببێت، بەڕاستی هەر ئەویشە کە بیسەرو زانایەبە هەموو شتێك.

(٧) ئەو زاتە پەروەردگاری ئاسمانەکان و زەوی و هەموو دروستکراوانی نێوانیایە، ئەگەر ئێوە دڵنیان و باوەڕتان هەیە.

(٨) هیچ خوایەك نی‌یە جگە لەو زاتە، دەژێنێ و دەمرێنێت، پەروەردگاری ئێوەش و باوو باپیرانی دێرینیشتانە.

(٩) لەگەڵ ئەم هەموو بەڵگە و نیشانە گەورە و گرنگانەدا، خوانەناسان لەگومان و دوودڵیدا ڕۆچوون و سەرگەرمی گەمە و یارین. (غافڵن و حساب بۆ قیامەت ناکەن).

(١٠) (ئەوانە هەروا بەسەریانەوە ناچێت) چاوەڕێی ڕۆژێك بکە کە دوکەڵێکی ئاشکرا بەری ئاسمان دەگرێت.

(١١) هەموو خەڵکی دادەگرێتەوە، بۆیە بە ترسەوە دەڵێن: ئەمە سزاو ئازارێکی بە ئێشە (وا ڕووی تێ کردووین).

(١٢) بەناچاری دان بەدەسەڵاتی خوادا دەنێن و دەڵێن: پەروەردگارا تۆ ئەم سزاو ئازارەمان لەکۆڵ بکەرەوە، بێگومان ئێمە باوەڕدارین!! (بەزات و پێغەمبەران و پەیامەکانی تۆ).

(١٣) (بەڵام تازە بەسەرچوو!! کەی بێداربوونەوە و ئیمان هێنانی ناچاری سوودی هەیە بۆیان)، چۆن و لەکوێ ئامۆژگاری وەردەگرن، لەکاتێکدا پێغەمبەرێکی ئاشکرایان بۆ ڕەوانە کرابوو.

(١٤) پاشان پشتیان تێکرد و وتیان: فێر کراوێکی شێتە!!

(١٥) (ئەی کافران) ئێمە چاك دەتانناسین، هەر کەمێك سزاو ئازارتان لێ دوور بخەینەوە، دەچنەوە دۆخی جاران.

(١٦) ڕۆژێك دێت هەڵمەتێکی گەورە بۆ تاوانباران دەبەین و ئێمە بە دڵنیایی‌یەوە تۆڵەسێنەرین لە ستەمکاران. (هەروا بۆیان ناچێتە سەر).

(١٧) سوێند بەخوا ئێمە پێش ئەمان قەوم و هۆزی فیرعەونمان تاقیکردەوە، پێغەمبەرێکی بەڕێز و میهرەبانیان بۆ هات. (تا پەیامی خوایان پێ ڕابگەیەنێت).

(١٨) ئەوە بوو بە فیرعەون و داروودەستەکەی وت: بەندەکانی خوا (نەوەی ئیسرائیل) بە من بسپێرن، چونکە بەڕاستی من پێغەمبەرێکی ئەمین و دڵسۆزم بۆ هەر هەمووتان.

وَأَن لَّا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ ۖ إِنِّي آتِيكُم بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٩﴾ وَإِنِّي عُذْتُ
بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَن تَرْجُمُونِ ﴿٢٠﴾ وَإِن لَّمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاعْتَزِلُونِ ﴿٢١﴾ فَدَعَا
رَبَّهُ أَنَّ هَٰؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ﴿٢٢﴾ فَأَسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُم
مُّتَّبَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا ۖ إِنَّهُمْ جُندٌ مُّغْرَقُونَ ﴿٢٤﴾ كَمْ
تَرَكُوا مِن جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٥﴾ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٢٦﴾ وَنَعْمَةٍ
كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ ﴿٢٧﴾ كَذَٰلِكَ ۖ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿٢٨﴾
فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٩﴾ وَلَقَدْ
نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٣٠﴾ مِن فِرْعَوْنَ ۚ إِنَّهُ
كَانَ عَالِيًا مِّنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدِ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾ وَآتَيْنَاهُم مِّنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ
﴿٣٣﴾ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾ إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا
نَحْنُ بِمُنشَرِينَ ﴿٣٥﴾ فَأْتُوا بِآبَائِنَا إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾ أَهُمْ
خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ أَهْلَكْنَاهُمْ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ
﴿٣٧﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ ﴿٣٨﴾
مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

(١٩) خۆشتان بەگەورە دامەنێن لە بەرامبەر خـوای بـە رزو بەدەسەڵاتەوە، بێگومان من بەڵگە و نیشانەی گرنگ و بەهێز و ئاشكرام هێناوە بۆتان. (تا بروام پێ بكەن).

(٢٠) من پەنا دەگرم بە پەروەردگاری خۆم، كە پەروەردگاری ئێوەشە لەوەی كە بەردبارانم بكەن.

(٢١) خۆ ئەگەر هەر باوەڕم پێ ناكەن وازم لێ بهێنن و كارتان بەمنەوە نەبێت. (با پەیامەكەم رابگەیەنم).

(٢٢) بەهۆی ئەوەی كـە وازیـان لێ نـەهێنا، هـاناو هـاواری بردووە بۆ پـەروەردگاری: پـەروەردگارا، بـەڕاستـی ئـەمانە كۆمەڵێكی تاوانبارو گوناهكارن.

(٢٣) ئەوسا ئیتر خوا فەرمانی بۆ نارد كـە شـەو ڕەوی بكـە بەبەندەكانم و شار چۆڵ بكەن، بێگومان ئەوانە بـە دواتـاندا دێن.

(٢٤) جا كە خۆت و ئیمانداران لە دەریا پەڕینەوە دەریا بەجێ بهێڵە بەواڵا كراوی چـونكە بـەراسـتی ئـەوانـە سـوپایەكـی خنكێنراون تیایدا...

(٢٥) ئەوان چەندەها باخ و باخات و كانیاوی سازگاری زۆریان بە جێهێشت...

(٢٦) چەندەها كێڵگە و بێستان و جێگە و رێگەی خۆشیان لە دوا بە جێما..

(٢٧) جۆرەها نازو نیعمەتی تریش كە ژیانیان بە خۆشی تیایدا دەبردە سەر...

(٢٨) ئا بەو شێوەیە لەوانمان سەندەوە و كردمانە میراتی خەڵكانێكی تر...

(٢٩) جا نە ئاسمان بۆیان گریا و نە زەویش، ساتە وەختێكیش مۆڵەتیان نەدرا...

(٣٠) پاشان ئێمە نەوەی ئیسرائیلمان لە سزای چەوسێنەرەوەی فیرعەون رزگار كرد...

(٣١) بەڵێ؛ لە دەست فیرعەون كە زۆر خۆی بەگەورە دەزانی و بە تەواوی لەسنوور دەرچوو بوو...

(٣٢) ئێمە ئەوكاتە نەوەی ئیسرائیلمان هەڵبژارد لە رووی ئاگایی و زانیاریەوە و رێزی ئەوانماندا بەسەر هەموو خەڵكی ئەو سەردەمەدا... (چونكە ئەو كاتە لەوان چاكتر لە سەرزەویدا نەبووە).

(٣٣) ئێمە بەڵگە و نیشانەی ئاشكرای زۆرمان پێبەخشین و بەجۆرەها شێوەی ئاشكراو روون تاقیمانكردنەوە.

(٣٤) بەراستی ئەوانە (واتە بتپەرستان) دەڵێن:..

(٣٥) ژیانمان تەنها یەك جارە و زیندوو ناكرێینەوە. (بۆ لێپرسینەوەو پاداشتو سزا).

(٣٦) ئەگەر زیندووبوونەوە حەقیقەتە، باو و باپیرانمان كە مردوون بیانهێننەوە ئەگەر ئێوە راست دەكەن؟!!

(٣٧) ئایا ئەمانە چاكترن یان قەومی – تبع – (كە قەومێكی دەسەڵاتدار بـوون لە پـێش ئـیسلامدا، قـوڕەیش دەنگوباسی ئازایەتیانی بیستبوو)، هەروەها ئەوانەی پێشیان، ئێمە هەموویانمان لەناوبرد، بەڕاستی هەر هەموویان تاوانبار بوون. (ئازایەتی و دەسەڵاتیان فریایان نەكەوت).

(٣٨) خۆ ئێمە ئاسمانەكان و زەوی و ئەو شتانەی نێوانیانمان بەگاڵتە و بێ هوودە دروست نەكردووە.

(٣٩) (بەڵكو هەمووی) لەسەر بنچینەی حەق و راستی نەبێت دروستمان نەكردوون، بەڵام زۆربەیان لەم راستیە نازانن و دەركی ناكەن و تێی ناگەن.

إِنَّ يَوْمَ ٱلْفَصْلِ مِيقَٰتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِى مَوْلًى
عَن مَّوْلًى شَيْـًٔا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾ إِلَّا مَن رَّحِمَ ٱللَّهُ ۚ
إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾ إِنَّ شَجَرَتَ ٱلزَّقُّومِ ﴿٤٣﴾
طَعَامُ ٱلْأَثِيمِ ﴿٤٤﴾ كَٱلْمُهْلِ يَغْلِى فِى ٱلْبُطُونِ ﴿٤٥﴾ كَغَلْىِ
ٱلْحَمِيمِ ﴿٤٦﴾ خُذُوهُ فَٱعْتِلُوهُ إِلَىٰ سَوَآءِ ٱلْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ
صُبُّوا۟ فَوْقَ رَأْسِهِۦ مِنْ عَذَابِ ٱلْحَمِيمِ ﴿٤٨﴾ ذُقْ إِنَّكَ
أَنتَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾ إِنَّ هَٰذَا مَا كُنتُم بِهِۦ تَمْتَرُونَ
﴿٥٠﴾ إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ فِى مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾ فِى جَنَّٰتٍ وَعُيُونٍ
﴿٥٢﴾ يَلْبَسُونَ مِن سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَٰبِلِينَ ﴿٥٣﴾
كَذَٰلِكَ وَزَوَّجْنَٰهُم بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ
فَٰكِهَةٍ ءَامِنِينَ ﴿٥٥﴾ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا ٱلْمَوْتَ
إِلَّا ٱلْمَوْتَةَ ٱلْأُولَىٰ ۖ وَوَقَىٰهُمْ عَذَابَ ٱلْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾ فَضْلًا
مِّن رَّبِّكَ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَٰهُ بِلِسَانِكَ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾ فَٱرْتَقِبْ إِنَّهُم مُّرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾

ترتيبها ٤٥ سُورَةُ الجَاثِيَةِ آياتها ٣٧

(٤٠) بێگومان دوارۆژ کە رۆژی جیاکردنەوەیە، وادەی هەموویانە سەرجەم.
(٤١) رۆژێکە هیچ گەورەیەك فریای بچوکی خۆی ناکەوێت و هیچیشیان پشتگیری ناکرێن لەلایەن کەسێکەوە.
(٤٢) مەگەر کەسێك بەزەیی خوا گرتبێتیەوە بە ڕاستی تەنها ئەو خوایە باڵادەست و میهرەبانە.
(٤٣) بەڕاستی درەختی ژەقنەبووت (درەختێکە لە ناخی دۆزەخدا؛ لەناو ئاگردا؛ خوای بەدەسەڵات رووانـدوویەتی و لق و پەلکەکانی بە ناویدا بڵاو بۆتەوە)...
(٤٤) بەرو بوومەکەی خۆراکی تاوانبارانە...
(٤٥) هەروەك کانزای تواوە لەناو ورگ و ریخۆڵەکاندا دەکوڵێت...
(٤٦) وەك کوڵانی ئاوی یەکجار گەرم...
(٤٧) فەرمان دەدرێت: ئەو تاوانبارە بگرن و بەرزی بکەنەوە بەسەر ناوەڕاستی دۆزەخداو بەری بدەنەوە...
(٤٨) لەوەودوا ئاگرو ئاوی زۆر لەکوڵ بکەن بەسەریدا...
(٤٩) ئەوسا (بەتەوانجەوە) پێی دەوترێت: دە بچێژە چونکە تۆ زۆر خۆتت بەشت دەزانی و خۆتت زۆر بەماقوڵ دەخستە بەرچاوی خەڵکیو (فوت دەکردە خۆت).
(٥٠) بەڕاستی ئا ئەمە ئەو دۆزەخەیە کاتی خۆی گومانتان لێی هەبوو، موجادەلەتان لەسەری دەکرد.
(٥١) (لەولاشەوە لە بەهەشتدا لە سایەی میهرەبانی پەروەردگاردا): بەڕاستی ئەوانەی کە پارێزکارو دیندارن، لە جێگە و شوێنێکی زۆر ئارامدا ژیان دەبەنە سەر.
(٥٢) لە باخچە و باخەکانی بەهەشتدا، لە پاڵ کاریز و کانی و تافگەکاندا دەژین (هەمیشە لە سەیران و خۆشیدان).
(٥٣) ئەو بەختەوەرانە هەمیشە پۆشاکیان لە ئاوریشمی تەنك و ئەستوورە (کە دیمەنێکی زۆر جوانی هەیە)، جا خۆشەویستان بەرامبەر یەك دادەنیشن و (بەرووی خۆشەوە بۆ یەکتر دەڕوانن و گفتوگۆی خۆش و بەتام دەکەن).
(٥٤) هەروەها حۆری چاو گەش و گوڵئەنداممان کردووە بە هاوسەریان...
(٥٥) لەو بەهەشتەدا داوای هەموو جۆرە میوەیەك دەکەن بێ ئەوەی بترسن لە تەواو بوون و، نەخۆش کەوتن و لەبەرچاو کەوتن.
(٥٦) (لە هەمووی خوشتر ئەوەیە کە) هەرگیز تاڵیی مردن ناچێژن تیایدا جگە لەو مردنەی یەکەمجار، هەروەها پەروەردگاریان لە سزای دۆزەخیش بە دووری گرتوون و پاراستوونی.
(٥٧) جا ئەمە رێز و فەزڵێکی تایبەتیە لە لایەن پەروەردگاری تۆوە ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار، بەڕاستی تەنها ئەوەیە سەرکەوتنی گەورە و بێسنوور.
(٥٨) ئەی پێغەمبەر ﷺ، کەواتە بۆیە بەزمانی تۆ ئەم قورئانەمان بەروونی و ئاسانی رەوانە کردووە، بۆ ئەوەی یاداوەری و ئامۆژگاری وەربگرن و دابچڵەکێن. (رێبازی بەهەشت بگرنەبەر).
(٥٩) کەواتە تۆ ئیتر چاوەڕێی پێش هاتنی بەڵێنەکانی ئێمە بکە لە دنیا و قیامەتدا، چونکە بێگومان ئەوانیش چاوەڕێن!! (چونکە سەرنجام بۆ تۆ و شوێنکەو توانی تۆیە).

سورەتی (الجاثیة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ﴿١﴾ تَنزِيلُ ٱلْكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْحَكِيمِ ﴿٢﴾ إِنَّ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ لَءَايَٰتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ وَفِى خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِن دَآبَّةٍ ءَايَٰتٌ
لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ وَمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ
مِن رِّزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ءَايَٰتٌ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٥﴾ تِلْكَ ءَايَٰتُ ٱللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِٱلْحَقِّ فَبِأَىِّ حَدِيثٍۭ بَعْدَ
ٱللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ وَيْلٌ لِّكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٧﴾ يَسْمَعُ ءَايَٰتِ
ٱللَّهِ تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ
﴿٨﴾ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ ءَايَٰتِنَا شَيْـًٔا ٱتَّخَذَهَا هُزُوًا أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ﴿٩﴾ مِّن وَرَآئِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِى عَنْهُم مَّا كَسَبُوا۟ شَيْـًٔا
وَلَا مَا ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَوْلِيَآءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠﴾ هَٰذَا
هُدًى وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رِّجْزٍ أَلِيمٌ ﴿١١﴾
۞ ٱللَّهُ ٱلَّذِى سَخَّرَ لَكُمُ ٱلْبَحْرَ لِتَجْرِىَ ٱلْفُلْكُ فِيهِ بِأَمْرِهِۦ وَلِتَبْتَغُوا۟ مِن
فَضْلِهِۦ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى
ٱلْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٣﴾

(١) سەرنجی ئایەتی ١ (الشوری) لاپەرە ٤٨٣ بدە.
(٢) ئەم قورئانە لەلایەن خوای باڵادەست و داناوە هاتووەتە خوارەوە.
(٣) بەراستی لە ئاسمانەکان و زەویدا بەڵگەو نیشانەی زۆر هەن دەربارەی گەورەیی و دەسەڵاتی پەروەردگار بۆ کەسانێك کە بروادارن.
(٤) هەروەها لە دروستکردنی ئێوەدا (لە ئەندامەکانی لەشتاندا، لە قۆناغەکانی گەورە بوونتاندا، لە جیاوازی نێرو مێتاندا... هتد)، هەروەها لەو هەموو زیندەوەرە جۆراو جۆرانەی کە لەسەر زەوی وژێر زەوی و ناو ئاودا هەن و خوای گەورە بڵاویان دەکاتەوە، (لە چوار پێ و باڵندەکان، لە خشۆك و شەش پێکان، لە گیاندارانی هەمەجۆر لە قەبارە و رەنگ و شێوازدا، لە دەوریان لە خزمەتکردنی ئادەمیزادا، هەموو ئەوانە) بەڵگە و نیشانەن لەسەر دەسەڵاتی خوا بۆ کەسانێك کە دڵنیان و باوەری دامەزراویان هەیە.
(٥) هەروەها لە جیاوازی شەوو رۆژدا، لەو رزق و رۆزیەی کەلە ئاسمانەوە خوا باراندوویەتی (وەك باران و تیشکی خۆرو گازەکان و... هتد، کە سەرچاوەی گەشەکردن و پێگەیشتنی روەك و هەموو زیندەوەرانە)، بەو هۆیەوە زەوی زیندوو کردەوە دوای وشك بوون و مردنی، هەروەها لە هاتوچۆو گۆران و جوڵەی هەوادا، لە هەر هەموو ئەوانەدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەن بۆ کەسانێك عەقڵ و بیرو هۆشیان دەخەنە کار.
(٦) ئەی محمد ﷺ ئا ئەوانە بەڵگە و نیشانەی دەسەڵاتەکانی خوان، دەیخوێنینەوە بەسەر تۆدا سەرتاپای حەق و راستەقینەیە، جا دوای خواو فەرمانەکانی بە چ گوتار و باسێکی‌تر باوەر دەکەن و ئیمان دەهێنن.
(٧) هاوار و قوربەسەری و رەنجەرۆیی تەنها بۆ هەموو ئەو کەسانەی کە زۆر درۆزن و بوختانچی و تاوانبارن.
(٨) هەیانە گوێ دەگرێت بۆ ئایەتەکانی خوا کاتێك بەسەریدا دەخوێنرێتەوە، لەوەودوا سوور دەبێت لەسەر بێباوەری و خۆی بەزل دەزانێت، هەروەك نەیبیستبێت، جا مژدەی سزاو ئازارێکی بەئێش بدە بەو جۆرە کەسانە!!
(٩) کاتێك شتێك لە ئایەت و فەرمانەکانی ئێمەی پێ بگات و بیزانێت، ئەوە دەیکاتە هۆی گاڵتەو گەمەجار، ئا ئەوانە سزای خەجاڵەت ئاوەرو شەرمەزاری چاوەرێیانە هەر لەم دنیادا...
(١٠) لە قیامەتیشدا؛ دۆزەخ بە دوایانەوەیە و لێی قوتارنابن، هەرچیەکیان کردوبوو فریایان ناکەوێت (لە ماڵ و هێزو دەسەڵات)، هەموو ئەوانەش کە لە جیاتی خوا کردبوویان بەپاڵپشتی خۆیان، جا سزایەکی زۆرگەورە و سامناك بۆیان ئامادەیە. (کە تیایدا گیر دەخۆن).
(١١) ئەم قورئانە رێنموویی بەخشە، بەرچاو روونکەرەوەیە، رێ نیشاندەرە، ئەوانەش کە باوەریان نیە بە ئایەت و فەرموودەکانی پەروەردگاریان سزایەکی زۆر سەخت و بە ئێش چاوەرێیانە.
(١٢) خوا ئەو زاتەیە کە دەریای بۆ رام کردوون تا کەشتی بە فەرمانی ئەو هاتووچۆی پیادا بکات، تا لە بەخشش و بەهرەکانی بەهرەمەند ببن (لە بازرگانی و راوە ماسی و دەرهێنانی گەوهەر و مرواری و... هتد) بۆ ئەوەی سوپاسگوزاری خوا بکەن. (لە سەر نازو نیعمەتە بێشومارەکان).
(١٣) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە بۆ ئێوەی رام هێناوە، بۆ خزمەتگوزاری ئێوە فەراهەمی هێناوە، هەموویشی تێکرا بەخششن لەلایەن ئەو زاتەوە، بەراستی ئا لەو بەخشش و دیاردانەدا بەڵگە و نیشانەی زۆرهەن بۆ کەسانێك کە بیربکەنەوە و تێفکرن. (لەو هەمو بەخششە بێسنورە).

قُل لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يَغْفِرُوا۟ لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ ٱللَّهِ لِيَجْزِىَ
قَوْمًۢا بِمَا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا فَلِنَفْسِهِۦ
وَمَنْ أَسَآءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا
بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحُكْمَ وَٱلنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَٰهُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ
وَفَضَّلْنَٰهُمْ عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٦﴾ وَءَاتَيْنَٰهُم بَيِّنَٰتٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ
فَمَا ٱخْتَلَفُوٓا۟ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ إِنَّ
رَبَّكَ يَقْضِى بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فِيمَا كَانُوا۟ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
﴿١٧﴾ ثُمَّ جَعَلْنَٰكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ فَٱتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَآءَ ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُمْ لَن يُغْنُوا۟ عَنكَ مِنَ ٱللَّهِ
شَيْـًٔا وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ وَٱللَّهُ وَلِىُّ ٱلْمُتَّقِينَ
﴿١٩﴾ هَٰذَا بَصَٰٓئِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ
﴿٢٠﴾ أَمْ حَسِبَ ٱلَّذِينَ ٱجْتَرَحُوا۟ ٱلسَّيِّـَٔاتِ أَن نَّجْعَلَهُمْ كَٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ سَوَآءً مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَآءَ
مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾ وَخَلَقَ ٱللَّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ
وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

(١٤) ئەی پێغەمبەر ﷺ بڵێ بەوانەی کە ئیمانیان هێناوە: چاوپۆشی بکەن لەوانەی بە تەمای ڕۆژە سەختەکان نین کە خوا پێشی دەهێنێت بۆ لێپرسینەوەیان، تا پاداشتی قەومی نالەبار بداتەوە بەگوێرەی ئەو کاروکردەوەیەی کە جاران ئەنجامیان دەدا.

(١٥) هەر کەسێك کاروکردەوەی چاکی ئەنجام دابێت ئەوە سوود و قازانجەکەی بۆ خۆیەتی، هەروەها ئەوەش کاروکردەوەی خراپی کردبێت ئەویش لەسەرخۆی دەکەوێت، لەوەودواش بۆ لای پەروەردگارتان دەبرێنەوە.

(١٦) سوێند بە خوا ئێمە تەوراتمان بەخشی بە نەوەی ئیسرائیل هاوڕێ لەگەڵ دەسەڵاتداری بۆ چارەسەرکردنی کێشەی خەڵکی، لەگەڵ پێغەمبەرایەتیشدا، لە چەندەها رزق و ڕۆزی چاك و پاکیش بەهرەوەرمان کردن، زیادە ڕێزیشمان دان بەسەر هەموو خەڵکی سەردەمی خۆیاندا.

(١٧) هەروەها ئێمە چارەسەری هەموو کارێکی گرنگمان بۆ ڕوونکردنەوە و پێمان بەخشین (دەربارەی عەقیدەو شەریعەت و حەڵاڵ و حەرام)، جا ناکۆکی و دووبەرەکیان لە نێواندا بەرپا نەبوو مەگەر دوای ئەوەی کە هەموو شت ڕوون بۆوە و زانستیان بۆ هات، ئەوەش بەهۆی ستەم و ناکۆکی و حەسوودی نێوان خۆیانەوە، بەڕاستی پەروەردگاری تۆ ئەی محمد ﷺ لە ڕۆژی قیامەتدا داوەری دەکات لە نێوانیاندا دەربارەی ئەو شتانەی کە ناکۆکیان لەسەری هەیە و ڕای جیاوازیان هەیە دەربارەی. (جا لەوێ ناپوختەکانیان بۆیان دەردەکەوێت کە چەندە لار بوون).

(١٨) لەوەودوا ئێمە تۆمان ئەی محمد ﷺ خستۆتە سەر بەرنامەیەکی ڕاست و ڕەوان لە هەموو کارو بارێکی ئەم ئایینەدا، کەواتە شوێنی بکەوە و لێی لامەدە، نەکەیت شوێنی هەواو ئارەزووی ئەوانە بکەویت کە نازانن و نافامن.

(١٩) بێگومان ئەوانە هیچ کات فریات ناکەون و لە دەستی خوا ڕزگارت ناکەن (ئەگەر خوا لە خۆت برەنجێنیت و نافەرمانی بکەیت)، بەڕاستی ستەمکاران هەندێکیان یارو یاوەری هەندێکیانن، خوایش پشت و پەناو خۆشەویستی دیندارو چاکانە. (لە هەر دو جیهاندا).

(٢٠) ئەم قورئان و بەرنامەیە چەندەها چاو ڕۆشنیە بۆ خەڵکی و هیدایەت و ڕێنموویی و ڕەحمەتە بۆ قەوم و کەسانێك کە باوەڕ بهێنن و پێی دڵنیاو دڵئارام ببن.

(٢١) ئایا ئەوانەی کە گوناهو تاوانەکانیان ئەنجامداوە، وایان زانیووە هەروەك ئەوانە حسابیان بۆ دەکەین کە ئیمانیان هێناوە و کاروکردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە؟! ژیانی دنیاو مردن و دوای مردنیان وەك یەك دەبێت؟! ئای کە بڕیارێکی خراپو نادروست بڕیار دەدەن.

(٢٢) خوا ئاسمانەکان و زەوی لەسەر بنەمای حەق و ڕاستی داناوە، بۆ ئەوەی سەرئەنجام پاداشتی هەموو کەسێك بەگوێرەی کارو کردەوەکانی بداتەوە و هیچ جۆرە ستەمێکیشیان لێ ناکرێت.

أَفَرَءَيْتَ مَنِ ٱتَّخَذَ إِلَٰهَهُۥ هَوَىٰهُ وَأَضَلَّهُ ٱللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِۦ
وَقَلْبِهِۦ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِۦ غِشَٰوَةً فَمَن يَهْدِيهِ مِنۢ بَعْدِ ٱللَّهِ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾ وَقَالُوا۟ مَا هِىَ إِلَّا حَيَاتُنَا ٱلدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَآ
إِلَّا ٱلدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٤﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ
عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٍ مَّا كَانَ حُجَّتَهُمْ إِلَّآ أَن قَالُوا۟ ٱئْتُوا۟ بِـَٔابَآئِنَآ إِن
كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلِ ٱللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ
ٱلْقِيَٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَخْسَرُ ٱلْمُبْطِلُونَ
﴿٢٧﴾ وَتَرَىٰ كُلَّ أُمَّةٍ جَاثِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَىٰٓ إِلَىٰ كِتَٰبِهَا ٱلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ هَٰذَا كِتَٰبُنَا يَنطِقُ عَلَيْكُم بِٱلْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ
مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِى رَحْمَتِهِۦ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْمُبِينُ ﴿٣٠﴾ وَأَمَّا
ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَفَلَمْ تَكُنْ ءَايَٰتِى تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَٱسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنتُمْ قَوْمًا
مُّجْرِمِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ وَٱلسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُم
مَّا نَدْرِى مَا ٱلسَّاعَةُ إِن نَّظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ ﴿٣٢﴾

(٢٣) باشه؛ ئەو کەسەی کە ویست و ئارەزووی خۆی کردۆتە خوای خۆی؟! بەهۆی ئـەوەشەوە خـوایش گـومرای کـردووە زانیوویەتی شایانی ئەوەیە، جا لە ئـەنجامی بـەدْ هـەلوێستی خۆیدا، مۆری ناوە بە دەزگـای بـیستن و دڵ و دەروونـیدا و پەردەشی هێناوە بەسەر چاوو دەزگای بینیندا، جا ئیتر کێ هەیە جگە لە خوا هیدایەت و ڕێنموویی بکات، ئایا بیر ناکەنەوە و ئامۆژگاری وەرناگرن.

(٢٤) خوانەناسان دەیانوت: ژیان تەنها ئەم ژیـانی دنـیایەیە، دەمرین و دەژین بەنۆرە، هەر ڕۆژگـارو زەمـانە کـاریگەرن تیاماندا و دەمان مرێنن و هیچی‌تر! جا ئەوانە وەنەبێت لەسەر بنچینەی هیچ جۆرە زانستی و زانیاریەك ئەوە بڵێن بەڵکو تەنها پشت بە گومان ودوودڵی دەبەستن...

(٢٥) کـاتێکیش ئـایەتەکـانی قـورئانی ئـێمەیان بـەسەردا بخوێنرێتەوە (کە بەڵگەی زۆر بەهێزو ڕوونی تێدایە لەسـەر زیندووبوونەوە، هەموو بەڵگەیەکیان هاتۆتە سەر ئەوەی) کە دەڵێن: دە باشە باوو باپیرانی مردوومان بۆ زیندوو بکـەنەوە ئەگەر ڕاست دەکەن؟! (شایانی باسە کە حەزرەتی عیسا ئـەو کارەی بۆ خەڵکی ئەنجامدا بە ویستی خوا، کەچی هەندێکیان وتیان: ئەمە سیحرو جادووە)؟!

(٢٦) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: (ئەو شتانە بەدەست ئێمە نی‌یە) ئەوە هەرخوایە ژیـانتان پـێ دەبـەخشێت و پاشان دەتانمرێنێت، دواتریش کۆتان دەکاتەوە لە ڕۆژی قیامەتدا کە هیچ گومانی تیادانیە، بەڵام زۆربەی خەڵکی ئەمە نازانن‌و بروای پێ ناکەن.

(٢٧) هەر خواﮯ خاوەنی ئاسمانەکان و زەویە، ئەو ڕۆژەی کـە قـیامەت پـێش دێت، هـەر ئـەو ڕۆژە هـەرچـی بەتاڵپەرست و ناحەق پەرستانە لە زەرەرمەندیەکی زۆر گەورەدا دەبن.

(٢٨) ئەو ڕۆژە دەبینیت هەموو خەڵکی بەچۆکدا هاتوون و لەسەر ئەژنۆو پـەنجەکـانیان ئـامادەن (هـەرکەس چاوەڕی بانگ کردنە بۆ لێپرسینەوە، ئامادەیە دەست بەجێ ڕاپەڕێت و ڕا بکات بۆ بەردەم دادگای پڕ لە دادی پەروەردگار) هەر قەوم و هۆزێك بانگ دەکرێت بۆ لای ئەو کتێبەی کە بۆی ڕەوانە کراوە، یاخود بانگ دەکرێت بۆ لای نامەی کردەوەکانی، ئەوسا پێیان دەوترێت: ئەمڕۆ ئیتر پاداشتی ئەو کاروکردەوانەی جـاران دەتـانکرد، دەدرێتەوە.

(٢٩) ئەمە ئیتر نامەی کردەوەکانتانە کە تۆمارمان کردووە لەسەرتان، خۆی گۆیایە قسەدەکات و حەق وێژە (دیارە کردەوەکانمان تۆمار کراوە لەسەر دەزگای زۆر پێشکەوتوو) چونکە بەڕاستی ئێمە کـاتی خـۆی ئـەوەی ئـێوە دەتانکرد لەبەرمان دەگرتەوەو کۆپیمان دەکرد.

(٣٠) جا ئەو کاتە ئەوانەی باوەڕیان هێناوە و کاروکردەوە چـاکـەکـانیان ئـەنجام داوە، ئـەوە پـەروەردگاریان دەیانخاتە ژێر سایەی ڕەحمەت و میهرەبانی خۆیەوە، تەنها ئەوە سەرکەوتن و سەرفرازیەکی ئاشکرایە.

(٣١) بەڵام ئەوانەی کە بێ‌بڕواو کافربوون خوا پێیان دەفەرموێت: بـاشە، ئـێوە ئـایەتەکـانی مـنتان بـەسەردا نەدەخوێنرایەوە؟! کەچی خۆتان بەگەورە و زل دەزانی، بەڕاستی ئێوە هۆزێکی تاوانبارو تاوانکار بوون.

(٣٢) کاتێکیش بوترایە: بێگومان بەڵێنی خوا ڕاستە و ڕۆژی قیامەت هەر دێت و گـومانی تـیادا نـیە، ئـێوە لە وەڵامدا دەتانوت: ئێمە هەر نازانین ڕۆژی قیامەت چیە؟! ئێمە هەر گومان دەبەین و دڵنیا نین!!

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣٣﴾
وَقِيلَ ٱلْيَوْمَ نَنسَىٰكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا وَمَأْوَىٰكُمُ ٱلنَّارُ وَمَا
لَكُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٣٤﴾ ذَٰلِكُم بِأَنَّكُمُ ٱتَّخَذْتُمْ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ هُزُوًا وَغَرَّتْكُمُ
ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا فَٱلْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٣٥﴾
فَلِلَّهِ ٱلْحَمْدُ رَبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَرَبِّ ٱلْأَرْضِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٣٦﴾ وَلَهُ
ٱلْكِبْرِيَآءُ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٣٧﴾

سُورَةُ ٱلْأَحْقَافِ
ترتيبها ٤٦ — آياتها ٣٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

حمٓ ﴿١﴾ تَنزِيلُ ٱلْكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلْعَزِيزِ ٱلْحَكِيمِ ﴿٢﴾ مَا خَلَقْنَا
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَآ إِلَّا بِٱلْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَٱلَّذِينَ
كَفَرُوا عَمَّآ أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ قُلْ أَرَءَيْتُم مَّا تَدْعُونَ مِن
دُونِ ٱللَّهِ أَرُونِى مَاذَا خَلَقُوا مِنَ ٱلْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
ٱئْتُونِى بِكِتَٰبٍ مِّن قَبْلِ هَٰذَآ أَوْ أَثَٰرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنتُمْ
صَٰدِقِينَ ﴿٤﴾ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِن دُونِ ٱللَّهِ مَن
لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُۥٓ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ وَهُمْ عَن دُعَآئِهِمْ غَٰفِلُونَ ﴿٥﴾

(٣٣) ئەو کاتە لە قیامەتدا ئەو کارو کردەوە نـاشیرینیانە کـە کردوویانە بۆیان دەردەکەوێت و ئاشکرا دەبێت، ئەوەش کـە گاڵتەیان پێدەکرد و بروایـان پـێی نـەبوو (کـەسزاو ئـازاری دۆزەخە) لە هـەموو لایـەکـەوە دەوریـان دەدات و ڕێگـەی ڕزگارییان لێ دەبڕێت.

(٣٤) ئـەوسا پـێیان دەوتـرێت: لەمـرۆ بـە دواوە ئـیتر ئـێوە فەرامۆش دەکەین و پشت گوێتان دەخەین، هەروەکو چۆن ئێوە بروا بوونتان بەم ڕۆژە فەرامۆش کـرد، شـوێنی نـیشتەجێ و حەوانەوەشتان ناو ئاگری دۆزەخە، کەسیشتان دەست ناکەوێت پشتیوانی و پشتگیریتان لێ بکات.

(٣٥) ئـەم سـەرئەنجامەش بـۆیە یـەخەی پـێگرتن چـونکە بەڕاستی کاتی خۆی گاڵتەتان بە ئایەت و فەرمانەکـانی خـوا دەهات، ژیانی دنیاش غەڕاو گومرای کـردبوون، ئـەمرۆ ئـیتر ڕزگاربوونیان ئەستەمە لە ئاگری دۆزەخو لێی دەرنـاهێنرێن، هیچ جۆرە پاکانەیەکیشیان لێ وەرناگیرێت.

(٣٦) جا هەر لە بۆ خـوایـە سـوپاس و سـتایش، کـە پـەروەردگاری ئـاسمانەکـانە، پـەروەردگاری زەویشـە، پەروەردگاری هەموو جیهانەکانیشە.

(٣٧) هەرچی گەورەیی و شکۆمەندی هەیە لە ئاسمانەکان و زەویدا هەر شایستەی ئەو زاتەیە، بەڕاستی هەر خۆی تەواو باڵادەست و دانایە.

سورەتی (الأحقاف)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرەتای سوورەتی الشوری بدە. (٢) ئەم قورئانە لەلایەن خوای باڵادەست و داناوە دابەزیووە.

(٣) ئێمە ئاسمانەکان و زەوی و هەموو ئـەو شـتانەی نـێوانـیانمان؛ تـەنها لەسـەر بـنچینەی حـەق و راسـتی دروستکردووە بۆ کاتێکی دیاریکراویش، کەچی بێ باوەڕان پشت هەڵدەکەن لەو ئاگاداری و بێدارکردنەوەیە.

(٤) ئەی محمد ﷺ باشە ئایا سەرنجتان داوە لەو شتانەی کە لە جیاتی خوا دەیانپەرستن و، هاناو هاواریان بـۆ دەبەن؟ باشە ئاخر ئەوانە چ شتێکیان لە زەویدا بەدیهێناوە، با پیشانم بدەن!... یاخود ئـەوانـە لە هـەڵسوڕانـی ئاسمانەکاندا هیچ هاوبەشی وهاوکاریەکیان هەیە؟!... (ئەگەر دەڵێن: بەڵێ) دەکەواتە کتێبێکی ئاسمانیم نیشان بدەن کە پێش ئەم قورئانە بۆتان هاتبێت، یان دیاردەیەکی زانستی لەو ڕووەوە کە بیسەلمێنێت ئەگـەر ئـێوە ڕاست دەکەن!

(٥) جا ئیتر کێ لەو کەسە گومراترە کە دۆعاو نزا و پاڕانەوە؛ ڕوو بەکەسێك یان شتێك دەکات، جگە لە خوا، کە ئەگەر هەتا ڕۆژی قیامەتیش لێی بپاڕێتەوە بێ‌سوودە، نە بەهانایەوە دەچێت، نە بە پەرستنەکەش دەزانێت، لە کاتێکدا ئەوانە لە دۆعاو پاڕانەوەی ئەوان بێ‌ئاگاو غافڵن و هەستی پێ ناکەن.

وَإِذَا حُشِرَ ٱلنَّاسُ كَانُوا۟ لَهُمْ أَعْدَآءً وَكَانُوا۟ بِعِبَادَتِهِمْ كَٰفِرِينَ ﴿٦﴾ وَإِذَا
تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُنَا بَيِّنَٰتٍ قَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ هَٰذَا
سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ ٱفْتَرَىٰهُ ۖ قُلْ إِنِ ٱفْتَرَيْتُهُۥ فَلَا تَمْلِكُونَ
لِى مِنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا ۖ هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ ۖ كَفَىٰ بِهِۦ شَهِيدًۢا بَيْنِى
وَبَيْنَكُمْ ۖ وَهُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٨﴾ قُلْ مَا كُنتُ بِدْعًا مِّنَ ٱلرُّسُلِ
وَمَآ أَدْرِى مَا يُفْعَلُ بِى وَلَا بِكُمْ ۖ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰٓ إِلَىَّ وَمَآ أَنَا۠
إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٩﴾ قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِن كَانَ مِنْ عِندِ ٱللَّهِ وَكَفَرْتُم بِهِۦ
وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنۢ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِۦ فَـَٔامَنَ وَٱسْتَكْبَرْتُمْ ۖ
إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا سَبَقُونَآ إِلَيْهِ ۚ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا۟ بِهِۦ
فَسَيَقُولُونَ هَٰذَآ إِفْكٌ قَدِيمٌ ﴿١١﴾ وَمِن قَبْلِهِۦ كِتَٰبُ مُوسَىٰٓ
إِمَامًا وَرَحْمَةً ۚ وَهَٰذَا كِتَٰبٌ مُّصَدِّقٌ لِّسَانًا عَرَبِيًّا لِّيُنذِرَ
ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ وَبُشْرَىٰ لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ قَالُوا۟ رَبُّنَا
ٱللَّهُ ثُمَّ ٱسْتَقَٰمُوا۟ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾
أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِ خَٰلِدِينَ فِيهَا جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

(٦) کاتێکیش کە خەڵکی کۆدەکرێنەوە بۆ لێ پرسینەوە، بت و پەرستراوەکان دەبنە دوژمـن بـۆ ئـەو کـەسانە کـە لە دنـیادا دەیانپەرستن، بە هیچ شێوەیەك بڕوایان پێ ناکەن، بەڵکو بـە درۆیان دەخەنەوە.

(٧) هەر کاتێك ئەو موشریکانە ئایەتە ئاشکراو روونـەکـانی ئێمە بەسەریاندا بخوێنرێتەوە، ئەوانـەی کـە بـێ‌باوەڕن بـەو حەق و راستیەی کە بۆیان هات دەڵـێن: ئـەمە جـادوویەکـی ئاشکرایە.

(٨) یاخود دەڵێن: محمد ﷺ خۆی ئەم قورئانەی هەڵبەستووە... پێیان بڵێ: ئەگەر خۆم هەڵم بەستبێت، (ئەوە دڵنیابن خوا تۆڵەم لێدەسێنێت و سزام دەدات)، ئـەوکاتە ئـێوە بـەهیچ شـێوەیەك ناتوانن لە خەشم و قینی خوا رزگارم بکـەن، جـا هـەر خـوا دەزانـێت دەربـارەی ئـەم قـورئانە ئـێوە چ درۆ و بـوختانێك هەڵدەبەستن وتـێیدا رۆدەچـن؟ لەبـەرئەوە خـوام بـەسە کـە شایەت بێت لە نێوان من و ئێوەدا، بەڕاستی ئەوزاتە لێبووردەو بەسۆزو میهرەبانە (بۆ ئەوانەی پەشیمان دەبنەوە لە بیروبۆچوونە چەوتەکانیان و رێگەی ئیمان دەگرنە بەر).

(٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: کە من یەکەم پێغەمبەرو تازە پەیدابوو نیم، ناشزانم چیم بەسەر دێت، چـیش بەسەر ئێوە دێت؟ (چونکە غەیب زان نیم و لە نهێنی و شاراوەکان ئاگادار نیم)، من تەنها شوێنی ئەو وەحی و نیگایە دەکەوم کە پێم دەگات، من تەنها بێدار کەرەوەیەکی ئاشکرام.

(١٠) هەروەها پێیان بڵێ: هەواڵم بدەنێ، باشە، ئەی ئەوە چۆنە و حاڵتان چۆن دەبێت ئەگەر ئەم قورئانە لەلایەن خواوە بێت و، ئێوە ئاوا بڕوای پێنەکەن؟! هاوکات لەگەڵ ئەوەدا شایەتێك لە نەوەی ئیسرائیل شایەتی داوە کە تەورات و قورئان لەیەك سەرچاوەوە هاتوون، ئەو باوەڕی هێنا بە محمد ﷺ و قورئان کەچی ئێوە خۆتان بەزل و گەورە زانی و، باوەڕتان نەهێنا... بێگومان خوا هیدایەت و رێنموویی دەستەی ستەمکاران ناکات.

(١١) ئەوانەی کە بێ‌باوەڕن دەربارەی ئەوانەی ئیمان و باوەڕیان هێناوە دەڵێن: ئەگەر باوەڕهێنان بە قورئان و بە محمد ﷺ چاك بوایە، ئەوانە پێش ئێمە نەدەکەوتن!! جا چونکە خۆیان هیدایەت و رێنموویی قورئان وەرناگرن دەڵێن: ئەمە هەڵبەستراو و ئەفسانەیەکی کۆنە!!

(١٢) خۆ پێش ئەم قورئانە، تەوراتی موسا رەوانەکراوە تـا پـێشەواو رەحـمەت بـێت لە کـاتی خـۆیدا... ئـەم قورئانەش پەیامێکە سەلمێنەری پەیام و کتێبەکانی پێش خۆیەتی و، رێکە لە گەڵیانداو بە زمـانێکی عـەرەبی پاراوی ڕەوان هاتووە بۆ ئەوەی ئەوانەی ستەمیان کردووە بێداریان بکاتەوە مژدە بەخشیشە بە چاکەکاران.

(١٣) بەڕاستی ئەوانەی کە دەڵێن: پەروەردگارمان – الله – یەو، پاشان پابەندی ئەو ئیمانە دەبن و راست ورەوان پەیرەوی دەکەن و لەسەری بەردەوامن، ئەوانە هیچ جۆرە ترس و بیمێکیان لەسەر نی‌یە و دڵتەنگ نابن...

(١٤) ئەوانە بەهەشتین و ژیانی نەمریی تیایدا دەبەنە سەر، لە پاداشتی ئەو کاروکردەوانەدا کە ئەنجامیان دەدا.

وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ إِحْسَٰنًا ۖ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ
كُرْهًا ۖ وَحَمْلُهُۥ وَفِصَٰلُهُۥ ثَلَٰثُونَ شَهْرًا ۚ حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُۥ وَبَلَغَ
أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِىٓ أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتَ
عَلَىَّ وَعَلَىٰ وَٰلِدَىَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَٰلِحًا تَرْضَىٰهُ وَأَصْلِحْ لِى فِى
ذُرِّيَّتِىٓ ۖ إِنِّى تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّى مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ
نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا۟ وَنَتَجَاوَزُ عَن سَيِّـَٔاتِهِمْ فِىٓ أَصْحَٰبِ
ٱلْجَنَّةِ ۖ وَعْدَ ٱلصِّدْقِ ٱلَّذِى كَانُوا۟ يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾ وَٱلَّذِى قَالَ
لِوَٰلِدَيْهِ أُفٍّ لَّكُمَآ أَتَعِدَانِنِىٓ أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ ٱلْقُرُونُ مِن
قَبْلِى وَهُمَا يَسْتَغِيثَانِ ٱللَّهَ وَيْلَكَ ءَامِنْ إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ
مَا هَٰذَآ إِلَّآ أَسَٰطِيرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٧﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ
ٱلْقَوْلُ فِىٓ أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِم مِّنَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا۟
خَٰسِرِينَ ﴿١٨﴾ وَلِكُلٍّ دَرَجَٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوا۟ ۖ وَلِيُوَفِّيَهُمْ أَعْمَٰلَهُمْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ عَلَى ٱلنَّارِ أَذْهَبْتُمْ طَيِّبَٰتِكُمْ
فِى حَيَاتِكُمُ ٱلدُّنْيَا وَٱسْتَمْتَعْتُم بِهَا فَٱلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ ٱلْهُونِ
بِمَا كُنتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِى ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ وَبِمَا كُنتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢٠﴾

(١٥) ئێمە فەرمانمان بە ئادەمیزاد داوە کە چاکەکارو چاك رەفتار بێت لەگەڵ دایك و باوکیدا، دایکی بە ئازارەوە هەڵی گرتووە و بەدەم ئێش و ئازارەوە بوویەتی، سك پڕ بوون و لە شیر برینەوەی سی دانە مانگی خایاندووە... هەتا کاتێك ئینسان دەگاتە حاڵەتی توندوتۆڵی و توانایی و تەمەنی چل ساڵی (ئەوسا ئیتر حەق وایە ئەم دۆعایە بکاتە یەکێك لە وێردەکانی سەر زاری و) بڵێت: پەروەردگارا! کۆمەکیم بکەو یارمەتیم بدە تا شوکرانە بژێر و سوپاسگوزاری ئەو نازو نیعمەتانە بم کەبە من و دایك و باوکمت بەخشیووە، هەروەها یارمەتیم بدە لەوجۆرە کاروکردەوە چاکانە ئەنجام بدەم، کە تۆ پێی رازیت، داواکاریشم چاکە بروێنیت لەناو نەوەکانمدا (لەبەر قازانجی خۆم چونکە چاکەی هەرکەس بەشی دایك و باوکی تیادایە)، بەراستی من گەڕاومەتەوە بۆلای تۆ، تا لە گوناهەکانم خۆش ببیت و من لە موسڵمانانی گوێرایەڵ و فەرمانبەردارم.

(١٦) ئا ئەوانە ئەو کەسانەن کە بە گوێرەی چاکترینی کردەوەکانیان پاداشتیان دەدەینەوە، چاوپۆشیش لەهەڵەو گوناهەکانیان دەکەین لە ڕیزی بەهەشتی یەکاندا، ئەمەش بەدەستهێنانی ئەوبەڵێنە راست و دروستەیە کە کاتی خۆی پێیان درابوو.

(١٧) بەڵام ئەوەی کە بێزارە لە دایك و باوکی باوەڕداری و پێیان دەڵێت: ئاخ و ئۆف لە دەست ئێوە، ئایا ئێوە هەڕەشەم لێ دەکەن، ئێوە چۆن بڕواتان بەوە هەیە من دوای مردن لە گۆڕ دەربهێنرێم و زیندوو ببمەوە!! لە کاتێکدا ئەو هەموو خەڵکەش ساڵەهایە و سەدەهایە دەمرن و پێش من مردوون... (کوان؟! لە کوێن بۆ یەکێکیان نەگەڕایەوە؟!)... دایك و باوکەکەش زۆر بەپەرۆشەوە دۆعاو نزادەکەن و لەخوا دەپاڕێنەوە... کورە هاوار بۆتۆ، داد لەدەست تۆ، ئیمان و باوەڕبهێنە، بێگومان پەڵێنی خوا حەق و راستە، کەچی (مێشکی پووچە و پەردەی هێناوە بەسەرچاوو دڵیدا، بێ هیچ بیرکردنەوەیەك) دەڵێت: ئەمە قسەیەکی کۆنە و داستانی پێشووەکانە!!

(١٨) ئا ئەو جۆرە کەسانە ئەوانەن کە بڕیاری خوایان لەسەر خۆیان کردووە بە ماڵ و چەسپاوە لەسەریان، هاوڕێ لەگەڵ چەندەها گرۆو دەستە و میللەتانی تری رابوردووی بێباوەڕی پێش خۆیان، لە هەردوو بەرەی جنۆکە و ئادەمیزاد، بەڕاستی ئەوانە هەرهەموویان خەسارەتمەند و زەرەرمەندن.

(١٩) هەر دەستەیەك، هەر کەسێك لە ئیمانداران یان لە بێ بڕواکان پلەو پایەی بەرز، یان نزمیان هەیە، بە گوێرەی کردەوەکانیان کە ئەنجامیانداوە، ئەمەش بۆ ئەوەیە خوای پەروەردگار بەگوێرەی کردەوەکانیان بەتەواوی پاداشتیان بداتەوە، بێ ئەوەی هیچ جۆرە ستەمێکیان لێ بکرێت.

(٢٠) رۆژێك دێت ئەوانەی کە بێبڕوان بەرەو دۆزەخ دەبرێن و نیشانیان دەدرێت و پێیان دەوترێت: هەرچی خۆشی و شادیەکتان هەبوو لە ژیانی دنیاتاندا بەئارەزووی خۆتان راتانبوارد، کەوابوو ئەمڕۆ ئیتر نۆرەی ئەوەیە کە سزای خەجاڵەتی و ریسوایی بدرێنەوە، بەهۆی ئەوەی کە لووت بەرزیتان دەکرد لەزەویدا بە ناحەق و بەهۆی دەرچوونتان لە سنوور و رۆچونتان لە گوناهو تاواندا.

۞ وَاذْكُرْ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنذَرَ قَوْمَهُۥ بِٱلْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ ٱلنُّذُرُ
مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِۦٓ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّا ٱللَّهَ إِنِّىٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢١﴾ قَالُوٓا۟ أَجِئْتَنَا لِتَأْفِكَنَا عَنْ ءَالِهَتِنَا فَأْتِنَا
بِمَا تَعِدُنَآ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٢٢﴾ قَالَ إِنَّمَا ٱلْعِلْمُ عِندَ ٱللَّهِ
وَأُبَلِّغُكُم مَّآ أُرْسِلْتُ بِهِۦ وَلَٰكِنِّىٓ أَرَىٰكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٣﴾
فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ قَالُوا۟ هَٰذَا عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا ۚ
بَلْ هُوَ مَا ٱسْتَعْجَلْتُم بِهِۦ ۖ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾ تُدَمِّرُ كُلَّ
شَىْءٍۭ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا۟ لَا يُرَىٰٓ إِلَّا مَسَٰكِنُهُمْ ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِى
ٱلْقَوْمَ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ مَكَّنَّٰهُمْ فِيمَآ إِن مَّكَّنَّٰكُمْ فِيهِ
وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَٰرًا وَأَفْـِٔدَةً فَمَآ أَغْنَىٰ عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ
وَلَآ أَبْصَٰرُهُمْ وَلَآ أَفْـِٔدَتُهُم مِّن شَىْءٍ إِذْ كَانُوا۟ يَجْحَدُونَ
بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا۟ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ
أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُم مِّنَ ٱلْقُرَىٰ وَصَرَّفْنَا ٱلْءَايَٰتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ
﴿٢٧﴾ فَلَوْلَا نَصَرَهُمُ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ قُرْبَانًا ءَالِهَةًۢ ۖ
بَلْ ضَلُّوا۟ عَنْهُمْ ۚ وَذَٰلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴿٢٨﴾

(٢١) ئەی پێغەمبەر ﷺ یادی براکەی قەومی عاد ـ هود پێغەمبەر ـ بکە، کاتێك قەومەکەی بێدارکردەوە لە دۆڵ و بیابانەکاندا، بێگومان بێدار خەرەوەی زۆر لە پێش ئەو و دوای ئەویش تێپەڕیان کرد، هەر هەموویان ئەوەیان بەخەڵکی ڕاگەیاند بوو کە: جگە لە خوا کەسی تر نەپەرستن.. بەڕاستی من دەترسم سزایەکی زۆر گەورە و بێسنوورتان لەرۆژێکی سامناکدا بۆ پێش بێت.
(٢٢) خوانەناسانی قەومەکەی پێیان وت: ئایا تۆ بۆ ئەوە هاتوویت کە ئێمە لە بەندایەتی خواکانمان لابدەیت؟! کەواتە ئەگەر لە ڕاستگۆیانی، ئەو هەڕەشانەی کە لێمان دەکەیت، پێشی بێنە بۆمان!
(٢٣) هود وتی: ڕوودانی ئەو سزایانە و زانین کاتەکەی بەڕاستی تەنها هەر لای خوا خۆیەتی، من ئەوەم لەسەرە کە ئەوەی من بۆی ڕەوانە کراوم پێتان ڕابگەیەنم، بەڵام بەداخەوە ئێوە بە قەوم و هۆزێکی نەزان و نەفام دەبینم.
(٢٤) جاکاتێك پەڵە هەورێکیان بینی ڕووی کردۆتە دۆڵ و ناوچەکەیان، دڵیان خۆشبوو، وتیان: ئەمە بارانی پێیە بۆمان، نەخێر، وانیە، بەڵکو ئەوە ئەو کارەساتەیە پەلەتانە پێش بێت، ڕەشەبایەکی توند، کە سزایەکی بە ئازارو بە ئێشی پێیە.
(٢٥) ئەو ڕەشەبایە؛ هەموو شتێك و هەموو شوێنێك کاول دەکات بە فەرمانی پەروەردگاری، ئیتر کەسیان دیار نەمان جگە ماڵە چۆڵ و هۆڵەکانیان، هەر ئا بەو شێوەیە و بەو جۆرە سزایانە تۆڵە لە قەوم و هۆزو گەلانی تاوانبارو تاوانکار دەسێنین (لە هەمووکات و شوێنێکدا، ئەگەر یاخی ببن)...
(٢٦) سوێند بەخوا بەڕاستی ئێمە دەسەڵات و توانایەکی وامان بەخشی بەقەومی ـ عاد ـ، کە بە ئێوەمان نەبەخشیوە، هەروەها هۆکاری بیستن و بینین و لێکدانەوەشمان پێدابوون، مەخابن هۆکارەکانی بیستن و بینین و لێکدانەوە سوودی پێنەگەیاندن! ئەمەش لەبەر ئەوە بوو چونکە بە بەڵگەو نیشانەکانی خوا بێ باوەڕ بوون و، بەرپەرچیان دەدایەوە.. ئەو سزایەی کە گاڵتەیان پێی دەهات، داوێن گیریان بوو، لێی دەرباز نەبوون.
(٢٧) لەراستیدا ئێمە دانیشتوانی شارو دێهاتەکانی دەوروبەرتانمان لەناو برد (کاتێك یاخی بوون لە بەرنامەی ئێمە)، بەڵگە و نیشانەی جۆراو جۆریشمان خستە بەرچاویان، بۆ ئەوەی بگەڕێنەوە بۆلای ئیمان و ڕوو بکەنەوە باوەڕ. (بەڵام بێ سود بوو).
(٢٨) جا ئەو بتانەی کە بەتەما بوون لەخوا نزیکیان بخەنەوەو لەکاتی تەنگانەدا فریایان بکەون!! دەبا فریایان بکەوتنایە؟! بەڵکو هەر لێیان ون بوون و ئاسەواریان نەما، ئائەوەبوو درۆکەیان و ئەوەش بوو کە هەڵیاندەبەست (کە گوایە ئەم بتانە بۆیە دەپەرستن تا لە خوا نزیکیان بکەنەوە، فریایان بکەون!).

وَإِذۡ صَرَفۡنَآ إِلَيۡكَ نَفَرٗا مِّنَ ٱلۡجِنِّ يَسۡتَمِعُونَ ٱلۡقُرۡءَانَ فَلَمَّا
حَضَرُوهُ قَالُوٓاْ أَنصِتُواْۖ فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوۡاْ إِلَىٰ قَوۡمِهِم مُّنذِرِينَ
﴿٢٩﴾ قَالُواْ يَٰقَوۡمَنَآ إِنَّا سَمِعۡنَا كِتَٰبًا أُنزِلَ مِنۢ بَعۡدِ مُوسَىٰ
مُصَدِّقٗا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهِ يَهۡدِيٓ إِلَى ٱلۡحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٖ مُّسۡتَقِيمٖ
﴿٣٠﴾ يَٰقَوۡمَنَآ أَجِيبُواْ دَاعِيَ ٱللَّهِ وَءَامِنُواْ بِهِۦ يَغۡفِرۡ لَكُم مِّن
ذُنُوبِكُمۡ وَيُجِرۡكُم مِّنۡ عَذَابٍ أَلِيمٖ ﴿٣١﴾ وَمَن لَّا يُجِبۡ دَاعِيَ ٱللَّهِ
فَلَيۡسَ بِمُعۡجِزٖ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَيۡسَ لَهُۥ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءُۚ أُوْلَٰٓئِكَ
فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ﴿٣٢﴾ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّ ٱللَّهَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضَ وَلَمۡ يَعۡيَ بِخَلۡقِهِنَّ بِقَٰدِرٍ عَلَىٰٓ أَن يُحۡـِۧيَ ٱلۡمَوۡتَىٰۚ بَلَىٰٓ
إِنَّهُۥ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿٣٣﴾ وَيَوۡمَ يُعۡرَضُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ عَلَى ٱلنَّارِ
أَلَيۡسَ هَٰذَا بِٱلۡحَقِّۖ قَالُواْ بَلَىٰ وَرَبِّنَاۚ قَالَ فَذُوقُواْ ٱلۡعَذَابَ بِمَا
كُنتُمۡ تَكۡفُرُونَ ﴿٣٤﴾ فَٱصۡبِرۡ كَمَا صَبَرَ أُوْلُواْ ٱلۡعَزۡمِ مِنَ ٱلرُّسُلِ
وَلَا تَسۡتَعۡجِل لَّهُمۡۚ كَأَنَّهُمۡ يَوۡمَ يَرَوۡنَ مَا يُوعَدُونَ لَمۡ يَلۡبَثُوٓاْ إِلَّا
سَاعَةٗ مِّن نَّهَارِۭۚ بَلَٰغٞۚ فَهَلۡ يُهۡلَكُ إِلَّا ٱلۡقَوۡمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ﴿٣٥﴾

سُورَةُ مُحَمَّدٍ

(٢٩) یادی ئەوەش بکەکاتێك ئێمە دەستەیەك جنۆکەمان ئاراستەکردبۆ لای تۆ، تا گوێ لە قورئان بگرن، ئـەوسا ئامادەبوون و بەیەکتریان وت: گوێ بگرن و بێ دەنگ بن، کاتێك قورئان خوێندنە کە تەواو بوو، جنۆکـەکـان گەڕانەوە بۆ ناو هۆزو قەومەکەیان و، دەستیان کرد بـە ئاگادار کردنەوەو بانگکردنیان بۆ پەیرەوی کردنی ئـەم ئاینە نوێیە...

(٣٠) وتیان: ئەی هۆز و گەلی ئێمە! باوەڕ بکەن؛ گوێمان لە کتێبێك بوو کە لە دوای موسا نێردراوە، سـەلمێنەری پەیام و کتێبەکانی پێش خۆیەتی و ڕێکە لەگـەڵیاندا و، ڕێنموویی و هیدایەت دەدات بۆ حەق و راستە شەقامی راست و دروستیش.

(٣١) ئەی خزمینە!! بچن بـەدەم بـانگخوازی خـواوە و ئیمان و باوەڕی پێبهێنن، ئەو کاتە لە گـوناهەکـانتان خـۆش دەبـێت و لە سـزای بـە ئـێش و ئـازار دەتانپارێزێت.

(٣٢) جا ئەوەی پێشوازی لە بانگخوازی خوا ناکات، ئەوە وەنەبێت لە دەسەڵاتی خوا لەم سەر زەویەدا دەرباز ببێت و خوا دەسەوسان بکات، کەسیش ناتوانێت جگە لە خوا رزگاری بکات و پشتیوانـی لێ بکات، ئا ئەوانە لە گومرایی و سەرلێشێواویەکی زۆر ئاشکرادان.

(٣٣) ئایا ئەوە سەرنجیان نەداوە بەراستی ئەو خوایەی کە ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە و لە دروست کردنیشیاندا هیچ ماندوو نەبووە، ئایا توانای نی‌یە مردووەکان زیـندوو بکـاتەوە؟!، بـەڵێ، بێگومان ئەو زاتە، بەسەر هەموو شتێکدا دەسەڵاتی هەیە.

(٣٤) رۆژێك دێت کافرو خوانەناسان دۆزەخیان نیشان دەدرێت و پێیان دەوترێت: ئێستا دەڵێن چی؟! ئا ئەمە ئیتر حەق و حەقیقەت و راستە قینە نیە؟! (هـەموو بـەیەکـدەنگ) دەڵـێن: بـەڵێ... سـوێند بـە پەروەردگارمان راستە و حەقە، (بەڵام ئەو سوێند خواردن و دان پێدانانە؛ تازە بێ‌سوودە)، بۆیە خوا دەفەرموێت: مادەم وایە سزاو ئەشکەنجەی ناو ئاگر بچێژن لە سەرئەنجامی کافربوونتاندا.

(٣٥) کەوابوو ئەی پێغەمبەر ﷺ دان بەخۆدا بگرەو خۆڕاگربە، هەروەکو پێغەمبەرانی خاوەن ویستی بەهێز خۆڕاگر بوون، پەلەشیان لێ مەکە، ئەو رۆژەی کە بـەڵێنیان دراوەتـێ هـەر کـاتێك پـێشهات وادەزانن تەنها ساتە وەختێکیان لە رۆژێکدا پێچووە، ئەمە بەڵێن و پەیام و راگەیاندنێکی تەواوە، جا ئەو کاتە مەگەر هەر تەنها تاوانبارو گوناهکاران نین کە تیادەچن؟! (ریسواو خەسارەتمەند دەبن).

سورەتی (محمد)

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَصَدُّوا۟ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿١﴾ وَٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَءَامَنُوا۟ بِمَا نُزِّلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ ٱلْحَقُّ مِن
رَّبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
ٱتَّبَعُوا۟ ٱلْبَٰطِلَ وَأَنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّبَعُوا۟ ٱلْحَقَّ مِن رَّبِّهِمْ كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ
ٱللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَٰلَهُمْ ﴿٣﴾ فَإِذَا لَقِيتُمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَضَرْبَ ٱلرِّقَابِ حَتَّىٰٓ
إِذَآ أَثْخَنتُمُوهُمْ فَشُدُّوا۟ ٱلْوَثَاقَ فَإِمَّا مَنًّۢا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَآءً حَتَّىٰ تَضَعَ ٱلْحَرْبُ
أَوْزَارَهَا ذَٰلِكَ وَلَوْ يَشَآءُ ٱللَّهُ لَٱنتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَا۟ بَعْضَكُم
بِبَعْضٍ وَٱلَّذِينَ قُتِلُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَلَن يُضِلَّ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿٤﴾ سَيَهْدِيهِمْ
وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ﴿٥﴾ وَيُدْخِلُهُمُ ٱلْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ﴿٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓا۟ إِن تَنصُرُوا۟ ٱللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ﴿٧﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
فَتَعْسًا لَّهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿٨﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا۟ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ
فَأَحْبَطَ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿٩﴾ ۞ أَفَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟ كَيْفَ
كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ دَمَّرَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَٰفِرِينَ أَمْثَٰلُهَا ﴿١٠﴾
ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ مَوْلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَأَنَّ ٱلْكَٰفِرِينَ لَا مَوْلَىٰ لَهُمْ ﴿١١﴾

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەوانەی کافرو بێبروا بوون و بەرهەڵستی رێبازی خوایان کرد، ئەوانە خوا کاروکردەوەکانیان ون و پووچ دەکاتەوە، (تەنانەت چاکەکانیشیان بێ پاداشتە، چونکە مەبەستیان خوا نەبووە).

(٢) ئەوانەش باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە و باوەڕیان هێناوە بەو قورئانەی کە بۆ محمد ﷺ دابەزێنراوە، هەر ئەویش راستەو لە لایەن پەروەردگاریانەوە، ئەوانە خوا چاو پۆشی دەکات لە هەموو گوناهەکانیان، چاکەشی روانەدووە لە دڵ و دەروونیانداو بۆچوونیانی رێك و پێك کردووەو بەر چاو رونن. (لە هەمو بارودوخێکدا).

(٣) ئەوەش بەهۆی ئەوەوەیە چونکە ئەوانەی کافرو بێباوەڕن شوێنی ناڕاستی کەوتوون... ئەوانەش کە باوەڕیان هێناوە و موسڵمان بوون، شوێنی ئەو حەق و راستیە کەوتوون کەلە لایەن پەروەردگارەوە هاتووە، ئا بەو شێوەیە خوا نموونەی ئەو دوو کۆمەڵە روون دەکاتەوە بۆ خەڵکی (تا فریای خۆیان بکەون).

(٤) (ئەم فەرمانە بۆ کاتی رووبەڕوو بوونەوەیە لە گۆڕەپانی جەنگدا) هەر کاتێك گەیشتن بەوانەی کافرو بێباوەڕن، بێنە دەست لێیان و لە گەردنیان بدەن (ئەگینا ئەوان ئێوە دەکوژن)، تا کاتێك کوشتاری زۆریان لێ دەکەن، ئینجا کە هێزیان نەما، بەدیل بیانگرن بەتوندی باڵبەستیان بکەن، ئەوسا یەکێك لەم دوو کارەیان لەگەڵدا ئەنجام بدەن: یان بە پیاوەتی و منەت؛ یاخود بەگۆڕینەوەو فیدیە ئازادیان بکەن، تا شەڕ کۆتای دێت و ئاسەواری نامێنێت و دوژمنان چەك دادەنێن، بڕیارەکە ئاوەهایە: خۆ ئەگەر خوا بیویستایە خۆی تۆڵەی لێ دەسەندن، بەڵام دەیەوێت بەیەکتر تاقیتان بکاتەوە، ئەوانەش لە پێناوی خوادا شەهید دەبن، هەرگیز پاداشتی هەوڵ و کۆششیان بەزایە نادات.

(٥) بەڵکو ئەوانە رێنموویی دەکات بۆ جێگە و رێگەی خۆش، هەروەها دڵ و دەروون و بیرو هۆشیان ئاسوودە دەکات...

(٦) هەروەها دەیانخاتە ئەو بەهەشتەوە کە بە جۆرەها شێواز بۆی باس کردوون.

(٧) ئەی ئەو کەسانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە، ئەگەر ئێوە پشتیوانی لە ئاینی خوا بکەن و هەوڵی سەرکەوتنی بدەن، ئەوە خوایش پشتیوانی لە ئێوە دەکات و سەرتان دەخات و پایەدارو جێگیرتان دەکات.

(٨) ئەوانەش کە کافرو بێبروان خەجاڵەتی و سەرشۆڕیان بۆ هەیەو کاروکردەوەشیان لە دنیادا بێ ئاکامەو لە قیامەتیشدا مایە پووچن، (خەجاڵەتو پەشیمان و ریسوان).

(٩) ئائەوە بەهۆی ئەوەوەیە چونکە ئەوان رقیان لە قورئان بۆتەوە و حەزیان لە بەرنامەی خوا نەبووە، جا خوایش کارو کردەوەکانی پووچ کردنەوە. (لەدنیادا بێ ئاکامەو لەقیامەتیشدا مایەی سزایە).

(١٠) ئایا ئەوە نەگەڕاون بەسەر زەویداو سەرنج بدەن، تا بزانن سەرەنجامی ئەوخەڵکە نالەبارەی پێش ئەمان چۆن بووە؟! خوای بە دەسەڵات ماڵ و حاڵیانی بەسەردا رووخاندن، جا بۆ هەموو بێباوەڕان سزای ئاوا شتێکی چاوەڕوان کراوە (درەنگ یان زوو) دووچاریان دەبێتو گیرۆدە دەبن.

(١١) ئەوە بەهۆی ئەوەوەیە چونکە بەڕاستی خوا پشتگیرو پشتیوانی ئەوانەیە کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە، بێگومان بێباوەڕانیش هیچ پشتیوانێکیان نیە. (هیچ کەس بەزەیی پیایاندا نایەتەوە).

إِنَّ ٱللَّهَ يُدْخِلُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن
تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ ٱلْأَنْعَٰمُ
وَٱلنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ﴿١٢﴾ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ هِىَ أَشَدُّ قُوَّةً مِّن قَرْيَتِكَ
ٱلَّتِىٓ أَخْرَجَتْكَ أَهْلَكْنَٰهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾ أَفَمَن كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ
مِّن رَّبِّهِۦ كَمَن زُيِّنَ لَهُۥ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ وَٱتَّبَعُوٓا۟ أَهْوَآءَهُم ﴿١٤﴾ مَّثَلُ ٱلْجَنَّةِ
ٱلَّتِى وُعِدَ ٱلْمُتَّقُونَ ۖ فِيهَآ أَنْهَٰرٌ مِّن مَّآءٍ غَيْرِ ءَاسِنٍ وَأَنْهَٰرٌ مِّن لَّبَنٍ لَّمْ
يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُۥ وَأَنْهَٰرٌ مِّنْ خَمْرٍ لَّذَّةٍ لِّلشَّٰرِبِينَ وَأَنْهَٰرٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى ۖ
وَلَهُمْ فِيهَا مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ ۖ كَمَنْ هُوَ خَٰلِدٌ فِى ٱلنَّارِ
وَسُقُوا۟ مَآءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَآءَهُمْ ﴿١٥﴾ وَمِنْهُم مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ
حَتَّىٰٓ إِذَا خَرَجُوا۟ مِنْ عِندِكَ قَالُوا۟ لِلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ مَاذَا قَالَ ءَانِفًا ۚ
أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَٱتَّبَعُوٓا۟ أَهْوَآءَهُمْ ﴿١٦﴾ وَٱلَّذِينَ
ٱهْتَدَوْا۟ زَادَهُمْ هُدًى وَءَاتَىٰهُمْ تَقْوَىٰهُمْ ﴿١٧﴾ فَهَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا
ٱلسَّاعَةَ أَن تَأْتِيَهُم بَغْتَةً ۖ فَقَدْ جَآءَ أَشْرَاطُهَا ۚ فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَآءَتْهُمْ
ذِكْرَىٰهُمْ ﴿١٨﴾ فَٱعْلَمْ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ وَٱسْتَغْفِرْ لِذَنۢبِكَ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ ۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَىٰكُمْ ﴿١٩﴾

(١٢) بەڕاستی ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کـارو کـردەوە چاکەکانیان ئەنجام داوە، خوا دەیانخاتە باخەکانی بەهەشتەوە، کە چەندەها روبار بە ناویدا دەڕوات، ئەوانـەش کـە کـافرو بێبروان لەم دنـیایەدا رادەبـوێرن و دەخـۆن وەك ئـاژەڵ، لە ئایندەشدا دۆزەخ جێ و شوێنیانە!

(١٣) زۆر شارو شارۆچکەمان لەناو برد، لەو شارەی کە تۆیان دەرکرد بەهێزتر بوون، هیچ کەسیش نەیتوانی پشتیوانیان بێت.

(١٤) ئایا ئەو کەسەی کە لەلایەن پەروەردگاریەوە بـەڵگە و نیشانەی روونی پێگەیشتووە و، باوەڕی دامەزراوی پێیەتی و لەسەری دەڕوات، وەکو ئەو کەسە وایـە کـە کـاروکردەوەی ناشیرین و نادروستی لەبەرچـاو رازێـنرابـێتەوە، ئـەو جـۆرە کـــەسانە شـــوێنی ویست و ئـــارەزووی نـــاپوختی خـۆیان کەوتوون؟!

(١٥) وێنەی ئەو بەهەشتەی کەبەڵێن دراوە بدرێت بەخواناس و پارێزکاران، ئەمەیە: چەندەها رووباری لەئاوی سازگارو تام و نەگۆڕاوی تێدایە، هەروەها چەندەها رووباری شیر کە تامی تێك ناچێت، هەروەها چەندەها روبار لە شەرابی تام خۆش و بۆنخۆش، (کە لە خواردنەوەی بێزار نابن و لەبەر چاویان ناکەوێت) بۆ ئەوانەی دەیخۆنەوە، لەگەڵ چەندەها روبار لە هەنگوینی پاڵفتەو بێگەرد ئامادەیە، هەروەها لەو بەهەشتدا لە هەموو جۆرە بەرو بووم و میوەیەکی جوان و بەتام و بـۆنخۆش هـەیە، هـاوکات لەگـەڵ لێخۆشبوون و خۆشەویستی پەروەردگاریاندا، باشە، ئایا ئەو پەختەوەرانە وەکو ئەو کەسانە وان کە لەناو ئاگری دۆزەخدا نەمرن و ئاوی لەکوڵ بکرێت بەگەروویاندا، ریخۆڵەکانیان پارچە پارچە و توێ توێ بکات؟!

(١٦) ئەی محمد ﷺ هەندێك لەو بێباوەڕو دووڕوانە دێن و گوێت بۆ دەگرن، هەتا کاتێك لە قسەو گـوفتارت بوویتەوە، جێت دەهێڵن و بە دوودڵیەوە دەپرسن لە ئیمانداران: ئەوە باسی چی دەکرد؟ ئـەوە لەچـی دەدوا؟ ئـا ئەوانە خوا مۆری ناوە بەسەر دڵیاندا و شوێنی ئارەزوو ویستی ناپاکی خۆیان کەوتوون.

(١٧) ئەوانەش رێبازی هیدایەت و ئیمانداریيان گرتۆتە بەر بەگوفتاری پێغەمبەر ﷺ هیدایەت و دیـنداریـیان گەشە دەکات و پەرە دەسێنێت، خوایش شارەزایی و پارێزکاریی و دڵنیایی زیاتریان پێی دەبەخشێت.

(١٨) ئایا ئەوانە چاوەڕێی چی دەکەن جگە لە قیامەت کە لەناکاو یەخەیان پێ بگرێت؟ چونکە بەراستی هەندێك لە نیشانەکانی دەرکەوتووە (کە یەکێك لەوانە رەوانە کردنی دواهەمین پێغەمبەرە)، جا ئەوکاتە کە بەرپا بـێت بیرکردنەوە و داچڵەکاندن و بە خودا هاتنەوەیان چ سوودێکی دەبێت؟!

(١٩) ئەی ئینسان!! دەی کەواتە چاك بزانە و دڵنیابە جگە لە خوا، هیچ خوایەکی ترنیە کە بە حـەق شـایستەی پەرستن بێت، داوای لێخۆشبوونی گوناهـ بۆ خۆت و ئیمانداران لە پیاوان و ئافرەتان هەر لەو بکە و دڵنیابە کە خوا دەزانێت لە رۆژدا بەچیەوە خەریکن و، لەشەویشدا لەکوێ دەحەوێنەوە و ئارام دەگرن، یاخود دەزانێت چی دەکەن لە دنیاداو، دەرەنجامەکەشی لە قیامەتدا چۆن دەبێت. (ئەو خوایە لە هەمو هەڵس و کەوت و چالاکیتان بەئاگایە).

ويقول الذين ءامنوا لولا نزلت سورة فإذا أنزلت سورة
محكمة وذكر فيها القتال رأيت الذين في قلوبهم مرض
ينظرون إليك نظر المغشي عليه من الموت فأولى لهم
﴿٢٠﴾ طاعة وقول معروف فإذا عزم الأمر فلو صدقوا الله
لكان خيرا لهم ﴿٢١﴾ فهل عسيتم إن توليتم أن تفسدوا
في الأرض وتقطعوا أرحامكم ﴿٢٢﴾ أولئك الذين لعنهم الله
فأصمهم وأعمى أبصارهم ﴿٢٣﴾ أفلا يتدبرون القرءان
أم على قلوب أقفالها ﴿٢٤﴾ إن الذين ارتدوا على أدبارهم
من بعد ما تبين لهم الهدى الشيطان سول لهم وأملى
لهم ﴿٢٥﴾ ذلك بأنهم قالوا للذين كرهوا ما نزل
الله سنطيعكم في بعض الأمر والله يعلم إسرارهم
﴿٢٦﴾ فكيف إذا توفتهم الملائكة يضربون وجوههم
وأدبارهم ﴿٢٧﴾ ذلك بأنهم اتبعوا ما أسخط الله
وكرهوا رضوانه فأحبط أعمالهم ﴿٢٨﴾ أم حسب
الذين في قلوبهم مرض أن لن يخرج الله أضغانهم ﴿٢٩﴾

(٢٠) هەندێك لە ئیمانداران دەڵێن: خـۆزگە سـوورەتێك (دەربارەی جەنگ دژی كافران دەهاتە خوارەوە)، كەچی كاتێك كە سـورەتێك بـە روونـی دادەبـەزێت و بـاسی جەنگی تـێدایـە، ئـەوە دەبـینیت ئـەوانـەی لە دڵـیاندا نەخۆشی باوەڕ لاوازی و دووڕوویـی هـەیە، چـاویان ئـــەبڵەق دەبـــێت، سـەیرت دەكـەن وەكـو كـەسێك لە سەرەمەرگدا بێ هـۆشی بـەسەردا هـاتبێت، جـا بـاشتر وابوو...

(٢١) كە گوێڕایەڵ بوونایە و قسەی جـوان و بـەجێیان بكردایە، جاكاتێك كار گەیشتە قایمی و جەنگ بەرپابوو ئەگەر لەگەڵ خوادا ڕاست بوونایە، ئەوە چـاكـتر بـوو بۆیان.

(٢٢) ئایا ئێوە بەتەمان ئەگەر لە غـەزا پشت هـەڵبكەن یاخود دەسەڵاتتان كەوتە دەست، تۆوی ئاژاوەو فەساد و تاوان لە زەودا بچێنن و هەرچی پەیوەندی خـزایـەتیش هەیە بیپچڕێنن و لە ناوی بەرن؟! (شەرمەزارو زەرەرمەندن ئەگەر وابن).

(٢٣) ئەو جۆرە كەسانە ئەوانەن كە خوا نەفرینی لێ كردوون و كەڕی كـردوون و كـوێرایـی هـێناوە بەسەر چاویاندا (ڕاستیەكان نابینن).

(٢٤) ئایا ئەوە بۆچی ئەوانە وردبینی لە قورئاندا ناكەن و گوێی بۆ ناگرن؟! یان ئەوەیە دڵـەكـان لە ئاستی ڕاستیدا قفڵ دراوە؟! (بەكلیلی ئەم هەمو گوفتارو بەڵگە بەهێزانە ناكریتەوە).

(٢٥) بەڕاستی ئەوانەی پاشگەز بوونەوەو بەرەودوا گەڕانەوە، دوای ئەوەی ڕێگـەی هـیدایـەت و ئیمانیان بۆ دەركەوتبوو، ئەوانە شەیتان بەفێڵ و تەڵەكە تەماداری كرد بوون، بەهیوای تەمەن درێژی و خۆشگوزەرانی فریوی دابوون. (ئەوانیش باوەڕیان كردبوو).

(٢٦) ئەو زاڵ بوونی شەیتانە بەهۆی ئەوەوە بوو كە دووڕووەكان دەیانوت بەوانەی كە كافرو داخ لە دڵ بوون بەرامبەر ئەوەی خوا دایبەزاندووە كـە قـورئانە: ئـێمە لەمـەودوا لە هـەندێك هـەڵوێستدا بەقسەتان دەكەین، خوایش خۆی چاك ئاگادارە لەو نهێنی و پیلانانەی كە دەیشارنەوە.

(٢٧) ئاخۆ حاڵیان چۆن بێت كاتێ فریشتەكان لە كاتی سەرەمەرگ و گیان كێشانیاندا بەدەم و چـاوو بەرو پشتیاندا دەماڵن‌و (بۆیان بەداخن).

(٢٨) ئەو سووكایەتی سەرەمەرگە بۆیە بەسەریاندا دێت، چونكە ئەوانە شوێنی ئەو شتانە كەوتبوون كە قین و خەشمی خوا دەبزوێنێت، ئەوانە بێزار بوون لە ڕەزامەندی خوا، خـوایش كـاروكردەوەیانی پووچ و بێ‌ئاكام كرد.

(٢٩) ئایا ئەوانەی كە دڵیان نەخۆشی دووڕوویی تیادایـە، وادەزانـن خـوا هـەرگیز كـینە و بـوغزی دەروونیان ئاشكرا ناكات؟! نیەتی ناپاكو نەخۆشی‌یە دەرونیەكانیان دەرناخات؟!

وَلَوْ نَشَآءُ لَأَرَيْنَٰكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُم بِسِيمَٰهُمْ ۚ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِى
لَحْنِ ٱلْقَوْلِ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَٰلَكُمْ ﴿٣٠﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ
ٱلْمُجَٰهِدِينَ مِنكُمْ وَٱلصَّٰبِرِينَ وَنَبْلُوَا۟ أَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ وَصَدُّوا۟ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ وَشَآقُّوا۟ ٱلرَّسُولَ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ
لَهُمُ ٱلْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا۟ ٱللَّهَ شَيْـًٔا وَسَيُحْبِطُ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿٣٢﴾
۞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُوا۟ ٱلرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوٓا۟
أَعْمَٰلَكُمْ ﴿٣٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَصَدُّوا۟ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا۟
وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَن يَغْفِرَ ٱللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾ فَلَا تَهِنُوا۟ وَتَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱلسَّلْمِ
وَأَنتُمُ ٱلْأَعْلَوْنَ وَٱللَّهُ مَعَكُمْ وَلَن يَتِرَكُمْ أَعْمَٰلَكُمْ ﴿٣٥﴾ إِنَّمَا
ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ ۚ وَإِن تُؤْمِنُوا۟ وَتَتَّقُوا۟ يُؤْتِكُمْ أُجُورَكُمْ
وَلَا يَسْـَٔلْكُمْ أَمْوَٰلَكُمْ ﴿٣٦﴾ إِن يَسْـَٔلْكُمُوهَا فَيُحْفِكُمْ
تَبْخَلُوا۟ وَيُخْرِجْ أَضْغَٰنَكُمْ ﴿٣٧﴾ هَٰٓأَنتُمْ هَٰٓؤُلَآءِ تُدْعَوْنَ
لِتُنفِقُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَمِنكُم مَّن يَبْخَلُ ۖ وَمَن يَبْخَلْ
فَإِنَّمَا يَبْخَلُ عَن نَّفْسِهِۦ ۚ وَٱللَّهُ ٱلْغَنِىُّ وَأَنتُمُ ٱلْفُقَرَآءُ ۚ وَإِن
تَتَوَلَّوْا۟ يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوٓا۟ أَمْثَٰلَكُم ﴿٣٨﴾

(٣٠) خۆ ئەگەر بمانویستایە ئەو ناپاکانە پیشان دەدایت، ئەوکاتە بەروالّەت دەتناسینەوە، سوێند بەخوا لە شێواز و ناوەرۆکی قسە و گوفتاریاندا دەیانناسیتەوە، خوا خۆیشی ئاگا و زانایە بە کاروکردەوەکانتان.

(٣١) سوێند بە خوا ئێمە دەتانخەینە بەر تاقیکردنەوە، تا لە جیهانی واقعدا تێکۆشەر و خۆگرانتان دەربکەوێت و ئاشکرا ببێت بۆمان، بۆ ئەوەش هەواڵی چالاکی ئێوەمان بێتە دەستو (تۆماری بکەین).

(٣٢) بەڕاستی ئەوانەی کە بێ باوەڕن و ڕێگە لە بڵاوکردنەوەی پەیامی خوا دەگرن و دژایەتی ڕێبازی پێغەمبەر ﷺ دەکەن، دوای ئەوەی ڕێبازی هیدایەت و راستیان بۆ روون بۆتەوە، ئا ئەوانە هەرگیز ناتوانن زیان بەخواو ئاینی خوا بگەیەنن... خوای گەورەش لە ئایندەیەکی نزیکدا هەموو کاروکردەوەو پیلانیان پووچەڵ دەکاتەوە.

(٣٣) ئەی ئەو کەسانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە! گوێڕایەڵی فەرمانی خواو فەرمانی پێغەمبەر بن، کاروکردەوە چاکەکانتان پووچ و بێ نرخ مەکەن، (بە ڕووپامایی وخۆ بە زل زانین و پەشیمان بونەوە لەخێر و منەت کردن و... هتد)

(٣٤) بەڕاستی ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون و بەربەست و کۆسپیان دەخستە بەردەم ڕێبازی خوا، پاشان مردن لەکاتێکدا کە کافر بوون، ئەوە هەرگیز خوا لێیان خۆش نابێت و چاوپۆشیان لێ ناکات.

(٣٥) ئێوە سستی مەکەن و داوای ئاشتی پێش وەخت لە دوژمنان مەکەن، چونکە هەر ئێوە سەرکەوتوو دەبن، دڵنیابن کە خوایش لەگەڵتانە، کاروکردەوەتان بەزایە نادات و لێی کەم ناکاتەوە.

(٣٦) بەڕاستی ژیانی دنیا تەنها بریتیە لە یاری و گەمەیەکی تەمەن کۆتا، جا ئەگەر باوەڕ بهێنن و پارێزکاربن، ئەوە خوا بەچاکی پاداشتتان دەداتەوە، خوایش وەنەبێت داوای بەخشینی هەموو سامانتان لێ بکات... (بەڵکو هەندێکی، ڕێژەیەکی کەمی).

(٣٧) خۆ ئەگەر خوا داوای بەخشینی هەموو سامانتان لێ بکات و ئەرکێکی گران بخاتە سەرتان، ئەوە رەزیل و بەرچاو تەنگ دەبن، ئەو کاتە هەموو رق و کینەیەکتان دەردەخات.

(٣٨) ئا ئەوەتە ئێوە بانگ دەکرێن تا بەخشینتان هەبێت لە پێناوی خوادا، کەچی هەتانە رەزیل و بەرچاو تەنگە، خۆ ئەوەی رەزیل و بەرچاو تەنگیی هەبێت، ئەوە بێگومان هەر رەزیلی لە خۆی دەکات و زەرەر لە خۆی دەدات، چونکە هەر خوا خۆی دەوڵەمەندو بێنیازە، هەر ئێوەن هەژارو نەدارو کەم دەست و بە نیاز، جا ئەگەر ئێوە پشت بکەن لەم دین و بەرنامەیە، خواکەسانی چاکتر لە ئێوە دەهێنێتە مەیدان، کە بە هیچ شێوەیەك لە ئێوە ناچن و وەك ئێوە نابن. (لە دینداریو خواناسی و چاکەکاری و خەمخۆریدا بۆ ئاین و گەل و نیشتمان).

سُورَةُ الفَتْحِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ﴿١﴾ لِّيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِن ذَنۢبِكَ
وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُۥ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَٰطًا مُّسْتَقِيمًا ﴿٢﴾
وَيَنصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا ﴿٣﴾ هُوَ الَّذِيٓ أَنزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ
الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوٓاْ إِيمَٰنًا مَّعَ إِيمَٰنِهِمْۗ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَٰوَٰتِ
وَالْأَرْضِۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٤﴾ لِّيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَٰتِ
جَنَّٰتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ
سَيِّـَٔاتِهِمْۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عِندَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٥﴾ وَيُعَذِّبَ
الْمُنَٰفِقِينَ وَالْمُنَٰفِقَٰتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَٰتِ الظَّآنِّينَ
بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِۚ عَلَيْهِمْ دَآئِرَةُ السَّوْءِۖ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا ﴿٦﴾ وَلِلَّهِ جُنُودُ
السَّمَٰوَٰتِ وَالْأَرْضِۚ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٧﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَٰكَ
شَٰهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٨﴾ لِّتُؤْمِنُواْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِۦ
وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٩﴾

سورەتی (الفتح)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی پێغەمبەر ﷺ بەراستی ئێمە سەرکەوتنێکی رون و ئاشکرامان پێ بەخشیت (مەبەست رێکەوتنەکەی ـ حودەیبیە ـ یە کە لە نێوان پێغەمبەرو ﷺ نوێنەری قورەیشدا مۆرکرا، بەندەکانی ئەو پەیمانە لە رواڵەتدا زەرەری ئیمانداران بوو، بەڵام هەر هەمووی بوبەمایەی خێرو سەربەرزی بۆیان).

(٢) تا خوا لە هەموو گوناهانی رابوردوو ئایندەشت خۆش ببێت و بەخشینەکانی لە سەرت تەواو بکات و بتخاتە سەرێگەی راست و دروست.

(٣) تا بەو هۆیەوە خوا سەرکەوتنێکی بەهێزو باڵات پێ ببەخشێت.

(٤) هەر ئەو خوایە خۆی ئارامی و هێمنی دابەزاندۆتە سەر دڵی ئیمانداران، بۆ ئەوەی کە ئیمانیان دامەزراوترو پتەوتر بکات، سەرەڕای ئیمانداری و خواناسیان ئیمانیان زیاد ببێت، بێگومان هەرچی سەربازانی ئاسمانەکان و زەوی هەیە هەر خوا خۆی خاوەنیانە، هەمیشە و بەردەوام خوای گەورە تەواو زانایە بە هەموو شتێك و دانایە لە هەموو کارێکدا.

(٥) ئەمەش هەمووی بۆ ئەوەی ؛ تا ئیماندارن لە پیاوان و لە ئافرەتان بخاتە ناو بەهەشتێکەوە کە چەندەها رووبار بەژێر درەخت و بەبەردەم کۆشك و تەلارەکانیدا دەڕوات، هاوڕێ لەگەڵ ژیانی نەمریدا، هەروەها بۆ ئەوەی کە چاوپۆشی لە هەڵە و گوناهەکانیان بکات، ئەم بەڵێنەش لە لایەن خواوە دەستکەوت و سەرفرازیەکی زۆر گەورە وبێ سنوورە بۆ ئیمانداران...

(٦) لەو لاشەوە ئازار و ئەشکەنجەی دووڕو و موشریکەکان، چ پیاوانیان، چ ئافرەتانیان بدات، ئەوانەی کە تێکرا گومانی خراپیان دەربارەی خوا هەیە، ئەو گومانە خراپەیان هەر بۆخۆیان دەگەڕێتەوە و گەماروی داون، ئەوانە خوا نەفرینی لێکردوون و دۆزەخی بۆ ئامادەکردوون، ئای کە سەرەنجامێکی یەکجار سەخت و سامناکە.

(٧) هەرچی سەربازان هەیە لە ئاسمانەکان و زەویدا، هەر خوا خۆی خاوەنیانە و لە ژێر فەرمانی ئەودان، هەمیشە و بەردەوام ئەو خوایە تەواو باڵادەست و دانایە.

(٨) ئێمە تۆمان رەوانە کردوە ئەی محمد ﷺ کە شایەت و مژدەدەر و بێدارکەرەوە بیت. (بۆ سەرجەم گرۆی ئادەمیزاد لە هەموو زەمین و زەمانێکدا).

(٩) بۆ ئەوەی ئێوە باوەڕ بهێنن بە خواو پێغەمبەرەکەی و پشتیوانی لە پێغەمبەر بکەن و رێزی شایستەی خۆی لێ بگرن و تەسبیحات و ستایشی خوای گەورەش بکەن لە بەرەبەیان و عەسراندا.

إِنَّ ٱلَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ ٱللَّهَ يَدُ ٱللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ
فَمَن نَّكَثَ فَإِنَّمَا يَنكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَـٰهَدَ عَلَيْهُ
ٱللَّهَ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾ سَيَقُولُ لَكَ ٱلْمُخَلَّفُونَ
مِنَ ٱلْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَآ أَمْوَٰلُنَا وَأَهْلُونَا فَٱسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ
بِأَلْسِنَتِهِم مَّا لَيْسَ فِى قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَن يَمْلِكُ لَكُم مِّنَ ٱللَّهِ
شَيْـًٔا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ ٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرًا ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنتُمْ أَن لَّن يَنقَلِبَ ٱلرَّسُولُ وَٱلْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰٓ
أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَٰلِكَ فِى قُلُوبِكُمْ وَظَنَنتُمْ ظَنَّ ٱلسَّوْءِ
وَكُنتُمْ قَوْمًۢا بُورًا ﴿١٢﴾ وَمَن لَّمْ يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ فَإِنَّآ
أَعْتَدْنَا لِلْكَـٰفِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ
يَغْفِرُ لِمَن يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا
رَّحِيمًا ﴿١٤﴾ سَيَقُولُ ٱلْمُخَلَّفُونَ إِذَا ٱنطَلَقْتُمْ إِلَىٰ
مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ أَن يُبَدِّلُوا۟
كَلَـٰمَ ٱللَّهِ قُل لَّن تَتَّبِعُونَا كَذَٰلِكُمْ قَالَ ٱللَّهُ مِن قَبْلُ
فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا۟ لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

(١٠) بێگومان ئەوانەی پەیمان دەدەن بە تۆ ئەی محمد ﷺ لەڕاستیدا هەر پەیمان بە خوا دەدەن... دەستی پیرۆزو بە توانای خوا لەسەر دەستیانەوەیە (بە پشتگیری و یارمەتی) جا ئەوەی پەیمانە کە بشکێنێت و لێی پاشگەز ببێتەوە، ئەوە لەسەر خۆی دەکەوێت، ئەوەش کە پەیمانە کە دەباتە سەر و لێی پاشگەز نابێتەوە، لەئایندەدا خوای بالادەست ئەجرو پاداشتی گەورەو بێسنوری پێدەبەخشێت.

(١١) ئەو عەرەبە کۆچەرییانەی لە ڕێکەوتنەکەی حودەیبیە بە جێمان و بەشداریان نەکرد، کاتێك زانیان ئێوە بەرەو غەزای خەیبەر دەڕۆن کە خوا بەڵێنی سەرکەوتن و دەسکەوتەکانی جەنگی پێدابوون دێن بۆلات و دەڵێن: ماڵ و منداڵمان ئێمەی سەرقاڵ و خەریك کرد و کاتمان نەبوو بێین لەگەڵتان، لەبەر ئەوە داوای لێخۆش بوونمان بۆ بکە لای خوا، ئەوەی بە زمان دەیڵێن لە دڵیاندا نی یە، پێیان بڵێ: باشە، کێ دەتوانێت بەری دەسەڵاتی خوا بگرێت، ئەگەر بیەوێت زیانێکتان پێ بگەیەنێت یان سوودو قازانجێکتان بۆ پێش بهێنێت، خۆ خوا بەتەواوی بە ئاگایە لە کاروکردەوەکانتان.

(١٢) نەخێر پاساوو بەهانەکەتان بەجێ نیە، بەڵکو لە ڕاستیدا ئێوە واگومانتان دەبرد کە هەرگیز پێغەمبەرو باوەڕداران ناگەڕێنەوە بۆ ناو کەسوکاریان و تیادەچن، ئەو گومان بردنە لە دڵ و دەروونتاندا ڕازاێنرابۆوە و چەسپیی بوو، بەڕاستی گومانی خراپ و ناقۆڵاتان هەبوو، ئێوە هەمیشە هۆزو تاقمێکی بێ کەڵك و بێ خێرن.

(١٣) هەرکەس باوەڕی بەخواو بە پێغەمبەری خوا نەبێت (ئایندەی سامناکە) بەراستی ئێمە سزای دۆزەخمان بۆ کافرو بێباوەڕان ئامادە کردووە.

(١٤) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەر خوا خۆی خاوەنیانە، لە هەرکەسێك کە بیەوێت خۆش دەبێت و سزای هەرکەسێك بدات دەیدات، (ئەڵبەتە ویستی خوایش بۆ پاداشت یان سزا، لەوپەڕی دادپەروەریدایە)، خوایش هەمیشەو بەردەوام لێخۆشبووە و بە ڕەحم و دلۆڤانە.

(١٥) ئەوانەی خۆیان خستە دواوە و بە شداریان نەکرد لە ڕێکەوتنەکەدا، کاتێك بینیان ئێوە (بەرەو غەزای خەیبەر دەڕۆن) بۆ کۆکردنەوەی دەستکەوتەکان، وتیان: لێمان بگەڕێن با شوێنتان بکەوین... ئەمانە دەیانەوێت؛ ویست و فەرمانی خوا بگۆڕن، پێیان بڵێ: ئێوە هەرگیز شوێنمان ناکەون.. چونکە خوایش هەروای فەرمووە و پێشتر هەروا بڕیاریداوە، کەچی ئەوان دەڵێن: نەخێر خوا ڕێگەی لە ئێمە نەگرتووە، بەڵکو ئێوە حەسوودیمان پێ دەبەن بۆیە نایەڵن بەشدار بین، (خوا دەفەرمووێت) نەخێر؛ حەسوودیتان پێ نابەن، بەڵکو ئەوانە کەمێك نەبێت لە فەرمانی خوا تێناگەن (تەنها چاویان بڕیوەتە سامان و دەسکەوتە دنیاییەکان).

قُل لِّلْمُخَلَّفِينَ مِنَ ٱلْأَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ إِلَىٰ قَوْمٍ أُو۟لِى بَأْسٍ شَدِيدٍ
تُقَٰتِلُونَهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ ۖ فَإِن تُطِيعُوا۟ يُؤْتِكُمُ ٱللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا ۖ
وَإِن تَتَوَلَّوْا۟ كَمَا تَوَلَّيْتُم مِّن قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦﴾ لَّيْسَ
عَلَى ٱلْأَعْمَىٰ حَرَجٌ وَلَا عَلَى ٱلْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى ٱلْمَرِيضِ حَرَجٌ ۗ
وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ يُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ
وَمَن يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٧﴾ ۞ لَّقَدْ رَضِىَ ٱللَّهُ عَنِ
ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ ٱلشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِى قُلُوبِهِمْ
فَأَنزَلَ ٱلسَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَٰبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿١٨﴾ وَمَغَانِمَ
كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾ وَعَدَكُمُ ٱللَّهُ
مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَٰذِهِۦ وَكَفَّ أَيْدِىَ
ٱلنَّاسِ عَنكُمْ وَلِتَكُونَ ءَايَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَٰطًا
مُّسْتَقِيمًا ﴿٢٠﴾ وَأُخْرَىٰ لَمْ تَقْدِرُوا۟ عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ ٱللَّهُ بِهَا ۚ
وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قَٰتَلَكُمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
لَوَلَّوُا۟ ٱلْأَدْبَٰرَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ
ٱللَّهِ ٱلَّتِى قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلُ ۖ وَلَن تَجِدَ لِسُنَّةِ ٱللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

(١٦) ئەی محمد ﷺ بڵێ: بەوانەی کە سەرپێچییان کردووە؛ لە عەرەبە بیابان نشینەکان: ئێوە لە ئایندەدا بانگ دەکرێن بۆ جەنگ لەگەڵ قەوم و هۆزێکدا کە ئازاو جەنگاوەرن، ئەوسا یان دژیان دەجەنگن، یان خۆیان (لە ئەنجامی بیرکردنەوە و تێروانیندا) بەبێ جەنگ موسڵمان و تەسلیم دەبن، جا ئەگەر فەرمانبەردار بن، خوا پاداشتی چاکتان پێدەبەخشێت، بەڵام ئەگەر یاخی ببن و وەکو ئەوسا و خۆتان بشارنەوە و سەرپێچی بکەن، خوا سزایەکی بە ئێشتان بۆ پێش دەهێنێت.

(١٧) ئەو کەسەی کوێرە یان شەلە یان نەخۆشە، گوناهبار نابێت (ئەگەر لە غەزادا بەشداری نەکات) ئەوەی کە فەرمانبەرداری خواو پێغەمبەرەکەی بکات، دەیخاتە باخەکانی بەهەشتەوە کە چەندەها رووبار بەژێر درەخت و کۆشکەکانیدا دەڕوات، ئەو کەسەش کە سەرپێچی بکات، خوای گەورە سزای بە ئێش و ئازاری دەدات. (لە نێو دۆزخدا).

(١٨) سوێند بێت؛ خوای گەورە رازی بووە لەو باوەڕدارانەی کە پەیمانیان لەگەڵدا بەستیت لە ژێر درەختەکەدا هەر خۆیشی ئاگادار بوو بەوەی لە دڵەکانیاندا هەیە (لە نیاز پاکی و دڵسۆزی) هەر بۆیە ئارامی وهێمنی و ئاسودەیی دابەزاندە سەریان و پاداشتی بەمژدەی سەرکەوتنێکی نزیك دانەوە.

(١٩) هەروەها بەڵێنی چەندین دەستکەوتی زۆری پێدان، کە لە ئایندەدا دەستیان دەکەوێت و وەری دەگرن، خوا هەمیشەو بەردەوام باڵادەستە بەسەر خوانەناسانداو دانایە و دەزانێت چ کاتێك ئیمانداران سەر دەخات.

(٢٠) هەروەها خوا بەڵێنی دەسکەوتی زۆری پێداون، لە ئایندەدا دەستتان دەکەوێت و وەری دەگرن، بەڵام جارێ ئێستا هەرئەوەی پێ بەخشیوون (مەبەست دەسکەوتەکانی خەیبەرە) دەستی خەڵکیشی لێ کۆتاکردن (مەبەست قوڕەیشە کە بەهۆی رێکەوتنەکەی حودەیبییەوە خوای گەورە لە بەگژاچوونی موسڵمانان دەستی بەستنەوە)، تا ئەم دەستکەوت و سەرکەوتنە بێتە نیشانە وبەڵگەیەکی بەهێز بۆ ئیمانداران (کە خوا یارو یاوەرو پشتیوانیانە) هەروەها رێنموویتان بکات بۆ رێبازی راست و دروست (لە بەرەو پێش بردنی بانگەوازدا).

(٢١) چەندین دەستکەوتی تریشتان بۆ هەیە کە ئێستا دەستتان بەسەریدا نەڕۆیشتووە، بەڕاستی خوا خۆی چاك بەو دەسکەوتانە دەزانێت کە بە رێوەیە بۆتان، هەمیشە و بەردەوام خوا دەسەڵاتی بەسەرهەموو شتێکدا هەیە.

(٢٢) خۆ ئەگەر ئەوانەی کافرو بێباوەڕ بوون دژی ئێوە جەنگیان بەرپا بکردایە، ئەوە دەشکان و هەڵدەهاتن، پاشان دۆست و پشتگیرێکیان نەدەبوو. (تافریایان بکەوێت).

(٢٣) (شکست و هەڵاتنی کافران لە جەنگی موسڵماناندا) هەردەم بەرنامە و یاسای خوای باڵادەستە هەرلە دێرین زەمانەوە بۆیە، هەرگیز نابینیت بەرنامە و یاسای خوا گۆڕانی بەسەردا بێت (بەمەرجێ موسڵمانەکان بە جوانی ئیسلام پیادە بکەن).

وَهُوَ ٱلَّذِى كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُم بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنۢ
بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾ هُمُ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَصَدُّوكُمْ عَنِ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ وَٱلْهَدْىَ
مَعْكُوفًا أَن يَبْلُغَ مَحِلَّهُۥ ۚ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُونَ وَنِسَآءٌ مُّؤْمِنَٰتٌ
لَّمْ تَعْلَمُوهُمْ أَن تَطَـُٔوهُمْ فَتُصِيبَكُم مِّنْهُم مَّعَرَّةٌۢ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ
لِّيُدْخِلَ ٱللَّهُ فِى رَحْمَتِهِۦ مَن يَشَآءُ ۚ لَوْ تَزَيَّلُوا۟ لَعَذَّبْنَا ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾ إِذْ جَعَلَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟
فِى قُلُوبِهِمُ ٱلْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ فَأَنزَلَ ٱللَّهُ سَكِينَتَهُۥ
عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَعَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ ٱلتَّقْوَىٰ
وَكَانُوٓا۟ أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾
لَّقَدْ صَدَقَ ٱللَّهُ رَسُولَهُ ٱلرُّءْيَا بِٱلْحَقِّ ۖ لَتَدْخُلُنَّ ٱلْمَسْجِدَ
ٱلْحَرَامَ إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ
لَا تَخَافُونَ ۖ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا۟ فَجَعَلَ مِن دُونِ ذَٰلِكَ
فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٧﴾ هُوَ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلْهُدَىٰ وَدِينِ
ٱلْحَقِّ لِيُظْهِرَهُۥ عَلَى ٱلدِّينِ كُلِّهِۦ ۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

(٢٤) هەر ئەو خوایە دەستی بێ باوەڕانی لە ئێوە بەستەوە (نەیهێشت بەگژتاندا بێن) دەستی ئێوەشی گرتەوە دژیان و (نەیهێشت جەنگ ببێت)، دوای ئەوەی ئێوەی زاڵ کرد بەسەریاندا لەناو جەرگەی مەککەدا، خوا هەمیشەو بەردەوام بینایە بەوەی کە دەیکەن.

(٢٥) ئەو خراپکارانە ئەوانەن کە کافرو بێ باوەڕن و کاتی خۆی ڕێگەشیان لێ گرتن بگەنە کەعبەی پیرۆزو نەیانهێشت ئەو مەڕومالاتەی کە گل درابوونەوە بۆ قوربانی بگاتە جێی خۆی، خۆ ئەگەر لەبەر ئەو پیاوو ئافرەتە موسڵمانانە نەبوایە کە نەتاندەناسین و پێشێلتان دەکردن (لەناو شاری مەککەدا مابونەوە) ئەوسا عەیبدار دەبوون و بارودۆخێکی گرانتان تووش دەبوو بێ ئەوەی بزانن، (ئەگەر لەبەر ئەوە نەبووایە مۆڵەتی ئێوەمان دەدا بەهێرش بردنە سەر قورەیش)، ئەمەش بۆ ئەوەی خوای پەروەردگار ئەو کەسانەی دەیەوێت و شایستەن بخاتە ژێرسایەی سۆزو بەزەیی خۆیەوە، خۆ ئەگەر موسڵمان لە کافران جیابوونایە لە مەککەدا، بێگومان ئێمە بەدەستی ئێوە سزای بەسۆی بێ باوەڕانمان دەدا.

(٢٦) سزای کافران لەبەر ئەوەیە دەمارگیریان خستۆتە ناو دڵ و دەروونیی خۆیانەوە، کە دەمارگیریی نەفامی یە، جا خوا ئارامی و ئاسوودەیی دابەزاندە سەر پێغەمبەرەکەی و سەر ئیمانداران (ئیتر دڵخۆشن بە ڕێکەوتنەکە و دەرەنجامەکانی) خوای گەورەش پابەندی خواناسی و پاریزکاری کردن، ئەوان شایستەی ئەو بەهرەیەن و مەردی ئەو ڕێزەن... دڵنیابن هەمیشە و بەردەوام خوا بەهەموو شتێك تەواو زانایە.

(٢٧) سوێند بێت خوا خەونی پێغەمبەرەکەی بەڕاستی، وەك خۆی هێناوەتە دی کە دەفەرموێت: بەم زووانە ئێوە بەهەموو ئارامی و ئاسوودەییەکەوە بەویستی خوا دەچنە ناو کەعبەی پیرۆزەوە، (عەمرە بەجێدەهێنن) سەرتان دەتاشن یان کورتی دەکەنەوە بێ ئەوەی ترس و بیمتان لە کەس هەبێت، جا ئەوەی نەتانزانیبووە خوا دەیزانی، کە جگە لەم سەرکەوتنە سەرکەوتنێکی نزیکی تری بۆ بڕیارداون و پێتان دەبەخشێت (کە غەزای خەیبەرە)..

(٢٨) خوا ئەو زاتەیە کە پێغەمبەری خۆی ڕەوانە کردووە، هاوڕێ لەگەڵ ڕێنموویی و پەیامی ڕاست و دروستدا، بۆ ئەوەی زاڵی بکات بەسەر هەموو پەیام و بەرنامەیەکی تردا، خوا خوێشی بەسە؛ بۆ شایەتیدان و ئاشکراکردنی ئەو ڕاستی یە.

مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ ٱللَّهِۚ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ أَشِدَّآءُ عَلَى ٱلۡكُفَّارِ رُحَمَآءُ بَيۡنَهُمۡۖ
تَرَىٰهُمۡ رُكَّعٗا سُجَّدٗا يَبۡتَغُونَ فَضۡلٗا مِّنَ ٱللَّهِ وَرِضۡوَٰنٗاۖ سِيمَاهُمۡ
فِي وُجُوهِهِم مِّنۡ أَثَرِ ٱلسُّجُودِۚ ذَٰلِكَ مَثَلُهُمۡ فِي ٱلتَّوۡرَىٰةِۚ وَمَثَلُهُمۡ
فِي ٱلۡإِنجِيلِ كَزَرۡعٍ أَخۡرَجَ شَطۡـَٔهُۥ فَـَٔازَرَهُۥ فَٱسۡتَغۡلَظَ فَٱسۡتَوَىٰ
عَلَىٰ سُوقِهِۦ يُعۡجِبُ ٱلزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ ٱلۡكُفَّارَۗ وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ مِنۡهُم مَّغۡفِرَةٗ وَأَجۡرًا عَظِيمَۢا ﴿٢٩﴾

سُورَةُ الحُجُرَاتِ — ترتيبها ٤٩ — آياتها ١٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تُقَدِّمُواْ بَيۡنَ يَدَيِ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ
إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ﴿١﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَرۡفَعُوٓاْ أَصۡوَٰتَكُمۡ
فَوۡقَ صَوۡتِ ٱلنَّبِيِّ وَلَا تَجۡهَرُواْ لَهُۥ بِٱلۡقَوۡلِ كَجَهۡرِ بَعۡضِكُمۡ
لِبَعۡضٍ أَن تَحۡبَطَ أَعۡمَٰلُكُمۡ وَأَنتُمۡ لَا تَشۡعُرُونَ ﴿٢﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
يَغُضُّونَ أَصۡوَٰتَهُمۡ عِندَ رَسُولِ ٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ ٱمۡتَحَنَ ٱللَّهُ
قُلُوبَهُمۡ لِلتَّقۡوَىٰۚ لَهُم مَّغۡفِرَةٞ وَأَجۡرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
يُنَادُونَكَ مِن وَرَآءِ ٱلۡحُجُرَٰتِ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡقِلُونَ ﴿٤﴾

(٢٩) محمد ﷺ رەوانەكراوى خوايـە، ئـەوانـەش كـەلە خزمەتيدان و شوێنی كەوتوون توند و تيژن بـەرامـبەر بێ باوەڕان (لە گۆڕەپانی جەنگدا) بەبەزەيی و ميهرەبانن لە نـێوان خـۆياندا، دەيـانبينيت سـەرگەرمی نـوێژ و خواپەرستين، كڕنوش و سوژدە دەبەن، هەردەم ئاواتيان بەدەستهێنانی ڕەزامەندنی و پايە بەرزیيە لە لای خوا، نيشانەی چاكی و پاكـيان لە نـاوچەوانـياندا ديـاريەو دەدرەوشـێتەوە لە ئـەنجامی سـوژدە بـردن و خـوا پەرستييان‌دا، جا ئەو بەرێزانە ئەوە نموونە و پێناسەيانە لە تـەوراتـدا، نـموونەو پـێناسەشيان لە ئـينجليدا وەك ڕووەكێك وايە كە لە سەرەتاوە چەكەرە دەربكـات، جـا بەردەوام بەهێز بێت، پاشان ئەستوور ببێت و ڕابوەستێت لەسەر قەدەكەی، ئەوەندە زوو پێ بگات كشـتيارەكـان سەرسام بكات و پێيان سەير بێت: چـۆن وا پـێگەيی؟! چۆن ئاوا خۆی گرت؟! ئەم پێناسەيە بۆ ئەوەيە خوا ئێش و سوی بكاتە دڵ ودەروونی كافرانـەوە، جـا خوای بە دەسەڵات بەڵێنی بەوانە داوە كە باوەڕيان هێناوە و كردەوە چاكەكانيان ئەنجامداوە لەو جۆرە ئيماندارانە: كە لێخۆشبوون و پاداشتی گەورە و بێ‌سنووريان پێدەبەخشێت. (لە بـەهەشتی بـەريندا، لەسايەی ڕەحمەتو سۆزو ميهرەبانی خۆيدا).

سورەتى (الحجرات)

بەناوی خوای بەخشندە و ميهرەبان

(١) ئەی ئەو كەسانەی باوەڕتان هێناوەپێشی خواو پێغەمبەری خوا مەكەون لە بڕيار و پێشنياردا،لە خوا بترسن و پارێزكاربن، چونكە بەڕاستی خوا بيسەرە بەگوفتارتان، زانايە بە نيازو نهێنيەكانتان.
(٢) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە؛ دەنگتان بەسەر دەنگی پێغەمبەردا ﷺ بەرز مـەكـەنەوە لەكـاتی گفتوگۆدا، قسەی بێ پەردە مەكەن لە خزمەتيدا، وەكو بۆ يەكتری دەكەن، نەوەكو كردەوەكانتان پووچ بێتەوە و هەستيشی پێ نەكەن.
(٣) بەڕاستی ئەوانەی كە دەنگيان هێواش دەكەنەوە لە خزمەت پێغەمبەری خوادا، ئەوانە ئەو كەسانەن كە خوای گەورە دڵەكانيانی زاخاوداوە بۆ تەقواو خواناسين، ئەوانە لێ خۆشبوون و پاداشتی گەورە و گرانبەها بۆيان ئامادەيە.
(٤) بەڕاستی ئەوانەی لە دەرەوەی ژوورەكان بانگت لێ دەكەن؛ ئەوانە زۆربەيان نەفامن و ژيـری وەرناگرن (چونكە ڕەوشتی كۆمەڵايەتی دروستيان لەو بوارەدا ڕەچاو نەكردووە).

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا۟ حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٥﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِن جَآءَكُمْ فَاسِقٌۢ بِنَبَإٍ فَتَبَيَّنُوٓا۟
أَن تُصِيبُوا۟ قَوْمًۢا بِجَهَـٰلَةٍ فَتُصْبِحُوا۟ عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَـٰدِمِينَ ﴿٦﴾
وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ ٱللَّهِ ۚ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِى كَثِيرٍ مِّنَ ٱلْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلَـٰكِنَّ ٱللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ ٱلْإِيمَـٰنَ وَزَيَّنَهُۥ فِى قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ
ٱلْكُفْرَ وَٱلْفُسُوقَ وَٱلْعِصْيَانَ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلرَّٰشِدُونَ ﴿٧﴾
فَضْلًا مِّنَ ٱللَّهِ وَنِعْمَةً ۚ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٨﴾ وَإِن طَآئِفَتَانِ
مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱقْتَتَلُوا۟ فَأَصْلِحُوا۟ بَيْنَهُمَا ۖ فَإِنۢ بَغَتْ إِحْدَىٰهُمَا
عَلَى ٱلْأُخْرَىٰ فَقَـٰتِلُوا۟ ٱلَّتِى تَبْغِى حَتَّىٰ تَفِىٓءَ إِلَىٰٓ أَمْرِ ٱللَّهِ ۚ فَإِن فَآءَتْ
فَأَصْلِحُوا۟ بَيْنَهُمَا بِٱلْعَدْلِ وَأَقْسِطُوٓا۟ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلْمُقْسِطِينَ
﴿٩﴾ إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا۟ بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ
عَسَىٰٓ أَن يَكُونُوا۟ خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَآءٌ مِّن نِّسَآءٍ عَسَىٰٓ أَن يَكُنَّ خَيْرًا
مِّنْهُنَّ ۖ وَلَا تَلْمِزُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا۟ بِٱلْأَلْقَـٰبِ ۖ بِئْسَ ٱلِٱسْمُ
ٱلْفُسُوقُ بَعْدَ ٱلْإِيمَـٰنِ ۚ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّـٰلِمُونَ ﴿١١﴾

(٥) خو ئەگەر ئەوانە خۆ گربوونایە؛ تا دەچـویتە دەرەوە بـۆ لایان، ئەوە چاکتر و رەواتر بوو بۆیان (لەگەڵ ئەوەشدا هەر) خوا لێخۆشبوو میهرەبانە، (دەکرێت ئەم چوار ئایەتە رێنموویی بێت بۆ سەرجەم ئیمانداران، تا رێزی پێشەواکانیان بگرن).

(٦) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە ئەگـەر کـەسێکی مـتمانە پێنەکراو هەواڵێکی بۆ هێنان؛ خێرا بڕوای پێ مەکەن، بەڵکو سەرنج بدەن، لێی بکۆڵنەوە تا بۆتان روون دەبێتەوە، نەوەکو ئازارو ناخۆشی و گیروگرفت بۆ خەڵکی و بۆ خۆشتان دروست بکەن بە نەزانی، لەوەو دوایش پەشیمان ببنەوە لەو کارەی کە پێی هەستاون.

(٧) ئێوە دڵنیابن و بزانن کە پێغەمبەری خوا ﷺ لەناوتاندایە (پرس و رای پێ بکەن) زۆر شت هەیە ئەگەر ئـەو؛ بـەرای ئێوەی بکردایە تووشی گیروگرفت و ناخۆشی دەبوون... بەڵام خوا ئیمان و باوەڕی لە لا خـۆشەویست کـردوون و لە دڵ و دەروونتاندا ڕازاندویەتیەوە... لەو لایشەوە کوفرو بێباوەڕی و گوناهوو یاخی بوون لە فەرمانی خوای لا تاڵ و ناشیرین کردوون، ئا ئەوانەی بەو شێوەیەن دیارەکە ڕێگەی ژیری و سەرفرازیان گرتۆتەبەر.

(٨) ئەمەش خۆی ڕێزو بەخششێکی تایبەتی و نازو نیعمەتێکە لە لایەن خواوە پێیان دراوە، خوایش تەواو زاناو داناو کاربەجێیە.

(٩) ئەگەر دوو دەستە، یان دوو تاقم لە موسوڵمانان بوو بەشەڕیان، ئەوە دەستبەجێ هەوڵ بدەن ڕێکیان بخەن و ئاشتیان بکەنەوە، خۆ ئەگەر لایەکیان هەر دەستدرێژی دەکردە سەر لاکەی‌تر، ئەوا ئێوە بەگژ ئەوەیاندا بچن کە ستەم و دەستدرێژی دەکات، هەتا دەگەڕێتەوە بۆ فەرمانی خوا... جا ئەگەر لایەنە سەرکەشەکە بۆ فەرمانی خوا سەری دانەواند، ئەوە ئێوە ناوبژیوانیەکی دادگەرانە لەنێوانیاندا بکەن و دادپـەروەری ئـەنجام بـدەن، چـونکە بەراستی خوا ئەوانەی خۆش دەوێت کە دادپەروەری ئەنجام دەدەن.

(١٠) لەڕاستیدا هەر ئیمانداران برای یەکن، کەواتە هەرکاتێك لە نێوان دوو براتاندا ناکۆکی پەیدا بـوو، ئـێوە نێوانیان چاك بکەن و ئاشتیان بکەنەوە، هەمیشە لە خوا بترسن و پارێزکار بن، بۆ ئەوەی ڕەحمتان پێ بکرێت.

(١١) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە! هیچ کەس و هیچ هۆزێك گاڵتە بەکەس و هـۆزێکی‌تر نـەکـات، چـونکە لەوانەیە ئەوان چاکتر بن لەمان، ژنانیش باگاڵتە بەیەك نەکەن، چونکە لەوانەیە گاڵتە پێکراوەکان لەوان چاکتر بن... سووکایەتی بەخۆتان مەکەن و یەکتری عەیبدار مەکەن (چونکە سووکایەتی بەیەکتر سـووکایەتی‌یە بـە خۆتان) هەروەها ناوو ناتۆرەی ناشیرین بۆ یەکتر دامەتاشن، ئای کە چەند ناشرینە ناوو ناتۆرەی خراپ لە دوای باوەڕهێنان و موسڵمان بوون، ئەوەش تەوبەی نەکردبێت و پەشیمان نەبووێتەوە لە گوناهەکانی، بەراستی ئەو جۆرە کەسانە هەر خۆیان ستەمپشیەو ستەمکارن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱجۡتَنِبُواْ كَثِيرٗا مِّنَ ٱلظَّنِّ إِنَّ بَعۡضَ ٱلظَّنِّ إِثۡمٞۖ
وَلَا تَجَسَّسُواْ وَلَا يَغۡتَب بَّعۡضُكُم بَعۡضًاۚ أَيُحِبُّ أَحَدُكُمۡ أَن
يَأۡكُلَ لَحۡمَ أَخِيهِ مَيۡتٗا فَكَرِهۡتُمُوهُۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ تَوَّابٞ
رَّحِيمٞ ﴿١٢﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّا خَلَقۡنَٰكُم مِّن ذَكَرٖ وَأُنثَىٰ وَجَعَلۡنَٰكُمۡ
شُعُوبٗا وَقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوٓاْۚ إِنَّ أَكۡرَمَكُمۡ عِندَ ٱللَّهِ أَتۡقَىٰكُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ
عَلِيمٌ خَبِيرٞ ﴿١٣﴾ ۞ قَالَتِ ٱلۡأَعۡرَابُ ءَامَنَّاۖ قُل لَّمۡ تُؤۡمِنُواْ وَلَٰكِن
قُولُوٓاْ أَسۡلَمۡنَا وَلَمَّا يَدۡخُلِ ٱلۡإِيمَٰنُ فِي قُلُوبِكُمۡۖ وَإِن تُطِيعُواْ ٱللَّهَ
وَرَسُولَهُۥ لَا يَلِتۡكُم مِّنۡ أَعۡمَٰلِكُمۡ شَيۡـًٔاۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾
إِنَّمَا ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ثُمَّ لَمۡ يَرۡتَابُواْ
وَجَٰهَدُواْ بِأَمۡوَٰلِهِمۡ وَأَنفُسِهِمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِۚ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ
ٱلصَّٰدِقُونَ ﴿١٥﴾ قُلۡ أَتُعَلِّمُونَ ٱللَّهَ بِدِينِكُمۡ وَٱللَّهُ
يَعۡلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ
﴿١٦﴾ يَمُنُّونَ عَلَيۡكَ أَنۡ أَسۡلَمُواْۖ قُل لَّا تَمُنُّواْ عَلَيَّ إِسۡلَٰمَكُمۖ بَلِ ٱللَّهُ
يَمُنُّ عَلَيۡكُمۡ أَنۡ هَدَىٰكُمۡ لِلۡإِيمَٰنِ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ
يَعۡلَمُ غَيۡبَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَٱللَّهُ بَصِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ ﴿١٨﴾

(١٢) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە، خۆتان زۆر بپارێزن لە گومانی خراپ، لەڕاستیدا هەندێ لەو گومانانە گوناهو تاوانن (بۆیە حەق وایە لەهەموو گومانێك خۆپارێزبین)، بەشوێن کەمو کووڕیی و عەیب و عاری یەکتردا مەگەڕێن و سیخوڕی مەکەن و لەپاش ملە باسی یەکتری و ناوی یەکتری بەخراپ مەبەن، ئایا کەستان خۆشی دێت لەوەی گۆشتی برای خۆی بە مردوویی بخوات؟! دیارە کاری واتان زۆر پێ سەخت و ناخۆشە، دەی کەواتە لەخوا بترسن و پارێزکار بن، چونکە بەڕاستی خوا تەوبەی خەڵکی وەردەگرێت و میهرەبانە بۆیان.

(١٣) ئەی خەڵکینە بێگومان ئێمە هەمووتانمان لە نێرو مێیەك دروستکردووە (کە باوکە ئادەم و دایکە حەوایە) و کردوومانن بە چەندەها گەل و تیرە وهۆزی جۆربەجۆر، تا یە کتر بناسن و پەیوەندیتان خۆش بێت بە یەکەوە... بەڕاستی بەڕێزترینتان لای خوا ئەو کەسانەتانە کە زۆرتر لە خواترسە و فەرمانبەرداری خوایە، بێگومان خوا تەواو زاناو ئاگایە بەهەمووان.

(١٤) هەندێك لە بیابان نشینە عەرەبەکان وتیان: باوەڕمان هێناوە و موسڵمانین، پێیان بڵێ: نەخێر، باوەڕتان نەهێناوە، بەڵام بڵێن: بە ناچاری موسولمان بووین، چونکە هێشتا باوەڕ نەچۆتە ناو دڵەکانتانەوە و تیایدا جێگیر نەبووە (چونکە ماوەیەکی دەوێت تا تێدەگەن)، خۆ ئەگەر بەڕاستی ئێوە گوێڕایەڵی فەرمانی خواو پێغەمبەری خوا بن، ئەوە خوای گەورە لە پاداشتی چاکەکانتان هیچ کەم ناکاتەوە، چونکە بەڕاستی خوا تەواو لێخۆشبوو میهرەبانە.

(١٥) بێگومان ئیماندارانی راست ئەوانەن کە باوەڕیان بەخواو پێغەمبەری خوا هێناوە و پاشان نەکەوتوونەتە هیچ گومان ودوودڵیەکەوە، بەخۆیان و سەرو ماڵیشیانەوە تێکۆشاون و تێدەکۆشن لە پێناوی ئاینی خوادا، لە راستیدا هەر ئوانە راست و راستگۆن.

(١٦) ئەی محمد ﷺ بڵێ: ئایا ئێوە خوای گەورە لە ئاینی خۆتان ئاگادار دەکەن و پێی رادەگەیەنن، لە حاڵێکدا خوا زانایە بە هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە، وە هەر ئەو خوایە بە هەموو شتێك تەواو زاناو ئاگادارە؟!

(١٧) ئەوانە منەت دەکەن بەسەر تۆدا کە گوایە موسڵمان بوون، پێیان بڵێ: منەت مەکەن بەسەرمندا لەسەر موسڵمان بوونەکەتان، بەڵکو خوا منەت دەکات بەسەر ئێوەدا کە هیدایەتی داون بۆ ئیمان و باوەڕ ئەگەر ئێوە راستگۆن. (بەراستی ئیماندارو موسڵمانی).

(١٨) بێگومان خوا نهێنی و شاراوەکانی ئاسمان و زەوی دەزانێت، هەروەها خوای گەورە بینایە بە هەموو ئەو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن هیچ شتێك لەو زاتە شاراوە نیە و هیچیشی لێ وون نابێت.

ترتيبها ٥٠ سُورَةُ قٓ آياتها ٤٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قٓ ۚ وَٱلْقُرْءَانِ ٱلْمَجِيدِ ﴿١﴾ بَلْ عَجِبُوٓا۟ أَن جَآءَهُم مُّنذِرٌ مِّنْهُمْ
فَقَالَ ٱلْكَٰفِرُونَ هَٰذَا شَىْءٌ عَجِيبٌ ﴿٢﴾ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ۖ ذَٰلِكَ
رَجْعٌۢ بَعِيدٌ ﴿٣﴾ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنقُصُ ٱلْأَرْضُ مِنْهُمْ ۖ وَعِندَنَا كِتَٰبٌ
حَفِيظٌۢ ﴿٤﴾ بَلْ كَذَّبُوا۟ بِٱلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ فَهُمْ فِىٓ أَمْرٍ مَّرِيجٍ
﴿٥﴾ أَفَلَمْ يَنظُرُوٓا۟ إِلَى ٱلسَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَٰهَا وَزَيَّنَّٰهَا
وَمَا لَهَا مِن فُرُوجٍ ﴿٦﴾ وَٱلْأَرْضَ مَدَدْنَٰهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَٰسِىَ
وَأَنۢبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍۭ بَهِيجٍ ﴿٧﴾ تَبْصِرَةً وَذِكْرَىٰ لِكُلِّ عَبْدٍ
مُّنِيبٍ ﴿٨﴾ وَنَزَّلْنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً مُّبَٰرَكًا فَأَنۢبَتْنَا بِهِۦ جَنَّٰتٍ
وَحَبَّ ٱلْحَصِيدِ ﴿٩﴾ وَٱلنَّخْلَ بَاسِقَٰتٍ لَّهَا طَلْعٌ نَّضِيدٌ ﴿١٠﴾
رِّزْقًا لِّلْعِبَادِ ۖ وَأَحْيَيْنَا بِهِۦ بَلْدَةً مَّيْتًا ۚ كَذَٰلِكَ ٱلْخُرُوجُ ﴿١١﴾ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَٰبُ ٱلرَّسِّ وَثَمُودُ ﴿١٢﴾ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَٰنُ
لُوطٍ ﴿١٣﴾ وَأَصْحَٰبُ ٱلْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ ۚ كُلٌّ كَذَّبَ ٱلرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ
﴿١٤﴾ أَفَعَيِينَا بِٱلْخَلْقِ ٱلْأَوَّلِ ۚ بَلْ هُمْ فِى لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٥﴾

سورەتی (ق)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی ئایەتی ١ لاپەڕە ٤٨٣ بدە، سوێند بەم قورئانە کە خاوەنی ڕێز و شکۆمەندی یە (تۆ ئەی محمد ﷺ نێردراوی لەلایەن خواوە).

(٢) خەڵکی، باوەڕیان نەکرد، بەڵکو سەرسام بوون لەوەی کە یەکێك لەخۆیان نێردراوە تا دایان بچڵەکێنێت و بێداریان بکاتەوە، هەر بۆیە کافران وتیان: ئەمە شتێکی سەیرو سەرسوڕهێنەرە...

(٣) ئایا کاتێك مردین و بووینە خاك زیندوو دەبینەوە؟! دوای مردن گەڕانەوە ئەستەمە! (پەروەردگاریش لە وەڵامیاندا دەفەرموێت):

(٤) بەڕاستی ئێمە هەردەم دەزانین کاتێك کە مردن، زەوی چۆن بەرەبەرە لاشەیان دادەڕزێنێت و دەیکاتەوە بە خاك، ئێمە تۆمارگەی تایبەتیمان هەیە، کە هەموو شتێکی تێدا تۆمارە و هیچ شتێك لەبارەی ئەوانەوە لە ئێمە شاراوەو بزر نیە.

(٥) بەڵام ئەمانە دژی ڕاستین کاتێك بۆیان هات بڕوایان پێ نیە، بەهۆی ئەوەوە ئەوانە لە سەرگەردانی و سەرلێشێواوییەکی ئاڵۆزدا دەژین (هەر ڕۆژەی قسەیەك دەکەن هەر بەنیێك جۆرە گومان و دوودڵیەك دروست دەکەن).

(٦) ئایا ورد نەبوونەتەوە لەو ئاسمانەی کە بە ڕاسەریانەوەیە: چۆنمان دروست کردووە و ڕازاندوومانەتەوە بەجۆرێك هیچ کەم و کووڕی و کەلێنێکی تێدا نی یە؟!

(٧) هەروەها زەویمان ڕاخستووە و بڵاومان کردۆتەوە و کەژو کێومان لەسەری دامەزراندووە و لە هەموو جۆرە ڕووەکێکی جوان ڕازاوەمان تیادا ڕواندووە.

(٨) ئەمانە هەر هەمووی بۆ ڕۆشنکردنەوەی دڵ و یادخستنەوەیە بۆ هەموو ئەو بەندانەی کە بەلای ئێمەدا دێنەوە و ڕەزامەندی ئێمەیان مەبەستەو گوێڕایەڵی فەرمانەکان ئێمەن.

(٩) هەروەها لە ئاسمانەوە ئاوێکی بە پیت و بەرەکەتمان هەردەم دابەزاندووە جا بەهۆی ئەوەوە چەندەها باخ و دانەوێڵەی ئەو کشتوکاڵانەی کە دەرەو دەکرێن دەڕوێنین.

(١٠) هەروەها دارخورمای قەشەنگ و بڵندیش دەبینن کە سەری هەڵداوە، کە هێشووە خورمای جوان و لەسەر یەك و ڕیزکراو دەگرێت.

(١١) ئەمەش بۆ ئەوەی ببێتە ڕزق و ڕۆزی بۆ بەندەکان... هەر بەو ئاوو بارانە شوێنە مردووەکان زیندوودەکەینەوە، هەر ئاوەهایش لە دوای مردن ئێوە لەخاك دێنە دەرەوە.

(١٢) پێش ئەمانیش، قەومی نوح، پێغەمبەرەکەیان بە درۆزانی... هەروەها خاوەن بیرەکان و هۆزی ثمودیش.

(١٣) هەروەها قەومی هود و فیرعەون و براکانی لوط، (واتە: قەومەکەی)

(١٤) خاوەن باخە چڕەکان و قەومەکەی ـ تبع ـ یش، (کە یەکێك بووە لە پاشاکانی دەوڵەتی حمیەری لە یەمەن)... هەر یەکێك لەوان باوەڕیان بە پێغەمبەرەکانیان نەکرد، بەهۆی ئەوەوە شایستەی پێشهاتنی هەڕەشەی ئێمە بوون.

(١٥) ئایا ئێمە لە سەرەتا و یەکەم چاردا کە ئەو خەڵکەمان دروست کرد ماندوو بووین و گیروگرفت هاتە ڕێمان؟! نەخێر ماندوو نەبووین، بەڵکو ئەوان لە گوماندان بەرامبەر بە دروست بوونەوەیەکی تازە.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِۦ نَفْسُهُۥ ۖ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ
مِنْ حَبْلِ ٱلْوَرِيدِ ﴿١٦﴾ إِذْ يَتَلَقَّى ٱلْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ ٱلْيَمِينِ وَعَنِ ٱلشِّمَالِ قَعِيدٌ
﴿١٧﴾ مَّا يَلْفِظُ مِن قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴿١٨﴾ وَجَآءَتْ سَكْرَةُ
ٱلْمَوْتِ بِٱلْحَقِّ ۖ ذَٰلِكَ مَا كُنتَ مِنْهُ تَحِيدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ فِى ٱلصُّورِ ۚ ذَٰلِكَ
يَوْمُ ٱلْوَعِيدِ ﴿٢٠﴾ وَجَآءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَآئِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٢١﴾ لَّقَدْ
كُنتَ فِى غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَآءَكَ فَبَصَرُكَ ٱلْيَوْمَ حَدِيدٌ
﴿٢٢﴾ وَقَالَ قَرِينُهُۥ هَٰذَا مَا لَدَىَّ عَتِيدٌ ﴿٢٣﴾ أَلْقِيَا فِى جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ
عَنِيدٍ ﴿٢٤﴾ مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ ﴿٢٥﴾ ٱلَّذِى جَعَلَ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا
ءَاخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِى ٱلْعَذَابِ ٱلشَّدِيدِ ﴿٢٦﴾ ۞ قَالَ قَرِينُهُۥ رَبَّنَا مَآ أَطْغَيْتُهُۥ
وَلَٰكِن كَانَ فِى ضَلَٰلٍۭ بَعِيدٍ ﴿٢٧﴾ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا۟ لَدَىَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ
إِلَيْكُم بِٱلْوَعِيدِ ﴿٢٨﴾ مَا يُبَدَّلُ ٱلْقَوْلُ لَدَىَّ وَمَآ أَنَا۠ بِظَلَّٰمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٢٩﴾
يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ ٱمْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِن مَّزِيدٍ ﴿٣٠﴾ وَأُزْلِفَتِ
ٱلْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣١﴾ هَٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ
﴿٣٢﴾ مَّنْ خَشِىَ ٱلرَّحْمَٰنَ بِٱلْغَيْبِ وَجَآءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ ﴿٣٣﴾ ٱدْخُلُوهَا
بِسَلَٰمٍ ۖ ذَٰلِكَ يَوْمُ ٱلْخُلُودِ ﴿٣٤﴾ لَهُم مَّا يَشَآءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

(١٦) سوێند بەخوا ئێمە ئادەمیزادمان دروستکردووە و دەزانین چی بە دڵ و دەروونیدا دێت... ئێمە لە شاڕەگی دڵی لێی نزیکترین.
(١٧) کاتێك دوو فریشتە چاودێرەکەی ئادەمیزاد کە لەلای ڕاست و چەپیەوە دانیشتوون، (هەموو گوفتارو کردارێکی تۆمار دەکەن بە دەزگای زۆر پێشکەوتوو)...
(١٨) جا ئادەمیزاد هەر قسەیەکی لە دەم دەرچێت خێرا چاودێرێکی ئامادە؛ تۆماری دەکات.
(١٩) ئەی ئینسان؛ (ساتێك دێت کە) تەنگانەی مردن و ئازارەکانی بەخەت پێ دەگرێت، هاوڕێ لەگەڵ ڕاستی یەکاندا، ئەوسا پێت دەوترێت: ئا ئەو حاڵە ئەو بەسەرهات و ڕووداوەیە کە خۆتت لێ لادەدوا پەنات لێ دەگرت.
(٢٠) لەوەودوا فوو دەکرێت بە صوردا، ئیتر ئەوە ڕۆژی پێشهاتنی هەڕەشەو ئاگادار کردنەوەکانە.
(٢١) ڕۆژی قیامەت دێت و هەموو کەسێك دوو کەسی لەگەڵدایە، یەکێکیان پێش خوێداوەو دەیگەیەنێت، ئەوی تریشیان شایەتە بەسەریەوە.
(٢٢) ئەوسا بە یەکەیەکەی بێباوەڕان دەوترێت: سوێند بەخوا تۆ لەم بەسەرهاتانە بێئاگابوویت و گوێی خۆتت لێ خەواندبوو، ئێستا ئێمە پەردەمان لەسەر چاوەکانت لاداوەو هەموو شتێك وەکو خۆی دەبینیت و ئەمرۆ چاوەکانت تیژە...
(٢٣) جا فریشتەی هاوەڵ وچاودێری ڕوو بە پەروەردگار دەڵێت: هەرچی کاروکردەوەی ئەم ئادەمی یە هەیە هەمووی ئەوەتە لای من و یاداشت و تۆمارم کردووە. (٢٤) (دوای لێپرسینەوە، خوا فەرمان دەدات بە دوو فریشتەکە) هەرچی کافرو بێباوەڕێکی سەرکەش و بوغزن هەیە فڕێی بدەنە ناو ئاگری دۆزەخەوە... (٢٥) ئەوەی کە هەمیشە بەتوندی قەدەغەی هەموو خێرو چاکەیەکی دەکرد، ماڧی خەڵکی پێشێل دەکرد، خۆی بە گومان بوو، خەڵکیشی دەخستە گومانەوە... (٢٦) هاوەڵ و شەریکی بۆ خوا بەڕەوا دەزانی... کەواتە ئێوە هەردووکتان ئەو ئادەمی یە فڕێ بدەنە ناو سزای سەختەوە. (٢٧) هاوەڵە شەیتانەکەشی پاکانە دەکات و دەڵێت: پەروەردگارا، خۆ من لە خشتەم نەبردووە، من سەرکەشم نەکردووە، خۆی تاوانبارە، خۆی لە نێو گومرایی و سەرلێشێواویەکی دووردا نقووم بوو بوو.
(٢٨) (جا ئەوکاتەی شەیتان و ئادەمیزادلای خوادا دەبێتە کێشەیان، خوا بێ دەنگیان دەکات) دەفەرموێت: شەڕە دەمێ لە لای مندا مەکەن، بەڕاستی من پێشتر هەڕەشەی هاتنی ئەم ڕۆژەم خستبووە بەرچاوتان و، پێم ڕاگەیاندبوون.
(٢٩) ئیتر قسەو بڕیاری من ناگۆڕێت و هەڵناوەشێتەوە... من هیچ کات ستەمکاریش نیم لە بەندەکانم. (٣٠) ڕۆژێك دێت بە دۆزەخ دەڵێین: ئایا پڕ بوویت؟ ئەویش لە وەڵامدا دەڵێت: ئایا کەسی تر ماوە خەڵکی زیاتر نیە؟!
(٣١) لەولایشەوە بەهەشت نزیك خراوەتەوە لە خواناس و پارێزکارو باوەڕداران، بێ ئەوەی دوور بێت لێیان (پێیان دەوترێت): (٣٢) ئەمە ئەو بەڵێنە بوو پێتان درابوو، بۆ هەموو ئەو کەسانەی کە زۆر تەوبەکارو خۆپارێزن لە گوناهو نافەرمانی خوا.
(٣٣) هەر کەس لەخوای میهرەبان بترسێت و لە پەنهاندا خۆی لە گوناه بپارێزێت و بەدڵێکی بەئاگا و تەوبەکارەوە بۆ بارەگای خوا بگەڕێتەوە... (بەو بەختەوەرانە دەوترێت): (٣٤) بفەرموون بچنە ناو بەهەشتەوە لەگەڵ ئاشتی و ئارامی وهێمنیدا، ئا ئەوە ئیتر ڕۆژی نەمریی و نەبراوەیە. (٣٥) هەرچیش داوای دەکەن و حەزی لێ دەکەن بۆیان ئامادەیە تیایدا، زۆر لەوەش زیاترمان لایە.

وَكَمۡ أَهۡلَكۡنَا قَبۡلَهُم مِّن قَرۡنٍ هُمۡ أَشَدُّ مِنۡهُم بَطۡشٗا فَنَقَّبُواْ فِي
ٱلۡبِلَٰدِ هَلۡ مِن مَّحِيصٍ ﴿٣٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكۡرَىٰ لِمَن كَانَ
لَهُۥ قَلۡبٌ أَوۡ أَلۡقَى ٱلسَّمۡعَ وَهُوَ شَهِيدٞ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدۡ خَلَقۡنَا
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ وَمَا مَسَّنَا
مِن لُّغُوبٖ ﴿٣٨﴾ فَٱصۡبِرۡ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ
قَبۡلَ طُلُوعِ ٱلشَّمۡسِ وَقَبۡلَ ٱلۡغُرُوبِ ﴿٣٩﴾ وَمِنَ ٱلَّيۡلِ فَسَبِّحۡهُ
وَأَدۡبَٰرَ ٱلسُّجُودِ ﴿٤٠﴾ وَٱسۡتَمِعۡ يَوۡمَ يُنَادِ ٱلۡمُنَادِ مِن مَّكَانٖ قَرِيبٖ
﴿٤١﴾ يَوۡمَ يَسۡمَعُونَ ٱلصَّيۡحَةَ بِٱلۡحَقِّۚ ذَٰلِكَ يَوۡمُ ٱلۡخُرُوجِ ﴿٤٢﴾ إِنَّا
نَحۡنُ نُحۡيِۦ وَنُمِيتُ وَإِلَيۡنَا ٱلۡمَصِيرُ ﴿٤٣﴾ يَوۡمَ تَشَقَّقُ ٱلۡأَرۡضُ
عَنۡهُمۡ سِرَاعٗاۚ ذَٰلِكَ حَشۡرٌ عَلَيۡنَا يَسِيرٞ ﴿٤٤﴾ نَّحۡنُ أَعۡلَمُ بِمَا يَقُولُونَۖ
وَمَآ أَنتَ عَلَيۡهِم بِجَبَّارٖۖ فَذَكِّرۡ بِٱلۡقُرۡءَانِ مَن يَخَافُ وَعِيدِ ﴿٤٥﴾

سُورَةُ الذَّارِيَاتِ (آياتها ٦٠ — ترتيبها ٥١)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلذَّٰرِيَٰتِ ذَرۡوٗا ﴿١﴾ فَٱلۡحَٰمِلَٰتِ وِقۡرٗا ﴿٢﴾ فَٱلۡجَٰرِيَٰتِ يُسۡرٗا ﴿٣﴾
فَٱلۡمُقَسِّمَٰتِ أَمۡرًا ﴿٤﴾ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٞ ﴿٥﴾ وَإِنَّ ٱلدِّينَ لَوَٰقِعٞ ﴿٦﴾

(٣٦) خۆ ئێمە چەندەها هۆزو نەتەوەی پێش ئەوانمان لەناو بردووە، کە ئەوان لەمان بەدەسەڵاتترو بەتواناتر بوون... خۆ ئەوان بە شارەکان و شوێنەوارەکاندا گەڕوان و تێپەڕ بوون، ئایا هیچ دەربازبوونێك لە سزاکانیان بەدی کرد؟!

(٣٧) بەڕاستی ئا لەو بەسەرهاتانەدا یاداوەری هەیە بۆ کەسێك دڵێکی زیندووی هەبێت، یاخود گوێ بۆ قورئان رادێرێت، لەکاتێکدا ئامادەبێت بۆ فەرمانبەرداری و ئەنجامدانی هەموو کارێکی دروست.

(٣٨) بەڕاستی ئێمە ئاسمانەکان و زەوی و هەرچی لە نێوانیاندا هەیە بەشەش رۆژ دروستمان کردوون، هیچ ماندویەتیە کیش روی تێ نەکردین.

(٣٩) جا تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ دان بەخۆتا بگرە لە بەرامبەر ئەو هەموو ناحەقی و نادروستیانەوە کە دەیڵێن و دێتە رێت، (بۆ بەرگەگرتنی ئەو گیروگرفتانەی کە بۆت پێش دەهێنن)، پێش خۆر هەڵاتن و پێش ئاوابوونی تەسبیحات و سوپاس و ستایشی پەروەردگارت بکە.

(٤٠) لە شەوگاریشدا تەسبیحات و ستایشی خوا بکە، هەروەها لە دوای نوێژەکانیش.

(٤١) گوێش چاك رابگرە!! رۆژێك دێت بانگ وێژێک بانگ دەکات لە شوێنێکی نزیکەوە...

(٤٢) ئەو رۆژە دەنگێکی زۆر بەرز و سامناك بەراستیی دەبیستن، دیارە کە ئەوە رۆژی هاتنە دەرەوەیە لە توێی خاکدا، رۆژی زیندوبونەوەیە.!!

(٤٣) بەراستی هەر ئێمە ژیان دەبەخشین و دەشیان مرێنین، گەڕانەوەش هەر بۆ لای ئێمەیە.

(٤٤) رۆژێك دێت زەوی لە ئاستی ئەوان شەق دەبات و خەڵکی لە گۆڕەکانیان بەگورجی دێنە دەرەوە... ئا ئەوە کۆ کردنەوەیە کە لای ئێمە کارێکی زۆر ئاسانە (بۆ لێپرسینەوە).

(٤٥) ئەی محمد ﷺ ئێمە چاك ئاگادارین بەوەی کە دەیڵێن و چۆن دژایەتی ئەم راستی‌یە دەکەن!... خۆ تۆ زۆردارنیت بەسەریانەوە تا بەزۆر باوەڕیان بەسەردا بسەپێنیت... کەواتە تۆ تەنها ئەوەت لەسەرە کە بە قورئان یاداوەریی ئەو کەسانە بکەیت کە لە هەڕەشەکانی ئێمە دەترسن.

سورەتی (الذاریات)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بەو رەشەبا و ئەو بایەی کە هەورو هەڵمی ئاو هەڵدەگرێت و پەخشی دەکاتەوە، یان تەپ و تۆز بەرز دەکاتەوە (کەرۆڵی هەیە لە باران باریندا).

(٢) ئینجا سوێند بە هەڵگرانی باری قورس و گران (لە هەڵمی ئاو).

(٣) هەروەها بەو هەورانە کە بەئاسانی بەئاسماندا لە شوێنێکەوە دەگوێزرێنەوە بۆ شوێنێکی‌تر، یاخود سوێند بەو کەشتیانەی بەئاسانی بەسەر ئاودا دێن و دەچن.

(٤) ئینجا سوێند بەو فریشتانەی کە کاروبار دابەش دەکەن.

(٥) بەراستی ئەو بەڵێنانەی پێتان دراوە راستەو هەر دێتە دی.

(٦) بێگومان رۆژی لێ پرسینەوەش هەر دێت و بەرێوەیە.

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلْحُبُكِ ﴿٧﴾ إِنَّكُمْ لَفِى قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ﴿٨﴾ يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ
أُفِكَ ﴿٩﴾ قُتِلَ ٱلْخَرَّٰصُونَ ﴿١٠﴾ ٱلَّذِينَ هُمْ فِى غَمْرَةٍ سَاهُونَ ﴿١١﴾
يَسْـَٔلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ ٱلدِّينِ ﴿١٢﴾ يَوْمَ هُمْ عَلَى ٱلنَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿١٣﴾ ذُوقُوا۟
فِتْنَتَكُمْ هَٰذَا ٱلَّذِى كُنتُم بِهِۦ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾ إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ فِى جَنَّٰتٍ
وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾ ءَاخِذِينَ مَآ ءَاتَىٰهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَبْلَ ذَٰلِكَ مُحْسِنِينَ
﴿١٦﴾ كَانُوا۟ قَلِيلًا مِّنَ ٱلَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَبِٱلْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ
﴿١٨﴾ وَفِىٓ أَمْوَٰلِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّآئِلِ وَٱلْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾ وَفِى ٱلْأَرْضِ ءَايَٰتٌ
لِّلْمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَفِىٓ أَنفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾ وَفِى ٱلسَّمَآءِ رِزْقُكُمْ
وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾ فَوَرَبِّ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ إِنَّهُۥ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَآ أَنَّكُمْ
تَنطِقُونَ ﴿٢٣﴾ هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَٰهِيمَ ٱلْمُكْرَمِينَ ﴿٢٤﴾
إِذْ دَخَلُوا۟ عَلَيْهِ فَقَالُوا۟ سَلَٰمًا قَالَ سَلَٰمٌ قَوْمٌ مُّنكَرُونَ ﴿٢٥﴾ فَرَاغَ إِلَىٰٓ
أَهْلِهِۦ فَجَآءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾ فَقَرَّبَهُۥٓ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ
﴿٢٧﴾ فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا۟ لَا تَخَفْ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَٰمٍ عَلِيمٍ
﴿٢٨﴾ فَأَقْبَلَتِ ٱمْرَأَتُهُۥ فِى صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ
﴿٢٩﴾ قَالُوا۟ كَذَٰلِكِ قَالَ رَبُّكِ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْحَكِيمُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٣٠﴾

(٧) سوێند بە ئاسمانی خاوەن ڕێگەو ڕێك و پێك و ڕازاوە.
(٨) بێگومان ئێوەی خوانەناسان ئێوە لەگوفتارێکی بێ سەروبندان کە دوورە لە ڕاستی و حەقیقەتەوە.
(٩) ئەو کەسەی لە زانستی خوادا لادراوە بە هۆی تاوانیەوە لە باوەڕ هێنان لادەدرێت.
(١٠) دەك بەکوشتچن درۆزن و بوختانچیەکان...
(١١) ئەوانەی کە لە گومرایی و تاریکیدا ڕۆچوون و پێوەی سەرگەرمن.
(١٢) بەگاڵتە وتەلفیسیەوە دەڵێن یان دەپرسن: ڕۆژی قیامەت کەی پێش دێت؟!
(١٣) ئەو ڕۆژە کەبەرپا دەبێت ئەوانە بە ئاگر دەبرژێنرێن...
(١٤) پێیان دەوترێت: بچێژن ئەو بەڵایەی کە بەسەر خۆتان هێنا، ئەمە ئەو سزاو ئازارەیە کە بەگاڵتەوە پەلەتان لە پێشهاتنی دەکرد.
(١٥) بەڕاستی پارێزکارانیش لە باخەکان و کانیاوەکانی بەهەشتدا ژیانی خۆش دەبەنە سەر.
(١٦) ئەو شتانەی کە پەروەردگار بۆی ئامادەکردون پێیان دەبەخشێت، ئەوانیش بەخۆشی و شادیەوە وەریدەگرن، بەڕاستی ئەوانە پێشتر لە دنیاداچاکەکارو چاکەخواز بوون...
(١٧) لە شەوگاریشدا زۆر کەم دەخەوتن و رادەکشان (چونکە سەرگەرمی شەو نوێژ و دەورکردنەوەی قورئان و یادی خوا بوون)...
(١٨) لە بەرەبەیانە کانیشدا داوای لێخۆشبونیان لە پەروەردگاریان دەکرد (تا لێیان ببورێت)...
(١٩) لە ماڵ و سامانیشیاندا بەشی هەژارو نەدارانیان تەرخان کردبوو.
(٢٠) بێگومان لەسەر گۆی زەویدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەیە (لەسەر دەسەڵات و زانیاری خوا) بۆ کەسانێك کە بە شوێن دڵنیاییدا دەگەڕێن. (٢١) هەروەها لە خودی خۆشتاندا (لە هەموو خانەیەکی لەشدا، لە هەموو ئەندامێکداو، لە هەموو کۆئەندامێکدا، لە ڕۆح و نەفس و عەقڵدا.. هتد بەڵگەی بێسنوور هەیە لەسەر زانایی و بەتوانایی و جوانکاری زاتی بەدیهێنەر) ئایا ئەوە بۆ بینایتان ناخەنەکار. (٢٢) سەرچاوەی رزق و ڕۆزیتان لە ئاسمانەوەیە (لە خوا داوابکەن) هەروەها ئەوانەش کە بە ڵێنتان پێدراوە. (٢٣) سوێند بە پەروەردگاری ئاسمان و زەوی، ئەو بەڵێنانە حەقیقەت و ڕاستەقینەیە، هەروەك چۆن ئێوە قسەی ڕاست و دروست دەکەن. (٢٤) ئەی پێغەمبەر ﷺ ئایا هەواڵی میوانە بەڕێزکانی ئیبراهیمت پێنە گەیشتووە؟. (٢٥) کاتێك چوون بۆ سەردانی و وتیان: سڵاو، ئەویش وتی، سڵاو لە ئێوەش بێت، هەرچەندە ناتانناسم. (٢٦) ئەوسا ئیتر خۆی دزیەوە چوو بەهاوکاری خێزانی گوێرەکەیەکی قەڵەوی (سەری بری و سوورکردەوە و) هێنای. (٢٧) بردی ولێی نزیك کردنەوە، فەرمووی لێکردن کە بینی ناخۆن، وتی: ئێوە نافەرموون، ئەوە ناخۆن؟! (٢٨) ئیبراهیم ترسێکی لێنیشت (چونکە وای زانی شتێکیان لەژێر سەردایە) بۆیە خێرا وتیان: مەترسە ئێمە فریشتەین، مژدەشیان پێدا کە خوا بەم نزیکانە منداڵێکی زانایان پێدەبەخشێ. (٢٩) خێزانەکەی قریوەیەکی کرد و دەنگی لێ بەرز بۆوە و دەستی بەئاستەم دا بەڕوومەتی خۆیدا (وەکو داب و نەریتی ئافرەتان لەکاتی سەرسامیدا) و وتی: پیرەژنێکی نەزۆك، چۆن منداڵی دەبێت؟! (٣٠) فریشتەکان وتیان: ئەوە فەرمانی پەروەردگارتە و بەڕاستی ئەو زاتێکی تەواو دانا و زانایە.

۞ قَالَ فَمَا خَطۡبُكُمۡ أَيُّهَا ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿٣١﴾ قَالُوٓاْ إِنَّآ أُرۡسِلۡنَآ إِلَىٰ قَوۡمٖ
مُّجۡرِمِينَ ﴿٣٢﴾ لِنُرۡسِلَ عَلَيۡهِمۡ حِجَارَةٗ مِّن طِينٖ ﴿٣٣﴾ مُّسَوَّمَةً عِندَ رَبِّكَ
لِلۡمُسۡرِفِينَ ﴿٣٤﴾ فَأَخۡرَجۡنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٣٥﴾ فَمَا وَجَدۡنَا
فِيهَا غَيۡرَ بَيۡتٖ مِّنَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَتَرَكۡنَا فِيهَآ ءَايَةٗ لِّلَّذِينَ يَخَافُونَ
ٱلۡعَذَابَ ٱلۡأَلِيمَ ﴿٣٧﴾ وَفِي مُوسَىٰٓ إِذۡ أَرۡسَلۡنَٰهُ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ بِسُلۡطَٰنٖ
مُّبِينٖ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلَّىٰ بِرُكۡنِهِۦ وَقَالَ سَٰحِرٌ أَوۡ مَجۡنُونٞ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذۡنَٰهُ وَجُنُودَهُۥ
فَنَبَذۡنَٰهُمۡ فِي ٱلۡيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٞ ﴿٤٠﴾ وَفِي عَادٍ إِذۡ أَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمُ ٱلرِّيحَ
ٱلۡعَقِيمَ ﴿٤١﴾ مَا تَذَرُ مِن شَيۡءٍ أَتَتۡ عَلَيۡهِ إِلَّا جَعَلَتۡهُ كَٱلرَّمِيمِ ﴿٤٢﴾
وَفِي ثَمُودَ إِذۡ قِيلَ لَهُمۡ تَمَتَّعُواْ حَتَّىٰ حِينٖ ﴿٤٣﴾ فَعَتَوۡاْ عَنۡ أَمۡرِ رَبِّهِمۡ
فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلصَّٰعِقَةُ وَهُمۡ يَنظُرُونَ ﴿٤٤﴾ فَمَا ٱسۡتَطَٰعُواْ مِن قِيَامٖ
وَمَا كَانُواْ مُنتَصِرِينَ ﴿٤٥﴾ وَقَوۡمَ نُوحٖ مِّن قَبۡلُۖ إِنَّهُمۡ كَانُواْ قَوۡمٗا
فَٰسِقِينَ ﴿٤٦﴾ وَٱلسَّمَآءَ بَنَيۡنَٰهَا بِأَيۡيْدٖ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾ وَٱلۡأَرۡضَ
فَرَشۡنَٰهَا فَنِعۡمَ ٱلۡمَٰهِدُونَ ﴿٤٨﴾ وَمِن كُلِّ شَيۡءٍ خَلَقۡنَا زَوۡجَيۡنِ
لَعَلَّكُمۡ تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾ فَفِرُّوٓاْ إِلَى ٱللَّهِۖ إِنِّي لَكُم مِّنۡهُ نَذِيرٞ مُّبِينٞ ﴿٥٠﴾
وَلَا تَجۡعَلُواْ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَۖ إِنِّي لَكُم مِّنۡهُ نَذِيرٞ مُّبِينٞ ﴿٥١﴾

(٣١) ئینجا ئیبراهیم لێی پرسین؛ باشە بێجگە لەو مژدەیە چ کارێکی گرنگتان بەدەستەوەیە؟!

(٣٢) فریشتەکان وتیان: بەڕاستی ئێمە ڕەوانە کراوین بۆ گەلێکی تاوانبار و تاوانکار.

(٣٣) بۆ ئەوەی بەرد بارانیان بکەین بە بەردێك کە لە قوڕ دروست کراوە.

(٣٤) هەمووو ئەو بەردانە نیشانەدارن لەلایەن پەروەردگارتەوە بۆ ناپوخت و لە سنوور درچووەکان.

(٣٥) جا هەرچی لەو ناوچەیەدا بوو لە ئیمانداران دەرمانکردن و رزگارمان کردن..

(٣٦) لەماڵە موسڵمانێکیش زیاترمان بەدی نەکرد.

(٣٧) (پاشان ئەو شوێنەمان بە شێوەیەك کاول کرد)، کردمانە پەند و بەڵگە بۆ هەموو ئەو کەسانەی لە سزای بە ئێشی ئێمە دەترسن.

(٣٨) لە بەسەرهاتی موسایشدا پەند و ئامۆژگاری هەیە کەناردمان بۆ لای فیرعەون بە موعجیزەیەکی ئاشکراو ڕوونەوە.

(٣٩) ئەویش خۆ خزانە قوژیتەکەیەو وتی: (ئەم فرستادەیە) جادووگەرە، یان شێتە!!

(٤٠) ئێمەش خۆی و سەربازەکانیمان گرفتارکرد و پێچاماننەوە و فڕێمان دانە دەریاوە، لەکاتێکدا ئەو لۆمەکراوە. (چونکە بە یاخی و سەرسەخت دەدرێنە قەڵەم و هەردەم نەفرینی لە سەرە).

(٤١) هەروەها لە بەسەرهاتی عادیشدا پەند و ئامۆژگاری هەیە، کاتێك لە سەرەنجامی سەرکەشیان بایەکی بێخێرمان هەڵکردە سەریان.

(٤٢) ئەو بایە بەسەر هەر شوێنێك و هەر شتێك و هەر کەسێکدا بڕۆیشتایە وازی لێ نەدەهێنا هەتا بێکەڵکی دەکرد و وەك شتێکی فڕێ دراوی لێ دەکرد.

(٤٣) هەروەها لە بەسەرهاتی ثمودیشدا پەند و ئامۆژگاری هەیە، کاتێك پێیان وترا: تا ماوەیەك ڕابوێرن!!

(٤٤) ئەوانیش لە فەرمانی پەروەردگاریان یاخی بوون، کتوپڕ بروسکەیەك پێچانیەوە و بەچاوی ئەبڵەقەوە دەیانڕوانی. (بە چاوکراوەییەوە هەموو تیاچوون).

(٤٥) ئیتر نەیانتوانی هەڵسنەوە و سەرکەوتووش نەبوون.

(٤٦) پێشتریش هۆزی نوح بەڕاستی هەر تاوانبارو خوانەناس و لاڕو وێڕبوون (ئەوانیشمان بەزریانە کە لەناوبرد).

(٤٧) ئێمە ئاسمانمان بەدەستی قودرەتی خۆمان دروست کرد، بەردەوامیش گەورەی دەکەین و فراوانی دەکەین.

(٤٨) زەویشمان ڕاخستووە (ژیانمان لەسەری ئاسان کردووە) بەڕاستی خوا زاتێکی کارساز و کاربەجێیە.

(٤٩) لەهەمووو شتێك ئێمە جووتمان دروست کردووە (لەجیهانی ئادەمیزاد و گیاندار و ڕووەك و بێ گیاندا، لە هەمووو شتێکی ماددی و مەعنەویدا) بۆ ئەوەی بیربکەنەوە و یاداوەری وەربگرن.

(٥٠) بە پەلەو گورج و گۆڵ بن بۆ بەدەست هێنانی ڕەزامەندی خوا، بۆ هەرچی پەروەردگار پێی خۆشە، دڵنیاش بن کە من (واتە پێغەمبەر ﷺ) لەلایەن خواوە ترسێنەرێکی ئاشکرام ئەگەر یاخی و سەرکەش بن...

(٥١) هیچ مەکەن بەهاوەڵ و هاوتای خوا، چونکە من بەڕاستی نێردراوێکی ترسێنەری ئاشکرام بۆتان.

كَذَٰلِكَ مَآ أَتَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا قَالُواْ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ
﴿٥٢﴾ أَتَوَاصَوْاْ بِهِۦ ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٥٣﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَآ أَنتَ
بِمَلُومٍ ﴿٥٤﴾ وَذَكِّرْ فَإِنَّ ٱلذِّكْرَىٰ تَنفَعُ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾ وَمَا
خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَآ أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ
وَمَآ أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ ﴿٥٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلرَّزَّاقُ ذُو ٱلْقُوَّةِ ٱلْمَتِينُ
﴿٥٨﴾ فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ ذَنُوبًا مِّثْلَ ذَنُوبِ أَصْحَٰبِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونِ
﴿٥٩﴾ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ مِن يَوْمِهِمُ ٱلَّذِى يُوعَدُونَ ﴿٦٠﴾

سُورَةُ ٱلطُّورِ — ترتيبها ٥٢ — آياتها ٤٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلطُّورِ ﴿١﴾ وَكِتَٰبٍ مَّسْطُورٍ ﴿٢﴾ فِى رَقٍّ مَّنشُورٍ ﴿٣﴾ وَٱلْبَيْتِ
ٱلْمَعْمُورِ ﴿٤﴾ وَٱلسَّقْفِ ٱلْمَرْفُوعِ ﴿٥﴾ وَٱلْبَحْرِ ٱلْمَسْجُورِ ﴿٦﴾ إِنَّ
عَذَابَ رَبِّكَ لَوَٰقِعٌ ﴿٧﴾ مَّا لَهُۥ مِن دَافِعٍ ﴿٨﴾ يَوْمَ تَمُورُ ٱلسَّمَآءُ
مَوْرًا ﴿٩﴾ وَتَسِيرُ ٱلْجِبَالُ سَيْرًا ﴿١٠﴾ فَوَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ
﴿١١﴾ ٱلَّذِينَ هُمْ فِى خَوْضٍ يَلْعَبُونَ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يُدَعُّونَ إِلَىٰ نَارِ
جَهَنَّمَ دَعًّا ﴿١٣﴾ هَٰذِهِ ٱلنَّارُ ٱلَّتِى كُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٤﴾

(٥٢) هەر نا بەو شێوەیە هیچ پـێغەمبەرێك لە پـێش ئـەماندا نەهاتووە، خوانەناسان نەیانوتبێت جادووگەرە، یان شێتە.
(٥٣) سەیرە! هەر دەڵێی بەگوێی یەکدا خوێندویانە و یەکتریان راسپاردووە (لە سەر هەندێ گوفتاری نابەجێ)، نەخێر، بەڵکو ئەوانە هەر قەومێکی ستەمکارو سەرکەشن.
(٥٤) تۆ ئەی محمد ﷺ گوێیان مەدەرێ چونکە تۆ لۆمەکـراو نابیت (لەسەر باوەڕ نەهێنانیان).
(٥٥) بەڵکو تۆ هەمیشە ئامۆژگاریان بکە، چونکە بـەراسـتی ئامۆژگاری سوود بەئیمانداران دەگەیەنێت.
(٥٦) بێگومان مـن جـنۆکـە و ئـادەمیزادم بـۆ ئـەوە دروست کردووە کە هەر من بپەرستن و فەرمانبەرداری من بن.
(٥٧) نەرۆزیم لێیان دەوێت، نەخواردن و خواردنەوە.
(٥٨) چونکە بەڕاستی هەر خوا خۆی رۆزی بەخشە و خاوەنی هێزو دەسەڵاتی پتەوە.
(٥٩) بێگومان بۆ ئەوانەی ستەمیان کـردووە تـۆڵە و سـزای زۆرمـان بـۆ ئـامادە کـردوون، هـەروەك چـۆن بـۆ هـاوەڵ وهاوبیرەکانیان ئامادەمانکردووە، دەبا ئـیتر پـەلەم لێـنەکـەن (چونکە بەم زوانە یەخەیان دەگرێت)
(٦٠) ئینجا وەیل و ئاهو ناڵە بۆ ئەوانەی کە رێبازی کوفرو خوانەناسیان گرتۆتەبەر لەو رۆژەی کە هەڕەشەیان لێ کراوە و بەم زووانە پێش دێت.

سورەتی (الطور)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بەکێوی – طور – (کە خوای گەورە گفتوگۆی لەگەڵ موسادا لە نزیکی ئەنجامدا)
(٢)سوێند بە کتێبی نوسراو کە (لوح المحفوظة).
(٣)کە لە لاپەڕەی تەنکی والاو گرنگدایە. (٤) سوێند ـ بە کەعبە ـ کە هەمیشە ئاوەدانە (بە نوێژگەران و ئەوانەی
بۆ حەج و عەمرە دەکەن) هەروەها (بیت المعمور) شوێنێکە لە ئاسمانی حەوتەم کە دیاریکراوە بۆ خواپەرستی
فریشتەکان هەروەك چۆن کەعبە پیرۆزە لای ئیمانداران، (لە فەرمودەیەکی راست و دروستدا ئاماژەی بۆ کراوە).
(٥) هەروەها سوێند بە سەقفی بەرزو بڵند (کە ئاسمان دەگرێتەوە، خوای گەورە دەیەوێت سەرنجمان رابکێشێت
بۆ لای). (٦) سوێند بە دەریای پر لە ئاو یان دەریای داگیرساو (کە رۆژی قیامەت دادەگیرسێت و دەتەقێتەوە). (٧)
(پەروەردگاری مەزن سـوێند بـەو هـەموو شـتانە دەخـوات، ئـینجا دەفـەرموێت): بـەڕاسـتی سـزاو ئـازاری
پەروەردگاری تۆ ئەی محمد ﷺ هەر پێش دێت. (٨) هیچ هێزێك ناتوانێت بەری بگرێت و دەستی پێوە بنێت و
نەهێڵێت. (٩) ئەو رۆژە ئەستێرە وهەسارەکانی ئاسمان هەموو بەیەکدا دەدەن، (خـوای گـەورە تـێکیان دەدات
وهـــــەڵیان دەوەشـــــێنێت)
(١٠) کێوەکانیش لە جێی خۆیان دەجوڵێن و دەڕۆن، (وەك خوری، وەك هەور، زەویان پێ تەخت دەکرێت). (١١)
کەواتە واوەیلا و هاوار بۆ ئەوانەی کە باوەڕیان بە حەق و راستی نەکرد و بەدرۆیان دەزانی لەو رۆژەدا. (١٢)
ئەوانەی کە رۆچوون و گاڵتە دەکەن بە ئیسلام و پێغەمبەر و قورئان. (١٣) رۆژێك دێت بەتوندی پاڵیان پێوە
دەنرێت بۆ ناو دۆزەخ (دەنگ لە سینەیانەوە دێت ئەوەندە پاڵەکە توندە). (١٤) پێیان دەوترێت: ئەمە ئەو ئاگرو
دۆزەخەیە کە کاتی خۆی بڕواتان پێی نەبوو بە گاڵتەتان گرتبوو.

أَفَسِحْرٌ هَٰذَآ أَمْ أَنتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿١٥﴾ ٱصْلَوْهَا فَٱصْبِرُوٓاْ
أَوْ لَا تَصْبِرُواْ سَوَآءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾
إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٍ وَنَعِيمٍ ﴿١٧﴾ فَٰكِهِينَ بِمَآ ءَاتَىٰهُمْ رَبُّهُمْ
وَوَقَىٰهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ ٱلْجَحِيمِ ﴿١٨﴾ كُلُواْ وَٱشْرَبُواْ هَنِيٓـًٔا بِمَا
كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ مُتَّكِـِٔينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَٰهُم
بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَٰنٍ أَلْحَقْنَا
بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَآ أَلَتْنَٰهُم مِّنْ عَمَلِهِم مِّن شَيْءٍ كُلُّ ٱمْرِيٍٕۭ بِمَا كَسَبَ
رَهِينٌ ﴿٢١﴾ وَأَمْدَدْنَٰهُم بِفَٰكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٢﴾ يَتَنَٰزَعُونَ
فِيهَا كَأْسًا لَّا لَغْوٌ فِيهَا وَلَا تَأْثِيمٌ ﴿٢٣﴾ ۞ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ
لَّهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ ﴿٢٤﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَآءَلُونَ
﴿٢٥﴾ قَالُوٓاْ إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِيٓ أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٦﴾ فَمَنَّ ٱللَّهُ
عَلَيْنَا وَوَقَىٰنَا عَذَابَ ٱلسَّمُومِ ﴿٢٧﴾ إِنَّا كُنَّا مِن قَبْلُ
نَدْعُوهُ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْبَرُّ ٱلرَّحِيمُ ﴿٢٨﴾ فَذَكِّرْ فَمَآ أَنتَ بِنِعْمَتِ
رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ ﴿٢٩﴾ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّتَرَبَّصُ بِهِۦ رَيْبَ
ٱلْمَنُونِ ﴿٣٠﴾ قُلْ تَرَبَّصُواْ فَإِنِّي مَعَكُم مِّنَ ٱلْمُتَرَبِّصِينَ ﴿٣١﴾

(١٥) باشە، ئەمە جادووە نیشانتان دەدرێت یان ئێوە چاوتان کوێرەو نابینن؟!

(١٦) دەبێت بچنە ناوی و سزا بچێژن، جا ئیتر خۆرادەگرن یان خۆڕاناگرن وەك یەکە بۆتان، بێگومان تۆڵەی ئەو کاروکردەوانەتان دەدرێتەوە کە کاتی خۆی ئەنجامتان دەدا.

(١٧) لەولاشەوە بەڕاستی ئەوانەی کە لە دنیادا خواناس و دینداربوون، لە باخەکانی بەهەشت و لە نیو ناز و نیعمەتدا، ژیانی پڕ لە بەختیاری و کامەرانی دەبەنەسەر.

(١٨) زۆر کەیف خۆش و دڵخۆش و رووخۆشن بەو بەخششانەی کە پەروەردگاریان پێی بەخشیون، هەر پەروەردگاریشیان لە سزاو تاڵاوی دۆزەخ پاراستونی.

(١٩) پێیان دەوترێت بخۆن و بخۆنەوە نۆشی گیانتان بێت لە پاداشتی کردەوەی چاك و ڕێك و پێکتاندا.

(٢٠) (ئەو بەختەوەرانە بە کەماڵی ئیسراحەت) پاڵیان داوەتەوە لەسەر کورسی و قەنەفە رازاوەکان، کە بە شێوەیەکی جوان و ڕێك ڕیز کراون، ئێمە هاوسەرانی حۆری چاوگەشمان لێ مارە کردوون و هەمیشە هاودەمیانن.

(٢١) جا ئەوانەی باوەڕیان هێناوە و نەوەکانشیان بە ئیمان و باوەڕەوە شوێنیان کەوتوون، ئەوانە لە بەهەشتدا پێك شاد دەکەینەوە (تا کامەرانی و خۆشییان زیاتر بێت)، وەنەبێت ئەوانەی کە پلەی بەرزیان دەستکەوتووە دایان بەزێنین بۆ پلەی نزمتر، چونکە ئێمە پاداشتی کردەوەی کەس کەم ناکەینەوە (ئەگەر زیادی نەکەین) لە هەمان کاتدا هەرکەسە بارمتەی کردەوەی خۆیەتی.

(٢٢) بەردەوام حەزیان لە هەر میوە وگۆشتێك بێت پێشکەشیان دەکەین.

(٢٣) بە دڵ خۆشیەوە لە کاسی تایبەتیدا شەراب دەنۆشن، جارجار بۆ خۆشی لە یەکتری دەسێنن، دوور لە سەغڵەت کردن و بێزار کردن و ڕەفتاری ناشرین و گوناهو تاوانبارکردنی یەکتر.

(٢٤) هەروەها منداڵانی جوان و ئێسك سوك بە دەوریاندا دێن و خزمەتیان دەکەن، هەر دەڵێی مرواریی پاك و بێگەردن.

(٢٥) (جا دوای ئەو عەیش و نۆش و کەیف و ئاهەنگە) رووەدەکەنە یەکترو دەستە دەستە لەیەك نزیك دەبنەوە، پرسیار لە لە ڕابوردوی یەکتر دەکەن (دیارە هەرکەسە لەو بەیەکگەیشتنانەدا بەشێك لە سەرگوزەشتەی خۆی نیشانی ئیماندارانی هاوەڵ و میوانی دەدات، لەگەڵ ڕوونکردنەوەی پێویستدا، کە بە دەزگای زۆر پێشکەوتوو تۆمارکراوەو ئامادەیە).

(٢٦) سەرئەنجام هەموو بەیەك دەنگ دەڵێن: بەڕاستی (باشمان کرد سوپاس بۆ خوا) چونکە کاتی خۆی کە لەناو ماڵ و خێزانماندا بووین، ترسی لێپرسینەوەی ڕۆژی قیامەتمان هەبوو، هەروەها بەبەزەییش بووین لەناویاندا و مەبەستمان بوو ئەوانیش وەك ئێمە خواناس بن. (٢٧) ئەوەتە بەهۆی ئەوەوە خوای میهرەبان لای ڕەحمەتی لێ کردینەوە و منەتباری کردین و لە سزای دۆزەخی پڕئێش پاراستینی. (٢٨) بەڕاستی ئێمە کاتی خۆی هاناو هاوارمان هەر بۆ ئەو دەبردو هەر ئەومان دەپەرست، لە بەر ئەوەی کە دڵنیا بوین ئەو زاتە خوایەکی چاکەخوازو میهرەبان و دلۆڤانە.

(٢٩) ئەی محمد ﷺ ئامۆژگاری ئەوخەڵکە بکە، چونکە تۆ بەهۆی نازو نیعمەتی پەروەردگارتەوە نە فاڵچیت، نەشێتی.

(٣٠) خوانەناس و دڵرەقەکان دەڵێن: ئەمە شاعیرێکە و چاوەڕوانی مەرگی دەکەین!! (٣١) پێیان بڵێ: چاوەڕێ بن منیش لەگەڵ ئێوەدا چاوەڕێم (بزانین سەرئەنجام کێ سەردەکەوێت، کێ سەرفرازە؟).

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَٰمُهُم بِهَٰذَآ ۚ أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٣٢﴾ أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُۥ ۚ
بَل لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾ فَلْيَأْتُوا۟ بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِۦٓ إِن كَانُوا۟ صَٰدِقِينَ
﴿٣٤﴾ أَمْ خُلِقُوا۟ مِنْ غَيْرِ شَىْءٍ أَمْ هُمُ ٱلْخَٰلِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا۟
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ ۚ بَل لَّا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِندَهُمْ خَزَآئِنُ
رَبِّكَ أَمْ هُمُ ٱلْمُصَۜيْطِرُونَ ﴿٣٧﴾ أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ ۖ فَلْيَأْتِ
مُسْتَمِعُهُم بِسُلْطَٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَهُ ٱلْبَنَٰتُ وَلَكُمُ ٱلْبَنُونَ ﴿٣٩﴾
أَمْ تَسْـَٔلُهُمْ أَجْرًا فَهُم مِّن مَّغْرَمٍ مُّثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾ أَمْ عِندَهُمُ ٱلْغَيْبُ فَهُمْ
يَكْتُبُونَ ﴿٤١﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا ۖ فَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ هُمُ ٱلْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾
أَمْ لَهُمْ إِلَٰهٌ غَيْرُ ٱللَّهِ ۚ سُبْحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾ وَإِن يَرَوْا۟ كِسْفًا
مِّنَ ٱلسَّمَآءِ سَاقِطًا يَقُولُوا۟ سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ﴿٤٤﴾ فَذَرْهُمْ حَتَّىٰ يُلَٰقُوا۟
يَوْمَهُمُ ٱلَّذِى فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِى عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْـًٔا
وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ عَذَابًا دُونَ ذَٰلِكَ وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَٱصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا ۖ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾ وَمِنَ ٱلَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَٰرَ ٱلنُّجُومِ ﴿٤٩﴾

ترتيبها ٥٣ — سُورَةُ النَّجْمِ — آياتها ٦٢

(٣٢) ئایا پیاوە ژیرەکانیان پێیان دەڵێت: ئەو قسە نارەوایـانە بکەن، نەخێر ئەمانە هەر خۆیان کەسانێکی ستەمکارن؟

(٣٣) یان دەڵێن: ئەم قورئانە خۆی هەڵیبەستووەو دایرشتووە، نەخێر ئەوانە، هەر ئیمان و باوەڕیان نیە (ئەگینا چۆن وا دەڵێن).

(٣٤) (دەی کەواتە خۆ ئـەوانـیش قسـەزان و لێـزانـن) دەبـا فەرمایشتێکی ئاوا وەك ئـەم قـورئانە بـهێنن ئـەگـەر ڕاست دەکەن؟!

(٣٥) ئایا ئەوانە بەبێ هیچ شتێك، هـیچ هـۆیەك، هـاتوونەتە کایەوە؟! یان هەر خۆیان دروستکارن؟!

(٣٦) یـان ئـەو بـێ بـاوەڕانـە ئـاسمانەکـان و زەویـان دروستکردووە؟ نەخێر ئەوانە هەر دڵنیا نابن.

(٣٧) یان ئەوەیە گەنجینەی ڕزق و ڕۆزیەکانی پەروەردگاری تۆیان بەدەستە؟! یان ئەوەیە دەسەڵاتیان بێ‌سنوورە؟ (تا ئاوا بوێرن لە خوا یاخی بن‌و لە فەرمانی دەربچن؟)

(٣٨) یان ئەوانە پەیژەیان هەیە و پیایدا سەردەکەون، تا گوێ لە نهێنیەکانی ئاسمان بگرن؟! دەبا گوێگرەکانیان بەڵگەیەکی ئاشکرا پەیدا بکەن (ئەوسا ملەجەڕێ بکەن).

(٣٩) ئایا ئەوە ڕاستە کە کچان، نەوەی خوابن و کوڕانیش نەوەی ئێوە؟! (بەمەرجێك خۆیان لەکچان بێزار بوون، بەڵام بۆ خوا بە ڕەوایان بینیوە؟!)

(٤٠) یان ئەوەیە داوای کرێ و پارەیان لێ دەکەیت، تا بارێکی گران بدەی بە کۆڵیانداو پێیان هەڵنەسوڕێت!!

(٤١) یان ئەوەیە کە نهێنی و شاراوەکان لای ئەوانە و، ئەوان یاداشتی خەڵکی دەنووسن، یان ئـەوان بـڕیاری بەسەرهاتەکان دەدەن‌و نەخشەی بۆ دەکێشن)؟!

(٤٢) یان ئەوانە دەیانەوێت پیلان و تەڵەکەیەك ڕێك بخەن (دژی پێغەمبەر و ئیمانداران، بەڵام خەیاڵیان خاوە) ئەوانەی کە کافروخوانەناسن هەرخۆیان کەوتوونەتە ناو پیلانەوە و بون بە تەڵەی خۆیانەوە، پیلانەکانیان بەسەر خۆیاندا شکاوەتەوە.

(٤٣) یان ئەوانە وابیردەکەنەوە کە خوایەکی تریان جگە لە (الله) هەیە؟! پاکی و بێگەردی بۆ خوا (لە بیروباوەڕی چەوتیان)، لەو شتانەی کە ئەوان دەیکەنە شەریك و هاوەڵ بۆ خوا.

(٤٤) خۆ ئەگەر (لە سەرئەنجامی لادان و بیروباوەڕی چەوتیان و کاری نادروستیان خوای گەورە سزایەکیان بۆ بنێرێت) و پارچە (ئەستێرەیەکیان) تێ‌بگرێت و ڕوو بەزەوی دابەزێت ئەو نەفامانە دەڵێن: هیچ نیە!! پەڵە هەورە و نیشتۆتە سەریەك!!

(٤٥) وازیان لێ بهێنە هەتا بەو ڕۆژە دەگەن کە تیایدا تیادەچن و لاڵ و پاڵ دەکەون.

(٤٦) ئەو ڕۆژە ئیتر فێڵ و تەڵەکەیان بەهیچ حۆرێك فریایان ناکەوێت و سەرکەوتوو سەرفراز نابن.

(٤٧) بێگومان بۆ ئەوانەی کە ستەمیان کردووە سزای تریش هەیە بێجگە لەوەی کە جارجار بـۆیان پـێش دێت پێش تیاچوونی یەکجاری، بەڵام زۆربەیان نافامن و نازانن (هەست بەدەستی قەدەر ناکەن لە ڕووداوەکاندا).

(٤٨) ئەی پێغەمبەر ﷺ خۆ گربە لە بەرامبەر بەجێهێنانی فەرمانی پـەروەردگارتەوە، دڵـنیابە کـە تـۆ لە ژێـر چاودێری ئێمە دایت، هەروەها تەسبیحات و ستایش و سوپاسگوزاری پەروەردگارت بکە کاتێك کە بەرەبەیان هەڵدەستیت.

(٤٩) لە شەوگاریشدا هەر بیپەرستە و ستایشی بکە، هەروەها کاتێك ئەستێرەکان ون دەبن لە چاو دیار نامێنن.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ﴿١﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ﴿٢﴾ وَمَا يَنطِقُ
عَنِ ٱلْهَوَىٰٓ ﴿٣﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْىٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾ عَلَّمَهُۥ شَدِيدُ ٱلْقُوَىٰ ﴿٥﴾
ذُو مِرَّةٍ فَٱسْتَوَىٰ ﴿٦﴾ وَهُوَ بِٱلْأُفُقِ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٧﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ﴿٨﴾
فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ﴿٩﴾ فَأَوْحَىٰٓ إِلَىٰ عَبْدِهِۦ مَآ أَوْحَىٰ ﴿١٠﴾
مَا كَذَبَ ٱلْفُؤَادُ مَا رَأَىٰٓ ﴿١١﴾ أَفَتُمَٰرُونَهُۥ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ رَءَاهُ
نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾ عِندَ سِدْرَةِ ٱلْمُنتَهَىٰ ﴿١٤﴾ عِندَهَا جَنَّةُ ٱلْمَأْوَىٰٓ ﴿١٥﴾
إِذْ يَغْشَى ٱلسِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ﴿١٦﴾ مَا زَاغَ ٱلْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَأَىٰ
مِنْ ءَايَٰتِ رَبِّهِ ٱلْكُبْرَىٰٓ ﴿١٨﴾ أَفَرَءَيْتُمُ ٱللَّٰتَ وَٱلْعُزَّىٰ ﴿١٩﴾ وَمَنَوٰةَ
ٱلثَّالِثَةَ ٱلْأُخْرَىٰٓ ﴿٢٠﴾ أَلَكُمُ ٱلذَّكَرُ وَلَهُ ٱلْأُنثَىٰ ﴿٢١﴾ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ
ضِيزَىٰٓ ﴿٢٢﴾ إِنْ هِىَ إِلَّآ أَسْمَآءٌ سَمَّيْتُمُوهَآ أَنتُمْ وَءَابَآؤُكُم مَّآ أَنزَلَ
ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَٰنٍ ۚ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّ وَمَا تَهْوَى ٱلْأَنفُسُ ۖ
وَلَقَدْ جَآءَهُم مِّن رَّبِّهِمُ ٱلْهُدَىٰٓ ﴿٢٣﴾ أَمْ لِلْإِنسَٰنِ مَا تَمَنَّىٰ ﴿٢٤﴾ فَلِلَّهِ
ٱلْءَاخِرَةُ وَٱلْأُولَىٰ ﴿٢٥﴾ ۞ وَكَم مِّن مَّلَكٍ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ لَا تُغْنِى
شَفَٰعَتُهُمْ شَيْـًٔا إِلَّا مِنۢ بَعْدِ أَن يَأْذَنَ ٱللَّهُ لِمَن يَشَآءُ وَيَرْضَىٰٓ ﴿٢٦﴾

سورەتی (النجم)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بە ئەستێرە کاتێك لە شوێنی خۆی دەترازێت و بەخێرایی بەردەبێتەوە و ئاوا دەبێت.
(٢) هاوەل و هاوڕێی ئێوە محمد ﷺ گومراو سەرلێشێواو نەبووە، لە ڕێگەی ڕاست و ڕەوان نەترازاوە.
(٣) قسەو گوفتاریشی لە ئارەزوو بازی و هەواو هەوەسەوە نیە.
(٤) ئەمەی کە رای دەگەیەنێت تەنها نیگاو وەحی خوایی یە.
(٥) جوبرەئیلی فریشتە خاوەنی هێزو توانایی زۆر، ئەو قورئانەی فێر کردووە. (کە لەلایەن خواوە بۆی هێناوە).
(٦) ئەو جوبرەئیلەی کە خاوەنی بیرو هۆشێکی زۆر بەهێزو دیمەنێکی جوانە، ئینجا لەسەر شێوە راستە قینەکەی خۆی وەستا. (٧) لەکاتێکدا لەئاسۆی هەرە بەرزو بڵندەوە نومایان بوو سەری هەڵدابوو، ئاسۆی پڕ کردبوو.
(٨) لەوەودوا تا دەهات نزیك دەبۆوە و سەرەنجام هاتە خوارەوە بۆ لای پێغەمبەر ﷺ.
(٩) ئەوەندە لێی نزیك بۆوە نێوانیان بەقەدەر دووکەوان یان کەمتریش بوو. (١٠) ئینجا خوا لەڕێگەی ئەوەوە، نیگای کرد بۆ بەندەی خۆی ئای چ نیگایەك بوو! (١١) ئەوسا ئەوەی کە بەچاوی سەری بینی، لەناخ و دەرونیەوە بروای پێی هەبوو، ناخ و دەروونی راستیەکانی بەدرۆنەدەزانی. (١٢) جا ئایا راستە؟ ئێوە موجادەلەی لەگەڵدا دەکەن لەسەر شتێك کە ئەو دڵنیایە لە دیتنی؟ (١٣) سوێند بەخوا جارێکی تریش لە دابەزینێکی تردا جوبرەئیلی بینیەوە (کاتێك هاتووە بیبات بۆ شەوڕەوی). (١٤) لەکاتێکدا لە (سدرةالمنتهی) دا بوو. (١٥) کە لەوێدا بەهەشتی (مأوی) هەیە بە واتای لانە و جێگەی حەوانەوە. (١٦) کاتێك ئەوەی ـ سدرە ـ ی داپۆشی مەگەر هەر خوا خۆی بزانێت کێن و چین و کاریان چیە... (١٧) جا بینینی ئەو بە دیهێنراوانە لەو شەوەدا وەنەبێت چاوبەست لە پێغەمبەر کرابێت و چاوی لێ لادا بێت.
(١٨) بێگومان پێغەمبەر ﷺ لەو شەوەدا لە بەڵگە و نیشانە و موعجیزە گەورەکانی پەروەردگاری بینیوە، بەچاوی سەری، بە هەموو هەستی... (١٩) جا هەواڵم بدەنێ دەربارەی لات و عوززا و (دوودانە بتی ناشرین و ئێسك تاڵی دروستکراو)! (٢٠) مەناتی سێهەمیش!! (ئەویش بتێکی ترە، ئایا دەسەڵاتیان هەیە). (٢١) ئایا ڕەوایە کوڕان بۆ خۆتان و کچان بۆ خوا بە چاك بزانن (خوای گەورە دەیەوێت بەعەقڵی چەوتیان ڕخنەیان لێبگرێت، ئەگینا کوڕو کچ هەردووك دروستکراوی خوان و پێوەری ڕێز تەنها خواناسی و پارێزکاریە. (٢٢) ئەگەر وابێت ئەو کاتە ئەو دابەشکردن و بڕیارەتان زۆر دوورە لە دادپەروەریەوە و لە سنوور ترازانە. (٢٣) ئەم بت و پەیکەرانە تەنها شتێکە کە خۆتان و باوو باپیرانتان ناوتان لێناون و هیچیتر نین، خوا بەڵگەیەکی نەناردووە لەسەر ڕەوا بوونیان، سەیرە، ئەوانە تەنها شوێنی گومان و ئارەزوی دەروونە نەخۆشەکانیان دەکەون، لەکاتێکدا کە بەڕاستی لەلایەن پەروەردگاریانەوە هیدایەت و ڕێنموییان پێ گەیشتووە! (٢٤) نەخێر بۆ ئادەمیزاد نییە ئەوەی داوای دەکات، (چونکە ئاواتەکانی نایەتە دی لە دنیادا)؟!
(٢٥) کە واتە هەر خوایە خاوەنی دنیا و قیامەت. (ئەی بۆ هەوڵی بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئەو زاتە نادەن؟)
(٢٦) زۆر فریشتەش لە ئاسمانەکاندا هەن کە تکاو پاڕانەوەیان ناکام و بێسوودە، مەگەر خوا مۆڵەت بدات بۆ هەرکەسێك کە شایستەیە و ڕازی بێت کە تکا بکات، یان تکای بۆ بکرێت.

إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْءَاخِرَةِ لَيُسَمُّونَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ تَسْمِيَةَ ٱلْأُنثَىٰ ﴿٢٧﴾
وَمَا لَهُم بِهِۦ مِنْ عِلْمٍ ۖ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّ ۖ وَإِنَّ ٱلظَّنَّ لَا يُغْنِى مِنَ
ٱلْحَقِّ شَيْـًٔا ﴿٢٨﴾ فَأَعْرِضْ عَن مَّن تَوَلَّىٰ عَن ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا ٱلْحَيَوٰةَ
ٱلدُّنْيَا ﴿٢٩﴾ ذَٰلِكَ مَبْلَغُهُم مِّنَ ٱلْعِلْمِ ۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَن
سَبِيلِهِۦ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ ٱهْتَدَىٰ ﴿٣٠﴾ وَلِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا
فِى ٱلْأَرْضِ لِيَجْزِىَ ٱلَّذِينَ أَسَٰٓـُٔوا۟ بِمَا عَمِلُوا۟ وَيَجْزِىَ ٱلَّذِينَ أَحْسَنُوا۟
بِٱلْحُسْنَى ﴿٣١﴾ ٱلَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَٰٓئِرَ ٱلْإِثْمِ وَٱلْفَوَٰحِشَ إِلَّا ٱللَّمَمَ ۚ
إِنَّ رَبَّكَ وَٰسِعُ ٱلْمَغْفِرَةِ ۚ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنشَأَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ
وَإِذْ أَنتُمْ أَجِنَّةٌ فِى بُطُونِ أُمَّهَٰتِكُمْ ۖ فَلَا تُزَكُّوٓا۟ أَنفُسَكُمْ ۖ هُوَ أَعْلَمُ
بِمَنِ ٱتَّقَىٰٓ ﴿٣٢﴾ أَفَرَءَيْتَ ٱلَّذِى تَوَلَّىٰ ﴿٣٣﴾ وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا وَأَكْدَىٰٓ
﴿٣٤﴾ أَعِندَهُۥ عِلْمُ ٱلْغَيْبِ فَهُوَ يَرَىٰٓ ﴿٣٥﴾ أَمْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا فِى صُحُفِ
مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَإِبْرَٰهِيمَ ٱلَّذِى وَفَّىٰٓ ﴿٣٧﴾ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ
﴿٣٨﴾ وَأَن لَّيْسَ لِلْإِنسَٰنِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَنَّ سَعْيَهُۥ سَوْفَ
يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَىٰهُ ٱلْجَزَآءَ ٱلْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾ وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ ٱلْمُنتَهَىٰ
﴿٤٢﴾ وَأَنَّهُۥ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ ﴿٤٣﴾ وَأَنَّهُۥ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا ﴿٤٤﴾

(٢٧) بێگومان ئەوانەی کە باوەڕ بــە قــیامەت و لێــپرسینەوە نــاهێنن نــاوی ئـافرەت دەنـێن لە فـریشتەکـان، (لەحـاڵێکدا فریشتەکان دروستکراوانێکی تایبەتن).
(٢٨) ئەوانە لەو بارەیەوە هیچ جۆرە زانستی و زانیاریەکـیان نیە، بەڵکو هــەر شـوێنی گـومانی بـێ سـەرو بـن دەکـەون، لەکاتێکدا کە گومان بە هیچ شێوەیەك جێگەی حەق و راستی ناگرێتەوە.
(٢٩) گوێ مەدە بەو کەسەی کە یاخی بووە لە یادو بەرنامەی ئێمە، مەبەستیشی تەنها ژیانی ئەم دنیایەیە و هیچی‌تر.
(٣٠) ئەوانە، هەر ئەوەندەی لێ دەزانن و عەقلیان هەر ئەوەندە دەبڕێت، بەڕاستی هەر پەروەردگاری تۆیە کـەچاك دەزانـێت کێ لە ڕێبازەکەی لایداوە و گومرایە، کێیش ڕێبازی ئیمان و هیدایەتی گرتۆتەبەر و شایستەی ڕێزە.
(٣١) هــەرچــی لە ئـاسمانەکـان و زەویــدا هــەیە هــەر خــوا خاوەنیانە، (تاقیتان دەکاتەوە) بۆ ئەوەی تۆڵەبسێنێت لەوانەی کە خراپەیان کردووە بـەگـوێرەی کـردەوەکـانیان، پـاداشـتی ئەوانەش کە چاکەیان کردووە بەچاکترین شێوە بداتەوە.
(٣٢) ئەوانەی کە خۆیان دەپارێزن لە گوناهو تاوانە گەورەکان لە گوفتارو کرداری بەد جگە لە وردە گوناهان، بەڕاستی پەروەردگاری تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار چاوپۆشی زۆر فراوانە، چاك دەتانناسێت، لە کاتیکدا ئێوەی لە زەویدا بەرپاکردووە، لەو کاتەشدا ئێوە کۆرپەلەی بچووك بوون لە سکی دایکتاندا (ئاگای لێتان بوو)، کەواتە خۆتان بەچاك مەزانن و خۆتان بە پاڵفتە دامەنێن، هەر خوا خۆی دەزانێت کێ تەقوای هەیە و پارێزکارە.
(٣٣) ئایا ئەو کەسەت نەدیوە کە ڕوی وەرگێڕاو پشتی لە باوەڕ کرد...
(٣٤) کەمێکی لە سامانی بەخشی و پاشان دەستی گرتەوە...
(٣٥) ئایا ئەو جۆرە کەسانە زانستی و نهێنی دەزانن و ئاگاداری شاراوەکانن و دەیبینن؟!
(٣٦) ئایا ئاگادار نەکرابوو بەوەی لە پەڕاوەکانی موسادا بوو؟
(٣٧) یان ئەو ئیبراهیمەی کە هەموو پەیمانەکانی بەجێ هێنا بەتەواوی؟!
(٣٨) (لەو پەڕاوو کتێبە پیرۆزانەدا هاتووە): کە هیچ گوناهبارێك گوناهی تاوانبارێکی‌تر هەڵناگرێت.
(٣٩) بەڕاستی ئادەمیزاد خاوەنی هیچ شتێك نی‌یە تەنها ئەوە نەبێت کە خۆی کردوویەتی.
(٤٠) بێگومان هەوڵ و کۆششەکەی دەبینرێتەوە لە قیامەتدا.
(٤١) پاشان پاداشت دەدرێتەوە بەتێرو تەسەلی.
(٤٢) بەدڵنیاییەوە دەڵێین: کە کۆتایی ئەم ڕێگوزەرە لە لای پەروەردگارتەوە سەرهەڵ دەدات.
(٤٣) بێگومان هەر ئەو زاتەش دیاردەی پێکەنین و گریانی لە ئادەمیزادا بەدیهێناوە.
(٤٤) هەروەها هەر خۆی دیاردەی مردن و ژیانی دروست کردووە و خــاوەن ڕۆحــەکــان دە مـرێنێ و پــاشان زیندویان دەکاتەوە.

وَأَنَّهُۥ خَلَقَ ٱلزَّوْجَيْنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰ ﴿٤٥﴾ مِن نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ ﴿٤٦﴾ وَأَنَّ
عَلَيْهِ ٱلنَّشْأَةَ ٱلْأُخْرَىٰ ﴿٤٧﴾ وَأَنَّهُۥ هُوَ أَغْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿٤٨﴾ وَأَنَّهُۥ هُوَ رَبُّ
ٱلشِّعْرَىٰ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّهُۥٓ أَهْلَكَ عَادًا ٱلْأُولَىٰ ﴿٥٠﴾ وَثَمُودَا۟ فَمَآ أَبْقَىٰ ﴿٥١﴾
وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ هُمْ أَظْلَمَ وَأَطْغَىٰ ﴿٥٢﴾ وَٱلْمُؤْتَفِكَةَ
أَهْوَىٰ ﴿٥٣﴾ فَغَشَّىٰهَا مَا غَشَّىٰ ﴿٥٤﴾ فَبِأَىِّ ءَالَآءِ رَبِّكَ تَتَمَارَىٰ ﴿٥٥﴾
هَٰذَا نَذِيرٌ مِّنَ ٱلنُّذُرِ ٱلْأُولَىٰٓ ﴿٥٦﴾ أَزِفَتِ ٱلْءَازِفَةُ ﴿٥٧﴾ لَيْسَ لَهَا مِن
دُونِ ٱللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾ أَفَمِنْ هَٰذَا ٱلْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ ﴿٥٩﴾ وَتَضْحَكُونَ
وَلَا تَبْكُونَ ﴿٦٠﴾ وَأَنتُمْ سَٰمِدُونَ ﴿٦١﴾ فَٱسْجُدُوا۟ لِلَّهِ وَٱعْبُدُوا۟ ۩ ﴿٦٢﴾

سُورَةُ القَمَر
(آیاتها ٥٥)　(ترتیبها ٥٤)

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱقْتَرَبَتِ ٱلسَّاعَةُ وَٱنشَقَّ ٱلْقَمَرُ ﴿١﴾ وَإِن يَرَوْا۟ ءَايَةً يُعْرِضُوا۟
وَيَقُولُوا۟ سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ﴿٢﴾ وَكَذَّبُوا۟ وَٱتَّبَعُوٓا۟ أَهْوَآءَهُمْ ۚ
وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣﴾ وَلَقَدْ جَآءَهُم مِّنَ ٱلْأَنۢبَآءِ
مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ﴿٤﴾ حِكْمَةٌۢ بَٰلِغَةٌ ۖ فَمَا تُغْنِ ٱلنُّذُرُ
﴿٥﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ ۘ يَوْمَ يَدْعُ ٱلدَّاعِ إِلَىٰ شَىْءٍ نُّكُرٍ ﴿٦﴾

(٤٥) هەر ئەو زاتەش دوو جۆر رەگەزی دروست کردووە کە نێرو مێیە...
(٤٦) لە نوتفەیەك (لە خاڵێكی زۆر بچووك، ئەویش ئـەگـەر ویستی خوای لە سەربێت) كاتێك لە جێی خۆیدا دادەنرێت...
(٤٧) بــێگومان بـــەدەست خــوایــە دروست کـردنەوەکـەی داهاتویش.
(٤٨) دەوڵەمەندی و ئەوەی پێویست بێت دەیبەخشێت.
(٤٩) هەر ئەو زاتە پەروەردگاری شیعرایـە: (ئـەستێرەیەکـە هەندێ لە عەرەبەکان پەرستویانە، قەبارەکەی دە، ئەوەندەی خۆرە، یەك ملیۆن ئەوەندەی نـێوان زەوی و خـۆر لێـمانەوە دوورە...)
(٥٠) هەر ئەو زاتەش قەومی عادی یەکەمی لەناو برد.
(٥١) ثمودیشی لەناو برد و هیچی نەهێشتن.
(٥٢) زووتریش قـەومی نـوحی لەنـاو بـرد لە کـاتێکدا کـە ستەمکارترو سەرکەشتر بوون. (لە عاد و ثمود).
(٥٣) هەر ئەو زاتە تاوانـباران و شـەرواڵ پـیسانی قـەومی (لوط)یشی ژێرە و ژوور کرد...
(٥٤) ئینجا ئەو شارو دێهاتانەی بەبەردباران داپۆشی ئەوەی کە دای پۆشی.
(٥٥) باشە! ئەی بێ‌ئیمان تۆ لەکام یەك لە نازو نیعمەتەکانی خوا دوودڵیت...
(٥٦) ئەم پێغەمبەرەش هۆشیار کەرەوەیەکە وەك هۆشیارکەرەوانی پێشوو.
(٥٧) (ئەوە چاك بزانن) قیامەت و لێپرسینەوە نزیك بووەتەوە (نزیکە بە نیسبەت هەر ئادەمیزادێکەوە، هەر کـە مرد ئەوە قیامەت لەو بەرپا بووە، قیامەتی گەورەش کاتێك بەرپا دەبێت هەمووان واهـەست دەکـەن کـەچەند سەعات لەوەوپێش لە دنیادا بوون‌و وا ئێستەش قیامەتە)!!
(٥٨) کەسیش ناتوانێت ئەو رۆژە دەربخات و بەرپای بکات جگە لە خوای بەدەسەڵات و باڵادەست.
(٥٩) جا ئایا ئێوە لەم قسەیە کە قورئانە سەرسام دەبن؟! (٦٠) پێ دەکەنن و گریانتان نایەت (بۆ ئەو چارەنووسە رەشەی کە چاوەرێتانە). (٦١) ئێوە بەردەوام سەرگەرمی رابواردنن و بێ هۆشن؟!
(٦٢) (لە حاڵێکدا حەق وایە بێداربنەوە و داچڵەکێن) کەواتە سوژدە بۆ خوای بەدیهێنەر بـبەن، هـەر ئـەویش بپەرستن.

سورەتی (القمر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) رۆژی قیامەت نزیك بۆتەوە و مانگیش لەت بوو، (هەندێ روایات هەیە کە ئاماژە دەکات بۆ ئەوەی کە: خوانەناسان داوای موعجیزەیان لە پێغەمبەر کردبێت ئەویش پەنجەی موبارەکی رووە و مـانگ بـزوانـدو بـە ویستی خوا لەت بوو) بەڵام هەندێك لە موفەسرین دەڵێن: ئەم رووداوە لەسەرەتای بەرپابونی قیامەتدا پـێش دێت. (٢) لەراستیدا ئەگەر ئەوانە هەر موعجیزە و بەڵگەیەك ببینن پشتی تێ دەکەن و دەڵێن: ئەمە جادوویەکی بەردەوامە. (٣) حەقیقەت و راستی بەدرۆدەزانن و شوێنی ئارەزووەکانیان کەوتوون، لەکـاتێکدا هـەموو شت تەواو دەبێت و، هەموو کارێك کۆتایی دێت و دنیا تەواو دەبێت و بە بەرپابونی قیامەت لەنگەر دەگرێت. (٤) بێگومان ئەوەندە هەواڵی تیاچوونی ستەمکارانیان پێگەیشتووە تـا دابـچڵەکـێن (تـێفکرن و لە چـەوتی دەست هەڵگرن). (٥) ئەو بەسەرهاتانە حیکمەت و پەند و ئامۆژگاری زۆری تێدایە، بەڵام بۆ ئەوانە بێدارکردنەوە بێ سوودە (٦) گوێ مەدە بەناپوختی ئەوانە رۆژێك دێت کە بانگ وێژێك بانگ دەکـات بـۆ بـارودۆخێکی زۆر ناخۆش و نالەبار.

خُشَّعًا أَبْصَٰرُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ ٱلْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ﴿٧﴾
مُّهْطِعِينَ إِلَى ٱلدَّاعِ يَقُولُ ٱلْكَٰفِرُونَ هَٰذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ﴿٨﴾ ۞ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا۟ عَبْدَنَا وَقَالُوا۟ مَجْنُونٌ وَٱزْدُجِرَ ﴿٩﴾ فَدَعَا
رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَغْلُوبٌ فَٱنتَصِرْ ﴿١٠﴾ فَفَتَحْنَآ أَبْوَٰبَ ٱلسَّمَآءِ بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ
﴿١١﴾ وَفَجَّرْنَا ٱلْأَرْضَ عُيُونًا فَٱلْتَقَى ٱلْمَآءُ عَلَىٰٓ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ﴿١٢﴾
وَحَمَلْنَٰهُ عَلَىٰ ذَاتِ أَلْوَٰحٍ وَدُسُرٍ ﴿١٣﴾ تَجْرِى بِأَعْيُنِنَا جَزَآءً لِّمَن كَانَ
كُفِرَ ﴿١٤﴾ وَلَقَد تَّرَكْنَٰهَآ ءَايَةً فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿١٥﴾ فَكَيْفَ كَانَ
عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ
﴿١٧﴾ كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿١٨﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
رِيحًا صَرْصَرًا فِى يَوْمِ نَحْسٍ مُّسْتَمِرٍّ ﴿١٩﴾ تَنزِعُ ٱلنَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ
نَخْلٍ مُّنقَعِرٍ ﴿٢٠﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٢١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ
لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٢٢﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِٱلنُّذُرِ ﴿٢٣﴾ فَقَالُوٓا۟ أَبَشَرًا
مِّنَّا وَٰحِدًا نَّتَّبِعُهُۥٓ إِنَّآ إِذًا لَّفِى ضَلَٰلٍ وَسُعُرٍ ﴿٢٤﴾ أَءُلْقِىَ ٱلذِّكْرُ عَلَيْهِ
مِنۢ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرٌ ﴿٢٥﴾ سَيَعْلَمُونَ غَدًا مَّنِ ٱلْكَذَّابُ
ٱلْأَشِرُ ﴿٢٦﴾ إِنَّا مُرْسِلُوا۟ ٱلنَّاقَةِ فِتْنَةً لَّهُمْ فَٱرْتَقِبْهُمْ وَٱصْطَبِرْ ﴿٢٧﴾

(٧) خوانەناسان چاویان شۆڕەو شەرمەزارن، لە ناخی زەویەوە دێنە دەرەوە، هەروەك لێشاوی كوللەی زۆر (رووكاری زەوی دادەپۆشن).

(٨) زۆر بەپەلەو بەشپرزەییەوە بە دەم بانگهێشتی كۆكردنەوەیانەوە دەچن، كافرو خوانەناسان بەیەكتر دەڵێن: وا دیارە ئەمڕۆ ڕۆژێكی زۆر گران و سەخت و دژوارە.

(٩) پێش ئەمانیش قەومی نوح بروایان بە بەندەی بەڕێزی ئێمە نەكردو وتیان: شێتە، زۆریش پیاهەڵشاخان و دژایەتی كرا.

(١٠) (ئەویش دوای (٩٥٠ ساڵ) هاناو هاواری بۆ پەروەردگاری بردو وتی: خوایە؛ بەڕاستی من شكستم خواردووە و سەركەوتنم پێ ببەخشە.

(١١) ئەوسا ئیتر ئێمە دەروازەكانی ئاسمانمان هاوڕێ لەگەڵ ئاوێكی خوڕدا واڵا كرد.

(١٢) هەموو زەویشمان كرد بەكانیاو و ئاومان لێ هەڵقوڵاند، ئیتر ئاوی ئاسمان و زەوی بە تەقدیرو ویستی خوا بەیەك گەیشتن، بەڕاستی ئەو ڕوداوە بڕیاری لەسەر درابوو.

(١٣) ئەوسا نوحمان لەسەر چەند تەختە و بزمارێك هەڵگرت (مەبەست كەشتیەكەیە).

(١٤) لەژێر چاودێری خۆماندا (لەناو ئەو زریانە سامناكەدا) دەهات و دەچوو، ئا بەو شێوەیە پاداشتی ئەو كەسەمان دایە وەكە بڕوای پێ نەكرا (واتە نوح).

(١٥) بەڕاستی ئێمە ئەم بەسەرهاتەمان هێشتەوە بە بەڵگە بۆ هەموو نەوەكان.... ئایا كەسێك هەیە كە پەندو ئامۆژگاری لێ وەربگرێت؟!

(١٦) سەرنج بدەن چۆن بوو سزاو تۆڵە و خەشم و قینی من لەو یاخی بووانە؟

(١٧) بێگومان ئێمە قورئانمان ئاسان كردووە بۆ (خوێندنەوە و تێگەیشتن و) ئامۆژگاری وەرگرتن، جا ئایا كەسێك هەیە كە دەركی حەقیقەت و ڕاستی بكات و پەندی وەرگرتبێت؟

(١٨) قەومی عادیش بڕوایان بەپێغەمبەرەكەیان نەكرد، جا سەرنج بدەو بزانە سزاو تۆڵەی ئێمە لەو یاخیبووانە چۆن بوو؟ (چۆن كردمانن بە پەند).

(١٩) بێگومان ئێمە ڕەشە بایەكی بەردەوامی توندو سەخت و ساردمان هەڵكردە سەریان لە ڕۆژگارێكی شومدا (كە یەك حەفتەی خایاند).

(٢٠) خەڵكی هەمووی لەبێخ دەرهێنا و لە پێی خستن و دانی بەزەویدا، هەروەكو قەدی دارخورمای كلۆرو هەڵكەنراو. (٢١) سەرنجی ئایەتی ١٦ بدە. (٢٢) سەرنجی ئایەتی ١٧ بدە. (٢٣) ثمودیش هەموو بێداركردنەوە و داچڵەكاندنێكیان بە درۆزانی و بڕوایان پێی نەبوو. (٢٤) وتیان: باشە، ڕەوایە؛ ئێمە شوێنی تاكە كەسێك بكەوین لە خۆمان؟!، ئێمە ئەگەر بڕوا بەكەسێكی وا بكەین، ئەو كاتە ئێمە بەڕاستی لە گومرایی و شێتیداین؟! (٢٥) ئایا ڕاستە لە نێوان ئێمەدا وەحی و نیگا بۆ ئەو ڕەوانە كرابێت، نەخێر شتی وا نابێت، بەڵكو ئەو هەر كابرایەكی زۆر درۆزن و خۆپەرستە و حەز بەگەورەیی دەكات!! (٢٦) سبەی دەزانن و بۆیان دەردەكەوێت كە كێ درۆزن و خۆپەرست و خۆ بەگەورە زانە. (٢٧) بێگومان ئێمە ئەو وشترەی كە بیانوویان گرت، (لە بەرد) پەیدامان كرد، بەوەش تاقیمان كردنەوە، جا ـ ئەی صالح ـ چاودێریان بكە، بزانە چی دەكەن، خۆگرو ئارامگریش بە (لە بەرامبەر كاروكردەوەی ناشرینیانەوە).

وَنَبِّئْهُمْ أَنَّ ٱلْمَآءَ قِسْمَةٌۢ بَيْنَهُمْ ۖ كُلُّ شِرْبٍ مُّحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾ فَنَادَوْا۟ صَاحِبَهُمْ
فَتَعَاطَىٰ فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
صَيْحَةً وَٰحِدَةً فَكَانُوا۟ كَهَشِيمِ ٱلْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ
لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍۭ بِٱلنُّذُرِ ﴿٣٣﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّآ ءَالَ لُوطٍ ۖ نَّجَّيْنَٰهُم بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِّعْمَةً مِّنْ عِندِنَا ۚ
كَذَٰلِكَ نَجْزِى مَن شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ أَنذَرَهُم بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا۟
بِٱلنُّذُرِ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ رَٰوَدُوهُ عَن ضَيْفِهِۦ فَطَمَسْنَآ أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا۟
عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾
فَذُوقُوا۟ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ
﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ جَآءَ ءَالَ فِرْعَوْنَ ٱلنُّذُرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَٰهُمْ
أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ أَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ أُو۟لَٰٓئِكُمْ أَمْ لَكُم بَرَآءَةٌ
فِى ٱلزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرٌ ﴿٤٤﴾ سَيُهْزَمُ ٱلْجَمْعُ
وَيُوَلُّونَ ٱلدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ ٱلسَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَٱلسَّاعَةُ أَدْهَىٰ وَأَمَرُّ
﴿٤٦﴾ إِنَّ ٱلْمُجْرِمِينَ فِى ضَلَٰلٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِى ٱلنَّارِ
عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا۟ مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ إِنَّا كُلَّ شَىْءٍ خَلَقْنَٰهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

(٢٨) هەواڵیشیان بدەرێ: کە ئاوەکە بەشکراوە (ڕۆژێك بۆئەوان و ماڵاتەکەیان، ڕۆژێکیش بۆ وشترەکە) ئیتر لە ڕۆژی نۆبەی وشترەکەدا هەموو بەکارهێنانێکی ئاوەکە قەدەغەیە لەوان. (بۆ هەرمە بەستێك).

(٢٩) (قەومی نالەبار لە تاقیکردنەوە کەدا سەرنەکەوتن و خۆیان بۆ نەگیرا لەبەرئەوە) بانگی زەلامێکی دریان کرد و هانیاندا بۆ سەربڕینی، ئەویش بێباکانە پەلاماری شمشێریداو سەری بڕی.

(٣٠) سەرنجی ئایەتی ١٦ بدە.

(٣١) ئەوسا ئێمەش بەیەك دەنگی بەهێزی سامناك (دڵی هەموویانمان پچڕاند) و وەك گژوگیای وشك (کە کۆدەکرێتەوە و ژێر پێ دەکەوێت) لەناومان بردن.

(٣٢) سەرنجی ئایەتی ١٧ بدە.

(٣٣) هۆزی لوطیش بروایان بە هیچ بێدار کردنەوەیەك نەکرد.

(٣٤) بێگومان ئێمە ئەوانیشمان بەرد باران کرد (هەروەها ژێرەو ژوریش کران)، جگە لە لوط و خاوو خێزانی ئیمانداری کە لە بەرەبەیاندا ڕزگارمان کردن.

(٣٥) ئەو ڕزگار کردنە نازو نیعمەتێکی تایبەتی بوو لە لایەن ئێمەوە، جا هەر ئاوا پاداشتی کەسێك دەدەینەوە کە سوپاسگوزاریی کردبێت.

(٣٦) بەڕاستی لوط پێشتر قەومەکەی ئاگادار کردبوو (ئەگەر بەردەوام بن لەسەر بەدڕەوشتیان)، لە تۆڵەی توندوبەهێزی ئێمە، کەچی گومانیان هەبوو لەو ئاگاداریە و بروایان پێی نەبوو.

(٣٧) ئەوخەڵکە بە دڕەوشتە چاویان بڕیبووە میوانەکانی و (دەیانویست دەستدرێژیان بکەنەسەر)، ئێمەش چاومان کوێرکردن، بینایمان لێسەندنەوە، دە بچێژن سزاو سەرەنجامی هوشیار کردنەوەی من.

(٣٨) بێگومان سەر لە بەیانیەکی زوو سزای توندو بەئێش چوار دەوری گرتن و دایگرتن.

(٣٩) دەبچێژن سزاو سەرەنجامی هوشیارکردنەوەی من (ئەی بە دڕەوشت و ناپوختەکان ئیستە گاڵتەی پێ بکەن).

(٤٠) سەرنجی ئایەتی ١٧ بدە.

(٤١) بێگومان بۆ فیرعەون و دەست و پێوەندیشی بێدارکەرەوەکان هاتن.

(٤٢) بروایان بە هەر هەموو نیشانە و پەلگەکانی ئێمە نەکرد، ئەوسا ئیتر ڕاپێچیمان کردن و لە ناومان بردن ئەویش بە دەستی قودرەتی خوایەکی باڵادەست و بەتوانا.

(٤٣) باشە... ئایا کافرەکانی ئێوە ئازاترو چاکترن لە ئەوانە کە لەناومان بردن؟ یان پەیمانتان دراوەتێ لە نامە ئاسمانیەکاندا کە تووشی ئەو بەڵایانە نابن کە باسکران؟

(٤٤) یان دەڵێن ئێمە هەموومان کۆین و سەرکەوتووین و شکست ناهێنین. (ئەوەندە هێزو توانـاو دەسەڵاتمان هەیە).

(٤٥) لە ئایندەیەکی نزیکدا لەشکرو کۆمەڵیان شکست دەهێنێت و هەڵدێن (ئەو مژدەیە لە غەزای بەدردا هاتە دی و هاوەڵگەران شکستیان هێنا).

(٤٦) جگە لەوەش قیامەت کاتی لێ پرسینەوەیانە، کە ڕۆژێکی زۆر سەختترو تاڵتر و سامناکترە.

(٤٧) بەڕاستی تاوانبارو تاوانکاران لە گومرایی و شێتیەکی زۆردا ڕۆچوون.

(٤٨) ڕۆژێك دێت کە لەسەر ڕوویان ڕادەکێشرێن لەناو ئاگری دۆزەخدا، پێیان دەوترێت: دە بچێژن تاڵاوی دۆزەخ.

(٤٩) بێگومان ئێمە هەموو شتێکمان بە ئەندازەو نەخشەی دیاریکراو دروست کردووە.

وَمَآ أَمۡرُنَآ إِلَّا وَٰحِدَةٞ كَلَمۡحِۭ بِٱلۡبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَلَقَدۡ أَهۡلَكۡنَآ
أَشۡيَاعَكُمۡ فَهَلۡ مِن مُّدَّكِرٖ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَيۡءٖ فَعَلُوهُ
فِي ٱلزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ وَكُلُّ صَغِيرٖ وَكَبِيرٖ مُّسۡتَطَرٌ ﴿٥٣﴾ إِنَّ ٱلۡمُتَّقِينَ
فِي جَنَّٰتٖ وَنَهَرٖ ﴿٥٤﴾ فِي مَقۡعَدِ صِدۡقٍ عِندَ مَلِيكٖ مُّقۡتَدِرِۭ ﴿٥٥﴾

سُورَةُ الرَّحۡمَٰنِ — ترتيبها ٥٥ — آياتها ٧٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلرَّحۡمَٰنُ ﴿١﴾ عَلَّمَ ٱلۡقُرۡءَانَ ﴿٢﴾ خَلَقَ ٱلۡإِنسَٰنَ ﴿٣﴾
عَلَّمَهُ ٱلۡبَيَانَ ﴿٤﴾ ٱلشَّمۡسُ وَٱلۡقَمَرُ بِحُسۡبَانٖ ﴿٥﴾ وَٱلنَّجۡمُ
وَٱلشَّجَرُ يَسۡجُدَانِ ﴿٦﴾ وَٱلسَّمَآءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ ٱلۡمِيزَانَ
﴿٧﴾ أَلَّا تَطۡغَوۡاْ فِي ٱلۡمِيزَانِ ﴿٨﴾ وَأَقِيمُواْ ٱلۡوَزۡنَ بِٱلۡقِسۡطِ
وَلَا تُخۡسِرُواْ ٱلۡمِيزَانَ ﴿٩﴾ وَٱلۡأَرۡضَ وَضَعَهَا لِلۡأَنَامِ ﴿١٠﴾
فِيهَا فَٰكِهَةٞ وَٱلنَّخۡلُ ذَاتُ ٱلۡأَكۡمَامِ ﴿١١﴾ وَٱلۡحَبُّ ذُو ٱلۡعَصۡفِ
وَٱلرَّيۡحَانُ ﴿١٢﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٣﴾ خَلَقَ
ٱلۡإِنسَٰنَ مِن صَلۡصَٰلٖ كَٱلۡفَخَّارِ ﴿١٤﴾ وَخَلَقَ ٱلۡجَآنَّ
مِن مَّارِجٖ مِّن نَّارٖ ﴿١٥﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٦﴾

(٥٠) فەرمانی ئێمە تەنها یەك وشەیە كاتێك فەرمانی بون و پێشهاتنی هەر كارێك دەدەیــن دەســتبەجێ دەبــێت وەك چــاو تروكاندنێك رودەدات.
(٥١) بێگومان ئێمە زۆر لەپێشینانی خوانەناسی وەك ئێوەمان لەناو بــردوە، ئــایا كــەس هــەیە دەرس و عــیبرەت و پــەندو ئامۆژگاری وەربگرێت؟
(٥٢) هەرچی كارو كردەوەیەك كە ئەو خەڵكە ئەنجامیان داوە لە (لوح المحفوظ) و لە لای فریشتە چاودێرەكان تۆماركراوە.
(٥٣) هــەرچــی وردو درشت هــەیە، لە كــارو كــردەوەیان نووسراوە و تۆماركراوە.
(٥٤) بێگومان پارێزكاران و خواناسان لەناو بــاخ و روبــارو تافگەكاندا ژیانی پر لە بەختیاری و كــامەرانــی هــەمیشەیی دەبەنە سەر (لە سایەی پەروەردگاری خاوەن میهردا).
(٥٥) لە شوێنی راست پەسەندان لای پادشای بــەدەسەڵاتو توانا.

سورەتی (الرحمن)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) خوای میهرەبان، كانگای سۆزو رەحمەتو بەزەیی‌یە.
(٢) قورئانی فێری ئادەمیزاد كردووە (فێربوون و زانینی قورئان و تێگەیشتن لە فــەرموودەی خــوای مــیهرەبان پیرۆزترین نازو نیعمەتە كە ئیماندار لێی بەهرەوەر ببێت لەم تەمەنە كورتەی ژیانی دنیادا).
(٣) هەر خوا ئادەمیزادی دروست كردووە. (بە جوانترین شێوە و شێواز).
(٤) هەر ئەویش فێری گوفتارو ئاخاوتنی كردووە. (بە سەدەها زمان و شێواز).
(٥) خۆرو مانگیشی بەحسابێكی ورد دروست كردووە ودایناون لە خولگە كانیاندا لە سوورانەوەدان.
(٦) ئەستێرە و درەختەكان، روەكە بێ‌قەدو درەختە بەرزەكان هەموویان، سوژدە دەبــەن بــۆ دروســتكاریان (لە نەخشەی دیاری كراو دەرناچن كە بەدیهێنەریان بۆی كێشاون).
(٧) ئاسمانیشی بەرزو بڵندكردۆتەوە (بێ‌كۆڵەكە و بێ‌ستوون) و تەرازوو پێوەری بۆهەموو شتێك داناوە (هەموو شت بەیاسایە و هیچ شتێك بە هەڕەمەكی و بەبێ هودە دروست نەكراوە، بۆیە، پێویستە ئادەمیزادیش بەرنامە و یاسای هەبێت لە چوارچێوەی قورئان و سوونەتی راست و دروستدا).
(٨) ئێوەش ئەی نەوەی ئادەم با تەرازوو پێوەرتان رێكوپێك بێت و ستەم لە یەكتر مەكەن.
(٩) دادپەروەر بن لە كێشان و پێواندا، تەرازوو بازیی مەكەن و كەم فرۆشی ئەنجام مەدەن.
(١٠) زەویشی بۆ خەڵكی راخستووە و باری هێناوە (تا ژیانی خۆیانی تیادا بەرنەسەر).
(١١) جۆرەها میوەی تێدا دێتە بەر، هەروەها خورمای خاوەن دەفری گوڵدانی بۆ فەراهەم هێناون.
(١٢) هەروەها جۆرەها دانەوێڵەی خاوەن كاو پەلوپۆدارو بۆ نخۆشی تیادا بەرهەم هێناوە.
(١٣) جا ئیتر ئەی گرۆی ئادەمیزادو پەری بە كام لە نازو نیعمەتەكانی پەروەردگار بروا ناكەن، كامەی پەسەند ناكەن، كامەی بە كەم و ناتەواو دەزانن.
(١٤) ئادەمیزادی دروستكردووە لە قوڕێكی وشك بوو، وەك فەخفوری.
(١٥) پەریەكانیشی لە بڵێسەی ئاگر دروست كردووە. (١٦) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.

رَبُّ ٱلۡمَشۡرِقَيۡنِ وَرَبُّ ٱلۡمَغۡرِبَيۡنِ ﴿١٧﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾
مَرَجَ ٱلۡبَحۡرَيۡنِ يَلۡتَقِيَانِ ﴿١٩﴾ بَيۡنَهُمَا بَرۡزَخٞ لَّا يَبۡغِيَانِ ﴿٢٠﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾ يَخۡرُجُ مِنۡهُمَا ٱللُّؤۡلُؤُ وَٱلۡمَرۡجَانُ ﴿٢٢﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾ وَلَهُ ٱلۡجَوَارِ ٱلۡمُنشَـَٔاتُ فِي ٱلۡبَحۡرِ كَٱلۡأَعۡلَٰمِ
﴿٢٤﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَنۡ عَلَيۡهَا فَانٖ ﴿٢٦﴾ وَيَبۡقَىٰ
وَجۡهُ رَبِّكَ ذُو ٱلۡجَلَٰلِ وَٱلۡإِكۡرَامِ ﴿٢٧﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
﴿٢٨﴾ يَسۡـَٔلُهُۥ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ كُلَّ يَوۡمٍ هُوَ فِي شَأۡنٖ ﴿٢٩﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾ سَنَفۡرُغُ لَكُمۡ أَيُّهَ ٱلثَّقَلَانِ ﴿٣١﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾ يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ
أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْۚ لَا تَنفُذُونَ
إِلَّا بِسُلۡطَٰنٖ ﴿٣٣﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾ يُرۡسَلُ عَلَيۡكُمَا
شُوَاظٞ مِّن نَّارٖ وَنُحَاسٞ فَلَا تَنتَصِرَانِ ﴿٣٥﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾ فَإِذَا ٱنشَقَّتِ ٱلسَّمَآءُ فَكَانَتۡ وَرۡدَةٗ كَٱلدِّهَانِ
﴿٣٧﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾ فَيَوۡمَئِذٖ لَّا يُسۡـَٔلُ عَن ذَنۢبِهِۦٓ
إِنسٞ وَلَا جَآنّٞ ﴿٣٩﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

(١٧) خوا خاوەنی هەردوو رۆژهەڵات و هەردوو رۆژئاوایە.
(١٨) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(١٩) ئاوی دوو دەریای بەرەڵا کردووە و بەیەکی گەیاندووەو تێکەڵیش نابن.
(٢٠) چونکە لە نێوانیاندا بەربە ستێك هەیە نـایەڵێت تـێکەڵ ببن (ئەم دیاردەیە لە نێوان دەریای سپی و زەریای ئەتڵەسیداو دەریای سوورو دەریای عەرەبدا ئاشکرایە).
(٢١) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٢٢) لەو دوو جۆر دەریایە مرواری و مەرجان دەردەچن (کە دوو جۆر گەوهەری بەنرخن).
(٢٣) سەرنجی ئایەیت ١٣ بدە.
(٢٤) هەچی کەشتی هەیە لە دەریاکاندا وەك بەیداخ، وەك شاخ هاتوچۆ دەکەن، هەر خوایش خاوەنیانە.
(٢٥) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٢٦) هــەموو ئـەو کـەسانەی لەسـەر رووی زەویـن، هـەر هەمووی فەوتاوو تیاچووە و دەبێت بمرن.
(٢٧) تەنها زاتی پەروەردگاری خاوەن بڵندی و رێزداری تۆیە کە دەمێنێتەوە بۆ هەمیشە و بۆ هەتا هەتایی، چونکە هەر بوە و هەر دەمێنێت.
(٢٨) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٢٩) هەموو گیانلەبەرو زیندەوەران لە ئاسمانەکان و زەویـدا بـەردەوام بـە گـوفتارو بـەزمانی حـاڵ، داوای پێداویستی و داخوازیەکان لە پەروەردگار دەکەن، هەموو رۆژێك و هەموو کاتێك (ملیۆنەهاو ملیارەها، بەڵکو بێ‌شومار تاوتوێ دەکات لە بوونەوەرو لە جیهانی ئادەمیزادو پەری و فریشتەکان و... هتد). (٣٠) سـەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٣١) ئەی گرۆی ئادەمیزادو پەری، رۆژێك دێت بە تایبەت لێـتان دەپـرسینەوە و دادگـایتان دەکـەین (خـوای باڵادەست هەرەشە لەم دوو دەستەیە لە دروستکراوەکانی دەکات، کە لە هەندێك رووەوە سەرپشکی کردوون و ئازادیی داونەتێ، بەڵام زۆربەیان یاخی و سەرکەشن، قوڕ بەسەر یاخیەکان لەو رۆژەدا).
(٣٢) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٣٣) ئەی گرۆی پەری و ئادەمیزاد ئەگەر دەتوانن بەبەشەکانی ئاسمانەکان و زەویدا دەرچن، ئەوکارە ئـەنجام بدەن، دڵنیاش بن کە ئەوکارە بەهۆی دەزگای ماددی و توانای مەعنەویەوە نەبێت ئەنجام نادرێت.
(٣٤) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٣٥) خۆ ئەگەر لە سنوور دەرچوون، بڵێسەی ئاگرتان هاورێ لەگەڵ مسی تواوەدا بۆ رەوانـە دەکـرێت، ئـیتر شکست دەخۆن و سەرکەوتوو نابن.
(٣٦) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٣٧) کاتێك دێت ئاسمان لەت دەبێت و وەکو گوڵێکی سوور دێتە بەرچاو، یاخود وەك رۆنی قرچاوی لێ دێت (ئەمەش قۆناغێکە لە قۆناغەکانی تێکچوونی). (٣٨) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە. (٣٩) ئەو رۆژە هەموو شت روون و ئاشکرایە، پرسیار لە گوناهانی ئادەمیزاد و جنۆکەکان ناکرێت، (رەنگە ئەوە قۆناغێك بێت لە قۆناغەکان، کـە بەروخساریان جیادەکرێنەوە). (٤٠) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.

يعرف المجرمون بسيمهم فيؤخذ بالنواصي والأقدام ﴿٤١﴾ فبأي
ءالاء ربكما تكذبان ﴿٤٢﴾ هذه جهنم التي يكذب بها المجرمون
﴿٤٣﴾ يطوفون بينها وبين حميم ءان ﴿٤٤﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان
﴿٤٥﴾ ولمن خاف مقام ربه جنتان ﴿٤٦﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان
﴿٤٧﴾ ذواتا أفنان ﴿٤٨﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان ﴿٤٩﴾ فيهما عينان
تجريان ﴿٥٠﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان ﴿٥١﴾ فيهما من كل فاكهة
زوجان ﴿٥٢﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان ﴿٥٣﴾ متكئين على فرش
بطائنها من إستبرق وجنى الجنتين دان ﴿٥٤﴾ فبأي ءالاء ربكما
تكذبان ﴿٥٥﴾ فيهن قاصرات الطرف لم يطمثهن إنس قبلهم
ولا جان ﴿٥٦﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان ﴿٥٧﴾ كأنهن الياقوت
والمرجان ﴿٥٨﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان ﴿٥٩﴾ هل جزاء
الإحسان إلا الإحسان ﴿٦٠﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان
﴿٦١﴾ ومن دونهما جنتان ﴿٦٢﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان
﴿٦٣﴾ مدهامتان ﴿٦٤﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان ﴿٦٥﴾ فيهما
عينان نضاختان ﴿٦٦﴾ فبأي ءالاء ربكما تكذبان ﴿٦٧﴾

(٤١) ئـینجا تـاوانکـارو گـوناهباران بـە رووخسـاریاندا دەناسرێنەوە، ئەوسا دەست گیر دەکـرێت لە نـاوچەوانـیان و قـاچیان و گـلۆڵەیان دەکـەن و فـرێ دەدرێـنە نـاو ئـاگـری دۆزەخەوە.
(٤٢) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٤٣) دەوترێت ئەمە ئەو دۆزەخەیە تاوانباران بروایـان پـێی نەبوو.
(٤٤) جا لە نێوان ئاگرو ئاوی گەرمدا کـە بـە سـەرچـاویاندا دەکرێت هەر دەخولێنەوە.
(٤٥) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٤٦) بۆ ئەو کـەسەش لە مـەقامی پـەروەردگاری خـۆی (لە ژیانی دنیادا) ترسابێت، دوو باخی رازاوە ئامادەیە.
(٤٧) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٤٨) ئەو دوو باخەش خاوەنی دارو درەختی گـەڵا نـاسك و جوان و بریسکەدارە.
(٤٩) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٥٠)دوو سەرچاوەی لەکانی و ئـاوی سـازگاریان تـیادایـەو بەخور بەجۆگەلەکاندا دەڕۆن.
(٥١) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٥٢) لەهەموو جۆرەمیوەیەك دوو جۆریان تیادایە. (هەمویشی تام و بۆن و قەبارە و رەنگی جیاوازە).
(٥٣) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٥٤) لەو بەهەشتە خۆشەدا بەختەوەران لەسەر کورسی و قەنەفە و جێگە و ڕێگە خۆشەکان، شانیان داداوە کە لە ئاوریشمی تایبەت ناواخن کراوە، (داخۆ بەرگەکەی لە چی بێت؟!) لێکردنەوەی هەر میوەیەکیش نزیك و ئاسانە و درەختەکان خۆیان سەر فرو دەهێنن بۆ ئەو بەختەوەرانە.
(٥٥) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٥٦) لەو بەهەشتەداحۆری تیادایە کە تەنها تەماشای هاوسەرەکانیان دەکەن و عاشقی ئەوانن، پێش ئەوان دەستی کەسیان لێنەکەوتووە، نە لە گرۆی ئادەمی و نە لە پەری.
(٥٧) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٥٨) ئەو هاوسەرانە لە جوانی و شۆخ و شەنگی و قەشەنگیدا وەکو یاقووت و مەرجان وان (کـە دوو جـۆر گەوهەری بەنرخن، لە دەریا دەردەهێنرێن).
(٥٩) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٦٠) باشە؛ مەگەر پاداشتی چاکە تەنها چاکە نیە؟! (ئیمانداران چاکەکار بوون بۆیە ئەم بەهەشتەیان مسۆگەر کرد).
(٦١) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٦٢) جگە لەو دوو بەهەشتەی کە باس کرا، دوو بەهەشتی تریش ئامادەیە بۆ ئەوانەی کـە پـلە و پـایەیان وا لەخوار خاوەنانی دوو بەهەشتی ناوبراوەوە. (٦٣) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە. (٦٤) (ئەو بەهەشتانەش) ئـەوەندە سەوز دەنوێنن مەیلە و رەش دەچنەوە لە جوانی و تۆخیدا. (٦٥) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە. (٦٦) دوو سەرچاوەی هەڵقوڵاویان تێدایە (کە دیمەنیان زۆر دڵرفێنە). (٦٧) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.

فِيهِمَا فَٰكِهَةٞ وَنَخۡلٞ وَرُمَّانٞ ﴿٦٨﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٩﴾
فِيهِنَّ خَيۡرَٰتٌ حِسَانٞ ﴿٧٠﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾ حُورٞ
مَّقۡصُورَٰتٞ فِي ٱلۡخِيَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾
لَمۡ يَطۡمِثۡهُنَّ إِنسٞ قَبۡلَهُمۡ وَلَا جَآنّٞ ﴿٧٤﴾ فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
﴿٧٥﴾ مُتَّكِـِٔينَ عَلَىٰ رَفۡرَفٍ خُضۡرٖ وَعَبۡقَرِيٍّ حِسَانٖ ﴿٧٦﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾ تَبَٰرَكَ ٱسۡمُ رَبِّكَ ذِي ٱلۡجَلَٰلِ وَٱلۡإِكۡرَامِ ﴿٧٨﴾

سُورَةُ الوَاقِعَةِ — آياتها ٩٦ — ترتيبها ٥٦

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا وَقَعَتِ ٱلۡوَاقِعَةُ ﴿١﴾ لَيۡسَ لِوَقۡعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿٢﴾ خَافِضَةٞ رَّافِعَةٌ
﴿٣﴾ إِذَا رُجَّتِ ٱلۡأَرۡضُ رَجّٗا ﴿٤﴾ وَبُسَّتِ ٱلۡجِبَالُ بَسّٗا ﴿٥﴾
فَكَانَتۡ هَبَآءٗ مُّنۢبَثّٗا ﴿٦﴾ وَكُنتُمۡ أَزۡوَٰجٗا ثَلَٰثَةٗ ﴿٧﴾ فَأَصۡحَٰبُ
ٱلۡمَيۡمَنَةِ مَآ أَصۡحَٰبُ ٱلۡمَيۡمَنَةِ ﴿٨﴾ وَأَصۡحَٰبُ ٱلۡمَشۡـَٔمَةِ مَآ أَصۡحَٰبُ
ٱلۡمَشۡـَٔمَةِ ﴿٩﴾ وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلسَّٰبِقُونَ ﴿١٠﴾ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلۡمُقَرَّبُونَ ﴿١١﴾
فِي جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ﴿١٢﴾ ثُلَّةٞ مِّنَ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ وَقَلِيلٞ مِّنَ ٱلۡأٓخِرِينَ
﴿١٤﴾ عَلَىٰ سُرُرٖ مَّوۡضُونَةٖ ﴿١٥﴾ مُّتَّكِـِٔينَ عَلَيۡهَا مُتَقَٰبِلِينَ ﴿١٦﴾

(٦٨) لەو بەهەشتانەدا درەختی میوەو دارخورماو هەناریان تێدایە.
(٦٩) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٧٠) لەو بەهەشتانەدا حۆری جوان و شۆخ و شەنگ و رەوشت بەرزی تیادایە.
(٧١) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٧٢) حۆری چاوگەش و چاوڕەش، لەو دەوارە تایبەتیانەی کە بۆیان ئامادەکراوە دوور ناکەونەوە...
(٧٣) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٧٤) ئەو حۆریانە، پێش ئەوان دەستی کەسیان لێنەکەوتووە، نە لە گرۆی ئادەمی و نە لە پەری.
(٧٥) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٧٦) شانیان داداوە لەسەر پشتی سەوزباوی جوان و دۆشەکی نایاب و ڕازاوە.
(٧٧) سەرنجی ئایەتی ١٣ بدە.
(٧٨) موبارەك و بەرزو بەڕێزە ناوی پەروەردگاری تۆ، چونکە ئەو زاتێکە خاوەنی بەرزی و بڵندی و ڕێزی بێسنوورە بۆ ئیمانداران و پارێزکاران.

سورەتی (الواقعة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) کاتێك ڕووداوە سامناکەکە پێش دێت (مەبەست ڕۆژی قیامەتە)
(٢) ڕوودانی ئەو کارەساتە حەقیقەتە و کەس ناتوانێت بڕوای پێی نەبێت و بەڕاستی نەزانێت.
(٣) نزم کەرەوەیەو بەرزکەرەوە، (ئیمانداران بەرزو پایەدار دەبن، خوانەناسانیش سەرشۆڕ و ڕیسوا).
(٤) کاتێك زەوی دەشڵەقێت و بەتوندی دەلەرزێت.
(٥) کێوەکانیش وردوخاش دەبن (تەخت و ساف دەبن، بەرزیەکان؛ نشێوەکان پڕ دەکەن)
(٦) دەبنە تەپوتۆزێکی پەرش و بڵاو (زەویان پێ تەخت و ڕێك دەکرێت).
(٧) ئەو کاتە ئێوە (ئەی گرۆی ئادەمیزاد) دەبنە سێ دەستەوە.
(٨) دەستەی ڕاستان دەردەکەون، جا چووزانی ئەوانە لە چ خۆشیەکدان؟!
(٩) هەروەها دەستەی چەپ و لارو وێرەکانیش، ئای ئەو شوومانە لە چ سەرگەردانیەکدان؟!
(١٠) (دەستەی سێهەم) پێشکەوتووەکانن، ئەوانەن کە پێشکەوتوون لە بەدەستهێنانی ڕەزامەندی خوادا.
(١١) ئا ئەوانە نزیك کراوەی بارەگای پەروەردگاریانن. (چونکە پێشەنگی کاروانی دینداری بوون).
(١٢) لە باخەکانی بەهەشتی پڕ لە نازو نیعمەتدا. (بۆ هەمیشە دەحەوێنەوە).
(١٣) دەستەیەکی زۆریان لەوانەن کە زوو چوون بەدەم بانگەوازی خواوە.
(١٤) دەستەیەکی کە میشیان لەوانەن کە دواتر (بەشوێن ئەواندا ڕێبازی ئیمانیان گرتەبەر).
(١٥) لەسەر کورسی و قەنەفەی نەخشدارو چنراو بەئاڵتون دانیشتوون. (لە ژێر سێبەری درەختی بێوێنەدا).
(١٦) شانیان داداوە لەسەر کورسیەکان بەرامبەر بەیەك، دیارە کە لە بۆنەی تایبەتیدا کە هەمیشە، لە بەهەشتدا بەردەوامە ئیمانداران پێك شاد دەبن و (دەعوەتی یەکدی دەکەن، سەیران و ئاهەنگی خۆش بەرپا دەکەن).

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَٰنٌ مُّخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾ بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍ
﴿١٨﴾ لَّا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنزِفُونَ ﴿١٩﴾ وَفَٰكِهَةٍ مِّمَّا يَتَخَيَّرُونَ
﴿٢٠﴾ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾ وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾ كَأَمْثَٰلِ ٱللُّؤْلُؤِ
ٱلْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا
تَأْثِيمًا ﴿٢٥﴾ إِلَّا قِيلًا سَلَٰمًا سَلَٰمًا ﴿٢٦﴾ وَأَصْحَٰبُ ٱلْيَمِينِ مَآ أَصْحَٰبُ
ٱلْيَمِينِ ﴿٢٧﴾ فِى سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٢٨﴾ وَطَلْحٍ مَّنضُودٍ ﴿٢٩﴾ وَظِلٍّ مَّمْدُودٍ
﴿٣٠﴾ وَمَآءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾ وَفَٰكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَّا مَقْطُوعَةٍ وَلَا
مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾ وَفُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾ إِنَّآ أَنشَأْنَٰهُنَّ إِنشَآءً ﴿٣٥﴾ فَجَعَلْنَٰهُنَّ
أَبْكَارًا ﴿٣٦﴾ عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾ لِّأَصْحَٰبِ ٱلْيَمِينِ ﴿٣٨﴾ ثُلَّةٌ مِّنَ
ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾ وَثُلَّةٌ مِّنَ ٱلْءَاخِرِينَ ﴿٤٠﴾ وَأَصْحَٰبُ ٱلشِّمَالِ مَآ أَصْحَٰبُ
ٱلشِّمَالِ ﴿٤١﴾ فِى سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾ وَظِلٍّ مِّن يَحْمُومٍ ﴿٤٣﴾ لَّا بَارِدٍ
وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَبْلَ ذَٰلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَانُوا۟ يُصِرُّونَ
عَلَى ٱلْحِنثِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾ وَكَانُوا۟ يَقُولُونَ أَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا
وَعِظَٰمًا أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾ أَوَءَابَآؤُنَا ٱلْأَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ إِنَّ
ٱلْأَوَّلِينَ وَٱلْءَاخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَٰتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾

(١٧) لاوانی جوان و ئێسك سووك و نەمر بە دەوریاندا دێن و خزمەتیان دەكەن و هەمیشە گەنجن و پیرنابن.
(١٨) بەكوپ و دۆلكە و سوراحیەوە دەگەڕێن و لەپەرداخی تایبەتدا جۆرەها شەربەت و شەراب و خوادنـەوەی بـەتام و خۆشیان پێشكەش دەكەن كە لەسەرچاوەیەكی ڕەوانـەوە پـڕ دەكرێن.
(١٩) ئەو شەرابانە نە سەریان پێی دێتە ئێش و نە سەرخۆش و بێ هۆش دەبن.
(٢٠) مــیوەشیان بـۆ دەگـێڕن، بـە ئـارەزووی خـۆیان لێـی هەڵدەبژێرن.
(٢١) گۆشتی هەر باڵندەیەكیش كە حـەزی لێ بكـەن بـۆیان ئامادەیە.
(٢٢) هاوڕێ لەگەڵ حۆری چاوگەش و چاو ڕەشیش...
(٢٣) وەك مرواری شاراوە و دەست لێ نەكەتوو، هاوسەریانن.
(٢٤) لە پاداشتی كـاروكردەوەی چـاكـیانداكـە كـاتی خـۆی دەیانكرد...
(٢٥) هیچ جۆرە قسـەیەكـی نـابەجێ ونـادروست و نـاڕێك نابیستن و یەكتریش تۆمەتبارو تاوانبار ناكەن.
(٢٦) جگە لە وتنی سڵاو وەڵامدانەوەی و قسەی خۆش نەبێت، هیچ ناڕێكیەك نابیستیت و نابینیت.
(٢٧) دەستەی ڕاستەكانیش، جا چووزانی كە ئەوانیش لە چ خۆشیەكدان.
(٢٨) لە ژێر سێبەری درەختی ـ سدر ـ ی بێ دركدان (كە دیمە نێكی دلرفێنە و تێر نابی لە تەماشای).
(٢٩) هەروەها درەختی مۆزیش كە بەرهەمەكانی چین چین لەسەر یەكن.
(٣٠) لە ژێر سێبەری دوورو درێژدان لەو باخە ڕازاوەو خۆشانەدا.
(٣١) تاڤگەی جوان و حەوز و فوارەی ڕازاوەی تێدایە (لە شێوەی ڕازاوەترین دیكۆردا).
(٣٢) میوەهاتی زۆرو هەمە چەشنیش (بەقەبارە و شێوە و شێوازو ڕەنگ و بۆن و تامی كەس نەدیو).
(٣٣) نە بەروبومی تەواودەبێت، نە قەدەغە كراویشە.
(٣٤) هەروەها ڕاخەری بەرزو بڵندی لێیە. (لەگەڵ حۆری شۆخو شەنگو گوڵئەندامدا).
(٣٥) ئەو حۆریانەمان بەتایبەت دروست كردوو... (بۆ بەختەوەران).
(٣٦) كردوومانن بەحۆریانی هەمیشە كیژ. (٣٧) هاوسەرەكانیان زۆر خۆش دەوێت و هەموویان هاو تـەمەنن. (٣٨) ئەمانە هەمووی بۆ دەستەی ڕاستەكان (ئەوانەی نامەی كردەوەكانیان درایە دەستی ڕاستیان). (٣٩) ئەوانە دەستەیەكی زۆریان لە ئیماندارانی پێشینن. (٤٠) هەروەها دەستەیەكی زۆریش لە ئیماندارانی دوایین دەگرێتەوە. (٤١) لەولاشەوە دەستەی چەپەكان، قوربەسەریان، بۆ بارو دۆخێك كە تێی كەوتوون. (٤٢) لەناو گڕە و ئاوی لەكوڵ دا گیریان خواردووە و دەتلێنەوە. (٤٣) ڕادەكەن بۆ ژێر سێبەر، كە ئەویش دووكـەڵی ڕەش و گـەرم و سوتێنەرە. (٤٤) نە فێنكە و نە بەكەڵكی حەوانەوە دێت. (٤٥) چونكە بەڕاستی ئەوانە كاتی خۆی لەناو نـازو نیعمەتی حەرامدا دەتلانەوە. (٤٦) ئەوانە بەردەوام لەسەر گوناهە گەورە كە پێیان دادەگرت (هاوەڵیان بۆ خـوا بڕیار دەدا). (٤٧) هەمیشە دەیانوت: ئایا كاتێك ئێمە مردین و بووینە خاك و ئێسقان ئێمە زیندوودەكـرێینەوە؟! (٤٨) ئاخۆ باوو باپیرانی دێرینیشمان؟! (٤٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: بێگومان پێشینان و پاشینان هـەرهە موویان.(٥٠) كۆ دەكرێنەوە و ڕاپێچ دەكرێن بەرەو مەیدانی ڕۆژی دیاری كراو.

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا ٱلضَّآلُّونَ ٱلْمُكَذِّبُونَ ﴿٥١﴾ لَأَكِلُونَ مِن شَجَرٍ مِّن زَقُّومٍ ﴿٥٢﴾
فَمَالِـُٔونَ مِنْهَا ٱلْبُطُونَ ﴿٥٣﴾ فَشَٰرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ ٱلْحَمِيمِ ﴿٥٤﴾ فَشَٰرِبُونَ
شُرْبَ ٱلْهِيمِ ﴿٥٥﴾ هَٰذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ ٱلدِّينِ ﴿٥٦﴾ نَحْنُ خَلَقْنَٰكُمْ فَلَوْلَا
تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾ أَفَرَءَيْتُم مَّا تُمْنُونَ ﴿٥٨﴾ ءَأَنتُمْ تَخْلُقُونَهُۥٓ أَمْ نَحْنُ
ٱلْخَٰلِقُونَ ﴿٥٩﴾ نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ ٱلْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦٠﴾
عَلَىٰٓ أَن نُّبَدِّلَ أَمْثَٰلَكُمْ وَنُنشِئَكُمْ فِى مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ
عَلِمْتُمُ ٱلنَّشْأَةَ ٱلْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ أَفَرَءَيْتُم مَّا تَحْرُثُونَ
﴿٦٣﴾ ءَأَنتُمْ تَزْرَعُونَهُۥٓ أَمْ نَحْنُ ٱلزَّٰرِعُونَ ﴿٦٤﴾ لَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنَٰهُ
حُطَٰمًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾ إِنَّا لَمُغْرَمُونَ ﴿٦٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ
﴿٦٧﴾ أَفَرَءَيْتُمُ ٱلْمَآءَ ٱلَّذِى تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾ ءَأَنتُمْ أَنزَلْتُمُوهُ مِنَ ٱلْمُزْنِ
أَمْ نَحْنُ ٱلْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾ لَوْ نَشَآءُ جَعَلْنَٰهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ
﴿٧٠﴾ أَفَرَءَيْتُمُ ٱلنَّارَ ٱلَّتِى تُورُونَ ﴿٧١﴾ ءَأَنتُمْ أَنشَأْتُمْ شَجَرَتَهَآ أَمْ
نَحْنُ ٱلْمُنشِـُٔونَ ﴿٧٢﴾ نَحْنُ جَعَلْنَٰهَا تَذْكِرَةً وَمَتَٰعًا لِّلْمُقْوِينَ
﴿٧٣﴾ فَسَبِّحْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾ ۞ فَلَآ أُقْسِمُ
بِمَوَٰقِعِ ٱلنُّجُومِ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

(٥١) پاشان بێگومان ئێوە ئەی گومراو بێباوەڕان ئەی ئەوانەی کە بڕواتان بە ڕاستیەکان نیە.

(٥٢) لە بەروبوومی درەختی ژەقنەبوتیش دەخۆن.

(٥٣) ورگ و سکتانی لێ پڕ دەکەن.

(٥٤) ئینجا ئاوی لە کوڵیشیّ بەسەردا دەکەن.

(٥٥) هەر وەکو ئەو حوشترانەی بەهۆی نەخۆشیەکی تایبەتیەوە تێر ئاو نابن و دەئاوسێن.

(٥٦) ئەمە میوانداری ئەوانە لە قیامەتدا.

(٥٧)ئێمە دروستمان کردوون ئەوە بۆچی بڕوا ناکەن؟! بۆ بیر ناکەنەوە؟

(٥٨) پێم بڵێن ئەو مەنی یەی کە لە جێی خۆیدا دایدەنێن؟ (چیە و چۆنە؟ لەم سەردەمەدا زانستی هەندێك نهێنیەکانی ڕوون کردۆتەوە، کە چۆن لە نێوان ملیۆنەهادا بەویستی خوا یەك دانەی یەك دەگرێت لەگەڵ هێلکۆکەیەکدا لەسەرەتای دروستبوونی ئادەمیزادا).

(٥٩) ئایا ئێوە دروستی دەکەن یان ئێمە بە دیهێنەرین؟!

(٦٠) ئێمە نەخشەی مردنمان لە نێوانتاندا بڕیار داوە، کەس دەسەڵاتی پێش ئێمە نەکەوتووە و بێ تواناش نین..

(٦١) کە لە شوێنی ئێوە نەوەی‌تر بهێنین و بیخەینە شوێنتان، یاخود سەرلەنوێ لە ڕێگەیەکەوە کە نایزانن دروستتان بکەینەوە.

(٦٢) سوێند بەخوا خۆ ئەوەتە بوونی سەرەتاو یەکەم جارتان زانیووەوە بەچاوی خۆتان بینیوتانە چۆن پەیدادەبن، کەواتە بۆچی یاداوەری وەرناگرن و بیر ناکەنەوە؟!

(٦٣) ئایا سەرنجیتانداوە لەو زەویەی کە دەیکێڵن و دەیچێنن؟ (بە جۆرەها توو نەمام).

(٦٤) ئایا ئێوە دەیڕوێنن، یان هەر ئێمەین ڕوێنەر و بەرهەم هێنەر؟

(٦٥) ئینجا ئەگەر بمانویستایە دەمانکردە چیلکە و چەواڵی بێخێر، ئەوسا دەستتان دەکرد بە قسەی بێ هودە.

(٦٦) بەخەفەت و پەژارەوە دەتانوت: بەڕاستی زەرەری چاکمان کرد، ڕەنجەڕۆ خۆمان.

(٦٧) بەڵکو بێ بەریی و بێ بەهرە خۆمان. (لە هەموو خێرو بێرێك).

(٦٨) ئەی سەرنجی ئەو ئاوە نادەن کە ڕۆژانە چەند جار دەیخۆنەوە (لەکوێوە هات، کێ دروستی کرد، لەچی دروست بوو، چەندە ڕۆڵی هەیە لە ژیانی ئێوە و گیاندارو گیاو داردا؟).

(٦٩) ئایا ئێوە داتانبەزاندووە لە هەورەکانەوە یان ئێمە دابەزێنەرین؟ (بەهۆی یاسای تایبەتەوە).

(٧٠) ئەگەر بمانویستایە ئەو ئائەمان دەکردە خوێیەکی تاڵ و سوێر، ئەوە بۆ سوپاسگوزاری ناکەن؟!

(٧١) ئایا سەرنجی ئەو ئاگرە نادەن کە دایدەگیرسێنن (لە جۆرەها سەرچاوەوە... چیەو؟ چۆنە؟)

(٧٢) ئایا ئێوە دارەکەیتان دروست کردووە یان ئێمە بە دیهێنەرین؟ (ئەمەش ئاماژەیە کە نەوت لە دەرئەنجامی ژێرەو ژوور بوونی دارستانەکان بەدیهاتووە).

(٧٣) هەر ئێمە کردوومانەتە هۆی ئەوەی کە یادخەرەوە بێت، هەروەها کردوومانەتە هۆیەك بۆ ئەوەی گەڕۆك و گەشتیاران و دەسەڵاتداران کەڵکی لێ وەربگرن.

(٧٤) جاکەواتە ستایش و سوپاسگوزاری پەروەردگاری گەورەبە و با ناوی پیرۆزی هەمیشە لەسەر زرات بێت.

(٧٥) سوێندم بەشوێنی ئەستێرەکان (لە ئاسمانی فراواندا لە چەرخ و خۆلدان و لە ژمارە نایەن).

(٧٦) بێگومان ئەو سوێندە گەر بزانن سوێندێکی زۆر گەورەیە (لەم سەردەمەدا زیاتر ڕوون بۆتەوە کەخوای بەدیهێنەر ملیۆنەها کاکێشان و ملیارەها ئەستێرەی دروستکردووە، کە کۆمەڵەی خۆر لە ئاستیدا زۆر بچووکە).

إِنَّهُۥ لَقُرْءَانٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِى كِتَٰبٍ مَّكْنُونٍ ﴿٧٨﴾ لَّا يَمَسُّهُۥٓ إِلَّا
ٱلْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾ تَنزِيلٌ مِّن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٨٠﴾ أَفَبِهَٰذَا ٱلْحَدِيثِ
أَنتُم مُّدْهِنُونَ ﴿٨١﴾ وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿٨٢﴾ فَلَوْلَآ
إِذَا بَلَغَتِ ٱلْحُلْقُومَ ﴿٨٣﴾ وَأَنتُمْ حِينَئِذٍ تَنظُرُونَ ﴿٨٤﴾ وَنَحْنُ أَقْرَبُ
إِلَيْهِ مِنكُمْ وَلَٰكِن لَّا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾ فَلَوْلَآ إِن كُنتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ
﴿٨٦﴾ تَرْجِعُونَهَآ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٨٧﴾ فَأَمَّآ إِن كَانَ مِنَ ٱلْمُقَرَّبِينَ
﴿٨٨﴾ فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتُ نَعِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأَمَّآ إِن كَانَ مِنْ أَصْحَٰبِ
ٱلْيَمِينِ ﴿٩٠﴾ فَسَلَٰمٌ لَّكَ مِنْ أَصْحَٰبِ ٱلْيَمِينِ ﴿٩١﴾ وَأَمَّآ إِن كَانَ مِنَ
ٱلْمُكَذِّبِينَ ٱلضَّآلِّينَ ﴿٩٢﴾ فَنُزُلٌ مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٩٣﴾ وَتَصْلِيَةُ جَحِيمٍ
﴿٩٤﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ حَقُّ ٱلْيَقِينِ ﴿٩٥﴾ فَسَبِّحْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلْعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

سُورَةُ الحَدِيد — ترتيبها ٥٧ — آياتها ٢٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١﴾ لَهُۥ مُلْكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ يُحْىِۦ وَيُمِيتُ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾
هُوَ ٱلْأَوَّلُ وَٱلْءَاخِرُ وَٱلظَّٰهِرُ وَٱلْبَاطِنُ ۖ وَهُوَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾

(٧٧) بەڕاستی ئەوەی کە محمد ﷺ دەیخوێنێتەوە قورئانێکە زۆر پیرۆزو بەڕێزە.
(٧٨) لە کتێبێکی شاراوەدا کە ـ لوح المحفوظ ـە، پارێزراوە، (هەروەها نسخەکانی سەر زەویشی پارێزراوە و پارێزراو دەبێت هەتا دنیا دنیایە).
(٧٩) تەنها پاکان نەبێت کەس دەستی لێ نادات.
(٨٠) ئەم قورئانە لەلایەن پەروەردگاری جیهانەکانەوە نێردراوەتە خوارەوە.
(٨١) لەگەڵ ئەو هەموو ڕێزەدا کە دەربارەی قورئان وترا، هێشتا ئێوە ئەی باوەڕ لاوازان دوودڵن بەرامبەر ئەم گوفتار و فەرموودەیە و کەمتەرخەمن لە بەجێ هێنانی فەرمانەکانیدا؟
(٨٢) هەموو بەهرەیەك کە دەبوایە لە قورئان وەری بگرن بۆتە ئەوەی کە بڕوای پێ ناکەن و بەدرۆی دەزانن؟
(٨٣) باشە؛ ئێوە بۆ بیرناکەنەوە، ڕۆژێك دێت کە: ڕۆحتان دەگاتە گەرووتان.
(٨٤) ئێوەش بەدەوری ئەو کەسەدا بێ دەسەڵاتانە تەماشا دەکەن و سەرنج دەدەنو (دێنو دەچن).
(٨٥) لە کاتێکدا کە ئێمە لە ئێوە نزیکترین لێی، بەڵام ئێوە نامانبینن.
(٨٦) خۆ ئەگەر ئێوە شکست خوردە نەبونایە و دەسەڵاتێکتان هەبوایە...
(٨٧) ئەو ڕۆحەتان دەگێڕایەوە ئەگەر ڕاست دەکەن و دەتوانن.
(٨٨) جا ئەگەر ئەو کەسەی کە لە سەرەمەرگدایە لە نزیکان وخۆشەویستانی ئێمە بێت.
(٨٩) ئەوە ئیتر خۆشی و کامەرانی و ئاسوودەییو بەهەشتی پڕە نازو نیعمەت چاوەڕێیەتی.
(٩٠) خۆ ئەگەر لە دەستەی ڕاستانیش بێت.
(٩١) ئەوە لەلایەن دەستەی ڕاستانەوە سڵاوت پێشکەش دەکرێت. (تۆیش بەهەشتی دەبیت).
(٩٢) بەڵام ئەگەر لە دەستەی ئەوانە بێت کە گومڕان و بڕوایان بە بەرنامەی خوا نیە...
(٩٣) بە ئاوی لە کوڵ پێشوازیی لێ دەکرێت... (بەڵ پەلە ڕاپێچ دەکرێتو...).
(٩٤) دەگەیە نرێتە ناو ئاگری دۆزەخ.
(٩٥) بەڕاستی ئەوەی کە باسمان کرد حەقیقەت و ڕاستە قینەیە و دوور لە گومانە.
(٩٦) کەواتە ستایش و سوپاسگوزاری پەروەردگاری گەورە بکە (با ناوی پیرۆزی هەمیشە لەسەر زارت بێت).

سورەتی (الحدید)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە تەسبیحات و ستایشی خوا دەکات، ئەویش زاتێکی باڵادەست و دانایە.
(٢) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەر ئەو خاوەنیانە، دەژێنێ و دەمرێنێ، هەر خۆی دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.
(٣) ئەو خوایە یەکەمینە و لە سەرەتاوە هەر هەبووە و کەس پێش ئەو نەبووە، دواهەمین و کۆتایەو کەس دوای ئەو نامێنێت، (بەڵام ئەو هەر دەمێنێت)، هەروەها ئەو زاتە دیارە و هەموو شت بەڵگەیە لەسەر بوونی، لە هەمان کاتدا زاتی خۆی نادیارە و (بەچاوی سەر نابینرێت، بەڵام بەبینایی بیروهۆش و دڵ و دەروون ئاشکرایە)، هەر خۆیشی زانایە بەهەموو شتێك.

هُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ
عَلَى ٱلۡعَرۡشِۚ يَعۡلَمُ مَا يَلِجُ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا يَخۡرُجُ مِنۡهَا وَمَا يَنزِلُ مِنَ
ٱلسَّمَآءِ وَمَا يَعۡرُجُ فِيهَاۖ وَهُوَ مَعَكُمۡ أَيۡنَ مَا كُنتُمۡۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ
بَصِيرٞ ﴿٤﴾ لَّهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرۡجَعُ ٱلۡأُمُورُ
﴿٥﴾ يُولِجُ ٱلَّيۡلَ فِي ٱلنَّهَارِ وَيُولِجُ ٱلنَّهَارَ فِي ٱلَّيۡلِۚ وَهُوَ عَلِيمُۢ بِذَاتِ
ٱلصُّدُورِ ﴿٦﴾ ءَامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَأَنفِقُواْ مِمَّا جَعَلَكُم
مُّسۡتَخۡلَفِينَ فِيهِۖ فَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مِنكُمۡ وَأَنفَقُواْ لَهُمۡ أَجۡرٞ كَبِيرٞ ﴿٧﴾
وَمَا لَكُمۡ لَا تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلرَّسُولُ يَدۡعُوكُمۡ لِتُؤۡمِنُواْ بِرَبِّكُمۡ وَقَدۡ
أَخَذَ مِيثَٰقَكُمۡ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ﴿٨﴾ هُوَ ٱلَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبۡدِهِۦٓ
ءَايَٰتِۭ بَيِّنَٰتٖ لِّيُخۡرِجَكُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ بِكُمۡ
لَرَءُوفٞ رَّحِيمٞ ﴿٩﴾ وَمَا لَكُمۡ أَلَّا تُنفِقُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَٰثُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ لَا يَسۡتَوِي مِنكُم مَّنۡ أَنفَقَ مِن قَبۡلِ ٱلۡفَتۡحِ
وَقَٰتَلَۚ أُوْلَٰٓئِكَ أَعۡظَمُ دَرَجَةٗ مِّنَ ٱلَّذِينَ أَنفَقُواْ مِنۢ بَعۡدُ وَقَٰتَلُواْۚ
وَكُلّٗا وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٞ ﴿١٠﴾ مَّن ذَا
ٱلَّذِي يُقۡرِضُ ٱللَّهَ قَرۡضًا حَسَنٗا فَيُضَٰعِفَهُۥ لَهُۥ وَلَهُۥٓ أَجۡرٞ كَرِيمٞ ﴿١١﴾

(٤) هەر ئەو زاتە خۆی، ئاسمانەکان و زەوی لە شەش ڕۆژدا دروست کردووە، لەوەودوا لەسەر تەختی فەرمانڕەوایی خۆی پایەدار کرد (سەرنجی الرعد / ٢ بدە)، هەر خۆی دەزانێت چی دەچێت بە ناخی زەویدا و چیشی لێ دێتە دەرەوە، چی لە ئاسمان دێتە خوارەوە و چی پیادا سەردەکەوێت، جا لەهەر شوێنێك دابن ئەوزاتە لەگەڵتاندایە و پێتان دەزانێت، دڵنیابن کە خوا بە هەموو ئەو کارو کردەوانەی ئەنجامی دەدەن بینایە.

(٥) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە ئەو ازتە خاوەنیانە، هەموو شتێکیش بۆ لای خوا دەبرێتەوە.

(٦) شەو تێهەڵکێشی ڕۆژ دەکات و ڕۆژ تێهەڵکێشی شەو دەکات (بەدرێژ بوونی لایەکیان لەسەر حسابی ئەوی تریان، یان لە بەرەبەیان و ئێوارانـدا تێهەڵکێش دەبن)، ئەو زاتە زانایە بەهەرچی لە دڵ و دەروون و سینەکاندایە.

(٧) خەڵکینە ئیمان و باوەڕی دامەرزاو بهێنن بە خواو پێغەمبەرەکەی، لەو ماڵ و سامانەش ببەخشن کە لە لاتانە و خستویەتیە ژێر دەستان و جێنشینن تیایدا، بێگومان ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە لە ئێوە و ماڵ و سامان دەبەخشن پاداشتی گەورە چاوەڕێیانە.

(٨) جا ئەوە چیتانە و بۆچی باوەڕ ناهێنن بە خوا لە کاتێکدا پێغەمبەر بانگتان دەکات: کە باوەڕ بهێنن بەپەروەردگارتان، خۆ ئەو بێگومان پەیمانیشی لێ وەرگرتن، ئەگەر ئێوە ئیمانداران.

(٩) خوا ئەو زاتەیە ئایەتە ڕوون و ئاشکراکانی قورئان دادەبەزێنێت بۆ سەر بەندەی خۆی، تا لە تاریکاییەکان دەرتان بهێنێت و بتانخاتە ناو نوور و روناکیەوە، بەڕاستی ئەو خوایە بەسۆزو میهرەبانە بۆتان.

(١٠) جا ئیتر ئەوە چیتانەو بۆچی ماڵ و سامانتان نابەخشن لەڕێگەی خوادا، خۆ هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە بۆ خوا دەمێنێتەوە، بێگومان چوونیەك نین ئەوانەتان کە پێش ڕزگاریی مەککە؛ یاخود پێش سەرکەوتن، ماڵ و سامانی بەخشیووەوە جەنگاوە، چونکە ئەوانە پلەو پایەیان زۆر بەرزترە لەوانەی کە دوای ڕزگاریی مەککە و بەدەست هێنانی سەرکەوتن ماڵ و سامانیان بەخشیووە و جەنگاون، بەهەردوولاشیان خوا بەڵێنی بەهەشتی بەخشیووە، بێگومان ئەو خوایە ئاگایە بەکاروکردەوەتان.

(١١) ئایا کێیە ئەوەی قەرزی چاك دەدات بەخواو ماڵ و سامانی دەبەخشێت لە پێناوی بەدەستهێنانی ڕەزامەندی خوادا، ئینجا خوایش پاداشتی بێ سنووری دەداتێ و بۆی چەند بەرابەر دەکات، هەروەها پاداشتی بەرێزو بەنرخی بۆ ئامادە کردووە.

يَوۡمَ تَرَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ وَٱلۡمُؤۡمِنَٰتِ يَسۡعَىٰ نُورُهُم بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَبِأَيۡمَٰنِهِم
بُشۡرَىٰكُمُ ٱلۡيَوۡمَ جَنَّٰتٌ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَاۚ ذَٰلِكَ
هُوَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ﴿١٢﴾ يَوۡمَ يَقُولُ ٱلۡمُنَٰفِقُونَ وَٱلۡمُنَٰفِقَٰتُ لِلَّذِينَ
ءَامَنُواْ ٱنظُرُونَا نَقۡتَبِسۡ مِن نُّورِكُمۡ قِيلَ ٱرۡجِعُواْ وَرَآءَكُمۡ فَٱلۡتَمِسُواْ نُورٗا
فَضُرِبَ بَيۡنَهُم بِسُورٖ لَّهُۥ بَابُۢ بَاطِنُهُۥ فِيهِ ٱلرَّحۡمَةُ وَظَٰهِرُهُۥ مِن قِبَلِهِ
ٱلۡعَذَابُ ﴿١٣﴾ يُنَادُونَهُمۡ أَلَمۡ نَكُن مَّعَكُمۡۖ قَالُواْ بَلَىٰ وَلَٰكِنَّكُمۡ فَتَنتُمۡ
أَنفُسَكُمۡ وَتَرَبَّصۡتُمۡ وَٱرۡتَبۡتُمۡ وَغَرَّتۡكُمُ ٱلۡأَمَانِيُّ حَتَّىٰ جَآءَ أَمۡرُ
ٱللَّهِ وَغَرَّكُم بِٱللَّهِ ٱلۡغَرُورُ ﴿١٤﴾ فَٱلۡيَوۡمَ لَا يُؤۡخَذُ مِنكُمۡ فِدۡيَةٞ وَلَا
مِنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْۚ مَأۡوَىٰكُمُ ٱلنَّارُۖ هِيَ مَوۡلَىٰكُمۡۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمَصِيرُ
﴿١٥﴾ ۞ أَلَمۡ يَأۡنِ لِلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَن تَخۡشَعَ قُلُوبُهُمۡ لِذِكۡرِ ٱللَّهِ
وَمَا نَزَلَ مِنَ ٱلۡحَقِّ وَلَا يَكُونُواْ كَٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ مِن قَبۡلُ
فَطَالَ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَمَدُ فَقَسَتۡ قُلُوبُهُمۡۖ وَكَثِيرٞ مِّنۡهُمۡ فَٰسِقُونَ ﴿١٦﴾
ٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ يُحۡيِ ٱلۡأَرۡضَ بَعۡدَ مَوۡتِهَاۚ قَدۡ بَيَّنَّا لَكُمُ ٱلۡأٓيَٰتِ
لَعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّ ٱلۡمُصَّدِّقِينَ وَٱلۡمُصَّدِّقَٰتِ وَأَقۡرَضُواْ
ٱللَّهَ قَرۡضًا حَسَنٗا يُضَٰعَفُ لَهُمۡ وَلَهُمۡ أَجۡرٞ كَرِيمٞ ﴿١٨﴾

(١٢) رۆژێك دێت كە دەبینیت پیاوانی ئیماندارو ژنانی ئیماندار بەرەو بەهەشت بەڕێ دەكرێن، نوورو روناكیەكی ئاشكرا لەبەردەم و لەلای راستیانەوە دەڕوا، فریشتەكان پێیان دەڵێن: مژدەی ئێوە ئەمرۆ باخەكانی بەهەشتە كە چەندەها روبار بەناویاندا دەڕوات؛ هاوڕێ لەگەڵ ژیانی هەمیشەیی و نەبراوە تیایدا، ئا ئەوەیە سەركەوتن و سەرفرازی گەورە و بێ‌سنوور.

(١٣) (ئا لەو رۆژەدا كە ئیمانداران بەرەو بەهەشت بەڕێ دەكرێ) پیاوان و ژنانی دووڕوو دەهێنرێنە سەر رێیان، بەغەمباریەوە بۆ ئیمانداران دەڕوانن، ئیماندارانیش هیچ لایان لێ ناكەنەوە، بۆیە بە غەمو پەژارەیەكی زۆرەوە پێیان دەڵێن: دە تەماشایەكمان بكەن با لە نووری رووخسارتان بەهرەوەر ببین، بەڵام پێیان دەوترێت بگەڕێنەوە دواوە؛ خۆتان بەشوێن نوورو روناكیدا بگەڕێن، دەستبەجێ دیوارێك دروست دەكرێت لە نێوان ئیمانداران و دووڕووەكاندا دەروازە یەكیشی تێدایە، دیوی ناوەوە كە رووی لە ئیماندارانە رووی لە رەحمەت و بەهەشتە و دیوی دەرەوەشی، كە رووی لە دووڕووەكانە رووی لە سزاو دۆزەخە.

(١٤) ئینجا دووڕووەكان هاوار لە ئیمانداران دەكەن، ئایا ئێمە هاوڕێی ئێوە نەبووین؟!، ئێمە هاوكاری ئێوە نەبووین؟! ئیمانداران دەڵێن: بەڵێ وایە، بەڵام ئێوە خۆتان تووشی دووڕوویی و پیلانگێڕیی كرد، خۆتان مەڵاس دابوو، بۆ فرسەت دەگەڕان كە زەرەر بدەن لە ئیمانداران، هەمیشە لە گومان و دوودڵیدا دەژیان و بەڵاویشتان دەكردەوە، هیواو ئاواتی بێ‌جێ سەری لێ تێك دابوون، هەتا ویستی خوا یەخەی پێگرتن و كۆتایی بە ژیانتان هات، شەیتانیش غەڕاو گومرای كردبوون بە میهرەبانی خوا و لە رێبازەكەی وێڵی كردبوون.

(١٥) ئەمرۆ ئیتر هیچ جۆرە پاكانە و بارمتەیەك لە ئێوە و لەوانەش كە بێ‌باوەڕن وەرناگیرێت، شوێنەوار و مەنزڵگای هەمووتان ئاگری دۆزەخە، هەر ئەوەش شایستەتانە، ئای چ سەرەنجامێكی خراپ و نالەبارە.

(١٦) ئایا ئیتر كاتی ئەوە نەهاتووە بۆ ئەوانەی كە باوەڕیان هێناوە، كە دڵەكانیان بە نوری ئیمان ملكەچ وروناك بێتەوە، ترسی خوای تێدا بروێت بەهۆی یادی بەردەوامی خواو ئەو قورئانەی كە رەوانە كراوە، دەبا هەوڵ بدەن لەو كەسانە نەبن كە كتێبی ئاسمانییان بۆ رەوانەكرا، بەڵام دوای تێپەڕ بوونی ماوەیەكی دوورو درێژ، دڵیان رەق و رەش بوو، زۆربەشیان یاخی و سەركەش و نالەبار دەرچوون.

(١٧) بەڕاستی چاك بزانن كە هەر خوا زەوی زیندوو دەكاتەوە دوای مردنی (ئێوەش ئاوا زیندوو دەكاتەوە)، بێگومان بەڵگەو نیشانەی دەسەڵاتداری خۆمانمان بۆ روون كردنەوە، بۆ ئەوەی ژیربن و بفامن.

(١٨) بەڕاستی ئەوانەی كە خێر خوازن لە پیاوان و لە ئافرەتان، ئەوانەی كە قەرز دەدەن بەخواو ماڵ و سامانیان لە پێناوی رەزامەندی ئەودا دەبەخشن، ئەوانە چەند بەرابەر پاداشتیان دەدرێتەوە و پاداشتی بەرێزو بەنرخ چاوەڕێیانە. (لە بەهەشتی بەرین و لە سایەی میهرەبانی خوادا).

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦٓ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلصِّدِّيقُونَۖ وَٱلشُّهَدَآءُ
عِندَ رَبِّهِمۡ لَهُمۡ أَجۡرُهُمۡ وَنُورُهُمۡۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَكَذَّبُواْ
بِـَٔايَٰتِنَآ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَحِيمِ ﴿١٩﴾ ٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّمَا ٱلۡحَيَوٰةُ
ٱلدُّنۡيَا لَعِبٞ وَلَهۡوٞ وَزِينَةٞ وَتَفَاخُرُۢ بَيۡنَكُمۡ وَتَكَاثُرٞ فِي ٱلۡأَمۡوَٰلِ
وَٱلۡأَوۡلَٰدِۖ كَمَثَلِ غَيۡثٍ أَعۡجَبَ ٱلۡكُفَّارَ نَبَاتُهُۥ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَىٰهُ
مُصۡفَرّٗا ثُمَّ يَكُونُ حُطَٰمٗاۖ وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِ عَذَابٞ شَدِيدٞ وَمَغۡفِرَةٞ
مِّنَ ٱللَّهِ وَرِضۡوَٰنٞۚ وَمَا ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَآ إِلَّا مَتَٰعُ ٱلۡغُرُورِ ﴿٢٠﴾
سَابِقُوٓاْ إِلَىٰ مَغۡفِرَةٖ مِّن رَّبِّكُمۡ وَجَنَّةٍ عَرۡضُهَا كَعَرۡضِ ٱلسَّمَآءِ
وَٱلۡأَرۡضِ أُعِدَّتۡ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦۚ ذَٰلِكَ فَضۡلُ
ٱللَّهِ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ ذُو ٱلۡفَضۡلِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٢١﴾ مَآ أَصَابَ
مِن مُّصِيبَةٖ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا فِيٓ أَنفُسِكُمۡ إِلَّا فِي كِتَٰبٖ
مِّن قَبۡلِ أَن نَّبۡرَأَهَآۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٞ ﴿٢٢﴾ لِّكَيۡلَا
تَأۡسَوۡاْ عَلَىٰ مَا فَاتَكُمۡ وَلَا تَفۡرَحُواْ بِمَآ ءَاتَىٰكُمۡۗ وَٱللَّهُ
لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخۡتَالٖ فَخُورٍ ﴿٢٣﴾ ٱلَّذِينَ يَبۡخَلُونَ وَيَأۡمُرُونَ
ٱلنَّاسَ بِٱلۡبُخۡلِۗ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡغَنِيُّ ٱلۡحَمِيدُ ﴿٢٤﴾

(١٩) ئـــەوانـــەی کـــە بـــاوەڕیان هـــێناوە بـــەخواو پـــێغەمبەرەکـانی، ئـا ئـەوانـە ڕاست و ڕاسـتگۆکـانن، شەهیدەکانیش لای پەروەردگاریان پـاداشت و نـوور و ڕوناکی تایبەتی خۆیان هەیە، ئەوانـەش کـە بـاوەڕیان نەهێناوەو ئایەت و فەرمانەکانی ئێمەیان بە درۆزانی، ئا ئەوانە نیشتەجێی دۆزەخن.

(٢٠) چاك بزانن ژیانی دنـیا تـەنها بـریتیە لە یـاری و گەمەو ڕازاندنەوە و خۆ هەڵکێشان لە نێوان یەکـتریدا، هەروەها زۆرکردنی سامان و ماڵ و منداڵ، جا ئـەوانـە هەر هەمووی وەك بارانێکی بەپیت وایە کە ببێتە هـۆی بەرهەمێکی زۆر، کشتیارەکان سەرسام بکات، لەوەودوا وشك ببێت و زەرد هەڵگەڕێت، پاشان وردوخاش ببێت و بکەوێت، بێگومان لە قیامەتیشدا سزای زۆرسەخت بۆ دنـــیاپەرستان ئـــامادەیە، لەولاشـــەوە لێ خـۆشبوون و ڕەزامەندی لەلایەن خواوە ئیماندارانی چاکەخوازی لێ بەهرەوەر دەکرێت، ژیانی دنیاش (دوور لە خواناسی و دینداری) تەنها بریتیە لە ڕوابوڕادنێکی کەم، شتێکی تر نیە، زۆر کەسیشی پێ غەڕاو دەستخەڕۆ دەبێت.

(٢١) (کەواتە) پێشبرکێ بکەن بـۆ بـەدەست هـێنانی لێ خـۆشبوون لەلایـەن پـەروەردگارتانەوە و بەدەستهێنانی ئەو بەهەشتەی کە پانیەکەی وەك پانتایی ئاسمان و زەویە، ئامادەکراوە بۆ ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە بەخواو پێغەمبەرەکانی، ئەوەش خۆی زیادە ڕێزێکی تایبەتیە لەلایەن خواوە دەیدات بەو کەسانەی کە خۆی دەیەوێت، هەر خوا خۆیشی خـاوەنی بـەخشش و بـەخشندەیی زۆر گەورە و بێسنوورە.

(٢٢) هیچ بەڵاو ڕووداوێك لە زەویدا، بۆتان پـێش نـایەت کـە لە ـ لوح المحفوظ ـ دا تـۆمارمان نەکردبێت، پێش ئەوەی ڕووداوەکە پێش بێت، ئەو کارەش بۆ خوا زۆر ئاسانە.

(٢٣) ئەمەش بۆ ئەوەی کە خەفەت نەخۆن بۆ ئەوەی لەکیستان چووە و بەوەش دڵخۆش و غەڕڕا نەبن کە پێمان بە خشیوون (واتە کەشخە نەکەن)، چونکە خواکەسانی خۆ بەگەورەزان و فەخرفرۆشی خۆش ناوێت (ئەوانەی بەبەخشینی بەهرەکان غەڕڕا دەبن و خۆ بادەدەن و فیز دەکەن)...

(٢٤) یاخود ڕەزیلی دەکەن و فەرمان دەکەن بەخەڵکیش کە ڕەزیل بن و ماڵ و سامان نەبەخشن (بۆ بەرژەوەندی گشتی، یان بە هەژاران و لێقەوماوان)، جا ئەوەی پشت هەڵکات لە فەرمانەکانی خـواو دەست نوقاو بێت، ئەوە بێگومان با چاك بزانێت کە خوا هەر خۆی بێنیازە و سوپاسکراوە لەسەر بـە خششەبێسنوورەکانی.

لَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا رُسُلَنَا بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَأَنزَلۡنَا مَعَهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ
وَٱلۡمِيزَانَ لِيَقُومَ ٱلنَّاسُ بِٱلۡقِسۡطِۖ وَأَنزَلۡنَا ٱلۡحَدِيدَ فِيهِ
بَأۡسٞ شَدِيدٞ وَمَنَٰفِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعۡلَمَ ٱللَّهُ مَن يَنصُرُهُۥ وَرُسُلَهُۥ
بِٱلۡغَيۡبِۚ إِنَّ ٱللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٞ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا نُوحٗا وَإِبۡرَٰهِيمَ
وَجَعَلۡنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا ٱلنُّبُوَّةَ وَٱلۡكِتَٰبَۖ فَمِنۡهُم مُّهۡتَدٖۖ
وَكَثِيرٞ مِّنۡهُمۡ فَٰسِقُونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ قَفَّيۡنَا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم
بِرُسُلِنَا وَقَفَّيۡنَا بِعِيسَى ٱبۡنِ مَرۡيَمَ وَءَاتَيۡنَٰهُ ٱلۡإِنجِيلَۖ
وَجَعَلۡنَا فِي قُلُوبِ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ رَأۡفَةٗ وَرَحۡمَةٗۚ وَرَهۡبَانِيَّةً
ٱبۡتَدَعُوهَا مَا كَتَبۡنَٰهَا عَلَيۡهِمۡ إِلَّا ٱبۡتِغَآءَ رِضۡوَٰنِ ٱللَّهِ فَمَا
رَعَوۡهَا حَقَّ رِعَايَتِهَاۖ فَـَٔاتَيۡنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مِنۡهُمۡ أَجۡرَهُمۡۖ
وَكَثِيرٞ مِّنۡهُمۡ فَٰسِقُونَ ﴿٢٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ
وَءَامِنُواْ بِرَسُولِهِۦ يُؤۡتِكُمۡ كِفۡلَيۡنِ مِن رَّحۡمَتِهِۦ وَيَجۡعَل لَّكُمۡ
نُورٗا تَمۡشُونَ بِهِۦ وَيَغۡفِرۡ لَكُمۡۚ وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴿٢٨﴾ لِّئَلَّا يَعۡلَمَ
أَهۡلُ ٱلۡكِتَٰبِ أَلَّا يَقۡدِرُونَ عَلَىٰ شَيۡءٖ مِّن فَضۡلِ ٱللَّهِ وَأَنَّ
ٱلۡفَضۡلَ بِيَدِ ٱللَّهِ يُؤۡتِيهِ مَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ ذُو ٱلۡفَضۡلِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

(٢٥) سوێند بەخوا ئێمە پێغەمبەرەکانمان رەوانە کردووە هاورێ لەگەڵ بەڵگە و نیشانەو موعجیزەی روون و ئاشکراداو کتێبە ئاسمانیەکانیشمان نازڵ کرد کە لەگەڵ ئەو پێغەمبەرانەدا بێت، تەرازوو پێوەری شەرعی و دادپەروەرانەمان بۆ روون کردونەتەوە تا خەڵکی بەعەدالەت و دادپەروەریی رەفتار بکەن، هەروەها ئاسنیشمان دروست کردووە کە ماددەیەکی سەخت و رەقە و بەکەڵك و سوود بەخشە بۆ خەڵکی، تا ئەوەی خوا دەیزانێ لە جیهانی واقعیشدا دەربکەویت کە کێ پشتگیرو لایەنگری خواو پێغەمبەرەکانیەتی لە کاتیکدا کە ئەو زاتە پەنهانە، چونکە بەڕاستی خوا بەهێزو باڵادەستە.

(٢٦) بێگومان ئێمە نوح و ئیبراهیممان رەوانە کردووە، لە نەوەکانیشیاندا پێغەمبەرایەتی و کتێبی ئاسمانیمان دابەزاندووە، جا لە نەوەکانیاندا کەسانێك هەبوون کە رێگە و رێبازی هیدایەت و خواناسی گرتۆتەبەر، زۆربەشیان خوانەناس و لارو وێر بوون.

(٢٧) لەوەودوا بە شوێن پێغەمبەراندا پێغەمبەرانی ترمان رەوانە کرد، کۆتایی زنجیرەی ئیسحاقی کوڕی ئیبراهیممان هێنا بە عیسای کوڕی مەریەم، ئینجیلیشمان پێبە خشی، سۆزو میهرەبانیمان لە دڵی ئەوانەدا کە شوێنی کەوتبوون دابین کرد، بەڵام ئەوان رەهبانیەت و دووره پەرێزیان لە دنیادا کردە پیشەیان، کەچی ئەو رەهبانی یەتیان بەچاکی پەیرەو نەکرد، ئێمەش پاداشتی ئەوانەمان دایەوە کە باوەڕی راست و دروستیان هەبوو، هەرچەندە زۆربەیان لارو وێرو خوانەناس و یاخی دەرچوون. (لە سنوری یەکخواناسی لایانداو ئاینی خوایان شێوان).

(٢٨) ئەی ئەو کەسانەی کە باوەڕتان هێناوە لە خوا بترسن و پارێزکاربن و باوەڕی پتەو بهێنن بە پێغەمبەرەکەی ،تا دوو بەرابەر پاداشت و رەحمەتتان بەسەردا ببارێنێت، هەروەها نوور و روناکیەتان پێ ببەخشێت لەبەر رۆشناییەکەی دا چالاکی بنوێنن و رێبازی ژیان بگرنەبەر، تا لێتان خۆش ببێت، چونکە ئەو خوایە لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٢٩) جا ئیتر خاوەنی کتێبە ئاسمانیەکان، با بزانن کە ناتوانن چوارچێوە دانێن بۆ بەخشندەیی و رەحمەت و میهرەبانی خوا، خۆیان بە هەڵبژاردەی خوا بزانن، چونکە بە خشش و رەحمەت؛ تەنها بەدەستی خوایە و هەر ئەو دەیبەخشێت بەوانەی کە خۆی دەیەوێت، ئەو خوایەش خاوەنی بەخشش و رێزو میهرەبانیەکی گەورە و بێ‌سنوورە.

سُورَةُ المُجَادلَة

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ ٱللَّهُ قَوْلَ ٱلَّتِي تُجَٰدِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِيٓ إِلَى ٱللَّهِ
وَٱللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَآۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعُۢ بَصِيرٌ ﴿١﴾ ٱلَّذِينَ يُظَٰهِرُونَ
مِنكُم مِّن نِّسَآئِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَٰتِهِمْۖ إِنْ أُمَّهَٰتُهُمْ إِلَّا ٱلَّٰٓـِٔي
وَلَدْنَهُمْۚ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنكَرًا مِّنَ ٱلْقَوْلِ وَزُورًاۚ وَإِنَّ
ٱللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ﴿٢﴾ وَٱلَّذِينَ يُظَٰهِرُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ
لِمَا قَالُواْ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَآسَّاۚ ذَٰلِكُمْ تُوعَظُونَ
بِهِۦۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣﴾ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ
مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَآسَّاۖ فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ
مِسْكِينًاۚ ذَٰلِكَ لِتُؤْمِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦۚ وَتِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِۗ
وَلِلْكَٰفِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُحَآدُّونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ كُبِتُواْ
كَمَا كُبِتَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْۚ وَقَدْ أَنزَلْنَآ ءَايَٰتِۭ بَيِّنَٰتٍۚ وَلِلْكَٰفِرِينَ
عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ ٱللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُم بِمَا
عَمِلُوٓاْۚ أَحْصَىٰهُ ٱللَّهُ وَنَسُوهُۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٦﴾

سورەتی (المجادلة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی محمد ﷺ بێگومان خوای گەورە وتووێژی ئەو ئـافرەتەی کـە گـفتوگۆی لەگـەڵدا کـردی دەربـارەی هاوسەرکەی، بیست، کە سکاڵای خـۆیشی بـۆلای خـوا دەبات، خوایش گوێی لەگفتوگۆکەتان بوو، بەڕاستی خوا بیسەرو بینایە.

(چـوار ئـایەتی سـەرەتای ئـەم سـوورەتە دەربـارەی خەولەی کچی ثەعلەبەو مێردەکـەیەتی... ڕۆژێك لێـی توورە دەبێت و پێی دەڵـێت: تـۆ لە جـێگەی دایکـمی، خەولە دێت بۆ خزمەتی پـێغەمبەر ﷺ بـاسەکـەی بـۆ دەگـێڕێتەوە، دوای تـاوێك حـاڵەتی وەحـی بـەسەر پێغەمبەردا دێت و چوار ئایەتی سەرەتای ئەم سوورەتە دادەبەزێت).

(٢) ئەوانەتان بە هـاوسەرانـیان دەڵـێن: تـۆ لەجـێگەی دایکمدایت، هاوسەرەکەیان بەو قسەیە نابنە دایکیان، چونکە دایکیان تەنها ئەوانەن کە ئەوانـیان لێ بووە، ئەوانە قسەیەکی نابەجێ دەکەن وبوختانێکی ناپەسەند دەڵێن، بێگومان خوا چاوپۆشی دەکات و لێخۆش دەبێت (ئەگەر ئەوانە پەشیمان ببنەوە و داوای لێخۆشبوون بکەن)..

(٣) ئەوانەی وا بە هاوسەرەکانیان دەڵێن و دوایی پەشیمان دەبنەوە لەوەی کە وتویانە، ئەوە دەبـێت کۆیلەیەك ئازاد بکەن پێش ئەوەی ئەو ژن و مێردە بەیەك بگەن، ئەو بریارە ئێوەی پـێ ئـامۆژگاری دەکرێت، خوایش ئاگادارە بەو کاروکردەوانەی ئەنجامی دەدەن...

(٤) ئینجا ئەوەی کۆیلەی دەست نەکەوت، ئەوە دەبێت دوو مانگ لەسەر یەك بەرۆژوو بێت پـێش بەیەکگەیشتنیان، جا ئەوەی ناتوانێت بەرۆژوو بێت، با شەست هەژار تێربکات لە ژەمێك خـواردن، ئەوەی کە باسکرا بۆ ئەوەیە باوەڕتان پتەو بێت بەخواو پێغەمبەرەکەی (چونکە خوا چارەسەر دادەنێت بۆ گیروگرفتەکان)، ئەو بریارانەش سنووری خوان، بۆ ئەوانەش کەکافرن (ملکەچی فەرمانی خوا نابن) سزای بە ئێش و ئازار بۆیان ئامادەیە.

(٥) بەڕاستی ئەوانەی دژایەتی و دوژمنایەتی خواو پێغەمبەرەکەی دەکەن، سەرشۆڕ و خەجاڵەت و شکست خوردەن، هەروەك ئەوانەی پێش ئەمان کە سەرشۆڕو خەجاڵەت کران و تێکشکان، بـێگومان ئێمە بەڵگە و نیشانەی روون و ئاشکرامان ناردۆتە خوارەوە لەسەر ئەو راستیانە، جا بۆ ئەوانەی کە کافرو بێ باوەڕن سزای ریسواکەر ئامادەیە...

(٦) لە ڕۆژێکدا خوا هەموویان زیندوو دەکاتەوە پێکەوە، ئەوسا هەواڵی هەموو کاروکردەوەکانیان پێ رادەگەیەنێت، خوا ئاماری کردووە ئەوان فەرامۆشیان کردووە، خوای گەورەش شایەت و ئاگایە بەسەر هەموو شتێکدا.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلْأَرْضِ مَا يَكُونُ
مِن نَّجْوَىٰ ثَلَٰثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ
وَلَآ أَدْنَىٰ مِن ذَٰلِكَ وَلَآ أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا۟ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم
بِمَا عَمِلُوا۟ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (٧) أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ
نُهُوا۟ عَنِ ٱلنَّجْوَىٰ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا۟ عَنْهُ وَيَتَنَٰجَوْنَ بِٱلْإِثْمِ
وَٱلْعُدْوَٰنِ وَمَعْصِيَتِ ٱلرَّسُولِ وَإِذَا جَآءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ
بِهِ ٱللَّهُ وَيَقُولُونَ فِيٓ أَنفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا ٱللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُهُمْ
جَهَنَّمُ يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ (٨) يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا
تَنَٰجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَٰجَوْا۟ بِٱلْإِثْمِ وَٱلْعُدْوَٰنِ وَمَعْصِيَتِ ٱلرَّسُولِ وَتَنَٰجَوْا۟
بِٱلْبِرِّ وَٱلتَّقْوَىٰ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ٱلَّذِيٓ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ (٩) إِنَّمَا ٱلنَّجْوَىٰ
مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ لِيَحْزُنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَلَيْسَ بِضَآرِّهِمْ شَيْـًٔا
إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ (١٠) يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓا۟ إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا۟ فِي ٱلْمَجَٰلِسِ فَٱفْسَحُوا۟ يَفْسَحِ
ٱللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ ٱنشُزُوا۟ فَٱنشُزُوا۟ يَرْفَعِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟
مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ دَرَجَٰتٍ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ (١١)

(٧) ئایا سەرنجت نەداوە کە بەڕاستی خوا بە هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە زانا و ئاگایە، سێ کەس نیە چپە بکەن بەیەکەوە خوا چوارهەمیان نەبێت، پێنج کەس نیە ئەو زاتە شەشەمیان نەبێت، لەو ژمارانە کەمتر یان زیاتریش نیە کە ئەو لایان نەبێت و ئاگادار نەبێت بە سرتە و چپەیان، لەهەر شوێنێك و لەهەر کوێدا بن، پاشان لە ڕۆژی قیامەتدا ئاگاداریان دەکاتەوە بە هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامیانداوە، چونکە بەڕاستی خوا بەهەموو شتێك زانایە.

(٨) ئایا سەرنجت نەداوە لەوانەی قەدەغەی چپەیان لێ کراوە، کەچی لەوەودوا هەر دەگەڕێنەوە سەر ئەو ڕەفتارەی کە لێیان قەدەغەکراوە، بەردەوام خەریکی چپەیەکن کە هەمووی گوناهو دوژمنایەتی و نافەرمانی پێغەمبەرە، کاتێکیش دێن بۆ لات جۆرێك سڵاوت لێ دەکەن، کە خوا بەو شێوەیە سڵاوی لێ نەکردویت!! بەگاڵتەوە دەڵێن: ئەوە بۆچی خوا سزامان نادات بەهۆی ئەو قسانەوە کە دەیڵێین!! ئەوانە دۆزەخیان بەسە کە بچنە ناوی ببرژێنرێن تیایدا، ئای کە سەرەنجامێکی خراپە.

(٩) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە کاتێك چپە دەکەن بەیەکەوە، چپەیەك مەکەن کە گوناهو دوژمنایەتی و نافەرمانی پێغەمبەر بێت، با چپەکانتان هەمووی دەربارەی چاکە و خواناسی و پارێزکاری بێت، لەوخوایە بترسن کە هەر بۆ لای ئەو کۆدەکرێنەوە (بۆ لێپرسینەوە).

(١٠) بەڕاستی چپەی خراپ و نابەجێ هەر لە شەیتانەوەیە، تا ئەوانە غەمبار بکات کە باوەڕیان هێناوە، وەنەبێت ئەو چپەیە هیچ زیانێکیان پێ بگەیەنێت مەگەر ویستی خوای لەسەر بێت، دەبا ئیمانداران هەر پشت بە خوا ببەستن تا لە زیان بە دوور بن.

(١١) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە کاتێك لە دانیشتن و کۆبونەوە کاندا پێتان دەوترێت: ڕێ بدەن بەکەسانی ترو ئەڵقەی دانیشتنەکە فراوان بکەن، ئەوە ئێوەش فراوانی بکەن، ئەگەر ئێوە واتان کرد خوا پاداشتی فراوانتان پێ دەبەخشێت، کاتێکیش پێتان دەوترێت هەستن و جێگە چۆڵ بکەن، (بۆ پیاوماقووڵ و ریش سپی و گەورەکانتان) جێگە چۆڵ بکەن، جا ئەگەر واتان کرد خوای گەورە ئەوانەی ئیمانیان هێناوە لە ئێوە و ئەوانەشتان زانست و زانیاریان پێدراوە چەندەها پلەو پایە بەرزیان دەکاتەوە، خوایش ئاگایە بەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا نَٰجَيۡتُمُ ٱلرَّسُولَ فَقَدِّمُواْ بَيۡنَ يَدَيۡ نَجۡوَىٰكُمۡ
صَدَقَةٗۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ لَّكُمۡ وَأَطۡهَرُۚ فَإِن لَّمۡ تَجِدُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٌ
﴿١٢﴾ ءَأَشۡفَقۡتُمۡ أَن تُقَدِّمُواْ بَيۡنَ يَدَيۡ نَجۡوَىٰكُمۡ صَدَقَٰتٖۚ فَإِذۡ لَمۡ تَفۡعَلُواْ
وَتَابَ ٱللَّهُ عَلَيۡكُمۡ فَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُواْ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ
وَرَسُولَهُۥۚ وَٱللَّهُ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ ﴿١٣﴾ ۞ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ تَوَلَّوۡاْ قَوۡمًا
غَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِم مَّا هُم مِّنكُمۡ وَلَا مِنۡهُمۡ وَيَحۡلِفُونَ عَلَى ٱلۡكَذِبِ
وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ﴿١٤﴾ أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُمۡ عَذَابٗا شَدِيدًاۖ إِنَّهُمۡ سَآءَ مَا كَانُواْ
يَعۡمَلُونَ ﴿١٥﴾ ٱتَّخَذُوٓاْ أَيۡمَٰنَهُمۡ جُنَّةٗ فَصَدُّواْ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ فَلَهُمۡ
عَذَابٞ مُّهِينٞ ﴿١٦﴾ لَّن تُغۡنِيَ عَنۡهُمۡ أَمۡوَٰلُهُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُهُم مِّنَ ٱللَّهِ
شَيۡـًٔاۚ أُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿١٧﴾ يَوۡمَ يَبۡعَثُهُمُ
ٱللَّهُ جَمِيعٗا فَيَحۡلِفُونَ لَهُۥ كَمَا يَحۡلِفُونَ لَكُمۡۖ وَيَحۡسَبُونَ أَنَّهُمۡ عَلَىٰ شَيۡءٍۚ أَلَآ
إِنَّهُمۡ هُمُ ٱلۡكَٰذِبُونَ ﴿١٨﴾ ٱسۡتَحۡوَذَ عَلَيۡهِمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ فَأَنسَىٰهُمۡ ذِكۡرَ
ٱللَّهِۚ أُوْلَٰٓئِكَ حِزۡبُ ٱلشَّيۡطَٰنِۚ أَلَآ إِنَّ حِزۡبَ ٱلشَّيۡطَٰنِ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ
﴿١٩﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُحَآدُّونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ٱلۡأَذَلِّينَ ﴿٢٠﴾
كَتَبَ ٱللَّهُ لَأَغۡلِبَنَّ أَنَا۠ وَرُسُلِيٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٞ ﴿٢١﴾

(١٢) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە کاتێك ویستتان چپەیەك یان قسەیەکی نهێنی لەگەڵ پێغەمبەردا ﷺ بکەن، پێش ئەو کارە خێرێك بکەن (بەگوێرەی توانا شتێك ببەخشن بەهەژاران)، ئەوە چاکترە بۆتان و خاوێنترە، خۆ ئەگەر نەتان بوو، ئەوە چاك بزانن کە خوا لێ خۆشبوو میهرەبانە.

(١٣) ئایا دەترسن لە هەژاریی کە پێش ئەوەی کە بە نهێنی قسە بکەن، خێرو چاکەیەك ئەنجام بدەن؟! جا کاتێکیش کە نەتانکرد خوا هەر لێتان خۆش بوو، دە ئیتر ئێوە نوێژەکانتان بەچاکی ئەنجام بدەن و زەکات بدەن و فەرمانبەرداریی خواو پێغەمبەرەکەی بکەن، خوایش زۆر ئاگایە بەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(١٤) ئاسا سەرنجی ئەوانەت نەداوە پشتگیریان لە هۆزێك کرد، کە خوا خەشمی لێ گرتوون و رقی لێیانە، ئەو دووڕووانە نە سەر بە ئێوەن، نە سەر بە وانیشن، سوێند لە سەر درۆ دەخۆن لە کاتێکدا کە خۆشیان دەزانن...

(١٥) خوا سزایەکی سەخت و بەتینی بۆ ئامادە کردوون، بەڕاستی ئەوەی ئەوان دەیانکرد رەفتارێکی ناشرین و کارێکی نابەجێ بوو.

(١٦) ئەوانە سوێندەکانیان کردووە بەقەڵغان بۆ خۆیان تا سەروماڵیان سەلامەت بێت، بەو هۆیەشەوە بەربەستیان داناوە لەبەردەم بەرەو پێش چوونی رێبازی خوادا، هەر بۆیەش سزاو ئازارێکی سەرشۆڕ کەر بۆیان ئامادەیە.

(١٧) نە ماڵ سامانیان نە رۆڵەکانیان هەرگیز نابنە هۆی ئەوەی کە لە دەست تۆڵەی خوا رزگاریان بکەن، ئەوانە نیشتەجێی ناو دۆزەخن و تیایدا ۆ هەمیشە بەزیندوویی دەمێننەوە.

(١٨) لەو رۆژەدا کە خوا هەموویان زیندوو دەکاتەوە، دەست دەکەنەوە بە سوێند خواردن هەروەك بۆ ئێوە سوێندیان دەخوارد، لە کاتێکدا وادەزانن کە رزگاریان دەبێت و شتێکیان دەست دەکەوێت!! (خوای گەورە لەناو خەڵکیدا ریسوایان دەکات و دەفەرموێت): ئاگاداربن کە بەراستی ئەوانە هەر درۆزنن‌و لەراستی دوورن.

(١٩) ئەوانە شەیتان زاڵ بووە بەسەریانداو داگیری کردوون، بەو هۆیەوە یادی خوای لەبیر بردوون، ئا ئەوانە دەستە و تاقم و حزبی شەیتانن، ئاگاداربن کە بێگومان دەستە و تاقم و حزبی شەیتان خەسارەتمەند و زەرەمەندن.

(٢٠) بەڕاستی ئەوانەی دژایەتی خواو پێغەمبەرەکەی دەکەن ئا ئەوانە لە ریسواترین و نزمترینی خەڵکین. (لە دنیاو قیامەتدا).

(٢١) خوا بڕیاریداوە کە: بێگومان هەر خۆم و پێغەمبەرەکانم سەرکەوتوو دەبین، چونکە بەڕاستی هەر خوا خۆی بەهێزو باڵادەستە. (بە سەر هەمو شتێکداو لە هەمو بارودۆخێکدا).

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ
حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ
أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ
الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
عَنْهُ أُولَٰئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الْحَشْرِ — ترتيبها ٥٩ — آياتها ٢٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
﴿١﴾ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ
لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ
حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ
فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ
فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ
الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

(٢٢) (ئەی پیغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) تـۆ کـەسانێکت دەست ناکەوێت باوەڕ بهێنن بەخواو بەرۆژی دوایی، لە هەمان کاتدا کەسانێکیان خۆش بوێت کە دژایەتی خواو پێغەمبەرەکەی بکەن، ئـەگـەرچـی ئـەو کـەسانە بـاوو باپیریان، یان نەوەیان، یان برایان، یان عـەشرەتیان بـن، ئەوانەی بەو شـێوەیەن (ئـیمان و بـاوەڕیان لە هـەموو کەسێك لا بە نرختر و پیرۆزترە)، خوا ئـیمان و بـاوەڕی لەدڵیاندا چـەسپاندووەو جـێگیری کـردووە، لە بـەهرەو میهرەبانی تایبەتی خۆیشی بەهرەمەندی کردوون، وە بە هـێزو گـیانێکی تـایبەتی لەلایـەن خـۆیەوە (مـەبەست قورئان و ئیمانە) پشتگیری کـردوون و یـارمەتی داون، سەرئەنجامیش دەیـانخاتە بـاخەکـانی بـەهەشتەوە کـە چـەندەها روبـار بـەژێر درەخت و کـۆشکەکـانیدا تـێ دەپەڕێت، هاوڕێ لەگەڵ ژیانی نە براوەدا، ئەوانە خـوا لێیان رازیە و ئەوانیش لە خوا رازین، ئا ئەوانە دەستەو تاقم و حزب و لایەنی خوای گەورەن، ئاگاداربن کە بەڕاستی هەر لایەن و حزب و دەستە و تاقمی خوا سەرکەوتوو و سەرفرازن. (لە هەر دو جیهاندا).

سورەتی (الحشر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە بەپاکی و بێ‌گەردی یادی خوا دەکەن، هەر ئەو زاتەش خۆی تەواو باڵادەست و دانایە.

(٢) ئەو خوایە ئەو زاتەیە، ئەوانەی بێ باوەڕ بوون لە خاوەنانی کتێب، هەڵیکەندن لە شوێنەواریان و ناچاری کۆچی کردن لە یەکەم دەست پێکردنی کۆکردنەوە و دەرکـردنیاندا، ئـێوە بـەتەما نـەبوون و گومانتان نەدەبرد ئاوا بەئاسانی برۆن، ئەوانیش گومانیان وابوو کە بەراستی قـەڵاکـانیان بـەرگریان دەکات لەویست و فەرمانی خوا، ئەوسا ئیتر لە لایەکەوە خوا بەڵای بەسەر هێنان کـە بـەخەیاڵیاندا نەهاتبوو و حسابیان بۆ نەکردبوو، ئەوسا خوا ترسێکی فرێدایە دڵـیانەوە، بـەناچاریی دەسـتیان کـرد بەکاولکردنی خانووبەرەو ماڵەکانیان بەدەستی خۆیان و دەستی ئـیمانداران، کـەواتـە: ئـەی خـاوەن بیروهۆش و دوور بینەکان دەرس و پەندو ئامۆژگاری وەربگرن (جوولەکە هەروا بۆیان ناچێتە سەر، پەتی ستەم لە ئەستوریدا دەپسێت).

(٣) خۆ ئەگەر خوا چۆڵکردنی لەسەر بریار نەدانایە، ئەوە هەر لە دنیادا سزای دەدان، لە قـیامەتیشدا سزای ئاگری دۆزەخ بۆیان ئامادەیە (چونکە زۆر دڵڕەق و پیلانگێرن).

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَآقُّوا۟ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ ۖ وَمَن يُشَآقِّ ٱللَّهَ فَإِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ
ٱلْعِقَابِ ﴿٤﴾ مَا قَطَعْتُم مِّن لِّينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَآئِمَةً
عَلَىٰٓ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ ٱللَّهِ وَلِيُخْزِىَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٥﴾ وَمَآ أَفَآءَ ٱللَّهُ
عَلَىٰ رَسُولِهِۦ مِنْهُمْ فَمَآ أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ
وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُۥ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٦﴾ مَّآ أَفَآءَ ٱللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ مِنْ أَهْلِ ٱلْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ
وَلِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَٱبْنِ ٱلسَّبِيلِ كَىْ لَا يَكُونَ
دُولَةًۢ بَيْنَ ٱلْأَغْنِيَآءِ مِنكُمْ ۚ وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا
نَهَىٰكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُوا۟ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٧﴾
لِلْفُقَرَآءِ ٱلْمُهَٰجِرِينَ ٱلَّذِينَ أُخْرِجُوا۟ مِن دِيَٰرِهِمْ وَأَمْوَٰلِهِمْ
يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ ٱللَّهِ وَرِضْوَٰنًا وَيَنصُرُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلصَّٰدِقُونَ ﴿٨﴾ وَٱلَّذِينَ تَبَوَّءُو ٱلدَّارَ وَٱلْإِيمَٰنَ مِن قَبْلِهِمْ
يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِى صُدُورِهِمْ حَاجَةً
مِّمَّآ أُوتُوا۟ وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ۚ
وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

(٤) ئەو سزایە بەهۆی ئەوەوە بوو چونکە ئەوانە دوژمنایەتی خواو پێغەمبەرەکەیان کرد، جا ئەوەی دژایەتی ئاینی خوا بکات، با چاك بزانێت خوا سزاو تۆڵەی زۆر بەئێش و ئازارە.

(٥) هەر درەختێکی تەڕتان بری بێت یان وازتان لێ هێنابێت و لەسەر بنجی خۆی ما بێت (لە خەیبەردا)، بەفەرمانی خوا بووە و ویستی ئەوی لەسەرە، تا تاوانباران و لە سنوور دەرچووەکان سەرشۆڕ و خەجاڵەت بکات.

(٦) ئەو دەستکەوتانە، خوا لە جوولەکەی سەندووە و بەخشیویەتی بەپێغەمبەرەکەی، ئێوە هیچ خۆتان ماندوو نەکردوبوو بۆ بەدەست هێنانی، نە بەسواری ئەسپ بۆی چووبوون نە بە سواری وشتر، بەڵکو ئەوە خوایە کە پێغەمبەرەکەی زاڵ دەکات بەسەر هەر دەستە و تاقمێکدا کە بیەوێت، خوایش دەستەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

(٧) ئەو دەستکەوتانەی، خوا بەخشی بە پێغەمبەرەکەی لە خەڵکی دێهات و شارەکانی جوو، ئەوە خوا بریاری لەسەرداوە کە بۆ پێغەمبەر و خزمانیەتی، بۆ هەتیوان و هەژاران و ڕێبوارانیشە، بۆ ئەوەی ئەو سامانە تەنها لە نێوان دەوڵەمەندەکانی ئێوەدا نەبێت، جا ئەوەی پێغەمبەر ﷺ پێی بەخشیوون وەری بگرن، هەر فەرمانێکی پێدان بەگوێی بکەن، قەدەغەی هەر شتێکی لێ کردن مەیکەن، لە خوا بترسن؛ چونکە بەڕاستی خوا بەتوندی تۆڵە دەسێنێت.

(٨) هەروەها لەو دەستکەوتانە، بەشی کۆچبەرانی هەژار دەبێت بدرێت، ئەوانەی لە شوێنەوارو سامانیان دوور خراونەتەوەو دەرکراون، ئەوانە بەتەمای بەخششی خواو ڕەزامەندیی ئەون و بەبێ هیچ تەماعێك پشتیوانی لە خواو پێغەمبەرەکەی دەکەن و هەوڵی سەرخستنی بەرنامەکەیان دەدەن، هەر ئا ئەوانە ڕاستگۆو ڕاستانن.

(٩) ئەوانەی کە پێشتر ماڵ و شوێنی خۆیان ئامادە کرد بۆ پێشوازیی لە کۆچبەران و دڵ و دەروونی خۆیان ڕازاندەوە بەئیمان، ئەوانەشیان خۆش دەوێت کە کۆچیان کردووە بۆ لایان و لەدڵ و دەرونیاندا جێی هیچ جۆرە حەسوودیو بەخیلیەك نابێتەوە (لەسەر ئەوەی کە بەشی کۆچبەران دراوە و بەشی ئەوان نەدراوە)، حەز بە بەخشینی دەستکەوتەکان بەوان دەکەن، فەزڵی ئەوان دەدەن بەسەر خۆیاندا هەرچەندە هەژارو نەداریشن، جا ئەوەی خۆی لە حەزو ئارەزوی نەفسی ڕەزیلی بپارێزێت و زاڵ بێت بەسەریدا، ئا ئەوانە بەڕاستی سەرفرازن.

وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعۡدِهِمۡ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغۡفِرۡ لَنَا
وَلِإِخۡوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلۡإِيمَٰنِ وَلَا تَجۡعَلۡ فِي قُلُوبِنَا
غِلّٗا لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٞ رَّحِيمٌ ﴿١٠﴾ ۞ أَلَمۡ تَرَ إِلَى
ٱلَّذِينَ نَافَقُواْ يَقُولُونَ لِإِخۡوَٰنِهِمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۡ أَهۡلِ
ٱلۡكِتَٰبِ لَئِنۡ أُخۡرِجۡتُمۡ لَنَخۡرُجَنَّ مَعَكُمۡ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمۡ
أَحَدًا أَبَدٗا وَإِن قُوتِلۡتُمۡ لَنَنصُرَنَّكُمۡ وَٱللَّهُ يَشۡهَدُ إِنَّهُمۡ لَكَٰذِبُونَ
﴿١١﴾ لَئِنۡ أُخۡرِجُواْ لَا يَخۡرُجُونَ مَعَهُمۡ وَلَئِن قُوتِلُواْ لَا يَنصُرُونَهُمۡ
وَلَئِن نَّصَرُوهُمۡ لَيُوَلُّنَّ ٱلۡأَدۡبَٰرَ ثُمَّ لَا يُنصَرُونَ ﴿١٢﴾
لَأَنتُمۡ أَشَدُّ رَهۡبَةٗ فِي صُدُورِهِم مِّنَ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ قَوۡمٞ
لَّا يَفۡقَهُونَ ﴿١٣﴾ لَا يُقَٰتِلُونَكُمۡ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرٗى
مُّحَصَّنَةٍ أَوۡ مِن وَرَآءِ جُدُرِۢۚ بَأۡسُهُم بَيۡنَهُمۡ شَدِيدٞۚ تَحۡسَبُهُمۡ
جَمِيعٗا وَقُلُوبُهُمۡ شَتَّىٰۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ قَوۡمٞ لَّا يَعۡقِلُونَ ﴿١٤﴾
كَمَثَلِ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ قَرِيبٗاۖ ذَاقُواْ وَبَالَ أَمۡرِهِمۡ وَلَهُمۡ عَذَابٌ
أَلِيمٞ ﴿١٥﴾ كَمَثَلِ ٱلشَّيۡطَٰنِ إِذۡ قَالَ لِلۡإِنسَٰنِ ٱكۡفُرۡ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيٓءٞ مِّنكَ إِنِّيٓ أَخَافُ ٱللَّهَ رَبَّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٦﴾

(١٠) ئەوانەش کە بەشوێن کۆچبەران و پشتیوانـاندا هاتن (تا کۆتایی دنیا ئەمە دۆعا و نزایانە و بـەردەوام) دەڵێن: پەروەردگارا لە ئێمە و لەو برایـانەشمان خـۆش بـبە کـە پـێش ئـێمە ڕێـبازی ئـیمانیان گـرتەبەر و لە دڵەکانماندا هیچ جۆرە بوغزو کینەیەك مەخەرە دڵمانەوە لە ئاستی ئەوانەی ئـیمانیان هـێناوە، پـەروەردگارا تـۆ بەڕاستی بە سۆزو بەخسندە و میهرەبانیت.

(١١) ئایا سەرنجت نەداوە لەوانەی کە دووڕوون، بەبرا بێباوەڕەکانیان لە خاوەنانی کتێب دەڵێن: ئەگـەر ئـێوە دەربکرێن ئێمەش لەگەڵتاندا دەردەچین، هـەرگیز دژی ئێوە بە قسەی کەس ناکەین، خۆ ئەگـەر جـەنگتان دژ بکرێت ئێمە پشتیوانیتان لێ دەکەین، بەمەرجێك؛ خـوا خۆی شایەتە کە ئەوانە بێگومان درۆزنن.

(١٢) سوێند بەخوا ئەگەر دەربکرێن لەگەڵیاندا دەرناچن، ئەگەر جەنگیان دژبکرێت، پشـتیوانـییان لێناکەن، ئەگەر پشتیوانیشیان لێکردن، دوای تاوێك پشت هەڵدەکەن و پاشان سەرکەوتوو نابن.

(١٣) بەڕاستی ئێوەی ئیماندار ترستان زیاترە لە دڵ و دەروونیاندا تا خوای گەورە، چونکە بێگومان ئەوانە کەسانێکی ناحاڵی و تێ نەگەیشتوون (هەمیشە لە دڵەڕاوکێ و ترسدان).

(١٤) هۆزی جوولەکە هەرگیز بەیەك پارچەیی ناوێرن دژی ئێوە بجەنگن، مەگەرلە شوێنی قـایم و قەڵای سەختدا، یان لە پشتی دیواری بەرزو قایمەوە، چونکە ئەو جووانە نێوانـیان زۆر نـاخۆشە و چارەی یەکتریان ناوێت، هەرچەندە وا دەزانیت یەکپارچەن، بەڵام لەڕاستیدا دڵـەکـانیان دوورن لە یەکەوە، چونکە ئەوانە ژیر و هۆشمەند نین.

(١٥) نموونەیان وەك نموونەی بێباوەڕانی ئەم نزیکانە وایە (کە لە جەنگی بەدردا) بە ئەنجامی کارو کردەوەی خۆیان گەیشتن، لە قیامەتیشدا سزای بە ئێش و ئازار بۆیان ئامادەیە.

(١٦) (نێوانی دووڕووەکان لەگەڵ جووەکان) وەك شەیتان وایە کە هانی ئـادەمیزاد دەدات لە ڕێـی خەیاڵ و وەسوەسەوە؛ پێی دەڵێت: وەرە کافربە (بە جوانکردنی هەموو جۆرە تاوانێك کە خـوا پـێی ناخۆشە)، جاکاتێك کە کافر بوو (واتە ئەو کارانەی ئەنجام داکە شەیتان پێی رازیـە) پـێی دەڵـێت: بەڕاستی من بەریم لە تۆ من لە پەروەردگاری جیهانەکان دەترسم!!

فَكَانَ عَٰقِبَتَهُمَآ أَنَّهُمَا فِي ٱلنَّارِ خَٰلِدَيۡنِ فِيهَاۚ وَذَٰلِكَ جَزَٰٓؤُاْ
ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٧﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَلۡتَنظُرۡ
نَفۡسٞ مَّا قَدَّمَتۡ لِغَدٖۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ خَبِيرُۢ بِمَا تَعۡمَلُونَ
﴿١٨﴾ وَلَا تَكُونُواْ كَٱلَّذِينَ نَسُواْ ٱللَّهَ فَأَنسَىٰهُمۡ أَنفُسَهُمۡۚ أُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلۡفَٰسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسۡتَوِيٓ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِ وَأَصۡحَٰبُ
ٱلۡجَنَّةِۚ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَنَّةِ هُمُ ٱلۡفَآئِزُونَ ﴿٢٠﴾ لَوۡ أَنزَلۡنَا هَٰذَا
ٱلۡقُرۡءَانَ عَلَىٰ جَبَلٖ لَّرَأَيۡتَهُۥ خَٰشِعٗا مُّتَصَدِّعٗا مِّنۡ خَشۡيَةِ
ٱللَّهِۚ وَتِلۡكَ ٱلۡأَمۡثَٰلُ نَضۡرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمۡ يَتَفَكَّرُونَ
﴿٢١﴾ هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِي لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ عَٰلِمُ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِۖ
هُوَ ٱلرَّحۡمَٰنُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِي لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ
ٱلۡمَلِكُ ٱلۡقُدُّوسُ ٱلسَّلَٰمُ ٱلۡمُؤۡمِنُ ٱلۡمُهَيۡمِنُ ٱلۡعَزِيزُ
ٱلۡجَبَّارُ ٱلۡمُتَكَبِّرُۚ سُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا يُشۡرِكُونَ
﴿٢٣﴾ هُوَ ٱللَّهُ ٱلۡخَٰلِقُ ٱلۡبَارِئُ ٱلۡمُصَوِّرُۖ لَهُ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ
يُسَبِّحُ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

سُورَةُ المُمۡتَحنَةِ

(١٧) جا سەرئەنجامی هەردووکیان (شەیتان و ئادەمیزادی کافر) ئەوەیە کە هەردوو لە دۆزەخدا بۆ هەمیشە، بەنەمریی دەمێننەوە، ئەوەش پاداشتی ستەمکارانە.

(١٨) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، خواناس و پارێزکاربن و لە سنوورەکانی مەترازێن، با هەموو کەسێك سەرنج بدات و بزانێت چی بۆ سبەی دەست پێشکەری کردووە، هەوڵ بدەن هەمیشەو بەردەوام پارێزکارو دیندارو خواناس بن، چونکە بەڕاستی خوا زۆر ئاگایە بەهەموو ئەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن. (هەموی تۆمارە و هیچی لێ پەنهان نیە).

(١٩) نەکەن وەکو ئەوکەسانە بن کە خوایان فەرامۆش کرد، شوێنی بەرنامەکەی نەکەوتن، خوایش ئەوانی لە بیر خۆیان بردەوە، ئەوانە لە سنوور دەرچوو تاوانبارەکانن. (زەرەری گەورە دەکەن و شەرمەزارو ریسوا دەبن).

(٢٠) (بێگومان) نیشتەجێکانی دۆزەخ وەك بەهەشتیەکان نین، چونکە هەر بەهەشتیەکان سەرفرازو کامەران و بەختەوەرن. (ژیان و لاوێتی و تەندروستی و ئاسودەییان نەبڕاوەیە).

(٢١) ئەگەر ئەم قورئانەمان نازڵ بکردایەتە سەر کەژو کێوێك، دەتبینی ملکەچ دەبوو، ورد و خاش دەبوو، شەق و پەق دەبوو، لە ترسی فەرمانی خوا، لە هەیبەتی گەورەیی و دەسەڵاتی خوا، ئێمە ئەم نموونانە دەهێنینەوە بۆ خەڵکی بۆ ئەوەی بیربکەنەوە و ژیرییان بخەنە کار و شوێن قورئانی پیرۆز بکەون. (چونکە لە لایەن زاتێکی تەواو گەورە و باڵادەست و میهرەبانەوە نازڵ بووە).

(٢٢) خوا ئەو زاتەیە کە جگە لەو خوایەکی تری بەحەق نیە زانایە بە هەموو نهێنی و ئاشکراکان،ئەو خوایە بەخشندە و میهرەبان و دلۆڤانە کانگای رەحم و بەزەییە.

(٢٣) خوا ئەوزاتەیە کە جگە لەو خوایەکی تری بەحەق نیە پادشای هەموو بوونەوەرە، پاك و بێگەردو پوختە، ئاشتی خواز و ئاشتی پەروەرە، ئاسایش بەخش و پەناگای ئیماندارانە، دەسەڵاتدارە و چاودێری دروستکراوەکانیەتی، باڵادەستە، خاوەنی خێری بێسنوورە، گەورەیە و خۆی بەگەورە دەزانێت، پاکی و بێگەردی بۆ ئەو خوایەیە لەوەی تێ نەگەیشتوان شەریك و هاوەڵی بۆ بریار دەدەن.

(٢٤) هەر ئەو خوایە بەدیهێنەرو دروستکارە، (لە نەبوون هەرچی بوێ بەدی دەهێنێت)، نەخشە و وێنە کێشەرە، ناوە پیرۆزو جوانەکان، هەمووی شایستەی ئەون، هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە ستایشی ئەو دەکەن، بەڕاستی ئەو زاتە خوایەکی تەواو باڵادەست و دانایە.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمۡ أَوۡلِيَآءَ تُلۡقُونَ
إِلَيۡهِم بِٱلۡمَوَدَّةِ وَقَدۡ كَفَرُواْ بِمَا جَآءَكُم مِّنَ ٱلۡحَقِّ يُخۡرِجُونَ ٱلرَّسُولَ
وَإِيَّاكُمۡ أَن تُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ رَبِّكُمۡ إِن كُنتُمۡ خَرَجۡتُمۡ جِهَٰدٗا فِي سَبِيلِي
وَٱبۡتِغَآءَ مَرۡضَاتِيۚ تُسِرُّونَ إِلَيۡهِم بِٱلۡمَوَدَّةِ وَأَنَا۠ أَعۡلَمُ بِمَآ أَخۡفَيۡتُمۡ
وَمَآ أَعۡلَنتُمۡۚ وَمَن يَفۡعَلۡهُ مِنكُمۡ فَقَدۡ ضَلَّ سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ ﴿١﴾ إِن
يَثۡقَفُوكُمۡ يَكُونُواْ لَكُمۡ أَعۡدَآءٗ وَيَبۡسُطُوٓاْ إِلَيۡكُمۡ أَيۡدِيَهُمۡ وَأَلۡسِنَتَهُم
بِٱلسُّوٓءِ وَوَدُّواْ لَوۡ تَكۡفُرُونَ ﴿٢﴾ لَن تَنفَعَكُمۡ أَرۡحَامُكُمۡ وَلَآ أَوۡلَٰدُكُمۡۚ
يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يَفۡصِلُ بَيۡنَكُمۡۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ بَصِيرٞ ﴿٣﴾ قَدۡ
كَانَتۡ لَكُمۡ أُسۡوَةٌ حَسَنَةٞ فِيٓ إِبۡرَٰهِيمَ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ إِذۡ قَالُواْ لِقَوۡمِهِمۡ
إِنَّا بُرَءَٰٓؤُاْ مِنكُمۡ وَمِمَّا تَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ كَفَرۡنَا بِكُمۡ وَبَدَا بَيۡنَنَا
وَبَيۡنَكُمُ ٱلۡعَدَٰوَةُ وَٱلۡبَغۡضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ وَحۡدَهُۥٓ إِلَّا
قَوۡلَ إِبۡرَٰهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسۡتَغۡفِرَنَّ لَكَ وَمَآ أَمۡلِكُ لَكَ مِنَ ٱللَّهِ مِن شَيۡءٖۖ
رَّبَّنَا عَلَيۡكَ تَوَكَّلۡنَا وَإِلَيۡكَ أَنَبۡنَا وَإِلَيۡكَ ٱلۡمَصِيرُ ﴿٤﴾ رَبَّنَا لَا تَجۡعَلۡنَا
فِتۡنَةٗ لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ وَٱغۡفِرۡ لَنَا رَبَّنَآۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٥﴾

سورەتی (الممتحنة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە دوژمنانی من و دوژمنانی خۆتان مەکەنە دۆستی گیانی بەگیانی، لەکاتێکدا خۆشەویستی و سۆزی خۆتانیان بۆ دەردەبڕن، بەراستی ئەوان بێباوەڕیشن بەو قورئانەی لە لایەن خواوە بۆتان هاتووە، ئەوانە پێغەمبەرو ئێوەش دەردەکەن لە مەککە، لەبەر ئەوەی کە باوەڕ دەهێنن بەخوای پەروەردگارتان، جا ئەگەر ئێوە دەرچوون بۆ جیهادو تێکۆشان لە پێناوی من و بۆ بە دەستهێنانی ڕەزامەندی من، بەنهێنی خۆشەویستی خۆتانیان بۆ دەربڕن، لەکاتێکدا من ئاگادارم بەوەی شاردوتانەتەو و بەوەش کە ئاشکراتان کردووە، جا هەر کەس لە ئێوە کاری وابکات ئەوە بەراستی ڕێبازی ڕاستودروستی ون کردووە.

(٢) هەر کاتێك خوانەناسان دەسەڵاتیان هەبێت و ئێوەیان دەست بکەوێت، ئەوە دەبنە دوژمنتان و دەست و زمانیان بەخراپە درێژ دەکەن بۆتان (بەهەرچی بۆیان بکرێت) ئەوانە پێیان خۆش بووە و ئاواتیان خواستووە کە ئێوە لە ئایینەکەتان هەڵگەڕێنەوە.

(٣) خزمان و ڕۆڵەکانتان هەرگیز فریاتان ناکەون، چونکە خوا لە ڕۆژی قیامەتدا لە یەکتان جیادەکاتەوە، بەڕاستی خوا بینایە بەو کاروکردەوەی کە ئەنجامی دەدەن.

(٤) ئەی ئیمانداران، بەڕاستی لە ئیبراهیم و ئەوانەی کە لەگەڵیدا بوون نموونەیەکی چاکتان خراوەتە بەرچاو، کاتێك کە بە قەومەکەی خۆیانیان وت: دوای ساڵەها بانگەواز، ئێمە بەرین لە ئێوە و لەو شتانەش کە لەجیاتی خوا دەیپەرستن، ئێمە باوەڕمان بەو دین و ئاینەی ئێوە نیە، ئیتر دوژمنایەتی و ڕقەبەرایەتی لەنێوانماندا بەرپا بووە تا ئەو کاتەی کە باوەڕ بە خوای تاك و تەنها دەهێنن، جگە لەو بەڵێنەی ئیبراهیم دای بە باوکی و وتی: بێگومان داوای لێ خۆشبوونت بۆ دەکەم، دەسەڵاتی خوایشم نیە ئەگەر کارەساتێکت بەسەر بهێنێت، ئینجا وتی: پەروەردگارا، هەر پشتمان بە تۆ بەستووە و هەر بۆ لای تۆش گەڕاوینەتەوە، سەرنجامیش هەر بۆ لای تۆیە.

(٥) پەروەردگارا مەمانکە بەمایەی گومرایی بۆ ئەوانەی بێ باوەڕن، لێشمان خۆش ببە پەروەردگارمان، بەراستی هەر تۆ خوایەکی تەواو باڵادەست و دانایت.

لَقَدۡ كَانَ لَكُمۡ فِيهِمۡ أُسۡوَةٌ حَسَنَةٞ لِّمَن كَانَ يَرۡجُواْ ٱللَّهَ وَٱلۡيَوۡمَ ٱلۡأٓخِرَۚ
وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡغَنِيُّ ٱلۡحَمِيدُ (٦) ۞ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَجۡعَلَ
بَيۡنَكُمۡ وَبَيۡنَ ٱلَّذِينَ عَادَيۡتُم مِّنۡهُم مَّوَدَّةٗۚ وَٱللَّهُ قَدِيرٞۚ وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ
(٧) لَّا يَنۡهَىٰكُمُ ٱللَّهُ عَنِ ٱلَّذِينَ لَمۡ يُقَٰتِلُوكُمۡ فِي ٱلدِّينِ وَلَمۡ يُخۡرِجُوكُم
مِّن دِيَٰرِكُمۡ أَن تَبَرُّوهُمۡ وَتُقۡسِطُوٓاْ إِلَيۡهِمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلۡمُقۡسِطِينَ
(٨) إِنَّمَا يَنۡهَىٰكُمُ ٱللَّهُ عَنِ ٱلَّذِينَ قَٰتَلُوكُمۡ فِي ٱلدِّينِ وَأَخۡرَجُوكُم
مِّن دِيَٰرِكُمۡ وَظَٰهَرُواْ عَلَىٰٓ إِخۡرَاجِكُمۡ أَن تَوَلَّوۡهُمۡۚ وَمَن يَتَوَلَّهُمۡ فَأُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ (٩) يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا جَآءَكُمُ ٱلۡمُؤۡمِنَٰتُ
مُهَٰجِرَٰتٖ فَٱمۡتَحِنُوهُنَّۖ ٱللَّهُ أَعۡلَمُ بِإِيمَٰنِهِنَّۖ فَإِنۡ عَلِمۡتُمُوهُنَّ مُؤۡمِنَٰتٖ
فَلَا تَرۡجِعُوهُنَّ إِلَى ٱلۡكُفَّارِۖ لَا هُنَّ حِلّٞ لَّهُمۡ وَلَا هُمۡ يَحِلُّونَ لَهُنَّۖ وَءَاتُوهُم
مَّآ أَنفَقُواْۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيۡكُمۡ أَن تَنكِحُوهُنَّ إِذَآ ءَاتَيۡتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّۚ
وَلَا تُمۡسِكُواْ بِعِصَمِ ٱلۡكَوَافِرِ وَسۡـَٔلُواْ مَآ أَنفَقۡتُمۡ وَلۡيَسۡـَٔلُواْ مَآ أَنفَقُواْۚ
ذَٰلِكُمۡ حُكۡمُ ٱللَّهِ يَحۡكُمُ بَيۡنَكُمۡۖ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ (١٠) وَإِن فَاتَكُمۡ
شَيۡءٞ مِّنۡ أَزۡوَٰجِكُمۡ إِلَى ٱلۡكُفَّارِ فَعَاقَبۡتُمۡ فَـَٔاتُواْ ٱلَّذِينَ ذَهَبَتۡ
أَزۡوَٰجُهُم مِّثۡلَ مَآ أَنفَقُواْۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ ٱلَّذِيٓ أَنتُم بِهِۦ مُؤۡمِنُونَ (١١)

(٦) سوێند بە خوا لە سەرگوزەشتە و ژیانی ئیبراهیم و ئەواندا نموونە و پێشەنگێکی چاك هەیە بۆ ئەوەی چاویان لێ بکەن، بۆ ئەو کەسەی کە ئاوات و ئومێدی ڕەزامەندی خوایەو لە ڕۆژی دوایی دەترسێت و حسابی بۆ دەکات، جا ئەوەش کە پشت هەڵدەکات و شوێن ڕێبازی ئەوان ناکەوێت ئەوە بابزانێت خۆی زەرەر دەکات چونکە خوا هەر خۆی بێ‌نیازە و شایستەی هەموو جۆرە سوپاسێکە.

(٧) نزیکە خوا خۆشەویستی و سۆز بەرپا بکات لە نێوان ئێوە و ئەوانەدا کە دوژمنایەتیتان لەگەڵ کردن و هەندێکیان باوەڕ بهێنن، هەمیشە خوا بە دەسەڵاتە، هەر ئەو خوایەش لێخۆشبوو میهرەبانە چاوپۆشی لە ڕابوردوو دەکات.

(٨) دڵنیاش بن کە خوا قەدەغەی ئەوەتان لێ ناکات کە چاك ڕەفتاری و دادپەروەری بکەن لەگەڵ ئەو کەسانەدا جەنگیان دژ نەکردون و دژایەتی ئاینیان نەکردون و لە شوێنەوارتان دەریان نەکردون، چونکە بەراستی خوا دادپەروەرانی خۆش دەوێت.

(٩) بەراستی خوا تەنها قەدەغەی ئەوەتان لێ دەکات کە پشتیوانیی بکەن لەوانەی کە جەنگیان بەرپا کرد دژی ئاین و دەریان کردن لە شوێنەواری خۆتان و پشتیوانی ئەوانیان کرد، ڕۆڵیان هەبوو لە دەرکردنتاندا، ئەوەش پشتیوانیان لێ بکات و خۆشی بوێن، ئائەوانە هەر ستەمکارن.

(١٠) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە کاتێك ئافرەتە ئیماندارەکان کۆچ دەکەن و دێن بۆ لاتان تاقیان بکەنەوەو بەوردیی پرسیاریان لێ بکەن سەبارەت بەکۆچ و هۆی هاتنەکەیان، خوا ئاگادارە بە ئیمانەکەیان، جا ئەگەر زانیتان باوەڕدارن، ئەوە مەیانگێڕنەوە بۆ لای مێردە بێ باوەڕەکانیان، نە ئەم ئافرەتانە حەڵاڵی ئەو بێ باوەڕانەن، نەئەو بێ باوەڕانەش حەڵاڵن بۆ ئەم ئافرەتە ئیماندارانە، ئەو مارەییەی مێردە کافرەکانیان خەرجیان کردووە بۆیان بگێڕنەوە، ئیتر هیچ ڕەخنەیەکیش لەسەرتان نی‌یە ئەو ئافرەتانە مارە بکەن کاتێك مارەییان بدەنێ، ئافرەتانی کافریش مەهێڵنەوە لای خۆتان (ئەگەر لە سەر کافرێتی مانەوە)، ئێوەش ئەی ئیمانداران ئەگەر مەسرەفێکتان کردووە لە ئافرەتێکی کافردا داوای بکەنەوە، ئەوانیش ئەگەر مەسرەفێکیان کردووە لە ئافرەتێکی ئیمانداردا با داوای بکەنەوە، ئائەوە حوکم و فەرمانی خوایە، کە خۆی فەرمانڕەوایی دەکات لە نێوانتاندا، خوای گەورەش هەمیشە تەواو زانا و دانایە.

(١١) خۆ ئەگەر یەکێك یان هەندێك لە هاوسەرانتان گەڕانەوە بۆ ناو کافران، لەوەودوا جەنگ لەنێوان ئێوە و کافراندا بەرپابوو، سەرکەوتن بەسەریاندا، ئێوە لە دەستکەوتی ئەو جەنگە زەرەری ئەو ئیماندارانە ببژێرن کە خێزانەکانیان ڕۆیشتون، لەو خوایە بترسن کە ئێوە هەمیشە بڕوادارن پێی.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِذَا جَآءَكَ ٱلْمُؤْمِنَٰتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَىٰٓ أَن لَّا يُشْرِكْنَ
بِٱللَّهِ شَيْـًٔا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَٰدَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ
بِبُهْتَٰنٍ يَفْتَرِينَهُۥ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ
فِى مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَٱسْتَغْفِرْ لَهُنَّ ٱللَّهَ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
(١٢) يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَوَلَّوْا۟ قَوْمًا غَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ
قَدْ يَئِسُوا۟ مِنَ ٱلْءَاخِرَةِ كَمَا يَئِسَ ٱلْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَٰبِ ٱلْقُبُورِ (١٣)

سُورَةُ ٱلصَّفِّ — ترتيبها ٦١ — آياتها ١٤

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ
(١) يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ (٢)
كَبُرَ مَقْتًا عِندَ ٱللَّهِ أَن تَقُولُوا۟ مَا لَا تَفْعَلُونَ (٣) إِنَّ
ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلَّذِينَ يُقَٰتِلُونَ فِى سَبِيلِهِۦ صَفًّا كَأَنَّهُم
بُنْيَٰنٌ مَّرْصُوصٌ (٤) وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَٰقَوْمِ لِمَ
تُؤْذُونَنِى وَقَد تَّعْلَمُونَ أَنِّى رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُمْ فَلَمَّا
زَاغُوٓا۟ أَزَاغَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ (٥)

(١٢) ئەی پێغەمبەر ﷺ کاتێك ئافرەتانی ئیماندار هـاتن بۆ لات و پەیمانیان پێدایت کە: هیچ جۆرە هاوەڵێك بۆ خوا بریار نەدەن، دزی نەکەن، زینا نەکەن، رۆڵەکـانی خۆیان نەکوژن، هیچ جۆرە بوختانێك نـەکـەن لەنـێوان دەست و پێی خۆیاندا (واتە دوورە پەرێزین لە هەموو جۆرە خیانەتێك) هەروەها فەرمانبەردارت بن لە هەموو چاکەیەکداو یاخی نەبن لێت، ئەوە تۆ پەیمانیان لەگەڵ ببەستە و لە خوا داوای لێ خۆشبوونیان بۆ بکە، چونکە بەڕاستی خوا لێخۆشبوو میهرەبانە.
(١٣) ئەی ئەوانەی بـاوەڕتان هـێناوە پشت مـەبەستن بەکەسانێك خـوا خـەشمی لێگـرتوون و دۆسـتایەتیان مەکەن، بێگومان ئەوانە نائومێد و بێ‌هیوان لە پاداشتی قیامەت، هەروەکو چـۆن کـافران، نـائومێدن لە زیـندو بونەوەی مردوانی گۆڕستان و هەرگیز بە تەمایان نین.

سورەتی (الصف)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە بە پاکی و بێگەردی یادی خوایـان کـردووەو بـەردەوام دەیکەن، هەر ئەو زاتە خۆیشی تەواو باڵادەست و داناو کاربەجێیە. (لە هەمو نەخشە و پلانەکانیدا).
(٢) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە بۆچی شتێك دەڵێن و ئـەنجامی نـادەن؟ بـۆچی گـوفتارتان دژی کردارتانە؟! بۆچی جیاوازی هەیە لە نیوان گوتارو هەڵسوکەوت و بەڵێنتاندا؟!
(٣) خەشم و رقێکی گەورەیە لای خوا ئەوەی کە دەیلێن و نایکەنو ئەنجامی نادەن.
(٤) بەڕاستی خوا ئەو کەسانەی خۆش دەوێت کە دەجەنگن لەپێناو رێبازی خوادا بەیەك ڕیزو یەك پارچە و یەك دڵ، چونکە هەروەك کۆشکێکی بەرزی قایم داڕێژراون و خشتەکانی بە جـوانـی بـە یەکەوە لکێنراون و یەکتریان گرتووە.
(٥) بیریان بخەرەوە، کاتێك کە موسا بە قەومەکەی وت: ئەی قەوم و هۆزم ئێوە بۆچی ئازاری رۆح و دڵم دەدەن، لە کاتێکدا چاك دەزانن کە من پێغەمبەر و رەوانەکراوی خوام بۆتان، جـا کـاتێك ئـەوان گوێیان بۆ راستی نەگرت و لەحەق لایاندا، خوایش دڵەکانیانی لەخشتە بردو مۆری پێدا نا، چونکە خوا رێنمویی قەوم و هۆزی تاوانکارو تاوانبارو لەسنوور دەرچوو ناکات.

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ٱبْنُ مَرْيَمَ يَٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ إِنِّى رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُم مُّصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَىَّ مِنَ ٱلتَّوْرَىٰةِ وَمُبَشِّرًۢا بِرَسُولٍ يَأْتِى مِنۢ بَعْدِى ٱسْمُهُۥٓ أَحْمَدُ ۖ فَلَمَّا
جَآءَهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ قَالُوا۟ هَٰذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ
عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَىٰٓ إِلَى ٱلْإِسْلَٰمِ ۚ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ
﴿٧﴾ يُرِيدُونَ لِيُطْفِـُٔوا۟ نُورَ ٱللَّهِ بِأَفْوَٰهِهِمْ وَٱللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِۦ وَلَوْ كَرِهَ
ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٨﴾ هُوَ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلْهُدَىٰ وَدِينِ ٱلْحَقِّ لِيُظْهِرَهُۥ
عَلَى ٱلدِّينِ كُلِّهِۦ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ هَلْ أَدُلُّكُمْ
عَلَىٰ تِجَٰرَةٍ تُنجِيكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿١٠﴾ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتُجَٰهِدُونَ
فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ بِأَمْوَٰلِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾
يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ وَمَسَٰكِنَ
طَيِّبَةً فِى جَنَّٰتِ عَدْنٍ ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا ۖ نَصْرٌ
مِّنَ ٱللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُونُوٓا۟
أَنصَارَ ٱللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ٱبْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّۦنَ مَنْ أَنصَارِىٓ إِلَى ٱللَّهِ ۖ
قَالَ ٱلْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنصَارُ ٱللَّهِ ۖ فَـَٔامَنَت طَّآئِفَةٌ مِّنۢ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ
وَكَفَرَت طَّآئِفَةٌ ۖ فَأَيَّدْنَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا۟ ظَٰهِرِينَ ﴿١٤﴾

(٦) بیریان بخەرەوە، کاتێك عیسای کوڕی مەریەم بـەنەوەی ئیسرائیلی وت: منیش بەڕاستی پێغەمبەری خوام بۆ سەر ئێوە، ڕاستیی تـەوراتـیش دەسـەلمێنم کـە لە پـێش مـندا هـاتووە، هەروەها مژدەدەریشم بە پـێغەمبەرێك کـە دوای مـن دێت و ناوی – ئەحمەد – ە، کەچی کاتێك بە بەڵگە و نیشانەی تێرو تەواوو موعجیزەی ئاشکراوە راسـتیەکـانی پـێ ڕاگـەیاندن، وتیان: ئەمە جادوویەکی ئاشکرایە.

(٧) جـا کـێ لەو کـەسە سـتەمکارترە کـە درۆی بـۆ خـوا هەڵبەستووە، لەکاتێکدا ئەو بانگ دەکرێت بۆ لای ئـیسلام و موسڵمان بـوون، خـوایش هـیدایـەت و ڕێـنموویی قـەومی ستەمکار ناکات.

(٨) ئەوانە دەیـانەوێت بـەفوو، بـەقاڵەی دەم، نـووری خـوا بکوژێننەوە!! (خەیاڵیان خاوە) خوا نووری خۆی، ئاینی خۆی، تەواو دەکات و دەیچەسپێنێت هەرچەندە کافرو بێبڕواکان پێی سەغڵەت بن و پێیان ناخۆش بێت.

(٩) هەر ئەو خوایە، پێغەمبەرەکـەی خـۆی ڕەوانـە کـردووە هاوڕێ لەگەڵ هیدایەت و ڕێنموویی و ئاینی حەق و ڕاستیدا، تا سەری بخات بەسەر هەموو ئاین و بـەرنامە کاندا، هەرچەندە موشریك و هاوەڵگەران پێیان ناخۆش بێت.

(١٠) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە، دەستنیشانی بازرگانیەکتان بۆ بکەم، کە لە سزایەکی بە ئێش و ئازار ڕزگارتان بکات؟!...

(١١) سەرەتا باوەڕهێنانتانە بە خواو پێغەمبەرەکەی، ئینجا هەوڵ و تێکۆشانتانە لەڕێگەی خوادا بە بەخشینی ماڵ و سامانتان، وە بەخشینی خۆتان (واتە: ماندووکردنی جەستە و بیروهۆشتان، تا بەخت کردنیان لەپێناوی خوادا) بێگومان ئەو کارەتان چاکتر و بەفەرترە بۆتان ئەگەر بزانن و تێ بگەن.

(١٢) ئەوسا خوا لە گوناهو هەڵەکانتان خۆش دەبێت و دەتانخانە باخەکانی بەهەشتەوە کە چەندەها ڕووبار بەژێر درەختەکانیدا تێ دەپەڕێت و جاریە، هەروەها کۆشك و تەلاری خۆش و ڕازاوە و پاك و خاوێن لە باخەکـانی بەهەشتی عەدندا، بەڕاستی ئا ئەوەیە سەرکەوتن و سەرفرازی و دەستکەوتی گەورە و بێسنوور.

(١٣) جا شتێکی تریش هەیە کە حەزی لێ دەکەن، ئەویش بەخشینی سەرکەوتنە لەلایەن خواوە و کـردنەوەی وڵاتان و دڵەکانە، ئەو مژدەیەش بدە بە ئیمانداران (لە هەموو سەردەمێکدا، گەر ئیمانداران لێ ببڕێن بۆ ئاینی خوای مەزن).

(١٤) ئەی ئەو کەسانەی کە ئیمان و باوەڕتان هێناوە ببنە پشـتیوانـی بـەرنامە و دیـنی خـوا بـببنە لایـەنگری پەروەردگار، هەروەکو عیسای کوڕی مەریەم بە حەواریەکانی هاوەڵی وت: کێ پشتیوان و یارو یـاوەرمە بـۆ ڕێبازی خوا، حەواری و هاوەڵەکانی وتیان: ئێمە ئامادەین ببینە پشتیوان و لایەنگری خوا، ئەوسا ئیتر خـەڵکی بوون بە دوو دەستەوە، دەستەیەك لە نەوەی ئیسرائیل باوەڕی هێناو شوێن بەرنامەی خوا کەوت، دەستەیەکیش ڕێبازی کوفری گـرتەبەر، جـا ئـێمە پشـتیوانـیمان لە ئـیمانداران کـردو بـەو هـۆیەوە سـەرکەوتنمان بـەسەر دوژمنەکانیاندا پێبەخشین و زاڵ بوونو دەسەڵاتیان گرتە دەست.

سُورَةُ الجُمُعَةِ — ترتيبها ٦٢ — آياتها ١١

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو
عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا
مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢﴾ وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤﴾ مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَاةَ ثُمَّ لَمْ
يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ
دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦﴾ وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ
أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ قُلْ إِنَّ
الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

سورەتى (الجمعة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) هەرچی لە ئاسمانەکان و هەرچی لە زەویدا هەیە تەسبیحات و ستایشی خوا دەکەن... ئەو خوایەکی کە پاشایە و شاهی شاهانە، پاك و بێگەردو پوختە، باڵادەست و دانایە...

(٢) هەر ئەو زاتەیە لەناو خەڵکێکی نەخوێندەواردا پێغەمبەرێکی لە خۆیان رەوانە کرد، ئایەتەکانی قورئانەکەی ئەویان بەسەردا دەخوێنێتەوە و دڵ و دەروون و رواڵەت و ئاشکرا و نادیاریان پوختە دەکات، فێری قورئان و دانایی و شەریعەتیان دەکات، بەراستی ئەوانە پێشتر لە گومرایی و سەرلێشێواویەکی ئاشکرادا گیریان خواردبوو.

(٣) لە ئایندەدا خەڵکی تریش دێن (موسڵمان دەبن لە گەڵ و میللەتان) پەیوەست دەبن بەمانەوە، بێگومان ئەو زاتە باڵادەست و دانا و کار دروستە.

(٤) ئەوە رێزو بەهرەیەکی خواییە دەیبە خشێت بەو کەسەی کە خوا خۆی ئارەزووی بکات و شایستە بێت، خوایش خاوەنی بەخشش و بەهرەی گەورە و بێسنوورە.

(٥) وێنەی ئەوانەی کە تەوراتیان درا بەسەردا تا پەیرەوی بکەن، پاشان هەڵیان نەگرت و پەیرەویان نەکرد، وەك: گوێدرێژێك وایە کە بارە کتێبێکی هەڵگرتبێت، ئای کە چەندە ناشیرینە وێنەو نموونەی ئەوانەی کە ئایەتەکانی خوایان بەدرۆ زانیووە و بڕوایان پێی نیە، بێگومان خوا هیدایەت و رێنموویی ستەمکاران ناکات.

(٦) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: ئەی ئەوانەی لەسەر دینی جوولەکەن، ئەگەر ئێوە بڕواتان وایە کە هەر خۆتان دۆست و لایەنگری خوان، جگە لە خەڵکی تر، کەواتە داوای مردن بکەن و ئاواتی مەرگ بخوازن، (تا لە ژیانی پڕ مەینەتی دنیا رزگارتان ببێت و بە بەهەشت و دیداری پەروەردگار شاد ببن)!

(٧) کەچی ئەوانە هەرگیزاو هەرگیز ئاواتی وا ناخوازن و مردن داوا ناکەن، چونکە خۆیان دەزانن چیان دەست پێشکەری کردووە، خوایش زانایە بەکاروکردەوەی ستەمکاران.

(٨) پێیان بڵێ ئەی پێغەمبەر ﷺ: بەڕاستی ئەو مردنەی کە رادەکەن لە دەستی هەر یەخەتان پێ دەگرێت، لەوەودوایش دەگەڕێنرێنەوە بۆ لای زاتێك کە زانایە بەنهێنی و ئاشکراتان و ئاگادارتان دەکات بەوەی کە کاتی خۆی لە ژیانی دنیادا ئەنجامتان دەدا.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ
فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ
وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
﴿١٠﴾ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ
مَا عِندَ اللَّهِ خَيْرٌ مِّنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١﴾

سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾
اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ ۞ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ
وَإِن يَقُولُوا تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ يَحْسَبُونَ كُلَّ
صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٤﴾

(٩) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە کاتێ کە بانگ درا بۆ نوێژ لە ڕۆژی هەینیدا، ئێوە بە پەلە بچن بەدەم یادی خواوە و واز لە کڕین و فرۆشتن بهێنن، چونکە ئەو کارەتان چاکترە بۆتان ئەگەر بزانن و تێ بگەن.
(١٠) جا کاتێك نوێژ تەواو بوو، ئەوە بڵاو ببنەوە بەزەویدا و بەتەمای بەخششی خوا هەوڵ و کۆشش بدەن، یادی خوا زۆر بکەن لە هەموو چالاکیەکانی ژیاندا با ناوی ئەو زاتە لەسەر زارو لەناو دڵتاندا بێت، بۆ ئەوەی سەرفرازیی هەمیشەیی بەدەست بهێنن.
(١١) (پاشان خوا گلەیی لەزۆربەی ئیمانداران دەکات، ئەوانەی کە قافڵەی بازرگانیان بینی دەوری پێغەمبەر ﷺ یان چۆڵ کرد:) کاتێك بازرگانی‌یەك، یان یاری و گەمەیەك ببینن، ئەوە دەچن بەدەمیەوە و تۆ بەجێ دێڵن لەکاتێکدا تۆ وەستاوی بەپێوە، وتار دەخوێنیتەوە، پێیان بڵێ: ئەو پاداشت و بەشەی کەلای خوایە بۆ ئیمانداران، چاکترە لەو یاری و گەمە و بازرگانی یە، خوایش چاکترین ڕۆزی بەخشە بە سەرجەم خەڵکی.

سورەتی (المنافقون)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی پێغەمبەر ﷺ کاتێك ناپاك و دووڕووەکان دێن بۆ لات و دەڵێن: ئێمە شایەتی دەدەین کە تۆ پێغەمبەری خوایت!! لەحاڵێکدا کە خوای خۆی چاك دەزانێت کە تۆ پێغەمبەر و فرستادەی ئەویت، لە هەمان کاتدا، خوا شایەتی دەدا کە ئەو ناپاك و دووڕووانە درۆزنن. (بۆ فێڵ و تەڵەکەبازی وا دەڵێن).
(٢) ئەوانە سوێندی درۆیان کردووە بە قەڵغانی خۆیان و بەو هۆیەوە ڕێگریان کردووە لە ڕێبازی خوا، بەڕاستی ئەوەی ئەوان دەیانکرد، کارێکی زۆر ناپەسەندو نابەجێ بوو.
(٣) ئەو حاڵەتەشیان بۆیە تێدا دروست بووە چونکە سەرەتا باوەڕیان هێنا؛ لەوەودوا حەقیان پۆشی و کافر بوونەوە، بەهۆی ئەوەوە مۆر نرا بەسەر دڵیاندا (بۆیە تێگەیشتن و بیروبۆچوونیان شێواوە و) لە ڕاستیەکان تێ ناگەن.
(٤) کاتێك دەیانبینیت سیما و لەش و لاریان سەرسامت دەکات، کاتێکیش دێنە قسە (ئەوەندە دەم بازو قسەزانن) ئەوە گوێ دەگرێت بۆ قسەیان، دەڵێی داری وشکی بە دیواردا هەڵپەسێردراون، ئەوەندە لە ترس و بیمدا دەژین، هەر هاوار و بانگێك بکرێت، هەر باسێك بێتە پێشەوە، وادەزانن دژی ئەوانە، ئا ئەوانە هەر دوژمنن، کەوابوو خۆتیان لێ بپارێزە، وریایان بە، خوا بیانکوژێت و لەناویان بەرێت، ئاخر بۆچی وادەکەن، بەرەو کوێ لایان داوە و خۆیان سەرگەردان کردووە بۆچی باوەڕی دامەزراو ناهێنن و لە ڕێبازی ڕاست لادەدەن).

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ ٱللَّهِ لَوَّوْا رُءُوسَهُمْ
وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُم مُّسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَآءٌ عَلَيْهِمْ
أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَن يَغْفِرَ ٱللَّهُ لَهُمْ إِنَّ
ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٦﴾ هُمُ ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ
لَا تُنفِقُوا۟ عَلَىٰ مَنْ عِندَ رَسُولِ ٱللَّهِ حَتَّىٰ يَنفَضُّوا۟ وَلِلَّهِ
خَزَآئِنُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَلَٰكِنَّ ٱلْمُنَٰفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ
﴿٧﴾ يَقُولُونَ لَئِن رَّجَعْنَآ إِلَى ٱلْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ ٱلْأَعَزُّ
مِنْهَا ٱلْأَذَلَّ وَلِلَّهِ ٱلْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِۦ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَٰكِنَّ
ٱلْمُنَٰفِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تُلْهِكُمْ
أَمْوَٰلُكُمْ وَلَآ أَوْلَٰدُكُمْ عَن ذِكْرِ ٱللَّهِ وَمَن يَفْعَلْ
ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنفِقُوا۟ مِن مَّا رَزَقْنَٰكُم
مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِىَ أَحَدَكُمُ ٱلْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَآ أَخَّرْتَنِىٓ
إِلَىٰٓ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَن
يُؤَخِّرَ ٱللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَآءَ أَجَلُهَا وَٱللَّهُ خَبِيرٌۢ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّغَابُن — ترتيبها ٦٤ — آياتها ١٨

(٥) کاتێك پێیان بوترێت وەرن پێغەمبەری خوا، داوای لێخۆشبوونتان بۆ دەکات، سەر بادەدەن و لووت بەرزی دەکـــەن، دەیـانبینیت روو وەردەگـێڕن و بـەرهەڵستی دەکەن، لەکاتێکدا ئەوانە خۆیان لا گەورە بـووە و خـۆ بەزلزانن.

(٦) چونیەکە بۆیان داوای لێخۆشبوونیان بۆ بکەیت یان نەیکەیت، هەرگیز خـوا لێـیان خـۆش نـابێت، چـونکە بەڕاستی خوا ڕێنموویی قـەومی تـاوانـبارو لەسـنوور دەرچوو نادات.

(٧) ئەوانە کەسانێکن دەڵێن بە خەڵکی: مـاڵ و سـامان مـەبەخشن بـەو کـەسانەی کـە لە دەوری پـێغەمبەری خوادان، تا بڵاوەی لێ بکەن!! (مـەبەستیان هـەژارانـی کۆچبەرانە، ئەی نازانن) هەرچی گەنجینەکـان هـەیە لە ئاسمانەکان و زەویدا هەر خوا خاوەنیانە، بەڵام دووڕووەکان ئەم ڕاستی‌یە تێ‌ناگەن و لە نهێنیەکان سەردەرناکەن. (عەقڵیان لە چاویاندایە).

(٨) ئەو دووڕووانە دەڵێن: سوێند بەخوا ئەگەر گەڕاینەوە بۆ مـەدینە (دیـارە کـە بـەو حـاڵەشەوە بەشداری غەزایان کردووە، بە ناچاریی، یـان بـۆ تـەماع و ئـاشووب نـانەوە) دەبـێت ئـەوەی کـە دەسەڵاتدارو بەڕێز و پیاوماقووڵە، ئەوە دەر بکات لە شار کە بێ ڕێزو بێ‌دەسەڵاتە، ئەو دووڕووانە نازانن کە: عیززەت و دەسەڵات و پایەداری هەر شایستەی خواو پێغەمبەرەکەی و ئیماندارانە.

(٩) ئەی ئەو کەسانەی باوەڕتان هێناوە، هەوڵ بدەن نە ماڵ و سامانتان، نە ڕۆڵەکانتان، نەبنە هـۆی ئەوەی کە لە یادی خواو بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئەو کەمتەرخـەمی و بـێ ئـاگـاتان بکـەن، جـا هەرکەس لە یادی خوا کەم تەرخەمی بکات، ئا ئەوانە هەر خۆیان خەسارەتمەندو زەرەرمەندن.

(١٠) لەو ماڵ و سامان و زانستی و هێزو دەسەڵاتەی کە پێمان بەخشیوون، لێی ببەخشن و دەسـتی بەسەردا مەگرن و قۆرخی مەکەن؛ پێش ئەوەی کـە مـردن یـەخە بـەیەکـێکتان بگـرێت و بـڵێت: پەروەردگارا، خۆزگە ماوەیەکی کەمی‌تر مۆڵەتت بدامایە تا خێرو چاکەم بکردایە و ماڵ و سـامانم ببەخشیایە و بچوومایەتە ریزی چاکانەوە...

(١١) جا ئەو داخوازیە بەجێ نیە، چونکە ڕۆژی هەرکەسێك تەواو بوو، کاتی مـەرگی هـەرکەسێك هات، هەرگیز خوا دوای ناخات و مۆڵەتی بۆ تازە ناکاتەوە، خوایش تەواو ئاگایە بـە هـەموو ئـەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن. (هیچ شتێکی لێ ون نابێت).

سورەتی (التغابن)

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ لَهُ ٱلْمُلْكُ وَلَهُ ٱلْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ فَمِنكُمْ كَافِرٌ
وَمِنكُم مُّؤْمِنٌ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَإِلَيْهِ ٱلْمَصِيرُ ﴿٣﴾
يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَٱللَّهُ
عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿٤﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَؤُا۟ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن قَبْلُ
فَذَاقُوا۟ وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُۥ كَانَت تَّأْتِيهِمْ
رُسُلُهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَقَالُوٓا۟ أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا۟ وَتَوَلَّوا۟ وَّٱسْتَغْنَى
ٱللَّهُ وَٱللَّهُ غَنِىٌّ حَمِيدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَن لَّن يُبْعَثُوا۟ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّى
لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ فَـَٔامِنُوا۟ بِٱللَّهِ
وَرَسُولِهِۦ وَٱلنُّورِ ٱلَّذِىٓ أَنزَلْنَا وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ
يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ ٱلْجَمْعِ ذَٰلِكَ يَوْمُ ٱلتَّغَابُنِ وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ وَيَعْمَلْ
صَٰلِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّـَٔاتِهِۦ وَيُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا
ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٩﴾

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) هەرچی لە ئاسمانەکان و هەرچی لە زەویدا هەیە یادی خوا بەپاکی و بێگەردی دەکەن، دەسەڵات هەر بۆ ئەوە و هەر بۆ ئەویشە سوپاس، هەر ئەویش دەسەڵاتدارە بەسەر هەموو شتێکدا.

(٢) ئەوزاتە ئەو خوایەیە کە ئێوەی دروست کردووە، جا هەتانە بێ باوەڕەو هەتانە باوەڕدار، خوایش بینایە بەهەموو ئەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(٣) ئەو خوایە لەسەر بنچینەی حەق وراستی ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە، وێنەی رووخساری ئێوەشی کێشاوە بەجوانترین شێوە، گەڕانەوەو سەرئەنجامیش هەر بۆ لای ئەوە.

(٤) هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە و دەگوزەرێت، خوا ئاگاو زانایە پێی، هەروەها دەزانێت چی پەنهان دەکەن وچی ئاشکرا دەکەن، هەمیشە ئەو خوایە زانایە بە هەرچی لە پێچ و پەنای سینەکاندا حەشاردراوە.

(٥) ئایا هەواڵی ئەوانەتان پێ نەگەیشتووە کە پێشتر بێ بروا بوون، چۆن سەرئەنجام سزاو ئازاری کارو کردوەکانیان چەشت لە دنیادا، لە قیامەتیشدا سزای بەئێش و ئازار بۆیان ئامادەیە (چونکە تاوانی بێ باوەڕیی زۆر گەورەیە و سەرچاوەیە بۆ هەموو گوناهـ و تاوانێك).

(٦) ئەوەش بۆیە پێشهات چونکە پێغەمبەران بە جۆرەها بەڵگەو موعجیزە، پەیامی خوایان پێراگەیاندن کەچی وتیان: ئەمانە بەشەرن وەکو ئێمە، چۆن دەبنە پێغەمبەرو چاوساغمان؟، بەو بیانووە رێبازی بێ باوەڕیان هەڵبژاردو پشتیان هەڵکرد، خوایش پێویستی بەئیمانی ئەوان نیە چونکە خوا خۆی دەوڵەمەندو بێنیازە و شایستەی سوپاسە.

(٧) ئەوانەی بێ باوەڕ بوون بە بۆچوونی خۆیان وتیان: هەرگیز زیندوو ناکرێنەوە، پێیان بڵێ: وا نی یە، سوێند بە پەروەردگارم، بەڕاستی هەر زیندوو دەکرێنەوە، پاشان ئاگادار دەکرێن لە هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامتان دەدا، ئەوەش بۆ خوا زۆر ئاسان و سادەیە.

(٨) کەواتە تا زووە باوەڕ بهێنن بەخواو بە پێغەمبەرەکەی و بەو نوور و رۆشناییەی کە نازڵمان کردووە (کە قورئانە)، دڵنیاش بن کە خوا ئاگایە بە هەموو ئەو کاروکردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

(٩) رۆژێك دێت خوا هەمووانتان کۆدەکاتەوە، بۆ رۆژی کۆبوونەوەکە، ئەوە رۆژی زیان باری یە، جا ئەوەی ئیمان و باوەڕ بهێنێت بەخواو کردەوەی چاکیش ئەنجام بدات، ئەوە خوا چاوپۆشی دەکات لە گوناهو هەڵەکانی و دەیخاتە باخەکانی بەهەشتەوە کە چەندەها روبار بەژێر درەختەکانیدا دەڕوات، هاوڕێ لەگەڵ ژیانی نەبڕواوەدا بۆ هەمیشەو هەتا هەتایی، لەراستیدا هەر ئەوەیە سەرکەوتن و سەرفرازی گەورەو بێسنوور.

(١٠) ئـــەوانـــەش کـــە بـــێباوەڕ بـــوون و ئـایەت و فەرمانەکانی ئێمەیان بەدرۆزانی، ئا ئەوانــە نـیشتەجێی ناو ئاگرن و ژیانی نەبراوە تیایدا دەبەنە سەر، ئای کـە سەرئەنجامێکی زۆر ناخۆش و نالەبارە.
(١١) بەفەرمانی خوا نەبێت هیچ خـۆشی و نـاخۆشیەك پێش نایەت، جا ئەوەی باوەڕی تەواو بهێنێت، خوا دڵی ڕێنموویی دەکات بـۆ لای خـۆی، (هــەر بـارودۆخێکی بەسەردا بێت، لە خـۆشی و نـاخۆشی بـەتاقیکردنەوەی دەزانێت) خوای گەورەش هەمیشە بەهەموو شتێك تەواو زانایە.
(١٢) فەرمانبەرداریی خـوا بکـەن و فـەرمانبەرداریـی پێغەمبەریش ﷺ بکـەن، جـا ئـەگـەر پشت هــەڵکەن و گوێڕایەڵ نەبن ئەوە خۆتان زەرەر دەکەن، ئەگینا تەنها گەیاندنی ڕوون و ئاشکرای پەیامەکەی، ئەرکی سەرشانی پێغەمبەرەکەمانە.

وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَكَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَآ أُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ
ٱلنَّارِ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٠﴾ مَآ أَصَابَ مِن
مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۗ وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُۥ ۚ وَٱللَّهُ بِكُلِّ
شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ ۚ فَإِن
تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا ٱلْبَلَٰغُ ٱلْمُبِينُ ﴿١٢﴾ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ
إِلَّا هُوَ ۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّ مِنْ أَزْوَٰجِكُمْ وَأَوْلَٰدِكُمْ عَدُوًّا
لَّكُمْ فَٱحْذَرُوهُمْ ۚ وَإِن تَعْفُواْ وَتَصْفَحُواْ وَتَغْفِرُواْ
فَإِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَآ أَمْوَٰلُكُمْ وَأَوْلَٰدُكُمْ
فِتْنَةٌ ۚ وَٱللَّهُ عِندَهُۥٓ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ
وَٱسْمَعُواْ وَأَطِيعُواْ وَأَنفِقُواْ خَيْرًا لِّأَنفُسِكُمْ ۗ وَمَن
يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِن تُقْرِضُواْ
ٱللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَٰعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۚ وَٱللَّهُ شَكُورٌ
حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

سُورَةُ الطَّلَاقِ — ترتيبها ٦٥ — آياتها ١٢

(١٣) ـ الله ـ خوایەکە جگە لەو خوایەکی‌تر نی‌یە کە دروستکار بێت و خاوەنی فەرمان بـێت، دەبـا ئەوانەی ئیماندارن هەر پشت بەو خوایە ببەستن و داوای یارمەتی هەر لەو بکەن.
(١٤) ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە.. هەندێك لە هاوسەرانتان یان هــەندێك لە ڕۆڵــەو نـەوەکـانتان دوژمنتانن .. جا ئێوەش وریابن و خۆتان بپارێزن لێیان، جا ئەگەر چاوپۆشی لە هەڵەیان بکەن و واز لە ئازاردانیان بهێنن و لێیان ببورن، ئەوە چاك بزانن کە خوا لێخۆشبووە و میهرەبانە.
(١٥) دڵنیابن کە ماڵ و سامان و ڕۆڵە و ناوەکانتان بۆ تاقی کردنەوەتانن، (ئـەگـەر لەو بـواردانــەدا سەرکەوتن بەدەست بهێنن)، خوای میهرەبان پاداشتی گەورە و زۆری لە لایە بۆ خۆگرو لێبوردەکان.
(١٦) کەوابوو هەتا دەتوانن بەتەقواو خواناس بن، گوێڕایەڵ و فەرمانبەردار بن، خێرو چاکەش بکەن، ئەوانە هەمووی بۆ خۆتان چاکە، جا ئەوەی خۆی بپارێزێت لە ڕەزیلی و ڕژدی نەفسی خۆی، ئا ئەوانە هەر خۆیان سەرفرازن.
(١٧) ئەگەر قەرز بدەن بەخوا، بەشێوەیەکی چاك (مەبەست بەخشینی ماڵ و سامانە لە پێناوی خوادا) ئەوە خوا چەند بەرابەری دەکات بۆتان، هەروەها لێتان خۆش دەبێت خوایش سوپاسگوزارە (لەســەر بەخشین کە هەر بەخششی خۆیەتی) و خۆڕاگرە (مۆڵەتی ڕەزیلەکانیش دەدات تاکاتی خۆی).
(١٨) ئەو زاتە ئاگاداری نهێنی و ئاشکرایە، خوایەکی تەواو باڵادەست و داناو کاربەجێیە.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا
الْعِدَّةَ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ ۖ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ
وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ ۚ وَتِلْكَ حُدُودُ
اللَّهِ ۚ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۚ لَا تَدْرِي لَعَلَّ
اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَٰلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ ۖ وَأَشْهِدُوا ذَوَيْ عَدْلٍ مِنْكُمْ
وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ۚ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾ وَيَرْزُقْهُ
مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ۚ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ
بَالِغُ أَمْرِهِ ۚ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾ وَاللَّائِي يَئِسْنَ
مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ
وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ ۚ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٤﴾ ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ
إِلَيْكُمْ ۚ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٥﴾

سورەتی (الطلاق)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی پێغەمبەر ﷺ (بەئوممەتت رابگەیەنە) کاتێك ژنانتان تەڵاق دەدەن لەکاتی دیاری کراویاندا تەڵاقیان بدەن (کە بریتیە لەو کاتەی کە ئافرەت لە عادەی مانگانە پاك بۆتەوە)، حسابی ئەوکاتەش بە وردی رابگرن، لە پەروەردگاریشتان بترسن و ماوەکەیان بۆ درێژ مەکەنەوە (ئەگەر لەو کاتە دیاریکراوانەدا یەکجار تەڵاقتان دان، ئەوە با ئەو ئافرەتە لە ماڵەکەی خۆیدا بمێنێتەوە و) دەریان مەکەن لەماڵەکانی خۆیاندا، ئافرەتەکانیش با لە ماڵ دەرنەچن، مەگەر کارێکی ناشرین و ناڕەوای ئاشکرا ئەنجام بدەن، (ئەوکاتە با لە ماڵ نەمێنن و بچن بۆ ماڵی مەحرەمێکیان)، ئا ئەوەیە سنووری خوا لە بارەی تەڵاقەوە، ئەوەی لە سنووری خوا بترازێت ئەوە ستەم لە خۆی دەکات، ئەی ئیماندار: تۆ نازانیت لە وانەیە دوای ئەو (تێکچوون و ساردییە) خوای گەورە باردودۆخیك پێش بهێنێت (کە ئاشت ببنەوە و رێك بکەونەوە و بۆیە نابێت لە ماڵ دەرچن).

(٢) کاتێك گەیشتنە ماوەی دیاریکراوی خۆیان (دوای یەك، یان ئەو دوو تەڵاقە کە خواردویانە)، ئینجا یان بیانهێڵنەوە لای خۆتان هاوڕێ لەگەڵ رەفتارو هەڵسوکەوتی چاکدا، یاخود وازیان لێبهێنن و لێیان جیاببنەوە (لە سێهەم جاردا کە تەڵاقتان خوارد) بەشێوەیەکی جوان کە مافیان پارێزراو بێت، لەکاتی جیابوونەوەی یەکجاریشدا با دوو شایەتی دادپەروەرو خواناس لە خۆتان لە نێواندا هەبێت و ئامادەی شایەتی ببن و بیپارێزن بۆ خواو لەبەر خوا، ئەوەی کە باسکرا ئەو کەسە پێ ئامۆژگاری دەکرێت کە باوەڕی بە خواو بە رۆژی دوایی هەبێت، جا ئەوەی لە خوا بترسێت و پارێزکار بێت، ئەوە خوا دەرووی لێ دەکاتەوە...

(٣) لە شوێنێکەوە رزق و رۆزی پێ دەبەخشێت کە حسابی بۆ نەکردبێت و خۆی پێی نازانێت، جا ئەوەی پشت بە خوا ببەستێت، ئەو زاتەی بەسە، بۆ ئەوەی یاریدەدەری بێت، چونکە بەڕاستی خوا کارو فەرمانی خۆی بە ئەنجام دەگەیەنێت، بێگومان خوا بۆ هەموو شتێك نەخشەیەکی دیاریکراوی بریارداوە (کە دەبێت پەیڕەوی بکرێت).

(٤) ئەو ئافرەتانەی کە نائومێد بوون لە عادەتی مانگانە لە هاوسەرەکانتان، ئەگەر کەوتنە گومانەوە کە ئاخۆ عادەتی مانگانەیان مابێت یان نا، ئەوە سێ مانگ چاوەڕێ بکەن، هەروەها ئەوانەش کە بەهۆی کەم تەمەنیەوە هێشتا نەکەوتونەتە عادەوە، ئەوانیش سێ مانگ چاوەڕێ بکەن، ئەو ئافرەتانەش کە سکیان هەیە ماوەکەیان ئەوەندەیە تا سکەکەیان دادەنێن، جا ئەوەی کە لە خوا بترسێت و پارێزکار بێت، ئەوە خواکار ئاسانی بۆ دەکات.

(٥) ئا ئەوە فەرمان و سنووری خوایە کە ناردوویەتییە خوارەوە بۆتان، ئەوەی لە خوا بترسێت و پارێزکار بێت، خوا گوناهەکانی دەسڕێتەوە و چاوپۆشی لێ دەکات و پاداشتەکەی بۆ گەورەو بێ سنوور دەکات.

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَآرُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا۟
عَلَيْهِنَّ ۚ وَإِن كُنَّ أُو۟لَٰتِ حَمْلٍ فَأَنفِقُوا۟ عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ
فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَـَٔاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ۖ وَأْتَمِرُوا۟ بَيْنَكُم بِمَعْرُوفٍ ۖ وَإِن
تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُۥٓ أُخْرَىٰ ﴿٦﴾ لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِۦ ۖ
وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُۥ فَلْيُنفِقْ مِمَّآ ءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ۚ لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا
إِلَّا مَآ ءَاتَىٰهَا ۚ سَيَجْعَلُ ٱللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ
عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِۦ فَحَاسَبْنَٰهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَٰهَا
عَذَابًا نُّكْرًا ﴿٨﴾ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَٰقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾
أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۖ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ يَٰٓأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۚ
قَدْ أَنزَلَ ٱللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَّسُولًا يَتْلُوا۟ عَلَيْكُمْ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ مُبَيِّنَٰتٍ
لِّيُخْرِجَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ مِنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ ۚ
وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ وَيَعْمَلْ صَٰلِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا
ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۖ قَدْ أَحْسَنَ ٱللَّهُ لَهُۥ رِزْقًا ﴿١١﴾ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ
سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ وَمِنَ ٱلْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ ٱلْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوٓا۟ أَنَّ
ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ ٱللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَىْءٍ عِلْمًۢا ﴿١٢﴾

(٦) ئەو ئافرەتانەی کە تەڵاقێك یان دووانیان ماوە، بەگوێرەی تواناتان جێگە و ڕێگەیان بۆ دابین بکەن لەلای خۆتان، نەکەن ئازاریان بدەن و تەنگەتاویان بکەن و زۆریان بۆ بهێنن، خۆ ئەگەر سکیان هەبوو، (ئەگەر سێ تەڵاقەش درابوون) هەر بەخێویان بکەن و مەسرەفیان بکێش هەتا سکەکەیان بەشیر گۆشکردو بەخێویان کرد ئەوە حەقی خۆیان بدەنێ، دەکرێت بەشێوەیەکی جوان و چاك راوێژ لەناویەکدا بکەن بۆ بەخێو کردنی منداڵەکە، خۆ ئەگەر پێك نەهاتن و ناکۆك بوون، ئەوە دەکرێت ئافرەتێکی‌تر منداڵەکەی بۆ بەخێو بکات و شیری پێ بدات.

(٧) جا ئەوەی دەوڵەمەندە با بەگوێرەی دەوڵەمەندیەکەی بەخشندەبێت، ئەوەیش کە کەم دەستەو هەژارە، با لەوە ببەخشێت کە خوا پێی بەخشیووە، چونکە خوا بەگوێرەی دارایی هەر کەسێك داوای بەخشین دەکات، دڵنیاش بن کە خوا دوای تەنگانە هەرزانی دەهێنێت، دوای ناخۆشی خۆشی دەهێنێت.

(٨) لە سەدەکانی پێشوودا چەندەها شارو شارۆچکە یاخی بوون لە فەرمانی پەروەردگاریان و فرستادەکانی، ئێمە زۆر بەتوندیی حسابمان بوکردن و سزایەکی توندو پرئێشمان بۆ پێشهێنان.

(٩) ئیتر گیرۆدەی بەڵای خۆیان بوون و ئەو سزایەیان چەشت کە خۆیان دەست پێشکەریان بۆکردبوو، سەرئەنجامی کارو کردەوەی خەڵکی ئەو شوێنانەش زیانێکی گەورە بوو. (ئەویش ئەمەیە کە)..

(١٠) لەقیامەتیشدا خوا سزای بەئێشی لەناو دۆزەخدا بۆ ئامادەکردوون، دەی کەواتە ئەی رۆشنبیرەکان، ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە؛ لە خوا بترسن و پارێزکار بن و دڵنیابن خوای گەورە قورئانی بۆ ئێوە دابەزاندووە..

(١١) هەروەها پێغەمبەرێك کە ئایەتە روونەکانی خواتان بەسەردا دەخوێنێتەوە، تا ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کردەوە چاکەکانیان ئەنجام داوە لە تاریکی‌یەکان دەریان بهێنێت و رزگاریان بکات و بیانخاتە ناو نوورو روناکیەوە، جا ئەوەی باوەڕ بهێنێت بەخواو کردەوەی چاك ئەنجام بدات، ئەوە دەیخاتە باخەکانی بەهەشتەوە کە چەندەها روبار بەژێر درەخت و بە بەردەم کۆشکەکانیدا دەڕوات و لەوێ ژیانی هەمیشەیی و هەتاهەتایی دەبەنە سەر، بێگومان خوا رزق و رۆزی چاك و پاك و فرەو فراوانی بۆ ئامادە کردوون.

(١٢) خوا ئەو زاتەیە کە حەوت چین ئاسمانی دروست کردووە و فەرمانی خوا لە نێوانیاندا دادەبەزێت، هەروەها بەوێنەی ئەوان فەرمانی خوا بۆ زەویش دادەبەزێت و جێ بەجێ دەکرێت، بۆ ئەوەی بزانن کە بەراستی خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە، بێگومان خوا بە زانستی و زانیاری خۆی گەمارۆی هەموو شتێکی داوە.

ترتيبها ٦٦ سُورَةُ التَّحْرِيمِ آياتها ١٢

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَزْوَٰجِكَ وَٱللَّهُ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١﴾ قَدْ فَرَضَ ٱللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَٰنِكُمْ وَٱللَّهُ مَوْلَىٰكُمْ
وَهُوَ ٱلْعَلِيمُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٢﴾ وَإِذْ أَسَرَّ ٱلنَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَٰجِهِۦ حَدِيثًا
فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِۦ وَأَظْهَرَهُ ٱللَّهُ عَلَيْهِ عَرَّفَ بَعْضَهُۥ وَأَعْرَضَ عَنۢ بَعْضٍ
فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِۦ قَالَتْ مَنْ أَنۢبَأَكَ هَٰذَا قَالَ نَبَّأَنِيَ ٱلْعَلِيمُ ٱلْخَبِيرُ
﴿٣﴾ إِن تَتُوبَآ إِلَى ٱللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِن تَظَٰهَرَا عَلَيْهِ
فَإِنَّ ٱللَّهَ هُوَ مَوْلَىٰهُ وَجِبْرِيلُ وَصَٰلِحُ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ
بَعْدَ ذَٰلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَسَىٰ رَبُّهُۥٓ إِن طَلَّقَكُنَّ أَن يُبْدِلَهُۥٓ أَزْوَٰجًا
خَيْرًا مِّنكُنَّ مُسْلِمَٰتٍ مُّؤْمِنَٰتٍ قَٰنِتَٰتٍ تَٰٓئِبَٰتٍ عَٰبِدَٰتٍ سَٰٓئِحَٰتٍ
ثَيِّبَٰتٍ وَأَبْكَارًا ﴿٥﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ قُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ
نَارًا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَٰٓئِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ
لَّا يَعْصُونَ ٱللَّهَ مَآ أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَا تَعْتَذِرُوا۟ ٱلْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

سورەتی (التحریم)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی پێغەمبەر تۆ بۆچی شتێك لە خۆت حەرام دەکەیت کە خوا بۆی حەڵاڵ کردویت، دەتەوێت بەو کارە هاوسەرەکانت رازی بکەیت؟! لەکاتێکدا هەر خوا لێخۆشبوو میهرەبانە.

(٢) بەراستی خوا هەڵوەشاندنەوەی سوێندەکانتانی بۆ بڕیارداون (بەوەی کەفارەتی بدەن)، ئەو خوایە گەورەتانە و پشتیوان و یارمەتی دەرتانە، هەر ئەویش زاتێکی زاناو دانایە.

(٣) کاتێك پێغەمبەر ﷺ قسەیەکی بەنهێنی لای هەندێك لە خێزانەکانی درکاند (کە ئەویش دایکە حفصە بوو)، جا کاتێك ئەویش باسەکەی گەیاندە دایکە عائشە خوایش پێغەمبەری ئاگادار کرد لە رازو نیازیان و باسی هەندێك لە رازەکەی کردو باسی هەندێکی نەکرد، (پێغەمبەر ﷺ گلەیی لە دایکە حفصە کرد، دەربارەی درکاندنی نهێنیەکە) دایکە حفصە پرسی: کێ ئەم هەواڵەی پێگەیاندیت؟ پێغەمبەر ﷺ وتی: خوای زاناو ئاگا منی ئاگادار کرد، (ئەم چەند ئایەتە دەربارەی رووداوێکی تایبەتیە لە ژیانی پێغەمبەردا ﷺ کە لە کتێبەکانی سیرەدا باس کراوە).

(٤) (بۆیە خوای گەورە پێیان دەفەرموێت:) ئەگەر هەردووکتان داوای تەوبە و پەشیمانی بکەن و بگەڕێنەوە بۆ لای خوا، ئەوە باشە، چونکە دڵەکانتان لەخشتە چوو بوو و ترازا بوو، خۆ ئەگەر پشتی یەکتر بگرن دژ بە پێغەمبەر ﷺ، ئەوە چاك بزانن کە خوا خۆی یاریدەدەرێتی، هەروەها جوبرەئیل و ئیماندارە چاکەکان، فریشتەکانیش لەوەودوا پشتیوانن بۆی.

(٥) ئەگەر پێغەمبەر ﷺ تەڵاقتان بدات، ئەوە نزیکە خوا هاوسەرانی چاکتر لە ئێوەی پێ ببەخشێت، موسڵمان و باوەڕدار، ملکەچی پەروەردگار، زوو لە هەڵە پەشیمان، خواپەرست و دیندار، رۆژووەوان، یان بیرو هۆشیان لەکاردایە و سەرنجی دروست کراوانی خوا دەدەن، هەروەها ئەو ئافرەتانە هەیانە بێوەن و هەیانە کچن...

(٦) ئەی ئەو کەسانەی کە باوەڕتان هێناوە خۆتان و کەسوکارتان بپارێزن لە ئاگرێك کە سووتەمەنیەکەی خەڵکی و بەردە، سەرپەرشتیاری ئەو دۆزەخ و ئاگرە، جۆرە فریشتەیەکن کە زۆر دڵرەق و توندو تیژن، نافەرمانی خوا ناکەن لە هیچ شتێکدا کە فەرمانیان پێ بدات و هەرچی فەرمانێکیان پێ بدرێت ئەنجامی دەدەن.

(٧) ئەی ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون ئەمڕۆ هیچ پاکانەیەك مەکەن، چونکە ئێوە بەراستی تەنها پاداشتی ئەو کارو کردەوانەتان دەدرێتەوە کە ئەنجامتان دەدا.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ تُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ
أَن يُكَفِّرَ عَنكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى
مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ يَوْمَ لَا يُخْزِى ٱللَّهُ ٱلنَّبِىَّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
مَعَهُۥ ۖ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَٰنِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَآ
أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَٱغْفِرْ لَنَآ ۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾
يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِىُّ جَٰهِدِ ٱلْكُفَّارَ وَٱلْمُنَٰفِقِينَ وَٱغْلُظْ عَلَيْهِمْ ۚ
وَمَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿٩﴾ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا
لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ ٱمْرَأَتَ نُوحٍ وَٱمْرَأَتَ لُوطٍ ۖ كَانَتَا تَحْتَ
عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَٰلِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا
مِنَ ٱللَّهِ شَيْـًٔا وَقِيلَ ٱدْخُلَا ٱلنَّارَ مَعَ ٱلدَّٰخِلِينَ ﴿١٠﴾
وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱمْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ
قَالَتْ رَبِّ ٱبْنِ لِى عِندَكَ بَيْتًا فِى ٱلْجَنَّةِ وَنَجِّنِى مِن فِرْعَوْنَ
وَعَمَلِهِۦ وَنَجِّنِى مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١١﴾ وَمَرْيَمَ ٱبْنَتَ
عِمْرَٰنَ ٱلَّتِىٓ أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِن رُّوحِنَا
وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَٰتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهِۦ وَكَانَتْ مِنَ ٱلْقَٰنِتِينَ ﴿١٢﴾

(٨) ئەی ئەو کەسانەی کە باوەڕتان هێناوە، ئێوە بە تەوبە و پەشیمانیەکی پوخت و دڵسۆزانەوە روو بکەنەوە خوا، ئەوسا پەروەردگارتان لە هەڵە و گوناهەکانتان خۆش دەبێت و دەتانخاتە باخەکانی بەهەشتەوە کە چەندەها و روبار بەژێر درەخت و بەردەم کۆشکەکانیدا دەڕوات، رۆژێك دێت کە خوا پێغەمبەر و ئەوانەی لە خزمەتیدان خەجاڵەت و شەرمەزار ناکات، نوورو روناکیان دەدرەوشێتەوەو دێت و دەچێت لە بەردەم و لای راستیانەوە و دەڵێن: پەروەردگارا ئەم نوورو روناکیەمان بۆ زیاد بکەو لێمان خۆش ببە، چونکە بەراستی تۆ دەسەڵاتت بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

(٩) ئەی پێغەمبەر ﷺ کۆشش بکە و بجەنگە دژی کافر و دووڕوەکان و توندو تیژبە لەسەریان، ئەوانە شوێنیان دۆزەخە، ئای کە سەرەنجامێکی خراپە.

(١٠) خوا نموونەی هێناوەتەوە بەژنی نوح و لوط بۆ ئەوانەی کە بێباوەڕن، ئەو دوو ئافرەتە هاوسەری دوو بەندەی چاك و پاکی ئێمە بوون، کەچی خیانەتیان لێ کردن (باوەڕیان پێیان نەبوو، غەیبەتیان دەکردن، گاڵتەیان پێدەکردن،...) ئیتر ئەو پێغەمبەرانە فریای هاوسەرەکانیان نەکەوتن، لە قیامەتدا بەو ژنانە دەوترێت: بچنە ناو ئاگری دۆزەخەوە لەگەڵ ئەوانەدا کە دەچنە ناوی.

(١١) هەروەها خوا نموونەی هێناوەتەوە بە هاوسەرەکەی فیرعەون بۆ ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە، کاتێك وتی: پەروەردگارا لەلای خۆت لە بەهەشتدا ماڵێکم بۆ دروست بکە (تا بەردەوام بەدیدارت شاد ببم) و لە دەست فیرعەون و کاروکردەوەی رزگارم بکە و لە دەست ئەم قەومە ستەمکارەش دەربازم بکە.

(١٢) هەروەها نموونەی هێناوەتەوە بە مەریەمی کچی عیمرانیش کە داوێنی خۆی بەپاکی راگرت، ئێمەش لەو رۆحەی کە بەدەستمانە، فوومان پێداکرد، ئەویش باوەڕی تەواوی هەبوو بەگوفتارو فەرمانەکانی پەروەردگاری و لە ریزی ملکەچ و فەرمانبەردارو خواناس و نزاکاراندا بوو.

سُورَةُ المُلْكِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (١) الَّذِي خَلَقَ
الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ (٢)
الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ۖ مَّا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَٰنِ مِن
تَفَاوُتٍ ۖ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ (٣) ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ
يَنقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ (٤) وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ
الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِّلشَّيَاطِينِ ۖ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ
السَّعِيرِ (٥) وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ ۖ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ
(٦) إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ (٧) تَكَادُ تَمَيَّزُ
مِنَ الْغَيْظِ ۖ كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ (٨)
قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنتُمْ
إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ (٩) وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ
السَّعِيرِ (١٠) فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِّأَصْحَابِ السَّعِيرِ (١١)
إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ (١٢)

سورەتی (الملك)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) گەورە و مـوبارەك و پـیرۆزە، ئـەو زاتـەی کـە هـەموو بوونەوەرو جیهانی بەدەستە، ئەو زاتـەی دەسـەڵاتی بـەسەر هەموو شتێکدا هەیە.

(٢) هەر ئەو خۆی مـردن و ژیـانی بـەدیهێناوە، تـا تـاقیتان بکاتەوە، کێتان کردەوەی چاکترو پـەسەندترە، هـەر ئـەویش زاتێکی بـاڵادەستە بـەسەر بـێباوەڕانـدا، وە لێـخۆشبووە لە ئیمانداران.

(٣) هەروەها ئەو زاتە ئاسمانەکانی بە حەوت چـین دروست کردووە، لە نێو بەدیهێنراوەکانی ئەو خوای مـیهرەبانەدا هـیچ نارێکی و ناتەواویەك بەدی ناکەیت، ئەی ئینسان: هـەرچـاو بگێرە و سەرنج بدە بزانە هیچ درزو کەم و کـوورِیەك بـەدی دەکەیت؟!

(٤) پاشان هەر سەرنج بدەو چاو بگێڕەو ورد بەرەوە جار لە دوای جارو کۆڵ مەدە، سەرسام و ملکەچ دەبیت، چاوت بە نائومێدی دەگەڕێتەوە لەکاتێکدا کە چاوت ماندووە و پەکی کەوتووە. (زانایانی ئەستێرەناس چاك لەو راستیە تێدەگەن).

(٥) سوێند بەخوا بێگومان ئێمە ئاسمانی دنیامان کردووە بە چراغان (بەهۆی ئەستێرەکانەوە کە بە شەوگاردا بەدی دەکرێن) و بەو ئەستێرانە شەیتانەکان راو دەکەین، لە قیامەتیشدا سـزاو ئـەشکەنجەی دۆزەخـمان بـۆ ئـامادە کردوون.

(٦) هەروەها بۆ ئەوانەش کە باوەڕیان بە پەروەردگاریان نیە، سزاو ئازاری دۆزەخ ئامادەیە، ئای کە چارەنووس و سەرئەنجامێکی زۆر ناسۆرو ناخۆشە...

(٧) کاتێك فرێ دەدرێنە ناوی دەنگێکی ناسازو ناخۆش و لوورەیەك لە دۆزەخەوە دەبیستن، لەکاتێکدا قـوڵپ دەدات و دەکوڵێت...

(٨) لەداخی خوانەناسان خەریکە پارچە پارچە ببێت و لێك ببێتەوە، هەر جارێك دەستە و تاقمێك فرێ دەدرێتە ناوی پاسەوانی دۆزەخ لێیان دەپرسێت: پاشە، ترسێنەرێکتان بۆ نەهات تا لەم سەرئەنجامە ئاگادارتان بکات؟!

(٩) لە وەڵامدا بەکەساسیەوە دەڵێن: با، بەڵێ، لەڕاستیدا ترسێنەرمان بۆهات، بەڵام ئێمە بڕوامان پێنەکرد و وتمان: خوا هیچی لەم بارەیەوە نەناردووە، ئێوە تەنها لە گومڕاییی گەورەدا گیرتان خواردووە و هیچیتر!!

(١٠) ئینجا دەڵێن: ئەگەر ئێمە گوێمان بگرتایە و بیرو هۆشمان بەکار بهێنایە نەدەبووینە نیشتەجێی دۆزەخ.

(١١) ئەوسا ئیتر بەناچاریی و خەجالەتیەوە دان بەگوناهو تاوانی خۆیاندا دەنێن، جـا بـا نـیشتەجێکانی دۆزەخ لەوەولاترچن.

(١٢) بەراستی ئەوانەی کە لە پەروەردگاریان دەترسن لە پەنهانیدا، بۆ ئەوان لێخۆشبوون و پـاداشـتی گـەورە ئامادەیە..

وَأَسِرُّوا۟ قَوْلَكُمْ أَوِ ٱجْهَرُوا۟ بِهِۦٓ ۖ إِنَّهُۥ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿١٣﴾ أَلَا
يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ ٱللَّطِيفُ ٱلْخَبِيرُ ﴿١٤﴾ هُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ
ٱلْأَرْضَ ذَلُولًا فَٱمْشُوا۟ فِى مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا۟ مِن رِّزْقِهِۦ ۖ وَإِلَيْهِ ٱلنُّشُورُ
﴿١٥﴾ ءَأَمِنتُم مَّن فِى ٱلسَّمَآءِ أَن يَخْسِفَ بِكُمُ ٱلْأَرْضَ فَإِذَا هِىَ
تَمُورُ ﴿١٦﴾ أَمْ أَمِنتُم مَّن فِى ٱلسَّمَآءِ أَن يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ۖ
فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ
كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ إِلَى ٱلطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَٰٓفَّٰتٍ وَيَقْبِضْنَ ۚ مَا
يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا ٱلرَّحْمَٰنُ ۚ إِنَّهُۥ بِكُلِّ شَىْءٍۭ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾ أَمَّنْ هَٰذَا ٱلَّذِى
هُوَ جُندٌ لَّكُمْ يَنصُرُكُم مِّن دُونِ ٱلرَّحْمَٰنِ ۚ إِنِ ٱلْكَٰفِرُونَ إِلَّا فِى غُرُورٍ
﴿٢٠﴾ أَمَّنْ هَٰذَا ٱلَّذِى يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُۥ ۚ بَل لَّجُّوا۟ فِى عُتُوٍّ
وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾ أَفَمَن يَمْشِى مُكِبًّا عَلَىٰ وَجْهِهِۦٓ أَهْدَىٰٓ أَمَّن يَمْشِى سَوِيًّا
عَلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾ قُلْ هُوَ ٱلَّذِىٓ أَنشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ ٱلسَّمْعَ
وَٱلْأَبْصَٰرَ وَٱلْأَفْـِٔدَةَ ۖ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ ٱلَّذِى ذَرَأَكُمْ
فِى ٱلْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلْوَعْدُ إِن كُنتُمْ
صَٰدِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ إِنَّمَا ٱلْعِلْمُ عِندَ ٱللَّهِ وَإِنَّمَآ أَنَا۠ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٦﴾

(١٣) خەڵکینە؛ چونیەکە بۆتانچ بەنهێنی قسە بکەن یان بەئاشکرا، ئەوزاتە بەهەموو ئەو خەتەرەو خەیاڵانەی دێن بەکرۆکی سینەکاندا زاناو ئاگایە.

(١٤) مەگەر خوا نازانێت کێی دروست کردووە و چۆنی دروست کردووە، لەکاتێکدا ئەو زاتە وردکارو بە سۆزو ئاگایە.

(١٥) هەر ئەو زاتە زەوی بۆ زەلیل و ملکەچ کردوون (هەرچیتان بوێت لەسەری دروستی دەکەن، چۆنتان بوێت بە کاری دەهێنن)، بگەڕێن بە هەموو گۆشە و کەنارێدا، لەو رزق و رۆزیەش بخۆن کە پێشکەشتانی دەکات، دڵنیاش بن کە سەرئەنجام گەڕانەوەتان بۆ لای ئەو زاتەیە.

(١٦) ئایا لەو زاتە ناترسن کە لە سەرووی ئاسمانەوەیە، کە بەناخی زەویدا پتانباتە خوارەوە؟! جا دەستبەجێ ئەو زەوییە بێتە لەرزەو جولە...

(١٧) یاخود لەو زاتە ناترسن کە لە سەروو ئاسماندایە کە بایەکی بەهێز هەڵکاتە سەرتان و بەرد بارانتان بکات؟! ئەوسا دەزانن هەڕەشەی من چۆن بووە.

(١٨) سوێند بەخوا بێگومان خەڵکانی‌تری پێش ئەمان بروایان بەپێغەمبەرانی ئێمە نەکرد ئاشکرایە چ بەڵایەکم بەسەرهێنان و چۆن تەمێم کردن.

(١٩) ئایا سەرنجی باڵندەیان نەداوە بەسەریانەوە پۆل پۆل دەفرن و باڵەکانیان لێك دەنێن، ئەو باڵندانە جگە خوای میهرەبان کەس بە ئاسمانەوە ڕاگیریان ناکات، بەڕاستی ئەو زاتە بە هەموو شتێك بینایە و هیچی لێ ون نابێت و چاودێری هەموو دروستکراوانی دەکات (فرۆکە و کەشتی ئاسمانی و.. هتد، هەر ئەو زاتە بە هۆ کارەکان لە ئاسماندا هاتووچۆیان پێدەکات و رایان دەگرێت).

(٢٠) ئایا کێیە ئەو کەسە خۆی بەسەربازو بەرگریکەر لە ئێوە دەزانێت و وا دەنوێنێت کە دەتوانێت بەبێ خوای میهرەبان سەرتان بخات و پایەدارتان بکات؟! نەخێر، کافران تەنها لە خەڵەتاویدان و هیچی‌تر؟!

(٢١) یاخود کێ‌یە ئەوەی کە رزق و رۆزیتان پێدەبەخشێت، ئەگەر خوا لێتان بگرێتەوە؟! نەخێر، بەو تاقی کردنەوەیەش بێ‌باوەڕان هەر لە گومرایی و سەرلێشێواوی و دوورە پەرێزی لە بەرنامەی خوا رۆچوون!

(٢٢) جا ئایا ئەو کەسەی کە دەمەو ڕووکەوتووەو بەو حاڵەوە دەڕوات، چاکتر ڕێگە دەزانێت؟ یان ئەو کەسەی کە بەسەر شەقامێکی راست و ڕەواندا بە ڕێك و پێکی دەڕوات بە ڕێوە؟!

(٢٣) ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: هەر خوایە، کە ئێوەی دروستکردووە و دەزگای بینین و بیستن و تێگەیشتنی پێ‌بەخشیون، کەچی کەمتان شوکرانە بژێر و سوپاسگوزاران.

(٢٤) هەروەها پێیان بڵێ: هەر ئەو خوایە؛ ئێوەی لە خاکی زەوی پێگەیاندووە، گەڕانەوە و کۆ کردنەوەشتان بۆ لای ئەوە.

(٢٥) بێ‌باوەڕان دەڵێن: باشە، کەی ئەم بەڵێنە دێتە دی، (زیندووکردنەوە و لێپرسینەوە) ئەگەر ئێوە راستگۆن؟!

(٢٦) پێیان بڵێ: زانیاری ئەو کاتە لای خوایە، من تەنها بێدار کەرەوەیەکی ئاشکرام.

فَلَمَّا رَأَوۡهُ زُلۡفَةً سِيٓـَٔتۡ وُجُوهُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَقِيلَ هَٰذَا ٱلَّذِي
كُنتُم بِهِۦ تَدَّعُونَ ﴿٢٧﴾ قُلۡ أَرَءَيۡتُمۡ إِنۡ أَهۡلَكَنِيَ ٱللَّهُ وَمَن مَّعِيَ
أَوۡ رَحِمَنَا فَمَن يُجِيرُ ٱلۡكَٰفِرِينَ مِنۡ عَذَابٍ أَلِيمٖ ﴿٢٨﴾ قُلۡ هُوَ
ٱلرَّحۡمَٰنُ ءَامَنَّا بِهِۦ وَعَلَيۡهِ تَوَكَّلۡنَاۖ فَسَتَعۡلَمُونَ مَنۡ هُوَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ
﴿٢٩﴾ قُلۡ أَرَءَيۡتُمۡ إِنۡ أَصۡبَحَ مَآؤُكُمۡ غَوۡرٗا فَمَن يَأۡتِيكُم بِمَآءٖ مَّعِينِۭ ﴿٣٠﴾

سُورَةُ القَلَمِ — ترتيبها ٦٨ — آياتها ٥٢

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

نٓۚ وَٱلۡقَلَمِ وَمَا يَسۡطُرُونَ ﴿١﴾ مَآ أَنتَ بِنِعۡمَةِ رَبِّكَ بِمَجۡنُونٖ ﴿٢﴾
وَإِنَّ لَكَ لَأَجۡرًا غَيۡرَ مَمۡنُونٖ ﴿٣﴾ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٖ ﴿٤﴾
فَسَتُبۡصِرُ وَيُبۡصِرُونَ ﴿٥﴾ بِأَييِّكُمُ ٱلۡمَفۡتُونُ ﴿٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
أَعۡلَمُ بِمَن ضَلَّ عَن سَبِيلِهِۦ وَهُوَ أَعۡلَمُ بِٱلۡمُهۡتَدِينَ ﴿٧﴾ فَلَا تُطِعِ
ٱلۡمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾ وَدُّواْ لَوۡ تُدۡهِنُ فَيُدۡهِنُونَ ﴿٩﴾ وَلَا تُطِعۡ كُلَّ
حَلَّافٖ مَّهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٖ مَّشَّآءِۭ بِنَمِيمٖ ﴿١١﴾ مَّنَّاعٖ لِّلۡخَيۡرِ مُعۡتَدٍ
أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عُتُلِّۭ بَعۡدَ ذَٰلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾ أَن كَانَ ذَا مَالٖ وَبَنِينَ
﴿١٤﴾ إِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِ ءَايَٰتُنَا قَالَ أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

(٢٧) کاتێك بینیان ئەو بەڵێنە خواییە یەخەیان پـێ دەگـرێت، چروچاوی ئەوانەی کە باوەڕیان نەبووە، تاڵ و ترش و ناشرین دەکرێت، ئەوسا پێیان دەوترێت ئا ئەمە ئەو بەڵێنەیە کە پێتان دەدرا.

(٢٨) هەروەها پێیان بڵێ: باشە، ئەگەر خوا، من و هەموو ئەو کەسانەی کە شوێنم کە وتوون لەنـاو بـەرێت، یـان بـەزەیی پیاماندا بێتەوە، ئەوسا کێ هەیە بێباوەڕان لە سزای پر ئێشی دۆزەخ رزگار بکات؟! (ئەگەر لەسەر یاخی بوونیان بەردەوام بن)

(٢٩) هەروەها بڵێ: ئێمە خوای میهرەبانمان هـەیەو بـاوەڕی بتەومان پێیەتی و پشت و پەنامان هەر ئەوە، جا ئیتر رۆژێك دێت کە بە روونـی بـۆتان دەردەکـەوێت کـێ لەگـومرایـی ئاشکراداگیری خواردووە و سەری لێ شێواوە.

(٣٠) پێیان بڵێ: هەواڵم بدەنێ باشە ئەگەر ئاوەکەتان رۆچوو، کێ دەتوانێت ئاوی سازگارو رەوانتان بۆ بەدەست بـهێنێت؟! (جگە لە خوای میهرەبان).

سورەتی (القلم)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سەرنجی سەرتای سوورەتی (الشوری) بدە.

(٢) سوێند بە پێنووس و ئەوەی کە دەینوسن (ئەم سوێند خواردنە نیشانەی نرخی خوێندن و زانستیە لای خوای گەورە).

(٢) ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ بەهۆی نازو نیعمەتی پەروەردگارتەوە دووریت لە شێتی‌یەوە (وەکو نەفامان دەڵێن).

(٣) بێگومان پاداشتێکی نەبراوە وبەردەوام بۆ تۆ ئامادەیە.

(٤) بەڕاستی تۆ لەسەر رەوشت و خوویەکی زۆر جوان و پەسەند و بێ‌وێنە و مەزنیت.

(٥) سەرئەنجام تۆ دەبینیت و دەزانیت و ئەوانیش دەبینن و دەزانن....

(٦) شێتێتی بە کامتانەوەیە.

(٧) بەراستی پەروەردگارت خۆی دەزانێت، کێ لە رێبازی ئەو لایداوە و گومرا بووە، کێیش رێبازی هیدایەت و ئیمانی گرتۆتەبەر و راستە لەگەڵ خوادا.

(٨) تۆ هەرگیز بەقسەی ئەوانە مەکە کە باوەڕیان بە تۆ نیە و بەرنامەکەی تۆ بە درۆدەزانن.

(٩) ئەوانە ئاواتەخوازن کە تۆ نەرمی بنوێنیت ئینجا ئەوانیش نەرمی بنوێنن.

(١٠) بەقسەی هەموو ئەوانە مەکە کە زۆر سوێند دەخۆن و زۆر سووك و ریسوان...

(١١) ئەوانەی کە بە شوێن عەیب و عاردا دەگەڕێن و دووزمانی دەکەن و فیتنە دەگێڕن و حەزیان لە ئاشووبە.

(١٢) زۆر دژی خێرو چاکەن و دەستدرێژی دەکەن و گوناهـ ئەنجام دەدەن و پیلان دەگێڕن.

(١٣) لەهەمان کاتدا ئێسك تاڵ و رەوشت ناشرین و ناکەس بەچەو باوك نادیارن...

(١٤) هەریەکەیان بەوە دەنازێت کە هەندێك ماڵ و سامان و کوڕی هەیە...

(١٥) کاتێك ئایەتەکانی ئێمەی بەسەردا دەخوێنرێتەوە بێباکـانە دەڵـێت: ئـەمە داسـتانی پـێشووەکـانە، ئـەمە بەسەرهاتی دێرینە.

سَنَسِمُهُۥ عَلَى ٱلْخُرْطُومِ ﴿١٦﴾ إِنَّا بَلَوْنَٰهُمْ كَمَا بَلَوْنَآ أَصْحَٰبَ ٱلْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا۟
لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٧﴾ وَلَا يَسْتَثْنُونَ ﴿١٨﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَآئِفٌ مِّن رَّبِّكَ
وَهُمْ نَآئِمُونَ ﴿١٩﴾ فَأَصْبَحَتْ كَٱلصَّرِيمِ ﴿٢٠﴾ فَتَنَادَوْا۟ مُصْبِحِينَ ﴿٢١﴾ أَنِ
ٱغْدُوا۟ عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰرِمِينَ ﴿٢٢﴾ فَٱنطَلَقُوا۟ وَهُمْ يَتَخَٰفَتُونَ ﴿٢٣﴾
أَن لَّا يَدْخُلَنَّهَا ٱلْيَوْمَ عَلَيْكُم مِّسْكِينٌ ﴿٢٤﴾ وَغَدَوْا۟ عَلَىٰ حَرْدٍ قَٰدِرِينَ ﴿٢٥﴾ فَلَمَّا
رَأَوْهَا قَالُوٓا۟ إِنَّا لَضَآلُّونَ ﴿٢٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٢٧﴾ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُل
لَّكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾ قَالُوا۟ سُبْحَٰنَ رَبِّنَآ إِنَّا كُنَّا ظَٰلِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَأَقْبَلَ
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَلَٰوَمُونَ ﴿٣٠﴾ قَالُوا۟ يَٰوَيْلَنَآ إِنَّا كُنَّا طَٰغِينَ ﴿٣١﴾ عَسَىٰ
رَبُّنَآ أَن يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِّنْهَآ إِنَّآ إِلَىٰ رَبِّنَا رَٰغِبُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَٰلِكَ ٱلْعَذَابُ ۖ وَلَعَذَابُ
ٱلْءَاخِرَةِ أَكْبَرُ ۚ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ
﴿٣٤﴾ أَفَنَجْعَلُ ٱلْمُسْلِمِينَ كَٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٣٥﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ
لَكُمْ كِتَٰبٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٣٧﴾ إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَكُمْ أَيْمَٰنٌ
عَلَيْنَا بَٰلِغَةٌ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ۙ إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾ سَلْهُمْ أَيُّهُم
بِذَٰلِكَ زَعِيمٌ ﴿٤٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَآءُ فَلْيَأْتُوا۟ بِشُرَكَآئِهِمْ إِن كَانُوا۟ صَٰدِقِينَ ﴿٤١﴾
يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى ٱلسُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾

(١٦) ئێمە سەرئەنجام لووتی داخ دەکەین و سەری لووتی ڕەش دەکەین.
(١٧) بەڕاستی ئێمە ئەو خەڵکەمان تاقی کردەوە هەروەك خاوەنانی باخەکەمان تاقیکردەوە، کاتێك سوێندیان کە خوارد بێگومان بەیانی دەیچنن.
(١٨) بێ ئەوەی بڵێن بەپشتیوانی خوا، (یان بەو مەبەستەی هیچی پێوە نەهێڵین بۆ هەژاران)...
(١٩) ئەوسا پەروەردگارت بەڵایەکی داباراند بەسەر باخەکەدا لەکاتێکدا ئەوان خەوتبوون...
(٢٠) ئیتر وەك باخێکی لێهات؛ کە هەمووی چنرابێتەوە و هیچی پێوە نەما بێت...
(٢١) ئەوسا بەیانی زوو یەکتریان ئاگادار کرد و ووتیان:...
(٢٢) با بچین بۆ سەر باخ و بێستانەکەمان ئەگەر بڕیارە بیچنین...
(٢٣) ئەوسا دەرچوون بەنهێنی و بەهێواشی دەڕۆیشتن، بە چپە قسەیان دەکرد..
(٢٤) دەیانوت: نابێت ئەمڕۆ هەژاران پێمان بزانن و ڕوو بکەنە باخەکەمان..
(٢٥) بەیانی زوو بۆی دەرچوون، وایان دەزانی کە توانیویانە هەژاران بێبەش بکەن.
(٢٦) کاتێك گەیشتنە باخە وێرانەکە و بینیان وتیان: وادیارە ئێمە ون بووین و ڕێمان هەڵە کردووە...
(٢٧) دوای ئەوەی دڵنیا بوون ڕێیان هەڵە نەکردوە، وتیان: نەخێر، بەڵکو ئێمە بێبەش کراوین...
(٢٨) لە هەموویان ژیرتر وتی: پێم نەوتن کە حەق وایە تەسبیحات و ستایش و سوپاسگوزاریی خوا بکەن؟
(٢٩) ئەوسا هەموو وتیان: پاکی و بێگەردی بۆ پەروەردگارمانە، بەڕاستی ئێمە ناحەقیمان کرد.
(٣٠) ئەوسا ڕویان کردە یەکترو دەستیان کردە لۆمەکردن و سەرزەنشت کردنی یەکتری و...
(٣١) وتیان: هاوار بۆ ئێمە، بەڕاستی ئێمە پیاو خراپ و لە سنوور دەرچوو بووین (کەی ئەو ڕەزیلییە ڕاستە)!!
(٣٢) ئومێدەوارین کە پەروەردگارمان لەم باخە باشترمان پێ ببەخشێت (ئێمە ئیتر تەمێ بووین، دەرس و ئامۆژگاریمان وەرگرت) ئیتر ئێمە بەڕاستی بەهیوای ڕەزامەندی خوا هەوڵ دەدەین و بەهیوای بە خششی ئەوین.
(٣٣) سزای ئەم ژیانە ئاوایە و سزاو ئازاری قیامەتیش سەختترە ئەگەر خەڵکی بیانزانیایە.
(٣٤) بەڕاستی بۆ خواناس و پارێزکاران باخەکانی بەهەشتی پڕ لە نازو نیعمەت لە لای پەروەردگاریان ئامادەیە.
(٣٥) ئایا ڕەوایە پاداشتی موسڵمانان وەك تاوانبار و تاوانکارآن بێت؟!
(٣٦) ئەوە چیتانە؟ چۆن حوکم و بڕیاری ناڕەوای وا دەردەکەن!!
(٣٧) ئایا کتێبێکی ئاسمانیتان بۆ هاتووە، تا تیایدا بخوێنن؟!..
(٣٨) تا هەرچی ئێوە بتانەوێت بە ئارەزووی خۆتان هەڵی بژێرن؟!
(٣٩) یان سوێندتان لەسەرمانە کەتا ڕۆژی قیامەت هەر چیتان بوێت ئەوە بێت؟!
(٤٠) پرسیاریان لی بکە بزانە کامیان زامنی ئەو کارەیە!!
(٤١) ئایا ئەمانە شەریك و هاوبەشیان هەیە لەم بڕیارەدا، کوان؟ دەبا بیانهێنن ئەگەر ڕاست دەکەن؟
(٤٢) ڕۆژێك دێت پەردە لەسەر هەموو شتێك لادەدرێت و لاق دەردەکەوێت، خوانەناسان بانگ دەکرێن بۆ سوژدە بردن، بەڵام ناتوانن.

خَٰشِعَةً أَبۡصَٰرُهُمۡ تَرۡهَقُهُمۡ ذِلَّةٞۖ وَقَدۡ كَانُواْ يُدۡعَوۡنَ إِلَى ٱلسُّجُودِ وَهُمۡ سَٰلِمُونَ
(٤٣) فَذَرۡنِي وَمَن يُكَذِّبُ بِهَٰذَا ٱلۡحَدِيثِۖ سَنَسۡتَدۡرِجُهُم مِّنۡ حَيۡثُ
لَا يَعۡلَمُونَ (٤٤) وَأُمۡلِي لَهُمۡۚ إِنَّ كَيۡدِي مَتِينٌ (٤٥) أَمۡ تَسۡـَٔلُهُمۡ أَجۡرٗا فَهُم
مِّن مَّغۡرَمٖ مُّثۡقَلُونَ (٤٦) أَمۡ عِندَهُمُ ٱلۡغَيۡبُ فَهُمۡ يَكۡتُبُونَ (٤٧) فَٱصۡبِرۡ
لِحُكۡمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُن كَصَاحِبِ ٱلۡحُوتِ إِذۡ نَادَىٰ وَهُوَ مَكۡظُومٞ (٤٨) لَّوۡلَآ
أَن تَدَٰرَكَهُۥ نِعۡمَةٞ مِّن رَّبِّهِۦ لَنُبِذَ بِٱلۡعَرَآءِ وَهُوَ مَذۡمُومٞ (٤٩) فَٱجۡتَبَٰهُ رَبُّهُۥ
فَجَعَلَهُۥ مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ (٥٠) وَإِن يَكَادُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَيُزۡلِقُونَكَ بِأَبۡصَٰرِهِمۡ
لَمَّا سَمِعُواْ ٱلذِّكۡرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُۥ لَمَجۡنُونٞ (٥١) وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ لِّلۡعَٰلَمِينَ (٥٢)

سُورَةُ الحَاقَّةِ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
ٱلۡحَآقَّةُ (١) مَا ٱلۡحَآقَّةُ (٢) وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلۡحَآقَّةُ (٣) كَذَّبَتۡ ثَمُودُ
وَعَادُۢ بِٱلۡقَارِعَةِ (٤) فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهۡلِكُواْ بِٱلطَّاغِيَةِ (٥) وَأَمَّا
عَادٞ فَأُهۡلِكُواْ بِرِيحٖ صَرۡصَرٍ عَاتِيَةٖ (٦) سَخَّرَهَا عَلَيۡهِمۡ
سَبۡعَ لَيَالٖ وَثَمَٰنِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومٗاۖ فَتَرَى ٱلۡقَوۡمَ فِيهَا صَرۡعَىٰ
كَأَنَّهُمۡ أَعۡجَازُ نَخۡلٍ خَاوِيَةٖ (٧) فَهَلۡ تَرَىٰ لَهُم مِّنۢ بَاقِيَةٖ (٨)

(٤٣) ئەوانە؛ ئەو رۆژە چاویان شۆڕە و زەلیلی و خەجاڵەتی بەتەواوی دایان دەگرێت، چونکە کاتی خۆی بانگ دەکران بۆ نوێژکردن و سوژدە بردن، لە کاتێکدا لەوپەڕی تەندروستی و سەربەستیدا بوون (بەڵام گاڵتەیان پێی دەهات).
(٤٤) وازم لێ بهێنە بۆ ئەوانەوی کە بروا بەم گوفتارە ناهێنن، ئێمە ئەوانە بۆ سەرەنجامی ناکامیان بەرەبەرە کێش دەکەین، بێ ئەوەی بە خۆیان بزانن و هەستی پێ بکەن.
(٤٥) مـــن مـۆڵەتیان دەدەم، بـەڵام هـەرگیز لە سـزای ئـێمە رزگاریان نابێت چونکە بێگومان دەسەڵاتمان تۆکمەیە.
(٤٦) ئەی ئایا تۆ داوای کرێیان لێدەکەیت، تا قـەرزار بـاری زۆر ببن و نەتوانن لە ژێری دەرچن؟!
(٤٧) ئەی ئایا ئەوانە غەیب زانن و لە نهێنیەکان ئاگادارن، تا بۆ خۆیان شت یاداشت بکەن و دژایەتی ئیسلام بکەن؟
(٤٨) ئەی پێغەمبەر ﷺ تو خۆراگربە لە بەرامـبەر فـەرمانی پەروەردگارتەوە، نەکەیت وەك هاوەڵ و خاوەنی نەهەنگەکە بیت (کە یونس پێغەمبەرە) لە کاتێکدا کـە دڵـی پـر بـوو لە خەفەت و پەژارەیەکی زۆرو پاڕایەوە و لاڵایەوە...
(٤٩) ئەگەر رەحمەت و بەخشندەیی پەروەردگاری فریای نەکەوتایە هەروا لەو دەشتەدا بەبێ ناز دەمایەوە...
(٥٠) بەڵام پەروەردگاری هەڵی بژاردو خستیە ریزی چاکانەوە (دوای نزاو پەشیمانی).
(٥١) (ئەی پێغەمبەر ﷺ) بەڕاستی ئەوانەی کە کافرو بێباوەڕن کاتێك کە گوێیان لە قورئان دەبێت نـزیکە بـە چاویان هەڵتدێرن، دەڵێن: ئەم پێغەمبەرە دەستی لی وەشێنراوە.
(٥٢) لەکاتێکدا قورئان تەنها بریتیە لە یادخستنەوە و بێدارخەرەوەی هەموو خەڵکی ئەم جیهانە (ئەگەر تێفکرن).

سورەتی (الحاقة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) [الحاقە] یەکێکە لە ناوەکانی رۆژی قیامەت ئەوە دەگەیەنێت کە لەو رۆژەدا خوای گەورە حەق و راستی بەتەواوی دەچەسپێنێت.
(٢) (ئینجا پرسیار دەکات و زیاتر گرنگی ئەو رۆژە دەخاتە بەرچاو) دەبێت چی بێت ئەو رۆژە؟!
(٣) جا تۆ چووزانی ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەی ئادەمیزاد، ئەو رۆژە چیە و چۆنە و چ تەنگانەیەکە؟
(٤) ثمود قەومی صالح، عاد قەومی هود ئەو رۆژەیان بە درۆزانی.
(٥) ئەوە بوو گەلی ثمودمان بەدەنگێکی سامناکی گەورەی تۆقێنەر لەناوبرد.
(٦) گەلی عادیش بەرەشەبایەکی ساردی بەهێزی وێرانگەر لەناوبران.
(٧) حەوت شەوو هەشت رۆژ هەڵی کردە سەریان، بەردەوام و بەهێز دەتبینی (ئەگەر لەوێ بویتایە) ئەو خەڵکە هەموو لاڵ و پاڵ لێی دەکەوتن هەروەك قەدی دارخورمای لە ریشە هەڵکەنراو، (چۆن بەئاسانی دەکـەوێت و شەق دەباتو لەت و پەت دەبێت).
(٨) جا ئایا دەبینیت کەسیان مابێت و کەسیان رزگاری بووبێت؟!

وَجَآءَ فِرْعَوْنُ وَمَن قَبْلَهُۥ وَٱلْمُؤْتَفِكَٰتُ بِٱلْخَاطِئَةِ ﴿٩﴾ فَعَصَوْا۟ رَسُولَ
رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَّابِيَةً ﴿١٠﴾ إِنَّا لَمَّا طَغَا ٱلْمَآءُ حَمَلْنَٰكُمْ فِى ٱلْجَارِيَةِ
﴿١١﴾ لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَآ أُذُنٌ وَٰعِيَةٌ ﴿١٢﴾ فَإِذَا نُفِخَ فِى ٱلصُّورِ
نَفْخَةٌ وَٰحِدَةٌ ﴿١٣﴾ وَحُمِلَتِ ٱلْأَرْضُ وَٱلْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَٰحِدَةً ﴿١٤﴾
فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ ٱلْوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾ وَٱنشَقَّتِ ٱلسَّمَآءُ فَهِىَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ
﴿١٦﴾ وَٱلْمَلَكُ عَلَىٰٓ أَرْجَآئِهَا ۚ وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَٰنِيَةٌ
﴿١٧﴾ يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنكُمْ خَافِيَةٌ ﴿١٨﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوتِىَ
كِتَٰبَهُۥ بِيَمِينِهِۦ فَيَقُولُ هَآؤُمُ ٱقْرَءُوا۟ كِتَٰبِيَهْ ﴿١٩﴾ إِنِّى ظَنَنتُ أَنِّى مُلَٰقٍ
حِسَابِيَهْ ﴿٢٠﴾ فَهُوَ فِى عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٢١﴾ فِى جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢٢﴾
قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿٢٣﴾ كُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ هَنِيٓـًٔا بِمَآ أَسْلَفْتُمْ فِى ٱلْأَيَّامِ
ٱلْخَالِيَةِ ﴿٢٤﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوتِىَ كِتَٰبَهُۥ بِشِمَالِهِۦ فَيَقُولُ يَٰلَيْتَنِى لَمْ أُوتَ كِتَٰبِيَهْ
﴿٢٥﴾ وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ ﴿٢٦﴾ يَٰلَيْتَهَا كَانَتِ ٱلْقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾ مَآ أَغْنَىٰ
عَنِّى مَالِيَهْ ۜ ﴿٢٨﴾ هَلَكَ عَنِّى سُلْطَٰنِيَهْ ﴿٢٩﴾ خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ ٱلْجَحِيمَ
صَلُّوهُ ﴿٣١﴾ ثُمَّ فِى سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَٱسْلُكُوهُ ﴿٣٢﴾ إِنَّهُۥ
كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ ٱلْمِسْكِينِ ﴿٣٤﴾

(٩) فیرعەون و ئەوانەی پێش ئەویش و دانیشتوانی دێهاتە ژێرەو ژوور بووەکان، دەستیان دایە تاوان و خراپە.
(١٠) هەریەکێك لەوانە سەرپێچی و سەرکەشییان نواند بەرامبەر پێغەمبەری پەروەردگاریان ئەوسا ئەو زاتەش گرتنی بەگرتنێکی سەخت.
(١١) بەراستی ئێمە کاتێك ئاو لە سنوور دەرچوو (لە کاتی تۆفانەکەی نوح دا) ئێوەمان لە کەشتیدا هەڵگرت (کە بریتی بوون لە باو و باپیرانی ئێوە).
(١٢) تا بیکەینە یادگاری و بێدارکەرەوە بۆ ئێوە و لەگوێی بگرێت ئەو کەسانەی هۆشمەندن.
(١٣) ئینجا کاتێك یەکجار فووکرا بە صوردا.
(١٤) زەوی و کێوەکان هەڵگیران و یەککەرەت دران بەیەکدا.
(١٥) لەو ڕۆژەدا ئیتر قیامەت بەرپا دەبێت.
(١٦) ئاسمان هەمووی شەق و پەق دەبێت و لێك دەترازێت و شل و شۆڵ دەبێت.
(١٧) فریشتەکان لە گۆشە و کەناری (جیهانی نوێ) دا ئامادە دەبن، تەختی پەروەردگارت ئەو ڕۆژە هەشت هەڵی دەگرێت (هەشت فریشتە یان هەشت دەستە) بەسەر سەریانەوە.
(١٨) لەو ڕۆژەدا پیشان دەدرێن، هیچ شتێك لە نهێنیەکانتان شاراوە نی یە.
(١٩) جا ئەوەی نامەی کردەوەکانی درایە دەستی ڕاستی، ئەوە (بەدڵخۆشیەکی بێ‌سنوورەوە بە هاوەڵ و ناسیاوانی) دەڵێت:ها ئەوەتا نامەی کردەوەکانم بیگرن و بخوێننەوە و تەماشای بکەن.
(٢٠) بەراستی من کاتی خۆی سوور دەمزانی و دڵنیابووم کە بەم لێپرسینەوەیە دەگەم!!
(٢١) جا ئەو بەختەوەرە لە ژیانێکی پر لە شادی و کامەرانیدا دەژی کە زۆر پێی ڕازیە...
(٢٢) لە بەهەشتی بەرزو بڵندا، (لە باخچەکانی سەر لوتکەی لاپاڵی شاخەکاندا لەناو کۆشك و تەلارەکاندا).
(٢٣) میوەهاتی زۆر بە درەختەکانیەوە شۆڕ بۆتەوە و لێکردنەوەی ئاسانە و لە دەست ڕەس دایە.
(٢٤) ئینجا پێیان دەوترێت: بخۆن و بخۆنەوە نۆشتان بێت، بەهۆی دەست پێشکەریتان لە ڕۆژگاری ڕابوردودا.
(٢٥) بەڵام ئەوەی نامەی کردەوەکانی دەدرێتە دەستی چەپی، ئەوە دەڵێت: خۆزگە نامەی کردەوەکانم پێ نەدرایە.
(٢٦) هەر نەمزانیایە لێپرسینەوەم چۆن دەبێت.
(٢٧) خۆزگە مردنەکەم یەکجاریی بوایە (ئاوا زیندوو نەکرامایەتەوە).
(٢٨) ئەوەتە، ئەو ماڵ و سامانەی کە بووم، فریام نەکەوت (بەڵکو نەماو تەفر و تونا بوو).
(٢٩) ئەو دەسەڵاتەی کە بووم لە دەستمدا نەماو لە دەستم چوو.
(٣٠) (ئەوسا ئیتر فەرمان دەدرێت) ئادەی بیگرن و کۆت و زنجیر لە دەست و قاچ و ملی بئاڵێنن.
(٣١) لەوەودوا بەرەو دۆزەخ ڕاپێچی بکەن و بیبەن و بیخەنە ناوی.
(٣٢) پاشان بەزنجیرێکی حەفتا گەزی بیبەسنەوە (بەکۆڵەکە و ستون و پایەکانی ناو دۆزەخەوە).
(٣٣) چونکە بەراستی ئەمە کاتی خۆی ئیمان و باوەڕی بەخوای گەورە نەبوو (بە تەمای زیندوبوونەوە و لێپرسینەوە نەبوو).
(٣٤) هانی کەسی نەدەدا کە خواردن و خۆراك ببەخشن بەهەژارو بێ نەواکان (بەڵکو هەر خەمی خۆی بوو).

فَلَيۡسَ لَهُ ٱلۡيَوۡمَ هَٰهُنَا حَمِيمٞ ﴿٣٥﴾ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنۡ غِسۡلِينٖ ﴿٣٦﴾ لَّا يَأۡكُلُهُۥٓ
إِلَّا ٱلۡخَٰطِـُٔونَ ﴿٣٧﴾ فَلَآ أُقۡسِمُ بِمَا تُبۡصِرُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تُبۡصِرُونَ ﴿٣٩﴾
إِنَّهُۥ لَقَوۡلُ رَسُولٖ كَرِيمٖ ﴿٤٠﴾ وَمَا هُوَ بِقَوۡلِ شَاعِرٖۚ قَلِيلٗا مَّا تُؤۡمِنُونَ ﴿٤١﴾
وَلَا بِقَوۡلِ كَاهِنٖۚ قَلِيلٗا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾ تَنزِيلٞ مِّن رَّبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٤٣﴾ وَلَوۡ
تَقَوَّلَ عَلَيۡنَا بَعۡضَ ٱلۡأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذۡنَا مِنۡهُ بِٱلۡيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعۡنَا
مِنۡهُ ٱلۡوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنكُم مِّنۡ أَحَدٍ عَنۡهُ حَٰجِزِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِنَّهُۥ لَتَذۡكِرَةٞ
لِّلۡمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ وَإِنَّا لَنَعۡلَمُ أَنَّ مِنكُم مُّكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِنَّهُۥ لَحَسۡرَةٌ عَلَى
ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنَّهُۥ لَحَقُّ ٱلۡيَقِينِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحۡ بِٱسۡمِ رَبِّكَ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

سُورَةُ المَعَارِج — ترتيبها ٧٠ — آياتها ٤٤

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سَأَلَ سَآئِلُۢ بِعَذَابٖ وَاقِعٖ ﴿١﴾ لِّلۡكَٰفِرِينَ لَيۡسَ لَهُۥ دَافِعٞ ﴿٢﴾ مِّنَ
ٱللَّهِ ذِي ٱلۡمَعَارِجِ ﴿٣﴾ تَعۡرُجُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ إِلَيۡهِ فِي
يَوۡمٖ كَانَ مِقۡدَارُهُۥ خَمۡسِينَ أَلۡفَ سَنَةٖ ﴿٤﴾ فَٱصۡبِرۡ صَبۡرٗا جَمِيلًا ﴿٥﴾
إِنَّهُمۡ يَرَوۡنَهُۥ بَعِيدٗا ﴿٦﴾ وَنَرَىٰهُ قَرِيبٗا ﴿٧﴾ يَوۡمَ تَكُونُ ٱلسَّمَآءُ كَٱلۡمُهۡلِ
﴿٨﴾ وَتَكُونُ ٱلۡجِبَالُ كَٱلۡعِهۡنِ ﴿٩﴾ وَلَا يَسۡـَٔلُ حَمِيمٌ حَمِيمٗا ﴿١٠﴾

(٣٥) کەواتە ئەمرۆ ئا لێرە هیچ دڵسۆزێکی نی یە.
(٣٦) خۆراکیشی تەنها لەکێم و زوخاوی داچۆڕاو نەبێت هیچی تر نی یە.
(٣٧) کە، کەس نایخوات، جگە لە تاوانباران.
(٣٨) سوێندم بەو شتانەی کە دەیبینن.
(٣٩) بەوەش کە نایبینن و نادیارن.
(٤٠) بەراستی ئەم قورئانە لە زاری پێغەمبەرێکی بەرێزەوە پێتان رادەگەیەنرێت، یاخود لە رێگەی فرستادەیەکی بەرێزەوە پێتان دەگات کە جوبرەئیلی فریشتەیە.
(٤١) دڵنیابن کە ئەم قورئانە گوفتاری شاعیر نیە، ئەوە بۆ زۆر کەمتان باوەڕ دەهێنن؟!
(٤٢) گوفتاری فالچی و زێوانیش نیە، ئەوە بۆ زۆر کەمتان یاداوەری وەردەگرن؟!
(٤٣) بەڵکو ئەم قورئانە لەلایەن پەروەردگاری جیهانەکانەوە رەوانە کراوە و نێردراوەتە خوارەوە.
(٤٤) خۆ ئەگەر محمد ﷺ هەندێك قسەو گوفتار بەدەم ئێمەوە هەڵبەستایە.
(٤٥) ئەوە بەهێزو دەسەڵاتی خۆمان دەمانگرت.
(٤٦) لەوەودوا رەگی دڵیمان دەپچڕاندو لە ناوماندەبرد.
(٤٧) ئەوسا هیچ کەسێك نەدەبوو لە ئێوە بتوانێت بەربەست و بەرگری بکات لە تۆڵەی ئێمە.
(٤٨) بەراستی ئەم قورئانە یاداوەری و یادخستنەوەیە بۆ پارێزکاران و خواناسان.
(٤٩) ئێمە بەراستی چاك دەزانین کەلە ئێوەدا کەسانێك هەن و پەیدادەبن ئەم قورئانە بەدرۆ دەزانن.
(٥٠) بێگومان قورئان لە رۆژی دوایدا دەبێتە هۆی ئاهو ناڵە و پەشیمانی بێ‌سنوور بۆ بێ‌باوەڕان.
(٥١) بەراستی ئەم قورئانە حەق و راستەقینەیەکی دڵنیا بەخشە بە ئیمانداران.
(٥٢) کەواتە ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار؛ بەردەوام تەسبیحات و ستایشی پەروەردگاری مەزن و گەورەت بکە. (ناوی پیرۆزی با هەمیشە ویردی سەر زارت بێت).

سورەتی (المعارج)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) داواکارێك پرسیاری کرد دەربارەی سزایەك کە هەر پێش دێت...
(٢) جا ئەو سزایە؛ یەخەی هەموو بێ‌باوەڕان دەگرێت و هیچ هێزێك ناتوانێت پەنایان بدات و لێیان دوور بخاتەوە.
(٣) ئەو سزاو تۆڵەیە لەلایەن خوای خاوەنی گەورەیی و پلەو پایە و دروستکراوە بەرزو بڵندەکانە وەیە.
(٤) فریشتەکان و جوبرەئیل بەرز دەبنەوە بۆ لای پەروەردگار لەرۆژێکدا کە ماوەکەی پەنجا هەزار ساڵە (بەحسابی ئادەمیزاد) یاخود مەبەست درێژی رۆژی قیامەتە کە پەنجا هەزار ساڵ دەخایەنێت بە نیسبەت خوانەناسانەوە.
(٥) کەواتە خۆگرو ئارامگربە بە شێوەیەکی جوان و چاك (لەبەرامبەر هەڵوێستی نادروستی خوا نەناسانەوە).
(٦) بەراستی ئەو بێ‌باوەڕانە، قیامەت بەدوور دەبینن، بەدووری دەزانن.
(٧) ئێمەش، زۆر بەنزیکی دەزانین (چونکە خوا خۆی بەدیهێنەری کاتە).
(٨) رۆژێك دێت، ئاسمان وەك کانزایەکی تواوەی لێ دێت (یەکێکە لە قۆناغەکانی هەڵوەشاندنەوەی بوونەوەر).
(٩) کێوەکانیش وەکو خوری شی‌کراوە (فشۆڵ دەبن).
(١٠) دۆستی گیانی بە گیانی لە یەکدی ناپرسنەوە، کەس ناپیەرژێتە سەرکەس، بەڵکو هەرکەس خەمی خۆیەتی.

يُبَصَّرُونَهُمْ ۚ يَوَدُّ ٱلْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِى مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍۭ بِبَنِيهِ ﴿١١﴾
وَصَٰحِبَتِهِۦ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾ وَفَصِيلَتِهِ ٱلَّتِى تُـْٔوِيهِ ﴿١٣﴾ وَمَن فِى ٱلْأَرْضِ
جَمِيعًا ثُمَّ يُنجِيهِ ﴿١٤﴾ كَلَّآ ۖ إِنَّهَا لَظَىٰ ﴿١٥﴾ نَزَّاعَةً لِّلشَّوَىٰ ﴿١٦﴾ تَدْعُوا۟
مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٧﴾ وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰٓ ﴿١٨﴾ ۞ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ خُلِقَ هَلُوعًا
﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ ٱلشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢٠﴾ وَإِذَا مَسَّهُ ٱلْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾ إِلَّا
ٱلْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ ٱلَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَآئِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَٱلَّذِينَ فِىٓ
أَمْوَٰلِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٤﴾ لِّلسَّآئِلِ وَٱلْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَٱلَّذِينَ يُصَدِّقُونَ
بِيَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿٢٦﴾ وَٱلَّذِينَ هُم مِّنْ عَذَابِ رَبِّهِم مُّشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ
رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَٰفِظُونَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عَلَىٰٓ
أَزْوَٰجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنِ ٱبْتَغَىٰ وَرَآءَ
ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْعَادُونَ ﴿٣١﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ لِأَمَٰنَٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَٰعُونَ
﴿٣٢﴾ وَٱلَّذِينَ هُم بِشَهَٰدَٰتِهِمْ قَآئِمُونَ ﴿٣٣﴾ وَٱلَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ
﴿٣٤﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ فِى جَنَّٰتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾ فَمَالِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ
﴿٣٦﴾ عَنِ ٱلْيَمِينِ وَعَنِ ٱلشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٧﴾ أَيَطْمَعُ كُلُّ ٱمْرِئٍ مِّنْهُمْ
أَن يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾ كَلَّآ ۖ إِنَّا خَلَقْنَٰهُم مِّمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

(١١) ئەوانە یەکدی بە جوانی دەبینن، تاوانبارو گوناهکار ئاوات دەخوازێت کە ئەگەر بکرێت بۆ دەرباز بوونی خۆی لە سزای ئەو رۆژە هەموو کوڕەکانی بکاتە قوربانی خۆی!!

(١٢) هاوسەرو براکەی!!

(١٣) خزم و عەشرەتی کە لە دنیادا پەنایان دەدا.

(١٤) بەهەرچی دانیشتوانی سەر زەویش هەیە ئەگەر بۆی بکرێت بیکاتە قوربانی خۆی، پاشان خوا رزگاری بکات.

(١٥) نەخێر... ئەو ئاواتانە هیچی نایەتە دی... بەڕاستی دۆزەخ ئامادەیەو بڵێسەدارەو داخ لەدڵە.

(١٦) لەکاتێکدا داماڵێنەری پێستی سەرو هەموو ئەندامەکانە.

(١٧) دۆزەخ بانگی ئەوانە دەکات کە لە دنیادا پشتیان لە حەق و ڕاستی هەڵدەکردو گوێیان پێ نەدەدا.

(١٨) ماڵ و سامانیان کۆ دەکردەوە و دەیانشاردەوە (گوێیان نەدەدا بە حەڵاڵ و حەرام).

(١٩) بەڕاستی ئینسان بە شپرزەیی و تەنگەتاوی دروستکراوە.

(٢٠) کاتێك ناخۆشی تووش بێت بێزار و دەم بە هاوارە.

(٢١) کاتێکیش خێرو بەرەکەتی تووش بوو، دەستی دەنوقێنێت و قەدەغەی چاکە دەکات.

(٢٢) جگەلەنوێژگەران، ئەوانەی کە لە سەر نوێژەکانیان بەردەوامن.

(٢٣) ئەوانەی کە لەسەر نوێژەکانیان بە ردەوامن.

(٢٤) هەروەها ئەوانەی کە بەشێکی دیاریکراو لە سامانیاندا هەیە (بۆ خێرو جیهاد و تێکۆشان)...

(٢٥) بۆ هەژاری داواکارو بێ‌نەوای بێ‌بەش.

(٢٦) ئەوانەی کە باوەڕی راست و رەوان دەهێنن بە رۆژی پاداشت.

(٢٧) ئەو کەسانەی کە لە تۆڵەی پەروەردگاریان دەترسن.

(٢٨) بەڕاستی سزای پەروەردگاریان کەس لێی ئەمین نیە...

(٢٩) هەروەها ئەوانەی داوێنی خۆیان دەپارێزن. (لە گوناهو شەرواڵ پیسی).

(٣٠) مەگەر لەگەڵ هاوسەرەکانیاندا یاخود کەنیزەکەکانیان (کە بەهۆی بارودۆخی تایبەتەوە هەبوو)، ئەوانە بەراستی لۆمەکراو نین.

(٣١) جائەوەی بێجگە لەوحاڵەتانە رێگەی‌تر بگرێت (بۆ تێرکردنی ئارەزووەکانی)، ئەوانە لە سنوور ترازاوو دەستدرێژکەرن. (مەگەر تەوبە فریایان بکەوێت ئەگینا ریسواو دۆزەخین).

(٣٢) هەروەها ئەوانەی کە ئەمانەت دەپارێزن و پەیمان دەبەنە سەر.

(٣٣) ئەوانەی کە هەڵدەسن بەو شایەتی‌یەی کە لە لایانە. (حەق پۆشی ناکەن).

(٣٤) ئەوانەی کە پارێزگاری نوێژەکانیان دەکەن و (لەکاتی خۆیدا ئەنجامی دەدەن).

(٣٥) ئا ئەوانە لە باخەکانی بەهەشتدا رێز لێنراون. (لەو پەری شادیدا ژیانی هەمیشەیی دەبەنە سەر).

(٣٦) ئاخۆ ئەوانەی بێ بروان چیانە کە تۆ دەرکەوتیت بەپەلە دێن بۆلات.

(٣٧) (پاشان) بەلای راست و چەپدا خۆیان ون دەکەن و لە دوورەوە پۆل پۆل بەدەوری یەکدا کۆدەبنەوە.

(٣٨) ئا بەو حاڵەوە، هەریەکەیان بەتەمایە بخرێتە ناو بەهەشتی پر لە نازو نیعمەتەوە؟!

(٣٩) نەخێر، وانی‌یە، بەڕاستی خۆشیان دەزانن لە چی دروستمان کردوون (بۆ ئەوەندە لەخۆیان بایی بوون).

فَلَآ أُقۡسِمُ بِرَبِّ ٱلۡمَشَٰرِقِ وَٱلۡمَغَٰرِبِ إِنَّا لَقَٰدِرُونَ ﴿٤٠﴾ عَلَىٰٓ أَن نُّبَدِّلَ خَيۡرًا مِّنۡهُمۡ
وَمَا نَحۡنُ بِمَسۡبُوقِينَ ﴿٤١﴾ فَذَرۡهُمۡ يَخُوضُواْ وَيَلۡعَبُواْ حَتَّىٰ يُلَٰقُواْ يَوۡمَهُمُ ٱلَّذِي
يُوعَدُونَ ﴿٤٢﴾ يَوۡمَ يَخۡرُجُونَ مِنَ ٱلۡأَجۡدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمۡ إِلَىٰ نُصُبٖ يُوفِضُونَ
﴿٤٣﴾ خَٰشِعَةً أَبۡصَٰرُهُمۡ تَرۡهَقُهُمۡ ذِلَّةٞۚ ذَٰلِكَ ٱلۡيَوۡمُ ٱلَّذِي كَانُواْ يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

سُورَةُ نُوحٍ — آیاتها ٢٨ — ترتیبها ٧١

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِنَّآ أَرۡسَلۡنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوۡمِهِۦٓ أَنۡ أَنذِرۡ قَوۡمَكَ مِن قَبۡلِ أَن يَأۡتِيَهُمۡ
عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿١﴾ قَالَ يَٰقَوۡمِ إِنِّي لَكُمۡ نَذِيرٞ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ أَنِ ٱعۡبُدُواْ
ٱللَّهَ وَٱتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ ﴿٣﴾ يَغۡفِرۡ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمۡ وَيُؤَخِّرۡكُمۡ
إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمًّىۚ إِنَّ أَجَلَ ٱللَّهِ إِذَا جَآءَ لَا يُؤَخَّرُۖ لَوۡ كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ
﴿٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوۡتُ قَوۡمِي لَيۡلٗا وَنَهَارٗا ﴿٥﴾ فَلَمۡ يَزِدۡهُمۡ دُعَآءِيٓ إِلَّا
فِرَارٗا ﴿٦﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوۡتُهُمۡ لِتَغۡفِرَ لَهُمۡ جَعَلُوٓاْ أَصَٰبِعَهُمۡ
فِيٓ ءَاذَانِهِمۡ وَٱسۡتَغۡشَوۡاْ ثِيَابَهُمۡ وَأَصَرُّواْ وَٱسۡتَكۡبَرُواْ ٱسۡتِكۡبَارٗا
﴿٧﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوۡتُهُمۡ جِهَارٗا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّيٓ أَعۡلَنتُ لَهُمۡ وَأَسۡرَرۡتُ
لَهُمۡ إِسۡرَارٗا ﴿٩﴾ فَقُلۡتُ ٱسۡتَغۡفِرُواْ رَبَّكُمۡ إِنَّهُۥ كَانَ غَفَّارٗا ﴿١٠﴾

(٤٠) جا سوێند بە پەروەردگاری خۆرهەڵاتەکان و خۆرئاواکان، بەڕاستی ئێمە هەمیشە بەدەسەڵاتین...

(٤١) بەسەر ئەمانەدا تا لەناویان بەرین و کەسانی چاکتر بهێنینە کایەوە، بێگومان ئێمە بۆ ئەو مەبەستە بێ توانا نین.

(٤٢) جاوازیان لێ بهێنە با هەر ڕۆبچن لە بێباوەڕیدا، با هەر گەمەو گاڵتە بکەن، هەتا دووچاری ڕۆژی خۆیان دەبن کە هەڕەشەیان پێ لێ دەکرێت.

(٤٣) ئەو ڕۆژەی بەپەلە لە گۆڕەکانیان دێنە دەرەوە، دەڵێی بۆ لای بت و پەرستراوەکانیان ڕادەکەن!!

(٤٤) چاویان شۆڕە و (شەرمەزارو خەجاڵەتن) زەلیلی و سەرشۆڕی ماندووی کردوون، جا ئەمە ئەو ڕۆژەیە کە کاتی خۆی بەڵێنیان پێدەدرا و ئەوان بڕوایان پێی نەبوو.

سورەتی (نوح)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) بەڕاستی ئێمە نوح مان ڕەوانە کرد بۆ لای قەومەکەی، فەرمانمان پێدا کە؛ قەومەکەت بێدار بکەرەوە پێش ئەوەی سزایەکی بە ئێش یەخەیان پێبگرێت.

(٢) ئەویش وتی: ئەی قەوم و هۆز و گەلم من بێگومان بێدارکەرەوەیەکی ئاشکرام بۆتان.

(٣) داواتان لێ دەکەم کە: هەر خوا بپەرستن و لە خەشم و قینی، خۆتان بپارێزن و فەرمانبەرداری منیش بن.

(٤) ئەوکاتە خوا لە گوناهەکانتان خۆش دەبێت و دەتانهێڵێتەوە بۆ کاتێکی دیاری کراو، بێگومان کاتی دیاری کراوی خوا وەختێك پێش دێت، بەهیچ شێوەیەك دواناکەوێت ئەگەر بتانزانیایە.

(٥) دوای سەدەها ساڵ بانگەواز نوح سکاڵای کردو وتی: پەروەردگارا من بە شەو و بە ڕۆژ بانگی قەوم و گەلەکەمم کرد (بۆ یەکخواناسی و پارێزکاری).

(٦) کەچی بانگەوازەکەی من زیاتر بو بە هۆی هەڵاتن و دورکەوتنەوەیان.

(٧) بەڕاستی من هەموو جارێك کە بانگم دەکردن تا لێیان خۆش ببیت، پەنجەیان دەخستە گوێچکەیانەوە (تا نەبیستن)، جلەکانیان بەسەر خۆیاندا دەدا (تا نەمبینن)، زۆرگەرم بوون لەسەر بێباوەڕیی و خۆیان بەزل دەزانی و لووت بەرز بوون (لە ئاستی ئیماندا)...

(٨) پاشان من بە ئاشکرا بانگم کردن و (وتارم بۆ دان). ...

(٩) ئینجا من بەروونی و بێپەردە هەموو شتێکم بۆ باس کردن، هەندێ جاریش بەنهێنی قسەم بۆ دەکردن (بۆ تاکە تاکە و خێزانەکانیان)...

(١٠) بەردەوام پێم دەگوتن: ئێوە داوای لێخۆشبوون لە پەروەردگارتان بکەن چونکە بەڕاستی ئەو زاتێکی تەواو لێخۆشبووە. (چاوپۆشی لە گوناهو تاوانی ڕابوردتان دەکات).

يُرْسِلِ ٱلسَّمَآءَ عَلَيْكُم مِّدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَل
لَّكُمْ جَنَّـٰتٍ وَيَجْعَل لَّكُمْ أَنْهَـٰرًا ﴿١٢﴾ مَّا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾
وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَوْا۟ كَيْفَ خَلَقَ ٱللَّهُ سَبْعَ سَمَـٰوَٰتٍ
طِبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ ٱلْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ ٱلشَّمْسَ سِرَاجًا ﴿١٦﴾
وَٱللَّهُ أَنۢبَتَكُم مِّنَ ٱلْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ
إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لِّتَسْلُكُوا۟ مِنْهَا
سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾ قَالَ نُوحٌ رَّبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِى وَٱتَّبَعُوا۟ مَن لَّمْ يَزِدْهُ
مَالُهُۥ وَوَلَدُهُۥٓ إِلَّا خَسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكَرُوا۟ مَكْرًا كُبَّارًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُوا۟
لَا تَذَرُنَّ ءَالِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ
وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا۟ كَثِيرًا ۖ وَلَا تَزِدِ ٱلظَّـٰلِمِينَ إِلَّا ضَلَـٰلًا ﴿٢٤﴾
مِّمَّا خَطِيٓـَٔـٰتِهِمْ أُغْرِقُوا۟ فَأُدْخِلُوا۟ نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا۟ لَهُم مِّن دُونِ
ٱللَّهِ أَنصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَّبِّ لَا تَذَرْ عَلَى ٱلْأَرْضِ مِنَ ٱلْكَـٰفِرِينَ
دَيَّارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا۟ عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوٓا۟ إِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَّبِّ ٱغْفِرْ لِى وَلِوَٰلِدَىَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِىَ
مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَـٰتِ وَلَا تَزِدِ ٱلظَّـٰلِمِينَ إِلَّا تَبَارًۢا ﴿٢٨﴾

(١١) (هەر لەدنیادا) بارانتان بە لێزمەو خوڕەم بۆ دەبارێنێت.
(١٢) ماڵ و سامان و نەوەتان پێدەبەخشێت، هاوڕێ لەگەڵ باخ و باخاتدا، روبارو چەم و جۆگەتان بۆ بەدی دەهێنێت...
(١٣) (کاتێ کە هەڵوێستیان نامەردانە بوو نوح وتی): ئەوە چیتانە، بۆچی ئێوە قەدری خوا نازانن، بۆ رێزی بۆ دانانێن و لێی ناترسن.
(١٤) خۆ ئێوە پێشتر نەبوون؛ هەر خوا خۆی بە چەند قۆناغدا ئێوەی تێپەڕاندو دروستی کردن.
(١٥) ئایا سەرنجتان نەداوە چۆن خوا حەوت چین ئاسمانی دروست کردووە؟!
(١٦) مانگی کردۆتە هۆی روناکی تیایانداو خۆریشی داگیرساندووە.
(١٧) هەر خوا خۆی ئێوەی لە خاکی زەوی بەدیهێناوە و پێی گەیاندوون.
(١٨) پاشان دەتانمرێنێت و دەتانخاتەوە ناوی هەرکاتیش بیەوێت دەرتان دەهێنێتەوە.
(١٩) هەر ئەو خوایە زەوی بۆ راخستوون (چۆنتان بوێت و بۆچیتان بوێت بەدەستانەوەدێت)
(٢٠) تا (بە ئارەزووی خۆتان) پیایدا بگەڕێن لە رێگە فراوانەکاندا.
(٢١) سەرئەنجام، نوح نائومێد بوو بۆیە وتی: پەروەردگارا بەڕاستی ئەوان یاخی بوون لێم، شوێنی ئەو کەسانە کەوتن کە ماڵ و نەوەکانیان قازانجی پێنەگەیاندن زیان نەبێت.
(٢٢) خوانەناسان پیلانی گەورە و نەخشەی سامناکیان دارشت.
(٢٣) وتیان: خەڵکینە نەکەن واز لە خواکانتان بهێنن!! نەکەن واز لە (ودو سواع و یەغوث و یەعوق ونەسر) بهێنن. (کە پێنج بتی داتاشراو بوون).
(٢٤) بێگومان ئەوانە زۆر کەسیان گومراکرد، پەروەردگارا، دەتۆش ئەم ستەمکارانە لە گومڕایی زیاتر هیچی تریان بۆ زیاد مەکە.
(٢٥) جا لە سەرئەنجامی گوناهو تاوانیاندا، هۆزی نالەبار نوقم کران لە زریانەکەدا، ئینجا خرانە ناو ئاگرەوە، کەسیشیان دەست نەکەوت لە خەشم و سزای خوایی پەنایان بدات.
(٢٦) ئینجا نوح وتی: پەروەردگارا هیچ کەسێك لە بێبڕوایان لەسەر زەویدا مەهێڵە و تۆویان ببڕە.
(٢٧) چونکە بەراستی ئەگەر تۆ وازیان لێ بهێنیت هەرچی بەندەکانی تۆیە گومڕای دەکەن و کەسیشیان لێنابێت (لە نەوەی تازە) مەگەر خراپەکار و تاوانبار نەبێت.
(٢٨) پەروەردگارا! لە خۆم و دایك و باوکم و ئەوانە خۆش ببە کە دێنە ماڵم؛ بە ئیمان و باوەڕەوە، هەروەها لە ئیماندارانی پیاو و ئیماندارانی ئافرەتیش خۆش ببە، ستەمکارانیش تەنها تیاچوون نەبێت هیچی تر نەکەیتە بەشیان.

سُورَةُ الجِنِّ

آياتها ٢٨ — ترتيبها ٧٢

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ ٱسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ ٱلْجِنِّ فَقَالُوٓا۟ إِنَّا سَمِعْنَا قُرْءَانًا
عَجَبًا ﴿١﴾ يَهْدِىٓ إِلَى ٱلرُّشْدِ فَـَٔامَنَّا بِهِۦ ۖ وَلَن نُّشْرِكَ بِرَبِّنَآ أَحَدًا ﴿٢﴾
وَأَنَّهُۥ تَعَٰلَىٰ جَدُّ رَبِّنَا مَا ٱتَّخَذَ صَٰحِبَةً وَلَا وَلَدًا ﴿٣﴾ وَأَنَّهُۥ كَانَ
يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى ٱللَّهِ شَطَطًا ﴿٤﴾ وَأَنَّا ظَنَنَّآ أَن لَّن تَقُولَ ٱلْإِنسُ
وَٱلْجِنُّ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا ﴿٥﴾ وَأَنَّهُۥ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ ٱلْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ
مِّنَ ٱلْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿٦﴾ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا۟ كَمَا ظَنَنتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ
ٱللَّهُ أَحَدًا ﴿٧﴾ وَأَنَّا لَمَسْنَا ٱلسَّمَآءَ فَوَجَدْنَٰهَا مُلِئَتْ حَرَسًا
شَدِيدًا وَشُهُبًا ﴿٨﴾ وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَٰعِدَ لِلسَّمْعِ ۖ فَمَن
يَسْتَمِعِ ٱلْـَٔانَ يَجِدْ لَهُۥ شِهَابًا رَّصَدًا ﴿٩﴾ وَأَنَّا لَا نَدْرِىٓ أَشَرٌّ أُرِيدَ
بِمَن فِى ٱلْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿١٠﴾ وَأَنَّا مِنَّا ٱلصَّٰلِحُونَ
وَمِنَّا دُونَ ذَٰلِكَ ۖ كُنَّا طَرَآئِقَ قِدَدًا ﴿١١﴾ وَأَنَّا ظَنَنَّآ أَن لَّن نُّعْجِزَ
ٱللَّهَ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَن نُّعْجِزَهُۥ هَرَبًا ﴿١٢﴾ وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا ٱلْهُدَىٰٓ
ءَامَنَّا بِهِۦ ۖ فَمَن يُؤْمِنۢ بِرَبِّهِۦ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا ﴿١٣﴾

سورەتی (الجن)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: وەحی و نیگام پێراگەیەنراوە کە بەراستی دەستەیەك لە پەریان گوێیان گرتووە بۆ خوێندنەوەی قورئان، جا کە تەواو بووە، وتویانە: بەڕاستی ئێمە خوێندنەوەیەکی سەرسوڕهێنەرمان بیست...

(٢) کە هیدایەت دەدات بۆ ڕێبازی ژیری و تێگەیشتن، ئێمەش باوەڕمان پێ کردو هەرگیز کەس ناکەینە شەریك و هاوەڵ بۆ پەروەردگارمان.

(٣) بەڕاستی پەروەردگاری پایەبڵندمان مەزن و گەورەیە، بێگومان ئەو زاتە بۆ خۆی نە هاوسەری بڕیارداوە نە نەوەش.

(٤) بەڕاستی بێ دین و یاخیەکەمان (واتە ئیبلیس) شتی زۆر ناڕەواو نابەجێی بۆ خوا هەڵبەستووە (دەیەوێت هەموومان گومرا بکات‌و لە خشتەمان بەرێت).

(٥) جا ئێمە گومانمان وابوو کە دەستەی ئادەمیزادو پەری هەرگیز درۆ بەناوی خواوە ناکەن!! (شت هەڵنابەستن، فێڵ ناکەن...).

(٦) بەڕاستی پیاوانێك لە دەستەی ئادەمیزاد پەنایان دەبرد بە پیاوانێك لە دەستەی پەریەکان (پەریەکان ئەمەیان بەهەلزانی) کەچی ئەوەندەی‌تر ماندوویان کردن (بەخورافات و شتی بێ‌سەرو بن).

(٧) جا بێگومان پەریەکانیش گومانیان وەك گومانی ئێوە وابوو کە: ئیتر خوا هەرگیز هیچ پێغەمبەرێکی‌تر نانێرێت.

(٨) ئێمەش بەڕاستی بەرەو ئاسمان کشاین و هەست و هۆشمان خستەکار، سەرنجماندا کە پڕە لە پاسەوانی بەتواناو بێ شومار، نەیزەکیش بە هەموولایەکدا دەکشا، (دیار بوو کە ڕووداوێکی گەورە ڕووی دابوو).

(٩) ئێمە جاران لە هەندێك شوێنی ئاسماندا خۆمان حەشاردەدا بۆ گوێگرتن و دەنگوباس بیستن، بەڵام ئێستا ئەوەی بیەوێت گوێ بگرێت یەکسەر نەیزەکێکی بۆ ئامادەیە و بۆی دەهاوێژرێت و لەناوی دەبات.

(١٠) جا بەڕاستی ئێمە نازانین ئایا نەخشەیەکی شەڕو وێرانکاری کێشراوە بۆ دانیشتوانی سەر زەوی، یاخود پەروەردگاریان دەیەوێت ڕێنموویی و هیدایەتیان بدات بۆ دینداری و سەرفەرازی.

(١١) بێگومان ئێمە کەسانی چاك و دیندارمان تێدا هەیە، هەروەها کەسانی تریش کەبەو شێوەیە نین، ئێمە جاران ڕێگەو ڕێبازو بەرنامەی هەمە جۆرمان گرتبووەبەر (بەڵام ئێستە بەرنامەی ئیسلام ڕون و دیارە).

(١٢) ئێمە دڵنیا بووین کە هەرگیز لەژێر دەسەڵاتی خوا دەرناچین لە زەویدا، هەروەها بەهەڵاتن و خۆ دزینەوەش هەرگیز لە ژێر دەسەڵاتی خوا دەرناچین.

(١٣) بەڕاستی ئێمە کاتێك گوێمان لە بانگەوازی هیدایەت بوو، یەکسەر باوەڕمان پێکرد، جا ئەوەی ئیمان بهێنێت بەپەروەردگاری، ئیتر ناترسێت لەوەی، کردەوە چاکەکانی بێ‌نرخ تەماشا بکرێت، لە گوناهەکانیشی چاوپۆشی نەکرێت. (ئیمان و باوەڕی ڕاست‌و دروست گوناهانی رابوردو دەسڕێتەوە).

وَأَنَّا مِنَّا ٱلْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا ٱلْقَٰسِطُونَ ۖ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُو۟لَٰٓئِكَ
تَحَرَّوْا۟ رَشَدًا ﴿١٤﴾ وَأَمَّا ٱلْقَٰسِطُونَ فَكَانُوا۟ لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾
وَأَلَّوِ ٱسْتَقَٰمُوا۟ عَلَى ٱلطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَٰهُم مَّآءً غَدَقًا ﴿١٦﴾ لِّنَفْتِنَهُمْ
فِيهِ ۚ وَمَن يُعْرِضْ عَن ذِكْرِ رَبِّهِۦ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾ وَأَنَّ
ٱلْمَسَٰجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا۟ مَعَ ٱللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾ وَأَنَّهُۥ لَمَّا قَامَ عَبْدُ ٱللَّهِ
يَدْعُوهُ كَادُوا۟ يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾ قُلْ إِنَّمَآ أَدْعُوا۟ رَبِّى وَلَآ أُشْرِكُ
بِهِۦٓ أَحَدًا ﴿٢٠﴾ قُلْ إِنِّى لَآ أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ إِنِّى
لَن يُجِيرَنِى مِنَ ٱللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِن دُونِهِۦ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ إِلَّا بَلَٰغًا
مِّنَ ٱللَّهِ وَرِسَٰلَٰتِهِۦ ۚ وَمَن يَعْصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَإِنَّ لَهُۥ نَارَ جَهَنَّمَ
خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ﴿٢٣﴾ حَتَّىٰٓ إِذَا رَأَوْا۟ مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ
مَنْ أَضْعَفُ نَاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا ﴿٢٤﴾ قُلْ إِنْ أَدْرِىٓ أَقَرِيبٌ
مَّا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُۥ رَبِّىٓ أَمَدًا ﴿٢٥﴾ عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ فَلَا
يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِۦٓ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَنِ ٱرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُۥ
يَسْلُكُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِۦ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ لِّيَعْلَمَ أَن قَدْ أَبْلَغُوا۟
رِسَٰلَٰتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَىْءٍ عَدَدًۢا ﴿٢٨﴾

(١٤) بەراستی لەناو ئێمەدا کەسانی موسڵمان و خواناس هەیە، کەسانی بێدین و خوانەناس و سەرکەشیش، جا ئەوەی موسڵمان دەبێت دیارە کە ڕێبازی سەرفەرازی دۆزیوەتەوە.

(١٥) بەڵام خوانەناس و سەرکەشەکان بەسەریانەوە ناچێت بەڵکو دەبنە سوتەمەنی دۆزەخ (لێرەدا گوفتاری پەریە ئیماندارەکان تەواو دەبێت).

(١٦) جا ئەگەر ئەوخەڵکە ڕێگەی ئیسلامەتی و دینداری بگرنە بەر ئێمە بارانی پڕ بەرکەتیان بەسەردا دەبارێنین.

(١٧) تا لەوەشدا تاقیيانْ بکەینەوە و (بە تەواوی دەرکەوێت کێ بەندەی ڕاستەقینەیە و کێیش بە دنیا دەخەلەتێت) جا ئەوەی لە یادو بەرنامەی پەروەردگاری لابدات، دەیخاتە ناو سزاو ئازارێکی بەردەوام.

(١٨) دڵنیابن کە: مزگەوتەکان تایبەتی خوای گەورەن، دەبێت هەر ئەوزاتەی تێدا بپەرسترێت و ناوی کەسیتر نەکرێتە شەریك و هاوتای ناوی ئەو زاتە.

(١٩) جا کاتێکیش بەندەی خوا محمد ﷺ بانگەوازی بۆ شوێنکەوتنی بەرنامەی خوا دەکرد (ئەو خەڵکە بەدەستەی ئادەمیزادو پەریەوە) خەریکبوو لە ناوی بەرن (نووری خوا بە قاڵەی دەم بکوژێننەوە).

(٢٠) پێیان بڵێ: من هەر بەردەوام دەبم و هەر بانگەواز دەکەم بۆ لای پەروەردگارم، هەرگیز کەسیش ناکەمە هاوەڵ و شەریك بۆی.

(٢١) هەروەها پێیان بڵێ: من هیچ جۆرە زەرەر و زیانێکم بەدەست نیە، هەروەها هیدایەتیش بەدەست من نیە (ئەگەر خۆتان بیرنەکەنەوە، قەناعەت بەزۆر نییە).

(٢٢) بڵێ: بەڕاستی من هەرگیز هیچ کەسێك لە خوا پەنام نادات ئەگەر خوا بیەوێت تووشی زیانێکم بکات و هەرگیز پەناگایەکم دەست ناکەوێت جگە لای خوا نەبێت.

(٢٣) بەڵکو من تەنها گەیاندنی پەیامەکان و بەرنامەی خوام لەسەرە، جا ئەوەی لە خواو پێغەمبەرەکەی یاخی ببێت ئەوە با دڵنیابێت کە دۆزەخی بۆ ئامادەکراوە بۆ هەمیشە و هەتاهەتایی.

(٢٤) هەتا کاتێك هەڕەشەکان دەبینن، ئەوکاتە ئیتر دەزانن، کێ پشتیوانی لاوازە و ژمارەی کەمە.

(٢٥) هەروەها پێیان بڵێ: من نازانم ئایا ئەو هەڕەشانەی لێتان دەکرێت نزیکە یاخود ماوەیەکی درێژی بۆ دادەنێت.

(٢٦) ئەو زاتە زانای نهێنی و شاراوەکانە، کەسیش لە نهێنی و شاراوەکانی ئاگادار ناکات.

(٢٧) مەگەر بۆ پێغەمبەرێك خوا خۆی ڕازی بێت (بەوەی هەندێ نهێنی بزانێت)، ئەوکاتە فریشتە دەکاتە پاسەوانی لە بەرو پشتەوە (تا پەری و شەیتانەکان نەتوانن زەفەری پێبەرن)...

(٢٨) تا خوا چاك بزانێت و لە جیهانی واقعدا دەرکەوێت و ئاگاداربێت لەوەی بەرێکوپێکی پەیام و ڕێنموویی پەروەردگاریان گەیاندووە، هەرچەندە خوا بەهەموو ئەو شتانەش ئاگادارە کە کردوویانە و پێی هەستاون، هەموو شتێك لای ئەو زاتە بەژمارەیە و ئامار کراوە.

سُورَةُ الْمُزَّمِّلِ
ترتيبها ٧٣ — آياتها ٢٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ﴿١﴾ قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢﴾ نِصْفَهُ أَوِ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا
﴿٣﴾ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿٤﴾ إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا
ثَقِيلًا ﴿٥﴾ إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْئًا وَأَقْوَمُ قِيلًا ﴿٦﴾ إِنَّ لَكَ فِي
النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ﴿٧﴾ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ﴿٨﴾
رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٩﴾ وَاصْبِرْ
عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ﴿١٠﴾ وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ
أُولِي النَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيلًا ﴿١١﴾ إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾
وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ
وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَهِيلًا ﴿١٤﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا
عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ
فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴿١٦﴾ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ
الْوِلْدَانَ شِيبًا ﴿١٧﴾ السَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ ۚ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾
إِنَّ هَٰذِهِ تَذْكِرَةٌ ۖ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿١٩﴾

سورەتی (المزمل)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی ئەوکەسەی خۆت داپۆشیوە، ئەی محمد ﷺ.

(٢) شەو هەستە نوێژ بکە مەگەر کەمێکی نەبێت.

(٣) نیوەی یان کەمتر لە نیوەی لێ کەم بکەرەوە.

(٤) یاخود زیاتری بکە و دەوری قورئان بکەرەوە بە وردی و لەسەرخۆ.

(٥) چونکە بەڕاستی ئێمە فەرموودەو گوفتارێکی سەنگین دادەبەزێنینە سەرت (کە بەهۆیەوە بەرەنگاری نەرك و زەحمەتی زۆر دەبیت).

(٦) بەڕاستی خۆ پێگەیاندن لە شەودا قورسترە لە رووی کردارو باشترە لە رووی گوفتارەوە.

(٧) تۆ بۆت هەیە لە رۆژەدا هەوڵ بدەیت (بانگەواز بکەیت) وبگەڕێیت، کۆششی زۆر بکەیت.

(٨) تۆ هەمیشە با ناوی پەروەردگارت ویردی سەر زارت بێت، بەدڵسوزی و ملکەچیەوە رووی تێ بکە.

(٩) ئەو زاتەی کە تۆی رەوانە کردوە؛ خاوەن و پەروەردگاری رۆژهەڵات و رۆژئاوایە، جگە لەو هیچ خوایەکی تر نیە فەرمانی بەدەست بێت، کەواتە هەر ئەو بکە بەپشتیوانی خۆت و داوای یارمەتیی هەر لەو بکە.

(١٠) لە بەرامبەر گۆفتاری ناڕەوای خوانەناسانەوە هەردەم خۆ ڕاگربەو بەشێوازێکی جوان بەجێیان بهێڵە.

(١١) واز بهێنە لە من و لەو خاوەن نازو نیعمەتانەی کە ئایینی من بەدرۆ دەزانن، تۆ کەمێك مۆڵەتیان بدە.

(١٢) بەڕاستی ئێمە کۆت و زنجیرو دۆزەخمان ئامادە کردووە (بۆ ئەو جۆرە تاوانبارانە).

(١٣) هەروەها خۆراکێك کە لە گەروو دەگیرێت، سەرەڕای سزای بە ئێش و ئازار.

(١٤) لە رۆژێکداکە زەوی و کێوەکان دێنە لەرزە، سەرئەنجام کێوەکان وردو خاش دەبن و وەکو تەپۆلکەی لمیان لێ دێت (زەوی تەخت دەبێت).

(١٥) خۆ بەڕاستی ئێمە پێغەمبەرێکمان بۆ رەوانە کردوون کە بوەتە شایەت بەسەرتانەوە هەروەکو چۆن بۆ لای فیرعەونیش پێغەمبەرێکمان رەوانە کرد.

(١٦) جا فیرعەون یاخی بوو لەو پێغەمبەرە، ئێمەش بەتوندی پێچامانەوە و بەڵایەکی گەورەمان بەسەر هێنا.

(١٧) (ئەگەر ئێوە لەسەر یاخی بوونتان بەردەوام بن)؛ جا چۆن خۆتان دەپارێزن لە رۆژێك کە منداڵ پیر دەکات و سەری سپی دەبێت.

(١٨) ئەو رۆژە ئاسمان بەهەموو ئەستێرە و هەسارەکانیەوە لەت و پەت دەبێت، بێگومان ئەو بەڵێنە هەر دێتە دی.

(١٩) بەڕاستی ئەم سوورەتەش یادخەرەوە و ئامۆژگاریە، بۆ ئەو کەسەی دەیەوێت رێگە بەرەو پەروەردگاری بگرێتەبەر. (خوا لە خۆی رازی بکات).

۞ إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِن ثُلُثَيِ ٱلَّيْلِ وَنِصْفَهُۥ وَثُلُثَهُۥ وَطَآئِفَةٌ
مِّنَ ٱلَّذِينَ مَعَكَ وَٱللَّهُ يُقَدِّرُ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ عَلِمَ أَن لَّن تُحْصُوهُ فَتَابَ
عَلَيْكُمْ فَٱقْرَءُوا۟ مَا تَيَسَّرَ مِنَ ٱلْقُرْءَانِ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنكُم مَّرْضَىٰ
وَءَاخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِى ٱلْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ ٱللَّهِ وَءَاخَرُونَ
يُقَٰتِلُونَ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَٱقْرَءُوا۟ مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتُوا۟
ٱلزَّكَوٰةَ وَأَقْرِضُوا۟ ٱللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا۟ لِأَنفُسِكُم مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ
عِندَ ٱللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا وَٱسْتَغْفِرُوا۟ ٱللَّهَ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌۢ ﴿٢٠﴾

سُورَةُ المُدَّثِّرِ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمْ فَأَنذِرْ ﴿٢﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ﴿٣﴾ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ﴿٤﴾
وَٱلرُّجْزَ فَٱهْجُرْ ﴿٥﴾ وَلَا تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَٱصْبِرْ ﴿٧﴾
فَإِذَا نُقِرَ فِى ٱلنَّاقُورِ ﴿٨﴾ فَذَٰلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٩﴾ عَلَى ٱلْكَٰفِرِينَ
غَيْرُ يَسِيرٍ ﴿١٠﴾ ذَرْنِى وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ﴿١١﴾ وَجَعَلْتُ لَهُۥ مَالًا
مَّمْدُودًا ﴿١٢﴾ وَبَنِينَ شُهُودًا ﴿١٣﴾ وَمَهَّدتُّ لَهُۥ تَمْهِيدًا ﴿١٤﴾ ثُمَّ يَطْمَعُ
أَنْ أَزِيدَ ﴿١٥﴾ كَلَّآ إِنَّهُۥ كَانَ لِءَايَٰتِنَا عَنِيدًا ﴿١٦﴾ سَأُرْهِقُهُۥ صَعُودًا ﴿١٧﴾

(٢٠) بەڕاستی ئەو پەروەردگارەت چاك دەزانێت كە تۆ نزیكەی دوو بەشی شەو یاخود نیوەی یان سێیەكی هەڵدەسیت و شەونوێژ دەكەیت، هەروەها هەندێك لەوانەی كە لەگەڵتان، خوایش ئەندازەی شەوو ڕۆژ دیاری دەكات، خوا زانیویەتی كە ئێوە هەرگیز نازانن دیاریی بكەن و ئاماری بكەن ئەگەر ئەو نەیكردایە، لەبەرئەوە تەوبەی لێوەرگرتن، جا چەندتان توانی و چۆنتان بۆ لوا لە شەونوێژو لە كاتی تردا قورئان بخوێنن و دەوری بكەنەوە، چونكە ئەو خوایە میهرەبانە، هەروەها دەزانێت، كە كەسانێكتان لێ نەخۆش دەكەوێت و كەسانی تریش هەن لە زەویدا دەگەڕێن بەشوێن بازرگانی و فەزڵی خوادا و كەسانی تریش كە دەجەنگن (لە نێولەشكری ئیماندا، بۆ دەستەبەركردنی ئازادی) بۆ دینی خواو بۆ بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئەو، كەواتە چەندەتان بۆكرا ئەوەندە قورئان بخوێنن و نوێژەكانتان بەچاكی ئەنجام بدەن و زەكاتیش (بەو شێوەیەی دیاریكراوە) بیدەن و قەرز بەشێوەیەكی جوان بە خوا بدەن (ئەوەی بۆ خوا ببەخشرێت خوای گەورە بەقەرزێكی دادەنێت كە بە زاتی خۆی درا بێت) جا هەر دەست پێشكەریەكی چاكە بكەن بۆ خۆتان سبەی دەیبیننەوە لای خوا دەستان دەكەوێتەوە بە باشترو پاداشتی گەورەتر، دە داوای لێخۆشبوون هەر لە خوا بكەن و دڵنیابن ئەو خوایە بەتەواوی لێخۆشبوو میهرەبانە.

سورەتی (المدثر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەی ئەو كەسەی خۆت پێچاوەتەوە، ئەی محمد ﷺ.
(٢) هەستە و خەڵكی بێداربكەرەوە (ڕاستیەكان ڕوون بكەرەوە).
(٣) پەروەردگارت بەگەورە ناوببە (الله أكبر، با دروشمت بێت، مەزنیی ئەو زاتە ڕوون بكەرەوە).
(٤) پۆشاكت (دڵ و دەروونت، ڕەفتارت، هەرهەمووی) خاوێن بكە (خۆت و شوێنكەوتووانت).
(٥) بەردەوام بە لەسەر واز هێنان لە گوناهـ.
(٦) منەتیش مەكە (بەسەر كەسدا) چاكەو بەخشینە كانت بەزۆر مەزانە لەكاتێكدا بەتەمای زیاتر بیت.
(٧) هەوڵ بدە لەبەر خاترو ڕێزی پەروەردگارت خۆگرو ئارامگربە.
(٨) جا كاتێك فوو دەكرێت بە (صور) داو دەزگای تایبەتی لێ دەدرێتو فووی پێدا دەكرێت.
(٩) ئەو ڕۆژە ڕۆژێكی زۆرگران و سەختە (كە بەسەر دانیشتوانی زەویدا دێت).
(١٠) لەسەر كافران هیچ ئاسان نی یە (بەڵكو زۆر سەغڵەتیان دەكات).
(١١) واز لە من و ئەو كەسە بهێنە كە بەتەنهایی (تاقانە) دروستم كردووە (هیچی نەبوو، كە وەلیدی كوڕی موغەیرەیە)...
(١٢) لەوەودوا ماڵ و سامانی زۆر و زەبەندەم پێبەخشی...
(١٣) چەندەها كوڕو نەوەش كە هەمیشە ئامادەن لە نزیكیدا...
(١٤) لە هەموو كەڵ و پەل و نازو نیعمەتێك بەهرەوەرم كرد...
(١٥) لە پاش ئەوەش بەتەمایە بۆی زیاتر بكەم...
(١٦) نەخێر، بەڕاستی ئەو بەرامبەر فەرمانەكانی ئێمە هەر سەركەش و كەللە ڕەق و سەرسەختە...
(١٧) ئەوسا سزای سەختی پێ دەچێژمو زۆر ماندوی دەكەم.

إِنَّهُۥ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿١٨﴾ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١٩﴾ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ نَظَرَ
﴿٢١﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ وَٱسْتَكْبَرَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا سِحْرٌ
يُؤْثَرُ ﴿٢٤﴾ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا قَوْلُ ٱلْبَشَرِ ﴿٢٥﴾ سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ﴿٢٦﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ
مَا سَقَرُ ﴿٢٧﴾ لَا تُبْقِى وَلَا تَذَرُ ﴿٢٨﴾ لَوَّاحَةٌ لِّلْبَشَرِ ﴿٢٩﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ
﴿٣٠﴾ وَمَا جَعَلْنَآ أَصْحَٰبَ ٱلنَّارِ إِلَّا مَلَٰٓئِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً
لِّلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لِيَسْتَيْقِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ وَيَزْدَادَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِيمَٰنًا
وَلَا يَرْتَابَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ
وَٱلْكَٰفِرُونَ مَاذَآ أَرَادَ ٱللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا كَذَٰلِكَ يُضِلُّ ٱللَّهُ مَن يَشَآءُ وَيَهْدِى
مَن يَشَآءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِىَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾ كَلَّا
وَٱلْقَمَرِ ﴿٣٢﴾ وَٱلَّيْلِ إِذْ أَدْبَرَ ﴿٣٣﴾ وَٱلصُّبْحِ إِذَآ أَسْفَرَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهَا لَإِحْدَى
ٱلْكُبَرِ ﴿٣٥﴾ نَذِيرًا لِّلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾ لِمَن شَآءَ مِنكُمْ أَن يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾ كُلُّ
نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّآ أَصْحَٰبَ ٱلْيَمِينِ ﴿٣٩﴾ فِى جَنَّٰتٍ يَتَسَآءَلُونَ
﴿٤٠﴾ عَنِ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾ مَا سَلَكَكُمْ فِى سَقَرَ ﴿٤٢﴾ قَالُوا۟ لَمْ نَكُ مِنَ
ٱلْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ ٱلْمِسْكِينَ ﴿٤٤﴾ وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ
ٱلْخَآئِضِينَ ﴿٤٥﴾ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿٤٦﴾ حَتَّىٰٓ أَتَىٰنَا ٱلْيَقِينُ ﴿٤٧﴾

(١٨) بەڕاستی ئەو بیری کردەوە و پەیامەکەی هەڵسەنگاند (بەڵام بەهەڵە).
(١٩) بەکوشت چێ و سەرەو نگوون بێت، چۆن هەڵسەنگاندنێکی کرد.
(٢٠) پاشان هەر بەکوشت بچێت بۆخۆی و هەڵسەنگاندنێك کە کردی بۆ قورئان.
(٢١) ئینجا بیری لێ کردەوە و ورد بووەوەتەماشای دەوروبەری کرد. (بەشپرزەیی و پەشۆکاویەوە).
(٢٢) ئینجا ناوچاوی هێنایەوەیەك (وەك یەکێك بەقوولێ بیربکاتەوە) ڕەش داگیرسا.
(٢٣) پاشان ڕووی وەرگێڕاو خۆی بەزلزانی.
(٢٤) بەهەموو عەقڵیەوە وتی!! ئەم قورئانە جگە جادوو نەبێت کەوەردە گیرێت هیچی تر نی یە!!...
(٢٥) ئەمە هەر قسەی بەشەرە و هیچی تر؟!
(٢٦) (ئەو بێ ویژدانە بەسەریەوە ناچێت) دەبێت بیگەیەنمە ناو دۆزەخ.
(٢٧) جا تۆ نازانیت دۆزەخ چیە...
(٢٨) هیچ ئەندامێك ناهێڵێتەوە و دەست هەڵناگرێت...
(٢٩) پێستیان هەڵدەقرچێنێت و ڕەشی دەکات و دەری دەخات...
(٣٠) نۆزدە فریشتە سەرپەرشتی دۆزەخ دەکەن...
(٣١) جا ئێمە وەنەبێت کارگوزارانی دۆزەخمان لە کەسانیتر جگە لە فریشتە بەدی هێنابێ، ئەو ژمارەیەشمان
تەنها بۆ تاقیکردنەوە دیاری کردووە بۆ ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون، هەروەها بۆ ئەوەی ئەوانەی کتێبیان پێدراوە
دڵنیابن لە ڕاستی ئەم قورئانە (چونکە لە تەورات و ئینجیلدا ئەو باسە هەیە)، بۆ ئەوەشە کە ئیمانداران زیاتر
باوەڕیان دامەزراو بێت و ئەوانەش کە کتێبیان پێدراوە ئیماندارانیش حەق نیە تووشی دوو دڵی ببن، با ئەوانەی
دڵ و دەروونیان نەخۆشە لە دووڕووەکان و بێباوەڕان هەر بۆ خۆیان قسە بکەن و بڵێن: نیازی خوا چی‌یە بەم
ژمارەیە؟ بەو شێوەیە باسکرا خوا هەر کەسێکی بوێت گومڕای دەکات، هەر کەسێکیشی بوێت ڕێنموویی دەکات،
کەس ژمارەی سەربازانی پەروەردگارت نازانێت جگە لە زاتی خۆی، ئەو ئایەت و فەرموودانە تەنها پەندو
ئامۆژگارین بۆ ئادەمی.
(٣٢) نەخێر، سوێند بە مانگ (ئەو خەڵکە چاك هەستی پێ ناکەن). (٣٣) بە شەویش کاتێك کە تێ پەڕی
(زۆربەیان باوەڕیان بە قیامەت نیە). (٣٤) بە بەرەبەیان کاتێك کە خۆی دەنوێنێت.... (زۆربەی خەڵکی غافڵە).
(٣٥) بەڕاستی – سەقەر – یەکێکە لە شتە سامناك و گەورەکان. (٣٦) بۆ ترساندنی سەرجەم خەڵکانە. (٣٧) جا
ئیتر ئەوەی دەیەوێت با بەرەو پێش بچێت (پێشبرکێ بکات لە چاکەکاریدا) یان خۆی دوابخات (لەو بواردەدا).
(٣٨) چونکە لە قیامەتدا هەموو کەس بارمتەی دەستپێشکەری خۆیەتی (کردەوەکانی دێنەوە ڕێی). (٣٩) جگە لە
دەستەی ڕاستان و ئیماندارانی کردەوە چاك. (٤٠) لەناو بەهەشتەکاندان و پرسیار دەکەن لە یەکتر... (٤١) لە
بارەی تاوانبارانەوە...(دەپرسن)... (٤٢) ئەوە چی بوو ئێوەی ڕاپێچی دۆزەخ کرد؟! (٤٣)بە کەساسیەوە دەڵێن: ئێمە
لە نوێژگەران نەبووین... (٤٤) خۆراکمان بە هەژاران نەدەبەخشی... (٤٥) ئێمە لەگەڵ دەم درێژو بێ ئابرووەکاندا
قسەی خۆمان دەکردو لەبابەتی ئەوانمان دەگوت و ڕەخنەی بێ جێمان دەگرت لەگەڵیان ڕۆدەچووین. (٤٦) ئێمە
بروامان بە ڕۆژی پاداشت نەبوو. (٤٧) هەتا مردن یەخەی پێگرتین و ڕۆژگاری تەمەنمان کۆتایی هات.

فَمَا تَنفَعُهُمْ شَفَٰعَةُ ٱلشَّٰفِعِينَ ﴿٤٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ ٱلتَّذْكِرَةِ مُعْرِضِينَ
﴿٤٩﴾ كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنفِرَةٌ ﴿٥٠﴾ فَرَّتْ مِن قَسْوَرَةٍۭ ﴿٥١﴾ بَلْ يُرِيدُ
كُلُّ ٱمْرِئٍ مِّنْهُمْ أَن يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّنَشَّرَةً ﴿٥٢﴾ كَلَّا ۖ بَل لَّا يَخَافُونَ
ٱلْءَاخِرَةَ ﴿٥٣﴾ كَلَّآ إِنَّهُۥ تَذْكِرَةٌ ﴿٥٤﴾ فَمَن شَآءَ ذَكَرَهُۥ ﴿٥٥﴾
وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ ۚ هُوَ أَهْلُ ٱلتَّقْوَىٰ وَأَهْلُ ٱلْمَغْفِرَةِ ﴿٥٦﴾

سُورَةُ القِيَامَةِ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

لَآ أُقْسِمُ بِيَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ﴿١﴾ وَلَآ أُقْسِمُ بِٱلنَّفْسِ ٱللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾ أَيَحْسَبُ
ٱلْإِنسَٰنُ أَلَّن نَّجْمَعَ عِظَامَهُۥ ﴿٣﴾ بَلَىٰ قَٰدِرِينَ عَلَىٰٓ أَن نُّسَوِّىَ بَنَانَهُۥ ﴿٤﴾ بَلْ
يُرِيدُ ٱلْإِنسَٰنُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُۥ ﴿٥﴾ يَسْـَٔلُ أَيَّانَ يَوْمُ ٱلْقِيَٰمَةِ ﴿٦﴾ فَإِذَا بَرِقَ ٱلْبَصَرُ
﴿٧﴾ وَخَسَفَ ٱلْقَمَرُ ﴿٨﴾ وَجُمِعَ ٱلشَّمْسُ وَٱلْقَمَرُ ﴿٩﴾ يَقُولُ ٱلْإِنسَٰنُ يَوْمَئِذٍ
أَيْنَ ٱلْمَفَرُّ ﴿١٠﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ ٱلْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾ يُنَبَّؤُا۟ ٱلْإِنسَٰنُ
يَوْمَئِذٍۭ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾ بَلِ ٱلْإِنسَٰنُ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾ وَلَوْ أَلْقَىٰ
مَعَاذِيرَهُۥ ﴿١٥﴾ لَا تُحَرِّكْ بِهِۦ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِۦٓ ﴿١٦﴾ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُۥ
وَقُرْءَانَهُۥ ﴿١٧﴾ فَإِذَا قَرَأْنَٰهُ فَٱتَّبِعْ قُرْءَانَهُۥ ﴿١٨﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُۥ ﴿١٩﴾

(٤٨) کەواتە ئیتر تکای تکاکاران سوودیان پێ ناگەیەنێت.
(٤٩) باشە، ئەوە بۆچی لە یادخستنەوە پشت هەڵدەکەن و روو وەردەگێڕن.
(٥٠) دەڵێی گەلە گوێدرێژی کێوین و دەسڵە مێنەوە...
(٥١) لە ترسی شێر هەڵهاتوون...
(٥٢) بەڵکو هەریەك لەوان دەیەوێت لە ئاسمانەوە چەندەها نامەی کراوەی بۆ بێت؟
(٥٣) نەخێر ئەوانە بەهیچ شتێك داناچڵەکێن بەڵکو لە دوارۆژ ناترسن...
(٥٤) نەخێر ئەوانە بەسەریانەوە ناچێت، چونکە ئەو قورئانە ئامۆژگاریە...
(٥٥) جا ئەوەی دەیەوێت با یادی بگرێت و شوێنی بکەوێت (چەندی توانی لەبەری بکات).
(٥٦) جا ئەو خەڵکە یاداوەری وەرناگرێت و بیر لەم راستیانە ناکاتەوە مەگەر ویستی خوای لەسەر بێت (کە لەگەڵ ویستی ئینسانە بەختەوەرەکاندا یەك دەکەوێت) جا هەر ئەو زاتەش شایستەی ئەوەیە کە خەڵکی حسابی بۆ بکەن و لە خەشمی بترسن و هەر ئەویش لە خۆی گرتووە کە لێخۆشبوو بێت (لە ئیماندارانی گوناهبار، کاتێك تەوبە دەکەن).

سورەتی (القیامة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند دەخۆم بە رۆژی قیامەت.
(٢) سوێند دەخۆم بە ویژدانی زیندوو و نەفسی رەخنە لە خۆگر کە لۆمەی خۆی دەکات.
(٣) ئایا ئینسان وادەزانێت هەرگیز ئێسکەکانی کۆناکەینەوە؟!
(٤) بەڵێ، لەوە زیاتریش دەکەین و توانامان هەیە کە نەخشە وردەکانی سەر پەنجەکانی بەدی بهێنینەوە.
(٥) نەخێر، باگومانی وانەبات، بەڵکو ئادەمیزاد دەیەوێت گوناهو تاوان بکاتە پیشەی خۆی بەدرێژایی ژیانی، یاخود دەیەوێت قیامەت لەبەردەمیدا بەرپا ببێت ئینجا باوەری پێ بهێنێت؟!
(٦) بێباکانە دەپرسێت: کوا، کەی رۆژی قیامەت بەرپا دەبێت؟! (بەخەیاڵی خۆی زۆر بەدووری دەزانێت).
(٧) کاتێك دێت، چاو ئەبڵەق دەبێت. (٨) مانگیش دەگیرێت و تاریك دەبێت (ئەویش هەڵدەوەشێت). (٩) (یاسای بوونەوەر تێك دەچێت و) خۆر و مانگ کۆدە کرێنەوە و دەدرێن بەیەکدا. (١٠) ئەو رۆژە ئینسان دەڵێت: (ئەی هاوار) بۆ کوێ را بکەم، لەکوێوە خۆم رزگار بکەم. (١١) نەخێر ئیتر دەربازبوون نیە (رزگار بوون ئەستەمە).
(١٢) تۆ ئیتر دەبێت لای پەروەردگارت ئامادەبیت و لەوێ ئۆقرە بگریت (بۆ لێپرسینەوە). (١٣) لەو رۆژەدا ئادەمیزاد هەواڵی هەموو ئەو کاروکردەوانەی پێدەدرێت کە دەست پێشکەریی کردووە (یاخود بە تەما بووە بیکات و دوای خستووە، یاخود هەواڵی کردەوەی رابووردووی و ئاسەواری دوای خۆی پێ دەدرێت). (١٤) بەڵکو ئینسان خۆی شایەتە بەسەر خۆیەوە (ئەندامەکان شایەتن بەسەریەوە). (١٥) هەرچەندە چەندەها پاکانە بکات و بیانوو بهێنێتەوە (بێ سوود و بێ کەڵکە). (١٦) ئەی محمد ﷺ پەلە مەکە و زمانت مەجوڵێنە، بۆ ئەوەی پەلە بکەیت لە وەرگرتنی قورئاندا. (١٧) بەراستی لەسەر ئێمەیە کۆکردنەوە و خوێندنەوەی. (١٨) جا کاتێك ئێمە دەیخوێنینەوە تۆش شوێنمان بکەوە لە خوێندنەوەیدا.
(١٩) پاشان بەراستی روون کردنەوەشی لەسەر ئێمەیە.

كَلَّا بَلۡ تُحِبُّونَ ٱلۡعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾ وَتَذَرُونَ ٱلۡأٓخِرَةَ ﴿٢١﴾ وُجُوهٞ يَوۡمَئِذٖ نَّاضِرَةٌ ﴿٢٢﴾
إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٞ ﴿٢٣﴾ وَوُجُوهٞ يَوۡمَئِذِۭ بَاسِرَةٞ ﴿٢٤﴾ تَظُنُّ أَن يُفۡعَلَ بِهَا فَاقِرَةٞ ﴿٢٥﴾
كَلَّآ إِذَا بَلَغَتِ ٱلتَّرَاقِيَ ﴿٢٦﴾ وَقِيلَ مَنۡۜ رَاقٖ ﴿٢٧﴾ وَظَنَّ أَنَّهُ ٱلۡفِرَاقُ ﴿٢٨﴾ وَٱلۡتَفَّتِ
ٱلسَّاقُ بِٱلسَّاقِ ﴿٢٩﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوۡمَئِذٍ ٱلۡمَسَاقُ ﴿٣٠﴾ فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلَّىٰ
﴿٣١﴾ وَلَٰكِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٣٢﴾ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِۦ يَتَمَطَّىٰٓ ﴿٣٣﴾ أَوۡلَىٰ لَكَ
فَأَوۡلَىٰ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ أَوۡلَىٰ لَكَ فَأَوۡلَىٰٓ ﴿٣٥﴾ أَيَحۡسَبُ ٱلۡإِنسَٰنُ أَن يُتۡرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾
أَلَمۡ يَكُ نُطۡفَةٗ مِّن مَّنِيّٖ يُمۡنَىٰ ﴿٣٧﴾ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةٗ فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٣٨﴾ فَجَعَلَ مِنۡهُ
ٱلزَّوۡجَيۡنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلۡأُنثَىٰٓ ﴿٣٩﴾ أَلَيۡسَ ذَٰلِكَ بِقَٰدِرٍ عَلَىٰٓ أَن يُحۡـِۧيَ ٱلۡمَوۡتَىٰ ﴿٤٠﴾

سُورَةُ الإِنسَانِ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

هَلۡ أَتَىٰ عَلَى ٱلۡإِنسَٰنِ حِينٞ مِّنَ ٱلدَّهۡرِ لَمۡ يَكُن شَيۡـٔٗا مَّذۡكُورًا ﴿١﴾
إِنَّا خَلَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ مِن نُّطۡفَةٍ أَمۡشَاجٖ نَّبۡتَلِيهِ فَجَعَلۡنَٰهُ سَمِيعَۢا
بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا هَدَيۡنَٰهُ ٱلسَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرٗا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾
إِنَّآ أَعۡتَدۡنَا لِلۡكَٰفِرِينَ سَلَٰسِلَاْ وَأَغۡلَٰلٗا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾ إِنَّ
ٱلۡأَبۡرَارَ يَشۡرَبُونَ مِن كَأۡسٖ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾

(٢٠) نـەخێر، وانـی‌یە (زیـندووکردنەوەو لێپرسینەوە هـەر دەبێت) دیارە ئێوە هەر ئەم دنیایەتان خۆش دەوێت کەبەپەلە بەسەر دەچێتو تەواو دەبێت.
(٢١) قیامەت و بەهەشت پشتگوێ دەخەن و وازی لێدەهێنن.
(٢٢) بەمەرجێك ئەو ڕۆژە، ڕووخسارانێك گەشاوە و ناسك و جوان و ئاسوودەن.
(٢٣) چونکە (هەریەکە بۆ خـۆی) تـەماشای پـەروەردگاری دەکات (لە تەماشاکردنی تێر نابێت).
(٢٤) هەر لەو ڕۆژەشدا ڕووخسارانـێکی‌تر رەش داگـیرساو گرژو تاڵ و دێزن.
(٢٥) چـاوەڕوانـن کـارەساتێکی پشت شکـێنیان بـەسەردا بهێنرێت.
(٢٦) نەخێر ئەو خەڵکە هەروا ژیانیان بەردەوام نابێت بەڵکو کاتێك دێت کە ڕۆحی یەك بەیەکەیان دەگاتە گەرووی.
(٢٧) ئەوسا دەوترێت، کێ فریاد ڕەسیەتی؟
(٢٨) بەڵام لەو کاتەدا، ئەو کەسەی لەسەرە مەرگدایە دڵنیایە کە ئیتر هیچ شتێك فریای ناکەوێت و کاتی ماڵئاواییە.
(٢٩) ئیتر قاچ و لوولاق بەیەکدا دەئاڵێن.
(٣٠) ئەی ئینسان ئەوساو لەو ڕۆژەدا بۆ لای پەروەردگارت ڕاپێچ دەکرێیت و دەبرێیت (جائەوەی کە غافڵ ودنیا پەرستە).
(٣١) نەبڕوای هێناو نەنوێژێکی بەجوانی خوێند.
(٣٢) بەڵکو بڕوای نەهێناو پشتی تێکرد.
(٣٣) پاشان هەموو جار بەلەنجەو لارو خۆبادانەوە دەگەڕایەوە بۆ کەسوکاری و کەشخەی دەکرد.
(٣٤) (جا ئەم دۆزەخە) بۆ تۆ شیاوترە و لەبارترە!!
(٣٥) پاشان هەرئەو سزایە بۆتۆ شیاوترەو لەبارترە (چونکە تۆ تاوانبار و گوناهکاریت).
(٣٦) ئایا ئادەمیزاد وادەزانێت هەروا وازی لێدەهێنرێت بەخۆڕایی (لێپرسینەوەی نابێت؟!).
(٣٧) باشە، ئایا کاتی خۆی نوتفەیەك نەبووە لەمەنی کە دەرژێنرایە شوێنی خۆی (کە منداڵدانی دایکە).
(٣٨) پاشان خۆهەڵواسەرێك بوو گەشەی کردوو و ڕۆح و دەزگاکانی دەرەوە و ناوەوەی بەرێکوپێکی پێبەخشی.
(٣٩) ئینجا خوا هەر لەو مەنی‌یە هەردوو جووت نێرو مێی دروست کردووە (کە تەواوکاری یەکترن).
(٤٠) ئایا ئەو زاتەی ئەوە بکات ناتوانێت مردووەکان زیندوو بکاتەوە؟!

سورەتی (الإنسان)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) بەڕاستی ماوەیەکی زۆر لە ڕۆژگار بەسەر ئادەمیزادا هات کە شتێکی وانەبوو ناو ببرێت.
(٢) بێگومان ئێمە ئینسانمان دروستکرد لە تێکەڵەیەك (لە سەرەمێکوتەیەکی بچووك و هێلکۆیەك) لەکـاتێکدا دەمانەوێت تاقی بکەینەوە، هەر بۆیە دەزگای بیستن و بینینمان پێبەخشی.
(٣) بەڕاستی ئێمە ڕێنموویی‌مان کرد بۆ ڕێگەی ڕاست، بـەئازادی دەتـوانـێت بـبێتە کـەسایەتیەکـی ئـیماندارو سوپاسگوزار، یان بێ‌باوەڕو خوانەناس.
(٤) بەڕاستی با بزانێت کە ئێمە چەندەها کۆت و زنجیرو ئاگری هەڵگیرساومان ئامادەکردووە بۆ بێ‌باوەڕان.
(٥) بێگومان چاکان و پاکانیش لە پەرداخێکی پڕ شەرابدا دەخۆنەوە، کە ئاوێتەکەی لەسەرچاوەی کافووڕەوەیە.

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ ٱللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾ يُوفُونَ بِٱلنَّذْرِ وَيَخَافُونَ
يَوْمًا كَانَ شَرُّهُۥ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾ وَيُطْعِمُونَ ٱلطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِۦ مِسْكِينًا
وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ ٱللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنكُمْ جَزَآءً وَلَا شُكُورًا
﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِن رَّبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا ﴿١٠﴾ فَوَقَىٰهُمُ ٱللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ
ٱلْيَوْمِ وَلَقَّىٰهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾ وَجَزَىٰهُم بِمَا صَبَرُوا۟ جَنَّةً وَحَرِيرًا
﴿١٢﴾ مُّتَّكِـِٔينَ فِيهَا عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ ۖ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾
وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَـٰلُهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا ﴿١٤﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِم بِـَٔانِيَةٍ
مِّن فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَا۠ ﴿١٥﴾ قَوَارِيرَا۟ مِن فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾
وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّىٰ سَلْسَبِيلًا
﴿١٨﴾ ۞ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَٰنٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا
﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَـٰلِيَهُمْ ثِيَابُ سُندُسٍ
خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ ۖ وَحُلُّوٓا۟ أَسَاوِرَ مِن فِضَّةٍ وَسَقَىٰهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا
طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَـٰذَا كَانَ لَكُمْ جَزَآءً وَكَانَ سَعْيُكُم مَّشْكُورًا ﴿٢٢﴾ إِنَّا
نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ ٱلْقُرْءَانَ تَنزِيلًا ﴿٢٣﴾ فَٱصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ
مِنْهُمْ ءَاثِمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾ وَٱذْكُرِ ٱسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

(٦) کە کانی‌یەکە بەندەکانی خوا لێی دەخۆنەوە لە هەر شوێنێکدا بیانەوێت هەڵی دەقوڵێنن و فوارە دەکات.
(٧) ئەو بەختەوەرانە، یەکێك لە سیفاتیان ئەوەیە: وەفا بەنەزر دەکەن، یاخود بەڵێنێکیاندا وەفادارانە ئەنجامی دەدەن، چونکە بیمیان هەیە لە رۆژێك کە شەڕی لی دەبارێت و ئەوپەڕی سەغڵەتی‌یە...
(٨) هەروەها نان و خۆراك دەبەخشن، ئەگەرچی خۆشەویستیش بێت لایان، بەهەژارو هەتیوو دیلەکان.
(٩) دەڵێن: بێگومان ئێمە ئەم خۆراکەتان هەر لەبەر خواو بۆ بەدەستهێنانی رەزامەندی ئەو پێدەبەخشین، نەپاداشتمان لێتان دەوێت نەسوپاس.
(١٠) هەروەها دەڵێن: ئەم کارە بۆیە دەکەین چونکە لە رۆژێکی تاڵ و گرژو رەش و تاریك دەترسین، کە پەروەردگارمان پێشی دەهێنێت.
(١١) جا خوای گەورەش لە شەڕو ناخۆشی و نەهامەتی ئەو رۆژە پاراستنی و رووی گەش و شادمانی پێبەخشین.
(١٢) لە پاداشتی خۆگری و ئارامگریاندا بەهەشت و ئاوریشمی پێبەخشین.
(١٣) ئەو بەختەوەرانە لەسەر کورسی و قەنەفە رازاوەکان شانیان داداوە، نەگەرمای خۆر بێزاریان دەکات، نە سەرما سەغڵەتیان دەکات.
(١٤) سێبەری درەختە جوانەکان بەسەر شوێنە خۆشەکانیاندا سەری فرو هێناوە و لێکردنەوەی میوەکانیش ئاسانە و ملکەچ کراوە.
(١٥) هەروەها لە سوراحی و دۆلکەی زیودا شەرابیان بۆ دەگێرن کە دەکرێتە ئەو کوپ و پەرداخانەوە کە لە شووشە و کریستاڵی تایبەت دروستکراون.
(١٦) هەموو دام و دەزگای خواردن و خواردنەوەکان لە شووشەی زیویی دروستکراون بەشێوەیەکی جوان و قەشەنگ‌و دڵرفێن.
(١٧) هەروەها شەرابێکی تریان پێشکەش دەکرێت کە ئاوێتەکەی زەنجەبیلە.
(١٨) کە سەرچاوەیەکە لە بەهەشتدا بە سەلسەبیل ناو دەبرێت.
(١٩) ئینجا نەوجەوانانی هەمیشە لاو و رووخۆش و جوان و پاك، بەناویاندا دەگەڕێن (قسەی خۆش و سروودی بەتام دەڵێن) کاتێك دەیانبینیت وا دەزانیت مروارین و بەو ناوەدا بلاوبوونەتەوە.
(٢٠) کاتێکیش بەهەر لایەکدا چاودەگێریت، ئەوە نازو نیعمەتی نەبڕواه و بێ‌ئەندازو دەسەلاتێکی گەورە دەبینیت لە باخ و باخات و کۆشك و تەلارو دیمەنی جوان و فراوانی بێ‌سنوور. (٢١) پۆشاکی بەختەوەران ئاوریشمی سەوزی تەنکە کە بەسەر پۆشاکی ئاوریشمی ئەستووردا لەبەریان کردووە، بەبازنی زیوی رازێنراونەتەوە، ئینجا لەلایەن پەروەردگاریانەوە شەرابی پاك و بێگەرد و خاوێنیان پێشکەش دەکرێت. (٢٢) پاشان پەروەردگاریان پێیان دەفەرموێت: بەڕاستی ئەم پاداشتە شایستەی ئێوەیە، هەوڵ و کۆشش و کاروکردەوەی ئێوە شایانی سوپاس و رێزە.. (بێگومان خوای گەورە بەم سوپاسگوزاریە ئەوەندەی‌تر بەختەوەران و دڵخۆش دەکات). (٢٣) دڵنیاش بە ئەی محمد ﷺ هەر ئێمە قورئانمان بۆ تۆ دابەزاندووە (تا خەڵکی پێ بێدار بکەیتەوە). (٢٤) کەواتە خۆراگربە بۆ فەرمانی پەروەردگارت، نەکەیت ملکەچ و فەرمانبەرداری تاوانباران و بێ‌باوەڕان بیت. (٢٥) ئینجا بەردەوام یادی پەروەردگارت بکە و ناوی پیرۆزی با ویردی سەرزارت بێت، لە بەرەبەیان و دەمەو ئێوارانا.

وَمِنَ ٱلَّيۡلِ فَٱسۡجُدۡ لَهُۥ وَسَبِّحۡهُ لَيۡلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ
هَٰٓؤُلَآءِ يُحِبُّونَ ٱلۡعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَآءَهُمۡ يَوۡمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾ نَّحۡنُ
خَلَقۡنَٰهُمۡ وَشَدَدۡنَآ أَسۡرَهُمۡۖ وَإِذَا شِئۡنَا بَدَّلۡنَآ أَمۡثَٰلَهُمۡ تَبۡدِيلًا
﴿٢٨﴾ إِنَّ هَٰذِهِۦ تَذۡكِرَةٞۖ فَمَن شَآءَ ٱتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾
وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾
يُدۡخِلُ مَن يَشَآءُ فِي رَحۡمَتِهِۦۚ وَٱلظَّٰلِمِينَ أَعَدَّ لَهُمۡ عَذَابًا أَلِيمَۢا ﴿٣١﴾

سُورَةُ المُرۡسَلَاتِ — ترتيبها ٧٧ — آياتها ٥٠

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلۡمُرۡسَلَٰتِ عُرۡفٗا ﴿١﴾ فَٱلۡعَٰصِفَٰتِ عَصۡفٗا ﴿٢﴾ وَٱلنَّٰشِرَٰتِ نَشۡرٗا ﴿٣﴾
فَٱلۡفَٰرِقَٰتِ فَرۡقٗا ﴿٤﴾ فَٱلۡمُلۡقِيَٰتِ ذِكۡرًا ﴿٥﴾ عُذۡرًا أَوۡ نُذۡرًا ﴿٦﴾ إِنَّمَا
تُوعَدُونَ لَوَٰقِعٞ ﴿٧﴾ فَإِذَا ٱلنُّجُومُ طُمِسَتۡ ﴿٨﴾ وَإِذَا ٱلسَّمَآءُ فُرِجَتۡ
﴿٩﴾ وَإِذَا ٱلۡجِبَالُ نُسِفَتۡ ﴿١٠﴾ وَإِذَا ٱلرُّسُلُ أُقِّتَتۡ ﴿١١﴾ لِأَيِّ يَوۡمٍ أُجِّلَتۡ
﴿١٢﴾ لِيَوۡمِ ٱلۡفَصۡلِ ﴿١٣﴾ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا يَوۡمُ ٱلۡفَصۡلِ ﴿١٤﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ
لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾ أَلَمۡ نُهۡلِكِ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُتۡبِعُهُمُ ٱلۡأٓخِرِينَ
﴿١٧﴾ كَذَٰلِكَ نَفۡعَلُ بِٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿١٨﴾ وَيۡلٞ يَوۡمَئِذٖ لِّلۡمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

(٢٦) لەشەوگاریشدا سوژدەی بۆ ببە و تەسبیحات و ستایشی لە هەندێکی شەودا زۆر بکە.
(٢٧) بەڕاستی زۆربەی ئەو خەڵکە سەرگەردانە حەزیان لە ژیانی ئەم دنیا تەمەن کۆتایەیە کە بەخێرایی تێ دەپەڕێت، ڕۆژێکی سەخت و سەنگین پشتگوێ دەخەن و حسابی بۆ ناکەن.
(٢٨) بۆ بیرناکەنەوە، خۆ هەر ئێمە دروستمان کردوون ئەندامەکانی لەشیانمان پێکەوە بەستووە، کاتێکیش بمانەوێت ئەمانە لادەبەین و بەکەسانی‌تر سەر زەوی ئاوەدان دەکەینەوە.
(٢٩) بەڕاستی ئەم سوورەتە و سەرجەم ئایەتەکانی قورئان ئامۆژگارییە، جا ئەوەی ئارەزووی بەهەشتی هەیە، ئەوە بۆ لای خوا ڕێگەو ڕێباز دەگرێتە بەر.
(٣٠) دڵنیاش بن: ئێوە هیچتان پێناکرێت و هیچ کارێکتان پێ ئەنجام نادرێت مەگەر خوا ویستی لەسەربێت، بێگومان ئەوخوایە زاناو دانایە دەزانێت کێ شایستەی هیدایەتە، داناشە لە هیدایەتانی بەندە چاکەکاندا.
(٣١) ئینجا ئەو کەسەی خوا بیەوێت و خۆیشی هەوڵبدات، دەیخاتە ژێر سایەی ڕەحمەتی خۆیەوە و بۆ ستەمکارانیش سزای بەئێشی ئامادە کردووە.

سورەتی (المرسلات)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بەو فریشتانەی بەکاری چاك و دروست و فەرمانبەرداریی هەڵدەستن یەك لەدوای یەك.
(٢) هەروەها ئەوانەی کە بەگورج و گۆڵی و خێرایی فەرمانەکانی خوا بەجێ دەهێنن، یاخود بەو بایانەی هەڵدەکەن و شارو دێهاتی خوانەناسان کاول دەکەن.
(٣) بەو فریشتانەش کە هەور بڵاو دەکەنەوە، یاخود هەموو شتێکی کۆ بڵاوە پێ دەکەن.
(٤) بەوانەش کە حەق و ناحەق لێك جیادەکەنەوە.
(٥) بەو فریشتانەش کە پەیامی خوا دەگەیەنن بەخەڵکی و لە خزمەتی جوبرەئیلدا قورئانیان دەگەیاند.
(٦) بۆ ئەوەی بەڵگە بخەنە دەست ئیمانداران، نەفامانیش بێداربکەنەوە.
(٧) بەڕاستی ئەم بەڵێن و وادانەی پێتان دەدرێت هەر پێش دێت.
(٨) جا کاتێك دێت ئەستێرەکان روناکییان نامێنێت.
(٩) ئاسمانیش لەت دەبێت و لێك دەترازێت.
(١٠) کاتێك کێوەکان هەڵدەتەکێنرێن و لەجێی خۆیان نامێنن و وردوخاش دەبن.
(١١) هەروەها کاتێك دێت پێغەمبەران کات و شوێنی دیاری کراویان بۆ دادەنرێت (ڕووبەڕوی قەومەکانیان دەکرێنەوە). (١٢) ئاخۆ دەزانن خەڵکینە لێپرسینەوە بۆ چ ڕۆژێك دواخراوە؟! (١٣) بێگومان بۆ ڕۆژی جیاکردنەوە و دادگاییەکی ڕەوا. (١٤) جا تۆ چووزانی ڕۆژی جیاکردنەوە و دادگایی چ ڕۆژێکی سەخت و دژوارە. (١٥) هاوارو ئاهو ناڵە لەو ڕۆژەدا بۆ ئەوانەی کە بڕوایان بە پێغەمبەران و قیامەت و لێپرسینەوە نەبوو. (١٦) باشە، ئەوە نابینن چۆن پێشینانمان لەناو بردووە؟ (١٧) پاشان دوایینەکانیش بەشوێنیاندا لەناو دەبەین. (١٨) هەر بەو شێوەیەش دەکەین لەگەڵ تاوانباراندا. (١٩) سەیری ئایەتی ١٥ بکە.

أَلَمْ نَخْلُقكُّم مِّن مَّآءٍ مَّهِينٍ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلْنَٰهُ فِى قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿٢١﴾ إِلَىٰ قَدَرٍ
مَّعْلُومٍ ﴿٢٢﴾ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ ٱلْقَٰدِرُونَ ﴿٢٣﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾
أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾ أَحْيَآءً وَأَمْوَٰتًا ﴿٢٦﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَٰسِىَ
شَٰمِخَٰتٍ وَأَسْقَيْنَٰكُم مَّآءً فُرَاتًا ﴿٢٧﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾
ٱنطَلِقُوٓا۟ إِلَىٰ مَا كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾ ٱنطَلِقُوٓا۟ إِلَىٰ ظِلٍّ ذِى ثَلَٰثِ
شُعَبٍ ﴿٣٠﴾ لَّا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِى مِنَ ٱللَّهَبِ ﴿٣١﴾ إِنَّهَا تَرْمِى بِشَرَرٍ
كَٱلْقَصْرِ ﴿٣٢﴾ كَأَنَّهُۥ جِمَٰلَتٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾
هَٰذَا يَوْمُ لَا يَنطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٦﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾ هَٰذَا يَوْمُ ٱلْفَصْلِ جَمَعْنَٰكُمْ وَٱلْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ فَإِن كَانَ
لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُونِ ﴿٣٩﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾ إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ فِى
ظِلَٰلٍ وَعُيُونٍ ﴿٤١﴾ وَفَوَٰكِهَ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾ كُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ هَنِيٓـًٔا
بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾ كُلُوا۟ وَتَمَتَّعُوا۟ قَلِيلًا إِنَّكُم مُّجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ٱرْكَعُوا۟ لَا يَرْكَعُونَ ﴿٤٨﴾ وَيْلٌ
يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ فَبِأَىِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُۥ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

(٢٠) ئەی ئەوە بۆ سەرنج نادەن، ئایا ئێوەمان لە ئاوێکی بێ نرخ دروست نەکردووە؟!•
(٢١) ئینجا لە جێی مەحکەم و قایمدا نوتفەمان دانەناوە؟!
(٢٢) بۆ ماوەیەکی دیاریکراو؟!
(٢٣) ئینجا ئێمە دەسەڵاتدار بووین بەسەر ئەوانـدا (چـۆنمان بویێت ئاوا دروستیان دەکەین)، ئای چ دەسەڵاتدارێکی چاکین.
(٢٤) سەیری ئایەتی ١٥ بکە.
(٢٥) ئایا ئێمە زەویمان نەکردووە بەهۆکاری کۆ کردنەوە.
(٢٦) بۆ زیندووان و مردووان.
(٢٧) هەروەها لەسـەر گـۆی زەوی، کـێوی لوتکـە بـڵندمان دامەزراندووە و ئاوی سازگارمان پێشکەش نـەکـردوون بـۆ خواردنەوە؟!
(٢٨) سەیری ئایەتی ١٥ بکە.
(٢٩) دەی کەواتە ئەی خوانەناسان هەستن وڕاکەن بـۆ ئـەو شوێنەی بڕواتان پێی نەبوو بەدرۆتان دەزانی.
(٣٠) ڕاکەن؛ دەرچن بۆ سێبەری ئەو دووکەڵە سێ برگەیە.
(٣١) نە سێبەرە (تا لەسـایەیدا بـحەوێنەوە) نـە لە بـڵێسەی ئاگری دۆزەخ دەتانپارێزێت.
(٣٢) بەڕاستی ئەو ئاگرە بڵێسەیەك فڕێ دەدات وەك كۆشك و تەلارێکی گەورە، مەزنە.
(٣٣) هەر وەکو وشتری زەردی مەیلەو ڕەش دەنوێنێت.
(٣٤) سەیری ئایەتی ١٥ بکە.
(٣٥) ئەمڕۆ ئیتر ئەو ڕۆژەیە کە قسەیان نەماوە و ورتەیان لێ نایەت.
(٣٦) مۆڵەتیش نادرێن پاکانە بکەن.
(٣٧) سەیری ئایەتی ١٥ بکە.
(٣٨) ئەمە ئیتر ڕۆژی جیاکردنەوەیە، ئێوەمان لەگەڵ هەموو نەوەکانی پێشوودا کۆکردۆتەوە.
(٣٩) جا ئەگەر دەتوانن نەخشەیەك، فێڵێك ئەنجام بدەن ئەگەر دەتوانن دژی من ئەنجامی بدەن.
(٤٠) سەیری ئایەتی ١٥ بکە.
(٤١) لەولاشەوە بەڕاستی دیندارو پارێزکاران، وان لە ژێر سێبەردا، لە پاڵ کانیاو و تافگەکاندا.
(٤٢) لە هەر جۆرە میوەیەك کە ئارەزووی بکەن بۆیان ئامادەیە و پێشکەشیان دەکرێت.
(٤٣) پێیان دەوترێت بخۆن و بخۆنەوە، نۆشتان بێت لە پاداشتی ئەو کارو کردەوە چاکانەدا کە ئەنجامتان دەدا.
(٤٤) بێگومان ئێمە ئا بەو شێوەیە پاداشتی چاکەخوازان دەدەینەوە.
(٤٥) سەیری ئایەتی ١٥ بکە.
(٤٦) ئێوەش ئەی خوانەناسان، لە دنیادا بخۆن و کەمێك ڕابوێرن، بەڕاستی ئێوە تاوانبارو تاوانکارن.
(٤٧) سەیری ئایەتی ١٥ بکە.
(٤٨) خۆ ئەگەر پێیان بوترێت، کڕنوش بەرن و ملکەچ و فەرمانبەرداری خوا بن، ئەوانە کڕنووش نابەن و ملکەچ نابن. (چونکە باوەڕیان نیە و خۆیان بە بەندە و عەبدی خوا نازانن).
(٤٩) سەیری ئایەتی ١٥ بکە.
(٥٠) باشە ئەو دڵڕەقانە، ئەگەر بەم قورئانە باوەڕ ناکەن، بە چ گوفتارێکی تر باوەڕ دەکەن و ئیمان دەهێنن؟!

سُورَةُ النَّبَإِ
آیاتها ٤٠ ترتیبها ٧٨

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
عَمَّ يَتَسَآءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ ٱلنَّبَإِ ٱلۡعَظِيمِ ﴿٢﴾ ٱلَّذِي هُمۡ فِيهِ مُخۡتَلِفُونَ ﴿٣﴾
كَلَّا سَيَعۡلَمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعۡلَمُونَ ﴿٥﴾ أَلَمۡ نَجۡعَلِ ٱلۡأَرۡضَ مِهَٰدٗا ﴿٦﴾
وَٱلۡجِبَالَ أَوۡتَادٗا ﴿٧﴾ وَخَلَقۡنَٰكُمۡ أَزۡوَٰجٗا ﴿٨﴾ وَجَعَلۡنَا نَوۡمَكُمۡ سُبَاتٗا
﴿٩﴾ وَجَعَلۡنَا ٱلَّيۡلَ لِبَاسٗا ﴿١٠﴾ وَجَعَلۡنَا ٱلنَّهَارَ مَعَاشٗا ﴿١١﴾ وَبَنَيۡنَا
فَوۡقَكُمۡ سَبۡعٗا شِدَادٗا ﴿١٢﴾ وَجَعَلۡنَا سِرَاجٗا وَهَّاجٗا ﴿١٣﴾ وَأَنزَلۡنَا
مِنَ ٱلۡمُعۡصِرَٰتِ مَآءٗ ثَجَّاجٗا ﴿١٤﴾ لِّنُخۡرِجَ بِهِۦ حَبّٗا وَنَبَاتٗا ﴿١٥﴾ وَجَنَّٰتٍ
أَلۡفَافًا ﴿١٦﴾ إِنَّ يَوۡمَ ٱلۡفَصۡلِ كَانَ مِيقَٰتٗا ﴿١٧﴾ يَوۡمَ يُنفَخُ فِي ٱلصُّورِ
فَتَأۡتُونَ أَفۡوَاجٗا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتِ ٱلسَّمَآءُ فَكَانَتۡ أَبۡوَٰبٗا ﴿١٩﴾ وَسُيِّرَتِ
ٱلۡجِبَالُ فَكَانَتۡ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتۡ مِرۡصَادٗا ﴿٢١﴾ لِّلطَّٰغِينَ
مَـَٔابٗا ﴿٢٢﴾ لَّٰبِثِينَ فِيهَآ أَحۡقَابٗا ﴿٢٣﴾ لَّا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرۡدٗا وَلَا شَرَابًا
﴿٢٤﴾ إِلَّا حَمِيمٗا وَغَسَّاقٗا ﴿٢٥﴾ جَزَآءٗ وِفَاقًا ﴿٢٦﴾ إِنَّهُمۡ كَانُواْ
لَا يَرۡجُونَ حِسَابٗا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَا كِذَّابٗا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ شَيۡءٍ
أَحۡصَيۡنَٰهُ كِتَٰبٗا ﴿٢٩﴾ فَذُوقُواْ فَلَن نَّزِيدَكُمۡ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

سورەتی (النبأ)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (ئەو خەڵکە) دەربارەی چی لە یەکتر دەپرسن؟
(٢) دەربارەی هەواڵە گەورە و گرنکەکە!! (کە رۆژی قیامەتە)
(٣) لەحاڵێکدا ئەوانە راو بۆچوونیان جیاوازە دەربارەی.
(٤) نەخێر، وابۆیان نالوێت، لەداهاتوویەکی نزیکدا خۆیان دەبیننەوە و هەموو راستیەکانیان بۆ دەردەکەوێت.
(٥) بەڵێ! لەوەودوا، لە داهاتویەکی نزیکدا خۆیان دەبیننەوە و راستیەکانیان بۆ دەردەکەوێت.
(٦) (پێش باسی قیامەت پەروەردگار گەشتێکمان بەناو دروستکراوان و دیاردەکاندا پێدەکات ودەپرسێت: ئایا زەویمان وەك لانکە بۆ فەراهەم نەهێناون؟
(٧) (ئایا) کێوەکانمان وەك مێخ بۆ دانەکوتاون؟ (تا زەوی بپارێزێت لە فشاری بورکان و مادده تواوەکانی ناوناخی، هەروەها تا لەنگەری رابگرێت و چەندەها سوودی ترتان پێ بگەیەنێت).
(٨) (ئایا) ئێوەمان بە جووت دروست نە کردووە؟
(٩) خەوتنمان بۆ نە کردوون بەهۆی سرەوتن؟
(١٠) (ئایا) شەوگارمان بۆ نەکردوون بەداپۆشەر وەك پۆشاك، تاتیایدا بشاردرێنەوە؟
(١١) (ئایا) رۆژیشمان بۆ نەکردوونەتە کاتی بەدەستهێنانی رزق و رۆزی؟
(١٢) (ئایا) حەوت چین ئاسمانی بەهێزو پتەومان بەرا سەرتانەوە دروست نەکردووە؟
(١٣) چرایەکی پرشنگدارمان بۆ فەراهەم نەهێناون؟ (کە مەبەست خۆرە)
(١٤) (ئایا) لە هەورە گوشراوەکان بارانێکی زۆرمان نەباراندووە؟
(١٥) تا بەهۆی ئەو بارانەوە جۆرەها دانەوێڵە و رووەك بروێنین.
(١٦) وەچەندەها باخی چرو پرو لەیەك ئاڵاو بەدی بهێنین.
(١٧) (ئینجا دێتە سەر باسی هەواڵە گرنگ و سامناکەکە): بەراستی رۆژی جیاکردنەوە، کاتێکی دیاری کراوە (بۆ جیاکردنەوەی چاکان لە خراپان، ئیمانداران لە کافران، ستەمکاران لە ستەملێکراوان).
(١٨) ئەو رۆژەی کە فوو دەکرێت بە (صور) دا، پۆل پۆل و دەستە دەستە بەرەو مەیدانی لێپرسینەوە بێ‌پەروا دێن.
(١٩) ئاسمان دەکرێتەوە و دەبێتە دەروازە و دەرگا (بۆ دابەزینی فریشتەکان).
(٢٠) کێوەکانیش هەڵدەکەنرێن و دەرۆن بە ئاسماندا وەك تراویلکە و سەرابێکی گەورە.
(٢١) بێگومان دۆزەخیش دەمێکە چاوەرێی ئەو رۆژەیە و خۆی بۆ مەڵاسدارە
(٢٢) دەبێتە مەنزڵگای خوانەناس و یاخیەکان...
(٢٣) هەزارەها ساڵی دوورو درێژ و نەبراوەی تێدا دەبەنەسەر... (٢٤) لەناویدا ناچێژن فێنکاییەك، یا خواردنەوەیەکی بەتام... (٢٥) جگە لە ئاوی لەکوڵ و کێم و زووخاو. (٢٦) کە ئەوەش پاداشتێکی لەبارو پراو پرە (بۆ خوانەناسان).
(٢٧) چونکە ئەوانە کاتی خۆی بەتەمای ئەم رۆژە و لێپرسینەوەیە نەبوون، حەزیان لەباسی نەدەکرد.
(٢٨) بەڵکو زۆر بەتوندی دژایەتی ئایەتەکانی ئێمەیان دەکردو بەدرۆیان دەزانی... (٢٩) ئێمەش هەموو شتێکمان لەسەریان سەرژمێری کردووە و بەوردیی تۆمارمان کردووە. (٣٠) (پاشان پێیان دەوترێت) دە بچێژن (ئەی خوانەناسان) ئیترلە سزاو ئازارو ئەشکەنجە نەبێت، هەرگیز هیچی ترتان بۆ زیاد ناکەین.

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٣١﴾ حَدَآئِقَ وَأَعْنَٰبًا ﴿٣٢﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٣٣﴾ وَكَأْسًا
دِهَاقًا ﴿٣٤﴾ لَّا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّٰبًا ﴿٣٥﴾ جَزَآءً مِّن رَّبِّكَ عَطَآءً
حِسَابًا ﴿٣٦﴾ رَّبِّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ٱلرَّحْمَٰنِ لَا يَمْلِكُونَ
مِنْهُ خِطَابًا ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَقُومُ ٱلرُّوحُ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ صَفًّا لَّا يَتَكَلَّمُونَ
إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ ٱلرَّحْمَٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾ ذَٰلِكَ ٱلْيَوْمُ ٱلْحَقُّ فَمَن
شَآءَ ٱتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِۦ مَـَٔابًا ﴿٣٩﴾ إِنَّآ أَنذَرْنَٰكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ
يَنظُرُ ٱلْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ ٱلْكَافِرُ يَٰلَيْتَنِى كُنتُ تُرَٰبًۢا ﴿٤٠﴾

سُورَةُ النَّازِعَاتِ — ترتيبها ٧٩ — آياتها ٤٦

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلنَّٰزِعَٰتِ غَرْقًا ﴿١﴾ وَٱلنَّٰشِطَٰتِ نَشْطًا ﴿٢﴾ وَٱلسَّٰبِحَٰتِ سَبْحًا
﴿٣﴾ فَٱلسَّٰبِقَٰتِ سَبْقًا ﴿٤﴾ فَٱلْمُدَبِّرَٰتِ أَمْرًا ﴿٥﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ ٱلرَّاجِفَةُ
﴿٦﴾ تَتْبَعُهَا ٱلرَّادِفَةُ ﴿٧﴾ قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ﴿٨﴾ أَبْصَٰرُهَا
خَٰشِعَةٌ ﴿٩﴾ يَقُولُونَ أَءِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِى ٱلْحَافِرَةِ ﴿١٠﴾ أَءِذَا كُنَّا
عِظَٰمًا نَّخِرَةً ﴿١١﴾ قَالُوا۟ تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ﴿١٢﴾ فَإِنَّمَا هِىَ زَجْرَةٌ
وَٰحِدَةٌ ﴿١٣﴾ فَإِذَا هُم بِٱلسَّاهِرَةِ ﴿١٤﴾ هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ مُوسَىٰٓ ﴿١٥﴾

(٣١) بەڕاستی بۆ خواناس و پارێزکاران سەرفرازی و خۆشی و شادیی و کامەرانی فراوان ئامادەیە.
(٣٢) چەندەها باخچەی جوان و جۆری ترێ.
(٣٣) (لەو جـێگە و ڕێگـە خـۆشانەدا هـاوسەرو هـاودەمی) ئافرەتی سپنە جوان و (دیمەن جوان و) هاوتەمەن ئامادەیە.
(٣٤) لەگەڵ کاسەی پڕ لە شەرابی تایبەتیدا.
(٣٥) لەو بەهەشتدا هێچ جۆرە قسەیەکی پڕو پـووچ و درۆو دەلەسـەیەك نـابیستن. (٣٦) ئـەمەش هـەمووی پـاداشـتێکە لەلایەن پـەروەردگارتەوە (ئـەی ئـیماندار)، بـەخششێکە بـە حسابێکی ورد دەبەخشرێت (بە بەختەوەارن). (٣٧) (لەلایەن) پەروەردگاری مـیهرەبانی ئـاسمانەکـان و زەوی و هـەرچـی لەنێوانیاندا هەیە، (ئەو ڕۆژە) کەس ناتوانێت لەبەردەم زاتـی پەروەردگاردا بدوێت.
(٣٨) ڕۆژێك دێت جوبرەئیل و فریشتەکان بە ریز دەوەستن و ورتەیان لێ ناپەت و هیچ قسە ناکەن، مەگەر ئەوەیان کە خوای میهرەبان مۆڵەتی بدات و قسەی جـوان و بـەجێ پـێشکەش بکات.
(٣٩) ئەو ڕۆژە ڕۆژێکی حـەق و ڕاسـتە و بـەڕێوەیە... جـا ئەوەی دەیەوێت با بەرەو لای پەروەردگاری ڕێگـە بگـرێتە بەر. (٤٠) بەڕاستی ئێمە ئێوەمان ئاگادار کـردووە لەوەی کـە سزایەکی نزیك بەڕێوەیە، ئەو ڕۆژە ڕۆژێکە کە ئادەمیزاد سەیری دەستپێشخەری خۆی دەکات، خوانـەناسیش دەڵێت... خۆزگە هەر خاك بوومایە (ئاوا زیندوو نەکرامایەتەوە و گیرم نەخواردایە).

سورەتی (النازعات)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بەو فریشتانەی کە گیانی خەڵکی دەکێشن، یان بەو ئەستێرانەی کە لە قوڵایی ئاسماندا دەدرەوشێنەوە و دەسوڕێنەوە. (٢) سوێند بەو فریشتانەی کە گیانی ئیمانداران دەکێشن بە چالاکی و بێ وچان دەسوڕێنەوە (کەس فەرامۆش ناکەن). (٣) سوێند بەو فریشتانەی کە بە گورجی فەرمانی خوا جێبەجێ دەکەن، یان بەو ئەستێرانەی کە لە بۆشاییی دا مەلە دەکەن و دەسوڕێنەوە. (٤) هەروەها سوێند بەو فریشتانەی کە ڕۆحی ئیمانداران بەپەلە بـە بەهەشت شاد دەکەن و ڕۆحی کافرانیش بەدۆزەخ دەگەیەنن، هەروەها پێشبرکێ دەکەن و گورج و گۆڵ و ئامادەن بۆ ئەنجامدانی هەر کارێك پێیان دەسپێردرێت. (٥) سوێند بەو فریشتانەی (کە بەویستی خـوا) کـارو فـەرمان جێبەجێ دەکەن بە ڕێك و پێکی. (٦) (سوێند بەوانە هەمووی) لە ڕۆژێکدا (فوو دەکرێت بە صوردا، دەستبەجێ) زەوی بە توندی تەکان دەدات و دەکەوێتە لەرزە و ژێرە و ژوور دەبێت. (٧) دوایی دووبارە فووی پیادەکرێتەوە (مردووان زیندوو دەکرێنەوە و جیهانی هەمیشەیی بەرپا دەبێت). (٨) لەو ڕۆژەدا دڵانێك بەخێرایـی لێ دەدەن، زۆر دەترسن و زۆر پەرێشانن. (٩) خاوەنی ئەو دڵانە لە ڕیسوایی و خەجاڵەتی و شەرمەزاریدا چاویان شۆڕە و ڕوویان نایەت سـەر هـەڵبڕن. (١٠) (ئـەمانە کـاتی خـۆی) دەیـانوت: بـاشە ئـێمە لەم گـۆڕانـە دەردێـین و زیندوودەکرێینەوە؟...
(١١) کاتێك بووینە ئێسکی ڕزیوو پرتوکاو؟! (١٢) (بە گاڵتە پێکردن و بێ بڕواییەوە) دەیانوت: ئەگەر وابێت، گەڕانەوەیەکی زۆر زیانبەخشە!! (١٣) (با خوانەناسان چاك بزانن) بەڕاستی تەنها گەڕانەوە کە یەك تێخوڕینە.
(١٤) جا دەستبەجێ هەر هەموو ئەو خەڵکە بێداردەبنەوە و زیندوودەبنەوە، لە گۆڕەپانی لێـپرسینەوەدا ئـامادە دەبن.
(١٥) (ئینجا دێتە سەر باسی سەرگوزەشتەی حەزرەتی موساو دڵخۆشی پێغەمبەر ﷺ دەداتەوە و دەفەرموێت): ئایا بەسەرهاتی موسات پێگەیشتووە؟!

إِذْ نَادَىٰهُ رَبُّهُۥ بِٱلْوَادِ ٱلْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٦﴾ ٱذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُۥ طَغَىٰ ﴿١٧﴾
فَقُلْ هَل لَّكَ إِلَىٰٓ أَن تَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَأَهْدِيَكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ ﴿١٩﴾ فَأَرَىٰهُ
ٱلْءَايَةَ ٱلْكُبْرَىٰ ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ﴿٢١﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ﴿٢٢﴾ فَحَشَرَ
فَنَادَىٰ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ أَنَا۠ رَبُّكُمُ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٢٤﴾ فَأَخَذَهُ ٱللَّهُ نَكَالَ ٱلْءَاخِرَةِ وَٱلْأُولَىٰٓ
﴿٢٥﴾ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰٓ ﴿٢٦﴾ ءَأَنتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ ٱلسَّمَآءُ ۚ بَنَىٰهَا
﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّىٰهَا ﴿٢٨﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَىٰهَا ﴿٢٩﴾
وَٱلْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَىٰهَآ ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَآءَهَا وَمَرْعَىٰهَا ﴿٣١﴾
وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا ﴿٣٢﴾ مَتَٰعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَٰمِكُمْ ﴿٣٣﴾ فَإِذَا جَآءَتِ ٱلطَّآمَّةُ
ٱلْكُبْرَىٰ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ ٱلْإِنسَٰنُ مَا سَعَىٰ ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ ٱلْجَحِيمُ
لِمَن يَرَىٰ ﴿٣٦﴾ فَأَمَّا مَن طَغَىٰ ﴿٣٧﴾ وَءَاثَرَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ ٱلْجَحِيمَ
هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِۦ وَنَهَى ٱلنَّفْسَ عَنِ ٱلْهَوَىٰ
﴿٤٠﴾ فَإِنَّ ٱلْجَنَّةَ هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلسَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَىٰهَا
﴿٤٢﴾ فِيمَ أَنتَ مِن ذِكْرَىٰهَآ ﴿٤٣﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنتَهَىٰهَآ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَآ أَنتَ مُنذِرُ
مَن يَخْشَىٰهَا ﴿٤٥﴾ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوٓا۟ إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَىٰهَا ﴿٤٦﴾

ترتيبها ٨٠ سُورَةُ عَبَسَ آياتها ٤٢

(١٦) کاتێك پەروەردگاری لە دۆڵی (طوی) دا بانگی کرد و گفتوگۆی لەگەڵدا کرد و فەرمانی پێدا:
(١٧) بچۆ بۆ لای فیرعەون (چونکە) بەڕاستی لە سنوور دەرچووە و ستەمی بێ ئەندازەیە.
(١٨) پێی بڵێ: باشە ئەوە ناکرێت دڵ و دەروون و کردارو رەفتارت پاك و جوان و پوختە بێت!
(١٩) تارێنموویت بکەم بۆ ناسینی پەروەردگارت، تا ترسی (سزای ئەو زاتەت هەبێت و ستەم نەکەیت).
(٢٠) (دیارە فیرعەون داوای بەڵگەی کردوە) ئەویش موعجیزە گەورەکەی نیشانداوە (کە دار عاساکەیە).
(٢١) (بەڵام) بە درۆی زانی و یاخی بوو.
(٢٢) لەوەودوا پشتی هەڵکردو کەوتە هەوڵ و تێکۆشان (بۆ بەرهەڵستی موسا و دژایەتی ئیمان).
(٢٣) خەڵکی کۆکردەوە و بەدەنگی بەرز وتی:
(٢٤) من پەروەردگاری هەرە بەرزو بڵندی ئێوەم!!
(٢٥) ئەوسا خوا دووچاری سزای قیامەت و دنیای کرد.
(٢٦) بەڕاستی ئا لەو بەسەرهاتەدا پەندو ئامۆژگاری هەیە بۆ هەرکەسێك لە خوا بترسێت. (ئینجا دێتە سەر باسی هەندێك لە دروستکراوانی کە بەڵگەن لەسەر دەسەڵات و گەورەیی ئەو زاتە).
(٢٧) باشە ئاخر زیندووکردنەوەی ئێوە سەختترو گرانترە، یان بەدیهێنانی ئەم ئاسمانە، کە هەر خۆی بەرپای کردووە (کە پڕە لە ئەستێرەوهەسارەی گەورەی هەمەجۆر).
(٢٨) بەبەرزیەوە رای گرتووە و بەوپەڕی رێکو پێکی بەدیهێناوە (بەراسەرتانەوە).
(٢٩) شەوگارەکەی تاریك کردووە، کاتی چێشتە نگاویش، رووناکی خۆری دەرخستووە.
(٣٠) دواتر زەویشی بەشێوەیەکی هێلکەیی بەدیهێناوە.
(٣١) ئاوی لێ دەرهێناوە و لەوەرگای بۆ ماڵات فەراهەم هێناوە.
(٣٢) کێوەکانیشی بە تۆکمەیی دامەزراندووە.
(٣٣) (هەموو ئەمانەمان دروست کردووە) تا ببێتە هۆی ئەوەی کە خۆتان و ماڵاتەکانیشتان سوودی لێ وەربگرن.
(٣٤) جا کاتێك بەڵا گەورەکە پێشهات، کە تەنگانە سامناکەکە روویدا، (مەبەست رۆژی قیامەتە).
(٣٥) ئەو رۆژە ئادەمیزاد دێتەوە یادی کە چی کردووە و چی ئەنجامداوە.
(٣٦) دۆزەخ نیشان دەدرێت و دەردەخرێت بۆ هەر کەسێك کە ببینێت... (٣٧) جا ئەوەی خوانەناس و یاخی و لەسنوور دەرچوو بێت... (٣٨) ژیانی دنیای زیاتر لە قیامەت مەبەست بووبێت... (٣٩) ئەوە بێگومان ئەو دۆزەخە جێگەی مانەوە و حەوانەوەیەتی!! (٤٠) بەڵام ئەوەی لە پایەو شکۆی پەروەردگاری ترسابێت و حسابی بۆ کردبێت و جڵەوی نەفسی گرتبێتەوە لە هەموو هەواو هەوەس و ئارەزوویەکی نادروست... (٤١) بێگومان ئەوە هەر بەهەشت جێگەی مانەوە و حەوانەوە و گوزەرانیەتی. (٤٢) پرسیارت لێدەکەن (ئەی پێغەمبەر ﷺ) دەربارەی قیامەت، کە کەی؟ چ کاتێك بەرپا دەبێت؟ (٤٣) جا تۆ لەکوێ دەزانیت کەی بەرپا دەبێت!! تۆ لەکوێ و ئەو باسە لەکوێ ؟ (٤٤) بێگومان کۆتایی دنیاو بەرپابوونی قیامەت، هەر پەروەردگارت دەیزانێت. (٤٥) بێگومان ئەرکی تۆ تەنها بێدارکەرەوەی ئەو کەسانەیە کە لەو ساتە دەترسن. (٤٦) ئەو رۆژەی کە قیامەت بەرپا دەبێت، بێ باوەڕان وادەزانن کە تەنها سەر لە ئێوارەیەك یان سەر لەبەیانیەك درێژەی ژیانی دنیا یاخود بەرزەخیان بووە.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّىٰ (١) أَن جَاءَهُ الْأَعْمَىٰ (٢) وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّىٰ (٣) أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنفَعَهُ الذِّكْرَىٰ (٤) أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَىٰ (٥) فَأَنتَ لَهُ تَصَدَّىٰ (٦) وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّىٰ (٧) وَأَمَّا مَن جَاءَكَ يَسْعَىٰ (٨) وَهُوَ يَخْشَىٰ (٩) فَأَنتَ عَنْهُ تَلَهَّىٰ (١٠) كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ (١١) فَمَن شَاءَ ذَكَرَهُ (١٢) فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ (١٣) مَّرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ (١٤) بِأَيْدِي سَفَرَةٍ (١٥) كِرَامٍ بَرَرَةٍ (١٦) قُتِلَ الْإِنسَانُ مَا أَكْفَرَهُ (١٧) مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ (١٨) مِن نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ (١٩) ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ (٢٠) ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ (٢١) ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ (٢٢) كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ (٢٣) فَلْيَنظُرِ الْإِنسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ (٢٤) أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا (٢٥) ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا (٢٦) فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا (٢٧) وَعِنَبًا وَقَضْبًا (٢٨) وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا (٢٩) وَحَدَائِقَ غُلْبًا (٣٠) وَفَاكِهَةً وَأَبًّا (٣١) مَّتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ (٣٢) فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَّةُ (٣٣) يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ (٣٤) وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ (٣٥) وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ (٣٦) لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ (٣٧) وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ (٣٨) ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ (٣٩) وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ (٤٠) تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ (٤١) أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ (٤٢)

سورەتی (عبس)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) رووی گرژکردو رووی وەرگێرا (مەبەست پێغەمبەرە ﷺ کاتێك (عبداللەی کوڕی ام مکتوم) کە ئیماندارێکی نابینابوو هات بۆ خزمەتی، ئەویش هەندێك لە سەرانی قورەیشی کۆ کردبۆوە بەئومێدی هیدایەتیان، عبدالله وتی: ئەی پێغەمبەری خوا، خوا چی فێر کردوویت منیش فێر بکە، پێغەمبەر ﷺ پێی ناخۆش بوو کە قسەکانی پێ دەبڕێت، لەبەرئەوە رووی گرژکرد و رووی وەرگێرا. بۆیە سەرەتای ئەم سوورەتە دابەزی کە گلەییە لە پێغەمبەر ﷺ). (٢) لەبەرئەوەی نابیناکە هات بۆ لای. (٣) جا تۆ چوازنیت بەلکو ئەو هاتبێت تا دڵ و دەروونی خاوێن بکاتەوە. (٤) یاخود ئامۆژگاری وەربگرێت، تا ئامۆژگاریە کە سوودی پێبگەیەنێت. (٥) بەلام ئەوەی کە خۆی بێ‌نیاز نیشان دەدات و نایەوێت رێنوومایی وەربگرێت. (٦) تۆ لەگەل ئەودا کۆدەبیتەوە و گرنگی بەو دەدەیت و روو لەو دەکەیت. (٧) جا تۆ هیچ گوناهبار نابیت کە ئەو ئیمانی نەوێت و پاك و پوختە کردنی دەروونی نەوێت. (٨) بەلام ئەوەی کە خۆی هاتوەتە لات و کۆشش دەکات و مەبەستێتی کە شارەزای بەرنامەی خوا ببێت... (٩) لەکاتێکدا ئەو لە خوا دەترسێت. (١٠) ئەوە تۆ گوێ بەو نادەیت و خۆتی لێ بێ ئاگا دەکەیت. (١١) نەخێر وامەکەو وامەبە، چونکە بەراستی ئەم ئایەتانە، ئەم سورەتە، یادخستنەوە و ئامۆژگاریە. (١٢) جا کەسێك بیەوێت رێنموویی وەرگرێت، ئەوە یادی دەکات. (١٣) (ئەو قورئانە) لە چەندین لاپەڕەی بەرێزو پیرۆزدا هەلگیراوە و لە (لوح المحفوظ) وەرگیراوە. (١٤) کە بەرزو بلندو پاك و خاوێنن. (١٥) بەدەستی فریشتە نووسەرەکانەوەن. (١٦) کە بەرێزو خواناس و ملکەچ و فەرمانبەردارن. (١٧) ئادەمیزاد، بە کوشت بچیت، چەندە کافرە، سپلەیە، چەندە خوانەناس و یاخیە، یاخود بە کوشت چێت ئادەمیزاد چی وای لێکردووە کە کافر بێت؟! چ پاساوێکی هەیە بۆ خوانەناسی و یاخی بوون. (١٨) (بۆ بیرناکاتەوە) خوا لەچی دروستی کردووە؟! (١٩) لە نوتفەیەك (لە خالێکی زۆر بچووك کە بە چاو نابینرێت) دروستی کردووە و هەموو ئەندامانی دەر و ناوی پێ بەخشیوە و ئەندازەگیری وردی لە دروستکردنیدا ئەنجام داوە، (کات و شوێنی لەدایکبوون و مردنی بۆ دیاری کردووە). (٢٠) لەوەودوا ژیانی بۆ ئاسان کردووە و سەرپشکی کردووە لە پەیرەوی کردنی رێگەی چاکەیان خرایە، ئیمان یان کوفر، (دوای ئەوەی کە دەست نیشانی هەردووکیانی بۆ کردووە و سەرەنجامی روون کردۆتەوە). (٢١) لەوەودوا دەیمرێنێت و دەیخاتە ناو گۆڕەوە. (٢٢) پاشان کاتێك بیەوێت زیندووی دەکاتەوە. (٢٣) بەراستی، ئەوەی کە خوا فەرمانی پێداوە هێشتا ئادەمیزاد بەجێی نەهێناوە. (٢٤) دەبا ئادەمیزاد سەیری خواردنەکەی بکات و سەرنجی بدات و بیری لێ‌بکاتەوە. (٢٥) هەر ئێمە ئاومان بۆ داباراندۆتە خوارەوە، چۆن داباریندێك. (٢٦) لەوەودوا زەویمان بۆ لەت لەت کردوە بۆ چەکەرە کردنی رووەك. (٢٧) ئینجا دانەوێلەمان تیادا رواند. (٢٨) هەرەوەها ترێ و سەوزە. (٢٩) زەیتوون و دارخورمایش. (٣٠) باخچەی دەورەدراو بە دارخورما یان درەختی‌تر، یاخود باخی چرو پر. (٣١) جۆرەها میوە، هاورێ لەگەل هەموو ئەو گژو گیایانەی کە خواکردە و مالات دەیخوات لە لەوەرگاکاندا. (٣٢) (هەموو ئەمانە ئامادەمان کردووە) تا خۆتان و مالاتەکانتان سوودی لێ وەربگرن. (٣٣) جا کاتێك قیامەت بەرپا دەبێت بەهۆی دەنگێکی بەهێزی گوێ کپ کەرەوە. (٣٤) ئەو رۆژە (هێند سامناکە) برا لەدەست براکەی هەلدێت و رادەکات و خۆی لێ دەشارێتەوە. (٣٥) هەروەها لەدەست دایك و باوکی...(٣٦) لەدەست هاوسەرو کورەکانی....(٣٧) لەو رۆژەدا هەرکەسێك لەوانە ئەوەندە سەرگەرمی کێشەی خۆیەتی، ناتوانێت فریای کەسی‌تر بکەوێت. (٣٨) لەو رۆژەدا رووخسارانێك گەش و جوان و روون و شادن.(٣٩) دەم بەپێکەنینن، مژدە و شادییان لێ دەدرەوشێتەوە. (٤٠) لەو رۆژەدا رووخسارانێکیش هەن کە گژو تاڵ و ترش و تۆزاوی و پەست و غەمگینن. (٤١) دێزی و رەشی و تاریکی دایپۆشیوون. (٤٢) ئا ئەوانە بێ‌باوەڕو خوانەناس و تاوانبارو گوناهکارەکانن.

سُورَةُ التَّكوِير — ترتيبها ٨١ — آياتها ٢٩

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِذَا ٱلشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا ٱلنُّجُومُ ٱنكَدَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا ٱلْجِبَالُ
سُيِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا ٱلْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿٤﴾ وَإِذَا ٱلْوُحُوشُ حُشِرَتْ
﴿٥﴾ وَإِذَا ٱلْبِحَارُ سُجِّرَتْ ﴿٦﴾ وَإِذَا ٱلنُّفُوسُ زُوِّجَتْ ﴿٧﴾ وَإِذَا
ٱلْمَوْءُۥدَةُ سُئِلَتْ ﴿٨﴾ بِأَيِّ ذَنۢبٍ قُتِلَتْ ﴿٩﴾ وَإِذَا ٱلصُّحُفُ نُشِرَتْ
﴿١٠﴾ وَإِذَا ٱلسَّمَآءُ كُشِطَتْ ﴿١١﴾ وَإِذَا ٱلْجَحِيمُ سُعِّرَتْ ﴿١٢﴾ وَإِذَا ٱلْجَنَّةُ
أُزْلِفَتْ ﴿١٣﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّآ أَحْضَرَتْ ﴿١٤﴾ فَلَآ أُقْسِمُ بِٱلْخُنَّسِ ﴿١٥﴾
ٱلْجَوَارِ ٱلْكُنَّسِ ﴿١٦﴾ وَٱلَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴿١٧﴾ وَٱلصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾
إِنَّهُۥ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾ ذِى قُوَّةٍ عِندَ ذِى ٱلْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢٠﴾ مُّطَاعٍ
ثَمَّ أَمِينٍ ﴿٢١﴾ وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ رَءَاهُ بِٱلْأُفُقِ ٱلْمُبِينِ
﴿٢٣﴾ وَمَا هُوَ عَلَى ٱلْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٢٤﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَٰنٍ رَّجِيمٍ ﴿٢٥﴾
فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿٢٦﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٧﴾ لِمَن شَآءَ مِنكُمْ أَن
يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٩﴾

سُورَةُ الانفِطَار — ترتيبها ٨٢ — آياتها ١٩

سورەتی (التكوير)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) کاتێك خۆر دەپێچرێتەوە و رووناکی نامێنێت.
(٢) کاتێکیش نەستێرەکان (لە خولگەی خۆیان) دەترازێن و دەدەن بەیەکدا.
(٣) کاتێك کێوەکان لە شوێنی خۆیان هەڵدەکەنرێن و بە ملاولادا دەبرێن.
(٤) کاتێك حوشترانی ئاوس کە تەمەنی بارداریيان دەمانگە گوێيان پێنادرێت (بێگومان ئەو وشترانە لای عەرەب زۆر نازدارن).
(٥) کاتێك گیانلەبەرانی کێوی و وەحشی و درندە بە دەوری یەکدا کۆدەکرێنەوە (ئەوانیش درندایەتی خۆیانیان لەبیر دەچێتەوە لە سامناکی ئەو رۆژە).
(٦) کاتێك دەریاکان گڕ دەدرێن (دیارە کە تەقینەوەی ئەتۆمی روودەدات و ئاوی دەریاکان دەبنەوە بە هایدرۆجین و ئۆکسجین).
(٧) کاتێك گیانی هەرکەس دەگەڕێتەوە بۆ لاشەی و جووت دەبێتەوە لەگەڵیدا.
(٨) کاتێك کچی زیندە بە چاڵکراوپرسیاری لێدەکرێت. ...
(٩) بەچ گوناهێك، بە چ تۆمەتێك کوژرا؟!
(١٠) کاتێك نامەی کردەوەکان واڵا دەکرێت.
(١١) کاتێك ئاسمان لادەبرێت و دادەماڵرێت.
(١٢) کاتێك دۆزەخ دادەگیرسێت و تاودەدرێت.
(١٣) کاتێك بەهەشت نزیك دەخرێتەوە (لە خواناسان).
(١٤) ئیتر ئەو کاتە هەرکەس دەزانێت چی ئامادە کردووە و چ توێشوویەکی پێیە.
(١٥) سوێند بەو ئەستێرانەی کە پەنهان دەبن و ون دەبن لەچاو، یاخود بەهۆی سوڕانەوەی زەوی و خۆیانەوە (بەهۆی هەڵهاتنی خۆرەوە) ون دەبن.
(١٦) بەو هەسارانەی کە پەنا دەگرن و دیار نامێنن.
(١٧) بەو شەوەی کە دادێت و تاریکایی‌یەکەی روومان تێدەکات.
(١٨) بە بەرەبەیان کە پشووی تێ‌دێت، وەکو زیندەوەرێك ئاهی تێ‌دێتەوە و دەست دەکات بە هەناسەدان و ژیان و رووناکی‌یەکەی دەردەکەوێت.
(١٩) (سوێند بەوانە هەمووی) بەراستی، بێ‌دوودڵی ئەم قورئانە لەزاری نێردراوێکی بەڕێزەوەیە (کە جوبرەئیلە).
(٢٠) خاوەنی هێزو دەسەڵاتە و لای خاوەنی عەرش، فریشتەیەکی پایەدارە.
(٢١) فەرمانڕەوایە لەوێ، هەروەها ئەمین و دڵسۆزە لە کارەکانیدا. (٢٢) دڵنیابن کە هاوڕێکەتان (محمد ﷺ) شێت نیە و (لەکەماڵی ژیریدایە). (٢٣) بێگومان محمد ﷺ جوبرەئیلی بینی بە ئاشکرا لە ئاسۆی نومایاندا. (٢٤) هەرچی پێ دەگات، لە جیهانی نهێنی و شاراوەکانەوە، لێتان ناشارێتەوە و راستیتان پێ رادەگەیەنێت چونکە هەرگیز لە گەیاندنی پەیامەکەیدا رژدو رەزیل نیە. (٢٥) ئەم قورئانە گوفتاری شەیتانی نەفرین لێکراو نی‌یە.(٢٦) ئیتر بۆ کوێ دەچن؟ روو دەکەنە کوێ؟ روو دەکەنە کێ؟! (٢٧) ئەم قورئانە تەنها یادخەرەوەیە بۆ سەرجەم دانیشتووانی زەوی (بۆ پەری و ئادەمیزاد لە هەموو سەردەمەکاندا). (٢٨) بۆ ئەوانەتان کە دەیانەوێت رێبازی راست و دروست بگرنەبەر. (٢٩) ویستی ئێوەش نایەتە دێتە دی مەگەر کاتێك خوای پەروەردگاری جیهانەکان بیەوێت، (هەرکەس ویستی خێری هەبێت خوای گەورە سەربەستی لێ زەوت ناکات، لەگەڵ ئەوەشدا هەر ئەوە پێش دێت کە ویستی خوای لەسەرە و توانای تێگەیشتنمان لە نهێنی و شاراوەکان زۆر سنووردارە).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
إِذَا السَّمَاءُ انفَطَرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انتَثَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ﴿٤﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الْإِنسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ﴿٦﴾ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ﴿٧﴾ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ﴿٨﴾ كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالدِّينِ ﴿٩﴾ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ﴿١٠﴾ كِرَامًا كَاتِبِينَ ﴿١١﴾ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١٢﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿١٣﴾ وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ﴿١٤﴾ يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٥﴾ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ﴿١٦﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٧﴾ ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٨﴾ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِّلَّهِ ﴿١٩﴾

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَو وَّزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾ أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ أَنَّهُم مَّبْعُوثُونَ ﴿٤﴾ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

سورەتی (الإنفطار)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) کاتێك ئاسمان لەت لەت و پارچە پارچە دەبێت.
(٢) کاتێك ئەستێرە و هەسارەکان پەرش و بڵاو دەبنەوە و ورد و خاش دەبن.
(٣) کاتێك دەریاکان دەتەقێنرێنەوە.
(٤) کاتێك کە گۆڕەکان ژێرە و ژوور دەکرێن (مردووەکانی ناویان دەهێنرێنە دەرەوە و زیندوو دەکرێنەوە).
(٥) ئەوسا هەرکەس دەزانێت چی پێشخستووە و چی دواخستووە، چی دەستپێشکەری کردووە و چیشی هێشتۆتەوە (لە کارو کردەوەی چاك، یان خراپ کە خەڵکی دوای خۆی پەیرەوییان کردووە).
(٦) ئەی ئینسان!! تۆ چی وای لێکردوویت کە سەرکەش بیت بەرامبەر پەروەردگاری میهرەبان و بەڕێزت؟! چی وای لێکردویت کە وەکو پێویست قەدری نەزانیت؟ (نافەرمان و یاخی بیت؟)
(٧) (بەمەرجێك) ئەو پەروەردگارە تۆی دروست کردووە، بە ڕێکوپێکترین شێوە، بە جوانترین شێواز (ئەندامەکان هەموو لەشوێنی تایبەتی خۆیاندا دانراون کە بتوانن کارو فرمانی خۆیان بەچاکی ئەنجام بدەن و ئەو ئەندامانەش کە جووتن قەبارە و درێژی و شێوەیان چوونیەکە، جگە لەوەی کە یارمەتی و تەبابیەکی تەواو هەیە لەنێوانیاندا و هەمووان هاوکارن).
(٨) لەهەر شێوە و شێوازێکدا کە ویستوویەتی تۆی ڕێکخستووە و ئەندامەکانتی بەیەکەوە لکاندووە.
(٩) واز بهێنن لە بێ ئاگایی، (نەدەبوو وابیت بەرامبەر ئەو پەروەردگارە جوانکارەت، سەرەڕای ئەو هەموو روون کردنەوانە) بروا بەرۆژی پاداشت ناکەن!!
(١٠) بێگومان ئێوە چاودێرتان لەسەر دانراوە...
(١١) لە فریشتە بەڕێزە تۆمار کارەکان...
(١٢) کە ئاگاو زانان بەهەموو ئەو کردەوە و رەفتارانەی کە ئەنجامی دەدەن.
(١٣) (سەرئەنجام) بەڕاستی چاکان، خواناسان لەناو نازو نیعمەتدا ژیانی پڕ لە شادی و خۆشی دەبەنەسەر.
(١٤) تاوانبارو تاوانکارەکانیش لەناو دۆزەخدا ژیانی پڕ لە ئێش و ئازار دەبەنەسەر. (١٥) کە لە رۆژی قیامەتدا دەخرێنە ناوی و دووچاری دەبن. (١٦) لەناویدا ئەوان بەهیچ شێوەیەك ڕزگاریان نابێت و ناتوانن لێی دووربکەونەوە و خۆیانی لێ بشارنەوە.
(١٧) جا تۆ ئەی ئینسان چووزانیت رۆژی قیامەت چیە و چۆنە؟! (١٨) پاشان تۆ چووزانیت ئەو رۆژە چۆن رۆژێکە، (چەند سەختە، چەند سامناکە، چەندە پڕ لە مەینەتە). (١٩) ئەو رۆژە کەس فریای کەس ناکەوێت، کەس هیچ شتێکی لە دەست نایەت بۆ کەسانی تر، ئەو رۆژە هەموو شتێك بەدەست خوایە، فەرمان تەنها فەرمانی پەروەردگاری دادپەروەرە.

سورەتی (المطففین)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) هاوارو ئاهو ناڵە بۆ تەرازووبازەکان، بۆ ئەوانەی کە لە کێشان و پێواندا لەکرین و فرۆشتندا تەرازوو بازی و فێڵ دەکەن (یان لە هەڵسەنگاندنی خەڵکیدا ڕاست ناڵێن). (٢) ئەوانەی کاتێك شت لە خەڵکی دەکڕن بە تەواوی، بە زیادەوە لێیان وەردەگرن.
(٣) بەڵام کاتێك شتیان بۆ دەپێون یان دەکێشن لێی دەدزنەوە و کەمیان دەدەنێ و فێڵیان لێدەکەن.
(٤) ئایا ئەوانە بروا ناکەن کە بەڕاستی زیندوو دەکرێنەوە (تا سەرئەنجامی خیانەت و فێڵیان وەربگرن).
(٥) لە رۆژێکی زۆر سامناك و ترسناك و گەورە دا ...
(٦) ئەو رۆژەی کە هەموو خەڵکی بەپێوە دەوەستن لەبەردەم دەسەڵاتی پەروەردگاری جیهانیانەکاندا.

كَلَّآ إِنَّ كِتَٰبَ ٱلْفُجَّارِ لَفِى سِجِّينٍ ﴿٧﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا سِجِّينٌ ﴿٨﴾ كِتَٰبٌ
مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾ ٱلَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿١١﴾
وَمَا يُكَذِّبُ بِهِۦٓ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ءَايَٰتُنَا قَالَ أَسَٰطِيرُ
ٱلْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ كَلَّا ۖ بَلْ ۜ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ كَلَّآ إِنَّهُمْ
عَن رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَحْجُوبُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا۟ ٱلْجَحِيمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُقَالُ
هَٰذَا ٱلَّذِى كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾ كَلَّآ إِنَّ كِتَٰبَ ٱلْأَبْرَارِ لَفِى عِلِّيِّينَ
﴿١٨﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾ كِتَٰبٌ مَّرْقُومٌ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُهُ ٱلْمُقَرَّبُونَ
﴿٢١﴾ إِنَّ ٱلْأَبْرَارَ لَفِى نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ يَنظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِى
وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ ٱلنَّعِيمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِن رَّحِيقٍ مَّخْتُومٍ ﴿٢٥﴾
خِتَٰمُهُۥ مِسْكٌ ۚ وَفِى ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ ٱلْمُتَنَٰفِسُونَ ﴿٢٦﴾ وَمِزَاجُهُۥ
مِن تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا ٱلْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ
أَجْرَمُوا۟ كَانُوا۟ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾ وَإِذَا مَرُّوا۟ بِهِمْ
يَتَغَامَزُونَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا ٱنقَلَبُوٓا۟ إِلَىٰٓ أَهْلِهِمُ ٱنقَلَبُوا۟ فَكِهِينَ ﴿٣١﴾
وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوٓا۟ إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ لَضَآلُّونَ ﴿٣٢﴾ وَمَآ أُرْسِلُوا۟ عَلَيْهِمْ
حَٰفِظِينَ ﴿٣٣﴾ فَٱلْيَوْمَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مِنَ ٱلْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

(٧) واز بهێنن له تەرازووبازی، چونكە بەڕاستی نامەی كردەوەی تاوانباران له (سجین) دایه.

(٨) جا تۆ چووزانی (سجین) چیە؟

(٩) نامەیەكی (دیاری و ئاشكرایە هەر بەڕواڵەتیدا دیارە كە خێری تیادا نیه)، مۆركراوو لۆك كراویشە.

(١٠) هاوارو ئاهوناڵە لەو ڕۆژەدا بۆ ئەوانەی بڕوایان نیە و، بەرنامەی خوا بەدرۆ دەزانن

(١١) ئەوانەی كە بڕوایان بە ڕۆژی قیامەت و زیندوو بوونەوە نیە و هەمیشە بەدرۆی دەزانن.

(١٢) كەسیش بەرپا بوونی ئەو ڕۆژە بەدرۆ نازانێت، مەگەر هەموو ستەمكارێكی گوناهبار.

(١٣) ئەوجۆرە كەسانەی كاتێك ئایەت و فەرمانەكانی ئێمەیان بەسەردا دەخوێنرێتەوە، دەڵێن: ئەمە ئەفسانەی پێشینانە و (بەسەرچووە)...!!

(١٤) نەخێر، وانییە (ئەو نەفامانە تێناگەن و داناچڵەكێن) بەڵكو دڵیان ژەنگی هێناوەو چڵكی گوناه دایپۆشیوە لە سەرەنجامی ئەو كاروكردەوانەی كە ئەنجامی دەدەن.

(١٥) نەخێر، ڕزگاربوونیان نییە، چونكە بەڕاستی ئەو ڕۆژە بەربەست هەیە لەنێوان تاوانباران و پەروەردگاریاندا و بێ بەش دەبن لەبینینی.

(١٦) لەوەودوا بێگومان دەخرێنە ناوئاگری دۆزەخەوە.

(١٧) پاشان پێیان دەوترێت: ئائەمە ئەو شوێنەیە كە بڕواتان پێی نەبوو بەڕاستتان نەدەزانی.

(١٨) نەخێر (دەستەی سەرفرازان دوورن لەو تەنگانەیە) بەڵكو نامەی كردەوەكانیان، دۆسیەی ڕەفتاریان وا لە شوێنە بەرزو بڵندەكاندا. (كە نیشانەی ڕێزو پێزانینی پەروەردگارو فریشتەكانیەتی بۆیان).

(١٩) جا تۆ چووزانی (علیون) چیەو چۆنە.

(٢٠) نامەیەكی (دیارو ئاشكرایە، هەر بە ڕواڵەتیدا دیارە كە خاوەنی سەرفرازو بەختەوەرە) مۆركراوو لۆك كراویشە.

(٢١) ئەو نامەیە فریشتە نزیكە بەڕێزەكانی لای خوا دەیكەنەوەو (بەسەرسامی و خۆشیەوە سەرنجی چاكە و خواپەرستی چاكان دەدەن و) شایەتی لەسەر دەدەن.

(٢٢) بەڕاستی چاكان، خواناسان لەناو نازو نیعمەتدا ژیانی خۆشی و شادی دەبەنە سەر.

(٢٣) لەسەر كورسی و قەنەفە ڕازاوەكان تەماشای دەوروبەری خۆیان دەكەن (سەرنجی دیمەنی جوان و باخات و باخچە و گوڵ و گوڵزارو تاڤگە و ڕووبارو نازو نیعمەتە نەبراوە و بێشومارەكان دەدەن).

(٢٤) خۆشی و خۆشگوزەرانی و ناسك پەروەری لە ڕووخساریاندا دەبینیت.

(٢٥) شەرابێكیان پێشكەش دەكرێت، كە پاك و سەرمۆرە. (٢٦) كە نۆشكرا بۆنی میسك ئەو ناوە پردەكات، (پێچەوانەی شەرابی دنیایە كە بخۆرو دەوروبەریش بۆگەن دەكات)، جا با لە پێناوی ئەوەدا پیشبركێكەران پێشبركێ بكەن. (٢٧) هەروەها ئەو شەرابە ئاوێتەكەی لە (تسنیم)ە، (٢٨) (تسنیم) یش سەرچاوەیەكە تەنها خۆشەویستان و نزیككراوەكان لێی دەخۆنەوە. (٢٩) بێگومان ئەوانەی كە تاوانیان دەكرد گاڵتەیان بە ئیمانداران دەهات و پێیان پێدەكەنین. (٣٠) كاتێكیش بەلایاندا تێپەڕ بوونایە دەیانكردە چپەچپ و سرتە سرت و بە چاو ئیشارەتیان دەكرد. (٣١) كاتێكیش دەگەڕانەوە بۆ ماڵەوە، بەدەم پێكەنین و گاڵتەوە دەگەڕانەوە (هەر باسیان دەكردن)... (٣٢) كاتێكیش ئیمانداران دەبیننەوە، دەڵێن: بەڕاستی ئەوانە گومڕان و لەڕێگەی باو و باپیران لایانداوە!!

(٣٣) خۆ ئەو خوانەناسانە ڕەوانە نەكراون تا چاودێربن بەسەر ئیماندارانەوە. (٣٤) (ئە مڕۆ ئیتر نۆرەی ئیماندارانە) جا ئەمڕۆ ئەوانەی باوەڕدار بوون بە كافران پێدەكەنن.

عَلَى ٱلْأَرَآئِكِ يَنظُرُونَ ﴿٣٥﴾ هَلْ ثُوِّبَ ٱلْكُفَّارُ مَا كَانُوا۟ يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سُورَةُ ٱلِانشِقَاقِ — ترتيبها ٨٤ — آياتها ٢٥

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا ٱلسَّمَآءُ ٱنشَقَّتْ ﴿١﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا ٱلْأَرْضُ مُدَّتْ
﴿٣﴾ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلْإِنسَٰنُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَٰقِيهِ ﴿٦﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوتِىَ
كِتَٰبَهُۥ بِيَمِينِهِۦ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾ وَيَنقَلِبُ
إِلَىٰٓ أَهْلِهِۦ مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوتِىَ كِتَٰبَهُۥ وَرَآءَ ظَهْرِهِۦ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ
يَدْعُوا۟ ثُبُورًا ﴿١١﴾ وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ﴿١٢﴾ إِنَّهُۥ كَانَ فِىٓ أَهْلِهِۦ مَسْرُورًا ﴿١٣﴾
إِنَّهُۥ ظَنَّ أَن لَّن يَحُورَ ﴿١٤﴾ بَلَىٰٓ إِنَّ رَبَّهُۥ كَانَ بِهِۦ بَصِيرًا ﴿١٥﴾ فَلَآ أُقْسِمُ
بِٱلشَّفَقِ ﴿١٦﴾ وَٱلَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿١٧﴾ وَٱلْقَمَرِ إِذَا ٱتَّسَقَ ﴿١٨﴾
لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ﴿١٩﴾ فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قُرِئَ
عَلَيْهِمُ ٱلْقُرْءَانُ لَا يَسْجُدُونَ ۩ ﴿٢١﴾ بَلِ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يُكَذِّبُونَ
﴿٢٢﴾ وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٣﴾ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾
إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍۭ ﴿٢٥﴾

(٣٥) لەسەر کورسی و قەنەفە (رازاوەکان) تەماشا دەکەن (دۆزەخیەکان دەبینن لەسەر شاشەی تایبەتی پێیان دەڵێن):
(٣٦) باشە ئایا کافران پاداشتی ئەوەی کە جاران دەیانکرد درانەوە؟!

سورەتی (الإنشقاق)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) کاتێك دێت ئاسمان لەت و پەت دەبێت.
(٢) گوێڕایەڵی فەرمانی پەروەردگاری دەبێت، حەق وایە و پێویستە لەسەری ئاوا فەرمانبەردار بێت.
(٣) هەروەها کاتێك دێت زەویش پان و بەرین دەبێتەوە (تا جێگەی هەمووانی لەسەر ببێتەوە، کە ئەمە ئاماژەیە، بۆ تەخت بوونی).
(٤) هەرچی لەناوێدا هەیە فڕێی دەداتە سەر رووکاری و خاڵی دەبێت.
(٥) سەرنجی ئایەتی ـ ٢ ـ بدە.
(٦) ئەی ئینسان بەراستی تۆ خۆت زۆر ماندوو دەکەیت، زۆر رەنج و زەحمەت دەکێشیت، سەرئەنجامیش دەبێ بگەڕێیتەوە بۆ لای پەروەردگارت (تا پاداشتی رەنج و هەوڵەکەت وەربگریت).
(٧) جا ئەوەی دۆسیەی کردەوەکانی درایە دەستی راستی...
(٨) ئەوە لێپرسینەوەیەکی زۆر ئاسانی لەگەڵدا دەکرێت.
(٩) بەدڵی خۆش و رووی خۆشەوە دەگەڕێتەوە بۆ ناو کەسوکاری چاکو خواناسی، بۆ ناو ئیمانداران (سەرەڕای حۆری و منداڵان).
(١٠) (بەڵام) ئەوەی دۆسیەی کردەوەکانی لە پشتیەوە درایە دەستی.
(١١) ئەوە هاوارو دادی لێبەرزدەبێتەوە و دەڵێت: خوایە مەرگ، خوایە بمکوژە، خوایە لەناوم بەرە.
(١٢) (چونکە) دەخرێتە ناو ئاگری دۆزەخ.
(١٣) بەراستی ئەو جۆرە کەسە کاتی خۆی لەناو ماڵ و خێزانیدا بەکەیف و ئاهەنگی ناشەرعی، بە بەرپاکردنی سفرەو خوانی حەرام دڵی خۆش بوو (مەستی رابواردنی حەرام بوو).
(١٤) بروای وابوو کە هەرگیز زیندوو بوونەوە و گەڕانەوە و لێپرسینەوە نیە.
(١٥) نەخێر بەگومانی ئەو نەبوو، پەروەردگاری چاك ئاگاداری کارو کردەوەکانی بوو و دەیبینی چی دەکات.
(١٦) سوێندم (بەو کاتەی دوای خۆرئاوا بوون) ئاسۆ سور هەڵدەگەڕێت.
(١٧) بە شەوو ئەوەی کە کۆی دەکاتەوە (شەوگار ئادەمیزاد لەماڵی خۆیدا و، گیانداران لە شوێنی خۆیان و باڵندەکان لەهێلانەکانیاندا کۆ دەکاتەوە).(١٨) بەمانگی چواردەش کاتێك تێرو تەواوو گەورە و درەخشان دەبێت.
(١٩) ئێوە تێدەپەڕن و گۆڕانکاری و حاڵاتی زۆرتان بەسەردێت (بۆ نموونە: لە منالی، بۆ پیری، بۆ مەرگ ، بۆ بەرزەخ، بۆ قیامەت، لەوەودواش بۆ بەهەشت یان دۆزەخ)، یاخود لە ساغی، بۆ نەخۆشی یان بە پێچەوانەوە... لە هەژاریی، بۆ دەوڵەمەندی یان پێچەوانەوە، لە قیامەتیشدا لە بەهەشتدا ئیمانداران بەردەوام بەرەو تەواوترو چاکتر دەبرێن).
(٢٠) کەواتە، ئەو خوانەناسانە چیانە و بۆچی ئیمان ناهێنن؟
(٢١) کاتێك قورئانیش بەسەریاندا دەخوێنرێتەوە، سوژدە نابەن و ملکەچ نابن؟
(٢٢) دیارە کە بێباوەڕان بەردەوام راستیەکان بەدرۆ دەزانن، بەڵکو باوەڕی پێناکەن.
(٢٣) خوایش چاك ئاگاو زانایە بەوەی کە لە دل و دەروونیاندا شاردوویانەتەوە (لە بوغزو کینە و پیلان، دژی ئیسلام و موسڵمانان). (٢٤) (کەواتە)، مژدەی ئازارو سزایەکی بەئێشیان پێبدە!! (٢٥) جگە لەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوەی چاکیان ئەنجامداوە، پاداشتی نەبڕاوە و بێ منەت چاوەڕێیانە.

سُورَةُ البُرُوجِ — آياتها ٢٢ — ترتيبها ٨٥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ
﴿٣﴾ قُتِلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ ﴿٤﴾ النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ﴿٥﴾ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا
قُعُودٌ ﴿٦﴾ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا
مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾ الَّذِي لَهُ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ
فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ
عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿١١﴾ إِنَّ بَطْشَ
رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ﴿١٤﴾
ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ
﴿١٧﴾ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ مِنْ
وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ ﴿٢١﴾ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الطَّارِقِ — آياتها ١٧ — ترتيبها ٨٦

سورەتی (البروج)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بە ئاسمانی خاوەن ئەستێرە و هەسارەی گەورە...
(٢) بەو رۆژەی کە بەڵێن دراوە پێش بێت (واتە رۆژی قیامەت و لێپرسینەوە)...
(٣) بەشایەت و شایەتی لەسەردراو، یاخود بە شایەت و بینراوەکان، (تاوانباران ئامادەن و هەرچی ئەنجامیانداوە تۆمار کراوە لەسەریان)
(٤) بەکوشت چن، نەفرینیان لێ بێت، ئەوانەی کە چاڵیان هەڵکەند (بۆ ئیمانداران)...
(٥) ئاگری داگیرساو و بەتینیان تێدا کردەوە...
(٦) ئەو کاتەی کە بەدەوریدا دانیشتبوون...
(٧) لە نزیکەوە چاودێری ئەو کارەساتەیان دەکرد کە بەسەر باوەڕداراندا دەهێنرێت و خۆیان لە نزیکەوە سەرپەرشتیان دەکرد...
(٨) ئەم رق و داخەیان لەئیمانداران تەنها لەبەر ئەوەبوو کە ئەوان باوەڕی بەتینیان (بە ئاشکرا) دەهێنا بە خوای باڵادەستی شایستەی سوپاسگوزاری...
(٩) ئەو زاتەی کە خاوەنی هەموو شتێکە لە ئاسمانەکان و زەویدا، ئەو خوایەی شایەتە لەسەر هەموو شتێک و ئاگای لە هەموو شتێکە.
(١٠) بەڕاستی ئەوانەی بەڵاو ناخۆشی وتەنگانە و پیلانیان دژی پیاوانی ئیماندارو ئافرەتانی ئیماندار خستەکارو پاشان هەر بەردەوام دەبن و کۆڵ نادەن و پەشیمان نابنەوە سزای دۆزەخ و سزای سووتێنەر بۆ ئەوانەیە.
(١١) بەڕاستی ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کردەوە چاکەکانیان ئەنجام داوە، باخەکانی بەهەشت کە چەندەها رووبار بەژێر درەختەکانیدا دەڕوات بۆیان ئامادەیە، هەر ئەوە خۆی لە خۆیدا سەرکەوتن و سەرفرازیەکی زۆر گەورە و بێ سنوورو بێ وێنەیە.
(١٢) بەڕاستی تۆڵەی پەروەردگارت (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) زۆر توندو تیژ و بەزەبرە.
(١٣) بەڕاستی هەر ئەوزاتەیە سەرەتا هەموو شتێك دروست دەکات و دوای نەمانیشی دووبارە دروستی دەکاتەوە. (هەر ئەو دەتوانێ لە نەبون هەرچیەکی بویێت بیهێنێتە کایەوە).
(١٤) هەر ئەویش زاتێکی زۆر لێخۆشبوو بەسۆزو دلۆڤان و دڵسۆزە (بۆ ئیمانداران).
(١٥) خاوەنی تەختی بڵند و بەرزو پایەدارە.
(١٦) هەرچی بیەوێت ئەنجامی دەدات، هەرچی بیەوێت کەس ناتوانێت دەست بهێنێتە رێی.
(١٧) ئایا هەواڵی لەشکرو سوپاکانت پێگەیشتووە؟ (ئەوانەی یاخی بوون لە پێغەمبەران و بەرنامەی یەکخواناسی).
(١٨) کە لەشکری فیرعەون و ثمودە.
(١٩) کەچی ئەوانەی بێباوەڕن تەمێ نابن بەڵکو هەر سەرگەرمی بە درۆ لە قەلەمدان و دژایەتی ئەم ئایین و بەرنامە و قورئانەن.
(٢٠) (بەڵام با بزانن)، دەسەڵاتی خوا لە پشتیانەوە دەورەی داون و لە دەستی دەرناچن.
(٢١) (ئەوەی ئەوان دژایەتی دەکەن) ئەو قورئانە بەرزو بڵندو پایەدارەیە.
(٢٢) کە لە لاپەڕەی تایبەتی و لەسەر تابلۆی پیرۆز، پارێزراوە لە (لوح المحفوظ)دا.

سورەتی (الطارق)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
وَٱلسَّمَآءِ وَٱلطَّارِقِ ﴿١﴾ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلطَّارِقُ ﴿٢﴾ ٱلنَّجۡمُ ٱلثَّاقِبُ ﴿٣﴾ إِن كُلُّ
نَفۡسٖ لَّمَّا عَلَيۡهَا حَافِظٞ ﴿٤﴾ فَلۡيَنظُرِ ٱلۡإِنسَٰنُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٥﴾ خُلِقَ مِن مَّآءٖ
دَافِقٖ ﴿٦﴾ يَخۡرُجُ مِنۢ بَيۡنِ ٱلصُّلۡبِ وَٱلتَّرَآئِبِ ﴿٧﴾ إِنَّهُۥ عَلَىٰ رَجۡعِهِۦ لَقَادِرٞ ﴿٨﴾
يَوۡمَ تُبۡلَى ٱلسَّرَآئِرُ ﴿٩﴾ فَمَا لَهُۥ مِن قُوَّةٖ وَلَا نَاصِرٖ ﴿١٠﴾ وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجۡعِ ﴿١١﴾
وَٱلۡأَرۡضِ ذَاتِ ٱلصَّدۡعِ ﴿١٢﴾ إِنَّهُۥ لَقَوۡلٞ فَصۡلٞ ﴿١٣﴾ وَمَا هُوَ بِٱلۡهَزۡلِ ﴿١٤﴾ إِنَّهُمۡ
يَكِيدُونَ كَيۡدٗا ﴿١٥﴾ وَأَكِيدُ كَيۡدٗا ﴿١٦﴾ فَمَهِّلِ ٱلۡكَٰفِرِينَ أَمۡهِلۡهُمۡ رُوَيۡدَۢا ﴿١٧﴾

سُورَةُ ٱلۡأَعۡلَىٰ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
سَبِّحِ ٱسۡمَ رَبِّكَ ٱلۡأَعۡلَى ﴿١﴾ ٱلَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٢﴾ وَٱلَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ
﴿٣﴾ وَٱلَّذِيٓ أَخۡرَجَ ٱلۡمَرۡعَىٰ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُۥ غُثَآءً أَحۡوَىٰ ﴿٥﴾ سَنُقۡرِئُكَ
فَلَا تَنسَىٰٓ ﴿٦﴾ إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُۚ إِنَّهُۥ يَعۡلَمُ ٱلۡجَهۡرَ وَمَا يَخۡفَىٰ ﴿٧﴾ وَنُيَسِّرُكَ
لِلۡيُسۡرَىٰ ﴿٨﴾ فَذَكِّرۡ إِن نَّفَعَتِ ٱلذِّكۡرَىٰ ﴿٩﴾ سَيَذَّكَّرُ مَن يَخۡشَىٰ ﴿١٠﴾
وَيَتَجَنَّبُهَا ٱلۡأَشۡقَى ﴿١١﴾ ٱلَّذِي يَصۡلَى ٱلنَّارَ ٱلۡكُبۡرَىٰ ﴿١٢﴾ ثُمَّ لَا يَمُوتُ
فِيهَا وَلَا يَحۡيَىٰ ﴿١٣﴾ قَدۡ أَفۡلَحَ مَن تَزَكَّىٰ ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ ٱسۡمَ رَبِّهِۦ فَصَلَّىٰ ﴿١٥﴾

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بە ئاسمان و ئەو ئەستێرانەی بەشەودا دەرەکەون.

(٢) جا تۆ چووزانی (طارق) چیە.

(٣) ئەستێرەیەکە بە رووناکیەکەی تاریکی دەبڕێت.

(٤) (سوێند بەوانە) هیچ کەس نیيە چاودێری نەبێت، (سەرەتا خوا چاودێری هەمووانە، فریشتەکانیشی کردووە بە چاودێرو پارێزەرمان).

(٥) کەواتە با ئادەمیزاد تەماشا بکات و سەرنج بدات کە لە چی دروستکراوە؟!

(٦) دروستکراوە لە ئاوێکی هەڵقوڵاو (کە مەنی پیاوە و هێلکۆکەی ئافرەتە، هەڵدەقوڵێت بۆ پێکهاتنی ئادەمیزاد، بەویستی خوا).

(٧) لە نێوان بربرەکانی پشت و ئێسکەکانی سینەدا دەردەچێت.

(٨) بێگومان ئەو زاتە دووبارە دروستکردنەوەی ئادەمیزادی زۆر لائاسانە و توانای تەواوی هەیە.

(٩) ئەو ڕۆژەی کە هەموو نهێنیەکان دەردەکەوێت و ئاشکرا دەکرێت.

(١٠) ئادەمیزاد هیچ هێزو پشتیوانیەکی نیە.

(١١) سوێند بە ئاسمانێك کە خاوەنی گێرانەوەیە (سوری ئاو لە سروشتدا، شەپۆلەکانی تەلەفون و رادیۆ و تەلەفیزیۆن... هتد دە گێرێتەوە).

(١٢) هەروەها سوێند بە زەوی کە درزی تێ دەبێت بەهۆی رووەکەوە. (یان هەر هۆکارێکی ترەوە).

(١٣) بەڕاستی ئەم قورئانە گوفتارێکی جیاکەرەوەیە (جیاکەرەوەی حەق و ناحەق، راست و درۆ، چاك و خراپ و.. هتد).

(١٤) ئەم قورئانە گوفتارێکی گاڵتەجاری نیيە.

(١٥) بەڕاستی ئەوانە سەرگەرمی پیلانن و خەریکی داونانەوەن (بۆ ئیمانداران).

(١٦) (بەڵام خوا دەفەرموێت): منیش پلان و نەخشەی خۆم دەخەمەکار.

(١٧) کەواتە تۆش (ئەی محمد ﷺ) تاوێك مۆڵەتی بێ باوەڕان بدە، کەمێك لێیان بوەستە (بزانە چیان بەسەر دەهێنم).

سورەتی (الأعلى)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) تەسبیحات و ستایشی پەروەردگاری بەرزو بڵند و پایەدارت بکە.

(٢) ئەو زاتەی هەموو شتێکی دروستکردووە بەجوانی و ڕێکوپێکی و تێرو تەواویی.

(٣) ئەو زاتەی کە نەخشەی کێشاوە بۆ هەموو شتێك و ڕێنموویی کردووە. (٤) هەروەها گژوگیای لە لەوەڕگای دەرهێناوە. (٥) (بەڵام دوای ماوەیەك) دەیکاتە پووش و پەڵاشێکی زەرد و وشك و رەشهەڵگەڕاو. (٦) (ئەی محمد ﷺ) ئێمە قورئانت لە ڕێگەی جوبرەئیلەوە بەسەردا دەخوێنینەوە، ئیتر هەرگیز بیرت ناچێت. (٧) مەگەر شتێك ویستی خوای لەسەربێت، چونکە بەڕاستی خوا ئاگادارە بەو شتانەی کە ئاشکراو دیارن، یاخود شاراوەن. (٨) جا دڵنیابە ئێمە یارمەتیت دەدەین بۆ ئەنجامدانی هەموو چاکەیەك، هەموو کارێکی لەبارت بۆ ئاسان دەکەین. (٩) کەواتە تۆ ئیتر لەسەر یادخستنەوە و یاداوەری ئەو کەسانە بەردەوام بە کە سوودیان وەرگرتووە و ئامادەن زیاتر تێبگەن.(١٠) بێگومان ئەو کەسەی کە ترسی خوای لە دڵدا بێت یاداوەری وەردەگرێت. (١١) خراپترین کەس خۆی لێ دوور دەگرێت... (١٢) ئەوەی دەچێتە ناو ئاگرە گەورەکەوە و دەسوتێت تیایدا. (١٣) لەوەودوا نە ئەوەیە بمرێت و (رزگاری ببێت، نە ئەوەشە کە) ژیانێکی ئاسایی بەسەر بەرێت. (١٤) بێگومان ئەو کەسە سەرفرازە کە دەروونی خۆی پاك راگرتووە و.... (١٥) ناوی پەروەردگاری دەبات و نوێژی بۆ دەکات و کرنووش و سوژدەی بۆ دەبات.

بَلْ تُؤْثِرُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَٱلْءَاخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰٓ ﴿١٧﴾ إِنَّ
هَٰذَا لَفِى ٱلصُّحُفِ ٱلْأُولَىٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾

سُورَةُ الغَاشِيَةِ — ترتيبها ٨٨ — آياتها ٢٦

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ٱلْغَٰشِيَةِ ﴿١﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَٰشِعَةٌ ﴿٢﴾
عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصْلَىٰ نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾ تُسْقَىٰ مِنْ عَيْنٍ ءَانِيَةٍ ﴿٥﴾
لَّيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِن ضَرِيعٍ ﴿٦﴾ لَّا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِى مِن جُوعٍ ﴿٧﴾
وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ﴿٨﴾ لِّسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِى جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾
لَّا تَسْمَعُ فِيهَا لَٰغِيَةً ﴿١١﴾ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيهَا سُرُرٌ مَّرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾
وَأَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَزَرَابِىُّ مَبْثُوثَةٌ ﴿١٦﴾
أَفَلَا يَنظُرُونَ إِلَى ٱلْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى ٱلسَّمَآءِ كَيْفَ
رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَإِلَى ٱلْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى ٱلْأَرْضِ كَيْفَ
سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ فَذَكِّرْ إِنَّمَآ أَنتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ لَّسْتَ عَلَيْهِم
بِمُصَيْطِرٍ ﴿٢٢﴾ إِلَّا مَن تَوَلَّىٰ وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ ٱللَّهُ ٱلْعَذَابَ
ٱلْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ إِلَيْنَآ إِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُم ﴿٢٦﴾

(١٦) کەچی ئێوە ڕێبازی رزگاری ناگرنە بەر، بەڵکو زیاتر ژیانی دنیاتان مەبەستە.
(١٧) لەکاتێکدا قیامەت و بەدەست هێنانی بەهەشت چاکترە و بەردەوامیشە (هەر بەراورد ناکرێت لەگەڵ تەمەنی کورتی دنیادا).
(١٨) بێگومان ئەم یادخستنەوانە لە پەڕاوە دێرینە کانیشدا باسکراوە.
(١٩) (لەوانە) کتێبە پیرۆزەکانی ئیبراهیم و موسا.

سورەتی (الغاشية)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئایا هەواڵ و دەنگوباسی ڕۆژی قیامەتت پێگەیشتووە؟! (ڕۆژێکە سەختیەکەی هەموو کەسێك داگیر دەکات)
(٢) لەو ڕۆژەدا چەند رووخسارانێك خەجاڵەت و ڕەنگ زەرد و شەرمەزار و زەبوونن.
(٣) (هەریەك لە خاوەنی ئەو رووخسارانە) ئیشکەرێکی شەکەت و ماندوون (بۆ بەدەستهێنانی دنیای دوور لە ئیمان).
(٤) دەچنە ناو ئاگرێکی سووتێنەرەوە (کە جەستەکە لەناو نابات بۆ ئەوەی هەر لە سزادا بمێنێتەوە).
(٥) لە سەرچاوەیەکی لەکوڵ و زۆر گەرم خواردنەوەی دەدرێتێ.
(٦) هیچ خۆراکیشیان نی‌یە جگە لە درکێکی ووشك و تفت و تاڵ (جۆرە روەکێکی بیابانیە بەتەڕی تەنها وشتر دەیخوات، بە وشکی وشتریش نایخوات).
(٧) نە ئەوەیە گۆشتی پێبگرن و پێی قەڵەو ببن، نە ئەوەشە پێی تێرببن.
(٨) لەولاشەوە روخسارانێکی‌تر ناسك و رووخۆش و گەشاوە و رووناکن.
(٩) لە هەوڵ و کۆششەکانیان (بۆ بەدەستهێنانی ڕەزامەندی خوا لە دنیادا) رازی و ئاسوودەو خوشنودن.
(١٠) لە بەهەشتێکی بەرزو بڵندا ژیان دەبەنە سەر.
(١١) تیایدا قسە و گوفتارێکی ناخۆش و نابەجێ نا بیستن.
(١٢) لە بەهەشتدا کانی و سەرچاوە و تاڤگەی ڕەوانی تێدایە.
(١٣) هەروەها چرپا و سیستەم و جێگەی حەوانەوەی بەرز و بڵند کراوەی لێیە. (١٤) (لە نزیك ئەو بەختەوەرانەوە لە هەر کوێدا بن) کوپ و سوراحی و پەرداخی (جوان و رازاوە و نەخشین) دانراوە. (١٥) هەروەها پشتی و سەرین و پاڵپشتی جوان و رازاوەی تیادایە کە بە ڕێکو پێکی ریزکراون. (١٦) فەرش و ئۆرتە و رایەخی قەشەنگ و نەخشینی تیادا راخراوە (هەموو کۆشك و تەلاڕو ڤێلاکانی پێرازێنراوەتەوە). (١٧) (ئینجا خوای دروستکار لە روانگەی هەندێك دروستکراوانیەوە دەیەوێت بێ باوەڕان دابچلەکێنێت)، بۆیە دەفەرموێت: ئایا ئەوە سەرنجی وشتر نادەن چۆن دروستکراوە؟! (قەبارەی، ملی درێژی، قاچە درێژەکانی کە بە سمێکی ئیسفنجی کۆتایی هاتووە، ئینجا خۆ گرتنی لەسەر برسێتی و تینویەتی،...) (١٨) ئایا سەرنجی ئاسمان نادەن چۆن بەرزکراوەتەوە (ئەو هەموو ئەستێرە و کاکەشان و هەسارە بێ‌شومارە دەورەی زەویداوە لە بڵندیەوە راگیراون). (١٩) ئەی سەرنجی کێوەکان نادەن، چۆن داکوتراون و دامەزرێنراون (ڕەگیان چووە بە ناخی زەویدا)؟! (٢٠) ئەی سەرنجی دەشتەکانی زەوی نادەن چۆن تەخت کراوە (لەبار هێنراوە بۆ کشتوکاڵ و ڕێگەوبان و ژیان)؟! (٢١) کەواتە (تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ) ئەم شتانە بخەرەوە یادیان و ئامۆژگاریان بکە، بەراستی تۆ هەر یادخەرەوەیت. (٢٢) هیچ دەسەڵاتێکت نیە بەسەر دڵ و دەروونیاندا (تا بە زۆر باوەڕداریان بکەیت). (٢٣) بەڵام ئەو کەسەی کە ڕوی وەرگێراوە و کوفری هەڵبژاردووە... (٢٤) ئەوە خوا سزاو تۆڵەیەکی زۆرسەخت و بەئازارو بێ سنووری لێ دەسێنێت. (٢٥) بێگومان ئەوانە گەڕانەوەیان هەر بۆ لای ئێمەیە (بیانەوێت و نەیانەوێت). (٢٦) لەوەودوایش بەراستی حساب و لێپرسینەوە و دادگاییان لەسەر ئێمەیە.

سُورَةُ الفَجْرِ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلۡفَجۡرِ (١) وَلَيَالٍ عَشۡرٖ (٢) وَٱلشَّفۡعِ وَٱلۡوَتۡرِ (٣) وَٱلَّيۡلِ إِذَا يَسۡرِ
(٤) هَلۡ فِي ذَٰلِكَ قَسَمٞ لِّذِي حِجۡرٍ (٥) أَلَمۡ تَرَ كَيۡفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ
(٦) إِرَمَ ذَاتِ ٱلۡعِمَادِ (٧) ٱلَّتِي لَمۡ يُخۡلَقۡ مِثۡلُهَا فِي ٱلۡبِلَٰدِ (٨)
وَثَمُودَ ٱلَّذِينَ جَابُواْ ٱلصَّخۡرَ بِٱلۡوَادِ (٩) وَفِرۡعَوۡنَ ذِي ٱلۡأَوۡتَادِ (١٠)
ٱلَّذِينَ طَغَوۡاْ فِي ٱلۡبِلَٰدِ (١١) فَأَكۡثَرُواْ فِيهَا ٱلۡفَسَادَ (١٢) فَصَبَّ
عَلَيۡهِمۡ رَبُّكَ سَوۡطَ عَذَابٍ (١٣) إِنَّ رَبَّكَ لَبِٱلۡمِرۡصَادِ (١٤) فَأَمَّا
ٱلۡإِنسَٰنُ إِذَا مَا ٱبۡتَلَىٰهُ رَبُّهُۥ فَأَكۡرَمَهُۥ وَنَعَّمَهُۥ فَيَقُولُ رَبِّيٓ أَكۡرَمَنِ
(١٥) وَأَمَّآ إِذَا مَا ٱبۡتَلَىٰهُ فَقَدَرَ عَلَيۡهِ رِزۡقَهُۥ فَيَقُولُ رَبِّيٓ أَهَٰنَنِ (١٦)
كَلَّاۖ بَل لَّا تُكۡرِمُونَ ٱلۡيَتِيمَ (١٧) وَلَا تَحَٰٓضُّونَ عَلَىٰ طَعَامِ
ٱلۡمِسۡكِينِ (١٨) وَتَأۡكُلُونَ ٱلتُّرَاثَ أَكۡلٗا لَّمّٗا (١٩)
وَتُحِبُّونَ ٱلۡمَالَ حُبّٗا جَمّٗا (٢٠) كَلَّآۖ إِذَا دُكَّتِ ٱلۡأَرۡضُ دَكّٗا
دَكّٗا (٢١) وَجَآءَ رَبُّكَ وَٱلۡمَلَكُ صَفّٗا صَفّٗا (٢٢) وَجِاْيٓءَ يَوۡمَئِذِۭ
بِجَهَنَّمَۚ يَوۡمَئِذٖ يَتَذَكَّرُ ٱلۡإِنسَٰنُ وَأَنَّىٰ لَهُ ٱلذِّكۡرَىٰ (٢٣)

سورەتی (الفجر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بە بەرەبەیان.

(٢) سوێندم بەو شەوانەی کە دە شەون (دە شەوی کۆتایی رەمەزان، یان دە شەوی سەرەتای مانگی ذی‌الحجە کە کاتی ئەنجامدانی حەجە، هەردوو بۆنەکەش پیرۆزن).

(٣) سوێند بە ئەو شتانە کە جووتن، هەروەها سوێند بە هەموو ئەو شتانەی کە تاکن (یاخود سوێند بە شەوە جووت و شەوە تاکەکان).

(٤) بە هەموو شەوێك کاتێك تێدەپەڕێت (لە سەرەنجامی سورانەوەی زەوی بەدەوری خۆیدا).

(٥) ئایا لەو شتانەدا سوێندی شایستە نی‌یە بۆ کەسێك کە خاوەنی عەقڵ و بیروهۆش بێت؟!

(٦) ئایا نەتزانیووە پەروەردگاری تۆ چی کرد بە هۆزی عاد.

(٧) کە ئەویش هۆزی (ارم) و خاوەنی پایەی بەرزو کۆڵەکە و نیرگەی درێژ بوون (خانووبەرە و کۆشك و تەلاری گەورە و بەرزیان دروست دەکرد).

(٨) لە سەردەمی ئەواندا لە هیچ شارو شوێنێکدا، کۆشك و تەلاری وەك ئەوەی ئەوان دروست نەکراوە.

(٩) ئایا نەتزانیووە قەومی ثمودیش خوا چی لێکردن، ئەوانەی لە دۆڵ و شیوەکانەوە بەردیان دەتاشی و دەیانگواستەوە (بۆ لاپاڵی چیاکان و لەوێ خانوویان پێ دروست دەکرد؟).

(١٠) هەروەها فیرعەونی خاوەن ئەهرامەکان، (چ کۆشك و بینایەکی مەحکەمیان وەکو مێخ دادەکوتی بە زەویدا).

(١١) ئەوانەی کە ستەمیان بەرپا کرد لە وڵاتداو خەڵکیان دەچەوسانەوە...

(١٢) خراپە و تاوان و گوناهی زۆریان ئەنجامدەدا...

(١٣) (دوای ماوەیەکی دیاریکراو) پەروەردگاری تۆ سزاو خەشم و قینی خۆی رژاند بەسەریاندا و تەفرو تونای کردن...

(١٤) بەراستی پەروەردگاری تۆ هەمیشە و بەردەوام ئامادەیە کە تۆڵە لە ستەمکاران بسێنێت.

(١٥) جاکاتێك ئادەمیزاد لەلایەن پەروەردگاریەوە تاقی دەکرێتەوە، ڕێزی لێ دەنێت و نازو نیعمەتی بەسەردا دەڕێژێت، دەڵێت: (بە خوا وا دیارە) پەرورەردگارم خۆشی دەوێم ڕێزم هەیە لای.

(١٦) بەڵام کاتێك تاقی دەکاتەوە و رزق و رۆزی کەمی پێدەبەخشێت و لێی دەگرێتەوە دەڵێت: وا دیارە پەروەردگارم منی خۆش ناوێت و رقی لێمە و ریسوام دەکات.

(١٧) نەخێر ئەو شتانە، هیچی وا نیە، (نەبەخشین مانای ڕێزو قەدرە، نەلێگرتنەوە مانای بێ ڕێزی و بێ قەدرییە، بەڵکو ئێوە (سەرەڕای ئەو بیرو بۆچوونە چەوتانەتان) ڕێزی هەتیو ناگرن و نازی پێنادەن.

(١٨) هانی یەکتر نادەن بۆ ئەوەی خۆراك ببەخشن بەهەژار و نەداران.

(١٩) میراتی دەخۆن و هەمووی دەماشنەوە (حەقی خزمان و نەدارانی لێ نادەن).

(٢٠) ماڵ و سامان و دارایشتان زۆر خۆشدەوێت (رەچاوی حەڵاڵ و حەرام ناکەن).

(٢١) نەخێر، (هەر ئاوا بۆتان نالوێت)، کاتێك دێت کە زەوی ورد و خاش دەکرێت و لەناکاو دەدرێت بەیەکدا.

(٢٢) پەروەردگارت دێت و فریشتەکانیش پۆل پۆل (هاتنی پەروەردگاری مەزن خۆی نەبێت کەس نازانێت چۆنە).

(٢٣) ئەو رۆژە دۆزەخ دەهێنرێت و نیشان دەدرێت، جا ئەو رۆژە (ئادەمیزادی بێ‌باوەڕ) دەزانێت چ پەندێکی بەسەر خۆی هێناوە، بەڵام تازە بەخۆدا هاتنەوە و پەشیمانی هیچ سودێکی نیە و دادی نادات؟!

يَقُولُ يَٰلَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُعَذِّبُ عَذَابَهُۥٓ أَحَدٌ ﴿٢٥﴾
وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُۥٓ أَحَدٌ ﴿٢٦﴾ يَٰٓأَيَّتُهَا ٱلنَّفْسُ ٱلْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾ ٱرْجِعِىٓ
إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿٢٨﴾ فَٱدْخُلِى فِى عِبَٰدِى ﴿٢٩﴾ وَٱدْخُلِى جَنَّتِى ﴿٣٠﴾

سُورَةُ البَلَدِ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

لَآ أُقْسِمُ بِهَٰذَا ٱلْبَلَدِ ﴿١﴾ وَأَنتَ حِلٌّۢ بِهَٰذَا ٱلْبَلَدِ ﴿٢﴾ وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ
﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ فِى كَبَدٍ ﴿٤﴾ أَيَحْسَبُ أَن لَّن يَقْدِرَ عَلَيْهِ
أَحَدٌ ﴿٥﴾ يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُّبَدًا ﴿٦﴾ أَيَحْسَبُ أَن لَّمْ يَرَهُۥٓ أَحَدٌ
﴿٧﴾ أَلَمْ نَجْعَل لَّهُۥ عَيْنَيْنِ ﴿٨﴾ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ﴿٩﴾ وَهَدَيْنَٰهُ
ٱلنَّجْدَيْنِ ﴿١٠﴾ فَلَا ٱقْتَحَمَ ٱلْعَقَبَةَ ﴿١١﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا ٱلْعَقَبَةُ ﴿١٢﴾
فَكُّ رَقَبَةٍ ﴿١٣﴾ أَوْ إِطْعَٰمٌ فِى يَوْمٍ ذِى مَسْغَبَةٍ ﴿١٤﴾ يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ
﴿١٥﴾ أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ﴿١٦﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَتَوَاصَوْا۟
بِٱلصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا۟ بِٱلْمَرْحَمَةِ ﴿١٧﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾ وَٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا هُمْ أَصْحَٰبُ ٱلْمَشْـَٔمَةِ ﴿١٩﴾ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤْصَدَةٌۢ ﴿٢٠﴾

سُورَةُ الشَّمْسِ

(٢٤) (ئەوسا بە کەساسی و هەناسە ساردەوە) دەڵێت: خۆزگە بۆ ئەم ژیانەم دەست پێشخەریم بکردایە.
(٢٥) جائیتر ئەو ڕۆژە کەس وەکو خوا بەخەشم و قین نیە لە بێ باوەڕان، لەبەرئەوە سزایەکیان دەدات کە کەس ناتوانێت سزای لەو چەشنە بدات.
(٢٦) کەسیش وەکو ئەو زاتە (بێ باوەڕان) نابەستێتەوە و بەندیان ناکات.
(٢٧) (شایانی باسە بە ئیمانداری سەرفراز لە سەرەمەرگدا دەوترێت) ئەی خاوەنی دڵ و دەروونی پڕ لە ئارامی (ئەی ئادەمیزادی ژیر و هۆشمەند کە لە تەمەنی کۆتای دنیادا پەروەردگارت ناسی و بەجوانی دەتپەرست...)
(٢٨) بگەڕێرەوە بۆ لای پەروەردگارت کە تۆ لەو ڕازیت و ئەویش لە تۆ ڕازیو خۆشنودە...
(٢٩) دە بچۆرە ڕیزی بەندە چاکە نازدارو بەڕێزەکانمەوە.
(٣٠) بچۆرە بەهەشتە خۆشە ڕازاوەکەمەوە.

سورەتی (البلد)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێندم بەم شارە (واتە شاری مەککە).
(٢) لەکاتێکدا تۆ نیشتەجێی تیایدا.
(٣) سوێند بە باوك و ڕۆڵەکەی. (سوێند خواردنی خوا بەهەر شتیك بۆ سەرنج ڕاکێشانمانە).
(٤) (سوێند بەوانە) بەڕاستی ئێمە ئینسانمان دروست کردووە و بەردەوام لە ناڕەحەتی و سەغڵەتی و کێشە و ناخۆشیدایە...
(٥) ئایا ئادەمیزاد وادەزانێت کە هەرگیز کەس دەسەڵاتی بەسەریدا نابێت؟
(٦) (زۆرجار) دەڵێت: من پارەی زۆرم لەناوداوە!! من مالی زۆرم خەرج کردووە!!
(٧) ئایا وادەزانێت کەس ئاگاداری نیەو نەیبینیوە (کە ئەو سەرمایەیەی لە کوێوە پەیدا کردووە و لەچیدا خەرجی کردووە؟!).
(٨) ئایا جووتێك چاومان پێنەبەخشیوە؟ (چاو: زۆر گرنگترە لە دوو دەزگای کامێرای ئەلەکترۆنی خودکار لە هەر چرکەیەکدا هەزاران وێنەی ڕەنگاو ڕەنگ دەگرێت و دەینێرێت بۆ مێشك، ئەویش هەندێکی هەڵدەگرێت).
(٩) هەروەها زمان و دوو لێوەیشمان پێ نەبەخشیوە؟ (کە بە کاریان دەهێنێ بۆ قسە کردنو خواردن؟).
(١٠) ئایا بە منداڵی ڕێنموویمان نەکردووە بۆ ئەوەی شیر لە مەمکەکانی دایکی بخوات؟، لە گەورەییشدا بۆ ئەوەی سەرپشك بێت لە شوێنکەوتنی ڕێبازی ڕاست، یان چەوت؟!
(١١) کەچی (زۆربەی ئەوخەڵکە) نەیتوانی بەسەر کۆسپ و لەمپەرەکاندا زاڵ ببێت و ڕێگای سەرفەرازی بگرێتەبەر.
(١٢) جا تۆ چووزانی ئەو کۆسپ و لەمپەرانە کامەن؟!... (١٣) ئازادکردنی بەندە و کۆیلەیە (یان ئازادکردنی گەردنی خۆیەتی لە گوناهو یاخی بوون و سەرکەشی). (١٤) یاخود خۆراك بەخشینە لە ڕۆژێکدا کە گرانی و پرسێتی هەبێت. (١٥) بەتایبەتی بەو هەتیوەی کە خزمایەتی هەیە لەگەڵیدا. (١٦) یان بە هەژارێك کە لە هەژاریدا لەسەر خاك دانیشێت، یان پەککەوتە و کەفتەکارێك.
(١٧) سەرەڕای ئەوانەش ئادەمیزاد دەبێت لەوانەبێت کە باوەڕیان هێناوە و ئامۆژگاری یەکتریان کردووە لەسەر خۆگری و ئارامگری، هەروەها ئامۆژگاری یەکتریان کردووە لەسەر ڕەحم و بەزەیی و میهرەبانی. (١٨) ئەوانەی بەو سیفەتە جوانانە خۆیان دەڕازێننەوە دەستەی ڕاست و (دەستەی بەختەوەرانن). (١٩) ئەوانەش کە باوەڕیان بە ئایەت و فەرمانەکانی ئێمە نەبووە، ئەوانە دەستەی خوارو چەپ و چەوت و ناڵەبارانن، دەستەی نەگبەت و سەرلێشێواوەکانن. (٢٠) ئەوانە دەرگا و قاپیەکانی دۆزەخ لەسەریان داخراوە و هیچ هیوایەکی ڕزگارییان نیە (پەنادەگرین بە خوای میهرەبان).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا (١) وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا (٢) وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا (٣)
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا (٤) وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا (٥) وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا
(٦) وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا (٧) فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا (٨) قَدْ
أَفْلَحَ مَن زَكَّاهَا (٩) وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّاهَا (١٠) كَذَّبَتْ ثَمُودُ
بِطَغْوَاهَا (١١) إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا (١٢) فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ
نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا (١٣) فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُم بِذَنبِهِمْ فَسَوَّاهَا (١٤) وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا (١٥)

سُورَةُ اللَّيْلِ — ترتيبها ٩٢ — آياتها ٢١

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ (١) وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ (٢) وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ (٣)
إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ (٤) فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ (٥) وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ (٦)
فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَىٰ (٧) وَأَمَّا مَن بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ (٨) وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ
(٩) فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ (١٠) وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ (١١) إِنَّ عَلَيْنَا
لَلْهُدَىٰ (١٢) وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ (١٣) فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ (١٤)

سورەتی (الشمس)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بە خۆرو تیشکی خۆر (کە لە سەرەتای ڕۆژدا سەرهەڵدەدا).

(٢) سوێند بە مانگ، کاتێك بەشوێنیدا دێت.

(٣) سوێند بەڕۆژ کاتێك کە خۆر دەردەخات.

(٤) سوێند بە شەو کە خۆر دادەپۆشێت.

(٥) سوێند بە ئاسمان و بەو زاتە بەدەسەڵاتەی دروستی کردووە.

(٦) سوێند بە زەوی و بەو زاتەی کە بەشێوەی هێلکەیی دایناوە.

(٧) سوێند بە دەروون و ئەو زاتەی کە بە ڕێکو پێکی بەدیهێناوە.

(٨) توانای خراپەو چاکە و ناپاکی و پاکی و خوانەناسی و خوانـاسی تێدا دابین کردووە.

(٩) (سوێند بەوانە هەموو) بەڕاستی ئەو کەسە سەرفرازە کـە نـەفسی پاك و پوختە کردووە و ئیمان و ترسی خوای تیادا ڕواندووە.

(١٠) بێگومان نائومێدبوو ئەوکەسەی نەفسی خـۆی نـاپوخت کـرد و ئالودەی گوناهو تاوان و خراپەی کرد.

(١١) قەومی ثمود بەهۆی سەرکەشی و یاخی بوونیانەوە، بڕوایان بـە پێغەمبەرەکەیان نەهێنا. (چونکە دەرونیان ناپوخت بوو).

(١٢) کاتێك شەقاوە و خوانـەناسترین کـەسیان خـۆی ڕاپسکـاند (بـۆ سەربڕینی وشترەکە بە مەرجێ لە مەترسی سەربڕینی ئاگادار کرابوون).

(١٣) جا پێغەمبەری خوا (صالح) پێی وتن: واز بهێنن لەم وشترەکە موعجیزەی خوایە، مۆڵەتی بدەن لە نۆرە ئاوەکەی خۆیدا ئاو بخواتەوە. (بیر لە ئازاردان و سەربڕینی مەکەنەوە).

(١٤) کەچی بڕوایان بە هەرەشەکانی نەکرد، وشترەکەیان سەربڕی، ئەوسا ئیتر پەروەردگاریان وڵاتی کاولکردن و لەگەڵ زەویدا تەختی کرد بەسەریاندا و کەسیان ڕزگاری نەبوو (بەهۆی گوناهو تاوانیانەوە).

(١٥) لەکاتێکدا کە خوای بەدەسەڵات لە سەرەنجامی ئەو کارەیشی هەرگیز ناترسێتو باکی لە کەس نیە.

سورەتی (اللیل)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بە شەو کاتێك دنیا دادەگرێت...

(٢) بە ڕۆژ کاتێك دنیا ڕووناك دەبێت و تاریکی دەرەوێنێتەوە.

(٣) سوێند بەو زاتەی کە نێرو مێی دروست کردووە. (٤) بەڕاستی هەوڵ و کۆششی ئێوە جۆراو جۆرە (هەتانە هەوڵ و کۆششی بۆ بە دەستهێنانی بەهەشتە، هەتانە بە پێچەوانەوە بە دەست و بردە بۆ ئەنجامدانی تاوان و خراپکاری، هەتانە گوێڕایەڵ و هەتانە یاخی... هتد). (٥) جا ئەوەی (ماڵ و سامان و زانستی و... هتد) دەبەخشێت و پارێزکار و لەخواترسە... (٦) بـڕوای بـتەوی بـە پاداشتی چاك و بەنرخی خوایی هەیە... (٧) ئەوە ڕێگەی چاکە و چاکەکاری بۆ ئاسان دەکەین و سەرئەنجام دەیـخەینە خـێرو خۆشیەوە. (٨) بەڵام ئەوەی ڕەزیل و دەست نوقاو بێت و خۆی بە بێ‌نیاز بزانێت و (ڕەزامەندی خوایی مەبەست نەبێت)... (٩) بڕوای نەبێت بە پاداشت و بەهرەی چاکی خوایی و بەدرۆی بزانێت... (١٠) ئەوە ئێمە ڕێبازی تەنگانە و نـاخۆشی بـۆ ئـاسان دەکەین و سەرئەنجام بە دۆزەخی دەگەیەنین. (١١) ئەو کاتەی کە دەمرێت و لە گۆڕ دەنرێت، ئەو کاتەش کـە فـڕێ دەدرێـتە دۆزەخەوە ماڵ و سامان هیچ فریای ناکەوێت. (١٢) بەڕاستی ڕوون کردنەوەی ڕێبازی هیدایەت و دیـاریکردنی بـۆ خـەڵکی لەسەر ئێمەیە. (١٣) بێگومان دەسەڵاتی بێ‌سنوورمان هەیە بەسەر پاشەڕۆژ و قیامەتدا، هەروەها بەسەر دنیادا. (١٤) ئـەوەتە ئاگادارتان دەکەم و دەتانترسێنم لە ئاگرێك کە زۆر بڵێسە دەسێنێت.

لَا يَصْلَىٰهَا إِلَّا ٱلْأَشْقَى ﴿١٥﴾ ٱلَّذِى كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٦﴾ وَسَيُجَنَّبُهَا
ٱلْأَتْقَى ﴿١٧﴾ ٱلَّذِى يُؤْتِى مَالَهُۥ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَمَا لِأَحَدٍ عِندَهُۥ مِن
نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰٓ ﴿١٩﴾ إِلَّا ٱبْتِغَآءَ وَجْهِ رَبِّهِ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٢٠﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ﴿٢١﴾

سُورَةُ ٱلضُّحَىٰ — ترتيبها ٩٣ — آياتها ١١

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلضُّحَىٰ ﴿١﴾ وَٱلَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ﴿٣﴾
وَلَلْءَاخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ ٱلْأُولَىٰ ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
فَتَرْضَىٰٓ ﴿٥﴾ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَـَٔاوَىٰ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا
فَهَدَىٰ ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَأَغْنَىٰ ﴿٨﴾ فَأَمَّا ٱلْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ
﴿٩﴾ وَأَمَّا ٱلسَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

سُورَةُ ٱلشَّرْحِ — ترتيبها ٩٤ — آياتها ٨

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ﴿٢﴾ ٱلَّذِىٓ
أَنقَضَ ظَهْرَكَ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ﴿٤﴾ فَإِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٥﴾ إِنَّ
مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٦﴾ فَإِذَا فَرَغْتَ فَٱنصَبْ ﴿٧﴾ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَٱرْغَب ﴿٨﴾

(١٥) ناچێتە ناوی مەگەر کەسانی ناپوخت و درندە و خوانەناس.
(١٦) ئەوەی حەقیقەت و راستی بە درۆ داناوە و پشتی تێ کردوە.
(١٧) جا خـوانـاس و پـارێزکاران لەو سـزاو ئـاگـرو نـاخۆشیە دوور دەخرێنەوە.
(١٨) ئـەوجۆرە کـەسەی مـاڵ و سـامانی دەبـەخشێتو بـەوە دڵ و دەروونی خۆی خاوێن رادەگرێت....
(١٩) لە کاتێکدا کەکەس چاکەیەکی وای بەسەریەوە نی‌یە کە پاداشت بدرێتەوە.
(٢٠) (چــــونکە) تــەنها مـــەبەستی بـــەدەستهێنانی رەزامـــەندیی پەروەردگاری بەرزو بڵندیەتی.
(٢١) سوێند بە خوا ئەویش رازی و خۆشنود دەبێت لێی.

سورەتی (الضحی)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بە چێشتەنگاو (کاتێك خۆر بەرز دەبێتەوە و گەرمەی جوڵە و چالاکیە).
(٢) سوێند بە شەو کاتێك بەتاریکیەکەی زەوی دادەپۆشێت.
(٣) پەروەردگارت دەستبەرداری تۆ نەبووە و وازی لەتۆ نـەهێناوە و خەشمی لی نەگرتوویت (ماوەیەك وەحی نەهات بۆ پێغەمبەر ﷺ کافرانی قورەیش وتیان، پەروەردگاری محمد وازی لێ هێناوە، ئیتر خوای گەورە بەدرۆی خستنەوە).
(٤) بێگومان قیامەت و دوارۆژ چاکترە بۆ تۆ لە دنیا.
(٥) لەئایندەدا پەروەردگارت ئەوەندە نازونیعمەتت پێدەبەخشێت کە زۆر پێی رازی و خۆشنود دەبیت.
(٦) ئایا پەروەردگارت نەیبینیت بەهەتیوی و خێرا دەرووی لێکردیتەوە و لانەی بۆ سازاندیت و حەواندیتیەوە؟!
(٧) ئەی سەرگەردان نەبوویت و نەت دەزانی چی بکەیت، هیدایەتی دایت و رێنموویی کردیت؟!
(٨) ئەی نەیبینیت هەژارو نەداریت، ئەوەتە ماڵ و سامانی پێبەخشیت و دەوڵەمەندی کردیت و بێ نیازی کردیت؟!
(٩) کەواتە تۆش (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) هەتیو مەچەوسێنەرەوەو دڵی مەرەنجێنە.
(١٠) هەڵمەشاخێ بە هەژار و داماو و سواڵکەر و پرسیارکەراندا.
(١١) (بەڵکو) دەربارەی نازو نیعمەتەکانی پەروەردگارت هەمیشە بدوێ و باسیان بکە و لە جێی خۆیاندا بەکاریان بهێنە.

سورەتی (الشرح)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (ئەی محمد ﷺ) ئایا دڵ و دەروون و سینەمان گوشاد و ئاسوودە نەکردیت؟!
(٢) ئایا باری گرانمان لەسەر شانی تۆ لانەبرد؟!
(٣) ئەوەی کە پشتی تۆی هیلاك و ماندووکردبوو؟!
(٤) ناوو ناوبانگی تۆمان بەرزو بڵند نەکردەوە (لە شایەتماندا هاورێ لەگەڵ ناوی ئێمەدا ناوت دەبرێت، ناوت لەسـەر زاری فریشتە و پەری و گرۆی ئادەمیزادە). (٥) بەراستی هاورێ لەگـەڵ تـەنگانەدا خـۆشی و ئـاسوودەیی دێت. (٦) بـێگومان بـە دڵنیای‌یەوە هاورێ لەگەڵ تەنگانەدا خۆشی و ئاسوودەیی هەر دەبێت. (٧) جا کاتێك لە کارێکی خێر دەبیتەوە، خۆت ماندوو بکە بەکارێکی خێری ترەوە. (٨) با هەمیشە و بەردەوام حەزو ئارەزووت بۆ بەدەستهێنانی رەزامەندی خوا بێت، بەردەوام خەڵکیش هان بدە تا پەروەردگارت بناسن و لە هەوڵی رەزامەندی ئەودا بن.

سُورَةُ التِّينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ ﴿١﴾ وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾ وَهَٰذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ﴿٣﴾
لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ
﴿٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٦﴾
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ ﴿٧﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ ﴿٨﴾

سُورَةُ الْعَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴿١﴾ خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿٢﴾ اقْرَأْ وَرَبُّكَ
الْأَكْرَمُ ﴿٣﴾ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿٤﴾ عَلَّمَ الْإِنسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾ كَلَّا إِنَّ
الْإِنسَانَ لَيَطْغَىٰ ﴿٦﴾ أَن رَّآهُ اسْتَغْنَىٰ ﴿٧﴾ إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ﴿٨﴾ أَرَأَيْتَ
الَّذِي يَنْهَىٰ ﴿٩﴾ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ﴿١٠﴾ أَرَأَيْتَ إِن كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ ﴿١١﴾ أَوْ أَمَرَ
بِالتَّقْوَىٰ ﴿١٢﴾ أَرَأَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٣﴾ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ﴿١٤﴾ كَلَّا لَئِن
لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٦﴾ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ
﴿١٧﴾ سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ﴿١٨﴾ كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِب ۩ ﴿١٩﴾

سورەتی (التین)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بە هەنجیرو زەیتوون (کە دوو میوەی بەسوودو بەکەڵکن، سوێند خورادنی خوا بە دروستکراوانی بۆ سەرنج راکێشانمانە، بەڵام سوێند خواردنی ئێمە گەورەیی و گرنگی سوێند پێ خوراوەکە دەگەیەنێت).

(٢) بەکێوی طوری سینا (کە خوای گەورە گفتوگۆی راستەوخۆی لەگەڵ موسا پێغەمبەردا لەوێدا کرد).

(٣) سوێند بەم شارە ئەمینە، کە (مەککە) یە.

(٤) بەڕاستی ئێمە ئینسانمان لە جوانترین شێوە و ڕێکوپێکترین شێوازدا دروست کردووە لە هەموو روویەکەوە.

(٥) (ئەگەر ڕێبازی خواناسی نەگرێت) سەرەنجام دەیخەینە نزمترینی شوێنە نزمەکانەوە (لە دۆزەخدا).

(٦) جگە لەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، پاداشتی هەمیشە و نەبراوە بۆیان ئامادەیە.

(٧) جا ئیتر (ئەی ئینسانی سەرکەش) چی وای لێکردوویت باوەڕت بەڕۆژی قیامەت و لێپرسینەوە نەبێت دوای ئەو هەموو نازو نیعمەتە؟

(٨) ئایا خوا چاکترین فەرمانڕەوا نیە؟ دادپەروەرترین فەرمانڕەوا نیە؟ (کەچی تۆی سەرکەش لێی ڕازیی نیت!!).

سورەتی (العلق)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (ئەی محمد ﷺ) بخوێنە بەناوی ئەو پەروەردگارەتەوە کە هەموو شتێکی دروست کردووە. (٢) ئادەمیزادی لە چەند خانەیەکی هەڵواسراو (لەناو منداڵداندا) دروست کردووە. (٣) بخوێنە، لەکاتێکدا هەر پەروەردگاری تۆ بەخشندەیە.

(٤) ئەو زاتە بە هۆی قەڵەمەوە زانستی و زانیاری فێر کردووە. (٥) ئادەمیزادی فێری ئەو شتانە کردووە کە پێشتر نەیدەزانین.

(٦) نەخێر (لەگەڵ ئەو هەموو چاکە و ڕێزەداکە خوا بەخشیویەتی بە ئینسان) بەڕاستی زۆربەیان سەرکەشی دەکەن، یاخی دەبن، ستەم دەکەن. (٧) چونکە هەر کە هەستی کرد دەوڵەمەند و بێ‌نیازە (لە رووی ئابووری، یان تەندروستی، یان زانستی... هتد) یەوە. (٨) (ئەوە فەرامۆش دەکات کە): سەرەنجام گەڕانەوەی هەر بۆ لای پەروەردگاریەتی و (لەسەرکەش و یاخیەکان دەپرسێتەوە). (٩) باشە، پێم بڵێ ئایا ئەو کەسەی کە فەرمان دەدات و ڕێگری دەکات؟!... (١٠) لەبەندەیەکی خوا کاتێك نوێژ دەکات!!... (هەروا بە سەریەوە دەچێت...).

(١١) ئەی ئەگەر ئەو کەسەی قەدەغەی لێدەکرێت لەسەر ڕێبازی هیدایەت و چاکە بێت!! (وەڵامی ناپاکان چی‌یە؟).

(١٢) یان فەرمان بە خواناسی بکات!!.. (١٣) ئەی ئەگەر (کابرای خوانەناس) بەرنامەی خوا بەدرۆ بزانێت و پشتی تێ‌بکات.

(١٤) ئایا نەیزانیووە کە خوا دەیبینێت و ئاگای (لە گوفتار و کرداریەتی)؟!

(١٥) نەخێر... سوێند بە خوا ئەگەر کۆڵ نەدات و کۆتایی (بە دوژمنکاری نەهێنێت)، ئێمە پۆپەی سەری دەگرین (بۆ دۆزەخ کێشی دەکەین). (١٦) ئەو پێشە سەرە درۆزنە تاوانکارە (پێشە سەر: جێگەی بیر کردنەوە و تێفکرانە).

(١٧) ئینجا وازی لێبهێنە، با هاوەڵ و هاوبیرو باوەڕانی بانگ بکات و (کۆیان بکاتەوە بۆ دژایەتی ئیمانداران).

(١٨) ئێمەش فریشتەکانی کاربەدەستی دۆزەخی بۆ بانگ دەکەین (تا تۆڵەی لێ بسێنن و لە دۆزەخ توندی بکەن).

(١٩) نەخێر بەگوێی ئەو جۆرە کەسانە مەکە، تۆ هەر سەرگەرمی نوێژو سوژدە ببە و بە بەندایەتی خۆت لە پەروەردگارت نزیك بکەرەوە. (لە ڕێگەو ڕێبازی دینداری لامەدە).

سُورَةُ القَدۡرِ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِنَّآ أَنزَلۡنَٰهُ فِي لَيۡلَةِ ٱلۡقَدۡرِ ١ وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا لَيۡلَةُ ٱلۡقَدۡرِ ٢
لَيۡلَةُ ٱلۡقَدۡرِ خَيۡرٞ مِّنۡ أَلۡفِ شَهۡرٖ ٣ تَنَزَّلُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ
فِيهَا بِإِذۡنِ رَبِّهِم مِّن كُلِّ أَمۡرٖ ٤ سَلَٰمٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطۡلَعِ ٱلۡفَجۡرِ ٥

سُورَةُ البَيِّنَةِ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

لَمۡ يَكُنِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ وَٱلۡمُشۡرِكِينَ مُنفَكِّينَ
حَتَّىٰ تَأۡتِيَهُمُ ٱلۡبَيِّنَةُ ١ رَسُولٞ مِّنَ ٱللَّهِ يَتۡلُواْ صُحُفٗا مُّطَهَّرَةٗ ٢
فِيهَا كُتُبٞ قَيِّمَةٞ ٣ وَمَا تَفَرَّقَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ إِلَّا مِنۢ
بَعۡدِ مَا جَآءَتۡهُمُ ٱلۡبَيِّنَةُ ٤ وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ
لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ وَيُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُواْ ٱلزَّكَوٰةَۚ وَذَٰلِكَ دِينُ
ٱلۡقَيِّمَةِ ٥ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ وَٱلۡمُشۡرِكِينَ
فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَآۚ أُوْلَٰٓئِكَ هُمۡ شَرُّ ٱلۡبَرِيَّةِ ٦ إِنَّ
ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أُوْلَٰٓئِكَ هُمۡ خَيۡرُ ٱلۡبَرِيَّةِ ٧

سورەتی (القدر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئـێمە بـەراسـتی قـورئانمان دابـەزانـدۆتە خـوارەوە لە شەوێکی بەفەڕو ڕێزداردا.
(٢) جـا تـۆ چـووزانـی شـەوی بـەفەڕ کـامەیە و چ خـێر و بەرەکەتێکە.
(٣) شەوی قەدری بەڕێز لە هەزار مانگ ڕێزدارو خێردارترە (واتە پاداشتی عیبادەت و خواپەرستی ئەو شەوە بێ‌سنوورە).
(٤) لەو شەوەدا فریشتەکان کە جوبرەئیلیشیان لەگـەڵ دایـە، دادەبەزن لەسەر رووخسەت و مۆڵەتی پـەروەردگاریان، بـە جۆرەها فرمان و کار (بەتایبەت بۆ سەردانـی خـواپـەرستان، بۆسەردانی مزگەوتەکان، بۆ گوێگرتن لە قورئان و.. هتد).
(٥) ئەو شەوە ئاسوودەیی و ئاشتی و هـێمنی و ڕەحـمەت و میهرەبانیە، هەتا کاتی بەرەبەیان.
پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (من قام لیلة القدر ایمانا واحتسابا غفر له ما تقدم من ذنبه).
واتە: ئەوەی شەوی قەدر بەخواپەرستی و یادی خوا بباتە سەر بە ئیمان و باوەڕی دامـەزراو و بـەتەمابوونی پاداشت و ڕەحمەت، خوای گەورە لە هـەموو گـوناهانی رابـووردووی خـۆش دەبـێت. (بـوخاری و مـوسلیم) ریوایەتیان کردووە.

سورەتی (البینة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئەوانەی بێ‌باوەڕ بون لە خاوەنی کتێبەکان لەگەڵ موشریك و هاوەڵگەران، وازیان لە بیروباوەڕی خـۆیان نەهێنا، هەتا بەڵگە و نیشانەی روون و ئاشکرایان بۆ نەهات (دەربارەی دواهەمین پێغەمبەر).
(٢) (ئەویش) پێغەمبەرێکە لە لایەن خواوە کتێب و نامەی پاك و بێگەردیان بەسەردا دەخوێنێتەوە (کە قورئانە).
(٣) چەندەها پەیامی پر لە ڕێنموویی بە نرخی لە توێدا هەیە.
(٤) جا خاوەن کتێبەکانْ دەستە دەستە و پارچە پارچە نەبوون، دوای ئەوە نەبێت کە بەڵگە و نیشانەی ئاشکرایان بۆ هات (دەربارەی پێغەمبەر و قورئان).
(٥) فەرمانیشیان پێنەدرا بوو جگە بەوەی کە خواپەرستی بکەن و بە پاکی و دڵسۆزی و ملکەچو فەرمانبەرداری ئاین و بەرنامەکە بن و لابدەن لە هەموو ئایینێك، تەنها پابەندی ئایینی ئیسلام بن، نوێژیش بـەرێك و پـێکی ئەنجام بدەن، زەکاتیش لە ماڵ و سامانیان دەربکەن، ئەوەیە ئاینی راست و دروستو بەنرخی خوای باڵادەست.
(٦) بەڕاستی ئەوانەی بێ باوەڕ بوون لە خاوەن کتێبەکان و مـوشریك و هـاوەڵگەران دەخـرێنە نـاو ئـاگـری دۆزەخەوە و بە نەمری تیایدا بۆ هەمیشە دەمێننەوە، هەر ئەوانەن تاوانبارترین و خراپترینی خەڵکانی سەرزەوی.
(٧) بێگومان ئەوانەی ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، هەر ئەوانەن چاکترین و پاکترینی خەڵکانی سەر زەوی.

جَزَآؤُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ
فِيهَآ أَبَدًا رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُۥ ﴿٨﴾

سُورَةُ الزَّلْزَلَةِ — آياتها ٨ — ترتيبها ٩٩

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
إِذَا زُلْزِلَتِ ٱلْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾ وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا
﴿٢﴾ وَقَالَ ٱلْإِنسَٰنُ مَا لَهَا ﴿٣﴾ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾
بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ﴿٥﴾ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ ٱلنَّاسُ أَشْتَاتًا
لِّيُرَوْا۟ أَعْمَٰلَهُمْ ﴿٦﴾ فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا
يَرَهُۥ ﴿٧﴾ وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُۥ ﴿٨﴾

سُورَةُ العَادِيَاتِ — آياتها ١١ — ترتيبها ١٠٠

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
وَٱلْعَٰدِيَٰتِ ضَبْحًا ﴿١﴾ فَٱلْمُورِيَٰتِ قَدْحًا ﴿٢﴾ فَٱلْمُغِيرَٰتِ صُبْحًا
﴿٣﴾ فَأَثَرْنَ بِهِۦ نَقْعًا ﴿٤﴾ فَوَسَطْنَ بِهِۦ جَمْعًا ﴿٥﴾ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ
لِرَبِّهِۦ لَكَنُودٌ ﴿٦﴾ وَإِنَّهُۥ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ﴿٧﴾ وَإِنَّهُۥ لِحُبِّ
ٱلْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ﴿٨﴾ ۞ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي ٱلْقُبُورِ ﴿٩﴾

(٨) پاداشتیان لای پەروەردگاریان بەهەشتی پـر لە بـاخی چـرە (کـە کۆشك و تەلارەکان تیایدا ون بـوون)، چـەندەها رووبـاریش بـەژێر درەخت و بەبەردەم کۆشکەکانیدا دەڕوات و لەوێ ژیانی هەمیشەیی و بەردەوام بۆ هەتاهەتایی دەبەنە سـەر، ئـەوانـە خـوا رازی‌یـە لێـیان، ئەوانیش لەو رازیـن (چـۆن رازی نـابن ئـەی پـەروەردگاری ئـازیز، بەڕاستی نازانین بە چ زمانێك سوپاسگوزارت بین) بێگومان ئەو ڕێزو قەدرە بۆ ئەو کەسەیە کە لە پەروەردگاری ترساوە و فەرمانەکانی بـە جێ هێناوە.

(اللهم ارزقنا من خشيتك ما تحول به بيننا و بين معصيتك) یـا أرحـم الراحمين.

سورەتی (الزلزلة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) کاتێك زەوی دەهێنرێتە لەرزە و بوومەلەرزە زۆر بەهێزەکەی بـۆ پێش دێت.

(٢) هەرچی لە زەویـدا هـەیە لە مـاددە سـەنگینەکـانی نـاوی دەری پەڕاندو هێنایە دەرەوە.

(٣) (ئەوکاتە) ئادەمیزادیش دەڵێت: ئەوە چیەتی، بۆ وای لێهات (ئیماندار هەست دەکات کۆتایی دنـیایە و بـەرپابوونی ڕۆژی قیامەتە، بێ ئیمانیش سەری لێدەشێوێت و نازانێت بەرەو کوێ رابکات).

(٤) لەو ڕۆژەدا زەوی هەواڵەکانی خۆی دەگێڕێتەوە... (بە زمانی حاڵ دەڵێت ئەمە:).

(٥) بەهۆی ئەوەوەیە کە پەروەردگارت رایگەیاندووە (ئەی ئینسان) فەرمانی بۆ دەرکردووە (کە ئیتر کاتی کۆتایی هاتنیەتی).

(٦) ئەو ڕۆژە خەڵکی دەستە دەستە بەرەو گۆڕپانی لێپرسینەوە دەردەچن، بەپەرش و بڵاوی، تا کارو کـردەوەکـانیان بـبیننەوە (دیارە کە نامەی کردەوەکان تۆمارکراوە بە دەنگ و ڕەنگەوە).

(٧) جا ئەوەی بە قەدەر سەنگی گەردیلەیەك خێرو چاکەی ئەنجام دابێت دەیبینێتەوە.

(٨) ئەوەش کە بە قەدەر سەنگی گەردیلەیەك شەڕو خراپەی هەبێت، دەیبینێتەوە.

سورەتی (العاديات)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بەو هۆکارانەی کە تیژڕەون و نرکە و ناڵەیان لێوە دێت.

(٢) بەو هۆکارانەی ئاگر دەکەنەوە و بزیسکە دەدەن.

(٣) بەو هۆکارانەی کە لە بەرەبەیاندا هێرش دەبەنە سەر (ئۆردووی دوژمنان). (٤) ئینجا دەبنە هۆی بەرپاکردنی تەپ و تۆزو گەردەلوول. (٥) لەو کاتەدا خۆیان دەکەن بەناو جەرگەی دوژمناندا. (٦) سوێند بەوانە هەمووی، بەڕاستی ئادەمیزاد لە ئـاستی پەروەردگاریدا زۆر ناسوپاس و حەق نەناسە. (٧) خۆیشی شایەتە لەسەر ئەو حاڵەی خۆی، (ڕۆژی قیامەت دان بە کەمتەرخەمی خۆیدا دەنێت). (٨) بێگومان ئادەمیزاد لە خۆشەویستی ساماندا زۆر بەتین و هەڵپەیە (کە دەستی لێی گیربوو ڕەزیـل و ڕژد و چرووکە). (٩) ئایا ئەو جۆرە کەسانە نازانن چی پێش دێت کاتێك لە گۆڕەکان هێنرانە دەرەوە و (زیندوو کرانەوە)؟!

وَحُصِّلَ مَا فِي ٱلصُّدُورِ ﴿١٠﴾ إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌۢ ﴿١١﴾

سُورَةُ ٱلْقَارِعَةِ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ٱلْقَارِعَةُ ﴿١﴾ مَا ٱلْقَارِعَةُ ﴿٢﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا ٱلْقَارِعَةُ
﴿٣﴾ يَوْمَ يَكُونُ ٱلنَّاسُ كَٱلْفَرَاشِ ٱلْمَبْثُوثِ ﴿٤﴾
وَتَكُونُ ٱلْجِبَالُ كَٱلْعِهْنِ ٱلْمَنفُوشِ ﴿٥﴾ فَأَمَّا
مَن ثَقُلَتْ مَوَٰزِينُهُۥ ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ
﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَٰزِينُهُۥ ﴿٨﴾ فَأُمُّهُۥ هَاوِيَةٌ
﴿٩﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا هِيَهْ ﴿١٠﴾ نَارٌ حَامِيَةٌۢ ﴿١١﴾

سُورَةُ ٱلتَّكَاثُرِ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

أَلْهَىٰكُمُ ٱلتَّكَاثُرُ ﴿١﴾ حَتَّىٰ زُرْتُمُ ٱلْمَقَابِرَ ﴿٢﴾ كَلَّا سَوْفَ
تَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ
عِلْمَ ٱلْيَقِينِ ﴿٥﴾ لَتَرَوُنَّ ٱلْجَحِيمَ ﴿٦﴾ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا
عَيْنَ ٱلْيَقِينِ ﴿٧﴾ ثُمَّ لَتُسْـَٔلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٨﴾

(١٠) هەرچیش لە سینەکاندا هەیە هەر هەمووی لە (کارنامەکاندا) بە تۆمار کراوی ئاشکرا کران و خرانە بەردەست!!

(١١) بەڕاستی پەروەردگاریان لەو ڕۆژەدا ئاگادارو شارەزایە پێیان (بەوردی دەپرسێتەوە لە تاکە تاکەیان).

سورەتی (القارعة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (یەکێکە لە ناوەکانی ڕۆژی قیامەت) واتە: ئەو گرمەیەیی دڵان دەلەرزێنێت.

(٢) ئاخۆ ـ القارعە ـ چی بێت؟

(٣) (تۆ ئەی ئینسان) چی فێری کردویت کە ـ القارعە ـ چی‌یە!!

(٤) ئەو ڕۆژە خەڵکی وەکو پەپوولەی سەرگەردان پەرش و بڵاو دەبنەوە.

(٥) کێوەکانیش وەکو خوری شیکراوەیان لێ دێت (سووك دەبن و چاڵ و چۆڵیان پێ پڕ دەکرێتەوە).

(٦) جا ئەوەی تەرازووی خێری سەنگین بێت.

(٧) ئەوە لە بارودۆخێکی خۆش و ئاسوودەدا ژیان دەباتە سەرو زۆر پێی ڕازیە.

(٨) ئەوەش تەرازووی (خێروچاکەی) سووك بێت (گوناهی زۆر بێت).

(٩) ئەوە دایکی ئەو دۆزەخە (باوەشی بۆ کردۆتەوە).

(١٠) جا تۆ چووزانی (هاویە) چیە؟!

(١١) ئاگرێکی زۆر سوتێنەرو بڵێسەدارە (هەرگیز خامۆش نابێت و تینی کەم ناکات و لەکۆڵی‌نابێتەوە).

سورەتی (التكاثر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (خەڵکینە!!) هەڵپەکردن و پێشبرکێتان بۆ زۆرکردنی (ماڵ و منداڵ و سامان و کۆشك و تەلار و.. هتد) ئێوەی سەرگەرم و سەرگەردان و بێ ئاگا کردووە لە خواناسی و دینداری.

(٢) تا ئەو کاتەی کە دەمرن و دەبرێنە گۆڕستان (دەخرێنە ناو گۆڕێکی تەنگ و تەسك و تار).

(٣) واز بهێنن، لەمەودوا دەزانن ٭چ قوڕێکتان بۆ خۆتان گرتۆتەوە، چ بەڵایەکتان بەسەر خۆتان هێناوە).

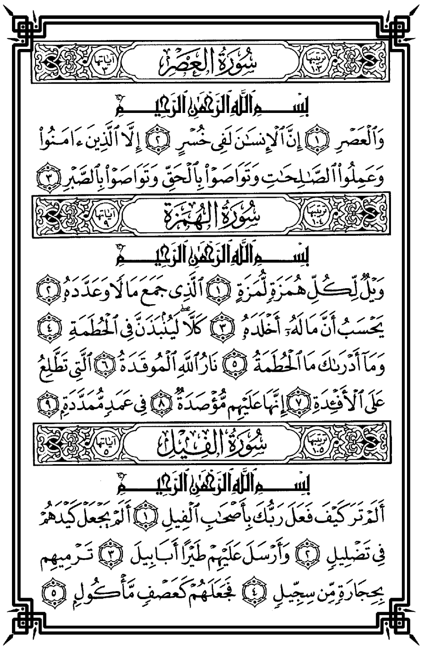
(٤) دیسانەوە دەڵێم: واز بهێنن، چونکە لە ئایندەدا هەمو شتێکیان بۆ ڕوون دەبێتەوەو دەیزانن.

(٥) واز بهێنن، ئەگەر ئێوە دەتانزانی، بەزانین و دڵنیایەکی تەواوەوە (وا بێ ئاگا نەدەبوون لە خواناسی).

(٦) سوێند بە خوا دۆزەخ دەبینن (دۆزەخێکی تۆقێنەرو پڕ لە ئازار و ناسۆر).

(٧) دووبارە سوێند بەخوا دۆزەخ بەچاوی سەرتان دەیبینن بە ئاشکراو دڵنیا دەبن (کە چەندە سامناکە).

(٨) پاشان سوێند بە خوا لەو ڕۆژەدا پرسیارتان لێ دەکرێت دەربارەی هەموو نازو نیعمەتەکانی دنیا (چۆنتان پەیدا کردووە و لە چیدا بەکارتان هێناوە).

سُورَةُ الْعَصْرِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾
سُورَةُ الْهُمَزَةِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ﴿١﴾ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ﴿٢﴾ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ﴿٣﴾ كَلَّا لَيُنبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ﴿٤﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ ﴿٥﴾ نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ ﴿٦﴾ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ﴿٧﴾ إِنَّهَا عَلَيْهِم مُّؤْصَدَةٌ ﴿٨﴾ فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ﴿٩﴾
سُورَةُ الْفِيلِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ﴿٢﴾ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ﴿٣﴾ تَرْمِيهِم بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ﴿٥﴾

سورەتی (العصر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) سوێند بە زەمانە، سوێند بە کاتی عەسر.

(٢) بەراستی ئادەمیزاد لە زەرەرمەندی و خەسارەتمەندیدایە.

(٣) بێجگە لەوانەی کە باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە و ئامۆژگاری یەکتریشیان کردووە کە هەمیشە پابەندی حەق بن (پابەندی حەقیش پێویستی بەخۆگری هەیە)، لەبەر ئەوە بەردەوام ئامۆژگاری یەکتریان کردووە تا هەمیشە و بەردەوام، خۆگرو ئارامگریش بن.

سورەتی (الهمزة)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) هاوارو ئاهو نالە بۆ هەر کەسێك کە بە شوێن کەم و کووڕیدا دەگەڕێت و لە عەیب و عاری خەلکی دەدوێت.

(٢) ئەو کەسەی ماڵ و سامانی زۆری کۆ کردۆتەوە و هەر خەریکی ژماردنێتی و (دلێ پێی خۆشە، ڕەزیلە و بەخشندە نیە).

(٣) وادەزانێت ماڵ و سامانەکەی دەبێتە هۆی تەمەن درێژی و نەمریی بۆی؟

(٤) نەخێر سوێند بە خوا بە سووکی و ریسوایی فڕێ دەدرێتە ناو (حطمة) وە.

(٥) جا تۆ چووزانی (حطمة) چیە؟

(٦) بریتییە لە ئاگری داگیرساو و بڵێسەداری خوا.

(٧) ئەو ئاگرەی روو دەکاتە ناو جەرگەی دڵ و دەروونەکان (کە مەڵبەندی کوفرو خوانەناسی و ڕەزیلی بوو).

(٨) بێگومان ئەو ئاگرو دۆزەخە لە شوێنێکدایە کە سەرگیراوو دەرگا داخراوە لەسەریان (ڕێگەی قوتار بوونی نیە).

(٩) (خوانەناسان لەوێ) لەناو چەند ستوونێکی ئاگرینی درێژدان (هیچ جم و جوڵێکیان بۆ ناکرێت).

سورەتی (الفيل)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئایا نەتزانیووە (ئەی پێغەمبەر ﷺ) پەروەردگارت چی کرد بە خاوەن فیلەکان؟!

(٢) ئایا سەری لێ نەشێواندن و پیلان و نەخشەکانیانی پووچ نەکردەوە؟!

(٣) پۆل پۆل باڵندەی نەنارده سەریان؟!

(٤) تا بەبەردی سەنگگڵ (وەك خشتی سوورەوە کراو)، بەرد بارانیان بکەن.

(٥) سەرەنجام وەکو پووش و پەڵاش و کای خوراوی لێکردن، (درێژەی ئەم بەسەرهاتە لە (ژیان نامەی پێغەمبەری مەزندا) لە نووسینی مامۆستا عبدالعزیز پاڕەزانی دا تەماشا بکە).

سُورَةُ قُرَيْشٍ
بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
لِإِيلَٰفِ قُرَيْشٍ ١ إِۦلَٰفِهِمْ رِحْلَةَ ٱلشِّتَآءِ وَٱلصَّيْفِ
٢ فَلْيَعْبُدُوا۟ رَبَّ هَٰذَا ٱلْبَيْتِ ٣ ٱلَّذِىٓ أَطْعَمَهُم
مِّن جُوعٍ وَءَامَنَهُم مِّنْ خَوْفٍۭ ٤
سُورَةُ ٱلْمَاعُونِ
بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
أَرَءَيْتَ ٱلَّذِى يُكَذِّبُ بِٱلدِّينِ ١ فَذَٰلِكَ ٱلَّذِى
يَدُعُّ ٱلْيَتِيمَ ٢ وَلَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ ٱلْمِسْكِينِ ٣
فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ٤ ٱلَّذِينَ هُمْ عَن صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ
٥ ٱلَّذِينَ هُمْ يُرَآءُونَ ٦ وَيَمْنَعُونَ ٱلْمَاعُونَ ٧
سُورَةُ ٱلْكَوْثَرِ
بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ
إِنَّآ أَعْطَيْنَٰكَ ٱلْكَوْثَرَ ١ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَٱنْحَرْ ٢
إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ ٱلْأَبْتَرُ ٣

سورەتی (قریش)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) لەبەرئەوەی قورەیش هۆگر بووە و...
(٢) خوی گرتووە بەکاروانی زستانەی (یەمەن) و کاروانی هاوینەی (شام) بۆ بازرگانی و (دابین کردنی بژێوی).
(٣) کەواتە با پەروەردگار و خاوەنی ئەم ماڵە پیرۆزە (کە عبە) بپەرستن.
(٤) ئەوزاتەی لەبرسێتی رزگاری کردن و خۆراکی پێبەخشین و لە ترس و بیمی (جەردە و رێگران) پاراستوونی و ئاسایشی بۆ دابین کردوون.

سورەتی (الماعون)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) ئایا سەرنجت نەداوە لەو کەسەی ئاینی خوا بەدرۆ دەزانێت؟! (دژایەتی دەکات، پروپاگندە و درۆ هەڵدەبەستێت... هتد).
(٢) ئەو جۆرە کەسە ئەوەیە کە پاڵ بە هەتیوەوە دەنێت و پیایدا هەڵدەشاخێت.
(٣) هانی کەسیش نادات تا خواردن و خۆراك ببەخشێت بە هەژارو نەداران. (بەتایبەت لە رۆژگاری گرانیدا).
(٤) جا هاوار و واوەیلا بۆ نوێژگەرانێك...
(٥) ئەو نوێژگەرانەی گوێ نادەن بەنوێژەکانیان و کارکردی نیە لە سەریان و دڵی نادەنێ و لێی غافڵن...
(٦) ئەوانەی کە ریابازن و بە رووکەش نوێژ دەکەن و دەیانەوێت خۆیان دەربخەن و (ئیمانداران بخەڵەتێنن).
(٧) (هەمیشەش هەوڵ دەدەن بۆ) قەدەغە کردنی هەموو چاکە و یارمەتی و کۆمەکی و هاوکاریەك.

سورەتی (الكوثر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) بەڕاستی ئێمە خێرو چاکە و خۆشی (هەردوو جیهان و ناوبانگی چاکەی) تۆمان (ئەی محمد ﷺ) بێ ئەندازە و بێ سنوور کردووە (لە هەموو چەرخ و زەمانێکدا).
(٢) کەواتە نوێژ تەنها لەبەر خواو بۆ خواو بۆ بەدەستهێنانی رەزامەندی پەروەردگارت ئەنجام بدە و قوربانییش بکە.
(٣) بێگومان هەر دوژمنان و ناحەزانی تۆ بێ ناو و نیشان و وەجاخ کوێرو دوابڕاون (لە هەموو خێرو چاکەیەك لە هەردوو جیهاندا).

سُورَةُ الكَافِرُونَ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿١﴾ لَآ أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾
وَلَآ أَنتُمْ عَٰبِدُونَ مَآ أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَآ أَنَا۠ عَابِدٌ مَّا عَبَدتُّمْ ﴿٤﴾
وَلَآ أَنتُمْ عَٰبِدُونَ مَآ أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِىَ دِينِ ﴿٦﴾

سُورَةُ النَّصْرِ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

إِذَا جَآءَ نَصْرُ ٱللَّهِ وَٱلْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ ٱلنَّاسَ
يَدْخُلُونَ فِى دِينِ ٱللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
وَٱسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُۥ كَانَ تَوَّابًۢا ﴿٣﴾

سُورَةُ المَسَدِ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَآ أَبِى لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَآ أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُۥ وَمَا
كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَٱمْرَأَتُهُۥ
حَمَّالَةَ ٱلْحَطَبِ ﴿٤﴾ فِى جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍۭ ﴿٥﴾

سورەتی (الكافرون)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (ئەی محمد ﷺ) بڵێ: ئەی کۆمەڵی بێباوەڕو خوانەناسان.

(٢) من هەرگیز ئەو شتانەی کە ئـێوە دەپـەرستن نـاپیەرستم (چونکە من خواپەرستم).

(٣) ئێوەش دیارە ئەوەی من دەیپەرستم ناپیەرستن (چونکە بت پەرستن).

(٤) ئەوەی ئێوە پەرستووتانە من هیچ کات ناپیەرستم.

(٥) ئێوەش، ئەو زاتەی من دەیپەرستم ناپیەرستن.

(٦) (کەواتە) دینی خۆتان بۆ خۆتان و دینی خۆم بۆ خۆم.

(ئەم سوورەتە کاتێك هاتە خوارەوە، بێباوەڕان ویستیان رێك بکەون لەگەڵ پێغەمبەردا ﷺ کە ئەو ماوەیەك بتەکانی ئەوان بپەرستێت، ئەوانیش هەمان ماوە خوا پەرستی بکەن!!).

سورەتی (النصر)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) کاتێك یارمەتی و کۆمەکی خوا دێت، شاری مەککە رزگار دەکرێت و دەرگای ئازادی واڵا دەکرێت.

(٢) خەڵکیشت بینی پۆل پۆل دەچنە ریزی ئاینی خواوە.

(٣) ئەوسا ئیتر تۆ سوپاس و ستایشی پەروەردگارت بکە و داوای لێخۆشبوونی لێ بکە، چونکە بەڕاستی خوا زۆر چاوپۆشی دەکات و تەوبە وەرگرە... (ئـومێدە لە ئـایندەیەکـی نـزیکدا، خـوای بـاڵادەست سـەرکەوتنێك ببەخشێت، ئەو کاتە ئیمانداران هەست دەکەن ئەم سوورەتە تازە نازڵزیووە).

سورەتی (المسد)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) دەستەکانی بشکێت ئەبولەهەب و ریسوا ببێت، ئاشکرایە کە هەر ریسوایش دەبێت و (لەناودەچێت).

(٢) ماڵ و دارایی و ئەو شتانەی کە بە دەستی هێناوە، فریای نەکەوت.

(٣) لەئاییندەدا دەخرێتە ناو ئاگرێکی بڵێسەدارەوە.

(٤) هەروەها ژنەکەشی کە هەمیشە هەڵگری کۆڵەدارە و (ئازاری پێغەمبەر ﷺ دەدات).

(٥) هەمیشە گوریسێکی چنراو لە پووشی خورما لە گەردنیایەتی (لە قیامەتیشدا زنجیری ئاسن دەکرێتە گردنی).

(کاتێك پێغەمبەر ﷺ تیرەو تایەفەکانی کۆ کردەوە و پەیامی خوای پێراگەیاندن ئەبولەهەب وتی: (تبا لك ألهذا دعوتنا) ئیتر ئەم سوورەتە هاتە خوارەوە، کە هێرشێکی بەردەوامە بۆ سەر ئەبولەهەب و هاوسەرەکەی و ئەوانەی لەوان دەچنو وەك ئەوان دژایەتی ئیمانو ئیسلام دەکەن).

سُورَةُ الإِخْلَاص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

سُورَةُ الفَلَق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

سُورَةُ النَّاس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَٰهِ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

سورەتی (الإخلاص)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) بلێ: ئەو خوایەی کە ناوی الله – یە خوایەکی تاکو تەنهایە (بێ هاوەڵ و هاوتایە).

(٢) خوا زاتێکی پایەدارو دەسەڵاتدارە، نیازی بە کەس نیە و هەمووان ئاتاجی ئەون، (هەر ئەو دەتوانێت بەلاو ناخۆشی لابەرێت و پێویستی و داخوازیەکانمان جێبەجێ بکات.)

(٣) هیچ کەسی لێ نەبووە و خۆیشی لە کەس نەبووە.

(٤) هەرگیز هاوتا و هاوشێوە و دەسەڵاتدارێکی‌تر نیە کە لە بەرامبەریەوە بوەستێت و هاوشانی بێت‌و وەکو ئەو باڵادەست بێت و وەکوئە و دروستکار بێت.

سورەتی (الفلق)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) بلێ: پەنا دەگرم بەو پەروەردگارەی کە بەرەبەیان پێش دەهێنێت، دنیای تاریك روناك دەکاتەوە.

(٢) لە شەڕو خراپەی هەرچی کە دروستی کردووە (لە جنۆکە و ئادەمیزاد و مارو مێروو..).

(٣) لەشەڕو خراپەی شەو کاتێك کە دادێت و دنیا تاریك دەبێت و شەوەزەنگ دنیادا دەگرێت.

(٤) لە شەڕو خراپەی ئەو کەسانەی کە جادوو دەکەن و پەت و دەزوو گرێ دەدەن و فووی پیادەکەن (بە فێڵ و جادوو نێوان خەڵکی تێك دەدەن کێشەو گرفت بۆ تاك و کۆمەڵ دروست دەکەن).

(٥) لەشەڕو خراپەی حەسوودو بەخیل، کاتێك کە حەسوودی و بەخیلی دەبات، (دەکەوێتە خۆی بۆ ئەوەی زەرەرو زیان بدات و کێشە بەرپابکات).

سورەتی (الناس)

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

(١) (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) بلێ: پەنادەگرم بە پەروەردگاری خەڵکی.

(٢) بە پادشای خەڵکی. (لە هەمو زەمین و زەمانێکدا).

(٣) بە خوای خەڵکی. (لە هەمو سەردەمەکاندا).

(٤) لە شەڕو خراپەی ئەوەی کە وەسوەسە و خەتەرە و خەیاڵ دەخاتە دڵەوە کە (خەنناسە ئەویش:).

(٥) بریتی یە لەوەی کە وەسوەسە فڕێ دەداتە سینە و دڵ و دەروونی خەڵکیەوە. (گرفتی دەرونیان بۆ دروست دەکات).

(٦) لە پەری و خەڵکی، لە جنۆکە و ئادەمیزاد (ئەوانەیان کە شەیتان سیفەتن).